

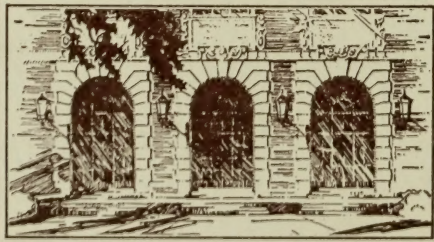
6

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF ILLINOIS
AT URBANA-CHAMPAIGN

057.86

BL

v.19

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Ročník devatenáctý.

Léta Páně

1869.

Redaktor a nakladatel:

FRANTIŠEK SRDÍNKO,

ředitel kníž. arcib. semináře i štud. konviktu, k. arcib. notář, pokladník Dědictví sv. Prokopa.

V Praze.

Tiskem kníž. arcib. kněhtiskárny za Rohlíčka a Sieverse.

Obsah ročníku XIX.

Duchovní řeči a rozjímání:

Zjevení Páně str. 1. Slavnost nejsv. Jména Ježíš str. 3. Slavnost Očistování B. P. Marie str. 17. Ovoce kříže. Sedmero postních kázání I. O křtu sv. str. 40. II. O sv. biřmování str. 49. III. O nejsv. Svátosti oltární str. 65. IV. O sv. pokání str. 81. V. O svátosti svěcení kněžstva str. 97. VI. O svátosti stavu manželského str. 113. VII. O svátosti sv. pomazání str. 117. Na hod Boží velikonoční str. 129. Rozjímání o světě větším str. 209., 227., 243. Na den Božího Těla str. 225. Promluva při započetí stavby železné dráhy str. 258. Na den sv. ap. Petra a Pavla str. 273. Řeč při odhalení pomníku Arnoštova str. 294. Nanebevzetí Marie Panny str. 337. Řeč ranní na Velehradě str. 385. Škola církve dcera str. 417. Na neděli XXIII. po sv. Duchu dvě řeči I. str. 449. II. str. 450. Na den Všech Svatých str. 465. Řeč při svěcení školy v Chotěboři str. 468. O vtělení Páně str. 529. Patero řečí o božství Krista Pána I. na neděli 3. adventní str. 531. II. na neděli mezi narozením a obřezáním Páně str. 533. III. na den Zjevení Páně str. 560. IV. neděle 2. po Zjevení Páně str. 563. V. na neděli 3. po Zjevení Páně str. 565. Na den nep. Početí blh. P. Marie str. 535. Hod Boží ván. str. 545.

Pojednání:

Všeobecný sněm církevní nejbližší příští str. 20., 34., 57., 69., 86., 104. Modlitby Mariánské 161., 177., 193. Sv. Řehoře biskupa Nyssenského o duši a z mrtvých vstání rozmluva s vlastní sestrou Makrinou 257., 275., 305., 321., 340., 353., 369., 387., 401. Pláč svatých otců 433. Druh jídel moučných v sv. náboženství základ majících 441. Svěcená voda v kat. církvi 452., 470., 484., 497., 516. Proč dovoleno v postní dny ryb požívat? 519.

Pastýřské listy:

Pastýřský list J. Em. nejdůst. p. kardinála arcib. Pražského (řád postní) str. 33. Pane, zachovej nás! Pastýřský list J. Excel. nejdůst. pána Jana Valeriana, biskupa Budějovického daný d. 25. ledna t. r. str. 132. Kněžské druhotiny pap. Pia IV. I. Pastýřské listy nejdůst. pp. biskupů Českých v příčině té daných str. 145. II. List sv. Otce Pia IX. 156. Apoštolský list sv. Otce našeho Pia IX. o plnomocných odpustcích u příležitosti všeob. sněmu církev. udělených 241. Pastýřský list Pražský o všeob. sněmu círk. 289. Pastýřský list nejdůst. p. bisk. Budějovick. o nastávajícím sněmu círk. 481.

Úvahy časové, zápisky historické:

Časové úvahy 179., 195., 213., 260. Synové světla a synové tmy 436. Hledali pravdu a našli ji 500. Církev katolická a vzdělanost 513.

Obrazy ze života, příběhy a popisy:

Felix Dupanloup, biskup Orleanský str. 73. † Kněz Jan Herčík 75. Umučení kněze Chapdelainea v Číně 210. Vojtěch Valenta 245. Kostel sv. Václava v Budějovicích 308. P. Augustin Strobach 326. Pouť na Velehrad 388., 406.

Povídky:

Moje láska od Fr. Pravdy str. 6., 25., 44., 72. Lidé blázni. Obrázek ze života od Jos. Ehrenbergra str. 122., 137., 167., 184., 200., 216. Naproti. Obrázek ze života od Fr. Pravdy str. 229., 246., 264., 278., 298. Nová škola v Dlouhé Lhotě. Obrázek ze života za posledních let od Jos. Ehrenbergra str. 329., 343., 359., 375., 392. Druhé „po pěťadvaceti letech“ od Fr. Pravdy str. 422. Farář ve vsi a pání v zámku od Fr. Pravdy str. 439., 456., 473., 487., 502., 520., 536., 548., 566.

Pisně a básně:

Svatý Petr v okovech str. 5. Nápis u průjezdu str. 8. Zdrávas Maria str. 25. Sv. Stanislav str. 54. Modlitba 106. Dvojí probuzení 106. Na Golgotě 136. Truchlá palma 166. Povzdech 167. Při soumraku 183. Bůh Otec náš 186. Utuhlost 195. Na ledové hoře 216. K slavnosti Božího Těla 228. Tři hvězdy 242. Po bouři jasno 246. Sv. Cyrill a Metoděj 260. Žalm 41. str. 277. Pomněnky Ouvalské 297. V zápasech 308. Svatá Ludgardis 310. Mocný Vůdce 325. Patř a plesej 328. Bratřím 329. Vyvolení sv. Ambrože za biskupa 331. Utěcha 331. Dvě sestry 339. Pod večer 343. Hlavě církve 345. Orlice 358. Chvála Marii 363. Píseň slavička 363. Na Vyšehradě 363. K Matce Boží 374. K andělu strážci 374. Sv. Petr 377. Kříž 387. Poutník 392. K Hospodinu 406. Píseň ku počtu sv. Václava 420. Plamenné písmo 436. Hvězda mořská 441. My v svatý půjdem boj 442. Nad mrtvolou 455. O dušičkách 467. Po mrazné bouři 487. K Otci nebeskému 504. Zkamenělé chleby 504. Světlo pravé — pravda jasná 519. Smrt dítky 520. Památka matčina pohřbu 523. Posvátné harmonie 530., 548. Vánoční půlnoc 548. Zpomínky 551.

Různé články a delší zprávy v Kronice:

Církevní život v Paříži str. 12. † Karel Vinařický 59. Adresa katolick. obyvatelstva Pražského sv. Otci ku druhotinám 125.

Z katolického oboru světa 127. Druhotiny sv. Otce Pia IX. 172. Rád Trappistů ve Francii 206. Nekatolické knihy 351. O jep-tišce Barboře Ubrykové 382.

Dopisy:

Od Bečvy na Moravě 540. Z Bezdědic u Hostomic 99., 201. Z Mladé Boleslavi 459. Od Brna 157. Z Brna 492., 552. Z Českého Brodu 60. Z Něm. Brodu 171. Od Vlachova Březi 490. 570. Z Dolních Břežan 156. Z Nov. Bydžova 188. Od Cidlina 429. Z Čelakovic 312. Z Čibusi 332. Z Dymokur 233. Z Georgswaldu 78. Z Hory Kutné 524. Z Hradce Králové 91., 107., 413., 507., 523. Z Hředel u Žebráka 552. Z Charvátece 379. Z Chicago Ill. v Americe 237. Z Chudenic 8. Z Jeseníku 78. Z Jilemnice 9., 171. Z Jílového 186. Z Innomostí (v Tyrolsku) 172. Z Karlína 505. Z Klecan 251. Z Kolína 219. Od Černého Kostelce 231. Z Kuklen u Hradce Králové 389. Od Kyšperka 282., 346., 426., 443., 538. Z Litoměřic 170. Z Lipnice 442. Od Mělníka 477. Z Moravy 188. Od hranic Moravských 381. Z Nymburka 171. Z okolí Nýrského 316. Od Oharky 314. Z Olomouce 142., 508. Z Oseka na Moravě 157., 189. Z Uher. Ostroha na Moravě 92., 460., 492., 541. 571. Z Bílého Oujezda 491. Z Oustí nad Orlicí 284. Z Ouval 202., 208., 332., 442. Z Písečné 27., 429. 552. Z Písku 141. Z okolí Píseckého 187. Z Plaňan 170. Z Polabí 60. Z Polsky 221., 233., 395., 554. Z Pouchova 314. Z Prahy 75., 140., 169. 269., 311., 377., 551. Z Proseka 411. Z Přestic 300. Z Příbrami 364. Z Příbramského vikariátu 505. Od Rakovníka 232. Z Rataj nad Sázavou 188. Z Rejške 333., Z Říma 10. 478. Od Řípu 218., 249., 269., 458., 489., 569. Od Sázavy 476. Ze Slivice 280. Ze Soutic 476. Z vikariátu Novo-Stražického 345. Ze Sušice 380. Od Šumavy 252. Z Teplice 283. Z Třeboně 108. Z Třeboratic 141. Z Turnova 394. Z Vídně 9., 301., 317., 461. Ze Žebráka 313., 475.

Kronika:

Z Afriky 15. 574. Z Ameriky 15., 48., 159., 107., 255., 271., 303., 320., 334., 367., 431., 447., 464. 510., 557., 559. Z Anglicka 15., 47., 126., 239., 350., 495., 558. Z Asie 559., 573. Z Austrálie 304., 383. Z Badenska 94., 205., 288., 446., 525. Z Bavorska 144., 238., 286., 318., 334., 397. Z Belgie 126., 191., 298., 544. Z Bezdědic 144. 573. Z Berlína 254., 366., 383., 445. Z Brandenburku 525. Z Brna 286., 334., 542. Z Něm. Brodu 93. Z Budějovic 62., 173., 190., 203., 271., 286., 318., 334., 366., 431., 509. Z Nov. Bydžova 271. Z Číny 224., 479. Z Dalmacie

464. Z Florencie 447. Z Francouzská 12., 31., 47., 174., 206., 238., 255., 349., 398., 431., 495., 526., 544., 557. Z Haliče 46., 286. Z Hollandska 31. Z Horáždovic 191. Z Hradce Králové 127., 191., 286. Z Italie 11., 47., 79., 110., 174., 255., 334., 398., 446., 479., 543., 557., 573. Z Indie Východní 366. Z Irska 319. Z Japanu 559. Z Klatov 110. Z Kočínčiny 447. Od Kolína 79. Z Kostnice 366. Z Krakova 204., 382., 425. Od Labe 94. Z Litoměřic 173. Z Lince 271., 318., 425. Z Londýna 239., 383., 447., 510. Z Lublaně 348., 366., 543. Z Horní Lužice 494. Z Mnichova 319., 349., 543. Z Mohuče 349., 543. Z Moravy 11., 46., 203., 253., 318., 366., 425. Z Neapolska 431. Z Německa 158., 318., 383. Z Palestiny 350. Z Paříže 239., 319., 349., 447. Z Pešti 510. Z Polska 95., 318., 558. Od polských hranic 46. Z Prahy v každém čísle. Z Pruska 11., 144., 238., 303., 334., 348., 445., 525., 543. Od Příbrami 79. Z Rakouska 318. Z Ruska 288., 367., 446., 527. Z Řezna 543. Z Říma 15., 29., 46., 94., 110., 144., 159., 173., 205., 238., 254., 349., 397., 415., 446., 464., 479., 495., 526., 543., 556. Ze Saska 543. Ze Semil 286. Z Pukého Slezska 319. Ze Solnohradu 543. Ze Španělska 95. Ze Štýrska 425., 548. Z Terstu 463., 479. Z Turnova 431. Z Tyrolska 11., 286., 425. Z Uher 11., 46., 271., 318., 348., 415., 479., 509. Z Vídně 79., 204., 286., 334., 479., 543. Z Vratislavi 573. Z Würtemberska 238., 367., 383., 519. Z Vyšehradu 431. Ze Záhřebu 223., 254. V Ženevě 558.

Literární oznamovatel:

Str. 16. 32. 48. 62. 80. 96. 111. 127. 159. 175. 191. 208. 239. 255. 304. 320. 335. 350. 367. 383. 399. 732. 448. 480. 496. 511. 527. 544. 559. 574.

Zápisky Dědictví sv.-Janského:

Str. 16. 32. 62. 176. 192. 335.

Osobní věstník duchovenský: v každém čísle.

Milodary:

Pro sv. Otce: 32. 112. 192. 144. 160. 176. 240. 352. Na chrám sv. Vítký 16. 32. 80. 176. 192. 208. 352. 432. 448. Na pomník Sušilův 16. 32. 80. 112. 176. 432. Spolku k stálému klanění se nejsv. Svátosti oltární atd. 192. Na zřízení katol. školy v Běhčíně 176. 208. 240. Ve prospěch chrámu sv. Václava v Budějovicích 208. 224. 240. 256. 288. 304. 336. 352. 368. 400. 432. 448. 480. 496. 538. 560. 576. Na chrám Páně v Milwaukee v Americe 432. 448. 512. Na kapli sv. Cyr. a Meth. v Husinci 528. 560. 576.

Listárna redakce:

Str. 16. 48. 80. 96. 208. 224. 512. 528. 560.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
nari číslo 190—I.

Expedice:
v katol. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedotlač čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplaceni čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Zjevení Páně.

Od Jos. Ehrenbergra, sídel. kanovníka na
Vyšehradě.

„Otevřevše poklady své, obětovali je-
mu dary: zlato, kadidlo a myrhu.“

Mat. 2, 11.

Všecko, co se dotud u jeslíček
Kristových událo, jest takové, že to člo-
věka nejen mocně dojímá, ale také k
následování neobyčejně pobádá a po-
vzbuzuje. S anděly jsme se narození
Spasitelovu radovali, s pastýři jsme
se božskému Děťátku klaněli, s li-
dem Betlemským jsme se velkémú divu
Božího slitování divili. Zkrátka: utě-
šené události u jeslíček Páně až dotud
vedle své milostné dojmavosti k ná-
sledování zrovna unášely.

Dnes ale děje se v Betlemském
chlévě něco obzvláštního. Za jasným
světem divotvorné hvězdy připutovali v
průvodu slušného komonstva z dalekých
končin tři mudrcové, kteří ve vzdále-
né vlasti z vnuknutí Božího o naroze-
ní žádoucného Spasitele se dozvěděli.
Učinivše v Jerusalemě poptávku po no-
vém narozeném králi židovském, za hvě-
zdou ubírali se dále, až v Betlemě na
zápraží chléva u cíle své dlouhé pouti
se zastavili. Tu sstoupají s velblou-
dů, uctivě vcházejí do jeskyně, před
jeslemi padají na kolena, nemluvněti v
nuzných plenkách se sklánějí: a otevřev-
še poklady své, obětují jemu dary vzá-
cné: zlato, kadidlo a myrhu.

Věru zvláštní to událost! Také

ona jest přetřesená a nesmírně dojem-
ná; ale možné-li, ji následovati: opra-
vdu nevím! Ovšem s mudrci v duchu
uctivě do jeskyně vstoupiti, před jesle-
mi pokleknouti, božskému pacholátku
se klaněti: to by všecko mohlo býti.
Ale jak s dary? Zlato, kadidlo a myr-
ha nejsou věci každodenní; odkud jich
nabrati? Kterak jich milému Spasite-
li v obět podati? Nevím, nevím, bu-
de-li možné svatých mudrců následo-
vati a dle jich štedrého příkladu Ježí-
še uctíti. A přece to musí možné
býti každému, kdo zalíbení Kristova do-
jítí chce.

Kterak medle tomu máme rozu-
měti? Inu tak: že
*bez oběti, oné mudrcův podobné, Kristu
zalíbit se nelze;*

o čemž dnes ku svému vzdělání se po-
učíme. —

Jak bez oběti, oné svatých mudrců
podobné, Kristu se zalíbiti nelze, tud
patrnó, že týchž darů jako mudrcové Spa-
siteli podávati musí každý, kdož zalí-
bení jeho dojítí chce. Jest-li tak mož-
no, budeme nyní ohledávati.

První dar, kterýž mudrcové kno-
houm Páně položili, první dar byl zla-
to. Zlato jest kov vzácný, kov nad
kovy, kov královský! Koruny králův
jsou zlaté, žezla králův jsou zlatá i
trůny králův zlatem jsou ozdobeny. Zla-
to jest kov královský; a tudy již ona
panovnice Sábská, kteráž přijela do Je-
rusalema, aby viděla skutky a slyšela

moudrost Šalomouna, podala králi cti a darem 120 hřiven zлата. Tou příčinou mudrcové od východu, chtějí důstojně uctíti krále všech králů, něco menšího než zlato Jemu obětovati nemohli. Než co nám činiti nastává, a bychom Spasitele, podobně mudrcům, zlatem uctili? Potřebuje-li Pán, sám dárce všeho, potřebuje-li nyní ve svém oslavení darů a štědrosti naší? Potřebuje, a bez takové štědrosti Jemu se zalíbiti nelze! Až dotud nalezá se u prostřed nás Ježíš Kristus potřebný, chudobný, nuzný, ba i ruky své pro sebe k nám vztahuje, a k milosrdenství nás vybízí. Tázete se, kde? Ó není zapotřebí daleko choditi: v každé obci, v každé sebe menší osadě nalezáme Jej! Řekl zajisté Spasitel: „Co jste učinili jednomu z bratrů nejmenších, mně jste učinili“ (Mat. 25, 40); a takových těch bratrů nejmenších, kterýmž co dobrého se prokáže, Pán pokládá tak, jakoby Jemu samému se stalo: ano takových těch bratrů nejmenších, totiž chudých, nuzných a nemocných, nalezá se všady! Pročež nezavírejme nikdy ruky své před těmi bratry nejmenšími. Vždyť na jich obdarování královského pokladu zapotřebí není. Dej co můžeš, dej co máš, ale bez nevrlosti a s myslí veselou; a odplata tě nemine. Řekl Pán: „Kdokoli jednomu z těchto nejmenších poskytně nápoje čisti vody studené: neztratí odplaty své“ (Mat. 10, 42); a svatý Tobiáš napomínaje syna svého k štědrosti, dí toto: „Jak budeš moci, milosrdný buď. Budeš-li míti mnoho, dávej mnoho: jestli že málo míti budeš, také z mála rád udílej, a odplatu dobrou složíš sobě ke dni potřeby“ (Tob. 4, 8.). Hle N! štědrostí prokázanou chudému ctíme Spasitele tak, jakož Jej mudrcové uctili zlatem: a bez štědrosti takové Pánu se zalíbiti nelze. Vždyť i v den posledního soudu, jak se dočítáme v Písmě, zatvrzelcům, k chu-

děmu nelitostným, vytýkati bude Kristus soudce takto: „Lačněl jsem a nedali jste mi jísti; žíznul jsem a nedali jste mi pít . . . neboť . . . pokud jste toho neučinili jednomu z nejmenších těchto, ani mně jste neučinili.“ (Mat. 25, 42.)

Druhý dar, kterýž mudrcové k nohou Páně složili, druhý dar bylo kadidlo. Kadidlo, co do ceny, jest ovšem daleko nepatrnější než zlato; proto ale přece i tento dar byl velice vzácný a co do významu, vzácnější samého zлата. Kadidlo, na uhlí planoucí a libou vůni vydávající, toliko Bohu se obětuje; a hned v zákoně starém z rozkazu Hospodinova v obět zápalnou na oltář se kladlo. Odtud viděti, že mudrcové Kristova božství najisto se domýšleli, když dar toliko Bohu příslušný s sebou k jeslíčkám přinesli. Avšak toho se domysleti, bylo snadné. K vůli obyčejnému dítěti lidskému nebyloby se nebe odělo divem, nebylaby se obloha zaskvěla zázračnou hvězdou. Z úkazu tohoto předvídali mudrcové Kristovo božství: a přinesše tudy dar, jediné Bohu náležitý, nic tak velice záslužného nevykonali. Zásluha mudrců, pacholátku v jeslích kadidlo obětujících, počíná teprve pak, když oni u chatrného obydlíčka, u chléva Betlemského se zastavili. Ó jak velice sklamány spatřili se mudrcové ve svém očekávání! Oni mysli, že naleznou palác, a zatím našli chlév; mysli, že spatří při dětátku matku královnu a spatřili zatím chudičku ženu z lidu; mysli, že pacholátko bude drimati na poduškách alespoň hedbávných, a zatím je uhlídali na slámě; mysli, že zázračný novorozenec bude obklopen celým davem dvořeninů, a zatím jej našli mezi dvěma hovádky v jeslích! Kdyby mudrcové při tom pohledu byli počali pochybovati, nebyloby nic divného; kdyby při tom pohledu z chléva byli na rychlo odešli, nikdo za zlé nemohlby

pokládati! Avšak neučinili takto. Nuzným ževnějškem nedali se másti; okem víry viděli jasněji, než okem těla: a nepochybuje ani okamžení, padají na kolena, a dar kadidla, jen Bohu příslušící, podávají na důkaz: že i ve mdlobě nuzného nemluvněte Boha věčného poznávají. Darem kadidla mudrcové zajiště víru skalopevnou osvědčili! Než co nám činiti nastává, abychom Spasitele, podobně mudrcům, darem kadidla uctili? N! To jediné činiti nám jest, abychom vírou mudrcům se podobali; a příležitosti k osvědčení takové též víry až dotud nám se poskytuje. Až dotud objevuje se nám Kristus Pán, co pravý Bůh i člověk ve způsobě ještě prostější než byla podoba nuzného pacholete v jeslích, a ve způsobě oné toutéž vírou, jako od mudrců, od nás uctěn býti žádá. Tázete se, kdy a kde? Na oltáři při oběti nejsvětější! Tam objevuje se nám Syn Boží v prostinké způsobě chleba, v nepatrné hostii: a tétěž víry, tétěž úcty, jakáž se mu od mudrců stala, od nás očekává. Pročež klanějme se nejsvětějšímu tajemství Těla Kristova s vírou nezvratnou! Jen tak možno, zalíbiti se Kristu, jak docela jasně dotvrzuje Apoštol národů řka: „Bez víry Bohu se líbiti nelze.“ (Žid. 11, 5.)

Třetí dar, kterýž mudrcové k nohoum Páně složili, třetí dar byla myrha. Jakož se mudrcové z Božího vnuknutí domyslili Kristova božství: tak též dovtipili se muk a smrti, jež Spasitel za hříchy všeho světa podstoupiti musil. Na důkaz toho podali Pánu dar myrhy. Myrha byla smíšenina vonných mastí, kterouž se těla vzácných zemřelých do hrobu natírala. Ó smutný, žalostivý dar tento; zrovna tak, jakoby někdo nemluvněti do vínku věnoval umrlčí rubáš a pohřební svíci. Ale i tento dar přijal Pán milostivě, protože za hříchy světa rád chtěl trpěti, rád chtěl umřítí. Než co nám činiti nastá-

vá, abychom Spasitele, podobně mudrcům, myrhou uctili? N! Myrhu svého utrpení přijal Syn Boží od mudrců: pročež podejme Jemu v obět myrhu utrpení našich! Všecky bídy a strasti, hoře i zármutky, všecka utrpení a kříže milému Spasiteli poroučejme, obětujme a z lásky k Němu ochotně a rádi snášejme! Tak Pána darem myrhy důstojně uctíme, a Jeho zalíbení i věčného s Ním podílu dojdeme, jak sám povědětí ráčil, řka: „Kdož chceš za mnou přijíti, zapřiž sebe, vezmi kříž svůj, a následuj mne.“ (Mat. 16, 24.)

N! Jak v Boha doufám, jasného přesvědčení jsme nabyli, že obět dle příkladu svatých mudrců svému Spasiteli nejen podati můžeme, nýbrž také musíme: chceme-li Jeho zalíbení dojíti. Zlato almužny a milosrdných skutků, kadidlo pevné živé víry, myrha křesťanské trpělivosti: totě ona obět, jakouž svatí mudrcové svým příkladem dnešního dne nám naznačili a kteráž se Spasiteli líbí, nám pak cestu k Němu upravuje. Pročež vzácné tyto dary po celý život k nohoum Páně sobě ukládejme; celý svůj život křesťanskou dobročinností, živou vírou a statečnou trpělivostí posvěcujme, a za odměnu toho bezpečně místa na nebi vedle svatých mudrců před obličejem milého Ježíše jedenkrát nalezne. Amen.

Slavnost nejsv. Jména Ježíš.

„Žádný nemůže říci: Pán Ježíš, nežli jen v Duchu Svatém.“ (1. Kor. 12).

Slavnost nejsv. Jména Ježíš jest slavností i našeho jména, jest slavností jmenovin všech křesťanů. Nebo „ve jménu tom, kteréz jest nade všecka jména, každé klekati má, nebeských, zemských i pekelných!“ — „A není jiného jména dáno lidem pod sluncem, v němž by mohli spaseni býti.“ — Jest to jméno „Boha člověka,“ skrze něhož nám všecka milost přichází.

Sv. praotcové viděli Jej v duchu přicházejícího, prorokovali, však jméno Jeho nejmenovali. „Jméno Jeho“ pravil Isaiáš, bude: „Rádce, Silný, Kříže pokoje.“ — Je-

remiáš: „*Totoť jest jméno Jeho: Náš Pán! Spravedlivý!*“ — Ne tedy proroci, ale jakž dosvědčuje sv. evangelium, anděl Páně zjevil nám jméno to. — „*Neboj se Maria, nebo jsi nalezla milost u Boha, počneš a porodíš syna a jméno jeho bude Ježíš.*“

Ó jaké to přesvaté jméno! prorokům bylo zatajeno, andělem, duchem nebeským bylo té nejčistší Panně zjeveno. — Však „*Žádný,*“ praví sv. Apoštol, „*nemůže říci: Pán Ježíš, nežli jen v Duchu svatém.*“

Rozjímejmež, a sice:

1. Žádný nemůže říci: Pán Ježíš, nežli v Duchu Svatém; nebo prv musí to nejsvětější jméno pochopiti, a

2. Žádný nemůže říci: Pán Ježíš, nežli jen v Duchu Svatém; nebo prv musí to nejsvětější jméno milovati.

1. Rozličně bývá jmenován původce a Pán všech věcí. Říkámet n. p. „*ó všemohoucnosti Božská!* aneb: *ó prozřetelnosti Božská!* *ó Lásko věčná!*“ aneb: „*Otče nebeský! Otče náš!*“ — Však všechna tato jména, praví sv. Bernard, znějí mně v uchu a v duši, kdykoliv to jediné jméno: „*Ježíš!*“ uslyším. —

Zajisté, nebo tímto jménem vyslovuje se tolik co „*Bůh Spasitel!*“ Jméno to učí nás, že neskončená láska Boží se vtělila, že Bůh Syn se stal člověkem, aby se stal naším Spasitelem; neviditelný stal se viditelným, Ten, kterýž žádným jménem podstatně vysloven býti nemůže, — Bůh, přijal jméno, a jméno to jest — „*Ježíš!*“ V tomto jménu obsaženo jest všechno zjevení Boží a vše, co se týká našeho spasení.

Chceš n. p. poznati v jménu tom všemohoucnost Boží? Nuže pohled jen do těch časů, kde kníže temnosti držel hříšné člověčenstvo v otroctví. V těch časech n. p. pod jmenem „*Moloch*“ požadoval ďábel lidské oběti. Ano „*Molochem*“ jmenovali tu modlu, která ze železa vzdělána byla; a do modly té duté naházelo se množství ubohých dětí, a rozdělal se pod ní oheň, až do červena se rozpálilo železo. — A kdo potřel ďábla a všechnu modloslužbu jeho? „*Ježíš!*“ Poznej tedy, že jméno to „*všemohoucí*“ jest!

A chceš poznati v jménu tom nesmírnou lásku Boží? Nuže pohledni jen na kříž. Kdo trpěl, kdo umřel pro tebe? — „*Ježíš,*“ tvůj Spasitel!

Ano v jménu tom obsaženo jest všechno, což jest rozumu našemu světlem, srdci našemu útěchou, duši naší životem!

A proto jméno to vzývati má každý jazyk a vyznávati: „*že Pán Ježíš Kristus jest v slávě Boha Otce!*“ Však vyznává a vzy-

vá-li každý jazyk jméno „*Ježíš?*“ Ach nevyznává, nebo praví Apoštol Páně: „*Žádný nemůže říci: Pán Ježíš, nežli jen v Duchu Svatém!*“ Tedy jen ten, kdož v duchu a pravdě jméno to a důstojnost a slávu jeho pochopuje, poznává.

2. Rovněž nemůže nikdo říci: Pán Ježíš! nežli jen v Duchu Svatém; nebo prv musí toto nejsvětější jméno milovati.

Sv. apoštol Pavel napsal 14 listů rozličným křesťanským osadám a v těchto na počet jen 14 listech dvě stě a devatenáctkrát vyznačeno jest to nejsvětější jméno *Ježíš*. — Když ale apoštol Páně jen v několika listech to nejsvětější jméno „*Ježíš*“ 219krát napsal, ó jak mnoho množstvíkrát více je oustně ve svých kázáních vyslovil! — Staré podání nám vypravuje, že ještě v tom okamžení, když již meč, jímž stát byl, se nad jeho hlavou zablesknul, třikrát po sobě vyslovil nejsvětější jméno *Ježíš!*

A proč tak mnohokrát napsal, a proč nesčíslněkrát Apoštol Páně vyslovil to nejsvětější jméno *Ježíš*? Proto, že Pána Ježíše nade všechno miloval, proto, že v té síle, která v tom jménu spočívá, všechno vykonal. Ó jakou mocí bylo jemu a všem apoštolům to nejsvětější jméno *Ježíš*.

„*Zlata a stříbra nemám,*“ řekl sv. Petr, když u dveří chrámových žebrák od narození chromý jej o almužnu žádal, „*ale což mám, to tobě dám; ve jménu Ježíše vstaň!*“ — I vstal chromý a chodil. A jakou silou osvědčilo se toto nejsvětější jméno n. p. sv. Bernardinu ze Sieny! Muž ten měl toto nejsvětější jméno na malé tabulce, již na srdci zavěšenou stále při sobě nosil, a kdežkoli do domu vstoupil, a lidi pozdravením: „*Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!*“ pozdravil, věru zázračným způsobem každému domu požehnání Boží přinesl. — A jakou útěchou, jakým poklidem duše bylo toto nejsvětější jméno sv. Bernardovi! Vyznávat, že nejsvětější jméno *Ježíš* bylo srdci jeho nejvyšší sladkostí, rtům jeho medem, sluchu jeho nejlíbeznější hudbou.

To vše jest nám důkazem, že není pod nebem jiného jména daného lidem, v němž by mohli spasení býti, leč jen nejsvětější jméno *Ježíš*.

Ó s jakou láskou, s jakou vděčností máme i my to nejsvětější jméno vyslovovati! — Avšak jen ti tak činí, kdož v Duchu Svatém, v duchu a pravdě Pán *Ježíš* říci mohou, t. j. kteří Jej milují! —

Miluješ-li koho, nedostačí tobě pouhé jeho jméno, ale jména všelijaká sobě vymýšlíš a v něžné lásce mu je přikládáš. „*Má duše,*

— *mé srdce!* — *můj miláčku!*“ a jinak a jinak mluvívá matka k svému dítěti; a co tu bývá rokování, jen aby se novorozenátko na lahodné jméno pokřtilo! A přec měj si v oblíbě jakákoli jména milá, v nebezpečí-li se octneš, víš, které jméno pak v důvěře i bezděky vyslovíš? — Nejsvětější jméno „*Ježíš!*“ „*Ó Ježíši!*“ zvoláš, silně-li přichnutí u srdce ucítíš; „*Ó Ježíši!*“ zvoláš, když ze sna se probudiv, oknem blízky požár spatříš; „*Ježíš, Maria!*“ voláš, blesk-li ti oko osloní. — Však ach, jakmile nebezpečí, ouzkost pomine, hned opět lidé na to nejsvětější jméno zapomínají a i v žertech nevážně je pronášejí! *Ó Ježíši!* jak málo tě znají a milují lidé ti!

V pevnostech nebo v čas války ve vojenských táborech vždy všem vojínům se udá heslo, slovo neb jméno některé, dle něhož přítelé od nepřítelů vojn rozeznati můžou. Pakli se kdo blíží, „*stůj! kdo jsi?*“ — volá stráž, a přicházející udá to tajné slovo, jímž osvědčí, že přítel jest. —

Ó přátelé draží! nám budiž nejsvětější jméno *Ježíš* jediným heslem po celý život náš! Budiž jméno *Ježíš* nám heslem, když procitneme z rána, když se chystáme k spaní, když za dne k práci přistupujeme, když za dne i v noci v jakémkoli nebezpečí neb pokušení se nacházíme. Kéž pak jako po celý život i v poslední své hodině vyslovením toho nejsvětějšího, toho nejmočnějšího jména dosvědčíme: „*že není jiného jména daného lidem pod sluncem, v němž bychom mohli spasení býti,*“ jedině jméno *Ježíš*, Jemuž čest a chvála budiž nyní i vždycky, i na věky věkův. Amen.

V. Janura.

Svatý Petr v okovech.

Na síni tajné v noci temné stínu sbor věrných před Pánem se vroucně koří, a modlitbami k nebeskému týnu se duše nesou, zahloubené v hoří; — jeť úzko jim a těžko: zloba světa jak z pouští líté víchry, pekly šťvané, na Církev útlou střely svoje metá, chtějí zničit vše, co láskou Boží plane. — Král Herod Agrippa se z Říma vrátil, jsa planým nadán jmenem krále Židů a korunou, již děd byl otcí ztratil, co tyran děsný, kletbou sthán lidu. Král nový chtěl krýt pamět svého děda a na novotě přízně dobyt sobě, meč břitký proti Kristu na boj zvedá, i dává vůli farisejské zlobě.

Již Jakob, rek to přední v boji svatém, vzal za své, litym utracený katem; již Petr, hlava Církve, v pouta skutý, u vazbě čeká na den vraždy krutý; a kde kdq nebeskému věren Pánu, již propsán jest a sthán od tyranů.

Za také tísně zahloubený v hoří sbor věrných s důvěrou se Pánu koří a z prachu země, z nejnižšího dola za temné noci k Otci světů volá: „Slyš Otče náš, co vládneš nad nebesy, viz kterak vlčí ovečky Tvé děsí, viz lid Tvůj, kvile rukama jak lomí, že hlavy mu a vůdce berou vrazi; slyš, kterak zloba stádečko Tvé hromí, a dílo Tvoje vztekem svým kazí; — slyš Pane, slyš a přispěj ku pomoci, vrať lidu svému ohroženou hlavu, ať vidí tvoji vrazi to a soci, seč Tebou v tuhém boji jsme a davu ať světlo Tvoje vzejde z temné noci a uží svět moc pravdy Tvé a slávu!“ —

Tak z tajné síně v temné noci stínu se touhy nesou k nadhvězdnému týnu, a Církev ohrožená od tyranů hlas silný na nebeskou tluče bránu.

Touž dobou Petr, skutý ve žaláři, na blízkou popravu již uchystaný trůn Páně vida ve nadhvězdě září a Kristem oblahoslavené stany, tak Bohu za obět již oddal sebe, že smrt mu žádoucím je darem s nebe. Klid blahý, jenž mu celou projal duši a radost, kterou nitro svaté tuší, již jasno vidí v ozářené dáli, v sen sladký posléz ho ukolébaly! — Již hlava dřímá tvrdě na kamenu, na prsou křížem kleslé ruce leží, nad hlavou záře osvěcuje stěnu v té děsno-temné, lidomorné věži, již střehou zámky, mříže, meče stráže, v níž smrt si vybrané své žertvy váže.

Než kdo to náhle stanul ve žaláři? Šat běloskvělý vane mu kol těla, tvář světlelem přepodivným do tmy září, a veleba mu z jasna kyne čela, krok lehký jako libý, jarní vánek jej nesl v děsný muk a mrákot stánek. — Již stanul ticho, noc kde vládne němá, kde Petr klidně na kamenu dřímá, spjat řetězy a pouta dráby dvěma v sen tuhý zároveň pohříženým; a jak jen stanul, širém po žaláři den rozlil jasnou, milou svojí září.

A jak, tu stanul — v větroletném kroku
svou rukou Petrova se dotek boku
i ze sna budí, do života volá
uchyštěného na smrt apoštola.
„Vstaň Petře!“ — káže — „vstaň! Pán velí tobě,
bys rychle ušel vrahů svých zlobě.“

A Petr cítě ránu, mocná slyše slova,
se chápe ze sna — v světle oči topí;
on ruce zdvih, a pouta řetězová
mu z rukou klesla — on se hbitě vzchopí,
a nohy volné těžkých od okovů
se cítí jaré, čerstvé, chtivé, vyjít znovu.

„Teď vezmi pás!“ — tak ozářenec káže —
„šat podpásej, i obuv podvaž sobě!“
a Petr podpásav se, obuv váže —
i hotov jesti v okamžité době.

„Nuž vezmi ještě plášť i na neklamnou
pojd' cestu ku svobodě; — rychle za mnou!“

A Petr pláštěm oděv se již kráčí
jak ozářenec kroky jemu značí.
Již vyšli ze žaláře, vyšli z dveří,
kdež na hliďce spí ozbrojenci čtveří.
I dále prošli volně stráží druhou,
jež rovně dřmotou je jatá tuhou.
Chvat k železné je oba dones bráně,
jež uzamyká východ každý z hradu,
jž nelze otevřít bez nesnadu.
Než div divoucí! Jasný posel Páně
jak ruky 'pozdvih' — těžká brána celá
se sama od sebe jim otevřela.

I prošli branou — hradních od veřejí
dál bez závady na díl v město spějí.
A když tu v městě tichém Petr stanul,
kdež klidem nočním volný vzduch mu vanul,
druh jasný náhle žasnoucímú zraku
znik, jako stíny v temné noci mraku. —

Tu Petr na svobodě cítě sebe
zřel okem jasným, že to posel z nebe
jej z vazby a od smrti vysvobodil,
by v Církvi dále ještě vojevodil.
Dík za to vřelou duší Pánu pje,
sám jistým krokem ve sbor bratří spje,
jenž zahloubení ve trudu a želi
za hlavu svoji na modlitbách bděli.
Jak blaze jim, že Petra vidí zase,
že po dověrném tužeb jejich hlase
Pán slibů svých a lásky na oslavu
své Církvi drahou vysvobodil hlavu.
Jak blaze jim, že z věčné lásky Pána
jest prosba lásky jejich vyslyšána!

Václav Štůl.

Moje láska.

Obrázek ze života mladého kaplana.
Od Fr. Pravdy.

I.

Bylo to před svatodušními svátky, když
jsem se přistěhoval do Kv . . . , jsa tam
ustanoven za kaplana. Staříčký farář mne
již očekával a mně již několik dní chodil
naproti věda, kudy přijedu a hádaje, že
přijedu asi odpoledne anebo k večeru.

Opozdil jsem se v Praze a nechtě do
Kv . . . doraziti v noci, zůstal jsem na
cestě přes noc a teprv ráno jsem tam
přibyl.

Milý farář byl překvapen, když jsem
s jedním koněm a s vozíkem pod plachtou
octnul se na jeho dvore a zajisté laskavě
a bratrsky mne přivítal. Bylo mu líto, že
se mu nepodařilo, sejít se se mnou mimo
dům, když mi chodil naproti a vypravoval
mi to, aby dokázal, že se na mne těšil.

Nikdy jsme se neviděli a ještě jsme
se neznali leda z jednoho listu, co on po-
slal mně a já jemu. Měl jsem k němu z
domova svého daleko, víc než dvacet mil
a i krajina mi byla neznámá. Doma jsem
trval po vysvěcení svém v předešlém roce
deset celých měsíců, vypomáhaje ve správě
duchovní na osadě, a v Kv . . . jsem na-
stoupil svou první štaci. Opatřil mi ji šle-
chetný přítel můj p. Št . . . , jenž tam
předě mnou kaplanova a arcib jsem byl
zvědav a napnut, jak se mi bude líbiti a
jak se mi tam povede.

Prívětivost dobrého faráře a přibuzných
jeho, jenž mu vedli hospodářství, mne hned
na počátku zajala a s pravou útechou jsem
vstoupil do vyklizené kaplanky. Nábytek
jsem si nepřivezl žádný mimo těžký kufr
se šatstvem, prádlem a knihami, a mimo
peřiny dvě velké a dvě malé. Modrý plášť
a zelenou čepici jsem měl na sobě a vy-
soký klobouk, památka ze semináře, odpo-
číval v zvláštní škatuli.

Pan farář bez prodlení dal snesti, co
jsem potřeboval a půjčil mi postel, stůl,
několik židlic, skřín na šaty a mnoho ma-
ličkostí. Nechtěl jsem to podržeti dlouho
maje peníze, za něž jsem si mnil zjednati
nábytek nový. Přivezti ho s sebou z ta-
kové dálky bylo spojeno s obtížemi a ú-
tratami a proto jsem raději přijel bez něho
a přinesl si peníze takorůzka na svou vy-
bytou.

Hned odpoledne došli jsme k truhláři,
jenž byl v místě, smluvili se s ním o ná-
bytek dubový a on mi pak dodával kus po
kuse. Já zase kus po kuse panu faráři

vracel a brzy jsem s ním byl vyrovnán vzdávaje mu díky a těše se z vlastní zá soby, jenž se časem arcit rozmnožila a doplnila.

Téhož dne také navštívili jsme školu a pan farář mne představil panu učitelovi, starému a mladému, otci a synu, a pak dětem. Vyučovalo se v jedné školní svět nici, dost malé a bídné a celá škola podobala se skrovné a chatrné chaloupce.

Jednalo se o vystavení nové již přes dvacet let a jeden čtverák osadník říkával, kdyby lidé za ten dlouhý čas, kdykoliv šli do kostela, v kapse byli přinášeli písek a v ruce kámen, že by tu bylo, jak se říká, materiálu na školu nazbyt, kdyby třebaš chtěli mít hlavní aneb latinskou o šesti třídách.

Bylo to věru pravda. Škola nová se nezačala stavěti ani za ty tři leta, co já v Kv byl a písek a kámen nesnášel nikdo. Teprv později přišlo k stavbě a škola nová, pěkná a velká již stojí.

Já ovšem v paměti mám školu starou, chudinkou, nedostatečnou, mně ale ještě vždycky milou a drahou, že jsem v ní zažil šlechtných a čistých radostí uprostřed oddaných mi nevinných dětí.

Překročil jsem ponejprv práh školní v společnosti pana faráře, otevřeli jsme dveře a celá škola vítala nás slovy: „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!“

I odpověděl jsem: „Až na věky. Amen,“ a odpověděl jsem to z pohnuté a plné duše.

Ještě vidím ty rozkošné hlavy, co na mne tenkrát upřeným zrakem patřily a jež i já si prohlížel vlna je v duchu k srdci.

Tu stáli hoši, tam stály dívky, menší napřed, větší vzadu. Pan farář jim pověděl, což již tušili a věděli, že jsem totiž nový kaplan, katecheta jejich a napomenul je, aby mne ctíli a poslouchali a mi byli vděční za dobrodiní, jež jim budu prokazovat.

Dobrý stařec chtěl mluvití hodně z vysoka, hodně učeně, ne snad k vůli dětem, nýbrž k vůli mně a pravil také mezi jiným: „Musíte prospívat literárně i morálně, abyste ze školy měly všestranný užitek.“

Děti mu arcit nerozuměly, ale já mu rozuměl a to i ono, prospěch v učení i v dobrém chování, jsem u nich hleděl dosáhnouti.

Zamilovaly si mne hned při té první návštěvě a já si je také zamiloval věnuje všem svou upřímnou lásku.

Chodil jsem k nim každého dne do

školy. Co z ní již byly vystoupily, že v letě měly práci doma, přišly ještě, malá škola se naplnila, nestačily stolice. Děti seděly po stranách u zdi, za kamny, v sání a ty nejmenší si k sobě brala paní učitelová do pokoje, vypravujíc jim a opakujíc s nimi.

Po prázdninách nezůstal doma nikdo, kdo do školy patřil a já slíbil všem, co školu ani jednou nezanedbají, leda stane-li se to z podstatné příčiny a pro důležitou překážku, jenž se vždy musí oznámit a ohlásit, že se jim odměním na jaře a v letě hrami a radostnými veselůstkami.

Měli jsme toho mnoho za lubem a již se k tomu činily přípravy. Já dal dělati dřevěné pušky a šavle pro hochy, aby si mohli hrát na vojáky a koupil jsem jim také buben a červenobílý prapor. Dívkám jsem ku hře opatřil obruče a hladké hůlky, aby je házely do výšky a pak chytaly. Budeme dělati výlety a navštívíme jednou školu filialní víc než hodinu cesty vzdálenou, odkud nám žáci přijdou naproti. Učili jsme se také zpívat a deklamovat, kdo bude chtít, bude poslouchati a školní rok se uzavře nejen pobožností v kostele, nýbrž i plesem na faře, k němuž se připustí jen ti, co školu lehkomyšlně nikdy neproměškali.

Byly to sladké naděje a lákaly děti do školy, že nikteré nechtělo zůstat doma, třebaš by to rodiče byli trpěli. Ano rodiče je museli nutiti a přemlouvati, když je doma chtěli podržeti a přihodilo se také, že je bili, aby do školy nešly.

Byli to ovšem nehodní rodiče, ale děti byly hodné a tak si školu zamilovaly a tak jí přivykly, že jsem je míval i v letě skoro všechny pohromadě.

S potěšením a s pravou útěchou zpo mínám na hodiny, co jsem v Kv ztrávil ve škole. Byly to hodiny snad nejbláženější mého života. Děti mi přirostly k srdci, byl jsem jejich otec, jejich přítel, jejich miláček. I mimo školu shromažďovaly se okolo mne, chodily se mnou, doprovázely mne a přicházely mi vstříc, když jsem se dvakrát za týden mezi poledním vracel ze školy filialní.

Tu seděly pod mezí, za plotem ti malí broučkové, spatřili mne, zdvihli se a pospíchali, aby u mne byli první, vedli se se mnou, vypravovali mi a hleděli na mne. Kolikrát přišlo, mrzlo, padal sníh a děti přece vyšly až za ves, když jsem se blížil, aby mne přivítaly.

Odpoledne byl jsem zase u nich ve

škole, uměly své úlohy, poslouchaly, odpovídaly a já plesal radostí.

Drazí holečkové, již dávno odrostli, jsou rozptýleni po světě, mnozí se oženili, mnohé se vdaly, jsou mužové a ženy, otcové a matky. Já je ještě mám před sebou co děti, nevím, kam se dostaly, jak se jim vede, ale to vím, že na mne nezapomněly a těšil bych se, kdyby některý z mých starých miláčků mi vydal svědectví a mi potvrdil, že mluvím pravdu a že se nemýlím.

Ó přeji si, aby svaté učení, aby víra křesťanská, již jsem jim vštěpoval do srdce, ještě tam žila, ovoce vydávala a za pravidlo jim sloužila veškerého jednání i chťení.

Můj největší drahoušek, můj kochánek a vyvolenec mezi nimi ke mně se na světě arcit již nepřihlásí a právě toho jsem měl na mysli, když jsem obrázku tomuto ze života svého dal název: „Moje láska.“ Již ho není mezi živými, umřel v květu mladosti a já o něm chci promluvit, abych mu na hrob postavil pomník.

Byla to dívka, Ludmila Ch, již jsem přede všemi miloval a k níž duch můj nejvíc přilnul, a každý se přesvědčí, že toho zasloužila. (Pokračování.)

Nápis u průjezdu.

Jest malý průjezd, ouzký, v onen svět,
ten vede branou *tam*, však nikdy *zpět*.

Co lidí žilo dávným během dob,
vše tudy musilo: ta brána — *hrob*!

A *nápis* u průjezdu vážný psán,
tajemnou rukou věstně vytesán:

„Sem, kde se lidský sejde všechen rod,
veď často, zemský poutníče, svůj chod!“

„Zde poznej, kterak vetchý, křehký jsi:
co tvoji předchozí, též budeš ty.“

„Když lokty svými smrt tě ovine,
jak sličnost, nádhera, lesk pomine!“ —

„Ten, v jehož rukou každá chvilka tvá,
snad za krátko tě k soudu povolá.“

„Svým životem se přičiň hotov být,
bys každý den moh' správně odejít.“

„I neváhej, bys dohou nastalou
tím těžil, co má cenu *trvalou*.“

„Jen co zde *šlechtného* vykonáš,
tam na svůj dobrý účet psáno máš.“

Frant. Doucha.

D O P I S Y.

Z Chudenic na den sv. Štěpána 1868.

(Štědrý den. Zpěv. Zasnoubení.)

Co studený pramen vody čisté pro umořeného poutníka u prostřed děsné a vyprahlé pouště, co oáza v strašné Sahare, toť utěšené vánoce pro ubohý lid náš. Děsnými událostmi, týkajícími se římské Stolice, sv. náboženství a rozervané společnosti lidské, postrašení stojíme u dveří nejisté budoucnosti. A v tomto stavu přiblížily se nám ulekaným, co jasná hvězda plavci za bouřlivé noci, ty přemilé vánoční svátky, ta věčně nová, věčně krásná doba veškerého křesťanstva. — Duše potápí se tu v moře přeblahých a nejrozkošnějších upomínek z dob dětinských, zapomínajíc na umorující strasti a souzení jiných dní. — Hladová bída vetřela se již do mnohé chýše, leč o dnu „Štědrém“ ustupuje nouze hojnosti. Jindy kane z usouzeného oka našeho slza zármutku a v den „slitování“ stkví se oko slzou svatého nadšení a sv. lásky; jindy bédujem a žalujem s usouzeným srdcem, o nejmilejších svátcích zpíváme však rozohněnou duší: „Nám, nám narodil se!“

Sv. metropole naše, ta stověžatá Praha, každoročně vyšperkuje mnoho jesliček a vánočních stromků, obětavě otvírajíc štědrou ruku svou tisícům ubohých dětí. Vznešeného toho příkladu následuje celá země česká a tak i milá Šumava. Ač zchudnul lid náš, přec v chudobě a zármutku podporuje sebe, ochotně stíraje slzu, která teče po tváři ubídněného bratra. — Jako každoročně tak i letos vedena jest ubohá chudina místním duchovním správcem do prostrané síně starožitného zámku, aby tam obdarována byla milými dary. Jaké to překvapení pro ty roztoužené dítky. Tři vysoké stromky potápí se v lesku a záři světla nad množstvím šatstva a hojností lahůdek. Před rozdělením darů poučení jsou kratičkou promluvou o významu „štědrého dne“, pak vykonává se modlitba za spanilomyslnou dárkyni hraběnkou z Černínů. Ó bývá to utěšený pobled na ty milé, na ty přestastné dítky. Zdá se, že andělé modlí se tu a že klanějí se dobrotivému Ježíši u jeslí Betlemských. Na to ošaceny jsou dítky ty od hlavy až k patě šatem z dobré látky a poděleny bochníky chleba, jablky, ořechy a vánočkami. —

Na hod vánoční, při slavných službách Božích ozval se ponejprv náš zpěvácký spolek. S potěšením zmiňuji se o něm. Po-

dobá se nyní sice zrnu hořčičnému, opravdovou snahou dosáhne ale znamenitých výsledků. — Cvičení odbývá se několikrát v týhodnu a že děje se s dobrým prospěchem, uznává u nás každý nepředpojatý posluchač. Jindy promarnila mládež dlouhé zimní večery netečností a zahálkou, která mívá smutné následky v zápětí, nyní pak učí se chválit ústy svými Boha, sloužit církvi, okrašlovat milou vlast. Voláme jim tedy z celé duše „zdař Bůh“ a přejeme sobě, by v započatém díle statečně setrvali. —

As před 14 dny zasnoubila se komteska Teresie Černínova z Chudenic a na Chudenicích s hrabětem J. Schönbornem. Jest to již čtvrtá svatba z domu Černínův, nynější panující rodiny a veškeré hraběnky provdaly se za české bohatýry, (jichž jména jsou: Salm — kníže Ottingen-Wallerstein — Ledebour — Schönborn). O kéž by duch této rodiny panoval ve všech domech a rodech bohatců tohoto světa! Pak nemuseli bychom hořekovati nad smutnými výjevy, jakých nyní v hojnosti, že výše postavený drze otírá se o oltář Páně, o ustanovení církve. — Kéž brzy vzplane nový oheň lásky v ohledu náboženském v národu našem! — Silně doufejme a Bůh pomůže!

— a.

Z Jilemnice o vánocích 1868.

(Návrat do Církve. Štědrý den.)

V době, kde bouře za bouří nad hlavy věrných synů sv. Církve se nese, kde duch proticírkevní slaví vítězství svá, nesluší mlčením pomínouti, když do lůna té nenáviděné, osočované, jediné pravé Církve vrací se úd, aby napravil chybný krok nedávných předků svých.

F. T. obuvník, za úda řádné rodiny křesťanské považovaný, který od mladosti školu navštěvoval katolickou, dokázal, co umí dobrých křesťanů společnost. Láskou ku poznání pravdě Boží veden, učinil při naplněném chrámu Páně katolické vyznání víry, při které příležitosti podotknuto, že před sto lety dle výkazu matrik nestávalo u nás žádných jinověrců, až pak v době potomní to „náboženství pánův“ se odporoučelo a schvalovalo, navnadili a chytili se mnozí. —

Druhé co pověděti dlužno, jest: že štedré Jezulátku rukou dobrodinců hojně dary podalo našim chudým školákům. Na místě zbytečných visitek — kterýžto návyk zacházel již do směšného podrobná, — měly se složit dárky v ceně doročního za tyto lístky výdaje. — Obětoval se práci a

chůzi té vel. p. J. B., kaplan zdejší; — snešeno peněz přes 160 zl. — za ty koupen oděv, jež městské děvy dobrotivě děvatům chudobným upravily, — pro chlapce smluveno s mistrem. Obec městská jako každoročně opatřila obuv, — p. měšťanosta J. R. daroval 60 vánoček v ceně 12 zl. — koupeno také pro doplnění radosti něco ořechů a jablek; i měli jste vidět veselé mladistvých těch nuzarů tváře! Byl to zjev u nás toho způsobu první. —

Na štědrý den po mši sv. poděleno 70 žáků a žákyň, dle stupně potřeby, zmíněnými dárky, a když božskému Jezulátku byly společně poděkovali přiměřenou modlitbou, vzdávajíce „zaplať Pán Bůh,“ ubírali se v radosti mnohé snouce domů. — Aby pak, když tělu se snad, také duch žádoucí došel obživy, daroval p. farář F. B. knihovnám farní i filialní školy štedrého večera více spisů Pečírkových, Hoffmannových atd. mládeži odhodlaných, — v ceně 10 zl. r. č. —

Požehnejž Bůh zrnu v domněle nadějnou půdu vhozenému, aby stý vydalo užitek laskavým dobrodincům, dvojnásobnou pak podporu chudobné mládeži v roce budoucím!

— š.

Ve Vídni, na den sv. Štěpána 1868.

(Čechové ve Vídni.)

Blahověstu by snad byla vítaná nějaká zpráva o zdejších Česích. Než k důkladnému seznání poměrů zdejších Čechů bylo by zapotřebí delšího zde pobytí, více známostí a času, čeho všeho se mi nedostává. Co ale jsem viděl a slyšel, to musím přece a sice ku chvále krajanů svých podotknouti. Na svých východech zabočím častěji do tak zvaného „českého“ kostelíčka na Rennwegu, abych tam na zvuku našich krásných (a nyní jmenovitě něžných vánočních) písní ducha svého občerstvil. Ale naděje má velmi často bývá sklamána; neboť nemoha se časněji vypraviti — nedostanu se nikdy do vnitř; tak přeplněn jest tento chrám! U oltáře to jde téměř o život, a veliký zástup stojí ještě navzdor zimnímu počasí přede dveřmi pod širým nebem, a naslouchá, zdali možno slyšeti aspoň některé slovo horlivého kazatele Redemptoristy; je-li modlení, aneb zpívá-li se, slyší hlas jeho hvězdná výšina! Hodinu napřed již musí si pojistiti místo, kdo chce české slovo Boží slyšeti. Zvláštního povšimnutí hoden jest úkaz, že tu mužští neméně jsou horliví než nábožné pohlaví ženské, činí to dojem velebný na člověka, vidí-li ty vážným vousem zarostlé tváře posloucha

jící slovo Boží, slyší-li v chvalozpěvích se ozývati jejich pevně, zvůně hlasy. Jest to s jedné strany nezvratný důkaz, že vv. OO. ze shromáždění nejsv. Vykupitele nerozšiřují žádné „pobožnůstkářství,“ nýbrž že zdravý pokrm podávají svěcenému sobě stádu. Bůh jim to odplat. — S druhé strany spatřuji v úkazu tom nejen pevný základ sv. víry i pro budoucí doby, ale i zachování lásky k naší milé vlasti. Chrám Páně jest to jediné duševní středisko, kde každý bez rozdílu stavu, stáří, pohlaví nejen svou víru vyznává, ale i zřejmě dává na jevo, že se nestydí za svou řeč, za lid, mezi nímž Bůh mu dal spatřiti světlo světa. Jest ale také skutečně v mnohých na pohled maličkostech viděti, že svůj obyčej a zvyk i zde věrně zachovávají. Bývá totiž v Čechách vídati po službách Božích lid před kostelem v chumáčích státi; tu setkal se strýc se strýcem, tu kmotr s kmotrem, sestra se sestrou atd.; musí si pověditi, co se stalo od té doby, co se naposledy viděli a p. Tak také zde. V jiných kostelích bývá slyšeti jen zvuk varhan — zpěv žádný; zde ale kolik hrdel, tolik hlasů: ba i cestou při vycházení z chrámu až i za práh ještě si každý prozpěvuje; zrovna tak jak jsem to doma pozorovával a i sám dělal. Co se známých tužeb zdejších Čechů týče: zajisté každý uzná, že nepatrný, nejvyšš as osm set lidí obsáhnouti mohoucí chrám Marie Panny na Rennwegu nepostačuje. Jak dalece se již spravedlivým žádostem ohledně služeb Božích i ohledně školy vyhovělo aneb vyhoví, nevím; vím ale, že zde mnoho Čechů ne pouze svou vinou duševně hyne. Ó kéžby ti a tací nemuseli déle volati: „Proč jsi nám dal zblouditi Hospodine od cest svých, zatvrdil jsi srdce naše, abychom se nebáli Tebe? Obratiž se k nám pro služebníky své, pro pokolení dědictví svého.“ (Is. 63. 17.) Kdybych mohl, řekl bych jim: „Dobré myslí buďte synové a volejte ku Pánu: bude zajisté památka na vás od toho, kterýž vás odvedl. Ten zajisté, kterýž dopustil na vás zlé, zase přivede vám věčné veselí v vysvobození vašim.“ (Bar. 4, 27. 29.) B.

V Římě 20. prosince 1868.

(Audience u sv. Otce.)

Bývalý ministr finanční v Rakousku, J. Excellence p. hrabě z Larisch-Mönnichu mešká tuto zimu spolu s mnoha jinými údy katolické šlechty Rakouské ve věčném městě.

V neděli dne 20. prosince 1868 měl týž p. hrabě slyšení u sv. Otce Pia IX. Ze soukromého listu, jež o slyšení tom napsal mladý

hrabě Jindřich z Larischu svému vychovateli, sdělujeme tato slova:

V neděli 20. prosince měli jsme slyšení u sv. Otce. Na mne tato audience učinila dojem takový, že bych celý život svůj na to vynaložiti musel, abych ji z paměti vytiskl: nikdy ji tedy nezapomenu. — Před 12. hodinou polední vstupovali otec a matka, strýc a teta se mnou po velikých a překrásných schodech mramorových ku komnatám papežským. Švýcarská garda vzdala nám poctu; nahoře pak několik šarlatem přioděných sluhův nás přijalo a vedli nás dlouhou řadou přeskvostných komnat do velkého salónu, kdež jsme čekati měli. Celá sň se ponenáhlu naplnila nově přichozími, mezi nimiž se také nalezal hrabě Blome se svojí chotí. Za chvíli byli jsme uvedeni do menší síně, kdež jsme opět chvíli čekali, načež jsme se dostali do síně třetí a poslední; neboť odtud se přímo vchází do komnaty sv. Otce. Po nějaké chvíli zavzněl zvuk zlatého zvonku, dvěře se otevřely a my vstoupili; na druhém konci podlouhlého pokoje stál sv. Otec v bílém taláru. Jaký to vznešený kmet. Jak ctihodný on a jak klidný! A to jasné jeho oko! Zdá se, že ani necítí svého stáří, neboť duch jeho jest čilý nad míru. Mluvil s námi tak laskavě, jako otec se svými dětmi. Onť se úplně světci podobá, tak vznešený jest nad všelikou křehkost lidskou. Déle než čtvrt hodiny s námi mluvil, zejména s otcem mým; zmíniv se nejprve o Vratislavském biskupství*) a podotknuv, že diecése tato do dvou říší zasahá, mluvil dále o diecési Krakovské; pak přešel k financím a tu zejména prohodil, jak to podivné, že právě největší státy mívají nejvíce dluhů. Posléze mluvil sv. Otec o trudných poměrech nynější doby vůbec, obzvláště pak v Rakousku; avšak i tu každé slovo jeho bylo důkazem andělské jeho mírnosti. Sv. Otec udělil nám pak své požehnání a my až k slzám pohnuti jsouce odešli jsme z komnat papežských. O jedno poschodí výše přebývá státní tajemník kardinal Antonelli, u něhož jsme pak též návštěvu svoji vykonali. Jest muž vysoké postavy, hubené ale významné tváře, kteráž prozrazuje zkušeného diplomata.

Hr. L.

KRONIKA.

Z Prahy. Zejtra o slavnosti *Zjevení Páně* či sv. tří králů bude J. Eminence nejdůst. p. kardinal arcibiskup sloužit u

*) kdež hrabě Larisch má statky svoje.

Všech Svatých na hradě v 11 h. slavnou pontifikální mši sv.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 8. ledna u sv. Havla, od 9.—13. v cis. král. dvorní kapli na hradě, od 14.—18. v Emausích.

— Náš slavně panující papež Pius IX. bude dne 10. dubna t. r., v sobotu po neděli bílé, slaviti 50letou památku svého posvěcení na kněžství. Horlivý redaktor něm. týdeníku „Frisch voran“ vyžádal si u c. k. místodržitelství povolení, aby směl k tomuto slavnému dni do Říma zaslati adresu opatřenou podpisy všech ctitelů sv. Otce, kteříž den kněžských druhotin sv. Otce oslaví konáním dobrých skutků. Adresa zní v tato slova:

Svatý Otče!

Ježto se padesátiletá slavnost onoho šťastného dne blíží, v který Tys kněžskou hodnost dosáhl, pudí nás to u mře zvláštní ctíti kněžství Ježíše Krista v tom, jenž na zemi představuje vrchol kněžství katolického. Pamětlivi jsouce toho, že kněžství, jež Spasitel náš zde ustanovil, pramenem jest milostí všech a tím i pramenem všech dobrých skutků, soudíme, že nelze padesátiletou památku Tvého posvěcení na kněžství lépe uctíti, leč když se snažíme tento velepamátný den oslaviti skutky bohumilými ve smyslu katechismu katolického a tak Nejvyššímu knězi za Tvou kněžskou hodnost děkovati. Za takovým úmyslem slibujeme, že každý z nás ten dobrý skutek, který vedle svého jména poznamenal, podle sil svých a po možnosti vykoná, a trvajíce Tvými věrně poslušnými dítkami prosíme o Tvé požehnání apoštolské.

Podpisy přijímají se v Praze: u portýra v kníž. arcib. paláci na Hradčanech; u fortnýře v k. arcib. semináři, v místnostech spolku katol. tovaryšů blíž chrámu Matky Boží před Týnem, ve farním domě u sv. Haštala, v obydlí pp. kaplanů u sv. Jindřicha, u p. kan. Rosta na Skalce a v redakci týdeníku „Frisch voran“ č. 139—II.; na venkově u každého odbíratele řečeného týdeníku, jimž všem dotčené listiny zaslány byly. Koncem měs. března bude adresa zaslána do Říma. Žádá se, aby vedle podpisu bylo ponecháno místo pro překlad latinský, tak aby n. př. vedle podpisu: „N. N., syn okresního hejtmána, věnuje na opravu metrop. chrámu atd.“ napsáno býti mohlo totéž latíně.

Z Moravy. Nejdůst. p. arcibiskup Olomoucký daroval chudobnějším kněžím na vinici Páně pracujícím ke dni sv. Mikuláše na podělenou 5000 zl., učitelům

pak věnoval k svátkům vánočním 2000 zl. tak, aby z každého dekanátu arcidiecése Olomoucké obdržel jeden učitel 40 zl. Podělení mají býti z nejpotřebnějších ti, kteří pilností a mravopověstností se vyznamenali a příchyností k církvi vynikají.

Z Uher. Dne 3. prosince 1868 přišel správce statků biskupa Vespímského do schůze obecního výboru města Velké Kanišy a oznámil, že J. Excellence nejd. p. biskup Ranolder se rozhodl založiti v témž městě klášter šedých sester, jež by pečovaly o zdárné vychování ženské mládeže. K tomuto účelu daroval p. biskup 20.000 zl. na dotaci, 10000 na stavbu a 8000 na zařízení školy klášterní, úhrnem 38000 zl.

Z Tyrolska. Na fakultě bohoslovecké v Inomosti, kdež vyučují kněží z Tov. Ježíšova, čítá se letos úhrnem 210 posluchačů, mezi nimiž jest 106 cizozemců. Kleriků světských jest 119 z 26 rozličných biskupství, řeholních 91 z 14 klášterů; kněží 17. V konviktu u sv. Mikuláše nalezá se 107 alumnů, scholastiků Tov. Ježíšova jest 46, v domech soukromých obývá 46 bohoslovců.

Z Pruska. Veškeré příjmy jednoty sv. Bonifacia činily v letech 1862, 1863 a 1864 toliko 163.500 tolarů stř.; v dalším tříletí r. 1865, 1866 a 1867 vzrostly však příjmy tyto až na 247600 tolarů. V posledních těchto třech letech bylo znovu zřízeno 28 stanovisk misionářských a 49 škol.

— V krajině *Ukermünde* v Pomoransku nalezá se uprostřed obyvatelstva protestantského několik skrovných vesniček, výhradně jen katolíky obydlených, kteříž před 70 lety do té krajiny se přistěhovali a věrnými syny církve katolické zůstali, ač neměli žádného pastýře duchovního. Vedle svých nízkých chaloupek vystavěli sobě budovu větší na způsob chrámu, kdež se na znamení zvonek dané v neděli a ve svátek scházeli a pokud jim možno bylo, služby Boží konali. Jeden ze sousedů předčítal kázání z tištěné postilly; jiný konal modlitby, jež ve mši sv. kněz říká, shromáždění pak zpívali nábožné písně; když mělo přijíti sv. pozdvihování, tu všickni umkli a tiše se modlili. Za celých 70 let ani jediný z nich neodpadl od víry. Letos konečně postarala se jednota sv. Bonifacia o to, aby měli zase svého faráře.

Z Italie. (Dvojí mra). Italská vláda nadělala mnoho hluku za příčinou ortele smrti, jenž v Římě byl vykonán na dvou zločincích Montim a Tognettim; a právě nyní prý se ministerstvo Florentinské o to

zasazuje, aby jiným zločincům v Římě odsouzeným život zachovalo. Tu bychom všim právem se měli domýšleti, že v šťastné Italii vražedníkům se vydávají pochvalné dekry. Že tomu ale tak není, o tom nás přesvědčil italský list „Monitore“, jenž přináší zprávu z Bologny, že tam 11. prosince 1868 stali byli Ferdinand Bobola z Este a Angelus Cavallero, kteříž pro spáchanou dvojí vraždu k smrti byli odsouzeni; italský král odepřel udělení své milosti. Svobodná Italie tedy odsuzuje k smrti zločince, kteříž toliko *dva* životy lidské zkazili, a přece táž Italie se hněvá a durdí na Řím proto, že tamější vláda k smrti odsoudila zločince, kteříž 22 *životů* lidských utratili!

Z Francouzsku. (Církevní život v Paříži.) Hlavní město Francouzské čítá 1,680.585 *katolíků*; duchovní správu vede 534 kněží v 68 farních okrscích. V celku se *duchovenstva* světského a řeholního v Paříži čítá asi 2000. Mužských řeholí jest v Paříži 22; některé z nich mají dva neb tři řeholní domy, tak n. př. Jesuité, jichž asi 100 zde se nalezá. Klášterů ženských čítá se v Paříži 58. Z velkého počtu duchovenstva vysvítá, že se v chrámech Pařížských každodenně velký počet *mší* svat. slouží; obyčejně se od 6 h. z rána až dopoledne každé půl hodiny (v některých kostelích každou čtvrt hodiny) jedna neb více *mší* sv. najednou sloužívá. Každý kněz, i cizí obdrží zde hojně *stipendií*, tak že ani jednu *mši* sv. bez stipendia sloužití nemusí a ještě mimo to se z Paříže mnoho stipendií na venek rozesílá. Pochází to odtud, že se zde stálé fundace pro budoucnost nezakládají (jesti to velmi obtížné), nýbrž v pádu úmrtí se z pozůstalosti zemřelého obyčejně vykáže peněžitá částka k tomu cíli, aby jistý počet *mší* sv. za něho co nejdříve byl odsloužen. — Každou neděli a o svátcích konají se *služby Boží* ve farních chrámech způsobem velmi slavným; při zpívání *mši* sv. bývá mimo celebranta 4—6 duchovních přítomno; kostelníci jakož i zpěváci a hudebníci mají v kostele oděv církevní. Farář buď sám slouží zpívanou *mši* sv. aneb alespoň jest přítomen. Na *zelený čtortek* každý z farářů Pařížských v presbytáři dvánácti starcům nohy umývá. — V každém kostele na zvláštních *tabulkách* jest napsán pořádek služeb Božích; na jiné tabulce blíž sakristie zavěšené udány jsou hodiny, kdy a který z duchovních sv. *zpověď* slyšeti bude. Na každé zpovědnici bývá napsáno jméno zpovědníka. Asi ve 20 chrá-

mech jsou též němečtí, jinde opět angličtí, flámští, polští, italsí i španhelští zpovědníci. — Chrámy bývají po *celý den* otevřeny a vezdy se v nich nalezá dosti věřících, kteří buď celé *mši* sv. přítomni jsou aneb aspoň modlitbu svou vykonavše po své práci se ubírají. Ještě na večer v 8 ano i 9 hodin lidé do kostela přicházejí, obzvláště pakli se nějaká pobožnost ve chrámě koná. — *Sbírky* k účelům dobročinným konají kněží, před nimiž kráčí Švýcar (uniformovaný hlídač chrámu); nejdůležitější sbírku k. př. halfře sv.-Petrského koná farář sám. Příjmy farářů mimo skrovný plat, jež dostávají ze státní pokladnice, záleží z poplatků štol, kteráž jest v Paříži značně veliká, a z jiných poplatků kostelních, zejména z dávek, které se vybírají ze sedadel. Většina *farářů* má ročních příjmů přes 2000 franků; někteří 40—50000, a farář v St. Madeleine 60—70000 franků ročně; pročež se diviti nelze, že ten onen farář Pařížský nechtěl faru svou ani za infuli biskupskou vyměnit. Z větší části jsou farářové ti též čestnými kanovníky; někdy bývá první kaplan (vicarius) čestným kanovníkem, kdežto farář té důstojnosti nepožívá. Nesmíme se však domnívati, žeby farářové Pařížští byli velikými boháči; mají oni taková vydání na chudinu (každý desátý člověk v Paříži jest chudobný a potřebuje podpory), na ústavy církevní a dobročinné vůbec, že značné příjmy jejich sotva vystačí, aby všem těmto požadavkům náležitě vyhověli. První a druhý *kaplan* (vicarius) mívá v Paříži ročních příjmů 4—15000 franků, mladší kaplané 1200—4000 franků a stipendia mešní. U některých chrámů bydlí farář s kaplany ve zvláštní farní budově, jinde však přebývají v najatých bytech soukromých, v jednom domě farář, v jiném první kaplan, zase v jiném druhý a třetí kaplan atd. Ku chrámům v novější době vystavěným se přistavují také zvláštní budovy farní. Mimo faráře a kaplany zdržuje se při každém chrámě několik kněží *pohostinu* (prêtres habitués); jsou to nejvíce kněží starší, kteřížto z provincií do Paříže se odebrali a skrovné pense požívají. Těm poskytuje farní chrám ročně 900—1500 franků a mimo to každého dne stipendium mešní; kněží tito musejí vypomáhati, když všickni kaplané jsou zaměstnáni, obzvláště v zpovídání a assistenci při slavných službách Božích.

Co do *náboženského života* křesťanů v Paříži vůbec, musíme arci podotknouti, že vedle neobyčejné zbožnosti také náramnou prostopášnost, zpustlost mravů a úplnou

nevěru v hlavním městě francouzském nalezáme. Bezpečně se však může říci, že nejméně jedna třetina veškerého obyvatelstva plní křesťanské povinnosti svoje. Do všech kostelů obzvláště ve dny *nedělní* a *sváteční* ustavičně přicházejí lidé a jiní opět vycházejí; každý se v kostele chová slušně, nevšímá si jiných lidí, nýbrž pohlíží toliko na oltář aneb slovům kazatelovým naslouchá. Ovšem také mnozí, obzvláště cizincové, pouze ze zvědavosti do chrámu přicházejí a sem tam zevlují; ale těmi se Francouz nedá vytrhováti v modlitbě své, nýbrž on právě příkladnou svou zbožností bývá u příčině, že ani nejspustlejší nevěrec se neodvážá neslušným chováním urážeti velebnost posvátného místa. O největších slavnostech, n. př. o vánocích, ve sv. týdně, o velkonocích atd. bývají dveře farních chrámů obsazeny policejními úředníky a vojáky; to se neděje pro zamezení výtržností, jichž v chrámě nebývá, nýbrž jen z té příčiny, aby se četné davy lidstva u dveří chrámových příliš netisnily. — Také ve *všední* dny bývá na každé mši sv. aspoň 40—60, někdy i 100 a více lidí a počítáme-li, že aspoň 10—12 mší se v každém chrámě denně slouží, jest to zajisté počet dosti znamenitý. K tomu pak připomenouti sluší, že bezmála při každé mši sv. někteří z věřících *k stolu Páně* přistupují; ano o hodinách ranních se může říci, že většina všech v kostele přítomných přistupuje k sv. přijímání. V neděli a ve svátek však při každé mši sv. až i sto neb více lidí velebnou svátost přijímá, tak že počet všech v jediný den přijímajících až na 1000—2000 vzrůstá.

V jednotlivých *rodinách* se přechoť často spatřuje v ohledu náboženském veliký rozdíl mezi mužem s jedné a chotí i dítkami s druhé strany. Mnohdy bývá manžel v ohledu náboženském netečný aneb zjevný nepřítel církve, kdežto choť jeho velkou zbožností a vzorné mravy křesťanské nasobě projevuje. Manžel snad slovem i pérem kydá hanu na církev a kněžstvo, aneb je-li obchodník, oddává se podvodu a lichvě, kdežto choť jeho ve skutečích milosrdenstvích a konání ctností křesťanských největší útechu svou nalezá a dítky své, obzvláště děvčata nábožně a křesťanský vychovává. Takových rodin jest v Paříži na sta, ano na tisíce. Někdy bohužel následuje manželka bezbožný příklad chotě svého a odříká se sv. náboženství; ale u rodin Francouzských se to přece jen zřídka kdy stává, protože Francouz dle rázu svého národního

se ku každému a tím více ku své choti přátelivě chová a byt by sám nebyl příkladný křesťan, přece v šťastném manželství žije se zbožnou chotí svojí. Avšak přistěhovalci, zvláště němečtí, bývají v tom ohledu více popudliví a nesnášliví, pročez také manželkám svým větších překážek v náboženském životě v cestu stavějí než rodilí Francouzové.

Nevěrců takových, kteří se docela zřekli vši pozitivné víry křesťanské, se nanejvýš několik tisíc v Paříži sečte. Přemnozí sice nedbale vykonávají náboženské povinnosti své, proto však přece chtějí *katolíky* slouti, a do smrti jimi zůstatí. Říkává se, že Francouz, byť by jinak byl sebe netečnější, do jista nejméně *tříkrátě svatých svátostí přijímá*: při prvním sv. přijímání, před sňatkem a před smrtí. Zejména *první* sv. přijímání se vždy koná slavným způsobem; řemeslník neb dělník, který jinak i v neděli pracuje, bere si dovolení od mistra neb pána, vyhledá svůj nejlepší oděv a dítka své do kostela provází, aby byl svědkem slavného okamžiku toho, kde se dítka poprvé úzce spojí se svým Spasitelem; pohled ten i na otce sebe zpustlejšího učiní obzvláštní dojem, neboť se tu každý živě rozpomene na utěšenou dobu svého dětinství a své nevinnosti. — Jedině *fanatikové*, kteří duši svou holé nevěře zaprodali, zbavují se duchovních radostí těchto, nedadouce dítky své ani křtíti ani ve sv. náboženství vyučovati. Před některým časem měla se provdati dcera jednoho profesora (na fakultě lékařské), kteráž o náboženství ani pojmu neměla; přece však chtěli oba snoubencové podle církevních obřadů býti oddáni; i nezbylo nic jiného, leč že nevěsta se musela podrobiti vyučování ve sv. katechismu, jež se jinak jen malým dítkám udílí, načež šla ku zpovědi, přistoupila poprvé k sv. přijímání, pak byla birmována a posléze byla kopulace. Případy zatvrzelé nevěry se často objevují u příležitosti společných exercicií, jež konají údové jednoty sv. *Vincencia* (jest jich v Paříži asi 3000); tu obyčejně ohlašuje kazatel celou řadu proseb, jimiž údové jednotliví doporučují své známé neb příbuzné nábožným modlitbám jednoty. Jistý spoluúd doporučil k. př. modlitbě bratří svého 82letého otce, který ještě nikdy v celém životě svém ku stolu Páně nepřistoupil; jiný spoluúd modlitbám doporučil svého 85letého otce, který nedávno byl poprvé u sv. přijímání a nyní jest nemocen. Starcové tací jsou pozůstatkové francouzské revoluce, kdež veřejné služby Boží za-

povězeny byly; v nevěře vyrostli a později touhy po něčem vyšším nepocítili; ale znamenitý to zajisté úkaz, že syny jejich mezi údy jednoty sv. Vincencia, tudíž v řadě horlivých katolíků nalezáme.

Ze se náboženský život v Paříži a ve Francouzích vůbec vždy více zvelebují, že se vědomí katolické šíří a církev zde rozkvětu utěšenému se těší, to každý nestranný pozorovatel uznati musí; ač se tomu všemu dosti vynadiviti nelze, povážíme-li, jak ukrutným způsobem v zemi té řádila revoluce v předešlém století proti všemu zjevnému náboženství. V témž duchu pokračoval král Ludvík XVIII., když se byl z emigrace opět do Francie navrátil; známo jest, že král tento i na smrtelném loži se zpěchoval přijmouti sv. svátosti a že v nekajcnosti zemřel. Také král Ludvík Filip nedbal o náboženství a jeho nenávisť proti katolické církvi byla neposlední z oněch příčin, jež konečně jeho svržení s trůnu přivodily. Neboť Francouzové považují náboženství katolické za něco takového, co úzce souvisí s národním jich rázem a kdo víry katolické nešetří, toho oni také za nepřitele národnosti své mají. Z té příčiny prostý občan francouzský nikterak pochopiti nemůže, jak se to mohlo státi, že v Prusku a jiných německých státech, Anglicku atd. vznikly rozepře náboženské, kteréž národ na několik částí rozdělily. Mezi *vojáskem* francouzským nenalezáme sice obzvláštní nábožnost; přece však vojínové v Alžiru do rukou sverepých Turků upadší raději smrt vytrpěli, než aby víru Kristovu byli zapřeli; asi před 30 lety bylo v Alžiru 40 vojáků francouzských přepadeno od Turků; byvše vybičováni, aby se stali Mohamedány, žádají-li zůstatí na živu, dali se všickni ti rekové raději odpravit, jen aby co křesťané zemřítí mohli. Z vojinů cizinské legie, jakož i z vojáků protestantů (byť byli rodilí Francouzové) leckterý bohužel zapřel víru a co Mahomedán bojoval pak proti rodákům svým.

Protestantů francouzských se v Paříži nachází asi 24.000; mimo to se tam zdržuje rodilých Němců, Angličanů atd. protestantského vyznání asi 40.000; mají vesměs 33 modlitebnic a tolikéž škol. Ačkoli si spolky protestantské dávají všemožnou práci, aby trochu „papeženců“ pro svou víru získali, nechce se jim přec dařiti; rodilý Francouz jen zřídka kdy se odhodlá k odpadnutí od církve. Roku 1860 vydal jistý profesor protestantský, Rosseuw de St. Hilaire, brožurku, v níž vyzýval celou Francii,

aby odpadla od římské církve k protestantismu, jelikož prý se tím způsobem otázka římská nejlépe rozřeší! Na tuto nestydatou řeč dala celá Francie odpověď důstojnou. Veškery denníky francouzské, ani „Siècle“, „Journal des Débats“, „Charivari“ a „Opinion nationale“ nevyjímaje rázně odbyly fanatického pisálka poukazující k tomu, že katolická víra s národním rázem Francouzů tak srostla, žeby změna víry nutně také převrat politický způsobiti musela.

O zpěvu chrámovém v Paříži úsudek příliš pochvalný projevití nelze. Zpěváci a hudebníci kostelní bývají namnoze pouzí řemeslníci v hudbě; ráno v církevním oděvu hrají na kruchtě, kdežto na večer umění své v divadle provozují. V posledních letech se hudby církevní ujalo bratrstvo tak řečených „bratří z Vézelse (kteříž také kostelnickou službu zastávají), ale všechny nešvary ovšem jedním rázem vypuditi možno není. Při větších chrámech odchovává se jistý počet chlapců (vokalistů), kteříž na chóru zpívají; duchovenstvo stará se o časné jich zaopatření, jakož také o vědecké vzdělání jejich. Teprv od r. 1862 nachází se v Paříži „akademie hudby církevní“, výborný to ústav, kdež mnozí biskupové francouzští na svoje útráty schopné hudebníky cvičiti dávají. Celkem převládá v kostelích zpěv gregoriánský; jen při pobožnostech večerních a Mariánských bývá slyšeti písně v jazyku francouzském. Jinak obecný lid z velké části umí latinské hymny, žalmy a litanie nazpaměť; nikdy téměř nemodlí se kněz s lidem litanie v řeči francouzské.

Překrásný obyčej, který se z prvních dob křesťanských až podnes ve Francouzsku a také v Paříži zachoval, jest rozdávání *požehnaného chleba* (panis benedicti) mezi nedělními službami Božími. Kněz mezi mši sv. požehná několik bochníků chleba z pěkné mouky upečených, jež byvše rozkrájeny na malé skyvy kladou se do čistých bílým plátnem potažených košíčků a roznášejí se od jedné řady sedadel k druhé v kostele; každý z přítomných vezme sobě skyvu a poznamenav se znamením sv. kříže, požije ji. V některých krajinách na venku jest obyčej, že střídavě každou neděli jedna z příbřežných rodin všekden k tomu účelu potřebný chleba do chrámu přinese, začez se jí zvláštní čestné sedadlo v kostele vykáže. Katolíci jsou si toho dobře povědomi, že tímto obřadem se upomenouti mají na společné „hody lásky“ (agapae) prvních křesťanů. Dojemný jest obřad tento obzvláště, když dítky po prvním sv. přijímání malé (k tomu

čili schválně upečené) chlebičky dostávají, jakož i tenkrát, když údově jednoho spolku k. př. cechu o tento požehnaný chleb se sdílejí. Cechové ti čili společenstva každoročně slavivají den svého patrona, zejména k. př. zahradníci, tesaři, ševci, pekařové společnými službami Božími.

Z Říma. (Statisticke zprávy.) Pius IX. narodil se v Sinigaglii 13. května 1792, na stolici Petrovu povýšen jest 16. června 1846. Co papež má název: Náměstek Ježíše Krista, nástupce knížat apoštolských, nejvyšší hlava všeobecné církve, patriarcha na západu, primas Italie, arcibiskup a metropolita Římský, vladař časného majetku Římské církve. Svaté kollegium, rada (senat) papežova, záleží, je-li v plném počtu, z 70 kardinálů (6 kardinálů-biskupů, 50 kardinálů-kněží a 14 kardinálů-jahňů). Nyní jest uprázdňeno 10 míst kardinálských. Ve sboru kardinálův nalezá se ještě jenom 12 kardinálův, jež jmenoval papež Řehoř XVI., všickni ostatní jsou od nynějšího sv. otce Pia IX. jmenování či za kardinály povýšení. Čtyři kardinálové čítají přes 80 let věku svého, 12 přes 70 let, 26 přes 60 let, 22 jsou přes 50 let starí a jen 4 nedosáhli ještě r. 50. Nejstarší kardinál, Cyrille Alameda, čítá let 87, nejmladší, Lucian Bonaparte, není posud 40 let star. Svatovláda či hierarchie záleží z 12 patriarchů obřadu latinského a východního, 139 arcibiskupství a 714 biskupství. Připočteme-li k těmto 865 stolcům církevních popředníků stolce *in partibus infidelium*, jichž 229 (38 arcibiskupských a 191 biskupských) se čítá, shledáme úhrnem 1094 místa a titule, z nichž 982 obsazena jsou.

Mezi svrchu dotčenými 12 patriarchy jest 5 obřadu či ritu východního s pravomocí patriarchální: v Antiochii (patriarcha Melchitů, Maronitův a Syrských), v Babyloně (Chaldejských), v Cylicii (Arménův); 7 patriarchů obřadu latinského: v Cařihradě, Alexandrii, Antiochii a Jerusalemě, v Benátkách, Indii a Lissabonu. Mezi 139 arcibiskupstvími jest 7 řeckého a 132 latinského ritu. Ze 714 sídel biskupských náleží 63 východnímu a 651 latinskému obřadu. Počet opatství a prelatur *nullius* obnáší 15. Nad to stává 103 apoštolských vikariátů, (z nichž nyní 12 uprázdňeno), 5 apošt. delegací a 22 prefektur (z nichž 6 neobsazeno.)

Pius IX. zřídil 6 arcibiskupství a 111 biskupství, 20 sídel povýšil za sídla metropolitů, dále zřídil 20 vikariátů, 1 delegaci a 7 prefektur. Církevní stát má v ohledě

administrativněm toto rozdělení: 1 presidentství, 4 legace, 20 delegací neb prefektur a čítal 3,134.688 obyvatelů, nyní však po urvání mnoha krajů má jenom něco přes 600.000 obyvatelů. Diplomacké spojení udržuje 7 nunciatur: v Brusselách, Lissabonu, Madridě, Mnichově, Neapoli, Paříži a ve Vídni; 4 internunciatury: v Haagu, Florencii, Modeně a v Rio Janeiro; 1 jednatelství: v Lucernu.

Z Anglicka. Úmrtím linkolnského biskupa dr. Tomáše Watsona byla r. 1584 přerušena katolická hierarchie v Anglicku. R. 1623 svěřena duchovní vláda katolíků anglických apoštolskému vikáři; r. 1688 rozmnožil papež Innocenc XI. počet vikariátů apoštolských o tři, a předešlý papež Řehoř XVI. r. 1840 zřídil osm vikariátů. Nynější sv. otec Pius IX. obnovil konečně r. 1850 řádnou hierarchii katolickou v Anglicku a od té doby se v míře neočekávané množí počet katolíků v zemi této. Od r. 1840 vzrostl počet duchovenstva o 800; kněží; chrámů a kaplí 500 bylo vystavěno, 200 ženských klášterů zabývá se vychováváním ženské mládeže. Vedle arcibiskupa Westminsterského jest nyní v Anglicku 12 biskupů a proslychá se, že nyní opět dvě nové diecése se zřizují. — Nejnovější zprávy zvěstují, že Pius IX. také ve Škotsku řádnou hierarchii zařídí.

Z Ameriky. Arcibiskup Spalding z Baltimore a biskup Wood z Filadelfie uveřejnili v Baltim. listu „Volksztg.“ provolání ku všem zámožným katolíkům spojených státův, vyzývající jich, aby přispěli k zaplacení schodku *severoamerického kollegia v Římě*, by blahodárný tento ústav nemusel zaniknouti; bude k tomu zapotřebí asi 300.000 dolarů. Jeden katolík Baltimorský ihned věnoval 5000 dolarů.

Z Afriky. Na jaře 1868 vyslán jest kněz Dismas Stadelmeyer, františkán z Tyrolska, do střední Afriky, aby tam co misiónář působil v osadě černochů v krajině Chartumu. Prozatím z rozkazu apoštolského visitátora arcibiskupa Alexandrijského Ciurcia zůstal kn. Dismas v městě Kaire, odkudž teprv v září se do Chartumu vybral, ješto v tu dobu vedro pro cizince jest snesitelnější než v letě. Roku 1867 pokřtěno bylo 14 dítek a 5 dorostlých černochů, z nichž dva už byli přes 60 let starí. V městě Chartumu bývá v letě ve stínu 33° Reaumur, v zimě klesá teplo ze 22° až na 11° R.; při 11° tepla třesou se černochové a zuby jektají tak jako u nás při 11° zimy. Domky Chartumské nejsou vyšší

18 stop a jsou stavěny z nepálených cihel; jen dům misionářův jest z kamene zbudovaný. V krajině Chartumské i s městem téhož jmena čítá se obyvatelstva 40000, jež dvanácti rozdílným národnostem přináleží; jazykem italským, francouzským neb německým mnozí tu mluví. Podle náboženství jest větší část obyvatelstva muhamedánská; ačkoli však koran zakazuje pití líhových nápojů, vypije se přece v Chartumu za rok 500 centnýřů líhu a mnoho kognaku, vína, piva, jakož také 18000 centnýřů merissy. Asi 500 obyvatelů náleží k vyznání Koptův, jiná část jsou sjednocení Řekové, Armenští, Syrští; také 5 židovských rodin se v Chartumu zdržuje. Katolíků se mimo misionáře čítá 113.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva.*“ Ročníku IX. svazek 8., vydaný dne 31. prosince, obsahuje: M. A. Ratisbonne; Breviář v rukou správce duchovního; Církevní zákonodárství o zpěvu a hudbě chrámové. V Kronice nalezá se postní mandát na rok 1869. První sešit nového ročníku vyjde 19. února.

— „*Dalibor.*“ Časopis hudební počal od nového roku opět vycházeti redakcí a nákladem Em. Melše. Vycházeti bude tiskem k. arc. kněhtiskárny třikrát za měsíc.

— K Dědictví sv. *Prokopa* přistoupili pp. Frant. Čermák, os. děkan v Řepině, Jiří Láská, bohoslovec v Olomouci, Frant. Hradil a Jan Chlup, chovancové chlap. semináře v Kroměříži; Lohel Schmidt, kn. ř. premonstr. na Strahově; Eduard Křížánek a Jan Skácel, bohoslovci v Olomouci.

— „*Vesna Kutnohorská*“ přestala vycházeti. — „*Die Zeit*“ nazývá se nový polit. denník, jenž od nov. roku v Praze vychází.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

P. Vác. Eman. *Noli*, jubil. kněz, senior v Teplé, 28. pros. (nar. ve Volyni 1. února 1780, vysv. 6. ún. 1803).

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

p. Jan *Halbhuber*, os. farář v Reischdorsfu (diec. Litoměřic.), za faráře do Schönwaldu;
p. Mat. *Dušek*, kapl. za admin. v Charvátci.

Uprázdnené místo:

Charvátec, fara patron. p. Ferd. kněž. z Kin-ských, od 23. prosince.

V biskupství Kralohradeckém.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

p. Jan *Haupt*, kněz na odpoc., za fundatistu do Rezku u Nového Města nad Metují;

p. Ant. *Hrubý*, kaplan v Pecce, za admin. do Radími;

p. Jos. *Fidler*, koop. v Nové Pace, za prozatimn. kaplana do Pecky.

Na stálý odpočinek dání jsou:

p. Jos. *Vorel*, kněz jubil., osob. děkan a farář v Oujezdě u Chocně;

p. Frant. *Kleiner*, farář v Jetřichově (Dittersdorf.)

Uprázdnená místa:

Sobčice, fara patron. nábož. matice, do 12. ledna.

Oujezd u Chocně, fara patron. nábož. matice, do 26. ledna.

Jetřichov (Dittersdorf), fara patron. knížete Thurn-Taxis-a do 26. ledna.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

p. Ant. *Fritsch*, os. děkan a farář v Bečově, 18. prosince (nar. v Nehasicích 29. července 1805, vysv. 2. září 1829).

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

p. Frant. *Ovesný*, farář v Velk. Hořešovicích (arcid. Pražské), za faráře v Lenešicích;

p. Jan *Tyrichter*, amin. z Držkova do Olešnice.

Milodary. Na chrám sv. *Víta* v Praze: Jeden čtenář „*Blah.*“ v Praze 1 zl.; Johanna Ovesná z Pečeňan na Slovensku 3 zl.

Na pomník *Sušilův*: p. Jak. Švehla, admin. v Roztokách, 1 zl.; p. M. Velický, kaplan v Plaňanech, 1 zl.

Rukopisy nám zaslali k uveřejnění v tomto ročníku: vd. p. Ehrenberger: „*Lidé blázni*“, obrázek ze života; d. p. Fr. Pravda: „*Obrázek z války*“; d. p. Jan N. Desolda: „*Sv. Otce Řehoře, bisk. nys.*“; „*O duši a z mrtvých vstání*“; d. p. Jos. Dobicer: „*Kard. Bellarina rozjímání o větších světu*“; v. p. F. Taufer: „*Modlitby Mariánské*“. Za vše toto a jiné slíbené jmenem čtenářů vroucí díky!

Jeden čtenář žádá nás, bychom zprávu novin, že letošní masopust patří k nejkratším tohoto století, čítaje toliko 34 dní“ opravili v ten smysl, že letos připadá popelec na 10. února, kdežto r. 1845 byl popelec 5. února, o celých 5 dní dříve. Týž čtenář stýská sobě na to, že tu a tam i vadventě se tančilo, z čehož jde, že letošní masopust nebude nejkratší, alebrž nejdelší v tomto století, trvající bez mála po celý rok pro lidi a obce nad jiné pokročilé.

Od Kyšperka došla nás zpráva o překvapení připraveném p. far. J. K., jenž na sv. Jana Ev., v den svých jmenovin kázal a po kázání ozval se místo obvyklé písně v kostele hlas: Pomodleme se za našeho p. faráře, aby mu Pán Bůh atd. a celé shromáždění modlilo se hlasitě na udaný úmysl 5krát Otče náš, Zdrávas a Věřím v Boha. Toť chvála a následování hodno.

Do B. n. M.: R. 1868 zakázán, nesmíme. — Ze starších ročníků zbývá ještě několik úplných výtisků r. 1865 a 1866, jež v snížené ceně po 1 zl. 25 kr. v expedici dostati lze.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v katol. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsici.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Slavnost Očistování B. P. Marie.

Podává far. V. Janura.

„Viděly oči mé spasení tvé: světlo
k zjevení národům.“ (Luk. 2. 32.)

Fra Bartolomeo, jak znamenitý,
tak i zbožný malíř z řádu sv. Domi-
nika, zanechal nám mezi svými obrazy
zvláště jeden, který všechnu pozornost
k sobě poutá a podivením nás naplňuje.
Umělec ten vyobrazil dnešní sv. evan-
gelium; obraz jeho obsahuje patero o-
sob znamenitých, rozdílného stáří, vý-
razu a jednání.

V skupení tom spatřujeme dítě,
jež středem tu jest osob všech, stře-
dem vyvoleného národa v středu celé
země, neboť tím byl Jerusalems staré-
mu světu; dítě s nevinným pohledem
novorozence, ale též s velebnou vážno-
stí v tazích celého obličej — dítě jakož-
to Bohu Otci se obětujícího Prostřed-
níka, Spasitele, — dítě na loktech star-
cových! Tu zdá se, jakoby svět nový
se spojoval se světem starým; tu zdá
se, jakoby první paprsky vycházejícího
slunce padaly na temeno ledovce vě-
čným sněhem pokrytého.

Dále tu spatřujeme Marii a An-
nu, v nichž se nám představuje trojí
stav ženy: co panny, matky a vdovy.
Vidíme zde Annu, tu ctihodnou, v zbo-
žnosti sešedivělou stařenu, Marii, tu
kvetoucí, vším půvabem nadobyčejné ne-
vinnosti ozdobenou pannu; zde spatřu-
jeme však tutéž Annu, vdovství a
stářím na pohled ctihodnější, a tutéž

Marii, jakožto Bohorodičku převyšující
všecky ženy celého světa.

Konečně spatřujeme tu Josefa a
Simeona. Mužové ti představují nám
stavy na vykoupení lidském podílu be-
roucí, stav kněze a nekňeze. Simeon
mluví tu samojediný, a jmenem všech
lidí vzdává chválu Pánu a poučuje svět
o tom, koho na loktech drží. Ó jaký
to obraz činnosti kněžské v nastávajíc-
ím zákoně novém! Krista vinouti k
srdci, Bohu vzdávati chválu, učiti ná-
rody: toť povoláním křesťanského kně-
ze. A Josef, ten muž prostý, muž spra-
vedlivý, kterýž tu více jen svědkem
býti se zdá, nežli jednající osobou, ti-
chý a jen se obdivující, kohož on vy-
značuje nám? Představuje nám vše-
cky ty zástupy věřících duší, učení Spa-
sitele světa vděčně přijímajících k bla-
hu a spasení svému.

Ó jaké to skupení osob velezna-
menitých!

Slova však Simeonova: „Viděly o-
či mé spasení tvé: světlo k zjevení ná-
rodům,“ — pohnula církev svatou, že
ustanovila zvláštní obřad na dnešní den,
totiž *svěcení voskovic*.

Avšak co vypodobňuje nám světlo?

1. Božství,
2. službu Boží, a
3. život lidský.

I.

Ze všech živlů a zjevů tohoto svě-
ta jest světlo nejjemnějším, nejněžněj-
ším úkazem; světlo tvoří meze mezi tělem

a duchem, a jest spolu také tím nej-
mocnějším zjevem; proto také k jeho
přijetí nejvznešenější všech smyslů na-
ších, *oko* nám bylo dáno.

Světlo přede vším jest *podoben-
stvím samého Boha*, jest takřka přio-
děním jeho, viditelně-li se zjevuje li-
dem. — Tak n. p. zjevil se Bůh No-
emovi po potopě světa v *sedmibarevné
duze*; Mojžíšovi v *hořícím keři*, a lidu
svému vyvolenému v *blesku* na hoře Si-
nai; jakož i později nejvyšším kněžím
ve *zvláštním světle*, jež obkličovalo ar-
chu umluvy; a mudrcům na východě
zjevil se Bůh *hvězdou*; a na hoře Tá-
bor spatřili apoštolé proměněného Pána
v úžasné jasném *světle* a o letnicích vzná-
šeli se *plamennými jazyky* nad jejich hla-
vami; a takž i poslední zjevení Jeho
všem blaženým v nebi stane se v *svě-
tle věčném*.

Avšak hledáme-li podobenství Bo-
ží i v přírodě samé, jest nám jím *svě-
tlo*. Neboť *světlo*, protiva tmy, jest nám
vůbec obrazem *dobrého*, vždyť pak do-
bročinně, křísíc a obživujíc, na všecko
tvorstvo působí; a proto jest světlo,
jakožto zdroj života tím, čím Bůh sám
jest v duchovním smyslu: dárce všeho
dobrého, rozdatel všech milostí, po
Němž jako po světle všecko touží, na
Něhož se všecko těší. Nad to jest svě-
tlo tak jemné, že všecko proniká, vše
objímá, a pozoruj, s jakou to zázračnou
čerstvostí se pohybuje!

Co tedy na tomto světě vhodněj-
šího, aby sloužilo nám za obraz Boží,
ovšem že mdlý, nežli *světlo*? *Všudy-
přítomnost Boží*, vše obsahující, všecko
pronikající, *neobsáhlost Boží*, všecku pro-
storu a všecken pohyb z jednoho mí-
sta na druhé vylučující — ovšem nám
zde povždy zůstanou nevyzpytatelným
tajemstvím: avšak pochopijem-li zcela
tu zázračnou rychlost, a tu vše proni-
kající moc světla? Není-liž nám i to-
to nejasným tajemstvím přírody?

Dále, my neobdivujeme v Bohu to-

liko neskončenou dobrotu a milosrden-
ství Jeho, nýbrž i Jeho *všemohoucnost
a spravedlnost*, kteráž se v čase tre-
stáním zlých tím nejzjevnějším spůso-
bem i zde již osvědčuje. A který ži-
vel ve své vše pohlcující, vše zničující
moci jest strašlivější ohně? a nebyl-liž
oheň častokráte všemohoucím Pánem za
nástroj zvolen velikých navštívení a tre-
stů Jeho? Vzpomeň na města Sodo-
mu a Gomorhu, a čím že má jedenkrá-
te zahynouti celý svět? —

Tomu-li tak, že světlo za obraz a
ku podobenství přirozenosti Božské nám
slouží, nelze se diviti, že ho církev sv.
při *službách Božích* užívá a podnětem
zbožných citů a úmyslů činí.

II.

Světlo budí, obveseluje, světlo o-
slavuje; slunečné světlo více, než stro-
jené světlo lampy neb svíce. Aby však
toto blahodějným se stalo při službách
Božích a výkonech církevních, žehná,
světí je církev.

a) Pravým bohoslužebným světlem
církevním jest tedy *posvěcená hořící vo-
skovice*; účelem služby její přede vším
jest nahraditi přirozené světlo: osvě-
covati posvátné místnosti, oltáře, obra-
zy — k povzbuzení pozornosti a ná-
božnosti věřících.

b) Hořící svíce v chrámě zpone-
náhla se stráví; a jelikož se to děje k
oslavení služeb Božích, tudíž samého
Pána, považována býti může v širším
smyslu za *oběť*, poněvadž všechny sta-
rodávné oběti význam zničení, spálení
v sobě chovaly. Hořící světlo v chrá-
mě jest tedy stálou, tichou obětí, na
níž příroda podílí beře, poskytujíc olej
rostlinný, neb čistý vosk pracovitě vše-
ličky, a v nížto se zúčastňuje i člověk,
an látky ty připravuje, rozsvěcuje a je-
jich službám význam a smysl uděluje.

c) Na oltáři hořící svíce jest o-
brazem, podobenstvím Pána našeho Je-
žíše Krista. Onť již co dítě bylo dnes
od Simeona pozdraven jakožto „*Světlo*

národův!“ a sv. Jan Evang. praví o Ném hned na počátku svého evangelia: „*Byloť světlo pravé, kteréž osvěcuje každého člověka přicházejícího na tento svět,*“ (1, 9.) a On sám se nazývá světlem řka: „*Jáť jsem světlo světa, věřte v světlo, abyste byli synové světla.*“ (Jan 12, 35.)

Hořící svíce jest však podobenstvím Jeho i za tou příčinou, že netoliko učení Jeho světlo osvětlilo, a že celý život Jeho byl pouhým sebezapřením, obětí lásky; nýbrž že jako obě přirozenosti Jeho v jednu osobnost spojeny jsou, právě tak světlo se svíci spojeno jest. — Svíce svůj původ bere ze země, světlo však její přichází s hůry; jestiž světlo ze světla, aniž by samo v sobě něčeho ztrácelo, rozžihá-li se svíce jedna, ana druhá hoří; a jako v svíci spojeno jest světlo slátkou, nevšak smíšeně, takž v Kristu spojeno jest Božství a člověčenství v osobě jedné, dle přirozenosti rozdílné, ne však smíšené.

Proto se také užívá ustavičně hořícího světla před nejsvětější Svátostí oltářní, aby věřící na Kristovu přítomnost v sv. hostii, na Jeho Božství i lidskou přirozenost i na Jeho stále se prýšící osvícování a oživování všech duší upamatování byli.

Ó jestiž to něco zvláštního — to tiché „*věčné světlo*“ v kostele před hlavním oltářem! Kdož v pozdní hodině se kdys o samotě tu modlil a tu tajemnou záři tohoto „*věčného světla*“ pozoroval, čeho tu pocítil: ví Bůh, že to nevypoví, co v duši a v srdci jeho se dalo! — Ó jak výmluvné jest toto svaté, mlčenlivé světlo! Zvěstujet nám *věčnost* u prostřed pomíjejícího; zvěstujet nám *svatost* u prostřed hříšníkův; zvěstujet nám *Božství* uprostřed tvorů bídých. — Tiché toto „*věčné světlo*“ rozlévá se blaživě v duši nábožné, tklivě v duši hříšné; dusně, trapně v duši nevěřící. — Již mnohého vracujícího se ze společnosti zpustlé v

pusté noční chvíli k domovu, zarazilo tajemnou mocí toto tiché kostelní světlo, stavši se mu nejmocnějším kázáním!

Konečně jest světlo obrazem *lidského života*.

III.

a) Člověk žije tím, že neustále přijímá životné látky a je tráví; a právě tak světlo. Avšak rozžehnutí, oživení životného světla jest skutkem a milostí Boží, kteráž také ustanovuje čas, jak dlouho to neb ono světlo, ten neb onen život lidský zde trvati má.

b) Nesvěcená i svěcená svíce dohořívá stejně, s tím však velikým rozdílem, že posvěcená svíce hoří na místě svatém, hoří na oltáři a jest Bohu milou obětí. — A takž živi jsou všickni lidé, trávíce síly své, ne však všickni tráví je v službě Boží. Ach mnozí nenechávají svítiti „*světlo své před lidmi,*“ aby chválen byl Otec, jenž jest v nebesích! Lidé ti podobají se svícím, které nestojí a nehoří na oltáři svatém, ale stojí na oltáři světa, jsouce oběťmi jeho, hříchu. — Život zbožného člověka dohořívá sice také jako svíce, ale dohořívá jako oběť svatá, Bohu přinesena na oltáři onom, na nějž ji postavil Bůh, t. j. v tom povolání, v těch okolnostech, jakž On ustanoviti ráčil.

c) Bohu žel! život náš vezdejší podoben jest přemnohým pokušením, podobaje se ubohé svíci — sem tam větrem zmítané a planoucí. Mnohá svíce divoce hoří; a takž mnohá duše, ač dobře smýšlí, v ustavičném nepokoji a v ouzkosti se nachází. Avšak tu přichází nám při vroucí modlitbě ku pomoci Pán, a drží takřka nad námi ruku svou, a plamen svíce pne se tiše a svatě vzhůru. Naopak ale člověk, který neslouží Bohu, vše v sobě převracuje: podobá se květině, která kvěsti nechce, podobá se světlu, které svítiti nechce, jen čmoud vydávajíc, jako svíce zvrácená.

d) Hořící svíce jest tedy též o-

brazem působící v nás milosti Boží; nebo jakož svíce prv nežli se rozžehne, chladna jest a jako mrtva, takž i duše lidská chladna jest a jako mrtva, prv nežli oživena bývá plamenem milosti od „*Otce světél*“, což když se stalo, pak blaze rozšiřuje světlo své, rozžehujíc je i v duších jiných.

A toho pravého světla abychom našli, uchylmež se k *Marii, prostřednici naší*! Onať jest hvězdou naší jitřní slunce předcházející; a byť mlha a tma obkličovaly nás, a byť dětem, v lese zbloudilým a cestu pravou hledajícím jsme se podobali: pronikne k nám blahá záře její; neboť ona jest útočiště hříšníkův, potěšení zarmoucených, uzdravení nemocných, pomocnice křesťanův; ona vyžádá nám zbloudilým milosrdenství u Syna svého. Pak světleji a světleji bude kolem nás; za blahou tou září milé jitřenky vzejde nám plnost „*světla milosti*“, tmy pomínou, a my živi budeme v světle novém.

Vás však, milé svíce hromničné, nechať odtud roznesou ku požehnání všem! Některé z vás zářiti budou zde při nejsvětější oběti, jiné nositi se budou v slavných průvodech a zvěstovati příchod Toho, kterýž na svět přišel, aby jako slunce pravé obdařil vše požehnáním svým. Jiné z vás, svíce posvěcené, zářiti budou v kruhu rodin křesťanských při pobožnostech domácích; jiné opět při křtu svatém podávati se budou dítkám, jiné při úvodu nábožným matkám, jiné opět přešťastným těm, jenž poprvé přistupovati budou k sv. přijímání, a jiné konečně ozářiti mají bledý obličej umírajících a zvěstovati jim též příchod Páně.

Nuže, kamkoliv se odtud rozejdete, svíce milé, svíce svěcené! všady budíž požehnána záře vaše. Jedněm necht jest povzbuzením, druhým výstrahou, všem pak útěhou! Svěťtež svíce milé dítkám i nám na dráze křesťanského života, svěťte umírajícím při odchodu na věčnost, aby došli „*Světla věčného*“, a

svítíce na hrobě a na památku věrných zemřelých, přimlouvejte se a prostě: „ať odpočívají v pokoji a *světlo věčné* ať jim *svítí*!“ Amen.

Všeobecný sněm církevní nejbližší přísti.

Dožili jsme se s Boží milostí roku 1869. Co nám nastalý tento rok přinese? co kryje v lůně svém? — Pravý katolík, ač ve světě žije, nedbá tak věcí světských, jako více veškerou svou pozornost záležitostem duchovním věnuje. Jemu mlčí politické snahy, válečné bouře, národní rozbroje; mysl a srdce jeho obráceny jsou k království Božímu, a to nejen věčnému tam na onom světě, ale i k tomu, které rytěruje v tuhém zápasu zde na zemi — k církvi svaté. A tu nelze, aby se nekormoutilo srdce každého věrného syna církve, an vidí, jak velikými odevšad bouřemi zmitána jest lodička Petrova, a s sv. apoštoly zdá se, že musí probouzeti Pána ku pomoci úzkostným voláním: „*Pane, zachovej nás, hyneme!*“

Ale nespí Pán, nýbrž bdí nad církví svou v osobě náměstka svého, sv. otce, ač veletísněného v Římě, *papeže Pia IX.* Tent úváživ nebezpečí církvi hrozící, z vnuknutí Božího, tak věříme, uchopil se zbraní, která vždy pomohla k odražení útoků nepřátelských na lodičku Kristovu. po čemž pak vždy nastalo „*utišení veliké*“, poněvadž ji vedla mocnost *Ducha svatého*. Svatý otec ohlásil 29. června, na den sv. ap. Petra a Pavla r. 1868, slavně *všeobecný sněm církevní* a určil k němu den 8. prosince 1869, slavnost neposkvrněného početí bl. Rodičky Boží, Panny Marie.

Jaký radostný dojem to učinilo v celé církvi katolické všech dílů světa, jakou vroucí horlivost to roznítlo u všech, jimž na takovém sněmu podíl míti náleží; jaké blahé naděje to vzbudilo u všech upřímných synů této svaté matěře věřících, — toho důkazem jsou horlivé listy pastýřské, vydané od biskupů všech krajin, národů a jazyků. Mezi těmi pak jest jeden z nejdůkladnějších list biskupa Orleanského ve Francii, *Dupanloup*. Tent zasluguje, aby všemi jazyky byl vysvětlen. Jako za prvních dob křesťanských jednotlivé obce sdělovaly si vespolek sv. napomenutí svých pastýřů; tak doufám nebude od místa, aniž pak bez prospěchu, sdělíme-li na uváženou i našim krajanům to, co výtečný onen velekněz přímo sice k svým věřícím, tím však

i veškerým katolíkům praví na poučenou a k útěše. —

„Již celý rok jest i církev i svět v očekávání věcí velikých. U přítomnosti biskupů katolických ze všech zemí a národů, shromážděných v Římě k oslavě osmnácté stoleté památky mučnické smrti sv. apoštolů Petra a Pavla a k svatořečení mnohých sluh Božích, prohlásil sv. otec nevyhnutelnou potřebu toho, aby se sešel *všeobecný sněm církevní* a spolu se na tom usnesl, že ho svolá.

Bulla, kterouž se tento sněm oznamuje, vyšla 29. června 1868, na slavnost sv. ap. Petra a Pavla a sv. otec listem ke všem biskupům katolickým oznámil, že ten sněm bude a pozval je k němu do Říma.

Od té doby vydal sv. otec dva v pravdě otcovské listy, jeden k nesjednoceným biskupům řeckým, druhý k našim od jednoty církve odloučeným bratřím rozličných vyznání protestantských, v nichž je laskavostí něžnou zve, aby dobu toho sněmu církevního použili k docílení blaženého sjednocení se s církví, o kteréž se tato byla často pokusila, ale nepříhodou časovou jí nedosáhla.

Tak tedy všeobecný sněm ten církevní jistě očekávati lze. První k němu čin vykonán jest, t. *právní a řádné svolání*. Listy papežské o tom jednající jsou známy celému světu, vzbudily všudy upřímnou radost a rozčílily blaženou útěchou veškerá srdce v trudných poměrech doby nynější. Všecky zraky jsou znova obráceny k Římu, lidé druhdy k církvi lhostejní, ba sami nepřátelé její pozastavují se udivení nad tím, co se děje; znamenají, že se chystá něco velikého.

„A zajisté co se v Římě chystá, jest řídká, veleslavná událost, jejíž důležitost každý uzná; ta snad bude událostí největší našeho století.

Nediv se nikdo slovu tomuto. Já vím, že události nesmírně daleko zasahující započaly století naše a uvrhly je na dráhu velebouřlivou; hluboko zarývající revoluce prošly svým železným krokem dobou naší a právě jsme patřili, jak se jeden z nejdávnějších trnů sřítíl; válečné bouře zmítaly národy semo tamo; otázky hrozné důležitosti očekávají rozluštění svého v starém i novém světě. A přec i v tomto našem věku jest něco, co stojí nad světským sháněním se po cti a slávě, co převyšuje palčivé zájmy vášní politických, a to jsou duchovní zájmy národů, to jsou nejvzneše-

nější otázky, s jichž rozluštěním jediné dosahuje člověčenstvo pokoje duševního a dospěje k svému věčnému účelu.

Proto právě jest církev svatá nejvelebnější mocí na světě, poněvadž jest mocí duchovní, ačkoliv jistým lidem novověké společnosti nepatrnou se býti zdá a mnozí státníci i opravdu radí, aby se jí nic nedbalo; a Řím, střed moci této, kterýž tento rok spatří u sebe nejvyšší soudní sbor církve katolické, jest a zůstane povždy nejkrásnějším a nejsvětějším předmětem ze všeho, co pod sluncem jest: „*Rerum pulcherrima Roma!*“

Nuže, co jest církev katolická? a co jest ten sněm, kterýž za několik měsíců svět s obdivením spatří?

To chci i já dle příkladu svých pastýřských bratří v úvahu vzíti. Upamatuji nejprve na to, v čem vlastně záležitosti ekumeničtí t. všeobecní sněmové, jimž jsme dávным časem odvykli; udám pak, které jsou ty důvody, jenž sv. otce z vyššího vnuknutí pohnuly, aby se k tomu kroku odhodlal, který se jistotně co nejdůležitější jeho čin vládní velebiti bude; pak budu pátrati po tom, zdali důvodná jest obava, kterouž prohlášení toho sněmu u mnohých buď zlovolných anebo zle zpravených lidí vzbudila; a konečně ukáži též, čeho se z něho všickni i biskupové i kněží i věřící nadíti smíme.

I.

Sněm církevní.

Bůh vykonal u nás, dí Bossuet, dílo které nespočívajíc na žádném jiném základě leč na něm samém, všecky časy a veškerá místa obsahuje a na celém okrese zemském jeví a značí působení jeho všemohoucí ruky, jeho božské velebnosti: a to jest *Ježíš Kristus a svatá jeho církev*.

Jest tedy v tomto světě společnost vznešená nade všecky lidské záležitosti a přec úzce s nimi sloučená, pravá říše duchovní. Tato říše náleží obzvláštnímu, božskému řádu, nebi více nežli zemi, a přec jest skutečná říše, úplná společnost, která jako každá jiná společnost, má své zvláštní zřízení, své zákony, svou činnost, — svůj život. Společnost ta není založena rukou lidskou, ale rukou Boží; k své bytosti nepotřebuje oprávnění od nikoho; posvátné jest její povolání, jakož posvátný jest původ její, v tom jest zřídlo všeho jejího práva. Putujíc v údolí pozemském co cizinka božského původu, panuje nicméně co vládkyně a to nad dušemi, kdežto svůj nezvratný prestol má, při tom však ani v

obor pozemských mocností nezasáhá, aniž pak cokoliv z božského práva svého nikdy nezadá. Za šťastnou se považuje, dostane-li se jí pomoci těchto mocností, nikdy nezavrhne spolek jejich, ale s tím vědomím, že musí-li tak býti, i bez něho se obstará. Nepřekáží světským mocnostem v povolání jich na zemi, ale taktéž nepouští, aby světské mocnosti povolání jejímu překážely. Jsou společností všeobecná, všeobsahující, nezná žádných mezí ani časových ani prostorných. Majíc svěření darů nebeských s tím určením, aby lidstvo až k poslednímu dni evangelické pravdě vyučovala, zaujímá pro své povolání a původ i rozšíření ve světě, kterýž byla svým působením k vzdělání přivedla, takové místo, které žádná jiná moc nevyplní nikdy.

Tento div jeví se před očima našima: uprostřed vlád lidských, časem a prostorem tak obmezených a pomijitelných, trvá společnost ta a říše duchovní, na všechny strany rozšířena, nezměnitelná, neobmezená — *církev*.

Uvažme tedy zřízení společnosti této blíže; neboť nevyhnutelně potřebí jest, alespoň okem je přehlédnouti, abychom nejvyšší vládní výkon této společnosti, všeobecný sněm, řádně pojali. Tak poznáme, s jakým božským uměním *Kristus Ježíš* v pravý poměr k cíli určenému postavil to, čím by se ho dosáhlo. Syn Boží — tak věříme — vydal lidem soubor učení, zákonů, ústav a zřízení a to nikoliv na krátkou dobu, ale na všechny časy. Tato Božská zjevení chová společnost křesťanská, kterouž Pán náš *církvi svojí* zůve, jakožto svěšené sobě dědictví, a ta společnost křesťanská jest společnost viditelná, poněvadž náboženství nemělo býti nic skrytého; viditelná po všechny časy, neboť jí věčné trvání slíbeno jest, a společnost všeobecná, k kteréž lidstvo veškeré bez výminky povoláno bylo a náleželo.

Ale dědictví toto zjevení Božského nebyloby přešlo od jednoho věku k druhému, kdyby se bylo zůstavilo nestálému a vrtkavému výkladu úsudku osobního. Nevyhnutelně tedy bylo potřebí, zříditi nejvyšší, neodvislou, svrchovanou autoritu učební, t. j. ustanoviti autoritu neomylnou; neboť žádné autoritě nelze býti svrchované u věcech víry, kteréž by se totiž všickni lidé podrobili povinni byli, leč která jest neomylná. A to Božský zakladatel křesťanstva ustanovil, když apoštolům tato poslední slova svá řekl: „*Jako mne poslal Otec můj, tak i já posílám vás. Iděte po všem světě*

a učte všechny národy křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého; učte je zachovávat všecko, co jsem pověděl vám; ať já s vámi jsem až do skonání světa.“

Ta jest tedy ta význačná známka církve, že jest autoritou učební, dle ustanovení Prozřetelnosti neomylná pomocí Božskou ve všem, co Bůh nám zjevil.

Z neomylnosti té vyplývá, jak snadno lze pochopiti, jednota, a to nikoliv náhodná, zevnitřní, ale nutná, trvalá, majíc důvod v církvi samé. Tento důvod a dále i střed té jednoty zakládal se v přirozené povaze a neodvratné podmínce církve takto založené. Zajisté tato církev vyučující, po celém okrese zemském rozšířená, měla nutně potřebí skutečného středu a hlavy nejvyšší, aby v jedno tělo spojena byla. O tuto potřebu postaral se *Kristus Ježíš*, vyvoliv ze svých apoštolů jednoho, kteréhož zvláštními přednostmi obdaril, jemuž, jak sám dí, „*dal klíče království nebeského,*“ — jehož učinil „*základní skalou své církve,*“ jemuž poručil, „*aby bratry své u víře potvrdil,*“ jemuž vzdal „*pásti ovce i beránky své,*“ t. j. ustanovil ho nejvyšším pastýřem nad celým stádem svým.

V tom se zakládá svatovláda církevní. Takové duchovní společnosti, takové vlády potřebí bylo, aby se opřela času všerusíci mu, aby ku pomoci přispěla duchu lidskému tak nestálému; ale bylo i potřebí božské ruky, kterážby založila a udržela společnost takovou, záležející z lidí. A tento znak autority a jednoty, trvalosti a věčnosti, vtiskla církvi své co vznešenou pečeť ona ruka, která ji založila. Tak trvá církev mezi lidem pevně a nezvratně při vši nestálosti věcí světských. Marně se o články víry její urážeti bude vrtký rozum lidský a blud na blud ploditi; tento ruch, jemuž pelze se vyhnouti, nic nezmuže proti silnému zřízení církve; ta potrvá nezvratně, jakožto „*sloup a základ pravdy.*“

Taková jest církev katolická.

Nuže tedy *všeobecný sněm církevní* jest táž církev katolická shromážděna v jedno, aby tím jasněji konala dílo, kteréž koná každodenně, t. aby právě vykládala lidem články víry i mravů, které se v zjevení Božím obsahují.

A to hodlám nyní jasněji vysvětliti a okázati vrstevníkům svým, jimž otázky z oboru náboženského nejsou docela známé a běžné.

Nemíním do zevrubna o sněmích církevních pojednati; toť by ani nebylo možná. Ale jsou ohledem k tomuto předmě-

tu pojmy základní, které určitě vyměřiti nevyhnutelně potřebí jest, poněvadž ty otázky, jaká jest tato, méně jsou známé a vůbec u vyšetřování každého předmětu nejvíce záleží na určení pojmů základních.

Sněm církevní jest shromáždění biskupů k poradě a rozsouzení o věcech víry, mravů a kázně církevní se týkajících.

Sněm církevní jest buď částečný nebo všeobecný; částečný (concilium particulare), když obsahuje toliko částku církve; všeobecný, ekumenický (c. generale), když představuje celou církev. Všeobecný sněm má právě tím, že celou církev představuje, přednost neomylnosti v učení a nejvyšší autority, jakž to Kristus církvi t. sboru duchovních pastýřů v jednotě s nejvyšší jich hlavou udělil. Sněm částečný této přednosti nemá.

Papež, co nejvyšší hlava církve, má jediný to právo všeobecný církevní sněm svolati.

Z téhož důvodu jde i jemu jedinému právo prvního místa na sněmích všeobecných. A skutečně byli vždycky papežové, kteří buď osobně buď skrze své náměstky první místo na sněmích církevních měli. Tak předsedali skrze své legáty sněmům církevním Nicejskému, Carhradskému, Efeskému, Chalcedonskému; osobně pak Lateranskému, Lyonskému, Vienskému, Florentskému.

„Svatý Otcé,“ — pišou otcové sněmu Chalcedonského sv. Leonovi, — „uprostřed biskupů, soudců víry, první místo zastával ty v osobě náměstků svých.“

Jakož má papež právo všeobecný sněm svolati a první místo na něm zastávati, tak mu i přísluší, sněm takový uzavříti, nebo dle potřeby rozpustiti, i potvrditi. Sjednocenost biskupů s papežem potřebná jest k zdárnému provedení všeobecného sněmu církevního.

Biskupové ze všech dílů světa na sněmu shromáždění s papežem v čele, buď osobně buď svými legáty, rozhodují o předložených otázkách jakožto svědkové víry svých církví a jakožto soudcové dle Božího práva.

Zevnitřní formy takového sněmu jsou právně ustanoveny. Rozeznávají se *slavná zasedání*, v nichž se učiněná usnešení — *dekrety* — prohlašují, a sbory, v nichž se byly před tím vypracovaly. A s jakou pečlivostí a svědomitostí a důkladným uvážením se to děje! Toho důkazem jsou dějiny sněmu Tridentského a sněm nejbližší příští zajisté taktéž to dotvrdí.

Jak mile papež se na tom usnesl svolati všeobecný sněm, zaměstnává se s ním tak pilně a bedlivě, jak toho důležitost takového podniku i jeho postavení co nejvyšší hlavy církve žádá. Sestavují se rozličné sbory z učených kardinálů a bohoslovců všech zemí, zvoleni a určení k tomu, aby horlivě předměty k všeobecnému sněmu připravovali; z těch jest zvláštní odbor pro učení víry, pro církevní právo, pro duchovní společnosti, pro poměry mezi státem a církví, pro církev východní.

Když papež všeobecný sněm povolává, jest v obyčeji, že biskupy před tím slavně o tom zpraví, kteří pak dostavivše se k sněmu nejenom svou autoritou přispívají, ale i svou radou, svou zkušeností k uznání potřeb, jichž rozličné poměry i času i jednotlivých národů žádají. A tak i posledně minulý rok papež Pius IX. ve dvou řečích k shromážděným biskupům příští sněm slavně ohlásil; zvláštní pak bullou je pozval a dobu sněmu toho určitě udal, aby zpraveni jsouce o tom, měli kdy důležité k sněmu otázky proskoumati a tak se důkladně připraviti, než by se na sněm dostavili.

Není ani podotknouti třeba, že papež a biskupové na sněmě shromáždění právo mají zákony o církevní kázni vydávati a v církevním právu zrušiti anebo změnití to, co dle povahy své zrušiti anebo změnití lze; ale nijak že nesmějí nové články víry uváděti; neboť na sněmě se žádný článek víry nedělá, nýbrž toliko určuje. Co tedy sněmům náleží a co vždy činili jest, aby zkoumali svatá písmena a ústní podání spolu s uznanými výklady svatých písem a ústního podání. Pomocí těchto náhledů a důkladných úvah a když byli všickni opětně Ducha svatého za osvěcení vzývali, určují pak shromáždění otcové, co dle potřeby i času i duší vírou církevní bylo a jest.

Dějiny církevní udávají posud 18 všeobecných sněmů církevních*); počet částečných udati bylo by těžko.

*) Jsouť pak: 1. *Nicejský I.* (325) proti Ariovi, jenž popíral božství Kristovo. 2. *Carhradský I.* (381) proti Macedoniovi, jenž popíral Božství Ducha sv. 3. *Efeský* (431) proti Nestorovi, jenž bludně učil o vtělení se Syna Božího a nechtěl, aby Mariá slula Matkou Boží. 4. *Chalcedonský* (451) proti Eutychovi, jenž učil bludu opácnému co Nestorius. 5. *Carhradský II.* (553) proti třem pověstným článkům proti Božskému vtělení se čelícím dle učení Nestoria. 6. *Carhradský III.* (680) proti Monotheletům, kteří Kristu jednu toliko vůli přičítali. 7. *Nicejský II.* (787) proti obrazoborcům (ikonoklastům). 8. *Carhradský IV.* (869) proti Fokiovi, původci

Nic nedokazuje mocněji životní sílu církve nad tyto sněmy, sílu, kterouž se církev brání buď proti bludům, jež duch lidský ustavičně plodí, buď proti zkázám a zlořádům, v ní samé vznikajícím a jimž pro slabou přirozenost lidskou vyhnouti se nelze. Církev jest jediná lidská společnost na světě, která nic nemá potřeby násilných převratů, revolucí, ale ze sebe sama vždy opravy působí. Není ani jednoho z tak mnohých všeobecných i částečných sněmů církevních, na němž by se nebyla určení stala nejen ohledem víry ale i mravů a kázně. Veliký sněm *Tridentský* nic se neleká slova „reformace“ (opravy), které tehdy skoro celou Evropou pohýbalo, nýbrž totéž slovo přijal za své, jakožto církvi náležející, a připojil ke všem usnešením o víře i usnešení o *reformaci* (opravě). Papež a biskupové, u všeobecném sněmu shromáždění pronikají pevným zrakem celý stav obce křesťanské a mužně užívají potřebných léků proti ranám a neduhům jejím. Tím se vždy nesmrtelná téměř mladost církve obnovuje, dech oživující provívá mocněji a účinněji velikým tělem jejím a celá společnost čije spasitelné jeho působení.

Takový tedy sněm svolal sv. otec. Po důkladném rozvážení potřeb doby nynější, po snažné a vroucí modlitbě promluvil, co nejvyšší hlava církve, jedno slovo a slavně pokynul a — to dostačuje; od východu a západu, od jihu a severu, ze všech dílů světa, z každého národu, z každého jazyka hotovují se biskupové, představení této duchovní společnosti, rozptýlení po celém okruhu zemském údové této svatovlády, slovoucí od měst svého obydlí a to od měst nejprvnějších na zemi, ti všickni hotoví se na cestu, aby se dostavili na místě jim od papeže určeném a tam se radili, ale ni-

koliv jako v jiných sněmích lidé se radívali o války a boje, o utiskování a roztrhování národů, nýbrž o blaho duší a posvátné zájmy jejich, o věci duchovní — věčné. A to činí poslušni jsouce slova Božho, které založilo církev, ikouc: „Jděte a učte všechny národy!“ To činí, aby dostáli nejvyšší povinnosti poslání svého, aby t. ve všeobecném sněmu proti lidským bludům pravdu hlásali, kteráž jim co svatý závdavek k ostříhání vzdána jest od toho, kterýž jest pravda věčná. Ta jest úloha, ten jest účel sněmu všeobecného; můž-li pak býti větší na zemi?

Tri sta let jest to, co svět neviděl takový sněm; ještě na počátku tohoto století za nemožné se pokládalo, aby se sešel. Tak napsal asi před padesáti lety Josef de Maistre: „Za nynější doby, co se vzdělaný svět mezi tolik svrchovaných vlád téměř rozdrobil, a odvážlivostí plaveckou tak nesmírně rozšířil, jest všeobecný církevní sněm pouhý klam a přelud.“

Při tom si mnozí připomínali politické obtíže, které se protivily již sněmu Tridentskému a ohledem oněch zdála se doba našeho věku mnohem nepříznivější býti; domnívali se, že vlády světské okázají ještě větší nedůvěru a nepřátelství k církvi a ta že bude mnohem více stísněna, aby činnost svou svobodně nevyvinula. Ale tím se našemu věku křivda dělá; místo co bychom tak sprozřetelností Božskou účtovali, lépe učiníme, obdivujeme mocné působení její, ana i po křivolakých cestách svého cíle dochází, a proti vůli lidské události donucuje k tomu, aby se dle vůle její řídily. Církev na své pouti missionářské má kratší cesty potřebí; k svobodnému zvěstování evangelia jí prospívá odstranění všech pomezích zahrázek a ona jest tomu ráda. A hle! právě těchto dvou výhod docílila doba naše: kratší cesty a odstranění zahrázek pomezích, i v politickém i v hmotném smyslu. Mnozí se domnívali, že tím prospějí zájmům světským a prospěli tím víře; celý ten ruch, o němž se zdálo, že jest proti církvi, obrací se nyní k jejímu prospěchu. Duch času nutí vlády, aby vol nevol byly spravedlivější k církvi a upustily od starých předsudků, jenž činnosti církve překážely.

A tak jest všeobecný církevní sněm v ohledu politickém snadněji možný nežli za Filipa II., Ludvíka XIV. anebo Josefa II.

Dále dí týž Josef de Maistre: „Aby se jenom všickni biskupové svolali a sněm ten právně započali, nedostačilo by k tomu ani 5 až i 6 let.“

roztržky východní. 9. *Lateranský I.* (1123) ukončení sporu o investituru a za příčinou tažení křížáckých. 10. *Lateranský II.* (1139) k sjednocení se s církví řeckou a proti Albigen-ským kacířům. 11. *Lateranský III.* (1179) pro napravení kázně církevní a proti rozličným kacířům tehdejších, jako Waldenským a j. 12. *Lateranský IV.* (1215) proti týmž kacířům. 13. *Lyonský I.* (1245) za příčinou křížáckého tažení a k urovnání sporu s císařem Fridrichem. 14. *Lyonský II.* (1274) za příčinou křížáckého tažení a k docílení jednoty s Řeky. 15. *Vienský* (1311) za příčinou křížáckého tažení a opravy kázně pro rytíře templářské. 16. *Florentinský* (1439) za příčinou sjednocení se s Řeky. 17. *Lateranský V.* (1511) proti neoprávněnému sněmu Písanskému. 18. *Tridentský* (1545) proti protestantismu. — Některá sezení sněmu *Kostnického* považují se též za všeobecná.

A dnes dostačí, když jenom Pius IX. své pozvání k sněmu církevnímu na dvě-řích chrámu Lateranského přibije, a veřejnost nynější rozšíří je i proti vůli tomu odporné až k nejdalším mezím země obydlené. A za nedlouho, díky podivuhodnému pokroku věd a průmyslu! přikvapí k pozvání papežovu biskupové na lodích parou letmo plovoucích a na parovozech, jichž oheň veškerou vzdálenost pohlcuje; přijdou ze všech zemí i svobodných, i — jak se na-
dějeme — nesvobodných.

A tak s potěšením dokládám, poslou-ží novověký pokrok ve vědách a průmyslu netoliko k hmotnému blahobytu, ale i vlá-
dě duchovní k nejvznešenějšímu osvědčení, že lidstvo žije ještě životem duchovním, že v něm působí všemocný Duch Boží na zemi.

Jak právem jest a jak Božská prozře-
telnost tomu chce a od věků tak určila tajemným řádem v celém tvorstvu se jeví-
cím, tak bude i tehdy, že hmota sloužití bude duchu a smýšlení lidská že i nevolky přispějí k provedení úmyslů Božích.

Třikrát již sešli se za naší doby bisku-
pové katoličtí vůkol náměstka Kristova; ale nikdy nebylo shromáždění to sněmem cír-
kevním. Vznešenému, tak ušlechtilé smý-
šlejícímu veleknězi, tak statnému ve své jemnosti, nikdy svou jasnost duševní nepo-
zbývajícimu, ani v nejtěžších zkouškách, tak pevně v Boha důvěřujícimu ve všech tí-
sních, tomu zbývala ještě ta oslava, aby nový věk v jedné spojil se starým páskou
církevního tak dlouho přetrženého podání pomocí všeobecného právního sněmu cír-
kevního, k němuž první myšlenku, tak vě-
říme, vdechl mu Bůh sám, v něhož tak pevně důvěří a jenž jediný jej tak mocně udržuje.

(Pokračování.)

Zdravas Maria.

„Ó zdráva buď, Maria!“
voláme v nebes výš;
plná Boží milosti,
jenž krásou vši se stkvíš!
Ó zdráva buď, Maria!
vždy Hospodin s Tebou,
ó Nejpožehnanější,
slyš od nás chválu svou!
Ó zdráva buď, Maria!
buď s vroucností žehnán
též plod života Tvého,
náš s nírc — Kristus Pán.
Ó zdráva buď, Maria!
dive všech světa žen;

hle, Tebou nám zavlítnul
pověčné spásy den.

Ó královno, Maria!
Ty Matkou Boží jsi;
svou přímluvou nám hříšným
buď posilou duší.

Ó královno, Maria!
při nás i v smrti stůj,
mocnými svými slovy
za bídné oroduj. J. L. K.

Moje láska.

Obrázek ze života mladého kaplana.

Od Fr. Pravdy.

II.

Vykládal jsem dětem svaté náboženství,
rozuměly mi a když jsem se jich na něco
tázal, vždy jich alespoň několik bylo s to
dát mi správnou odpověď.

Mezi těmi sedělo také děvčátko a to
vždycky také zdvihalo ručičku na znamení,
že věc pochopilo a ji může vysvětlit, jestli
je vyvolám.

Dlouho jsem si toho nevšímal, mysle,
že si s ručičkou jen hraje a že ani neví, co
a proč to činí. Vypínalo ručičku jen tak
napolo, pořád ji spouštělo a když někdo
dost dobře neodpověděl, hned ji zase mělo
nahore, jakoby mohlo odpovědět líp, však
bálo se a nedůvěřovalo si.

Učitel to také zpozoroval a smál se
tomu, řka jednou k neznámé mi ještě dív-
čině: „Co pak ty vystrkuješ ruku, vždyť nic
nevíš!“

Když jsem se nad tím pozastavil, pra-
vil ke mně: „Ona je teprv začátečnice, cho-
dí sice již přes rok do školy, ale ještě se
nic nenaučila.“

I pověděl mi, že je slabá a že má asi
špatné vlohy. Neumí ani slabikovati a tím
méně čísti. Psaní jí také nejde, maže jen
a škrabe. Mám prý se podívat na ty kli-
kyháky, co dělá na papír. Jen počtům prý
drobet rozumí, ano právě počtům rozumí
víc než malé její družky, jenž zase k čtení
a psaní jsou schopnější. Ostatně prý je
hodné děvče, pilně chodí do školy, dobře
se chová a se všemi se snáší. Dá Pán Bůh,
že jí také to učení lépe půjde do hlavy,
musí si dát pozor a pak bude výtečná
školačka.

„Jak pak se jmenuje?“ ptal jsem se.
„Ludmila Ch“ odpověděl pan
učitel.

I oznámil mi, že pochází ze statku.
Otec jí umřel, matka se vdala, pak zase
matka umřela a otčím se oženil. Nemá

tedy vlastního otce ani vlastní matky, ale nepotřebuje si naříkat, nynější rodiče její starají se o ni pečlivě a zajisté jí neubližují.

Ludmila se začervenala, když mi o ní pan učitel začal vypravovati a když žaloval, že se špatně učí, sklopila oči a bylo na ní viděti, že ji to mrzí a že se stydí. Zpráva, že dobře počítá, ji zase potěšila a naděje, že se i ve všem druhém sebere, jí poskytla útěchu. Také jí byla milá chvála jejího bezúhonného chování, a řeč o otci a matce, jenž jí oba umřeli, vyloudila jí z očí slzy, jež si tajně pod stolicí bílým šátečkem utřela.

Díval jsem se na ostýchavou děvinku a líbila se mi přenáramně, ačkoliv nebyla krásná, ani, jak to jmenujeme, hezká. Šat na sobě měla pěkný, čistý, pečlivě upravený a učesané lesknoucí se vlasy visely jí po stranách dolů s hlavy v upletených vrkočích. Oko víc sivé než modré hledělo upřímně a důvěrně před sebe a bledá tvář jevila takovou jemnost, že byla jako průhledná. Když se zarděla, spojila se krev s mlékem a Ludmila byla celá jiná, živější, vroucnější a horlivější. Jen rty se jí vždy červenaly a nad těmi se vypínal malý nosíček, jenž k obličejí jejímu, řekl bych náležel a mu dodával jakési půvabnosti. Nejvíce mne vždy zajímalo čelo její vysoké a ústa její nevinná a přívětivá, v nichž se stkvěly bílé, malé, dokonalé zoubky.

O hledím na tebe, dítě Ludmilo, a duch můj je u tebe jako tenkrát, když jsem k tobě přistoupil, abych zastavil proud slz, k nimž tě zmínka o otci a matce byla pohnula!

Vzal jsem za ruku milou dívku, vzdvihl jsem jí hlavičku, držím ji za bradu, patřím jí do očí a pravím: „Neplač Ludmilo! Pán Bůh tě má rád. Dal ti zase hodného otce a hodnou matku. Já tě budu mít také rád a dám ti víru, vyučím tě svatému náboženství. Vezmeš-li si je k srdci a do srdce, budeš ctnostna, budeš blažena. Pán Bůh v nebi, rodiče v nebi, rodiče na zemi a i já budeme se z tebe radovati.“

Ludmila byla v nesnázi, již se zase rděla, slzy jí zalívaly oči, ale skrze slzy dívala se na mne laskavě a vděčně.

Pohládl jsem jí čelo, pohládl jsem jí tvář a ona nevědouc, co má dělati, políbila mi ruku a prostomyslně se na mne usmála.

Hned v tom prvním okamžení vábilo, táhlo mne něco k Ludmile, duše se hlásila k její duši, byly si přibuzné, znaly, spojily se, patřily od té doby k sobě.

Ještě mi nebylo známo, jaký duch žije v malém děvčeti a že ten duch podobá se

mému duchu, myslí, zkoumá, posuzuje a na světlo vynáší pravdy jako duch můj. Byl to, smím-li se tak vysloviti, jeden duch v nás, můj byl starší, byl zkušenější, její se teprv vyvínoval a přicházel k stejným, k těm samým výsledkům. Ležely již v něm, jak jsem se často přesvědčil, a Ludmila byla druhé moje „já“, obraz můj, rozum můj, tvor Boží rovně se mnou nadaný.

Vykládal jsem dále svaté náboženství a hle, utlá panenka zase zdvihla ručičku, když jsem dětem postavil novou otázku.

Učitel se s ní již chtěl vaditi a ručičku jí sehnul dolů, zlobě se, že je neposlušna.

Já se tomu divil a dík k ní; „Víš, co se ptám?“

Neodpověděla mi, ale přisvědčila, pokynouc hlavičkou.

Pravil jsem: „Tedy to řekni.“

Řekla to a věru nepochybila.

Učitel nemůže pochopiti, odkud to má a já si to také neuměl vysvětlit. Ona to arcíť sama neví, vzniklo to v její malé hlavičce, přišlo jí to na mysl, nenamáhalo se a je moudré a dobré, co propověděla.

Pokračuji ve svém vyučování, Ludmila se pořád hlásí k slovu, zkusím to s ní podruhé a po třetí a nastojte, ona vždycky dává tu nejlepší odpověď. Když žádná ruka není nahoře, je nahoře její a i děti to mají za div, jevíce, že v ní takových vědomostí nehledaly.

Napřed odpovídala Ludmila jen za malé, když jsem je vyučoval. Později nemohla se zdržeti a hlásila se i když jsem vyučoval velké a vždy dostatečně obstála.

Nemohl jsem zkoušeti a nemohl jsem se vyptávati jen jí a obyčejně jsem napotom vyvolal Ludmilu jen tenkrát, když mi všickni zůstali dlužni odpověď.

Hleděla na mne pozorně, ale nenuceně a jako lhotejně, nikdy si nehrála a nikdy nemluvila na jiné, když já jsem vyučoval. Chytala mi slova jako od úst; dovtípila se, co řeknu, kam mířím; duch můj v ní pracoval, byl činný, doplnil a sestavil, co jsem jen napověděl.

Nebyla na to pyšná, aniž si to nepokládala za zásluhu, dělo se vše přirozeně, žilo to v ní, napadlo jí to, Bůh ji opatřil pravým úsudkem, řeknu, mým úsudkem.

Soudila i v jiných věcech dobře, ale ve svatém náboženství jevila poznání, že jsem si na dítěti nezádal a nemohl žádati dokonalejší.

Zvlášť v sobotu, když jsem rozebíral a vysvětloval svaté evangelium, vyznamenávala se mezi malými i mezi velkými a vždy

uhodla smysl a obsah božského učení a Božských dějů. Vyslovila ho prostodůše, slovy nelíčenými, řečí opravdu dětskou.

O těšival jsem se na její výklady, učil jsem se od ní po dětsku mluvit a často jsem se sám sobě přiznal, že vypodobnila věc lépe, než bych já to byl dovedl bera ku pomoci výrazy vysoké a učené.

Ludmila brzy i v druhých vědách pokročila, ale tak jako v náboženství nevynikala v nikteré leda v počtech, jak učitel říkával. Psala vždycky nepravidelně, ano špatně, ba ani v čtení to nepřivedla k žádné výtečnosti,

Knihy si vypůjčovala ráda, ale každá se jí nelíbila a ji nezajímala a to tím méně, jednala-li o věcech jí nedůležitých.

Děti mi přinášely také práce písemní: obsahy svatých evangelií a i obsahy mých kázání v kostele. Ani tyto nebyly tak důkladné jako její výpovědi ústní a ona si z nich mnoho nedělala.

Učitel s ní sice byl spokojen, ale nepočítal ji k svým nejlepším žákům, sotva jen mezi ty lepší jí stavě. Že je u mne první, to věděl a uznával a nikdy se tomu nepřestal divit. Nazýval Ludmilu mou a děti ji měly jako za nějakou věstkyni a jako za prorokyni, jenž jim vyjevuje přesvědčení mé a pravdy, s nimiž je chci seznámiti.

Lišila se od nich i ve svých spůsobech a zvycích a zdálo se, jako by jí nezáleželo na světě a radostech jeho a na všem, co jen dočasnou má cenu. Nebyla k tomu ani dobře schopna, duch její si toho nezádá, tělo toho nemá zapotřebí a je v tom nezkušené, nejapné a neobratné. (Pokrač.)

D O P I S.

Z Písečné, v lednu 1869.

(O Marianké učitelce ve Filippsdorfu.)

Když jsem v prosincovém čísle Školy Božského Srdce Páně na str. 376 s potěšením četl, že vel. p. František Storch na mnohé žádosti dal nadělati z prken podlažních, místu zjevení se Panny Marie ve Filippsdorfe nejbližších, malé křížky: tu zatloužil jsem po takovém křížku a nemeskal jsem písemně požádati řečeného vel. pána o jeden takový křížek. Než jsem se nadál překvapen jsem byl od něho čistým zaskleným obrázkem, v němž velmi vkusně složené skupení něžně vyhotovených nástrojů umučení Páně se naskytá, za který roztomilý dárek nemálo povděčen jsem a srdečně díky vzdávám. Přiloženy byly dvě knížečky o devítidenní pobožnosti k Matce Bo-

ží, a list, z něhož ku potěšení čtenářů a pro rozšíření chvály a slávy Rodičky Boží následující vyjímám: „Na místě, kde se Panna Maria zjevila, položena jest tabule nemalé ceny, po krajích ozdůbkami opatřená, a na ní velkým písmem naskytá se nápis: „Mein Kind von jetzt an heilt's (Mé dítě, nyní ozdravíš“) a datum 13. ledna 1866. — Návštěva ve Filippsdorfu i letos byla četná a Bůh nám poskytl milost mnohých, znamenitých uzdravení, a ukázal tak poznovu sílu svého mocného ramene. Jeden farář z hrabství Badského došel zde po vykonané noveně, t. j. devítidenní pobožnosti, zhojení svých nohou, jenž plný jeden rok z místa na místo přenášen býti musel; — tak silně trpěl dnou. — Matka jiného faráře z Pomoran byla zbavena rozumu a co nezhojitelná dopravena do blázince. I ten farář za matku svou vykonal novenu, přišel domů, a eihle, v nejbřžším čase ozdravěla jeho matka a byla mu co zdravá vrácena. Toť pouze dva případy z mnoha jiných. — Na stavbu kostela obdržel jsem za r. 1868 zde víc než 9000 zl., aniž jsem byl komu o haléř řekl. Více než 550 psaní, — píše 16. prosince — leží na stole mém, došlých od 1. ledna 1868, a to jediné ve Filippsdorfské záležitosti. Prosím Pána Boha, aby celou tu záležitost k šťastnému cíli, k své větší cti a chvále přivéstí ráčil. — O uzdraveních r. 1866 a 1857 vyšly dva svazečky pod názvem „Maria Heil der Kranken“ (Maria uzdravení nemocných); — čistý výnos obnášel víc než 1500 zl., kterýžto výtěžek se vynaloží na stavbu chrámu. Dnes také píše do Bonnu, Frýburku v Badensku, a do Pozňanska.“ V závěrce žádá o Memento u oltáře Páně, což ovšem myslím, nejen já, ale každý čtenář kněz rád učiní.

Rozjímám sobě, že jako ondy všemohoucí Pán nepatrná, u lidu opovržená místa, Betlém k narození svého Božského Syna a Nazaret k výchování Jeho vyvolil, tak skoro učinil ve Filippsdorfu; kteroužto neznámou prvé vesnici vyvolil Bůh, aby skrze královnu nebeskou činil tam divy, aby se osvědčila pravda výroky sv. Pavla (I. Kor. 1, 18.), „že neurozené u světa a potupně vyvolil Bůh, a to což není, aby ty věci, kteréž jsou, zkazil, aby se nechlubilo žádné tělo před obličejem Jeho.“ — Kdo chce o tom více se dočísti, čti Školu Bož. srdce Páně, svazek říjnový a prosincový 1868, pak lednový 1869, tam se o původu až do nynějška o všem dost obsírně dočteš a potěšíš se v Bohu.

J. Št. K.

KRONIKA.

Z Prahy. O slavnosti nejsv. Jména Ježíš t. j. v neděli 17. t. m. a po celý oktáv udělují se plnomocné odpustky všem věřícím, jenž sv. zpověď vykonavše a Tělo Páně přijavše, slavné mši svaté přítomni jsou.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 19—23. t. m. u sv. Tomáše, od 24—28. u sv. Ducha.

— J. Emin. nejdůst. p. kardinal-arcibiskup posvěti zejtra 16. t. m. v 9 h. ráno nový oltář bolestné Rodičky Boží v chrámě Týnském, v 10 h. pak nově zřízenou opatrovnu městskou v klášteře Minoritském u sv. Jakuba.

— J. Eminence nejdůst. p. kardinal-arcibiskup nyní sloužívá každou neděli tichou mši sv. v kollegiatním chrámě u Všech Svátých a sice v 8 h. ráno (před českým kázáním) u hlavního oltáře.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci prosinci 127 chudých v Praze zemřelých křesťanů, za celý předešlý rok úhrnem 1378 os.

— Měli jsme příležitost u důst. p. arcibiskupského ceremonáře spatřiti list, jež k minulým hodům vánočním zaslaly J. Eminenci nejdůst. panu kardinálu dívky sirotek stojícího pod správou Školních sester v *Ebersdorfu* (v hrabství Kladském) a viděli jsme též dárky, o kterých se v listu tom zmínka činí. Sdělujeme obsah zmíněného listu na důkaz, že našemu vrchnímu pastýři vedle trpkých zkoušek, jichž mu snášeti jest, též hojné útěchy a radosti se dostává. List onen zní takto:

Nejdůstojnější, nejjasnější Pane Kardinále a Kníže! Nejmilostivější arcipastýři! Nejdražší Otče!

V minulé době letní tak velkých milostí jsi nám udělil a svatých radostí bez počtu jsi nám připravil, že nikdy nezapomeneme těch dnů a hodin, kde jsi dlel mezi námi. Pevně umínili jsme sobě, že Tobě a Pánu Bohu svému vděčnými se prokážeme. Proto se každodenně za Tebe modlíme, velice Tě máme rády a častěji na to myslíme, jak bychom Ti radost způsobily. Vánoční hod Boží poskytuje nám k tomu příležitost. Nejdůstojnější arcipastýři! Ty zajisté každodenně, obzvláště pak o hodě B. vánočních slovy všemohoucího Boha milé Jesulátko s nebe na oltář přivoláváš a v plénky kladeš. Bůh — a plénky! Jaká to velebnost — a jaká nízkost! Velebnost Bůh Tebou působí, nejdůstojnější veleknězi! Nízkosti oné i my dívky přispěti můžeme a to nás ubohé nad míru

bláží. Prosíme tedy, nejdražší Otče! abys pro milé, sladké Jesulátko přijal od vděčných dítek svých plénky zde přiložené. *)

Nejdůstojnější arcipastýři! nejdražší Otče! V minulém letě řekl jsi nám: „Bude-li sv. Otce Pia vroucně milovati, způsobíte mi tím radost velikou;“ a také jsi řekl: „Z malých věcí stávají se velké.“ To jsme si pamatovaly a dle toho jsme jednaly. V tomto posvátném čase adventním konaly jsme každého dne zbožná cvičení, s dvojnásobnou pílí modlily jsme se za milého sv. Otce a jídaly jsme chleb svůj bez másla; takto nastrádaly jsme nejen tuto přiložené. K tomu připojujice nesčíslná pozdravení a blahopřání pro našeho dobrotivého a nám nad míru milého sv. Otce Pia prosíme, abys mu tento vánoční dárek s sebou vzal, až se vydáš na cestu do Říma. Kéžby matka Boží s nebeským dělátkem skrovný ten dárek proměnila ve zlato! **)

Nejdůstojnější arcipastýři! Nejdražší Otče! Rády bychom Ti ještě mnohé věci vyprávěly, jako o krásném stromku vánočním, jež ku cti našeho sv. Otce Pia ozdobíme a na štědrý den osvětlíme; o našem dobrém veledůstojném p. arciděkanu, jenž následkem návštěvy a zajisté také modlitby Tvé nyní jest tak statečný a zdravý, že každodenně v naší milé kapliče mši sv. sloužiti může: ale obáváme se, že bychom Tě delším listem příliš unavily. Račiz nám jen dovoliti, abychom připojití směly dvojí prosbu: Nejdůstojnější arcipastýři! Nejdražší Otče! Přijdiž brzy opět k nám do Ebersdorfu a když se modlíš, když v srdci svém uzavíráš srdce Božské, když milé Jesulátko Tobě žehná: ó modli se také za našeho pěstouna, veledůst. p. arciděkana, za milé sestry, kteréž nás vyučují a vychovávají, modli se za nás všechny a žehnej Tobě poslušně oddaným dítkám sirotčince

*) Dítka zaslaly ve skřínce několik překrásných *korporalií* (plátno, na němž při mši sv. spočívá svatá hostie) pro J. Eminenci. Na každém vyšit jest uprostřed bílými nitěmi beránek Boží s praporečkem stojící na knize 7 pečetěmi uzavřený; kolkolem pak v okraji gotickými okrasami ozdobeném vyšita jsou slova: Tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech (Ty jsi kněz na věky podle řádu Melchisedechova).

**) Ve skřínce svrchu zmíněné nalezá se krásné vyšívané, sestávající z mnoha hořících srdéček zhotovených stříbrnými nitkami na červeném poli; pod každým srdéčkem položen jest stříbrný tolar. Doslycháme, že J. Eminence co nejdříve dárek tento spolu s italským překladem listu výše položeného zašle sv. Otci do Říma.

sv. Antonína. V Ebersdorfu blíž Habelswerdy 21. prosince 1868.

— U P. Marie Vítězné (*u Karmelitánů*) na Malé straně bude se v neděli konati výroční slavnost nejsv. Jména Ježíš tímto pořádkem: V 8 h. bude ranní mše sv., o 1/2 10. h. něm. kázání, pak slavná mše sv.; odpoledne o 3. h. bude české kázání a po něm požehnání.

Z Rima, 26. prosince 1868. (Z dopisu profesora dr. *Hefele*, nyní v Římě meškaljícího, dle „Vaterlandu.“)

Na štědrý den konaly se v 9 h. večer v Sixtinské kapli hodinky jitřní (*Matutinum et Laudes*), načež v 10 h. večer sloužena byla mše sv. (kteráž se u nás v Čechách teprv o půlnoci sloužiti smí). V ostatních chrámech konala se mše sv. teprv ve 12 h. aneb o něco později. V 8 h. ráno na Boží hod vánoční spěchali jsme do velechrámu sv. Petrského, kdež v 9 h. sám sv. Otec Pius IX. slavnou mši sv. sloužil. Prostřednictvím bývalého žáka svého, jenž nyní jest setníkem švýcarské gardy, obdržel jsem pohodlné místo nedaleko kardinalů *Hohenlohe*, *Bilio* a *Bonaparte*. Sv. Otec na trůně byl donešen až k hlavnímu oltáři; před ním kráčelo asi 100 kněží, prelátů, biskupův a kardinalů; kardinalové-biskupové měli na sobě pluvíály, kardinalové kněží skvostná roucha mešní (kasule), kardinalové-jáhnové dalmatiky; biskupové ostatní měli pluvíály a všickni na hlavách nesli bílé mitry. Když sv. Otec s trůnu sestoupil, sundána jest tiára (papežská koruna) s hlavy jeho a dána jemu biskupská infule. Kardinalové políbili papeži ruku dříve se poklonivše; preláti políbili pokleknuvše nohu sv. Otce. Oblečen jsa v mešní roucho vykonal sv. Otec u oltáře modlitby stupňové a nakouřil oltář, načež se usadil na trůnn naproti oltáři; kol trůnu sedělo množství biskupů a prelátů; kardinalové zasedli uprostřed mezi oltářem a trůnem papežovým. Nejbliž u sv. Otce byli assistenti jeho, a sice jeden kardinal-biskup, a dva kardinalové-jáhnové, z nichž jeden byl *Antonelli*; něco dále stál assistující kníže *Orsini* (nekněz) a tři zastupitelové senátu římského ve skvostném oděvu. Po *Gloria* a oracích byla epištola zpívána nejprv latinsky, pak řecky; taktéž evangelium latinsky i řecky. Po *Credo* přistoupil sv. Otec opět k oltáři; při *Lavabo* vлил vodu na ruce papežovy senátor markýz *Cavaletti*; kardinal *jahen Mertel* incensoval (nakouřoval) všechny přítomné kardinaly; mezitím zpíval sv. Otec *prae*faci. Při pozdvihování papež k lidu jsa obrácen ukázal

Tělo Páně, nesa je v polokruhu nejprv od pravice k levici, a pak od levice k pravici; tak i s kalichem učinil. Po ukončeném „*Pater noster*“ přistoupil sv. Otec opět k trůnu, kamž jáhnové jemu donesli nejsv. Hostii a Kalich; papež stoje přijal Tělo Páně, a pak pomocí zlaté trubice (fistula) nejsv. krev. Po té z rukou papežových přijali kardinalové jáhnové, assistující kníže a senátoři Tělo Páně. Zvonkem dává se v Římě znamení toliko při *Sanctus* a při pozdvihování. Po mši sv. byl sv. Otec opět v slavném průvodu nešen z kostela, tiaru na hlavě máje. Den sv. Štěpána není v Římě svátkem zasvěceným; také velkonoční a svatodušní pondělí jsou v Římě dnové všední; za to den s. Jana Evangelisty jest zasvěcený svátek. — Povětrnost jest zde mírná tak jako na jaře; o topení není ani řeči; všude otvírají se okna i dvěře, aby teplý vzduch také do příbytků vniknul.

— Sv. Otec *Pius IX.* zaslal biskupu *Orleanskému* zvláštní Breve, jímž jemu vyslovuje uznání apoštolské Stolicе za spis o příštím sněmu oekumenickém, řka, „že tento spis zaplaší temnost, kterou nevědomost anebo zloba rozšířily, a že vzbudí ve všech srdcích touhu po blahodárném ovoci oekumenického sněmu; jako pak v minulých stoletích sněmem obecným bludy bývaly potlačeny a společnosti lidské mír navrácen, tak i příští sněm bohdá odvrátí zkázu věku našemu hroziící, pakli se mu podaří odstraniti příčiny nehoď nynějších.“

— (*Promluva sv. Otce na hod Boží vánoční.*) Doufám, že bude čtenářům vděk, slyšeti slova sv. Otce, jež promluvil ve vatikánu v hod Boží vánoční. — Skončiv pontif. obřady, a odloživ posvátná roucha, přijal sv. Otec blahopřání, jež mu ve jménu sboru kardinalův přednesl kard. *Patrizzi*.

Řečený hodnota jav se mluvíti o utěšené slavnosti téhož dne, pravil, že radost pronikající srdce všech, poskytuje posvátnému sboru vítanou příležitost, aby mu projevíli nejhlubší úctu a nejupřímnější blahopřání. Jako anděl Páně poslán byl k pastýřům, aby jim pokoj zvěstoval, tak prál by si také, aby i dnešního dne rty jeho zvěstován byl žádoucí mír lidu Božímu. Žádati to, bylo by však nevhodné; pročež omezil se na opětování vroucích tužeb a přání, aby prosbami svými přispěti mohl, by brzy zasvitnul den, v němž tento mír opět zavítá a se uhostí. Den tento snad není daleký, vždyť sama jizlivost tohoto zuřivého boje dává nám naději, že dlouhého trvání mítí nebude. Tato důvěra po-

silňuje nás, a doufáme, že se splní prorocké vyrcení: „*Seděti bude lid v hojnosti pokoje.*“

Sv. Otec odpověděl: „Boj, jenž se vede proti církvi, jest velmi starý. Řím, střed církve, byl od jakživa předmětem lásky a nenávisť, bojištěm přátel i nepřátel Božích. Bůh chtěl, aby tato posvátná půda, na níž stojíme, byla zbrcena krví četných mučovníkův . . . Jako v pozdějších stoletích národové křesťanští, nadšeni jsouce snahou ušlechtilou, hleděli osvoboditi hrob Kristův: tak opět jiní lidé puzeni jsouce city opácnými, usilovali zmocniti se hrobu sv. Petra a sv. Pavla, aby jej opanovali a zprnili. Císařové, králové a národové účastnili se v boji proti první této stolici. Mnozí papežové byli pronásledováni, žalařováni, vypovězeni; leč opět byli ze žalářů vysvobozeni, a z vyhnanství vraceli se vítězně. Bůh nikoli nepřipustil, aby který světský panovník na tomto prestole usadil se pevně. Tomu nás učí dějiny, a bytí vrstevníci naši, jak se zdá, naučení to byli zapomněli, nepřestane býti pravdivým. Přihlízejíce k nynějším trudným poměrům v Evropě a vidouce tolik trůnů zbořených, kteří se mnozí nadějí, že blízek jest okamžik, kdy se to stane i tomuto. Však, kdybychom i zůstali o samotě, kdybychom opuštění byli ode všech, čemuž nevěřím, hlas římského papeže našel by vždy ohlasu ve světě; jemu zajisté slíbená jest ochrana, jakož z vás nikoho tajno není. Tato ochrana prospěje, jak doufám také všem vám . . . Oyšem ale nepostačí, pouze za ni prositi, třeba též ji sobě zasloužit konáním ctností křesťanských, zvláště pak pokory a lásky. Anděl temnoty stále předstírá synům tohoto světa: „*Budete jako bohové.*“ Jestliže padnouce budete se mi klaněti, všechno vám dám. Pohříchu, naslouchají mnozí až příliš tomuto klamnému šálení a davše se svěsti, brojí proti církvi nenávisť, rostoucí zpuštěností, tupením a hanobením, jež nemá míry. Jednak zase anděl Páně ukazuje synům Božím — Kalvarii a Toho, jenž zde v největší pokoře umřel, „*poslušným jsa učiněn až k smrti.*“ Život pokorného podoben jest lodi, jež sice sama se skrývá ve vlnách mořských, plachty své pak co nejdříve otvírá dobrým a příznivým větrům, kteří ji uvedou do přístavu pokoje. Anděl temnoty poskytuje synům tohoto světa slasti a rozkoše; vy však buďte bez úhony, aby i nepřátelé naši byli nuceni, vám se obdivovati. Oni milují hmotu; my neupíráme, jak velký prospěch z ní kynouti může, když vyhovuje požadavkům života, myšlén-

ku střelbitě přenáší a prostory zkracuje; však my z ní nečiníme modlu. Pilně se budeme varovati, abychom se jim nepřipodobňovali v lásce té, jež je ponouká k nespravedlivým nárokům, k násilnému sahání po cizím majetku a k nepravostem všeho druhu; *aliena rapere si possunt, concupiscere si non possunt.* My podrževše pouze to, čeho nám k životu třeba, dáme ostatní vše chudým, a to s láskou, jež nás hodnými činí, abychom jich *otci* zvaní byli. *Budme okem slepému, a nohou chromému.* Nadto zachovejmež také na vzájem nejvroucnější a neochablou lásku. Takto působíce a živi jsouce, nemáme se čeho obávat. Hospodin bude nás chrániti věrně a vyplní se na nás, co psáno jest v žalmu: „*Po hadu a basilíšku choditi budeš.*“ Šípo-ové budou kolem nás dštíti a sršeti, ale neuknou se nás; „*k tobě se však nepřiblíží,*“ (ad te autem non appropinquabit). O tuto ochranu Božskou vroucně Boha vzývám, a vzdávaje vám díky za vaše blahopřání, opětuji vám je s želáním všeho dobrého a s požehnáním, jež vám z celého srdce udílím.“ —

Slova tato vyňata jsou z italského listu „*Osserv. Catt.*“, a ač původní jich slinčnost jest poněkud setřena, jsou přece odleskem vznešených pomyslů a citů duše nejušlechtlejší, a vyvolala nejživější pohnutí v mysli všech posluchačů. V.

— „*Perla domu Savojského.*“ Tak nadepsán jest list řeholníka Bologneského z Ariège ze dne 25. prosince m. r., uveřejněný v časopise: „*Ancora.*“ Píše takto: „Meškal jsem delší dobu v Pyreneích v lázeňském místě Eaux-bonnes (nedaleko zámku Pau, kde svého času dlela španělská exkrálovna Isabella), abych užíval vyhlášené vody sirnaté místa tohoto. Zde jsem se znal osobu nevšední nábožnosti — dceru Viktora Emanuele, choť prince Napoleona. Znáte zajisté již z pověstí výtečné ctnosti její, přece však mi dovolíte, abych podotknul některé věci, jež jsem viděl a slyšel. Doufám, že to bude k vašemu povzbuzení, jakéhož jsem zakusil sám. Každého jitra šla kněžna Klotilda do chrámu Páně a s vroucností andělskou slyšela *nejméně dvě mše sv.* Několikrát za týden přistoupila k *stolu Páně*, jevíc patrně známky neobyčejné zbožnosti. V hodinách odpoledních opět navštívila chrám Páně, a prodlévala zde dráhně času, vždy na kolenou se modlíc, ano v ustavičné pohřížena koření. Chodívala pěšky, a místní farář mne ujišťoval, že mu není možno, přiměti ji k tomu, aby se

vozila. Šat její byl velmi jednoduchý v úplném jsa souhlasu s nezměnitelnou skromností ušlechtilé tváře. Nejednou ráčila se zastaviti se mnou, představovala mi své dívky, Viktora a Ludvíka, poroučejíc je mým modlitbám. Když se nahodilo mluvití o sv. růženci pravila mi, jakoby se honosila: „*Já jsem též sestra sv. růžence, ano, ano, já též.*“ (Io pure sono consorella al Santo Rosario: sì sì, io pure). — Počinání její bylo tak milostné a blahosklonné, že bych ji byl nerozpoznal od osoby stavu nízkého. Dotčený p. farář mi též vyprávěl, že v domácnosti Bohu slouží ustavičnou téměř modlitbou. V pravdě lze říci, že tato kněžna jest důstojnou vnučkou ctihodné Marie Klotildy, Marie Kristiny a onoho Karla Felixe, jenž každoročně konal duchovní exercicie a skonal se slovy: „*Fiat voluntas tua.*“ Jak bolestná to protiva, když porovnáme s ní otce Viktora Emanuele, jak trapný opak, když ji postavíme vedle chotě prince Napoleona. Leč nesmíme zapomenouti, co dí apoštol národů sv. Pavel, že „*posvěcen bývá muž nevěřící skrze ženu věřící.*“ (I. Kor. 7. 14).

Z Francouzská. V městě Lille usnula se na začátku minulého roku městská rada většinou 13 hlasů proti 9 na tom, že sníží odměnu školních bratří, kteříž tam v 8 školách vyučovali, nepodrobí-li se všickni vesměs státní zkoušce pro učitele předepsané; dříve platilo město za každého učitele (bylot 32 školních bratří) 700 franků, od nynějška měl plat ten na 510 franků snižen býti. Představený školních bratří nahlížel, že městská rada vlastně obmýšlí bratry z města vypuditi, i učinil tedy mírný návrh, jež ale rada zavrhlá. Teď školní bratři dali výpověď a město tím bylo najednou do největší nesnáze uvrženo, protože nemělo žádných učitelů. Prefekt sice v této nouzi přispěl liberální většině městské rady tím, že zkoušky čekatelů dříve než obyčejně dal odbývat i tím způsobem získalo město několik mladíků pro svoje školy. Leč katolíci města Lille opřeli se té libovůli statečně; 8000 otců rodin podepsalo protest k městské radě, a dva měšťané, kteříž dříve městu darovali dva domy s tou výminkou, aby v nich školní bratři zřídili školy své, požádali nyní nazpět majetek svůj, kterýž jim město navrátiti muselo. Nyní katolíci sbírali peněžitě příspěvky, arcibiskup z Cambray postoupil jim část domu svého, jenž mu v Lillu náleží, někteří měšťané zdarma aneb za nepatrnou náhradu přenechali jiné potřebné místnosti a za 5 měsíců bylo v městě zřízeno opět 8 škol

pod správou školních bratří; a školy ty vydrží katoličtí obyvatelé z dobrovolných příspěvků, a počet dítek v těch školách vždy vzrůstá, kdežto naproti tomu světské školy nově zřízené jsou téměř prázdné. I nejchudší dělníci raději příplácí na katolickou školu, nežli aby dívky své poslali do škol městských, ač tam zdarma se vyučuje.

— Katolické duchovenstvo vždy a všude hájí práva mateřského jazyka obyvatelstvu vrozeného. Nový důkaz o tom podává duchovenstvo v *Lothringách*, kdež v diecési Metenské (Metz) přebývá bezmála 400.000 Němcův. Vláda francouzská všemi spůsoby se o to zasazuje, aby vytiskla jazyk německý, pročež do všech národních škol řeč francouzskou uvedla. Učitelové se zcela řídí dle rozkazů vlády a vyučují dívky jazykem francouzským. Duchovní správcové však nejen na kazatelně a v kostele ale i ve školách hájí práva mateřského jazyka těchto dítek německých. Že však dívky se ve škole jen samé francíně učí, musí je kněz nejprve sám německému čtení přiučiti, načež teprv k výkladu katechismu přikročíti může. Nedávno bylo od úřadů nařízeno, aby ti kněží, jenž nevyučují dívky jazykem francouzským, ani do škol připouštěni nebyli, pročež nyní v kostele aneb v jiných místnostech někdy i v stodolách svatému náboženství učiti musejí. Ano světské dozorcové (inspektori) školní, od vlády ustanovení, předložili nedávno senátu francouzskému petici, v nížto žalují na kněze Lotrinské, řkouce, že prý „tito dítkám francouzsky (?) mluvícím vnucují náboženské vyučování v jazyku německém (?), a tudy že dívky si náboženských vědomostí v náležité míře přivlastniti nemohou!“ S druhé strany však zadalo také duchovenstvo diecése Metenské petici k císaři francouzskému, ve které žádá, aby ve školách národních jazyku německému patřičné místo popráno bylo. Lid v *Lothringách* rozhodně stojí na straně duchovenstva.

Z Hollandska. V zemi Hollandské nalezá se až doposud 6000 *Jansenistů* v 25 osadách farních pod správou dvou biskupů a jednoho arcibiskupa. Zvout sebe „starořímskými katolíky“ aneb „církví biskupskou.“ Papežská bulla o svolání obecného sněmu církevního na letošní rok působila mezi těmito Jansenisty nemalé pohnutí. Jistý Jansenista z Rotterodamu zaslal 5. listopadu dopis do katolických novin „Tyd“, v němž vyslovuje naději, že také jansenističtí biskupové přijdou na sněm Římský a že se postarají o urovnání poměru

hollandských Jansenistů k Římu. Zaslátel tvrdí, že Jansenisté nechťí býti bludaři ani rozkolníky, nýbrž pravými dítkami církve svaté a že hotoví jsou podrobiti se výroku obecného sněmu, ať zní tak anebo jinak. Dopis ten končí slovy: „Nechat tedy sněm rozsoudí záležitost naši a pak se i na nás, jako na všech křesťanech katolických potvrdí pravda slov Kristových: „Kdoby církve neposlechl, buďž za pohana a veřejného hříšníka považován.“ — Mimo to uveřejnil svrchu zmíněný „Tyd“ také provolání od dvou Jansenistů podepsané, v němž titi vyzývají duchovenstvo jansenistické, aby všelikou pílí o to se zasadili, by na příštím sněmu byli Jansenisté zastoupeni.

Zápisky Dědictví sv. Janského.

Údům Svatojanského Dědictví dává se návěští, že expedice kněh téhož Dědictví přenešena jest z kněhupectví B. Stýbla do kněhupectví Jaroslava Pospíšila v Praze na svatováclavském náměstí, (koňském trhu) č. d. 783. Kdo zná polohu závodup. B. Stýbla, snadno tuto novou expedici nalezne, ležít vedle kněhupectví B. Stýbla pouze o dva domy níže. — Žádají se tedy údové Svatojanského Dědictví, aby budoucně zasílající své lístky pro vybírání podílů, adresovali je na „kněhupectví Jar. Pospíšila,“ nikoli pak na kněhupectví p. „B. Stýbla“ aneb dokonce na „Crednera.“ — Podíl na rok 1869 „Obrazy z historie církevní od Tom. Nováka“ počne se okolo svátků Velikonočních řádně vydávati. Kdož podíl z roku 1868 ještě nevybral, nechat se již na Jar. Pospíšila obrátí; tutěž lze koupiti všechny ostatní knihy téhož Dědictví, jichž posud jest na skladě. *V. Bradáč.*

Literární oznamovatel.

— „*Jednání a dopisy konsistoře katolické i utrakvistické.*“ K vydání upravil dr. Klement Borový. Dílu II. sešit 3. a 4. — Sešity právě vydané obsahují téměř 100 listin, kteréž nejvíce jednají o rozšíření sektářství. Zvláště povšimnutí hodna jest listina č. 786 týkající se tehdejšího vyjednávání mezi papežem a císařem vzhledem urovnání sporů náboženských v Čechách.

— „*Keři a epistolý* na všechny neděle a svátky, pak několik jiných znamenitějších dní církevního roku.“ Od Ant. Vojt. Hnojka, býv. profesora bohosloví pastýřského, c. k. dvorního kaplana, bisk. skuteč. konsistorního rady, přísežního věřej. b. notára, děkana v Libochovicích. Nové, laciné vydání. Se schválením nejd. bisk. Ordinariatu Litoměřického. V Praze 1869. Nákladem kněhupectví I. L. Kobra. Sešit I. Úplné vyjde ve 4 sešitech.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Wolfgang *Netsch*, správce vikar. Žlutického, farář v Štědré, 22. pros. m. r. (nar. v Haslavě 18. listop. 1816, vysv. 2. srp. 1840);
- P. Ant. *Maresch*, jubil. kněz, senior ř. křížov. v Praze 12. ledna (nar. v Popovicích 16. led. 1791, vysv. 12. srpna 1814).

Vyznamenán jest:

- p. Jan *Wenig*, děkan v Chebu, obdržel exposit. canonic.
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:**
- p. Ignác *Praský*, far. v Modřanech, za faráře v Lišnici
- p. Jan *Šebánek*, far. u sv. Jana pod skalou, za faráře v Velkých Pečicích;
- p. Frant. *Vellek*, kapl. v Mýtě, za admin. u sv. Jana pod skalou;
- p. Václav *Čejka*, kaplan, z Nových Benátek do Mýta;
- p. Ignác *Matějovský*, admin. z V. Pečic, za kapl. do Nov. Benátek;
- p. Ant. *Dittrich*, kapl., za admin. v Štědré;
- p. Jan *Horáček*, kapl. v Zbraslavi, za adm. do Modřan;
- p. Jos. *Zbejval*, admin. v Lišnici, za proz. kooper. do Zbraslavi.

Upřázdňená místa:

- Modřany*, fara patron. p. Karla kníž. z Oettingen-Wallersteinu, od 4. ledna,
- U sv. Jana pod skalou*, fara patr. nábož. fondu, od 4. ledna.
- Štědrá*, fara patron. p. Karla hrab. z Kokorova, od 5. ledna.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Vác. *Nachbar*, farář v Neurazi, 25. pros. m. r. (nar. v Březnici 24. srp. 1819, vysv. 25. července 1843);
- p. Ant. *Bouček*, b. notář, farář v Malé Chyšce, 5. ledna (nar. v Milovicích 8. břez. 1797, vysv. 13. dub. 1821).

Vyznamenán jest:

- p. Jan *Cori*, os. farář diec. Buděj., duch. rada bisk. Mohuč., polní kaplan v Solnohradě, jmenován bisk. notářem.
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:**
- p. Mat. *Fischmeister*, admin. za faráře v Mladšovicích;
- p. Vojtěch *Ptáčník*, admin. za far. v Plesu.

Milodary. Pro sv. Otce: z Loukova u Semil 7 zl. a 2 dvacetníky.

Na chrám sv. Víta v Praze: p. Antonín Jiřoš, kaplan v Příchovicích 1 zl.

Na pomník Sušilův: týž 1 zl.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
nářní číslo 190—I.

Expedice:
v katol. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, č. 786—I.

Nedošlá čísla reka-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

**Předpláci se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců**
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč: 3 zl. — kr
půlroč: 1 zl. 55 kr
—

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně ční národy.“ (Přis. XIV. 34.)

Řád postní.

BEDŘICH

z Božího milosrdenství a z milosti apoštol-
ské Stolice kardinal sv. Římské Církve,

kníže-arcibiskup Pražský,

vzkazuje všem milým věřícím svého arcibiskupství
vrchnopastýřské
pozdravení a požehnání ve jmenu Páně!

Na základě obdrženého od apo-
štolské Stolice plnomocenství uznal jsem
za dobré ve své arcidiecési zmírniti
církevní příkázání o postu v roce 1869
následujícím způsobem:

Především slušno činiti rozdíl mezi
dny *zdrželivosti*, mezi *ujmou* a mezi ta-
kovými posty, v kterýchž se *při zdrže-
livosti* též *ujma* přikazuje.

Dnové zdrželivosti slují oni, kdež-
to se všechněm věřícím, kdož jsou výš
jak sedm let stáři, zapovídá *masitých
pokrmův* požívati. *Dnové ujmy* čili
dnové postní v přísnějším smyslu jsou
onino, kdežto věřícím, kteříž 21tý rok
života svého skončili, dovoleno jest, je-
nom jednou za den do syta se nají-
sti, ráno pak a večer z masa pouze po-
lívky, a vůbec jen pro občerstvení, ni-
koliv ale k opětnému nasycení něčeho
požívati. V takovýchto dnech *ujmy* jest
též zakázáno, vedle *masitých pokrmů*
či mimo maso požívati i ryb. *Dnové
zdrželivosti* a zároveň i *ujmy* slovou po-
sléze onino, o kterýchž platí oboje zá-
pověď, jak za příčinou požívání *masi-
tých pokrmů*, tak i častějšího nasyc-
ování se přes den.

Ohledem na tento rozdíl zachovejž
se tohoto roku následující řád postní:

Pátky po celý rok (mimo *pátky* v
čtyřicetidenním postu, v suchých dnech
a v adventě) jsou *dnové zdrželivosti* od
masitých pokrmův.

Během *čtyřicetidenního postu* jsou
všecky *středy* (vyjímaje středu ve sva-
tém týdnu před velikonočí), všecky *pát-
ky*, pak *Zelený čtvrtek* a *Bílá sobota*
dny *zdrželivosti* a *ujmy*, ostatní pak dny,
vyjímaje neděle, jsou jenom dny *ujmy*.

Ve *čtyřech týdnech suchých dnův*
jsou *středy* a *pátky* dny *zdrželivosti* a
ujmy zároveň, na soboty pak nařizuje
se pouze *ujma* v požívání *pokrmův*.

Vigilie nebo-li svatvečery před ho-
dem Božím svatodušním (15. května) a
před hodem Božího narození (24. pro-
since) jsou *dnové zdrželivosti* od *masi-
tých pokrmův*, zároveň pak i *ujmy* v
jídle. Naproti tomu jsou *dnové vigilie*
sv. apoštolův *Petra* a *Pavla* (28. čer-
vna), *vigilie* před *Nanebevzetím Panny
Marie* (14. srpna), a *vigilie* před slavno-
stí *Všech Svatých* (30. října) pouze dny
ujmy v jídle.

V *adventním čase* jsou *pátky* dno-
vé *zdrželivosti* i *ujmy*; *středy* pak pou-
ze *dnové ujmy*, vyjímaje středu dne
15. prosince, na kterýžto den za pří-
činou připadajícího postu suchodenního
od *masitých pokrmův* se *zdržeti* naří-
zeno.

Nemocní, chudí a ti, kdožkoli se
těžkými pracemi obírají a tudíž záko-

nem ujmy, vedle kteréhož toliko jednou za den dovoleno do syta se najísti, vázání nejsou, mohou o dnech ujmy i vícekrát za den požívati masitých pokrmův. Těm, kdož se jen jednou za den do syta najísti smějí, dovoluji, aby večer polívku z masa požívali. Správcům duchovním i pro tento rok uděluji plnomocenství, aby na kratší lhůty ještě větší úlevy věřícím poskytnouti mohli; v pochybných případech povinni jsou věřící, duchovních správcův svých o radu se tázati. Avšak právo udělovati úlevu čili dispensi na celý rok aneb ještě déle trvající, sám sobě ponechávám.

Kdož za příčinou poměrův a okolností svých pohledávají pokrmův za cizím stolem, kdežto se jim bezděky a bez ohledu na dny zdržlivosti podávají pokrmy masité; těm a takovým dovoluji, aby masitých pokrmův požívali směli, při tom však je ve svědomí jejich zavazují, aby pokud mohou, zachovali zákon o postu, tudíž aspoň možnou ujmou se postili, a mimo to, pokud nelze změnit poměrův, obrátili se ke svým zpovědníkům, od kterýchž se jim podle okolností jiná přiměřená cvičení v modlitbě, v kajicnosti a účinné lásce uložití mají.

Za příčinou vysoké ceny, jakéž obzvláště tohoto roku potravniny dostoupily, uděluji vůbec a pro každou domácnost své povolení k tomu, aby se o dnech zdržlivosti pokrmy netoliko máslem, ale též všelikým sádlem mastiti a připravovati směly.

Poněvadž se ale vyznačený na hoře postní řád na církevní dispensi zakládá, tou příčinou zavázání jsou všickni věřící, kdož ho užívají, každou neděli čtyřicetidenního postu *pětkrát Otče náš a Zdrávas Maria*, jakož i jednou *Věšém v Boha* se pomodlití, *tři božské ctnosti a žel i lítost nad hříchy* vzbuditi, nad to pak, seč síly stačí, tolikéž

i v *jiných skutcích křestanské lásky k bližnému* se cvičiti.

Duchovní pastýřové ohlásí nařízení toto při počátku čtyřicetidenního postního času osadám svým, a budou pokaždé po kázání nařízené modlitbys přítomnými hlasitě vykonávati. Mimo to nechať i ostatní v tomto řádu postním ustanovené posty tu neděle neb ten svátek před připadajícím postem z kazatelny ohlásí, aby se tím opětovaným ohlášením věřícím církevní jejich povinnost na paměť uvedla.

Dáno v Praze o slavnosti Obřezání Páně, dne 1. ledna 1869.

Bedřich,
kardinal a arcibiskup.

Všeobecný sněm církevní nejbližší příští.

II.

Program sněmu.

Proč medle a v jakém úmyslu svolává nejvyšší hlava církve k tomuto katolickému přísežnému soudu účastníky, jež zůve: „*svými velebnými bratry, biskupy veškerého katolického světa, kteří povolání jsou, aby dle posvátné důstojnosti své účast měli na jeho péči?*“

To nám zřejmě dává vyzývající bulla apoštolská, a dle té sluší posuzovati církev spravedlivě z jejích vlastních slov, nikoliv pak z toho, jak se s mnohé strany vykládají, zlomyslně-nedůvodně. Sv. otec sám v řečené bulle udává církevnímu sněmu tento program:

„*V tomto všeobecném sněmu uváží a ustanoví se po vyskousání co nejbližším to, co se zvláště za těchto velmi trpkých časů týče: větší cti a slávy Boží, neporušeného zachování víry, vážnosti služby Boží, věčného blaha lidstva, kázně duchovenstva světského i řeholního a jeho spasitelného, důkladného vzdělání, zachování zákonů církevních, napravení mravů, křestanského vyučování mládeže i všeobecného všech míru a svornosti.*“

„*Bude se pak s horlivostí co nejsnažněji přičiněti o to, aby s pomocí Boží všecko zlé se odvrátilo od církve i od občanské společnosti, aby, kdo bídě zbloudili, na pravou stezku pravdy, spravedlnosti a blaženosti uvedeni byli, aby po vymitění nepravosti a bludů všeobecné naše náboženství a spasitelné jeho učení po celé zemi oživilo a co den více se šířilo a panovalo, a*

tak aby zbožnost, počestnost, rozšafnost, spravedlnost, láska a veškeré ctnosti křesťanské k největšímu prospěchu společnosti lidské rostly a kvetly."

Ta slova udávají celý program a celé dílo sněmu nejbližšího příštího. O dva předměty bude se tam tedy jednat: *O blaho církve a o blaho společnosti lidské. O to, a o to jediné tu jde.*

Církev sv. shromažďuje se hlavně za tím účelem, aby vnitřní život svůj vzbudila a posílila, nebo dle slov Apoštolových: „*aby znovu vzbudila milost Boží, kteráž jest v nás.*“ Církev totiž má tu zázračnou přednost, svrchu již podotknutou, že jest jediná společnost obdařená tou mocnou silou, že stále trvá a stále mladne.

Dle této božské vlastnosti a toho zázračného řádu nic se nemění na těch pravdách, které ona chová; nic v nich nepovstává nového, nic se z nich neztrácí, ani slůvka, ani písmenky (dle Mat. V. 18.). Církev, jsouc ústavou živou, záležejíc z lidí a berouc své představenstvo ze všech národů, ze všech vrstev lidské společnosti, jsouc otevřena každému, kdo vejíti chce, neustále se množíc přidružováním si všelikých kmenů lidských, podobá se veletoku, který mnohé jiné řeky v lůno své pojímá a předměty na svém pobřeží stojící ve své hladině obrazuje a běh svůj řídí dle rozličnosti ponebí, polohy a spádu. Tak má i církev ten dar, aby vyhověla okolnostem i časů i lidských ústav a potřebám národů, které přežije, i věků, které zdělavá.

Svatá církev se nachází zde na zemi v stále těžké práci, aby vždy hodnější a schopnější se stala s lidmi o Bohu rozprávěti tak, aby ji poslouchali, a jí rozuměli. Neustává co nejuctívěji, ale i co nejvážněji zkoušeti své vlastní ustanovení o kázni, své zákony, své řády, své skutky, zvláště pak všeliké na rozličném stupni stojící údy své svatovlády.

My opravdu nepovažujeme se za lidi prosty vši chyby a — vši vady. „*Ký pak div, dí Fenelon, že se na lidech nalezají pozůstalé známky lidskosti, slabosti lidské?*“ Ale, — věčně buďtež za to díky Bohu všemohoucímu — my máme i v nehynoucím sobě svěřeném pokladu svatých pravd a božských zákonů pomoc k poznání a napravení svých chyb, k své opravě (reformaci).

Tak tedy bude příští sněm shromážděn vlastně proti nám biskupům, či pro nás biskupy. Nebude nikterého z nás, kterýby maje zasednouti u vznešeném tom shromáždění, nepoklekl z jitra toho dne na nejnižším

stupni nejsvětějšího oltáře a neponížil čelo své k zemi a nebil se v prsa svá, řka při tom v hloubi duše své: „*Jestliže lidé vůkol mne Boha neznají lépe aniž mu lépe slouží; jestliže se pravda utlačuje, chudým se nepomáhá, spravedlnost v nebezpečí se nalezá: jest to, ó Bože, má vina, má vina, má největší vina!*“ — Králové pozemští! kteří mnohdy hroznou svévolí v jednání svém rozhodujete nad osudem svých národů, ach! jak dobře by bylo i vám, abyste takto sebe sami zkoušeli, kdybyste s to byli!

A vy druzí sněmové lidští, jakkoliv slujete; parlamenty, porotami, národními sbory a t. d., zdali pak nevěříte, žeby takové přísné nahlédnutí do útrob vašich, takové pokorné vyznání, takové pochybnosti, takové mužné chopení se kázně a opravy nebylo ku prospěchu i vám, abyste zaslepené brojení stran a vášnivě své nadutosti ukojili anebo se ze své ospalé ledabylosti vybystřili?

Když tak byl každý z nás biskupů sám sebe zkoumal, tázal, přísně vinil, otázkeme se pak vespolek, co že jest to, co za nynější doby nejhlavněji překáží rozšíření křesťanské víry u těch národů, kteří jí ještě nemají, a co jest proti obnovení jejímu u národů, kteří jí byli pozbyli? Přehledneme pak posavadní ústavy, opravíme zlořády, v zapomenutí upadlé zákony obnovíme, změny určíme a zavedeme tam, kde jich bude potřebí. Pod nejvyšší autoritou společného otce všech věřících, biskupa nad biskupy, přičiní se i zkušenost starců i plamenná horlivost mladších i vnuknutí těch, kteří ve svatosti nejvýše se vznesli, i moudrost a věhlas učených, všechno — všechno se přičiní k upřímnému a šlechetnému ustanovení pravdy ohledem našeho postavení, našeho poslání na zemi, našich povinností. Tuto zkoušku učiníme v pojednáních svých s svobodnou, bratrskou láskou; na to se uzavrou usnešení důvodná, která se prohlásí co zákony, jenž by byly na mnohé věky pravidlem neomylným života věřících.

Ale, táže se snad mnohý, proč právě za naší doby, proč nyní se má konati sněm veškerých biskupů? Proč má právě nyní postaviti se ozbrojená tato hlídka noční? Nač ty přípravy, to chystání se, ty práce velikého sněmu církevního? Proč medle nejvyšší hlava církve z vnuknutí a téměř pokynutí Božího za dobré uznala, aby tento všeobecný církevní sněm shromáždila — nyní v druhé polovici století devatenáctého?

III.

Důvody k svolání příštího sněmu.

Který medle jest duševní stav národů

po celé zemi rozšířených? — Kdož by se tou otázkou neobíral?

Svatý otec pohledna na stav nynějšího světa a naslouchaje hlomoznému ryku společnosti lidské, nemohl neuznati, co všickni vidí, a jak on sám praví, tu hlubokou ránu, či, at slovy apoštolského listu díme: „*tu hroznou bouři, kteráž nyní najednou i církev i celou společnost lidskou zmítá.*“ Jaký tedy jest rozhodný ten stav světa a církve?

Přehledneme-li běh dějin a nesmírnou bohopustu časovou, na jejichž vlnách i my poněkud svrchu ploveme, až pak, když na nás řád dojde, v hlubinu se ponoříme, nuceni jsme vyznati, že nynější rozhodná doba jest toliko jednotlivý případ z rozhody neustále se opětuující, výjev jednotlivý z dramatu světového, na němž se odehrávají osudy lidstva. Nově přibývající cestovníci k plavbě života domnívají se vždycky, jako-by právě oni toliko za nepohodlné povětrnosti na lodičku svou vstupovali a jakoby toliko jim bylo moře života tohoto plno skalisk a mělčin. Avšak starí lodníci dobře vědí, že vlny vždy jsou dráhou pochybnou, a že před bouří dnešní mnoho — mnoho jiných již minulo.

Považujeme-li nejen pozorně ale i spravedlivě běh světový, poznáme, že nynější rozhodná doba, nynější jitrní časové není holou náhodou; neujdeť ani ono řízení Božímu, jakož žádné jemu neušlo. Pomníme-li tajemně a hluboko skrytých úmyslů prozřetelnosti Božské, mohu tuším říci, že nynější rozhodná doba jest poněkud velkolepá, majíc do sebe zvláštní svou krásu, své zákony, svůj účel, jako se nám to jevíva při ukazech přírodních na pohled velmi zmotaných a nepravdělných. Ale středem těchto vždy se obnovujících pŭtek a vždy znova vzrůstajících překážek běře se církev svatá, vědouc dobře kam — běře se lidstvo, často ani nevědouc kam — za týmž cílem — za ideálem sv. Evangelia, za ideálem víry křesťanské. Církev svatá, jsouc povolána, aby duše k tomuto ideálu povznesla, kvílí zde na zemi, poněvadž ideál tento posud nikdy dosti k blahu a oslavě člověčenstva v skutek uveden nebyl. Nutno zajisté uznati práce a snahy, umění a odvahu, kteréž lidstvo našeho věku na vše strany vyvinuje; za posledních století nakupeno jest nesmírných pokladů i vědy i bohatství i moci; starý i nový svět zplodil množství mužů veleschopných: umělců, řečníků, učenců, bojovníků, státníků, publicistů, jichž jména a díla potomstvo s vděčností si připomínati a oslavovati bude. Ale to vše

nijak nedostačuje člověčenstvu. Uznali-li jsme s své strany dobro věku svého, nuže uznejmež i jeho zlo. Patřme mu jenom přímo do očí a přisvědčíme jistě vznešenému hlasateli pravdy, sv. otci *Piovi IX.*, že lidstvo za nynější doby v útrobách svých velmi jest rozbouřeno. Tím nemyslím bouře politické a válečné.

Vím, že celá Evropa za posledních let nejednou duněla hromobitím válečným, a také nyní děsný nepokoj svírá srdce lidská: národové zbrojí a hotoví se k ohromným podnikům.

Zdali pak jest vůle sv. otce, aby se na sněmu tom jednalo o těchto otázkách: národnosti, — rovnováhy, — pomezí? Církví zajisté není lhostejno, panuje-li pokoj anebo zuří-li válka mezi národy; modlitby své zasílá každodenně k nebesům za svornost jak mezi knížaty tak i mezi národy křesťanskými. Avšak na rozhodnutí těch otázek sv. otec, jak svrchu již řečeno, sněm církevní nesvolává. Pokojně shromáždění biskupů v Římě nebude se obírat ani s revolucemi ani s výboji ani s smlouvami mezi knížaty anebo národy, ani s povýšením nebo s svržením rodu některého panovnického. Co celá Evropa, a pohledneme-li dále, celý i starý i nový svět při každé zvěsti o revoluci a válce se chvěje, sejdou se tam v Římě, v středu veškerého křesťanstva, na místě Božskou prozřetelností chráněném „*pastýřové národů*“ v jedno vůkol nástupce sv. Petra a sv. stolice pravdy, a stojíce na nezvratné skále obírat se budou s očima k nebesům pozdvíženými s potřebami a věčnou spásou duší, slovem s vyššími a trvalými zájmy veškerého člověčenstva.

A toho zajisté jest potřeba svrchovaná. Neboť kdož by tajil a nepřiznal, že jde za nynější doby o spásu duší? že jde o víru národů?

Avšak zeptá se snad někdo: „Které nové kacířství vzniklo? — Které? — Z lůna církve nevyšlo žádné; nikdy nebylo duchovenstvo tuzeji spojeno u víře od jednoho konce světa až k druhému. Ale ze zevnějších dorážejí na církev útoky staré v nových podobách a s novou zuřivostí, útoky již mnohosetkrát odražené a čelící proti všem článkům učení církevního. Ba ani na tom není dosti; děje se ještě více. S bezbožností, která daleko převyšuje bezbožnost století minulého, popírají a vyvracejí se s hroznou drzostí přirozené, základní pravdy náboženské, na nichž všecken vzdejší život záleží; i věda má svá kacířstva a rozkol i filosofof rozlučuje; sám též i rozum vystaven jest

útokům, jimiž se druhdy toliko proti víře brojívало. Zvláštní osud! Víra zachovávala dnes poklady rozumu a slouží jim za ohradu. Nyní potřebujete nás, vy učení badatelové! Vy nás co den viníváte, že nemáme ani vědeckých ani jiných známostí; ale vy ubozí bratří, ač jste tak učení a tak rozumní, vy nebyli jste s to, abyste jedinou pravdu svých věd pevně zachovali a udrželi. A vy, protestanti, kteří jste chtěli církev opravovat, vy sami nyní opravy potřebujete a bolestně cítíte, jakou nouzi máte o dobrodiní jisté, pevné autority.

Vizte a poznávejte, v jakém stavu se duchové lidští nalezají. V čem blouzní všechny soustavy rozervané filosofie? Po tři století povstávali v Německu nyní tak pobouřeném a roztrženém duchové mocní, kteří svrhuje uzdu víry ponechali se všeliké odvážlivosti rozumu a okázali udivenému světu, kam se až rozum pustiti, ale i kam až zablouditi může, načež takové též odvážlivosti, bludy a převrácenosti v životě praktickém následovaly. Ale co vzešlo z toho náramného namáhání ducha a umění? Ve filosofii povstaly všechny bludy starého věku; pantheism, atheism, skepticism; v náboženství pak výklady písem jedny druhým co nejodpornější, jimiž celá nauka křesťanská na zmar by přišla. Ten jest ten cíl, u něhož se před našima očima devatenácté století po Kristu se vši svou duševní prací a snahou konečně octlo!

A co pozorujeme za nynější doby u nás?*) Tu zřejmě viděti lze, jak ohrada víry nábožné jest násilně proražena, zrušeno jest všeliké přesvědčení na víře budší i filosofické spočívající; převráceny jsou všechny pravdy rozumné a všudy se rozlívá povodeň tak zvané vědy, která opojena jsouc hrdou samolibostí zapírá i zdravý rozum a pomocf materialismu a atheismu lidem víru i v nesmrtelnost duše i v Boha odniti usiluje. Pomocí tisku, časopisů, běžných sešitků, románů rozšiřují se na vše strany co nejhorlivěji učení nejzlobnější proti Bohu, duši, mravnosti, budoucímu životu, rodině a společnosti, tak že mnozí z vrstevníků našich v bouři těchto bludů se zmítají bez kompasu, bez vesla za všemi větry klam-

ných pochybností. Všudy tísní bouřlivá temnota ducha lidského a proniká vrstvami národů až na dno.

Spolu s tím povstala veliká, vážná nedorozumění ve všech otázkách církve se týkajících, čehož pak jest ten následek, že se za nynější doby proti ní odevšad brojí. Když v minulém století ve Francii vypukla revoluce, která nyní svým děsným, krvavým krokem Evropou a celým světem pořád se běře, uchvátila svou hroznou bouří tehdejší i církev, ana časem se vyvinuvši se starým řádem vládním v jedno byla srostla. Neumělo se v tehdejší boji proti církvi rozeznati, co sice s tehdejší řádem zákonitě souviselo, aniž by pak nevyhnutelně bylo potřebno, od zásad bytnostných, na nichž nezměnitelný duch křesťanstva se zakládá.

Povstala tehdejší a daleko široko rozšířená nenávisť proti víře křesťanské žije u některých lidí posavade, jsouc rovněž zaslepena, jako jest zarytá. Lidstvo zapomnělo v blbě nevědeckosti nesmírných dobrodiní po osmnácte set let prokázaných a neustává boje vražedného. Poněvadž tato povodeň v spádném běhu svém pravdu i lež, ctnosti i zločiny, dobrodiní i zhouby s sebou nese; a poněvadž církev, nemohouc se nikdy usmířiti s bludem a zlobou, statně a stále dle povolání svého lidstvo upozorňuje na klamná a podvodná slova, na nebezpečí nepravých učení; a poněvadž, ať díme všecko, mnozí zarytí nepřestávají na vrub církve počítati úmysly a požadavky, kteréž ona nikdy nechovala aniž za své uznává: proto haní a tupí touž církev nezabožecký anebo svedený tisk a pobuřuje národy proti ní.

A tak jest nám slýchati o tak zvaných sjezdech, jichž účastníci od nikoho žádného mandátu nemají; tak jest nám čítati v časopisech a novinách mimo válečná provolání k válce společenské spolu i rouhavé tupení a hanobení církve, kteréž nevíme zdali jest více hloupé či více krvolačné; jest nám, bohužel! viděti, jak bezdůvodná zásada, dle kteréž se mnozí násilného odtržení církve od společnosti lidské domáhají, pronikla i v střed našich zákonodárných sborů.

A když nedávno sv. otec pozdvihl hlasu svého, aby lidstvo laskavě upozornil na hroznou povodeň učení bezbožného a nemravného, které celou lidskou společnost zaplaviti a v bezedný kal nepravosti ponořiti usiluje, jaký to nastal jest ryk, jaké bezdůvodné, nezasloužené, nespravedlivé obviňování ozvalo se odevšad!

*) Co tuto osvěcený spisovatel praví o Francii, své vlasti, to platí v jisté míře dnes všudy; nebo směr nezabožecký táhne se co krvavá nit osnovou všeho, co se za našeho věku děje, jest to směr protikřesťanský, antichristův, který povstana ve Francii, v mnohých zemích odtamtud se usídlil, v některých teprve nyní se jeví veřejně, ale s zběsilostí tím ošemetnější počíná.

Mnozí utrhalí mu na cti, anižby byli slovům jeho rozuměli; s bolestí jsme patřili, jak i státníci a politikové, dadouce se překvapiti náhlým rozčilením, až příliš spěchali, aby i s své strany prohlásili onu domnělou vsopnost mezi církví a nynější lidskou společností, kteréž Bohu díky není.

Taková brojení proti církvi odcizují zklamané národy společné jich matce, a zvyšují nebezpečí, v které nás bludy uchvacují. Neboť učení tato nejsou neškodná; ba děje se tu dle zákona zkušeností stvrzeného, který Bonald těmito důraznými slovy vyjadřuje: „*Jsout vždy veliké zlořády v životě tam, kde jsou veliké bludy, a veliké bludy tam, kde jsou veliké zlořády.*“*) Myšlenky jsou rodičkami činů; blesk bije obyčejně s hůry.

Táží se každého poctivého muže: Nuže vy usilujete o to, abyste založili vlády národů a život řídili pouhým rozumem; již sto let se o to tak snažné pokoušíte; jak pak daleko dospěli zkoušky vaše? Mravopěstnost — jest-li pak lepší? Autorita — jest-li pak pevnější? Války — zdali pak pominuly? a taktéž s nimi i bída — iněvědomost? — Jak jest medle s otázkami, které rozum tak plodně vždy z nova navrhuje, ale nikoliv taktéž snadno zodpovídává? Míním pak otázky o znovuzřízení a uspořádání společnosti, o rozměru spravedlivém práce a mzdy, o poměrech lidu pracovního k pánům práci dávajícím. Nic nepřeháním trvaje, že od té doby, co si rozum sám a sám osobuje právo vlády nad lidem, že tak vládne, jako hvězda noční nad stíny, kteréž přemoci nemůže, a že od té doby země naše jest obydlím nespokojenosti, omrzlosti, rozervanosti, — hrůzy i tam, kdež společenská vzdělanost nejvyššího stupně dostoupila. Devatenácté století dochází k svému konci vůči hledě bez pokoje, zemdleno, vysílono, celé nemocno. Odvážlivě by trval, kdoby řekl, že slavně konce svého dojde, aniž by v záhubu nějakou neupadlo.

IV.

Pohled v dobu minulou.

Avšak prosím přátele a souvěrce své, aby se nevzdávali přílišným citům svým a nepřenáhli se v svém úsudku. Nelze sice

*) To dotvrzují dějiny všeobecné vůbec, naši pak milé vlasti zvlášť. Uvážití by to měli t. ř. vlastenci naši, kteří usilují obnoviti bludy, jimiž před stoletími vlast naše i s národem skoro až na dno záhuby uvržena jest; „bludy“, jimiž oni sami nevěří, a jimiž osvěta 19. století dávno odrostla.

nebýti trudnomyslným za doby nynější; i řekl bych skoro, že kdoby povážie postavení lidstva v době nynější, nezasteskl si, neměl by ani citu pro čest, ani šlechtné hrdosti. Jsouce synové devatenáctého století dělali jsme si s muži souvěkými mnohé blabé naděje; ale s těmi umřeme. Avšak naše krátké živobytí nepojímá v sobě dějiny veškeré. Nežili jsme v století šestnáctém a dvacátého se my starší nedočkáme; církve pak byla včera, jest dnes a bude zítra. Museli bych řici, čeho se naději, nepředpovídal bych samé smutné věci; a bych srovnával své upomínky s nynějším, ukázala by se mi přítomná doba v lečemsí lepší bytí nežli minulá. Pohledneme-li tedy zpět do minulosti, zdažli pak nenalezneme mnohá století, která též své nehody měla?

Ach, pohlednu-li k malomyslnosti mnohých katolíků, napadá mi na mysl slovo knihy moudrosti: „*Neříkej, čím jest to, že časové předešli lepší byli, nežli nyní jsou? neboť bláznivá jest taková otázka.*“ (Kaz. 7, 11).

Přečta tyto dny papežské bully zovoucí k sněmům církevním za středověku, seznávám, že stížnosti papežů na nehodysvých časů daleko převyšují to, čeho se dnes duše nejbázlivější obávají. Abychom se nepouštěli příliš daleko, pozorujmež aspoň, jaké byly časy před sněmem Tridentským? jak to tehdaž vyhlíželo ve světě?

Bylot století ono v mnohém podobno našemu tehdejšími vynálezy, krásochutí k vědám a uměním, ale podobno též našemu zlým užíváním darů těchto. Století 16. vyslalo své osady do nedávno objevené Ameriky, ale dopustilo se tam spolu přehrozných ohavností svou lakotou a ukrutenstvím; zavedlo tam hanebnost otroctví. Odtamtud přicházely náramné poklady zlata a stříbra a drahého zboží k zkáze mravů evropských. Pohledneme-li k trůnům a k vnitřnímu stavu národů, ba i církve samé tehdejšího věku, všady se nám objevuje divadlo trudné. Totéž století 16. mělo *Jindřicha VIII.* a *Alžbětu* v Angličanech; *Kristiana II.* ve Švédsku, *Ivana Hrozného* v Rusku; rodinu *Medicejskou* v Itálii; *Karla IX.* a *Jindřicha III.* ve Francii. Tehdaž byl Řím popleněn, Paříž obležena. Místo opravy byla církev roztržena, Evropa v zmatek uvržena, křesťanstvo rozdvajeno.*) Kdo čte život výtečných mužů věku tehdejšího, jako Karla

*) Jak velmi utrpěla válkami tehdejšími v 16. a 17. stol. vlast naše, vidno z toho, že z 5 milionů obyvatelů v Čechách zbylo po 30leté válce toliko 500.000, tedy 10. díl. D.

Boromejského, Františka Saleského, jaké zlořády se mu tu objeví i v církvi i v lidské společnosti vůbec! Přečtème si bully papežské, vyzývající k sněmu Trident-skému, a uslyšíme, jak *Adrian VI.*, *Pavel III.*, *Pius IV.* ještě více si stěžují a hořekují nad nebezpečím křesťanstva nežli *Pius IX.* Skle-slá kázeň, zlořády, pohoršení všudy a všudy; duchovenstvo zanedbalé, neumělé, řehole spustlé, knížata v sporu a válce, národové utýráni, boj zuřivý na všech stranách neustále, — takový byl věk tehdejší. A promluvíme-li o tehdejší sněmu, co řekneme? Svolán jsa za okoličností veletrudných, nemohl se sejítí leč v městě malém v horách Tyrolských; šest let bylo čekati, až se knížatům k tomu zlíbilo; sněm byl přetržen a opět započat a to v neustálých nespravedlivých pýtkách.

Ale všechny tyto překážky byly na zmar; síla církve přemohla je všechny. A po sněmu pak jaké divadlo objevuje se zrakům našim! Jak velicí mužové, jak hrdinská díla vyšla právě z tohoto sněmu dechem nověoživujícím, kterýž ze sněmu toho vanul tehdejší celým křesťanstvem! Svatí: Karel Boromejský, Filip Nerský, Petr Alkantarský, svatá Teresie, Jan od kříže, František Saleský, svatá Johanna Chantalská, Vincenc z Pauly, Františkové Borgiáš a Regis, dědici ducha sv. Ignacia a Františka Xaverského; pak mimo tyto světce a světice jiní mužové apoštolští, kteří svou neunavnou snahou duchovní znovuzrození národů spůsobili: Petr Fourierský, kardinal Berulle a j. v.; pak mnohé duchovní sbory a spasi-telné ústavy, jimiž duchovní a zbožný život všudy vzešel a rozkvétl, jimiž všudy umění, dobrý řád a mrav s křesťanskou láskou znova oživly, konečně vůbec celé hnutí církve k obnovení vedoucí. Přes všechny sráže a propasti, kterými církev svatá, tato laskavá máti lidstva, od tehdejší doby svou pout konati musila, přešla šťastně a má nyní své chrámy v Jerusalemě, svobodu i v Pekinku i v Carhradu, svatovládu obno-venou v Anglicku a Nizozemí, církevní sněmy v Baltimoru, své blahověsty v Africe, v Oceanii, v Japonsku. Těší se tomu upřímně, že přes všecko, čeho by si ještě žádati bylo, i čeho jí skutečně želeť jest, přec vůbec zákony věku nynějšího více než jindy k spravedlivé rovnoprávnosti hledí; že vojska válečná nyní lidstvo tak netýrají a niž utlačují, že slabí více ochrany, chudí podpory, otroci osvobození nalezají. Pohlédne-li při tom církev na *reformaci* tak zva-nou, která v 16. století povstala a státni-

ctvím téhož věku jsouc podporována, staré řády církevní rázem zrušila; vidí, ana ve svém učení jsouc rozdrobena udržeti se déle nemůže, že jest s působením svým, s zbra-ní svou na koncích. Naproti tomu ukazuje se za nynějšíka v církvi katolické, jejíž zlořády prý tehdež byly nesnesitelné přede-vším v čele papež, jehož výtečnost každého k upřímně, hluboké uctivosti donucuje; biskupové jsou mnohem i četnější i horli-vější; kněžstvo nábožné, svorné, obětavé; řádové duchovní slynou i učeností i ctností, jsouce pronásledováním a chudobou protřibeni.

A tato církev hodlajíc nyní svolati svůj všeobecný sněm, zve ho přímo do Říma s veřejností celým světem pronikající, po bezpečných dráhách, po cestách ku podivu čerstvých při všemožném usnadnění, kteréž jí vyplývá z ducha, z spravedlivého smýšlení a z pomůcek věku nynějšího.

Všeobecně známo jest, že nenáležím k těm, kteří by oči zavírali k nehodám věku svého a k nebezpečím duševním mlčeli; ale nerad bych též k dobrodiním Božím nedvěčen byl. Nezavírám oči svých k silám, kterými by se nám pomohlo a které Bůh vždy k prospěchu své církve vzbuzuje, řídí a zachovává, aniž pak chci nepozorným býti k odlehčením, které v nejhorších dobách Bůh dobrým uděluje. Dále nesmíme zapomenouti, že po všechny časy jest člověk povinen zápasiti i že každá doba svou úlohu a s ní své nesnáze má. Nestěžuji si na dobu naši, neklnu jí; nezoufám na národech, neprohlašuji kletbu nad knížaty. Knížata nejsou všemohoucí, majíce sami s mnohými obtížemi zápasiti; modlím se za ně, jakož to církev činí a velí. Dávám na srozuměnou co mohu a varuji před tím, co sestáti může, všechny i knížata i národy a žádám za věrné a upřímné spolupůsobení k velikému dílu církve, k vzdělání a posvěcení světa.

Troje zlo časové především dostoupilo za nynější doby nejvyššího vrcholu a do-dává nám důvodu k trpkým steskům: *úpa-dek víry*, působený a urychlený protináboženským vedením studií vědeckých a filosofických; potom *prostopášnost mravů*, rozšířena tisícerými prostředky svůdnictví a zkaženosti, konečně *nespravedlivá nedorozumění* mezi církví a národy, způsobena a udržována od nepřátel všeho náboženství s oblibou obzvláštní.

Jsouť lidé, kteří za to mají, že tato trojí rána působena jest třemi pruty jedné metly, kterouž považují za největší zlo i

nynejšího i minulého času, — t. *revoluce*. Avšak slovo to jest neurčité — obojetné, tak že tomu, kdo ho užívá, dle libosti co přisera se vztýčí až k oblakům. Ale to jest pravda, že svrchu řečené trojí zlo živí a udržuje v lůnu společnosti lidské roztržku v smýšlení, odpor proti Bohu a vši autoritě, pýchu a nenávisť, jimiž se právě revoluce živí a neustále vzbuzuje.

(Pokračování.)

Ovoce kříže.

Sedmero postních kázání.*)

I. O křtu svatém.

„Křtem mám býti křtěn a kterakž jsem soužen, dokudž se nevykoná.“
(Luk. 12. 50.)

Dnové radováněk pominuli, čtyřicetidenní půst nastal. Církev svatá nezpívá více radostné Alleluja, ona truchlí. — A nemáme i my podstatné příčiny zármutku? Snad i mnozí z nás světu se oddávše uštknuti jedem hada krvácěji a jiní opět povolivše žádostem těla poranili se na duši, v hříchy, nemoc to duševní, upadnuvše.

Nechválím takovýchto poklesků, ale nezezoufejte! Jako druhdy povýšil Mojžíš na poušti hada měděného a ti, kdož hady palčivými uštknuti byli, kajícím pohledem na hada měděného uzdraveni jsou: tak i církev svatá v tomto svatopostním čase povyšuje kříž na oltáři, aby všickni litostí proniknuti pohlíželi na znamení toto, jež přineslo a přináší zdraví nemocným, život mrtvým.

S důvěrou tedy pohledme vzhůru, z ran Kristových prýští se léčivý balsám do ran duší našich a těšme se z toho ovoce, kteréžto uzrálo tam. Jako strom poznáváme po ovoci, tak poznáme a vřeleji sobě zamilujeme strom sv. kříže po jeho milostném ovoci jej posuzující. Tázete se, které to mým ovoce sv. kříže?

Vy je znáte, vy jste ho již okusili — jsou to svaté svátosti.

A jako ovoce nejlépe chutná se stromu utržené; tak i my v tomto svatopostním čase u paty kříže o sv. *svátostech*, ovoci to uzrálém na stromu sv. kříže, rozjímati budeme.

Neuvedeme sice všecko o každé sv. svátosti na paměť; přece však o každé několik spasitelných pravd.

Ve jmenu Páně započnemež dnes s první sv. svátostí, na kterouž poukazují slova: „Křtem mám býti křtěn a kterakž jsem soužen, dokudž se nevykoná!“ Slova tato

vyřknul Spasitel, když ještě vyučoval a vyslovil jimi touhu po utrpení a smrti za nás. Křtem míní tu Kristus Pán hořkost utrpení svého; míní tu kalich, který píti bude za hříchy člověčenstva; míní tu všelikou nevýslovnou tíseň a bolest a proto volá: „Křtem mám býti křtěn“ atd.

Toužil sice Spasitel náš po celý život svůj po křtu utrpení, nejvíce však na sklonku života. Při poslední večeři zvláště každé jeho slovo tolik znamená, jakoby řekl: „Křtem mám býti křtěn“ atd.

Touhu tuto vyslovuje řka k Jidášovi: „Co činíš, učíš spěšně!“ Touhu tu vyslovuje vece k apoštolům: „*Vstaňme, pojďme odtud!*“ Touhu po křtu utrpení znamená každý jeho krok na horu Olivetskou. — Avšak v jakém spojení jest křest utrpení nebeského Mistra s naším křtem vody? Na tuto otázku nám odpovídá sv. Pavel, řka: (Řím. 6, 3. 4.) „*Kterážkoli pokřtěni jsme v Krista Ježíše, v smrt Jeho pokřtěni jsme a vštípeni ku podobnosti smrti jeho.*“ Zdaž nevyznačují slova apoštolova, že křtem vody jsme se podobnými stali trpícímu, sebe samého zapírajícímu, umírajícímu Spasiteli?

Ano, kdo křest vody přijal podoben jsa učiněn Kristu Pánu, má též s K. po utrpení toužiti a s ním volati: „Křtem mám býti křtěn“ atd. Právý křestan věda s kým trpí, rád takto volá, rád utrpení přijímá, rád trpí. A proto rozjímejme dnes, že křest vody zavazuje křestana:

1. k trpělivosti v utrpení a
2. k zapírání sebe samého.

1.

Křest vody zavazuje křestana k trpělivosti v utrpení. Vykoupení naše od viny hříchů a trestů jest veliké tajemství. Jak to možno, že snášel Kr. P. toliké strasti, úzkosti a muky za nás? A jakž to možno, že zásluha jeho poslušnosti, přebolestné smrti, jest i zásluhou naší?

Nejmilejší! kdyby se byl Bůh nestal člověkem nám ve všem podobným, vyjma hřích, nestávalo by vykoupení, zásluha; neboť padl člověk hříchem svým do přehluboké propasti, roztrhl hříchem svým onu milostnou pásku lásky, jež se líbila Bohu a spojovala tvora se Stvořitelem. A kdo mohl člověka s rozhněvaným Bohem opět smířiti, ze smrti duchovní ku prameni života, k Bohu jej opět povznést? Či mohl snad některý člověk pokolení lidskému vyjednati ztracenou milost?

Chváľme hrdinu, když v tuhé bitvě krev, život svůj za jiného dává; ale co se dotýče vykoupení od viny hříchů a trestů

*) V seminářském chrámu P. v Praze r. 1858.

věčných, tuť hříšník hříšníku nespomůže, hříšník hříšníka neočistí. — A my všichni byli jsme hříšníci; „*nebot jako skrze jednoho člověka hřích na tento svět přišel a skrze hřích smrt, tak smrt na všechny lidi přešla, v němž všichni zhřešili!*“ (Řím. 5, 12.)

Či mohli snad blažení sborové andělů člověka vykoupiti? Nikoliv! Zdaž nejsou i andělé tvorové obmezení, pádu podrobení, ano neprovinili-li se v skutku někteří proti Bohu? Síla, mohutnost jejich nemohla ospravedlniti člověka a všecko, což by byli mohli vykonati, neučinilo by zadost svrchovanému, neskončenému Bohu. A proto Syn Boží musil státi se člověkem, aby shladiti mohl rány hříchu a zásluhu neskonale vydobýti a přivlastniti ji člověčenstvu. A hle to učinil K. P. „*On byl,*“ jak Apoštol národů svědčí, „*prvorozeným bratrem mezi bratřími mnohými.*“ (Řím. 8, 29.) Jako prvorozený syn v nepřítomnosti otce jest hlavou celé rodiny a milosti a dobrodiní jemu prokázaná na všechny členy rodiny se vztahují: tak Kr. Pán dal a přivlastnil všechny zásluby své rodině, církvi svaté, do kteréžto jsme ny přijati byli na křtu sv.

Nejsa pokřtěn byl jsi jako ratolest ulomená, jako oliva planá, vyrostlá na starém hříšném Adamovi; ale svátostí křtu vštípen jsi byl v kmen jiný, v tělo Kristovo a proto zásluha Kristova se stala i tvou zásluhou.

A že v skutku tak bratrského poměru stává mezi Kr. a pokřtěnými, vyslovil Pán sám řka: „*Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti; kdo zůstává ve mně a já v něm, tent nese ovoce mnohé, nebo beze mne nemůžete ničeho učiniti.*“ (Jan 15, 4). Na poměr tento naráží i sv. Pavel, an jmenuje Kr. „*kořenem svatým, a křestany „jeho ratolestmi.*“ A za tou příčinou jako ratolest ze vláhy kořene svého žije, kvete a ovoce nese: tak i ty údem jsa těla Kristova s Kristem máš žíti a z něho život ssáti, aby vidno bylo na tobě, připodobněném ku smrti K. P. i společenství smrti jeho. A co byl život J. Kr., ne-li hořkost a utrpení? První zajisté jeho pláč tam v jeslích betlemských tolik znamenal, jako slova: „*Křtem mám býti křtěn*“ a t. d.“ Po celý život trpěl K. P., ale nejvíce na konci. Popatřte tam na horu Olivetskou! Sotva že přešly jeho sv. nohy přes potok Cedron, ohlíží se po svých učednících, jakoby jim říci chtěl: „*Můžete i vy kalich píti, který já píti budu?*“ Na to padá na kolena svá, tvář jeho dotýká se země, Pán se modlí — a co vidí v duchu, co slyší? Hluk žoldněřů dotýká se sluchu

jeho; on je vidí přicházeti s kyji, mečí, provazy. Zří nebeský mistr náš, jak veden bude od nespravedlivého soudce k nespravedlivému soudci, kdež naň čeká trnová koruna, těžký kříž, bolestná pouť na horu Kalvarii. Však co více; jako prudký příval hrne se naň veliká tíž hříchu od onoho v ráji až na ten nejposlednější, pokud světa stávají bude. Pán vidí, že jeho krev nadarmo pro mnohé prolita bude; není ho tajno, že mnozí jej lehkomyšlností budou zrazovati, nevěrou zapíráti, lakomstvím prodávati, utrhaním, mstivostí, zlolajcností políkovati, nečistým myšlením, nestoudnými činy obnažovati, zkrátka, abych slovy Apoštola národů mluvil: Pán předzvidá, že mnozí jej hříchy svými „*poznovu křižovati* budou.“

To předzvidá Pán, a co činí?

Utrpení se počíná a nebeský Mistr neprotivuje se bolestem, nýbrž do vůle Otce se odevzdáváje volá: „*Otče, ne má vůle, ale Tvá staň se!*“ Utrpení se končí a Pán nezoufá, nýbrž opět volá: „*Otče, v ruce Tvé poroučím ducha svého!*“ Hle, zdali se nevyplnilo doslovně na Vykupiteli našem proroctví: „*Obětován jest, protože sám chtěl a neotevřel úst svých. Jako ovce k zabiti veden bude a jako beránek před tím, kterýž ho stráže, oněmí a neotevře úst svých.*“ (Isai. 53, 7.)

„Nezlořečil Pán, když jemu zlořečili, nehrozil, když trpěl, ale vydával se soudícímu ho nespravedlivě.“ (I. Petr. 2, 23.) Tak trpěl Pán. A my, údové těla jeho, ku podobenství smrti jeho vštípeni na křtu svatém, nechceme trpěti? Kéžbychom i my pochopili smysl slov: „*Křtem mám býti křtěn*“ a t. d.; kéžbychom i my jako Pán trpěli trpělivě! Nejmilejší! křest vody zavazuje nás k trpělivosti v utrpení. Proto již na křtu sv. znamenání jsme byli svatým křížem, aby se naznačilo, že křest utrpení jest naším podílem, aby se naznačilo, že kříž, život Krista P. zjeven býti má na našem smrtelném těle. Či může být jinak, když trpěla hlava, Kristus Pán, aby netrpěli údové, křesťané? Kdo skrze křest vody spasen býti chce, tent i křest utrpení rád na se přijíti má; ano křest vody může býti křtem utrpení, jenž *křtem krve* se nazývá, nahrazen. Mohl bych vyprávěti mnoho příkladů o křtu krve, kterou nepokřtění křtem vody, pro Boha, pro Kr. vyli-li; mohl bych vás uvéstí do pohanských časů, kdež za pronásledování Římských císařů vrátili, žoldněři, katané a jiní pohané uzřevše stálost mučenníků, dotknuti milostí Boží, bez prodlení Krista vyznali a nejednou

na témž místě zabiti byli, na kterémž mučenníka skonávati viděli; avšak z přemnohých uvedu toliko jeden příklad.

Dívka římská jmenem Emerenciana nebyla ještě pokřtěna křtem vody, když směle se protivíc modloslužebníkům, čest a jméno Kr. P. hájíc, ukamenována byla, a církev sv. světl její výroční památku a dotvrzuje tímto, majíc Emerencianu za světici Boží, že křtem utrpení, křtem krve pokřtěna do nebeského království vešla. Mnozí tedy svatí jen křtem utrpení do slávy nebeské vešli; ale nikdo z dospělých křestanů, ba ani nemluvně beze křtu utrpení neužijí nebeského Jerusalema. Či netlumočí i to dítko, sotva že se narodilo, pláčem bolest svou? Když tedy tomu tak, když křest vody každého křestana zavazuje k trpělivosti v utrpení: rádi trpíme s Kristem a radíme se sv. Tomášem: „*Pojďme i my, abychom umřeli s ním!*“ (Jan 11, 16.) Heslo naše v tomto slzavém údolí budiž: „Křtem mám být křten a t. d.“

A protož bratře, sestro v Kr.! když trapná nemoc svírá prsa tvá, když chřadna sil pozbýváš a vidíš před sebou smrt blízkou: nezoufej, nýbrž trpělivě trp, a pomni, že na jméno trpícího Kr. pokřten jsi. Nehoda když za nehodou a neštěstím za neštěstím jako zhoubná mračna na tebe se hrnou: nezmalomyslni, alebrž na Ukřižovaného upří zrak svůj, na jehožto jméno pokřten jsi. A jestliže nezaviněná chudoba, nouze, bída, jako zloděj přepadají tebe: netrať mysl, ale na Kr. pohleď, jenž sám o sobě řekl: „Lišky mají doupata svá a ptáci hnízda, ale Syn člověka nemá, kdeby hlavy sklonil.“ Jednu však bolest v tomto svatopostním čase obzvláště odporučím tobě, bolest to nad hříchy tvými. Ku slzám kajicnosti, které sice oko kalí, duši ale bělí, zavázán jsi i křtem vody; neb bolestí i nad tvými hříchy proniknuta byla duše Spasitele, k jehožto podobenství vstápen jsi byl na křtu sv. Pročež takovouto bolestí zkormoucen rád a ochotně volej: „Křtem mám být křten“ a t. d. a uznej, že úkolem tvým po křtu svatém jest s Kristem žít, v Kr. trpět.

Avšak též hříchům spáchaným máme umírat, zlé náklonnosti mrtviti, křížovati, sebe zapírat: i k tomu nás zavazuje křest vody.

2.

Kristus Pán, jak Apoštol národů praví, „umřel hříchu,“ a napomíná nás, abychom i my připodobnění jsoouce smrti Jeho umřeli hříchu a živi byli v Kristu Ježíši, Pánu našem.

Co znamenají slova „umřel hříchu?“

Tížila snad svědomí Krista P. některá vina, nějaký hřích, kteréhož jej Bůh sprostil pro nadpřirozenou lítost a nevýslovnou bolest, kteroužto stísněn volal: „Křtem mám být křten“ atd.? Daleko budiž toto rouhání od nás! Slovy: „umřel hříchu“ chce Apoštol říci, že umřel Spasitel za hříchy člověčenstva, za duchovní smrt lidstva, zlomiv moc pekla a roztrhnuv pouta hříchů, vazby zlých náklonností a náruživostí, kteréž člověčenstvo svíraly, usmrcovaly. Avšak netoliko sprostění hříchů dostalo se nám smrtí Kr., jím nám i život milosti, již jsme hříchem prvotným a jinými ztratili, zjednan. Pod křížem pohřben jest hřích a z půdy krví nejsvětější skropené pučí se život milosti, kterouž uložil P. ve sv. svátostech. A této milosti i my jsme se oučastni stali na křtu sv.; neboť i s nás v této tajuplné koupeli smyta byla skvrna hříchu prvotného, i my umřeli hříchu a život nový, život milosti v nás štípen byl. Pokřten jsa znovu jsi se zrodil; a „v znovuzrozených, jak sv. sněm Tridentý praví, nemá v nenávisti Bůh ničeho, protože nic odsouzení hodného není na těch, kteří opravdově spolupohřbeni jsou s Kristem skrze křest; ale nevinnými, neposkvrněnými, čistými, Bohu milými se stali, tak že žádná překážka více brány nebeské jim nezavírá.“ Ku cti slouží to dítkám, když z urozených rodičů se narodily: a křestan, jenž se na křtu sv. z Ducha Sv. znovu zrodil, stav se ze syna hněvu synem zalíbení Božího, směl by sobě této urozenosti, tohoto synovství a dědictví Božího nevážit? Jsa pokřten, jako dítko přistoupení jsi mohl k Bohu Otci nic se nestraňuje trestů, vždyť krev Syna jeho, milost Krista P. ozařovala duši tvou. Pokřten jsa se sv. Pavlem jsi mohl zvolati: „Žít jsem ne již já, ale i žít jest ve mně Kristus!“ (Gal. 2, 20.)

Hle! „takovou lásku dal nám Otec, abychom synové Boží slouží i byli.“ (1. Jan 3. 1.)

Avšak kdožby dokonale vypsal a uvážil velikost milosti obdržené na křtu sv.? Této milosti, tohoto synovství a dědictví B. vědom sobě byl nábožný král francouzský jmenem Ludvík, jenž rád říkával: „Větší slávy, větší důstojnosti nabyt jsem v Posiaku, kdež jsem křten byl, nežli v Remeši, kde za krále korunován.“ Kežbychom i my o milosti na křtu sv. obdržené takto soudili!

Avšak ačkoliv taková milost na křtu sv. nám byla udělena, přece ponechán jest v nás osten hříchu, žádost těla, smutný to následek hříchu prvotného, aby v křestan-

ském boji ctnost naše utvrzena byla. Ale neděje se tak; mnozí oddávající se žádostem těla, neprospívají v ctnosti; nýbrž z hříchu do hříchu padají, tak že konečně hřích nad nimi opanuje. A jakéto neštěstí, když hřích panuje nad člověkem! Neboť kdo žádostivosti povolil a kým hřích vládne: tomu neprospěje úzkostné volání Kristovo „Křtem mám býti křtěn“ atd.; na tom zmařena krev P., tomu není platen křest vody, vždyť svévolně hříchy svými potrácí milosti a vzdává se synovství Božího. Nestane se a státi se nemůže z pokřtěného hříšníka svatý, dokud hově svým žádostem více miluje peklo než nebe, více ďábla než Krista; dokud jest přítelem, otrokem toho, jenž jest „otec hříchu od počátku.“ A jak mocně svádí žádostivost k hříchu, jak se nechce podrobiti vůli B., svaté církve, představených, a jen dle svých chťiců jednati chce! Pohledněte do světa a spatříte tam ono mocné evangelium žádostivosti! Uvidíte tam sice divy ve vědách a umění a průmyslu, zdáti se vám bude, že na vrchol vzdělanosti dospěl svět, jelikož nespátříte tam prostředku, kterýžby neupokojoval žádost těla, žádost očí. Hle jako zaslepení jedni jen po bohatství, po mamoně a po pohodlí se shánějí, žádný prostředek za zlý nemajíce. Pravidlo, jímž se takoví řídí, není zákon Boží, jenž zní „Nepokradeš,“ nýbrž zchytralost; ta jim při zjevné krádeži, při ošemetné lichvě pomáhá. Jiné opět tam spatříte řady smyslníků, kteříž v hodování, v obžerství a opilství tělu svému hově hříchy pášou, o kterých mezi křesťany ani řeči býti nemá. Takovíto smilníci domnívající se, že toliko ku požívání se zrodili, daleko jsou za pohany, neb to, co střízlivým pohanům svaté bylo: panskou nevinost nohama šlapou; za žert, za maličkost považující, když kvítka panské nevinosti, manželské věrnosti pospíniti, rozdrťiti mohou.

Nepodobá-li se smyslný a žádostivý svět divoké řece, kteráž vše do víru zhoubných žádostí trhá, vrhá a přibližujících se v hluboké propasti pohřbívá?

Tak věvodí evangelium žádostivosti! Také nám hrozí toto nebezpečí, neboť my žijeme v tomto světě, kdež *všecko* dle slov sv. Jana „*jest žádost těla, žádost očí a pýcha života.*“

Kdožby tu nezvolal, když žádost těla nás k zlému ponouká a trápí, se sv. Pavlem: „Ach já nešťastný člověče, kdož mne vysvobodí z těla smrti této!“ (Řím. 7, 23.) Kdožby v takové tísní, když tak mocný ne-

přítel spasení našeho na nás doléhá, nevzdechl sobě s Kristem: „Křtem mám býti křtěn“ atd. Ano, kdo zkusil a poznal, jak nebezpečný nepřítel spasení našeho jest žádostivost: tenť porozumí slovům tak vroucně k ostražitosti nás napomínajícího Apoštola: „*Nepanujž tedy více hřích ve vašem smrtelném těle, tak žebyste poslouchali žádosti jeho, aniž také vydáváte oudů svých hříchu za nástroj nepravosti; ale oddávejte se Bohu, jako z mrtvých oživilí a oudy své vydávejte za nástroj spravedlnosti Bohu.*“ (Řím 6, 11. 12.)

A nemá-li v nás hřích panovati, nesmíme onomu ostnu hříchu, nesmíme žádostivosti hověti, nýbrž ji potlačovati, mrtviti, křižovati, zapírati se musíme. Zapírati se musíme, nepřijemné to slovo a hořký obsah jeho. Avšak nejsme křesťané? Co činil Pán náš, jehož těla údové učiněni jsme byli na křtu sv.? Pomlčím o jeho narození, o jeho chudobě, jen na poslední doby života jeho upomenou. Tam na hoře Olivetské padli žoldnéři před ním, před jeho prosvítajícím božstvím! Hle, jak se skrýti a pryč odejítí mohl; jakož i v této nevýslovné tísní prositi mohl Otce svého o pomoc a více než dvanácte pluků andělů byl by poslal Otec jemu. A pohledněte na Pána svého před Pilátem! Právem řekl jemu Pán: „Neměl bys nade mnou moci, kdyby ti nebyla s hůry dána;“ a doložiti mohl: Já s Otcem jedno jsem, všemohoucí jako On!

Avšak Pán neskrývá se, nežádá andělů, nýbrž dobrovolně na žoldněřům podává všemohoucí ruce, dobrovolně a ochotně tu před Pilátem nechává se bičovati, snáší posmívání, přijímá křivý soud, a přijímá na svá bedra kříž On, jenž jest „oblesk slávy a obraz podstaty Otce, a nesa všechny věci slovem moci své.“ (Žid. 1, 3.) Hle, zmařil sebe Syn Boží, přijav způsob služebníka; ponížil sebe sám, poslušen jsa k smrti a to smrti kříže; tak zapíral se Mistr náš!

A my nechceme se zapírati? Zapírání sebe jest od té doby, co jsme na jméno zapírajícího se Ježíše pokřtěni byli, naší povinností! Již stává se křesťanem odřekl jsi se satanáša a skutků jeho; již tenkrát vypověděl jsi válku světu, narušováním těla, pýše, za jediného Pána sobě obrav zapírajícího se Ježíše, neboť na otázku „Věříš v Jesu Kr., Syna jeho jediného, Pána našeho,“ dána odpověď ve jménu tvém „věřím.“ A nyní, když jsi povyrostil, když dospěl rozum tvůj, chceš opustiti prápor Kr. a nechceš se znáti k slovům jeho: „Křtem mám býti křtěn?“ Právem haníme onoho vojína a

nazýváme jej bídňým sketou, jenž dotud věren práporu, dokud nebezpečí, nepřátelé neruší mír a pokoj země; utíká však, jak mile tuhý boj nastati má.

A co bych říci měl o křesťanu, jenž sice na křtu sv. obdržel a má na duši své nezměnitelné znamení zapírajícího se Krista, v jednání, konání, v životě svém ale k němu se nezná, ano jej zapírá prodávaje sebe pánu jiným, hříchům a náruživostem za otroka? Nebudut takového odsuzovati, onť odsoudil sebe sám; to ale dím, že tomu, kdož neshromažďuje s Kristem, kdo nekrotí žádosti svých, neprospěje křest vody. Onť zůstane sice údem těla K., on zůstane sice ratolestí na kořenu živém a svatém, ale pro Bůh! křesťanem mrtvým, ratolestí suchou, neboť živí údové těla K. „*tit,*“ jak Ap. národů praví, „*ukřížovali tělo své s hříchy a s žádostmi.*“ (Gal. 5, 24.)

Pročež bratří znajíce povinnosti, věduce, že úkolem každého křesťana po křtu sv. jest, s Kr. trpěti, s Kristem sebe zapírati; připodobnění jsouce Kristu, „*nepřipodobňujte se tomuto světu, nežijte podle těla, jelikož nejsme dlužníci těla, abychom podle těla živi byli.*“ (Rím. 12, 2.) „*Budete-li podle těla živi,*“ tak napomíná sv. Pavel, „*zemřete, budete-li ale duchem skutky těla mrtvíti, živi budete.*“ Povinnosti takové vždy na zřeteli majíce nesvolte v hřích, když náruživosti vás ponoukati, klam a mam dábla a světa vás k hříchu sváděti budou: nýbrž násilí sobě činíce v takovýchto trapných dobách rcete: „Křtem mám býti křtěn atd.“ ale nesvolím v hřích, zapírati se budu. V tomto svatopostním čase jděmež i my na poušť s Kristem; a na poušť půjdeme, když více na nebe než na zem mysliti budeme, když méně pokrmů požívati budeme, masitých v určitý čas se zdržujeme. „Sobě sám poroučeji, zdržuj se“ tak volali pohanští mudrcové a křesťané nechťeli by uposlechnouti volajícího k nim Spasitele: „Kdo chce přijíti za mnou, zapřij sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne?“

Ano přislibte a plňte, že oči na uzdě držeti budete, „aby se nestalo necudné oko necudného srdce poslem“ (sv. Jarolím). Neposlouchejte ničeho, aniž čtete, co mravy kazí; jazyk svůj též krotte; „v mlčení budiž síla vaše.“ A kdožkoliv jste až posud takým způsobem nad sebou nebděli, zpytujte svědomí své, hledajíce hlavních příčin, ježto vám nejvíce v následování Krista překážejí. Vynalezše je, proti nim jakožto svým ouhlavním nepřátelům vši silou bojujte. Boj

tento spásitelný se vám podaří; jen počněte a vítězstvím korunována bude práce vaše.

Není tedy v slovích: „Křtem mám býti křtěn“ atd. pouhý pelyněk a hořkost, v nich uschována i radost, útěcha, vítězství.

Křesťanský boj bojující, nikdy nezapomínejme, že pomine toto slzavé údolí, že nás bolest a žalost trápití přestanou a pak kdo následoval K. v utrpení a zapírání sebesamého, že jej následovati bude v slávě jeho; neboť „*kdež já jsem,*“ praví Spasitel, „*tuť i můj služebník bude*“ a Apoštol dokládá, že utrpení tohoto života nejsou rovna slávě, kteráž zjevena bude na nás.

Požehnaný budiž tedy den našeho křtu vody, jenž nás sice zavazuje ku povinnosti nesnadným, otvírá však též bránu k druhým svátostem, pravým to zdrojům nebeské blaženosti již zde na zemi. A protož vděčností proniknut za křest vody volej v srdci svém:

„Kristus budiž věčně moje heslo, praporec můj — svatý jeho kříž! Neb i pro mne na Golgotu neslo svaté tělo hroznou dřeva tíž! Zbraň má — spásitelná víra, outočiště přesvatých pět ran. S Kristem živ jest, světu kdo umírá, smrti jeho nám byl život dán!“ Amen.

Jos. Meloun.

Moje láska.

Obrázek ze života mladého kaplana.

Od Fr. Pravdy.

III.

Když si děti hrály, Ludmila si brála také, ale netěšilo ji to, ba ani ji to neslušelo. Běhala, ale nikoho nedohonila a nechýtila; házela obroučkem, ale nedostala ho vysoko a vždy jí upadl na zem.

Nechala toho vždy brzy, přiblížila se a přistoupila ke mně, já jí vzal za ruku, dívali jsme se na skotačivou, bujnou mládež a Ludmila byla veselejší, byla blaženější u mne než mezi ní.

Ona ani hezky nezpívala a nezpívala ráda, ale když zpívaly děti, poslouchala je s velkou oblibou a byla jako roznícena a jako nadchnuta.

Připravil jsem dětem na konci školního roku příslíbenou besedu, hrály si, zpívaly, deklamovaly a pak také tančily.

Ludmila nedeklamovala a když ani na tanci nebrala podílu, pravil jsem k ní: „Liduško, což ty netančíš?“

„Ne,“ odpověděla mi.

„Proč?“

„Mne to nebaví.“

„Zkus to aspoň.“

Zasmušila se a vrtěla hlavičkou, že nechce.

Nutil jsem ji a ona se mi přiznala, že ani neumí.

„Nemusíš to umětí,“ řekl jsem, „nezáleží na tom, ba nestojí to za nic a mnohemu člověku to již přineslo zkázu.“

Rozuměla mi, vyjasnila tvář, stáli a chodili jsme spolu a děti okolo nás skákaly a křepčily.

Bohatší a zámožnější přinesly s sebou rozličné pokrmy, bylo tu maso, byly tu koláče a buchty a chudé jedly s nimi. Mnohý ubožáček trásl se na vystavené pochoutky a laskominy, doma jich nikdy neměl, tu najedl se jich do syta a ještě si s sebou vzal zbytky. I ty, co doma je často mívaly, chtivě se po nich ohlížely a pak s velkou chutí se daly do jídla. Každý si bral, co přinesl jiný, zakládal si na tom, že se má dobře a že slaví hostinu a — jen Ludmila si z ní nic nedělala.

Jedla také, ale jedla málo a nic nebylo vidět, že by to měla za nákou lahůdku. Tělo žádalo potravu, dala mu ji, naplnila jeho potřeby, zahнала hlad a jinou rozkoš v tom nehledala a nenalezla.

Sloužili jsme spolu druhým, Ludmila jim přála lahůdky, byla u mne a byla se mnou, to jí bylo milejší, vzácnější.

Dělal jsem s dětmi výlety, Ludmila byla s námi a plesala, ale neplesala nad tím, nad čím plesaly spolence její.

Chlapci si hráli na vojáky, měli svého velitele, podvelitele, tambora a praporečníka. Když jsme se sešli s žáky z filiální školy, vedli spolu vojnu, sváděli bitvy a dobývali pevnosti a hradby.

Dívky provozovaly jiné hry a Ludmila byla šťastna, že je — v Boží přírodě, může se jí se mnou obdivovat, může mluvit o všemohoucím Stvořiteli. Hle, každý červíček, každý brouk a každý motýl, ptáci i čtyrnohá zvířata hlásaly jí Ho a květiny na poli byly také jeho dílem. I poznávala Ho ve všem a když ten malý skrivanek vznášel se k Němu nahoru, hledělo oko její za ním, chtělo proniknouti nebesa a duch její je v skutku pronikl, viděl život nesmrtelný a viděl slávu věčnou.

Ludmila tu stála jako u vytržení, já ji z něho probudil, ona přitulila se ke mně a pak s dětmi se již vyřázení nemohla, nevážíc si tělesných rozkoší a světského veselí. Byla mi pořád na blízku, patřila ke mně,

doplňovala mne, toužili jsme po sobě a nikdy jeden druhého jsme se nenabažili.

Mně se po Ludmile opravdu stýskávalo, vyhledával jsem ji a těšil jsem se na ni. Ve škole nescházela nikdy a já vždy již napřed byl žádostiv, kterak zase spojení a příbuzenství duševní se mnou dokáže. Viděla mi v očích, co si myslím, dala mi odpověď zcela takovou, jakou jsem žádal, poznala pravdu z té strany, z jaké já ji viděl, dívala se na ni zrakem mým, rozumem mým a vyvedla na světlo, co žilo ve mně a co žilo také v ní jsouc vlastností mého a jejího ducha.

Děti se připravovaly k svaté zpovědi a k svatému přijímání; Ludmila pronikla hluboko do svatých tajemství a jdouc k zpovědi a jdouc k sv. přijímání ponejprv, zpovídala se a přijímala Tělo Páně, jako by to již od jakživa byla činila.

Mnohé jiné dítě jevílo snad větší nábožnost, větší vroucnost a větší pokoru než Ludmila, ale poznání nemělo důkladnější a víru nemělo silnější.

Ludmila se chovala, jako by se něco dělo, co se samo od sebe rozumí, co bylo, je, musí být a bude a co duši prospívá vnitřní podstatou, závisí od této a ne od těla, jenž jí jest obydlím a schránkou.

Ona se taktéž modlívala, jakoby k tomu těla neměla ani zapotřebí; to bylo pokojné, lhostejné a duše se nalezala u Boha mluvíc s Ním a koříc se Mu. Všecka povrchnost a okázalost a všechno nucení se jí protivilo a mně též, což nás na sebe ještě víc upoutalo.

Ludmila chodila ke mně také na faru a když umřel starý p. farář a já se stal správcem fary, měly u mne děti druhý svůj domov a Ludmila ovšem s nimi. Přicházela a odcházela, kdy se jí líbilo a já býval blažen v její společnosti. Věru jsem si nepřál jiné a jako Ludmila dítě nevábila mne žádná panna velká ani ta nejsličnější. Hospod jsem arcíř nenavštěvoval, do domů jsem bez příčin důležitých nechodil nehledaje v nich světského obveselení, ale byl jsem přece spojen s celou osadou a každému přístup. Měl jsem co jednati s mužskými i se ženskými, ale srdce moje nenaklonilo se nikomu jako Ludmile, ta byla opravdu mojí útěchou a mojí láskou.

Když jsem domů přicházel ze své filiálky, Ludmila vždy byla mezi dětmi, jenž mi chodily naproti a když ji nikdo nedoprovodil, byla tu třeba sama a čekala na mne. Sešli jsme se s patrnou rozkoší a když jsem někdy navštívil její rodiče, měla

to Ludmila za štěstí, jemuž nic pod sluncem se nevyrovnalo. (Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. O slavnosti *Očišťování P. Marie* (hromnic, 2. února) vykoná u Všech Svátých na hradě J. Emin. p. kardinál arcibiskup sám svěcení hromnic a povede průvod před slavnou mší svatou o 11. h.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 29—31. ledna, 1. a 2. února u sv. Jana Nep. na Skalce, od 3—7. ún. u sv. Josefa (u Anglických panen) na Malé straně.

— Památná socha *Nejsv. Trojice* na náměstí před chrámem sv. Mikuláše na Malé straně bude obnovena snahou zvláštního výboru, jenž příspěvky k tomu účelu sbíratí bude. Předsedou výboru jest p. hrabě Fr. Schönborn.

— Z účtů Dědictví sv. *Vojtěcha* (ku podpore chudých kněží) za r. 1867, uveřejněných v Ord. Listech vyjímáme, že mělo řečené Dědictví koncem r. 1867 svého jmění 35014 zl. 91 kr. v oblig., a 356 zl. 65 kr. na hotovosti po odrážce vydání, mezi nimiž se nalezá 1088 zl. 17 kr., jimiž poděleno bylo 25 nutných kněží v arcibiskupství Pražském a sice po 20, 30, 50 až 150 zl.

— K účelům *dobročinným* sešlo se v k. arcib. konsistoři r. 1866 úhrnem 4520 zl. 74 kr.; r. 1867 však jen 4357 zl. 31 kr.; mezi tím nejvíce na opravu chrámu sv. Vítského, totiž r. 1866: 1395 zl. 37 kr., a r. 1867: 1335 zl. 29 kr.

— V *Přešticích* a ve *Vodňanech* zavedeno bratrstvo literátské. Stanovy bratrstva Přeštického byly jsou již jak od duchovní tak i světské vrchnosti po zákonu v záležitosti té stávajícím schváleny a vyšly tiskem na světlo v Klatovech, kamž, aneb upřímo k panu děkanu Přeštickému obrátiti se může každý, kdožby tento spolek zaraziti a těch stanov použití chtěl.

— *Časopisy* v Rakousku, Německu a Švýcarsku. Roku 1868 listy vycházející německým jazykem takto byly rozšířeny: 1. *Z katolické theologie*: „Prediger und Katechet“ v 5000 výtiscích; „Philothea“ 4600; „Chrysologus“ 3000, „Katholik“ 1100; „Archiv für Kirchenrecht“ 1000; „Tübinger Quartalschrift“ 500, „Oesterr. Vierteljahrschrift“ 400. — 2. *Katolické časopisy* k poučení lidu: Frankfurter Broschüren 21000 výtiskův: „Bonifaciusblatt“ 14000; „Eucharist“ 2400; „Märkisches Kirchenblatt“ 1700; „Kathol. Blätter aus Tyrol“ 700; „Wiener Kirchen-

zeitung“ 500. — 3. *Literární časopisy*: „Liter. Handweiser“ 5700; „Bonner theol. Lit. Blatt“ 900; „Zarneck's liter. Centralblatt“ 1100. — 4. *Z paedagogiky*: „Oesterr. Schulbote“ 1000 výtisků. — 5. *Z přírodních věd*: „Natur u. Offbg.“ 950. — 6. *Z dějepisu a zeměpisu*: „Historisch-polit. Blätter“ 2000; „Sybels histor. Ztschft“ 700; „Perthes geogr. Anstalt“ 4000; „Ausland“ 2000. — 7. *Umění*: „Witt's Fliegende Blätter für Kirchenmusik“ 1400. — *Zábavné*: „Illustrierte Welt“ 100.000, „Über Land u. Meer“ 55.000, „Illustr. Familien-Journal“ 50.000, „Leipziger illustr. Ztg.“ 12.000, „Fliegende Blätter“ 10.000, „Westermann's Monatshefte“ 10.000.

Z Moravy. Dne 14. února t. r. připadá tisíciletá památka *úmrtí* velkého apoštola Slovanů sv. *Cyrilla*.

Z Uher. Seňský biskup *Mirko* svob. pán *Ožegovič* zemřel 8. t. m. co nestor horvatského duchovenstva v 94. roce života, v 68. kněžství a 35. biskupování svého. Narodil se r. 1775. — Novým rokem počal po tříleté přestávce opět vycházeti „*Cyrril a Method.*“ kat. časopis pro církev, školu a literaturu. Předplácí se u redaktora Štěpána Rúčky v Třnavě.

Z Haliče. V solných dolech ve *Wieľice* nacházela se od r. 1690 pamětihodná kaple, v kteréžto oltář, krucifix, sošky sv. Antonína a Stanislava, i kazatelna utvořeny byly z kamenné soli, a kdež se každoročně 3. července mše sv. sloužila. Letos však při veliké spoustě, kterouž v dolech voda způsobila, i tato kaple vzala za své, tak že ani památky po ní nezůstalo.

Od polských hranic přinášejí *Vš. Nov. Aug.* tuto zprávu. Před nedávnem jednalo se v Petrohradě o to, zdali by nebyl čas, zavéstí místo *Julianského* kalendáře *Rehořský*, dle něhož nyní již počítá celý vzdělaný svět. Ale staroruská strana se tomu návrhu protivila tak, že od nového roku 1869 i v někdejším království polském, které nyní jest kus Ruska, starý onen kalendář *Julianský* zaveden jest. To v celém Polsku způsobilo náramný zmatek, zvlášť v propouštění a najímání čeledi, a zavdalo důvod k mnohým sporům. Sprostý člověk nepochopuje, proč by 12 posledních dní v roce měl počítati dvakrát a proč slaviti vánoce po druhé, když je byl už jednou slavil? Jest to truchlivé vítězství zarytého ruského rozkolnictva, kteréby se rádo vydávalo za jádro vši vzdělanosti; ba jest to pošetilý vzdor i proti věčným zákonům nebeským.

— eoa —

Z Říma. *A. Světek Zjevení Páně*

slavil se v kostele akademie „*de propaganda fide*,“ zasvěceném svatým třem králům, s obyčejnou slávou. Hned z jitra odebral se tam J. E. kardinal *Barnabò*, prefekt sv. sboru „*de propaganda fide*,“ provázen jsa mnohými biskupy, preláty a kněžími, jmenovitě rozličných obřadů východních, melchitských, ruthenských, maronitských, chaldejských a armenských. První nešpory měl *Ms. Brunoni*, arcib. *Taronský*, apošt. delegat carhradský pro východní křesťany a vikár pro latiniky; druhé slavil *Ms. Manning*, arcib. *Westminsterský*; mši sv. sloužil *Ms. Viard*, biskup *Wellingtonský* z *Nového Seelandu*. Pollyglotní akademii slavili žáci téhož ústavu v neděli a v pondělí na to, 10. a 11. ledna na památku určení svého, rozšiřování víry mezi pohany, básněmi v rozličných řečích. Po úvodní řeči latinské přednášely se 32 básně; řeči které se tu ozývaly jsou z asiatských i afrických: hebrejská, chaldejská spisovná a obecná, syrská, armenská spisovná a obecná, arabská, perská, kurdská, hindostanská, telugurská, kanárská, tamulská, turecká, thebánská, memfiskoptická a yofolská; básně v řečích evropských přednášeny byly: latinsky, francouzsky, italsky, keltsky, hollandsky, německy, česky, anglicky, řecky, illyrsky, bulharsky, albanesky. Mezitím se zpíval 109. žalm, v němž se Božství Messiáše velebí; složen jest žalm ten v italské verše s hudbou od abbate *Jacovacci*, prof. kollegia, učenci ho pěli s průvodem výtečného orchestru. (*R. B.*)

— Svátý Otec vyslyšev mínění kardinálů ústřední komise sněmovní usnesl se na tom, že vydá k biskupům „*in partibus infidelium*“ zvláštní jmenovitá pozvání. Tak tedy z takových biskupů jen ti účastnství na sněmu míti budou, kterým se pozvání dostane. (*M. J.*)

— (*Ze života sv. Otce.*) Sv. Otec Pius IX. vstoupiv jednoho dne do velké síně, jež byla přeplněna čelnějšími osobami, ubíral se k trůnu, aby připustil přítomné k políbení nohou. Ješto však stolec byl nedobře postaven, při sedání sv. Otce silně se počal viklati. Pohnutí čteného obecenstva bylo nemalé. Sv. Otec hleděl ukonejšiti velikou rozčilenost a s úsměvem, jenž mu jest tak přirozený, pravil k okolostojícím: „*Nebojte se, synové moji, víte dobře, že trůn můj jest v nebezpečí a viklá se, — avšak on nepadne.*“ (*Nazione.*)

— Sv. Otec narodil se r. 1790, a dosáhl tedy 78. roku věku svého. Poslední statistické zprávy však udávají, že jest pouze 70 roků star. Jedné osobě, jež mu přála

šťěstí, že ještě v tak pokročilém věku stáلهo zdraví požívá, odpověděl Pius IX. s úsměvem: „*Co tomu řeknete, mne olupují již i o léta?*“ narážaje na to, že mudle seznámů dvě let ujímají. (*Voce Cattolica.*)

— Dne 7. prosince 1868 byl v Římě mladý kníže Massimo co novic přijat do řádu tovaryšstva Ježíšova.

Z Italie. Od té doby, co zrušen byl v Italii trest smrti, spácháno za rok o 67 vražd více než jindy. V Belgii bývá z 15 vražedníků odpraven jeden, v Anglii ze 75, a v Italii ze 468 jeden. V Belgii připadají dle statistických výkazů na 1 milion obyvatelů pouze 3 vraždy, v Anglii 14, v Italii 140 vražd.

Z Francie. Roku 1867 bylo ve Francii nově zřízeno 32 loží *freimaurovských*: vláda francouzská všude svobodné zedníky podporuje a pak se diví, že lid tajnými těmi spolky podněcován vládě nesnáze činí, z nichž jí vybřednouti nesnadno.

— Ústřední rada jednoty „svatého dětství Ježíšova“ vydala roční zprávu, z nížto vysvítá, že r. 1867 měla jednota všech příjmův 709.282 zl. r. č. Z toho připadá na Francii 400.000 zl., z Belgie došlo 78700 zl., z Hollandska 20500 zl., z Bavorska 22600 zl., z Pruska 41000 zl., ze Švýcarska 10977 zl., z Rakouska 7488 zl., z Italie 56900 zl., ze státu církevního 15270 zl., z Ameriky 37600 zl. — Péčí této jednoty bylo r. 1866 pokřtěno v 61 stanicích misijnářských 371.419 dítek pohanských rodičů, a 42.997 dítek na útraty jednoty se vychovává.

Z Anglie. *Pauperismus a zločinstvo v Londýně.* Jakým poměrem se chudina a zločinstvo v Londýně zmáhá, dokázal nedávno Dr. *Hawskley* v jedné řeči své statistickými výkazy opravdu hroznými. Toto hlavní město světové má přes 1000 dobročinných ústavů, vydávajících ročně více než 4.000.000 l. st. *) k podpoře chudých. K tomu se dostává ještě 2.500.000 l. st. rukama soukromníků nuzným všeho druhu, a 1.200.200 l. st. dodává stát. Lze tedy říci, že se k podpoře všeliké nouze rozdává v Londýně ročně 8.000.000 l. st. a to přec nic nedostčuje; chudiny přibývá co rok. Co veškerého obyvatelstva za 10 let $\frac{2}{6}$ přibýlo, zdvojnásobnil se počet nuzných týmž časem. — Týmž poměrem pokračuje zločinstvo. R. 1867 bylo 8964 zločinců a podezřelých lidí v tom městě na svobodě, a r. 1868 vykazuje takové sběre 10.342 osob. Že se zlo-

*) Libra šterlingů jest přes 10. zl. r. m.

činci do zámožných osad dovážeti přestali, propouští se jich ročně 2000, a přesto jest jich v vězeních asi 100.000, co tolikéz opuštěných a zanedbaných dítek zástupy žebrácké a zlodějské rozmnožuje. Za takových poměrů velevítána jest nová společnost, která si za účel vytknula zameziti rozmáhání se takových neblahých poměrů společenských. Hledí toho docíliti tím, že ústavy dobročinné podporuje, o vyučování a vychování zanedbaných a opuštěných dítek pečuje, propuštěným káráncům práci a zaměstnání opatřuje, a tak nedbalcům nedopouští, aby na útraty společenstva žili. —

Z Ameriky. V městě Baltimore byla před rokem zřízena nová fara u sv. Martina, kteráž nyní stojí pod správou OO. Redemptoristův a čítá asi 10000 katolíků v 1800 rodinách. Farní škola rozdělena jest na 13 tříd a navštěvuje ji 120 dítek. Ku spolku „sv. Rodiny“ přistoupilo 600 mužův a 900 žen.

— V *New-Yorku* konala se na podzim r. 1868 synoda presbyteriánské sekty, jejížto účastníci obzvláště si stěžovali na mnohé rodiče protestantské, kteříž dítky své posílají do *katolických* ústavů vychovávacích, kdež prý z 10 dítek vždy nejméně 7 ku katolické víře přistupuje.

— V *New-Yorku* konali v prosinci m. r. kněží Redemptoristé (9 německých kněží a 2 Angličané) obnovení sv. misie při chrámě sv. Štěpána; Bůh pracem jejich požehnal tak, že 16000 věřících přijalo svaté svátosti a 50 evangelíků se do lůna církve katolické navrátilo.

— Ve *Filadelfii* nařídili nedávno páni dohlizitelové školní, že se ve školách národních nesmí budoucně užívati žádných čítanek, nýbrž že školní mládež má čísti ve škole noviny, aby se rozum její záhy oštil vědomostmi politickými, debatami amerického kongresu a zprávami o válkách národů i pračkách jednotlivých lidí, o vraždách, povodních a požárech atd. — Asi po 20 letech bude zajisté na takovou generaci utěšené podívání!

— K žádosti druhého koncilu Baltimorského, kteréž *Marii Pannu* bez poškvrny počatou za patronku katolické církve v sjednocených státech bylo prohlásilo, povolila apoštolská Stolica, aby den 8. prosince v celém soustátí se budoucně slavil co svátek zasvěcený.

Literární oznamovatel.

— „*Dějepis Hradce Králové* nad Labem a biskupství Hradeckého.“ Sepsal a vydal J. J. Solaf. Sešit *druhý* (str. 81.—160).

Úplný vyjde v šesti sešitech po 50 kr. P. spisovatel nedal dílo toto žádnému kněhkupectví do komise, kdo tedy by sobě přál je odbíratí měsíčně po sešitu, račiž jemu peníze zaslati poukázkou poštovní do Křelovic a sešity budou mu poštou posílány.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Slavík*, kaplan na Kornouze, za admin. do Horešovic;
- p. Ignác *Jelínek*, kapl. za administr. v Plzenci;
- p. Jos. *Rádl*, kaplan v Kraslicích, za proz. koop. do Triseker.

Uprázdňené místo:

Místo *katechety* a prof. paedagogiky, katechetiky a methodiky na c. kr. české vzorní hl. škole v Praze. Žádosti do 30. dubna k arcib. konsistoři, konkursní zkouška d. 19. 20. a 21. května tamtéž.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. *Čížek*, kněz na odpoč. a osob. farář v Hořicích, dne 7. ledna (nar. v Rychnově 21. pros. 1788, vysv. 15. srp. 1815).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Michaliček*, admin. za faráře v Starkově;
- p. Bedřich *Landrock*, katech. a řídít. hlavní a podreal. školy v Králově Dvoře, za faráře do Lánů;
- p. Eduard *Kohl*, farář v Harrachsdorfu, za faráře do Velké Oupy;
- p. Jan *Dvořák*, kapl. z Hořiček do Náchoda.

Uprázdňené místo:

Harrachsdorf, fara patron. nábož. matice od 12. ledna do 23. února.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

Kněží ř. cisterciáckého ve Vyšším Břodě:

- P. Alfred *Štreinz*, farní admin., z Boršova do Přidolí;
- P. Dominik *Peuker*, novicmistr, za far. admin. do Boršova;
- P. Maxm. *Šinko*, kaplan z Rychnova do Myšlan;
- P. Jeronym *Jany*, kaplan z Stropnic do Rožmitálu;
- P. Nivard *Rudofský*, kaplan z Myšlan do Přidolí;
- p. Frant. *Gundermann*, děkan ve Volyni, b. tajemník vikar. Volynského, vstoupil na stálý odpočinek.

Uprázdňená místa:

Černice, fara patron. kuf. Schwarzenberga, do 1. února.

Volyně, děkanství patr. p. probošta metrop. kapituly Pražské, do 8. března.

Dopisy z Č. B., Pol., Tr. a j. přístě.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v katol. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkapečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr
půlroč.: 1 zl. 55 kr

Předplacení dává
tisk se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Ovoce kříže.

Sedmero postních kázání.

II. O sv. birmování.

„Ukázal se jemu anděl z nebe,
posiluje ho.“ (Luk. 22, 43.)

V předešlém rozjímání nahlédli jsme v zarmoucenou duši nebeského Mistra, a seznali jsme, v jak hrozné jasnosti na mysl mu tanul křest utrpení jeho. Soucitem hnutí chtěli jsme onen zármutek se Spasitelem sdílet, onen nepochopitelný zármutek, ono zarmoucení až k smrti v duši naší pojmouti. Že v skutku nevyslovitelná byla úzkost, která opanovala duši jeho, lehce poznáme, když blíže uvážíme, jak se jevila. Ví jistě Božský Spasitel náš, že se přiblížila hodina jeho, a jasně předzvídá všechny okolnosti nastávajícího utrpení. Vidí v duchu hanebnou zrádu Jidášovu, vidí Petra a ostatní učeníky své, na kterých vyplniti se mají prorocká slova Zachariášova: „*Bíti budu pastýře a rozprchnou se ovce stáda.*“ Vidí korunu trnovou, kříž a ostatní nástroje umučení, hrozí a léká se, a proto vychází s učeníky svými na horu Olivetskou, aby u Otce hledal ulehčení. Netají před nimi vnitřní bolest svou, ale praví: „*Smutná jest duše má až k smrti*“ — a poodchází, aby se modlil.

Sv. tělo jeho takový soucit má s duší že krev z obyčejných kolejí svých na povrch těla vystupuje a s potem smrtelným se spojuje.

Spasitel krví se potí, a v nevýslovné úzkosti této na tvář padna volá: „*Otče můj, jestli možné, ať odejde ode mne kalich tento!*“

Po třikráte se vzhopiv, třikráte prosbu tuto opakuje, avšak nenachází osvobození; neboť veliké provinění člověčenstva, které ráčil vzíti na se, velkého též žádá utrpení. — Ale přece nezamítá naprosto ne-

nebeský Otec prosbu Syna svého; vysílá anděla svého, aby mu donesl nebeskou posilu k boji, kterýž podstoupiti má.

I my, N., bojovati musíme na tomto světě boj duchovní, i nám třeba jest posily, kteráž by nám dopomohla k vítězství. Kr. Ježíš, náš Pán a Spasitel, i o ni se postaral, zanechal nám ji totiž ve svátosti, která v řadě sedmera svátostí druhé zaujímá místo, v svátosti sv. birmování. Svátost tato jest pro nás totéž, co pro Spasitele našeho byla posila, kterou mu nebeský Otec poslal skrze anděla svého.

Když ukázal se Jemu anděl z nebe, posiluje ho, bylo to znamením, že boj podstoupiti a vybojovati musí; bylo to ale spolu tajemným, nebeským posilněním k tomuto nastávajícímu boji.

A tak i nás svátost birmování

1. do boje volá,
2. v boji posiluje.

1.

Poslední doby, jež Spasitel náš zde na zemi trávil, nazvali jsme minule křtem utrpení, kterým křten býti měl. Dnes ale nazvemež je bojem, krutým bojem, který vybojovati měl. Od onoho okamžiku, co slávu Otce opustiv z Panny se narodil, nescházely mu sice protivenství, obtíže a nedostatky mnohé, avšak to vše bylo pouze přípravou, bylo jen slabým stínem toho, co ještě naň čekalo. Nyní teprv nastává mu boj, jakéhož žádný člověk, ba ani anděl schopen není, jaký jedině vtělený Bůh sám vítězně vybojovati mohl.

Již již vydati se má na bojiště, a vystoupiti proti tolíkerým a tak mocným nepřítelům. Potýkati se má s mocnostmi pekelnými, a zrušiti království jejich zde na zemi; vytrhnouti má člověčenstvo z poddanosti ďábla, jenž po 4000 let nad ním byl panoval, a přivesti je opět k Otci a Stvořiteli. Proti němu táhne celá řada pomsty-

chtivých fariseů a zákoníků, kteří nic pilněji nevyhledávají, než bezživotí jeho. V čele jejich stojí jeden z těch, jež za učeníky a nejbližší přátele byl vyvolil, které vroucně miloval, — nevďěčník ten zradou splácí lásku a za mrzký peníz prodává Mistra svého. — To vše v duchu jasně vidí Božský Spasitel náš, ano ještě více. Vidí Otce svého, an vloživ naň hříchy celého světa, nyní sám proti němu se staví, a za neskončenou vinu neskončené též žádá dostiutčení.

Lidská přirozenost hrozí se toho, proto smuten jsa úpěnlivě se modlí a prosí Otce by, možno-li, mírnějším prostředkem dokonáno bylo spasení světa. Ale přidává tajemství plné slovo „možno-li;“ neboť láska, která ho k tomu přiměla, aby s nebes stoupil, láska ta vítězí nad bázní. Z lásky hotov jest Kristus Pán, je-li to vůle Otce nebeského, i krev svou vycediti až do poslední krůpěje.

Když vojevůdce vojsko své zbrojí a zbraní zásobí, bývá to znamením, že do boje půjdou. A když nebeský Otec mocného bojovníka svého J. K. posilou s nebe byl ozbrojil, bylo to znamením, že již již na bojiště vydati se měl. Znal zajisté Otec úzkost Syna svého viděl krvavý pot jeho a slyšel prosbu, kterou třesoucím se hlasem v zahradě Getsemanské pronášel. — Láska a milosrdenství ušetřily by jej, však jinak káže svatost a spravedlnost; a proto andělem odpovídal Otec na prosbu Syna svého asi takto: „Má vůle jest, abys bojoval proti mocnostem pekla a náhoncům ďábla, abys bojoval proti vlastní lidské přirozenosti, anáž trpět nechce, abys bojoval proti pýše, nenávisť a zlosti, jimiž naplněn jest svět. Má vůle jest, abys udatně započal a dokonat boj, který by přinesl království nebeskému vítězství, říši pak temnosti záhuby. Ti, jež stvořil jsem pro sebe, odtrhli se ode mne a následovali toho, jenž lhář jest od počátku. Protož jdi nyní, Synu můj, zmař svůdníka toho, a přived' pobloudilé děti opět do náručí laskavého Otce.“

Takovou asi zprávu přinesl anděl Spasiteli našemu, takto volal jej do boje.

Cosí podobného jako s K. P. na hoře Olivetské, děje se až podnes i s námi.

I nás tíží zde na světě mnohé nehody, i my máme nepřátele, kteří ze všech stran na nás dorážejí. Jsou to tělo, svět a ďábel, jež ustavičně oklady nám strojíce zbaviti nás chtějí milosti Boží. Proti nim tedy musíme bojovati, a k tomu cíli zanechal nám Kristus J. v církvi svaté podo-

bné zbrojení, jakého jemu se dostalo, když ukázal se mu anděl z nebe, posiluje ho. — Neposílá sice anděly, nýbrž apoštoly své a biskupy, aby nám v sv. břimování přinášeli nebeskou posilu k boji, který od outlého mládí bojovati máme až do poslední hodiny vezdejšího žití svého. Čím anděl s nebe byl K. Pánu na hoře Olivetské, tím jest biskup všem, kterým uděluje sv. břimování. I on zvěstuje jim co posel Páně vůli Boží, i on volá je na bojiště a zbrojí mocí Ducha sv., aby statně bojujíce zvítězili a dojiti mohli koruny, která připravena jest jim od věčnosti.

K tomu cíli vzkládá na ně biskup ruce, aby naznačil zvláštní přízeň a ochranu Boží, jaké se jim dostalo. On čela jejich maže v podobě kříže, podává jim takto praporek, pod nímž bojovati mají. Z kříže jim vzešlo spasení, v kříži ho hledati mají. Maže vně čelo jejich sv. křížmem, záležejícím z oleje a vonného balsámu, duše pak jejich přijímá vnitř milost a sílu nebeskou. Jako olej tělo činí hebkým a spolu i silným, tak i milost Ducha sv. břimovancům udělená činí je schopnými, aby hbitě a mocně bojovali proti všelikým nepřátelům spasení svého. Balsám pak, jenž vše, cokoliv jím pomazáno bylo, před hnilobou chrání, upamatovati má věřící na to, že milostí nyní jim udělenou zachování býti mají před nákazou hříchu a nepravosti.

Všecky tyto sv. obřady značí tedy milost a posilu nebeskou, již sluha Páně ve jmenu Ukřižovaného břimovancům přináší, a proto i o nich říci se může, že ukázal se jim anděl z nebe, posiluje jich.

Takovýmto způsobem podává se nám mocná zbraň duchovní, a ozbrojení toto má nám býti znamením, že do boje půjdeme. Mnohé zajisté nesnáze, mnohá protivenství potkají nás v boji tomto, i na ty upozorniti nás musí ve jmenu Kristově zástupce jeho. K tomu cíli dává každému malý políček, řka při tom: „Pokoj s tebou,“ a naznačuje takto, že připraveni býti musíme na mnohá protivenství, jichž nám snášeti bude pro Krista a sv. víru jeho. Každého z nás potkalo již aneb snad potká protivenství, avšak nezoufejme; neboť pomoc, potěcha, odměna naše jest veliká. Jestliť to pokoj Kristův, pokoj, jehož i v protivenstvích tohoto světa požívatí můžeme, pokoj, jehož svět nemá, a ani mítí, ani dáti nemůže, poněvadž není s Kristem, nýbrž proti Němu. Konečně odřikávají všickni břimovaní společně apoštolské vyznání víry, a biskup uděliv jim všem sv. požehnání propouští je

ozbrojené a posílnené silou a milostí Ducha svatého. —

Jako ale vůdce před bitvou několika slovy povzbuzuje vojsko své, tak mluvítěž Spasitel náš vnitřním hlasem svědomí k birmovancům asi takto: „Rozhodná již se blíží doba, kde proti vám povstane tělo s žádostmi svými, kde ouklady vám počne klásti svět a přívrženci jeho, kde protiviti se bude ďábel spasení vašemu, — a proto musíte bojovati. Ovšem, slabí jste, já však ozbrojuji a posiluji vás, a jako já v boji předešel jsem vás, tak i vy nyní jděte a bojujte statně proti nepřátelům říše mé. Bojujte a v boji vytrvejte, abych přijda jednou zase v slávě své co vítěze vás o věnčiti mohl korunou spravedlnosti.“

Nám též platí slova miláčka Páně, sv. Jana: „*Piši vám mláďenci, že jste silní a slovo Boží zůstává v vás, a přemohli jste zlostníka.*“ (Jan 2, 14.) — Mláďencům píše, tedy těm, jenž duchem přestávají býti dětmi, jenž přijavše milost Boží skrze sv. birmování, stali se muži silnými a přemohli zlostníka, nepřitele lidstva od počátku.

I nám N., aspoň z větší části dostalo se též milosti, i my stali jsme se muži silnými, i my skrze sv. birmování připojení jsme byli k bojovníkům Kristovým, i my věčnou věrnost přísahali jsme praporu sv. kříže.

Ale právě proto i my zachovávati máme, co dále píše týž apoštol: „*Nemilujte světa,*“ praví, „*ani těch věcí, kteréž na světě jsou. Miluje-li kdo svět, není lásky Otcovy v něm. Nebo všechno, což jest na světě, jest žádost těla, a žádost očí a pýcha života, kteráž není z Otce, ale jest ze světa.*“

Těmito slovy dobře naznačil sv. Jan způsob boje, do kterého povoláni jsme byli v svatém birmování. — Svět jest ono střeďstě, kde i ďábel všechnu svou moc chová, a proto zde hlavně opřiti se mu musíme. Žádost těla, žádost očí a pýcha života, — tyť jsou tři hlavní skryše jeho, odtud vysílá ohnivé střely své, jimiž raniti chce a bohužel často ranívá bojovníky Kristovy. A bylo-li kdy třeba statně bojovati proti těmto zdrojům všelikého hříchu, jest to zvláště za našich časův, kde víc a více se zmáhá říše temnosti. Nejednen křesťan zapomíná na zákon Páně, a slepě následuje zákon těla bez ohledu na to, že usmrcuje duši svou. Odtud pak ona spoušť duchovní, odtud i časná bída, snížto se nyní tak často potkáváme. Co tělo káže, to se činí, a proto se rozmáhají, ano za nic se nepokládají hříchy temnosti, o nichž praví sv.

Pavel, žeby mezi křesťany ani jmenovány býti neměly. Proto tak zhusta potkáváme se s nestřídmostí a hýřivostí, proto slýcháme hroznu onu zásadu: Žijeme, abychom světa užíli! — A jaké bývají toho následky? —

Smutné a strašné: nejen zkáza věčná, ale i časná, neboť odtud pochází ztráta cti a dobrého jména, ztráta zdraví a majetku, odtud nesvornost manželská a různice, odtud chudoba a špatné vychování dítek, odtud na konci pláč a nárek. — Ó kéž by nebylo nikoho mezi námi, jemuž by svědomí podobné výčitky činilo! —

Jiný zase sbor tvoří ti, kdož hříšně hovní nenasytné žádosti očí. Jejich heslo jest jen bohatství, toho stále vyhledávají, po něm ustavičně touží, jakoby ono bylo jejich jedinou spásou. A k čemu shánějí tak dychtivě statků pozemských? — Snad proto, aby měli potřebnou výživu v stáří? Aneb snad proto, aby podporovati mohli nuzné bratry své a nabyli prostředků, jimiž by sobě získati mohli blaženosti nebeské? — Ó nikoliv, oni statků vyhledávají jen proto, aby je měli! Aby jim ničeho nebylo, nechť se slitovati nad nouzi trpícím, ale vše by rádi, byť i způsobem nespravedlivým, jen sami pohltili. A nepodaří-li se jim to, tu vzplane v srdcích jejich závist, nepřítel jině nepravosti. Často lpí na statku jejich krvavá mzda dělníků, často poslední jmění zchudlých rodin a zadržený podíl ubohých sirotků, — ale to vše oni nevidí, poněvadž je zaslepila žádost očí!

A co dále říci mám o pýše života? — I tato mocně kořeny své rozkládá, a vše podmaniti sobě hledí. Jedni si zakládají buď na skutečných, aneb snad docela jen na domnělých přednostech svých tělesných, na kráse, síle, jmění neb urozenosti, nepomníce, že dárce všeho toho jest Bůh. Oni jen sami sebe na zřeteli mají, sebe vynášejí a jiné tupí, jimi opovrhují. Aby ale i od jiných uznána byla jakási přednost jejich, rádi pýše za obět přinášejí i ctnost, a proto pak často v krásném a mocném těle přebývá šeredný a nemocný duch! —

Jiní opět chtějí vezdejší dojití slávy staví se ctnostnými a dobročinnými, ale v srdci jejich přebývá hřích a nepravost. Oni se podobají hrobům zbilným, které se zdají býti krásnými, uvnitř pak jsou plny prachu a nečistoty. Ještě jiní na bystrost ducha svého spolehajíce nad jiné moudřejšími býti chtějí, ano oni v bláznovství svém i Kristem a sv. církví jeho opovrhují. Odtud pochází nevěra a blud co nejohavnější plod pýchy lidské.

Žádost těla tedy, žádost očí a pýcha života, toť ouhlavní nepřátelé blaha našeho; proti nim, jak sv. Jan učí, bojovati musíme. A jak jsme viděli, nepřátelé tito mocní jsou, a protož bojujeme statně a neunaveně; oni ale i lstivi jsou, a proto bojujeme bedlivě bez příměří a bez pokoje. Neboť, kdybychom jedenkrát jim povolili, přemohou nás i podruhé, a brzo pak upadli bychom zcela v službu jejich. Pojďme ke kříži a učme se bojovati. Tamté praporek, tam i vůdce a vzor náš K. J., jenž posilněn andělem statně bojoval a zvítězil. I my nebeské posily jsme došli v sv. birmování, i my povolání jsme do boje, ku kterému vybízí apoštol Páně sv. Pavel milého Timothea svého a s ním i nás všech, řka: *Ty tedy, synu můj, posilni se v milosti, kteráž jest v Kristu Ježíši, pracuj, jako dobrý bojovník J. K., nebo i ten, kdo o závod bojuje, nebývá korunován, lečby řádně bojoval.*

Chceme-li tedy koruny slávy dojíti, musíme si jí prvé vytrvalým a statečným bojem zasloužiti. Boj tento sice krutý jest, ale nesmíme ztráceti důvěry, neboť sv. birmování nás nejen do boje volá, ono též v boji nás posiluje.

2.

Vojsko doprovází v do boje hudba. Stává se to proto, aby se vojínům myslí dodalo, aby zmužilosti nabyli, aby oheň srdnatosti srdce jejich rozehřál, aby nadšenost žily jejich oživila. Podobný takoruka účinek shledáváme na Spasiteli našem, když ukázal se jemu anděl z nebe, posiluje ho.

Sotva že uslyšel nezměnitelnou vůli Otce svého a ujistěn byl o stálé pomoci jeho, hned všechna úzkost ustoupila od něho.

Vraťme se v duchu ještě jednou do zahrady Getsemanské, popatřme na sklíčeného J. a pozorujme úzkost, která ho pojala. Takovéhoť dosáhla stupně, že mni božský Mistr náš, jakoby ji sám již ani přemoci nemohl. Opět a opět vrací se k milým učeníkům svým, a nalezna je, ani spí, budí je, aby i oni s ním bděli, a takto aspoň nějakou útěchu vlili v zarmoucenou duši jeho. Než, ačkoliv duch jejich hotov jest, tělo přece nemocno, — v brzkou zase podlehají slabosti své a spí opět, — avšak Pán jich více nebudí, neboť ukázal se jemu anděl s nebe, posiluje ho. Již dostalo se mu útěchy nebeské, již dosti v sobě cítí síly a srdnatosti, a proto milostivě k nim praví: *Spěte již a odpočívajte. Dosti jest!* — Posilněn nastupuje zmužile křížovou cestu svou, nečeká, až by se přiblížili nepřátelé jeho, ale sám jim vstříc vychází,

sám, ač nevinný, se vydává v ruce ozbrojeného zástupu. Neodchází, když tito před ním na tvář padají, neboť od této chvíle zcela zmizela bázeň, odstoupily od něho úzkost a málomyslnost. Mysl jeho neklesá více, aniž se hrozí strašných muk a kruté smrti, jež ho očekávají. S rekovskou odhodlaností snáší všechny bolesti, které hluboce pronikají sv. tělo i duši jeho; ukrutně zbičován ochotně přece přijímá korunu z trní spletenou, a neodporuje, když bezbožní žoldnéři rouchem šarlatovým jej přiodívají, aby se mu posmívali. Vidí nepřátele své, ani tím více se radují a plesají, čím více on trpí; vidí zkormoucenou a opuštěnou Matku, jejížto bolestný pohled jako meč proniká sv. srdce jeho: to vše snáší trpělivě a nebeduje, nenaříká, nereptá. — Před soudem mlčí, a neprotiví se výroku soudců nespravedlivých. Tak dalece již zvítězil sám nad sebou, že ochotně na se přijímá kříž, aby na něm dokonil vykoupení světa.

Umdlen klesá sice pod tíží jeho, avšak ihned se vzbudí, aby dále kráčel s břemenem svým. Podává se mu nápoj omamující, aby zmírněny byly muky jeho; však on ho nepřijímá. Neboť svobodně a vědomě zhřešil člověk, svobodně a vědomě též vytrpěti chce K. Pán vše, co mu uloženo od Otce. Již se blíží poslední hodina jeho, tělo na kříži slábne a umírá, ale duch jeho neztrácí síly nadpřirozené, nýbrž On silným hlasem volá: *Dokonáno jest!*

Ejhle, takovou změnu způsobila, tak povzbudila a rozplamenila Vykupitele posila s nebe. Naproti lidským nepřátelům svým stal se sice beránkem, jenž k smrti veden oněměl a neotevřel úst svých, avšak lvem proti peklu, jehož moc co slavný vítěz zrušil a zmařil. —

Jako K. P., tak máme i my statně bojovati a zvítěziti nad nepřáteli svými, neboť i my povolání jsme do boje. Avšak nejen že máme, my můžeme též zvítěziti; neboť i nám dostává se podobné posily a pomoci, jakéž se dostalo Spasiteli našemu, když ukázal se jemu anděl s nebe, posiluje ho. Dostává se nám jí v sv. birmování, které podobnou změnu v duši naší působí, vlévaje v nás útěchu, zmužilost a sílu právě tehdy, když bychom přirozenými silami svými nic více nepořídili.

Pozorujeme-li důležitě dílo spasení svého, které na tomto světě dokonati máme, tu chvěje se duše naše, anť před sebou vidí cíl tak vznešený. Rádi bychom již napřed ujistěni byli o tom, že se nemíneme

s vítězstvím, avšak zároveň s úlohou poznáváme též slabost svou, a strach a bázeň pojímá srdce naše. Ano, ona konečně v nevyslovitelnou ouzkost vzroste, když pomníme, že mnohé zajisté překážky, mnohá protivenství nám nastanou, kterých dosud ani neznáme, které snad obelstí nás a odvrátí od cíle žádaného. Tu truchliti počíná duše naše, a jako dobrotivý Spasitel na hoře Olivetské apoštoly své budil, aby podílu brali v utrpení jeho, tak i my se ohlížíme, zdaž bychom nenalezli přítele, jenž by nějakou aspoň útěchu připravil duši naší.

Pouhý člověk nám zde ovšem pomoci nemůže, avšak vstříc vychází nám starostlivá matka naše, sv. církev, podávajíc nám v sv. bířmování podobné svě účehy, jakou truchlícímu Spasiteli podal anděl, jenž ukázal se jemu, posiluje ho. Jestli to ona útěcha nebeská, o níž mluvil P. J., když apoštolům svým první tajuplné bířmování sliboval slovy: *A já prositi budu Otce, a jiného Utěšitele dá vám, aby s vámi zůstal na věky, Ducha pravdy, jehož svět nemůže přijíti, nebo nevidí ho, aniž ho zná, ale vy jej poznáte, neboť u vás zůstane a ve vás bude.* (Jan 14, 16. 17.) — Duch Sv. tedy sám stojí při nás v boji proti tělu, světu a ďáblu, a protož pevně důvěřující v jeho sv. pomoc, neklesajme! Hle, on štítem milosti své střely nepřátelské od nás odráží, a nepřemožitelnou zbraň v ruce nám vkládaje radou svou ukazuje, kde a jak jí užívati máme. On tedy s námi sám bojuje, a „*když Bůh s námi, kdo proti nám?*“

Jaká to útěcha pro nás, když víme, že žádný nepřítel, byť byl sebe mocnější, není s to, ublížiti nám, jen když se mu sami nevydáme. A protož, R. v K., nevyhledávejte sami hříšných příležitostí, jako byste snad, spoléhajíc se zúmyslně na Božskou pomoc, padnouti nemohli; — neboť kdo nebezpečenství miluje, zachází v něm. Za to ale, když Bůh sám nějaké pokušení na vás dopustí, nebuďte málomyslní, ale pomněte, že Duch sv. s vámi jest a s vámi bojuje. Statně se vždy opřete nepříteli svému, a vězte, že zvítězíte; neboť „*věrný jest Bůh, kterýž nedopustí vás pokoušeti nad to, což nésti můžete.*“ (I. Kor. 10, 13.)

Upomínka na sv. bířmování oslazuje život křesťana, a nebeskou útěchu v srdce jeho vlévá; neboť přesvědčen jest, že Bůh ho neopustí, a odtud nabývá též zmužilosti, aby rozhodně vystoupil proti nepřátelům spasení svého.

Koná-li poutník cestu po krajině, v které by přepaden a oloupen býti mohl, tu se

ohlíží po příteli, jenž by jej doprovodil a v čas potřeby i od všeliké škody ochránil. A našel-li ho skutečně, pak mnohem lehčeji oddychuje, a již se nebojí nepřátel svých, tak sice, že i přepaden od nich zmužile se jim vstříc postaví a brání. A co jsme my jiného, než takovito poutníci spěchající do nebeské vlasti své? — Vездеjší život náš podobá se pouti plné nebezpečenství a nepřátelských nástrah i útoků. Avšak ani my nekonáme cestu tuto samotni; neboť nalezneme přítele, který nás doprovází, Ducha sv., jenž co mocný ochránce k nám se připojil v sv. bířmování.

A protož nebojme se vraha pekelného, neboť mocnější zajisté ochrany dostalo se nám, než kdyby všecken svět pomoci a ochrany nám podával. V ní tedy důvěřujeme, s ní zmužile se berme k cíli svému, a kdyby proti nám zbouřiti se měli všickni nepřatelé naši, nebojme se, neboť Bůh jest s námi, a před ním třesou se i mocnosti pekelné. Patřte, N., na velký počet sv. mučovníků, které církev sv. ctí, a pozorujte zmužilost, jakou vynikají mezi bojovníky Kristovými. Naleznete mezi nimi slabé dítky, outlé panny a sešlé již starce, ani směle před celým světem vyznávají víru svou. Mocní protivníci kříže slibují jim všelikou přízeň a podporu svou, čest, slávu a bohatství, oni hrozí jim též nekrutšími mukami a strašnou smrtí, avšak nadarmo.

Známát jsou jim slova Páně: *Na světě budete míti nátlak, ale doufejtež, jáť jsem přemohl svět.* (Jan 16, 33.) A proto posílnění milostí Boží pevně u kříže stojí tito vyvolenci Páně, a než by Spasitele svého zradili, raději život svůj nasazují, a krev svou ochotně cedí až do poslední krupě. Ejhle, takové bylo ovoce sv. bířmování u prvních křesťanů, zmužilost totiž, která se nehrozí ani trýzně, ani smrti, a síla nadpřirozená, která přemohla všechny nepřátele kříže.

Takovéto síly dostalo se i nám v sv. bířmování, síly totiž, která vítězství za jistě má, a nás nejen do boje volá, ale i v boji provází, a k vítězství vede.

Neboť tato svátost není jen znamením, že nás Bůh posílniti chce, ale je sama síla nepřemožitelná, poněvadž síla Boží, síla nebeská. Tělesná síla ovšem často bývá nedostatečná, nikdy ale síla Boží. Patrný důkaz toho nalezneme na Goliášovi a Davidovi. Onen všecek ozbrojen domníval se, že nikdo nebude s to, přemoci ho, poněvadž každý se hrozil velikosti a síly jeho. Tento však pokorně sice, ale pln důvěry v Boha vstříc

mu vyšel bez odění, beze zbraně, a přece zvítězil, neboť Bůh byl s ním. A tak zdají se i duchovní nepřátelé naši býti nepřemožitelnými, — avšak nelekejme se jich; síla jejich jest jenom zdánlivá; my pak obdrželi jsme sílu nebeskou, která zvítězí musí, když ji jen člověk sám nezavrhné. Pročež, R. v K., nevzdalujte se sami svévolně milosti Boží, ale obraťte se k Pánu a prostě ho vroucně, aby obnovil v srdcích vašich onu nebeskou sílu, kteroužto ozbrojil vás v sv. birmování. Jsou-li ale mezi námi, kteří posud nepřijali tuto sv. svátost, k těm volám: Nezabývajte se tohoto zdroje všeliké síly, ale připravte se náležitě, a přijměte ji plni důvěry a nebeské touhy. Birmování pak byvše, nebědujte více, že boj váš ne snadný a těžký jest. Dosti silni jste, abyste přemohli nepřitele svého, neboť jste nabyli síly a zmužilosti nadpřirozené.

Dosti silni ale jste i proto, že se vám dostalo nebeské útěchy, anaž do boje vás provází, a boj váš oslazuje. Pohledněte vzhůru k nebi: ejhle tam vás očekává koruna, kterou vám po věrném bojování dá Bůh, spravedlivý soudce. A protož, když nepřítel krutěji na vás doráží, a vy skoro již klesáte: utecte se k ukřižovanému Spasiteli, v jeho sv. ranách hledejte oddechu. Tam se zotavte, tam se rozpomeňte na sv. birmování a nabyvše takto nové síly, útěchy a zmužilosti, schopni zajisté budete, abyste znovu počali a šťastně dokonali boj proti úhlavnímu nepříteli svému.

Jak jsme viděli, rozdělen jest tento svět na dva tábory. Tam vůdce ďábel, a zbraně jeho žádost těla, žádost očí a pýcha života; tu vůdce Kristus, tábor jeho církve, a prápor kříž, k němuž jsme i my přísahali při sv. birmování.

Těžce ovšem to nese nepřítel náš, že přidrževše se kříže, odřekli jsme se jeho a všech skutků jeho; a proto všemožně o to usiluje, aby nás od K. odvrátil a k sobě přitáhl. Proto zákon Kr. co nesnesitelné jeho nám představuje, jenž ustavičně sebezapírání káže, proto k sobě nás volaje svobodu a neobmezenost žádostí a chtíčů přislubuje.

Lživá jsou všechna jeho slova, neboť lhář jest od počátku, jenž užívá lstí a úskoků, aby tím spíše podvedl a usmrtil duše naše. Co asi odpovíme na lákání jeho? Či uposlechneme ho? Opustíme a zradíme Kr. Pána? — Ó nikoliv, k jeho bojovníkům přičtení jsme byli v sv. birmování, jemu tedy věrnými chceme zůstatí věčně! A protož obnovme nyní slib při sv. birmo-

vání učiněný a rceme každý z duše své: „K Tobě ukřižovaný Spasiteli se utíkám, s Tebou chci statně bojovati proti tělu, světu a ďáblu; ó nedopusť, abych kdy klesnul, aneb snad Tebe a sv. církev Tvou opustil! Obnov ve mně, prosím, onu sílu, kterouž jsi mne ozbrojil v sv. birmování, abych odolal všelikému pokušení, které by mi hroziti mohlo. Ty-li se mnou budeš, rád se podrobím všelikým bídám a protivenstvím, ano pro Tebe i život svůj položití hotov jsem, neboť

s Ježíšem umřítí sobě žádám,
s Ježíšem živu být naději mám;
Ježíš věčně věkův jest mým Pánem,
Ježíši buď chvála věčná. Amen.“
V. Motl.

Sv. Stanislav.

„Biskupe, tož věz, že déle na tvé skutky drzé, smělé — já, pán této polské země, hledět nechci, hledět nebudu: Aj tu zpupnost tvou a nerudn, to tvé tvrdé čelo, — drzé téměř já je ohnu, pokořím ramenem a žezlem svým. I hroz už mi pekly, Římy, Basily a Jarolímy; na všeliký ten tvůj děsný klam nedbám nic, a země této pánem býti chci a budu sám. — A teď slyš, co ještě proti tobě mám na soudě tom, řádně povolaném! Petrovín pán umřel — a ty kněz bohatou jsi po něm vzal si ves. Ves ta i vše zboží zemřelého přísluší však mojí komoře, a ty, biskupe, je v pokoře vydaš v ruce krále, pána svého!“ —

Takto na soudě král zemskešmromážděném, smělec rozbujnělý, vede sobě Boleslav, i ač Božím zahajoval ten soud jmenem smíchů sobě tropí z Božích zákonů a práv. Starci chvějí se a hrůzou celí blednou — milci na pochvalu pokývují hlavami. Kynul král a na svá místa všickni sednou podle věku, důstojenství svého, řadami. Jeden toliko tu biskup Stanislav, jak jen ticho nastalo, ano naň se každé oko upalo, na popředí z křesla svého vstav, uklonil se králi, sboru poctu vzdal. i tak vážným slovem mluvití se jal:

„Králi můj a pane, péče o tvou duši z vůle Boží biskupu též tvému sluší;

a já prosil jen a káral, aby zlých se cest
varoval můj král pro spásu svou a trůnu čest.
Leč v tom suď mne Bůh, jenž do duše mi vidí,
a vše krále soudí jako jiné lidi;
ba že mnohě hřívný jsou, kterými vládnou,
tož i tresty mnohé na zlé krále padnou. —
A ty králi můj — teď o Petrovu ves
chceš mne soudit na tom slavném sněmě dnes?
Ves tu, pravé Petrovo to zboží,
já ji řádně koupil — z těch mých dlaní
nebožtík sám cenu přijal za ni.
Chceš-li, svatou přísahu hned složí
tobě Krakovský zde biskup na to,
za ves tu že já dal Petru moje zlato;
a ta ves že nyní právem přísluší
Svatováclavskému na Vavelu záduší.
Ba i svědek moh by na to nejeden
do sněmu sem býti uveden,
by tu po právu a řádu král
průchod volný pravdě dal.
Ty se horšíš, pane můj a králi, na mne,
že ti tady pravdu Boží káží směle,
a ne, jak ti milci lichometky klamně
na záhubu duše v rozbujnělém těle....“ —

„Zaraž knězi, kaž kde chrám!“
hněvivý král zakřik sluhu Páně,
„kazatele netřeba tu nám,
a bych já byl taký, jak tvá ústa lhou,
za tu dnešní novou hanu tvou
meč můj byl by rozpoltil již tobě skráně.
Než, ač spravedlivý jest můj hněv,
ruky mé tvá nepokálí krev. —
Nač tu planá řeč? — Aj prokaž zápisem,
po právu že v držení je tvém
ves a zboží Petrovo; —
na přísahu tvou a na slovo
nelze, abych v této věci dal
já, tvůj pán a král.“

A na to zas biskup s těžkým žalem,
urazený, pohaněný králem
vážným vece slovem :

„Přísaha má — moje slovo
pravdy slovo biskupovo
ničím nejsou mému králi:
jak by svědci tu obstáli?
Pane můj a králi, po tvém slově
mám tu prokázati zápisem
pánem po právu že jsem
na vsi druhdy na Petrově.
Zápis ten, ty králi, víš to sám,
jak i kam se poděl nám. —
Za to ale já též vím,
Bůh že sluhům ráčí svým
od takové přihany
mocné dáti ochrany.

A tož králi věz,
kterak doufá kněz
v Boha svého moc:
až den mine třetí,
a až třetí mine noc,
důkaz podá se ti
nevídaný, neslýchaný:
Petrovín, tři leta
sešlý z toho světa
v hrobě pochovaný,
z hrobu vstane,
a tobě, králi můj a pane,
on sám tady dosvědčí
právo mé a pravdu mé řeči!“

I směje se král a s králem milci
chechtají se knězi pošetilci;
a král hrdě na stolici soudné vstav:
„Nuže buď si,“ vece, „a já přísahám,
na svědectví Petrovo že něco dám;
jinak biskup Krakovský, kněz Stanislav,
nesplní-li co tu pravil dnes,
buď co klamný, ošemetný kněz
pro své zločiny
zbaven statků všech a práv,
a s potupou vyhnán z otciny!“ —

Po té pání valem vstali,
a posvědčivše králi,
ze soudnice pryč se brali.

A pryč svatý též se biskup z síně bral
s vírou živou, pevnou ve své hrudi,
Spasitel že Petra nebožtíka zbudil,
by se král i národ z hříchu kál.
A s biskupem svatým věrní kněží
do svatyně na modlitby těží —
dnem i nocí se tu modlí, se tu postí
s vírou živou, v pokoře a skroušenosti.
I minul den první, druhý minul, třetí,
minuly tři Bohu zasvěcené noci;
a vždy k Bohu všemocnému lkáno,
by co věrný Otec svých se ujal dětí,
a svým věrným přispěl ku pomoci. . .
Hle, již čtvrté zasvitnulo ráno!
Svatý biskup u velebném průvodu
kněží, panstva, národu,
jižto modlí se a pláčí,
do malého chrámce kráčí,
kdež je Petr, bývalý té vísky pán,
pod kamenem těžkým pochován.
I vešli tam. — Biskup svatý v prachu země
před Pánem své koří téměř;
rozprostřený v prachu dlouho modlí se tu
k Pánu života i králi všechných světů.
Již vstal a s tvář v plném víry lesku,
všecek spolehaje pomoc na nebeskú
vážným káže slovem :

„Odvaltež mi kámen nade rovem! —“
 Kámen odvaleno. „A teď
 prokopáte klenbu — odklidíte zeď!“ —
 A po slově biskupově
 klenba zmizela i zeď, a v rově
 rakev dřímá, v které Petr hnije. —
 „Vyzdvihněte rakev, ať se vidí, čím je!“ —
 A již rakev tu, v níž mrtvý Petr hnije.
 „Odkryjte to víko, mrtvolu jež kryje!“
 V okamžiku víko to již je odkryto
 a kolkolem rozletěl se puch
 že mdlí — druh i druh.

A po té znova biskup klekl
 i vstal zase — hlasem mocným řekl:

„Nuže Petře, já tu, Páně kněz,
 od tebe co koupil tvoji ves,
 musím na svědectví tebe míti,
 ač nechci-li, aby král
 na svou duši záduší si bral,
 a Pán náš směl tupen býti.
 A tož káži tobě,
 Petře, dřímající v hrobě:

*Ve jmenu Otce, Syna, Ducha svatého
 Boha našeho!*

Petře vstaň a ožij zase
 po všemocném Božím hlase
 a se mnou pojď i tam králi svědč,
 má že je dle pravdy řeč!“ —

I nastojte, jaký div to divoucí,
 z rakve čilo vstává Petr živoucí,
 kosti — hnáty berou kůži na se,
 mihem maso oblékají zase;
 žílami krev proudí — srdce hřeje,
 z víček plných zřenice se skvěje. —
 Biskup Páně, ano vše se chvěje,
 rukou pojav Petra oživlého,
 z chrámu kráčí ve zázračném průvodu,
 ohlučený plácem národu,
 před stolicí soudnou krále svého.

Došli tam, kde bujný král je s milci
 uchystán, jak popu pošetilci
 za vše, co kdy správil jemu trudu,
 kalívaje rozkoše mu zákonem a vírou,
 co nevidět vrchovatou odslouží se mírou,
 a naž jako na příšeru, na obludu,
 kněze klamného a lháře
 hanbu uvalí všech lidí a všech věků,
 an ho, pýchy plného a vzteku,
 z Polsky káže vyvézt na potupné káře.

Než hle, smíchy vše a spíše
 mihem tuhnou v každém obličejí,
 jak jen mile
 biskup u veřejí

objevil se v průvodu,
 lkajícího národu.
 Onť pravici Petra veda,
 okem mezi milci krále hledá.
 Zraky trnou, každá tvář je bledá.
 Biskup běže v před se přímo dál
 tam kde, užřev netušený div,
 jedva polo živ
 sklesl na svém stolci král.

„Nuže králi můj a pane,
 vece biskup vážným slovem:
 „Hle Bůh svědčí tobě rovem —
 zde svědectví rukou Páně psané!
 A ty Petře z vůle Boží mluv tu dnes,
 zda měl pravdu Kristův kněz,
 tvoje druhdy, po právu teď čím je ves?“

A v rubáši Petr hlasem neslýchaným
 káže králi, svědčí pánům ulekaným:

„Králi věz
 já že svoji ves
 a v ní zboží vše a vládu
 po právu a vedle řádu
 prodal bez závadý
 knězi biskupovi tady.
 A já vzal jsem z jeho dlaní
 zlato vyplacené za ní;
 tudíž moje druhdy zboží přísluší
 Svato-Václavskému na Vavelu záduší.

A tak jisto — králi věz,
 že děl pravdu Boží kněz,
 a již, pokud ještě čas,
 čiň, co káže Páně hlas
 a svou bídnou duši spas.
 Ustaň kálet trůnu čest,
 sic tě schvátí Boží trest
 se všemi těmito milci,
 lichometníky a potměšilei.

Ty však Boží sluho, kněže svatý,
 k jehož slovu sám Bůh, nepojatý
 v neskonale milosti a moci svojí,
 na tu chvíli s tělem spojil duši moji,
 ty mne milo doved' zas,
 odkavad mne vyvolal tvůj hlas.
 V rově ulož moje tělo
 tam, kde hnilo, práchnivělo,
 s bratry za duši se modli moji:
 ať můj Spasitel a nebe vládce,
 z očistce mi kynout ráčí v krátce
 po trudu a mnohém boji
 v blaho nebes — věčném u pokoji.“

Král tu trne jako zkamenělý
 a soud hrázou uchvácen je celý:

každé oko vážne, každá tvář je bledá,
v mnohé duši ozývá se: běda, běda!

Biskup svatý zdvih se, kráčí v průvodu
lkajícího, Boha chválícího národu,
pravící svou Petrá skroušeného veda,
do chrámečku zase,
kdež po Božím hlase
z hrobu vstal nebožtík a kdež má znovu
v otevřeném uložit své tělo rovu.
Biskup ticho modlí se tu na té pouti,
druh se modlí s ním, až svato pohlédnouti,
a lid v tiché radosti a v tichém pláči
též se modle, za biskupem svatým kráčí.
Došli ve chrám. — Otevřený dosud rov
na pána tu čeká; posvěcený krov —
rakev prázdná — vše jak bylo leží.
Za biskupem, Petrem k rakvi došli kněží,
a tu ukřižovaného Pána před obrazem
v pokoře a lásce všichni padli na zem —
z očí slze důků — modlitby se roní
z duší všem, co se tu vděčně Bohu kloní.
Biskup zdvih se, zdvih se Petr — všichni vstali
hlasem důků ještě jednou chrám se malý
zachvěl celý. Po té zase v svatém tise,
kdežto jedva duše utajená dyše,
svatý biskup velebnými ku Petrovi
zahovořil slovy:

„Na oslavu Pána
již je dokonána
z moci, dané od Boha,
tvoje úloha.
Nuže Petře, vrať se zase
v rakev svou a do rovu,
usni jak to duši k spáse.
Na žádoucí obnovu
tělo tvoje nech tu hnije;
tvůj duch na nebi ať žije,
po trudu a po boji
v nehnoucím pokoji!“

A jak ta slova biskup řek’
Petr znova před ním klek’
velekněz ho křížem požehnal,
svaté políbení jemu dal.
Petr vstal a do své rakve leh’,
ať se všechném v prsou újí dech.
V okamžiku kůže, maso zmizely,
v něž se ráno kosti byly oděly,
a jen holá zase mrtvola
prázdnými to víčky hledí do kola.
Více rakev zavřeli a zas
chrámem svatých žalmův hlučí hlas,
„De profundis“ biskup pje v nov,
rosou nebes vykropuje rov
a v pokoře dlouho drahou za duši
volá k Spasiteli, Kristu Ježíši.

Již i rakev do hrobu jest spuštěna —
již i kamenem jest hrobka zavřena;
biskup svatý a sbor věrných kněží
v prachu dosud na kolenou leží
a jim z duší k nebi ticho vane důk,
že vstal na obranu pravdy nebožtík;
a jim z hrudí vane prosba plamenná:
aby pobloudilý král
z hříchů svých se kál —
aby duše jeho byla spasena!

Václav Štulc.

Všeobecný sněm církevní nejbližší příští.

V.

Jaké pomoci dostane se nám tím sněmem.

Z toho všeho jde, proč církev v nynější době tak citelně jest dojata a pohnutá, poněvadž totiž jsou pečliva o duševní blaho lidstva, nikdy nebývá lhostejná k útrapám jeho. Církev a společnost lidská nejsou jedno; avšak jdouce na tomto světě vedle sebe a pojímající v oboru svém totéž člověčenstvo, stojí s sebou v nutném a pevném poměru ve všech nebezpečích a utrpeních svých. A proto právě chce se církev nyní shromáždit, nahlížejíc, že k zahojení obecných neduhů mnoho přispěti může.

Varujme se však, abychom co jest pravda ani nepřeháněli aniž si toho málo toliko vážili. Zdali pak závisí od církve, aby konec učinila všem nehodám lidským? Nikoliv. Ale právě v této tuhé práci, v tom velikém zápasu dobrého proti zlému má ona svou úlohu nesmírnou; dle této své úlohy povolává tento sněm. Člověk jsa svoboden, koná dobré dle svého rozhodnutí; ale má k tomu nevyhnutelně potřebu milosti Boží, která ho podporuje, aniž by svobodné jeho vůli ujmu činila, neboť: „pomoc Boží neruší svobodné vůle, ale uvolňuje ji,“ dí papež Celestin. Jsouc strážnicí darů nebeských jest lidstvu sama pomocí Boží a přispívá mu nadpřirozeně i v časných věcech. Shromážďuje-li se za naší doby církev k poradě, činí to, tak opět a opět trváme, toliko za tím úmyslem, aby úloze své lépe dostála, účinněji — úsilněji k blahu člověčenstva působila.

„Kdož by pochyboval,“ volá sv. otec v listu vyzývacím, „že církev neúčinkuje toliko k věčnému blahu lidstva, ale že přispívá též k blahu časnému společnosti lidské, k jejímu dobrému zdaru a řádu i k vnitřnímu jejímu míru?“ Kdož pak by církvi

tuto spojující a vzdělávající moc upíral? „Náboženství — náboženství“ — prohlásil se nedávno znamenitý státník (Guizot) — „to jest život člověčenstva všudy, vždycky, vyjímaje některé dni hrozných převratů a hanebného úpadku. Náboženství slouží k tomu, aby ctižádost lidskou buď krotilo nebo ukojilo; náboženství slouží k tomu, aby nás drželo a sílilo v bolech našich, povstávajících buď ze vnějších poměrů našich anebo z vnitřního stavu duševního. Žádná politika, a budiž si sebe spravedlivější a mocnější, nesmí se domýšleti, že by to dovedla bez pomoci náboženství. Čím živější, čím rozšířenější bude hnutí společenské, tím méně dostačí politika, aby tomuto hnutí lidstva vládla a je řídila. K tomu potřebí jiných mocností nežli pozemských; k tomu potřebí výhledu, dosahujícího přes život tento.“

Když byl sv. otec v bulle vyzývací připomenul prospěšného vlivu náboženství i na řád vezdejší, zvěstuje znova, jakož byl často se prohlásil, že víra a rozum si neodporují, ale srovnávají se a že se vespolek dle řízení prozřetelnosti Božské podporovati mají. „*Jako církev,*“ dí, „*podporuje společnost lidskou, tak podporuje Božská pravda lidskou vědu; utvrzuje půdu, na níž by věda kráčela; zdržuje ji, aby na bezcestí nezboudila, vede ji k pokroku.*“

Slyšte, považte ta slova vy, jenž marne o to se zasazujete, abyste vědu učinili protivnicí víry. Nejvyšší hlava církve nic se nebojí vědy; miluje a vychvaluje ji a připomíná; že pravdy víry křesťanské pokroku a důkladnosti vědy slouží. Tak smýšleli i výtečníci mezi učenci: Leibnitz, Newton, Kepler, Koprník, Paskal, Descartes, jimž po boku učenci našeho věku, by je hrdopýcha nezaslepovala, za pouhé pídimužky by se považovati měli.

„*To dotvrzují též,*“ dí sv. otec dále, „*dějiny všech věků slavnými důkazy.*“ Týmž smyslem dí též Bacon Verulamský: „*Skrovné okusení vědy odlučuje od víry; důkladné poznání vědy vede k víře.*“ A tak jest přirozené: věda na nejvyšším svém vrcholu objímá celek veškeré pravdy a přehlédá celý řád její.

Osobivá nevědomost anebo zaslepené vášně našeho věku mohou na to zapomenouti, ale nejvýtečnější duchové vždy uznávali, že se víra s vědou srovnává, že církev a společnost lidská vespolek souhlasí; že by pak vespolek si odporovaly, jako za nynějšíka setrvá na protisvědectví i

dějin i pravdy samé, tomu oni nepřiznali nikdy.

Nedávejme zde dvojsmyslným vyjádřením žádné příčiny k nákému útoku. Tážeme se přímo a určitě: Jak si počíná církev chtějíc stav společnosti lidské změnit? — Odpověď na to dávají dějiny; jen předpojatost a předsudky bezdůvodné mohou si o tom počínání církve utvořití přeludy o domnělých přechmatech církve v oprávněnou svobodu ducha lidského. Letošní sněm římský bude *devatenáctý* všeobecný sněm, a *padesátero* asi národů na něm zastoupených bylo vesměs týmž způsobem na víru křesťanskou obráceno, t. j. uvedeno ze stavu divochů k stavu vzdělaného lidstva, t. auktoritou slova, moci svátostí, vyučováním svých duchovních pastýřů, příkladem svatých. Ty jsou cesty Boží, to jest skutečné jednání církve, kteréž mocnářové světští někdy podporují, častěji však potlačují.

Jsouc vychovatelkyní duší, užívá církev též metody, které každé vychování užívalo: autority a trpělivosti. Když druzí pochybují, církev prostě své články přednáší; odporuje-li se jí, trvá na svém výroku; zatemňuje-li se jí to, co povídá, snaží se, aby to vysvětlila; působí-li se odtržení, ona spojuje; hlásá vždy a vždy svá učení, a jaká učení! Poučuje nás o pravé bytnosti Božské, o pravé přirozenosti člověka, o svobodné vůli a mravní odpovědnosti, o nesmrtnosti duše, o posvátném řádu manželském, o zákonu spravedlnosti a lásky, o nedotknutelnosti práva a majetku cizho, o povinnosti k práci a pokoji. Tomu vyučuje církev všudy, vždycky, všecky — vznešeného krále i sprostého pastýře, Řeka a Římana, v Anglicku i Francii, v Evropě i v Australii, za Karla Velikého i Washingtona. Řekli bychom skoro, že nepřetržená stálost učení církevního rovněž tak rozměňuje poměry společnosti lidské, jako slunce určuje rozměr dnů a počasí a zúrodňuje role. Vy filosofové, kteří tak s pátra pohledáte na církev, řekněte upřímně, co by bylo bez ní mezi národy z ideí živého Boha? Protestanté — Řekové! přiznejte se, že by vám bez církve ani velebný obraz *Krista Ježíše* nebyl zůstal; a vy moralisté a politikové, což pak byste byli bez církve učinili z rodiny a z svatosti manželstva?

Nuže tedy co církev druhdy pro Krista učinila, učiní znova i tehdáž; co mluvila jindy, mluvíti bude i nyní. Pokračovati bude ve svém životě svou cestou za svým povoláním s týmž duchem moudrosti,

opatrnosti, lásky; neustane učiti lidský rozum těm vznešeným pravdám, jichž stráž jí vzdána jest. Tím, a tím jediným účinkuje církev a to vši silou na společnost lidskou.

Často se již řeklo, že celé její učení mravů jest náboženstvím národů. Nuže když učení mravů jest pravým zřídlem dobré politiky a dobrých zákonů, záleží všecken pokrok národů v tom, aby původní základy spravedlnosti u něho vždy více v život soukromý i veřejný vnikly. Každý národ tedy, který v křesťanském smyslu ku předu kráčí, jest na cestě pokroku, a každé století, které otázky člověčenstvem pohybující proti svatému evangelium rozluštití chce, jest na cestě bludné a zajde. Tažte se o to věku minulého; ten vám to stvrdí! Kdož odstranil ohavnou nemravnost pohanstva? kdož divochy vzdělal a obrátil? Vizte země východní! Jak to tam vyhlíželo za rozkvětu křesťanstva a jak to vyhlíží nyní za panování islamu?

Vliv křesťanstva na vzdělání národů jest výjev tak jasný jako slunce. Ale zákony sv. evangelia nevydaly ještě všecko, co obsahují, a žádný čas nevyváží je docela, poněvadž jsou hlubokosti nesmírné.

Ačkoliv tedy věkově minulí křesťanské zásady lásky, rovnosti, bratrství mezi všemi lidmi čerpali pravidla taková, která starý svět docela přetvořila, mnoho ještě schází, aby všecko, co se v zásadách oněch obsahuje, vyváženo bylo. Dle mého náhledu záleží úloha času novějšího právě v tom, aby ona křesťanská zásada vždy více a více v zákony a mravy vnikla, a aby dle ní se zařídilo a uskutečnilo všecko jak v politickém tak i oekonomickém i sociálním ohledu, v čem záležitosti má čest tohoto století, jestliže se totiž nespustí dráhy víry křesťanské. V tom ohledu má církev s sněmy svými tu úlohu, aby zásady evangelia zachovala v přesné čistotě, prosty všelikého křivého výkladu.

Tudíž jest každé slavné projevení pravd evangelických, každé vysvětlení nastalých ohledem jich pochybností a nedorozumění, každé smíření se národů s vírou křesťanskou skutek i společenského i náboženského pokroku; a právě za tou příčinou svolává se sněm nejbližší příští. K tomu jest právě „toto veliké dílo církve a vyvinutí vši její moci,“ jak svatý otec dí; k tomu svolání jsou všickni biskupové ze všech dílů světa, aby se s nejvyšší svou hlavou radili.

Marné jest, co říkáte, naplnění jsouce

svými předsudky jak nespravedlivými tak i na nevědomosti se zakládajícími, že *církev jest již stará a časové že jsou nové*. I zákonové světovi jsou prastarí a všechny nové vynálezy, na kteréž právem hrdijste, podařily se a působí toliko použitím těchto prastarých zákonů. Nevíte ani, z jakých živlů i povolných i odporných Božský zakladatel církev svou složil; jakého ústrojí i křesťalosti i k pokroku jí udělil. Její učení víry jest tak důmyslné a tak plodné, její ústava tak volná, že ji nikdy žádný pokrok společnosti lidské nepředstihne a že pod každou vládou žítí a prospívati může. Nic nezměňujíc na svém vyznání víry, vynímá ze svého pokladu, jak Pán dí, od jednoho věku k druhému *staré i nové věci*. Církev bude vždy hotova, vpraviti se ve všechny přetvary a změny lidské společnosti. Sv. evangelium jest a bude vždy světlo světa; a proto, věrte mi, bude i sněm nejbližší jitřenkou nové doby a nikoliv západem slunce církve. (Pokrač.)

D O P I S Y.

V Praze, 4. února 1869.

(Kan. Karel Vinařický †.)

Čeho jsme se obávali, stalo se. Na Vyšehradě shasla opět jedna hvězda první velikosti církvi — vlasti. Kanovník

KAREL VINAŘICKÝ

zesnul v Pánu v poledne o památce sv. Blažeje. Vloni pochovala Morava svého Sušila, my pochováme zejtra našeho Vinařického. Na onen pohřeb spoluzakladatele a hlavní podpory Dědictví sv.-Prokopského vybral se do Brna i náš Vinařický co zástupce téhož Dědictví a z lásky k dávnému příteli svému. Navrátil se z milé Moravy s pláčem vyprávěl o slavnostech smutečných, dokládaje, nyní že na něm samém jest připravovati se na věčnost, a v skutku pak churavěl víc a více, až konečně žádné pomoci nebylo a ctitelům jeho posléze nezbyvalo, než prositi Hospodina, aby trápení jeho ukrátili ráčil. V životě svém přestál mnoho bojů, které podkopávaly zdraví jeho; nejprudší byl pak boj poslední, života se smrtí, kteréž tělo podlehl, aby duše pout zbavena a utrpením očistěna navrátila se k Stvořiteli svému.

Zásluhy drahého nebožtíka tohoto jsou veliké, uznání nedošel mnohého, protože byl kněz, jenž hájil pravdu proti bludu

právo proti přechvatům. Uznání nedošel na mnoze ani mezi svými; vidělit jsme seznamy básníků novověkých a s bolestí pohřešili jsme jmeno Vinařického, a že čítanky pro naše národní školy sestavil on: zvěděli-li každý? Kéžby se někteří ti nepřiznivci našeho duchovenstva nad hrobem tohoto pravého národovce přiučili spravedlnosti, kteráž jediná zvyšuje národ, a odrekli se nespravedlivého zlehčování církve a sluhův jejích, což jest hřích, jenž bídné činí jednotlivce i národy!

Ač Vinařický byl kanovníkem staroslavné kapitoly a v životě svém úradů zastával mnoho, umřel přece bez bohatství. Bůh budiž mu hojnou odplatou za vše dobré, co prokázal světu, jenž se mu neodměnil. Největší zásluhy získal sobě o mládež; povzbudme ji, aby Otčenášem dala vděk svůj na jevo. Veliké zásluhy vydobyl si o duchovenstvo, jež prosíme, aby jeho pamětlivo bylo při oběti nejsvětější. Protivníky pak jeho žádáme, aby kajíce se nezuřili více proti víře a církvi, jejímž věrným sluhou až do skonání byl Karel Vinařický. Po boji ať odpočívá v sv. pokoji!

Z Českého Brodu 24. ledna 1869.
(Sbor literátský.)

Již tomu přes rok, co byly potvrzeny stanovy sboru lit. v Č. Brodu, proto záslužno, aby se o působení jeho zpráva podala. — Dne 3. ledna t. r. odbyval náš sbor literátský svou druhou celoroční čili valnou schůzi. Sbor čítá 34 údů účinkujících (k nimžto i duchovní co představení náležejí) a 31 údů přispívajících. Hlavním předmětem valné schůze byla zpráva o stavu jmění spolkového. Během roku 1868 přijato od údů účinkujících a přispívajících, pak od pohřebů a z fundací úhrnem 190 zl. 67 kr.; vydáno pak na lucerny, knihy a jiné potřeby 140 zl. 42 kr. Ze zbývajících jmění se 40 zl. 30 kr. rozdělilo mezi literáty účinkující, při čemž zvláště na odměnu ředitele a jeho zástupců ohled vzat byl. Ve schůzi ustanoven pro rok 1869 příspěvek 10 zl. na pohřeb řádných údů. Též roztrženi byli literáti na 6 tříd, aby i všedního dne při službách Božích po třídě se účastnili. — Sbor lit. v Č. Brodu nemálo přispívá k zvelebení služeb Božích a jiných posvátných úkonů. Tak zpívání nešpor o slavnostech zajisté každé srdce pozdvihuje a mnoho lidí do chrámu Páně k odpoledním službám Božím láká. Zvláště tu podotknouti sluší, že již od dávna se zde zpívaly v adventě staročeské zpěvy rorátní,

avšak dříve jen od několika málo mužů a ne zcela pravidelně.

V roce předešlém ale počalo řádné cvičení sboru ve zpěvích rorátních, a v adventě přednášel je celý sbor k hlasu varhan při ochotném spoluúčinkování pp. učitelů způsobem velebným k nemalému potěšení všech osadníků, jenž časně z rána chrám Páně naplnili a vážným zpěvům těmto naslouchali. Před půlnoční zpíval sbor lit. české círk. hodinky střídavě s ostatními cvičenými zpěváky, kteříž „Invitatorium“ a „Responsoría“ dle „Manuale“ od Škroupa způsobem velmi dojemným přednášeli. — Literáty často vidíme doprovázeti v Pánu zesnulých na místo odpočínutí; svým úduům jdou z povinnosti, avšak i od mnohých jiných bývají pozváni; neboť každého to těší, když celý sbor lit. s černou umbelou rakev předchází a střídavě s hudebníky žalm „Smiluj se nade mnou Bože“ pje.

Tolik se mi zdálo jen v krátkosti podotknouti o našem sboru literátském; častým cvičením, které se každou neděli po požehnání odbyvá, doufám že dosáhne větší zběhlosti ve zpěvu a vždy více bude moci působiti k zvelebení služeb Božích. Kéžby za těchto rozervaných časů sv. církev katolická, pravá víra a vroucí nábožnost na sborech literátských vždy větší podpory nalezala!

F. V.

Z Polabí dne 24. ledna 1869.
(Ohlas z kraje.)

Nemýlil jsi se ani neklamal rozmilý Blahověste, když jsi v úvaze o minulém roce pověděl: „Mnohým otevřel oči, aby viděli, mnohých probudil ze sna netečnosti, nejednoho přiměl k tomu, aby se přihlásil a přivínil k církvi a jejím pastýřům.“ Že tomu tak, přisvědčí každý, kdo pozoruje život po kraji, aspoň zdejším. Mezi *kněžstvem* postoupila nadšenost a činnost měrou podivuhodnou. Kterí bývali línávi v církevních službách, učiněni jsou horliví; kteří se ohlíželi za světem, přilnuli vřejeji ke království Božímu, jsou snažnější v zapírání sebe. Ovšem nemůže se to tvrditi o všech. Avšak těchto církevních sluhů nyní bude sotva ve větším poměru k oněm, kdož celým srdcem oddáni jsou svatému povolání svému, ochotní k všelikému obětování sebe, odhodláni po apoštolsku následovati božského Mistra, jenž neměl ani kam by hlavu položil, pro jmeno jeho s radostí trpěti pohanění i okovy, aby viděl svět, že slovo Boží není ukováno. Touž měrou u lidu viděti jest utěšený pokrok v církevním uvědomění a životě, jenž proje-

vuje se pobožností veřejnou i soukromou, přikázanou i odporoučenou, dobročinným podporováním domů Božích i všelikých nábožných účelů, vyslovováním vroucího úcta-stenství ve všem, co děje se v Církvi. Kterí si nevšímalí Církve, nyní na ni obracejí svou pozornost. Kterí byli vlažni u víře, rozhrívají se anebo na celo stydnou, aby neodpadnou-li zjevně od těla církve, byli co oudové mrtví u živých a činných na výstrahu. Mezi kněžstvem i lidem každý musí se ukázati, jakého jest ducha. V tom ohledu posud plní Pán Ježíš, co o něm pověděl předchůdce sv. Jan: „Věječka v ruce jeho jest, vyčistí humno své a shromáždí pšenici do obilnice své, ale plevy páliti bude ohněm neuhasitelným“ (Luk. 4, 17.). Necht odepře se Církvi všecka podpora, ona tím slavněji dokáže světu že nikoliv lidskou, nýbrž božskou mocí stojí. „To jest to vítězství, kteréž přemáhá svět, víra naše.“ (1. Jan. 5, 5.) Dá Bůh, že i u nás potvrdí se slova slovutného velekněze *Dupanloupa*: „Mnozí se domnívali že tím prospějí zájmům světským a prospěli tím víře; celý ten ruch, o němž se zdálo, že jest proti Církvi, obrací se nyní k jejímu prospěchu.“

Nelze ale věrnému srdci i bez trpkého stesku pohlížeti na časové poměry. Bouřlivým větrem pokušení mnohá slabá ratolest se ulomí se stromu života, jímž jest církev, aneb uschne, aby uvržena byla do ohně pekelného. Proto „běda tomu, skrze koho přichází pohoršení!“ I pro vezdejší a společenský život jest se obávati hrozných následků. K čemu dospěje lid, když pozbude víry, zhrdne církví? Dějepis má dost odpovědí i dosvědčí, že jakož nevěra chrlí povodeň vše bourající, i horlivost pro víru snadno vyšlehně v požár všecko uchvacující a nelehce uhasitelný. Nedopouštěj toho Bůh, ale ať se také hledí, aby se nestalo, co psáno: „Vítr rozsívají a víchr žítí budou.“ (Ose. 8, 7.) —s—

KRONIKA.

Z Prahy. Přípravy k oslavení kněžských druhotin sv. Otce Pia IX. nabývají vždy širších rozměrů. Ať pomlčíme o adrese, kteráž z Vídne a o jiné, kteráž z Německa v 10.000 výtiscích k podpisování se rozestřla, vizme, co u nás se chystá. Duchovenstvo Pražské zašle sv. Otcí relikviář s ostatky našich sv. patronů Václava, Vojtěcha a Jana Nepom., zhotovený ze zlata a ozdobený českými drahokamy v ceně 1000 zl.; věřící lid upisuje dobré skutky,

kteréž v den slavnosti vykoná, skládaje i halfr sv.-Petrský. Katolická jednota Pražská zašle sv. Otcí nejméně 500 franků s následujícím blahopřáním:

Svatý Otče! Slavnost kněžských druhotin, kterouž Svatost Vaše s pomocí Boží konati bude dne desátého měsíce dubna t. r., naplňuje srdce věřících po veškerém katolickém světě radostí a jásáním a povznáší jich, aby chválu a díky vzdali Hospodinu, jenž toho a takového Církvi své dáti ráčil pastýře. — Ve spolku se všemi těmito věrnými budeme také my, v hluboké pokoře podepsaní členové Jednoty katolické pod ochranou sv. Vojtěcha v Praze v Čechách, převážnou onu památku slaviti plesajíce a vroucně prosíce Boha všemohoucího a nejvyššího dobrotivého, aby Tebe, Svátý Otče! bedlivého vůdce křesťanstva a zjevené pravdy strážce a obránce, k naší útěše a podpoře, kteréž zvláště za těchto trudných časů velice zapotřebí máme, na mnohá léta ve zdraví zachovati, chrániti a řídití ráčil. — S tímto blahopřáním v pokoře přistupujíce k posvátnému trůnu Tvému v tento slavnostný den vyznáváme zřejmě a před veškerým světem, že v Tobě, Svátý Otče, mile uznáváme nejvyšší viditelnou hlavu Církve svaté, v Tobě spatřujeme a ctíme náměstka Kristova, jemuž Pán skrze knížete apoštolův odevzdal klíče království nebeského: Tvůj hlas jest nám hlasem Spasitele našeho; Tvoje ústa hlásají nám vůli Boží. Tobě tedy, Otče Svátý, slibujeme nezvratnou věrnost a synovskou poslušnost; ať se co chce s námi děje, my nespustíme se nikdy Tebe, Svátý Otče, aniž Stolicе apoštolské, kteráž jest učitelkou pravdy, aniž svaté Římské Církve, kteráž jest samospasitelná, hotovi jsouce v této Církvi a dle jejích zákonů žiti, v ní a kdyby třeba bylo, pro ni i zemřiti! — Račiz Svatost Vaše toto upřímné osvědčení našich citů a synovské oddanosti spolu s obětí, kterouž láska naše pokorně podává, blahosklonně přijmouti a požehnání apoštolské, za kteréž co nejvřeleji prosíme, milostivě nám uděliti.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 8.—12. t. m. u sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně, od 13.—17. u Křížovníků.

— Odpolední česká kázání postní budou se konati: každou středu o 4. hod. u sv. Haštala, u sv. Havla a u sv. Štěpána. V pátek o 4. hod. u sv. Ducha, u sv. Petra, u sv. Vojtěcha v Jirchářích a na Vyšehradě. V neděli o 1/2 3. hod. u sv. Salvatora v semináři a v kostele na sv. poli Malostranském; ve 3 h. na Strahově, o 1/2 4 h. u sv. Ignacia, na Karlově a v Podskalí; ve 4 h. v Týně, u sv. Mikuláše a v Karlíně.

— V I. neděli postní, 14. t. m., v

6 hodin večer otevře se první valnou schůzí v místnostech spolkových „u zlatého zajíce“ v Liliové ulici č. 246—I., 1. poschodí, „Beseda katolická“, jejímž účelem dle stanov jest: „aby se rozhodně katolicky smýšlející mužové bez rozdílu národnosti častěji scházeti, přátelsky rozmlouvati a vůbec i baviti mohli, jak se na katolické muže sluší.“ Zakládající údové složí nejméně 100 zl. jednou na vždycky, přispívající prozatím 6 zl. ročně. Zdař Bůh, by nová tato Beseda stala se ohniskem a středem katol. života v Praze.

— *Z Budějovic* došel nás pastýřský list J. Exc. nejdůst. p. biskupa o slovech: „Pane zachovej nás, hyneme,“ kterýž svým časem, bude-li dovoleno, uveřejníme. — V min. roce 1868 udělil nejdůst. p. biskup v diecési své sv. birmování 23746 osobám. — Týž nejdůst. pán obrací se v č. 3. Ordin. Listů tklivými slovy ku kněžstvu svého biskupství, aby stavbu chrámu sv. Václava při bisk. konviktu a gymnasiu v Budějovicích podporovali bezplatným sloužením mší sv., na něž stipendia obdržel od nejdůst. p. biskupa Lineckého.

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna*.“ Svazek 3. (únorový) přináší na slavnost Očišťování P. Marie řeč (III.) o osvětě a pokroku tohoto času; na ned. II. po Devětnáku: Od Ježíše doufá věřící i nevěřící pomoci, protože jest Bůh; na ned. I. postní: 1. Žádost těla po rozkoších — největší svůdkyně k hříchu, 2. Prikázání postu; na ned. II. postní: 1. Vlastní výpovědi Ježíšovy potvrzují Božské synovství jeho, 2. Kterak se proměny radostné dochází, 3. o generální zpovědi; na ned. III. postní: Úvaha o slovech „Jsem poslední věci člověka toho horší nežli první,“ 2. každé samo v sobě rozdělené království pustne; na ned. IV. postní: 1. Tělo Páně, 2. Nejsv. Svátost jest nejdražším pokrmem duševním; na ned. V. postní: 1. Nepřátelé slova Božího, 2. Vůle nešlechtná jest hlavní příčinou nevěry.

— „*Keři a epistolý*“ atd. od Hnojka. Sešit 2. (str. 81—160).

— „*Vroucí vzdechy k Bohu*.“ Výbor modliteb a poučení pro vzdělaný mladý věk. Dle katolických spisů českých a polských sestavil P. J. Beran, kooperator. Nákladem kněbkupectví B. Stýbla v Praze. Stran 378, s 3 ocelorytinami. S aprobačí b. konsistoře v Hradci Králové. Nová tato modlitební knížka vyniká nad jiné toho druhu netoliko slušnou úpravou, ale i obsahem svým, podávajíc vedle obyčejných modliteb též příslušná

rozjímání a stručné poučení o slavnostech celého roku. Mše sv. otiskána tu dle missálu latinsky a zároveň v překladu českém.

— „*O zvířatech hospodářských*.“ Čítanka pro kandidáty učitelství, hospodáře a dospělou mládež českoslovanskou. Sepsal Jan L. Mašek, V Praze 1869. Nákladem kněbkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. Str. 56.

— „*Praktický návod pro zahradníka*, aneb: Dobrá rada, kterak se dle více než 30leté zkušenosti veškeré práce zahradnické dle měsíců atd. v pravý čas a nejlépe vykonávají.“ Spolu věčný zahradnický kalendář a užitečná i téměř nevyhnutelně potřebná kniha pro zahradníky, přátele zahrad, hospodáře a pro hospodářství vůbec. Dle mnohletých zkušeností nově zpracoval zkušený zahradník. V Praze 1868. Nákladem kněbkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. Sešit 2., 3. a 4. Str. 65—256. Příštím sešitem 5. bude dílo toto ukončeno.

— *K Dědictví sv. Prokopa* přistoupili (zaslal Šeb. Kubínek): pp. Jos. Peč, far. v Vyvaní, Šimon Svoboda, far. v Zaječí, Jos. Loucký, kooper. v Tvrdonicích, Jos. Čech, rolník v Mor. Kynčicích, Frant. Nesrsta, rolník v Lišni, Alois Picka, písař v továrně v Dol. Kounicích, Tomáš Nohel, rolník v Blazovicích, Ondřej Spáčil, rolník v Křenovicích; bohoslovci v Hradci Králové: Karel Syrový, Karel Mičko, Jan Dvořák, Frant. Hrubý, Ant. Svoboda, Vác. Bezděk, Jos. Kaplan, Kar. Pražan, Ant. Brdičec, Otakar Richter a Ant. Holub; Ignác Hustý, voskář v Dol. Kounicích, Marie Valešova v Veverské Bítýšce, Frant. Palíšek, kaplan v Lišni, Emil Weinbrenner, kaplan v Šlapanicích a Thekla Šnedarová, manželka rolníka v Němčicích.

Zápisky sv.-Janského Dědictví.

K sv.-Janskému Dědictví v Praze přistoupili ještě koncem roku 1868. *Z Čech*: Josefa Zimova v Nov. Bydžově, Jan Šmíd v Zádusí, Anna Pokorná v Podolí, Václav Mareš z Velk. Hlasiva, Jan Herlík a Marie Herlíková v Mrdakově, Kateř. Klára Trčková v Lhenicích, Kateř. Anna Zárubová a Barbora Alžběta Nováková ve Vatkově, rod Antonína Diviška v Pěčíně, Antonín Hrnčíř v Týnci nad Labem, Jan Pospíšil v Bračicích; statek Šrámkův v Záluží.

Z Moravy: Tomáš Arnošt v Polkovicích, Františka Vitásková v Prostějově, rod † Pavla Kašpara a Marie v Biskupstvu, rod Innocencie Šuraňové a Anna Knotová v Knězpoli, Mariana Oplustilová v Smržicích, Mariana Sovova v Silečicích, Mariana Richterová v Třídvořích, Kateřina Tjoková v Žerotíně, Jan Sedláček v Tučapech, Mariana

Fuseková v Kněžpoli, Mariana Skořupová v Mor. Ostrově, Anna Bednášková ve Vítkovicích, Majd. Kozubková ve Vítkovicích, Barbora Přecechtělová v Lobodících, škola farní v Konici, škola obecní v Buděcku, Anna Vodičková v Kounici, rod † Jakuba Drbálka a Anastasie v Klenovicích, Jan Obrtel a Anna Obertelová v Henčlově, Antonie Čechová v Starém městě, rod Martina a Barbory Vávrových v Kostelanech, Agata Klímková v Slávkově.

Z Uher: rod Jana a † manželky Evy a Filip Majzum v Nových Zámkách.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Karel *Vinařický*, sídelní kanovník a administr. děkanství in temp. na Vyšehradě, čestný rada k. arcib. kons. Pražské a b. kons. Buděj., býv. děkan Vltavo-Týnský a b. vikář i školdozorce téhož střídnictví, zakladatel a první starosta Dědictví sv. Prokopa, redaktor „Časopisu katol. duchovenstva“ atd., po dlouhé a trapné nemoci † d. 3. února (nar. v Slaném 24. led. 1803, vysv. 21. září 1825). Slavný pohřeb konati se bude zejtra 6. t. m. v 9 h. ráno na Vyšehradě.

Vyznamenáni jsou:

- p. Jan *Starý*, farář u nejsv. Trojice a školzorce v obvodu Starého města v Praze,
p. Frant. *Vilímek*, děkan v Spáleném Poříčí, Rokycanský k. arc. vikář a školdozorce, a
p. Frant. *Janda*, farář v Přistoupímě, Českobrodský k. arc. vikář a školdozorce, jmenování jsou čest. radý kníž. arcibisk. konsistoře;
p. Jos. *Mottl*, farář na Kladně, jmen. sekretářem vik. Slanského;
p. Frant. *Hrádek*, vicerektor v k. arcib. semináři, dr. theol., jmenován k. arcib. examínátorem při přísných zkouškách z mravouky a pastýř. bohosloví;
p. Ant. *Reinwarth*, c. k. řád. a veřejný profesor past. bohosloví v jaz. něm., povýšen jest za dr. theol. na vysokých školách Pražských.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. Karel *Rauscher*, kapl. v Jesenici (diec. Litom.), za faráře v Metikalově.

Uprázdňené místo:

Místo II. *katechety* na c. k. něm. hl. škole Malostranské, (služné 600 zl.) do 6. března.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Alois *Fabian*, Kalištský farář na odpoč. v Kališti dne 28. ledna (nar. v Králové

Hradci 17. července 1797, kněz od 1. listop. 1820);

- p. Ant. *Scholz*, farář v Knapovci, dne 22. ledna (nar. v Broumově 8. dubna 1804, kněz od 24. srpna 1827).

Vyznamenán jest:

- P. Karel *Šindelář*, ř. praemon. v Želivě, řed. gymnasia v Něm. Brodě, obdržel zl. záslužný kříž s korunou.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Patřil*, farář v Tučápech (Budějov. diec.), za faráře do Jeřic;
p. Jan *Matouš*, farář v Rtyni, za faráře do Hronova;
p. Frant. *Preclík*, administrator, za faráře v Nových Dvorech;
p. Robert *Višňák*, kapl. v Trutnově za admin. do Harrachsdorfu;
p. Eman. *Müller*, koop. za admin. in spirit. ve Vilímově;
p. Frant. *Krblich*, admin. v Lánech, za kazatele při chrámu sv. Ignáce v Jičíně,
p. Eduard *Knopp*, koop. v Schwarzenthalu, za kapl. do Trutnova;
p. Frant. *Proschwitzer*, koop. z Pilnikova do Schwarzenthalu.

Uprázdňená místa:

Knapovec, fara patr. náb. matice, od 24. led. *Rtyně*, fara patron. kníž. Lippe-Schaumburga od 27. ledna do 10. března.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Vackář*, b. vikář a děkan v Postoloprtech (diec. Litoměř.), za děkana v Soběslavi;
p. Václ. *Marek*, far. Olešnický, potvrzen co uč. nábož. na vyšší reálné škole v Budějovicích;
p. Karel *Kortus*, admin. za faráře u sv. Jana;
p. Jos. *Fulín*, kapl. za admin. v Olešnici;
p. Vác. *Chvojan*, kapl. v Plánici, za admin. v Neuraze;

- p. Vác. *Bruha*, kapl. za admin. v Malé Chyšce.

Uprázdňená místa:

Olešnice, fara patron. města Budějovic do 24. února.

Neuraz, fara patron. nábož. fondu, do 15. února.
Malá Chyška, fara patron. p. Fr. Lamprechta, do 1. března.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- P. Frant. *Schirgy*, kněz Tov. Jež. v Šejnově (Bohusudově), 11. ledna.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ant. *Kurz*, supl. profes. na theol. ústavu Litoměřic., za faráře v Brandově;
p. Ant. *Svoboda*, kapl. v Skorotcích, za faráře v Kostomlatech;
p. Ant. *Hienek*, kapl. z Radonic do Skorotíc

- p. Ant. *Kühn*, kapl. z Mergenthalu do Liberce;
- p. Jak. *Kasper*, kapl. z Šenova do Mergenthalu;
- p. Frant. *Tschischka*, kapl. z Žibel do Jesenic.

Uprázdňená místa :

Postoloprty, děkanství patron. knížete Schwarzenberga, od 14. ledna.

Místo *katechety* na hl. a niž. realné škole v *Ml. Boleslavi*, od 14. ledna (služné 630 zl.)

Druhotiny kněžské budou — dá-li Pán Bůh — letošního roku slaviti p. t. kněží:

V arcibiskupství Pražském :

- J. Milost světící p. biskup **Petr Krejčí**, biskup, Oropenský, generalní vikář i děkan kapitoly u sv. Víta; nar. v Březině 27. června 1796, vysv. na kněžství 24. srpna 1819, za biskupa posvěcen 28. ún. 1858;
- p. Ant. **Černý**, kn. arc. notář, býv. polní kaplan, nar. v Král. Kradci 17. ledna 1794; vysv. 11. února 1819;
- p. Frant. **Effenberger**, bisk. rada kons. a notář Litoměř., býv. c. k. školní rada; nar. v Gruně 18. listop. 1795, vysv. 24. srp. 1819;
- P. Rudolf **Frank**, z ř. August. u sv. Tomáše, bisk. notář Litom. a os. děkan; nar. v Mostu 9. února 1796, vysv. 15. srp. 1819;
- p. Ignác **Hanka**, farář u sv. Jindřicha v Praze. nar. v Lipě 16. října 1793, vysv. 15. srpna 1819;
- P. Vojt. **Henika**, z ř. Bened. v Emauzích, býv. polní kaplan, nar. v Rakovníku 30. října 1791, vysv. 21. září 1819;
- P. Robert **Koepl**, z ř. prem. v Teplé, os. děkan v Stodu, nar. v Neustadlu 23. července 1796, vysv. 15. srpna 1819;
- P. Václav **Kozelka**, komendátor ř. křižovn., dr. theol., cis. rada a prof. bibl. studium ve Vídni, býv. prof. theol. v Praze, nar. v Přelouči 6. pros. 1795, vysv. 15. srpna 1819;
- p. Jiří **Rohlena**, farář v Hostivících, nar. v Blešně 4. září 1794, vysv. 24. srpna 1819;
- P. Theod. **Weymann**, z ř. prem. v Teplé, býv. adm. fary; nar. v Stodu 27. listop. 1793, vysv. 11. února 1819;
- p. Jan **Záveský**, os. děkan v Chržíně, nar. v Radošíně 30. října 1790, vysv. 15. srpna 1819.

V biskupství Litoměřickém :

- p. Jan **Jedlička**, far. v Kadtlně, nar. v Jičíně 24. června 1796, vysv. 23. srpna 1819;
- p. Aug. **Münnich**, os. děkan v Žaboklikách, nar. v Č. Lipě 19. července 1794, vysv. 24. srpna 1819;
- p. Jan **Palánek**, děkan v Sobotce, nar. v Navarově 19. září 1793, vysv. 24. srp. 1819;
- p. Václav **Plachta**, zám. kaplan ve Svijanech.

os. farář, nar. v Mělníce 7. pros. 1790, vysv. 24. srpna 1819;

- p. Jos. **Schmelzer**, os. děkan v Želči, nar. v Stachlé 13. dub. 1794, vysv. 24. srp. 1819;
- p. Jos. **Schröter**, farář v Albrechtodrfu, nar. v v Liberci 8. dubna 1793, vysv. 24. srpna 1819;
- p. Jos. **Uslar**, farář v Rošovicích, nar. v Č. Lipě 17. února 1794, vysv. 24. srpna 1819.

V biskupství Kralohradeckém :

- p. Flor. **Bien**, os. farář, kněz na odp. v Jilemnici, nar. v Nové Vsi 15. ledna 1793, vysv. 24. srpna 1819;
- p. Jan **Cisař**, bisk. notář a býv. polní kaplan (nyní ve Štýrském Hradci), nar. v Trebechovicích 14. září 1796, vysv. 4. listopadu 1819;
- p. Karel **Scharfenberger**, farář v Bystré, nar. v Jaroměři 31. března 1796, vysv. 10. dubna 1819;
- p. Ambrož **Schmied**, os. děkan v Starých Bukách, nar. v Trutnově 14. května 1792, vysv. 24. srpna 1819;
- p. Aug. **Štěpánek**, býv. farář v Pravoníně a sekr. vikar., nar. ve Vestci 2. února 1794, vysv. 24. srpna 1819;
- p. Jan **Zedníček**, býv. farář v Zbislavi, nar. ve Vys. Mýtě 18. února 1796, vysv. 24. srpna 1819;
- p. Frant. **Zeman**, farář v Choceň, nar. v Hostovicích 8. pros. 1794, vysv. 24. srp. 1819.

V biskupství Budějovickém :

- p. Jan **Bauernhansl**, kněz na odpoč. v Pelhřimově, nar. v Jindř. Hradci 26. května 1796, vysv. 11. května 1819;
- p. Frant. **Buděšinský**, býv. farář, nyní na odp. ve Volyni, nar. ve Volyni 11. listop. 1793, vysv. 15. srpna 1819;
- p. Vác. **Dušek**, os. děkan v Hořepníku, nar. v Záblati 20. srpna 1790, vysv. 22. srpna 1819;
- p. Aug. **Gedlička**, farář v Záboří, nar. v Kasejovicích 23. června 1795, vysv. 15. srpna 1819;
- p. Jos. **Kobler**, děkan v Klatovech, nar. v Klatovech 27. března 1796, vysv. 14. dub. 1819;
- p. Frant. **Nitsch**, os. děkan ve Zhuři, nar. v Jindř. Hradci 26. listop. 1796, vysv. 8. listopadu 1819;
- p. Jos. **Rambousek**, farář v Jilovicích, nar. v Slaných 18. prosince 1792, vysv. 24. srpna 1819;
- p. Jos. **Worlíček**, bisk. notář a býv. farář, nar. v Chejnově 27. prosince 1793, vysv. 22. srpna 1819;

(Vesměs jubilantů letos 33; roku 1868 bylo 22, r. 1867 pouze 19; roku 1866 rovněž jako letos 33.)

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arch. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v katol. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST

KLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

**Předplácí se
v expedici**
a u všech řádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
jenom v expedici
Celoroč.: 3 zl. — kr
půlroč.: 1 zl. 55 kr

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Ovoce kříže.

Sedmero postních kázání.

III. O nejsv. Svátosti oltářní.

„Jakž jim řekl: Já jsem! postou-
pili zpět a padli na zem.“
(Jan 18, 6.)

Před očima mýma rozkládá se zahrada Getsemanská na hoře Olivetské; — vidím Ježíše, an tu padá na tvář svou a modlí se; vidím anděla s nebe, an ukazuje se mu, aby ho posilnil. — Posilněn andělem, povstál Spasitel náš od modlitby a vrací se k učeníkům svým, jenž sedí opodál a spí; — *spí*, ač Pán odchází, aby se modlili jim byl přikazoval: *Bdětež, a modlete se*; oni spí, přemoženi jsouce *zármutkem* nad tím, co by očekávalo drahého mistra jejich. — Pán je budí, a pln tesklivosti oznamuje jim začátek svého utrpení, oznamuje jim příchod zrádce. „*Aj*“ volát smutně, „*přiblížila se hodina a Syn člověka vydán bude v ruce hříšných. Vstaňtež, pojďme! přiblížil se, který mne zradí.*“ A hle, již tu Jidáš; „*přišel*“, praví evangelista, „*a s ním zástup mnohý s lucernami a pochodněmi, s meči a kyjmi a zbraní jinou, posláni jsouce od knížat kněžských a starších lidu.*“ Spasitel kráčí proti nim; již slyší Jidáše mluvit: „*Kteréhožkoli políbím, tenť jest, držte ho*“; již se vidí políbením jeho zrazena; nicméně ale ptá se neohroženě těchto přichozích: „*Koho hledáte?*“ Odpověďším pak jemu: „*Ježíše Nazaretského,*“ praví: „*Jáť jsem.*“ A jakž jim byl řekl: „*Já jsem*“: *postupují zpět a padají na zem.*“ Tak mocně otřásl dušemi jejich slovo Páně, nenadále se jim objevilšího u božské své velebnosti a slávy.

„*Já jsem*!“ Tak volá Ježíš Kristus až podnes; volá tak obzvláště z jedné svátosti. Působí sice ve všech svátostech; neboť božská láska jeho a dobrota opatřila a opatřuje bez ustání viditelná svatých

svátostí znamení blahočinnou mocí neviditelné — posvěcující milosti Boží: sám přítomen ale jest jen v jedné, jen z jedné ozývá se věřícím slovo jeho: Já jsem, — ze Svátosti oltářní totiž, kteráž jest pravé tělo a pravá krev jeho ve způsobách chleba a vína. Avšak — neznít toto „*Já jsem*“ všechněm stejně; aniž ukazuje na jednom takový účinek, jako na druhém. Toto slovo Kristovo, dotknuvši se na hoře Olivetské zároveň i přítomných tu učeníků, nejen nepřátel jeho, jinak přece dotklo se oněch a zcela jinak opět těchto. Učeníci, jak neměli se radovati, vidouce Mistra svého v takové velebnosti, vidouce, že pouhým slovem rotu žoldnérů v prach položil? jak neměli se radovati z nadpřirozené moci jeho? jak neměli se radovati, nabývající přesvědčení, že v pravdě jest, zač ho měli, — že v pravdě Syn Boží? Ony odvážlivé zlomyslníky však poděsila velebná tvář Páně a velebné slovo jeho tak, že *postoupili zpět a padli na zem.* — Podobně bývá i přítomnost jeho v nejsvětější Svátosti a zní se ozývající slovo jeho „*Já jsem*“ mnohým příčinou radosti, mnohým zase příčinou strachu a hrůzy; jelikož to jednom přináší život, jiným smrt. Než — jest se ptáti, komu pak život a komu smrt? Odpověď dává nám sv. Tomáš Akvinský, an o stolu Páně důmyslně píše:

„Zlí i dobří k němu pílí;

— rozličné však jsou jich díly,
života neb záhynu:

dobrým k žití, zlým je k smrti.“

Přítomnost Krista Ježíše v nejsvětější Svátosti oltářní přináší tedy 1. dobrým život; 2. zlým smrt.

1.

Na hoře Tábor ukázal se Pán Ježíš též u velebnosti a slávy, jako na hoře Olivetské. Ukázal se tam sv. Petrovi, Jakubu a Janovi v světlém oblaku, s tvářmi jak slunce

se stkvíci, v rouchu jak snůh bílém a při nebeském hlaholu slov: „*Tentot jest Syn můj milý, v němž jsem si dobře zalíbil; toho poslouchajte.*“ Rozvažujete-li, jakou z toho pocítili učenci radost, počíná se zajisté v každém z vás toužebný ozývati hlas: „Kéž by i mně bylo lze spatřiti Spasitele v takové velebnosti a slávě! Slyšte však: Kristus Pán miloval nás tak velice, že pro spasení naše přijal na se člověčenství, že trpěl pro nás na zemi všelikou bídu, všeliký nedostatek a trampoty a protivenství; že za nás podstoupil konečně smrt kříže. Aniž dost na tom. Láska jeho ku pokolení lidskému byla ještě větší. Mám opustiti dítky své? — Tak ptalo se otcovské srdce jeho; mám docela a na vždy opustiti miláčky své, pro něž na kříži umru? Nikoli, synové a dcery, mluvilo pečlivě srdce dále, zcela vás neopustím. Odkáži vám tělo své, jež jsem z Marie P. přijal; odkáži vám krev svou, kteráž za vás na kříži bude vylita; odkáži vám duši svou, anaf pro vás až k smrti smutna bude; odkáži vám člověčenství své i božství, vše co mám a čím jsem se z lásky k vám byl stal: a za státny, v nichž bych mezi vámi přebýval, vymíním si oltáře. — A zasedna k poslední s učeníky svými večeri, vzal chléb, dobrořečil, lámal a dával jim řka: „*Vezměte a jezte; totot jest tělo mé.*“ Pak vzal kalich, díky činil a dal jim řka: „*Totot jest krev má. To činite na mou památku.*“ Od té chvíle pak tento Bůhčlověk, tento král králův, v jehož rukou jsou všechny končiny země, tento Hospodin zástupů, před nímž každé koleno klekati má, nebeských, zemských i pekelných, — od té chvíle přebývá na oltářích našich, přebývá tu s božstvím svým i člověčenstvím; zahaluje ale velebnost svou v prostičké podstaty chleba a vína, dobře věda, jestliže *královna ze Sáby, uzřevši Šalomouna v nádhernosti a slávě jeho, pozbyla ducha, a jestliže oni tři učenci na hoře Tábor, uzřevše proměnění Páně, padli jako v ómdlení na tváře své: tím méně že by snesli slabé oči naše vzezření jeho, že by musily pro jeho záři a lesk oslnouti, ba vyschnouti.* — Kristus Pán mezi námi přítomen jest na oltářích a na oltářích se také objevuje. Jako se však na hoře Tábor ukázal toliko třem z apoštolů svých, toliko miláčkům a nejvěrnějším svým přátelům: tak i nyní objevuje se jen některým. Spůsoby chleba a vína vidí sice všickni; všickni vidí svatou hostii; k tomu dopomáhá jim oko tělesné; — Syna Boží vslavě jeho nevidí v ní ale jen dobří. Dobří,

jakmile vstupují do svatyně chrámové a uklánějí se před oltářem, připomínajíce sobě, že tu Kristus má svůj stan: ihned slyší, jako ondy apoštolové na hoře Tábor mluvit Otce nebeského: „*Tentot jest Syn můj milý,*“ a velebně, jako na hoře Olivetské ozývá se jim od oltáře slovo Synovo: „*Já jsem.*“ „*Já jsem, jehož hledáte,*“ volá k nim; „*Já jsem Stvořitel a zachovatel váš, já jsem Vykupitel, Bůh váš. Pojďtež ke mně všickni, kteříž pracujete a obtíženi jste, já vás občerstvím.*“ Zjevíte mi svá trápení, své nehody, své svízele; trpělivě vás vyslechnu, uvážím vaše nářky, setru vaše slzy, zhojím vaše rány. Já jsem váš přítel, jehož láska převyšuje lásku matek vašich; a když nebylo mi těžko, obětovati za vás život: co neučinil bych pro vás ještě více?

Syn Boží, král králů zve je k sobě; a není jim třeba, teprv v předsíních očekávat, až by byli předpuštěni před trůn jeho. On sám je k sobě volá. Smějí přistoupiti až k samému trůnu, před samý oltář a třeba celé hodiny s ním rozmlouvat, a čím déle s ním mluví, tím raději je poslouchá; smí se mísiti i v sbory andělů a archandělů, okolo trůnu tu vznášejících se a s nimi prozpěvovati chválu jeho. A vizte, jak to na ně působí! Srdce jejich překypuje těmi nejvřejšími city, a otvírá se bez ostýchání před laskavým tímto přítelem; ruce bezděky povznášejí se vzhůru k oltáři; ústa jejich šeptají upřímné slovo proseb a děků; a zdá se, jakoby viděli Krista Pána: však co pravím? nezdá se jim to pouze, oni vidí Jej skutečně, neboť pevná víra, s jakouž sem přistupují, odhaluje roušku, jízto zakryt jest Kristus Ježíš, a oko jejich duchovní spatřuje ho u vši jeho slávě a velebnosti. I oni vidí tu proměnění, jako sv. Petr, Jan a Jakub. Okem tělesným vidí ovšem jen bílou způsobu chleba; okem víry však vidí Krista též v světlém oblaku, s obličejem jak slunce se stkvícím, v rouchu jak snůh bílém, tak že, jakoby se sv. Pavlem do třetího nebe vtržení, volají v duchu: *Ani oko nevidálo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co by bylo rovno naší radosti a slasti!* —

Než ale Kristus těmto dobrým duším netoliko se objevuje; On se jim *dává také za pokrm.* A — ony ho přijímají zbožně, s pravou vírou a pravou důvěrou: a blaze jim! Pak teprv zvidají, že našly v pravdě, koho hledaly. Především již ta úvaha: Ten, *kteréhož nebesa obsáhnouti nemohou, všemohoucí, věčný a nesmrtelný Bůh že ponavštívil je, nehodně tvory své, dada se jim za pokrm;*

tato úvaha naplňuje srdce jejich svatým úžasem, ale i nevýslovnou pokorou. I pokorou, řku; neb oni si pak nepřestávají připomínati svou ničemnost, svou křehkost, — nepřestávají si připomínati, že všeliké schopnosti jejich a důstojenství a vyznamenání jsou jen z tohoto světa; a připomínajíce si také: *(byťby před světem platili, zač chtěli, před Bohem že jsou jen hříšní tvorové, volají často se žalmistou Páně: „Zhřešil jsem a hřích můj proti mně jest vždycky.“* — A kdož neví, že pokora jest základ a zárodek všechných ctností křesťanských? pokora že udržuje dobrých v bohabojném, bohumilém životě? — Kdo však na zemi bohumile žije, nedojde-li ten života věčného? — — A budiž, že i dobrým u dosažení onoho vznešeného cíle v cestu se staví pokušení vezdejší: jsouce učinění přátely Kristovými, vědí oni, kde hledati útechy, kde hledati poučení a rady, kde podpory a posily ve všelikých svých potřebách. A protože oni Krista Pána v skutku často navštěvují, řkouce po každé, jako sv. Petr na hoře Tábor: „*Pane, dobré jest nám zde býti;*“ navštěvují ho na oltáři přítomného, vypravují mu nehody své a trápení, sdělují mu pokušení k hříchu, v nichž se nacházejí; a když mu byli i prosby své přednesli, odcházejí posílnění na duchu a vrací se zmužile k boji svému s žádostí těla, s žádostí očí a pýchou života, těmito původci veškerého hříchu.

Ježíš ale nepřestává bojovati s nimi; a milost jeho provází je a síla a oblažuje v tomto životě, a neopouští jich ani v smrti. A jak radostné bude jich povstání k soudu! Jak jim bude, až uvidí Spasitele, jehož vidali okem víry v Svátosti oltářní, až ho uvidí ne zahaleného v způsobách chleba, nýbrž až ho spatří okem tělesným, tváří v tvář, an přichází v oblacích nebeských s mocí velelikou a velebností a s anděly svými; a an sedá na trůn a shromáždí okolo sebe všechny národy, aby je soudil! Tehdáž nebudou se ho lekati jako nepřatelé jeho na hoře Olivetské. Jestliže se těšili, když se jim ve Svátosti oltářní ozývalo slovo jeho „Já jsem,“ budeť radost jejich tím větší, až uslyší ze svatých ust jeho živé slovo „Já jsem.“ Já jsem týž Bůh, jemuž v Svátosti oltářní jste se ukláněli; já jsem Spasitel váš, jehož zásluhy jste si v svatém přijímání přisvojovali; já jsem přítel váš, jehož na oltáři přítomného jste navštěvovali, k němuž jste se utíkávali v radostech i v ouzkostech svých. Věřili jste ochotně a rádi výroku mému: „*Totoť jest tělo mé,*

totoť jest krev má,“ aniž vidělo oko vaše v tu chvíli co jiného než spůsoby chleba a vína: mějte tedy jistotu, že právě jste věřili; ve mne skládali jste všechnu naději svou: a nesklamali jste se; já byl jediným předmětem lásky vaší: pročez veškerá stvoření vás blahoslavte, neboť budete okoušeti hojněji než potud lásky mé, aniž mne více ztratíte. „Já jsem,“ jehož jste pohostovali v srdcích svých; za odměnu vejdeté nyní do příbytků mých nebeských a budete seděti za stolem mým v království mém. Já jsem onen chléb života, po němž jste lačnivali: požívejte ho nyní na věky. — A brány nebes otevrou se, a tyto duše dobré vejdou a radosti jejich nebude konce, a bez přestání budou velebiti Pána, jehož přítomnost na oltářích je učinila na věky blaženými, — přinesla jim život.

Přítomnost Krista Ježíše v Svátosti oltářní dobrým tedy přináší život. Avšak kdo jsou tito dobří? Jsou to snad duše takové, které Boha nikdy nehněvají, které jsou zcela prosty jakýchkoli poklesků, které jsou čisty, nevinny a tudíž samy sebou bohumilé? — Ovšem, ti jedině slouli by právem dobrými; ale nebojte se, že byste se nemohli i vy počítati mezi tyto dobré. Spasitel náš zná naši křehkost, naši slabost; ví, jak snadno klesáme a proto nezamítá námi, vidí-li aspoň, že slabost svou přemáháme a že zhřešivše — hříchů svých oplakáváme a upřímně litujeme; ano byť by míra hříchů našich sebe větší byla, nezavrhne nás, jako nezavrhł Marii Magdalenu a kajícího lotra; připouští nás k sobě, připouští nás k svému stolu, vidí-li jen na nás pravou, úplnou kajicnost.

Nuže, chcete-li, můžete i vy dojíti života. Přistupte v pokore a skroušenosti, s důvěrou a pravou kajicností k svatému přijímání; přistupte sem brzy, ještě v tomto postním čase, kde hlasitěji než kdy jindy ozývá se po svatyni chrámové slovo Spasitelovo: „Já jsem;“ přistupte a zvolte: „*Pane, nejsme hodni, ale slituj se nad námi; vejdi pod střechu srdcí našich.*“

Pak ale přijavše Krista, hleďte si vzácného jeho přátelství zachovati; přijímejte svaté tělo jeho častěji, navštěvujte pilně jeho chrámy, jeho sídla, a přesvědčíte se i vy, že přítomnost Krista Ježíše v Svátosti oltářní dobrým přináší život; nezte však nikdy, že zlým přináší smrt.

2.

Vyšel Jidáš a s ním zástup žoldnérů se svítilnami, s provazy, s meči a kyjmi, aby Nejsvětějšího jali a svázali. — Tako-

vý zástup přichází ku Kristu až podnes. Nejsou to samí dobří, jež vidáme přistupovati ku stolu Páně; nejsou to samí neviní, očištění aneb kající; bývají mezi nimi svatokrádezníci, kteří přicházejí též — jako žoldnéři, — by Krista jali a uvrhli do hnušného žaláře srdce svého, hříchy a náruživostmi všeho druhu zprzněného, do srdce neočištěného. Jaká to zaslepenost! Chtějí přijmouti Tělo Páně; chtějí pohostiti v srdci svém božského učitele a Spasitele svého: nevzdali se však bludných světa tohoto zásad, které hřích prohlašují za nic; nespustili se ještě těchto bludiček, které zavádějí v bahno věčné záhuby; oni přicházejí se *svítilnami*. Chtějí, aby Syn Boží vešel s nimi ve spojení, jsou ale ještě plni vášní, a těmi chtěli by sklíčiti a svázati i jeho; oni přicházejí s *provazy*. Chtějí se účastniti zásluh jeho a nabýti milosti jeho; ale černé skvrny hříchů, jež na sobě mají a jichž ani neželí, ani neoplakávají, budou urážeti, ba prorážeti jako meče a kyje srdce přelaskavého Spasitele; oni přicházejí s *meči a kyjmi*. — On však jde proti nim, jako šel proti žoldněrům na hoře Olivetské; a vida, že skutečně k Němu přicházejí, věda, že jeho hledají; hned — jako tehdy — praví jim: „Já jsem. Já jsem Bůh váš,“ dí k nim; „a vy opovažujete se takto ke mně přistupovati?“ Já jsem Spasitel váš; pro vás jsem přišel na svět, přijal lidské tělo na se, pro vás jsem trpěl muky, podstoupil smrt; a vy si mne tak málo vážíte? Očekáváte-li vzácného hosta anebo některého přítele svého: jak tu čistíte a pořádáte a upravujete obydlí svá! A to platí člověku. Mně pak, Bohu, Spasiteli a jak mocnému tak i věrnému příteli svému chcete vykáhati za obydlí to hnušné, hříchů a neřestí a nečistoty plné srdce své? Anebo chcete přistupovati k stolu mému, jakoby to byl stůl váš každodenní? a požívati chléb života, jakoby to byl chléb obyčejný? — Ach, vzdychá On: smilníci, závistníci, lakomeci, nesmířliví, podvodníci a těm podobní mísí se tu mezi dobré, mezi miláčky mé a chtějí s nimi zároveň požívati těla mého, zapomínajíce, že jsem Nejsvětější a nepřijímám nic nečistého, že *srdce a ledví zpytují* a proto že je i mezi dobrými poznávám, nahlížeje v útroby srdcí jejich. Klamou, bláhoví, nehodným přistupováním k večeři Páně toliko lidí, jakoby byli hodní a horliví svaté církve údové: mne ale neoklamou.“ Tak mluví Pán. Jako ale náruživosti oslabily zraky jejich, tak že nepoznávají Krista, rovněž ohluchlo du-

chovní ucho jejich. Oni ho neslyší. — I mluví k nim pečlivý o blaho svých vykoupenců Spasitel poznovu; mluví důtklivěji; mluví ku každému zvlášť, jako ondy k Jidášovi: *(Příteli, nač jsi přišel? políbením chceš zraditi Syna člověka? Já jsem, jemuž se andělé klaní — jehož poslouchají moci mořské, na jehož pouhé pokynutí bouře přestávají; jáť soudce přísný všelikých nepravostí, potrestal jsem bezbožnost a neposlušnost Sodomitských; já dal jsem slavný Jerusálém v popel položití a v hromadu kamení obrátiti; a mne chceš ty zneuctíti? Jidáš vydal mne v ruce cizí; a ty chceš mne zneuctíti sám? — Či mylí vás snad způsob chleba? Vždyť víte, že k vůli vám lidem přijal jsem tuto roušku.)* Rozvažte tedy, co činíte, ať nemusíte se lekatí, až v den poslední zazní hlahol trouby a objevím se vám bez roušky, přicházejí v slávě nebeské soudit živých i mrtvých; — ať nemusíte se lekatí, až řeknu poznovu: „Já jsem,“ jehož svaté tělo jste přijímali nehodně, jehož sv. tělo čisté a neposkvřené jste uvrhli v nečistá srdce svá, *přišedše ke mně jako žoldnéři se svítilnami a provazy a meči a kyjmi*. Vy pak, poznavše nenadále okem tělesným, jehož jste okem duchovním viděti nechtěli, volali byste: Onť jest; „*hory padněte na nás a pahrbkové přikryjte nás!*“ — a leknutím padali byste na zem, jako žoldnéři na hoře Olivetské. Ale pozdě bylo-by, vše bylo by zmeškáno; tamť budu státi co soudce váš spravedlivý a neuposlitený.

Hrůzyplná to slova! Kdo netrnul by při nich? A přece zůstává, drahý Ježíši, pro ty a takové odvážlivce řeč tvá bez účinku. Domlouváš jim marně: neboť srdce jejich jest umořeno hříchy a náruživostmi; mají oči a nevidí, uši a neslyší, však ač tě neslyší a nepoznávají, přece tě přijímají. — Pak ale veta jest po duchovním jich životě: klesají na zem, jako žoldnéři v zahradě Getsemanské; duše jejich umírají aneb již jsou mrtvy.

Nebo kdož neví, co praví sv. Pavel o těch, kteří Svátost oltářní přijímají nehodně? „*Kdokoli,*“ píše on, „*kdokoli jisti bude chléb tento aneb páti kalich Páně nehodně, vinen bude tělem a krví Páně!*“ Proč bude vinen tělem a krví Páně? Protože tělo jeho opět usmrcuje a krev jeho opět prolévá. Posvátné tělo jeho ve svaté hostii jest živo a účinkuje neustále. Kterak může ale účinkovati v srdci svatokrádezníka? kterak může slíti duši, kteráž v sobě nemá již ani dost málo života?

(Kterak může upevňovati ctnosti v srd-

ci, kteréž se všelikému pokušení těla, světa a ďábla zcela oddává? Kterak očistí je od hříchů a skvrn, když nechce se dát očistiti? Kterak může roznítiti oheň lásky Boží v srdci, v němž plápolá jen láska pozemská, láska k marnostem světským? a kterak má učiniti z těla, do něhož vstoupil, *chrám Boží, chrám Ducha svatého*, je-li ono spolu ještě chrámem snad smilství a nečistoty? Svatokrádezník odnímá Spasiteli svému všelikou moc; nenecháváť ho v sobě žíti; on ho duchovně usmrcuje; *on vinen tělem Páně*. A jelikož svatou krev jeho, již přijal s tělem, rozlévá po nečistém srdci svém nehodně, prolévá ji poznovu; *on vinen i krví Páně*. Ukrutní Židé, vidouce divy, které se při smrti Páně udály, zkroutěně *bili se v prsa*: na takovýchto svatokrádežnících ale není ani po přijímání, po zločinu viděti lítosti a kajcnosti, ac jím všude se nalezající obrazy ukřižovaného Spasitele a přecasto o něm v chrámech řeč tak dobře, jako ony divy Židům, připomínají zločinu toho velikost. Srdce jejich jsou zatvrzelá; „*oni jsou již* —“ at mluvím slovy sv. Vavřince Justin. „*v moci ďábla*.“ A protož Apoštol Páně, maje na mysli obyčej své doby, že soudcové vrahům dávali napsaný rozsudek požití, na znamení, že nelze odvolati, píše: „*Kdo jí a pije tělo a krev Páně nehodně, odsouzení sobě jí a pije*.“ jakoby řekl: „Kdo přijal nehodně, toho duše je již odsouzena, ztracena, mrtva.“

Ptáte se, kdo jsou ti, jenž přijímají nehodně? a pravíte: Vždyť pak se přece všichni, prv než k stolu Páně přistupují, zpovídají! Ano, zpovídají se, ale nevycházejí ze zpovědnice očistění, nebývají učiněni opět syny a miláčky Božími; neboť — buď zamlčeli některých hříchů, anebo jich upřímně nelitují, anebo nemají pevného a pravého předsevzetí, že život svůj napraví. A přijímají-li v stavu takovém, anebo přijímají-li, aniž byli odpustili nepřítelům svým, aniž by měli úmysl odcizené navrátiti, učiněné křivdy odvolati a každé příležitosti k hříchu se vystříhati, — přijímají-li tak, činí to nehodně, a přijímání takové přináší jim zahynutí.

Tímto děsným lícením smutných nehodného přijímání následků nechci však vás od stolu Páně odháněti. Přináší přijímání ovšem hříšným smrt: přináší ale zároveň kajícím život. Pročež volám k vám se sv. Pavlem: „*Zkoušejte sami sebe a tak z tohoto chleba jezte*.“ Ano, zkoušejte se zvláště v tomto svatoposlném case, a zpytujte bedlivě svědomí; vzbuzujte v sobě

pravou ošklivost nad svými hříchy a pevnou myslí se od nich odvrátte. Poklekněte zkroutěně v zpovědnici a kajíce se a umíníce sobě upřímně, že povedete od té chvíle život nový, bohumilý — vyznejte se bez strachu ze všech provinění svých, žádného netajíce; a vyjdete odtud očistěni a stolu Páně hodni. Poklekněte již dnes před křížem umučeného Spasitele, upněte zraky své na oltář, kde přebývá Nejsvětější ve Svátosti, a složte tu slib řkouce: Bože a Spasiteli náš, skrytý ve Svátosti! Poslušni hlasu Tvé svaté Církve, kteráž nám prikazuje, abychom aspoň jednou v roce přistoupili k hodům Tvým, přistoupíme, a budeme přijímati tak, aby nám to všem přineslo život. Ty ale žehnejž předsevzetí našemu, a ukaž se nám, když očima víry na tebe patřiti budeme, v slávě své a promluv slovo: „Já jsem“ pro nás potěšitelné; — a když vejdeš pod střechu srdcí našich, zůstaň v nás a nepřestávej v nás žíti ani v životě ani v smrti naší. Vesele a rádi budeme nápotom trávit dny života, nalezajíce ve všelikém světě boji na Tobě podpory; a s radostí budeme též umírat, vědouce, že Ty, jenž přebýval jsi v nás, i nám dáš obydlí na nebesích. Amen. *Fr. Novotný.*

Všeobecný sněm církevní nejbližší příští.

VI.

Bezduvodné obavy před sněmem tímto.

Čeho pak se obáváte, úzkostliví katolíci anebo vy, na všechno potměšile patřící politikové? — Radovati by se mělo lidstvo nad vznešeným úmyslem Pia IX.: neboť v něm spočívá veliká naděje i pro ty, kdo věří, i pro ty, kdo se domnívají, že víry nic nepotřebují. Máte-li víru, víte zajisté, že duch Boží takové sněmy řídí. I budou bezpochyby i tam lidé a dle toho i možná, že se naleznou některé slabosti. A však okáže se tam i mnohá svatá odhodlanost, vznešená ctnost, jasná osvěcenost, čistá a zasvěcená horlivost o čest Boží a spásu duší a podivuhodný duch lásky, nade vším pak vládnouti bude velebná Božská moc, a Bůh bude ten, jenž zde jako vždycky dílo své k dokonalosti dovede.

„Bůh působí,“ dí Fenelon, „že biskupové, když toho třeba jest, svobodně se v jedno scházejí, že dostatečnou opatření jsouce učeností, bedlivý na to pozor dávají, aby žádný špatný důvod nesvedl proti pravdě ty, kteří strážci jejími býti mají. Mohou mezi poradami nepravé náhledy se vyskyt-

nouti; ale Bůh mocen jest, aby z nich vyvodil, co Jemuse líbí; On je vede ku konci a výsledek dospěje jistě a neomylně k tomu cíli, kterýž On byl určil.*)

Ale, bychom i byli tak nešťastní a nebyli křesťany a tudíž neuznávali v hlasu církve hlasu Božího, zdali pak bychom i s toho stanoviska čistě lidského mohli nalezt něco, co by lásky a vážnosti naší tak hodné bylo, jako jest tato velikolepá snaha církve katolické, ana se vši sobě možnou silou pracuje k osvětlení, k uspokojení světa? A což jest vznešenějšího a velebnějšího nad shromáždění těchto sedmi až osmi set biskupů, přicházejících z Evropy, Asie, Afriky, z obou Ameriky i z nejzazších výsp Oceanie, výtěčných a veledůstojných věkem, vědou, ctností a zastupujících i veškeré země, v kterých obývají, i veškeré kmeny lidské, jichž duchovními otci jsou? Jest to opravdu porada veškerého člověčenstva. Podobného divadla nelze spatřiti na celém světě, a to bude viděti v Římě. Kdo tedy nemá mysl zastíněnou předsudky bezdůvodnými, jakých pak by se nadál a obával buď útržek nebo přílišností anebo svévolných urputností od shromáždění, záležejícího z starců, přišedších ze všech konců země, sobě vespolek neznámých, sjednocených toliko jednotou víry a ctností? Kdež na světě lze naleztí úplnější výraz a vznešenější ujistění moudrosti, i jak jí pouze lidé rozumějí.

Slyšel jsem jednou říci, že nynější svět z mnohé zkušenosti si omrzal uvěřiti jednotlivci a má více důvěry v sněmy; nuže, jaký sněm mohlby se prokázati takovým soujmem osvěty, neodvislosti a rozmanitosti v jednotě?

Kdo jsou ti biskupové? — Poznejte každého z nich dle jeho hesla:

„Ve jménu Páně!“ — „Přináším pokoj!“
— „Žádám osvětlení!“ — „Rozšiřuji lásku!“
— „Neostýchám se práce!“ — „Sloužím Bohu!“ — „Neznám leč Krista!“ — „Všem všecko!“ — „Přemáhati zlé dobrem!“ — „Pokoj a láskou!“ — a t. d.

Vzdavše se svého prvnějšího jména, tak se podepisují jmenem některého svatého a jmenem města; vlastní jich jméno zaniklo, jako jméno stavitelovo v základním kameni chrámovém. Zde se čte: Babylon a Jerusálém, New-York a Westminster, Efesus a Antiochie, Kartago i Sidon, Mnichov i Dublin, Toledo a Mechlin, Kolín a Mohuč, Paříž a Peking, Vídeň a Lima. Tu se ob-

jeví jména: Petr, Pavel, Jan, František, Vincenc, Augustin, Dominik, jména mužů, jenž byli osvětou národů, hlásající jim svaté evangelium. Jména ta nepoukazují toliko zpět v minulost, ale i napřed v budoucnost, tento jest na moři červeném, ten v Dahomey; ten na Oregonu, ten v Natalu; ten ve Viktorii, ten v Saigону. My pracujeme pro budoucnost, ačkoliv nás svět nazývá muži minulosti; my pracujeme pro země, které ještě ani města neznají, pro národy, kteří nemají jména. My jdeme dále než věda, než obchod, až tam, kde jsme ještě sami; všecky předcházíme. A bychomť i vaše cestovníky nepředstihli, spěcháme, abychom je dostihli, a proč? — abychom křestili, t. j. učinili z divochů lidi, národy. Čeho se tedy bojíte? Co vám působí starosti ten sněm, vám, jenž se v hrdé důvěře v sebe závete muži pokroku a hrdinami, jichž jest budoucnost?

Jest snad národnost, jest vlast vaše sněmem tím ohrožena? Jak možná, aby národnosti byly ohroženy aneb zrazeny muži, zastupujícími všecky známé národnosti na světě, kteří se na svou národnost odvolávají, ve svém národě a pro zachránění víry jeho žijí? Zasadí-li pak se biskupové polští spolu s irskými o potlačení svých vlastí? Je-li pak některý francouzský, anglický a nebo jiného národu biskup, jenž by komu v lásce své vlastenecké něco zadal a nebyl tak dobrým vlastencem jako kterýkoliv z rodáků jeho?

A svoboda, — má-li pak větší příčiny k obavám? Co se jí může státi od mužů, kteří od věku katakomb až k ubití u Karmelitánů*) svými životy křesťanství založili a krev svou vycedili, když násilnictví s církví i svobodu vraždilo? Spiknou-li pak se biskupové američtí s belgickými, hollandskými a švýcarskými proti svobodě? Dorozumějí-li pak se biskupové zemí východních s francouzskými a jiných a jiných zemí, aby dobrodiní despotismu velebili?

Nikoliv, není ani zbla pravdy na všech těch obavách, a nebyloby nám bojovati proti přeludům takovým, kdyby na dně jich nebyla jemně natažená osnova nenávisť, která předvídajíc něco dobrého o sněmu tom, za všecko by jej ráda zkazila. Co učiní ten sněm? Nejsem tu k tomu, abych to řekl; Bůh sám to ví za nyněj-

*) Instruction pastorale sur les cas de conscience. ch. II. art 3. 2. mars. 1705.

*) Naráží na ubití přemnohých své víře věrných kněží v bývalém klášteře Karmelitánů v Paříži za doby franc. revoluce v tak řečených zářiových dnech roku 1792.

šího okamžení, co to píšu. Ale to mohu říci, co sněm jest, protože jest to známo a stvrzeno dobou osmnácti století, co křesťanstvo a s ním vzdělanost lidská trvá; sněm církevní jest vývoj nejvyšší mravní moci; jest nejslechetnější sjednocení autority a svobody, jíž duch lidský schopen jest a kteréby, směle trvám, sám o sobě nikdy nebyl pojal.

Nechci zde rozmezovati mezi svobodou a mocí; nechci v tomto okamžení určovati povahu rozkolu a kacířstva, anglického a německého protestantismu, ani křivé pravověrnosti ruské, ale řeknu zde slovo, které ihned vysvětlím: chtějí-li církve sestersky a lidé bratrsky se spojití, nemohou to učiniti lépe, vznešeněji a laskavěji, nežli na sněmu církevním, vedením a v lůně církve, právě mátere všech.

Či vás znepokojují různá mínění, která domníváte se viděti v církvi? Měl bych poněkud právo, podiviti se vašim obavám, ale chci je považovati za pravdu a to vám na ně dávám za odpověď, že velmi málo znáte církev! — Nepřátelé církve líčí ustavičně víru naši co těžké jho, které nás v nečinnosti drží a nám i mysliti zakazuje; a vidí-li, že myslíme, žasnou a bojí se. A myšlení jest přece jedna z životních podmínek církve a největší činnost myšlenek vždy panovala v církvi. Pravdať ovšem, naše soustava víry jest nezměnitelná a nejsme jako mudrcové vně církve, kteří nic jiného nečiní, nežli hledají a hledají a vždy znova hledají; na všem pochybují, vždy běhají a nikdy cíle nedosahují. U nás jsou vyjednané a ustanovené meze, o něž se více nehádáme; a tím má církev nevratné základy a není žádným stavením v povětrí se vznášejícím. Ale nic méně v katolické církvi nalezá i svoboda své místo. Naše kotve jsou mohutné a naše výhledy nesmírné; neboť za mezemi určenými máme ještě široší prostor. I o člancích víry má duch křesťanský krásnou práci k vykonání, která se bez ustání konati bude; neboť naše články víry jsou hlubokosti nepostihlé jako Bůh sám, pročež z nich lidský rozum vždy bude moci vážiti, aniž by se dna dovážil.

Nediv se tedy nikdo, vida, jak za určenými mezemi katolíci svobodně soudí o těžkých a zamotaných otázkách, jež často nedosti určitá denní polemika tím více zatemňuje. Duch katolický dávno určen jest sv. Augustinem pamětí hodnými slovy: „*V potřebných věcech budiž jednotu, v pochybných svoboda, ve všech láska!*“ Běh časový v tom nic nezměnil. Nad to, jak jsem

již řekl a opět pravím, tento sněm právě proto, že jest *všeobecný*, t. j. záležející z zastupitelů všech církví na zemi, z biskupů, pod všelikými vládami a v nejrozmanitějších společenských poměrech žijících, vylučuje nutně nadvládu jedné strany a taktéž každé stranické národní smýšlení i všeliké jiné předsudky. Veliký všeobecný duch katolický a nikoliv ta nebo ta zvláštní idea, toho buďtež jisti, bude míti vliv na ustanovení sněmu toho; buďtež si zvláštní smýšlení té a té strany, té a té školy jakákoliv, sněm církevní rozřeč človenstvu právě světlo, okáže právě sjednocení. Mimo meze církevně určené panovati bude úplná svoboda. Tato církevní ustanovení a tyto výměry budou pravidlem všem katolíkům, ale nebudou nic ohrožovati, co by vám, souvěcí přátelé, drahé bylo; budou čeliti jedině proti bludu a bezpráví, proti nepřátelům i vašim i našim. Chcete-li poznati pravou myšlenku velkomyslného papeže, bohužel! tak nevděčně nenáviděného a pomlouvaného, a biskupů, jeho synů a bratrů; chcete-li ducha sněmu nejprve příštího napřed zvěděti, poznáte ho z těch slov, které Pius IX. asi před rokem katolickým publicistům psal a která si oni za heslo na svůj praporek obrali: „*Láska jest ta jediná, již náleží cestu raziti k té svobodě, k tomu bratrství a k tomu pokroku, po nichž myslí všech tak toužebně planou.*“

Veliký tedy, pravím opět a opět, veliký blud jest těch, kteří udávají, že by budoucí sněm byl ohrožující náky čin válečný. Žijeme za doby, kdežto odsouzeni jsme na to, abychom všecko slyšeli; ale abychom všemu bez odporu věřili, k tomu nuceni nejsme. Když byl již před rokem papež shromážděným biskupům svůj úmysl projevil, že všeobecný sněm svolá, spatřili v tom všickni, jak ve svém přípisu k papeži dějí, „*veliký čin k osvětlení a míru.*“ Bulla papežská taktéž se prohlašuje. Což medle hodlá papež biskupům na tom sněmu předložití, aby to spolu s ním zkoumali, bedlivě vyšetřili a rozsoudili? — Především to, „*co čelí k společnému pokoji a k společné svornosti všech.*“

Čtu-li celou bullu opět a opět, co nalezám na každé stránce — řádce? Pečlivost důstojnou otce věřících, a to nejen o církev, ale i o společnost občanskou; ty obě nikdy od sebe neodlučuje svatý otec. Bedlivě udává, „*že nehody a nebezpečí jsou oběma společná; že táž bouře oběma zmítá; — že za nynější doby, kteráž se dobou přechodu zůve, náboženství a společnost na hro-*

zné rozhodě jsou; — že jsou nyní lidé, kteří by církev rádi zničili, kdyby mohli, ba i společnost samu do kořen převrátili.“ Aby oběma, i církvi i společnosti občanské, pomoci získal a hrozičích nebezpečí obě ochránil, uchopil se sv. otec úmyslusvolati sněm církevní. A ten účel udává biskupům, aby stav ten zkoumali a prospěšné léky proti ranám obou udali. „Potřebí jest,“ tak dí, „aby naši ctihodní kněží, želíce společně s námi trudného stavu, jak občanské společnosti, tak i církve svaté, všemožně k tomu se vynasnažili, aby ta zla, která obě svírají, s Boží pomocí se odstranila.“

Řeklo se, že papež chce se postavit proti novověké společnosti, že ji chce odsouditi a v kletbu dáti a tak v hluboký zmatek ji uvést. A nicméně nikdy neduhy vaše, jimiž národové křesťanští trpíte, netkly se srdce svatého otce tak bolestně, jako právě nyní; nikdy nevyvolaly z otcovského srdce jeho výraz většího soucitu pro vaše nebezpečí a vaše utrpení, jako nyní. Oloupen o tři čtvrtiny své beztoho malé země — jak celý svět ví, — stísněn na Řím a nejbližší jeho okolí, z nesnáze vnesnázi jsa uvržen, a octna se téměř na okraji zhoubné propasti, — vším tím nic není ustrašen. Svoláním sněmu nehledí svůj ohrožený trůn chrániti, ani slova není o důležité věci té v listu k sněmu vyzývajícím; sebe samého tam zapomena mlčí; nejvyšší kněz toliko mluví k světu. (Pokrač.)

Moje láska.

Obrázek ze života mladého kaplana.

Od Fr. Pravdy.

IV.

Za tři leta, co jsem v Kv trval, Ludmila vyrostla, byla vytáhlá a štíhlá, ale ještě vždycky dítě, nevinné a čisté dítě.

Osud mi uložil, odebrati se pryč, děti truchlily a Ludmila nejvíce mezi nimi. I velcí mne neradi ztratili, právím to bez chlouby, a jeden přicházel po druhém, se mnou se rozloučiti.

Ludmila mne již nechtěla ani opustiti, tulila a vinula se ke mně a já věru nevěděl, jak se odtrhnout od miláčka a drahouška svého. Bylo to poslední svátek svatodušní, když jsem se stěhoval, všickni osadníci se shromáždili a děti ovšem také byly přítomny.

Kde je Ludmila?

Dívám se po ní, jí tu nebylo.

I zabolelo mne srdce, že jí snad více neuvidím, ačkoliv jsem jí před tím byl dal

již několikrát s Bohem, doporučiv ji milosti Jeho.

Vyprovázeli mne za ves, daleko za ves až na silnici a tu rozžehnal jsem se s nimi pláčky jako oni se mnou.

Děti mne obklopovaly, mne chytaly za šat, když jsem sedal do vozu, a když se vůz hnul, unášeje mne pryč od nich ku Praze, ozvalo se za mnou kvílení, bylo slyšeti pláč a nářek.

Ludmila scházela, neodjížděl jsem pokojně a zdálo se mi, že se musím vrátit, abych ji ještě spatřil a se zeptal, proč nebyla v průvodu. Napadlo mi, že snad stůně a mysl má pořád byla u ní.

Jedu do kopce, hle, tu sedí u cesty děvčátko a já hádám: „To je Ludmila!“

Vstalo a blíží se k vozu; ano, je to Ludmila, pláče, směje se, pláč i smích má pohromadě.

Kázal jsem kočmu zastaviti, Ludmila vylezla ke mně na vůz dřív než já jsem k ní slezl a objímá mne malýma ručičkami.

„Co pak zde děláš?“ ptám se jí.

„Čekám na vás,“ odpověděla.

„Nebyla jsi na mé poslední mši sv. v Kv?“

„Byla, ale pak jsem šla hned napřed, abych se zde s vámi setkala.“

„Musíš nazpátek domů.“

„Musím?“ vzdychla si.

„Musíš zajisté, však my se někdy zase uhlídáme.“

„Již nikdy,“ pravila pevně.

„Když ne v životě, tak aspoň po smrti.“

„Dej to Pán Bůh,“ řekla a já opakoval: „Dejž to Pán Bůh!“

Ludmilu jsem nikdy neviděl plakati, ona se také málo kdy smála, ale tentokráte plakala srdečně, plakala mnoho a pláčem se až zajíkala a chvěla.

I skryla si hlavičku na má prsa: já ji poznamenal svatým křížem, ji políbil na čelo, ji sundal s vozu.

„Miluj Pána Boha, milé, drahé dítě; zůstaň mu věrna, modli se za mne a já se za tebe také budu modliti, abychom si zasloužili nebe.“

Stála tu ubožátko, a nic více nemluvila, vůz vyjžděl dále na vrch a já se ohlížel po ní do zadu. Srdce mi pukalo žalostí, nemohl jsem to ani vydržeti, musím k ní, vezmu si ji, nikdy se s ní nerozejdu a nerozloučím.

Na vršku, kde začíná rovina, je kříž na širokém kamenném podstavci a na kříži pán Pán Ježíš. Přijel jsem k němu a zase

jsem poručil zastaviti, abych před Spasitelem svým vykonal krátkou pobožnost. Ovšem se týkala mého oblíbence a miláčka. Odevzdávám Mu ho, odříkám se ho pro tento svět, přináším Mu ho v obět. Srdce se musí poddati, musí se odloučiti, nemá nesmí modlu si dělati z člověka a žiti v ní a žiti jen pro ni. Ludmila je a bude vždycky moje. Duch můj na ni nezapomene. V modlitbách svých až do smrti s ní setrívám spojen. Bože miluj ji, Bože chraň ji, Bože, budiž také Tvoje — až na věky. Amen.

Odjíždím, Ludmila jde za mnou, tuším, vím kam jde, hle již je, již klečí u kříže, od něhož jsem já se právě vzdálil.

Snad uhodla moje myšlenky jako vždycky? Snad se jim chce podrobiti a stejné prosby a vzhledy přednáší Bohu? Snad mu klade na oltář tu samou obět jako já?

Bezpochyby ano, ale neřekla mi to, nedověděl jsem se to, Ludmilu jsem na silnici pod křížem viděl naposled.

Vidím ji tam ještě, dlouho klečela, pak tam sedí a dívá se za mnou. Já k ní také pohlížel, až konečně ona zmizela mně a já zmizel jí.

Nikdy jsem ji nepřestal milovati, nepřestal nositi v srdci a první čas jsem neměl jiné myšlenky než na ni.

Utkvěla mi v paměti, jak pod křížem dlís pozdvíženou hlavou hledíc k Vykupiteli milému, a hledíc ke mně vřelému příteli svému.

Dívko rozmilá, kvítku útlý, s tváří blond, s tváří průzračnou, dítě nevinné, mám tě před očima, ale již mi nejsi obyvatelkou tohoto světa, nybrž jsi mi nebešťankou.

Tělo tvé je jako oslavené, je to tělo bez kostí, bez masa, je to tělo bez hmoty, je to duch tvůj a je to duše tvoje a tu nemohl bych si pomyslit, nemohl bych viděti bez těla, že je neviditelná. Proto si tě ještě vždycky představuji v těle, ačkoliv vím, že jsi je již dávno složila a že jsi u Boha.

Navštívil jsem hrob tvůj, ale teprv, když již mnoho let od smrti tvé bylo uplynulo. Umřela jsi v mladém věku Bohu a životu v Ném zasvěceném. Odešla jsi na věčnost a žádná neřest tělesná a světská tě neposkvrnila. Klečel jsem na místě, pod nímž se nalezal prach tvůj a že je to lůžko tvoje svědčil mi nápis na pěkném kříži: „Zde odpočívá Ludmila Ch . . .“

Odpočívaj v pokoji, láska moje! Já zde ještě trvám a již mnoho jsem přežil od té doby, co nás Bůh rozloučil. Upomín-

ka na tebe často mne zachránila, povzněla a posvětila. Kal života, hříšnost těla, zkoušení světa dolehá na každého. Oroduj, aby Bůh odvrátil ode mne vše zlé, zachoval a očistil mne a dal mi dosáhnouti dokonalosti, již duše musí míti, aby se hodila pro nebe. Za lásku k tobě ještě nikdy jsem se nestyděl, jí jsem ještě nikdy nelitoval: byla a jest mi potěšením, ochranou, podporou a posilou.

Kýž je tak s každou láskou! Pak může a bude trvati věčně, kdežto láska vedoucí k hříchu, nepravosti a zkáze trvá jen do času.

Ostříhej nás Bůh před ní a oblaž duši láskou dovolenou, ctnostnou, čistou, jako byla a jest „moje a Ludmilina.“

Felix Dupanloup, biskup Orleanský.

Podávající ctěným čtenářům pojednání biskupa Orleanského, F. Dupanloup, o „*sněmu církevním nejbližší přístím*“ za dobré uznáváme obeznámiti je s tímž znamenitým apoštolským mužem, krátkým nástinem života jeho.

Biskup Orleanský Dupanloup jest jeden z nejznamenitějších velekněží sv. církve, spolu i jeden z nejvýtečnějších obranců sv. práv jejích i sv. otce. Na důkaz toho díme jen to, že za nynější strastné doby on to byl, jenž plamenným slovem svým roznítil katolická srdce svých rodáků tak, že vsí silou sv. otce podporovati u-myslili.

Dupanloup narodil se v Savoysku ve vsi sv. *Felixe* biskupství *Chambéry-ského*, r. 1802. Studia svá konal v Paříži, vstoupil pak do semináře sv. *Sulpice* a byl r. 1825 na kněžství vysvěcen. Nejprve ustanoven jest za katechetu u fary na *nebevzetí P. Marie*, kdežto svou horlivostí a svým kázáním všeobecnou pozornost k sobě obrátil. R. 1827 určen jest zpovědníkem mladého vévody *Bordeaux-ského*, a rok na to vyučoval v náboženství vévodu *Orleanského*; 1830 učiněn jest almužníkem *Dauphinčím*, dcery *Ludvíka XVI*. V tomto svém vznešeném postavení seznámil se s znamenitým ministrem *Talleyrand-em*, který svým odpadnutím církvi veliký žal a veliké pohoršení byl druhdy spůsobil. V horlivé činnosti mladého kněze poznal konečně šedý diplomat, jak velmi bylsám zbloudil. Smrt se mu blížila a Dupanloup měl tu útěchu, že státníka toho k litosti pohnul a na něm vymohl, že u přítomnosti svědků ze stavů nejvyšších úplně a slavně své poblouzení

odvolal a tak s církví sv. smířen z tohoto světa vykročil.

Revoluce r. 1830 dodala činnosti horlivého kněze s větším oborem i větší horlivosti. Především se ujal mládeže študující; pro ni založil akademii sv. *Hyacinta*. R. 1834 započal Dupanloup v chrámu *Notre-Dame*-ském tak zvané konference, které pak *Lacordairem*, *P. Ravignanem* a *P. Felixem* tak slavnými se staly a tak mocně působily; 1837 jmenován jest od arcibiskupa *de Quelen* řiditelem semináře pro pacholíky u sv. *Mikuláše*. Šťastné sloučení klasického a křesťanského vzdělání, které se mu lépe než komukoliv posaváde podařilo, učinilo ho veleznámým. Zkoušky jeho ústavu předčily nad zkoušky universitní, a Dupanloup, co výtečný i učitel i řečník, povolán jest za profesora duchovního řečnictví na universitu. Ale mládež akademická byla tehdejší právě vášnivě zaujata pro rationalism, t. zapírání všeho co nadpřirozené jest, a tak novému učiteli v klerice — vyhvízala. Když pak se i odvážil bůžka jejího *Voltaire* líčiti jí dle pravdy, jaký byl, povstal lomoz ještě větší, tak že běh toho učení jest zavřen a Dupanloup ještě s jedním stejně smýšlejícím profesorem propuštěn. Spolu se i vzdal řiditelství semináru u sv. *Mikuláše*, nejsa v mnohém srozuměn s náhledy tehdejšího arcibiskupa *d'Affre*-a, tak že mu nezustalo nežli čestné kanovníctví u chrámu *Notre-Dameského*. Maje dosti prázdně, cestoval do Říma. V Turíně mu král *Karel Albert* podával jedno z nejdůležitějších biskupství, ale Dupanloup je zamítl. — I v Římě, kde již znám a uveliké vážnosti byl, s přívětivostí zvláštní uvítán jest a nesmírně potěšil své rodáky svými kázáními, která v národním jich koleste sv. *Ludvíka* činil.

Vypuklá r. 1848 revoluce docela jinak se k duchovenstvu zachovala, jakož se již r. 1830 stalo, nežli hrozná sestra její k konci předešlého století; i duchovenstvo aspoň s větší částí přiznalo se bylo k práporu svobody. Jedna z ušlechtilějších větví na stromě té svobody byla *svoboda vyučování*. Na rozhořčeném zápasu o tu účastnil se i Dupanloup s největší horlivostí ústně i písmem. Vydal mezi jiným 2 listy o tom k vévodovi z *Broglie*, v nichž se osvědčil co výtečník i řečnický i politický. Zápas o to trval do r. 1848, kdežto po událostech únorových četná komise sestavena jest z mužův i světských i duchovních, z kterýchž to i Dupanloup byl.

Rok na to (1849) jmenován jest Du-

panloup biskupem *Orleanským*, což teprvé po dlouhém a přísném zdráhání se přijal. Neboť město *Orleans* bylo více než které koliv utrpělo brojením protikřesťanským a mělo tudíž i takového biskupa potřebl; ale i biskup tak horlivý měl potřebl takového města k své usilovné činnosti. Tuto objevil Dupanloup v každém směru. Staré zlořády odstranil, nové ústavy všudy zavedl: školy, nemocnice, sirotčince, vše co v obor křesťanské lásky padá. Pařížský jeden list takto se prohlásil o činnosti jeho: „Zdá se, jako by biskup *Orleanský* se zmnohonásobil, by všudy byl, kde se jedná o to, aby se náboženství posloužilo a některý šlechtňý skutek se vykonal. U velebné řeči povznáší hlas svůj pro skutky lásky, čímž slávu výtečného řečníka osvědčuje. Tu mocí slova svého zdržuje ohromnou věž svého sídelního chrámu od spadnutí; tu ujímá se lidu záplavou poškozeného; zakládá, zvelebují dobročinné ústavy. Za doby šeredného sobství unáší k milosrdným skutkům duše útlé mocí posvátnou, a kde za nutné žebře, jest to jakoby rozkazoval. Jeho čas, život, síla náleží toliko těm, kteří toho mají potřebl. Dopisy jeho o vnitřních záležitostech duchovních jdou do všech zemí a spolu účastňuje se ve všech zápasích vědeckých, háje „*své milé staré*:“ *Platona*, *Cicerona*, *Virgila* a j., proti těm, kteří je ze škol vyloučiti chtějí.

Spisy jeho jsou vzorem stylu; proto stal se členem akademie. Znamenitá jest řeč, kterouž učený *Salvandy* svého kollegu uvádí, řka mimo jiné: „Ve vás se v jedno spojují všechny šlechtěné city naší dávné Francie; v každém Vašem slově bije srdce citlivé, jeví se duch vzhůru vzletající, rozšiřující se a pronikající nebesa. Abyste k této zemi mluvití mohl, vládnete vším, co ji rozněcuje: věrou, vlastenectvím, ctností, slávou, výmluvností zvláštní povahy, síly, vznešenosti. S jistotou si Vás každý za vůdce obrátí může; Vaše myšlenka zvelebují svou látku, povznáší čtenáře, ba často i protivníka; kdo Vás sleduje, není v nebezpečí, neboť přímo pílíte k světlu, které sice může člověka oslnouti, nikdy ale svést.“ — I vláda uznala zásluhy Dupanloupovy a zvolila ho za úda *čestné legie* 5. ledna 1850.

Znamenité jsou jeho spisy *vychovatelské*, z nichž nejhlavnější vydal od r. 1855 — 1866, obsahuje pravý poklad praktických poznámenání ustavičně hledíc k potřebám naší doby a vzdělanosti stavů vyšších. V tom ohledu psal též k vzdělání šlechtičen

některé menší spisy, ovšem že způsobem velmi jemnějším a lehčím, nežli vážné jeho knihy obsahují. Ve svém zápasu osvědčil se zvlášť přítelem býti klassikův řeckých i římských proti všezaplavujícím a duchamorným předmětům technickým a průmyslným. Virgila a Horáce zná tak dobře, že je netoliko v společenské rozmluvě, ale i na kazatelně uvádí, jeví při tom paměť podivuhodnou, která se však okazuje i v jiných záležitostech, vztahujíc se na osoby, místa a jiné okolnosti jeho pastýřského úřadu a všestranné činnosti.

Činnost ta jest nesmírná. Pracuje obyčejně od 5 hodin ráno do 7 večer, jen po obědě krátkého odpočinku používaje, nejraději venku v čerstvém vzduchu se pohybuje. Ve své zahradě probíhá se, jakoby ji měřil, ale i při tom si neustále znamená, co mu napadne, v tobolce své. Na cestách má tobolku větší zeleným markýnem potaženou, památku po ministru Talleyrandovi. Sobědem bývá hotov za ¼ hod. a o 9. hodině večer odebírá se pravidelně do své komnaty, buď si společnost jakákoliv. Sezení se mu zdá býti velmi protivno. Malíř, který ho maloval, anstojí, tážán jsa, proč ho nemaloval sedícího, řekl: „Proto že by bylo nepřirozeno a nepodobalo se osobě jeho.“ Praví se o něm též, že do roka 6000 psaní buď sám, buď rukou svých tajemníkův odbývá.

Nade všecko pak jest jeho láska k bližnímu a dobročinnost, dostupující i zapomenutí sebe samého. Žije velmi prostě — nábytek jeho jest až chudícký, šatem se spokojí tím nejpotřebnějším, vše jiné považuje, jakoby náleželo chudým. Tak jednou nemaje peněz i svůj biskupský prsten s drahocenným smaragdem, který byl na památku od jedné vznešené osoby obdržel, k jistému dobročinnému účelu věnoval. Sám pak nikdy žádného dobrodiní nepřijímá. Žádaje jednou svého komorního, aby mu čerstvé prádlo přichystal, a slyše od tohoto, že žádného více nemá, řekl: „*Jen se dobře podívej, jak tu bude ještě dosti!*“ — Komorník nevěda si rady, šel a svěřil se jedné bohaté paní, která ihned potřebné prádlo biskupovi přichystala. Věda však komorník, že by pán jeho je nepřijal darem, dal mu je, neřka ani slova, odkud by bylo, aniž pak, když biskup se prohlásil: „*Neřekl jsem, že ho ještě dosti mítí budeme?*“

Za veliké povodně řeky Loiry vyhlížel biskupský jeho palác jako špitál, kdež na sta poškozených nešťastníků útočiště se

svým zachovaným majetkem na mnohé týdny nalezalo.

I v jiném čase jest dům biskupský v Orleansu otevřen každému, kdo jakékoliv pomoci nebo útěchy potřebuje. Každý ji nalezá u toho, který jest pravým následovníkem „*dobrého pastýře*,“ a sám mnohdy nešťastníkům v ústřety jde, aby se jich otázel, čeho by potřebovali.

Ctižádostí nic netrpí. Jakož byl biskupství Orleanské jen z donucení přijal, tak statně odepřel přijmouti arcibiskupství Rouenské, řka, že velmi odvážlivé již bylo, brímě biskupské na se vzíti; pročež že si ho nijak větším důstojenstvím přitížiti nemíní.

Dle toho jest podiviti se, jak jediný člověk s takové práce jest, a je tak dlouho, tak horlivě a úsilně koná. I musel již často ustáti pro zachování zdraví svého, však to jenom odloučením od jeho biskupského sídla možné bylo na něm vynutiti. Tehdáž se nejraději odebírá do svých vlastenských hor, aby si odtud nové síly k svým pracem a zápasům nabyt. Často též putuje do „*Maria Einsiedeln*“ ve Švýcarsku, kdež již asi 20krát byl. Tu obzvláštně i na těle i na duchu okrává, bera důvěrné útočiště své k Marii Panně a vzdává se jí prosbami vroucími za sebe i za mnohé, kteří se modlitbám jeho poroučejí, a ti bývají nejvznešenější osoby Francie. Při takové příležitosti obdaril klášter Einsiedelský pozůstatky sv. otce Benedikta, jehož tělo v bývalém klášteře „*Fleurv*“ nedaleko Orleansu pochováno jest. Když se v „*Einsiedeln*“ slavila tisíciletá památka založení téhož kláštera, dodal Dupanloup svátku tomu zvláštní dojem nadšeným svým kázáním.

Bůh posilni tohoto sluhu svého k dalšímu spasitelnému působení na mnohá léta; — církvi pak své dejž zvlášť za nynější trudné doby mnoho — mnoho pastýřů tak slavných — tak horlivých! (*Rh. B.*)

D O P I S Y.

V Praze, 12. února 1869.

(Kněz Jan Herčík †.)

Třesoucí se rukou psáváme na sklonku každého ročníku čtenářům a spolupracovníkům pozdrav: „Na shledanou v roce novém,“ nevědouce koho Bůh v roce novém z našeho středu povolá na věčnost. Pišíce dotčená slova do posledního čísla předšlého ročníku tušili a obávali jsme se, že se po roce sotva shledáme s dvěma pra-

čovníky na roli církevní a národní naší literatury, ani jeden z nich těžkou schvácen byl nemocí a druhý již k smrti pracoval. Starší předešel mladšího, ač tento déle byl stonal a déle skonával.

Sotva že se zavřel hrob na posvátném Vyšehradě nad veteránem mezi spisovateli, velezasloužilým naším Karlem *Vinařickým*, došla nás kormutlivá zpráva o úmrtí druhého velenadaného kněze, jež *krátký* živ jsa čas proslul horlivostí na vinici Páně, i v literatuře čestného vydobyl si perem svým jména. Již co chovanec arcib. semináře Pražského přispíval pracemi svými „Blahověstu“, již tehdež překládal, co sepsal důmyslný prof. Ehrlich pro „Časopis katol. duchovenstva“, již tehdež přeložil „Vyznání sv. Augustina“ (vydal Credner 1858) a co kaplan v St. Kolíně „Avanci-na: Rozjímání na každý den v roce“ (vyd. Dědictví sv. Janské); a na odpočinku svém dočkal se vydání svého překladu „Katechismu Římského“, nákladem Dědictví sv. Prokopa, pro něž též překlad výnosů Tridentského sněmu upravoval. Ve chorobě své sepsal výbornou knížku modlitební: „První sv. přijímání a sv. birmování“, kterouž vydal B. Stýblo, jemuž dvě starší knihy (Haubero-va a Albachova) k novému vydání byl opravil. A k povznešení „Blahověsta“ přispěl vedle jiných zvláště týž vel. kněz, jehož památce řádky tyto věnovány jsou, věrný spolupracovník náš

Jan Herčík.

Narodil se v Saneči u Kolína r. 1835; nižší třídy odbyl na gymnasiu Jičínském co první mezi svými spolužáky a přišel do páté třídy na akad. gymnasium Pražské stal se co příchozí hned prvním mezi spolužáky. Těla byl silného avšak pro výživu oddávaje se též vyučování soukromému, pone-náhlu chřádnul až i krev chrliti počal a nucen byl poslední třídu gymnasia lní odby-vati privátně. Přes to však vynikl při zkouš-ce maturitní, tak že překládal z latiny do řečtiny a naopak, jak a pokud zkoušejícím libo bylo poslouchati. Vstoupil do řádu křížovnického, po roce pak přijat byl do arcib. semináře, kdež tehdejší ředitel Pru-ha, Herčíkův věrný příznivec, želoval toho, že tak výtečný duch nesídlí v zdravějším těle. Podivuhodná byla jeho mravní síla. Ne-jednou ráno plival krev, a po chvíli stál,

kam druhý volal denní pořádek. R. 1860 vysvěcen na kněžství poslán jest co kaplan do St. Kolína, kdež našel v p. děkanu a toho času vikáři K. Huškovi otcovského pří-tele, rádce a později v čas potřeby i ště-drého pomocníka. Tu se patrně zotavoval, však horlivost jeho a neunavnost ve škole i v kostele, na kazatelně i v zpovědnici, u lůžka nemocných i při psacím stolu, ve vikariatních poradách duchovenských i učitelských šla nad síly tělesné. Starý ne-duh dostavil se zase a opakoval se častěji a by byl náš Herčík neměl tak výborného ošetření jako v St. Kolíně, byl by po sou-du lidském zajisté dávno již podlehl nedu-hu svému. Vzorých jsa mravů, velikýk přítel modlitby a opravdu nábožný, byl skvělým příkladem kněžím i neknežím, u nichž všech veliké požíval vážnosti, jen lidí nezna-božských a novověkých blouznivců sektár-ských odpůrcem byl neoblomným. Kdykoli z zátiší svého jal se tepati ten onen ne-rozum, neb odrážeti útoky na sv. církev mí-řené, vždy zbudil u protivníků veliký vztek a pokřik, že nejednou pronesl slova: „Já bych neměl nic více psáti, pokaždé Vám působím mrzutost.“

R. 1863 ač churav jsa putoval přece o tisícileté slavnosti na posvátný Velehrad, kdež zapomena v sv. zápalu na svou cho-robu kázal pod širým nebem, a i na Bu-chlov cestu konal. Velebil za to Pána Boha avšak navrátil se, roznemohl se k smrti, stonal dlouho a těžce, lékařské a domácí ošetřování nemohlo ani lepší býti, nicméně však nebylo lze zastaviti chrlení krve. Kněz Herčík byl k žádosti své zaopatřen sv. svátostmi, rozloučil se s všemi svými milými a očekával poslední hodinku svou s plnou oddaností do vůle Boží. Tehdež v noci po přijetí sv. svátostí stalo se něco, o čem on toliko jednou se zmínil a sice hned ráno a jak se mu v pokoji jeho zdálo, v přenáhle-nosti prý to učinil. Měl sen či spíše vidě-ní. Přišel k němu v světle velikém anděl a pravil: „Ty jsi přijal sv. svátosti a roz-loučil se se světem a žádáš si již umříti: to dobře, ale ty nezemřeš až po pěti letech.“ Tak asi pravil a zmizel. Komu by to proti mysli bylo, měžž za to, že to byl přelud obraznosti horečkou uchvácené, ale tolik jisto jest, že Herčík žil či živ jsa umíral ještě plných pět let.

R. 1864 vstoupil na dočasný odpočinek a na podzim pustil se na cestu do Italie „zdraví hledat“, k čemuž přispěl vedle J. Eminence nejdůst. p. kardinála arcibiskupa nejvíce nezapomenutelný dobrodinec chu-

dých a duchovenstva † kanovník Mařan a jiní přátelé mladého trpitele dle možnosti. Bolestné bylo tehdaž loučení s odcházejícím z vlasti poutníkem. Obávali jsme se, že se více nenavrátní. Avšak ze všeho nebezpečenství na cestách a na moři i z náručí smrti vytrhl jej Pán. Co viděl a zkusil v Benátkách, na Sicilii, v Římě a Florencii, vědí čtenářiové listů těchto; že se smrtí zápasil v Palermu, kdež přezímoval i v Miláně navraceje se k domovu, naleznou tolikéž v dopisech jeho r. 1864 (str. 460 a násl.) a r. 1865 i v dopisech vd. p. kan. Pruchy, s nímž ve sv. městě Římě se byl sešel. Dotčené dopisy v Blahověstu, jichž bez pohnutí čísti nelze, svědčí o jeho nábožnosti a zvláště o jeho vroucí úctě k Rodičce Boží a sv. Janu Nep. O letnicích r. 1865 navrátil se do vlasti a sice do Prahy, aby tu na hrobě sv. patrona svého Jana Nepom. Bohu díky vzdal za téměř záračnou ochranu, k čemuž se byl v zápasu smrtelném zavázal a pak teprv odebral se do milé otčiny a do St. Kolína. Bez práce stýskalo se mu živu býti, práci však na vinici Páně zastati nemoha, upěl k Bohu, by opět tolik síly nabyt, aby mohl slovo Boží hlásati, školu navštěvovati, službu Boží konati!

Na konci měsíce října vydal se do Uher navštívit bratra svého, auditora přivojště, z kteréžto cesty zaslal nám dopisy z Buda-Pešti a Ostrihoma. R. 1866 byl jako jiní kněží tlumočnickem a smírcem mezi Prusáky a domácí dědinou, kdež napsal do t. listů „Úvahy po válce.“ R. 1867 byl v Praze na kněžských exerciciích, o nichž zprávu podal v dopisu z Prahy. R. 1868 opět přijel do Prahy uspořádat některé záležitosti a rozloučit se ještě jednou a naposled s přátely. Mezi tím býval hostem v St. Kolíně a napsal úvahu „M. Jana Husi sebrané spisy.“ Z Dědictví sv. Vojtěcha dostával ročně 60 zl., více však od přátel, jimž všem tuto vřelě díky vzdány buďtež!

Po všecka tato léta připravoval se k smrti a znenáhla umíral. Dne 12. prosince 1868 psal red. t. listu mimo jiné tato slova: „Pán Bůh nám všem dej dary Ducha sv. v těchto protivenstvích církve tak potřebné, nebo církev nezahyne, tu Bůh řídí, ale my zahyneme, jestli nevytrváme. — Měl bych mnoho podobných úvah sdělit, ale ubírám beztoho drahého času, jehož jiný nemá tak nazbyt, jako já, ale ovšem jen k myšlení; nebo k čtení a psaní jsem také již nedostatečný, že to jen na malé chvilky a to s namáháním mohu činiti.“

Poslední list d. 28. pros. 1868 dal napsati rukou příbuzného svého: Nemoc má vstoupila do posledního stadia, uleh jsem na dobro. Abych za dobrého času své věci spořádal atd. Dole pak vlastní rukou a pevným písmem připsal díky a tato slova: „Až dojde Vašnosti zvěst o mém skonání, račte prosím obětovati obět mše sv. za pokoj ubohé hříšné duše mé. Pro zbývající dni života prosím o laskavé Memento za dobrou smrt!“ Zvěst ona žalostná došla až 9. t. m. tak dlouhoskonával ubohý trpitel! — Zatím docházely nás zprávy odjinud, z nichž toto sem klademe: Navštívil jsem p. Herčíka, abych se s ním rozloučil. Nemůže ani ležeti ani dobře seděti a prázdného nemá spaní ani k jídlu chuti; dech se krátí, opuchlina se ukazuje v nohou, ba na celém těle, i v tvářích. Nedělá si žádné naděje, že by ozdravěl a prosí Boha, aby jeho bolesti ukrátil. Dal se svátostmi zaopatřiti a mimo to vícekrát přijal nejsv. Svátost oltářní. Učinil pořízení se světem; oznámil svou vůli stran pohřbu a místa na hřbitově, kde ležeti má. Já jsem jej velmi často měl k tomu, aby u mne v St. Kolíně přebýval, kdež by byl lepší měl obsluhu a pohodlí než doma. Avšak nedal se držeti a zvláště když se mu přitížilo, do Sán pospíchal. Musím ale p. faráři Sánskému dáti svědectví, že činí, seč jest a že mu rozličným způsobem jeho stav ulehčuje. Prosil mne, abych Vám za všechno atd.

Konečně po pěti letech přišel anděl a 8. t. m. o 1/2 h. odpolední odvedl duši kněze Páně ze slzavého údolí tohoto na věčnost. Tělesné pozůstatky nebožtíkovy byly ve čtvrtek 11. t. m. o 10. h. dopolední na hřbitově při farním chrámu Páně v Sánech v lůno země k věčnému odpočinku uloženy. Mezi přítomné rozdávány byly na památku obrázky z Prahy tam zasláné, na nichž se nalezá nad kratičkým nástinem životopisu nebožtíkova vhodný text: „Mám za to, že utrpení tohoto času nejsou rovná budoucí slávě, kteráž se zjeví na nás.“ (Řím 8, 18) a níže: „Po boji ať odpočívá v sv. pokoji!“

S tímto povzdechem ukončujeme řádky tyto, jen to ještě podotýkajice, že si v Pánu zesnulý přál, aby na jeho hrob dán byl dřevěný kříž s nápisem jména a stavu; v čemž mu bratr jeho nevyhoví, chtěje dáti náhrobek kamenný. Jinou ještě měl touhu, aby totiž ustrádal tolik, co by stačilo na založení výroční mše sv. za duši jeho. Neustrádal pro nemoc ničeho, musel se v nemoci i s miláčky svými, knihami, roz-

loučiti; mešní onu fundaci založí však jeden přítel jeho, jemuž Bůh zdraví popřítí račiž, aby vykonati mohl zbožný tento svůj úmysl!

Z Jeseníku, dne 5. února 1869.

(Chrám Páně ve Meelech. Divadlo „Jesličky.“)

Spasitel náš, jenž zaездеjšího života neměl ani kam by hlavu položil, má posud leckde stánek chudý. Takový jest farní chrám ve *Meelech*. Starobylý ten chrám nemá ani tolik jmění, co třeba na běžné výlohy pro jediného kněze. Mohlo by se mysliti, že v stavu prabídném nachází se svatyně ta. Avšak jiného přesvědčení nabude, kdo vkročí pod její krov; uží všechno čistě upravené, zvláště pak hlavní oltář a kazatelnu v plném lesku. Mimo to pořízen jest nový Boží hrob za 26 zl., objednáno vyzlacení dvou kalichů a nové truhlářské náčiní do sakristie a jiných věcí, vesměs z dobročinných příspěvků. Vně chrámu Páně postaveny jsou v posledním čase vkusné dva svaté kříže nákladem místní obce, jeden péčí vysokorodého p. hraběte *Filipa Boos-Waldeka* a jiný v obci *Setlicích* dobročinností tamního nadlesního pana *Jana Chertka*. Jelikož osada celkem jest chudá, přináší zajisté nemalé oběti. Ovšem může tak hojná žně vydařiti se tam, kde jest tak horlivý a vzorný duchovní správce, jako je důst. p. *Jan Čuban* a tak zbožný i dobročinný patron, jako jmenovaný pan hrabě s celým domem. Kde takovou měrou milují ozdobu domu Páně a místo přebývání slávy jeho, tam musí býti též nezvratná příchyllost k domu Božímu, jenž jest církev Boha živého, sloup a utvrzení pravdy (1. Tim. 3. 15.), i sebe samy vzdělávají v příbytek Boží v Duchu svatém. (Efes. 2, 22.) To dokazují četné zastoupená bratrstva, jako živého růžence, ctění nejsvětější Svátosti oltářní, apoštolát modlitby a j. Bůh žehnej tomu stádcí, aby naplnění byli z hojnosti domu jeho a proudem rozkoše jeho napojeni (Ž. 35, 9.) — Na Devítník provozovala se v naší *Jikvi* divadelní hra „Jan Hus“ a druhého dne „Žiškova smrt“ od kočující společnosti, kteráž jak se zdá má úlohu všude po vlasti těmi kusy rozšiřovati „osvětu.“ Na to provedli u nás dítky farní školy k své nemalé radosti a všeobecné spokojenosti i pochvale nábožnou zpěvohru „Budečské jesličky.“ U porovnání obou těch produkcí nemohu nic příhodnějšího říci než : „Z úst maličkých, Pane, dokonal jsi sobě chválu proti nepřátelům svým.“ (Žid. 8, 3.) — *l.*

Z Georgswaldu 26. ledna 1869.

(Třetí výr. slavnost ve Filippsdorfu.)

Třetí výroční slavnost ve Filippsdorfu dne 13. ledna t. r. se od čtyř spojených obcí našeho farního okresu Georgswaldského, kterýž bez mála 9000 duší počítá, co nejskvěleji konala. Víc jak 20.000 osob z blízka i z daleka bralo na této slavnosti oučastenství, a v den před tím, dne 12. večer bezmála všech 900 domů katastrální a městské obce Georgswaldské osvětleno bylo z vděčnosti k naší přemilé Matce a královně, jenž se i r. 1868 ve Filippsdorfe milostivou pomocnicí křesťanů a uzdravením nemocných býti osvědčila. — Osvětlení to stalo se bez všeho rozkazování, docela dobrovolně, a i v nejhudobnějších chatrčích nešetřili peněz na několik svíček, aby je ke cti Panny Marie postavili a rozžžali. Na den 13. ledna obstarala si obec Filippsdorská u d. p. děkana a okresního vikáře v Georgswaldu o 10 hodinách ráno slavnou zpívanou mši sv. na poděkování za všecka na přimluvu Panny Marie obdržená dobrodíní. Časně ráno přicházeli sem zástupové ctitelů Mariánských. Rozličné spolky mužské ze 4 osad, sbor hasičů, vysloužilců, mládeňců a panen, veškeré přednostentstvo obecní, sešly se ke službám Božím, všickni bez všeho vybídnutí; ano i mnozí kněží ze sousedstva zavítali sem, aby p. děkanovi při slavné mši sv. přisluhovali. — Po službách Božích ve farním chrámu Páně bral se na tisíce lidí čítající průvod na zázračné, dobré půl hodiny od Georgswaldu vzdálené místo, kde Georgswaldský kaplan, p. Fr. Storch k veškerému tomu zástupu řeč měl, v nížto mezi jiným zprávu dal o obětích na stavbu kostela ve Filippsdorfe složených, ouhrnem 22.000 zl., a o jejich částečném vynaložení. Za 8600 zl. koupilo se zázračné místo — domek, pak jiné, vedle stojící stavení a v celku 1930 □ pozeinků; 1400 zl. vydáno za kámen ku stavbě; mimo to za 2000 zl. kamena zdarma se přivezlo, což se nepočítá, a ostatní částka slouží co vydačná hotovost. Nad to sluší v pozor vzíti úpisy farních obcí, víc jak 23.000 zl., tak že nyní dary z části slíbené, z části na hotovosti, a to docela *dobrovolně*, složené na znamenitý úhrn, totiž na 45.000 zl. r. č. vystoupily. Veškeré tyto milodary složili na oltář Matky Boží věřící lidé, příslušníci všech německých a rakouských provincií.

Po této promluvě modlili se přítomní loretánskou litanii a několik krátkých modliteb za ty obce, které se pod ochranu

Panny Marie utekly, za celou vlast, a za císařský dům; za všechny nemocné, v nouzi postavené a pomoci potřebné, — ale i za všechny ty, kteří posud materskou lásku Panny Marie uznati nechtěli. — Na to hnulo se všechno množství opět v náležitém pořádku při hudbě, modlení se a zpěvu zpět do Georgsvaldu, a všickni oučastníci nad míru potěšení poznávali se co věrné dítky Marie Panny.

Rovněž se veškerému shromáždění opovědělo, že jeden zbožný stavitel ve Vídni se našel, jenž ze svého vlastního ponuknutí ke cti Marie Panny všechny stavební nákresy nám vyhotoví, kteréž v těchto asi dnech sem dojíti mají. Pak se rozpočet výloh stavebních sestaví, a veškeré předlohy jak duchovní, tak i světské vrchnosti k schválení podají. Náš nejdůstojnější vrchní pastýř (Litoměřický p. biskup), bezpochyby ničeho namítati nebude proti stavění kostela ve Filippsdorfě, a se strany státní zajisté též žádné překážky se nevyskytnou, poněvadž žádný veřejný fond o nic požádán nebude. Bůh dej k tomuto sv. podniknutí, po jehož brzkém uskutečnění tisícové srdečně touží, své požehnání, bez něhož nadarmo stavějí stavitelové.

Knížečka „Maria, Heil der Kranken“ v českém překladu, a to snad v nejbrzčím čase, do tisku se dá; anof. důst. p. vice-rektor v Litoměřickém b. semináři této záležitosti s vřelou láskou a ochotností se ujal.

J. K.

KRONIKA.

Z Prahy. K slavnému pohřbu † kan. *Vinařického* dostavil se z Brna prof. M. Procházka, starosta Dědictví Cyrillo-Methodějského, děkan Schimandl ze Žebráka, deputace z Týna nad Vltavou atd. Účastenství všech stavů bylo neobyčejné. Nejvíce zastoupen byl arcib. seminář a akad. čtenářský spolek. Den na to bylo slouženo za v Pánu zesnuleho slavné requiem ve farním chrámu Páně na *Smíchově* k žádosti měst. zastupitelstva a hl. školy. — Dne 11. t. m. uspořádal výbor Dědictví sv. Prokopského slavnou zádušní mši sv. za † zakladatele a prvního starostu svého v semin. chrámu Páně u sv. *Salvatora*, již sloužil pod infulou s četnou asistencí vd. p. kan. Bradáč, řídící Dědictví sv. Janského. Vokální requiem zpívali alumnové arcib. semináře. — *V. Králové Hradci* bude dnes v seminářském kostele sloužiti slavné requiem za zvěcného senior profesorů, dr. Jan Nep.

Stárek. — V *Heřmanovu Městci* bylo k žádosti čtenářské besedy slouženo slavné requiem p. děkanem Krškou dne 9. t. m., při němž zpěv. spolek dojemné truchlozpěvy pěl. „Radost zmocnila se nás, píše se nám, vidoucích prostranný chrám Páně jako o nějakém svátku přeplněný lidem nábožným, což se nám zdálo býti náhradou za ty urážky, jichž se oslavenci za živa v podíl dostalo způsobem neslýchaným.“

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 18—22. února na Karlově, od 23—27. t. m. na Vyšehradě. — Návštěva postních kázání jest po celé Praze velmi četná.

— Od *Příbrami*. J. Vel. císař Ferdinand Dobrotivý daroval poutnímu kostelu na hoře Makové 200 zl.

— Od *Kolína*. Chrámu Páně v Sánech odkázala sestra † kněze Březiny, kteráž v Doubravici blíže Mladé Boleslavi zemřela, 150 zl. na 4 výroční mše svaté; chudým Sánským 1000 zl., na olej do lampy u sv. kříže na hřbitově Sánském 300 zl., na zakoupení lucerny, v níž by lampa stála, a na klekátko ke kříži 25 zl., konečně na odměnu pro toho, kdož by o lampu péči vedl, 50 zl. Jsou to první fundace při chrámu Páně Sánském. *A. z E.*

Z Vídne. (O *civilním manželství*.) V poloúředním listu „P. Lloyd“ nalezá setato zpráva: Za celý předešlý rok, v němž vstoupil v platnost nový zákon manželský, událo se (v celé říši) pouze dvanáct případů občanských sňatků; počet, který nikoli nepostačí, aby dokázal, že jest lid často nucen přicházeti ve spor s církví.

Z Italie. (Obrázek *novověkého vandalismu*.) Mezi městy italskými honosila se od dávna Padua příjmím „učené.“ Tím žalostnější jest, že se tam v těchto dnech udály výjevy, jež svědčí o největší surovosti. Slavnému municipiu vidělo se naříditi, aby (slyšte!) odstraněny byly do roka posvátné sochy a obrazy, jež jsou vedle cest. Na toto nařízení následovalo v městě i jeho okolí pravé obrazoborství, jakého snad nebylo ani v středověku na východě. Nelze ani vylíčiti, jak mnoho rouhání, znectění a zprznění posvátných soch a obrazů vidělo město sv. Antonína; zvláště pak za posledních dnů dosáhlo sverepé řádění svého vrchole. Tu vidíš sochu povalenou na zem a kalem poházenou, tam jiné ohavně zmrzačené. Jedné schází hlava, druhá jest bez rukou, jiné zase uražena střední část těla. Zde vypáčeny mříže neb zábradlí kapličky a obraz Madonny na kusy zdrcen; jinde

obraz Ukřižovaného šeredně zpitvořen, neb je-li malovaný, hnusně pomazán. Jest to fanaticismus, jenž nemá sobě rovného. S ošklivostí a zármutkem odvrací se mysl katolická od takových svatokrádežných výstupků, želíc, že bezuzdná vášň člověka tak daleko strhnouti může. Zároveň ale musejí ta a taková „znamení času“ obavou a neblahou předtuchou naplniti srdce každého, kdo z příčin soudí na následky.

Vavříny ztřeštilcův Padovanských nedaly spáti stejně smýšlejícím v blízkém *Bassaně*. I zde chtěli provozovati své nekalé řemeslo. Leč tam dobře nepochodili. Šlechtné obyvatelstvo zanevřevši na ně, opřelo se jim, a tak učinilo přítrž všem dalším spoustám. Potom dal lid rychle opravit, co bylo poroucháno. Ke každé soše dáno světlo, a skvěle ji ozdobeno. K úsilovnému naléhání obyvatelstva konána v chrámu Páně slavně třídní pobožnost na smíření za všechny zpáchané svatokrádeže. Jak duchovnímu pastýři, tak i jeho ovečkám naskytla se příležitost, aby se duchovní pastvou občerstvili, a duše své nejděním pohoršením zkormoucené, potěšili a posilnili. (Voce Catt.)

Literární oznamovatel.

— V uměleckém obchodu Mik. Lehmann v Karlíně vyšel nový obraz barvotiskový představující sv. Josefa, pěstouna Páně dle originálu od Františka Kryšpína, jemuž v tyto dni ministerstvo vyučování udělilo stipendium na cestu do Říma. Zdařilý tento barvotisk představuje nám sv. Josefa, an pravici drží milého Ježíška, v levici pak označ svůj, lilii. Obraz na plátně napnutý a pokostem natřený čítá 20" výšky a 15" šířky a co do rozměru i úpravy hodí se velmi dobře za pobočný obraz k „sv. Anně“ týmž nákladem vydané.

— „Věstník.“ Ročenka pro učitelstvo národních škol vůbec a diecése Kralohradecké zvláště na rok Páně 1869. Ročník šestý. S vůlí nejdůst. bisk. Ordinariatu ve prospěch paedagogia Kralohradeckého vydal Dr. Alois Frýdek, spiritual v klerik. semináři. V Hradci Králové 1869. Tiskem Lad. Pošpíšila. Stran 135.

* Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

p. Jan Nep. Herčík, církv. kněz na odpoč., úd Dědičství sv. Jana Nep., sv. Cyrilla a Met., sv. Prokopa, v Sánech 8. února

(nar. 22. října 1835, vysvěcen 29. července 1860);

P. Karel Pleška, ř. křiž., katecheta na real. škole v Loktu, 5. února (nar. 23. listop. 1811, vysv. 7. srpna 1836);

P. Martin Masopust, ř. křižov., kapl. na Král. Chlumě 11. ún. (nar. 21. února 1825, vysv. 29. července 1849).

Vyznamenáni jsou:

p. Jan Lindner, děkan a k. arc. vikář Kolínský, jmen. čest. radou arcib. konsistoře;
p. Ant. šl. z Ehrenwaldu, farář v Sánech, jmen. sekretářem vikariatu Kolínského;
p. Jan Svoboda, kaplan v Kolíně, obdržel právo synodalii.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

p. Ant. Hoffer, děkan v Divišově, za zpo-
vědníka při metropol. chrámu sv. Víta v Praze;
p. Vác. Záruba, farář z Druzdové do Dýšiny;
p. Jan Slávek, far. z Nelahozevsi do Skřýšova;
p. Jos. Trapp, I. kapl. v Plzni, za admin. do Druzdové;
p. Jos. Mottl, kaplan v Miniech, za admin. do Nelahozevsi;
p. Ant. Lego, admin. v Skřýšově, za kapl. do Minic;
p. Felix Bica, kapl. z Noutonic do Poděšpic;
p. Frant. Blažko, kaplan z Hostouně do Noutonic;
p. Frant. Klíma, kaplan z Nebanic do Hostouně;
p. Jos. Walter, k. z Kozolup do Nebanic.

Upřázděná místa:

Divišov, děkanství patron. p. Zdenka hrab. ze Sternberků od 10. února.

Druzdová, fara patron. města Plzně, od 10. února.

Nelahozeves, fara patron. p. kněž. Ferdinanda z Lobkovic, od 10. února.

Plzenec, fara patron. p. Arnošta hrab. z Waldsteinu, od 10. února.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

p. Flor. Kindermann, jubil. kněz, b. notář a kons. rada, děkan v České Kamenici, 30. ledna (nar. v Georgswaldu 1. ledna 1782, vysv. 31. srpna 1808);

P. Ant. Jak. Pach, ř. cisterc. v Oseku, sekretář, 5. února (nar. v Velbudicích 2. ún. 1824, vysv. 25. července 1849).

Milodary. Na opravu chrámu sv. Vá-
ského: Z Břevnova písničkáři 1 zl. 20 kr.

Na pomník Sušilův: vp. Frant. Koutník, zám. kaplan v Zehusicích 1 zl.

Na S. u M.: D. 12. ún. skonala pí. Julie Štěp-
ničková, manž. stravovatele v k. arcib. semináři
po dlouhé nemoci. Pohřeb byl večer, zádušní mše
sv. dnes v 7 h. ráno u sv. Salvatora.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
nár. číslo 190—I.

Expedice:
v katol. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedostlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předplácí se
v expedici
s u všech řádných
knihkupců

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
jenom v expedici
Celoroč.: 3 zl. — kr
půlroč.: 1 zl. 55 kr

Předplacení čtvrt-
letní se nepřítímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Ovoce kříže.

Sedmero postních kázání.

IV. O sv. pokání.

„Vyšel Petr ven plakal hořce.“
(Luk. 22, 62.)

V minulém rozjímání viděli jsme v duchu Spasitele, an slavným slovem: „Já jsem“ porazil zástupy žoldnéřův. Použil tu Syn Boží své moci a velebnosti, aby dokázal nepřítelům svým, že snadno by mohl ujít svým vražedníkům. Ale jinak se zlíbilo Pánu: sotva že poněkud zpamatovali se pochopové opět k nim praví: „Já jsem, jehož hledáte, nechte těchto, ať odejdou“ — a sám jim podává rukou svých. A již naň dotírají, aby mu svázali ruce. Petr však vida, jak nakládá se s Místrem, v ohnivě duši se tu chvíli rozhorlí, krev v žíлах zakypí, oko hněvem zajiskří, rychle vytrhne meč a již utal ucho jednomu z služebníků. — A co dí k tomu Pán? — Uzdraviv poraněného sluhu krotí Petra, k zástupu však obrácen vece: „Jako na lotra vyšli jste s meči a s kýjmi jímat mne, ješto na každý den sedával jsem u vás uče v chrámě a nejali jste mne.“

Spravedlivá byla to důtka. Tmavé noci používá zástup krvelačný, aby zmocnil se bezbranného. Sotva však Kristus vyřkl ta slova, již lítá zběh se naň sápe a tuhými provazy ruce mu váže. — Ptáš se snad duše kř., kde jsou Kristovi věrní, kde Jeho učenci? Ti, ach, opustivše ho, všickni utekli. Samoten kráčí Pán v divokém zástupu. Nejprve svázaného vedou k Anášovi, jenž utýraného ku Kaifáši, nejvyššímu knězi, odesílá. A co tu s Kristem se dalo? Hned v noci svolána rada; krívě proti Kristu se svědčí; když však svědectví krívá a ošemetná přece nepostačovala k odsouzení, nejvyšší kněz sám, aby krátce výslech ukon-

čil, Krista se táže: „Zaklínám tě skrze Boha živého, abys nám pověděl, jsi-li ty Kristus Syn Boží?“ Pán nemlčí, alebrž slavně odpovídá: „Já jsem, a uzříte Syna člověka na pravici moci Boží.“ Kristus slavně vyznává své důstojenství. Uvěřili však soudcové výroku jeho? —

Ach, proto se ho netázali, ale aby ho donutili k vyznání, že jest Kristus Syn Boží. Tím dosáhli cíle svého. Jak mile K. vyznal hodnotu svou, nejvyšší kněz na znamení hoře trhá své roucho, řka: „Bohu se rouhal! co potřebujeme svědků; sami jste slyšeli jeho rouhání. Co soudíte?“ A oni roztrhše roucha svá pravili: „Hoden jest smrti.“ —

Mezi tím, co Kristus tak slavně a neohroženě vyznal své důstojenství, přední z učeníkův Jeho zcela opáčně se zachoval venku na síni. Stalo se to takto: Petr a Jan z daleka následovali jatého učitele svého. Jan jsa známý v domě Kaifášově, uvedl Petra do síně. Tu se Petr u ohně zhríval. Brzo však děvečka pohnutí na něm zpozorovavši, táže se ho, není-li též Kristův učeník. A Petr, jehož Pán přede všemi vyznamenával, též Petr, jenž sliboval Pánu: „Já život za tebe položím,“ též Petr z bázně zapírá Krista a nejednou, nýbrž třikráte po sobě tvrdí: „Neznám člověka toho.“ V tom zapíval kohout, a za malou chvíli vedli utýraného J. do vězení; vedli jej okolo Petra. — A Spasitel milostně pohlednul na nevěrného učeníka. Ó jak neměl pohled ten hluboce se vrýt do Petrova srdce! Jakmile setkal se zrak jeho se zrakem Páně, vzpomněl na to, co mu byl Pán předpověděl, že prve než kohout jednou zazpívá, třikráte Jej zapře, uznává svou vinu, lituje svého hříchu: i vyšel Petr ven plakal hořce. A neplakal marně; lítost ta smířila ho s Pánem. Ó blahoslavené ty slzy, jež padlému opět dopomohli k povstání, ó blahoslavená lito-

stí, jež i nám odpuštění a milost opět vydobývá! Ano i nám, neboť i na nás Spasitel v sv. pokání milostně pohlíží, i nám svou milost nabízí. Ale i na nás jako na Petru žádá upřímnou lítost nad hříchy.

Vím, že i vy, Nej., upřímně chcete smířiti se s Bohem v tomto čase svatopostním. Již ta větší horlivost vaše v navštěvování chrámu Páně, v poslouchání slova Božího svědčí, že více než kdy jindy vám běží o spásu duší, že upřímně chcete se káti ze svých hříchův.

Žel a lítost, tato hlavní částka a známka pravého pokání budiž tedy předmětem našeho dnešního rozjímání, abyste hodně přijali svátost pokání a vykonavše sv. zpověď neklamali se domněním, že došli jste smíření s Bohem, jehož bez lítosti by jste nedosáhli. Chraň mne Bůh, bych snad bezdůvodně znepokojoval duši v pravdě kajících, ale i té slabosti mne chraň, abych ponechal hříšných v záhubném poklidu, když mluvě o svátosti pokání ukáži vám, že

1. upřímná lítost jest výminka, a
2. trvalá lítost ovoce sv. pokání.

1.

Petr vyšel ven *plakal hořce*; plakal lítostí, že zhřešil, marně však nekanuly slzy po jeho tváři, vydobylyť mu odpuštění od Pána. Posud mají slzy lítosti takovou cenu, až posud si je vymínjuje Spasitel, aby nám hříchy odpustil. Chceme-li po hříchu u Boha opět dojíti milosti, musíme Petra i v pláči následovati, když jsme ho následovali v hříchu. Nemněte však, že by pouhá slza v oku byla Petra smířila s Pánem. Ne ta slza, ale vnitřní bolest, která sejevila pláčem, vydobyla Petru odpuštění a milost. Této pak lítosti vnitřní nevyhnutelně zapotřebí jest k sv. pokání, kteréž sv. Otcové vhodně druhým křtem nazývají. Nebo jak dí sv. Bernard, „poněvadž sv. křest se opakovati více nemůže, my pak tak často očistění máme zapotřebí, musíme se v sv. pokání jako znovu obmytí, znovu pokřtiti. V prvním křtu voda zevnitřní nás očistuje; v druhém však, totiž v sv. pokání obmývá nás voda vnitřní, bolest duše, slzy kající.“ V prvním křtu obmytí býváme od hříchův beze všech obtíží, v druhém pak trpět, litovati, namáhat se musíme. Ale ne každá lítost postačuje k sv. pokání. Lítost ta dle sněmu Trident. má býti bolest duše a ošklivost nad hříchy s úmyslem nikdy více nehřešiti. Nezáleží tedy lítost tato v odríkávání nějakých modliteb, nezáleží v pouhém bití se v prsa, v pouhém sklánění hlavy; lítost uvnitř bydlí, v duši přebývá:

srdce musí želeť, srdce musí hříchův oplakávati.

Nezáleží však pravá lítost též v pouhém citu, v okamžitém pohnutí srdce, byť i slza na chvíli zrosila tvář; nýbrž v svobodné vůli pravá lítost se jeví, ve vůli, kteráby vše ráda za to dala, kdyby byla nezpáchala hřích, jehož nenávidí nade všecko; pravá lítost jeví se ve vůli, která za žádnou cenu již hřešiti nechce a raději by zvolila chudobu, zármutek, nouzi a bídu, než by svolila k hříchu. „Petr *plakal*.“

Nezavrhuji však slzy na prasto. Dobráť v oku slza, když z upřímného srdce se prýští, dobráť slza, když ti proto kane po lících, že jsi hříchem zbavil se nebe, a věčným trestům propadl v pekle; lepší však, daleko lepší jest ona, která z lásky k Bohu se prýští. Často však, bohužel, bez pravé lítosti se pláče, a nadarmo pak slzy kanou, nebo jen pravá lítost slzám ceny dodává. „Petr *plakal hořce*.“

Ale, ptáte se, která lítost jest pravá? Ta, když z příčin nadpřirozených svých hříchů želíme, ne však ona, když pro přirozené následky hříchů litujeme svých provinění. Lítost tato není pravá, není nadpřirozená, ba není ani lítost hříchův, ale škody, které zde působí hříchy. Sudte sami, má-li pravou lítost lhat, jenž proto želí svých lží a pomluv, že na jevo přišla hanebnost jeho? Právě-li lituje podvodník, lichvář a zloděj, když proto želí svých činů, že naň uvalily tresty? — V pravdě-li želí karbaník, pijan, jenž proto lituje svých skutků, že jimi o jmění přišel, že jimi uvrhl ženu a děti do bída nevyšlovné. — Má-li pravou lítost osoba padlá, jenž proto lká a rukama lomí, že na jevo přijdou její nepravosti? Právě-li želí rozkošník, když proto běduje a nařiká na své činy, že nyní bídně se vleče jeho tělo chorobné?

Všickni ti nemají lítosti pravé, nelitují svých hříchů, ale škody, kteréž jim hříchové způsobili; nelitují, že hněvali a uráželi Boha.

Kdo však proto želí svých hříchů, že se jimi protivil Pánu nebes a země, že tupil jimi božskou velebnost, žerohněval nej-laskavějšího Otce; kdo proto lituje svých hříchů, že pro marné statky, pro bídné rozkoše světa pohrdal nejvyšším dobrem, že hříchy svými Krista zapíral, tupil, trýznil a na kříž přibíjel; kdo proto želí svých hříchů, že jimi poskvrňoval, vraždil svou duši: ten pravou má lítost, ten důvěrně může se nadíti smíření s Bohem v sv. pokání, nebo lítost jeho jest nadpřirozená a vše obsa-

huje v sobě, čeho je třeba k hodnému přijetí sv. pokání.

Neboť kdo pro Boha nenávidí hřích, všemožně se přičiní, aby zrušil, co hřichem spůsobil: on rád nepříteli na důkaz smíření své ruky podá; i škodu učiněnou hledí vynahraditi. Statek cizí, jehož neprávě nabyl krádeží, podvodem, lichvou, jako uhlí pálí ho v rukou. Čest, onížto pomluvou bližního oloupil, všemožně hledí navrátni; pohoršení, jež hříšným svým životem dal, co možná napraviti.

Kdo upřímně lituje, ten i vše odstraní, co ho přivedlo k pádu, příležitosti k hříchu se pilně vystríhá; zahodí knihu, jež hyzdí víru a mravy kř., vyhne se spolkům, kde necudné řeči se vedou, kde nevinnosti úklady se strojí; vzdálí se všech společností, kde hana se kydá na sluhy Páně a posvátné obřady církve Kristovy. „Petr *vyšed ven* plakal hořce.“

Kdo právě želí svých hříchův, nebude si budoucně hříchu opět přát; pevně si umíní, že se polepší; rád použije prostředků spasitelných, aby neklesl opět, rád z hříchů nástupci Kristovu se vyzná a ochotně vykoná uložené pokání. — Pravá lítost tedy všecko potřebné v sobě zavírá.

Nadpřirozená lítost nevyhnutelně potřebná jest k odpuštění hříchů. Nebo Bůh nejsvětější na nejvyšš nenávidí hřích a proto žádá, aby i člověk měl ho v ošklivosti. Nedostačí tu pouhé polepšení. Tím bychom nenabyli odpuštění předešlých hříchů. „Předešlé oplakávej a budoucně nepáchej,“ dí sv. Řehoř. Obojího je zapotřebí. Či myslíte, že by odpustil otec dítěti, že ho rozhněvalo, kdyby prosilo: „Otče, nerozhněvám tě více; toho však, že jsem tě rozhněval, není mi líto?“ — Zajisté nezasluhuje odpuštění! Polepšením nenapraví zpáchaných neposlušností. — Tak i hříšník musí nenáviděti zpáchaných hříchů, chce-li u svého nebeského Otce dojíti milosrdenství. Z vůle posel hřích: vůlí musí zase zrušen býti. —

A může-li Bůh milost vlít do srdce, v němž ještě panuje láska k hříchům smrtelným? — Nikoliv. Čisté musí býti srdce, které státi se má chrámem Ducha sv. Člověk sám se musí dříve zhostiti hříchů, srdce odtrhnouti od hříšných návyků; pak teprv může se nadíti odpuštění. Proto již v Starém Z. Bůh napomíná: „Odvrzte od sebe všechna provinění svá, jichž jste se dopustili, a učíte sobě srdce nové a ducha nového.“ (Ez.) „Roztrhněte srdce vaše a neroucha.“ (Joel). To však lítostí se děje; neb lítostí v pravdě roztrhujeme srdce svých, abychom z nich

vyvrhli jed hříchů, lítostí sekeru klademe ku kořenu hříchu; lítostí zkormucujeme a obměkčujeme srdce své, když bylo zkamenělo v hříchu, aby zas je mohla zúrodnovati rosa Boží milosti; lítostí obnovujeme ducha svého.

Právě tedy nazývá se lítost základním kamenem sv. pokání. Na základě tomto spočívá celá budova smíření. Vyrvete základ, a celý dům se vám srtí; odejměte lítost, a pokání v nivec se rozpadává.

Lítost jest jako kořen, z něhož strom nového života vzrůstá a hojného ovoce dobrých skutků přináseti má. Křtem sv. se vštěpuje, a uschne-li hříchy našimi, opět pučí, když se slzami lítosti zalívá. Slunce Boží milosti ho oživuje, tak že vždy více se zelená, vždy širě své větve rozkládá, hlouběji kořeny do země zapouští a hojnější vždy ovoce pro život věčný přináší.

Bez lítosti by sám Petr byl neobdržel odpuštění; aniž my ho bez kajicnosti dojdeme. „Bez mnohého pláče a lkání nelze smíření býti.“ A kdybys co nejbedlivěji prozpytoval všechny záhyby srdce svého, zevrubně z hříchů knězi se vyznal, lítosti pak neměl, vše tvé zpytování, vše tvé zpovídání marné by bylo. A kdybys uznával své hříchy, ano nad nimi slzy proléval, že jsi skrze ně pozbyl své cti, svého jmění a zdraví, kdybys ale neměl hřích v ošklivosti a pravého úmyslu, že nezhrěšíš nikdy více, slzy tvé marné by tekly. A kdybys i litoval — aspoň jak ty se domníváš — svých hříchův, a kdybys i tělo své trýznil; nechtěl však odstraniti příčiny hříchu, nehleděl všemožně napravit následky jejich, nesnažil se příležitosti k nim se vystríci: marné by bylo tvé pokání, marné tvé trýznění těla; lítosti nemáš, odpuštění nedojdeš.

Petr pláče, že z bázně a slabosti zapřel Pána; a ty nepláčeš, že jsi často a zlomyslně zapřel Pána, že jsi ho často zradil, potupil, trýznil a křížoval. Petr pláče, a ty nepláčeš? —

Nerci, ó bratře v Kristu, „nemám čeho bych želel a oplakával.“ Ve mnohém zajisté všickni klesáme. Díme-li že nemáme hříhu, sami se svádíme a není v nás pravdy. O jen o samotě do svého srdce nahlédni, otevři duši paprsku Boží milosti, a poznáš svou hříšnost a bídu. Nenamítej: „Já hříchy své sice poznávám, ale litovati jich, míti je v ošklivosti, to není mi dáno.“ O popať jen na dřevo kříže, tu čti, jak zlé jsou hříchy tvé, ješto Syna Božího přibily na kříž, tu se uč té neskonale láске, z kte-

ré sám Bůh pro bezbožné umírá; a nebudou-li plakati oči tvé, bude přece plakati duše, želeť srdce. Ó jen se modli, jen často na Ukřižovaného svých zraků upírej, a nabudeš lítosti, potekou slzy. Při jeho smrti země se třásla; i srdce tvé zachvěje se bázní; když ducha vypouštěl, roztrhla se opona v chrámu, pukaly se skály, i tvé srdce obměkčí se lítostí nad hříchy. A budeš-li hořce litovati s Petrem hříchů svých, zakusíš s ním i sladkého ovoce lítosti své.

2.

Poznali jsme, že křest první od křtu druhého tím se liší, že pokání spojeno je s namaháním, kteréhož ve křtu není. Jiného však ještě rozdíl mezi oběma stává. Při sv. křtu zcela jsme ubezpečeni, že obmyta byla duše naše; při sv. pokání však úplně jistoty nenabýváme, že ospravedlnění vycházíme ze zpovědnice.

Snad již mnohý se bez smíření navrátil z Kristovy stolice soudní, jako onen farisej, jenž odešel bez ospravedlnění, protože hříchu neželel, kdežto publikán smířil se s Bohem.

Ach, snad mnohý i po sv. zpovědi zůstal v hříších! A proč? Protože nevykonával, co Bůh si vyžádal, aby mohl odpustiti, protože se dobře nevyzpovídal; hříchy mu zůstaly, že jich nelitoval. O takovém kajicníku mohlo by se říci, co řekl Isák svému synovi Jakubovi, když ruce maje ovinuté kožkami, jako by byl starší syn Esau, žádal o požehnání otcovské. Řekl mu slepý otec: „Hlas sice Jakubův, ale ruce Esauovy.“ — Tak i onen hříšník má sice kajicný hlas, aleruce, totiž činy, nekajicné; hlas sice kající, ale ne srdce. Proto hříchy mu zůstávají; nebo Bůh hledí do srdce.

Co sv. Pavel o Židech pověděl, řka: „ne všichni, kteříž jsou z Israele, ti jsou Israelští,“ t. j. ne všickni, kteří dle těla jsou židé, jsou i synové zaslíbení Božího, ale jen ti, kteří mají též ducha svých otců, — totéž platí o hříšnicích, kteří z hříchů se kají. Ne všickni, kteří jdou od sv. pokání, jsou kající. Ne všickni, kteří si vyhloudili rozhřešení, bývají smířeni. Nebo ne tělem, ne ústy, ale srdcem a duší musí se káti. —

Již v St. Zákoně duch Boží napomíná nás ústy moudrého Siracha: „Pro odpuštěný hřích nebývej bez bázně.“ A sv. Terezie připomíná: „Mnohé duše hynou, ne proto, že nečiní pokání, ale proto, že je špatně činí.“

Kdo ale, táži se, ví bezpečně, že platně přijal sv. pokání? Kdo s jistotou tvrditi

smí, že vyplnil vše k tomu potřebné? — Jenom Bůh to ví, jenž naše srdce i ledví zpytuje. A přece člověk pokoje nemá, pokud neví, že smířen je s Bohem. Kterak lze tu nějaké aspoň jistoty nabýti? —

Nestrachuj se, křesťane milý. Spasitel sám praví: „Po ovoci poznáte je. Každý strom dobrý ovoce dobré nese, zlý pak strom zlé ovoce nese.“ Tak i strom sv. pokání po ovoci poznáte. Cítíte-li po sv. zpovědi pokoj, radost a tichost, spatřujete-li v srdci lásku a dobrotivost, mírnost a zdrželivost; zajisté vstípen jest v něm strom ospravedlnění; to vše jest ovoce Ducha sv., ovoce sv. pokání. Pokání platně vykonané nám vydobývá odpuštění hříchů i trestů věčných; udílí nám zase milost Boží, kteréž jsme pozbyli hříchy svými. Platné pokání naplňuje nábožné duše mírem nebeským, oblažuje pokojným svědomím duše kající. — O rcete nám, křesťané právě se kající, rcete, jakou slast jste pocítili ve svých srdcích, dobře vykonavše sv. pokání! O rcete nám, nejsou-li sladší slzy lítosti nežli smích světa radostný? (sv. August.) Hořký sice kořen má lítost, ovoce však její je nad míru sladké. (sv. Chrysost.)

Dobře vykonané pokání rozněcuje naši lásku; a tak *zdokonává lítost*. Petr plakal, i když mu byl Pán již odpustil, hořce plakal, i když to místo opustil, na němž se Mu byl zpronevěřil. Neplakal však jenom tu chvíli, tu hodinu, tu noc, v nížto Krista zapřel; do smrti plakal, do smrti želel svého hříchu. Vypravují nám letopisci prvních století křesťanských, že vždy mával oči uslzené, a zvlášť že hořce zaplakal, kdykoli zpěv kohoutí mu připomenul vinu někdejší. A sv. Ambrož dokládá, že tak horlivě želel, tak litoval svého hříchu, až od pláče oči mu opuchly, a tvář jeho pokrývaly vrásky.

O viz, duše křesťanská, jak lituje, jak želí. Pláče, do smrti pláče, že lehkovážně zapřel svého Pána; a ty nepláčeš, ty nelituješ svých hříchů? — Petr po celý život se kaje, a viděl jen tvář Kristovu zkormoucenou, od ran zsinanou. A ty, jenž nepravostí jsi nahromadil, až vystupují nad hlavu tvoji, ty, jenž viděl jsi Krista uplvaného, zbičovaného, utýraného, že nebylo zdravého místa na jeho sv. těle; ty nepláčeš? — Ty, jenž jsi viděl Spasitele svého, an za tvé viny třikráte pod křížem klesá a s těží dále vleče oudy zedrané; ty, jenž jsi viděl, jak pro tebe krev jeho teče, jak pro tebe hrozně rozpjat na kříži umdlévá a přehořce umírá; ty nepláčeš, neželíš, nelituješ svých hříchů? — Celý život nás měl by

býti jediné dlouhé pokání, a my, bohužel, sotva že ze zpovědnice vykročíme, hned na své hříchy zapomínáme, snad jen uložené modlitby vykonáme a pak více neželíme, nečiníme pokání, dále užívajíce radostí, jako bychom nikdy nebyli rozhněvali Pána Boha. Ó zarděme se, vidouce Petrovo pokání. Vy vlažně se kající, vizte, jak Petr i po odpustění hříchu se kaje, vizte, jak horlí pak v službě Boží! Z lásky, ať nedím — z pokání koná daleké cesty, nehroží se žádných obtíží, trpělivě snáší vše strasti, bičování, ano i vězení a pouta milerád pro Krista nese, jen aby duší mu získal, jen aby rozšířil království Boží. To zajisté nebyla přirozená lítost; lítost takovou jen milost Boží vzbuzuje; lítost ta je ovoce odpustění. Takovou lítost má vzbuditi i sv. pokání, bylo-li pravé. K smíření v sv. pokání jestiž zapotřebí *lítosti* vnitřní, nadpřirozené a nade všechno. Již ale může-li naše lítost, byla-li upřímná, zmizeti hned po sv. pokání? — Může-li hned zase nám zalíbiti se hřích, jež jsme si na nejvýš byli zošklivili? — Nenávidíme-li něco, dlouho trváva nenávisť naše. Po jejím *trvání* poznáváme její sílu. Tak i v sv. pokání. Dále od nás Bůh žádá v sv. pokání úmysl pravý, odhodlanou vůli, že více nezhřešíme, že odstraníme příčiny hříchu, že užívati budeme prostředků spasitelných, abychom v hříchy opět neklesli. Měl-li však pravý úmysl ten, kdož brzy a bez odporu opět hříchům se oddává? — Zajisté že neměl! — Člověk má svobodnou vůli a milost Boží mu nikdy neschází; chce-li opravdu a upřímně, snadno odolá všem pokušením hříchu; ale chtíti, opravdově chtíti musí.

Mimo to náleží k sv. pokání skroušené se z hříchů vyznání. Zpovědník tu na místě Božím není jen naším soudcem, ale i otcem, lékařem, rádcem; upozorňuje na hanebnost hříchů a za ně i pokání ukládá. Může-li, recete, při tom lítost slábnouti a jí ubývati? Může-li mizeti ošklivost hříchů, když nadpřirozená sfla Ducha sv. k tomu ještě přistoupí? — Ó nikoli! lítost ta slábnouti nemůže, ale růsti musí; nebo *milost Boží* nám teprv oči otvírá, tak že jasněji vidíme ohavnost hříchu; milost Boží teprv srdce lítostí do dna rozrývá, lítost naši zdokonaluje, tak že nezřídka duše i tělu ji sdělí a kajicník, zatvrzelý dřív, pak pláče, hořce pláče. Ach, jak často hříšník s okem suchým se blíží ku zpovědnici a s usleným ji potom opouští. Ó šťastný ten kajicník, jenž i po rozhřešení si často s bolestí hříchy připomíná, a i *dovolených radostí proto si*

odepírá. Šťastný kajicník ten důvěřovati se může, že dobře přijal sv. pokání! Toť, Nejmn., ovoce, po němž se poznává strom smíření s Bohem. Jako u Petra nemizela lítost, nýbrž rostla s horlivostí ve skutcích kajicných; tak i v nás jeviti se má ovoce sv. pokání, i v nás růsti má lítost a láska. Jestliže tedy i po sv. zpovědi lítost tvá trvá a roste; jestliže čím dále, tím horlivěji konáš skutky pokání: blaze tobě, dokonale jsi přijal sv. pokání. A byt' bys i tak se nekál, nenávidíš-li jen předešlý život, máš-li v ošklivosti spáchané hříchy, kdykoli na ně vzpomeneš: dobře jsi vykonal svou svatou zpověď. Ano ještě méně Bůh žádá. Lituješ-li aspoň týden, aspoň den po sv. pokání; odporuješ-li pokušení; vyhýbáš-li se příležitostem k hříchu: blaze i tobě, platně jsi se vyznal z hříchů. —

Ty však nekající kajicníku, jenž lítost jen líčíš, pokrytecky k zemi oči klopiš, v prsa se biješ a lítost nad hříchy jenom ústy pronášíš, ale s potěšením na hříchy vzpomínáš a příležitosti k nim vyhledáváš: běda tobě, sám sebe šálíš, kněze sice obelžeš, Bůh však vidí do srdce tvého, vidí tvou přetváрку i svatokrádež! — Bůh uchovej, aby kdo z nás bez lítosti se vloudil mezi upřímně kající v tyto dny spásy! Upřímná lítost je prostředek jediný pro spásu duše po křtu sv. zhřešivší. Kdo jím zamítne, zahyne. „Nebudete-li pokání činiti, všickni zahynete.“

• Nuže tedy, kdo s Petrem jste klesli, s Petrem také z pádu povstaňte. Věduce však, že bez lítosti odpustění nelze dosíci, hříchů svých upřímně litujte, číňte pokání. I okolo vás v této době kráčí Spasitel odsouzený na smrt; i na vás milostně pohlíží, milost a odpustění všechněm nabízí, a za to jen upřímné pokání žádá. — A vy byste nechtěli činiti pokání, vy byste nechtěli želeťi svých hříchů?

Ó neváhejte obrátiti se k Pánu, neodkládejte s pokáním. Neobráťte-li se v tento čas svatopostní, kdy medle se obrátit holdáte? — „Nyní čas příjemný, nyní dnové spásy!“ Považte, že již pominula polovice času svatopostního, a mnohý snad ještě ani nepočal činiti pokání!

Ach, což sv. církev pro tebe nadarmo v smutek se halí, což marně množí svůj nárek, čím více se blíží památný onen den, kdežto Syn Boží za nás hříšné zemřel na kříži? — Což marně volá pečlivá máti svých dětí ku pokání? — Což marně slibuje kajícím radostné hody velikonoční? — Již již chystá se Spasitel na cestu křížovou;

a ten onen snad ani na to nepomýšlí, aby z cesty hříchu obrátil se na cestu pokání! Již jdou vrahové, aby Ježíše přibili na dřevo kříže; a mnohá duše snad ještě spí v nebezpečném snu netečnosti a hříchu! — Sem, necitelný hříšníci přistup, k nohoun Spasitele svého poklekní, tu rozjímej o zlobě svých hříchů, tu si slzy lítosti vyžádej, na dřevo kříže pak přibij svá předsevzetí, a než k stoličce zpovědní přistoupíš, poklekna vroucně si povzdechni: „Bože můj! srdečně jest mi líto všech mých hříchů, že jsem Tebe, své nejvyšší dobré, kteréž nade všechno miluji, Tebe, svého Stvořitele, Vykupitele a Posvětitelce kdy rozhněval; bolestně toho lituji, že jsem zhřešil, že jsem Tebe, svého všemohoucího Pána, svého nejlaskavějšího Otce, urazil. Opravduť míním všech hříchů i všech zlých příležitostí se varovati, spáchaných hříchů víc a více litovati, a nikdy proti Tvé nejsvětější vůli nejednati. Opravduť míním s milostí Tvou života svého polepsiti, a raději cokoli, i smrt trpěti, než Tebe jediným hříchem více uraziti. Uděl mi milost, abych vykonal, co jsem si umínil; za to Tě prosím skrze neskonalnou zásluhu Tvého Božského Syna, Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista.“ Amen. *Fr. Havlíček.*

Všeobecný sněm církevní nejbližší příští.

VII.

Sněm a církve odtržené.

Avšak ještě jsme nepověděli všechno. Můžeme k budoucímu sněmu ještě jiné naděje míti, jiné výhody od něho očekávati. Oprávnují nás k tomu listy papežovy k nesjednoceným východním biskupům a k našim odtrženým v protestantismu bratřím.

Ve dvou osudných dobách dějin světových udály se dvě veliké roztržky v říši duchovní, kteráž jest církev; dvakrát roztržen jest nesešíváný šat Páně, rozkolem a kacířstvím; dvě nejdůležitější příčiny, které pokrok světový zdržovaly.

Kdož by to nevěděl? Kdyby se nebylo řecké císařství východní tak truchlivě odtrhlo od západních říší, nikdy by se nebylo stalo koristí Islamu, jímž tak hluboce jest poníženo a podnes ujařmeno; a mimo to by nebyl východ v neblahý rozkol svůj strhl onu velikou říši, v níž 70 milionů duší úpí pod despotismem i náboženskými i politickým.

A kdož může říci, coby dnes bylo z národů evropských, kdyby nebylo Lutrianství a Kalvinství a tolik jiných roz-

tržek, jimiž církev tolik živých sil pozbyla, kteréby byly jinak zajisté k tomu napomáhaly, aby tisíce tisíců duší v světle sv. evangelia se udrželo, které však od té doby nevěře propadly? Kdož může říci, jak velmi se tím rozšíření sv. evangelia mezi nevěřícími zdrželo?

Smutná pravda! Jsouť za tou příčinou posaváde miliony duší v temnostech nevěry pohřížených, jimž ještě slunce sv. evangelia nevzešlo. —

Pohledte na ty ubohé pohany na pobřeží jich ostrovů, od nás tak vzdálených! Žijí v nejasném očekávání vykupitele, vznášejí ruce své k nebesům za poznání pravého Boha prosíce; úpějí hlasem své bídý po světle, po pravdě, po spáse! Osmnáct století minulo již, co *Kristus Ježíš* na svět přišel, aby všechny tyto dary světu udělil, a co apoštolům řekl: „*Kažte všemu stvoření!*“ Nuže dostavili se k nim konečně blahověstové Kristovi, žáci a nástupci toho Petra a Pavla, kteří přistavše druhdy na pomoří Italském totéž evangelium hlásali a za touž víru krev svou vylili.

Ale ubozí Indiáni! ubozí Japonci! za blahověsty katolickými, poslanými k vám od náměstka toho, k němuž Kristus pravil: „*Ty jsi Petr (skála) a na té skále vzdělám církev svou,*“ přistávají k vám jiní misiónáři, aby brojili proti oněm. Kdo je posílá? Zdali pak *Ježíš Kristus*? — Ale „*zdali pak jest Kristus rozdělen,*“ — tak bolestně se tázal sv. Pavel odtrženců v prvním století křesťanstva, — „*rozdělen jest Kristus?*“ Není-li pak v tom slově, — táží se vás, vás, odloučených od nás bratří — hrozné neštěstí pro ty ubohé Indiany, až by nad tím každé křesťanské srdce zplakalo?

Sjednocení odtržených, bylo-li by možno, (a proč by nebylo, an Pán sám si toho žádá?), zvlášť pak nyní, kdežto všechny cesty jsou otevřené a vzdálenost téměř zmizela, zdaliby nebylo šťastným krokem k tomu, aby se evangelium veškerému světu sdělilo, k čemuž byl Pán, bera se s tohoto světa, své apoštoly a jich náměstky ustanovil?

Ba každá duše, v které duch Kristův žije, nemůže jinak, než pravou vnitřní bolest cítiti nad těmito roztržkami a u vroucí modlitbě za sjednocení volati s Spasitelem: „*Můj Otče! dejž at jedno jsou, jako my, ty a já, jedno jsme.*“ — Nuže právě ta jest i ta veliká péče, kterouž nejvyšší hlava církve chová. Svých vlastních nebezpečí zapomena a dojat jsa toliko tou starostí o všechny církve, svolává všeobecný sněm.

Obraceje se k východu i k západu, zasílá ke všem křesťanským obcím slovo míru, velkodušné provolání k jednotě. Budsi laskavé slovo to přijato jakkoliv, kdož neuzná v usilném snažení tomto, myšlenku vdechnutou od toho, jenž chce, aby církev jeho jedna byla, a jenž i řekl slovo, jehož sv. otec připomíná: „Z toho pozná svět, že učeníci moji jste.“

Naši bratři na východě a na západě — zdali pak dostojí tomu šlechtnému úmyslu — té otcovské žádosti?

Na východě! Kdož pak by se nepohnul srdcem pohledna tam k kolébce víry, kdež nám světlo její vzešlo? Viděl jsem katolické biskupy východní v radostném nadšení, když slyšeli pozvání k sněmu nejprve příštímu, od něhož se nadějí probuzení k novému životu a k úrodné činnosti.

Ale zdali pak odtržené východní církve neodeprou poslechnouti těchto laskavých, těchto smírlivých slov sv. otce, jež k nim mluví z plna srdce? A proč by byli hluchí k jeho volání? která zastaralá, na pouhých lichých domněnkách spočívající bázeň mohla by je zdržovati?

Kdož by byl neznamenal, a to hluboce dojat jsa, jak něžně, jak laskavě sv. otec o těch bratřích mluví, kteří u prostřed Asie Islamem potřené v téhož Ježíše Krista věří a Jemu se klanějí, a kteří Jeho nejsvětější krvi jsouce vykoupeni, sv. křtem s Jeho církví sjednoceni jsou!“

Jak dokazuje sv. otec svou vážnost před těmi pradávými církvemi, „které nyní od veliké jednoty nešťastně jsouce odloučeny druhdy za dávných věků v jasné lesku se stkvěly svou svatostí a nebeským učením, a tak hojné ovoce nesly k Boží cti a chvále a k blahu a spáse duší.“

A při tom jak jemně se varuje sv. otec všeliké stíznosti, kteráby jakkoliv urážela! Nemluví než lásku a smíření; nežadá si než toho jednoho: „až dávný zákon lásky a míru, panovavší za doby našich otcův a zůstavený nám od Ježíše Krista co spasný nebeský dar, jenž byl poněkud zmizel, opět znova mezi námi bude utvrzen a upevněn, aby pak žádoucí jasné světlo jednoty před očima všech zářilo po odstranění trudných mračen a temností roztržek tak dlouho trvavších.“

Tato touha po sjednocení, dojmající tak hluboko srdce nejen sv. otce, ale všech i biskupů i věřících na západě (na čemž neračtež naši východní bratři nic pochybovati), proč pak by neměla býti i dle prání

křesťanů východních a vůbec každého na zemi, kdo jméno křesťana má? Pro Bůh! zdali pak jest to cosi dobrého, to roztržení oděvu Kristova? Což pak, prosím, získají tím pradávné církve východní jak v osvětlení tak i v lásce, že nejsou v jednotě s církvemi celého ostatního světa? Kdož pak jim v sjednocení se překáží? Jsme-li pak posaváde zapleteni v síti metafysického mudráctví a slovíčkářství, kteréž panovalo za pozdější doby východního císařství?

Zmínil jsem se svrchu o národech nevěřících.

Pomněme, jaký jest za nynější doby stav světa vůbec a církve Páně zvlášť. — Církví vždy bylo zápasiti proti nepřátelům všelikým; ale jaké útoky a tísně valí se na ni v nynější době se všech stran! Nepovstává-li pak proti ní, bohužel! revoluční zloduch, velice odporný všemu, co náboženstvím sluje? a vy, církve východní, sjednocené i nesjednocené, nemáte-li i vy svá nebezpečí? Není-li pak u vás svoboda duchovní utlačena? není-li pak u vás víra ohrožena nepřátely nejurputnějšími? Nebouří-li pak vichřice bezbožnosti z Evropy až k vám do Asie, poněvadž vzdálenost dnes skoro zmizela, a nejsou-li pak věrní národové východní velmi proti tomu, aby se úsilím neznabožského tisku taktéž pokazili a pohubili?

V tomto vážném stavu, v kterémž se církev Kristova všude nachází, zdali pak není čas, vši seslabující nesvornosti konec učiniti a ve svorném sjednocení sílu a spásu vyhledávati? Který biskup, který pravý křesťan přísně to pováže, mohl by říci, že rozdvojení by bylo cosi dobrého, sjednocení pak neštěstím? Naopak: jednota a navrácení se k jednotě jest zajisté dobro duševní dle zjevené vůle Boží; v jednotě by byla spása církví vašich. Nuže tedy, jsou-li pak některé osobní ohledy, lidské důvody, jenž by převyšovaly veliké zájmy církví vašich, veliké povinnosti vaše? Vaši svatí otcové, osvětlení učitelé církevní: Athanasius, Řehořové, Basilius, Cyrill, Jan Zlatoústý, zdali pak se zpěchovali slavných hlav svých skláněti před tím, jehož sami zovou: „pevnou, nepohnutelnou skalou, na kteréž Spasitel vzdělal církev svou?“ (Řeh. Nyss.).

Kdyby dnes žili, zdali by nezavrhli s křesťanskou velkomyslnou srdatostí neodvislost, která není dle Krista, se vši vypínavostí zaslepené hrdopýchy? Dopustili-li se dávní věkové nějaké chyby, má to tak trvati věčně?

Ó milí bratři východní! neslyšíte-li pak vážná naučení, která vám hlásá doba přítomná? Jsouce s jedné strany stísnění krutým despotismem, s druhé sverepým islamem, možná-li pak, abyste necítili konečně nebezpečí svého osamotnění, trudné to následky dlouhého rozdvojení?

Bůh mne uchovej každého slova, jímž bych jenom z daleka Vás jakkoliv urazil; mluvím k vám se vši mně možnou láskou Kristovou.

Ať již myslím na ty nešťastné národy, jichž duše i země uhnětené násilím muhamedanským ladem leží, anebo ať hledím k obyvatelům Ruska, zbožným a vážným ve své povaze a svých mravích, kteří věrně se drží víry Kristovy, ač poníženi jsou církeve jejich pod vládou, která osobujíc si křivě pravověrnost ani toho nejmenšího soucitu a spravedlnosti nemá pro Polsko dokona potřené: tu i tu dojat jsem žalem a litostí v hlubokosti duše své a modlím se za ty mnohé národy, hodny všeho účastenství a pomoci!

Ó milí odloučení bratři na východě! Řekové, Syrové, Armené, Chaldeoové, Volhaři, Rusi, Slované a všickni, jichž ani jmenovati neumím, — hle! církev katolická jde vám v ústrety s otevřeným náručím! Ó milí bratři, nezpěčujte se a pojďte!

Sejde se církev katolická v úplném počtu; ze všech dílů světa od našeho západu, vašeho východu, z nového světa i z dalekých ostrovů pospíší si biskupové po slově své nejvyšší hlavy do Říma, středu jednoty. Nuže nechce sejíti se bez vás. Přijďte bratři! Tu jest jedna z těch slavných příležitostí, jakové za mnohá století spatřiti nelze. Katolická církev podává vám ruku k smíření. „*Prosíme vás co nejsnažněji*,“ píše sv. otec, „*dostavte se k tomuto všeobecnému sněmu, jako vaši předkové se dostavili na sněmy Lyonský a Florentinský k obnovení jednoty a smíření*.“ Zdali pak smíte odepřítí nám to, abyste neučinili tento krok nám vstříci? zdali pak smíte zanedbati takové krásné příležitosti?

Srdce církve, choti Kristovy, nikdy se nemění; ale časové, ti se změnili. Příčin, pro něž se snahy otcův našich, bohužel, nepodařily, těch Bohu díky! není více. Pojďte tedy, milí bratři!

Co nás se týče, dobré jsme naděje. Buď si v prvním překvapujícím okamžiku a pro zastaralé předsudky odpor proti tomu pozvání sebe větší, všechno zdá se, jest k tomu návratu připraveno. „*Řím*,“ dí Bossuet, „*neustane nikdy zváti národy nejvzdálenější*

k hodům, na kterýchž všickni jedno býti mají, a hle! k jeho volání pohnuti jsou národové dalekého východu, a zdá se, jakoby nové křesťanstvo utvořiti chtěli.“

Dejž, ó Bože! ať se nám toho divadla dostane!

Církev tvá na světě uprostřed tak tuhých zápasů a krutých bolestí! Jaká to radost pro církev v nebesích, a zvlášť pro tvé svaté otce a učitele, církvi východní, „*až uvidí*,“ jak svatý otec dí, „*s výše nebeské sjednocení tvé s sv. Stolicí apoštolskou, středem katolické pravdy a víry*! Vždyť jest to ta jednota, pro kterouž oni za živa svého vždy pracovali, aby ji roznítili a rozšířili všemi svými pracemi, vším svým uměním, učením; příkladem, planouce láskou, od Ducha sv. v srdce jejich vlitou k Tomu, jenž všechno smiřuje a sjednocuje za cenu své nejsv. krve; jenž to chtěl, aby znamení řečnického jeho v pokoji záleželo, jakož se byl v modlitbě k svému nebeskému Otci vyjádřil: „*Dejž, ať jedno jsou, jako my jedno jsme*.“*)

Ta jest mluva církve, pravé církve Ježíše Krista, která jediná ze všech křesťanských společností bolestně lká a po návratu dítek svých volá, poněvadž jich pravou matkou jest.

A proto se i nejvyšší náš pastýř duchovní, promluviv k otrženým bratrům na východě, ihned obrací k různým nekatolickým vyznáním a volá týmž hlasem k sobě všechny protestantské bratry.

Bossuet ve své plamenné lásce pro sjednocení všech křesťanů volá: „*Protestantství! Ach, útroby naše chvějí se k tomu jménu, a církev jsouc vždy laskavou matkou, nemůže při pomyšlení na to nikdy zdržeti se, aby neobnovila svůj žal, své prosby*.“ Tyto prosby prohlásil opět znova sv. otec ke všem „*protestantům a nekatolíkům*“ v listu svém vydaném nedlouho po listu k biskupům východním.

Když byl svůj žal projevil nad tím nešťastným otržením a okázal k velikému daru jednoty, kterou Kristus Ježíš prikazuje, prosí úsilně, aby „*všickni od něho odloučení křesťané v ovčinec Páně se navrátili. Ve všech svých modlitbách*,“ dí dále, „*neustáváme ve dne v noci u vši pokoře prositi za ně věčného pastýře, aby duše jejich nebeským světlem osvětili a hojnost milosti své jim vlití ráčil, a očekáváme toužebně*

*) Jednota byla, jest a bude vždy hlavním znakem pravé církve. Tážeš-li se, kde jest tato? — viz, kde jest ona.

s otevřeným náručím navracení se našich zbloudilých bratrů.“

To dí sv. otec a s ním veškerá církev. Zdaž-li pak vždy marná bude naděje naše? marná naše modlitba? — A to navracení se, zdali pak skutečně jest tak těžké, jak mnozí myslí?

Předsudky — to vím — jsou ještě mnohé a mocné; obtíže, které se činu tomu v šlechetném Anglicku protivují, jsou toho důkazem, jak těžko a pozdě pronikne více spravedlivá; ale právě všeobecný sněm může tu mnohé nedorozumění odstraniti, srdce upokojiti a rozum k navracení se připraviti.

Kdoby řekl, že blouzním, tomu odpovídám, že z našich odloučených bratrů, kteří se nedali proudem rationalismu odnésti, jest vždy více těch, kteří odtržení od jednoty církevní upřímně želi. Odvolávám se k Anglicku — k Americe; mohl bych říci, že jsem sám o tom mnohdy bolestně stesky slyšel, ano si nejedno citlivé srdce přálo viděti ten den, kdežby se slovo Páně vyplnilo, že „*bude jeden ovčinec a jeden pastýř*.“ Zdali pak řečeno jest, že ten den nikdy nebude? Odtržení — jsou-li pak potřebná? A proč bychom my neměli se toho dočkati?

Obtíže dogmatické jsou veliké, to uznávám; ale mnohem by byly menší, kdyby se toliko upustilo od zapírání vši autority ve vyučování, od té úplné svobody zkoumavé, která vol — nevol splývá v jedno se zásadou rationalismu. Ten jest hlavní, základní neduh protestantismu vedoucí přímo k nedůslednosti, neduh, jehož nejosvícenější a nejstatnější duchové u našich odloučených bratrů nejvíce želi. V tom záleží naše naděje, aspoň že mnozí se k nám obrátí, a snad že, bohdá! tím více se k sobě přiblížíme.

Položivše tento základ, kdo dobrou vůli a skutečnou víru mají, druhé překážky snadno přemohou. Rozum nám již zjevně praví, že *Kristus* církev svou nechtěl založiti bez úmyslu trvalosti a jednoty; náboženství, kteréby bylo vydáno změnám osobních výkladů, nemohlo by trvati a věčně býti jako on; to jest patrné samo sebou, aniž by potřebovalo dokladu biblického. Ale jsou mnohá slova Písma beze všeho sporu jasná a mocná, jako hlavně tato tři: „*Ty jsi Petr*,“ — okazující k přednostnosti v církvi; — pak: „*Toto jest tělo mé*,“ okazující přítomnost Páně u velebné svátosti; a: „*Hle matka tvá*,“ poroučející nás v ochranu nejsvětější blahoslavené Panny Marie. — Což nemáte slova ta v sv. evangeliu?

— a když je máte, neměli byste je přísně uvážiti?

Potom přejděte od evangelia k dějinám, od slov k činům.

By vám i živý základ celého křesťanstva scházel, zdali pak by vám je nevypravily události? Jednak měli jste již dosti kdy, abyste i původce i následky svého neblahého odloučení docela poznali. Přes tři sta let stojíte před tváří sv. evangelia a dějin; zdali pak jste za tu dobu nemohli o tom důkladného poučení nabýti?

Princip protestantský vydal ve svém vývoji ovoce své a co byli učenci katoličtí při dávných hádkách předpověděli, vyplňuje se denně před očima vašimi. Protestantství se dnes vždy více a více rozplývá v rationalism; mnozí z kazatelů vašich pozbyli, jak sami dějí, víru nadpřirozenou. Rozloučení bude se dále a dále vzrůstat a přes vše úsilí pravého křesťanstva bude více a více hubiti křesťanství neúplné, které nemá žádné autority, hlavní té moci, která zachovává a chrání. Dnešní protestantství vol nevol táhne k tomu, aby křesťanství v tak řečené čisté filosofii zaniklo.

Ale nejvyšší míra zlého vede mnohdy k dobrému. Což pak může více posloužiti k tomu, aby upřímné, avšak zbloudilé duše, chtějce zůstatí věrny víře křesťanské, jasně poznaly základní tento neduh protestantských církví, nežli právě pohled na toto všeobecné rozdrobení a rozleznutí se naproti mohutné jednotě církve katolické a všeobecnému jejímu sněmu, jímž se veřejně a slavně jedinou, pravou býti osvědčí a před celým světem okáže?

Ale jest i jiná naděje, která sice vzdaluje se lidských důmyslů, ale božského milosrdenství nikoliv daleka není. Ta se zakládá u mně na té úvaze, že i *sami Židé*, synové israelští, žijící mezi námi, uprostřed společenstva křesťanského, v srdcích svých poněkud dojati budou, což je dle slov sv. ap. Pavla v lůno církve uvéstí může. V národu židovském, tak patrně a tak dlouho od Boha trestaném, spatřuji praotce své u víře, syny Mojžíšovy, krajany Josefa a Marie Panny, sv. Petra a Pavla, o nichž tento dí, že „*jejich jest přijetí za syny i sláva i smlouva i zákonadání i služba Boží i zaslíbení; jichž jsou otcové a z nichžto jest Kristus podle těla, jenž jest nade všechno Bůh požehnaný na věky*.“ (Řím. IX. 4. 5.) Pročež zapřisahám je, aby uvěřili v toho, jehož očekávají; aby uvěřili osmnácti stoletím dějin! neboť dějiny, jsouce téměř pátým

evangeliem, dokazují i příchod i Božství Messiášovo.

Nikdo, nediv se, že útrpnost mám s protestanty, Řeky, Židy, ale z přísnosti se viním proti vynálezčům nové nevěry. Rozznávají sluší mezi bludy, které se počínají a které ku konci jdou; mezi odpovědnými za ně původci, vinníky, kteří zámyslně bludy rozšívají, a nevinými obětmi, které v prosté důvěře ještě až k slzám dojat býti, vida národovce své, tak pilné a pracovitě řemeslníky a sedláky, zasluhující všecken náš soucit, — vida tyto nadějně mladíky našich škol, vroucím srdcem po pravdě prahnoucí, ani vesměs prvé nežli byli sebe samy poznali, bludářům v korist upadají? Když před několika lety víra se vůči hledě probuzovala a skutečný pokrok k lepšímu se okazoval, nastala náhle opět temná mračna a otevřely se propasti nevidané a dech neznabožské vědy a vášnivého — bezuzduého tisku vzmohly se více a více a ta krásná lodička víry a spásy Francie octla se u velikém nebezpečí, že utone, majíc již do přístavu vplouti.*) Klnu původcům tak ukrutné zhouby, ale útrpnost mám s tolikými upřímnými dušemi, které mezi našimi odloučenými bratřími spatřuji, narozenými v bludu, ale nejsoucimi nikoliv původci jeho. Jak vroucí touhou rozprostírám těmto jatým duším svou náruč bratrskou! Kéž by se navrátily do církve! Neboť ta jest, která v lůně svém chová *Krista*, Boha úplné pravdy, a která je uvádí k těm velikým hodům, kde dle krásného slova Bossuetova „budeme všickni jedno.“ Kéžby sněm nejbližší přístí toto dílo smíření a osvícení vykonal! kéž by nám obě konečně přinesl! Kéžby k nám zpět přivedl tolik duší, které jsou naše svou upřímností, svými činnostmi a jak o mnohých jistě to vím, svým přáním! Kéž by přání to bylo též přáním všech katolíků!

Ano, otevřemež srdce svá tím větší toužebností nežli kdykoliv jindy svým milým bratřím a přejme si, jak to žádá sv. Otec, aby sněm nejprvé přístí stal se mocnou a šťastnou páskou jednoty, a vznášejme neustále prosbu Božského mistra svého k nebesům: „*Kéž jsou jedno, jakož i my jedno jsme!*“ (Dokončení.)

DOPISY.

Z Bezdědic ve vikariatu Hořovickém v I. poštovní neděli 1869.

(Pomoz, kdo můžeš, stavěti školu.)

Jakož druhdy volal Spasitel: „Lítost mám nad zástupem, nebo nemají co by jedli“ (Mar. 8, 2.): tak povzdechne sobě pokaždé duchovní, kdykoliv posvátný úkon jej přivádí do rodin cvokařských přebývajících v nejchudší obci kraje Pražského, v nešťastném Běhčíně k farní osadě Bezdědické přínáležejícím; nebo v rodinách takových objevuje se chudoba a bída v míře úžasné. Chci uvéstí místo mnohých toliko jediný obraz, jež před nedávnem spatřily oči moje. Vyhledáváje rodiny nejchudší, bych je ze sbírky učiněné podělil, vstoupil jsem též do příbytku vdovy cvokařské, kteráž v roce minulém ztratila muže svého. V příbytku studeném a vlhkém podobajícím se více chlévu nežli světnici, nalezl jsem dítě as tříleté v kolébce na slámě spící, chatrným rouchem přikryté. Kolébka tato, postel matčina trochu slámy obsahující, něco zeleného klestu v koutě k topení určného a hrnec k vaření stranou, — toť veškerý nábytek vdovy nepřítomné, jenž v krutém mrazu shledává v lese otýpky, aby je za několik krejcarů mohla odprodati a hlad svůj a dětí ukonejšiti. Dítě dospělejší ku škole povinné potuluje se někde na žebrotě, druhé pak tříleté, místo co by ve věku tom vesele mělo poskakovati, leží v příbytku neuzavřeném beze vší dohlídky. Když dítko to se probudí, a hlad a zimu pocítí, křikem přivolá rovněž chudobné sousedy, jenž z útrpnosti bramborů mu dají, načež dítko dále spí, až někdy usne na věky.

Toť jeden toliko obraz z chudobného Běhčína, o němž každý přichází na své oči se může přesvědčiti.

A jakož se nedostává obyvatelům Běhčinským chleba tělesného, rovněž tak postrádají dítka jejich i pokrmu duchovního, vyučování školního. Je-li kde zapotřebí ústavu vyučovacího, jest ho v lidnaté obci Běhčinské třeba v míře nejvyšší. Trojtřídní škola v městě Hostomicích čítající na 700 dítek nestačí ani pro mládež městskou a ostatních obcí; pro mládež Běhčinskou však jest návštěva školy té $\frac{3}{4}$ hodiny vzdálené zhora nemožná proto, že dítka Běhčinská nemají ani dostatečného oděvu na cestu, ani potřebného pokrmu pro dobu polední, jak v provolání v Pražských listech uveřejněném blíže jest vypsáno.

Tím způsobem vyrůstá celé pokolení beze všeho vyučování náboženského a škol-

*) Narází tuto na revoluci francouzskou na konci předešlého století, a původci míní Voltaire a j. Tak souditi lze z toho, jak se byl co učitel duchovního řehnutí na universitě prohlásil. (Viz nástin životopisní v Blah. str. 74.) D.

nho, tak že při vši bedlivosti se strany duchovních bývají nezdědky nalezení mladíci a panny až i 15leté, kteří svatých svátostí posud nikdy nebyli přijali. A pohněvad z nížádné strany se nečiní kroky, by se tomu záhubnému nedostatku odpomohlo, cítili se duchovní Bezdědčičtí ve svém svědomí zavázáni, by o tom podali zprávu veřejnosti, a pozdvihli hlasu prosícího o laskavé dárky a příspěvky k účelu zřízení školy v Běhčíně. Nedali se odstrašiti ani nepřiznivými snahami času novějšího, kde duchovenstvo, jež až na řídké výminky vždy co nejhorlivěji o školu se staralo a nížádným opravám rozumným v cestu se nestavělo, od školy se odstrkuje. A Bohu díky! hlas tento nezůstal hlasem volajícího na poušti. Z blízka i ze vzdálí zasílají šlechetní dobrodyncové oběti své, tak že se již sešlo celkem 254 zl. 60 kr.; mezi těmito dobrodinci sluší zvláště vroucí díky vzdáti: nejdůst. kapitole chrámu metropolitního za značný dar 125 zl., k čemuž přispěl jmenovitě p. kanovník Sorger 50 zl., p. děkan Karlotýnský Hron 30 zl., p. kanovník Ditrich 15 zl.; dále zaslal p. kanovník Würfel 10 zl., profesor Lambl z university Charvovské 20 zl., nejmenovaná vdova z Teměšváru Windišgrazův los v ceně 36 zl., p. Kareš z Bremen 5 pruských tolarů, vedlůst. kapitolní děkan Rais 10 zl., p. kanovník Hrdina 5 zl.; zvláštní díky zasluhuje též důst. p. farář Józef Vorel ze Zdic, jenž mezi zámožnějšími osadníky sebral 32 zl.

Ješto však k účelu jmenovanému dalších milodarů jest zapotřebí, obrací se farní úřad Bezdědčický ku všem důst. p. vikářům, správcům duchovním, spolkům a jiným lidumilům, by též nějakým dárkem přispěli ubohým dítkám cvokařským v Běhčíně. Dárky tyto mohou přímo farnímu úřadu v Bezdědčích (pošta Hostomice) býti zaslány.

J. V.

V Hradci Králové 15. února 1869.

(Ze semináře ohlas radosti a žalosti.)

Jako naši bratři v Olomouci (viz č. 6. Cyrill a Met.), podobně i my oslavili jsme důstojně tisícátou ročníci úmrtí velkého apoštola našeho sv. Cyrilla. Očistili jsme se totiž dne 13. února sv. zpovědí a posilnili se den na to sv. přijímáním. Důstojný p. spiritual náš neopomenul v řeči své konané před sv. přijímáním, poukázav k zásluhám obou bratří věrozvěstův, i nás povzbuditi k následování jich příkladu, prose nás, abychom i my stali se Cyrilly; abychom slovem i skutkem jevíli poslušnost

svou k sv. máteři naší, církvi kat., hlavně pak k sv. Otci v Římě, abychom slovem i skutkem bojovali pro čest a slávu Boží, ku spáse duší vůbec a ku blahu národa našeho zvláště, kladl nám na srdce nyní pilnost neunavnou, jež nevyhnutelná jest k dokonalé přípravě k dílu velikému, k úřadu za dnů našich zvláště obtížnému. A zajisté "nesnadno jest býti za dnů našich knězem a býti knězem podle srdce Páně, k tomu potřeba vedle hojné milosti Boží i dobré přípravy a ducha neohroženého. Proto usnesli se vloni 15. srpna na Velehradě shromáždění bohoslovci česko-moravští vydávati list, jenž by byl „cvičilistěm písemnickým a společnou pokladnicí“ bohoslovců česko-moravských, jenž by probudil mnohé dosud dřímající síly k literární činnosti, aby takto vystoupivše co kněží do světa, svůj veliký úřad důstojně zastávati mohli netoliko slovem, nýbrž, což právě za dnů našich jest velepotřebné, i pérem. Olomoucký „Cyrill a Method“ jest ovocem usjednání onoho, a jest naděje, že co pod ochranou svatých apoštolů našich vzalo vznik svůj, jednou vyroste v dílo velkolepé; má zajisté „C. a M.“ již nyní půl čtvrtá sta odběratelův.*)

Slavnostně myslí rozehvění nedělní ustoupilo však v pondělí 15. t. m. zase oné truchlivosti, jež zmocnila se nás od doby, kdy zaslechli jsme o smrti Vinařického, druhého to našeho Sušila, zmocnila se nás tím živěji při zádušních mšech sv., jež za něho 15. konány byly v našem kostele seminářském sv. Jana Nep. Zpívanou měl stařícký vdůst. náš profesor Dr. Stárek, bohoslovci pak zdařile zapěli vokální requiem od J. Láblera se sborem vokálním (k Offertorium): „Žal bolný,“ od Lindpaintnera, slova od A. Šrůtka a ku konci „Animas“ od Em. Vašálka. V kostele vystrojen byl ozdobný katafalk, mezi jehož svícemi vynikala zvláště veliká voskovice s krásným věncem a vhodným nápisem. Voskovici tu i věnec darovali bohoslovci. A dojistá máme proč truchliti! V době, kde zvláště potřeba statečných bojovníků u vinici Páně, vyrvala nám smrt Vinařického, jenž byl takým bojovníkem v úplném slova smyslu. Ať odpočívá v pokoji a Bůh mu odplatí; nám pak vzbudí nových Sušilů, nových Vinařických! I letos mají postní kázání v chrámu Páně u sv. Panny Marie

*) Že účastenství Pražských, jak p. dop. dí, není veliké, nevykládejte ve zlou stránku. Mají své vlastní cvičilistě. By se byli u nás, u vás a jinde v Čechách bedlivě necvičili: nestávalo by listů těchto, ba ani snad „Časopisu katol. duchov.“

hoslovci ze IV. rōku. Kážou o oběti mše svatě.

S.

Od Uh. Ostroha na Moravě dne 14. února 1869.
(O tisícáté ročníci úmrtí sv. Cyrilla.)

Po celé Moravě v jednotlivých farnostech oslavovala se dne 14. února tisíciletá výroční památka úmrtí našeho sv. věrověsta Cyrilla, a vděčný národ i celý měsíc únor a celý letošní rok zasvětil trvalými pomníky, jenž potomkům připomínati budou tisíciletou výročitou slavnost úmrtí prvního mudrce, biskupa, kněze a učitele lidu slovanského. I u nás se jedná o takovéto pomníky, které svým nákladem zbudovati chtějí věrní učňové, vychovaní ve škole Cyrillo-Methodějské. Ve slovanských městech též zakládati chtějí letos rozličné katolické spolky a jednoty, jichž nám je velice třeba. Kýž sv. naši učitelové svoji přímluvou vyžádají vrstů tomtu podniku k jejich oslavě a ku zvelebení národa započatému! Kde jenom trochu bylo probuzených citelů a žáků, odchovaných duchem našich svatých věrověstů, kde nebyla mysl hluchá, všady den 14. února oslavili a nejvíce ve chrámu Páně zasvětili. U nás vykonali jsme tuto vzácnou památku takto: Osadníci učinili příprav, jakž v době svatého církevního postu jen bylo možná, okrášlili chrám Páně a sochy sv. Cyrilla a Methoděje a pak svou přítomností každý koutek naplnili ve prostorách chrámových. Při službách Božích stál celý věnec malých družiček a pacholíků kolem oltáře, všickni držíce rozžaté svíce. Hned dne 13. února v sobotu na večer slavnostně se seznánilo, jak od dávných dob křesťanských církev sv. činívala, zvouc před velkými slavnostmi už hned svatvečerem věřících ku společné přípravě na veliký den sváteční. I my jsme hned v svatvečer měli slavné služby Boží, bylot napřed kázání, při kterémž shromážděnému množství se vyložilo, čím nám je den 14. února a hlavitě pak den zejřejší, a potom celý ten příběh, jaká toho byla příčina, že sv. Cyrill z Moravy přišel až do Říma a co se tam s ním všecko stalo, že sv. otec papež oba Solunské bratry učinil samostatnými biskupy, posvětiv jich na biskupy slovanské a z jejich přivedených tam slovanských žáků že obdržel národ své první národní kněžstvo, jenž bylo v samém Římě vysvěceno. Tuto radostnou zprávu ale že už domů nepřinesl sám jejich učitel sv. Cyrill, jenž národu slovanskému jeho budoucích učitelů vycvičil a vzdělal v přinešeném písmě slovanském. Potom jsme tento svatvečer skončili litaniemi o sv.

Cyrrillu a Methoději, písněmi o těchto svatých věrověstech a pak modlitbami (z misálu přeloženými) za sv. otce, za celou církev svatou, za rozkočníky a za všechny naše nepřátele a protivníky, pak se udělilo sv. požehnání a odzvonilo se slavnostně klekání. V neděli pak dne 14. při hlaholu písní Cyrillo-Methodějských sloužila se mše svatá ke cti a chvále sv. Cyrilla za celý národ slovanský na úmysl, aby jeho duchovenstvo i lid za svatými apoštoly slovanskými a za příkladem svých otců věrně Hospodinu sloužili a bratrů odštěpených aby na přímluvu sv. Cyrilla uvedla milost Boží do jednoty církve svatě. I vyzvali se všickni přítomní, aby na ten úmysl svou modlitbu spojili s modlitbou kněze, jakož i že vždy při veřejných prosbách po celý rok i na tento úmysl společně modlívati se budeme. Při odpoledních službách Božích vykonali jsme napřed ofěru na poškozené Tyrolské obyvatele, za kteroužto podporu c. k. úřadové nás žádali, potom bylo zase kázání o sv. Cyrrillu: rozpečetili jsme nyní po tisíci letech poznovu zase jeho závěť a přečtli jsme si, co ve své poslední vůli ustanovil a co národu slovanskému odkázal v onom svém testamentě, při němž Method, biskup moravský a slovanští kněží z Moravy do Říma přivedení, byli dožádányi svědky. Poznovu jménem kněžstva Cyrillo-Methodějského obnovil se slib, že neopustí ten dobrý lid a že dle poslední vůle sv. Cyrilla vězdy vyučovati ho bude pravdě Boží a žádal se národ slovanský, aby i on tak věrně všecko vykonal, což mu první jeho biskup a učitel v testamentě svém odkázal. Po kázání měli jsme slavné „Tě Boha chválíme“ na poděkování, že po smrti sv. Cyrilla milostivě chránil Hospodin sv. víru a že národ náš vyvedl ze všech pohrom, které neustále se mu chystaly pro jeho duši i pro tělo. Tak jsme po různu oslavili velepamátný den 14. února, a dá-li Pán Bůh, dne 5. července oslavíme tuto památku *pospolu* důstojně na Velehradě o slavnosti sv. Cyrilla a Methoděje, k čemuž nám letos popráno neděle a pondělka. — Líto nám toho a reptavá nevole pronáší se o tom u nás zde na Moravě, že naši bratři v sousedních krajinách kolem nás tak pořídounku zpomínali na oslavu 14. ún., kterýžto přece jest výročitou a letos právě tisíciletou památkou, co skonala hlava slovanských theologů, otec národních učitelů a původ literátů slovanských. Než nadějeme se, že čím byla řidší oslava po různu konaná, tím že velkolepější vystrojí vděčný

národ slavnost společnou. I zveme už napřed všechny syny a dcery a žáky a ctitele Cyrillo-Methodějské; nechť se chystají, aby výročitou památku oslavili: Moravané, Čechové, Slezané a Tatraň, národové polští, Ruští a Srbští, Bulhaři, Chorvaté i Lužičané, Slovenci i Dalmatinci a odevšad synové velké matky slovanské. Jestliže velkolepé přípravy, sjezdy a vespolečné oslavy činily se s mnohou nádherou při věcech, nejvíce z odporné nám ciziny do některých hlav vsazených, tuším, že neutuchne naše čilost při věcech našich, národních, srdci právě slovanskému už hned od narození vdechnutých. Pročež:

Nechte cizých, hajte vlastních zvykův,
pěknáť byla předkův prostota:
nedbejte nic novotických křikův,
nechte cizých, hajte vlastních zvykův;
bez nich nemá národ statný vzniku,
jak jen zmiznou z jeho života.
Nechte cizých, hajte vlastních zvykův,
pěknáť byla předkův prostota.

Tak volá ústy pěvcovými „Slovanka k bratřím a sestrám slovanským.“

Těž den 11. dubna na Moravě oslavíme co nejslavněji, ještě náš sv. otec Pius IX. toho dne bude slaviti svoje kněžské druhotiny; připravujeme mu též srdečné přání, kteréž podepíšu u nás všickni hodní katolíci a potom i s naskládanými dary odevzdá svatému otci v onen radostný den toto blahopřání zvláštní deputace kněží i nekneží, jenž k té slavnosti schválně se vydají do Říma, aby svatému otci vyslovili, čeho jeho dítky jemu i celému světu křesťanskému i světu nekřesťanskému přejou.

Tom. Š.

K R O N I K A.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup obdržel od sv. Otce list co odpověď na blahopřání k hodům vánočním a novému roku, jež každoročně do Říma zasílá. V tomto listu, daném 31. pros. m. r. dí Pius IX., že velikou potěchou v hořkostech mnohých byl jemu dopis p. kardinálův, zvláště pak ta zpráva, že na svých visitačních cestách, kdežto více než 56 tisícům věřících udělil svátost birmování, nejdůst. p. kardinál shledal duchovenstvo i lid sv. víře a Stolicí apoštolské oddaný v Čechách jakož i v hrabství Kladském v Prusku, kdež církev nemalé požívá svobody. Konečně uděluje sv. Otec apoštolské pozhnání vrchnímu pastýři i duchovenstvu a věřícímu lidu jeho správě svěřenému.

— Duchovenstvo všech čtyř diecésí

Českých podepisuje adresu oddanosti a blahopřání, kteráž v Praze skvostnou vazbou opatřena a pak s příslušnými dary k druhotinám kněžským sv. Otci Piu IX. do Říma zaslána bude.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati dne 28. února a od 1—4. března u nejsv. Trojice v Spálené ulici, od 5—9. bř. u Voršilek.

— K žádosti učitelského sboru farní hlavní školy Hradčanské sloužil důst. p. farář od sv. Víta 15. t. m. v kollegiatním chrámu Páně u Věch Svätých na hradě za † kan. Vinařického zádušní mši sv., při níž mládež této školy zpívala; po mši sv. pak se konaly modlitby za zvěčnělého. Mládež, poučena o významu té pobožnosti, modlila se k Bohu za duši v Pánu zesnulého přítele mládeže a spolu prosila, aby nám ten nejvznešenější Přítel mládeže na nebi zase popřál muže, který by k pravému vzdělání mládeže tak blaze působiti chtěl a dovedl, jako † kan. Vinařický. Jemu v pravdě „z úst dítek dokonal Hospodin chválu — aby zahanbil nepřátele jeho.“ St.

K této nám zasláné zprávě dokládáme, že i v kostele piaristickém slouženo bylo k žádosti č. čekatelů učitelských requiem za † kan. Vinařického, jakož i dne 11. t. m. v Týně nad Vltavou d. 15. v semin. chrámu Páně Budějovickém a 17. v Táboře.

— Starostou Dědictví sv.-Prokopského zvolen jest ve schůzi výboru d. 22. t. m. vd. p. Vác. Štule, síd. kanovník na Vyšehradě.

— Dědictví Svatojanské čítalo v roce 1868 24.336 údův, mezi nimiž jest údů stálých a sice rodů 5047, škol, obcí, knihoven a bratrstev 1072, údů stavu duchovenského 3833. Zemřelých ohlášeno během min. roku 243.

— Dobrodinec, jenž jmenován býti nechce, zakoupil pro kongregaci kněží Redemptoristů, kteří z Karlova vystěhovati se mají a jiného přístřeší nemají, bývalý klášter *Kajetánský* na Malé straně. Vše jiné, co se v Praze roznášelo, o příchodu 300 Jesuitů ze Španěl, o zakoupení tu domu tam panství pro ně, jest vymyšleno; není v celé říši Rakouské ani jediného Jesuity ze Španěl přišedšího.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v lednu 128 chudých v Praze zemřelých křesťanů.

— Z *Něm. Brodu* došly nás dva dopisy; první jedná o církv. požehnání základu nádraží při železné dráze, kteráž od Kolína i od Pardubic tam povede, při kte-

réž slavnosti d. 26. ledna měl p. děkan K. Seifert přiměřenou řeč. V druhém uvádí se z matriky oddaných v měsíci únoru 1819 tři sňatky, z nichž nyní po 50 letech všickni manželé i manželky posud na živu jsou v stáří od 69—74 let. Ku konci činí se zmínka o předsudku, že kdyby tací manželé svou „zlatou svatbu“ veřejně slavili, brzy by pak zemřeli, čemuž se ovšem neslavením té památky také neubrání.

— *Od Labe.* (Obrázek ze života.) Co katecheta mám dítky k tomu, aby již 2—3 dni před sv. zpovědi svědomí zpytovaly a hříchy na kousek papíru si poznávaly. Jeden hoch učinil tak a pak po sv. zpovědi papírek doma na dvoře roztrhal a zahodil. To viděl otec lakomec a nejen že se vadil, ale on hochu bít i když slyšel, že to byly hříchy, tvrdě: „Nemohls si to nechat na podruhé a nekazit pak zase papír?“ — Vida tedy, jak chybujeme, žádající polepšení, dítky mají přijít podruhé s těmitéž hříchy. O lakomství!

Z Badenska. Před 10 lety usadilo se několik zbožných panen na Lípové Hoře nedaleko Frýburku ve zvláštním domě, kdež křesťanský život podle řehole 3. řádu sv. Františka vedly. Byly nejvíce dcery rolníků Švarcvaldských; zabývaly se vzděláváním vůkolních rolí a požívaly všeobecné vážnosti mezi lidem. Služby Boží vykonávaly v jich kapličce představení blízkého semináře kněžského u sv. Petra. Bezúhonný život jejich nenalezl však zalíbení u vlády badenské; právě na štědrý den 24. pros. 1868 dodán jest jim rozkaz ministerstva vnitra, aby dům na Lípové Hoře opustily a společného života způsobu se vzdaly. Proti nespravedlivému a bezprávnému rozkazu tomu zadaly panny ihned odvolání k ministerstvu státnímu, a bude-li také zde odmrštěna prosba jejich, jsou odhodlány nastoupiti cestů právní. — Smutný to zajisté úkaz liberalního pokroku ve velkovévodství badenském, že se tam zbožným pannám společenské žití a to na venkově zbraňuje, kdežto ženštinám, jenž ohavné neřesti slouží, v lidnatých městech společné žití zákonem se dovoluje.

Z Říma, 2. února 1869. (Z dopisu prof. Dr. Hefele dle „Vaterlandu“.) V 10 h. ráno o slavnosti Očišťování Marie P. přibyl sv. Otec nesen jsa na trůně do chrámu sv.-Petrského, kdež konati měl svěcení hromniček. Na oltáři bylo antependium fialové barvy a také trůn papežský byl pokryt látkou z fialového hedbáví zlatem protkávanou. Sv. Otec byl provázen 31 kardinály

a mnohými biskupy i preláty; měl na sobě pluvial červené barvy (papežská roucha bohoslužebná jsou vždy buď červená nebo bílá). Vykonav krátkou modlitbu usadil se na trůně; po pravé straně jeho byl kardinál jahen Antonelli, po levé kard. Mertel. Mezi biskupy stojícími kol papežského trůnu (solio pontificio assistentes) byl také arcibiskup Westmünsterský Manning a první biskup Škotský, přede 3 dny teprva posvěcený. Kardinálové biskupové měli pluvialy barvy fialové, ostatní (také jahnové) kardinálové měli fialové ornáty mešní na sobě a sice neměli pod nimi dlouhé řízy (alby), nýbrž toliko rochetky. Název „alba“ v Římě ani neznají; oni albu nazývají „Camice.“ Papež měl na hlavě infuli bílou stříbro-sklou, kardinálové měli též bílé infule zcela jednoduché. Svíce hromničné ležely opodál, jen tři největší svíce držány jsou od assistujících kněží zrovna před samým papežem, an modlitby vykonával. Po ukončeném svěcení rozdál sv. Otec svíce kardinálům, některým prelátům, assistujícímu knížeti římskému, senátorům a konservátorům, vyslancům a generálům vojenským. Po té konal se slavný průvod, v němž všickni, kdož od sv. Otce byli poděleni, s hořícími svícemi v rukou se účastnili; sv. Otec nesen byl na trůně svém drže v rukou svých tenkou, avšak skvostně ozdobenou svíci voskovou. Mezi procesím odstraněno s oltáře antependium fialové a dáno tam bílé, tak i papežský trůn fialový byl odněsen a jiný bílý na to místo postaven. Po ukončeném průvodu vzal na se papež bílý pluvial a infuli zlatem hojně protkávanou. Rovněž i kardinálové, biskupové a preláti změnili roucha svá; odloživše pluvialy, ornáty a infule vzali na se kardinálové vlečky (cappa magna) fialové barvy, mozety z bílé kožešiny a birety.

Slavnou mši sv. sloužil u hlavního oltáře kardinál-kněz Barnabó. Papež konal stejně s celebrantem modlitby stupňové před oltářem; rovněž i kardinálové a preláti vždy dva a dva společně jak tyto modlitby stupňové, tak i Gloria, Credo a Sanctus říkali. Před nakurováním oltáře položil papež po každé sám kadidlo do kaditelnice. Při Gloria, Credo a Sanctus všickni kardinálové do kola stáli okolo sv. Otce. Mezi tím co sixtinská kapela pokračovala ve zpěvu „Gloria“ i „Credo,“ seděl celebrant na straně epištoly na křesle, kněží jemu assistující seděli na stupních oltářových; také biskupové touž dobou seděli na stupních trůnu sv. Otce, jen oba kardinálové assistující se-

děti na zvláštních křeslech. Když zpíval jahen evangelium, držel papež i všickni ostatní opět hořící svíce hromničné v rukou svých. Celebrant sloužil mši sv. obrácen jsa obličejem k lidu, pročež také při „Dominus vobiscum“ neb „Orate fratres“ se neobrátil. Při „Sanctus“ sestoupil sv. Otec s trůnu a poklekl před oltářem. Teprv po pozdvihování se zase k trůnu navrátil. Nejstarší kardinal kněz přinesl pak od celebranta políbení pokoje (pax) sv. Otci; kardinal obejmul sv. Otce, načež tento objal oba assistující kardinaly. Mezi tím dal celebrant políbení pokoje svému paranyfovi, kterýž je sdělil prvnému kardinalu-biskupovi, prvnímu kardinalu knězi, prvnímu kard. jahnovi, pak prvnímu z assistujících biskupův atd. Po ukončení mše sv. intonoval sv. Otec mohutným hlasem „Te Deum laudamus,“ kteréž se dnešního dne v Římě koná na poděkování za to, že zemětřesení, kteréž r. 1702 městu hrozilo záhubou, brzy pominulo. Když sv. Otec udílel požehnání, byl před ním držán kříž, pročež neměl papež na hlavě infuli, tak jako ji nemívá arcibiskup, před nímž také kříž se drží; jen biskup uděluje požehnání s infulí na hlavě. V 1/2 byly sv. obřady vesměs ukončeny a sv. Otec na trůnu svém nesen jest do Vatikanského paláce. Nedaleko mne stál mezi službami Božími vévoda z Urachu, hrabě Leo Thun a jiní vznešení hosté.

Od několika let již dohotoven jest v chrámě sv. Petřském náhrobek papeže Řehoře XVI. z kararského mramoru od proslulého sochaře Amici krásně vytesaný; náhrobek ten však jest doposud prázdný, an tělo téhož papeže odpočívá v sakristii sv. Petřského chrámu, kdež tělo každého papeže až do smrti nástupce jeho uloženo bývá; srdce každého papeže se však hned po smrti uschovává v kostele sv. Vincencia a Anastasie.

Ze Španělska. Zavraždění guvernéra v Burgos-u listy freimaurové bez rozmýšlení připisovaly kněžím, obzvláště mnichům. Nyní však dle „Union“ vyšlo na jevo, že nikoli duchovenstvo, ale rozdrážděné obyvatelstvo města Burgosu se stalo původcem smrti guvernérovy. Toto podráždění lidu však způsobil guvernéř sám svou bezohledností. Dva dni před svou smrtí totiž vešel guvernéř do kláštera jeptišek de las Huelgas, dal zavolat abatysi a poručil, aby se také všechny jeptišky dostavily. Na otázku abatysy: která příčina jej pohnula k porušení klauzury řeholní, začal guvernéř žertovat a některé panny, jenž se mu nejvíce

líbily, lichometnými slovy obtěžoval. Po té vystoupil do kostela klášterního skloboukem na hlavě; přiblíživ se k Tabernákulu dotknul se ho svojí hůlkou a úsměšně se tázal, co prý tam se nalezá? Nespokojiv se ani tímto rouháním obrátil se zády k oltáři (vždy máje klobouk na hlavě) a přistoupiv k věčné lampě zapálil si o ni svůj doutník a odešel. Neslýchané toto rouhačství rozrozhlásilo se hnedle po městě a jitření lidu dostoupilo nejvyššího stupně, když viděli, že guvernéř vchází do katedrálního chrámu; lid se domníval, že i zde opětovati bude ony ohavnosti, jichž se v klášteře dopustil a toť bylo příčinou zavraždění jeho, což ovšem neschvalujeme, nýbrž zavrhuje.

Z Polska. Od roku 1863 až do května r. 1867 bylo od vlády ruské na hrdle, žalářem a jinak pokutováno 141.882 Poláků; do Sibíře na př. zaveženo 18682 Poláků (mezi nimi 179 kněží); ve vnitřním Rusku uvězněno 12556 (163 kněží) atd.

Dějiny světové vypravují o mnohých věcech, kteréž se nám nyní víře nepodobné býti zdají; ale nikde nečteme, žeby některá vláda byla celému národu zakázala mluvití přirozeným jazykem svým. To teprva ruská vláda učinila v našem století s národem Polským. Od 1. ledna 1869 jest universita Varšavská výhradně ruským ústavem. Rovněž zrušeny jsou všechny školy soukromé, kde se polským jazykem vyučovalo, od nynějška jen ruské ústavy soukromé se v Polsku nalézají. Prosby a stížnosti k úřadům jen tenkrát se vyřízení nadíti mohou, jsou-li jazykem ruským sepsány. V Litevsku pak vydal gubernátor Potapov v červenci m. r. přísný rozkaz, že se od nynějška ve všech veřejných místnostech, divadlech, krámech kupeckých, restauracích, v kostele i na ulici jediné ruským jazykem rozmlouvati dovoluje, užívání však jazyka polského se přísně trestati bude. Podotknouti musíme, že ve Vilně, sídle to Potapova gubernátora, žije: 33000 Poláků, 41000 židů, 2000 Němců a jen 6000 Rusů a přece ohromná většina obyvatelů se v mluvě své musí podříditi této menšině. Za takových okolností arci o volném vyznání a konání náboženství katolického ani mluvití nelze. Celé duchovenstvo stojí ustavičně pod přísnou policejní dohlídkou. Gubernátor Bezak ve Volhynii vydal rozkaz, aby každý katolický kněz rukopis svého kázání předložil dříve úřadu ruskému k cenzuře a jen to aby kázal, co úřad povolí. Křty, snatky a pohřby konati se mají jazykem ruským; svrchu dotčený Potapov zapověděl již i polské knížky mo-

dlitební a vydal seznam zapovězených Svátých, kteříž prý od nynějška se nikde ctíti a vyzývati nesmějí! Ve Volhynii všechny chrámy katolické jsou zavřeny až na jediný, jež v každém kraji gubernátor lidu ponechal. Katoličtí rodiče musejí za katol. křest chlapce platiti daň 10, za křest děvčete 5 rublů; dají-li však dítko u ruského popa pokřtiti, dostanou rodiče odměnu 25 rublů. Takovými prostředky si pravosláví hledí získati vrstevníků! Modleme se za obrácení rozkolníkův a za shromáždění všech Slovanů v jednotu sv. víry katolické!

— *Spolky mírnosti.* V kraji Bugurslan-ském konalo se valné shromáždění ruského duchovenstva, kteréž učinilo následující usnešení: Ku zvelebení mravnosti a k ušlechtnění náboženského citu vynasnaží se duchovní pastýřové o to, aby zločinná neřest pijáctví byla potlačena. Za tím účelem zavazuje se každý duchovní, že nebude píti kořalky, obzvláště nikdy v příbytích svých osadníků, a že jim tudý svou zdrželivostí bude předcházeti dobrým příkladem. Kdoby toto ustanovení přestoupil, povinen jest zaplatiti peněžitou pokutu, a sice ponejprv zaplatí kostelník 50 kopejek, jahen a pop sumu přiměřenou dle velikosti svých příjmů ve prospěch školy; při druhém přečinu proti mírnosti propadá každý trojnásobné pokutě peněžité, při třetím konečně pochybení má se vznéstí žádost k úřadu eparchiálnímu, aby vinník co neschopný člen duchovenstva byl zbaven hodnosti své. Konsistoř duchovní v Samaře ustanovení tato schválila, doporučivši je ostatním okresům k následování.

Literární oznamovatel.

— *„Časopis katol. duchovenstva.“* Ročník X., svazek 1. Redaktor do 3. ún. t. r. Karel Vinařícký, síd. kanovník na Vyšehradě, od 3. ún. Klem. Borový, dr. a prof. theol., vicerektor kn. arcib. semináře. Obsah: O Prozřetelnosti Boží. Nerozlučitelnost manželství. Jaké právo má beneficiat vzhledem pozemků svého benefícia? Duchovenstvo k legitimaci oprávněno. V Kronice nalezá se obšírný životopis † Karla Vinaříckého z pera kan. Vác. Štulce, v němž na str. 64. čteme: „Těžké to břímě za těžkých časův . . . a konečně trapné veřejné útoky naň činěné, že směl pozdvihnouti hlasu svého proti diktátorům „Nár. Listů“ vůbec a na obranu Jesuitův zvláště, ztrpčující mu ostatní doby vezdejší, urychlovaly rozvoj choroby, kterou v sobě nosil.“ Na str. 65. následuje slovo nového redaktora a j., konečně literární oznamovatel. Svazek II. vyjde 8. dubna.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Julian *Pischel*, farář v Libíně, 8. února (nar. 12. květ. 1794, vysv. 15. srp. 1822);
- p. Frant. *Brožek*, jubil. kněz, býv. farář v Popovičkách, na odp. v Kostelci nad černými lesy, 13. ún. (nar. v Hyskově 5. ledna 1786, vysv. 12. srp. 1810);
- p. Ant. *Gottwald*, jubil. kněz diec. Buděj., b. notář, býv. farář v St. Sedle, na odpoc. v Praze, 13. ún. (nar. v Rychnově 10. dub. 1793, vysv. 24. pros. 1816).

Vyznamenáni jsou:

- p. Jos. *Procházka*, far. v Lidicích, stal se k. arcib. vikářem a školdozorcem vik. Libockého;
 - p. Vojtěch *Pelíkán*, děkan v Stříbře, jmenov. sekretářem vikar. Stříbrského;
 - p. Ant. *Schwager*, far. v Kostelci, jmen. sekretářem téhož vikariatu.
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:**
- p. Ant. *Malec*, admin., za faráře v Bubenči;
 - p. Ferd. *Šebánek*, farář z Vosova do Neumětel;
 - p. Karel *Bergauer*, koop. v Chýši, za adm. do Libína;
 - p. Frant. *Klíma*, kapl. z Nebanic do Žebráka;
 - p. Fr. *Blažko*, zůstal kapl. v Hostouni.

Upřázdňená místa:

Libín, fara patron. p. Alex. hr. Lažanského od 17. února.
Místo sídel. kanovníka na Vyšehradě od 17. února.

•Vp. I. Ž., 1. v V. Hr. na Mor.: Pravdu má Blahověst v č. 4. i Corresp. de Rome č. 545. Byl sv. Otec dne 10. dubna 1819 na kněžství vysvěcen a 11. dubna slavil první mši sv., připadá tedy letos 10. dub. 50letá památka jeho kněžství a 11. dubna 50letá památka jeho kněžských prvotín. Račte si povšimnouti, že Corresp. zřejmě dí: „Le 50 anniversaire de la première Messe.“

Sl red. „Cyrilla a Methoda“ v Trnavě na Slovensku žádáme, aby si neobtěžovala opraviti zprávu z Cíech v č. 6.: „Dňa 2. t. m. usnul v Pánu důst. p. Karol Vinařícký, kanonik pražský, redaktor Blahověstu.“ V Blahověstu, jež sl. red. rádně zasíláme, lze se dočísti v čís. 5. na str. 63., že † Vinařícký byl redaktorem „Časopisu katol. duchovenstva.“

Od Řípu zaslán nám ostrý dopis v Libochovicích na poštu daný s podpisem: „Jiří Novák, otec od 5 dětí.“ Přeje si odtržení školy od církve, v čemž mu brániti nemůžeme. Však „odtrhnouti školu od fary,“ je-li přistavěna, bude nesnadno.

Do Semil: Náb. pl. Ther. Riegrová roz. Wagenknechtova skonala 14. ún. v 74 r. věku svého. ? : Mřívě uctivé pochovávatí jest dle katol. katechismu skutek křest. milosrdenství. Až budete umírat, budou na vás zpomínat? —

Or. pro infirmia. Vd. p. kan. Fr. X. Plaucár jest na smrt nemocen: dlouho též nemocen arcib. cerem. dp. Ant. Matějček.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arch. seimi-
nari číslo 190—1.

Expedice:
v katol. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupect
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr
půlroč.: 1zl. 55 kr

Předplacení čtvrt-
letní se nepříjí
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Ovoce kříže.

Sedmero postních kázání.

V. O svátosti svěcení kněžstva.

„Vyšel Ježíš nesa trnovou ko-
runu a roucho šarlatové. I dí
jim Pilát: „Ejhle člověk!“
(Jan 19, 5.)

V předešlém rozjímání uvažovali jsme ty věci, kteréž se daly u Kaifáše nejvyššího knížete kněžského. Spatřili jsme v duchu J. Krista před soudnou stolicí nepřátel, „kteříž Jej odsoudili, že hoden jest smrti.“ Pak jsme obrátili pozornost na apoštola Petra shrívajícího se u ohně na síni, uvažovali jeho pád a povstání, uvažovali, kterak pouhým pohledem božského Mistra zmocnila se Petra nevýslovná lítost, tak že „vyšed ven ze síně hořce plakal.“

Když pak vyšel Pán Ježíš z nejvyšší rady u Kaifáše shromážděné, octnul se v rukou surových žoldnérův. Celou noc ho trápili, celou noc vylévali si zlost na nevinném beránku. Chovalit se ku Kristu, jakoby byli svlékli s sebe povahu lidskou, nakládali s Ním, jakoby byla v srdci jejich i ta nejposlednější jiskra lidské outřpnosti pohasla. Když pak bylo ráno, vešla v řadu všechna knížata kněžská, starší lidu a zákonníci proti Ježíšovi. I svázavše Jej přivedli od Kaifáše do radního domu k Pilátovi, římskému vladaři, aby vymohli na něm potvrzení výroku smrti, ježž byli vynesli nad J. v radě své; neboť bez přivolení římských vládcův nesměli židé o své ujmě nikoho trestati na hrdle. I vyšel k nim Pilát ven a dí jim: „Jakou při vedete proti tomuto člověku?“ — „Převrací národ náš,“ ožívají se hlasové nepřátel, „brání daně dávati císaři, a praví se býti Kristem králem.“ Avšak nadarmo pátrá Pilát po vině obžalovaného, nenalezá jí, shledává, že ze msty obžalovali Krista, a protož znaje nevinu

Ježíšovu rád by jej propustil. Zaslechna tedy, že Ježíš bouří lid učením počav od Galilee až sem do Judei, že jest tedy z moci Herodesovy, nemešká, odesílá Jej k němu, aby se takto vyhnul všemu rozsuzování a nemusel potvrditi výrok smrti nad Jež. A když to nic nepomohlo, dává lidu na vůli, že jim propustí aneb J. aneb Barabáše, jenž pro zbouření v městě učiněné a pro vraždu při tom spáchanou vsazen byl do žaláře. Ale nic na plat, židé nechtí nic slyšeti o propuštění Ježíše, ač Pilát osvědčuje jeho nevinnost; oni dotírají na vladaře hlasy velikými, žádajíce, aby byl Ježíš ukřižován, a hlasové jejich se rozmáhají, tak že přisoudil Pilát, aby se naplnila žádost jejich. Propustil jim Barabáše a vydal J., aby byl prvé bičován. Žoldnéři věrně naplnili rozkaz Pilátův. Vedli J. do síně radního domu, shromáždili k němu celou řadu vojska; svlekše ho přidělili jej pláštěm šarlatovým a spleťše korunu z trní vstavili na hlavu jeho, a dali třtinu do ruky pravé místo žezla, a klekajíce před ním posmívali se říkouce: „Zdráv buď, králi židovský!“ I dávali jemu políčky a plivajíce na něho brali třtinu a bili hlavu jeho.

Ó jak hrozný pohled na ubíchaného Krista! Jak úžasné divadlo poskytuje na celém těle zedraný Ježíš! Sám Pilát, pohan-
ský vladař, pohnut jsa domnívá se, že obměkčí tvrdé srdce židův a k útrpnosti jich pohne, a protož vyvádí Ježíše ven nesoucího trnovou korunu a roucho šarlatové, i dí jim: „Ejhle člověk!“ — Ovšem člověk! Ale proč jest Syn Boží člověkem? Proč člověkem potupným, uplvaným, proč člověkem ubitým a zraněným, člověkem na nejvyšší sniženým? Tajemství toto vysvětlil nám sv. Pavel v listu k Židům říka: „že Syn Boží neujal se andělů, nýbrž semene Abrahama. A protož měl ve všem připodobněn býti bratrům, aby milosrdný byl a věr-

ný biskup u Boha, aby vyčistil hříchy lidu.“ Že lidí se ujal Ježíš Syn Boží, měl účastenství v těle a krvi s námi, vzal přirozenost lidskou na sebe, stal se člověkem; že lidí hříšných se ujal, na nichž hněv a kletba Boží spočívala, na jejichž převrácenost s neľibostí se díval Bůh Otec co nejvýš svatý, stíhaje je i pokutou co nejvýš spravedlivý, musel uchlácholiti, ukojiti hněv Boží, musel smazati vinu lidskou a dostiuciniti spravedlnosti Boží. Než čím a kterak to učinil Syn Boží? Obětí, kterouž obětoval Otci nebeskému. A obět tato nepočala teprv jeťim, utrpením Kr. J.; obět tato nezáležela pouze v umučení jeho na kříži; obět Kristova počala hned vtělením Jeho a trvala až do toho okamžení, když s kříže slyšeti bylo Krista, an volal: „Dokonáno jest.“ Obět ta záležela v poslušenství, kteréž Kr. Pán ukazoval po všechen života běh Bohu Otci, a kterýmž smazal naši neposlušnost; obětí tou bylo dobrovolné snášení chudoby, potupování, uplvaní, posmívání, trním korunování, bičování, u křížování, snáš ení všelikých strastí a bēd a bolestí, kteréž naň od kolébky až do ohavné smrti na dřevě kříže doléhaly, a jímž dosti učinil svrchované spravedlnosti Boží.

Že ale poslušenství Kristovo na kříži dovršeno bylo, a utrpení jeho v bolestech kříže nejvyšší míry dosáhlo: proto pravíme a církev sv. tomu tak učí, že na kříži vykonal Kr. Pán obět smření, že na kříži prolitím krve obmyl nás všech hříchův a zaplatil pokutu za hříchy naše, nýbrž i za hříchy všeho světa. A proto nazývá sv. Pavel Krista Ježíše milosrdným a věrným biskupem čili nejvyšším knězem u Boha, kterýž očistil hříchy lidu.

Než utěšeného ovoce kněžství Kristova, t. j. smření s Bohem potřebni jsme všickni, a Ježíš Kristus v nestihlé své lásce chtěl, aby se ho dostalo všem věkům, všem národům. A proto zůstavil v dvanácti apoštolech první zástupce v kněžském úřadě svém a dal jim i moc, uděleti milost kněžství jiným lidem panátnými slovy: „*Jako mne poslal Otec nebeský, i já posílám vás.*“ Tak ustanovil na věčné časy *svátost svěcení kněžstva*, kteroužto se rodí člověčenstvu duchovním způsobem kněží, zástupci Kristovi v úřadě kněžském, nýbrž i v celém dle vykoupení. Avšak ač zástupci Kristovi jsou kněží, přece jen lidé jsou a zůstávají. A jako Kristus Pán zakusil mdlobu lidskou ovšem dobrovolně: tak i kněžství vládne přirozená, zděděná slabost a mdloba lidská; a jako při Kristu, když veden jest Pilátem

lidu na odív, nebylo viděti velebností a slávy Jeho: tak i při kněžích lidé neznamenají, ano zapominají na velebnost jejich úřadu pro slabost a křehkost jejich lidskou. A protož, Nej. v Kristu, abyste věděli, čím se tu spravovati máte, jak se dívati máte na křehkosti kněží a na velebnost jejich úřadu, budu s vámi uvažovati

1. slabost kněžstva, a 2. velebnost kněžství.

Vyšel Ježíš nesa trnovou korunu a roucho šarlatové. I di jim Pilát: „Ejhle člověk!“ Křesťanské duše, jak bolestně to povdání! Vím, že trnete ouzkostí, když se díváte jen na obraz: „Ejhle člověk,“ na obraz rukou lidskou nápodobený. Což ale jaká bolest se zmocní srdcí vašich, když živě sobě představíte Ježíše Krista předvedeného lidu na odív! Tělo bičováním se drané, krví zalité kryje potupné roucho šarlatové. Na hlavě koruna, ne ze zlata a drahých kamenův, jakouž zdobívají čela svá světští mocnářové na znamení královské své důstojnosti, a jakáž příslušela Kristu, ale brž koruna z trní spletená hyzdí a hanobí posvátnou hlavu J., vyzývá lid k posměchu, rozmnožuje bolesti trpícího Spasitele přitloukána jsouc od vojínův třtinou do hlavy. V obličejí Krista Ježíše výraz svrchované bolesti, k tomu ta divoká radost rozkaceného lidu, ó toť obraz hrůzyplný! obraz takový, jak jej vylíčil prorok Isáias, předpovídaje utrpení Vykupitele slovy: „*Nemá podoby ani krásy, ani vzezření, pohrdaný, potupený, muž bolesti.*“ Nebylo dosti na tom ponížení, kteréž Syn Boží dobrovolně na sebe vzal, ješto opustiv slávu Otce svého zmařil sebe sameho, přijav způsobu služebníka, nebylo pravím dosti na tomto snížení, nepřátelé ještě více snížení Kristovo rozmnožovali potupováním, posmíváním, uplvaním a rozmnožují je až posavad způsobem ovšem jiným. Či tomu není tak?

Či snad už ustalo nedvědné, hříšné pokolení lidské snižovati Krista? Ó kéž by tomu tak bylo! Ale pohříchu není tomu tak, neboť v kněžstvu svém, v služebnících svých bývá až posavad snižován. Kněží, zástupci Kristovi, dědicové moci od Krista propůjčené zdědili i snížení Mistra svého. Jakého snížení zakouší kněžstvo, že ten onen kněz zapomíná na slova apoštola Páně, sv. Pavla řkoucího: „*Nic jsme zajisté nepřinesli na tento svět, bezpochyby že také odnésti nic nemůžeme!*“

Jakého snížení zakouší kněžstvo, že ten neb onen sluha Kristův hlásá a zvěstuje věřícím napomenutí sv. Pavla řkoucího:

„Na dobročinnost a sdílnost nezapomínejte,“ ale sám jeho nešetří? Jakého snížení zakouší kněžstvo, že ten neb onen kněz nehodně vedrav se ve velebnou svatyni kněžství, později víru zapřel, Krista se odřekl? Jakého snížení zakouší kněžstvo, že ten neb onen služebník Kristův v bludech utonul, v čelo bludařův se postavil, a tělo Církve svatě roztrhal, ješto má být jedno ač z mnohých údův složené? A kdyby jen jeden kněz jednou byl se těžce prohřešil, a kdyby jen všedních hříchův se dopouštěli sluhové Kristovi, a kdyby jen roztržitostí při posvátných úkonech vinni byli; ó jaké to snížení pro velebný úřad kněžství!

Než táží se vás, Nejm. v Kristu, dávají-li nám tyto slabosti a křehkosti jednotlivých kněží právo k tomu, abychom přispívali k snižování kněžstva? Poslyšte, co vám dím, a uvažte to bedlivě na mysli. Sv. Augustin založil řád, řeholi. I stalo se, že kněz řeholník dopustil se poklesku, kterýž byl kamenem urážky nejedném a příčinou, že všechny řeholníky naporád, žádného nevyjímajíce, zatracovali. I co učinil zakladatel řádu? Pozdvihna hlasu proti takovému nespravedlivému posuzování, proti takovým křivým útržkám odpovídá v listu svém takto utrhačům: „Haníte a tupíte všechny moje řeholníky, poněvadž jeden z nich zhřešil. Než jmenujte mi místa, ukažte společnost lidí zde na zemi, jižto by naprosto byli prázdni vši chyby? Při vši nábožnosti a svatosti života, kterouž slynou oudové mého řádu, není divu, že jeden klesl, vždyť oudové mého řádu — lidé jsou. Či mám,“ praví dále, „očekávati, aby společnost ta byla světější než všechny, které kdy na světě byly? Adamova rodina nebyla čtná, a jeden ze synův dopustil se bratrovraždy. V rodině Noemově, jež měla osm údů a pro nábožnost svou od zahynutí zachována jest od Hospodina, byl nezdárný Cham, jenž posměch si tropil z vlastního otce. V rodině Abrahama, muže bohumilého, plného víry, byla Hagar a musila z domu pryč, že nepokoj a svár plodila v rodině. V rodině Isakově Esau uvalil na sebe nelibost Hospodina Boha. V rodině Jakobově spáchal Ruben nepravost, o níž Apoštol Páně pověděl, že nemá ani jmenována býti mezi námi. V rodině Davidově ukul Absolon vzpuru proti vlastnímu otci svému. Ano v sboru apoštolův byli mezi dvanácti ctižádostivi Jakob a Jan, kteříž chtěli seděti po pravici a po levici Krista Pána v království jeho, byl Petr, jenž Mistra zapřel, byl Jidáš, jenž Mistra prodal za třicet stříbrných.“ Kdo však,

táže se sv. Augustin utrhačův těch, opovází se patriarchy a celé jejich rodiny tupiti a haniti a zatracovati pro hříchy a poklesky spáchané od některých z rodin jejich? Kdo smí na apoštoly kydati hanu, že někteří z nich klesli, slabosti a mdlobě podrobeni? Pro jednoho Jidáše mamoně sloužícího hanou stíhati budeme celý sbor apoštolský? Aneb že Jidáš Mistra zradil za mrzký peníz a poskvřnil důstojnost svého apoštolského poslání, proto měli bychom blátem házet po apoštolech, ano snad i po velebném úřadu apoštolům svěřeném? Slyším vás, Nejm. v Kristu, odpovídati si v duchů: to je křivé, to jest nespravedlivé, to jest křesťanské lásce odporné. A pohříchu, přece se tak děje za našich dnův, že pro slabost jednotlivých kněží snižováno bývá všechno kněžstvo.

Či nevidáte na své vlastní oči, že nedím nevěrci, nýbrž i věřící nemívají ani za mák outpnosti s křehkostí a slabostí duchovních svých pastýřův? Aby vidouce pád kněze a pádem tímto snížení velebné kněžství, pomyslili si: *Ejhle člověk!* ó to zřídka komu vstoupí na mysl. Spíše radují se z klesnutí kněze již tajně již zjevně; vždyť se jim po jejich zdání naskytuje slušná příčina tupiti a haniti kněžstvo; vždyť se jim dává příčina, bičovati ostrým jazykem kněží, a uplvti jich do sytosti. Vždyť, myslívají si, dává se nám třtina do ruky, kterouž přitloukati můžeme trnovou korunu do hlavy církve sv. a rozmnožiti bolest, kterouž ona cítí, vidouc pádem sluhův svých snižené velebné kněžství. —

Tu všetečná prostořekost a nezbedná žvatlavost, pouště uzdu jazyku nemá nic pilnějšího než aby skutečné poklesky kněží po světě rozšiřovala, křivé a nepravé zprávy roztrušovala a roztroušené rozšiřovala; sebe menší nedůstatky za hřích a vady vydávala, z komárův velbloudy dělala.

A k ní co věrná sestra přidružuje se hříšnost a převrácenost lidská, ježto se ráda přikrývá a zastírá cizími poklesky a hříchy. Nebo komu z vás není povědomo, že lidé, ježto sami se povalují v kaluhu hříchův a nepravostí, chtějí uchlácholiti hlas pobouřeného svědomí, chtějí utišiti jeho výčitky rádi brávají útočiště k prostředku politování hodnému, ukazujíce na slabost sluhův svých, říkajíce: „kněží též činí!“ Jaké to mámení a šálení sebe samého! Či se domýšlíš, že takovými omluvami potlačíš hlas svědomí? aneb že zbavíš se výčitek jeho? Zdaž chtěje zakrýti svou nepravost a snižuje proto duchovní správce, nemnožíš viny své, ješto se dotýkáš těch, o nichž pravil Bůh skrze

proroka v Starém zákoně: „*Nedotýkejtež se pomazaných mých?*“

Avšak snižuje-li prostorečnost a převrácenost lidská kněžstvo i kněžství, což medle dím o zlomyslnosti, o zlomyslném snižování kněžstva? A na to se vydává za našich dnův valný počet věřících i nevěřících. Jedni by rádi víru Kristovu, zjevení Boží vyklidili ze světa, pravíce ji býti škodnou, neužitečnou člověčenstvu, a tací bezpočtu krátě nařkli kněžstvo, že rozum zatemňuje, slepé víře vyučuje, osvětě a osvětlení rozumu na odpor se staví. Jaké to snižování sluhův Kristových, služebníkův toho Krista, kterýž o sobě řekl: „*Já jsem cesta a pravda.*“ Jaké to snižování zástupcův Krista Ježíše, jenž o sobě řekl: „*Já jsem světlo světa; kdo mne následuje, nechodí ve tmě, ale bude mít světlo života.*“ Jaké to snižování náměstkův apoštolův sv., kteříž o sobě tvrdili, že „*dána jest jim milost, aby osvětili všechny.*“ — Jiní snižují kněžstvo nařikajíce, že lidem závidí vezdejší blahobyť, že jim závidí radost a veselí, že jim závidí pokojný a pohodlný život; a tak by se dala celá řada výčitek a utrhaní vyčísti, jimiž snižuje se kněžstvo. Než k čemu vám na pamět uvoditi, čeho bohužel sami povědomi jste, znajíce i prostředky, jichž zlomyslnost k tomu užívá, znajíce, že kde slovo nepostačí, tam se brává ku pomoci písmo, spisy, poněvadž to víc vydá a do všech konců jako na perutích větru se roznáší snižování kněžstva.

O snižené kněžstvo! tak se na tobě naplňuje nárek apoštola Páně sv. Pavla: „*Učinění jsme divadlem světu, andělům i lidem, políčkování býváme, zlořečí nám a my dobrořečíme, protivensství trpíme a mile je snášíme, rouhají se nám a my se modlíme, jako smetí tohoto světa učinění jsme a jako povrhel všech až posavád.*“ V kněžstvu snižuje se Kristus sám, neboť biskupové a kněží konají na místě Kristově poselství, je vypravil Ježíš Kristus do světa, aby konali a vedli dílo vykoupení, jim řekl: „*Kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.*“ Snižuje-li svět kněžstvo Kristovo, jemu staví na hlavu korunu z trní, obléčí jej v roucho šarlatové, v roucho posměchu a pohanění. Než proč snáší Spasitel snižování toto v kněžstvu svém? Zajisté pro žádnou jinou příčinu, než aby lidé i v tom poznali lásku Kristovu, kterouž dokázal i v tom, že lidi vyvolil za nástupce své, lidi slabé a mdlé, aby oni povědomi jsouce sobě slabosti a mdloby své milosrdní a outřpní byli k lidem hříšným, a ne anděly, kteříž by nemajíce dílu v slabosti a

mdlobě lidské zajisté přísněji nakládali s lidmi chtícími smířenu býti s Bohem, než kněží z lidí vzatí. A za takovou lásku měli a chtěli by věřící spláceti Kristu snižováním jeho kněžstva? Odstup to, také nevděčnosti daleký jest pravý katolický křesťan, varujet se všeho snižování sluhův Kristových tím více, když povází, že při vši křehlosti a slabosti kněžstva netratí ničeho velebnost kněžství.

2.

Vyšel Ježíš nesa trnovou korunu a roucho šarlatové. I dě jim Pilát: „*Ejhle člověk!*“ Trnová koruna a roucho šarlatové bylo židům a vojínům znamením potupy a pohanění. Avšak nám jest znamením velebnosti a důstojnosti kněžství Kristova, kteréž nevzalo konce; neboť Kristus má vedle slov sv. Pavla věčné kněžství jsa kněz na věky podle řádu Melchisedechova. Obětujet se v církvi sv. až posaváde za hříchy pokolení lidského způsobem ovšem nekrevným na mši sv. Kněží, katoličtí kněží obětující po rozkazu Kristovu: „*To číňte na mou památku*“ Bohu Otci čistou, svatou, neposkvrněnou obět na oltářích, jsou zástupci osoby Kristovy. Na oltáři kříže byl kněz a obět jedna a táž osoba J. Kr., na našich oltářích obětí jest J. Kr. se svým oslaveným člověčenstvím, kněží jsou obětovatelé, zástupci osoby jeho. Jaká to důstojnost a velebnost kněžství v novém zákoně!

V starém zákoně značila se velebnost kněžského úřadu okrasami šatstva Aronova, zlatými zvonky, zrnatými jablky, drahým kamením na náprsníku a náramcích, zlatým vínkem, dlouhým rouchem, náčelním zlatým lístkem, svatyní svatých a hlubokým v ní tichem — vše na znamení hrůzyplné velebnosti kněžství starozákonního. Ale co medle jsou ty ozdoby a okrasy proti velebnosti kněžství novozákonního? Stínem, pouhým obrazem a podobenstvím kněžství nového zákona, zákona milosti. Nebo když popatříš na oltář a okem víry užříš Krista, an se skrze ruce kněze obětuje nebeskému Otci na smíření za hříchy lidstva, zdaž zvolati nemusíš: Ó toho převelebného zázraku! Syn Boha živého, jenž sedí na pravici svého Otce v slávě a velebnosti božské, jest v rukou kněze; Tvůrce v rukou tvora, všemohoucí Pán nebes a země v rukou málomocného stvoření! Zdaž nemusíš říci s sv. Augustinem: „*Důstojný kněze, jak velebný jest úřad tvůj!* Slovo, jež bylo od věčnosti u Boha a v čase tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi, v rukou tvých znova se vtěluje, přijímá člověčenství a k

tvému slovu přítomno jest v viditelných způsobách chleba a vína!“ Veliký a mocný byl *první člověk v ráji*, ješto učiněn jest od Boha páнем všehomíra a všechna příroda byla jeho poslušna. Veliký byl *Mojžíš*, k jeho slovu rozstoupily se vody a lid suchou nohou prošel rudým mořem. Veliký byl *Josua*, ješto slunci velel: Stůj, a stálo. Velicí a mocní jsou pozemští *králové*, ješto kralují nad národy. Avšak větší zázrak působí Bůh k slovu kněze, mocnější jest kněz kteréhokoliv mocnáře na zemi. O jak velebný jest tedy úřad kněžský!

Než J. Kr. nejvyšší kněz, jest smírce a prostředník mezi Bohem a lidmi. „*Bůh zajisté smířil nás s sebou skrze J. Kr.*“ praví apoštol Páně sv. Pavel a na jiném místě dří: „*Jeden jest Bůh, jeden taký prostředník mezi Bohem a lidmi, člověk J. Kr.*“ — A kněží? těm svěřeno jest vedlé slov téhož apoštola posluhování tohoto smíření; oni přivlastňují věřícím ovoce smrti Kristovy, ovoce kněžství Kristova, jsouce rozdačací tajemství Božích. Neboť za to chce apoštol Páně sv. Pavel, aby je věřící považovali řka: „*Tak o nás smýšlejtej člověk, jakožto o služebnících Kristových a rozdačcích tajemství Božích!*“ Může-li býti vznešenějšího úřadu, vznešenější důstojnosti nežli ta, ku kteréž povolal Bůh kněží, učiniv je rozdačcí milostí svých, učiniv je prostředníky mezi sebou a lidmi. Sudte sami: nemůže-li vjíti do království Božího, kdo se nenarodil z vody a z Ducha sv.; odlučuje-li se ten od života věčného, kdo nejí těla Páně a nepije krve jeho, sudte pravím sami, zdali bude moci kdo dojíti zaslíbené koruny a ujíti věčného zahynutí bez kněží, skrze jejichž posvátné ruce i křest se uděluje i chleb a víno v tělo a krev Páně proměňuje? Kněžím svěřena jest péče o znovuzrození věřících na křtu sv., na kterémž oblékáme druhého Adama J. Kr., jeho stáváme se údy, a dědici království Jeho. A proto, praví sv. Jan Zlatoustý, mají nám býti kněží vším právem i nad krále a knížata velebnější. i nad rodiče ctihodnější. Rodiče nás z krve a z vůle těla zplodili, kněží jsou původcové našeho duchovního znovuzrození, původci pravé svobody a synovství z milosti pocházejícího. Bůh udělil kněžím větší moci k dobročinění než tělesným rodičům, tak že rozdíl jest takový, jaký jest mezi životem nynějším a budoucím. Rodiči k časnému, kněžími k věčnému životu zplomeni býváme.

Rodičům nelze tělesné smrti od dítek odvrátiti, aniž hrozící nemoci odstraniti. Což ale jest časná smrt proti věčnému zahynutí, co tělesná neduhové proti nemocem

duše? A právě kněží jsou to, jenž vytrhují věřící z duchovní smrti, smírující je v svátosti pokání s Bohem, odpouštějící jim viny a tresty mocí od Krista Pána sobě danou slovy: „*Přijměte Ducha svatého; kterýmžkoli hříchy odpouštíte, odpouštějí se jim.*“ Právě kněží jsou to, kteříž léčí, hojí rány a nemoce duše. Bylo-li ale starým řečeno: Lékaře v uctivosti měj pro potřebu, čím více to platí o duchovních lékařích, kteříž netoliko k zdraví pomáhají nesmrtelným dušám léky milosti Boží, nýbrž i z jisté smrti duchovní je vytrhují, s Bohem smírují, milost, zalíbení Boží jim přivlastňují a vymáhají. Ó mějte Nej. v Kristu v uctivosti kněží, co služebníky Kristovy a rozdačce tajemství Božích, ale nemněte tu čest, tu uctivost, kterouž svět prokazuje a ješto se podobá stínu, jenž prchá, mlze, jež mizí, páre a dýmu, jenž se rozplyne; počtete jich tím, že k nim se utíkáte a často utíkáte co rozdačcům milostí Božích, *tak počtete nejlépe jich velebného úřadu kněžského.*

Než netoliko co obětovatel oběti novozákonní a rozdačce tajemství Božích, nýbrž i co učitel koná kněz velebný úřad. Znáte, Nejmilejší v Kristu, zázračnou, tajemství plnou událost na hoře Tábor. Mojžíš a Eliáš zjevili se a rozmlouvali s Kristem, i vidíni jsou v slávě. Sotva ale zavzněl hlas s oblaku, řkoucí: „*Tentot jest Syn můj milý, toho poslouchajte!*“ zmizel Mojžíš a Eliáš se vši slávou a Ježíš nalezen jest sám. Co myslíte, proč právě při tom hlasu zmizeli ti velcí učitelé sta rozákonní? Příčinu pověděl nám sv. Pavel v listu k Židům řka: „*Mnohokrát a mnohými způsoby mluvil Bůh někdy otcům skrze proroky; a nejposléze v těchto dnech mluvil nám skrze Syna.*“ Mojžíš a Eliáš, zákon a proroci odstoupili, když Bůh Otec sám prohlásil J. Kr. za jediného pravého učitele, jehož poslouchati máme. Zákon i proroci skryli se před K. v mrak, jako by říci chtěli: „*Prvé mluvili jsme my a učili ve jménu a k rozkazu Hospodina, nyní ale, když Syn Boží přišel, aby svědectví vydal pravdě, přestal náš úřad učitelský, my služové Boží postupujeme úřadu svého Synu Božímu.*“ Jak krásně naznačena jest v této události velebnost učitelského úřadu Ježíše Krista!

A skutečně jest J. Kr. učitel, jakého svět nevidal, jakého neslýchal leda v ráji, když Bůh Otec sám věčná moudrost vyučoval naše prarodiče. J. Kr. jest učitel, kteréhož žádný nahraditi nemůže v plné míře jedině Duch sv., třetí božská osoba, kteréhož taky poslal Spasitel na místě svém apo-

štolům a jich náměstkům, aby vedl, řídil, spravoval úřad učitelský na místě Kristově způsobem ovšem neviditelným v církvi svaté. Veliký to zajisté úřad, kterýž všechny tři Božské osoby konaly: Bůh Otec v ráji, Syn Boží po tři leta na zemi, a Duch sv. nyní a po všechny věky. Než co dím po tři leta, po třicet tři leta konal J. Kr. úřad učitelský, neboť neučil jen slovy, nýbrž i skutky a skutky dříve než slovy, tak že život Kristův jest živé evangelium, v němž se pravdy hlásané jako v zrcadle obrazy. Dříve se ponížil, zmařiv sebe samého a přijav podobu služebníka, a teprva kázal: „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.“ Dříve v chudobě se narodil a teprva ji lidem poroučel, schvaloval. Dříve sám kráčet cestou utrpení, a teprva nás k následování vybízel. Dříve sám plně vůli Otce nebeského co nejdokonaleji ukázal, kterak i my ji plnit máme. A který učitel by nám byl pomohl k takové známosti Boha, jeho svatosti a spravedlnosti, jeho lásky a milosrdenství, jako Kr. Pán vtělením svým a dílem vykoupení učinil? A jakým pravdám učil? Jsou to ty nejvelebnější pravdy, tak velebné jako velebná jest osoba božského učitele, pravdy o Bohu, o člověku, jeho určení i budoucím životě.

A týž úřad, Nejmilejší v Kristu, konali apoštolé a konají jejich náměstkové biskupové a kněží. Jim zajisté řekl Kr. Pán: „*Idouce učte všechny národy*“ a jinde opět: „*Idouce po všem světě kažte evangelium všemu stvoření.*“ Dvě místa stejné velebné, stejné posvátné vykazal Kr. Pán kněžím, oltář a kazatelnu. Na oltáři obětují Bohu nejdražší oběť, předkládají mu prosby a modlitby věřících, jsou prostředníky a smírci mezi lidmi a Bohem. S kazatelnou hlásají slovo Boží, poslové jsou od Boha k lidem poslaní. Na obou místech lámají lidem chléb nebeský, chléb života, jehož potřební jsou všickni věřící, tak že jeden veliký učitel křesťanský *) se vyjádřil, že pravdy Boží, pravdy Kristem zjevené a kněžími s kazatelnou hlásané nejsou menší uctivosti hodny, než tělo Krista J. v nejsv. Svátosti. Jako na oltáři působí Duch sv. a jeho působením a skrze slova kněze proměňují se obětní darové chléb a víno v tělo a krev Kristovu: tak působí Duch sv. jakožto neviditelný učitel na kazatelně, ješto řídí a spravuje jazyk kazatelův, aby čistou, neporušenou pravdu Kristovu věřícím hlásali a vykládali. „Nejste vy to, jenž mluvíte, ale Duch Otce vašeho, jenž mluví ve

vás.“ Obě tedy místa, oltář i kazatelna, stejně velebná a posvátná jsou úzce spojena jako v Kristu úřad kněžský a učitelský. Ký tedy div, že se Apoštol Páně velmi rád nazývá *apoštolem odděleným k Božímu evangelium*, a že kdykoli rozpráví o kněžském úřadu svém zároveň i o učitelském mluví ukazuje tím zřejmě na úzké spojení obou úřadův, na stejnou obou důstojnost a velebnost. —

Aneb nejsou-li vám povědoma slova apoštolův Páně? „*Není slušné,*“ pravili, „*abychom my opouštějice slovo Boží, přísluhovali stolům*“ t. j. pečovali o zaopatřování chudých jídlem a časnými potřebami. „*Protož, bratři, vyberte z sebe mužův sedm dobré pověsti a plných Ducha sv. a moudrosti, kteréž bychom ustanovili nad tou prací: my pak pilni budeme modlitby a posluhování slova.*“ Zdaliž tu zřejmě nepřiklí apoštolé přednost úřadu učitelskému před konáním tělesných skutkův milosrdenství? Přiklí ovšem, a vším právem. Neboť jako duch vyniká nad tělo, tak duchovní skutky milosrdenství, kteréž koná kněz co učitel, větší ceny jsou než tělesné skutky milosrdenství. Nač ale, N., vykládám vám velebnost učitelského úřadu kněží? Nač vám ukazují, že to úřad původu božského, že to úřad, jež i Bůh Otec konal v ráji, a Duch sv. koná neviditelným způsobem až posaváde, ješto osvěcuje a řídí a spravuje viditelné učitele kněží v úřadě jejich? Abyste k srdci vzali si slova apoštola národův sv. Pavla, jenž dí: „*Kněží, kteříž úřad svůj dobře spravují, dvojí eti hodni jméni buďte, zvláště ti, kteříž pracují v slovu a učení.*“ Abyste, majíce na paměti slova Kristova: „*Kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá, a kdo mnou pohrdá, pohrdá tím, kterýž mne poslal*“ nebyli hlui k slovům sluhův Kristových, abyste nezacpávali uši, když ve jménu Krista J. vás napomínají, abyste neodpírali poznané a ústy kněží hlásané pravdě, vědouce, že ne kněžím, nýbrž Duchu sv. se protíví, kdož poznané pravdě odpírá. Věčná pravda sama to řekla, že hříchy proti Duchu sv. se neodpouštějí ani zde ani pak na onom světě, a protož ctěte velebný úřad učitelský kněží tím, že s uctivostí, pozorností poslouchajíc slovo Boží, kteréž vám kněží moci úřadu učitelského kází, jím v životě se říditi a spravovati chcete a vynasnažíte.

J. Kr. nazývá se dobrým pastýřem, kterýž dává život za ovce své. Týž pastýřský úřad svěřil J. Kr. i apoštolům i jejich řádným nástupcům. Onť prohlásil duchovní správu ovcí za důkaz největší lásky k sobě

*) Sv. Augustin.

samému. Rozmlouvaje na jezeře Tiberidském po svém z mrtvých vstání s hlavou apoštolův sv. Petrem dí jemu: Petře, miluješ-li mne? Načež Petr: Ovšem Pane, ty víš, že tě miluju. Dí mu Ježíš: Pasiž beránky mé. A když po třetí tázal se Pán učeníka, miluje-li ho, a on posvědčil Mistru svému, praví mu Kristus: Pasiž ovce mé. Tážeť se božský Mistr učeníka, zdali by od něho byl milován proto, aby to teprva zvěděl? Bylo třeba Kristu, tázati se na to, Kristu, kterýž zná i tajná myšlení lidská? Nikoliv! Proč tedy se táže? Proto, odpovídá sv. Jan Zlat., aby nám naučení dal, jak mnoho mu záleží na správě věrného stáda, aby nám ukázal, jak velice si váží věrného a dobrého pastýře ovci drazé vykoupených a že považuje správu tohoto úřadu za důkaz svrchované lásky k sobě. Kdo tedy směl by pochybovati o velebnosti úřadu pastýřského?

A není-liž vám znám výrok sv. Pavla, že Duchem sv. povolání jsou biskupové a kněží k správě církve Boží, choti Kristovy, nemající ani vrásky na sobě? Když bral se posledníkrát sv. Pavel do Jerusalema na své apoštolské cestě, dal svolati biskupy a kněze z Efesu, města malé Asie, do Miletu, a tu pravil jim mezi jiným: „*Budtež bedliví sebe i všeho stáda, v němžto Duch sv. ustanovil vás biskupy, abyste spravovali církev Boží, kteréž dobyl krví svou (Kristus).*“

Předrahý poklad dal tedy Spasitel v ruce sluhův svých, duše nesmrtelné, krví svou vykoupené, strážci pokladu je učinil, jehož ztrátu nahraditi nelze ničím, ani ziskem všehomíra. Nebo co platno, pravil Spasitel, kdyby člověk celý svět získal a na duši škodu vzal, a tím ukázal nesmírnou cenu duší duchovní správě kněží svěřených, tím ale taky ukázal velebnost a důstojnost pastýřského úřadu, jehož moc není obmezena pouze na zemi, nýbrž i před trůnem Nejvyššího platnost má. Nebo rcete sami: smíme-li pokládati za prázdná slova Kristova, kteráž pověděl apoštolům a tudíž všem jejich nástupcům řka: „*Cožkoli svázáte na zemi, svázáno bude i na nebi, a cožkoli rozvázáte na zemi, bude rozvázáno i na nebesích?*“ Zdaliž, dáváje apoštolům moc svázati a rozvázati, nedal jim moc, zákony a nařízení dávat k blahu církve směřující, k spasení věřících sloužící, a nad kázní v církvi bdící? J. Kr. oznámil a vyložil lidem dobrolibeznou vůli Boha Otce, jeho nejsvětější příkázání, jimiž povinni jsou věřící všickni řídit se a spravovati po všechem život. Než kdo měl po odchodu Kristově bdíti nad tím, aby lidé plnili, co Bůh velí? Kdo káráti a napravovati ty,

kdož se uchýlili od cesty zákona Božího? Duchovní správce, pastýře k tomu zřídil, těm přísluší lidem vůli Boží oznamovati, těm přísluší nad věřícími bdíti, aby nešlapali nohama po zákonech Božích. Neboť jim zajisté řekl Kr. Pán: „*Jdouce učte všechny národy — učte je zachovávat vše, cožkoli přikázal jsem vám.*“ A apoštolé užívali té moci dávající zákony směřující k blahu církve a věřících i bdíce nad plněním zákonův těchto. Již v Jerusalemě na prvním všeobecném sněmu vydali čtvero příkázání a ne z moci a vnuknutí lidského, nýbrž vnuknutím a řízením Ducha sv. Neboť zní přípis ku křesťanským obyvatelům města Antiochie, jimž na vědomost dávají tato nařízení řkouce: „*Líbilo se Duchu sv. a nám.*“

Pročež ctěme úřad královský, pastýřský církve sv., kterýž kněžím dal Kristus Pán, ku kterémuž povolává jich Duch sv. způsobné je čině k vedení a spravování tohoto úřadu. Neváhejme podrobiti se královskému úřadu církve a jejím zákonům, neodpírejme poslušnosti jejím ustanovením věduce, že Duch sv. řídě a spravuje ji, nedopustí, aby moci své užívala jinak leč k blahu a spasení věřících. Ano, Nejmn., pamatujte na slova apoštola národův sv. Pavla, jimiž na srdce klade věřícím tuto povinnost, když dí: „*Poslušni buďte správcův svých a buďte jim poddáni: oni zajisté bdějí nad vámi jako ti, jenž mají počet vydati za duše vaše, aby to s radostí činili a ne s stýskáním; neboť to by vám nebylo užitečné.*“ Následujte Theodosia, římského císaře na východě. On se podrobil vůli a rozkazu sv. Ambrože vrchního pastýře Milánského, a neodvážil se vstoupiti do chrámu Páně a míti účastenství v službách Božích, protože ctil zákon církve, kterýmž bránila účastenství míti v službách Božích těm, kdož těžkých hříchův se dopustili; on ale sám uznával se býti vinným krví nevinnou valného počtu lidí města jednoho říše své. Jako mocnář tento ctil jeden zákon církve, ctěme my tak všechny. Mějte netoliko pastýřský úřad, nýbrž i učitelský a kněžský v uctivosti, smýšlejte jako sv. František Seraf., jenž říkával: Kdybych potkal anděla a kněze, před knězem bych se pokořil a jeho dříve poctil a pozdravil pro moc a velebnost úřadu jeho. Nepravím to, jakobych vyhledával cti vlastní, a ne vznešeného úřadu. Pravdivá-li jsou slova Kristova: *Kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá a tím, kterýž mne poslal*, je-li pohrdání kněžími pohrdání Kristem a Bohem Otcem, suďte sami, možná-li ujtí soudu Hospodina těm, kdož kněžími zhrzejí.

Znajíce velebnost kněžství, nedejte se mýliti v uctivosti k němu a zapomeňte pro ni na slabost kněžstva. Než co dím, zapomeňte na slabost kněžstva, ne, nikoli. Mějte ji na paměti, mějte na paměti, že kněží jsou též lidé slabí a křehcí, aby tím vroucnější byla vaše modlitba za dokonalé, důstojné kněžstvo; modlitba, k níž vás tak často vyzývá církev sv., zvláště ale čtyřikrát za rok na suché dni, na kteréž chce tomu, abyste se modlili Bohu za to, aby Duch sv. důstojné nádoby obral k vykonávání svatých a velebných povinností kněžských. Na ty dni vás zve církev sv. do chrámů, abyste tu přítomni jsouce nejsvětější oběti s modlitbami církve spojili modlitby a prosby své za povolání a vyvolení důstojných dělníků na vinici Páně. Tím, Nej. v Kristu, ukážete uctivost k velebnému úřadu kněžskému, když vroucně, když srdečně se budete modliti Bohu za svaté kněze, za pilné a osvětlené učitele, za horlivé pastýře, kteřížby nevyhledávali nic než spasení duší vašich, a čest a slávu jména Božího. Amen.

Jan Roškot.

Všeobecný sněm církevní nejbliže příští.

VIII.

Církev katolická.

Ó vy všickni, k nimžto mluviti ukládá mi pastýřská povinnost má, a to „*vhod — nevhod*“, jak sv. Pavel dí, mnohdy sice slovem přísným, ale vždycky srdcem laskavým, vy odpůrci mé svaté víry, filosofové, protestanti, netečníci! a rád bych, aby slova má pronikla až k vám, vy ubozí pohané, kteří ještě pohříženi jste v temnostech pověry, polovici obydlené země pokrývajících! O vy všickni bratří moji, kéž bych s to byl, abych vám jenom na okamžik okusiti dal utěšený mír, který cítíme tím přesvědčením, že žijeme a umíráme v lůně svaté katolické církve. Octnouce se v tom světle, jisti jsouce blahé naděje, za předchůdce majíce ty vznešené bytosti, jež svatými zůveme, a jichž oslavu v nebi církev denně slaví na zemi, ve spojení trvajícím s podáním všech století křesťanských prostřednictvím nástupců apoštolův a konečně utvrzení jsouce na pevném základě *Ježíše Krista*; — ó bratří milí, jaká útěcha, jaká společnost, jaká posila, jaké upokojení v této jistotě, v tomto světle!

Jsem o tom přesvědčen, ano, každý den mi o tom důkaz dává, žeby mnohý řekl, slyše ten hlomoz proti nám: to jest

nenávist. Ale není tak, není; není to nenávist, co proti nám mají nepřátelé naši, nýbrž něco jiného, k čemu se přiznati nechtějí a co hustěji se nachází, t. *závist*! Ba závidí se nám, tak že nevěrec, tupě křesťana, často v srdci svém si myslí: „*a přec jest křesťan tak štastep.*“

Nevěřte tomu, že by tou pomluvou, která se o církvi tisícířými ústy do světa hlásá; ušlechtilý obličej její byl zhanoben, a že lidé nic více v ní nevidí leč původkyni násilnictví a nevědomosti. Tyto urputné předsudky nejsou ovšem bez neblahého účinku; i nepřátelé naši i naše poklesky pečují o jich rozšíření. Ale církev přes všechno to bude a zůstane vždy chotí Kristovou beze skvrny a vrásky při všech chybách dítek svých, což, bohda! příští sněm světu opět znova dokáže; a nikdo z těch, kteří proti ní brojí, nemůže s dost málo pravdou říci, žeby mu církev byla v něčem ublížila! „*Lide můj, co jsem ti učinila?*“ — tak může zvolati s božským Spasitelem svým. Co vám učinila církev zlého? — Měšťané, — vesničané! církvi máte co děkovati za čistotu svých dítek, za věrnost svých manželék, za poctivost svých sousedů, za spravedlnost svých zákonů, za slavnosti v prostém svém životě; za ozdoby svých příbytků, za naději nad hrobem!

To jest to zlé, které trpíte od církve, této nepřítelkyně pokolení lidského. A povznesete-li se duchem nad svou osobu, nad své zájmy, nad svou vesnici; povznášejí-li se myšlenky vaše výše vzhůru nežli dým nad vaše příbytky vystupuje: jaké divadlo propůjčuje církev katolická zrakům vašim! Již tak vznešenou se býti ukazuje v skrovných dějinách tohoto života jednoho každého z nás! jak mnohem velebnější a dobročinnější objevuje se církev v dějinách člověčenstva!

Jsouc člověku družkou nerozlučitelnou na zemi, s ním spolu i trpí i zápasí; vždy byla pomocnicí lidstva, oživujíc, posilňujíc, provázejíc je i v bolestných i v slavných jeho událostech.

Církev zplodila uprostřed mravní hniloby pohané takové ctnosti, které svět ani dle jména neznal, a duše tak čisté, tak vznešené a šlechetné, že svět podnes jim hlubokou úctu vzdává.

Církev divochy ochočila a vzdělala, a za dlouhé a nebezpečné doby středověké, když člověčenstvo téměř ku porodu nové společnosti pracovalo, odpírala mocně všem zlořádům a stála v čele všech podniků k dobrému.

A církev jest podnes ta, která tobě, společnosti novověká, jediné pomoci může, jestliže se jí svévolně netrhneš. Pomůže ti vyloučiti všechny nejasné živly, smíšené a pohybující se v tobě, obsahující zárodky i života i smrti. A to dovede, držíc se nezvratně těch pravd, které tě jediné spasiti mohou.

Neuznává se spravedlivě, co katolická církev jest. Mnohý v ní žije, jí náleží a nezná jí, neví co byla a co jest světu, aniž k čemu od Boha určena jest; jaké živé síly a božské přednosti v ní spočívají, aby věčně svou úlohu na zemi zastati mohla, aby pravdu a spravedlnost, světlo a ctnost zde na zemi beze změny nepohnutelně držela, a věčně byla tím co o ní Apoštol Páně dí: „*sloupem a základem pravdy.*“

Nikdy jsem zajisté neslyšel, aby byl kdo sloupy za chybu pokládal, že nepohnutelný jest; což by se stalo s stavením, kdyby jinak bylo? Proč tedy vytýkáte církvi, že jest nepohnutelná, stálá? Jak spasitelná jest vám ta její nepohnutelnost! Na čemž byste pak pevně stáli, kdyby pravda převrátům tak podrobena byla, jako jest jim podrobena kůra zemská? Co vy rozptylujete, my shromažďujeme; co vy ztrácíte, my udržujeme; my můžeme k povstávajícím soustavám a učením říci: „Co chcete? Známe vás! Viděli jsme vás v Alexandrii — v Athenách; viděli jsme, jak jste povstaly, kdo jsou vaši bratři, vaši spojenci.“ —

Církev může směle říci národům, jichž důvěrníky papež vůkol sebe shromážditi hodlá: „Francie, ty jsi založena od mých biskupů, tvá města, ulice, vesnice mají jejich jména podnes! — Anglie, kdo tě založil? proč pak jsi slula druhdy výspou svatých? — Germanie, zdali pak jsi nevstoupila do počtu vzdělaných národů mým blahověstem sv. Bonifaciem? — Slavie, co bys byla bez mého Cyrilla a Methodia? — Králové, já znala vaše praotce! Před Habsburgy, Bourbony, Romanovy, Hohenzollery, Bonaparty, Karigany — já církev byla jsem dávno, já jsem viděla, jak před očima máma zhynuli Caesarové, Antoniové. A tak budu i zejtra. „Bez peněz, bez bydla, bez moci,“ díte? Možná, stokrát jsem již těmi zkouškami prošla, vždy hotova říci národům to prosté slovo Páně k Zacheovi: „*Prutě, zejtra k tobě zavítám!*“ Opustím-li na krátko Řím, abytuji se v Londýně, v Paříži, v New-Yorku.“ Jediná, jediná církev může jako slunce říci: „Zejtra jistotně vzejdu!“ A dle toho církev i jedná, povolávajíc svůj

sněm uprostřed hlomozných bouří doby nynější!

Podivuhodný úkaz, který by náš věk nerad obdivoval, ale pro velebnost jeho neuznávati nemůže. Ano, unavené zraky dojemem neodolatelným spočívají na tom sloupu, an jediný pevně přímo stojí uprostřed zřícenin časů minulých, a nynějšího urovnávání všech lidských vznešeností. I netečníci jsou pohnuti, udiveni, dojati, patřice tu církev, ana činem tak velikolepým nesmrtelnou svou moc dokazuje; a prozkoumavše veškery články učení jejího, jest ne jeden z nich hotov vznešenému veleknězi říci, co sv. Petr, první papež řekl k Pánu Ježíši: „*Pane, k komu půjdeme? Slova života věčného ty máš!*“

Slyšte slova ta všickni, kteříž pochybujete, všickni, kteříž hledáte, všickni, kteříž trpíte! Slyšte pak je i vy, kteříž plešáte, sobě hovíte, jiné potlačujete! Slyšte slova ta, která církev katolická každé jitro ústy svých nejmenších dítek k Bohu volá:

„*Věřím! — Věřím v Boha, v Boha stvořitele.*“ Tu máte mudrcové odpověď na své pochybnosti!

„*Věřím! — Věřím v Spasitele světa, jenž narozením svým čistotu zasvětil, učením svým pychu ponížil, utrpením svým nespravedlnost pokořil, svým z mrtvých vstáním své Božství a naši nesmrtelnost dokázal; věřím v Ježíše Krista!*“ Tu máte, ubozí strastiplní lidé, ubozí potlačené národové, odpověď na svou zoufalost!

„*Věřím! — Věřím v Ducha Svatého, svatou církev obecnou, obcování svatých, živých i zemřelých, hříchův odpuštění, v soud poslední a život věčně blažený všech, kteří boj dobrý byli bojovali.*“ —

Tu máte, vy, protestanté a filosofové, tak rozdrobeni ve svém učení, tak úzce stisnutí ve svých nadějích, tu máte odpověď na všechny své spory! A vy, všemohoucí potlačitelé národů, tu máte odpověď na nespravedlnosti své! A ty, ó smrti neuprositelná, tu máš i ty odpověď na přisnost svou!

Víra, naděje, láska! V těch se obsahují veškery poklady člověčenstva a církev jest ta, která je zachovává a střeží v nevyvratné velebnosti a všeobecné pravdě svého vyznání víry, které slavně opět prohlásí na devatenáctém sněmu svém a na usvité dvacátého století spolu s dvěstědváadesátým nástupcem sv. Petra, prvního apoštola Pána Ježíše Krista.

Ale dosti buď již těch řečí, sporů, bázně! Pokleknež a modleme se!

Bože! kdož zná tajemství tvé svatě prozřetelnosti? kdož zná divy, které církev ještě udivenému světu objeviti může, nepřekazí-li tomu vášně a pošetilsti lidské!

Bože! kdyby náboženství a společnost, jedna druhou podporující, pospolu svorně a dobročinně kráčely, jak velmi by to prospělo k utvrzení tvé říše na zemi, k pravému pokroku národův, k svobodě pomocí pravdy, k pravému bratrství, k potlačení bouří a válek, k všeobecnému míru světovému!

Nová, právě blažená doba otevřelaby se a nové veliké století objevilo by se v dějinách!

Otevřme srdce svá při těchto nadějích, prosme Boha za dary pravé a hledme k možným nehodám jen proto, abychom se jim vyhnuli. Viz aspoň každý, že muži katoličtí nejsou ani bázlivci ani zatemnilci ani nedůvěrci; ale že jsou mužové pravé křesťanské lásky, šlechetné naděje, mírumilovného snažení a velikodušného zápasu.

Vzývejme k tomu *nejsvětější Marii Pannu*, Rodičku Boží, oslavu a ochranu lidstva; vzývejme sv. apoštoly *Petra a Pavla*. Ve spojení s svatými modleme se k *nejsvětější Trojici Boží*.

Modleme se, aby sněm ten své dílo šťastně vykonal; aby národové křesťanství nezamítli tuto velikolepou snahu církve k jejich spáse podniknutou; aby dušem osvícení, srdcím upokojení se dostalo; aby nedorozumění se vysvětlila, předsudky se rozptýlily, stížnosti bezdůvodné se odstranily a tak nastal nový rozkvět křesťanského života a vzdělanost ve světě, aby se uskutečnil snažně želaný a nutně potřebný návrat k jednotě církevní.

Modleme se, aby knížata světská dle přání a zřejmě jim zjevené žádosti sv. otce všecko ničemné podezřívání odloživše, biskupům úplnou svobodu dali k volnému dostavení se na ten sněm a pokojnému provedení jeho.

Modleme se, aby národové taktéž mateřské úmysly církve uznali a zavřevše uši všelikým pomluvám, slova mátere své důvěrně slyšeli a ochotně přijali.

Modleme se, aby sami zjevní protivníci církve zadrželi své obavy a svůj hněv alespoň tak dlouho, ažby církev osvěcena Duchem svatým v sněmu svém vydala svá usnešení, jichž moudrosti a laskavosti pak zajisté všecko se podiví.

Modleme se, aby tak mnozí lidé, jsouce dobré vůle: mužové vážní v politice, otcové rodin, pracovníci, muži dobrého srdce, jímž

vesměs světlo *Ježíše Krista* ještě nezasvitlo, aby konečně libou září jeho osvícení byli.

Modleme se, aby strastná přání tolikých matek, sester, manželek, dcer, které udržují sice čistotu a svatost ve svých rodinách, ale víru v ně uvést nemohou, konečně byla vyslyšena.

Modleme se též, aby křesťanstvo zemí i východních i západních se zblížilo k sobě, aby naši odloučení bratří, unavení roztržkami zhoubnými, uposlechli vážného volání svatě církve a konečně navrátili se do mateřského jejího náručí jim po třistiletí tak laskavě otevřeného.

Modleme se, aby církev ve svých věřících a představených denně prospívala v čistotě, zbožnosti, umění a lásce; aby poklesky naše království Božímu, kteréž my, bratří moji, vyučovati a milovati máme, žádných obtíží nepřesbilo.

Modleme se konečně za sv. otce! Bože, račiž ho zachovati církvi své a dejž, ať tento vznešený velekněz Tvůj šťastného dokončení se dočká toho sněmu, kterýž při velkém věku svém podniknouti se neobává, důvěře v pomoc Tvou. Kéž po tolikých statně přestálých zkouškách potěší se z konečného vítězství církve, nežli se odebere do nebe, aby tam přijal odměnu za všechny práce a ctnosti své! V Orleansu, 1. listopadu 1868. *Felix*, biskup Orleanský.

Přel. J. Nep. Desolda.

Modlitba.

Věčný Bože, pane, králi,
který velíš všemu míru,
jenž jsi ditkám svým dal život,
dej jim také svatou víru!

Synu Boha, jehož slova
v nebes říši nás unáší,
jenž nás učil v Boha doufat,
naději vlej v mysl naši!

Ty pak Svatý Duchu, v jehož
ochraně jest církev svatá,
dej, by *láskou* do skonání
naše byla srdce žnata.

A. V.

Dvoji probuzení.

Jak tu klidně odpočívá
máti země v zimním čase,
jak tu s touhou očekává,
až ji vesna zbudí zase.

Tak též spí i tělo tvoje
po skončeném žití proudu,
až mu jednou s hůry zavzní:
„Vstaňte mrtví, pojďte k soudu!“

K. T.

DOPISY.

Od Hradce Králové dne 25. února 1869.

(Naše radost a útěcha.)

Máme svatopostní čas, na hlavním oltáři objevuje se oku našemu kříž a na něm vypodobněn umučený, ukřižovaný Spasitel náš, Ježíš Kristus. Jak mocně dojímáš vždycky, zvláště ale v svatopostní době, ty obrazy představující vykoupení lidského pokolení, srdce křesťanů katolických! Jak mocně vybízíš nás, ty obrazy spásonosný, do chrámu Páně v čase svatopostním! „Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova života věčného.“ Tato slova pravil sv. Petr ku Kristu Ježíši. I my chceme jediné za svým Spasitelem jíti, Jeho umučení a přehořkou smrt kříže rozjímati a spasení svých duší vyhledávat. V svatopostní době odloučíme se od hluku světa hříšného, na uzdě a v pravé kázni zachovati chceme své tělo, chrám to Ducha sv. a schránku nesmrtelné duše. Ať si svět sebe více nás k hříchu vábí, svádí, ponouká a vše hříšné dovoluje a schvaluje, přece jest pravému katolíku dražší a milejší hlas sv. církve, nežli pomatení hlasové tohoto světa. Tento libuje si v hříchu a nepravosti, omlouvá všelijak nectnost a neřesti, ona ale matka naše pečlivá vyzývá nás ku pokání mluvíc k nám slovy sv. apoštola Pavla: „Aj, nyní jest čas příjemný, aj, nyní jest den spasení!“ Smrtí kříže vykoupil nás Syn Boží, v kříži jest naše vykoupení a spasení. „Svatý kříži, Tebe ctíme, tvrdě lůžko Ježíše! jež v den soudný uvidíme na obloze trpytit se. Slovem, srdcem Tebe ctíme, lůžko Pána Ježíše!“ (Píseň o sv. kříži).

„Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, a vezmi kříž svůj, a následuj mne.“ Tato slova Spasitele našeho zachovávali a plnili všichni svatí a světice Boží. Dle slov, která Ježíš Kristus sv. Petrovi řekl: „Ty pojď za mnou“, podstoupil již první náměstek Ježíše Krista, první viditelná nejvyšší hlava sv. církve, mnohá utrpení, ano i smrt kříže, ukřižován byl na výslovnou žádost svou hlavou dolů sv. Petr, by rozdíl byl mezi smrtí jeho a smrtí Ježíše Krista, božského zakladatele církve katolické.

Však ale i nyní pohnutlivý příklad následování Ježíše Krista v sebe zapírání a v trpělivém snášení všech křížů vidíme na slavně panujícím sv. Otci Piu IX. On, kříž z kříže, utrpěl od toho času, co dosednul na stolicí sv. Petra (roku 1846, dne 16. června) velmi mnoho pronásledování a nátlaků, nepřátelé zuřili, bojovali proti němu;

však ale nevítežili, poněvadž Bůh byl ochrance trůnu papežského. „I budou proti tobě bojovati, ale nepřemohou; nebo já jsem s tebou, praví Hospodin, abych tě vysvobodil.“ Svým životem poučuje Pius IX. co nejvyšší kněz celý svět, jak Krista následovati máme, chceme-li do slávy života věčného vejíti.

„O moudrosti jeho vypravovati budou národové, a chválu jeho zvěstovati bude shromáždění.“

S dětinnou tedy láskou obracujeme vždycky v duchu zraků svých k sv. Otci Piu IX. Dítky v bázni Boží vychované berou ochotně vřelého podílu na všech věcech, jež se jejich otce a života jeho týkají. Radují se, vidí-li svého otce spokojeného a blaženého, rmoutí se a pláčou, pakli otce nehoda potkala. Očekávají též vždy s radostí den, jenž v životě jejich otce důležitým se stal. Katolíci celého světa těší se též jako dítky sv. církve a doufají pevně, že jim Bůh udělí milosti dočkati se onoho dne, kde jejich sv. Otec se zvláště radovati a všemohoucím Bohu za nesčíslná dobrodíní děkovati bude. Radostný to bývá den, dojmavá slavnost pro každou osadu katolickou, když její otec duchovní padesátého roku svého na kněžství posvěcení se dočkal a za tou příčinou u slavném průvodu do chrámu Páně se svými věřícími se ubírá, aby, jako před padesáti lety prvotiny nejdražší oběti novozákonní na oltáři Otci nebeskému obětoval, tak nyní druhotiny též oběti mše sv. slavil a za všechna dobrodíní Bohu vroucně děkoval. Bývají kněžské druhotiny slavností vzácnou, památnou a potěšitelnou. Podobná slavnost jest letos oznámena. Tentokrát ale těší se na ni každá osada katolická, celý svět katolický. V staroslavném věčném městě Říme bude dne 10. dubna tohoto roku slaviti své kněžské druhotiny nejvyšší kněz církve sv., náš milovaný sv. Otec Pius IX. Obdivovati se musíme nevyzpytatelným cestám, kterými Bůh sv. Otce Pia IX. vedl. „Spravedlivého provedl Pán cestami přímými a ukázal mu království Boží, a dal mu známost věcí svatých: poctil ho v pracích a doplnil práce jeho.“ Dej nám, Otče na nebesích, tu milost, by sv. Otec náš všechno, co ve prospěch sv. církve z vnuknutí Ducha sv. konati obmyšlí, skutečně vykonal a z vítězství sv. církve nad pohanstvím novověkým se radovati a jednou s nábožným Simeonem zvolati mohl: „Nyní propouštíš služebníka svého v pokoji; nebo viděly oči mé spasení Tvé, kteréž jsi připravil před

obličejem všech lidí, světlo k zjevení po-
hanům, a k slávě lidu svého.“

Modleme se vroucně za nejvyššího bi-
skupa našeho Pia IX. Hospodine, zachov-
vejž a obživíš ho, a blahoslaveného učí-
ho na zemi, a nevydávej ho v ruce nepřá-
tel jeho! Bože Pia IX. žehnej a nám za-
chovej!
Fr. Ř.

Z Třeboně v lednu 1869. (Opozděno.)
(Vánoční radosti dárců a obdarovaných.)

V štedrý den ráno rozdál náš důstoj-
ný p. děkan s p. měšťanostou chudým žá-
kům a žákyním zdejších škol 30 párů zim-
ních střeviců a tolikéž teplých punčoch, a
milý to byl pohled na rozveselené tváře ob-
dařených, zvláště těch, kteří přišedše o bo-
sých nohou chvatem se obouvali, sotva že
jim času zbylo k poděkování. S poledne
zase upravily Milosrdné sestry v dívčí škole
vánoční stromek. Shromážděné tam dívky
zapěly několik vánočních písní a jarý zpěv
jako vroucná modlitba se vinul z nevinných
srdcí jejich vnikaje i v útroby naše; jiné o-
pět velmi pěkně přednášely básně o naro-
zení Ježíše v chlévě betlemském — načež
pan děkan srdečnými slovy promluvil o vý-
znamu vánočních radostí a dívky vzbuzoval
k modlitbám za vznešenou paní, paníkněž-
nu Eleonoru ze Schwarzenbergu, anat letos
jako každý rok uštědřila 12 chlapcům a 12
dívkám v Třeboni celé nové oděvy; ty se
nyní rozdávaly a po nich ještě 11 teplých
šátků, zakoupených za milodárky bohatších
dívek, jenž porozuměly záhy slovům písma:
že blaženější jest dávatí než brátí.

Zaplať jim to Pán Bůh, a kněžnu do-
brotvou dlouho nám zachovej co matku
chudých. Milosrdným pak sestrám za uspo-
řádání tak rozmilé slavnosti buď upřímný
dík, jakož vůbec jim sluší veřejně vzdáti
čest a uznání za vzorné jejich snahy u ve-
dení dívčí mládeže. S pravou radostí naše
děvčátka k nim chvátají do školy a o prá-
zdných dnech se jim stýská po ní po „ve-
lebných sestrách,“ ba i dospělé dívky rády
do kláštera chodí a k sestrám se tulí, jež
v lásce je vždy vítají a zdarma je učí šití
a všelikým ozdobným pracím, při tom spa-
nilým mravům. —

Jeho král. Vys. arcivévoda rak. Fran-
tišek V. d' Este daroval letos Milosrdným
sestrám úpravné divadlo ze svého zámku
Chlumeckého, a že nedal je na zmar, již
dobře se osvědčilo. Náš p. učitel Loula
napsal totiž krátkou a milou zpěvohru „Be-
tlém“ a školní dívky ji s průvodem har-
monia poslední svátek tak utěšeně provedli
že obecenstvo i mladá knížecí rodina Švar-

cenberská plnou chválu jim vzdávali. Byla
to hra maličkých bez líčení a tváření a ně-
né ty melodie zajisté ohlasem byly dětin-
né zbožnosti jejich; proto tím mocněji dojímaly
nás a zvláště ku konci, když poklekly vše-
chny u jeslí a magické světlo se rozlilo na
překrásné to skupení, tu zdálo se, že sami
andílkové přichvátali v nebeské záři, aby
klaněli se a prozpěvovali novorozenému Je-
žíšku! —
R.

Z Moravy, dne 24. února 1869.
(Úvaha Cyrillo-Methodějská.)

Důležitá památka Moravanům, Čechům
ano všem Slovanům připadla v tomto roce
na 14. den měsíce února, totiž tisícátá roč-
nice úmrtí sv. Cyrilla v klášteře Římském.
Nechci šířiti slov o tom, co sv. Cyrill pro
národ náš a pro národy slovanské vůbec
činil a cítil, víť to zajisté každý uvědomělý
Slovan. To ale pravím, že národ náš neměl
a nemá po Bohu většího dobrodince, upří-
mnějšího a věrnějšího přítele nad sv. Cy-
rilla a Methoda. Do posledního dechnutí
měl sv. Cyrill Moravany na mysli. Za ně
se umíraje modlil k Pánu Bohu: „ochra-
ňuj věrné to stádce, kterémuž jsi mne ne-
hōdného sluhu svého dal za pastýře, zba-
viž je od bezbožné a pohanské zlosti, rou-
hající se Tobě, zahlad kacírství a přiveď
ke zrůstu církev svou, rozmnož ji a shro-
máždí všechny v jednomyslnosti, učíň lidi
nesvorné jednomyslnými u víře Tvé i věr-
nými vyznaváči Tvými. Vdechňi ve srdce
jejich slovo synovství Tvého, nebo Tvůjť
ono dar. Nás nehodné vzal jsi ku kázání
evangelium Krista Tvého. Patř milostivě
na dobré skutky, i na ty, kdož činí, co se
líbí Tobě. Opatruj je silnou pravicí svou,
zakrývej je krovem křídla Tvého, aby vši-
ckni chválili a oslavovali jméno Tvoje, Otce
i Syna i Ducha sv.“ Tak se modlil umí-
rající sv. Cyrill za nás, do ochrany Boží
nás poroučel, jednomyslnost, svornost a je-
dnotu žádal pro nás na Pánu Bohu. A
čeho jest nám více zapotřebí? Není-li prá-
vě nesvornost hlavním a prahříchem Slo-
vanstva? Znal nás sv. Cyrill a věděl, čeho
nám zapotřebí jest. — O nás měl péči,
když se loučil se sv. bratrem, jemuž pravil:
„Methode, bratře, posud byli jsme dva
spřežení od Boha zároven k jednomu dílu,
táhnouce brázdu na roli jeho. Já nyní pa-
dám na kše, dokonávaje den života svého.
Vím to, že miluješ velmi horu a toužíš po
samotě klášterní. Než prosím tebe, neo-
stavuj pro tu milou horu učení svého na
Moravě. Zůstaň u toho dobrého lidu a uč
je pravdě Boží. Neboť kterak můžeš spíše

spasen býti?²⁴ Jaká to něžná láska a péče sv. Cyrilla o lid moravský! A co mám říci o jeho zásluhách o naši literaturu? Není-li on otcem a zakladatelem písemnictví slovanského? Přežil! že ta drahá pravice, která otcům našim žehnávala, která první knihy slovanské spisovala, že ta drahá pravice, anaz co jediný ostatek z těla sv. Cyrilla na Moravě v Brně se nalezala, v neblahé době josefinské přišla na zmar. R. 1658 navštívil jesuita P. Theodor Maret Brno, a píše odtud do Prahy: „Ondyno jsem navštívil brněnský kolegiatní chrám sv. Petra. V pokladárně téhož chrámu okázáno mi bylo úplné rámě sv. Cyrilla biskupa a se sv. Methodem apoštola moravského, v prastarém pouzdře stříbrném uzavřené.“ Tak se čte v „Series chronologica rerum Slavo-Bohemicarum“ od Fr. Pubičky, úda to kaceřovaného řádu jesuitského, na str. 136. Na začátku osviceneho a pokročileho století 19., když se odváděly zlaté a stříbrné nádoby z kostelů, odvedeno bylo taky stříbrné pouzdro, kryjící rámě sv. Cyrilla. Toto, drahocenných ozdob zbavené rámě, bylo s ostatními kostmi Svatých do jedné bedny vhozeno a do krypty městského chrámu sv. Jakuba odnešeno. Později byly prý tyto ostatky na hřbitově brněnském zahrabány. Jaké to bylo tehdaž vědomí katolické, vědomí a úcta Cyrillo-Methodějská! Lid, ano i kněžstvo, málo věděli o sv. Cyrillu a Methodu, a kromě 9. března na svoje dobrodince nezpomínali. Nyní ale jaký to rozdíl! Slavnost sv. Cyrilla a Methoda se přenesla z postní doby na 5. července co „duplex I. classis cum octava.“ Založeny jsou: Dědictví Cyrillo-Methodějské, které od r. 1852. vydává kalendář „Moravan“, obrazy a jiné dobré knihy; založeno nebožtíkem biskupem Mart. Slomským bratrstvo sv. Cyrilla a Methoda, které se modlí za sjednocení všech Slovanů v jedné sv. katolické církvi; zaražen spolek pod ochranou sv. Cyrilla a Methoda na podporu chlapeckého semináře v Brně. Jak mnoho soch a obrazů sv. Cyrilla a Methoda se zbudovalo pro kostely v těchto několika letech! Jak se slavila tisícátá ročnice sv. Cyrilla a Methoda na Velehradě a na každé osadě moravské! A jak se konečně letos slavil 14. únor, co tisícátá ročnice úmrtí sv. Cyrilla! V Brně byly slavné služby Boží u kapucínů a v seminářském kostele pod dominikánském, kde výmluvný a oblíbený řečník, kvardian kapuc. P. Alois Ježek kázal o Slovanstvu a křesťanství a starosta Cyrillo-

Methodějského Dědictví d. p. professor Mat. Procházka, při asistenci dd. a vv. pp.: profesora Vojtěcha, ředitele Maršovského, Mlčocha, Klímy, Kopky a pp. alumnů, zpíval slavnou mši sv. Jako v Brně slavila se tato památka ve všech téměř farnostech na Moravě, v Třebíči, v Přerově, v Raketnici, v Telči a j. Kde se neslavila tato památka 14. února, slaviti se bude v červenci. Na mnohých místech plály slavnostné ohně na horách, střelbou, zpěvem; sl. službami Božími, besedami oslavil se 14. únor na Moravě.

Buď Bohu dík, že probuzeno opět vědomí Cyrillo-Methodějské, a to nejenom na Moravě, nýbrž ve Slovanstvu veškerém. Důležitá jestiž úloha těchto sv. patronů slovanských, nyní ještě po tisíci letech. Jejich idea, dle které o tom pracovali, aby všickni národové slovanští prostředkem nebeské pásky, víry totiž, naděje a lásky, v jednotě katolické spojení byli, tato idea, dá Bůh; se s pomocí Boží uskuteční. Všecko, co se nyní v Evropě, při novomodní stavbě věže babylonské děje, vše to obrátí se konečně ku prospěchu katolické církve, ku prospěchu národů slovanských. Jako jednotlivé osoby rostou, prospívají a stárnou, tak i národové. Národ slovanský jest v mladistvém, junáckém teprv věku. Doba mužná nastává. A kdo spojí Slovanstvo? Sv. Cyrill a Method. Tiť jsou mužové, jichžto zásluhy veškeré Slovanstvo uznává mužové, jež veškerí Slované ctí a milují, jimž důvěřují. Zdá se to v naší protikřesťanské době k víře nepodobné a přece jest tomu tak, že Cyrill a Method uvede Slovanstvo do Říma, že provede unii. — Držme se tedy všickni vůdců našich, Cyrilla a Methoda, modlívejme se za sjednocení Slovanstva, ale také ruky přikládejme k dílu, aby se provedla žádoucí ta unie. Kdo ve Slovanstvu netáhne se sv. Cyrilem a Methodem jednu brázdou na národa roli dědičné, kdo s nimi neshromážduje, rozptyluje a není pravým přítelem lidu, bytby se ostatně pro národ rozkrájel. Cyrill Method budíž tedy heslem naším, heslem všech Slovanův. —

Douška. Právě čtu v M. Orlici od 18. února: „V Rusku konaly se velkolepé přípravy církevní k oslavení 14. února. Rusové nezapomněli také na kolébku křesťanství mezi národy slovanskými, na Velehrad, jemuž darovali zlatou lampu do hlavní svatyně a nejstarší v Rusích nalezený obraz sv. Cyrilla a Methoda, do staré kaple Cyrillky. Kníže Černohorský sám jej

měl na místo odevzdati, poněvadž ale delší čas v Berlíně se pozdržel, poslal s těmi dary zvláštního kurýra, aby na 14. byly na Velehradě." *Fr. B.*

KRONIKA.

Z Prahy. Zítřa bude slaviti arcidiecése Pražská jmenoviny vrchního pastýře svého, jenž nyní za příčinou důležitých pořad ve Vídni mešká. Průvodcem jeho jest vd. p. scholastik prelát Prucha.

— Zítřa v 9 h. ráno bude se odbyvati slavný pohřeb + kanovníka Frant. *Plauzara*. Pohřební průvod povede J. M. světitel p. biskup po Hradčanském náměstí do kostela Všechn Svatých, kdež slavnou zádušní mši sv. sloužiti bude; po té povede se průvod na hřbitov Malostranský v Košířích, kdež v Pánu zesnulý vedle matky své v hrobce odpočívati bude. V arcib. semináři, jehož rektorem zvěněl od r. 1847—1852 byl a jehož dobrodincem až do smrti své zůstal, budou se dnes konati církv. hodinky za zemřelého a zítřa ráno v 7 h. slavná zádušní mše sv.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 10—14. března u sv. Filipa a Jakuba na Smíchově, od 15—19. u Alžbětinek.

— **Z Klatov.** Snahou jistého mladého muže zavedeno tu bratrstvo sv. Michaela, a zapsáno již přes 30 údů. Velikou radost způsobila mezi námi zpráva, že se tu konati bude sv. missie. *J. J.*

Z Italie. (*Pomník Arnolda z Brescie*.) Provincialní rada Brescianská uzavřela v sezení odbyvaném dne 28. prosince m. r., že postaví Arnoldovi pomník, povolivši k tomuž účelu 30.000 lir. A kdo byl Arnold? Nešťastný, pobloudilý kacír, nejurputnější protivník papežství, jenž mnoho zlého natropil církvi Ježíše Krista. Sv. Bernard o něm praví, že byl „*zlý duch, vymítaný z Brescie, kletbou stíhaný od Říma, zapuzený od Francie, nenáviděný od Německa, zavržený od Italie*.“ Pomník jeho bude pomníkem, svědčícím o bídě a zvrhlosti věku našeho, jenž nešetří sebe větší oběti, jen když může vrci kámen — na papežství. *Osserv. Cath.*

Z Říma (*Sv. Otec a katolický tisk*.) Jak velikou pozornost věnuje sv. Otec tisku kat., a jak vysoko jej cení, dokazuje nejedno Breve v posledním čase vydané, jímž poctil buď spisovatele, kteří ve prospěch zájmů církevních hlasu svého pozdvihli, buď redaktory, jichž listy, jednak neohroženým hájením a domáháním se práv církevních se

vyznačily, jednak milodary a sbíráním haléře sv. Petrského k potřebám obecné církve katolické vydatně přispěly.

V 2. čísle „*Blah.*“ oznámeno jest Breve, jež sv. Otec Pius IX. zaslal věhlasnému biskupovi *Orleanskému* za jeho důkladný pastýřský list o přístihu sněmu oekumenickém. Podobného významání došel ital. spisovatel *Tullio Dandolo* za výtečný spis „*Roma cristiana*“, v němž si obral za úkol, vylíčiti slávu Říma křesťanského za prvních století. Sv. Otec se zmiňuje s velkým uspokojením o zdařilém výboru látky a dobrém duchu, jenž celým dílem vane, a opětně schvaluje jeho krásné heslo: „*Anzitutto sono Cattolico ed Italiano*.“ (Přede vším jsem katolík a Vlach.) „Osvědčil jsi spisy svými,“ dí mezi jiným, „že nebylo nikoli bez prospěchu, když papež Pius VII. na tě ruce vzkládal, a tebe, tehdaž pachole napomínal, abys, uče se, oči a mysl své k původci všech věcí obracel; ješto jenom živá mysl náboženská mohla tě pohnouti k podniknutí tak obsáhlého a těžkého díla.“ Posléze jej vzbuzuje, aby věrně dostal svému předsevzetí, že chce hájiti náboženství, sv. Stolicí a spravedlnost. — Na sklonku min. roku poctěny byly redakce milánského listu „*Osservatore Cattolico*“ a tridentského „*Voce Catt.*“ vzácným Brevem. Sv. Otec děkuje oběma za poskytnutou podporu a připomínaje obtíže, s nimiž obhájcem věcí katolické zápasiti jest, vzbuzuje jich, by žádné překážky od vytknutého směru je nesvodily. Redaktorovi listu „*Tiroler Volksblatt*“, jenž sv. Otci zaslal z vězení list spolu s haléřem sv. Petra, dostalo se též odpovědi, o níž však promluvití zákon nedovoluje.

Čtenářům zajisté jest povědomo, kterak sv. Otec před nějakým časem se vyslovil proti nynějšímu *přepychu v oděvu a zhoubným modám*. O tomto předmětu uveřejnila spaniloduchá paní francouzská *Maria de Gentilles* před několika měsíci zvláštní spis, v kterémž co důkladná znatelka světa a jeho marností živými barvami nakreslila *neblahé následky, jež přepjatý přepych ženský lidské společnosti přináší*. Spisek ten věnován jest Piu IX., jehož náhledy a city věrně tlumočí. Co odpověď odeslal sv. Otec šlechtě paní zvláštní Breve, jež zasluhuje uveřejněno býti, aby o něm přemýšlel každý, komu pravý pokrok národa i vlasti na srdci leží. Znít takto:

Milené dceři v Kristu pozdravení a apoštolské požehnání, —

V nebezpečení duší co den rostoucím, My nade všecko bedliví jsouce, aby

chom z kořene vyrvali všeliké zlé, mezi nímž zajisté neposledního místa zaujímá ženský přepych v oděvu: odhodlali jsme se minulého října, jednajíce o účtě chrámu Páně povinné a nepravostech do města Našeho se vloudivších, pozdvihnouti hlasu proti zkázonosné hlíze přepychu, jenž odevšad valným krokem se zmáhá, a zároveň naznačiti prostředky proti tak zhoubné neřesti. Pročež s radostí velikou vidíme, milená v Kristu dcero, že jsi netoliko umínila sobě šetření napomenutí Našich, nýbrž že jsi pojavši jich moc a závažnost na tom se ustanovila, psáti o neblahých následcích přepychu ženského, a vyzvati družek svých, zejména těch, jež v družstvu matek křesťanských a dcer Marie Panny zapsány jsou, k zaražení posvátného spolku proti této zkáze mravů a rodiny. Zhoubný zajisté tento nemrav, kochající se v přepjatém zdobení pleti a kaďerů, což se nejednou za den mění, máří a pohlcuje drahně času, jenž by se měl věnovati skutkům lásky a milosrdenství, jakož i péči o domácnost; ono bažení, stkvíti se v společnostech, na veřejných procházkách, v divadlech; onen návyk, choditi od domu k domu pod záminkou dvornosti, zde pak se baviti v zahálce dotazováním a mluvením o tom, co se nesluší: totě jednak podněcováním mrzkých žádostí, jednak šířící statky, jež by se měly dochovati dítkám, a chudí ně ujímá přiměřenou podporu; jednak nezřídka ruší sňatky manželské, a ještě častěji brání, aby se uzavíraly, ješto nesnadno se naskytne, kdo by se dobrovolně břemenu tak značných vydajů podrobil. Neboť, jak dí Tertullian: „V nejskrovnějším pouzdru pro prsten chová se bohaté dědictví; milion sesterčí vetká se v jediné roucho; budovy a statky spočívají na něžném hrdle; z uší visí důchody celého roku; každý prst levice vyžaduje poklady měšce. Taková jest síla ješitnosti, že jediné tělísko paní unese tak velkých pokladů.“ — Že pak ona nechut k sňatkům manželským jest opět zdrojem rozpásaného života, tomu nás učí zkušenost, a nad to domácí společnost tak lichými starostmi znepokojena, příliš těžce dospěje k vespolečné svornosti; tolik náboženskému věnuje se sotva tolik času, mnoho-li vyžaduje obecný zvyk; zanedbává se vychování mládeže; pomijí se péče o rodinu; převrací se veškerý pořádek, a tehdy platí slovo Apoštola Páně: „*Jestliže pak kdo o své a obzvláště o domácí péče nemá, zapřel víru, a jest horší nežli nevěřící.*“ (1. Tim. 5, 8.) A poněvadž město sestává z rodin, kraj z měst, království z krajů: za-

jisté rodina, takto porušená, poruší náka-
zou svou veškerou společnost, a znenáhla připravuje jí nehody, jimiž se vidíme se všech stran sevřeny. — Dejž Bůh, aby se k tobě přidružily jiné osoby ve valném počtu, by vzdálily od sebe, od svých a od vlasti příčinu mnohého zlého, a vlastním příkladem učily každou, *kterak odmítati má od sebe vše, co přesáhá meze přiměřené slušnosti.* Nechat jsou přesvědčeny všechny, že chtějí-li si zjednati úctu a vážnost mužů, netřeba k tomu nádherného zlatohlavu a zvléhlého zdobení pleti; leč *šlechtění mysli, vzdělávání srdce a kondní ctnosti.* Všecka zajisté sláva jejich přichází z vnitř; a milost nad milost jest žena svatá [a stydlivá, a chvály hodná bude pouze ta žena, která se bojí Hospodina. My pak podniknutí tvému přejeme nejpříznivějšího výsledku; a na zasvěcení téhož a co záruku otcovské Naší přízně udílíme ti z celého srdce apoštolské požehnání. Dáno v Římě u sv. Petra 1868; roku XXIII. našeho panování.

Literární oznamovatel.

— „*Křesťanské myšlénky* na každý den v měsíci“ od P. Bouhousa, z Tovařystva Ježíšova. Z francouzského na jazyk český převedl Bohumil Fr. Hakl, professor náboženství na c. k. gymnasiu v Hradci Králové. Čistý výnos věnován jest na opravu chrámu sv. Ducha v Králové Hradci. Nákladem překladatelovým. Tiskem I. L. Kobra v Praze 1869. S aprobací nejđ. konsistoře v Hradci Králové. Věnováno mládeži studující. Stran 68.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Svazek 4. (březnový) přináší tyto duch. řeči: Na slavnost sv. Josefa: proč sv. Josef všeobecné, zvláštní účty požívá? Na neděli VI. postní: 1. Nevěra jest nad míru zpodílá; 2. Ježíš Kristus byl a jest skutečným, pro roky dávno předzvěstovaným králem nebeským. Na Zvěstování P. Marie: 1. Maria podrobila se Bohu i rozumem svým i vůlí svou; 2. Kterak ženy v rozšíření víry křest. ve světě nejpřednější podíly braly. Na Zelený čtvrtek: Návštěva Božího hrobu. Na Velký pátek: Sedmero slov Páně na kříži. Na slavnost Vzkříšení Páně: Alleluja! Víra, naděje a láska naše soustředěny jsou v tom, že není více smrti žádná. Na hod B. velikonoční: Bůh i zlomyslnosti lidské používá v moudrosti své k provedení nejsv. vůle své. Na pondělí velikonoční: Jako Kristus po vzkříšení, i my po zpovědi změníti se máme. Řeč nad takví faráře Ant. Boučka. Řeč při

svěcení kříže v Hněvčevsi. Na ned. I. po Velikonoci: 1. Rozjímání o všudypřítomnosti Boží. Čím sobě získati můžeš pokoj srdce.

— „*Obrazy z dějepisu církve Páně.*“ K poučení a vzdělání katolického lidu sepsal Tomáš Novák, kaplan v Lužci u Mělníka. Díl I. Od počátku církve až do XI. století po Kr. P. V Praze 1869. Nákladem *Dědictví Svatojanského*. Podíl údů na rok 1869. Všechn spistů téhož *Dědictví* číslo 54. Stran 509 a asi 2 archy obsahu a zpráv. Bude se vydávati údům o velikonoci v Praze u Jaroslava Pospíšila, v Olomouci u E. Hölzla, a v Brně u K. Vinikra. Obsahuje dobu před Kristem, založení církve, starý a střední věk církve. Úprava jest slušná. Tištěna jest kniha tato frakturou, což ředitel *Dědictví* v předmluvě omlouvá, řka, že tak činí z ohledu na většinu údů, kteří jsou lidé vyššího stáří a výslovně při vydání „*Kancionálu*“, kterýž vyšel latinkou, opět frakturu žádali.

— „*Zábavy pro mládež*“ vydávané tiskem a nákladem Jaroslava Pospíšila v Praze pokročily již k svazku 70. Svazek 67. obsahuje: „*Dobrodružné příhody na honbách, na cestách v Americe a na moři.*“ Pro mládež sestavil a upravil P. Jan Černoň, kaplan v Liboci. Stran 118. Sv. 68.: „*Nalezené peníze.*“ Povídka pro mládež od Frant. Hoffmanna. Přeložil Emanuel Koliha. Str. 110. Sv. 69.: „*Povídky cizokrajné dle skutečných udalostí.*“ Z franc. přeložil Frant. Sk. Steyskal-Lazanský. Str. 90. — Tamtéž vyšel: „*Malý gratulant.*“ S přídávkem nápisů do jmeníku a nápisů náhrobních. Od Františka Boh. Tomsy. Čtvrté, rozmnožené vydání. Str. 92.

— „*Obsáhlý život a utrpení Vykupitele našeho Ježíše Krista a panenské Matky Boží Marie.*“ Křesťanská domácí kniha. K vzdělání nábožných, k útěše trpících a k obraně proti nevěřícím, podle 12 článků víry vzdělali A. Schanzenbach a J. N. Stütze, faráři, přeložil František Poimón, učitel náboženství a ředitel hl. školy v Slavkově. Nákladem H. Kolka v Opavě. Sešit XXVIII—XXXV, jímž celé toto dílo ukončeno jest. Na str. 1357—1383 nalezá se dobře sestavený seznam obsahu. K poslednímu sešitu připojen jest barvotiskový titul, jehož však formát mnohem větší jest než spisu, jehož ozdobou býti měl.

— Nákladem kněhupectví B. Stýbla v Praze vyšly tyto spisy pro mládež: „*Sestry.*“ Povídka pro mládež dospělejší. Sepsal Josef Sokol. S ocelorytinou. Str. 125. — „*Začátek sedmileté války*“ anebo: Pán Bůh dal, Pán Bůh vzal. Povídka pro mládež a přátele její. Dle G. Nýrice vzdělal Dr. Josef Pe-

čírka. S ocelorytinou. Str. 100. (Spisů Nýr. svazek 16.) — „*V Betlémě.*“ Vánoční hra osiřelých dítek od Jeho Em. Mikuláše kardinála Wisemanna. Zčeštěno od B. Pešky. Str. 22. („*Divadla pro děti*“ svazek 5.)

— „*Dějiny řeči a literatury české.*“ Kteréž sepsal Alois Vojtěch Šembera, professor řeči a literatury české na vysokých školách Vídenských. Sešit III. Ve Vídni 1869. Nákladem spisovatelovým. Str. VIII předmluvy a od 369—578. „*Seznam spisovatelů českých*“ obsahuje 774 jména, z nichž 540 připadá na století naše XIX. Mezi spisovateli nalezá se 206 duchovních katolických.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- vd. p. Frant. Xav. **Plauzar**, kanovník metrop. kapitoly u sv. Víta v Praze, dr. theol., rada k. arcib. konsistore, místopředseda a rada manž. soudu, býv. rektor k. arcib. semináře, vysl. prof. pastýř. bohosloví, atd. † 3. března. Nar. v Poličce 2. pros. 1809, vysv. 3. srp. 1834. Slavný pohřeb bude se odbývati zejtra v 9 h. ráno;
- p. Mik. **Dörfler**, jubil. kněz, far. na odpoč. v Chebu 31. ledna. (Nar. v Chebu 28. srp. 1787, vysv. 12. srp. 1814).

Vyznamenáni jsou:

- p. Karel **Hausmann**, děkan v Budči, a
- p. Jan **Šafránek**, farář v Podčaplech u Beřouna, obdrželi expositor. canonic.;
- p. Vác. **Rejřř**, kapl. na Smečně, obdrž. synod. **Ve správe duchovní ustanovení jsou:**
- p. Jos. **Streichsbier**, far. z Stěbuzevsi do Oužic;
- p. Ondřej **Hacker**, I. kaplan v Chebu, za faráře do Treunitz;
- p. Jan **Ptáček**, zám. kapl. v Jemništi, za arcib. zámec. kaplana v Dol. Břežanech;
- p. Jan **Viřm**, kapl. v Bezdědicích, za administr. do Vosova;
- p. Jan **Šuda**, koop. v Štěpánově, za admin. do Stěbuzevsi.

Upřázdňená místa:

- Popovičky**, fara patron. p. Jona kněž. z Lichtensteinu, od 24. února.
- Vosov**, fara patron. p. Josefiny kněžny ze Schwarzenbergu, od 24. února.
- Stěbuzevs**, fara patron. nábož. fondu, od 3. břez.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Matěj **Bartoš**, farář v Želuní, 25. února (nar. v Lípě u Týniště 18. července 1827, vysv. 25. července 1854).

Milodary. Pro sv. Otce: p. Jos. Procháčka, koželuh v Ounošti 5 zl. ve stř.

Na pomník **Sušilov**: vp. Jos. Dyškant, kapl. v Černém Kostelci 1 zl.

Vydává se
5., 15. a 25.
zářního měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v katol. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedodlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
jenom v expedici
Celoroč.: 3 zl. — kr
půlroč.: 1 zl. 55 kr

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Ovoce kříže.

Sedmero postních kázání.

VI. O svátosti stavu manželského.

„Uzřev Ježíš matku a učeníka
tu stojícího, kteréhož miloval,
dí matce své: Ženo, hle syn tvůj.“
(Jan 19, 26.)

Sprovozeli jsme trpícího Pána od nejvyššího kněze Kaifáše k římskému vladari Pilátovi. „Ejhle člověk!“ zvolal Pilát k zbouřenému lidu a ukázal jim ukrutně zbičovaného Krista. Avšak v prsou jejich nebylo jiskry smilování. „Ukřižuj ho!“ zvolali všickni, ano i když podruhé vyšel Pilát k nim ven řka: „Ejhle král váš!“ volali tím více popuzeni: „Ukřižuj ho, ukřižuj ho!“ Vida tedy Pilát, že by nic neprospl řekl: „Neviněnt jsem já krvi spravedlivého tohoto, vy vizte!“ I zkríkl opět všecken lid: *Krev jeho na nás i na naše syny.* Tedy vydal jim ho, aby byl ukřižován. I pojal hned Ježíše a vyvedli, kterýžto nesa sobě kříž, vyšel na to místo, kteréž slove popravné a židovsky Golgota.

Rozjímajíce bolestné utrpení Kristovo obraťme pozornost svou také k blah. Rodičce jeho *Marii Panně*. Pravdě se podobá, že Maria ani nevěděla, co se sjejm Synem v tu noc po jeho zajetí všecko dalo. Avšak právě tato nejistota naplňovala ji největší ouzkostí. „Kéž by se již rozednilo!“ tak asi vzdychala oné noci. — Ne tak matka milující, netouží po dni, po dni nejtrpčím, jakého se jen matka bolestiplná může dočkat! Ona však se ráno přece na cestu vydává, chceť viděti Syna, hledá jej toužebně a konečně ho potkává na jeho cestě poslední. Jaký to pohled! — Ó zastří matka oči své, bys neužřela trápení jeho! Byl ukrutně zbičován, tvář jeho zohyzděna, na hlavě nese korunu trnovou a na ramenou kříž, pod jehož tíží na zem klesá. Ostrý

meč pronikl srdce matčino; však ona přece nezoufá. „Je-li uloženo v radě Nejvyššího,“ tak myslela u sebe, „aby zemřel Syn můj, je-li ukrutná smrt jeho jediný prostředek k vykoupení člověčenstva: nuže, chci i já přinést tuto obět. — Viz, ó Pane, srdce pukající! vzhledni milostivě na bolestnou obět mou. *Aj já dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého.*“ — S neobmezenou odaností do vůle Boží přijímá Maria tu největší bolest, tak jako byla přijala radostné poselství andělské o vtělení Syna Božího. — Mnohé osoby našeho věku vzdalují se smrtelného lůžka manžela neb syna, aby neviděly smrtelný jejich boj, aby neslyšely kladivo rakev zatloukající. Ne tak Maria. Ačkoliv meč bolesti pronikl srdce její, kráčí přec až na horu Kalvarii, tam, kde Syn její, maje zbodané ruce a nohy, na kříži pni mezi nebem a zemí.

Jako jindy kázával, tak ještě na kříži v těch nejprudších bolestech otvírá zsinalá ústa svá, posledních pronáší sedm slov, vzpomíná i na matku svou.

Uzřev ji totiž pod křížem, a učeníka, kteréhož miloval, dí k matce své: „Ženo, hle syn tvůj!“ — Za sebe dává jí Jana, s kříže upevňuje svazek mezi matkou a učeníkem, s kříže je ovinuje páskou poměrů rodinných.

Tímto slovem nespojil však Kristus Pán jen matku svou s Janem v rodinu, nýbrž s kříže upevnil všechny svazky rodinné; s kříže je znovu požehnal a krví svou posvětil. Což pak je ale základ a kořen všech rodin? Není vás tajno Nejm., že jest to zvláštní stav, stav manželský. Slovo s kříže: „Ženo, hle syn tvůj!“ platí i všem manželům. „Hle synové, dcery, děti tvoje, děti vaše!“ tak volá Kristus s kříže i k vám manželé! A proto budeme dnes uvažovati stav manželský, a obracet naň slovo s kříže, kteréž Kristus k bolestné Matce své promluvil.

Však sluší-li se rozjímati o manželství v smutné době svatopostní? v čase, v němžto svatební veselí jest zakázáno? Ano, Nejm., právě nyní to slušno, protože svátost manželství jest veliké tajemství, protože manželství má mnohé vážné i smutné stránky do sebe, mnohý kříž, a tudíž jen pod křížem dobře pochopeno býti může. Pod křížem stojíce budeme tedy uvažovati *stav manželský*, a sice

1. jeho svatost a
2. jeho hlavní účel.

1.

Když Hospodin Bůh první dva lidi stvořil, a je k doživotnému obcování spojil, vyslovil spolu požehnání svazku, v který vstoupili, řka: „*Rostte a množte se!*“ Poněvadž ale požehnání toto pro hřích prvních rodičů kletbou bylo stíženo, poněvadž pozdější pokolení již ani nepoznávalo svatost a účel manželství: proto bylo zapotřebí, aby ten, jenž přišel smazat kletbu hříchu, požehnání ono opět obnovil. A v skutku, Ježíš Kristus navrátil manželství nejenom jeho prvotní důstojnost, nýbrž on i povýšil stav manželský za svátost N. Z. A proto jest manželství křesťanské mnohem vznešenější než manželství starozákonní, neboť uděluje se v něm tak jako v jiných svátostech zvláštní milost, kterážto působí, že takovéto spojení muže a ženy nejenom dovoleným ale i posvěceným se stává, a manželé povinnosti sobě od Boha uložené věrně plniti mohou.

Vědouce tedy, že manželství jest svátost, snadno pochopíme, proč asi apoštol národů sv. Pavel svazek manželský přirovnává nejsvětějšímu spojení Krista s církví, an dí: „*Muži milujte manželky své tak jako Kristus miloval církev a vydal sebe samého za ni.*“ Dle těchto slov musí býti nějaká podobnost mezi spojením manželů a mezi spojením Krista s církví. A v skutku jest tu veliká podobnost. Svazek, který Krista Pána co ženicha s nevěstou jeho t. j. s církví svatou spojuje, jest milost. Právě-li tedy sv. Pavel, že mají muži milovati manželky své tak jako Kristus církev miloval, musí též svazek manželský býti milost — milost svátostní; milost pak tato působí, že manželský svazek jest mnohem užší, než svazek mezi rodiči a dětmi, tak že o svazku manželském písmo dí: „*Proto opustí člověk otce a matku a přidrží se manželky své a budou dva v jednom těle.*“ Na tato slova písmá sv. se také odvolává sv. Pavel, an praví: „*Tajemství toto veliké jest, ale já pravím v Kristu a církvi.*“ Kdyby bylo

manželství jenom přirozený svazek, jak by mohl sv. Pavel říci, že jest odlesk spojení Kristova s církví, že jest veliké tajemství v Kristu a církvi? —

Ptáte se, kdy asi uzavřel Kristus Pán s církví svazek, jako ženich s nevěstou svou? Odpovídám: Na kříži! Na kříži se spojil Kristus s církví v lásce nevýslovné; tam jí zanechal věno své krve, svých zásluh; tam jí podal ruku svou na věky; tam jí co ženich nevěstě nebeské otevřel obydlí své; s křížem posvětil také manželství, když zvolal: „*Ženo, hle syn tvůj!*“

Nuže tedy manželé! rodiče! pomněte, jakou milost jste obdrželi při vstoupení do stavu manželského! Ó nezanedbávejte této milosti; vzbuzujte ji často modlitbou, zachovávejte ji v společné lásce a věrnosti, obnovujte a rozmnožujte ji, přicházejíce častěji k sv. zpovědi a stolu Páně!

Co ale říci mám o těch, kteří se stali rodiči, aniž by byli manželé? O těch platí slovo Páně: „*Amen, amen pravím vám, kdo nevchází dveřmi do ovčince, ale jinudy vstupuje, ten jest zloděj a lotr.*“ Takovíto rodiče nevešli dveřmi manželství v důstojenství otce neb matky, oni se dopustili bezpráví na dítkách svých, neboť schází jim milost svátostní ku křesťanskému dítku vychování. Ó kéž by takoví nešťastní rodiče poznali tíž provinění svého, kéžby slovo s kříže: „*Ženo, hle syn tvůj!*“ proniklo až na dno srdce jejich, aby se utekli ku kříži, s litostí a srdcem skroušeným vyznali se z hříchu svého, smířili se s Bohem a napravili, co se napravití dá; neboť nechce Bůh smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl. —

Manželství co svátost jest obraz spojení Krista s církví. Kristus Pán ale nevěstu svou sv. církev nikdy neopouští, on jest s ní nerozlučitelně spojen, z čehož jde, že manželství křesťanské, co odlesk onoho nerozlučitelného spojení Krista s církví, musí býti též *nerozlučitelné*, t. j. spojení takové, kteréž nic na světě rozloučiti nemůže, leč toliko smrt.

„*Těm pak, kteříž jsou v manželství,*“ píše sv. Pavel Korintským, „*přikazují ne já, ale Pán, aby žena od muže neodcházela; pakliby odešla, ať zůstane nevdaná, aneb ať se smíří s mužem svým a muž neopouští manželky.*“ To samé potvrzují i slova samého Krista Pána, jenž dí: „*Kdožkoli by propustil manželku svou a jinou pojal, cizoloží proti ně.*“

Kristus Pán udělil sice církvi moc svazovati a rozsvazovati, ale svazek manželský

platně uzavřený církev rozvázati nesmí, kterážto nerozlučitelnost velmi prospěšná a spásitelná jest pro blaho dítek, pro blaho manželů a pro blaho obecné. Platně uzavřený manželství nemůže tedy na světě nic rozloučiti, než smrt.

A hle, přece mnozí lehkomyslně do tohoto stavu vstupují, jakoby jej ani za svátost nepovažovali, která je až do smrti k mnohým a těžkým povinnostem zavazuje. Odtud pochází tak mnoho nešťastných manželství.

Ó uvažte to všickni, kteříž ještě *svobodní* jste. Bůh toho neřádá, aby jeden každý do stavu manželského vstoupil; lépe zajisté činí, kdož se obětuje Pánu v řadě paniců a panen, jenž kolem neposkvrněné Panny Bohu slouží. Kristus Pán takové dokonalosti požaduje ale jen od těch, jimž dáno jest s hůry a proto praví: „*Kdo může pochopiti, pochop;*“ a apoštol sv. Pavel píše: „*O pannách pak nemám příkázání Páně, ale toliko radu dávám.*“ Kdožkoli tedy nemájíce povolání k stavu panickému v manželství vstoupiti chcete, nehřešíte, ano dobře činíte; neboť „*lépe jest*“ jak praví sv. Pavel „*v stav manželský vstoupiti nežli se páliť.*“ Modlete se ale vroucně k Bohu, aby vám udělil v stavu tomto trpělivosti a sv. spokojenosti. Vyvolte sobě manžela *nábožného*, nikoliv ale jinověrce, kterýž s vámi se modlíti, s vámi k stolu Páně přistupovati, s vámi jedno tělo a jednu duši působiti hotov by nebyl. Dále uposlechněte *moudré rady* svých rodičů, volte ale přece *svobodně*; a byli-li by rodiče vaši tak nemoudří, že by vás k nějakému sňatku nutili, buďtež to ponejprv v živobytí vašem, co jim odepřete poslušnost.

Nevolte sobě manžela dle žádosti tělesné, nýbrž z *pravé šlechetné lásky*. Pravá a šlechetná láska jest předně a hlavně čistotná. Chcete-li přistoupiti k oltáři, abyste v svátosti sv. manželství obdrželi požehnání, zůstaňte čistí, abyste s dobrým svědomím a vesele přikročiti mohli. Přikleknete k oltáři majíce na hlavě věnce; věnec však jest obraz panenské čistoty a tudíž vaše nejkrásnější svatební ozdoba; ó neposkvrňujte ho, abyste se při oltáři nemuseli zaň styděti. —

Vy ale, jenž sobě *voliti nemůžete*, poněvadž vás již nezrušitelný svazek manželství poutá, pomněte, že jste u oltáře před Pánem Bohem sobě slíbili lásku a věrnost manželskou a protož nejsouce již dvě, ale jedno tělo, buďtež i jedno srdce, aby vždy

sv. pokoj, jednota a svornost mezi vámi panovaly.

Vás pak, muži, napomínám slovy sv. Pavla: „*Milujte manželky své jako Kristus miloval církev a nemějte se k ním trpce.*“ Křesťanský manžel nepovažuje manželku svou za služku, nýbrž za společnici Bohem mu danou, a protož chová se k ní vždy slušně a laskavě; on se o ni stará, on ji hájí a opatruje. On je sice hlava rodiny, ale přece uposlechně moudré rady manželky své; on neunavný jest v povolání svém; neboť jeho to přede vším povinnost rodinu živiti a zaopatřiti.

Ó šťastná manželka, jenž se takovým mužem honositi může!

Za to jest ale její sv. povinností muže svého po Bohu nejvíce *milovati*, a proto *věrnost* manželskou jemu až do smrti zachovati; ona jest dále povinna manželi svému ve všem dobrém *poslušnost* dle výslovného nařízení Páně skrze apoštola sv. Pavla: „*Ženy mužům svým poddány buďte jako Pánu, nebo muž jest hlava ženy, jako jest Kristus hlava církve.*“ —

Povinností manželky jest ale také mnohá obtížná *práce* a správa domácnosti, a proto musí všeliké blouznění o tak zvaném manželském ráji pustiti mimo sebe. „*V bolesti roditi budeš děti.*“ Tato slova kárajícího Hospodina platí o všelikých nesnázích stavu manželského. Jak pak ale, bývá-li muž nevrlý, aneb je-li dokonce zlý? Ó, pak mějte vždy na paměti, křesťanské manželky, že láskou, tichostí, přívětivostí a modlitbou spíše napravíte muže své, než trpkými výčitkami.

Je-li váš manžel *nedbalý křesťan*, rozmlouvejte s ním často o Bohu a vložte mu na srdce, jaká to blaženost, když manželé stejně věří, stejně Boha milují, společně se modlí a jednu naději mají. Jako vás manžel časem do společnosti neb na procházku vede, tak ať vás sprovází také do kostela a ke stolu Páně, neboť slušno jest, abyste jsouce jedno tělo přistupovali k témuž stolu Páně, požívali z jednoho chleba. Takto posvěcení a posilnění plňte věrně povinnosti své, až jednoho neb druhého z vás Pán k sobě povolá. —

Bolestná bývá pro muže *smrt věrné manželky*, ale snad ještě bolestnější pro vdovu jest *ztráta manžela*; neboť odešel živitel její a nezůstavil jí snad nic než starosti a nedospělé dítky; obhajce jí odešel a zanechal ji ve světě ošemetném, kterýž ji klame, podvádí a utiskuje; přátelé a známí, kteří ji dříve navštěvovali, nyní o ni ne-

dbají. Nenaříkej však sobě vdovo křest! Svět tě opustil a opouští; on ti dává na srozměnou, abys i ty jej opustila. Pohledni na sv. kříž, s něhož umírající Kristus těší opuštěnou matku; těší i tebe, dobrý tvůj manžel snad již nyní před trůnem Nejvyššího za tebe oroduje, a ty dříve neb později půjdeš za ním. Zatím bude Bůh tvým živitelem, tvou pevnou ochranou!

Slovo s kříže oznamuje nám také účel manželství.

2.

Hříchem prvních rodičů ztratilo manželství svou vznešenost, svou svatost. Když ale smrtí Ježíše Krista pokolení lidské s Bohem opět smířeno a hříšníci za syny Boží přijati byli, muselo znovuzrozené pokolení také nové rodiče mít, muselo se roditi v manželství znovu posvěceného. A proto Ježíš Kristus, když pro nás na kříži pněl, manželství s kříže opět požehnal a s požehnáním i účel manželství vyslovil. „Ženo, hle syn tvůj!“ zvolal k matce své.

Slova ta platí i stavu manželskému, i k němu zní slovo s kříže: „Hle synové tvoji, dívky tvé, dívky, které mně i nebeskému Otci milé a drahé jsou, určené pro království nebeské — dívky budtež účelem spojení vašeho. Od té doby jest kř. manželství co svatost odleskem neposkrvněného, nejsvětějšího spojení Krista s církví. A věru obraz podivuhodný; neb manželství dává dívky Kristu a církvi tělesným zrozením a obdrží je od Krista a církve posvěcené nazpět. Tak jako Kristus dal církvi pastýře a je zvláštní milostí opatřil, totiž kněží: tak také v každé rodině ustanovil své zástupce, pastýře, totiž otce a matku. Aby pak manželé hodně zastupovali u dítek jeho místo co duchovního otce, a místo církve sv. co duch matky, opatřil je zvláštní milostí. *Křestanské „vychování manžel-sky zplozených dítek jest tedy účelem každého manželství.*

Kdykoliv manželství požehnáno bývá dítkem, velikou to zajisté radostí pro rodiče. Matka nevzpomíná více na bolesti, neboť porodila člověka. S radostí pohlíží na dítě své, je celuje a co nejpilněji ošetřuje. Slovo s kříže: „Ženo, hle syn tvůj!“ hle dcera tvá! nalezá nyní radostnou ozvěnu v srdci jejím. Ó jak šťastná jsi nábožná matka!

Velice tě miloval Hospodin, kterýž ti takovou radost připravil. Pročež děkuj mu z vroucností srdce a vezmouc dítko na lokty rei k němu: „Otče, tys mi daroval tvora tohoto; tobě ho posvěcují, tobě ho obětuji!“

Mnozí rodiče přemýšlejí hned u kolébky dítěte, co as z něho bude.

Snad bude ctnostné, vážené a šťastné? kdo ví ale, nebude-li bezbožné, k žalosti rodičům, opovržené, nepravostem propadlé. Kým to dítě bude?

Dítě vaše bude tím, čím je učiníte; budoucnost jeho leží nejvíce v rukou vašich, ona závisí na dobrém neb špatném vychování. Malá zásluha jest dítě poroditi, ale veliká zásluha jest dítě jak náleží po křestansku vychovati. A tážete se snad, co máte činiti, aby dívky vaše byly dobré, šťastné a blažené? Vychovávejte je Kristu a ne světu! v tom všecko obsaženo jest.

„Ženo, hle syn tvůj!“ tak zní k matce slovo s kříže, a protož *první vychování* v útlém dětinství přináležej nejvíce matce; ale i otec co hlava má přihlížeti, a s manželkou své povinnosti zadost činiti.

Jsouť bohužel otcové, jenž pro denní práce málo si všímají svých dítek; a přec nemůže krásnější a spolu blaženější radosti pro otce kř. býti, než když na večer uprostřed rodiny dítě na klíně chová, jemu o Pánu Ježíši, o Panně Marii a Svatých vypravuje. Srdce dítek dle slov sv. Basilia jest nad vosk jemnější, tak že všechny podoby lehce přijímá, i mají tedy rodiče záhy o to pečovati, aby dítko hned v outlém věku bylo *zbožné a poslušné*, neboť praví kniha moudrosti: „*Máš-li děti, cvič a shybuť je z mládí jejich*“ (Eccl. 7, 18.) apoštol pak sv. Pavel takto napomíná: *Vy otcové vychovávejte syny své v kázni a v trestání Páně.* (Efes. 6, 4.) Aby ale vaše vychování žádoucího ovoce přineslo, musíte dítkám svým sami *dobrym příkladem* předcházeti. Kterak ale jestliže sami se nemodlíte, jestliže v domě vašem nemodlívá se nikdo, jestli povyrostlé dítko vaše ještě ani „Otče náš“ neumí? Jak když dívky i jiné hříchy a nepravosti na vás vidí neb slyší? — Slovo s kříže: *Ženo, hle syn tvůj!* nechť vámi zatřese, abyste se nedočkali na dětech svých jen hanby a zármutku! — Dále jsou rodiče povinni dívky své bedlivě *do školy posílati*. Ve škole volá Kristus: „*Nechte dítek a nebraňte jim ke mně jíti, nebo takových jest království nebeské.*“

Proti této povinnosti prohřešují se rodiče, zadržující dítek svých bez potřeby doma, prohřešují se i tím, že dívky své všemu jinému dříve vyučují než sv. náboženství. — Ó plačte andělé nebeští nad těmi rodiči, kteří děti své spíše do divadla vodí než do chrámu Páně, kteří je učí dříve poklony dělati než na kolenách klečeti, kteří

je dříve tanci učí než ruce k modlitbě spínati, kteříž je dříve všechny věci jmenovati učí, než jméno Boží, jméno Spasitelovo vyslovovati. Spůsob či spíše nespůsob tento ve vychování nalezá se nyní zhusta ve městech a týká se zvláště vychování dcer. Dcery musí se často učiti cizím jazykům, zpěvu, hudbě, tanci, způsobům a zdvořilostem. Neupírám, že takovýchto vědomostí jest zapotřebí; jen kdyby to nikdy mravnímu a náboženskému vychování na ujmu nebylo; neboť dcera ve všem tom vycvičená, v náboženství ale zanedbaná, může přece zůstatí nevzdělanou, ano hrubou a sprostou. To se pak ukáže, když se stane manželkou a ono přiučené chování odloží. Co prospějí potom manželovi všechny ty jemné práce, cizí řeči, hudba a zpěv? co marným čtením rozdrážděné srdce, jestliže nenalezá, co by hledal, co by blažilo duši jeho, totiž čistotu a dobrotu srdce, pobožnou víru, tichou pokoru, ochotnost k raděni a pomahání?

Ó zaslepení rodičové, jenž svým dcerám nedáváte nic jiného než vzdělání tohoto světa! Vy uslyšíte přísné slovo Kristovo, nikoli ale s kříže, nýbrž při soudu: „*Zeno, otče, hle syn tvůj*, hle dcera tvá náleží sice světu, nikoliv ale mně.“ — Syn a dcera znenáhla dorůstají v *dospělý věk*. Ach, tu teprv nastává starost rodičům, aby totiž dívky neupadly do rukou svůdných, aby ctnost a dobré jméno si zachovaly; tu nastává rodičům také starost, aby dívky své ve světě *zopatřili*. Plní-li pak všickni rodiče svědomitě tuto povinnost? Bohužel že neplní! Mnohý otec prohejí v hospodách tolik, co by postačilo k zopatření syna, a mnohá matka promarní tolik, čím by dceru vyvdati mohla. A takoví lehkomyšní rodiče by se chtěli dočkati radosti na dítkách svých? Dívky jejich hudou jen s pláčem na ně vzpomínati, a nebudou-li jim zlořečiti, žehnati jim aspoň nebudou.

A protož rodiče! starejte se všemožně o zopatření dítek svých; Bůh vám jmění propůjčil, abyste ho zvláště ve prospěch dítek svých užívali, pomněte, že budete jednou i z této povinnosti přísný počet klásti.

Konečně se přiblíží čas, že syni neb dcera mají sobě jistý *stav zvoliti*. Tu pak jest sv. povinností rodičů, aby dítkám svým modlitbou, radou i skutkem nápomocni byli, by dívky své do žádného stavu nenutili, zvláště má-li syn nebo dcera vstoupiti do stavu manželského. Některé dívky ale Bůh povolal, aby mu sloužily v stavu panickém; a protož rodiče, pozorujte-li, že by syn neb dcera měli toto sv. povolání, řiďte se dle

rady sv. Pavla: „*Kdo vdává dceru svou, dobře činí, ale kdo nevdává, lépe činí.*“ — Není jistě pro nábožné rodiče větší radosti, než když dítě, které matka při úvodu obětovala u oltáře, odevzdá se pak v dospělém věku službě oltáře. Zkoumejte však dříve bedlivě, má-li dítě v skutku pravé povolání, neboť není většího neštěstí nad nespokojenost se stavem svým.

Nejsou však všickni rodiče tak šťastni, aby mohli dívky své od kolébky až do věku dospělého vychovati; bývají jim *smrt jednoho neb více dítek* oplakávati! — Milí rodiče! mnozí z vás již stáli u mrtvoly svého dítěte i na hrobě jeho, ztratili jste dítě, ježto jste vroucně milovali, podpora vašich budoucích dnů klesla, naděje vaše zmizela; kojili jste se nadějí, že vám jednou dítě vděčnou rukou zhaslé oči zatlačí; ale ach vy sami jste museli tu poslední službu jemu prokázati! — Avšak slovo s kříže: „*Zeno, hle syn tvůj!*“ atť tě potěší truchlící matko! Kristus Pán klenot, který ti svěřil, opět si vzal; chtěla bys Mu jej odepríti? — On k tobě volá: „*Zeno, hle syn tvůj!*“ jest nyní syn můj, uzříš jej opět, až i tebe povolám.

„*Zeno, hle syn tvůj!*“ Toto slovo s kříže znělo dnes v uších vašich. Kříž vám dnes hlásal svatost a účel manželství, pod křížem poznali jste i těžké povinnosti jeho. Ó nezapomínejte nikdy, že svatý jest stav manželský, když jej pod křížem uvažujem; poznávejte v dítkách své povolání, svou důstojnost, a kdybyste někdy v pokušení upadli, utecte se pod kříž, z něhož se prýští milost, s něhož vás vyučuje Kristus, že není účelem manželství pouhé ukročení tělesné žádosti, ani bohatství, ani krása těla, ani pohodlí neb rozkoš, nýbrž křesťanské vychování manželsky zplozených dítek pro Boha.

Pod kříž doprovodili jsme dnes Marii, Matku trpící: k ní přede vším zavznělo slovo s kříže: „*Zeno, hle syn tvůj!*“ Pročež k tobě se utíkáme, Matko bolestná! Jako žehnal Syn tvůj s kříže tobě a Janovi, když zvolal: „*Zeno, hle syn tvůj!*“ tak žehnej i ty manželům zde shromážděným, aby se manželství jejich v skutku podobalo spojení Krista s církví, vypros jim i dítkám jejich té milosti, aby krev Syna tvého na darmo na nich vylita nebyla! Amen. *Fr. Zrubek.*

VII. O svátosti sv. pomazání.

„Dokonáno jest!“ (Jan 19, 30.)

Ještě jen několik dní a stojíce pod křížem budeme okem duchovním hledětí na Spasitele, an umírá. Dříve však než Kri-

stus Pán ducha svého do rukou Otce nebeského odevzdal, popatřil ještě jednou do minulosti, a vida, že vše co jako Mesiáš vykonati měl, již úplně vykonal, zvolal hlasem velikým co umírající vítěz: „Dokonáno jest!“

Ano dokonáno jest všechno, co se mělo na nebi i na zemi státi. Dokonán jest život onoho, jenž tisícům světlo pravdy přinesl, jenž nás Otce nebeského znáti, a k němu ve všech potřebách s důvěrností se utíkat naučil. Dokonán jest život onoho, který lačné nasycoval, hříšníkům hříchy odpouštěl, nepřítelům svým milost vymohl; dokonán jest život onoho, který jsa Pánem nad životem a smrtí, nemocné uzdravoval, mrtvé křísil. Ježíš Kristus vykonal velikou úlohu pozemského života svého, On přijal hořký kalich utrpení a dobrovolně až do poslední krůpěje jej vyprázdnil, On vycedil svou předrahou krev na kříži, aby spravedlnosti Boží za naše hříchy zadost učinil. Smrtí nevinného Beránka jsou na zemi vyplněna prorocství; touhy zbožných patriarchů jsou uskutečněny, lidem jest spasení získáno, pravá církev založena. Kristus Ježíš vykonal vůli Otce nebeského, dokonal veliké dílo vykoupení člověčenstva, smazal hříchy veškerého potomstva Adamova, zaplatil dluh náš na dřevě kříže krví svou předrahou. —

Stojíce u tvrdého lůžka umírajícího Spasitele, co jiného mohli bychom sobě přát, než aby skonání naše smrti jeho se podobalo, abychom i my, až se hodina smrti naší přiblíží, blaženě zvolati mohli: „Dokonáno jest!“

Vímeť, že Bůh jednoho každého z nás dříve neb později z tohoto světa povolá, abychom vydali počet z vladařství svého. Co tedy jiného mohli bychom sobě přát, než aby naše smrt nebyla pouhé dokonání života, nýbrž aby byla šťastné a vítězné ukončení v pravdě křesťanského života? Neb dle toho, jaký život jsme na světě vedli a jak jsme jej ukončili, bude odplata našena věčnosti. „Bůh odplatí jednomu každému podle skutků jeho.“

Chceme-li však při smrti s Kristem Pánem vítězně zvolati: „Dokonáno jest!“ musíme co praví křesťané živi býti. Pozorujíce ale život pravého křesťana, vidíme, že milosrdenství Boží k němu hned při narození jeho sestupuje a co bezpečný průvodce až k hrobu jej doprovází. A na vzájem obětuje pravý křesťan každý krok, všechny činy a celý život svůj Pánu a Bohusvému. A tomu-li tak v životě, musí se na něm v

poslední hodině života jeviti dokonání milosrdenství Božího a dokonání v Bohuspočívajícího života. Aby nás Spasitel k takovému skonání přivedl, ustanovil *svátost posledního pomazání*. Touto svátostí

1. dovršuje se milosrdenství Boží k lidem a
2. dokonává se Bohu oddaný život křesťana.

1.

Pozorujíce čas od narození Spasitele našeho v Betlémě až k oné době, kdežto na kříži zvolal: „Dokonáno jest!“ nalezáme přemnohá trápení a bolesti, jimžto se Ježíš Kristus podrobil. Ná otázku, proč asi Kristus Pán tolik trpěl, odpovídám, že jediné za nás, za naše hříchy trpěl; trpěl, aby vinu naši u Boha smazal, aby spravedlnosti Boží zadost učinil. Jest tedy smrt Páně s jedné strany zadost učinění spravedlnosti Boží, s druhé pak strany dovršení milosrdenství, které Bůh lidem prokazuje.

Toto milosrdenství Boží ujal se člověka hned po pádu Adamově v ráji. Neboť nezavrhl ho Bůh na věky od tváře své, nýbrž podal mu ruky, ukazoval mu cestu k spasení, připravoval obzvláště lid israel'ský na příští Mesiáše. Milosrdenství Boží vyslalo Ježíše Krista na tento svět, by pravdu hlásal a zákon života věčného nám oznámil. Milosrdenství Boží jevílo se v životě Krista Pána nesčetným způsobem, smrtí však Spasitele na dřevě kříže dovršeno jest. Ci mohlo milosrdenství Boží ještě jiných důkazů nám dáti, než bylo dalo, ano pro spasení naše ani jednorozeného Syna neušetřilo; nýbrž na smrt jej vydalo? Hle, takové milosrdenství prokázal nám Bůh již tenkrát, kdežto nás ještě ani nebylo. Milosrdenství prokázal a prokazuje nám Bůh i nyní, od narození až k smrti naší. Kristus Pán postaral se ustanovením sv. svátostí o tynej důležitější a nejnebezpečnější doby v životě lidském. Svátostmi poskytuje nám od prvního kročeje do života vezdejšího podporu, která nás, jestliže se jí věrně přidržíme, k životu věčnému jistojistě dovede. Ano, milosrdenství Boží provází nás v živobytí našem, netoliko pokud zdravíjeme, nýbrž ono nám i tehdy po boku stojí, když se nás tělesná choroba byla zmocnila.

Ustanovilť Kristus Pán svátost sv. pomazání nemocných a svátostí touto dovršuje se milosrdenství Boží k lidem. Ó jak láskavě zní slova Páně ústy sv. Jakuba pronešená: „Stůně-li kdo z vás, uveďž starších (kněží) církve, a ať se nad ním modlí mažíce jej olejem ve jmenu Páně; a modlitba víry uzdraví nemocného a polehčít

jemu Pán, a jestliže jest v hříších, budou mu odpuštěni.“ Jak nesmírné jest milosrdenství Boží! — Hříchy odpouštěti, viny smazati, toť hlavní působení Jeho, tím začíná Bůh u každého křesťana, tím se zabývá po celý život jeho, tím doprovází jej až za hrob.

Kolikrátkoli člověk v slabosti své do hříchu padá a o spasení své již již přichází, povždy mu Bůh ruky své milostivě podává, aby opět povstal. A toto odpouštění hříchů a prominutí trestů korunuje a dovršuje Bůh svátostí pomazání nemocných. Neboť tato svátost dle učení sv. církve v nás posvěcující milost rozmnožuje, ona pokání naše doplňuje, když pozůstalé hříchy snaší duše snímá a ji úplně očistuje. Svátost posledního pomazání očistuje úplně duši naši od hříchů všedních; svátost tato často i těžké hříchy s nás snímá, jestliže jsme se z nich buď vyzpovídati nemohli, anebo snad pro slabost lidskou na ně byli zapomněli. Když těžce nemocný tuto svátost srdcem skroušeným přijal, podobá se srdce jeho rozsáhlému poli, na kterémž ani jedinkého koulke nenalezáme. Jako po žni, když se obilí svezlo, ještě strniště na poli zůstává: tak nám též po zpovědi, kdežto hříchy naše s duše smazány bývají, ostávají ještě časné tresty, které buď v tomto aneb onom životě snášeti povinni jsme. Svátost pomazání nemocných však snímá s nás i tyto tresty, jestliže ji po dokonale zpovědi skroušeným srdcem přijímáme. Po žni ostanou staré kořínky v zemi, které po krátkém čase opět obnoze vyhánějí, a tak děje se též v duši naší. — Hořce oplakané a svátostí pokání již odpuštěné hříchy zůstávají posobě přirozené následky, totiž osláblou vůli a náklonnost k opětnému pádu. Svátost sv. pomazání nemocných ale i tyto pozůstatky s nás snímá, a duši od všech následků hříchů očistuje, tak že, co se odpouštění týká, Bůh touto svátostí milosrdenství své k lidem dovršuje. —

Jiné působení milosrdenství Božího jest posila k tuhému boji, který na každého čeká. Celý život křesťana na této zemi jest ustavičný boj. Bojovati musí proti nepřítelům, které sám v sobě ukrývá „nebo všechno, což jest na světě, jest žádost těla a žádost očí a pýcha života, kteráž není z Otce, ale jest ze světa,“ bojovati musí proti nepřítelům, kteréž mimo sebe nachází, totiž proti světu a ďáblu. Tento boj bývá však nejtěžší v poslední době života. Na smrtelné posteli trápí nemocného tělesná bolest, on sestává netrpělivým; ano v bolestech svých často i

proti nejsvětější vůli Boží reptati počíná. Avšak netoliko tělesné bolesti trápí umírajícího, duši jeho svírají mnohem více duševní strasti. Když se hodina smrti blíží, tenkrát se člověku všeliký hřích, jehož se kdy byl dopustil, před oči staví. On vidí pro množství spáchaných hříchů za sebou ztracenou minulost a před sebou nepovědomou, nejistou, strašlivou budoucnost. Může-li v tu dobu srdce lidské pokojně zůstat? Nikoliv, strach, hrůza před smrtí a před soudem rozerve celou duši. Toť ta doba, v nížto každý, jmenovitě zatvrzelý hříšník, v tom největším zmatku a nebezpečnosti, ano i na pokraji zoufalství se nachází. Doba před smrtí jest ona chvíle, kdežto ďábel svá osidla chytře rozestírá, aby člověka polapil. Ďábel sice po celý život náš, „jako lev řvoucí obchází, hledaje koho by pohltil,“ nejvíce ale dotírá na nás před smrtí dobře věda, že od skonání našeho celá věčnost závisí. Boj poslední jest tak krutý, že by v něm člověk sám o své síle zvítěziti nemohl. Však v této hrozné době, v tomto těžkém boji podává nám milosrdenství Boží ve svátosti posledního pomazání pomocné ruky své. V této svátosti se milosrdný Bůh člověka laskavě ujímá, podává mu síly nadpřirozené k odírání útokům ďábelským, pomoc proti přílišnému strachu před smrtí, která se blíží, a před soudem, který nastává. Bůh, jenž nám milosrdenství své po celý život náš prokazuje tím, že nás v boji křesťanském podporuje, dovršuje v hodině smrti naší milosrdenství své, anto nám v době nejdůležitější uděluje vydatné pomoci, abychom ze života tohoto šťastně do lepší budoucnosti vkročiti mohli.

Milosrdenství Boží připravuje křesťana po celý život vezdejší k životu věčnému. Jak často poskytuje milosrdný Bůh člověku příležitosti, aby se polepšil, jak často osvěcuje rozum, naklání vůli jeho k dobrému! Brzo vnitřním hnutím, brzo zase slovem Božím: tu udalostí neobyčejnou, tam opět každodenním dobrodiním povzbuzuje člověka k lásce křesťanské, a to jen za tou příčinou, aby spasení své vyhledával a nalezl. Tuto svou úlohu dovršuje milosrdenství Boží svátostí pomazání nemocných. Bůh, jenž křesťana po celý život v milosrdenství svém k spasení vedl, doprovází ho těžce nemocného až k samé bráně šťastné věčnosti, ano bránu tu mu otvírá a tam jej uvádí, kde žádné smrti více není. Ó jak veliké jest milosrdenství Boží v životě křesťana, jak nesmírně veliké při skonání jeho! Bůh nezapomněl na poslední dobu naši, nýbrž

uchystal nám k době této milosrdenství své dovršené, podává nám svátostí pomazání nemocných všelikých milostí. Tímto svatým úkonem uděluje Bůh odpuštění všedních a ne i těžkých hříchů, z kterých se nemocný zpovídati zapomněl aneb nemohl. Tímto svatým úkonem podává nám Bůh zvláštní posilu k odpirání útokům a pokušením ďábelským, podává nám posilu proti přílišnému strachu smrti, která se blíží a soudu, který nastane; ano svátostí touto nabývá člověk často i tělesného zdraví, jestliže to k spasení jeho duše slouží.

Tak veliké milosrdenství připravil nám Bůh skrze jednorozeného Syna svého! Díky Tobě, Otče nebeský, že se o nás křehká stvoření od narození až do naší smrti tak otcovsky staráš! Díky Tobě zde pod křížem, na němž Kristus Pán umřel, by nám smrt naši ulehčil, by nás v hodině smrti naši s důvěrou volati naučil: „Dokonáno jest!“ —

Však svátostí posledního pomazání se netoliko dovršuje milosrdenství Boží k lidem, nýbrž svátostí touto se též dokonává Bohu oddaný život každého pravého křesťana.

2.

Když Kristus hlavy své na kříži naklonil a ducha svého do rukou Otce nebeského poručil, dosáhlo snižení a poslušnost jeho nejvyššího stupně. Mohl tedy Kristus Pán před smrtí svou zvolati: „Dokonáno jest!“ Kristus Pán nebyl na tomto světě živ jen sobě, nýbrž On vyhledával jediné čest a slávu Otce nebeského; život jeho přináležel Bohu. Život náš, život každého křesťana má se podobati životu nebeského Mistra; má též jediné Bohu náležeti. Po celý život svůj máme o to dbáti, co se cti a slávy Boží týká a co duši naší k spasení prospívá. V celém životě našem má se jeviti oddanost do vůle Boží, a poslušnost sv. zákona jeho. A ejhle, tato oddanost a poslušnost dovršuje se ve svátosti sv. pomazání nemocných, kteroužto svátostí dokonává se Bohu oddaný život pravého křesťana. Život křesťana jeví se přede vším:

1. Pravou vírou a vroucím vzýváním Boha. Kristus Pán již ve dvanáctém roku věku svého v chrámě Jerusalemském svědectví vydal, že toliko čest Boží vyhledává, říká: „Zdaliž jste nevěděli, že já v tom, což jest Otce mého, musím býti?“ Že toliko čest Boží vyhledává, dokázal zřejmě a patrně celým životem svým. On pohlížel k Otci svému nebeskému v každou dobu, zvlášť ale ve všech důležitějších případnostech. On takřka na sebe samého zapomněl a

toliko vůli Otce na zřeteli měl: „Otče můj“ — volal Spasitel náš krátce před utrpením svým v zahradě Getsemanské, — „Otče můj, nemůže-li tento kalich minouti mne, než abych jej pil, staň se vůle tvá.“ Dle tohoto vznešeného příkladu má život každého křesťana uspořádán býti; každý z nás má na Boha svého pevnou vírou pohlížeti, a všechnu sílu svou na to vynakládati, aby jediné pravou a neomylnou víru církve katolické lépe a lépe poznával, a takto duši svou nebeskou moudrostí sílil. „Nebo jako loď, kterou kotvice nedrží, větrem sem tam zmítána bývá, právě tak duch náš, víra-li ho nevede, větrem rozličného zdání sem a tam bývá zanášen,“ dokládá sv. Ambrož. Tuto svou víru však, která nadpřirozené světlo, dar Boží jest, nemáme toliko v srdci svém chovati, nýbrž i veřejně ústřed celým světem vyznávati, dle slov Páně: „Kdožkoli vyzná mne před lidmi, vyznámti já jej před Otcem svým, jenž jest v nebesích.“ Mimo to povinni jsme víru svou skutky svými ukazovati, t. j. máme tak živi býti, jak toho víra naše požaduje. Tomu nás vyučuje sv. Jakub říka: „Co prospěje, bratří moji, praví-li kdo o sobě, že víru má, nemá-li skutků; zdaliž jej bude moci víra spasiti? Víra, nemá-li skutků, mrtvá jest sama v sobě.“ A Spasitel náš zřejmě ujišťuje: „Ne každý, kdož mi říká: Pane, Pane, vejde do království nebeského, ale kdo činí vůli Otce mého, kterýž v nebesích jest, ten vejde do království nebeského.“

Křesťan v každé okolnosti života svého pevnou vírou na Boha hledí, a život svůj před celým světem vírou osvědčuje. On často a nábožně přijímá sv. svátosti, a žije tak, že říci může: „Já tobě ukážu ze skutků víru svou.“ A takovýto Bohu oddaný život dokonává se, když křesťan svátost pomazání nemocných hodně přijímá. Tu ještě jednou, a je-li to vůle Boží, snad na posledy vyznává před celým světem víru svou. Protož se nábožně k přijetí této svátosti připravuje a na to se těší, až sluha Páně k němu přistoupí, aby skrze něho velikých milostí od Boha přijal. Pravý křesťan, který po celý život dle samospasitelné víry své žil byl, chce i po katolicku umříti; on, jenž každý krok svého života Bohu obětoval, a tím i zasvěcoval, chce se též v posledním okamžení Boha přidržeti, aby umíraje slova sv. Pavla opakovati mohl: „Dobrý boj jsem bojoval, běh života dokonat, víru jsem zachoval; — naposledy složena jest mi koruna spravedlnosti, kterouž mi dá Pán, spravedlivý soudce.“ Křesťan, který dle víry

své živ byl a na konci života svého svátosti pokorně a pobožně přijímá, podobá se umírajícímu Spasiteli na kříži, šťastně dokonává spořádaný život svůj, a proto s utěšeným srdcem zvolati může: Dokonáno jest.

2. Život křesťana jeví se dále pravou nadějí a důvěrou v Boha. Kristus Ježíš vždy v životě svémездеjším s důvěrou k svému Otci nebeskému pohlížel. Pán náš mnohokrát i celé noci v důvěrné rozmluvě na modlitbách s Otcem svým se těšil, a život svůj zcela jeho vůli poroučel. To však má i každý z nás učiniti. Pravý křesťan ví, že Bůh jeho nejhlavnější Otec jest, že všechny kroky života našeho spravuje, že bez vůle a dopuštění Božího ani vlas s hlavy naší spadnouti nemůže. Za tou příčinou odevzdává úplně do vůle Boží i svou přítomnost i svou budoucnost a důvěruje se, že ho Bůh po takových cestách povede, které k jeho spasení směřují; on doufá, že mu Bůh k dosažení nebeského království potřebných prostředků udělí. Pročež na perutích pevné naděje k nebesům se povznáší a tam v duchu s Bohem svým obcuje, věda, že pro nebe stvořen jest. Tuto nadějí křesťanskou však podporuje a dovršuje svátost sv. pomazání nemocných. Neboť milost Boží, které se nám v svátosti této dostává, pozdvihuje a posilňuje kleslou nadějí naší, naplňuje nás důvěrou v milosrdenství Boží a staví nám před duši útechy plné pravdy našeho sv. náboženství. Svátost sv. pomazání posilňuje duši nemocného tak mocně, že na všechno pozemské zapomíná a toliko do ráje nebeského pohlíží. Jako dlouhým putováním umdlený poutník přijde k poslednímu kopci, s kterého cíl dlouhé cesty své spatřiti může, s novou silou na něj pospíchá, aby to místo, kde ho sladké odpočinutí očekává, spatřil: tak má i každý křesťan před smrtí svou po svátosti svatého pomazání nemocných toužiti. Nebo svátost tato jest onen kopeček, s kterého nám do vlasti nebeské hleděti popráno.

Přijetím této svátosti dokazuje křesťan celému světu, že se naděje a důvěry v Boha, kterouž po celý život v srdci svém choval, v poslední době života svého nespouští, že v důvěře této žil a v ní i skonati chce. Takto umírající křesťan podobá se Spasiteli svému na kříži, i může s důvěrou zvolati: Dokonáno jest!

3. Život pravého křesťana jeví se konečně ustavičným pokáním. Jako Kristus Pán od narození svého až do onoho

času, kdežto na Golgotě ducha svého Otci nebeskému poručil, ustavičné pokání za hříchy celého světa činil: tak má též každý křesťan v ustavičné kajcnosti žíti. Neboť žádného z nás tajno není, že toliko čisté duše do království nebeského vejdu. Kdo chce s Kristem kralovati, musí buď nevinnost a čistotu zachovati, aneb trvalým pokáním od spáchaných hříchů duši svou očistiti. To má věrný křesťan po celý život na paměti, a proto se také celý život jeho ustavičnou litostí a skroušeností, nepřetrženou touhou po polepšení a vždy trvajícím zadostčiněním označuje. Tento kající život pravého křesťana dokonává se svátostí posledního pomazání, kdežto křesťan ještě jednou, a snad naposledy, před celým světem svou hříšnost vyznává a kající život svůj ukončuje. Za to však Bůh, který kajících hříšníků již v životě vezdejším potěšuje, a ty, jenž po spravedlnosti lační, nasycuje, tuto duchovní útěchu v svátosti pomazání dovršuje. S důvěrou může poslední okamžik života svého očekávati ten, kterýž tuto život kající vedl, v poslední hodině pak jej přijetím svátosti sv. pomazání hodně ukončuje. On smí se důvěřovati, že ho Bůh na milost přijme. Smrt takového křesťana se podobá smrti Spasitele, a pročež s ním může zvolati: Dokonáno jest! —

Abychom šťastné skonání seznali, zadjeme si v myšlenkách k lůžku umírajícího katolíka. Těžká nemoc upoutala na lůžko bohabojného otce. Natváří jeho ale není viděti ani přílišné ouzkości, ani velkého strachu. On se po celý život svůj co pravý křesťan choval, on sobě žádá též po křesťanskou umřítí. Protož obrací se k okolostojícím a žádá, by mu sluhu Páně přivedli, aby se k šťastnému odchodu z tohoto světa připravil. Radostí plesá srdce jeho, když se k němu kněz přiblížil. On se vyznává skroušeně z hříchů svých, přijímá s pevnou důvěrou nejsv. Svátost oltární a svátost sv. pomazání. Modlí se s knězem, jenž za něho se modlí, pak dlouho v svátém rozjímání trvá. Probrav se z rozjímání svého, cítí se velmi blaženým, a sděluje tuto svou útěchu, tuto svou rozkoš s svými milými, kteří vedle něho hořké slzy vylévají. Neplač, praví nemocný, nenaříkej sobě manželko drahá; pamatuj, že dobrotivý Bůh o ctnostné vdovy se nejvíce stará. Nenaříkej nad smrtí mou, nýbrž řci: „Staň se Pane vůle Tvá,“ nebo co Bůh činí, dobře činí. On bude tvým ochráncem na všech cestách tvých. Starej se všemožně o dítka a nezapomínej na mne v modlit-

bách. Vy pak dítky moje ustaňte od bědování. Ačkoliv od vás odejdu, neděste se toho, nestrachujte se. Mějte jenom Boha vzdychky před očima, buďte ctnostní a nábožní, poslouchajte i ctěte matku svou, a Bůh všemohoucí bude vaším laskavým otcem. Již pak chystaje se na dalekou cestu, loučí se s miláčky svými, uděluje jim své pozhnání, činí poslední porřízení a modle se umírá a umíraje modlí se: Otče, v ruce Tvé poroučím ducha svého! Dobojoval, hlas umíráku provází duši jeho na věčnost.

Tak umírá křesťan! Blaze mu, blaze však i nám všem, poněvadž nám Ježíš Kristus k takovému skonání svátostí sv. pomazání napomáhá; blaze všem údům církve sv. katolické, neboť ona se honosí svátostí sv. pomazání, kteráž doplňuje pokání, očisťuje nás úplně ode všech poskvrn hříchu, podává nám sílu proti ďáblu a přílišnému strachu smrti a soudu; ano často i tělesné zdraví nemocnému navrácuje. O kěz by nám všem popráno bylo před smrtí svátost tuto přijmouti, abychom se tolikेरých milostí účastnými stali! O kěz bychom i my na smrtelném lůžku jedenkrát s Kristem Pánem zvolati mohli: Dokonáno jest!

Zdali svátostí pomazání nemocných opatření budeme, to ovšem nevíme; tajnot nás, kdy a jakým způsobem nás Bůh k sobě povolá. Ale to víme zajisté všickni, že se již nyní k hodnému přijetí této svátosti připravovati můžeme. A pročez počněme, dokudž zdraví jsme, počněme již v tuto chvíli na svátost posledního pomazání se připravovati. Dbejme o to, abychom víru svou čistou zachovali, abychom dle víry své živi byli. Důvěrujme se pevně v Boha, na něj skládejme všecku naději svou. Odevzdejme se do vůle Boží, učme se již nyní skroušeně volati: „Ne má, ale Tvá vůle se staň, ó Pane!“ Snášejme trpělivě všechny nesnáze a trápení, která na nás v tomto slzavém údolí Pán sesílá. Zařídme život svůj tak, abychom buďto roucho, které jsme při křtu svatém oblekli, neposkvrnili, aneb skvrny tyto hodným pokáním očistili. Takto živi jsouce připravíme se nejlépe k hodnému přijetí svátosti sv. pomazání, a při smrti pak zvolá utěšená duše: Dokonáno jest!

Tím ukončili jsme rozjímání svá o sedmeru sv. svátostech, a i v tomto ohledu mohu zvolati: Dokonáno jest. Uvedme sobě na mysl, čemu jsme se přiučili. Slyšeli jste, že křest sv. křesťana k trpělivosti v utrpení a k zapírání sebe zavazuje; dále že nás svaté břimování do boje volá a v boji posiluje. Představila se vám přítomnost Je-

žíše Krista v nejsv. Svátosti oltární a ukázáno, že přítomnost Krista Pána v nejsvětější Svátosti dobrým život, zlým ale smrt přináší. Slyšeli jste, že upřímná lítost výminka, trvalá lítost ale ovoce pokání jest. Mluvílo se dále o svátosti svěcení kněžstva, a vysvětlila se slabost kněžstva a velebnost kněžství. Poznali jsme i svátost a účel stavu manželského; dnes pak rozjímáno o svátosti pomazání nemocných.

Tot sedm pramenů milosti Boží, která nás od hříchu očisťuje, pro věčné království obživuje a posiluje; tot sedm hradů, do kterých se před všemi nepřátely uteci můžeme; sedm sloupů, na kterých dům milosrdenství Božího spočívá. Sedmero svátostí jest ono krásné ovoce, které nám na kříži uzrálo. Nebo Spasitel náš přišel na tento svět, aby s nás hříchy sňal, aby nám milost Boží a spasení věčné vydobyl; a to vše dokonat smrtí svou na kříži.

Děkujeme Tobě, ukřižovaný Spasiteli, že jsi se nad námi bídými hříšníky ustrnouti ráčil. Děkujeme Tobě za veškeré milosti, kterých se nám hodným přijímáním sv. svátostí dostává. Ty, ó Pane, jsi nám otevřel smrtí svou na kříži sedmero pramenů, z kterých se nám život věčný prýští!

Na nás ale, Nejmilejší, záleží, abychom z pramenů těchto život vážili, což se stane, když se k hodnému přijímání jednotlivých svátostí vždy jak náleží připravíme. Pročez uvedme v skutek předsevzetí při jednotlivých rozjímáních učiněná; počněme se zvláště dle dnešního rozjímání pevnou vírou, zváním Boha, nezvratnou oddaností a trpělivostí, ustavičným pokáním k hodnému přijetí svátostí posledního pomazání připravovati. Takto se chovajice co praví křesťané, šťastně z tohoto světa vykročíme se slovy: Dokonáno jest. Otče, v ruce Tvé poroučím ducha svého! Amen. *Fr. Peroutka.*

Lidé blázni.

Obrázek ze života od
Josefa Ehrenbergera,
sídelního kanovníka na Vyšehradě.

I.

Před třidceti a několika lety byla v Habřině na prodej Špičkova živnost, a příčinou nezbytného prodeje byly dluhy. Že jich narostlo tolik, až hospodáře pod okap a odtud dále až na silnici vystrčily, tomu nebylo se co diviti. Špička byl bratrem z mokré čtvrti, o Špičkové šla zase pověst, že bývala od jakživa parádná, mlsná a do práce choulostivá; a poněvadž jablko od

stromu se nikdy daleko nezakulí: ani děti při takových rodičích odrostlé za mnoho nestály, a živnosti na buben vedle otce a matky úsilně pomáhaly.

Chlapci, když z matčina rozkazu do hospody chodívali za otcem, aby jej s sebou přivedli domů, zavdanou pokaždé jak od otce, tak od jeho druhů jsou častováni. Na jich vyřízení: „Tatínku! maminka vzkazuje, abyste šel domů“ — odpověděl Špička pokaždé stejně: „Tu máte, napijte se a sedněte, za chvíli půjdeme.“ Chlapci sobě ze sklenice srkli a se posadili. Když ale uplynulo času, co dle jich míry za chvíli platilo, ozvali se znovu: „Tatínku! ještě nepůjdeme?“ Tatínek dělal, jakoby neslyšel, a když chlapci po přestávkách pořád stejnou vedli, odpověděl za Špičku některý z jeho druhů, říká: „Budete-li pak tiše? Nate, napijte se a čekejte, však on tatínek půjde.“ Chlapci uposlechli a takto s pálenkou i s pivem se obeznámili již v době, kdež nejstarší ve škole dosti bídne na slabikáři říkal, a nejmladší ještě ani modlit se neuměl.

Z počátku chlapcům pálenka a pivo hrubě nechutnaly. Pivo bylo na jazyku hořké, kořalka páčila v krku; po pivě se ošklebali a po kořalce se až zakuckali. Ale proto ani jedno ani druhé se jim neznechutilo. Čím častěji opojných těch nápojů okoušeli, tím méně odporné jim přicházely. Po pivě se již neošklebali, po kořalce nekuckali, a když pára lihoviny, u větší míře zažitě, mozek jim rozehrála, a jakousi dotud nepocítěnou veselostí všechny údy naladila: prvotná jich nechuť proměnila se přímo v laskominy. Chlapci se již ani dočkati nemohli, aby za otcem do hospody jíti směli; a když jich matka dlouho neposílala, sami se nabízeli, že pro tatínka půjdou.

Šli, ale na to, aby spolu s otcem brzy domů se navrátili, na to ani nepomyslili. Vzkázání matčino sice tak pro záminku vyřídili, ale dalších připomínek naprosto již nečinili. Jen tehdy, když na ně dlouho nikdo zavdanou nezpomenul, počali se ozývati a na otce, aby domů šel, zhurta dorážeti. Špičkovi společníci brzy poznali, oč chlapcům běží, a sklenice s pivem i s kořalkou jeden přes druhého jim podávali. A když pak kluci lihovinou rozpaření vespo-
lek se hašterili, poštuchovali ano i do křížku se brali a vrávorali: nesvědcomi u stolu se smáli a otec nešťastník — smál se také. Ba když hospodský, aby se připočlebil, kdysi prohodil, že Špičkovi chlapci budou kosáci, a že světa budou umět užívati: tu

nerozumný haněbný tatík na dětech, zlým jeho příkladem svedených, ještě sobě zakládal a na ně se pyšnil. Aby pak od synů zahanbit se nedal, a druhům svým zároveň něco pro zasmání pověděl: jal se nestoudně vykládati, že on v témž věku již také tolik uměl, a že jemu švec hned první boty ušil takové, že jedna nechtěla do kostela a druhá z hospody.

Takovýmto způsobem Špičkovi chlapci v hospodě zdomácněli a mysl jinam než do hospody je netáhla. Jak ucítili, že tam otec zašel, byli za ním v patách a zvláště když muzika bývala, nepěkně tam dokazovali. S výrůstky, věkem o mnoho dospělejšími, proháněli se po síni, pili na otcův řád z vlastní sklenice, od sladké báby kupovali marcipán a také své druhy častovali, nikoho, kdo se jim dal, na pokoji nenechávající. Každý jen poněkud povážlivý pro takové nezbednosti se horšil, až také panu učiteli a jeho prostřednictvím panu faráři o všem se doneslo. Pan učitel zakazoval žákům návštěvu hospody ve škole; pan farář s kazatelny v kostele; ale od Špičků bývali v kostele málokdy a chlapci ve škole nebývali nikdy: a tudy všechno zakazování zůstalo bez výsledku. Když pak jednou o muzice pan učitel, ozbrojen rákoskou, se školním dohlížitelem mimo nadání do hospody vtrhnul, aby prohánějící se po síni nezbedníky prohnal a cestu z hospody jim ukázal: vyřídil se na něho Špička, dal mu šeredné huby, pověděl, že děti pod dozorem rodičů v hospodě býti mohou, učiteli že do toho nic není, že může být rád, když sobotales dostane a na závěrek doložil, že on sobě ani od kantora ani od kněze poroučeti nedá.

Pan farář o pohoršlivém tom výstupu oznámil písemně tehdejšímu vrchnostenskému úřadu, a k zákonu se odvoláváje žádal, aby pan vrchní nerozumného otce potrestal a hospodskému žáků při muzice trpěti nedopouštěl. Ale pan vrchní nerad míval s lidmi mrzutosti a proto s vyřízením žaloby odkládal čekaje, až jemu obžalování příležitostně před ruce přijdou, chtěje pak jednomo i druhému domluviti. S hospodským sešel se dosti záhy a o žalobě na něho podané také se zmínil. Než hospodský dal se do smíchu, a poněvadž dle tehdejších závazků toliko z vrchnostenského skladu pivo i kořalku odebírali musil: prohodil pichlavými slovy, že milostivá vrchnost ty splašky z pivovaru a tu bryndu ze židovny bude moci vypít sama, když on ho-

sti z hospody vyháněti má. A tím byla žaloba vyřízena.

Jak Špičkovým klukům minula leta, do kterých až školu navštěvovati měli, pak zrovna, nemajíce se již koho báti, rovně dospělým v hospodě sobě vedli. Ze síně od kramu sladké báby přestěhovali se do tančírny, pouštěli se do kola, dávali si hráti a s dýmkou v ústech a s čepicí na hlavě mezi dospělými se točili. Nejeden pořádný chasník se mrzel, že takoví slintalové dospělým do zábavy se pletou; ale kluky z kola vykliditi nikdo sobě netroufal. Měli v hospodě otce, ten pak měl k sobě celou družinu a nad to i hospodský klukům patrně nadržoval, k tomu, aby se jen podlahy drželi a od nikoho se nedali, chuti jim do-
dávaje.

Největší pak mrzutost z předčasného hýření ničemných synů vzešla otci. Kluci potřebovali do hospody peněz a uměli si k nim pomoci. Nač v domě padli a zač se něco utržiti dalo, to také sebrali a k židu Marečkovi, jenž schoře a krádeže přijímal, na prodej donesli. Tu pak nejednou se stalo, že, nač otec sám naměřeno měl, synáčkově vyfoukli a tatíka předešli. Proto se Špička na syny mrzel a když jim kdys k vůli tomu domlouval, uslyšel, čeho se nenadál. Nezbedníci zvyčítali tatíkovi všechny jeho hříchy, pověděli mu, že celou živnost prodlužil, jich že nečeká leč vojna a služba, a když on promarnil všechno, že oni také něco užiti chtějí, poněvadž bez toho podílu ani groše ze statku mítí nebudou. Špička vztekem až zmodral, ale, pravdou výčitky překonan, ani slova naproti povědění nemohl.

Děvčata, jichž na počet bylo právě tolik co chlapců, totiž tři, držely s matkou a otce i bratry, byvše tomu od matky naučeny, velice nenáviděly. Matka u každé příležitosti před dcerami na otce zehrala, vytýkajíc, že on svým hýřením všechno promarní a dcerám ani tolik nezachová, aby do podruží provdati se mohly. A když chlapci, za otcem do hospody posláni, aby jej domů přivedli, sami na povědomých vějíčkách tam uvízli: tu hněvala se matka také na syny, říkajíc, že se nevrací ani posel ani osel, že se chlapci zvrhli po tatíkově a co on neprobil, že oni dorazejí. Takovýmto dílem zanevřely děvčata na otce i na bratry, vinu celého neštěstí na ně sčítajíce, ač samy ve spolku s matkou o konečný úpadek a o úplné zadlužení živnosti rovněž se přicinily.

Pověst, kteráž o Špičkové šla, nebyla

bez podstaty. Ona držela na parádu a na dobré kousky a o práci jaktěživu nestála. Se vším, co na hospodynyni v domě a při hospodářství přísluší, spolehala se na děvčky a sama neznala pilnějšího zaměstnání, než vyptávati se, co nového žid Mareček z Brna přivezl, a po straně sobě přilepšovati. Kávu a cukr mívala vezdy v zásobě, také lahvička s rosolkou v kuchyni pod pecinou strčela, a svítky, livanečky, smažinky a klofce přes tu chvíli na ohnisku se smažily a pekly.

„Jaká matka, taká Katka,“ říkali naši předkové; a v skutku děvčata Špičkovy na vlas po matce se vydarily. O práci nedbaly, a lidé ve vsi se smáli říkajíce: Špičkovy holky že se práce pranic nebojí — že si vedle ní třeba lehnou a usnou. Naproti ale něco mlsného na jazyk, to Špičkovy děvčata zase rády, a l dé říkali, že za nimi každý cestu najde, poněvadž kudy šly, všady papírky od cukrátek trousily. Parádu na ně, pokud Mareček uvěřoval, matka také věšela, ba i pěkně vázané modlitební knížky jim pořídila, jenom že prý je v kostele drživaly v rukou zhůru nohama.

Nejhůře bývalo, když sobě Špička někdy na děvčata vyjel, nedělnost a ostatní po matce zděděné vady jim vytýkaje. Tu se matka o dcery pokaždě co nejrozhodněji zastala, odkazujíc manžela, aby si raději chlapců hleděl, a dokládajíc, žeby děvčata leda rozumu neměly, aby se dřely: že se nadělají dost, až budou muset, a že na ně beztoho jen služba čeká, když jim otec všechno prohýřil a utratil. Pak býval celý dům plný hříchů a zlé vůle na mnoho času.

Za takové správy ocitili se konečně Špičkovi ovšem na holičkách. Dlužní byli na koho se podívali, křesťanům i židům, a již ani došek na střeše jejich nebyl. Lidé se divili, že se věřitelové dávno již neshlukli a Špičku i s rodinou ze statku na náves nevyklidili, když po leta ani úroků z jistin neodváděl. Avšak co se státi musilo, stalo se. Hospodský, u něhož Špička každodenním hostem býval a žid Mareček, od něhož Špičková mlsy a parádu brala, učinili počátek, davše právní výpověď na peníze, jež na živnosti pojištěné měli. Za téma hlásili se věřitelové ostatní a bylo jich tolik, že se na kanceláři sotva směstnali.

Poněvadž mezi věřiteli byli mnozí, kteří knihovního pojištění neměli, ustanovil jim pan vrchní v určitý den stání, k němuž také Špička co dluhující pod výhrůžkou dražby dostaviti se měl, aby požadavky jednotliví

vých uznal a doznal; Špička ale dostaviti se nehodlal a po drábovi na úřad oznámil, že ani sám neví, komu a mnoho-li dlužen jest, a co sobě kdo za ním počítá, že se zná ke všemu. Přitom ještě doložil, že neví, zdali se po dražbě na všechny dostane, a těm, na něž by se nedostalo, vzkázal, aby si z toho nic nedělali, anož prý na něho se také nedostane.

Po té vyvěšeno jest na vratech u zámku návštěví o dražbě na Špičkovu živnost a připojeno spolu, kterého dne odbyvána bude.

U Špičků nastal pravý soudný den. Za nekonečné vády, za nejhrubších výčitek, jež sobě Špička s manželkou na vzájem činili, hubenot a pustošenot při živnosti všechno, co se jen pohubiti a spustošiti dalo. Ovocné stromy na ohradě jsou káceny, v lese i podrůstek sotva na malík tlustý vysekáván, ploty rozebírány, ba i hambálky a krovy vyřezávány. Takového řádění, co Habřina stála, nikdo nepamatoval. Věřitelové vedli sobě stížnost na úřadě, žádající za pomoc proti Špičkovi, jež kazil a ničil, co již vlastně jeho nebylo; a pan vrchní vskutku také vypravil drába, jež Špičkovi záповěd doručil. Než milému drábovi velmi špatného přivítání se dostalo. Měl co dělat, že dveře nalezl a ještě za utíkajícím vykřikoval Špičkase syny: Bude-li chtít ještě jednou s podobnou přijíti, aby se dříve vyzpovídal.

O Špičkových bylo řeči plná ves. Nikdo jich nelitoval, ale tvrději a bezsrdečněji nemluvalo se o nich nikde než v hospodě, kamž Špička od té doby, co hospodský proti němu vystoupil, více nechodil. Někdejší společníci a druhové Špičkovi o jeho rodině co nejhoršího věstili: ze starých prý budou žebráci holky ani za děvečky se nehodí, chlapi zrají k šibenici, a na živnost prý se ani kupec nenajde!

„Což ono je o kupce,“ ozval se hospodský, jemuž k vůli požadavku, na živnosti pojištěnému, na tom záleželo, aby se kupci našli. „Teď je lidí na všechno dost.“

„Na tu koupi,“ odpíránoť hospodskému od stolu popíjejících, „lidí přes příliš zajiště nebude. Moudří o živnost tak zrasovanou drátí se nebudou — leda nějakí lidé blázni! —“

(Pokračování.)

K R O N I K A.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup navrátil se dnes v Vídně do Prahy. V neděli květnou vykoná u Všech Svatých na hradě o 1/2 11 h. svěcení ratolestí, načež tam o 11. h. bude zpívána mše

sv. s pašiemí. V pondělí po neděli květné udělí J. Eminence alumnům II. r. první tonsuru, v úterý pak alumnům III. r. čtvero nižších svěcení, ve středu odp. o 4. h. počnou u Všech Svatých církevní hodinky (jitřní: Matutinum). Na zelený čtvrtek vykoná J. Emin. v 9 h. tamtéž svěcení olejů, a při slavné mši sv. bude podávati Tělo Páně duchovenstvu i lidu. Další pořádek služeb Božích ve sv. tém dni uvedeme v příštím čísle.

— Na zelený čtvrtek připadá letos zasvěcený svátek *Zvěstování P. Marie*, přikázáno tedy od služebné práce odpočívati, službám Božím obcovati a půst na zelený čtvrtek předepsaný zachovati.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 20—24. března u Maltežů na Malé Straně.

— V Praze zřídil se výbor katol. mužů, jež s povolením vládním vydal pozvání k podpisování adressy, kteráž k druhotinám sv. Otce do Říma zaslána bude od katol. obyvatelstva král. města Prahy. V onom provolání čteme:

Katolíci! Pražané! Náš Svatý Otec, papež Pius IX. bude dne 11. dubna slaviti padesátiletou památku svého kněžství. Kdežkoli po širém světě křesťansko-katolická víra kvete, pospíchají věrní synové Církve, aby blahopřání svá u trůnu náměstka Kristova v Římě složili. Všickni národové ve všech vlastech katolických připravují rozmanité důkazy zbožné své oddanosti a synovské vděčnosti k tomuto neohroženému a vytrvalému vůdci lidu křesťanského. Není-liž slušno, abychom i my u této všeobecné přípravě k vzácné slavnosti Jeho kněžských druhotin vřelou ochotou se účastnili?

K tomu cíli zve dotčený výbor k hojnému podpisování této adressy:

Svatý Otče! Tisíce věrných katolíkův ze všech končin křesťanského světa skládají v den padesátiletého jubilea kněžství Tvého vřelé city své oddanosti k apoštolskému trůnu Svatosti Tvé. — Nuže dovol, abychom i my věrné dítky Tvé, obyvatelé stověžaté Prahy, kteříž s nadšením a úctou nejhlubší pohlížíme k Tobě co k vznešenému vzoru rekovské statečnosti a křesťanské trpělivosti, osvědčili dětinou lásku a hlubokou úctu svou. — Ačkoli různých jazykův a rozdílné národnosti, jsme přec jednomyslní u víře, spojení páskou jedné lásky křesťanské, oživeni touž oddaností k Tobě, i zvýváme ač rozličným zvukem přec jednosvorným srdcem zvláště v tento den

spojenými hlasy Pána nebes prosíce: aby zachoval Tebe mnohá ještě léta k blahu Církve svaté, by sílil Tebe v zápasu s protivníky jejími a udělil Tobě vítězství, kteréž přislíbeno jest pro všechny časy nástupcům sv. Petra. Ty však Svátý Otče! račiž uděliti apoštolské požehnání císaři a králi našemu, všem žezlu jeho poddaným národům, zemi naší milené, městu tomuto i všem jeho obyvatelům. V Praze, o slavnosti velikonoční, dne 28. března 1868.

Podpisní archy vloženy budou až do večera neděle květné v sakristiích farních kostelů města Prahy, na Smíchově i v Karlíně, též u sv. Ignáce na Karlovu náměstí, nad to pak v arcib. residenci, v domě hrabat z Schönbornu, v místnostech jednoty katol. товариšů, sv. Vitské, katol. besedy a na Vyšehradě v obydlí p. kan. Berkovce.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci únoru 106 chudých v Praze zemřelých křesťanů, celkem letos již 324 osoby.

— U sv. Josefa na Novém městě koná se od 11. t. m. devítidenní pobožnost k uctění sv. *Josefa*, pěstouna Páně. Na každý den jsou tam mše sv. v 6, 7, 8 a 10 h., a odp. o $\frac{1}{2}$ 5 požehnání. V pátek o slavnosti sv. Josefa bude v témž chrámečku v 6 hod. ranní mše sv., a po ní české kázání, v 7 h. bude zpívána jakož i v 8 h., kteráž vždy se obětuje na úmysl počest. spolku tesařského, v 9 h. bude tichá mše sv., v 10 h. něm. kázání, v 11 pontifikální mše sv.; odpoledne o 4 h. české kázání, pak nešpory a požehnání.

— Z *Hradce Králové*. Také gymnasium zdejší oslavilo památku † kanovníka Vinařického slavným rekviem, slouženým dne 2. března od p. Boh. Hakla, prof. náb. s četnou assistencí theologův. Žáci 8. třídy v černém obleku stáli s hořícími svíčkami po obou stranách oltáře. Na kůru zpívalo se rekviem od pěveckého sboru študujících. V.

Z Belgie. Na podzim minulého roku konal se v hlavním městě Belgickém, v Bruselách, mezinárodní sjezd dělníků, ku kterémuž se nevěrcové ze všech zemí dostavili a mezi jiným takto se prohlásili: „My nevěříme pranic; jediné v člověčenství věříme, kteréž po mnohá století bylo žertvou náboženství. Až se nám podaří všeliké náboženství zničiti a veškeré idey náboženské vyrvati i s kořenem ze srdcí lidských, pak teprv nám bude lze uskutečniti ideál politický a sociální, po kterém bažíme.“ Katolický lid Belgický žádal, aby pro takové rouhání všemohoucí Bůh nějakým způsobem byl usmířen. Žádosti té vyhověli nejdůst. biskupové Belgičtí, vydávše s arcibiskupem Mechlinským v čele pastýřský list společný k duchovenstvu i věřící-

mu lidu Belgickému, jímžto nařídili, aby v den neposkvrněného Početí Marie P. (8. prosince 1868) celá katolická Belgie slavně zasvěcena a obětována byla nejsvětějšímu *Srdci Pána Ježíše v nejsv. Svátosti oltářní*; toto zasvěcení či odevzdání vykonati měl téhož dne 8. prosince každý kněz na kazatelnici jmenem veškerého lidu. — Mimo to rozkázali biskupové, aby ve všech farních osadách byly zřízeny spolky „*k rozšířování víry v zemích křesťanských*“ a to pod ochranou sv. Františka Saleského. Pomocí spolků těchto hodlá církev působiti proti nevěrecké a nemravné literatuře, proti nevěreckým spolkům a takovým školám nižším i vyšším, které mládež sobě svěřenou v bezbožnosti a neznabožství vychovávají.

Anglicka. *Katolické hnutí v Anglicku.* Velmi utěšené divadlo poskytuje nám nyní Anglicko. Nejenom okolnost ta, že Gladstone ujal otěže vlády, jest bezpečnou zárukou dávno želané svobody církve irské, ale i neobyčejný počet Angličanů, kteří opouštějíce půdu protestantismu, radí se den co den pod slavný prápor církve katolické, apoštolské, jsou dějem takovým, který z jedné strany odhaluje úpadek domnělé reformace, z druhé pak jeví každému životní sílu našeho sv. náboženství, jehož panování nebude konce, a jemuž zůstaveno jest, aby čítalo vítězství své dle dní, dle hodin, dle okamžiků.

Kéžby se z příčin opatrnosti, na mnoze snad přílišné, nezamělovaly nesčíslná obrácení, jež se v Anglicku přiházejí, neboť jest na bíledni, že každý katolík mocně povzbuzen bývá a nevyslovnou útechu cítí, vida, kterak bratří odštěpení k jednotě víry se vracejí.

Před třiceti roky nemohli se angličtí protestanté upokojiti za příčinou obrácení Manningů, Newmannův, Fabřův, Oakeleyův a tolika jiných členů duchovenstva anglikánského. Byliť to nejučenější a spolu nejzbožnější mužové, jimiž se honosil anglikanismus, kteříž dotknuti byvše paprskem milosti Boží, opustili hodnosti, jmění, příbuzenstvo, všecko, co měli, aby se navrátili do lůna církve katolické. A hle, toto vítězství víry naší bylo počátkem jiných podobných vítězství.

Před krátkým časem oznamovaly noviny obrácení Jindřicha Jana Pic-ho, faráře v Clisson-Campvillu, a zetě biskupa Oxfordského, jenž opustil beneficium, nesouc 25,000 franků, aby se stal katolíkem. „Daily News,“ ačkoli časopis protestantský, praví o obrácení tomto, že má pro Anglicko

„důležitost sociální,“ a nemůže být, leč „skutkem zrale uvážěným, plynoucím z patrného přesvědčení.“

Koncem předešlého roku psal „Register,“ list katolický, tato potěšitelná slova: „Pres všechno úsilí a veškeré úskoky protivníků našich, kteří myslí všech od nás odvrátiti hledí, dílo obrácení zdárně pokračuje. Jedině ve dvou kostelích Londýnských bylo pouze od 1. ledna více než osm set osob pod výminkou křtěno a do církve přijato. Nyní bys nalezl u nás po kraji jen málo rodin, ježby nečítaly mezi členy svými jednoho neb více katolíků.“ A „Tablet,“ jiný list katolický dokládá: „Dva šlechticové z Birminghamu z farního okresu sv. Albana byli minulý čtvrtek (8. prosince) od P. Bittlestona přijati do církve a tři jiné znamenité osobnosti připravují se co katechumeni na víru kat. V posledních dvou týhodnech obrátili se též dvě anglikánské sestry a dva členové university Oxfordské. Mnohé jiné osoby z nejvzdělanějších tříd obrátily se též během téhodne.“

Výtečný duch Josef de Maistre prorokoval na počátku tohoto století: „*Prvė než se skončí, bude se sloužiti u sv. Pavla v Londýně mše sv.*“ — A později, kdy přičiněním neméně výtečného O' Conella vymaněno bylo Irsko v ohledu církevním, prorokovali největší politikové Velké Británie: „*Katolická církev vymaněná — bude hrobem protestantismu.*“ Toto poslední prorocství se vyplňuje s předpovědí rychlostí a lze se veru nadíti, že se obě dosti brzy splní. Když dva kostely Londýnské byly svědky více než osmi set návratů, když není již rodiny v Anglicku, jež by nečítala mezi členy svými jednoho neb více katolíků, kdo sečte ta vítězství, která slaviti bude církev kat. na tomto poloostrově i budoucně? Kdo sečte vítězství, jež slaviti bude v pěti, desíti, dvaceti letech? *Dle „Voce Catt.“*

Z katol. oboru světa. Spolky lásky křesťanské rok od roku vždy většího rozšíření nabývají, přispívajíce hlavně k dosažení úkolu dvojího: odpomoci totiž aneb *tělesným* aneb *duchovním* potřebám spolebničným. Ješto pak láska křesťanská ani při skutcích tělesného milosrdenství účel vyšší, ve věčném spasení člověka spočívající, nikdy s očí nespouští, musíme říci, že spolky křesťanské přímým neb nepřímým způsobem k duchovnímu blahu lidskému směřují. A tu s radostí pozorujeme, že 1) Spolky sv. Vincencia nejen v Evropě, ale též v malé Asii, v Číně, až i v Australii v počtu 4000 konferencí (či jednot) se roz-

šířily; účelem jich jest nejprve vyhledávati chatrce nuzných a přispěti jim v potřebách časných; tím pak spolu poskytnouti jim příležitosti, aby o své a rodin svých blaho duchovní lépe pečovati mohli. 2) Jednoty *katolických tovaryšů* pečující o prospěch hmotný i duchovní mezi třídou řemeslníkův rozšířeny jsou od baltického moře až do Alexandrie v Egyptě a čítají 470 spolků; počet údů obnáší 70000. 3) Největší spolek *misionářský* jest jednota sv. Františka Xaverského, kteráž r. 1822 v Lyoně byla zřízena. Roční zprávy její tisknou se v 10 rozličných jazycích ve 235.000 exemplářích. Příjmy jednoty činily r. 1866: 5,145.559 franků (z Francouzsko 3,572.332; z Italie 440.335; z Belgie 297.343; z Německa 233.405; ze Španěl 5640; — z Asie 7320; z Afriky 26022; z Ameriky 178.643; z Austrálie 5276 franků). Roku 1867 vzrostly příjmy na 5,149.918 franků. — Z toho bylo vynaloženo r. 1867 k účelům misie v Evropě 968.534 franků; v Asii 1,935.779; v Africe 463.977; v Americe 950.149; v Australii 457.288 franků. 4) Jednota *Leopoldinská* v Rakousku (od r. 1829) mívá příjmů ročních 80—90000 zl. r. č., jež vynakládá k účelům misí v Africe a Americe. 5) V Bavorsku založil zesnulý král Ludvík I. r. 1846 jednotu misionářskou sv. Ludvíka, kteráž mívá příjmů ročních 90.242 zl. stř. Tyto tři jednoty misionářské nalezají se v ustavičném úzkém spojení s *propagandou* v Římě. 6) Jednota sv. *dětství Ježíšova* přijala r. 1867 v celku 1,761.672 franků a postarala se o pokřtění 357.000 dítek pohaných i pečuje o výchování 24000 sirotků. 7) Jednota sv. *Bonifacia* v Německu r. 1848 zřízená přijala doposud úhrnem 700.000 tolarů stř., jež vynaložila ku zřízení 110 stanic katol. misionářů a 150 katolických škol. 8) Jednota sv. *Karla Boromejského* k vydávání dobrých německých kněh (od r. 1845) čítá ve 32 biskupstvích 15661 údů a 30926 účastníkův. 9) Dědictví sv. *Jana Nepomuckého* v Čechách (od r. 1835) čítá údů 24336. 10) Dědictví sv. *Cyrilla a Methodia* na Moravě (od r. 1850) čítá přes 13200 údův. 11) Dědictví sv. *Prokopa* v Praze čítá 1000 údů. 12) Dědictví *Maličkových* pod ochranou sv. Karla Bor. v Hradci Králové vydává spisy pro mládež, jakož i 13) *Zlatá kniha* dívek Českých pod ochranou sv. *Ludmily* v Písku.

Literární oznamovatel.

— Za příčinou blízkého jubilea sv. Otce připomínáme, že *papežská hymna*, kte-

rouž kapelní mistr při metrop. chrámě sv. Víta Jan Nep. Škraup nápěvem opatřil, prodává se v hudebním obchodu „Christoph & Kuhe“ v Praze a sice s nápěvem pro 4 blasy a průvodem varhan po 10 kr. Za náhradu 40 kr. lze si tamtéž objednat i partituru pro orkestr.

— „*Dějepis Hradce Králové nad Labem a biskupství Hradeckého.*“ Sepsal a vydal J. J. Solař. Sešit III. (Str. 161—240).

— „*Řeči a epistolý na všechny neděle a svátky.*“ Od Ant. Vojt. Hnojka. Sešit III. (Str. 161—224).

— „*Posvátná kazatelna.*“ Svazek 5. (dubnový) přináší tyto duch. řeči: Na ned. I—IV. po Velikonoci, mezi nimiž vyniká řeč na ned. II. o slavnosti kněžských druhotin papeže Pia IX.; řeči příležitostné na slavnost sedmibolestné P. Marie, při svěcení obrazů sv. Cyr. a Meth. i sv. Florianu v Kuničkách na Mor., a při pohřbu p. Jindřicha hrab. Chotka v Nových Dvořích.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. *Horáček*, býv. polní superior, 1. led., (nar. v Plzni 7. ún. 1798, vysv. 27. prosince 1826);
- p. Aug. *Nave*, kaplan na odpoč. v Kladsku, 2. led., (n. 16. září 1804, vys. 26. ún. 1831);
- p. Ignác *Herzig*, jub. kněz, čest. rada arcib. kons., arcib. notář, atd. v Kladsku (městě) 19. ún., (n. 17. led. 1791, vys. 9. bř. 1816);
- p. Matěj *Sháněl*, farář v Drahobudicích, 10. března (nar. v Chejstovicích 15. prosince 1796, vysv. 24. srp. 1821).

V biskupství Kralohradeckém.

Vyznamenán jest:

- p. Frant. *Bartoš*, farář v Jilemnici, jmenov. osob. děkanem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Novotný*, farář ve Zvoli, za děkana v Novém Bydžově;
- p. Jan *Stifter*, koop. v Hronově, za míst. duch. správce vo Studnici;
- p. Frant. *Čermák*, administrator za faráře v Oumyslovicích;
- p. Frant. *Kazda*, kaplan, z Vysok. Veselí do Hoříček;
- p. Václav *Trška*, kooperator z Nové Vsi do Hronova;
- p. Frant. *Horáček*, kooper. za administratora v Knapovci;
- p. Jos. *Sychrovský*, administrator ze Studnice do Řtyně;
- p. Ferd. *Coufalík*, za proz. fundatistu do Rezku u Nového Města nad Metují;

- p. Ant. *Friese*, kaplan v Chlumci, za admin. do Žehuně;

- p. Ant. de *Altenburger*, kapl. ve Vrchlabí, za proz. koop. do Schwarzenthalu.

Upřázdnné místo:

- Žehuň, fara patronátu hraběte Kinského, od 26. února.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Göringer*, farář na odpočinku v Hartmanicích;
- p. Jan *Dichtl*, kapl. v Chvalšínách;
- p. Josef *Stuber*, jubil. kněz, farář na odpoč. 1. února;
- p. Pavel *Fortunát*, far. v Ratajích, 24. ún.;
- p. Václav *Čechmann*, farář v Onšově, 25. února;
- p. Jan *Pánek*, farář v Mouřenci, 5. břez.

Vyznamenáni jsou:

- p. Jos. *Vackář*, děkan v Soběslavi, jmenov. b. vikářem okresu Soběslav. na místě p. Jana *Maška*, os. děk. v Zálší, jenž se onoho úřadu vzdal;
- p. Mat. *Pöschl*, farář v Drachově, jmenován II. sekretářem vikariatu Soběslavského;
- p. Frant. *Toušek*, děk. v Třeboni, jmen. sekr. vik. Třeboňského;
- p. Frant. *Fucker*, far. v Chvalšínách, jmen. os. děkanem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. František *Kvičala*, farář z Těchonice do Hradešic;
- p. Karel *Císař*, farář z Hlasiva do Protivína;
- p. Vác. *Pokorný*, administrator, za faráře v Ml. Vožici;
- p. Karel *Smetana*, administrator, za faráře v Kamberku;
- p. Frant. *Vlasák*, kaplan z Veselí, za adm. do Tučap;
- p. Vác. *Majer*, kapl. z Protivína, za admin. do Vel. Hlasiva;
- p. Vinc. *Šiška*, administrator z Hradešic do Těchonice;
- P. Viktor *Mayer*, ř. Bened. kl. Emaus., za proz. kapl. do Strakonice;
- p. Jan *Nepil*, kapl. z N. Bystřice do Táboru;
- p. Jan *Jungbauer*, k. ze Svinů do N. Bystřice;
- p. Tom. *Marek*, k. z Velešína do Trh. Svinů;
- p. Tom. *Zettl*, k. z Žumberka do Velešína;
- P. Alois *Brunner*, cisterc., za proz. kaplana v Rychnově.

Upřázdnná místa:

- Hlasivo Velké, fara patr. kníž. Schwarzenb. do 1. dubna.

- Těchonice, f. patr. hr. Taaffe, do 20. března.

- Tučapy, fara byla vypsána do 3. března.

(Nemohli jsme dříve ohlásiti. Ord. L. nedochází nás pořádně, neobdrželi jsme č. 5—8.)

327 Přítí číslo bude se vydávati 24. t. m.

Vydává se
5., 15. a 25.
azdého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v katol. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv.-Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr
půlroč.: 1 zl. 55 kr
—

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Na hod Boží velikonoční.

„Nyní pak zůstávají víra, na-
děje, láska, tyto tři: ale větší
z nich jest láska.“

(I. Kor. 13, 13.)

(*Tré kvítků na hrobě Ježíšově.*)

Vděčné děti ten krásný obyčej mají,
že na hroby rodičů svých vonné kvítky
sází. Rády je slzami svými zalévají, a roz-
květlé kvítečky pak zbožně trhajíce ve
zvláštní účtě je mají. I my, N.! stáli jsme
za dnů svatých právě pominulých u hrobu
Ježíšova; modlili jsme se tam s žalostí i
radostí. S žalostí, že za hříchy naše tolik
vytrpěti musel Ježíš, Syn Boží, s radostí,
že Ježíš, umřev za nás, spasil nás a od
věčné záhuby vykoupil. Jsmeť nyní spasení,
smrt jest přemožena, ďábel zročen, Ježíš
vstal jest této chvíle! Alleluja!

Než však rozloučíme se docela s Bo-
žím hrobem Ježíšovým, než radostně za Je-
žíšem na cestu se dáme: utrhněmež sobě i
my, vděčné dítky, na památku z mrtvých
vstání Ježíšova s hrobu jeho některé milo
tam kvetoucí kvítky. Ovšemž že na skal-
ním hrobu Ježíšově rozkvétá přemnoho kvítí
lepého, křesťanům k radosti a poučení; ale
ze všeho já vám dnes tré kvítků rozmylých
na památku Božího hrobu podám. První
zajisté jest *bělostná lilie sv. víry Ježíšovy*;
druhý *prekrásná zeleň naděje křesťanské*;
třetí pak kvítek jest *růměnná růže svatě,
čisté lásky*. „Nyní pak zůstávají víra, na-
děje a láska, tyto tři; ale větší z nich jest
láska.“

Ježíši nejmilejší! milostná ruka Tvá
vsadila ty kvítky, Ty sám krvavým potem
svým na hoře Olivetské zalévals je: ó dejž
nám, bychom s pravou pobožností sobě je
dnes utrhše neuvadlé na prsou svých až do
smrti uchránili.

I.

První kvítek, jenž milo rozkvétá na
hrobě Ježíšově, jest zajisté *bělostná lilie sv.
víry jeho*.

„*A nevstal-li Kristus z mrtvých,*“ kře-
stánům Korinským doličuje sv. Pavel, „*marné
jest kázání naše, marná jest i víra vaše.*“
(I. Kor. 15, 14.) V pravdě, N.! nevstal-li
Kristus z mrtvých, vše jest marné, vše jen
lež jest, co my kážeme vám s místa toho
posvátného; tudíž i všecko, co vy v srdci
svém věříte, marné jest a zásluhy žádné
nemá. Již proroci v zákoně starém jsou
oznamovali, že Messias zaslíbený z mrtvých
vstane; ovšemž i sám Ježíš usvědčoval to
o sobě říka: *Zbořte chrám tento, a ve třech
dnech jej zase vystavím.* (Jan 2, 19.) *Ne-
bude vám dáno jiného znamení leč znamení
Jonáše proroka.* Nesplnila-li se tato pro-
roctví, nesplnila-li se tato slova Ježíšova,
a nevstal-li Ježíš z mrtvých: není pravda,
čemu on tu učil, alebrž všecko toliko pod-
vod jest a mámení liché; není pravda pak,
že od Boha jest poslán a že jest Syn Boží.
— Avšak, radujme se, v K. N.! Vstalt za-
jistě v pravdě Kristus z mrtvých. Okázalť
se Magdaleně, Petrovi a jiným učeníkům
svým. Tomáš i ruku v bok jeho vložil, a-
poštolé v Jerusalemě veřejně, před tváří
všeho lidu z mrtvých vstání jeho dosvěd-
čují, ani nepřátelé Ježíšovi jim odmlouvat
si nedůvěřují. Věst o události té záračné
bleskem rozléta se městem veškerým, že
na první kázání Petrovo tři tisíce lidí po-
křtiti se dalo.

Vstal-li však Kristus z mrtvých, jesti
všecko pravda, čemu my učíme v sv. jménu
jeho; jesti všecko pravda, co vy v jménu
jeho věříte k našemu slovu. Že v pravdě
Kristus vstal z mrtvých, tím dokázána jest
i přirozenost jeho Božská, jakž sám pravil:
Mám moc, život dáti a opět jej vzíti. Jako
jiné sám k životu křísil, tak nyní sám ví-

těžně z hrobu vstává ten, jenž tak poslušen jsa Otci svému, tak rád za nás sám se na smrt vydal. Kámen, kterýž zavrhlí jsou dělníci, stal se kamenem úhelným. — Že Kristus vstal z mrtvých, tím potvrzena jest pravdivost učení jeho, smazán zápis odsouzení, nám odporný, neb Beránek, jenž byl zabít, opět živ jest. V pravdě děl o sobě: Já jsem pravda a život; v pravdě kříž jeho učiněn jest znamením vítězství a spásy. Není více hříchu na světě, není nic tak velikého a tak ohavného, aby odpuštěno nám nebylo, Boha-li prositi budeme za odpuštění pro Ježíše Krista. Není více hříšníka pod sluncem, kterýž by nemohl spasen býti; nebo za všechny se Ježíš modlil pně na kříži: „Otče, odpusť jim!“ za všechny prosil. Není více ani nám, N.! věčné záhuby se báti, máme-li jen čisté srdce a svědomí pokojné; nebo Ježíš křížem svým nám zavřeně nebess brány jest otevřel. Není více marné, co hořkého snesem tu na zemi; žádný mozol, jež jste sobě těžkou prací způsobili; žádná krůpěj potu, jež v úpalu letním na čele vám vyvstala; žádný ústrk, žádné protiventství, jež jsme trpělivě snesli; žádná slza, jež v žalosti a ouzkostech ronila se nám po tváři: všecko po smrti nám bude odplaceno, kříž a utrpení promění se nám tam v radost nekonečnou. Neb Kristus vstal z mrtvých, a proto pravda jest, čemu učil: Blahoslavení lkající, nebo oni potěšeni budou. Blahoslavení, kteříž lační a žízní po spravedlnosti, nebo nasyceni budou. Blahoslavení čistého srdce, neb Boha viděti budou. Ejhle tedy, drahé vy duše čisté! ani boj váš o čistotu svatou marný není; není marné, že tělo své skrocujete, že radostí světských sobě odpíráte. Blahoslavení čistého srdce, sám Ježíš k vám volá, nebo oni Boha vidět budou. —

Ach, přesladké té víry Ježíšovy! Či srdce by takému učení radovati se nemělo! Či srdce by pokoje a útěchy v něm nedošlo! Protož díky z toho čín, duše křesťanská, Spasiteli svému; plna živé víry volej s Tomášem již přesvědčeným: *Pán můj, a Bůh můj!* volej se zástupem ustrnulým: *Veliký prorok povstal mezi námi. Bůh sám navštívil jest lid svůj!* A i tobě stane se za jisté podle slova Ježíšova: „Víra tvá tě uzdravila.“

Patříte, jak jest všecka krásná bělostná ta lilie sv. víry Ježíšovy, ježto první vypučela jest na skalním hrobě jeho. Bílá lilie dím proto, že duchovní roucho člověka onoho, kterýž živ jest dle té víry svaté, nad sním jest bělejší, nad slunce čistější,

že jesti jako lilie také srdce jeho, pročež ji i mučovníkům, kteří za sv. víru krev i život svůj jsou položili, rádi do rukou dáváme.

Libější ještě než bělostná lilie sv. víry Ježíšovy jest překrásná *zeleň naděje křesťanské* na hrobu Kristově vzkvétající.

II.

Smutná jesti jeseň, smutné zajisté jsou nivy, když sívá mračna po nebi se valí, a ledový sever mrazivým dechem svým poslední travinku spálí. Když však opět zavívati počnou teplí větrkové, zelením se odívati planiny a výšiny, když již bujně zelenati se počínají sady a háje: tu s radostí srdce naše vstříc vyhlídá příští vesně, protože zeleň ta v nov nám hojně žně slibuje. *Zelená barva zajisté naděje jest barvou.* Smutná ještě, že nemá dosud, po čem touží, vždy však přec veselá, že doufá dosíci toho, co miluje. Proto ani černá, ani modrá, ani rudá není barva naděje, alebrž zelená jest. A i tento kvítek roste na Kristově hrobu.

Nevstal-liť Kristus z mrtvých, ani my z mrtvých bychom nevstali. Umřelo by tělo naše, na věky by v hrobě práchnivělo, duše pak by, věčně zatraceny jsouce, věčně naříkaly. Že ale vstal Kristus z mrtvých, i my jednou z mrtvých vstaneme; neboť on jest nejprvnější z těch, kteří zesnuli, praví o něm písmo (I. Kor. 15, 20.): Kristovo z mrtvých vstání potvrdilo i nám příští naše vzkříšení. Divné zajisté jest a hrůza nás pojímá, pomyslíme-li si: Mladí i staří společně se tuto dnes radujeme, a snad ani 60 let neuplyne, a možná že ani nejmladšího z nás na živu nebude více. Jiné pokolení radovati se bude v dnešní hod Páně, my pak tiše odpočívati a spáti budem v hrobech. Léta uplynou, zapomenou docela na jména naše, nikdo víc si na nás nevzpomene. Jiní budou hospodařiti v domech našich, i kříže na hrobech našich spráchnivějí, rozkopají drn a překopají zemi, v kteréž spáti budou kosti naše, a nevrle s nou otřásati sobě budou lidé bláto, jež nyní jest pyšné a zbujnělé tělo naše. — Vsaďte se, drazí moji! kveteť kvítek zvláštní na hrobě Ježíšově, překrásná to zeleň naděje křesťanské na znamení, že tak na vždy neostane. Jako dnes slavíme slavnost z mrtvých vstání Páně, tak i nám jedenkrát vzejde den veliký, zavzní trouba Boží nad našimi hroby, otevrou se jeskyně a rovy, a právě s tím tělem, v němž tuto nyní stojíme, i my ze země vstaneme.

Ó blaze nám! Nebo byl-li život náš

podoběn životu Ježíšovu, i vzkříšení naše podobno pak bude z mrtvýchvstání jeho. Radujte se tedy, všickni praví křesťané, kteří dle učení Ježíšova život svůj spravujete, a nermuťte se vidouce, že lidem zlým a ničemným lépe nežli vám se vede. Přijďte zajisté i našeho vzkříšení den slavný, a musí přijíti, neb prázdný hrob Ježíšův toho nám jest zárukou, — a tehďá oddělí Soudce spravedlivý dobré od zlých, vás postaví na pravici, zlé, hříšníky ale na levici. Tehďáz vám osočovaným a křivě obviňovaným navrácena bude čest a dobré jméno vaše; tehďáz nedostatek váš časný promění se v hojnost věčnou; tehďáz vy lkající budete potěšeni, a zle pokoušení pro ctnosti své k hostině nebeské povolání. Tehďáz zjevně okáže se spravedlnost Boží: nyní tupení a pohrdání radovati se budou na pravici, hříšníci pak, nyní veselí a šťastní, lkáti a strachem se trásti budou na levici.

Tato naděje již těšila zbožného Joba, když od všech opuštěn v hrozných bolestech svých přece pln naděje volal: *Vím, že Vykupitel můj živ jest a že v poslední den z země vstanu, a zase oblečen budu v kůži svou, a v těle mém uzřím Boha svého.* (Job 19, 25—26.) — Jestliže naděje tato již tehďá, dokavadž byl Ježíš ještě z mrtvých nevstal, také síly dodávala Jobu: čím větší síly a útěchy skýtati má nám, kterýmž již stvrzeno jest z mrtvých vstání Ježíšovo, kteří zřeli jsme a dosud zříme tolik příkladů spravedlivých, kteří v naději té útěchy nalezali v životě i v smrti.

Ach, jak milokrásný jest zelený ten kvítek naděje křesťanské nade hrobem Páně zkvétající! A jak rozkošně hodí se k bělostné lilii víry svaté! Tato zajisté nás učí, kterak spravedlivě živi býti máme, ona zmužilosti nám dodává, bychom neustáli, ale v dobrém až do konce setrvali, bez ustání zrění své majíce k slavnému dni vzkříšení svého, v němž nám odplaceno bude všecko, což tu na zemi trpíme pro Ježíše Krista.

Než krásnější nad oba ty kvítky jesti kvítek třetí pučící na hrobě Spasitele, jenž vydává vůni nejlibější, — *růměnná to růže čistě, svaté lásky.*

III.

Srdce naše stvořeno jest k lásce, protože Bůh láska jest a my k obrazu Božímu jsme stvořeni. Protož musí milovati lidské srdce od kolébky až ke hrobu; jen ten tu jest rozdílný, je-li láska naše čistá a svatá či nekalá a hříšná. Proto i růměnná růže čistě, sv. lásky milo na hrobě Kristově roz-

květává. Pravím růměnná, krvavá, poněvadž láska pravá za toho, jehož miluje, krev i život svůj dává. Vzor takové lásky máme v Božím hrobě, na Ježíši.

Milovati musí každý. Dítě ještě ani právě mysliti ani co slušně propovědět nedovede, a již miluje matku svou; přítel miluje přítele, žena muže svého, nuzář svého dobroděje proto, že jeden druhému přemnoho dobrého činí. A i to jest láska čistá, Bohu milá. Tolik dobrého nám však přece žádný člověk neprokázal, tolik nikdo za nás nevytrpěl, kolik ten, jemužto jsme za dnů právě pominulých klaněli se v Božím hrobě, a jenž dnes vstal z mrtvých.

On miloval nás prvé, než my jsme jej milovati mohli, miloval nás nad život svůj. Z lásky k nám snášel chudobu, bídu, pohrdání. Miloval nás i v svém utrpení, v největších bolestech zapomínal na sebe a toliko za nás k Bohu se modlil. Až do smrti miloval nás, až poslední krupěj krve své z lásky k nám prolil. Dal sobě kopím bok otevřítí, bychom uviděli všickni sv. srdce jeho, tu svatyni lásky, a v něm útočiště našli. Z lásky k nám i nyní neustále s námi přebývá, an se nekravě za nás obětuje a požívat se nám dává. I do nebe vzal s sebou znamení své lásky z utrpení svého, rány svaté, a pro ty tam za nás Otce svého prosí. V pravdě, zajisté div lásky jest to, co On nám prokázal, co pro nás učinil. Ovšem lásky takové dosud svět neviděl, aniž jí kdy víc uvidí. — Ach, jak překrásně tedy, růměnná ty růže nejčistší a nejsvětější lásky, vzkvétáš na hrobě Ježíšově!

Ježíš-li nás tak miloval, zajiště pak na vzájem a z celého srdce i my jej milovati máme. Kdož bez lásky a bez žalosti státi může u Kristova kříže, kdož chladným, nepohnutým srdcem patřiti s to jest na Ježíše v Božím hrobě, aniž by se jemu srdce láskou k Spasiteli vznalo: ten tvrdší jest nad kámen, a běda! sotva kdy se polepší.

Ejhle, N.! to jest třetí a nejkrásnější kvítek, růže čistě, sv. lásky, jež tak růměnná, tak krvavá nade hrobem Ježíšovým porozkvětá. —

Ó jak krásný jesti vínek spletený z těch kvítků, o kterýchž jsme nyní rozjímali: z bělostné lilie sv. víry, z růměnné růže sv. čistě lásky, a uprostřed nich zelená květina naděje křesťanské. Blaze tomu, kdo vínek ten po celý život svůj i na prsou i v srdci svém chová. Blaze tomu, kdo víry své nikdy hříchem nezapře, naděje své nikdy nepozbude, a lásku vždy v srdci svém ochrání. Ten již nyní, v životě, jest ne-

skonale šťasten, mnohem však šťastnější ještě po smrti bude. Spůsobit tam víra, že tváří v tvář užít, co tu teprv věří; učinit naděje, že požívati bude na věky, veť tu teprv čáku skládá; láska však — ta na věky mu ostane.

Ó Ježíši nejlaskavější! s radostí a vděčným srdcem klekáme tu před Tebou, s vroucí pobožností činíce Ti díky za ta sv. naučení, jež svým z mrtvých vstáním nám nehodným dáváš. Ty v pravdě vstal jsi z mrtvých, pravdivá jest tedy víra naše, pevná jest naděje naše, horoucí jest láska naše k Tobě! Ach, vždy víc a více tyto sv. ctnosti v srdcích našich rozmnožuj! A jestliže bychom kdy v ctnostech těch měli ustávat, připomeň nám hrob svůj Božský, na němž zkvétá překrásná lilie víry Tvoje, pučí přerostkošná zeleň naděje naší, voní nejlíbější a růženná růže Tvé i naší lásky, aby povzdy zmáhala se a živější byla naše víra, pevnější a stálejší naše naděje, vždy větší a horoucíjší láska naše, dokavadž se víra a naděje nepromění v patření a požívání, láska pak nás nespojí s Tebou tam, kde radostné Alleluja nikdy neustává. Amen.

Dle slovín. „Govor.“ A. Mužik.

Pane, zachovej nás!

Pastýřský list Jeho Excel. nejdůst. pána Jana Valeriana, biskupa Budějovického, daný d. 25. ledna t. r.

Když za onoho času nejsvětější Pán a Spasitel náš, Ježíš Kristus, plavil se s učeníky svými z Kafarnaum na druhou stranu moře do krajiny gerasenské, aj tu se stala bouře veliká na moři, tak že se lodička přikrývala vlnami, on pak spal. I přistoupili k němu ustrašení učeníci jeho, a zbudivše jej bĕdovali: „*Pane, zachovej nás, hyneme.*“ A Pán Ježíš vida jejich strach, pravil: „*Co se bojíte, malověrní?*“ Potom vstav, přikázal větrům a moři, a stalo se utišení veliké.

Co se bojíte malověrní? Tato slova Páně pravím i já dnes ke všem těm, ježto vidouce, an za tohoto našeho přítomného času všelikým způsobem útok se činí na sv. církev katolickou, strachem podtrhnuti se domnívají, že by mohla církev Boží, tato uprostřed nynějšího zbourěného světa zmítaná lodička Petrova snadno roztroskotána býti na skalínách rozmáhající se nevěry a utonouti u víru motanin a svízělů světských, a jenž podobně jako učeníci Páně vzhůru k nebesům ouzkostlivě volají: „*Pane, zachovej nás, hyneme.*“

A nářek tento není bez příčiny. Svatá

církev katolická v skutku mnoho už utrpěla strastí a posud jest jí zápasiti s velikými nesnázemi a nátlaky, kteréž jí nejen ti, ježto vně jsou a jí nikdy nenáleželi, noprž i vlastní její děti připravují, tak že vším právem si stěžovati může slovy proroka Isaiáše: „*Syný jsem vychovala a vyvýchala: oni pak pohrdli mnou.*“

Nechci vám, Nejmilejší v Kristu Pánu, vykládati, kterakých prostředků nepřátelé církve katolické užívají za těchto přítomných našich časů, aby sv. katolickou církev před světem zlehčili, a o všecku vážnost připravili. Není třeba o tom slov šířiti, neb víte sami, co se děje a jak církví krivdĕno bývá.

A tu ovšem není divu, když lidé, jimžto víra svatou jest věcí, lítost mají nad takovými nájezdy a nátlaky, které se proti jejich matce, svaté církvi katolické činí, a když, obzvláště jsou-li bojácní a ne dost v Boha důvěrní, s ustrašenými učeníky Páně volají: „*Pane, zachovej nás, hyneme.*“

Já však opět slovy Spasitele světa jim odpovídám, nebojte se ó malověrní, že by svatá církev Boží mohla kdy zkázu utrpĕti. O svatou církev nemĕjte starost; neb tyto boje a trpké zkoušky, kteréž na ni přikvačily, nic jí neuškodí, anoprž k většímu jejímu oslavení sloužití budou. Ten všemocný Pán, kterýž přikázal větrům, a k jehož slovu stalo se hned utišení veliké, přikáže zajisté v pravý čas i těm bouřím, kteréž proti církvi jeho rozfoukal víchř nepřátelský.

Ano, moji Nejmilejší, buďte tím zcela ujištěni, že všechny ty bolestné útrapy, kteréž za těchto našich časů svírají matku naši, sv. církev katolickou, utěšené přinesou jí ovoce, jenž ji novou nevadnoucí krásou ozdobí. Jako pevná loď uprostřed mořské bouře zmítaná pluje bez nebezpečí do přístavu: tak podobně sv. církev katolická, tato lodička Petrova, překoná uprostřed zbourěného moře tohoto vezdejšího života všecko vlnobití bludu a nevěry.

Že náš tato naděje nezklame, na to máme trojí jisté a nezvratné rukojemství; neb za konečné vítězství sv. církve katolické, a za její věčné trvání a nepomíjelnost ručí nám její *bytost a určení*, za to nám ručí *zaslíbení Boží*, a konečně i osmnáctsetletá *zkušenost*.

Že svatá církev katolická nikdy nepomine, byť sebe více nátlaků jí činĕno bylo, za to nám ručí už její *bytost a určení*. Co medle jest katolická církev? Církev katolická jest nejvlastnější dílo Boží, jest ustvoření a osobní majetek Krista Pána, jednorozeného Syna Božího. Katolická církev jest dále tou nej-

četnější společností světa, zahrnující v sobě všechny země a národy; ona jest království milosti a pravdy Boží, království duchovních pokladů a života věčného, právě to království Boží na zemi, které sahá do věčnosti a s touto stojí v nejužším spojení.

Aby tuto svou církev založil, sstoupil Syn Boží s nebe na zem, stal se člověkem, hlásal svaté Evangelium, tvořil zázraky, trpěl a umřel. Proto vstal třetího dne z mrtvých a obcoval čtyřicet dní se svými učeníky, jež vyučoval a posléz božským plnomocenstvím obdařil, aby národy učili, křestili a jim ostatními od něho ustanovenými svátostmi posluhovali.

Tuto svou sv. církev ustanovil Pán Ježíš pro všechny lidi, pro všechna místa, pro všechny časy. Tou příčinou má trvati až do skonání světa; má všechny národy ve svém lůnu shromažďovati, a na celém dalekém světě nemá býti místa, kde by jméno Ježíš nemělo věrných ctitelů svých, a před nímž by neklanělo se všeliké koleno.

Ejhle, to jest sv. církev katolická, to jest její bytost, a které jest její určení, její povolání? Jako při stvoření viditelného světa neměl všemohoucí Bůh jiného účele před očima, než toliko svou čest a slávu a blaho svých tvorů: rovně tak týmž svatým úmyslem nesen byl Bůh při stvoření církve. Jeho všemocnost, jeho neskonalá svatost a moudrost, jeho nestíhlá láska a dobrota měly světu býti v nejjasnějším světle objeveny a s druhé strany mělo býti spasení lidí prostředkem milosti a pravdy Boží docíleno.

Není vás však tajno, že bez práce a boje nelze se obejít ve viditelném světě. Z toho sudte, zdali tak podobně nesluší se to míti v říši duchovní? V pozemských věcech se nic dobrého a velikého nepřivede k místu, leč prací a namáháním, a tak i církev Boží musí pracovati a zápasiti, aby účele svého, rozmnožení cti a slávy Boží a spasení lidského dosáhla. Máť zajisté svět sobě podmaniti, nad bludem a náruživostmi zvítěziti, všeliké srdce lidské Bohu získati, a to ovšem se nedá provésti bez bojů a pátky.

Pozorujme dále její určení a povolání. Svatá církev katolická, tato neposkvrněná choť Krista Pána, má svému božskému zakladateli, jemuž na hoře Kalvarii zasnoubena byla, ve všem podobna býti. Spasitel světa, jenž potupu trpěl a pronásledován byl, mnohdykrátě předpovídal svým věrným, že jako svět Jej nenáviděl, tak také že je svět pro jméno jeho bude nenáviděti a pro-

následovati. Protož pravil k nim: „*Na světě budete míti nátlak, ale doufejtež, jáť jsem přemohl svět.*“ A opět k nim řekl: „*Nenít učeník nad mistra, ani služebník nad pána svého; dosti jest učeníku, aby byl jako mistr jeho, a služebník, aby byl jako pán jeho.*“

Kříž jeho byl tedy to dědictví, které pozůstavil církvi své, a kříž tento nese církev až dosavád, nese jej ovšem skličena, avšak mužně a srdnatě a v úplné naději, že v tomto znamení zvítězí. Tou příčinou nazývá se také vším právem církvi bojující či rytěrující, jelikož svého určení jináče dosáhnouti nemůže, leč odporem a bojem.

O nechat tedy sebe větší nátlaky a vzdory sv. církve katolickou svírají; nechat se k tomu podobá, že nemožno, aby církev tolika nepřáteli obstoupená a s tolikým protivenstvím zápasící, znikla zkázy a záhuby; nechat se zdá, že nebeský Pán spí na lodičce a hrozcího nebezpečnoství nedbá; ó vězte v celé jistotě, moji Nejmilejší, že Pán nespí, noprž že bdí a střeží svou církev, a že i k nám jako druhdy ke svým milým učeníkům praví: „*Co se bojíte, malověrní?*“ Nebojte se, praví dále, neb já zkouším toliko vaši věrnost, a chci vaše srdce očistiti od těch hříšných škvár, které je zohavují, a až přijde pravý čas, a vy co zlato v ohni zkušeni budete, potom já zajisté povstanu a poručím větrům a bouře přestane.

Ano, Rozmilí v Kristu Pánu, není jináče. Poněvadž církev svatá božského jest původu a štípena, založena pro všechny časy; poněvadž jest dílo, ustvoření a majetek jednorozeného Syna Božího; poněvadž co jeho království na zemi k tomu jest určena, aby pravdu Boží netoliko v lůnu svém chovala, noprž týž a týž světu zvěstovala; konečně poněvadž jest zde pro čest a slávu Boží a spasení lidské, a toto její určení a povolání nesmí nikdy býti zrušeno aneb přetrženo, za tou a těmi příčinami marné jest všech nepřátel na škodu církve namáhání a usilování. Sv. církev katolická potrvá zajisté až do skonání světa a nezanikne nikdy. A to jest to rukojemství její věčné trvalosti a nepomíjitelnosti.

Druhá záruka jsou *zaslíbení Boží*, a tať ovšem naplniti nás mají svrchovanou důvěrou.

Již však poslyšte tato zaslíbení. Aby církev co *viditelné* shromáždění věřících mohla až do skonání světa trvati, aby učení její po všechem čas zachováno bylo ve své čistotě a úplnosti, a vnitřní i zevnitřní je-

dnota její nikdy neutrpěla, tou příčinou nutně toho bylo třeba, aby měla též *viditelnou* duchovní vrchnost. Na ten cíl a konec zvolil sobě Pán Ježíš dvanáct apoštolů a 72 učeníků, jimžto správu a řízení své církve svěřil. Poněvadž ale tito jeho vyvolenci byli lidé smrtelní, a nemohli církev Boží až do skonání světa řídit a spravovati; církev však k tomu byla určena a povolána, aby milost a pravdu Boží nejen pro všechny čas chovala, nýbrž i lidem sdělovala a tím jejich spasení působila, a poněvadž toto její určení a povolání nikdy nemělo a nesmělo býti přetrženo, nobrž týž a týž má býti vykonáváno, protož přenesl nebeský Pán všecko to plnomocenství, kteréhož udělil svým apoštolům a učeníkům, též na jejich řádné nástupce.

K těmto pak svým vyvolencům pravil Syn Boží před svým odchodem k Otci, když se s nimi loučil, tato utěšená slova: „*Nenechám vás sirotků.*“ Jako dobrý otec, maje nastoupiti dalekou cestu aneb leže na smrtelné posteli, hledí zkormoucené děti své všemožně těšiti: tak právě těšil Spasitel své učeníky, hořkému žalu nad předpovědinou brzkou jeho smrti se oddávši, an jim slíbil, že je nenechá sirotků. I pravil k nim, že jim pošle Ducha svatého, jiného utěšitele, jenž by je učil vši pravdě, je řídil a spravoval, řka: „*A prositi budu Otce, a jiného Utěšitele dá vám, aby s vámi zůstal na věky.*“ Ano, aby je úplně tím ujistil, že jich neopustí, nobrž svou pomocí jim vezdy přispívati bude, doložil dále, že on sám s nimi po všechny čas bude, an řekl: „*A aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.*“ Sv. katolická církev stojí tedy pod mocnou stráží Pána Ježíše Krista, stojí pod mocnou ochranou Ducha svatého, a tu se vás, moji Nejmilejší, ptám, možno-li, aby kdy zanikla, pominula?

Avšak ještě jedno zaslíbení Boží nesmím mlčením pominouti. Stalo se jednou, když Pán Ježíš přišel do krajiny Cesaree Filipovy, že tázal se svých učeníků, kým jej lidé praví býti, a za koho oni sami jej drží. Tu apoštol Petr, kterýž vždy stál v čele ostatních učeníků, odpověděl: „*Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.*“ Načež Pán Ježíš, blahoslaviv Petra, řekl: „*I já pravím tobě, že ty jsi Petr, a na té skále vzdělám církev svou, a brány pekelné nepřemohou ji.*“

Ó považte, jaké to slavné zaslíbení a jaké to nezvratné rukojemství pro věčné trvání a nepomíjitelnost svaté církve! Ani brány pekelné nepřemohou ji; nijaký blud, nijaké protiventství, ni žádný odpor a nátisk,

žádné násilí, by sebe větší bylo, nic — nic jí neuškodí. A tu opět se vás ptám, možno-li, aby kdy zanikla, pominula?

Suďte sami, mám-li ještě slov šířiti? Mám za to, že ku přesvědčení vašemu nenít toho třeba, a protož nezbývá nic jiného, než abych vás toliko ještě upamatoval na toho, kterýž to zaslíbení učinil. Medle, kdo jest to? Jest to sám Bůh, věčná pravda a neskonaná moudrost; jest to vševědoucí a svrchovaně svatý Pán nebes; je to ten všemocný, jenž nejen vše může nýbrž i chce vše vyplniti, co kdy zaslíbil; je to ten na nejvyš pravdomluvný a věrný Pán, který jak písmo svaté o něm svědčí, „*není jako člověk, aby klamal, i ani jako syn člověka, aby se měnil,*“ nýbrž který jest „*včera i dnes i na věky tentýž.*“ A tento neskončeně moudrý a svatý, tento všemocný a svrchovaně pravdomluvný a věrný Pán nebes a země učinil své církvi zaslíbení, že ani brány pekelné nepřemohou ji. Ptám se vás, Nejmilejší, opět a opět, možno-li, aby kdy sv. církev zanikla, pominula? Ó nikoli a ni žádnou měrou! A protož píše také apoštol národů sv. Pavel: „*Držme nepohnutelně vyznání naděje své, neb věrný jest ten, jenž zaslíbil.*“

Nuže stůjte tedy nepohnutě v této naději, a nebojte se, ó malověrní, vidouce a slyšíce, an církev svatá se podezřívá, tupí, haní, pronásleduje. Nechať se brány pekelné proti ní pozdvihnou, nechať se jí sebe větší nátky činí, nechať proti ní povstávají sebe schytralejší nepřátelé, nechať pohanstvo i židovstvo proti ní sočí, — to vše jí nic neuškodí, tím ni žádný nevezme zkázy, alebrž mnohem více bude oslavena; jelikož slovo Boží neklame, a posud pokaždé se vyplnilo a i budoucně se vyplní, což Bůh zaslíbil.

Že sv. církev katolická neporušena a vítězoslavně vyjde ze všech těch bojů a zkoušek, kteréž se za těchto našich časů na ni shrnuly, za to nám konečně ručí ještě *osmnáctisetletá zkušenost*. Jest tomu více než osmnáct set let, co se brány pekelné o to snaží, aby ten od Pána Ježíše na skále vzdělaný dům byl vyvrácen. Židé a pohané vše nasadili, aby církev hned v její kolíbce udusili. Církevní dějepis prvních tří století není zajisté nic jiného než prolitou křesťanskou krví zbrocené vypravování neukrutnějšího pronásledování. Mocnářové tohoto světa co medle všecko neučinili, aby to nové učení, které se jejich tělesnosti, jejich předsudkům, jejich pověrám a vůbec veškerému jejich smýšlení tak načitě proti-

vilo, se světa vyhladili? Byltě to třístaletý boj krvavý, veden proti křesťanům od zaslepené zběsilosti. A jaký mělo výsledkem toto ukrutné pronásledování, jemuž tisíce a statisíce křesťanů za obět padli? Prolitá krev stala se úrodným semenem nových, četných křesťanů, církev se rozmáhala a šířila na vzdory všemu tomu krvavému pronásledování pořád dál a dále ve všech zemích, ježto ti její pronásledovníci bídne zahynuli.

Nejmilejší, znamenitá a podivuhodná je to věc, že všickni ti pověstní pronásledovníci církve svaté zcela neobyčejným způsobem se světa sešli. Nero stal se samovrahem. Domician byl zavražděn. Valerian byl zajat, musil svému nepříteli sloužiti za podnož, a když ho zármutek a hoře strávily, byla kůže z těla jeho vycpána a v jednom peršanském chrámu na odiv vyvěšena. Aurelian byl zabit, an právě k novému pronásledování církve svaté se chystal. Galerius v ošklivou nemoc upadl, tak že červi za živá těla jeho hlodli a žrali. Maxentius se utopil. Tiť jsou byli nejhlavnější pronásledovníci svaté církve katolické v prvních třech staletích, a to byl jejich konec.

V postupu dalších časů přestalo sice to krvavé pronásledování; avšak peklo vymyslílo sobě jiného druhu zbraň, kterouž dosáhnouti chtělo, což se mu na krvavé cestě podařiti nechtělo. Tato zbraň, kteréž zvláště císař Julian odpadlec ve spojení se všemi nepřáteli křesťanství užíval, byla tatáž, kteréž se až dosavad proti sv. církvi užívá. Chápáno bylo lsti, lži, podvodu, posměchu a hany proti církvi. I povstala kacířství a rozkolnictví, kteréž, by možno bylo bývalo, byla by církvi umíráčkem odzvonila. Ale bludy zmizely aneb dokonce aneb jiným novým ustoupily, jenž zase zanikly aneb jiným podnět a příležitost zavdaly, ježto ta jedna sv. církev katolická v běhu všech těch časův neproměnná ve své přesnosti a úplnosti víry zachována byla.

Nové útrapy, zkoušky a nátlasky přirřítily se na církev, a opět se zdálo, že jest po církvi veta. Pohanských surovců neščíslní zástupové pod vůdcem svým Attilou, metlou Boží zvaným, zaplavili na způsob povodně křesťanské země, a došli až k bránám Říma. Spousta strašlivá, vražda aloupež znamenaly jejich kroky a cesty. Řím strachem trne, vida, an se už blíží toto hrozné vojsko a vše obyvatelstvo jeho očekává v největší ouzkosti zkázu a záhubu svou. Tu vyjde v ústřety tomu pleniteli

zemí slabý kmet, sám jediný postaví se proti němu, a krutý zlosyn Attila, až posud od nikoho nepřekonaný, táhne s vojskem svým dále od Říma. A tento slabý kmet byl papež.

Zase uplynulo několik století a církev rozšiřovala požehnání svoje všady, i mezi těmi nejvzdálenějšími národy. S ní se též uhostily na všech místech vzdělání, věda, umění a mravnost; knížata a národové padli k nohům Ukřižovaného shromáždívše se okolo práporu jeho. Krásný a pokojný to byl čas pro církev katolickou!

Avšak pokoj nepozůstavil jí za dědictví Pán Ježíš, božský její zakladatel; neb bez zkoušky a zápasu neměla ona nikdy býti. Nastal čas, ku kterémuž velmi dobře připadá prorocktví apoštola sv. Pavla, řkoucího: „*Bude čas, kdyžto zdravého učení nebudou snášeti, ale podle svých žádostí sobě shromažďovati budou učitele, majíce svrblivé uši a od pravdy zajisté sluch odvrátí, a k básněm se obrátí.*“ Takový čas těžkých útrap nastal církvi, když i v naší krásné vlasti roznicena byla pochodeň krvavé války náboženské, kteráž příčinou byla nevýmluvných běd a strastí. Nemíním vyličovati tehdejší žalostné poměry; postačí, když toliko řeknu, že naše krásná, na všechny plody vědy a umění přebohatá země popleněna, vydrancována, zpustošena byla. Rány ty jí zaseknuté ani po staletích se úplně nezacelily.

Takový čas těžkých protivenství byl i ten, když jedním věrolomným mnichem stala se v církvi veliká roztržka. Od tohoto času počalo nové pásmo všelikých nátlasků a útrap ji svíratí, kteréž zase až ke krvavému pronásledování dospěly, jak se to stalo, ať všeho ostatního mlčením pomínu, na konci minulého století ve francouzské zemi.

Kruté tyto nátlasky vzaly sice konec; než ale hned se zase objevily, s tím toliko rozdílem, že jinou vzaly na sebe tvář. Onen pověstný velmož, který sobě skoro jednu polovici země podmanil, chtěl také sv. církev podrobiti svému panství. I zatknul papeže, obsadil vojskem svým Řím a církevní stát, a měl úmysl, rozkotati apoštolskou stolicí Petrovu. A když sv. Otec byl vyřknul nad tímto mocným světa podmanitelem církevní kletbu, tu tento z toho posměch si děláje, pravil: „že proto zbraň vojínům jeho z rukou nevypadne.“ Ejhle! právě tím vyřkl sám nad sebou svůj ortel; nebo v skutku hladem zmořeným a zimou skřehlým vojínům jeho vypadla v Ruské zemi zbraň z rukou, a ježto tento muž v též světnici zámku Fontainebleau řečeného,

kde sv. Otce ztupil, leta Páně 1814 podepsati musel listinu, že se na vždy vzdává trůnu francouzského, a potom co vězeň na osamělém ostrovu mořském právě v den jmenin toho od něho sužovaného sv. Otce Pia VII. byl umřel, umřel tento teprv po dvou letech, kmet jedenaosmdesátiletý, ve svém Vatikánském domě v Římě blahosladenou smrtí. Nejmocnější toho času císař podlehl v boji s papežem.

A ještě před nedávným časem, asi před 30 lety, zdaž jsme sami nebyli svědky, které z jedné sousední zemi pokoušela se protestantská vláda o porobu církve katolické? A medle, jaký byl toho následek? Duchovní vyšší život se tím probudil, katolické vědomí, které posud, jakoby umořeno bylo, se nikde ani neozývalo, bylo tím oživeno, sesíleno ve všech třídách lidu, a tak se právě stal opak všeho toho, což se vlastně proti církvi zamýšlelo. Od toho času roste a zdvihá se nepřetrženě katolické vědomí a přesvědčení, a sv. víra se všady mocně rozmáhá a rozšiřuje, jak toho příklad máme v Anglicku a v severní Americe, v těchto dvou nejsvobodnějších zemích, kdež sta a tisícové nejslechetnějších a nejváženějších mužů a žen se navracejí do lůna katolické církve, tak že ku př. hlavní protestantské město Londýn počítá teď více katolíků než Řím obyvatelův.

Jest ovšem pravda, že se na Řím, hlavní to město království Božího na zemi, posud všeliký útok činí, a že sv. Otec zápasiti má s mnohými nájezdy a útrapami; avšak přece shromáždil už několikrátě vůkol své vznešené osoby biskupy veškerého obořu světa, a opět je zve, důvěruje se v Boha, že úmysly jeho nepřátel zničí, ke dni 8. prosince běžícího roku do Říma k velikému sněmu církevnímu, kamž i já dostaviti se hodlám, pakli mi Bůh zdraví a života dobroživě popřeje. A důvěra, kterouž sv. Otec vzkládá na Boha, ho nezklame! Úklady bezbožných proti sídlu jeho světské moci nebudou míti průchodu, a, by se dopuštěním Božím i stalo, že by poutnickou hůl do ruky vzíti a Řím opustiti musel, vyplní se přece i na něm to slovo, kteréž na základě osmnáctistoleté zkušenosti promluvil vůbec o všech papežích jeden dobrý znalec církevního života, an takto pravil: „Podmanění byvše, zvítězili papežové; zatknuti, byli zase osvobozeni; do vyhnanství posláni, opět se navrátili.“

Ano, Rozmilý v Kristu, ať všemohoucí Bůh dle svých nevyzpytatelných soudů cokoli dopustí na svou církev, a ať ta proti-

venství, kterýchž jest jí za těchto časů trpěti, jsou sebe větší, vše bez odporu obrátí se k jejímu blahu a sloužití jí bude k oslavě. Cím krutěji zuřiti bude proti ní boj, tím více vyvine se a ozývati se bude katolické vědomí, a tím více upevní se duchovní moc její. Ten Pán, kterýž církve své nikdy neopustil, i budoucně ji neopustí, anobrž chrániti a střežiti ji bude svou mocnou rukou po všechny časy proti všem nájezdům a útokům. Za to nám ručí osmnáctisetletá zkušenost.

A protož posledněkrátě volám k vám opět slova Páně: „*Co se bojíte, ó malověrní.*“ Nebojte se o matku svou církev katolickou; ona pevně stojí co skála uprostřed zbouřené moře, na nižto nadarmo dorážejí čeřící se vlny, jí ani brány pekelné nepřemohou.

Ó nechať se tedy děje co děje, netratme nikdy důvěry v Boha. Oko jeho bdí nad církví a mocná ochrana jeho vyprovází ji po všechen čas. Nemůže sice nikdy prosta býti všeho boje a odporu, a jako posud tak i budoucně bude jí zápasiti se všelijakým protiventstvím; avšak doufejme pevně, že konečně dřív neb později zvítězí.

Kéž bychom jenom my sami s naší strany vždy činili, co povinnost káže. Církvi se neposlouží s polovičatými, nerozhodnutými křesťany; neposlouží se jí s lidmi, jenž pokulhávajíce semotam se viklají, jenž nejsou ani studení ani teplí a dnes Bohu slouží a zítřka ďáblovi. Nikoli! Rozhodnost, věrnost a účinnost žádá církev od svých věřících, když se jedná o věc Boží a o víru, toho žádá sv. církev sice vezdy, než zvláště za takového času, jaký jest tento přítomný, kdy se totiž brány pekelné tak mocně proti ní pozdvihují. Nechať jedenkaždý tedy, kdo si chceš zasloužiti čestného jmena katolíka a spasení svoje dobře opatřiti, dle svého postavení, dle povolání a síly své mužně a statně se zastane církve a svaté víry Boží. Slovy a skutky, vším činěním a opuštěním dokažme, že jsme praví katolíci, a že si toho štěstí, býti údy jejími, umíme vážiti. K tomu vám, ovečky drahé a v Pánu milované, uděliž Hospodin nebeský své svaté milosti, a požehnání jeho přijdiž na vás na všecky. Amen.

Na Golgotě.

(Legenda.)

Za hory již zlaté slunce spěje
a rosa se ve kalíšky leje.

A krajinou volný větřík vane,
poutník cestou kráčí, kráčí — stane.

Stane a zrak ku západu chýlí,
vida tmu se plížít, dál zas pílí.
„Nohy moje slabé, ztrmácené,
tam jen ještě, v místo posvěcené!“ —

Nebem mračna jen se valí, valí
a země se v roucho noci halí.

Nad Golgotou jenom hvězda svítí,
tam zře poutník, sílu novou cítí.

K hoře došel, na vrchol se běře —
cesta tlačí, trn se v nohu děře.

A poutníka potká muž a praví:
„Pospat pojď si ke mně, šetři zdraví! —
Cesta na vrchol je cesta mylná;
dlouho má tam co jít noha silná.

Sláb jsi, sláb a chvěješ se umdlením:
lépe patřit s hory v svitu denním.“ —

Takto děl a poutník na to praví:
„Pravdu diš, na mále mého zdraví.

Co kdybych však ještě této noci
se světa jít musel Boží mocí?

Kdo za hříchy, velká provinění
kající můj slib na skutek změní?

Velká vina, velké provinění —
svůj slib splním: Bůh dá odpuštění.

Líp je život dříve dokonati,
nežli bez pokání umřati. —

Měj mé díky, sám si pospi radši,
mně jen rci, kde tudy cesta kratší.“ —

A kdy rtové muži díky vzdali,
zas se nohy dále, dále braly.

Až tam na temeni, místě svatém,
klesly, an se zarděl východ zlatem.

Klečel poutník s hlavou nakloněnou,
klečel poutník s tváří usazenou. —

Na hoře se záře množí, množí,
on zří, jak na kříži Syn je Boží.

A jak by tu mraky sestoupily,
poutníka a horu obklopily.

A k nebesům přímo vypínají
tři se kříže jako stromy v máji.

Na rtech lotra s žalem úsměch tane,
jak by pravil: „Vzpomeň na mne, Pane!“

Lítostí jak lotr slzy roní,
Pán se k němu, s kříže Pán se kloní.

Patří na to poutník v udivení,
neví, zda to pravda nebo snění!

Patří, patří na ta ústa Páně,
hřích vyznává, hluboce se klaně.

Zří, jak Páně rty se otvírají,
řkouce: „Dnes jsi ještě se mnou v ráji!“

A již bylo celé zlaté ráno,
když děl s Pánem poutník: „Dokonáno.
Dokonáno jest, a přijmi, Pane,
mne i mezi svoje milované!“

A tu paprskové slunce svítí
na tvář sinnou, na uhaslé žití.

A ten muž, ježž poutník potkal v noci,
ráno přišel, zří div Boží moci.

J. Nejedlý.

Lidé blázni.

Obrázek ze života od

Josefa Ehrenbergra,

sídelního kanovníka na Vyšehradě.

II.

Den dražby se přiblížil a kupec na Špičkovu živnost se našel. Ale podivný to člověk ten kupec; na pohled nikdo by v něm kupce na sedlský statek nehledal. Přišel odkudsi z hor, tuším od Černé vody, jest baráčník a jmenuje se Kudla. Takového rodinného jména v celé Habřině není, lidé se mu pro ně zajisté budou posmívatí, a také jináče pro své, Habřinským nápadné, obyčeje útržkům neujde. Ba již upadl na lidské jazyky. Dostavil se ku dražbě v šerkové kazajce a v režných plátěných spodkách, boty nesl přes rameno, teprve u zámku pod lípou se obul a přivedl s sebou také manželku, ba i starou svoji matku. Když hned po dražbě, jak výminkami právně vyhrazeno bylo, část kupného skládati měl: počaly se ženské ohledávati a z kapes od sukně, svrchu řemínkem zavázaných, mišky s dvacetníky vyndaly. Potom pak, když kupní smlouva a zápis na statek v kanceláři se hotovily, a nový majitel až teprve za dvě hodiny k podpisu přijíti měl: tu na místě do hospody zašel se ženskými na zámecký dvůr ke kašně. Tam vyndali půl bochníku černého chleba ze šátku, od vrátného si vypůjčili hrnek, a oběd i litkup při chlebě a vodě odbyli.

To bude pěkný soused! Jest sprosták, jest držgrešle a k tomu u ženských za otroka! Napadla ho pýcha, chce mermomocí z baráčníka býti sedlákem, jenom že obyčejů na hospodáře příslušných nezná, ba ani peněz na vyplacení mítí nebude! Na první lhůtu sotva že sehnal, na druhou prodá barák a na ostatní i na zřízení hospodářství kdo ví kde vezme? Chudas, měl zůstat, kde byl, na Špičkově ničeho nesvede, zvláště když sobě ještě větší břemeno na krk uvázal, nežli musil!

Když totiž při dražbě odhadní cena

jest prohlášena s připojením obvyklé otázky „kdo dá víc?“ ozvali se hlasové, tak že to nepůjde, a že musí dražba pod cenu. Sám pan vrchní soudil, že jiného zbylí nebude; ale dříve než dražba pod cenou započala, vystoupil ošumělý baráčník od Černé vody a promluvil takto: „Za Špičkovu živnost, jaká nyní jest, nikdo beze škody odhadní cenu vyplatit nemůže. Já ale doufám, že ona živnost za Boží pomoci v několika letech bude jinou. Proto také, hledě k budoucnosti a na Pána Boha spolehaje, podávám tolik, mnoho-li odhadem vyměřeno. Slyšel jsem také, že mezi dluhy nepojištěnými nalezá se zadržaná mzda čeledínů, kteří ve statku sloužili, a že by tito odešli s prázdnou, kdyby se neutřížilo tolik, co odhadní cena obnáší. Zadržaná pak mzda volá do nebe, a já za nic ve světě nechtěl bych na svou duši vzít, aby kletba podobná třeba jen pozdálce na moje zboží padala. Proto podávám, co odhadem jest vytknuto.“

Pan vrchní ani svým vlastním uším věřit nechtěl. Nyní teprve neznámého kupce sobě prohlídnul, a přese všechnu jeho prostotu výraz zvláštní šlechetnosti při něm poznával. Pochválil jeho náhledy, nazval jej poctivým Staročechem, těšil se, že obec tak řádného souseda a vrchnost poddaného obdrží, a konečně doložil, že jemu Bůh za takovou něžnou svědomitost zajisté žehnatí bude.

Ale lidé v Habřině z veliké části soudili jináče. Není-li to pošetilost, penězi plýtvati, kde není třeba a když jich nazbyt není? Není-li to hlupství, před cizími vraty uklízet a odpovědnost za cizé hříchy na se bráti? Ten chudás se kojí klamnou nadějí a zapomíná, že stín lapá, kdo za nadějí se honí. Myslí, že mu na Špičkově pečení vrabci do úst lítati budou, a ono mu zatím na té zrasované živnosti ani bramborů nenaroste. K vůli tomu, co pan vrchní o Božím pozhnání pověděl, ani o stéblo více na poli mu nevyroste. Ten si dal! Ne, ne, to by nikdo moudrý neučinil! Že se ale ty ženské alespoň neozvaly? Jsou, musejí to býti lidé blázni!

V takový a podobný smysl zvláště v hospodě při sklence se mluvilo; a onen, jenž onehdy naproti hospodskému zastával, že se kupci na Špičkovu živnost nenajdou, byl jako na zlatém koni. „Neměl-li jsem pravdu,“ chvástal a vypínal se, „když jsem řekl, že se o tu zrasovanou živnost nikdo moudrý drátí nebude? To mohou leda lidé blázni!“

Pan vrchní uznával za svou povinnost,

aby svědomitému kupci a nastávajícímu hospodáři za jeho šlechetnost alespoň uvážení se v majetek dosti drazé nabytý usnadnil, a nemilých výstupů se Špičkovými jej sprostil. Tou příčinou pomýšlel na to, kterak by Špičku ze živnosti vystrnadil, dříve než nový majitel se přistěhuje. Nadělalo mu to brykulí plnou hlavu, poněvadž Špičkovy lidi znal a věděl, že s nimi po dobrém a bez nátlaku úřední moci ničeho nepořídí. Než moci úřední na vystrnadění Špičkových zapotřebí nebylo: oni se vystrnadili sami. Vyřezáním hambalků a krovů poškodili vazbu na statku tou měrou, že celý kryt nápadně se shrbil a sesutím hrozil. Toho však Špičkovi dočekati se nechtěli a z domu jako rtuť se vytratili. Špičková s děvčaty odstěhovala se k sestře mlynáře do Lukavce, Špička se dal za čeledína do palírny v Zrnětně, a kluci zašli pryč až na Moravu, aby někde službu vyhledali. Panu vrchnímu spadl kámen s prsou a celá Habřina sobě oddechla, když takových příslušníků sprostěnu se uhlídala.

Teď již nebylo ničeho na závadě a Kudla v každou chvíli přistěhovati se mohl. Přistěhoval se, ale způsobem takovým, že celou obec na sebe popudil. Sousedé usedlí, kteří vlastní své potahy měli, očekávali na jisto, že nový soused dle obyčeje za tehdejska v oné krajině vůbec běžného se zachová. Myslili totiž, že Kudla buď sám po pořádku po nich půjde, aneb prostřednictvím rychtáře v hromadu je svolati dá, a za přijetí do obce i to, aby jemu u stěhování nábytku nápomocni byli, prositi bude. A kterak jináče? Jest snad obec Habřinská jako holubník, aby se v ní lekdokdo bez opovědi a bez vyčastování sousedstva uhnízdit mohl? A dopravení všech potřebných svršků do živnosti není také tak snadné, aby se kdo bez cizé pomoci při tom obejtí mohl!

Ale nastojte! Kudla o přijetí do obce neprosil, a za pomoci svých známých z Černé vody na několika volských fůrkách mimo nadání se přistěhoval. Taková urážka, dokud paměť stačí, se ještě Habřinskému sousedstvu nestala! Ale nechat si to ten bosonohý umouněný baráčník pamatuje! Bylo mu líto groše na počest sousedstva, a proto se tak špinavě zachoval. Však toho bude brzy pykati a rád by sousedy zavdanou potil, ale oni od něho nepřijmou ničeho, a kdyby třeba na kolenou prosil! Ostatně nestojí za to, aby se o něm mluvilo, a v Habřině dlouho překážeti nebude. Co s sebou přivezl, nestojí za pac, dobytka má

čtyry kousky a ze všeho vysvítá, že jest pánem z Nemanic a na Chudobíně. Ani do vánoc na živnosti nevydrží. Sklízeti nebude ničeho, poněvadž Špička špatnou svoji úrodu hned po jaře židu Marečkovi na sto-jatě prodal; přes polovici orné půdy má ležeti ladem, a na mrvišti jako po povodni. Přijde ozimní setí, a to bude pěkná skoč-ná! Odkud vezme hnojiva na ta vyssátá pole? odkud zrní? a odkud píci na pře-zimování dobytka, kdyby sám třeba ani ne-jedl? Chudas, ten jistě do školy nechodil, poněvadž se počítati nenaučil. Ale co, kdo chce kam, nechte ho tam, chtícimu se křiv-da neděje, a komu není s hůry dáno, v apatyce nekoupí. Blázen třeba řesetem vodu nabírá; a Kudla i jeho domácí nejsou bez-toho, leč lidé blázni!

Čeho měli Habřinští plná ústa, toho měl Kudla plnou hlavu. Jeť pravda, že le-tos ani stébla kliditi nebude, jeť pravda, že téměř polovice půdy při živnosti leží ladem, a co při všem nejhoršího, že vys-sátá pole na ozimní zásev nebude čím u-praviti, když mrvy není. Poslední okolnost nejhůře Kudlovi mozem vrtá. Ač staré-mu pořekadlu z: „jak kdo mrví, tak i klidí“ — zcela zouplna víry nepřikládá, poně-vadž jest přesvědčen, že všeliký zdar toliko na Božím požehnání záleží: přece ho tajno není, že půdě, oč ploděním schudne, mr-vou dosazeno býti musí, nemá-li zjalověti. Proto také ze všech svízeli, do nichž svoji koupí zabřednul, prázdné mrviště Kudlu nejvíce hněte.

Hned druhého dne z jitra po svém přistěhování vyšel na pole, aby [svoje ho-spodářství] zhlednul. Prostory ladem ležící pro její rozsáhlost se až zhrozil. Ani ná-klad několika set by nestačil, kdyby všechny ty úhory na ozimní zásev jen poněkud u-praveny býti měly. Zamyslel se, a obava, že úloze, jakouž na se vzal, nepostačí, počala se ho zmáhati. Pojednou ale tvář jeho jako svitem dobré naděje se vyjasnila. Svým v rolnictví zkušeným okem poznal, že před lety celá mírný svahem nachý-lená trať polí při jeho živnosti z obojí strany příkopy obehnána a také na příc mezi jednotlivými obory nádržkami pro-tkána bývala. Příkopy však a nádržky, nebyvše po léta vybírány, jsou náplavem zanešeny, ba svrchu i trávou porostly, a člověk neznalec ani by netušil, jak vzácná pomůcka pro hospodáře průmyslného v nich se skrývá. Takovýmto šťastným odkrytím bystril se Kudlovi zrak, tak že ještě na jiné neméně vzácné pomůcky přišel. Ještě

na poli shledal, že vláčením za mnoho let na souvratě se nahrnula značná vrstev svrchní dobré hlíny, kterouž, rozveze-li se, po místech šterkovitých, nemalého úspěchu na úpravu pole docíleno bude. Dále téhož ještě dne vyskoumal, že mrviště při živno-sti, jsouc velmi mělké, založeno bylo na hliníku, a že je předešlí hospodářové ze spod nevyláždili k nemalé své škodě, a-naž hnojovka do země se tratila a hlínu místem až na loket prosákla. Nad tímto odkrytím byl Kudla jako u vytržení; a když oddělav dláženiny v chlévě, shledal, že pod nimi, co chlév stojí, nikdo nevybíral, tu zrovna bez dechu vběhl do světnice a man-želce i staré matce oznamoval, řka: „Buď Pán Bůh pochválen, máme po starosti, já nalezl poklad!“ —

Co pak to ten bosonohý baráčník ku-tí? Má tady těch horáků z Černé vody asi osm, a již po tři týhodny na poli jako krt-ci v zemi ryjou! Otevírají příkopy a nádrž-ky, kopají na souvratí, a hlínu dvěma vol-skýma potahy i na kolečkách co o krk po roli rozvázejí. Nač to? má snad hlína na-braditi mrvu? K smíchu! Příkopy zhloubili a vykopali trochu mrviny, v kteréž ani bodláčí neporoste, a převážeti hlínu na jedné roli z místa na místo, vyhlíží tak, ja-koby kdo brambor bramborem mastiti chtěl. Takovou skutinu chtějí osívat, jest zrní vy-hazovat; ani výsevek se nesklidí. —

A oni ti horáci jsou tady ještě! Teď zase ve stavení všechno rozkopávají a ru-mují, a již celý týden jakousi černou hlí-nu dvěma potahy na pole vyvázejí. Das ví, odkud ji berou? Taková hlína ovšem špatná není, ale mnoho nevydá, když se jí tlustě nenasype. Oni však, aby se jim dosta-lo, s ní skrběji jako s cukrem; chtějí osíditi roli, a osídějí sebe. Žito po takové úpravě ani nevzejde, a vzejde-li, přes zimu vyhyne a z jara bude role holá.

Zlá věštba, že Kudla v Habřině dlou-ho překážeti nebude, a na živnosti se ne-udrží, sotva se vyplní. Kudla drží se na živnosti oběma rukama, a při tom nohama o půdu Habřinskou tak pevně se opírá, že ho tak snadno nikdo nevystrčí. Druhou lhtu v patřičný čas vyplatil, čeho nejvíce zapotřebí bylo, na stavení opravil, větší po-lovici ladem ležící půdy na ozim šťastně za-sel, a v horách při své chalupě sklídl to-lík, že dobytek přes zimu vyživí a sám ro-vně nedostatku mítí nebude. Ale ostatní chování se jeho jest takové, že sousedstvo na něho pořád ještě s kopce má.

Až dotud se na rychtě neukázal, o při-

jetí do obce neprosil, a sousedstvo nečastoval. Na faře již byl, aby se co kolatorník představil; v kostele bývá v neděli a ve svátek ráno i odpoledne, ba i všedního dne, jak jen může, do kostela běhá — jen na rychtu o cestě neví! Jest on snad něco lepšího, než druzí sousedé, že se jich štítí a mezi ně nejde? Vždyť ani s kontribucí sám nepřichází a zeměpanskou bernu proti všemu obyčejí po ženských posílá! Dostaví-li pak se k Svatomartinské hromadě? Musí! Toho si na něm slavné právo počestné obce Habřínské dokáže, a nepřijde-li, půjde pro něho serbus.

Na Svatomartinskou hromadu se Habříňští příliš netěšili. Musili za minulého roku dělati veliký kus silnice, měli ještě jiná nenadálá vydání z obecné pokladnice a tudy na propití o velké hromadě mnoho nezbývalo. Všechnu svou naději skládali na Kudlu a příchodu jeho, jsouce již pohromadě, ani dočkatí se nemohli. Konečně se otevřely dvěře a v nich se objevila stará Kudlová.

„Co vy tady dnes chcete?“ osopil se na stařenu rychtář, a ostatní šerednými pohledy ji měřili.

„Nesu zeměpanskou bernu,“ odvětila nepřekně uvítaná docela klidně, „a také co jiného placení bude, mám zapraviti.“

„Myslíte vy,“ utrhal se rychtář s hněvem napořád rostoucím, „že jest zeměpán nějaký chlapec, aby se mu berna po komkoli posílali směla? Co dělá hospodář, že se nedostavil?“

„Hospodář s hospodyní,“ znělo za odpověď, „šli do chrámu Páně, aby dáno bylo co Božího Bohu; a já nesu daň, aby dáno bylo co císařovo císaři. Musí-li však hospodář tu být, já ho pošlu.“

„Když on sám té cti není, aby mezi nás přišel, my se ho doprošovati a pro něho vzkazovati nebudeme! Nedbá-li on o nás, nedbáme my o něho, — naší škodou to nebude! Vy tam v těch horách odrostli a sestárli jste mezi pařezy, nevíte co se sluší a jste lidé blázni!“ (Pokračování.)

D O P I S Y.

Z Prahy 14. března 1869.

(Společně sv. přijímání u sv. Havla.)

Jako již po více let, slavili jsme i letos velikonoční hodyspolečným přijímáním nejsv. Svátosti; a to způsobem pro všechny účastníky velmi dojmavým. Připravovavše se v několika nedělních shromážděních údů kat. jednoty k důstojnému přijetí Svátosti pokání

a nejsv. Svátosti oltářní, konali jsme tuto naši slavnost v neděli V. v postě dne 14. března. Již dva dny před tím bylo veliké množství bratří a sester našich u sv. zpovědi, v čemž mimo našeho milého otce duchovního vel. p. Maška, kaplana u sv. Havla, nejvíce vypořádali vel. p. Jan Láska, kaplan Týnský, a p. Ferd. Kalous, kaplan od sv. Ducha, tak že až do noci posluhovali sv. svátostí. V neděli na to již o $\frac{3}{4}$ 5 ráno vešli jsme do svatyně u sv. Havla, která skutečně co svatební síň pro hosti Beránka Božího připravena a osvětlena byla. Milý náš otec duchovní p. Fr. Mašek již byl na kazatelně a počal s námi ranní pobožnost. Vroucně jsme s ním modlili se ranní modlitbu, po níž hned při zvonění klekání jsme se „Anděl Páně“ pomodlili. Na to byla ranní píseň „Minula noční hodina“ zpívána při velebném zvuku varhan. Potom přečetl p. Mašek evangelium o hostině svatební, a upřímnými slovy poukázav, jak mnoho ještě těch, jenž pozvání k svatební hostině odmítají ku své vlastní škodě, připomenul, bychom všichni měli roucho svatební milosti Boží, totiž svatost a spravedlnost. Pak se konaly přípravné modlitby k sv. přijímání. Po nich o 6 hodině vyšel vel. p. Mašek ke mši sv., při níž zpívána píseň: „Bože před tvou Velebností.“ Nejtěšlivější okamžik byl však po přijímání kněze, když varhany umlkly a veškeren četný sbor mužů zapěl krátkou ale dojemnou píseň: „Pán Bůh jest síla má,“ a když pak všichni na kolenou klečíce, s planoucími svíčkami v rukou modlili se „Confiteor“ v mateřské řeči; a když s knězem veškeré shromáždění volalo: „Pane nejsem hoden, abys vešel pod střechu srdce mého, ale toliko reíslovem a uzdravena bude duše má.“ Tu klečeli starci vedle jinochů, tu statní mužové, tu naše nábožné dcery, sestry a matky. O jaké to krásné, jak velebné okamžení. Vtělila se takřka ona sloka písně: „Na tisíce jich ho berou, ale všichni stejnou měrou, aniž celku ubývá.“ Mezi rozdáváním nejsv. Svátosti, což přes půl druhé hodiny trvalo, pěla se píseň k nejsv. Svátosti: „Chval Sione Spasitele,“ a po mši sv. „Hospodine pomiluj nás.“ Odpůldne jsme měli v zrcadlové kapli nešpory k Nejsv. Srdci Pána Ježíše s chvalozpěvem: „Tě Bože chválíme.“ A tím ta krásná slavnost ukončena. O dejž Bůh, by veškeré ty posvátné city v našich srdcích zbuzené byly požehnaným semenem pravého křesťansko-katolického života! Víme sice, že vel. duchovenstvo nečeká na díky naše; přec však voláme srdečně: „Zaplat Pán Bůh za tu radost nám připravenou.“ V. C. a F. Š.

Z Třeboratic, dne 10. března 1869.

(O sv. missii.)

Smutné nastaly doby, víra mizí, nádeje klesá, sv. láska hasne. — Na zříceninách sv. víry vystavěla lhostejnost, a zde onde i úplná nevěra svůž trůn. Pýcha, základ nevěry, krutým žezlem svým ovládá člověčenstvo, pýcha a dcera její nevěra otírá se o zákon Boží, skryté i veřejně brojí proti oltáři Páně a všemu, co pravému křesťanu svatého a velebného. Pýcha a strašné robě její, nevěra, rády by, kdyby možno bylo, pravdu obrátily v lež, nebe by upřely i peklo.

A bohužel, mnozí opravdu spustili se Boha, a opustili, jak žalmista dí, *prameny vody živé a volili cisterny. Spustošením spustlá jest země.* A v době tak strašné, kde nevěra s ďábelskou nenávistí útokem žene na církev a víru, nepomůže, aby věrní křesťané, a především ti, kdož posvátné poselství ve jmenu Kristově konají — kněží totiž, jen v zákrytu a v tichosti vzdychali a slzy vylévali nad nákazou tak strašnou; nýbrž oni úsilovně hledati musí pomoc pro ovečky své a té se jim podává sv. *missii pro lid*, kteráž vedena horlivými, právě apoštolskými kněžími činí u lidu našeho, nyní na mnoze z pravé cesty na okamžik svedeného, pravé divy. Viděli jsme to a předsvědčili jsme se o tom r. 1867, když i v osadě naší sv. missie, a o rok později i renovace sv. missie velebnými O. O. z shromáždění nejsv. Vykupitele konána byla. Onať zbožné duše u víře utvrdila, kleslé pozdvihla, lhostejné horlivostí naplnila, zatvrzelé k pravému pokání a obnovení duchovního života přivedla. Avšak i letos měli jsme příležitost o blahodárném ovoci této bohumilé pobožnosti se přesvědčiti. — Zavítaliť k nám opět velební kněží Redemptoristé, a sice důst. O. Antonín Mastalík, rektor kolegia na Karlově, s veleb. P. Vojt. Lexou, ze Sv. hory u Příbrami, kteří vzhledem na okolnosti a potřeby zdejší osady dne 3. t. m. zvláštní pobožnost na způsob sv. missie započali, a ji dne 7. v neděli čtvrtou postní všeobecným sv. přijímáním ukončili. Dojemná a s apoštolskou horlivostí kázali každodenně dvakráte, ráno totiž a večer o nejpotřebnějších pravdách sv. víry; mluvili o potřebě pokání, o nebezpečnosti s pokáním odkládati, o zpovědi, o nejsv. Svátosti oltářní, o modlitbě, o poslušnosti k církvi, o Rodičce Boží atd. Každé slovo jejich osvěcovalo náš rozum, klonilo k dobrému naši vůli, pobízelo mocně k slzám pravé kajicnosti, obracelo mysl naši

k Bohu, a naplňovalo zraněné srdce naše útěchou nebeskou. Díky buďtež jim za dobrodiní, která nám prokázali. Horlivostí svou dokázali toho vel. O. O., že po celý čas pobožnosti všechny prostory farního chrámu byly zbožným lidem přeplněny, a nával kajicníků tak veliký, že veleb. missionáři denně od 6 hodin zrána až do 7 hodin večer svátostí sv. pokání věřícím posluhovali. Milosti, kterých jsme při této pobožnosti účastnými se stali, jsou nescíslné.

Pročež komu na tom záleží, aby se království Boží na zemi rozšiřovalo, aby hříšníci se káli a sv. víra ve vlasti naší zkvétala: zasazuj se ze všech sil svých o konání sv. missií pro lid, kteréby v každé farní osadě konány býti měly. Pak by se ovšem nemuselo nad lhostejností naříkati, netečnost mnohých proměnila by se v horlivost, nevěra ustoupila by pravé víře, nádeje by se upevnila, a láska k Bohu a bližnímu by se v chladných srdcích lidských vzňala v mohutný, svatý plamen; pastýřové duší, nyní v hlubokém zármutku pohřížení nad spoustou vinice Páně, kterou bez značného prospěchu byli potem svým zalévali, pocítili by při sv. missii radostí duchovních nikdy netušených; a každý, komu církev jakož i spasení duší na srdci leží, musel by, vida úžasné účinky sv. missie, neskončené díky Pánu vzdávati a radostně zvolati: *A Domino factum est istud et est mirabile in oculis nostris!* — F. W.

Z Písku, 12. března 1869.

(Veřejná pobožnost duchovních. Requiem.)

Na den 10. března pozval nás důst. p. vikář Josef Šulc k pobožnosti, jakouž každého roku v Písku konáváme. O 9. hodině bral se průvod duchovních z děkanského domu do chrámu Páně, kdež jsme se pomodlili 7 žalmů kajících a každý svou sv. zpověď vykonal. Nebyli však toliko kněží, ale i pp. učitelové skorem z veškerých farností obvodu Píseckého přítomni, vykonávajíce s námi jako vždy jindy sv. zpověď.

Pobožnost tuto opět řídil jubilov. kněz, veled. konsistor. rada p. Frant. Bezděka, jenž o 10¹/₂ hod. obětoval nejdražší obět mše sv. s přechtenu assistencí. —

Po sv. přijímání veled. p. celebranta přistupovalo veškeré duchovenstvo, učitelstvo národních škol, jakož i žáci hl. školy Písecké ku sv. přijímání.

Po ukončení mši sv. konal veledůst. celebrant srdečnou řeč. Děkoval Pánu Bohu především, že v 81. roce mu popráno ku shromáždění tomuto promluvit. A jestliže vždycky rád to konával, letošního roku s

radostí dvojnásobnou a to proto, že to rok jubilea sv. Otce Pia IX., kterýž co nejvyšší hlava naší lásky a úcty zasluhuje, svou lidumilností i u jinověrců úctu vzbuzuje, jak toho řečník sám na svých cestách se vznešeným protestantem, z Říma přichozím, byl uslyšel. — Padesáte let živu býti, pravil dále, jest veliký dar, milost Boží; ale 50 let všechny snahy a síly své moci věnovati službě Boží, totéž věci, kteréž popráno nemnohým. To předeslav, jal se mluvit o dobrém užívání času, zvláště u věku mladém. A důkladně vylíčil záhubné následky nepoužitého aneb zmařeného mládí, poukázal i na výhody a radosti, jež v stáří pocítí, kdo v mládí vykonal, co mu bylo uloženo. Zvláště ku všem přítomným duchovním i světským učitelům se obraceje, prosil slovy starého Tobiáše, by vedli mládež ku všemu dobrému, k mravnosti, k modlitbě. — Slyšícím slova ta zejména napomenutí k milování Boha i bližního tanul bezděky na myslí obraz i slova miláčka Páně sv. Jana, an do chrámu v Efesu donešen shromážděným vezdy opakoval: „Synáčkové, milujte se vespolek.“ Netřeba podotýkati, že upřímná tato slova zkušeného kmeta mocně dojala všech přítomných. —

Po ukončených modlitbách denních byl pak na děkanství oběd. Při této příležitosti vzpomínáno zejména sv. Otce Pia IX. a jeho jubilea. Veškerí účastníci slíbili ku slavnosti této jubilejní všemožné dobré skutky vykonati. Mimo peněžité dárky, halěr sv.-Petrský i modlitby, oběti mše sv. a jiné dobré skutky upsány.

Dne 11. března bylo v děkanském chrámu Páně zpíváno slavné Requiem za ř. kanovníka Vinařického, jenž druhdy co střídunk Vltavo-Týnský na poradách zdejšího učitelstva podílu brával, a nad to i členem čestným zdejší „jednoty učitelské“ byl. Pro to a neocenitelné zásluhy jeho o školství, jak učitelstvo, tak i žákovstvo zdejších ústavů bylo této smutečné památce přítomno.

P. J. B.

Z Olomouce, dne 17. března 1869.

(Úcta sv. Cyrilla. Velehrad. „Našinec“.)

Oslavou sv. Cyrilla v den jeho úmrtí opět mocně se probudilo a utužilo církevní vědomí na Moravě i všude jinde, kde se památka tak vzácné události jako jest tisícátá ročníce smrti apoštolovy, mlčením nepominula. Rozebíráním života téhož světce Božího v den jeho úmrtí, ježto se důkladně dalo téměř ve všech chrámech slovanských na Moravě, poznal také náš lid moravský, býti jedno s lidem českým, se-

znali jsme šíři a rozsáhlost hranic velkodiecése Cyrillomethodějské, ježto obsahovala netoliko veškerou Moravu a Slovensko, nýbrž také sesterskou Čechii. Však chováte bratří Čechové! po dnes památku apoštolského úsilí Cyrillova a máte v úctě na starožitném Vyšehradě ve způsobu zbytku kaply svatoklementské. — V Litomyšli kaple sv. Klementa, vzbudována Otcem Cyrilem, tuším, již vzala za své. Všude, kde bylo sv. Cyrillovi působiti, budoval kaply k počtě sv. Klementa. Jelikož pak se toho druhu stopy v Čechách nalezají, jest dokázáno, že též apoštol také se o Čechy zasloužil a že tudíž od Čechův jak od Moravanův stejnou měrou ctěn býti má.

Záslužno jest, abychom my odchovanci cyrillomethodějsťi společně oslavili druhotiny sv. Otce a vůbec abychom se naučili společně konati a vydávati skutky života katolického. Osměluji se učiniti návrh v příčině této, nechťeje návrhem tímto nikterak jinačiti aneb rušiti jiné úmysly, jimižto oslaven býti může kmet náš ctihodný Pius IX. v národě cyrillomethodějském! Navrhuji totiž, abychom vedle jiných obětí, ježto jsme v tomto roce a za příčinou druhotin svatého Otce přinesli aneb ještě přineseme, také věnovali halíř na obnovu Velehradu. — Složmež se, opravmež a zvelebmež v roce tomto dvojnásob památném náš *společný* Velehrad, aby z úcty k hlavě církevní, slavící letos druhotiny, poctěn byl také sv. Cyrill v sídle svém. —

V Olomouci začal vycházeti nadějný list: „*Našinec*“, k němužto obrácíme usilovně zřetel čtenářských spolků v Čechách; na něžto se na Moravě netoliko v Olomouci, nýbrž také v Brně stížnost vede, že si časopisův moravských nevšímají. Vzájemnost vymáhá toho nutně, aby Čechové zájmy a záležitosti Moravské tak pilně pěstovali, jak my si Čechův vážíme začínáme, proti nimžto panovaly na Moravě ještě před nedávnem hrubé a mylné předsudky. Kdo našincem v Čechách jest upřímným a pravým, bude zajisté moravskému Našinci klestiti cestu — do spolkův čtenářských, v nichžto na svých cestách po Čechách jsme mnohdy shledali listy také německé ceny podržené; ale zřídka kde Mor. Orlici aneb smutným osudem zaslě Olomoucké Noviny, ježto vůbec požívaly úcty a si svým směrem na Moravě byly získaly vážnosti velké i valného rozšíření. — Morava, upřímná sestra drahé Čechie, má zvláštnosti mnohé. Kdo tyto zvláštnosti seznati chce, musí čtati listy moravské. —

K.

K R O N I K A.

Z Prahy. U *Všech Svatých* na hradě bude dnes v zelený čtvrtek v 8 h. tichá mše sv., při kteréž Tělo Páně se podávati bude cíř. k. úřadům, v 9 h. slavná mše sv. (J. Emin. p. kardinal), svěcení olejů, sv. přijímání duchovenstva i lidu, přenešení sv. hostií na oltář sv. Prokopa; mytínohou 13 chudým starcům; latinské kázání (letos p. kan. Bernard); odpoledne o 4 h. jitřní. Na velký pátek v 8 hod. české kázání, v 9 h. sv. obřady, pašie, přímlyvy, líbání sv. kříže, mše „*praesantificatorum*“, přenešení nejsv. Svátosti do Božího hrobu, něm. kázání; odpoledne ve 4 h. jitřní; návštěva Božího hrobu. Na bílou sobotu o 1/2 9. svěcení nového světla, paškálu, a v kapli sv. Václava křestní vody, pak u *Všech Svatých* zpívaná mše sv.; odpoledne v 5 hodin slavnost *Vzkříšení Páně*. Všecky tyto sv. obřady — vyjímaje svěcení svíce — vykonává J. Emin. nejdůst. p. kardinal, jenž též v neděli velikonoční u *Všech Svatých* bude sloužiti pontifikální mši sv., po kteréž udělí apoštol. požehnání spojené s plnomocnými odpustky pro všecky ty věřící, kdož z hříchů svých skroušeně se vyznali a nejsv. Tělo Páně přijali.

— Slavnost *Vzkříšení* (z mrtvých vstání) Páně bude se konati na bílou sobotu odpoledne o 4. hodině: u sv. Vojtěcha (u Prašné brány, c. k. vojsko), u Milosrdných bratří a na Karlově. — O 1/2 5. h. u sv. Josefa na Novém městě. — V 5 hodin v Týně, u sv. Ducha, u sv. Jindřicha, u sv. Ignáce, na Skalce, u sv. Apolináře, u sv. Mikuláše, u Karmelitek na Hradčanech, u *Všech Svatých*, u nejsv. Trojice v Podskalí, na Vyšehradě a na Smíchově. — V 6 h. na Strahově, v Loretě, u sv. Tomáše, u P. Marie Vítězné, u sv. Vojtěcha v Jirchářích, u nejsv. Trojice na Spálené ulici, u Matky Boží Sněžné, u sv. Štěpána, u sv. Petra, u sv. Havla, u sv. Haštala, u sv. Františka (křižovníků), u Dominikánů, v Karlíně, na sv. poli Malostranském, na Volšanech a v Bubenči. — O 1/2 7 h. u sv. Kajetána na Malé straně. — V 7 h. u sv. Jakuba a v Emausích.

— Pobožnost 40hodinná bude sekonati od 28—31. března a 1. dubna u sv. Bartoloměje v Konviktské ulici; od 2.—5. dubna u sv. Vojtěcha.

— Jeho Eminence nejdůst. p. kardinal-arcibiskup vydá se dne 27. dub. t. r. na vrchnopastýřskou cestu do vikariátu *Hroznětínského* (Lichtenstadtského) a částečně i *Toužimského* a bude udíleti svátost biř-

mování dne 28. dubna v Karlových Varech, 29. v Stanovicích; 1. května v Slavkově, 2. v Loktu, 3. v Dolním Chodově, 4. v Sedlci pro osadu tamější, 5. v Sedlci pro osady Hajdu a Novou roli; 6. v Ostrově, 8. v Hroznětíně, 9. v Kolojezdech (Rodisfort), 11. v Doupově pro osadu tamější, 12. kv. v Doupově pro osady Zakšov, Tocov, Žďár a Mětikalov. Na večer téhož dne 12. kv. J. Eminence nastoupí cestu do Prahy.

— *Plnomocné odpustky*. J. Sv. papež Pius IX. vydal breve dne 16. března t. r., kterýmž vzdává věřícím díky za tolikeré důkazy lásky osvědčené jemu v příčině kněžského jubilea, a propůjčuje *plnomocné odpustky* všem věřícím, kteříž dne 11. dubna t. r. v kterémkoli kostele nebo kapli mši sv. slyšeti budou a z hříchů svých kajicně se vyznavše přijmou nejsv. Tělo Páně, spolu pak se pomodlejí za obrácení hříšníků, za rozšíření víry katolické, za jednotu a vítězství katolické církve. Odpustky tyto mohou též věrným zemřelým ve způsob přímlyvy býti přivlastněny.

— Pořádek služeb Božích ve svatém témdni v c. k. *dvorní kapli* na hradě: Ve středu o 1/2 5 odp. tmavé jitřní (*Matutinum*); ve čtvrtek ráno v 9 h.; zpívaná mše sv., přijímání, průvod, odp. o 1/2 5 jitřní; na velký pátek: v 9 h. ráno pašie a ostatní sv. obřady; odp. o 1/2 5 jitřní; v 7. h. kázání o umučení Páně, zpěv „*Miserere*“, požehnání s ostatkem sv. kříže. Na bílou sobotu: v 9 h. ráno svěcení velikonoční svíce, proroctví, zpívaná mše sv. V neděli velikonoční v 6 h. odp. kázání, a požehnání.

— *Zlatý relikviář*, který duchovenstvo král. hlavního města Prahy sv. Otci Piu IX. k jeho kněžským druhotinám do Říma darem zašle, byl dne 23. a 24. t. m. od 10 h. z rána do 5 h. odpoledne v seminářském chrámě u sv. Salvatora na odív vystaven. Umělecké toto dílo zhotoveno jest v dílně Grohmannově dle starožitného relikviáře pocházejícího od stavitele chrámu sv. Vítského Petra z Gmyndu. Ozdobeno českými drahokamy obsahuje v sobě ostatky sv. patronů našich Václava, Vojtěcha a Jana Nep. Věnovací nápis na podstavci zní: *S. D. Pio P. P. IX. exactis X sacerdotiū lustris Clerus Pragae Bohem. X. April. MDCCCLXIX.* Co čestná stráž stáli při tomto vzácném skvostu vždy dva alumnové arcib. semináře. Vstupné se ovšem nežádalo, ale kdo chtěl, mohl milodar svůj pro sv. Otce vložit do schránky, která se u dotčeného relikviáře nacházela. Za prvý den sešlo se 17 zl. 66 kr.

— *Z Bezdědic.* S radostí sdělujeme, že se množí počet lidumilů, kteří své dárky a příspěvky k účelu zřízení školy v našem nešťastném Běhčíně (viz č. 6. Blah.) dobrovolně zasílají. Od toho času bylo nám zasláno: Od Jeho císař. kr. Veličenstva císaře a krále Ferdinanda 400 zl. Od duchovenstva vikariátu Hořovického přispěním důst. p. kanovníka a vikáře Frant. Ehrenbergera 50 zl.; od duchovenstva vikariátu Česko-brodského, přičiněním důst. p. vikáře Fr. Jandy 34 zl. 50 kr., z obou těchto vikariátů na zbožný úmysl oslavení druhotín Pia IX.; od duchovenstva vikariátu Královického snahou důst. p. kanovníka a vikáře Jana Hungra 8 zl. 60 kr.; od vys. důst. p. kapitolského děkana v Staré Boleslavi Jos. Horčice 5 zl.; od důst. p. vikáře Brandýského Ant. Slavička 3 zl.; od důst. p. kanovníka a vikáře Krivoklátského Kar. Hyny 70 kr.; od důst. p. faráře Jos. Vorla v Zdicích ještě 3 zl. 30 kr.; od paní Josefiny Rudové v Praze (sbírka dám amerického klubu) 35 zl.; od p. Jul. Seiferta, c. k. notáře v Hořovicích 5 zl.; z redakce „Correspondenz“ 1 zl.; ze Smřic od neznámého 50 kr.; od Karlínského dobrodincům vzdáváme díky nejsrdečnější a voláme: „Zaplat Pán Bůh!“ *A. B.*

Z Říma. Vojsko papežské čítalo na konci r. 1868 v celku 16334 mužů, a sice podle národnosti nejčetnější jsou Vlachové, jichž jest 8240; po nich následují Francouzové 2930, Hollandanů jest 1713, Němců 1154, Švýcarů 970, Belgičanů 678, Američanů z Kanady 234, Angličanů 184, Rakušanů 88, Rusů 52, Španělů 42, ze severní Ameriky 18, Portugalců 13, 4 Afrikáni z Tunisu, 3 Turci, 3 Syrští, 2 Švédové, 2 Brasiliani, 1 Marokkán, 1 Mexikán, 1 Peruvían a 1 z Oceánie.

Z Bavorska. V únoru t. r. byli v jednom hostinci města Straubinku shromážděni někteří vzdělancové, jenž nad míru živý hovor vedli, mluvíce o sbírkách, jež katolíci bavorští zařídili za příčinou 50letého kněžského jubilea papeže Pia IX. Do téhož hostince přišel i venkovan a uslyšev útržky vzdělaných pánů podotknul, že nikomu nepřisluší horšiti se nad onou sbírkou, ješto nikdo není nucen k příspěvku a zůstává katolickým křesťanem i ten, kdo ani krejcaru nedá. „Tot pravda,“ odpověděl jeden z pánův, „ale pomyslete, co tu zase peněz vyjde ze země!“ „I což,“ odveče bodrý venkovan, „nebude to zajiště dělat ani 30 milionů zlatých, kteréž vyšly ze

země, když jsme je r. 1866 museli zaplatiti Prusákům. A mimo to papež nám zajiště ani píf země neodejme.“ Vzdělanci hleděli jeden na druhého a brzy se z hostince vytratilí.

Z Pruska. Ve Vratislavi až do podzimku r. 1868 zpívali ponocní po starodávném obyčeji německým jazykem svou průpovídku: Uhodila desátá atd. hodina — chval každý duch *Hospodina*.“ Jmeno Boží se však nelíbilo některým neznabohům, kteříž raději o všem jiném slyšeti chtějí, jen nikdy o Pánu Bohu; i doléhali na magistrát a tento skutečně podle zásad „náboženské svobody“ (!) zapověděl ponocným zpívati; od té doby jen hvízdají, jako na železné dráze.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. *Matějček*, arc. ceremonář, 18. března (nar. v Bezděkově u Klatov, 26. dubna 1834, vysv. 2. srpna 1857);
- p. Augustin *Lohr*, kaplan ve Falknově, 18. břez. (nar. v Planě 5. říj. 1838, vys. 30. července 1865);
- p. Fr. *Cebuský*, farář v Družci, 20. břez. (nar. v Nymburku 11. září 1825, vys. 27. července 1851).

Vyznamenán jest:

- p. Matěj *Kur*, farář v Skramníkách, jmenován sekretářem vik. Č. Brodského.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Jirák*, kapl. v Zásmukách, za adm. do Drahotudice;
- P. Josef *Pfob*, křížov., kaplan z Chebu do Chlumu Král.

Uprázdňená místa:

Místo *kanovníka* (německého kazatele) při metropolitním chrámu sv. Víta v Praze, od 17. března.

Drahotudice, fara patron. p. Fr. Steidla, od 17. března.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Vacek*, děkan v Blovicích, bisk. notář, tajemník vikar. Nepomuckého, 23. března (nar. v Kamenici 24. června 1806, vysv. 25. července 1831, proslul co spisovatel pod jmenem „Kamenický“);
- p. Frant. *Schmidinger*, b. vikář a školdozorce Horažďovický, kons. rada, farář ve Volenicích, 10. března, (nar. v Strakonicih 27. břez. 1801, vysv. 26. srp. 1827).

Milodary. Pro sv. Otce: Paní baronky Františka a Johanna Vražda z Kunvaldu po 5 zl. = 10. zl.

Spolku sv. Bonifácia: V. A. Hajný 1 zl.

Vydává se
5., 15. a 25.
zářného měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v katol. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedošlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

KLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupectvích
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroční: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Jenom v expedici
Celoroční: 3 zl. — kr
půlroční: 1 zl. 55 kr

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné ční národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Kněžské druhotiny pap. Pia IX. I. Pastýřské listy nejdůst. pp. biskupů Českých

v té příčině vydané.

I. Pražský, daný d. 24. února.

Slavný a radostný bývá to den, když nově svěcený kněz první mši sv. slouží — své prvotiny slaví; celá rodina i obec, v nížto se zrodil, těší se a plesá, když mladistvý, od biskupa právě na kněžství pomazaný sluha Boží u prostřed rodáků a krajanů, za přítomnosti milých přátel, ba často i drahých rodičů svých kráčí k oltáři Páně, by s čistým srdcem a nevinnými rukama na osvětě kněžského úřadu svého poprvé konal ujezdrazší obět novozákonnou; tuť zajisté každá mysl věrná zbožně bývá dojata i povznešena.

Když však ten který kněz po celé půlstoletí povinnosti svatého úřadu svého věrně byl plnil, když výroční památka prvotiny jeho po padesáte se přiblížila, a on co ctihodný kmet v den druhotin svých opět k oltáři vystupuje, aby v podvečer svého života nejsv. obět Bohu zase podal: pak ovšem rodičové jeho snad již dávno v Pánu zesnuli, z příbuzných nemnozí na živě zbývají, a osadníci, kteří jej před padesáti lety čestným průvodem do chrámu Páně byli provázeli, z největší části odpočívají v pokoji. Vsať ani tehdy stařícký sluha Páně nebývá bez čestného průvodu. Onť dlouholetým působením vychoval sobě novou osadu, získal novou duchovní rodinu, pro kterouž pracoval, za kterouž se modlil, s kterouž tudíž svazky světějšími, nežli jsou ony krve, spojen jest, a kteráž v den druhotin s dětinnou úctou jej obstupuje, s nábožným pohnutím a s synovským vděkem k oltáři Božímu provází.

Nejmilejší! na světě jest osada jedna, kteráž přesahuje objemem a daleko převyšuje významem všechny farní okresy, vše-

cka biskupství katolická, poněvadž je všechny v sobě uzavírá. Osada ta jest církev svatá a duchovním přednostou, nejvyšším pastýřem jejím jest náměstek Kristův, biskup Římský, nyní náš svatý Otec, papež Pius IX.

Již více než 22 let řídí a spravuje On církev Boží, a letos dne 11. dubna bude tomu padesát roků, co nejvyšší tento pastýř stádece Kristova, co sv. Otec náš Pius IX. v nepatrném jednom kostelíčku Římském jako mladistvý nově vysvěcený kněz první převzatou obět Bohu přinesl. Osadou tohoto vznešeného jubilanta jest celá církev katolická a tudíž také celému katolickému křesťanstvu přísluší, aby druhotiny jeho za nejvroucnějšího účastenství slavilo.

Arciť pravda jest, že sv. Otce osobně neznáte; zřítí jeho milostnou tvář, nebylo Vám ovšem dáno; ale proto není sv. Otec nikomu z nás cizím a neznámým, vždyť on naším nejvyšším knězem, učitelem a pastýřem jest, naším vůdcem na cestě spasení, naším náčelníkem v boji duchovním. Za takovýchto vzájemných svazků netřeba osobní známosti aneb tělesné přítomnosti; jelikož obcování Svatých nás s nejvyšší viditelnou hlavou naší pojí úžeji a pevněji, než kdybychom na jednom místě a pod jednou střechou spolu obývali. Vždyť i nejvyšší neviditelná hlava naše, Spasitel náš Ježíš Kristus, jenž po pravici Boha Otce trůní, skrze obcování Svatých povolal nás ku společenství a sjednocení s Sebou samým; a prostředkem tohoto Kristem Pánem zřízeného a požehnaného spojení stávají se všickni svatí a vyvolení nebešťané našimi spoluoudy, přátely a bratřími. Z tohoto obcování Svatých plyne tedy, že sv. Otec Pius není nám cizincem, nýbrž že co nejvznešenější přítel a nejlaskavější otec náš trvá s námi v nejužším spojení.

A v skutku zasloužil sobě toho na náš

Pius IX., abychom jej co nejlaskavějšího Otce ctili a milovali. Kdo sečte ty boje, útrapy a hořkosti, které on během těch dvaceti dvou let svatého úřadu svého pro církev zakusil a vytrpěl? Kdo by neznal onu neohroženou statečnost, sílu a spolu onu mírnost a klidnost, kterou na vzdor nejužravějším útokům četných nepřátel osvědčil ctihodný tento kmet? On zajisté vznešenou moudrostí hájil a chránil to, co nám pod sluncem má být nejdražší: církev a víru svatou a to v té míře, že splněno na něm očividně zaslíbení Spasitele řkoucího: „Ty jsi Petr, a na této skále vzdělám církev svou a brány pekelné nepřemohou jí.“

Zajisté tedy slušno a spravedlivě, abychom milující sv. Otce Pia pro Krista, pro zásluhy jeho o církev a víru, jakožto věrné dítky vřelé účastenství brali na této jubilejní slavnosti, kterouž sv. Otec v Římě konati a kterouž zároveň po veškerém okřesku zemsčím s jásotem zbožným provázeti bude veškerý svět křesťansko-katolický.

Abychom i my věřící tohoto arcibiskupství Pražského co spoluúdobné velikého stáde Piova zúčastnili se vřele a vděčně v jubilejní slavnosti společného otce a velekněze našeho, k tomu vás, Nejmilejší! co biskup Váš snažně vyzývám.

Za tou příčinou nařizují, aby v druhou neděli po Velikonoci velká mše sv. po všech farních kostelích co nejslavněji byla konána, po nížto má následovati chvalo zpěv Ambrosianský: „Tě Boha chválíme“ — na poděkování milému Pánu Bohu za všechny milosti, sv. Otci Piovi prokázané. Odpovědne pak v touž neděli budiž po tři hodiny vystavena nejsvětější Svátost oltářník veřejnému uctění, abychom Pána života prosili, by zbožného trpitele a reka, papeže našeho Pia i nadále svou milostí opatrovatia chrániti ráčil.

Dále z celého srdce schvaluji právě křesťanský úmysl v naší vlasti projevený, aby totiž den kněžských druhotin sv. Otce co možná nejvíce dobrými skutky byl oslaven. Proto důvěrně vybízím nábožnou mysl Vaši, abyste kromě vřelého účastenství v slavných službách Božích své radostné a vděčné city k sv. Otci osvědčili podle možnosti konáním dobrých skutkův, i abyste dobrovolnými milodary, ježto pode jménem „halfre sv.-Petrského“ známy jsou, sv. Otci u veliké tísní přítomných dob z křesťanské štědrosti přispěli.

Doufaje, že tato slova moje naleznou

v laskavých srdcích Vašich žádoucího ohlasu, neopomím modliti se za Vás bez ustání o všeliké dary duchovní a uděluji Vám svého vrchnopastýřského požehnání ve jménu Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista. Amen.

2. Kralohradecký, daný 22. února.

Veliká jest to a nezasloužená milost, když Bůh člověka k důstojnosti kněžské povolá a péči jeho svěří duše, které jednorozený Syn jeho předrahou krví svou vykoupil. A tudíž jest to opravdu veliká a kromobyčejná milost, když knězi a duchovnímu pastýři dostane se toho štěstí, že dožil se roku padesátého na vinici Páně a v službě jeho svatyně, v níž, jak dí žalmista, *lepší jest den jeden nad tisíce jiných.* (Ž. 83, 11). Za touž příčinou konává se v katolické církvi památka padesátiletého kněžství s obzvláštní slavností, jejímž středem jest nejsvětější obět novozákonní, kterouž jubilant Hospodinu všemohoucímu přináší. Když pak duchovní ten kmet téhož dne, na který před padesáti lety první mši svatou byl sloužil, k oltáři přistoupí, aby Pánu obět chvály a díky svých podal, aby svrchovaného velebil za veškerá smilování, jimiž se mu po celý kněžský život propůjčoval, aby Bohu svému díky činil za všechny milosti, kterýmiž v svatém jeho povolání štědře ho obmyšlel, by o svém vlastním a jemu svěřených spasení pracovati mohl: tu vrací se téměř nazpět dávná jeho mladost, plamen svatě vroucnosti, s kterou co novosvěcený kněz první nejsvětější obět mešní Všemohoucímu přinášel, vznikne poznovu v duši jeho, a srdce jeho přetéká svatou radostí, kterouž lze cítiti, nikoli však vysloviti.

Než však radost tato není jen výhradní jeho radostí; neboť celá osada farní bere podíl na slavnosti duchovního svého pastýře. Mladí i starší doprovázejí ho k oltáři, aby i při svaté oběti, kterou koná, srdci jeho blízcí byli, aby od něho co kněžského oslaveného kmeta požehnání dosáhli, jemu aspoň svým radostným pohledem upřímnou sdílnost projevíli a milosti od Pána Boha mu udělené ze srdce přáli. Ano všude, kde poměr duchovního správce k věřícím takový jest, jakým býti má, kde duchovní ovečky svého pastýře co služebníka Božího, svého učitele a vůdce na cestě spasení a svého duchovního otce v uctivosti mají: tam jest padesátiletá památka prvotín jeho dnem radostným pro veškerou farní osadu.

A právě takový, všem věrným synům a dcerám sv. katolické církve radostný

den Vám, Rozmilí v Kristu, dnes zvěstují. Duchovní správce, nikoliv malé osady, nýbrž katolické po veškerém světě rozšířené církve, onen věrný pastýř, jehož péči dvě stě milionů katolických křesťanů svěreno jest, bude slaviti padesátileté kněžské druhotiny své.

Svatý Otec Pius IX., jenž v osobě svatého Petra od Pána povolán jest, aby pásł beránky a ovečky, aby řídil celou církev jeho, přijal dne 10. dubna leta Páně 1819 svátost svěcení kněžstva a doplní tudíž, jak od Pána Boha doufáme, dne 10. dubna letošního roku padesát let kněžství svého.

Již od 21. června roku 1846, tudíž skoro plných 23 let, stojí Pius IX. co náměstek Kristův a hlava církve na nejvyšším stupni důstojnosti kněžské, a lesk jeho vznešených ctností činí ho ozdobou apoštolské Stolice a chloubou veškeré církve. Avšak právě proto jest též terčem nenávisti a pronásledování všem, kdož by, kdyby možno bylo, království Kristovo na zemi, jeho sv. církev rádi zničili, a svět svým novým lichým evangeliem, evangeliem to nevěry a nemravnosti obmyslili.

Co tento vši lásky hodný, jako kněz i co člověk v pravdě svatý nejvyšší biskup na stolici Petrovu zasednul, a správu veškeré církve na bedra svá pojal, byla mu papežská koruna *korunou věru trnovou*, byl život jeho ustavičnou *cestou křížovou*. Vše, co po těch 23 let v neustálém boji s protivníky víry křesťanské, s nepřátely božského i lidského řádu ku prospěchu církve Boží vykonal a pro jméno Pána Ježíše přetrpěl, zapsáno jest v knize života a dojde časem svým zasloužené koruny.

Avšak již i zde na zemi oslavil Pán věrného a těžce zkoušeného služebníka svého, tak že každá nová zkouška, kterou naň dopustil, stala se vždy příčinou květsí jeho oslavě.

Jej stíhá hana, utrhaní a všemožné příkoří; než ale čím hlouběji protivníci ho snížiti usilují, tím více roste vážnost jeho u katolických národů, tím vroucnější stává se úcta, s níž vstříc mu přichází všeobecná církev.

Nevděkem vlastních poddaných donucen opustit musel na krátký čas hroby apoštolův a vzdálit se z města, jehož všecken lesk a dosavadní sláva jediné ze stolice Petrovy vychází; avšak od trůnu svého násilím odloučený apoštolský uprchlík opanoval veškerá srdce katolická, v nichž láska vě-

řících připravila mu stánek, z kterého nevypudí ho moc žádná.

Zradou a násilím oloupen byl o větší část svých zemí; za to však obětovná láska jeho synův a dcer neumdlévá od více let, společnému otci svému aspoň z části nahrazovati, co mu zeměchtivost nepřátel jeho byla odcizila.

Protivníci církve chtěli světu namluviti, že papežství se přežilo, Pius IX. že posledním jest papežem, a plesali již, že nedolatelně padnouti musí; — a ejhle! biskupové celého světa a s nimi všickni věrní katolíkové řadí se s podivuhodnou jednomyslností kolem potupeného, pronásledovaného a oloupeného nástupce Petrova, kterýž s nepodvratnou důvěrou v Boha prápor sv. kříže pevně drží a nejsvětější statky človecenstva, pravdu totiž Kristovu a mravy křesťanské proti dorážejícímu novému pohanství s myslí statečnou chrání a brání. Duch jeho je oživuje, jeho hlas je vede, jeho víra je sílí, jeho příklad jim ve svatém zápasu myslí dodává. A tak právě za dnů našich, kdež mnozí se domýšleli, že papežství musí vzíti za své, osvědčuje se to zřejmě, že nejvyšší biskup Římský od Boha ustanoveným *živým a oživujícím* středem katolické jednoty jest, že Kristus Pán církev svou na skále Petrově založil, a že brány pekelné tuto skálu právě tak podvrátiti nedovedou, jakož církev Boží nikdy nezmohou.

V písmě svatém praví Hospodin o spravedlivém: „*Poněvadž ve mne doufal, oslavím jej: dlouhosti dnů naplním jej a ukáži jemu spasení své.*“ (Žalm 90, 14.) Slova tato písma podivuhodně na Piov IX. se vyplnila. Ve všech potřebách, nebezpečnostech a souženích byl Bůh jeho jedinou nadějí, jeho jediným útočištěm. A týž svrchovaný Pán oslavil jej již na zemi, prodloužil dny pozemského jeho putování až do vysokého stáří kmetského a chystá mu tu nevyslovnou útěchu, že v Římě, kde co prostý kněz první mši svatou obětoval, jako nejvyšší hlava svaté církve padesátileté druhotiny své slaviti bude.

Mohla-by tato radosti plná slavnost sv. Otce zůstatí v církvi snad bez povšimnutí? O nikoliv! Čerstvý vánek navracujícího se jara budí tentokrát netoliko přírodu ze zimního spánku, onť budí též katolická srdce k nové činnosti a vybízí je k novému osvědčování církevního smýšlení.

Jak daleko sahá katolická církev, všude konají se velkolepé přípravy, aby věřící padesátiletý výroční den kněžství sv. Otce

spůsobem důstojným s ním společně slaviti mohli. Biskupové a kněží, katolické jednoty a osady vynasnažují se jedni přes druhé, aby při té příležitosti náměstku Kristovu příslušnou poctu, svou synovskou lásku a nejhlubší oddanost slovem i skutkem projevíli a zřejmě osvědčili, že den jeho kněžských druhotin dnem svaté radosti jest pro církev veškerou.

A tak tomu také býti má, Rozmilí v Kristu; neboť my všickni, jenž tak šťastni jsme, že náležíme ku církvi katolické, jsme dle slov Apoštolových *jedno tělo v Kristu* (Řím. 12, 5.), jehož viditelnou hlavou nástupce sv. Petra jest. *Trpí-li ale, jak podotýká tentýž Apoštol, co oud jeden, trpí spolu s ním všickni oudové: pakli jeden oud se oslavuje, radují se spolu s ním všickni oudové.* (I. Kor. 12, 26). Kterak by neměli tím více radovati se všickni oudové, když *hlava* se oslavuje? Jak by neměli všickni věřící v Pánu plesati a Všemohoucím velebiti, že nejvyššímu Pastýři církve své v těch mnohých souženích a pronásledováních dal tak vysokého stáří se dočkat i den uzříti, kterýž náleží mezi nejkrásnější dny kněžského jeho života?

Rozmilí v Kristu! I my všickni údivě jsme tajemného onoho těla Páně. I my s uctivostí uznáváme Pia IX. za svého laskavého Otce, za svého věrného duchovního Pastýře. Proto důvěřuji se ve Vás, že k této slavnosti, na níž milionové našich bratrů a sester se těší, nebudete lhostejní, nýbrž spíše vmísíte se ve všeobecný jásot katolické církve a se zbožnou radostí spolu slaviti budete památku kněžských druhotin sv. Otce.

Jsa té důvěry ve Vás, a chtěje Vám poskytnouti příležitost, abyste svou uctivost a lásku k sv. Otci před světem okázati a své modlitby za hlavu svaté církve ve společné pobožnosti vykonati mohli, ustanovuji, jak následuje.

1. Poněvadž svatý Otec dne 11. dubna roku 1819 svou první mši svatou Pánu Bohu obětoval, konati se bude na týž letošní výroční den, který na neděli 2. po vekeňkách připadne, památka kněžských jeho druhotin, v sobotu pak večer, totiž dne 10. dubna všeobecným vyzváněním se nastávající slavnost ta oznámí.

2. V památný den samý bude ve všech farních, klášterních a též jiných chrámech, kdež veřejné služby Boží se konávají, po přiměřeném kázání slavná mše svatá s chvalo zpěvem svatého Ambrože obětována a při každé mši svaté, která téhož dne

bude sloužena, církevní modlitba za papeže se vykoná.

3. V tu neděli odpoledne bude se před slavně vystavenou nejsvětější Svátostí od 3 až do 6 hodin společná pobožnost odbývati, kteráž litaní ke všem Svatým a udělením požehnání s velebnou Svátostí se ukončí.

An, Rozmilí v Kristu, nepochybuji, že co věrné dítky sv. církve v této pobožnosti s radostí se účastníte, a za veškerou církev, jakož i za její se všech stran obklíčenou hlavu vroucí modlitby své Pánu Bohu obětovati budete, nemohu zamlčeti, že za příčinou této blížíci se slavnosti ve všech biskupstvích císařství rakouského a vůbec všech zemí katolických dobrovolné dárky se sbírají, které co synovská obět katolických křesťanů sv. Otcí o jeho kněžských druhotinách věnovány býti mají.

Nemám ovšem náměstek Kristův dárkův našich zapotřebí pro sebe; onť pro osobu svou nepotřebuje více, než nejnižší z kněží jeho; avšak on potřebuje naší podpory, aby mnohé i veliké ony výlohy zahraditi mohl, jakých vyžaduje správa veškeré církve; on jí nutně potřebuje, aby snáze ubrániti se mohl loupeživých nepřátel, kteří jen na příhodnou chvíli čekají, aby ho o poslední zbytek jeho zemí připravili a tak zároveň toho docílili, by úřad nejvyššího pastýře svobodně a neodvisle, jak toho ku blahu církve svaté nevyhnutelně zapotřebí jest, vykonávati nemohl.

Nechťjme tedy ani v tomto ohledu zůstávati za ostatními bratry katolickými; a pakli nám tak hojných obětí poskytnouti nelze, jaké se scházejí v jiných zemích, aspoň dle možnosti své dobrou vůli osvědčme.

Proto mne to velice těší, že velebné duchovenstvo z některých střídnicťv mého vyzvání přešlo a z popudu vlastního srdce milodárky pro sv. Otce mně již zaslalo. A to právě mne naplňuje nadějí, že i Vy, milí Synové a Vy, drahé Ovečky moje, této příležitosti ochotně užijete, abyste sebe skrovnější obětí lásku svou k sv. Otci osvědčili a ku zvýšení radosti té něčím přispěli, kterouž mu obětovnost duchovních jeho dítek ku dni padesátiletého jeho kněžství připraviti touží. Kdo však takovou chudobou sevřen jest, že ani s vdovou v evangelium dva halíře obětovati nemůže, ten může aspoň jiný nějaký dobrý skutek na úmysl sv. Otce vykonati a takto v příští památné slavnosti se zúčastniti.

Když pak vznešený kněžský kmet, blahopřáním veškeré církve provázen, tak četnými důkazy úcty a lásky a oddanosti od svých dítek potěšen a vzpomínkami na všechny milosti, jimiž Bůh přehojně ho obmyslil, a na všechny zkoušky, které naň dopustil, dojat, v ten slavný den k oltáři přistoupí, aby kněžskou a jubilejní obět svou Hospodinu podal: jaké myšlenky, jaké to city povznášeti budou v tomto svatém okamžení velkou duši jeho?

Nejsem ovšem s to Bohem nadšené a láskyplné srdce jeho naskrz proniknouti; než však vím a s úplnou jistotou tvrditi mohu, že modliti se bude za veškerou církev, že vzhůru k nebesům pozdvihne apoštolské ruce své a všem dítkám svým blízkým i dalekým s celou vroucností lásky své žehnati bude.

Nuže tedy, odplacující lásku sv. Otce k nám opět svojí láskou k němu, budmež v památný onen den s rozhojnenou pobožností na modlitbách jeho pamětlivi a volejme z hlubokosti srdce svého s žalmistou: „*Hospodin zachovej Ho a obživ Ho, a blahoslaveného učiní Ho na zemi a nevydávej Ho v vůli nepřátel Jeho.*“ (Žalm 40, 3.)

Kéž milostivě vyslyší Pán pokorné prosby naše, a věrného služebníka svého, jež ku správě církve své za času přetěžkého povolal, nám dítkám jeho na dlouhá leta ještě zachovati, jej svou milostí slítni a úmysly jeho nepřátel překazitiráci! Kéž Všemohoucí vyplní nejrůznější přání srdce jeho a zaslepenému, svedenému, o víru a vnitřní pokoj připravenému světu oči otevře, aby tento poznal, že *není jiného jména pod nebem daného lidem, skrze které bychom měli spasení býti*, (Skutk. apošt. 4. 12.) mimo jméno *Ježíš*, a že jen kajícím navrácením-se k Ukřižovanému, z jeho rukou světla pravdy, s pravdou pravé svobody a se svobodou pokoje synův Božích opět dojíti může.

Milost Pána našeho Ježíše Krista budiž se všemi Vámi! Amen.

3. Budějovický, d. 12. února.

Rozmilí v Kristu Pánu! Radostné vám dnes přináším poselství, jehož ozvěna rozléhá se po veškerém katolickém světě oboru, a z něhož jak nic nepochybuju plesati bude i vaše věrné a upřímné srdce.

Svatý náš Otec, papež Pius IX., kteréhož Prozřetelnost Boží posadila na apoštolskou stolicí Petrovu, jež jednorozený Syn Boží pro zachování jak vnitřní tak i

zevnitřní jednoty církve své učinil nejvyšší její viditelnou hlavou a svým náměstkem zde na zemi, a jemuž právě tak jako sv. Petru svědčí ta věčně památná slova: „*Ty jsi Petr, a na té skále vzdělám církev svou, a brány pekelné nepřemohou ji, a tobě dám klíče království nebeského, a cožkoli svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi, a cožkoli rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi*“; svatý náš Otec Pius IX., ku kterémuž dále tak jako ke sv. Petru řečena jsou od Pána i ta slova: „*Pasíž beránky mé, pasíž ovce mé*“; svatý Otec papež Pius IX. pravím, kterýž v nepřetržené poslušnosti jest 258. nástupce apoštola sv. Petra, prvním z kněží a biskupů a nejvyšším od Boha nám zřízeným pastýřem a vůdcem k životu věčnému, bude bohdá s pomocí Boží dne 10. dubna b. r. slavití padesátiletou památku svého, na kněžství posvěcení.

Óraduj se svatý Otče z velevítaného a přeslavného dne toho, ve kterýž před 50 lety vzkládáním rukou biskupských udělena Tobě byla ta nevyvázná milost kněžského posvěcení! Raduj se radostí odvojenou a díky vzdávej Hospodinu nebeskému, že jsi uprostřed tak mnohého utrpení, kteréhož jest Tobě okoušeti už od 23 let, co na apoštolské stolicí Petrově sedíš, nezanedbal milosti, kteráž dána jest Tobě před 50 lety vzkládáním rukou.

Avšak přeslavný den tento jeho budiž i nám všem dnem veliké radosti. Potká-li dobrého otce radostného cos, radujou se tomu jeho děti, raduje se z toho celá rodina. Pius IX. jest otec všech věřících, a my všickni jsme jeho děti, od Bohamu svěřené. Ó jak bychom tedy v této jeho radosti nebrali nejsrdečnějšího účastenství!

Staroslavný, svatý Řím činí ke dni tomuto veliké přípravy; celý katolický svět se těší na den ten; dvě stě milionů věrných katolíků jak v naší části země tak i v jiných za mořem ležících s nedočkavostí pohlížejí ke dni tomu, kdy nejvyšší pastýř a otec jejich dokoná půlstaletí svatého kněžství svého. A my bychom se neradovali ze dne toho? Budějovická diecése, která tak mnoho, tak přemnoho počítá věrných duší a upřímných dětí svaté církve katolické, neměla by se radovati se svatým Otcem svým? —

Není na světě důstojnosti ctihodnější, vznešenější a světlejší nad důstojnost papežskou, nad důstojenství náměstka Kristova na zemi. Protož také každý věrný ctitel Syna Božího s největší uctivostí k němu pohlíží. Ze všech končin světa, z nejbudnějších krajín putují lidé do Říma, aby

ho poctili a požehnání jeho obdrželi. Kdo pak jednou měl tak jako já to štěstí, patřiti do jeho andělskou líbezností a přívětivostí zářícího oka, a užítí nad sebou žehnající jeho ruku, tentž zajisté nazapomené na věky na ten slavný okamžik. Po celé jeho osobnosti vylita jest taková vznešená velebnost a taká láska a dobrotivost, že kdokoli před něho předstoupí, ať katolík anebo nekatolík, chtěj nechtěj dojat a uchvácen býti ve svrchované míře.

Jakkoli sv. Otec Pius IX. pouhá jest láska a dobrota, a s každou strastí a bédou lidskou maje nejsrdečnější soustrast pomáhá nevyčerpatitelnou dobročinností svou všady i na místech nejvzdálenějších všem sklíčeným a trpícím; jakkoli ve svém milujícím srdci zavírá a nosí vešken svět, a z lásky své otcovské nevylučuje nikoho: avšak sám, staříkž to kmet 77letý, přebudíž Bohu žel, nenalezá u světa, ve zlém postaveného, ni spravedlnosti, ni outrpnosti. Jako Pán Ježíš byl židům a pohanům pohoršením a kamenem urážky, tak i sv. Otec Pius nenáviděn jest a pronásledován od světa. Stává proctví, kteréž na všech papežích, o nichžto platilo, posud naplněno bylo. O nynějším panujícím papeži to starobylé proroctví vypovědělo, že bude „kříž z kříže“, a hle to předpovědění se na něm vyplňuje na vlas. On vpravdě jest „kříž z kříže“, neb už od 23 let nese těžký kříž a mučnickou korunu.

A proč, tážete se, moji Nejmilejší? Proto, že stojí neoblomný a nepohnutý co pevná skála uprostřed útoků, kteréž proti němu, sloupu to a obranci práva, spravedlnosti, pravdy a víry Boží, činí Bohu odcizená, o úplný jak společenský tak i náboženský převrat vší silou se zasazující strana nevěrců a revolucionářů. Tito nepřátelé kříže Kristova a církve katolické, jenž by rádi podkopali všecky sloupy, na nichžto spočívá společnost lidská, jsou i jeho nepřátelé, a sice tím zuřivější, čím přednější jest to místo, kteréž v církvi zaujímá, a čím svědomitěji hájí zákona božského i lidského. Že jim je v cestě a v dosažení bezbožných úmyslů překáží, proto uvalil na hlavu svou jejich hněv a nenávisť. Domnívajíce se, že by cíle svého snáže dosáhli, kdyby ho mohli zloupiti ze statků, kteréž mu prozřetelnost Boží k samostatnému, neodvislému řízení církve svěřila, a kdyby ho učinili poddaným a služebným některé zemské vládě: počali tím, že mu už tři pětiny nejpěknějších zemí jeho pobrali, a že nepřestávají pobuřováním lidu, vysíláním Garibaldských žoldnčů, vraždami, zakládáním ohně a otravováním věrných pa-

pežských vojínů o to pokoušeti se, aby mu pobrali ještě i tu poslední malou část země, kterouž posud má v držení. Řím prý musí se státi hlavním městem národu Italského, a protož má sv. Otec ustoupiti a vzdáti se světské vlády své. Poněvadž však hájí svého práva, a ustoupiti nechce, proto zuří proti němu ten zběsilý vztek.

Než ale proč pak sv. Otec není jim po vůli a nechce se vzdáti světské vlády své? Proto, moji Rozmilí, že nemůže a že nesmí, leda by se proti Bohu a církvi prohrěšil a svědomí si obtížil. Suď milý křesťane, jak bysi ty jednal, kdyby někdo přišel od tvého domu, kterýž jsi po svých milých rodičích zdědil a pravil k tobě: Ustup mi a odejdi, já chci býti pánem v tomto domě. Vím, co bysi učinil, a kdyby teď ten lupič tě nazval rušitelem pokoje, a všady na tebe pokřikoval, že nechtěje mu býti po vůli děláš rozbroj a různice, vím též, co bysi učinil. A tak právě se to má se sv. Otcem. On hájí svého práva, a nejen práva svého, nobrž veškeré církve, ano vůbec všeho společenského práva, když zastává se dobrého řádu světa s výše apoštolské Stolice své praví: Nepokradeš, nevezmeš, což tvého není. Či má snad náměstek Kristův, strážce Boží pravdy a mravného zákona svým slovem, svým příkladem schváliti a potvrditi zásady, kteréž všeliký spravedlivý majetek lupičům v šanc dávají, a jichžto konec by byl, kdo s koho ten s toho? Zdaž by to nečelilo proti zákonu Božímu, proti právu a spravedlnosti, proti bezpečnosti veškeré společnosti lidské, kdyby sv. Otec lupičům těm dobrovolně ustoupil?

Hned na počátku 4. století nabyla apoštolská Stolica Petrova nadacemi nábožných velmožů některých pozemností, kteréž postupem času rozličnými odkazy vzrostly až na ten ouhrn zemí, kterýž se nyní nazývá státem církevním. Žádná panující rodina nemá na své země staršího práva nad právo, kteréž má apoštolská Stolica na stát církevní; neb právo to odvozuje apoštolská Stolica už od více než tisíc let. Jelikož pak apoštolská Stolica a nikoli ten neb onen papež jest vlastním státem církevním, tou příčinou sv. Otec Pius se ani nesmí toho vzdáti, což vlastně není jeho, a čehož toliko správa jest mu svěřena.

Tak jest a nejináče, moji Nejmilejší. Stát církevní náleží apoštolské Stoliči Petrově, náleží veškeré církvi katolické, náleží nám všem po světě rozptýleným katolíkům. Papež jej toliko spravuje, a jak jej přijal, dosednuv na Stoliči papežskou, tak jej musí

odevzdati nástupci svému. Za tou příčinou nebyla by to loupež toliko na apoštolské Stolici spáchaná, alebrž spáchaná na všech katolicích a na jednom každém z nás zvláště, kdyby se nám od těch revolucionářů odjalo, co nám všem společně náleží. Bylo by to tak jako se zádušním jménem vašim, kdyby vám je chtěl někdo odciziti. Pobráno, bylo by pro vás ztraceno.

Avšak snad někdo řekne, což je toho nevyhnutelně třeba, aby papež s vládou duchovní spojoval také vládu světskou? Zdaž by nepostačilo, když by měl své služné, které by se mu vyplácelo? Služné? Kdo pak mu je bude vypláceti, jak dlouho a v jaké míře, aby to bylo v slušném poměru k velikému nákladu, kteréhož na správu veškeré církve po celém světě rozprostřené, třeba jest? Papež jest nejvyšší viditelnou hlavou církve, jest náměstkem Syna Božího na zemi, a měl by býti placen od některého světského vládaře, dokudž by se tomuto líbilo? Měl by býti jeho poddaným a záviseti od něho? — Papež jest otcem všech věřících, a také mocnářové tohoto světa jsou jeho synové. Sluší-li však, aby syn vládl nad otcem? A zdaž by mohl sv. Otec v záležitostech náboženských a církevních samostatně, bez ohledu na osobu vždy jednati, kdyby stál pod panstvím toho neb onoho mocnáře světského, a nebyl mu v tomto ohledu co panovnický roven? Zdaž bychom my sami mohli s úplnou důvěrou k němu pohlížeti, věduce, že stojí pod vplyvem a tlakem světské nějaké vlády, a že nemůže a snad nesmí pravdy Boží a církevních zájmů tak hájiti, jak by chtěl a měl? Ovšem jest pravda, že by dle zaslíbení Božího ani v tomto případě brány pekelné nepřemohly církve; avšak máme snad Pána Boha pokoušeti a spolehati se na zázraky? Čím nutnější a potřebnější jest neodvislost a samostatnost nejvyšší hlavy církve, tím větší leží na sv. Otci povinnost, nezadávatí práva svého, a tím větší jest i povinnost naše, sv. Otce všemi způsoby v tomto jeho snažení podporovati.

A to se díky Bohu již děje. Vešken katolický svět soustrast svou nejen slovy nébrž i skutky dává sv. Otci na jevo. Poněvadž největší a nejurodnější část církevního státu v rukou jest loupežnických, a poněvadž svatému Otci, jenž správu církevní i zemskou posud tak zapravuje, jak to činil, dokavád panství jeho nebylo ztenčeno, a nad to výše proti útokům revolucionářské lůzy jest mu vydržovati daleko četnějšího vojska: proto nedostává se mu potre-

bných peněžitých prostředků, a proto také věrné katolické duše ze všech končin světa přinášejí mu své milodárky, kladouce je co obět ku posvatným nohám jeho. A ani na tom není dosti. Chrabří jonákové ze všech částí světa až i z Kanady, a nejen katolíci nébrž i nekatolíci, jenž vědí, že se tu jedná o hájení práva a spravedlnosti, nadchnuti duchem velikomyslným pospíchají do Říma, aby v hájení sv. Otce, kdyby toho třeba bylo, krev svou vycedili a životy své položili.

A co my, ovečky ze stádečka Kristova, učiníme? Rozvažujíce trudné postavení našeho sv. Otce, jenž právě se blíží k tomu radostnému a přeslavnému okamžiku života svého, maje slaviti padesátiletou památku posvěcení svého nakněžství, možno-li, abychom ho nechali bez účinné podpory, nemajíce ani v žalostech ani v radostech jeho podílu? Odstup to! Vím v celé jistotě, že Budějovická diecése, od dáвна svou katolickou věrností proslulá, nezůstane za ostatními. Nuže tedy, trpme a radujme se s naším svatým Otcem!

Desátý den měsíce dubna, jenž jest sobota, je pro veškeren svět katolický den veleslavný, den všeobecné radosti.

I ustanovil jsem se v Pánu na tom, což následuje:

Pro větší účastenství, aby totiž i ti, ježto ve všední den jsou prací a vyděláváním chleba vezejšího zaměstnání, tuto 50-letou památku dostojně světiti mohli, budou druhý den na to, to jest v neděli dne 11. dubna ve všech chrámech farních a klášterních konány slavné služby Boží s „Te Deum laudamus“, před kterýmiž otcové duchovní priměřenou, ke slavnosti té připadající řeč činiti budou. V tentýž den odpoledne od 3 hodin až do 6 bude konána pobožnost před vystavenou nejsvětější Svátosti oltární. I doufám, že se v hojném počtu najíti dáte.

Každá věrná katolická duše uznává to za svou povinnost, vysílati často k nebi své modlitby za svatou církev a za její nejvyšší viditelnou hlavu. V tento den však s odvojenou pobožností vznášejme ducha svého k trůnu Božímu, modlíce se za nejvyššího biskupa a Otce našeho Pia IX., aby Hospodin nebeský zachoval jej, a obživil ho, a blahoslavena učinil na zemi, a nevydával ho v ruce nepřátel jeho. Modleme se s církví svatou: „Všemohoucí věčný Bože, smiluj se nad služebníkem svým, nejvyšším biskupem naším Piem IX., a spravuj ho podle dobrotivosti své k cestě věčného spa-

sení, tak aby z darů tvého tobě věcí líbezných vyhledával, a se vši snažností vykonával!“

Nemohouce sv. Otcí pomocí svou přispěti takým způsobem, jak to činí četní zástupové mužů všech zemí, kteříž chopivše se zbraně do řad papežského vojska vstoupili, chtějme mu aspoň udělením nějakých milodárků lásku svou a věrnost na jevo dáti. Jiní mu obětují krev i životy své: my aspoň almužnu, abychom přispěli k zapravení těch velkých výloh, kteréž nehoda přítomného času naň byla uvalila. Dejme každý, seč jsme, radujíce se, že se nám příležitost naskytuje, stísněného náměstka Krista Pána podporovati. Vy rozmilé dívky, jenž jste miláčkové Pána Ježíše a nadějí svaté církve, neopomíňte této příležitosti k dosvědčení té lásky, kterouž rozníceno jest srdce vaše ke svatému Otcí. Poproste milých a dobrých rodičů svých, aby vám darovali nějaký penízek, a tak účastné vás učinili té zásluhy, kteráž z každého dobrého skutku vyplývá, a kteráž vám dojistá vykvete i z tohoto dobrého skutku.

A nyní vás, drahé a v Pánu milované ovečky ze stádečka Kristova, poručím do mocné ochrany Boží, a vzývám Pána nebes, aby milost jeho, láska jeho a požehnání jeho byly a zůstaly s vámi se všemi jak v životě tak i při smrti. Amen.

4. Litoměřický, z něhož vyjímáme nástin životopisný
Pia IX.

Pius z hraběcího rodu Mastai Feretti narodil se 13. května 1792 v Sinigaglii v papežské zemi; na křtu sv. obdržel jména Jan Maria. Záhy ukazoval velikou lásku k duchovnímu stavu, což bylo úplně přáním nábožné jeho matky. Úmyslu tomuto stavěla se v cestu padoucí nemoc; padl do ní co hoch v 16ti letech a býval jí silně uchvácen. Přece však připravoval se dále pro duchovní stav a na mnohé prosby došel aspoň menších posvěcení. Již tehdaž v jednom sirotčinci věnoval se vyučování chudých dětí, a dělil se s nimi o hraběcí své důchody. Jeho důvěra v Boha došla odměny. Po víceletém setrvání a k naléhavým prosbám posvěcen jest na první vyšší řád; nemoc pak na dále ostala ho. Za čtyři měsíce dosáhl cíle všech svých tužeb, a 10. dubna 1819 — bylo to o bílé sobotě — posvěcen na kněžství v 27. roce věku svého. V hod Boží velikonoční slavil uprostřed sirotek svých první mši sv. Čtyři léta později přidělen byl papežskému vyslanci v Chili, v jižní Americe, kamž se odebral oplakáván od sirých dítek. Pohyl pak tam tři léta. Navrátil se učiněn jest správcem

hospice čili klášterce u sv. Michala; nesnadný úřad ten zastával s vzácnou obozřelostí a láskou k chudým.

V 36. roce věku svého jmenován byl arcibiskupem v Spoletě. Tam založil veliký sirotčinec, kde se vychovávaly chudé děti a učily se rozličným řemeslům. Jednou se strhlo veliké povstání, v němž mělo účastenství 4000 ozbrojenců; toto utišil sám toliko svou vážností; tak veliká tenkrát byla moc jeho slova, i jeho moudrost a důvěra v něho. Nedlouho na to v krajině Spoletské zemětřesení nadělalo mnoho spousty. Arcibiskup pospíchaje od místa k místu, těšil nešťastných a pečoval o přístřeší pro ně i o chléb; vše rozdál, co měl.

Roku 1832 přesadil ho tehdejší papež Řehoř XVI. do města Imoly a pak jmenoval jej kardinálem Římské církve. I zde, v Imole, hned založil sirotčinec pro pacholíky a jiný pro dívky se zvláštní školou, pak i školu pro dívky zámožného stavu. Při městské nemocnici zřídil ústav pro chromyslné. Co mu ještě pozůstalo z otcovského dědictví, z toho zarazil ústav jmenem dobrého pastýře, kde bylo útočiště kajících hříšnic.

Ve svých povinnostech biskupských trávil všecken svůj čas; dle horlivosti své pomáhal ve všelikých potřebách duše i těla. Kněžím biskupství svého vykázal dům k duchovním cvičením, v němž vždy po 10 dní část kněžstva v tiché samotě obírala se svatým rozjímáním a modlitbou.

V domě tom došla ho zpráva o úmrtí papeže Řehoře XVI. Bylo to v měsíci červnu 1846. Po zádušní bohoslužbě bylo mu, co kardinálu, odebrati se do Říma k volbě nového papeže; netušil, co ho tam čekalo. V den 16. června k velikému leknutí svému jednohlasně zvolen byl za papeže a přijal jméno „Pius IX.“ Nyní byl nejvyšší hlavou největší říše na zemi — katolické církve; byl pak spolu i králem církevního státu, kterýž — menší nežli naše Čechy — potřebným byl k neodvislosti papeže, a k ní také postačoval.

Sotva dosedl na trůn který kníže s takovou láskou k lidu svému, jako Pius IX. S nejhlubší vážností pojal povinnosti své panovníčí, a bylo horoucí žádostí srdce jeho, učiniti jim zadost. Znal důkladně, v čem postavena jest jeho země a čeho jí třeba. Jakkoliv jeho poddaní dávali menší daň nežli v každé jiné zemi, ačkoli nikdo k vojenské službě nebyl vázán, byla i tu, jako všude, přece některá vada a zlořád; — Pius IX. pevně ustanovil se, podle síly to-

mu odpomoci. Čeho se tehdaž neodvážila ještě nízádná vláda, vzal on před sebe. Předě vším chtěl velikomyslným činem šlechtnosti i mysl všechněch uvesti pokoj. I zvěstoval odpustění a prominutí trestů všem, kdož pro svůj odboj proti předešlým vládám byli v žalářích aneb u vyhnanství; z toho byli vyjmuti toliko sprostí zločinci. K takovému činu vedlo jej srdce plné soucitu. Při tom byl z přesvědčení přítelem rozumné svobody, pravé osvěty a rádného pokroku. Jemu se přičilo, toliko na uzdě držeti své poddané, všeliký volnější ruch svírat i panovati hrůzou. Sám osobně a vždy bez opovědi ohledával řízení veřejných ústavů, jež v Římě jsou velikolepé, taktéž správu chudinských domů, nemocnic a sirotčinců; navštěvoval žaláře, neuprosné trestal nepoctivost a útisky, zvláště když jich pácháno na chudých. Neminulo týdne, aby byl nepřišel do té neb oné školy; nejedným užitečným podnikem poskytoval chudým práci, též udílením odměn k činnosti budil živnostnictvo. Ty daně, které zasahovaly nejvíce chudší třídy, dílem zmírnil, dílem zrušil; povolil stavěti železné dráhy; opatření vlády směřlo se bráti v úvahu v listech veřejných; z vlastního popudu zavedl zastoupení lidu.

Při té neunavené činnosti pro blaho země byl tak prostívkým, přívětivým a přístupným, že všickni dobří úctou a láskou k němu byli nadšeni.

Než brzy mělo nastati zkoušení. Tajné společnosti tak zvaných svobodných zedníků za oněch let podrývaly celou Itálii, jako všecky skoro země; co rozestřená síť táhla se po ní spiknutí. I spravedlivého jáso tu zneužívalo se k přílišným a vždy opakovaným výjevům radosti, aby Římský lid snadno podpalný uvykl rozčilení a veřejnému projevoování své síly. Papežské vládě nezbylo pak leč zakročiti proti tomu.

Tu přišel rok 1848 a vyvolal bouře, kteréž se hnaly po všech zemích. Zdálo se pak se tajným společnostem, že přišel čas jejich, a proto ze skryta vystoupily veřejně na světlo. Řím naplnil se vývrhelem všech zemí, měšťanstvo den co den vždy více bylo ustrašováno a nejdůležitější buřiči zmocnili se vlády. Odbojem a hrozbou jali se nutiti papeže, aby vypověděl válku Rakousku. Nezviklán odvětil papež: „Nemohu, nesmím, nechci.“

Když pak šlechtěný, neohrožený, obětovný ministr papežův veřejně byl proklán, aniž by byl kdo se odvážil chopiti se vraha; když papež v paláci svém byl obležen, z těch pak, kdož byli s ním, kněz jeden

byl zastřelen, nezbylo papeži leč ujíti z Říma. Odebral se do Gaety v království Neapolském.

Nyní přišlo na Řím 7 měsíců plných hrůzy, ukrutnosti, loupeže a vraždy. Kdo mohl utéci, utekl. Ale tisícové a tisícové lidu museli zůstat i jen skrytě k nebi vzdychati směli a plakati, vidouce neštěstí a spoustu města, náboženství v pohanění, a ohavnosti, jichž páchalo se bez počtu. Úpěli pod tlakem hrůzovlády. Francie poslala své vojsko, a v den sv. apoštolů Petra a Pavla 1849 republika francouzská římské republice učinila konec. Řím procitnul jako ze strašného snění, dobrý lid s radostí vítal chvíle té, věda se opět v bezpečnosti. Město velmi prázdné lidu opět zalidnilo se, a obnovený pořádek počal nésti lepšího ovoce. Vzpoula zanechala ale posobě hluboké rány v mravnosti, veliké škody v chrámech a na uměleckých dílech a ještě větších dluhů. Aby pak odčinily se neblahé tyto následky, k tomu bylo rádnému panovníku třeba více let.

Papež navrátil se do Říma teprv 14. dubna 1850. Těžkých a trpkých zkušeností nabyl za málo let. Za své otcovské úmysly a snahy klidil úkory, lítou nenávist za svou lásku a dobrotu, jedovatý nevděk za svá dobrodiní, ano i život jeho byl v nebezpečí. Obyčejnou povahu, vidoucí se takto sklamánu, bylo by pojalo rozhořčení, nedůvěra a zanevření na lid. Pius však zůstal veleknězem plným lásky, odpustil zase, ovšem pokud toho připouštěla spravedlnost.

Patříme-li zpět na první léta jeho panování, vidíme, že přátelé i nepřátelé mylně pojali velikomyslné srdce jeho. Přátelé obávali se, žeby v snažení svém po opravách mohl zajíti daleko; nepřátelé pak nadáli se, že samým jásosem radosti až přílišným, a lichocením strhnou ho za sebou a učiní ho svým nástrojem. Jelikož pak všechno úsilí tajných společností vezdy šlo na vyvrácení církve katolické, tož domnívaly se, že úplného dojdou vítězství, dá-li k tomu papež se zneužiti. Pius hada toho v svatém hněvu odmrštil od sebe, a had závistivý vplížil se ke králi sardinskému, a byl vítán.

Od toho času oloupení papeže bylo heslem revoluce po celé Evropě. Její pomocí král Sardínie roku 1859 a 1860 spáchal loupež na papeži a odňal mu čtyry pětiny církevního státu. Lakotnost neustále vztahuje ruku ještě i po té zbývající pětině, tak že papež mohl říci: Svět mi popírá zrnko pisku, na kterémž sídlím.

Tato loupež jest sv. Otcí pramenem přehojných tísní. Církevní stát jest společný statek veškeré církve, a jest ho třeba k jejímú řízení. Papežská zeměspráva ovšem jest ta nejlacinější na světě. Nižádný vládnoucí kníže nemá tak skrovného příjmu ročního, aniž který panovník u vynakládání státních důchodů zákonem a obyčejem tak jest obmezen, jako papež. Roční důchod pro jeho osobu obnáší ne celých deset tisíc zlatých; vše ostatní vydává se na potřeby zemské, a z veliké části na správu veškeré církve. Církevní záležitosti celého světa sbíhají se v Římě. Kardinálové, tvořící vrchní radu papežovu, mnozí úřadové a stolice soudní, při nichžto musí dosazeno býti četných učenců, mnohé jiné ústavy, jakých na prasto třeba k řízení církve, to vše vyžaduje velikého nákladu. V Římě se vzdělávají věrověstci pro pohanské národy v jiných dílech světa, a když vyslání byli, musejí ještě vydržování býti po delší čas. Z Říma musí mnoho biskupů a kněží veliké Asie dostávatí podpory, dokud jim nelze živu býti z příjmů domácích.

Toho všeho nemohlby uhraditi pozůstalý pátý díl církevního státu. Uznaní to dávno katoličtí národové, a i hned tehdaž, když ještě sv. Otec po sedmnácte měsících přebýval v Gaetě, přicházely ze všech krajů světa štědře dobrovolné dary pod jmenem *penízku Petrova*, kteréž jmeno známé jest již z dřívějších věků. Takové dary scházejí se posud, neboť potřeby jsou tytéž. Peníz Petrův, jenžto se schází z veškeré církve, vydává se zase jen pro veškerou církev.

Hojné almužny, jež rozdává Pius, jdou z jiných pramenů. Dobročinnost ovládala vždy srdce jeho. Dědičné jeho jmění šlo na celo do rukou sirotků a chudiny. Již co biskup v Imole často nemával ničeho a rozdál i stříbrné lžice a svícny. O roční důchod svůj, deset tisíc zlatých, dělí se s chudými, a rovně i o vše, což dostává ne pro potřeby církve, nýbrž co dar pro svou osobu. Jedna panující kněžna dala mu papežskou korunu v ceně 100.000 zlatých, císař turecký velmi skvostné sedlo, duchovenstvo sardinského království, ač také ohráno, stříbrné přeský, jak se po tamním obyčeji nosí na střevících. Tyto a podobné dary zpeněžil papež a zřídil pekárny na chléb pro chudé, vystavěl dělnická obydlí a udílí almužny.

Žádný mocnár nemůže život vésti ve větší činnosti a práci, než papež. Z jitra slouží mši sv. a ještě obcuje jiné mši sv.;

od 6 hodin z rána s krátkými přestávkami až do 10 hodin večer veskrz žije svému úřadu. Každého dne jestíť mu prohlížeti velký počet spisů, nejdůležitější z nich přečísti a přiděliti k odborům církevní správy, kam které sluší; den co den jest mu jakýs počet rozhodnutí činiti aneb zkoumati a potvrditi, pak i dávatí rozličná nařízení. Slyšení kardinálů a tajemníků, jimžto jsou svěřeny záležitosti církve, děje se v určitém pořádku v průběhu týdne. Do roka dává přemnohokráte slyšení cizincům, což unavuje často duši i tělo, a při čemž mívá nezřídka delší promluvu. Sprostinký oběd jeho padá v čas mezi 2. a 3. hodinu odpolední; s výjimkami jen pořádkými stoluje vždy sám. Procházky jeho mají pravidelně určitý cíl, totiž pokaždé bez opovědi návštěvu některé nemocnice, školy, káznice, některého ústavu aneb chrámu. Žádný panovník není přístupný tak lehce, jako papež, a každá žádost, buďsi z chyše, buďsi ze žaláře, přichází jistě do rukou jeho.

Jsa myslí tak mírné, tak jemné, má Pius IX. i povahu pevnou a odhodlanou, jak se to málo kdy nachází pospolu. Velmocní této země naléhají naň nezřídka s takovou radou a s takovými návrhy, jež se vidí světu býti moudrými, avšak svědomí papeže jsou na odpor. Tu odpovídá, jako sv. Petr, první to papež, ustanovený samým Spasitelem, odpověděl nejvyšší radě židovské: „Nemůžeme.“ Sk. ap. 4, 20. Za velkých tísní, v nebezpečenství života, vůči rotám buřičův podržel onu statečnost ducha, onu důvěru v Boha, s jakouž odpovídal hrozcímu vyslanci z Francie, ukazuje na kříž: „Spoléhám toliko tam na Toho.“

A v pravdě důvěru tu podporuje a povznáší více než osmnácte století. Spasitel, kterýž své církvi ustanovil nejvyšší hlavu, a hlavu tu skálou učinil a svým řízením sídlo v Římě jí vykázal, neopustí nikdy díla svého. Když před osmnácti sty lety první papež sv. Petr v Římě visel na kříži, tu pohané domnívali se, že učinili církvi konec. A vraždili papeže ještě pět třetího století, a vždy měli za to, že církev vyhubiti lze, a církev pokaždé zase měla papeže.

Tot nepřátelům církve vůbec i za pozdějších dob nikterak nešlo na rozum, že nepřemohou církev, tudíž ani papežství. Během časův bylo několika papežům z Říma utlíkatí; jsouť to Leo III., Gelasius II., Eugenius III., Alexander III. Pokaždé chva-

stali se nepřátelé, že dodělal papežství. Osmdesátiletý Pius VI. vlečen jest co vězeň do Francouz z pevnosti do pevnosti, a r. 1799 ve Valencii podlehl útrapám, kteréž v pravdě byl nesl s myslí rekovnou. Ti, kdož utrápili ho, rakev ještě pokryli odlovem a řekli: To jest poslední papež. A přece byl tehdaž Pius IX. již na světě. — Nejmocnější muž našeho věku také Pia VII. zavlekl do Francie a držel ho ve vazbě po pět let. A zase jistili nepřátelé, že nyní skutečně veta po papežství. Po pěti letech papež ten bral se do Říma a velikán uveden na pustý ostrov. Když Pius IX. r. 1848 musel Řím opustiti, napořád psalo se v novinách nekřesťanských: Ten více Řím neuvidí, již jest konec papežské moci. Před třemi lety, když francouzská posádka odešla z Říma, strhlo se podobné jásní. A jelikož byly i tyto naděje marny, tož nepřítel téší se tím, až země papež, že překazí se zvolení nového papeže. Když kdosi pověděl to sv. Otcí, poukázal tento na prvního předchůdce svého Šimona Petra, a pravil: „Šimon umírá, ale Petr neumírá.“ Pius IX., jenž jest 258. nástupce sv. Petra, bude jistě míti zase nástupce, byť i kardinálové, jenž volí papeže, měli se zahrnati z Říma. Byl i Pius VII. zvolen nikoli v Římě, nýbrž v Benátkách.

Papež jest oloupen, jest opuštěn od velmocných země a vydán všelijak jich nátlakům. A právě za těchto dob ukazuje Bůh, že jest papež s to, láskou věřících spravovati církev svobodně a neodvisle. Francouzskou vládou a sardinskou nabízen jest papeži mnohem větší roční příjem, než jaký má, jestli by se vzdal církevního státu. Papež vyslovil se, že nikdy rukou svých neposkvrní bezprávím, aniž zadá toho, co nenáleží jemu, nýbrž církvi; možnáť oloupiti ho, ne však donutiti, by spáchal bezpráví; pravil, že raději žíti bude z almužny věřících, nežli bráti nepravého platu. — I vzbudil Bůh srdce věřících, a tito již po více let péči mají o potřeby veškeré církve, snášejíce darův malých i velikých; a činit tak s nadšením a láskou; nevýslovná útěcha jde z toho sv. Otcí. Zvláště v tom vyniká Francie, Belgie, Vlasy a chudé Irsko. Na obranu papeže a skrovné jeho země postavili se jinoši i muži ušlechtilí a stateční ze všech končin, i z Ameriky. V malém jeho vojsktě hrabata a knížata slouží co sprostí na svůj peníz. Pakliže ti, jimž dána s nebe moc i povinnost, více nechrání práva, volí a vzbuzuje Bůh jiné nástroje, a tak úmysly jeho nepřicházejí na zmar.

Mát pak papežství týž vznešený úkol a totéž důstojné povolání jako církev, kteráž jest království Boží na zemi, království božské pravdy a spravedlnosti; v tom království jediné bře člověčenstvo světla a posvěcení. První papež složil slavné vyznání víry: „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.“ (Mat. 16, 16.) Od té chvíle nástupcové jeho mají úkol, spásenosné vyznání to hlásati světu a vždy dále rozšiřovati, až jednou všickni národové sjednotí se v jedné víře v Syna Božího. Toto vyznání bude se hlásati až do skonání světa.

Až do té doby bude však také státé míti platnost totéž slovo Páně: Ty jsi Petr, skála církve mé, a brány pekelné nepřemohou jí. Ano na církev vždy nepřátelé budou dotíráti a Petr vždy bude mít nejvíce protivenství, ale bude spolu vždy prvním v zápasu. Nejmilejší, i nám sluší svědomitě účastniti se v boji. Máme-li živou víru v božského Mistra svého, musíme též dráhým býti království jeho na zemi, jeho církve, a musíme vážiti sobě toho štěstí, že náležíme k tomu království. Pak budeme též usilovati o zvelebení církve a její rozšíření mezi námi. Nechat Pán neshledá nás lenivých ani vrtkavých. Nepominou ovšem jeho zaslíbení, a Pán vyplní je i bez nás; vizme však, by nás nestihla vina, že jsme nechtěli slyšeti slova: „Kdo není se mnou, proti mně jest“. Pročež, Nejmilejší, modlete se a pracujte k zdaru království Božího. U Boha, který vše vidí, dojde to chvály i pozhnání.

Ti, kdož skutečně a celým srdcem náležejí církvi, patrně liší se od oněch, kteří v duchu jí se odcizili; rozdíl ten daleko dospěl za našich časů, tak že živých údů církve jistotně poznati lze po jich lásce k nejvyšší hlavě církve. — Tím právě zvyšuje se význam dne, k němuž láska věřících nyní obrací zřetel svůj.

V neděli druhou po velikonoci Otec křesťanstva bude státi u oltáře, a konati oběť díky za mnohé milosti a dobrodiní, za všelikou zkoušku i ochranu v padesáti letech svého kněžství. Jak mnoho předivných řízení Božích leží mezi oním hodem velikonočním, když uprostřed svých sirotků slavil první oběť svatosvatou a mezi příští druhou neděli po velikonoci, kdy co kmet a nejvyšší hlava církve o půlstoletí později přistoupí k oltáři. Jak velice tu okřeje srdce jeho, když pomyslí, že všickni věrní katolíci po vší zemi svaté radosti jeho se účastní, a v duchu s ním spojení Boha velebí za jeho smilování a v oběť díky přinášejí modlitby a dobré skutky. Budeť jemu útechou,

D O P I S Y.

Z Dolních Břežan, 20. března 1869.
(Pohřeb kn. arcib. ceremonáře † Ant. Matějčka).

že všickni duchovní synové jeho v každém kraji pod nebem při oběti nového zákona prositi budou Beránka Božího o sílu a vytrvání pro náměstka jeho na zemi.

Nejmilejší, pro neděli druhou po velikonoci dal jsem nařízení, a Vaši duchovní pastýři ohlásí Vám rád služeb Božích.

Bůh pak račiž říditi všecko k slávě své a k spáse duší a dejž, aby naplnilo se, čeho žádá sv. Pavel: „Milost Pána našeho Ježíše Krista, a láska Boží, a účastenství Ducha svatého budíž se všemi Vámi! Amen.“*)

II. List sv. Otce Pia IX.

PAPEŽ PIUS IX.

všem věřícím, kteříž tento list uzří, pozdravení a apoštolské pozhnání!

Čeho jsem se při velikých a trpkých starostech svých ani nenadál, že by mně totiž Bůh nejvyšší dopřál ujíti tak dalekou dráhu života a žeby mi dáno bylo po uplynulých padesáti letech od vysvěcení mého na kněžství vykonati nejdražší obět se slávou dvojnásob zvýšenou: to, dá-li Pán Bůh, stane se dne 11. dubna.

Tento však den, jenž naplňuje srdce Mé slasti největší, poskytnul věřícím nové příležitosti k osvědčení věrné oddanosti a úcty ke Mně. Skládající k radostné této události s netušenou horlivostí blahopřání svá, projevíli mně zároveň s pokorou důvěrné prosby své, abych radost onoho dne posvětil a spojil s duchovním blahem a užítkem jejich, abych totiž otevřel při té příležitosti k prospěchu jejich nebeské poklady církve, kteréž Bůh správě mé svěřil. Chtěje tedy tomuto přání lidu křesťanského s ochotným srdcem učiniti zadost, uděluji skrze milosrdenství Boha všemohoucího a ve jménu svatých Jeho apoštolů Petra a Pavla plnomocné odpustky všem obojího pohlaví věřícím, kteří vykonavše nábožně svatou zpověď a hodně přijavše Tělo Páně v řečený den 11. dubna tohoto roku v kterémkoli kostele anebo kapli přítomni jsouce mši sv. k Bohu modlití se budou za obrácení hříšníků, za rozšíření víry křesťanské, za mír a vítězství katolické církve; kteréžto odpustky na způsob přímluvy přivlastněny býti mohou též duším oněch věřících, kteří láskou s Bohem spojení z tohoto života vykročili.

Dáno v Římě u sv. Petra pod prstem rybáře dne 16. března 1869, papežství mého v roce 23.

*) Podpisy, totiž 1. **Bedřich**, kardinal i arcibiskup; 2. **Karel**, biskup; 3. **Jan Valerian**, biskup a 4. **Augustin Pavel**, biskup — jsme vypustili.

Ztráty bolestné, jež během roku tohoto utrpělo duchovenstvo arcidiecése Pražské, opět o jednu rozmnoženy jsou úmrtím kn. arcib. ceremonáře kněze † *Ant. Matějčka*. V Bezděkově u Klatov naroden r. 1834 a na gymnasium Klatovském ukončiv studia gymnasiální přijat jest do semináře Pražského a r. 1857 na kněžství posvěcen. Někerou dobu zůstal v duchovní správě co kaplan ve Velvarech a na Vepřku; pak ale vstoupil do řehole Benediktynů v Émauském klášteře v Praze. Zde však se mu nezalíbilo a proto rád uposlechl vybídnutí nejdůst. arcipastýře, jenž jej r. 1859 za svého ceremonáře zvolil. Deset let vytrval v tomto úřadě, vyznamenávaje se něžnou oddaností k jasnému knížeti-arcibiskupu rovněž jako vlídnou laskavostí ku všem, s nimiž mu v úřadě jeho jednati bylo; o tom zajisté přesvědčili se všickni, kdož za příležitosti generální visitace jej v průvodu J. Eminence spatřili a blíže seznali. Ač již od r. 1860 častými chorobami navštíven býval, vždy přece s plní neoblomnou všelikým povinností vyhověti se snažil. Obzvláště vynikal důkladnou a podrobnou známostí liturgie; pročež mu také od nejdůst. metropolitů svěřeno bylo upravení nového „*Proprium Bohemiae*“, kteréž on r. 1864 a 1865 s nemalou obětí tělesného zdraví svého k tisku uchystal. Když po ukončení tohoto at tak díme pomníku svého vždy více chřádnouti počal, odebral se z vůle dobrotivého velepastýře tu do Meranu v Tyrolsku, tu do Slezska, tu opět do krajiny domácí na Šumavě, jen aby poněkud se zotavil. Nejraději však a nejčastěji díval na zámku arcibiskupském v Břežanech. Sem také přivezena jest dne 20. března t. r. tělesná schránka jeho; po kázání, jež učinil p. farář ze Zlatníka P. Pechar, sloužil sám J. Emin. nejdůst. p. kardinal-arcibiskup v 11 hod. zpívanou zádušní mši sv. v kapli zámecké, mezi tím co tělo nebožtíkovo v rakvi krásnými věnci ozdobené před oltářem leželo. Po mši sv. vzal na se nejdůst. p. kardinal pluvial a bílou mitru a sám vedl pohřební průvod z Břežan na farní hřbitov do Zlatníka, půl hodiny cesty vzdálených. Před J. Eminencí kráčelo šest alumnův arcib. semináře a čtyři kněží, za nimi p. prelát a kancléř Hron. Cestou se nejdůst. velepastýř modlil za duši zemřelého; střídavě pak učitelstvo zpívalo pohřební písně. Na hřbitově ulo-

ženo tělo do vyzdění hrobu. Všecko shromáždění bylo hluboce dojata nad upřímným žalem, jenž se v celém vzezření J. Eminence jevil nad ztrátou milého druhu domácího. Vedle arcibiskupských úředníků a sluhův se velký zástup lidstva z Břežan, Zlatník a vůkolních míst v pohřebním průvodu účastnil.

B.

Od Brna, v březnu 1869.

(Druhotiny sv. Otce a spolky. Našinec.)

Žádnému vyznání víry, žádnému náboženství na světě není spolkování tak vrozené, a potřeba bratrstev, jednot a sborův tak nutná, jako církvi katolické. Schopnost a způsoblost tuto obdivoval nejednou poctivý protestant německý Herder a ústrojnost tato vnitřní církve učinila důmyslného hr. Stollberka — katolíkem.

Doba, v nížto se v zemích a krajích našich život spolkový nepěstoval, byla církvi nepřirozená, byla chorobou. Avšak poměry vzniklé následkem choroby té a nepřirozenosti té slovoucí josefinstvím, nutkají nahraditi, co bylo zanedbáno, opět spojovati, co se k sobě hodí a jednotiti duchem církve.

Papež jest hlavou toho záračného ústrojí a té neskončené rozvětvenosti, kteráž má svou věčnou osnovou zaujímati a blažiti kde kterého jednotlivce — katolíka. Spolkovací tento duch však bohužel následkem neblahých poměrů v národu našem ochabl: ale poskytuje se příležitost, nahraditi, co bylo zanedbáno, opět spojovati, co se k sobě hodí a jednotiti duchem církve katolické.

Blízké jsou druhotiny sv. Otce, zdažby nebylo radno, zdaž není možná pokusiti se o spolky všeho druhu, o bratrstva a jednoty katolické? Nejvíce pohřešujeme spolky čtenářské, ježby založeny byly na nezvratném základě církve svaté, na zásadách křesťanských. Spolky čtenářské vznikající na mnoze v národě našem českém, jsou napodobením spolků německo-protestantských, v nichžto se baví a politicky působí tak zvaná intelligence, v Německu se mohoucí obejiti bez lidu. Spolky tyto, proto že v nich příťažnosti není náboženské, obmezují se obyčejně na několik úřadů, zůstávající většinou obyvatelstva nepřístupné. Zjevněji a patrněji lze následky stranného zřízení spolků zpěvackých pozorovati, ježto u nás také nemohou dosti hluboko pustiti kořeny v srdce národa, proto že nejsou vesměs vyrostlé z povahy zbožného lidu slovenského, jsouce z většího dílu přísadou ze severných krajův rozumářského Německa, ježmuž stačí intelligence, ježto nepotřebuje

ku provádění zájmův a účelův národních podpory lidu či tak zvané masy. —

Na zpěvacké spolky, ježto na Moravě více se zaměstnávají pěstováním zábavy než zpěvu chrámového, dívá se obyčejně lid náš i při svěceních praporův jako na cosi jemu docela cizího. Kde však spolek zpěvacký jest pilen zpěvu kostelního a v kostele s farníky splývá v jedno, tam se hlásí lid ku spolku jako ku svému.

Konečně dočkali jsme se na místě Olom. Novin, ježto přestaly vycházeti, *Našince* a sice ve zvětšením formátě. Přejeme listu tomuto také v Čechách účastenství a podpory valně, abychom ve spolek lépe poznávali: my vás bratři Čechové; Vy pak nás Moravany, abychom zejména ve snahách církevních v ničem se nerůzníme, byli jedno v Kristu Pánu našem a v církvi jeho svaté.

K. F.

Z Oseka na Moravě v březnu 1869.

(Ke dni druhotin sv. Otce Pia IX.)

Jako každá farnost srdečný běže podíl na druhotinách kněze u nich na vinici Páně pracujícího, jemuž milostivý Bůh toho vysokého popřál věku; tak také, ano mnohem větší radostí naplňuje se srdce zbožného syna, zbožné dcery naší svaté církve při zpomínce, že Bůh našemu společnému duchovnímu Otci, papeži Piu IX. převzácné milosti popřál, dočkati se padesátiletého jubilea svého kněžství, tak že po uplynulém půlstoletí dne 11. dubna své druhotiny slaviti mu z milosti Páně dopřáno bude. On zajisté jest nás všech duchovním správcem, farářem, zároveň však i hlavou rodiny naší, svaté katolické církve, a v pravdě naším Otcem.

Ve všech dílech světa u všech národů povstal mezi miliony katolíků neobyčejný ruch, nikde nechtějí ve své lásce a úctě k nejvyšší hlavě církve pozadu zůstat; potěšitelné nás o tom se všech stran docházejí zprávy; jedni tím, druhí opět jiným způsobem chtějí svou oddanost náměstku Kristovu na jevo dáti. I u nás potřebné k tomuto účelu činí se kroky podpisováním blahopřání i zavedenými sbírkami pro sv. Otce. Hojně a ochotně účastenství při podniku tomto krásné vydává svědectví o zbožnosti národa Cyrillo-Methodějského.

Bude zajisté prospěšno, když nyní vel. kazatelové mluvití budou „o důstojnosti primatu a o poměru blahém sv. Stolicí k národu našemu.“ Neboť tento předmět poučí věřící, v jak vznešené důstojnosti postaven jest a jaké úcty zasluhuje každý nástupce sv. Petra, zvlášť nyní slavně panující

cí Pius IX., jenž při každé příležitosti osvědčuje otcovskou lásku k nám Slovanům.

V den slavnostní 11. dubna bude životopis sv. Otce převýbornou látkou ku kázání, jaká se i při jiných druhotinách obyčejně konávají. Hodilo by se několik zvláštních úryvků podati z jeho života soukromého i veřejného, vždy s ohledem na důstojnost kněžskou, později biskupskou, a konečně papežskou. Bylo by zajisté těžko, naleztí život tak bohatý na všeliké ctnosti a krásné zjevy dobrých skutků, jako jest život papeže Pia IX. Rovněž by nebylo dobře pominouti mlčením jeho převelikou úctu k Matce Boží, Panně Marii, o jejížto oslavu tak pečlivě se staral, že za jeho panování mohlo se vyvíknouti dogma o neposkvrněném Početí blahoslavené Panny Marie. Zvláště chci lidem na ten den pro soukromou pobožnost odporučiti hodinky o neposkvrněném Početí Panny Marie.

Že dobrý náš lid katolický náchylen bude, den ten zvlášť oslaviti, v nejmenším nepochybuji, jen když se mu dá na ruku způsob, jakým by to nejlépe učiniti mohl. Když jsem onehdy při kázání na tuto slavnost upozornil a ohlásil na odpoledne offeru, sešlo se jak z místa samého, tak i z přifařených osad velmi mnoho věřících a po sv. požehnání setrvali všickni ještě dlouho v kostele, aby se vespolek za sv. Otce — pomodlili růženec. Učinili to bez vybidnutí, z vlastního puzení a dobré vůle a z úcty ku sv. Otcovi. Což teprv, kdyby je kněz k nějaké pobožnosti vybidnul, aneb docela ji společně s nimi konal! Jsem přesvědčen, že ochotného sluchu nalezne u lidu svého.

L. S.

KRONIKA.

Z Prahy. Zítřa, na kterýžto den připadá výroční památka úmrtí sv. *Methoda* († 6. dubna 885), bude slavit j. Eminence nejduš. p. kardinal arcibiskup Pražský 60. narozeniny své (nar. 6. dubna 1809).

— *Zlatý relikvíř*, při jehož výstavě v chrámě sv. Salvatora sešlo se milodarů pro sv. Otce 35 zl. 10 kr. r. m. a 2 1/4 zl. ve stříbrě, odevzdá sv. Otcovi prof. dr. Sales *Mayer*, jenž jest průvodcím svého preláta, opata cister. kláštera v Oseku na cestě do Říma. Rovněž vzal s sebou skvostně vázanou adresu Jednoty katolické s přiloženou obětí 1500 franků ve zlatě. Bratrstvo sv. Michaela zaslalo 7000 fr. ve zlatě. Adresa katol. obyvatelstva města Prahy čítá 6000 podpisů. V adrese a seznamu dobrých skutků, k nimž podnět dal katol.

týdenník „Frisch voran“ nalézají se 36.000 podpisů ze všech biskupství v Čechách a přiloženo halíře sv. -Petrského 663 1/2 fr. Kněhupectví B. Stýbla zaslalo k druhotinám sv. Otce spisy a obrazy svým nákladem vydané. Spisů jest 134, obrazů 290 v pěkném album. Vazba jest skvostná, ořízka všech kněh zlatá. Na červených deskách nalézají se v předu znak papežský, vzadu arcibiskupský, na prvním listu každé knihy vytištěna prosba o přijetí spisu do knihovny Vatikanské. K celé této zásilce připojena jest adresa na sv. Otce obsahující latinské blahopřání, vyvedené modrým tiskem a spočívající v červených deskách. — Blahopřání doktorů na vysokých školách Pražských, kterážto listina některým přečteným pánům poskytla příležitosti, že se přesmutným a politování hodným způsobem veřejně osvědčili a proslavili, čítá přece 88 podpisů, a bude dnes do Říma zaslána. Adresa duchovenská obsahuje rukopis seznamu veškerého duchovenstva i s alumnými a všech řádů v Čechách.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 6—9. dubna u sv. Apolináře, od 10—13. u sv. Josefa (u Kapucínů) na Novém městě, od 14—17. u sv. Mikuláše.

— *Starožitná kaple* v poštovské ulici na Starém městě byla v témdni pašijovém obecnstvu přístupna, za kterýžto čas vybráno 615 zl. dobrovolných příspěvků na vnitřní úpravu té kaple.

— *Konference*, čili duchovní přednášky pro pohlaví mužské, které se za minulých let jenom německým jazykem odbyvaly v kapli zrcadlové v Klementině, konaly se letos též jazykem českým a sice v kostele sv. Havla od neděle květné do neděle velikonoční vždy o 7 h. večerní, německé pak touž dobou u Dominikánů. Českým řečníkem byl P. Svoboda, německým P. Schmude, oba kněží Tov. Jež. Návštěva českých přednášek byla nad očekávání hojná, jakož i přečetná byla deputace, kteráž v pondělí velkonoční s vp. kooper. Maškem v čele se odebrala k J. Eminenci, aby za tyto přednášky upřímně „Zaplat Pán Bůh“ vyslovila a o pokračování v příštích letech požádala.

— V nemocnici *Milosrdných bratří* v Praze bylo r. 1868 léčeno 3700 nemocných rozličného náboženství, zaměstnání a národnosti.

Z Německa. Ústřední komitét jednot katolických, r. 1868 v Bamberce zvolený, vyzval katolíky v Německu k podepsání adresy, kteráž ke dni 11. dubna t. r. sv. Otcovi

Piu IX. zaslána bude. Uvědoměli katolíci přihlásili se v počtu tak znamenitém, že adresa celý *jeden milion* podpisů čítá; mezi nimi vyniká Jan král Saský, Albert korunní princ Saský a Jiří princ Saský; dále 13 knížat a 143 jiných šlechticův. Podle diecézí jest podpisův z Paderbornu 117000, z Monastýru 112000, z Vratislavi 97418, z Rottenburku 60591, z Řezna 60134, z Wireburku 58040, z Luxemburku 37690, z Ermelandu 36289, z Mnichova 35000, z Passavy 32000, z Osnabruku 31586, z Bamberka 30267, z Limburku 29950, z Mohuče 28300, ze Spýru 24056, z Eichstettu 18100, z Fuldy 17376, z Hildesheimu 12841, z Kulmu 5200, z Drážďan 2936. Podpisy z každého biskupství svázaný jsou ve skvostných deskách, majících v předu znak papežský a jméno diecése. Taktéž z 32 universit, lyceí a seminářů německých odeslány budou sv. Otci adresy zvláštní. Halife sv. Petrského odesláno do Říma z Bavorska 72000 zl., z Monastýru 24000 tolarů, z Vratislavi 20000 tolarů, z Paderbornu 19000 tolarů, z Rottenburku 41300 franků, z Hildesheimu 9000 franků, z Drážďan 2028 tolarů, z Fuldy 3231 zl., z Frýburku v Badensku 13000 zl.

Z Říma. Sv. Otec Pius IX. slaviti bude den svých kněžských druhotin 11. dubna t. r. způsobem následujícím: Mezi 7—8 hod. ranní bude sv. Otec v chrámě sv. Petrském na oltáři sv. Petra sloužiti mši sv. u přítomnosti kardinalů, prelátů a dvořeninů, jakož i vyslanců cizích mocností, římského senátu, generality a zástupů lidí všech národů a jazyků. Ohromný velechrám bude v ten den lidstvem zajisté naplněn. V 10 hod. vykoná general Kanzler přehlídku papežského vojska před Vatikánem. Asi ve 12 h. začne sv. Otec přijímati deputace od malé deputace dítek římských počínaje až k nejvyšším vzhůru. Odpoledne navštíví sv. Otec hospiz „Tata Giovanni,“ kdež před 50 lety sloužil první mši svatou. U večer bude Řím co nejskvostněji osvětlen. Až se sv. Otec po andělském mostě navraceti bude, začne posádka hradu andělského i námořnictvo papežské střídavě z děl stříleti a bengalské ohně se všech stran vystupovati budou.

Z Francie. V Paříži dne 12. ún. t. r. církvním žehnáním posvěcena jest nová velkolepá budova *katolické besedy študujících*. Beseda tato již r. 1838 byla zřízena a vždy více se zmáhala, tak že nyní čítá 360 študujících a 100 jiných spoluúčův. Při otevření nové vlastní budovy súčastnili se vedle biskupa (in part.) Marata mnozí učen-

cové, spisovatelé a jiné vynikající osobnosti. Vedle místností besedních, čítárny, knihovny, kulečníku, laciné kuchyně, zbývá ještě 60 pokojů k pronájmu.

Z Ameriky. I ze vzdálených krajin zámořských zaslány budou sv. Otci ke dni 11. dubna četné adresy katolického obyvatelstva s hojnými dary. Dítky, vdovy i starcové chtějí účast míti v obdarování Otce všeho křesťanstva. I nejhudší rodiny shledávají těch několik stříbrných neb zlatých mincí, jež před lety z Evropy na památku s sebou byly přivezly. Ze dvou farních osad jediného města Baltimoru sebráno pro sv. Otce 6000 zl., pročež doufati lze, že sbírka v celém soustátí bude míti skvělý výsledek.

Literární oznamovatel.

— Kněhkupectví B. Stýbla vydalo zdařilou *podobiznu* sv. Otce *Pia IX.* v oceli rytou. Bude stále na skladě ve třech druzích a sice 1. o sobě co obrázek, 2. s životopisem *Pia IX.* a 3. na psacím papíru formátů IV° co vigneta. První dva druhy schvalujeme za dárky, třetím se vyznačovati budou listy v jubilejním roce pap. *Pia IX.* psané.

— „*Otakar ze Švamberka.*“ Původní povídka pro každý věk. Od Emanuela Kolihy. S ocelorytinou. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla. Str. 72.

— „*Vyhnanci*“ aneb: Byt i pozdě, tresce Bůh hříšníka. Původní povídka pro mládež a pro lid. Dle B. M. sepsal A. S. Vojtěchovský. S ocelorytinou. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla. Str. 60.

— „*Ročník Jednoty pro dostavění hlavního chrámu sv. Víta na hradě Pražském*“ za správní rok od 1. května 1867 do 30. dubna 1868. Nákladem Jednoty; tiskem B. Stýbla v Praze. Stran 108. S vyobrazením obnovené korunní komory. Vydává se údům v kanceláři spolkové.

— „*Maximilian I., císař Mexický.*“ Oda od Jürga Simoniho. V Olomúci 1869. Tisk Jos. Groška. (Tištěno jako rukopis.) Str. 32. Na obálce vyobrazeno poprsí nešťastného císaře.

— Tiskem a nákladem B. Stýbla v Praze vyšla v novém sličeném vydání modlitební knížka: „*Blüthen und Perlen aus dem Reiche Gottes*“ von Dr. A. Colpin, kathol. Priester. Str. 384 s pěknými ocelorytinami.

— Tiskem V. Moraürera v Litoměřicích vyšla „*Upomínka na druhotiny sv. Otce Pia IX.*“ Obsahuje podobiznu *Pia IX.* nad chrámem sv. Petrským a Vatikánem, stručný životopis a pap. hymnu, vše na 4 str.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- p. Ben. Met. *Kulda*, k. arcib. vikář Sedlčanský a farář na Chlumu, jmenován os. děkanem;
- p. Frant. *Kočí*, farář v Sázavě, správce vikariátu Černokostelec., stal se skuteč. k. arcib. vikářem;
- p. Ant. *Burian*, farář v Prčicích, jmenován sekretářem vikar. Votického;
- p. Vác. *Novák*, far. v Podčepicích, jmenován sekretářem vikar. Sedlčanského a obdržel expositorium canonic.;
- p. Frant. *Pomajzl*, děkan v Sedlčanech,
- p. Jiří *Skřivánek*, farář na Kosové Hoře,
- p. Frant. *Jiroušek*, farář v Ouběnicích, a
- p. Jos. *Kopsch*, far. v Jesenicích, obdrželi expositorium canonicale;
- p. Jan *Roškot*, kaplan v Sedlčanech, obdržel právo synodalií.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Karel *Boettcher*, far. v Mokropeci, za faráře v Modřanech;
- p. Vác. *Rejthl*, I. kapl. na Smečně, za administr. do Družce;
- p. Ant. *Poláček*, za kooper. do Bubenče.

Uprázdnené místo:

Družec, fara patron. p. Jindř. hrab. Clam-Martinice, od 23. března.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Florian *Bien*, osob. farář na odpoč. v Jilemnici, dne 13. března (nar. 15. ledna 1793 ve Valtericích (Neudorf), vysv. 24 srpna 1819);
- p. Jos. *Petzold*, bisk. vikář, okr. školdozorce a děkan v Poličce, dne 27. března (nar. v Chraští 14. března 1811, vysv. 25. července 1836).

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. *Arnošt*, ředitel Boromea v Hradci Králové, a
- p. Jos. *Čermák*, spiritual tamtéž, jmenování jsou bisk. notáři;
- p. Jan *Hubálek*, farář v Rosicích u Pardubic, obdržel collare canonic.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Václav *Kilinger*, farář v Dobřanech, za faráře v Nov. Hrádku;
- p. Ignác *Budina*, kaplan, z Jesenic do Třebechovic;
- p. Ant. *Flesar*, kapl. v Třebechovicích, za admin. do Dobřan;
- p. Václav *Uhlíř*, kapl. v Nov. Hrádku, za kaplana do Jesenic.

Uprázdnené místo:

Polička, děkanství patr. Jejho c. k. Veli-

čerstva císařovny Alžběty co královny České od 28. března do 8. května.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. *Michálko*, jubil. kněz, kons. rada, děkan na odp. v Pelhřimově, 19. března;
- P. Řehoř *Gauss*, ř. cisterc., far. v Hor. Dvořišti, sekretář vikar. 24. března.

Vyznamenán jest:

- Vd. p. Vojtěch *Mokrý*, kap. děkan, gener. vikář, vrchní školdozorce, dr. theol. atd., jmenován jest bullou pap. Pia IX. d. 16. února t. r. *proboštem* kathedr. kapitoly v Budějovicích.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Valentin *Černý*, adm. za faráře v Strážově;
 - p. Alois *Skála*, koop. za admin. v Onšově;
 - p. Jak. *Libl*, kapl. v Chrástanech, za admin. do Rataj;
 - p. Fr. *Šítal*, kapl. v Vitějovicích, na výpomoc do Putimi;
 - p. Jos. *Duda*, kapl. za admin. v Mouřenci;
 - p. Jos. *Zakostelský*, kapl. z Nové Cerekve do Ml. Vožice;
 - p. Vác. *Bušek*, kapl. za admin. v Volenici.
- Změny v duchovenstvu při c. k. vojště (P. T.):**
- p. Jan *Cori*, stal se voj. farářem v Linci;
 - p. Jos. *Frankl*, voj. kurátem I. tř. v Prešpurku;
 - p. Jos. *Šulák*, voj. kurátem I. tř. ve Vídni;
 - p. Fr. *Černý*, voj. kaplanem II. tř. v Linci;
 - p. Tom. *Sladovník*, voj. kapl. II. tř. v Praze;
 - p. Kaj. *Prchal*, voj. kapl. II. tř. v Zádře;
 - p. Tom. *Fabian* a Jan *Fanta*, v. kapl. II. tř.;
 - p. Jak. *Prucha*, voj. kurátem II. třídy v Kašově;
 - p. Vojt. *Juhn*, dán na stálý odpočinek;
 - p. Fr. *Pflanzer*, na dočasný odpočinek.

Uprázdnená místa:

Rataje, fara patr. nábož. m. do 11. dubna.
Onšov, fara patr. k. arcib. Pražsk. do 15. dub.
Mouřenec, f. patr. p. V. Müllera, do 18. dub.
Volenice, f. patr. dědiců Šafáříkových, do 1. květ.

Albrechtice, f. patr. p. V. Šebesty, poznovu do 30. dub.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. *Krombholz*, jubil. kněz, býv. b. vikář a děkan v Č. Lipě, minist. rada na odp. ve Vídni, 26. února.

Vyznamenání jsou:

- p. Jan *Geisler*, far. v Velkém Mergenthalu a
- p. Jos. *Kaspar*, farář v Jablonném, jmenování jsou osob. děkany;
- p. Ant. *Gelínek*, farář v Krombachu,
- p. Ign. *Haase*, farář v Dubnici, a
- p. Karel *Hoffmann*, far. v Rynolticích, obdrželi collare canonic.;
- p. Vác. *Dražil*, kooper. v Jablonném a
- p. Jiří *Röhn*, administr. v Mimoni, obdrželi farní synodalií.

Milodary. Pro sv. Otce: Neznámý 5 zl.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedit:
v katol. knižkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
jenom v expedici
Celoroč.: 3 zl. — kr
půlroč.: 1 zl. 55 kr

Předplacení s tvr-
dněním se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Modlitby Marianské.

K májové pobožnosti.

Podává František Taufer,
kooperátor v Smržicích na Moravě.

Modlitby, jimiž církev svatá ctí a vzývá Královnu andělů, jsou podivu hodné pro důvěru a lásku, jaká v nich se zračí; vzta-
hují se na onu mocnou Královnu nebes,
kteráž jest pokladnicí milostí a rozdatel-
kyní božských pokladů. Nacházíme v nich
podivuhodný výběr výpovědí Písem svatých
a soujem nejlepších výroků sv. Otců o
vznešené Panně. Ony jsou nejvznešenější
bohovědou, pojednávající o účastenství, ja-
kéž má Maria ve všem, co se v církvi u-
dalo, děje a dítí bude. „V této lepé liturgii“,
dí kterýs sv. biskup, „okazuje se nám Maria
co mající v církvi onen mocný vliv, jaký sv.
Cyrill na sněmu Efesském veleslavil; neje-
víť se nám v ní jen co snažně prosící, ný-
brž i co stojící v čele vojska církevního
proti kacířství. Anizby byla bezprostředním
základem božské milosti, osvěcuje Maria co
kazatel neviditelný, láme okovy, utěšuje du-
še.“ Vyzývají jiných svatých přispění, pou-
žívá církev obyčejně slov: „Oroduj za nás;“
k Marii však přecasto volá: „Dej, uděl nám,
vysvobod, zachovej nás,“ (Solve vincla reis,
profer lumen coecis, vitam praesta puram,
iter para tutum, mites fac et castos etc.).

Církev neprosí Boha o nic, anizby ne-
vzývala přímluvu Marie: ve všech mších, ve
všech úkonech, ve všech modlitbách, v nichž
Bohu své záležitosti přednáší, prosí Marii
o přispění. Otevřmež knihy mešní, — a ko-
lik najdeme stran, na nichž se netřpytí sla-
vné jméno Maria? Otevřme knihy obřadní,
jichž se užívá při nejsvětějších a nejvzne-
šenějších výkonech: při svěcení, žehnání a
udělování svátostí, a jméno Maria, vzývání
jí o pomoc, nalezneme všude. Zdá se, že tak,
jak věčný Otec chtěl, by církev Jej o nic

neprosila, leč jmenem a pro zásluhy Jeho
Syna, i věčný Syn chtěl, by všechny prosby
naše ve všech našich potřebách jen ruka-
ma jeho Matky Jemu přednášeny byly. Pro-
to začíná církev všechny hodiny breviáře vzý-
váním Marie, a končí je vždy některou zá-
věrečnou antifonou Marianskou.

Modlitby, jichž církev užívá ku vzývá-
ní Marie, jsou plny hlubokého smyslu; o-
svěcují ducha, dojmají srdce, kloní vůli, a-
nizby přepínaly obraznost; jsou zcela je-
dnoduché, blahojímavé, schopnosti nejspro-
stějších srdcí přístupné a zároveň nejvzneše-
nějším duchům přiměřené. Řinulyť se srdcem
a rty množství svatých, jenž před ná-
mi žili, a došly nás takměř provanuty libý-
mi výdechy jejich duší. Ony jsou ustavičným
živými svědky víry církve, by nás posil-
ňovaly u víře, upevňovaly v naději a roz-
něcovaly naši lásku. Jen zvyk, kterýmž je
od dětinství svého opakujeme, může překá-
žeti pocitu jejich líbeznosti a krásy. Což
máme říci o pozdravení andělském, jež jest
zajisté zdrojem přehojných milostí? Tato
krásná modlitba jest nejvznešenější hold,
jaký Marii činíme: pamatujeme ji na její
velikost, na její ctnosti, na její dokonalosti,
na všemohoucnost její přímluvy u Boha, na
její vládu a slávu na nebi i na zemi. Ano,
ve všech církevních modlitbách Marianských
nalezáme jakýs podivuhodný směr líbezno-
sti a rozkoše, jejímž pocitu jen jakýs smu-
tný zvyk překáží.

Dejme tomu (dí zbožný spisovatel), že
bychom v nějakém starém, dávno zapome-
nutém rukopisu z nenadání našli modlit-
bu „Anděl Páně;“ — jak bychom žasnou-
museli nad nebeskou touto rozmluvou!?
„Anděl Páně zvěstoval Marii, a ona počala
z Ducha Svatého,“ — jaký to začátek a ja-
ká to prostota vyjádření u vypravování u-
dálosti, která tolik zázraků v sobě skrývá!
Sbor odpovídá: „Zdráva Maria, milosti pl-

ná, Pán s tebou, požehnaná jsi mezi ženami!“ Tak ji druhdy byl pozdravil Bůh Otec skrze anděla svého. Avšak po staletí zaznívá opět a opět odpověď, jejíž mocná pokora nebe na zem stáhla: „*Aj děvka Páně, staniž mi se podle slova tvého.*“ A sbor opět odpovídá: „*Zdráva buď; požehnaná jsi mezi ženami!*“ Církev pak vypravuje mluvou apoštolskou, že tajemství toto se naplnilo, řkouc: „*A Slovo tělem učiněno jest, a přebývalo mezi námi.*“ Kolena se sklání, a na důkaz uznání nesmírného důstojenství té, jíž se dostalo cti Božského mateřství, opět zpívá sbor: „*Zdravas Maria, milosti plná, Pán s tebou . . . Svátá Maria, matko Boží, pros za nás hříšné, nyní i v hodinu smrti naši!*“

Jest to báseň či dějeprava? Která ručka takovým způsobem nakreslila tak vznešenými rysy obraz nejpamátnější události světa? Jakou umou jest v toto vypravování tak půvabně vetkána modlitba a bolestná upomínka na hřích a smrt, k níž směřuje závěrečné vzpění, jež se co bolestný výkřik nuzných z útroby vydírá: „*Svátá Maria, matko Boží, pros za nás hříšné, nyní i v hodinu smrti naši!*“ Jak veliká jest ta, k níž od všech míst země koule neustále prosebné hlasy lkajících vystupují! Neboť není hodiny, kdeby slunce, na dráze své postupující, nezvěstovalo některému národu ráno, poledne a večer, a kdeby národové tuto nepozdravovali Královnu nebes vznešeným tímto pozdravením.

Nedá se upříti, že již v hlasu zvonu, jenž nás k uctění Marie andělským tímto pozdravením třikrát za den vyzývá, jeví se jakás tajná moc, která brzy radostí, brzy touhou po vlasti nebeské naplňuje srdce člověka. Buď že zaznívají hlasy zvonů se sterých věží chrámů velkých měst, brzy se směšující, brzy zase co melodie lahodného koncertu se střídajíce; buď že s věží chrámů vesnických v soumraku večerním daleko a široko zahlaholí: vždy se v těchto zvucích ozývá tajný souhlas s potřebami našich duší. Co přichází, truchlivé cestující tímto slzavým údolím, rychle obracíme oči k nebi, a upomínka na Pannu strážnou sestupuje k nám s oblohy, přinášeje zároveň útěchu a naději. Zvon zvěstující pozdravení andělské může sice v té neobvyklé krajíně stržen a rozbit býti, jak se ku konci předešlého století ve Francouzsku stalo; avšak vždy bude prec kdes hlahloliti. Až do skonání světa bude hojnost hlasů odpovídajících na hlahlol tento a velebicích mateřství Marie Panny.

Kdykoliv tedy zavzní hlas zvonu; kdykoliv se modlíme sv. růženec; kdykoliv sv. žalmy úctu vzdáváme nebes Královně: vždy horoucí láska a oddanost k nebeské Matce ať obživne a se množí v srdcích našich, ať vždy volají ústa i srdce naše s andělem: „*Zdravas milostiplná, — pros za nás hříšné!*“

I.

Zdravas Maria!

Již ve spisech z nejprvnějších křesťanských dob zachovaných nacházíme důkazy, že hned tenkrát křesťané P. Marii s andělem pozdravovali slovy: „*Zdravas Maria!*“ V prastaré liturgii, za jejíhož původce vůbec sv. Jakub se má, čteme zvývání: „*Velebmež památku svatě, neposkvrněné a veslavné Panny Marie, bychom na její přimluvu všeho odpuštění dosáhli . . .*“ a pak: „*Zdravas Maria, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná jsi ty mezi ženami, a požehnaný plod života tvého Ježíš, protože jsi Spasitele našich duší porodila.*“ (*Liturg. sv. Jakuba*). Podobně píše sv. Jan Zlatoústý: „*Chválíme tebe, pozdravujeme tebe, Maria milosti plná, Pán s tebou, protože jsi Spasitele našich duší porodila.*“ (*Liturg. sv. Jana Zlat.*). Rovněž modlíval se sv. Athanasius pozdravení andělské slovy: „*Pozdravujeme tebe, Maria, milosti plná, Pán jest s tebou; kůry andělů spojují se s obyvateli země, by dobrořečili tobě. Tys požehnaná mezi všemi ženami, a požehnaný jest plod života tvého, Ježíš. Pros za nás ty, panovnice naše, matko a nevěsto Páně!*“ (*Sv. Athanasius v Evang. o Bohorod.*). Co do druhé části pozdravení andělského, někteří kritikové tvrdí, že slova: „*Svátá Maria, Matko Boží, pros za nás hříšné*“ teprv na sněmu *Efesském* přidána byla; pravdě však podobnější jest, že v *XVI. století* slova tato k pozdravení andělskému a Alžbětinu připojena byla. Již od r. 1508 nalezají se v některých breviářiích OO. Františkánů; že však v církví vůbec tenkrát ještě nebylo obvyčejem, tato slova připojovati k „*Zdravas*“, toho důkazem zdá se býti dostatečným úplné pomlčení o nich na *synodě Brodnické* r. 1549. Teprv r. 1551 nařídila *synoda Narborská* pilné modlení „*Zdravas Maria*“, uvádíc je spolu již se slovy: „*Svátá Maria, matko Boží, pros za nás hříšné!*“ Co do přídávku: „*Nyní i v hodinu smrti naši*“, zdá se, že teprv *katechismem Kanisiovým* rozšířen byl, v čemž mnoho napomáhal současný *rozkaz Pá V.*, tak že teprv od této doby pozdravení andělské, jak je nyní známe, v úplnosti své u křesťanů v obvyčej přišlo. —

První „Zdrávas“, vyslovený ústy archanděla, zplodil zázrak největší a byl zdrojem spásy člověčenstva. Započalo-li však naše spasení tímto pozdravením, zajisté jest spasení každého jednotlivce s tímto pozdravením v úzkém spojení. Byvši nebeským poslem proneseno, by působilo, aby suchá a neplodná země plod života vydala, jest spolu též modlitbou, jenž nábožně konána, působí, by Ježíš Kristus zrodil se v duších našich. Jest to nebeská rosa, jenž duše naše zavlažuje, a duše jí nenavlažená nevydává ovocě, nýbrž jen ostí a trní a vždy blíзка jest zahynutí. P. Maria zjevila sv. *Alainovi de la Roche*: „Věz, synu můj, a oznam všem, že jest to pravdě podobné a blízké znamení zahynutí, modlí-li se kdo pozdravení andělské s nevolí, vlažností a leností!“

„Neznám ničeho,“ dí *bl. Tomáš Kemp.*, „neznám ničeho tak veleslavného pro tebe, ó Maria, a tak potěšitelného pro nás, jako pozdravení andělské; jeho sladkost jest tak velká, že nemáme slov, bychom ji náležitě vyličili.“ Zcela jisto jest, že tato modlitba nikdy k nebi nevstupuje, anižby nějakou novou milost nevyprosila, buď pro tělo, buď pro duši; neboť tato něžná Matka oblažuje nás ráda prokazováním své přízně, činíme-li jí potěšení pozdravením andělským.

Maria přišlábila sv. *Gertrudě* tolik milostí, kolikrát „Zdrávas“ se pomodlí. K dosažení odpuštění nějakého hnutí netrpělivosti radila P. Maria sv. *Brigitě*, by se vroucně pomodlila jedenkrát „Zdrávas.“ A kohož jest tajno, že právě tatáž dobrotivá Panna sv. *Dominiku* zjevila, že jeho kázání tak dlouho budou marná, pokudž nepočne kázati růženec? Dalat mu tím na srozuměnou, jak mnoho dobrého tato pobožnost působí, a že tak jako Hospodin tajemství Vtělení, co pramen spásy světa, pozdravením andělským připravití dal, i on jednati musí. A víme, že tento světec skutečně Bohu více duší získal pozdravením andělským, než jakýmkoliv jiným prostředkem. Souvěcí dějepiscové nemohou svého udivení nad tím zatajiti, vypravujíce s ustrnutím, že více stotisíců bludařů a zcela zatvrzelých kacírů jakož i hříšníků nejzaseplenějších stalo se věřícími, kajicníky.

Jiný světec dí: „Zdrávas Maria jest, pobožně-li se vyslovuje, nepřitelem ďáblovým, jehož k útěku pudí, jest kladivem, jež ho rozdrucuje; posvěcením duše, radostí andělů, zpěvem vyvolených, chvalo zpěvem nového Zákona, plesotem Marie a oslavou svaté Trojice. Jest to rosa s nebe, jenž duše činí úrodné, růže rudá, již Marii vě-

nujeme, drahocenná perla, již jí obětuujeme; jest nejskvělejší chvalořeč, jakou k její cti míti můžeme; tajné půvaby, jimiž „Zdrávas“ přeplněn jest, tak mocně působí na srdce, že Marii donutíme, by nás milovala, budeme-li se (Zdrávas) tak modliti, jak se sluší.“ Jiný ctitel Marie dí, že vždy, kdykoliv nábožně vysloví: „Zdrávas Maria!“ svět před očima jeho ztrácí všecky vnady, srdce jeho bývá láskou opojeno, pobožnosti jeho přibývá, naděje jeho se rozmnožuje, radost jeho se zdvojnásobí, celá jeho bytost se obnoví a on v ctnosti utvrzen bývá.

Tak tedy připojuje Maria zvláštní odměnu k modlení pozdravení andělského. A proč ne? Vždyť, jak sv. *Mechtildě* zjevila, jest to ten nejkrásnější hold, jaký se jí přinésti může a žádná modlitba nepůsobí jejím srdci tolik radosti, jako tato, a že slova: „Svatá Maria, matko Boží,“ ji vždy pamatují na její povinnost, by totiž měla útrpnost s těmi, jenž volají: „Pros za nás hříšné atd.“ — by se za ně přimlouvala, je milovala, a sice proto právě, že hříšníci jsou. „Nebot,“ pravila, „nebyla bych nalezla milosti, kdyby jí hříšníci nebyli ztratili; nebyla bych Matkou jejich Vykupitele, kdyby nemuseli býti uzdravení a zachováni; konečně bych nebyla dosáhla tak nesmírného množství milostí, kdyby nebylo bývalo zapotřebí, bych se stala Matkou milosrdenství a útočištěm hříšníků bídých.“

Jisto jest, že modlitba tato nejen Marii, nýbrž i andělům a svatým v nebi nevyslovnou působí radost. Sv. *Alain* ujišťuje, že slova této modlitby celé nebe radostí a plesáním naplňují. Andělé sami mají v tom největší zálibení, že mohou Marii denně milionkrát „Zdrávas“ zpívati, ano pozdravení toto jest jejich vlastnictví. Protože však podivuhodné pozdravení toto veškerý ráj tak velice obveseluje a pro duše v očistci hojných milostí jest zdrojem, zajisté hrůzou naplňuje ďably, jenž kvapem utíkají, jakmile je zaslechli. Nebot víme, že jakmile „Zdrávas“ andělem s nebe snešeno bylo, země radostí se zachvěla a nad přiblížením své svobody svou rozkoš projevila. Avšak, jakoby již ďablové a celé peklo děsnou přítomnost Všemohoucího bylo ucítilo, Jenž jeho říši zahladiti měl, tráslo se hrůzou a strnulo, když „Zdrávas“ zavznělo z úst andělských, ono mocné pozdravení, jež od oné doby přebílené vždy projevovalo moc podivnou, již bylo vždy všeliké namáhání ďáblů v niveč uváděti. Není tedy divu, když bezbožní lidé, jenž vždy zatraceným duchům po boku stojí, je-

jích smýšlení následují a velký odpor mají proti všemu, co se tohoto tajemství Vtělení týče a když vůbec o účtě P. Marie jen s opovržením mluví. Naproti tomu učí zase zkušenost, že ti, jenž patrná znamení svého budoucího vyvolení na sobě mají, v pozdravení tomto si libují a je s rozkoší se modlí, a čím více k Bohu se přibližují, tím více tuto modlitbu milují. „Nemám lepšího znamení,“ praví *ctih. Ludvík Maria z Montfortu*, bych zvěděl, zdaž některý člověk z Boha jest, lečskoumání, modlí-li se „*Zdravas* a růženec.“

Za šťastné se tedy pokládejme, že se modlití umíme, jak se modlili: anděl, apoštolové, mučéníci a všechna křesťanská století. Ó přesvaté pozdravení! Budiž vždy sladké rtům i srdcím našim a všech lidí! Tys plno libovůně, jako chvalozpěv s nebe vycházející a tolikerou ozvěnou opakovaný na nebi, kolikrát se zapěje nazemi! Ó křesťané! Královnu moci pozdraviti, toť na zemi řídká, závidění hodná milost. Nuže tedy! Každodenně, každou hodinu může chudý kmet, sprostá žena, malé dítě přistoupiti ku Královně nebes, by pozdravili tu, jenž všechny poklady Boží v ruku má, a mohou býti ubezpečeni, že vždy co nejlépe uvítání budou, a každé jejich uctění dobrodiním odměněno bude . . . Avšak co hříšníci? Smí-li pak i tito přistoupiti? Ano, i vy pojdte a pozdravte ji s pokornou důvěrou! Váš hlas jí neobrazí; a jest-li vaše „*Zdravas*“ kajícím vzúpěním, pak bude vaše modlitba vyslyšena. Vaše modlitba se nenavrátí s nebe bez milosrdenství a odpuštění.

„*Zdravas Maria!*“ — ó sladké, ó překrásné slovo, jež nebe na zem poslalo, a jež země opět tak často k nebi vysílá! Tot modlitba celého světa. Jedva že dítě žvatlati začíná, již vidíme je na kolenou a se složenými rukama „*Zdravas Maria*“ se modlití. Jest-li kmet stářím, křehkostí a nemocí tak zhuben, že jiných modliteb více konati nemůže, sbírá ještě poslední pozůstatky svých sil, by k své útěše a posile „*Zdravas*“ se pomodlil. „*Zdravas Maria*“ jest nejsladší rozkoší zbožných duší. Vícekrát za den vyselehují tato modlitba z horoucích srdcí co živý plamen povznášejíce co vonné kadidlo k trůnu Marie. „*Zdravas Maria*“, — toť i modlitba hříšníků, — ach snad jejich modlitba *jediná!* Mezi nimi jsou mnozí, jenž v hříšné nedbalosti jiné modlitby zapomněli; znajíť však ještě a modlí se „*Zdravas*.“ Uprostřed trosek jiných modliteb a pobožností plove „*Zdravas*“ po vr-

chu vod hříšného moře světa, jsouc hříšníkům prknem ochranným. Ó kolik ubohých nešťastníků bylo již tímto drahocenným prknem nazpět donešeno do přístavu spásy!

V opatství *Grandselve* v *Gascogne* žil za času *sv. Bernarda* jakýs pán z *Montpellieru*, nábožný *Vilém* nazvaný, řeholník, jenž neobyčejnou choval úctu k P. Marii, a jehož největší rozkoší a radostí bylo pozdravení andělské. Po jeho smrti bylo prý viděti na jeho hrobě bílou, velmi krásnou lilii, na jejíž všech listech „*Zdravas Maria*“ se stkvělo. Byť by po naší smrti nevyrůstaly podobné lilie z našich hrobů, ponesou za jisté duše naše patrné známky na sobě, zdaž jsme rádi a často Královně nebeskou pozdravovali slovy ji tak milými. Ó vzdýchejme často k Marii: „*Pros za nás hříšné nyní!*“ — ano zvláště nyní, kde apoštolové nevěry v tisícerych srdcích ničí účinky spásonosného Vtělení Syna Božího!

II.

Anděl Páně!

„Anděl Páně“ jest výborná pobožnost, jenž nás upomíná na největší zázrak milosrdenství Páně, na důkaz Jeho nevýslovné dobroty, na zázračnou událost, kterouž se naplnilo, co anděl Páně byl Marii zvěstoval. Při pobožném konání této pobožnosti bývá duše povznešena; neboť v ní představuje se jí celá velikost její věčné nesmrtnosti. Kdožby ony k hrudě sehnuté pracovníky, ony pastýře, ony chudé ženy rozeznal od zvířat u pluhu zaprážených anebo od stáda, jež hlídají, kdyby neměli jistoty, že „*Slovo tělem učiněno jest*,“ by je vykoupilo, že Maria, Bohorodička, nyní v nebi za ně oroduje a orodovati bude v jejich poslední hodině, která, budou-li jen chtít, bude též poslední hodinou jejich utrpení.

Ustavičně k zemi obrácen a v starostech pozemských pohřížen jsa, musí člověk častěji upozorněn býti, že nežije pouze z chleba. A v tom nejlépe nám posluhuje znamení zvonom, jež nás denně po trikrátě pamatuje, že *Božské slovo tělem jest učiněno*, by člověčenstvo nad život tělesný povzneslo.

Den nastává a schyluje se ve jměnu Marie. Zvěstuje-li nám Maria úsilí denní, zvěstuje též odpočinek noční. Mluví-li o drsných potřebách života, dodává nám též udatnosti k snášení jich trpělivému, ukazují nám spolu se Synáčkem svým, Jehož na loktech chová, v sladkém usmívání na místo okrání, kamž dospěti lze jen skrze vodu a oheň.

Což může býti líbeznějšího hlasu ran-
ního, jenž budí nivy při východu slunce u
zpěvu ptactva, jež chválí svého Tvůrce, v
okamžiku, any květiny první svou vůni k
nebesům vysílají, a útěšného hlasu večer-
ního, jenž rodinu svolává, by se shromá-
ždila vůkol krbu domácího a se smilovala
společně k své Materi, jenž v nebesích by-
dlí? Ó křesťane! Zvon zahlaholil „*Anděl
Páně*“, ustaň od práce své, ať umlknou pí-
sně tvé! Bůh tě vidí a chce tě i slyšeti
s trůnu své věčné slávy. Na kolena! pří-
teli, a modli se. Po celý den pracuješ, bys
opatřil sobě večeri; pomodli se chvílku, bys
získal život věčný!

Horliví ctitelové P. Marie! Popatřtež
na *hvězdu jítňní*. Obratťe k ní své zbožné
zraky: onať vám dodává srdnatosti a pou-
kazuje k nebi, co sídlu duší blahoslavených,
jenž před vámi pracovali svatou horlivostí
na vinici Páně, a po šťastném boji za od-
měnu již dosáhli věčné blaženosti. Vzhůru
srdce! Spojtež svou modlitbu s kůry an-
dělů a svatých!

Jest poledne. Zvon opět vyzývá nás
k uctění Matky milosrdenství; a tato hodi-
na polední, když slunce v zářícím lesku
své blahočinne avšak horoucí světlo vylévá,
obrací naše myšlenky k těm dušem, které
po udatném boji proti tělu, světu a duchu
temnosti na věčnost nás předešly, avšak pro
malé nedokonalosti bolestně po smíření úpi.
Zkormoucené oko naše vidí tam přátele Marie!
Tito toužebně sobě přejí, by unesení byli
na horu k své milované a laskavé Materi.
Ach, bratří modleme se za ně, by vysvo-
bozené duše našich přátel k ní se povzné-
sti směly a své chvalozpěvy s písněmi vy-
volených spojití mohli!

Poslední vzplanutí světla denního již
hasne. Noc se blíží, temnota se rozprostí-
rá. Sluhové Marie! Vyť máte za svou vy-
trvalost Královně nebes děkovati: ó po-
zdravtež ještě jedenkrát dobročinnou tu
hvězdu! Onať vás zároveň s nebeským stráž-
cem, jež vám Bůh dal, vodí bezpečně po
cestách života. Slyšte, ó slyšte líbezný
zvuk zvonu. Vyť jste bojovali po celý den;
uplyne píd času, a vy se uložíte s bratry
svými v Pánu zesnulými na lože odpočinku
— v tmavý hrob. Ještě několik bojů, ně-
kolik zkoušek — a opustíte vše sladké i
trpké, co vám toto slzavé údolí podává. Ó
vzpomínejte sobě na sklonku každého dne
na Marii, by i ona vzpomněla na vás na sklon-
ku života vašeho, v hodinu smrti, v níž po-
znáte osud celé své věčnosti. Vojínové zá-
stupu posvátného, slyšte tedy tento blahozvuč-

ný zvon, jenž s vámi o Marii rozmlouvá, a
spojte své hlasy s touhami trpící a s mi-
lostnými chvalozpěvy plesající církve!

Jak krásná, jak pohnutlivá jsou svatá
cvičení, jichž církev užívá ku povzbuzení
věřících, by Marii ctili a jí dobrořečili! Mo-
dlíce se třikráte denně „*Anděl Páně*“, tři-
kráte denně jí vzdáváme nejskvělejší úctu,
prosíce ji zároveň, by nás ve třech částech
našeho života, v dětinství, mužství a stáří
chránila proti útokům nepřátel viditelných
a proti úkladům zákeřníka neviditelného.
A stává se touto pobožností snad újma
poctě Nejvyššího? Ó nikdy! „Při ránním
hlasu zvonu máme sobě připomínati vzkří-
šení, v době polední utrpení, v době ve-
černí vtělení Syna Božího.“ (*P. Huguet*.) A
čím medle lze nám Syna Božího slušněji
uctíti leč vděčnou upomínkou na vše, co
pro nás vykonal a podstoupil?

Tak tedy den zbožných duší ve tři
části jest rozdělen, jenž dílem Marii, dí-
lem Vykupiteli zasvěceny jsou. Maria však
jest za to naší opatrovníci ve všech částích
našeho života. V smrtelném zápasu svém
Pán, sloučiv veškerý národy v osobu sv.
Jana, pravil k Marii s kříže: „*Ejhle Syn
tvůj*.“ Maria přijala tato slova umírající-
ho Syna, jenž svatá jsou i tenkrát, když
je byl obyčejný smrtelník na úmrtním loži
svém pronesl. Myť jsme tedy dědictvím
Marie. Kdykoliv tedy volíme stav nový
jest ona, chceme-li, naším rádcem; a tak
jako při nás stála v životě, tak stojí též u
lože umírajícího, byl-li ctitelům jejím.

Tato vznešená pobožnost, jsouc třikrát
za den opakována, činí zemi podobnou Je-
rusalému nebeskému, kde chvalozpěvy kú-
ctě Marie smíšeny s veleslavením Ježíše
Krista bez ustání zavznívají a ve vlnách
milohlasů po celém svatém městě se roz-
lévají. Počna od velebné báně chrámu sv.
Petra až k nejskromnější kapliče pralesů
Amerikánských, všechny zvony světa katoli-
ckého bez přestání se pohybují, opěvující
vzájemně slávu a přednosti Marie.

Církev na zemi sjednocuje se s církví
na nebi; onať opakuje žalostivými zvuky
nebeský chvalozpěv o Vtělení, jež andělé
s plesáním a nadšením zpívají. A protože
slunce vždy v některém dílu světa jitro,
poledne a večer přivádí, sjednocují se mi-
lionové srdcí a hlasů ve svatém nebeském
libozvuku s posvěcenými kovovými jazyky
k ustavičnému opakování chvály ctností
Královně nebes i země.

Na sněmu *Klermontském v Auvergne*,
jenž se za času *Urbana II.* v měsíci listo-

padu r. 1095 konal, obdrželo nejen duchovenstvo nařízení, by každodenně hodinky o P. Marii se odbyvaly, nýbrž bylo spolu uzavřeno, by ode dne, v kterýž křesťanské vojsko k vybojování svatě země se odplavilo, na všech chrámech světa křesťanského ráno a večer třikráte zazvoněno bylo, by křesťané napomenuti byli ku vzývání Boha prostřednictvím Marie Panny, aby křesťanskému vojsku udělil síly proti moci nepřátel jmena křesťanského.

Tento chvalný a svatý obyčej modlení „*Anděl Páně*“ ráno a večer každého dne trval asi 130 let, až do času *Řehoře IX.*, jenž pak zpozorovav, že tento svatý obyčej u valné části křesťanů ustává, vydal rozkaz, by křesťané nejen ráno a večer, nýbrž i v poledne na znamení zvonu „*Anděl Páně*“ se modlili. Tyto tři části dne byly pro tuto modlitbu ustanoveny, a sice: *Svítání*, by křesťané pomocí Marie Boha prosili o požehnání pro vše, co po celý den konati hodlají, a o tu milost, by vše ke cti Boží vykonali; — *poledne*, by sobě odpočinuli a ku krátké modlitbě se shromáždili; — *večer*, by pomocí Marie sami na sobě žádali účet ze všeho, co byli po celý den konali. Na první udeření zvonu nastalo vždy hluboké ticho; všeliký svár a všeliký plesot zanikl, nejživější hovor byl přerušen, vše utichlo; křesťané padali na svá kolena, by se modlili. V *Itálii* a zvláště v *Španělsku* přerušil při prvním zaznění zvonu obchodník svůj obchod; kdo na silnici neb veřejném místě stál, padl na kolena, bohatec i chudý, stařec i dítě, vše vděčně opakovalo slova *Gabrielova*. A co se děje nyní? Ó časové! Větší část lidí studem by se zarděla, kdyby vznešenou Královnu nebeskou uctíti měla veřejnou modlitbou.

Všickni, jenž ráno, v poledne a večer při zvonění „*Anděl Páně*“ nábožně a kleče se pomodlí, dosahují pokaždé *sto dní odpustků*, a kdož se je vytrvale po celý měsíc alespoň jednou za den pomodlí, *plnomocných odpustků*, vykoná-li i ostatní výminky. Věřící, jenž žijí na místech, kde se „*Anděl Páně*“ nezvoní, anebo ti, jenž hlasu zvonu slyšeti nemohou, mají se týchž odpustků účastnými státi, když se „*Anděl Páně*“ modlí v dobu, kdy se jinde obyčejně zvonívá. Pro lidi, jejichž zaměstnání jest ustavičné, jako pro vojáky, plavce a j. a dobré vůle jsou, dostačuje, by se skrácené „*Anděl Páně*“ modlili, jenž zní:

*Panno před porodem, pros za nás;
Panno při porodu, pros za nás;
Panno po porodu, pros za nás!*

Ti však, jenž těchto modliteb neznají, mohou je nahraditi tím, že se pomodlí k účtě vtělení Slova v lůně neposkvrněné Panny jedenkrát „*Otčenáš a Zdravas*.“

Ludvík XI. král francouzský, jenž přemnohé chyby své nevšední důvěrou v P. Marii opět napravil, vydal, by všeobecného pokoje křesťanstva dosáhl, následující nařízení: „Všem Francouzům, rytířům, vojákům a občanům se nařizuje, by při udeření zvonu o 12. hodině na obě kolena padli, nábožně se požehnali a nějakou modlitbu k Panně Marii vykonali, aby dobrého míru vyprosili.“ Ó jak velmi bylo by zapotřebí, bychom i my za této zbourané doby alespoň tenkrát, když tisícové zvony vyzývají nás k účtě Marie, utíkali se v důvěře a s prosbou o svatý pokoj pod plášť té, jenž nám „*Knižete pokoje*“ porodila! (Pokračování.)

Truchlá palma. (Legenda.)

Jitrem svěží větřík věje,
Perutí tlum spánků pudí.
Sborného již ptactva písní
Blahověstnou probuzeno
Kvítk pestré, rovno dítku,
Drobná očka rozespálá
Jiskro-blyštne pootvírá.
Paprskem svým jemným slunce
Libá v život mnohé poupě,
Ve slzičkách usmívavé, —
Šperkem záře miloskvěle
Stromovi vše kmitné zlatí,
Po noci jež proplakané
Čela, deště krůpějemi
V temnu mrakův unížená,
Plesem týčí k blankytu.

Královna jen kmenův slavná,
Palma, truchle v hoře trpké
Hluboko své větve noří:
Vzdechem tesklým šepotajíc
Uklání je žalem tízným,
Uklání je bolnou láskou,
V země siré náhrobek.

Který smutek dušetrpný
Úpěnlivou hruď jí klíčí,
Velebné že svěší témě
Těžkým strasti břemenem?

* * *

V ráji blaha květoútho
Zlobou svedeni když klesli
Člověčenstva první matka,
Člověčenstva otec první,
Všeho tvorstva srdce truchlí.
Slunce jasné, zarmoucené,

V závoj smutečný tvář halí.
Oblak tiseň krůpějemi
Hořkého si pláče lehčí.
Vichřice, žal rozpásajíc,
Neskročeným nářkem kvílí.
Samo hruď skály tvrdé
Zkormouceno hryzem puká.
Zelená vše chvoje řada,
Svědčyně, jež doufávala
Slasti vždy jim trvající,
Tichým hnětem slzy tklivé
S oka roní sklopeného.
Všechno truchlí, kvílí, pláče
Nad klopotným úpadem!

Ale nade všechněch žaly
Hořem nehlubším se rmoutí
Slavná *palma*, královského
Vínku skvostem ozdobená, —
Palma, u jejíhož kmene
Pod lahodným stínův štítem
Prvotní dvě sedávalo
V lesku žití blaženého.
Ubohá — ach, citná nejvíc,
Vrcholem svým strmic k výši,
Hledíc v dálku za putovným
Prvním otcem, první matkou —
Viděla, jak vypuzeni
Ze sídla svých tichých slastí.
Zřela, jak tam klopýtavým
Tíhnou krokem ve kraj pustý,
Slzami *té* kypřit půdy,
Jež jim úděl vykázána,
V potu tváře s ostnem viny;
A svých kvělvův šumy proudné
Za nima ach posílajíc,
Kývala jim do posledka,
Pokud oku nezmizeli,
Poroseným slzou lícem
V trpném strasti soucitu.

* * *

Odtud smutku roucho nosíc,
Prerozena v *palmu truchlou*,
Želzné sklání ratolesti,
Chmurné listí k zemi shýbá,
Nad kolébkou všeho žalu,
Nade hrobem všeho blaha: —
Přikrovem je smrti kryjíc,
V temné dumy pohroužena,
Přemýšlí o „první vině“,
O „ztraceném ráji“ krásném,
Bolův tíhou schýlena!

Fr. Doucha.

Povzdech.

O Bože! odvrát nepřátelské zloby
od sídla Tvého po všech věků doby:
necht věčně Řím jen svatou víru hlásá,
by dána byla všemu světu spása. M. B.

Lidé blázni.

Obrázek ze života od
Josefa Ehrenbergera,
sídelního kanovníka na Vyšehradě.

III.

Nastala zima, napadlo sněhu, a hned po svaté Kateřině udělala se sanice. Dobrá sanice byla Habřinským sousedům velmi vítanou. Oni všickni chovalikoně, buď po dvou, buď po jednom, každý dle výměry svých pozemků, ač co sdělání pozemků se týkalo, bez koňského potahu mnozí, ba téměř všichni obějíti se mohli. Polí přes příliš neměl nikdo, a nad to jest u Habřiny půda lehká a poloha rovinatá. Tam volské potahy dobře stačily, a sousedé hojnějším chovem hovězího dobytka mohli své živnosti také zvelebiti. Ale v Habřině bez koně nechtěl býti nikdo. Soused bez koně byl by po celé vsi za smích a mnohdy snad ani na daň by nesehnal, kdyby v zimě vožením dříví do pivovaru, do palírny, na bělidla a jinam několik zlatých nevydělal! Proto musil být kůň, jemuž seno a co lepšího od píce sotva stačilo, a dvěma hubeným nevyhýlným krávkám zbývala jen sláma.

Jak sanice nastala, byli Habřinští den ze dne v lese. Drželi se pohromadě, jeli za sebou v dlouhé řadě, sázeli se, kdo víc uveze, a dobytek překládali i trmáceli. Na zpáteční cestě navštěvovali „kapličky“ a piva i kořalky v teplé světnici sobě přáli, co zatím dobytek upachtěný a spocený u hospody zimou se krčil a chvěl. Značnou část nevalného výdělku takto probíjeli; kdyby pak z koňského obroku byli odpočítali jen oves, nezbývalo z výdělku nic, a škoda na dobytku a na náčiní byla nádavkem.

Kudla, že koně neměl, mezi nimi nebýval, ale za to tím častěji o něm se mluvílo. Ten pecivál je jako sysel a celou zimu někde za kamny procíví! Jen v neděli vyleze z díry a v kostele s babkami růženec louská, a odpoledne mezi opakovantý cvičení poslouchá. To je pěkný soused — celé Habřině ostudu dělá! Ale není se mu co diviti: vždyť by se koně bál, když ho jak živ v ruce neměl, a s jiným leč s volky neumí! A konečně dělá dobře, že se mezi sousedstvo neplete, když sám pořádným sousedem není, poněvadž dotud o přijetí do obce neprosil a počtu neprokázal.

Než Kudla, ač v zimě kromě do kostela mnoho nevycházel, bez užitečného zaměstnání nebyl. Po Špičkových měl co opravovati po celém domě, a do samého zámrzu také na ohradě celé dny pracoval,

pařezy od stromů, jež Špička pokácel dobýváje a jamky kopaje, aby hned záhy z jara štěpnici z novu vysázel. Když ale po Hromnicích uhodil odměk tak, že země na dobro roztála, a Habřinští, nemohouce do lesa, v hospodě čas i peníze mařili: počala Kudlovi práce rozsáhlejší. Se svými přáteli z Černé vody od rána do noci déle dvou týhodnů trvá v lese, a všechno na rub tam obracejí. Dobývají pařízky a kořeny, dělají doličky a rýžky, chumáčovité houští probírají, prázdné plochy dle pravidelného rozměru vysazují, a kde se sazeniček nedostává, zasívají lesním semenem.

Bylo to dílo klopotivé, a Habřinští lidé by ve stejném počtu ani za měsíc s ním hotovi nebyli. Za to ale je zle a na Kudlu zvláště v hospodě pošklebky a útržky jen-jen přsejí. Vidíme, vidíme! Ten bosonohý baráčník zrovna po vrchnostensku les upravuje. Stojí-li ta jeho bídná smrčina za to dření? Chudás, myslí že světa přebude, za několik roků bude bradou zhůru, a než les vzroste, nebude z něho ani kůstky. Kdyby alespoň děti měl, aby se hmoždil pro ně, ale pro to jediné děvčátko věru zapotřebí toho není. Ještě ani do školy nechodí, a vyhlíží jako zelínka; ta dlouho trávu tlapat nebude. Teď, když les jest upraven, měl by hmoždit ten postavit tam sloup, a na sloup zavěsit tabulku s nápisem: „Pán Bůh žehnej lesu tomu, zasel jsem a nevím komu.“ Není-li to člověk blázen? Kdyby raděj pomýšlel, co počne s úhory, co mu jich od lonska zbylo, když příkopy již vybral a hlínu od stavení až do sadru vyvozil?

Avšak na to Kudla již pomyslel a uskutečniv co byl pomyslel, nový posměch sobě spůsobil. Záhy z jara za plné zimní vláhy, když ještě nikde dělníka v roli ani viděti nebylo, všechny úhory na rychlo zoral, do ostré orby na vrch něčím zasel a přibranil. Habřinští spínali ruce a tenkrát myslili opravdu, že se Kudlovi kolečka pomátla. Do takové mrtviny, na podzim neobrácené, po jedné brázdě zasívat a ani pořádně neuvláčet: toť bylo přímo proti rozumu! Škoda, na věky škoda zrní na dobro zahozeného. Jen o to si Habřinští ještě hlavy lámali, co to za zrní bylo, jež Kudla tak zbůhdarma vyhodil. Dověděli se brzy, aniž by se byli ptáti musili. Vyzradili to holubi, jenž z celé vsi na Kudlovo pole lítali. Kam holub táhne, tam musí být vikev, a od tud zvěděli Habřinští, čím Kudla úhory zasel.

Ovšem staří říkali, že vikev třeba na střechě vzejde, a jak vzejde, že se třeba cihlou provrtá; ale ony ty staré pranostiky

také někdy selhou, a v Habřině nikdo nevěří, že by se Kudlovo pole zazelenalo tím, čím oseto bylo. Však se to uhlídá! A na stojte, ono se uhlídalo, čeho se nikdo nenadál. Vikev vzešla, pěkně se rozkládala a byla hustá jako kožich. Habřinští podivením trnuli, ale podivení jejich ustoupilo nevoli, když Kudla vikev nejkrásněji rozrostlou a již v plném květu — zaoral! I ten bezbožník! Bůh mu jako divem požebral, a on Boží požehnání zúmyslně zkazil. Nemohl-li, když sám úrody užiti nechtěl, chudým domkářům krmiva pro tu kravku nebo kozu popřít? Ale to ne, — vikev musila pod brázdou; a ten nestoudný bosonohý baráčník ještě celé noci na poli hlídal, aby snad některý chudás žvanek zaoorané vikev pod brázdou nevytáhl! Není-li ten bláznem, nikdo jím není.

Než přese všechny posměchy a nadávky Habřinských ukázalo se, že Kudla pošetilem nebyl a že, ač toliko na chalupě o několika korcích hospodařil, nicméně rolnictví z fundamentu rozuměl. Hned prvním rokem po zásevu, jak Habřinští říkali bez mrvení, měl sklizeň nad pomyšlení obstojnou. Druhým rokem po zaoorané vikvi byla žeň rovněž ucházející; zatím pak, že bylo víc píce, zmohl se Kudla na dobytek; třetím rokem měl stodolu nabitou, o rok později vypínal se nad to před stodolou ještě obrovský stoh, a za rok na to přestaven a upravován jest chlév na dvanáct kusů hovězího dobytka. Kudla byl učiněným zemanem a Habřinští otvírali oči.

Teď snad již Kudlovi bláznů nespírali, když se v každém ohledu rozumným být osvědčil? Lidé bývají mnohdy zrovna jako děti, a koho si jednou v obyčej vzali, tak snadno nepustějí. Proto také Kudla, ať dělal co dělal, zůstal a musil zůstat bláznem!

Že se dřel, hmoždil a na všem skrbil, dokud lhůty zaplacené neměl, a zdali se na živnosti udržel nevěděl: nemohl mu ovšem nikdo pokládati za zlé. Ale teď, když šťastně nade vším vyhrál, a pomalu nejzámožnějším v celé obci se stal, teď měl by otočiti a souseda dělati. On však pořád ještě na někdejšího baráčníka zapomenoti nemůže, a na místě souseda dělá otrapu. Šerkovou kazajku dotud neodložil, o koních nechce ani slyšeti, sousedů se štítí a kromě do kostela o jiné procházce neví. A jakým jest tyranem svého těla! Klopotí se s těmi ženskými od rána do noci a kromě nezbytné potřeby nikoho na práci nezjedná, aby mu ani groše z míšku, ani sousta z bochníku neubýlo. Kdyby sobě při tom ale-

spůň přál — ale to je živ tak mizerácky, že se mu každý podruh vyrovná. Odbývá se jen tak tím, co Pán Bůh nadělí a dům dá, o kupce a o řezníka nezavádí celý rok a jak pivo neb kořalka chutná, to ani neví. Nežli takhle živu být, to raději kamzíky honit! Dlouho-li pak ten život na světě trvá? Těch několik let uplyne, jakby rukama tlesknul, člověk musí k velké armádě, a s sebou nevezme nic. Co nachrchtíl, uchvátí nevděčný dědic, a Kudla ani toho míti nebude. To nedomřelé děvčisko na dlouhá leta nezaloží, a Kudla bude zajisté snáze pohřben než svatbu strojit. Není-li pošetilec? Nejsou-li všichni v celém domě lidé blázni?

V takový a podobný smysl mluvili a uvažovali z Habřínských ti nejmírnější; jiní, zvláště v hospodě při džbánu, věděli a povídali mnohem více.

Není nad lakomce, jako když se vydaří, a Kudlovi lidé prý se vydařili. Nepřeji ani sobě ani jinému. Živi jsou o bramborách, mívají je jen tak na loupáčku, ba ani soli k nim sobě nepřejou. Chléb pekou ze zadiny a bývá chudinka tak černý a nepodařený, že se musejí stydět, komu ho podati. Hrách a kroupy počítají do hrnku po zrnkách, a zbyde-li co od oběda, třeba třikráte to přihřívají, aby nic nazmar nepřišlo. Co od drůbeže a od dobytka na peníze uvéstí se dá, uvedou. S každým vajíčkem, s každou kapkou mléka běhají do města, ba i sirovátku prodávají. Almužny chudému nedají, a peněz i na nejpotřebnější litují. Chodějí velmi ošumělí a pořád v jednom a v stejném. Kudla v koženkách a ženské v šerkách a v kanafaskách. Svátečního nemají na sebe ani za mák, ba ani tomu děvčeti, ač jest samojediné a takřka na zívnutí, ničeho pro radost nezjednájí. Žid Mareček povídal, žeby ze vsi uteci musil, kdyby ostatní sousedé jako Kudla býti měli. Takovým ale bohudík není nikdo. Habřínské mají rozum a po *lidech blázních* spravovati se nebudou. (Pokračování.)

D O P I S Y.

V Praze, dne 11. dubna 1869.

(O slavnosti kněžských druhotin Pia IX.)

Veliká jsi, Církvi Páně, a vznešenou známkou Tvojí jest jednota. Od východu slunce až na západ tatáž obět, totéž učení! Jedna víra spojuje starý a nový svět i vzdálené ostrovy, jedna nejvyšší hlava řídí a spravuje nejrozsáhlejší to království. „Pán s vámi“ volá nejvyšší pastýř v Římě a 200 milionů věřících po oboru země odpovídá:

„I s duchem Tvým!“ Jednota tato ukázala se v jasném světle dnes o slavnosti kněžských druhotin nejvyššího pastýře církve Boží na zemi, papeže Pia IX. „Vzhůru srdce!“ volal u oltáře v Římě papež jubilant a v každém chrámě, ve všech vlastech po celém šířím světě odpovídáno jemu: „Vzhůru srdce mějme k Hospodinu!“ Ve všech dílech světa, kdekoli se koná obět nejsvětější a ozývá se „Zdravas Maria,“ všude vzdávány jsou díky Hospodinu, že církvi své dal pastýře dobrého, vůdce statečného, obhájce neoblomného, papeže Pia IX.; všude ozývala se prosba: Hospodine zachovejž Ho a obživž Ho! Odevšad zaznívalo přání: Na mnohá léta!

Podivuhodným způsobem řídila a ochraňovala Prozřetelnost Boží nejvyšší hlavu církve sv., trpce zkoušeného Pia IX., a podivu hodná jest také shoda, která se objevila při službách Božích v den kněžských jeho druhotin. Byloť čteno evangelium o „dobrém pastýři,“ kterýž zná ovce své a hotov jesti „život dáti za ně,“ ale má i jiné ovce, kteréž nejsou z tohoto ovčince. A při mši svaté zpívalo se evangelium: „Ty jsi Petr, a na této skále vzdělám církev svou a brány pekelné nepřemohou jí. A tobě dám klíče království nebeského. Cožkoli svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi, a cožkoli rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi.“ A po té zvolal kněz ve jmenu veškerého shromáždění: „Věřím“ a všickni vyznávali: Věřím v svatou, katolickou a apoštolskou církev! Kněz pak obětoval Beránka Božího za blaho náměstka Kristova na zemi, přijal Tělo Páně a podával přijímajícím na úmysl sv. Otce a na získání plnomocných odpustků. V Praze bylo jich mnoho a zajisté ne méně po šíře vlasti.

Mile dojeti byli též kněží při modlitbě kněžských hodinek čtouce životopis sv. papeže Leona I., jenž za časů bouřlivých seděl na stoličce sv. Petra, Řím proti Attilovi a Genserichovi vážností svou hájil, na potlačení bludů sněm církevní svolal, chrámy opravoval a o církev přes 20 let věrně se staral. „Mutato nomine de te, Pie IX., narratur,“ změn jméno a máš nárys života Pia IX., povzdychnul si zajisté neježen duchovní, velikáť mezi oběma těmito papeži podobnost. Neustávající v modlitbách za stísněnou církev a hlavu její doufejmež, že po letech nástupcové modlívatí se budou i „officiu de Pio IX.“

Slavnost kněžského jubilea sv. Otce byla dnem veřejného vyznávání víry, osvědčování lásky a oddanosti k náměstkovi Kri-

stovu, konání dobrých skutků. Kéžby víra slavností touto oživená ještě více rozhojnila se v nás, neboť toť jest vítězství, kteréž přemáhá svět, víra naše! Kéžby láska, slavností touto rozechřatá, neutuchla mezi námi; neboť po tom pozná svět, jsme-li následovníci Kristovi, budeme-li mítí lásku jedni k druhým a všichni k nejvyššímu pastýři duší našich! Kéž by i ti, jenž nejsou s námi ale proti nám, přišli k poznání a uznali, co jim jest k blahu a ku spasení! Kéžby i nezdární synové církve stali se buď hodnými údy jejími anebo zřekli se této matky své; neboť snazší jest boj s nepřítelem zjevným, než s tajným, jenž stavě se býti s námi jedné víry v době rozhodné co zákeřník nás napadá a po vlastní matce kamením hází. Kéž by lidé víry prázdní přijali a vyznaávali tu neb onu víru, či bude věren vlasti, králi a národu, kdo víry nemá prázdné, kdo zradiv bratra nemusí se báti žádných výčitek svědomí? Kéžby, jako dar z Prahy sv. Otci podaný stojí v čele darů ke dni jubilea do Říma zaslanych, rovněž tak i naše Praha a celá vlast stála v popředí veliké rodiny věrných národů katolických!

Z Plaňan, dne 12. dubna 1869.
(Oslava druhotin sv. Otce Pia IX.)

Jelikož se každé dobré dítě z těch milostí raduje, které Bůh milovanému otci prokazuje; osvědčili také Plaňanští obyvatelé svou radost a vděčnost k Bohu nad touto milostí, kterou Otci celého křesťanstva tím prokázal, že mu při tolika strastech popřál dočkati se památky 50letého kněžství.

V sobotu večer před tou památkou po dlouhém zvonění všemi zvony zahřmelo více ran z hmoždířů, což znamením bylo k *osvětlení*. Všecky domy nejen katolíků, nýbrž i nekatolíků a israelitů byly skvěle osvětleny a na mnoha místech transparenty uměle a důmyslně ozdobeny. Veliký transparent jeden zněl: Pas ovce mé! Skoro se všech domů i nekatolických vlály prapory. Zpříbytku pana starosty Jana Horela četní hudebníci s cechovními spolky nesoucimi lampiony v průvodu ubírali se na náměstí k soše sv. Jana, kterou byla obstopila školní mládež a tu provedena s hudbou a zpěvem papežská hymna od Škroupa. Po hymně hudba po všech ulicích hrála pozdě do noci, velkým davem lidí z městečka i zvěkoli provázena jsouce.

V neděli v den slavnosti hned na úsvitě střelba z hmoždířů probuzovala lidce spánku, aby se chystal zbožné tu drahou památku slaviti. O 6. počaly první služby

Boží, o 8. h. dívky ve slavném průvodu při hlaholuzvonů a střelbě vedeny byly do chrámu k sv. přijímání, aby zvlášť ty, které poprvé tu svátost přijímaly, památku měly, že právě o jubilejní slavnosti sv. Otce ta milost se jim poprvé stala.

Toho dne i množství dospělých k získání odpustků Tělo Páně přijalo. O 10 h. byly služby Boží s assistencí, ku kterých slavnosti spolkové cechovní s četnou hudbou, prapory a svítilnami se shromáždili, střelbou jsouce prováděni. Odpoledne navštívili vystavenou nejsvětější Svátost, před níž pořád střídavě kněží klečeli, napřed dospělejší, potom školní mládež. Při všem bylo viděti, že zbožný duch, láska k viditelné hlavě církve přes všecko namáhání nepřátelské strany nevyhasly a že se z té slavnosti těšili milionové věrných dítek církve, kdežto jen hrstka odpůrců proti osvědčení úcty k sv. Otci se vyjádřiti neostýchala. V. K.

Z Litoměřic dne 13. dubna 1869.
(Slavnost kněžských druhotin Pia IX.)

Spěchám podati Vám zprávu, jak se zde slavily druhotiny kněžské Pia IX. Byl to den všecek milokrásný, ten 11. duben; již co do povětrnosti veskrz byla pohoda. V ohledu duchovním věřící četně přijímali svátosti k získání duchovních pokladů, zvláště pak sv. odpustků, jakýmiž den ten otcovsky nadal Pius IX.; bylat mezi nimi mládež školní, hojně dospělých, jakož i alumnové bisk. semináře. V stoličném chrámě konal slavné služby Boží nejdůstojnější biskup. Odpoledne pak byl výstav velebné Svátosti, při němž opět velepastýř náš konal veřejné modlení, litanie k nejsv. Svátosti a růženec.

U večer pak chovanci bisk. semináře odbývali *akademii* za přítomnosti Jeho biskupské Milosti a mnohých p. hostů. Se stávala z *tří oddělení*; v těchto řádným provedením jednak hudebních skladeb, jednak sborních zpěvů, zvláště pak deklamacemi, z nichž byly tři německé, dvě české, dvě latinské, slavil se Pius co *velekněz*, co *učitel národův*, co *nejvyšší pastýř*. V proslovu velmi důmyslně rozvedl se význam a obsah celku; doslov pak podal utěšené vidění: Sněm v Vatikáně. Závěrek učiněn papežskou hymnou s průvodem hudby. Program čítal 16 kusů. Dojem slavnostní této zábavy netřeba líčiti. V místnosti jak možno ozdobené na průsvitném obraze, dobře vyvedeném, viděly se příznaky, svědčící drahé památce téhož dne; k tomu v malbě viděla se tvář Pia IX. plná lahody. Bylo tu na

snadě, že myslí tolíkeronásob tak milo jímané mohlo se zdáti, jakoby slavený Pius sám dlel tu uprostřed nás. — Požehnaní nebes na dále budiž Piu IX. a církvi Páně!

* * *

Z Německého Brodu, 9. dubna 1869.
(Vyznamenání zlatým záslužným křížem.)

Památný den slavilo město naše dne 7 t. m., ant rodák jeho P. Karel Šindelář, kněz řádu praemonstrátského v Želivě, bisk. přísežný notář, senior kanonie a řídítel gymnasia, ozdoben byl zlatým záslužným křížem s korunou za 42leté působení chvalné dříve co profesor pak co řídítel gymnasia. Aby slavnost se zvýšila, zavítal k nám veledůst. opat Želivský P. Norbert Sychrava již den před tím, v den slavnosti pak o 9. hod. shromáždilo se studentstvo v bývalé zkušební síni, načež c. k. okresní hejtman p. Julius Sagaser v průvodu p. opata, říditele, všech profesorů, místního duchovenstva a jiných vzácných hostů, jakož i četného obyvatelstva do síně vstoupil a po dojímavé řeči, v které na zásluhy hojné p. říditele pozornost všech obrátil, za výbuchu z moždířů a víření kotlů zlatý kříž jemu na prsa připnul, načež p. říditelem byl požádán, aby nejhlubší jeho díky k vědomosti Jeho Veličenstva uvedl. Po něm promluvil k oslavenci pan opat, p. vikář Karel Čermák, p. farář Želivský P. Innocenc Neubauer za konvent, p. rada obecní V. Weiderhoffer podáváje jemu diplom čestného měšťanského práva, p. profesor V. Svoboda ve jmenu sboru profesorského a oktáván Rambousek ve jmenu žákovstva, které řeči p. říditelem velmi důvtipně byly zodpovídaný a tím ukončeny, že shromáždění k provolání „Slávy“ zeměpánu byl vyzval, které se po síni mocně rozléhalo. Zpěvácký spolek oslavil kantátou jak počátek tak i konec té slavnosti, načež se veškeré shromáždění odebralo do gymnasiálního chrámu, kde p. opat sloužil pontifikální mši sv. a chvalozpěvem sv. Ambrože ji uzavřel.

K. S.

Z Jilemnice, dne 24. března 1869.
(Pohřeb kněze. — Requiem.)

Dne 16. března doprovodili jsme k hrobu staříkého kněze, letošního jubilanta, v. p. *Floriana Biena*. — Nedivte se l. čt., že vám předvádím muže věkem sešlého, jež jste neznali a znáti příležitosti neměli. Má to svou zvláštnost ponaučnou, totiž: jak nutno znáti oba jazyky zemské, pak, že možno býti kaplanem až do druhotin kněžských. — Narodil se z rodičů *německých*, vysvěcen na kněžství pracoval nejprve 6 let v *německém* Schwarzenthalu, na to pobyl co

zámecký kaplan 1 rok v *českém* Jesseným, pak 2 leta v *české* Jilemnici, a konečně 36 let, pravím 36 let co kaplan v *české* Branné s německou filiálkou; pročež bývalo mu zápasiti s obtížemi jazykovými až do smrti. Takto když se dodělal šedin, který, ač ne co řečník, dojísta co obratný katecheta vynikal nad mnohé, sužován chorobností nucena se viděl po 45letém kaplanění složit se na pensi. Podáno mu sice právo synodalií, a když trváje na odpočinku v čem stačoval horlivě pomáhal, udělen mu titul osobného faráře. — Vůkolní vel. duchovenstvo projevilo poslední počest svému na tomto světě ne valně poznanému spolubratru četnou přítomností; i spouštěli jsme jej k chladnému odpočinku s přáním: by nebes a země Pán za práci na Jeho sv. vinici konanou štědrým byl mu odměnitelem! — Také u nás dne 22. min. m. konalo se slavné requiem za zvěčnělého veled. p. kanovníka Vinařického. —š.

Z Nymburka v březnu 1869.
(Stavba nového chrámečku.)

Nedávno přišli z vesnice Budiměřice a ze Šlotavy, přifařených k osadě Nymburské, k svému duchovnímu pastýři veledůst. vikar. tajemníku a děkanu Nymburskému, tři sousedé prosíce jej, by se toho laskavě ujal, aby v Budiměřicích kostelíček vystaven byl. „Vy jste přišli vstříc mému dávnému úmyslu,“ odvětil jim pastýř duchovní. A v pravdě jest záhodno, by tam chrámeček stál, kdež se nalezal až do r. 1803 zasvěcen jsa ke cti sv. patrona českého sv. Prokopa. Byl však ohněm zničen, jakož čteme v pamětní knize Nymburské: Na den Božího Těla, jakmile průvod k prvnímu oltáři byl přišel, (r. 1803) spozorován s městské věže oheň. Tenkrát potkalo toto neštěstí k panství Poděbradskému náležející ves Budiměřice. Helvetské jedné rodiny matka práním jsouc zaměstnána (na den Božího Těla) nedohlídla na maslo se rozškvařující; oheň vzňal se, střecha chrámečku shořela, zvony se rozlily. Zdi vydány dešti pomalu všechny se rozpadly a tak během času jen o místě se vědělo, kde chrám stával. — Jest záhodno, aby ve vesnici Budiměřicích dům Hospodinův stál, neboť jak smutno míti hřbitov bez kostela, jak smutno, když ani za jednoho nebožtíka tu nemůže sloužena býti po celý drahý čas mše sv. A proto díky veledúst. p. děkanovi, že vyčkav až kapitál kostela vzroste, nyní různé věci se uchopil, pamětliv jsa blaha svých oveček. Chvála statečným občanům katolickým v Budiměřicích a ve Šlotavě, že

prosí a chrámu sobě přejí, a to tím více, an žijí uprostřed velikého počtu nekatolíků, kteří již (dle příkladu katolického) i cvičení odpolední mívají, ano i nešporní pobožnosti prý odbývají. Plán ke stavbě kostelíčka toužebně žádaného vypracoval stavitel Nymburský Matěj Červený; stavba započne hned, jakmile povolení od vyšších úřadů přijde. Dům Boží postaví se zrovna vedle školy. Š--a.

Z Inomostí v Tyrolsku, dne 2. dubna 1869.
(Kněžské prvotiny v cizině.)

V neděli velikonoční slavil P. Methud Nývlt, kněz řádu premonstrátského v Želivě, prvotiny kněžské a sice v klášterním chrámu Páně ve Viltenu u Inomostí. Ačkoli v cizině přistoupil p. primiciant poprvé k oltáři Boha živého, byl přece „obklopen svými;“ neboť 17 mladých premonstrátů — 6 Viltenských, 4 Teplších, 3 Novoríšských a 4 Želivských — provázelo p. primicianta k okrášlenému oltáři. — Chrám dosti prostranný byl naplněn nábožným lidem ochotně naslouchajícím slovům důst. p. kazatele, staříčského faráře Viltenského, který ovečky své v krátké ale krásné řeči povzbuzoval k důvěře, účtě a lásce k stavu kněžskému, „neboť v knězi ctíte, milujete Kněze nejvyššího, Ježíše Krista.“ Co však p. primiciantovi tento den nejvíce osladilo, jest zajisté otcovská láska, s jakou nás uvítal veledůstojný opat Viltenský připomínaje, že tento slavný den jest novou zárukou úzkého spojení a bratrské pásky stávající mezi jednotlivými domy a jich členy slavného řádu premonstrátského. Vysvěcen na kněžství byl P. Methud Nývlt od p. arcibiskupa Mnichovského dne 17. března v Mnichově.

O. K.

KRONIKA.

Z Prahy. V pondělí 19. t. m. budou se slaviti narozeniny J. Vel. císaře *Ferdinanda* (nar. 19. dub. 1793) u Věch Svatých na hradě pontifikální mši svatou s „Te Deum“ v 9 h., v chrámě Matky Boží před Týnem pak v 11. h. — V pátek 23. t. m. bude se konati církevní památka sv. *Vojtěcha*, biskupa a muč., patrona země České. V kapli sv. *Vojtěcha* před chrámem sv. *Vít*ským budou v ten den od rána slouženy tiché mše sv., u Věch Svatých bude kázání německé o 9., české pak v 10 hod. a v 11 h. pontifikální mše sv. — Ve farním chrámě u sv. *Vojtěcha* v Jirchářích bude v pátek o slavnosti v 10 h. kázání, v 11. h. zpívaná mše sv., a odpoledne v 5 h. nešpory s požehnáním. — V sobotu 24. t.

m. bude se slaviti výroční pouť u sv. *Jiří* na hradě tímto způsobem: Od 5 h. z rána budou tiché mše sv., v 10 h. bude slavná mše sv., a odp. o 4. h. bude kázání a sv. požehnání. — V neděli 25. t. m. v den sv. *Marka* vyjde prosebný průvod z kostela Věch Svatých po mši sv. v 7 h. ráno. V průvodu zúčastní se též J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 18—21. dubna u nejsv. Trojice v Podskalí, od 22—25. u sv. Štěpána.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v březnu 137 chudých křesťanů, letos celkem 371 osob.

— Druhotiny sv. Otce *Pia IX.* oslavilo také c. k. akad. gymnasium staroměstské. V 8 h. měl prof. náboženství P. Vojt. Neumann přiměřenou ke slavnosti toho dne exhortu, pak sloužena slavná mše sv. s četnou assistencí pp. alumnů, a mnozí studující přistoupili ke stolu Páně. Pěvecký sbor studujících přednesl vokální *Offertorium* a *Benedictus*, na konec pak chorální *Te Deum*. Odpoledne byli veškerí žáci gymnasia přítomni litaniím a požehnání s nejsvětější Svátostí. V.

V seminářském chrámu Páně přistoupili při slavné mši sv. touž asi dobou, kdy sv. Otec v Římě podával Tělo Páně, bez mála všichni alumnové, mnoho studujících a jiných věřících k stolu Páně. Odpoledne byla v témž chrámě, jako ve všech farních, po tři hodiny vystavena nejsv. Svátost, před kterouž vždy 12 alumnů klečelo. Pobožnost tato ukončena slavnými nešporami a požehnáním o 5. hod.

„Katolická beseda“ uspořádala na oslavu druhotin sv. Otce v neděli 11. t. m. večerní zábavu. Před ověšeným obrazem sv. Otce zpívána papežská hymna a řečeno na počest vznešeného jubilanta. Týž spolek chtěl slavnost i střelbou z hmoždířů o půl 8. ráno a v čas slavné mše sv., kterouž J. Em. nejdůst. p. kardinál arcibiskup sloužil, označiti a zvýšiti, což však povoleno nebylo.

Jubileum sv. Otce *Pia IX.* konalo se též ve *Vidni* slavnými službami Božími, jež p. kardinál-arcibiskup Rauscher sloužil v svato-Štěpánském velechrámě. V 1 h. s poledne přibýlo mnoho vzácných osobností k apoštolskému Nunciovi, Msgru *Falcinelli*-mu, aby jemu přednesli blahopřání svá pro sv. Otce *Pia IX.* ke dni jubilea kněžského. Zejména byl u nuncia nejvyšší hofmistr kníže *Hohenlohe* ve jménu císaře, arcivévoda *František Karel* a jeho choť *Zofie*, arcivévoda

Karel Ludvík, vévoda z Modeny, lankrabě Fürstenberg jmenem veškerých katolických spolků Vídenských, a vyslancové všech ve Vídni zastoupených mocností.

Ve *Vratislavi* v Prusku konalo v předvečer 10. dubna katolické obyvatelstvo skvělý průvod s pochodněmi k paláci biskupskému, kdež zpěváci zapěli papežskou hymnu; zpěv byl provázen hudbou dělostřelecké kapely. Hrabě Ballestrem a gymnasiální ředitel Reissacker oslovili nejdůst. biskupa Förstera, žádajíce, aby blahopřání jich sdělil sv. Otci v Římě. Biskup odpověděl, že od sv. Otce přede dvěma hodinami obdržel telegram, jímž uděluje pozhnání své všem, kdož se tohoto slavnostního průvodu účastnili a díky jim vzdává za dary jemu zasláné. — Nade chrámem sv. Doroty stkvěl se u večer transparent se slovy: „Evviva Pio Nono;“ domy katolíkův byly skvěle osvětleny.

Také v *Kolíně nad Rýnem* se den 11. dubna stal slavností neobyčejnou. Na všech věžích vyzváněno již u večer dne 10. a od 6 hodin z rána 11. dubna. Z budovy vládní, z budov městských, obzvláště z radnice, z domů soukromníkův, z lodí v přístavě řeky Rýnu stojících vlály četné prapory; na sta domů ozdobeno bylo věnci a zelením. V ½9 konal se slavnostný průvod ku gotickému velechrámu; v něm se účastnila jednota tovaryšů, čtvero zpěvackých spolků, bratrstva, kongregace a jednoty se svými prapory, zedníci a kameníci při stavbě chrámu zaměstnaní, sedmero sborů hudebních, mnoho žáků z rozličných škol a četné zástupy lidu. Nejdříve se hnul průvod k paláci arcibiskupskému, kdež čekala již kapitola i alumnové klerikálního semináře na arcibiskupa, kterýž se k průvodu přidružil a jej až do velechrámu uvedl. U hlavního oltáře sloužil arcibiskup slavnou mší sv.; před „Credo“ učinil k shromážděnému lidu řeč slavnosti dnešní se týkající. Téhož večera bylo celé město slavně osvětleno, jižní strana velechrámu zářila celá v ohni bengalském. V dnešní slavnosti obzvláště četné se zúčastnilo katolické vojsko pruské.

— *Z Budějovic.* Jako v Praze o slavnosti druhotin sv. Otce sám nejdůst. vrchní pastýř konal slavné služby Boží, rovněž tak i u nás. — Protesty proti adrese katolické, jak jsme se domnívali, university Pražské k druhotinám sv. Otce, nemile zde působily překvapení. „Bylo při tom mnoho zbytečných „rázných“ řečí — podotýká zdejší „Budivoj“ a dokládá: Velmi nám bylo nápadné, když jsme četli o řeči dvou učených pánův, že prý papeži jsou vinní všelikým

neštěstím, které kdy na Čechy přišlo. Snad nezavinili papežové také to neštěstí, že někteří p. doktoři nic neumějí z dějepisu české země?“ — Také prý se v té naší, jak jsme se domnívali, katolické Praze připravuje protikatolická demonstrace, kteráž se provozovati má v Husinci, tedy v diecési proslaveného otce biskupa Jana Valeriana Jirsíka? Prosíme, ať jdou zase do Kostnice, anebo ať zůstanou doma. Či měli by to svědomí, nésti pochodeň rozbroje do krajiny ryze katolické a zármutkem sklíčiti stárnoucího velekněze, jehož do nedávna sami oslavovali? Co jsme zavinili zlého, že nás takoví hosté navštívití chtějí? Ať čtou spisy Husovy, učíce se jdou peníze za cestu ať obětují na opravu památek, jež Husité porouchali a poborili. Zde rozkolu růže nepokvetou.

— *Z Litoměřic.* V den kněžského jubilea papeže Pia IX., 11. t. m. sloužil náš nejdůst. p. biskup v katedrálním chrámu pontifikální mši sv. Slavnostné kázání měl rektor b. semináře, čestný kanovník Ludvík Sommer. O 6. h. večerní byla v semináři zábava, při níž hudbou, zpěvem a deklamacemi veleben byl sv. Otec Pius IX.

Z Říma. Den kněžského jubilea sv. Otce slavil se v Římě způsobem velkolepým. Hned o 4. hodině z rána zvěstovaly rány z děl na andělském hradě a hlahol veškerých zvonů, že nastal den slavnosti neobyčejné. O ½8. hodině ranní sloužil sv. Otec ve chrámě svat. Petřském mši sv. u přítomnosti nescíslného zástupu lidí. Mezi mší sv. přijalo 150 osob z rukou sv. Otce nejsv. Tělo Páně; mezi přijímajícími bylo čtvero sirotek z ústavu Tata Giovanni a mladý Mortara. Po mši sv. následoval chvalo zpěv „Te Deum“ a sv. Otec od oltáře udělil shromážděnému množství pozhnání apoštolské. Celé město způsobem jak možná nejskvělejším jest ozdobeno. V 5 hod. odpoledne připuštěny byly k sv. Otci četné deputace ze všech krajín katolického světa. Z Rakouské říše byli tu mimo jiné: Hrabě Leo Thun, hr. Clam-Martinic, kníže Schwarzenberg, kníže Windischgraetz, hr. Blome, kníže Hohenlohe, hr. Berlichingen, svob. p. Stillfried, svob. p. Sennyej. Sv. Otec promluvil k deputacem dojemnou řečí v ten smysl, že katolická církev zvítězí v boji proti tajným i zjevným nepřátelům svým; Řím vždy zůstane středem věčné pravdy. Taktéž vyslovil sv. Otec pevnou naději, že apoštolská Stolica z nynějších půtek a nesnází tím větší slávy a velebnosti nabude. Po těch slovech udělil všem přítomným

své pozehnání, načež všickni nekonečně „Evviva“ jemu provolávali. Na hrdle svém měl sv. Otec zlatý kříž, jež mu svob. p. Sennyey a hr. Apponyi co dar katolíkům Uherských byli přinesli. Při příchodu i odjezdu deputací hrála vojenská hudba na sv. Petřském náměstí hymnu papežskou. U večer byla girandola a rozličné ohňostroje, a celé město bylo slavným způsobem osvětleno. Ministr války generál Kanzler konal přehlídku veškerého vojska papežského. Pošta byla dnes zavřina; listy se ani nevydávaly ani nepřijímaly. Dne 12. dubna udělil sv. Otec amnestii obzvláště zločinů politických se týkající.

Z Itálie. Nejdůst. biskup města *Pádovy* zamýšlel podle obyčeje starodávného i letos konati průvod s nejsv. Svátostí oltární po ulicích města. Sotva však se o tomto jeho úmyslu dozvěděli studující tamější university, poslali někteří z ubožáků těch, holé nevěře propadlých, hrozebné listy biskupovi, osvědčující, že průvod onen všemi způsoby překaziti se odhodlali. Nemožha vydatné pomoci se strany úřadů očekávati, ustanovil se nejdůst. biskup na tom, že průvod konati nebude, aby tudy všelikému zneuctění převelebné Svátosti uvaroval. Avšak vnejvětší nouzi přišla pomoc se strany obyvatelů města samého. Řezníci *Pádovští* to byli, jenž se sv. víry zastali. „Což?“ tak rozumovali poctivci tito, „v našem od pradávna katolickém městě mělo by vládnouti několik holobrádků?“ I pospíšili k biskupovi prosíce jej, aby průvod konal; oni že se o udržení pořádku postarají. Biskup přání jejich milerád vyhověl a v den k tomu určený vynesl nejsv. Svátost z chrámu na ulice *Pádovské*. Statní řezníci sešikovali se ve dvou dlouhých řadách po obou stranách duchovenstva a biskupa sv. monstranci nesoucího; každý z řezníků držel britký dlouhý nůž ve své ruce k obhájení úcty Spasiteli světa povinné. Nemusíme ani připomínati, že nikdo se neodvážil posvátný průvod rušiti. Bázeň meče odstrašila ty, v nichž vyhynula bázeň Boží.

Z Francouzská. Počet katolíků ve Francii obnáší 37 milionů; kněží církevních jest vesměs 45.000. Většina *farářů* má ročních důchodů 1500 franků (asi 600 zl. r.č.), a to i se štolou a příspěvky osadníků dohromady. *Kanovníci* mají za rok toliko 1600—2400 franků. *Arcibiskupové* jsou spolu senátory a co tací mají zvláštní plat, jakož i tenkrát dostávají peněžité přídavky, když se stanou *kardinály*; někteří mají touto měrou ročních příjmů 120—150.000 franků.

Předešlý arcibiskup *Pařížský*, kardinál *Morlot* měl co kardinál, arcibiskup, císařský velkoalmužník a senátor ročně 230.000 fr., ale že byl velmi dobročinný, nezbylo ani tolik po něm, co by na slušný pohřeb stačilo, pročež útraty pohřební zapraveny jsou z císařské pokladnice. Domácnost francouzského biskupa i arcibiskupa bývá zcela jednoduchá; jeden tajemník (kněz), jeden sluha, kuchař neb kuchařka a kočí — toť celý dvůr biskupův. Cestuje-li biskup do *Paříže* neb jiného většího města, brává jen tajemníka s sebou a ubytuje se v některém lacinějším hostinci, kdež i jiní kněží a katoličtí nekneží pohostinu bývají. V městě chodí biskupové buď pěšky neb na nejvýš používají drožky. Mužové, kteří slovem nebo písmem hájí práva katolické církve, bývají v *Paříži* i jiných městech častěji překvapeni návštěvou některého biskupa; zejména přicházejí cizí biskupové často do redakcí „*Monde*“, „*Univers-u*“ a jiných listův katolických, kdež si dají představití veškery spolupracovníky, na mnohé věci se dotazují, dobrou radu dávají a t. p. Toto lidumilné jednání biskupů nemálo přispívá k utužení církevního vědomí mezi *Francouzy*.

Ve školství nabývá církev katolická vždy více vlivu pomocí řádů, jenž se vyučování mužské i ženské mládeže věnují. Ve Francii jest celkem 90000 řeholních panen a 18000 řeholníků mužských; z těchto 108000 řeholních osob se velká většina 72000 zabývá vyučováním a vychováváním mládeže, péčí o nemocné, o sirotky a starce. Počet všech osob, jenž řeholím k vychovávání neb ošetřování odevzdány jsou, přesahuje 2.000.000 lidí. Na školách národních se nalézá 1.200.000 dívek a 2.500.000 chlapců pod správou osob řeholních. Školních bratří jest ve Francii 6000 na 900 ústavech. V *Paříži* vyučují řeholní osoby na 53 školách 17360 žáků a na 68 školách 19720 žaček; světské učitelové a učitelky vyučují na 63 školách 16750 chlapců a na 7 školách 12630 děvčat. Světským učitelům na školách národních dává město *Paříž* roční plat 2—3000 franků a byt, kdežto školním bratřím platí jen po 950 franků bez bytu. Učitelky světské dostávají ročně 1800—2400 franků, řeholním sestrám platí město jen po 800 franků.

— Jednou z úhlavních příčin spustlosti mravů mezi nižšími třídami obyvatelstva ve Francii jest *znesvěcování neděle a svátků*. Revoluce násilně zrušila dny nedělní a zákony později vydané dovolovaly,

aby „svobodný občan“ v neděli pracovati směl. Ani při pracech veřejných, které se k rozkazu vlády a na státní útraty konají, nešetří se nedělního poklidu. Dělníci pracují v neděli v továrnách, jen aby něco přivydělali a rodinu svou před nejkrutější bídou uchovali. V neděli odpoledne spěchá unavený dělník do hospody, aby při plné sklenici na trampoty svoje zapomněl. Tím se vždy více utlé svazky rodinné uvolňují a ruší, protože nebývá jediného dne v celém týdnu, kdež by údové rodiny pospolu trvali. Znenáhla umírá všecken náboženský i mravný cit v srdci těchto lidí; jedinou a nejvyšší jich touhou bývá ukojení smyslných chťiců. O sporiivosti nemůže tu býti řeči; a proto se dělník stává žebrákem, jak mile práce v továrně přestane. Chce-li katolická církev člověka takového pozdvihnouti a probuditi v něm city ušlechtlejší, tuť nezbytně i hmotnými prostředky musí pomoheno býti veliké bídě jeho, kteráž jej do kalu nepravosti strhla.

Ačkoliv i mezi chudší třídou vedle této velké nákazy mravní namnoze neporušené se zachovalo vědomí náboženské, ač tisícové dělníků brávají podílu ve službách Božích a vůbec povinností křesťanským zadost činiti se vynasnažují, s druhé strany přece zamlčeti nelze, že chudší občané by ještě mnohem raději a v míře četnější navštěvovali chrámy, kdyby se tam poplatek ze sedadel nevybíral. Je-li člověk strastmi utížen, tuť nejraději spěchá do chrámu a tam před svatostánkem ukojení hledá. Než — právě na tomto místě posvátném bývá chudas poznovu upamatován na svou bídu — žádáť se na něm poplatek za sedadlo a kdo platiti nemůže, musí státi aneb hledati místa na hrubých lávkách pro chudý lid zhotovených; touto okolností stává se chrám jaksi podobným divadlu, kdež také jednotlivé třídy lidí podle zámožnosti své od sebe se dělí. Odtud si vysvětliti lze, proč v Paříži ty chrámy nejčetněji navštěvovány bývají, kde se žádný poplatek nevybírá. Všeobecně ale ve všech chrámech poplatek onen zrušiti nelze, jelikož nestává jiných pramenův, z nichž by se výlohy farního chrámu jakož i mnohé diecéšní potřeby zapravovati mohly. Císař Napoleon III. již několik set milionů vynaložil k tomu, aby z vojenských ohledů opatřil Paříž rovnými ulicemi; kdyby raději byl jen jediné sto milionů obětoval ku stavbě nových chrámů a na vydržování chrámů už stávajících, byl by si zajisté lépe trvání svého rodu pojistil než urovnáváním ulic.

Literární oznamovatel.

— „*Pius IX., svatý Otec a nejvyšší biskup katolického křesťanstva.*“ Životopisné obrázky od Václava Štulce, sídelního kanovníka na Vyšehradě. Vydal nákladem vlastním M. V. Zahradnický. S fotografií sv. Otce. Tiskem Hlaváčka a Berringera na Smíchově. Stran 40. Milá tato památka na kněžské druhotiny sv. Otce podává netoliko životopis Pia IX., nýbrž vysvětluje též záští protivníků jeho. „U nás (st. 38) není Garibaldi, není Mazzini; a přece jsou lidé, kteří o Piu IX. dobře nemluví, nýbrž seč jsou, hledí potlačiti úctu a udusiti lásku k sv. Otci. To pravda. Leč nejsou-li dotčení protivníci sv. Otce našeho velebiteli jmenovaných italských revolučníkův? Nejsou-li oslavovateli plané revolučné centralistické jednoty vlašské, kterou Pius IX. zamítá?“ — „Lito nám (st. 40) a každému, kdo vlast svou a národ miluje, znamená-li, že ovšem i u nás má lež svoje apoštoly, má nenávisť proti víře a církvi Kristově své příznivce a rozhlášovately. — Již ale do takých lidí nelze se nadíti, aby Pia IX. nedím: ctili a milovali, nýbrž jen poznati a pravdě o něm za pravdu dání chtěli. — Než nepovedem tu spor s ubožáky, za něž se sv. Otec modlí neméně, než za své věrné Otcovská slova našich nejdůst. biskupů bohdá vydají více než hlasy několika pobloudilců odpadlých od víry.“ Z těchto úryvků sezná čtenář, že spisek „Pius IX.“ podává též důmyslné pojednání o nejnovější časové otázce, a že hoden jest valného rozšíření, jehož dochází.

— „*Časopis katol. duchovenstva.*“ Redaktor: Klement Borový, dr. a prof. theologie, vicerektor kn. arcib. semináře. Svazek 2. obsahuje pojednání: Blah. Anežka Česká; o nedůstojném sv. olejů uschovávání a s nimi zacházení; o Prozřetelnosti Boží (II.); a náčrtky k otázce socialistické. V Kronice zaujímá první místo: Pius IX. a universita Pražská. Svazek 3. vyjde 22. května.

— „*Salve regina.*“ Proprava a šestnáctero rozjímání na počest blah. Panny Marie. Pro pobožnost májovou sepsal Antonín Dudík, farář z Hrušky na Moravě, úd atd. V Brně 1869. Nákladem Ant. Nitše. Stran 90 velké 8°. Cena 72 kr. Spůsobem prostonárodním vyložena tu. modlitba „Zdrávas Královno“ v 16 řečích, z nichž každá nejméně z dvou dilů záleží; vhodná to pomůcka k nastávající pobožnosti májové.

— Měsícem květnem počne v Praze vycházeti politický týdeník „*Čech.*“ Číslo na ukázkou vyjde již 22. t. m.

— Nákladem Dědictví sv. Prokopa tiskne se v kníž. arcib. kněhtiskárně co podíl údů na tento rok Sušilův výklad ke „*Skutkům apoštolským*.“

— „*Katalog kněh, hudebnin a děl uměleckých*“ vydaných nákladem kněhupectví: „*I. L. Kober*“ v Praze.“ V dubnu 1869. Stran XX a 124.

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

K sv.-Janskému Dědictví v Praze přistoupili z Čech: Marie Kešova ve Veselí, Jan Kréma v Milavěch, vel. p. Kalous Ferdinand v Praze, † Štěpán Parkos v Praze, Josef Stanisl. Pabiška, bohoslovec v Litoměřicích, Josefa Hronova v Sedlčanech, rod Jakuba Krocara v Pocinovicích, Albertina Mádlova v Nov. Bydžově, Jiří Rousek v Meziříčí, František Šolína z Hrošky, Vavřinec Klečatský v Třebějicích, Antonín Michalec v Příkazích, František Hrdina v Bolešinech, Marie Marešova v Šternberku, Rosalie Frantova v Břežňovsi. (Pokr.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Augustin *Hoch*, kaplan na odpoč. ve Volšanech, 6. dubna (nar. na Vyšehradě 19. června 1803, vysv. 20. července 1830).

Vyznamenání jsou:

- p. Jan Kř. *Smutek*, dr. th. a vysl. prof. církv. dějep. na fakultě theol. v Praze, obdržel včera rytíř. kříž ř. císl. Františka Josefa;
p. Frant. *Brand*, farář v Neurode, čest. konsist. rada, atd. jmenován jest arcib. vikářem v hrabství Kladském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Záveský*, os. děkan na Chržíně, za faráře v Charváteci;
p. Ant. *Jank*, far. v Žluticích, za faráře v Štědré;
p. Jos. *Váňa*, kapl. v Žebráku, za faráře v Velíši;
p. Jos. *Píza*, kapl. za administ. na Chržíně;
p. Jan *Horáček*, administr. z Modřan do Mokropece;
p. Fr. *Meindl*, kapl. za administ. v Žluticích;
p. Ant. *Dittrich*, kapl. z Štědré do Žlutic;
p. Richard *Zickler*, na výpomoc do Chýše;
p. Ant. *Poppe*, adm. za faráře v Neugersdorfu v hrabství Kladském.

Upřázdnená místa:

- Chržín*, fara patron. p. Ferd. kníž. Kinského, od 7. dubna.
Mokropec, fara patr. p. Karla kníž. z Oettingen, od 30. března.
Žlutice, fara patr. p. Karla hrab. z Kokořova, od 6. dubna.
Správa duchovní v *trestnici u sv. Václava* v Praze od 7. dubna.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Karel *Císař*, farář v Protivíně, jmenován jest b. vikářem obvodu Vodňanského, na místě p. Vác. *Hanusse*, jenž se t. úřadu vzdal;
P. Eduard *Kolenatý*, kněz ř. Maltéz., děkan v Radomyšli, jmenován bisk. vikářem okresu Horažďovického.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Karel *Florian*, kaplan v Nýřsku, za faráře v Loučimi;
p. Jan *Hanzl*, administr. za faráře v Bohumilicích;
p. Frant. *Neuwirth*, prvofarář v Slavikovicích, vstoupil na stálý odpočinek;
p. Frant. *Minárik*, kaplan v Netolicích, za faráře v Černicích;
p. Vác. *Bayer*, fund. kapl. u sv. Martina v Krumlově, za faráře v Č. Rychnově;
p. Tom. *Petrželka*, prvofarář v Bukovsku, za faráře v Břežnici;
p. Frant. *Schachl*, admin. v Černicích, za kapl. do Netolic;
p. Jos. *Roušal*, kapl. za admin. v Blovicích;
p. Vác. *Pavlík*, kapl. v Poleni, za administ. do Slavikovic;
p. Frant. *Pflanzer*, polní kapl. na dočas. odpoč., za kapl. do N. Cerekvice.

Upřázdnené místo:

Blovice, děkanství patron. hrab. Kolovrata, do 10. května.

V biskupství Litoměřickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Arnošt *Hoffmann*, koop. v Křimově, za faráře v Reischdorfu;
p. Jos. *Ješina*, koop. v Březně, za faráře v Olešnici;
p. Jan *Frydrych*, kapl. v Řepíně, za administ. in spirit. v Nebuželicích.

Milodary. Pro sv. *Otce*: Od klerikův Strahovských 3 zl., od neznámé 1 zl., od Kateřiny Bendové, svobodné z Brozan 10 zl.

Na pomník *Sušilův*: p. Frant. Klíma, kaplan v Žebráce 1 zl. stř.

Na opravu chrámu sv. *Vítského* v Praze: p. Jan Kolčava kooperator v Jedlí n. Mor. 1 zl. 40 kr., dp. Eman. Urban, děkan v Brozanech 10 zl.

Na zřízení katol. školy v *Běhčíně* zasláno v den druhotin sv. Otce z redakce t. listu 22 zl., k čemuž přispěli: Red. 10 zl., z T—t 8 zl., novicové ř. Františk. v Praze 2 zl., P. Pavel Pelikovský, novicmistr 1 zl. P. Bonaventura Černý, kooper. 1 zl.

Průběh Příští číslo bude se vydávati 24. t. m.

Vydává se
5., 15. a 25.
azďého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v katol. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostala čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

KLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci ve
v expedici
a u všech řádných
knihkupect
naroč: 2 zl. 50 kr.
na půl.: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč: 3 zl. — kr
půlroč: 1 zl. 55 kr

Předplacení čtvrt-
letní se nepřímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Modlitby Marianské.

K májové pobožnosti.

Podává František Taufer,
kooperator v Smržicích na Moravě.

III.

Velký růženec.

Dějepis líčí nám XIII. století církve co dobu nepořádků, kdežto nepřítel spase-
ní všechny síly vynaložil na to, aby, kdyby
možná bylo, právě náboženství zničil. Tma-
vopustá noc nevědomosti a úplné porušení
mravů mezi křesťany hrozily každou stopu
evangelia vyhladiti. Na největší neštěstí
rozšířila se bezbožná sekta *Albigenská* jako
divá bouře v mnohých krajinách francouz-
ských, zvláště v *Languedocu a Dauphine*,
kdež největší zpousty natropila. Zuřiví ne-
přátelé církve a všeliké pobožnosti vše pá-
lili ohněm, bořili oltáře i chrámy, rdousili
sluhy církve a spustošili všechny krajiny,
jimiž táhli. Avšak Bůh, jenž nad svou cír-
kví vždy bdí, vzbudil jí muže apoštolského,
jenž pokrok bludu a svobodověrectví zamezil.
Sv. Dominik byl tento muž vyvolený, jenž
v nevýslovných klopotách kacířstvím naka-
žené krajiny procházel, hlásaje všude s nej-
větší horlivostí slovo Boží a stvrzuje svá
kázání svatostí svého života a skvělými divy.
Vše kázalo na tomto sv. muži; všechna slo-
va jeho byla co množství jisker božského
ohně, jímž jeho srdce rozpáleno bylo, a jeho
něžná, důvěry plná pobožnost k P. Marii
byla vždy, jak sám říkával, úhlavním ná-
strojem, jehož použil k obrácení kacířů a
hříšníků. Nikdy nezačal učití dříve, než
byl padl pokorně na kolena před obrazem
Bohorodičky, by ji oslovil: „*Dignare me
laudare te, Virgo sacra; da mihi virtutem
contra hostes tuos*“ — dovol, Panno svatá,
bých tebe chválil; uděl mi síly proti ne-
přátelům tvým!

Sv. Dominik dožil se sice brzy toho

potěšení, že nějaký počet kacířů v lůno
církve nazpět dovedl; avšak tento výsledek
nebyl pro velkou jeho horlivost nikterak u-
spokojivý. Když nad tím před Bohem sobě
pokorně naříkal, zjevila se mu Matka milo-
srdenství v kapli *P. Marie Brouilleské* r.
1202 a nařídila mu, by kázal *pobožnost sv.
růžence*, slibujíc mu zároveň, že tím pro o-
brácení zatvrzelého lidu nejblažších účinků
dosáhne. Světec uposlechnul; zanechav vě-
reckých sporů, počal hlásati výbornou po-
božnost sv. růžence; učil posluchače své
spůsobu, jak se jej modlití mají, a sezná-
mil je s jeho obsahem a významem, vy-
kládaje jeho tajemství; a touto modlitbou
získal Bohu více duší, než kterýmkoliv jiným
prostředkem. Ovoce této pobožnosti bylo
dle svědectví všech letopisců zázračné. Více
než sto tisíců kacířů, nesmírný počet hří-
šníků, jenž se k pravdě a pokání navrá-
tili, tyť byly první účinky nové této po-
božnosti, jenž se brzy po celé Evropě rozší-
řila, kde nevýslovně mnoho dobrého spůso-
bila a dosud působí tam, kde se vzdor ne-
věře a lhovosti našeho století posud u-
držela.

Sv. Dominik chtěl, by kacířstvím Al-
bigenských rozervané a krví poskvrněné
církvi opět pokoje opatřil, všechna křesťan-
ská srdce v *jedné* modlitbě, v *jedné* myšlén-
ce spojit, an sobě byl předsevzal, poko-
řiti kacířství modlitbou společnou a ži-
vou věrou; modlitbou, vzýváje o pomoc
tu, již církev nazývá Opatrovnicí pravověr-
nosti slovy liturgie: „*Raduj se, Panno Ma-
ria, tys jediná zničila kacířství po veškerém
světě*“; věrou, předkládaje nejhlavnější ta-
jemství víry věřícím k rozjímání. Tak spo-
jil tedy apoštolský muž základní články víry
s jednoduchou sice, avšak vznešenou mo-
dlitbou.

„Ačkoliv křesťané byli uvyklí,“ *dí P.
Lacordaire*, „své srdce k Marii obracet,

němělo přec nepamětné užívání pozdravení andělského ještě ničeho pravidelného a slavného na sobě. Zbožní sluhové Marie nescházeli se, by je sv. Panně společně co své opatrovnici přednášeli, vše se spravovalo pudem vlastní lásky, až pak sv. Dominik, věren jsa nařízení P. Marie a znaje moc společné modlitby, za dobré uznal, by se toto pozdravení společně Marii přednášelo, domnívaje se, že toto volání celého shromážděného zástupu s tím větší mocí k nebesům vystupovati bude. I stručnost slov andělových vyžadovala, by častěji opakována byla, jako onen radostný pokřik, jaký vděčnost lidu panovníkům při jejich objevení s plesotem vstříc přináší. Avšak opakování mohlo snadno býti příčinou roztržitosti. Toť Dominik zamezil, rozděliv ústní pozdravy ve více článků, z nichž každému upomínku na některé tajemství našeho vykoupení připojil, kteráž (tajemství) nejsv. Panně střídavě byla pobudkou radosti, bolesti neb vítězospěvu. Tak tedy k vniternému rozjímání připojila se veřejná modlitba, a lid, pozdravuje svou Matku a Královnu, následoval ji ve vnitru srdce svého ve všech hlavních událostech jejího života. Sv. Dominik zařídil bratrstvo, by trvání a slavnost tohoto druhu modlení lépe pojistil.

Zbožné podniknutí sv. Dominika co nejskvěleji bylo korunováno. Zvláštní libost křesťanského lidu k této pobožnosti zmáhala se každým stoletím. Mariánský tento žaltář záleží z patnáctkrát desíti „*Zdravas Maria*“, před nimiž se říká „*Sláva Otci atd.*“ a „*Otčenáš*“; na každý z těchto patnácti *desátek* připadá jedno tajemství, jež sobě zbožní ctitelé Marie podle času rozvažují, opakujíce při tom „*Zdravas Maria*“. Před prvním z patnácti *desátek* se dělá *kříž*, co svatý a vznešený úvod v každou pobožnost a v každý křesťanský čin; pak následuje „*Věřím*“, co vyznání víry, jež se v hlavním obsahu pobožnosti rozvinuje; pak se říká třikrát „*Zdravas*“, při čemž se tři Božské ctnosti vzbuzují, ke cti tří Božských osob, anebo k úctě tří dob z života P. Marie, a sice jejího dětinství, pak doby, již strávila s Kristem na zemi, a té, již trávila sama na světě po smrti Kristově.

O výbornosti modliteb, z nichž sv. růženec složen jest, svědčí jeho moc a důkladnost.

Nejdřív totiž se říká „*Věřím v Boha*“, vyznání to apoštolské víry, vyznání, jež bez sebe menšího porušení nás došlo, ač již po 1800 let skrze ústa i srdce všech křesťanských pokolení procházelo, vyznání, jež mu-

čeníci v okrouhlicích a i pod sekerou popravcovou udatně opakovali, a jež sv. *Ambrož* nazval *velkou zbrojnicí*, v níž se nachází všeliká zbraň, již blud poraziti a zahanbiti lze. Jest to v pravdě prapor, jež pod stínem svým všecka křesťanská vojska shromažďuje. Říkáme na začátku růžence „*Věřím*“, bychom spolu vzbudili svou naději, vědouce, že víra jest nám především potřebná, má-li modlitba naše býti účinná.

„Působnost modlitby“, dí sv. *Tomáš*, „pochází z víry, která v zaslíbení Boží věří, a z důvěry v slovo, jež nám dal (Bůh). Vždy se nám v Písmě sv. důvěra představuje co pohnutka a míra milostí, jež Bůh na nás vylévá. Slyšte, co prorok dí: „*Kéž by se milosrdenství Tvé, ó Pane, vyrovnalo naší důvěře* (v Tebe)!“

„Jednoduché jsou, jako slovo Boží“, dí zbožný spisovatel, „avšak věčné, jako pravda; krátké, jako vše co s hůry přichází, avšak mocné, jako vše, co proti bludu bojovati musí, — obsahuje vyznání naší víry nejkázalejší a nejvznešenější výraz slávy Marie.“ Hned jakmile se poklonili Otci a Synu Jeho jednorozrozenému, připojují apoštolové: „*Jenž se počal z Ducha Svatého, narodil se z Marie Panny!*“ Rozejdětež se nyní, jdětež na kraj světa, slavní apoštolové, vyť jste již pojistili vítězoslávu Marie! Jděte, nesmrtelní správce slávy své Královny, na svých rtech nosíte před očima všech národů svůj osvědčovací list: „*Jenž se počal z Ducha Svatého, narodil se z Marie Panny!*“ Jděte již, rozlučtež se s námi, apoštolové, vy věrní sluhové Marie, jdětež, — a nikdy více nesmí se nás tázati bezbožectví a kacířství, co to za novou pobožnost k Marii, již ani Písmo svaté ani ústní podání neschvaluje! „*Maria, z níž se narodil Kristus*“, — v tom záleží celé náboženství. Jediný Syn Boží, Světlo ze Světa, pravý Bůh z Boha pravého stal se člověkem. Onť se narodil z Marie v plnosti časů, jako též od věčnosti zplozen jest od Otce. „*Onť se počal z Ducha Svatého, narodil se z Marie Panny*.“ Nejslovutnější otcové církve, ano cherubinové nemohli k slávě a chvále vznešené Bohorodičky více říci, než vyjadřují podivná tato slova.

„*Otčenáš*“ neb modlitba Páně, již sám Syn Boží z lůna Otce nebeského, ze středu všechké pravdy, byl vyvážil, jest zajisté nejkrásnější, nejtklivější a nejdokonalejší modlitba; obsahuje v sobě vše, čeho sobě přání a zač prositi máme. Neseslabíme-li ničím svévolně vznešenou tuto modlitbu; vyřine-li se čistá našema rtoma, tu zajisté,

dospěvši k trůnu Nejvyššího, pro úctu, jakáž jejímu Původci přísluší, blahosklonně přijata bude, její původ nebeský hned bývá poznán, a jen andělé mohou říci, s jakou horlivostí a ochotností láska Otcova přímluvu Synovu slyší.

„Zdrávas,“ jímž připomínáme Marii její vznešenost, ctnosti, dokonalosti, moc na nebi i na zemi, jest modlitba andělů, Duchem Svatým nadšené Alžběty a církve Kristovy. Co vyšlo z nebe, zajisté prorazí nebesa, vychází-li z úst čistých a srdce kajících.

„Sláva Otcí atd.,“ jež se po každém desátku opakuje, jest stručná modlitba, jež od apoštolů pochází. Církev svým sluhům prikazuje mnohokrát denně ji opakovati. A vpravdě, slušelo by se, bychom tak, jako v nebesích činili chceme, již zde na zemi neustále „čest a slávu vzdávali Otcí, Synu i Duchu Svatému.“ Sv. Mari Magd. z Pazzi provázela tuto modlitbu vždy obětováním sebe samé nejsvětější Trojici; při tom vždy skláněla svou hlavu, jakoby ji kladla pod katův meč, by se stala mučenicí pro víru v Krista. Když tuto modlitbu častěji za den opakujeme, ó kolik zbožných citů víry, lásky a vděčnosti naplňuje naše srdce!

Patnáctero tajemství sv. růžence, vznešený to výtah ze sv. evangelia, přivodí nás k drahocennému poznání Ježíše Krista, v kterémž spočívá život náš věčný. Trojí jest jich rozdíl: tajemství *radostná*, *žalostná* (bolestná) a *vítězná* (slavná): tré slov, jež celý život Boháčlověka na zemi a Jeho lásku na nebi v sobě obsahují. S každým tajemstvím spojeno jest *vzbuzení některé hlavní ctnosti křesťanské*.

Růženec jest téměř breviářem všech služebníků a služebnic Mariiných; on jest jedinou knihou bídáka nuzného a slepého. Jest to kniha křesťanské matky, jež své dítě celuje a při tom Marii pozdravuje; jest to nejpohodlnější kniha poutníková, kniha kmetova, jehož oko hasne, kniha nemocného, jež v ní hledá útechy a úlevy.

(Dokončení.)

Časové úvahy.

Časové úvahy s censurou. — Censura ve smyslu nejširším. Předmětem censury katolický kněz. Censorové jeho: Pravověrní. Nepravověrní: osvícenci, světlonoši. Církev nepřítelkyně světa. Církev nepřítelkyně volnosti a rovnosti. Rozdíl v církvi: Kněžství. Kněžství u nekatolíků. Historie. — Náš úsudek o kněžství. — Censura vlastní. Zpytování svědomí a zpověď. Nepřátelé zpovědi.

Časové úvahy v nečas! — Jen trochu

censury a půjde to. Škaredé slovo — *censura*, zažehnané a stížené klatbou ode všech přátel osvěty a volnosti! Však zvolna, nezapomínejme, že ji hodláme vykonávat *sami na sobě* a to je něco nového, v tom je pokrok. Tedy censuru pokroku na to a úvahy své můžeme nazvat „úvahy časové s censurou.“

Slovo *censura* má všelikerý význam. Ve smyslu nejširším, obecném, znamená asi tolik co *posuzování* a je tak stará, jako člověčenstvo samo, plyne takorba z přirozenosti člověka co myslícího tvora. Člověk, jakmile byl dospěl k užívání rozumu, od jakživa rád posuzuje rozličné věci, výjevy a události, pokud by viděly se mu býti hezkými či škaredými, příjemnými či odpornými, užitečnými či škodlivými, dobrými či zlými. To je v pořádku a kdo takto o věci, události, výjevu nějakém vezdejšího života zdravý a správný vydává úsudek, zovse se člověkem *soudným* či rozšafným. Však ten člověk také rád posuzuje svého bližního, a to je jiná. Ne že by i toho nebylo potřebí, že by i to nebylo časem vhodné, nezavadné. Než toto posuzování děje se často se zřetelem, s ohledem *k někomu druhému* a tento druhý bývá — náhodou — ten censor, ten posuzovatel sám, jeho drahocenná osobnost tím měřítkem, které pokládá na jiného. Škoda, to měřítko bývá často zfalšované, t. j. ten posuzovatel užívá toho svého měřítka falešně, klade je výše, než vystačuje, na sobě samém shledává samých spanilostí, na druhém samých věcí nehezkých. Následky jsou, že ten, kdo podroben byl takovéto čistě lidské censuře — mimo svou vůli, nebo velemoudře každý vyhýbá se jí —, obyčejně obстоjí špatně. Zde je to rozhraní, za kterým posuzování bližního stává se nectností, nedovolenou věcí, kde nabývá škaredého roucha.

Těžko prý a nebezpečno posuzovati bližního svého, to pravil již Kristus Pán napomínaje: „Nesudte, abyste nebyli souzeni!“ a trochu ostřeji: „Mrvy v oku bratra svého vidíš a břevna v oku vlastním nevidíš? Pokrytče, vyvrz nejprv břevno z oka svého a prohlédneš, aby vyňal mrvu z oka bratra svého!“ Proto v křesťanské mravouce svévolné a křivé posuzování bližního uvádí se mezi hříchy, jakožto přestoupení zákona lásky, kterýž zní: „Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.“ — „Co nechceš, aby ti jiní činili, nečin také jim.“ Avšak ti milí křesťané od jakživa ten zákon Boží rádi obcházejí a tak se stává, že obyčejně nalezáme více lidí „sudných“, nežli

soudných. Jdou pověsti, že tento predikát v míře znamenité zasluhují celá místa, zvláště ta menší venkovská městečka pro přílišnou náchylnost k té čistě lidské censuře ve smyslu právě vyloženém, které také *pomluva* a *klepy* přezdívaly, pokud totiž kdo úsudek svůj o někom druhém sdílí s někým třetím užívaje k tomu mluvícího ústrojí. Ano tvrdí se docela, že v censuře pod názvem posledním libuje si obzvláště to krásné či slabé pohlaví, které prý mluvícím ústrojím, kde toho potřebí, vládne mistrněji, nežli povážlivý muž. My ovšem k mínění tomuto tak zholá nepřistupujeme, abychom neuběhli sami v nebezpečí nespravedlivé censury.

Mnohé věci nutí duchovního správce užiti s kazatelny duchovní zbraně slova; že mezi takými věcmi roztomilý obyčej posuzování bližního není poslední, to ví jistě ten duchovní správce nejlépe sám — ze zkušenosti. Ujde-li laskavému povšimnutí některých z bližních svých za našich časův málo kdo, nejvhodnějším předmětem takové censury bez odporu bývá kněz, určitěji *katolický kněz*. Na obyčejném člověku vidí se leccos a ledaco se také posuzuje — pravda. To, zdá se, že u kněze nestačí; tu každý krok, každý pohyb, podoba a držení těla, každé slovo, každý čin, i ten čas, kdy, to místo, kde, ty poměry, v jakých žije, okolí jeho, šat a obydlí, to všecko a jiné věci s velikou zevrubností a oprávněností pokládá se na vázky křesťanské lásky a podle toho, jak vysoko na jedné straně vystupují ty jeho zásluhy a dobré vlastnosti, a jak hluboko na druhé straně sklání se ty subjektivní požadavky censora — a to se stává ku podivu obyčejně, — vynáší se přísný — ó přísný rozsudek. Škoda, že není průhledný, aby i myšlenky, city a snahy jeho se ohledaly a posoudily.

Podivno, na kněze má právo každý, starý, mladý, chudý, bohatý, vznešený i sprostý, muž i žena — jestliže rozdíly takové u nynější radikální demokracie vůbec ještě se připouštějí, — a jak řečeno, každý posuzuje velmi přísně. Jiní lidé mívají leccos chvalného při sobě, u kněze — obyčejně pozbývá to své chvalné stránky; co je při jiném zcela v pořádku anebo aspoň lhostejné, to u kněze — stává se vadou, co při jiném smrtelnou je malou chybičkou, nějakou tou slabostí a křehkostí, která dá se jakž takž omluviti, to u kněze — nabývá povahu zločinu.

Nu to by ještě ušlo. Ale v pravdě s podivením je, že knězi neztídká vedle mí-

nění jedněch právě toho se nedostává — ovšem k jeho škodě, čeho při něm jiní shledávají na zbyt — zase k jeho škodě. Ne-li kněz často jednomu příliš světský a zhejralý, jinému příliš pobožný a přemrštěný, jednomu nesmírný zpátečník, jinému na pováženou liberál, jednomu tuze chytrý, jinému nesmírně duchem obmezený, jednomu nedostatečně vzdělaný, jinému přeucený, jednomu samotárem, špatným národovcem, politiky se štítícím člověkem, jinému člověkem do společenského života více než dlužno ponořeným, v národním smýšlení přemrštěným ultrasmem, v životě veřejném, politickém nesnesitelným všudybylem? Nezavděčil se ještě nikdo lidem všem, ale o knězi platí to v míře svrchované, při knězi snaží se téměř každý vyslíditi nějakou tu chybinku a odtud povstávají ty tisícové pověsti a chválozpěvy, dítky tu bujně obraznosti, tu zloby, tu lehkověrnosti, kterým nechtěj ohledávati jádro, žádaje důkazův, sice scvrknou se až na deset ze sta jakýms takýms rouchem pravdy neb pravděpodobnosti přiozdobených.

To jsou fakta. Které jsou úkazy toho příčiny? Ty příčiny jsou vážné a vyplatí se, promyslí si je, jakož i prohlédnouti si ty rozličné druhy censorův.

Nad míru vznešený jest úřad kněze, nad míru důstojné a důležité povolání jeho. „Jdouce do veškerého světa, učte všecky národy, učte je zachovávatí všecko, cokoli jsem přikázal vám.“

Hlasatel slova, vykladatel zákona Božího, jehož ostříhání jediné vede k spasení, tudíž vůdce k nebesům, otec, pečlivý pastýř duší, živitel jich spasitelnou krmí, učitel všeho lidu, malých i dospělých, sprostých i vznešených, nebo všem bez rozdílu platí slovo Boží, pravda věčná, učitel ve smyslu nejušlechtlejším. Nejenom učitel, nýbrž kde potřebí i napomínatel a karatel vládných a nedbalých, i velitel v jistém smyslu, ředitel a správce svěřeného vedení jeho lidu bez rozdílu osoby a stavu. „Kdo vás slyší, mne slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.“ „Jako mne poslal Otec, tak i já posílám vás.“ Ne dosti na tom, kněz je také knězem, prostředníkem mezi Bohem a člověkem, který přijímá do lůna samospasitelné církve Boží, udílí občanství království Božího na zemi, který jednak ve jménu lidu koná posvátnou bohoslužbu, přináší oběti a modlitby velebnosti Božské, jednak jest oprávněným udělovatelem milosti Božích, ustanoveným směrce mezi Bohem a člověkem. — „Křtíte je ve jménu Otce

i Syna i Ducha svatého.“ — „Jako mne Otec poslal, tak Přijměte Ducha svatého; komukoliv odpustíte hříchy, odpuštěny budou, komukoliv zadržíte, zadržány jsou.“ — „Cokoliv svážete na zemi, svázáno bude na nebi.“ „To činite na mou památku!“ Tenť jest úřad, toť jest povolání kněze, vznešené rovněž jako obětivé. —

A to zná ten *věřící lid* a přirozeno, že přeje sobě, aby ten, kdož ohlašuje mu a vykládá zákon Boží, sám ve všem zachovával zákon Boží; kdo vede jej na cestě ctnosti, sám stkvěl se všelikou ctností, aby ten, kdo v jeho jméně koná nejsvětější obět, vysílá modlitby k nebesům, rukou čistou, čistými ústy a srdcem spanilým konal je a přinášel; ten kdo má býti prostředníkem a smírcem, udělovatelem milostí Božích, aby sám byl dítkem milosti Boží, jedním slovem aby zářil před zrakoma jeho kněz co vzor dokonalosti, co slunce jasné. Ví ten lid věřící, na koho čelí slova Kristova: „Vy jste světlo světa, vy jste sůl země, jestliže sůl zkažena bude, čím bude se soliti,“ komu především platí napomenutí: „Tak svět světlo vaše před lidmi, aby viděli skutky vaše dobré a velebili Otce vašeho, jenž jest v nebesích.“ Považuje ne bez práva ten věřící lid kněze jako za svůj majetek vzácný, za svůj klenot, který si střeží a hlídá, aby zůstal spanilým, za svého sluhu, kterému daří nevšední úctou, avšak s přáním, aby byl a zůstal hodným této úcty i osobou svou. Proto tak snadno na něm shledává a vidí každou sebe menší poskvrnu, každý sebe menší poklesek, který na sobě, na jiném tak snadno nevidí, aneb aspoň tolik necení. Zapomíná ovšem snadno křesťan zvláště méně vzdělaný, před očima maje vznešené povolání kněze, že je také člověkem a nedopouští při něm toho, čeho dopouští při sobě i při jiném jako by přesvědčen jsa, že věci, kterých jiný varuje se, těžší, kněz již samým vznešeným postavením chráněn býti má a může, — že plná míra milosti Boží, které dostalo se mu svěcením, jest mu dostatečnou záštitou a ochranou proti všeliké křehlosti lidské. Jak tu snadno, zvláště při člověku méně vzdělaném, každé zdání na váhu padá, jakou úlohu hraje tu lehkověrnost, jak tu lehké posouzení křivé, nespravedlivé?

To je po našem zdání jeden druh posuzovatelů kněze v některém smyslu povolaných, mezi nimiž nepřihlížíme k jistým méně povolaným posuzovatelům či spíše po-

suzovatelkám, osobám, které tu a tam nastupující na mimořádné jaksi cesty a prostředky k rychlejšímu a bezpečnějšímu dosažení křesťanské dokonalosti, nabytými touto cestou po svém zdání neobyčejnými úspěchy a povstalým tudíž vědomím o nevšední mravní ceně své ku ztrátě ponětí o rozdílu mezi křesťanskou pokorou a duchovní hrdostí bývají přiváděny. Tyto osoby minuvše se šťastně s tím, což jest všeliké dokonalosti křesťanské základem a podmínkou přední, nejenom že vyhrazují sobě v jakési náboženské výstřednosti — nejšetnější řečeno — neobyčejnou pravomocnost v rozhodování o řádu a způsobu služeb Božích v tom či onom chrámu Páně, ale obvzláště i kněze v každém všude ohledu na přísnou průbu bráti a před soudnou stolicí svou poháněti mají za povinnost. A před stolicí soudnou těchto osob svatých, kdoby obstál? Sotva anděl sám. Pohříchu neuzavírají rozsudek svůj v srdci zbožném, nýbrž velmi horlivě a svědomitě dávají na buben, ba ani toho nezrozila by se jejich u víře a zbožnosti hrdinnost, k tomu, co se udavačstvím zove, kdyby se dělali dalo, bráti útočiště.

Jiný druh censorův kněze jsou ti *nepravověrní* a sice přede vším četná za našich dob třída *osvěcěných polovzdělanců*. Naše doba je v mnohé příčině dobou přechodnou. Mezi chvalnými stránkami a vlastnostmi, jimiž osvědčuje se povaha její, je živá, všestranná snaha po vzdělání, zvláště i při nižších vrstvách lidu. A to je opravdový pokrok: i není lidumila, jenžby neradoval se z toho a vedle sil svých nepodporoval snahy tyto. Přirozená věc je ovšem, že mnozí v tomto snažení svém nedocházejí daleko na pouhém povrchu zůstávající, že veliký jest a po ráde zmáhati se musí počet pouhých u vzdělání začátečníků, lidí jednostranně, na polo vzdělaných. Nemůže to jinak býti a tudíž není v tom nic závadného. Ale se snahou po vzdělání a nabytými následkem té snahy některými úspěchy probouzí se také v člověku mravní sebevědomí, jakés ocítění se v mravní ceně a hodnotě osobnosti. Toto sebevědomí může se přemrštiti na základě opravdových, nevšedních vědomostí v nadutost a hrdost, jakož svědčí přísloví, že „vědení nadýmá.“ Může však státi se neshoda ještě horšího druhu, jestliže toto uvědomění nejde stejným krokem s opravdovým stavem věcí, s opravdu nabytými vědomostmi, jestliže snad člověk na počátku vědení teprv se nalezaje pro neznámost a netušení rozsáhlosti toho, co vědění možná a čeho doniknouti nemožno, s

domněním svým již u prostřed anebo na konci se nalezá, jestliže ho nikoli, jak přísloví praví, *opravdové, nýbrž zdánlivé* vědění nadýmá. Pak ocituje se člověk mimovolně v onom daleko široko rozvětveném kruhu lidí, které bychom *lichými rozumy* nazvati mohli, lidí, kteří mají se za oprávněné v domýšlivosti své všechno všude podrobovati nedostatečnému soudu svému, rozumným důvodům následkem lehkého a chatrného vzdělání stávají se nepřístupnými a vynášejíce se domnělými vědomostmi a vybrouseným rozumem svým všude a ustavičně v pravém vzdělanci pocit ošklivosti a politování vzbuzují. To jsou ty zástupy, kterých umějí užití jiní jakožto vhodného materiálu k účelům svým, z nichž odvádí se k velké armádě *vymaněnců* čili emancipovaných devanáctého století.

Člověk polorozum mívá se totiž snadno s vírou buď částečně buď docela. To stává se nejvíce čtením četných za naší doby a lehko přístupných spisů, jejichž úkolem jest, vyvrátiti co možná všechny zásady pozitivní, zejména zásady věro- a mravouky křesťanské, anebo čtením spisů sice vážnějších, ano i důkladných, kterým však čtenář takový málo anebo nic nerozumí a z kterých nemoha zažiti a v chatrnou a mělkou zásobu myslí své vtěsnati hluboký obsah pomocí obraznosti a nepravé subjektivní kombinace váží a táhne náhledy, které tam neleží, a tupým důmyslem buduje sobě vědomosti jednostranné, kusé a nepravé. V době volného tisku — a taková doba konečně nastane všude — človecenstvo musí přestáti bez milosti popotu a záplavu rozmanitými spisky a spisy. Že mezi nimi bývá nejmenší část spisů dobrých, je známo. A právě tyto spisy dobré nebývají tak lehko přístupnými již pro skromný počet a větší cenu, jako spisy chatrné a špatné, rozličné brožury, plátky a noviny, které budže pro zisk hmotný anebo ještě z nekalejších úmyslů vydávají se na světlo.

Takovéto spisy, poněvadž co lehké zboží i za příčinou chatrné ceny vnitřní malý práce, kterou stálo skládání jejich, i v očekávání hojného odbytu levnou cenou vynikají, všemožným způsobem, tu novinami, tu zvláštními tištěnými ohlášeními a plátky, tu soukromou cestou přátelskou ohlašují se a nabízejí — neplatí tu tak zvaná jezuitská zásada: „k svatému účelu i špatný prostředek stává se svatým,“ chráníž Bůh, nýbrž jiná: „k špatnému účelu je každý prostředek dobrý“ — poněvadž i o to postaráno, aby nápadnými, křiklavými

tituly, zábavnými obrázky a ilustracemi a co možná štavnatým obsahem zvědavost dráždily a neobyčejnou pochoutku čtenáři slibovaly, není divu, že docházejí velikého účastenství a rozšíření ve všech kruzích lidí méně vzdělaných, zvláště u těch, o kterých jsme výše pověděli. Na neštěstí má člověk k tomu, co čte, velikou důvěru, a nerad si připouští, že by to, co tisknutého před sebou vidí, mohla býti lež. „Vždyť je to černé na bílém,“ to bývá často poslední argument i u takových, kteří se jakous takous vzdělaností honosí. Povstane-li člověk rozumný a tvrdí-li, že ten onen spisek hrubě rozšířený obsahuje zjevnou lež, však mu ti čtenáři nedostatečného vzdělání tak hned nevěří, aspoň slova jeho s podezřením přijímají, třeba spisek onen byl pravou slátaninou, chatrným výplodem sebe většího chlebaře a nedouka.

Jistá věc je, že největší část lidu čerpá dějepisné vědomosti své z románů, povídek a jiných spisů *zábavných, belletristických*, aniž by jenom tušili, co je román, že již ponětí toho slova praví, že to něco smyšleného, což platí i o nejlepších historických románech, aspoň co do podrobnosti i celého rozvržení a provedení. To jim nebohým ani nenapadne a dbáš-li je na to upozorniti — ze zkušenosti mluveno — hledí na tebe v udivení nemohouce pochopiti, že by něco smyšleného v tak klamně zdánlivém rouše pravdivosti a skutečnosti mohlo se podávati a vydávati tiskem.

To jsou věci, které umějí dobře oceniti ti známí vůdcové lidu, kterých umějí výborně užití na konci předešlého století ti červení i ti pozdější tam ve Francii. Proto je všude tolik těch vymaněnců v novější době, duchovních nedochůdců, kteří při slabém vzdělání, ale velikém uvědomění šťastně minuli se s otcovskou vírou i mravem, aniž by byli došli za jakés náhrady, kteří s obecnými zdravými důvody za vděk neberou a důkladnější, vědecktější běh myšlének, pokud bys je takto o něčem přesvědčiti chtěl, chudým rozumem svým stopovati nedovedou. „To jsme už dávno zapomněli.“ — Ano pohříchu zapomněli a na místě toho lepšímu ničemu se nenaucili. O takových lidech mohl by kněz v duchovní správě postavený vypravovati celé kroniky. Není náboženského učení, události a zřízení, o něž nedovolili by sobě obrousiti tupý a hrubý vtíp, zvláště ta bible, písmo svaté starého a nového zákona, bývá jim koníčkem, — a působí to trapný dojem, musí-li rozumný člověk býti svědkem ta-

kového vtipného — s odpuštěním — harcování.

Nebozí nevědí, že vtipkují na sebe, na polovičatost, nezřídka hlubokou nevědomost svou otírajíce se svévolně a lehkovážně o věci, jimžto věda se všemi pokroky a vymoženostmi svými hluboko se koří anebo jichž aspoň neopovazuje se dotýkati, shledávajíc se k tomu neoprávněnou anebo nedostatečnou.

Jak zmíněno, z těchto lidí sestává ta druhá třída censorův hlídajících kněze okem jestřábím. Ten kněz zastává něco, čemu takový vymanenec, který přece ledačos přečetl a tudíž za to má, že ledačos ví, ledačemus rozumí, čemu takový člověk nevěří anebo o čem aspoň pochybuje. Ten kněz za několik dobrých let studií svých a i mimo to měl dostatečnou příležitost ohlédnouti se v tom vědění lidském, ledačemu dosti důkladně naučiti se. Ten kněz je vůči hledě vzdělanější, nežli takový volný duch. Kterak to, že učí něčemu, k čemu já na základě učenosti své nepřistupuju?

V tom je neshoda; buď že to s tou mou moudrostí a učeností těch zdrojů mé moudrosti tak skvěle nevyhlíží, že snad nalézám se na cestě nepravé, anebo — on tomu sám nevěří, čemu učí, zastává to jen tak, poněvadž musí, že je to tak jeho povoláním anebo pro zisk. To první bylo by — mrzuté a tudíž asi to druhé pravda. Pozor na jeho každé slovo, zdaž si neodporuje, na jeho každý krok, zdali podle toho, čemu učí, také se spravuje. Zřejmo, že mají příčinu hlídati kněze a práti sobě, aby při něm některé ty nedůslednosti a vady shledány byly. A čeho si člověk přeje, jak to snadno shledává a vidí, buď že poněvadž opravdu není člověka bez chyby, anebo že ledačos vidí i tam, kde ničeho není, podává se mimovolně nebo s úmyslem přeludu a klamu. Přikloňují sluchu každé pomluvě, každému zdání oblékají roucho skutečnosti a obyčejně pouhé podezření stačí na vynešení nejnepríznivějšího úsudku. Jen o to jim běží, aby ubezpečili se, že ten kněz v něčem tím učením, které předkládá, se neřídí; pak vedle jich mínění pozbývá platnosti vše, čemu učí a oni jsou v právu, vymanivše se z okovů učení toho. Bláhoví, pravda zůstává pravdou a zákon Boží nepřestává vázati ani tehdy, kdy snad nebohý hlasatel jeho nemůže říci se svatým Pavlem: „Třesci tělo své a v službu podrobují, abych jiným káže sám nebyl zavržen.“ Sedí tito lidé obyčejně na koni a jsou ozbrojeni, jakožto praví žoldnéři ve službě pokroku a

volnosti; ten jejich kůň, ta jejich zbroj je nějaký ten plátek, z něhož aspoň do téhodne jednou ovlázejí práhnoucího po osvětlení ducha svého, který je jim zdrojem, z něhož doplňují moudrost, domácím přítelem a rádcem, z něhož váží zmužilost k vytrvání na dráze nastoupené. Potřebě takového upřímného rádce je i v naší milé vlasti v posledním čase dostatečně vyhověno. Nevěřil by, kdo by se nepřesvědčil, že není protestantského lístku, ať si již má jméno jakékoli a ať si sebe více kalu vrhá na katolickou církev — nu a to je článkem prvním ve všech téměř programech evangelických listů u nás, v tom zdá se, že záleží podstaty nynějšího protestantismu — který nedošel by přístupu do ryze katolických dědin a měst našich a v nich nenalezl některého čtenáře, ovšem z pouhého ducha odporu vzbuzeného a živěného hrubou nevědomostí a zmatenými ponětími o věcech katolické církve, účinky to působnosti ve-
liké části novověkého písemnictví.

(Pokračování.)

Při soumraku.

Den umdlený se k odpočinku chýlí,
Zdroj světla uklání se k rozchodu;
Postoupá stínů krok, a s rychlou pílí
Chlad rosy za nimi jde v právo du.

Co skvělé záře zlatem obetkáno,
Chvoj sadu, háje, osení a květ,
Vše jemným větýrkem již kolíbáno,
By nořilo se v rajský spánek svět.

Hle, ptactvo po úkolu denní písne
Se na své lůžko klade zelené; —
A srdce lidské, v proudu sladké tísně,
Rozjímá o dne pouti skončené.

Zpomíná mysl vážná, co vše ráno
Den činnou vůlí provést uložil;
Přehlíží, mnoho-li jest dokonáno,
Čím skutkův krásných řad se přimnožil.

Ó šťasten člověk, jemuž k oku stavi
Se v jasném lesku nakloněný den;
Ó blaze jemu, když mu srdce praví,
Že v počtu milo-svitných neztracen! — —

Jak stínův rouška září hledům cloní,
Noc věští, jež se blíží na šeru:
Tak ve života okruhu se skloní
Těž jednou poslední všech večerů.

Činil's-li dobře, s důvěrnou k té době
Hleď myslí, kde ti přáno oddech; —
Svědčí-li srdce o správnosti tobě,
Nové ti jitro kyne v úsměchu.

Fr. Doucha.

Lidé blázni.

Obrázek ze života od
Josefa Ehrenbergra,
sidelního kanovníka na Vyšehradě.

IV.

Býti lepším jiných jest vina, za kterouž člověk nejvíce trpívá a již lidé nikdy neodpouštějí. Tou také příčinou bylo záští Habřinských ke Kudlovým zrovna neko-nečné.

Kudlovi byli poctivci staročeského rázu a řídili se průpovědí, již kterýsi děd na desku svatého písma, od nepaměti při rodině chovaného, byl napsal, průpovědí následující: „Modli se a pracuj, a dobrý bude věk tvůj.“ V průpovědi oné spatřovali Kudlovi doklad na křesťanské učení, že Bůh lidi proto vtořil, aby Jej milovali a ctili, a spasení věčného vyhledávající, chléb svůj vezdejší v potu tváří dobývali. Tudyť stala se jim průpověď dotčená tak milou, že ji sobě za pravidlo života obrali; a pravidla toho nespustili se nikdy. Oni ctili Boha na modlitbách podomácku, ctili veřejně v chrámu Páně, ctili konečně bezúhonným a spravedlivým křesťanským obcováním. Práce byla jim milá, co úloha Bohem samým vytknutá; a poněvadž Bůh přičinujícím se požehnával, dělo se samo sebou, že práce jich šťastného zdaru se nemýjela. Lakoty, a co jim více závistníci vytýkali, při nich nebylo. Křivdy nečinili nikomu; kdo se k nim o slušnou věc utekl, jistě s prázdnou neodešel, a chudého bez almužny nepouštěli nikdy. Dle stavu svého a zásad svých trávili a šatili se slušně; hejřivost ale a nádheru, co příznaky obžerství a pychy, hříchů to smrtelných, měli v ošklivosti. A když oběho svědomitě se varovali, nedělo se, že by snad peněz litovali, nýbrž proto, že se Boha báli a uraziti Jej vědomě ani nejmenším nechtěli. Zkrátka, lidé Kudlovi byli řádnou dokonalou křesťanskou rodinou. Proto si jich také na faře i v zámku a všichni v pravdě moudří vážili; jen u Habřinských nedopitů byli v nemilosti, a sloužili jim za terč vtípů a posměchů.

Než nepřátelé, na Kudlu sočící, v něm přec pravdu měli, a nelaskavá jich výtká, že Kudlovi naposledy ani nebudou mít, komu by svoje nadělání odkázali, nebyla právě docela bezpodstatná a lichá.

U Kudlů měli toliko jediné dítě, prostomilou dcerušku, kterouž hned u příchodu na svět neposkvrněně Bohorodičce obětovali a tudy na křtu svatém Marií nazvali, podomácku „Marinka“ jí říkající. Že jedináčka svého se vši pečlivostí křesťanským

rodičům příslušnou vychovali, netřeba připomínati; a za boholibé přičinění svoje mnohé útechy a radosti na dítěti svém hned za nejútlejšího věku jeho zažili. Marinka byla děvčátko velice dobré, poslušné, tiché a vtipné, ale při tom těla nad pomyšlení útlého. Jasná její pleť byla zrovna průhlednou, a namodralé žilky pod bělounkou kůže byl by mohl spočítati. Její modré očko ani tehdy, když se usmívalo, bez jakéhosi bolu nebylo, a jediný přísný pohled od rodičů byl sto, ji rozplakati. Modliti se chtěla kolikráte za den a nejmilejší děckou hrou bylo jí to, že se zaobalila do matčina šátku, vzala modlitební knížku neb babiččin růženec a šla do kostela — do přístěnku, kdež před obrázkem Marianským, na skle malovaným, na těkavý děcký věk až příliš dlouho vyklečela. Potom zasedla k babičce, chtěla aby jí vypravovala o Ježíškovi, o andělíčku strážci, o nebi a tolik toho chtěla věděti, že ubohá stařenka všechny rozumy sebrati musela, aby nesčíslné otázky milované vnučky jen poněkud zodpovídala.

Otec Kudla, že sám upřímně a z celého srdce byl nábožný, takovému počínání dceruščinu nemálo se radoval, pokládaje za jisté, že, co muškátem býti má, voněti musí hned jak to pučeti počíná. Také matka radovala se; ale nezřídka se přihodilo, že, naslouchajíc otázkám od Marinky babičce kladeným, pojednou se zkomoutila, až jí oči oslzyly. A byla-li od chotě po příčině náhlého rmutu tázána, říkávala, že jí připadá, že to dítě nevyroste, poněvadž jest velmi slabé a na věk svůj příliš moudré, a toliko ve svatých věcech sobě libuje. Takovým vrtochům Kudla se jen smál a manželku pro ně i káral, říka, že dítě, aby vrostlo, zrovna jako balík vyhlížení nemusí: nějaký pak čipernější dětský nápad že ještě není moudrost, a umějí-li děti dříve se modliti než láti, proto že neumírají. Na závěrek ovšem neopomenul říci, že se s vůlí Boží srovnává na všem a kdyby se Pánu Bohu zalíbilo, Marinku do počtu svatých nevinátek přijmouti, žeby takového štěstí svému jedináčku nezáviděl. Ale Kudlova k takovéto oddanosti povznesti se nemohla a traplivými myšlenkami začasť se soužila.

Ubohá žena, ona sobě takové muky lehkovázně sama připravila. V Černé vodě, odkud se Kudlovi přistěhovali, panovala zvláštní pověra. Když matky své děti od prsou odstávěly: rozložily po stole věci nejrozmanitější, jako: peníze, zrní, strakaté tkaníčky, růženec, knížku a konečně také hro-

mádku hlíny. Potom k takovému krámu nemluvně posadily a pozorovaly bedlivě, čehož ono z vyložených těch věcí zvláště sobě všimati, po čem ručky natahovati bude; a podle toho o budoucnosti dítěte věstily. Sáhlo-li po penězích, bude bohaté: sáhlo-li po zrní, bude dobrým hospodářem: sáhlo-li po tkaničkách, bude parádné: obralo-li sobě růženec neb knihu, bude pobožné, a zvolilo-li nepěknou hlínu, pak chudátko nevyroste, a buďto v dětském nebo v panicím věku zemře.

Také Kudlová tuto pověru znala, a za příkladem jiných matek na dcerušce své ji zkusila. Věděla ovšem, že pověra všeliká hned prvním Božím prikázáním se zapovídá, věděla, že se dopouští hříšné pošetilsti, za kterouž od manžela přísného pokárání by utrhla: ale přes to přese všechno panující zlovyk zvítězil. Za příhodného okamžení, když právě sama s dítětem doma byla, rozložila svrchu dotčené věci po stole, a svého jedináčka k nim posadila. A nastojte! děvčátko jednou rukou popadlo růženec, a druhou — hlínu. Matka se ulekla a pošetilého jednání svého na místě litovala.

Bolelo ji, že svévolně urazila Boha, a zlou věštbu za spravedlivý na sebe trest pokládala. Neměla pokoje a hned v příští neděli upřímnou kajicnou zpovědí na sebe žalovala. Zpovědník, vyloživ nesmyslnost pověřivosti a učiniv příslušnou důtku, neopomenul také pobouřenou mysl kajicnice utišiti. Slovy nezvratně usvědčujícími vyložil, že Boha, jenž ani smrti hříšníka nechce, nanejvýš nedůstojno bylo by, aby pošetilost matčinu na nevinném dítěti mstítí měl; dále pověděl, žeť přímo proti zdravému rozumu, z nahodilé záliby nerozumného děcka budoucnost jeho chtít usuzovati, a konečně doložil, že kdyby dítko skutečně nevyrostlo, nestane se to následkem pošetilé pověry, nýbrž proto, že Pán života a smrti v nezpytatelné radě své tak usouditi ráčil. Kudlová se upokojila; poněvadž ale člověk co se mu bylo přihodilo, z paměti vymazati nemůže, stávalo se přece, že matce obava o milého jedináčka ob čas na mysl přicházela. Zvláště pak, když dítě, jak se na nohy postavilo a mluvíti počalo, pořád jen růženec v ruce míti a modliti se chtělo: ano zvláště pak se obavy a nepokoje matka zbýti nemohla. Myslílat, když se vyplnila věštba o růženci, že také věštba o hlíně se naplní. Proto kalena bývala náhlým rmutem její radost, jakouž ze zbožného dítěte míti musila. Ubohá, pošetilou pověrou

nejbláznějších okamžení svého života samá sobě otrávil.

Marinka, jak prospívala věkem, prospívala také zvedeností a zvláště zbožná její mysl čím dále tím utěšeněji se jevila. Nikde se jí nelíbilo tolik, jako v kostele. Poprvé vzala ji tam babička všedního dne, obávavajíc se v neděli tak učiniti, aby snad dítě za delšího trvání služeb Božích se nezmrzelo a výtržnost neučinilo. Ale děvčátko po celou mši svatou ani sebou nehnulo, a když babička k odchodu se míti počala, nerádo, velmi nerádo svatyni opouštělo. Od té doby chtěla Marinka do kostela každého dne; poněvadž ale cesta s dítětem byla loudavá a doma čekala práce pilná, musili Kudlovi, od nichž někdo každodenně na mši svaté býval, kradmo a jako na zápor z domu se vytratiti. Takto ovšem nejdnou nesnázi s Marinkou se vyhnuli, ale nekonečným otázkám, jakýmiž ona na všechno v kostele se vyptávala, a jimiž nejdnou v nesnáz uvedení jsou, vyhnouti se nemohli. Marinka chtěla věděti, proč někdy třeba v neděli tak málo lidí bývá, když přece Bůh ke všem stejně dobrotivý jest a od všech, aby k Němu do kostela chodili, žádá? Chtěla věděti, co takovým těm nedbalým za to sestane? a proč je Bůh nestrestá, když rozkazu Jeho poslušní nejsou? Vedle těchto věcí vážných ptala se ve své děcké prostotě i na takové, že bylo co dělati, aby bez úsměchu odpověď podána býti mohla. Tak chtěla věděti, co Pámbíček dělá v noci a když u Něho v kostele nikdo není? chtěla věděti, kde andílci, jež na oltáři viděla, hrají, když v kostele postýlky není? a co hamají, když jsou tak buclatí a tlustoucí? není-li jim zima, když ani košilky na sobě nemají? Nejvíce však a nejbolestněji dojímal ji socha pnějícího Spasitele na kříži v životné velikosti. O Ježíši Kristu ukřižovaném nemohla promluvíti, aby se jí očka nezalila slzami, a židům umučení Páně nikterak prominouti nemohla. Marečkovi vyhýbala se zdaleka, a když jí matka od něho kdys koupila šátek, nechtěla se ho ani dotknouti. Bylo tu dlouhého výkladu a vysvětlování zapotřebí, než se dítě upokojilo a dárek od matky přijalo.

Školy nemohla se Marinka nikterak dočkati. Vidala žáčky v kostele u mříže před oltářem klečeti a neměla přání vroucnějšího, než aby mohla klečeti mezi nimi. Když pak od babičky zvěděla, že žáčkové každého dne v kostele bývají a že k nim také velebný panáček dochází, aby jim o Pánu Bohu a o milém Ježíši Kristu vypravo-

val: tu neměla dokonce doma žádného státní. Prosilať otce, matku i babičku neustále, aby ji do školy zavedli, až také, čemu tak žádoucne chtěla, šťastně dosáhla, majíc věku pět let a tři měsíce.

Pan učitel dítky před šestým rokem si ce nerad do školy přijímal, protože bývají neposedné a druhým žákům jen výtržnost činějí, ale s Marinkou, že se mu viděla býti tichá a mravná, chtěl to zkusiti. A věru nelitoval toho. Marinka seděla tiše jako v kostele, oči s pana učitele ani nespustila, chápala snadně, učila se výborně a na otázky sobě dávané až ku podivu dobře odpovídala. Za krátko stala se páně učitelovým miláčkem; a velebný pán, sešed se s Kudlou, vyznal netajeně, že jest Marinka vtělený anděl, a že se mu škola dvojnásobně milou stala, co Marinka do ní chodí. A děvčátko, uznávajíc lásku, jakéž ve škole docházelo, jen pro školu žilo. Také doma za knížkou sedala, vykládala rodičům, co pan učitel povídal, po velebném panáčkovi uměla vypravovat skoro doslovně, a ničím ani sebe horší nepohodou nedala se zdržeti, aby školu obmeškala. Než při milé sobě návštěvě školy něčím přese se uhnětala. Byla to cesta ze školy, na kteréž žáci přese všechno zapovídaní páně učitelovo povykovali a nezbedně se chovali. Marince bylo líto, že rozkazu svého po Bohu a po rodičích největšího dobrodince neposlušni jsou, a že hříchu proti čtvrtému Božímu přikázání se dopouštějí. Proto vezdy otálela a poslední za všemi samojediná domů se vracela.

Marinka byla celému domu zdrojem radosti a útěchy, avšak spolu také příčinou starosti. Vedle matky již také babička a konečně otec sám o zdraví dceruščino počali se strachovati. Děvčátko rostlo příliš do výšky, čímž přirozená jeho slabost ještě nápadněji se jevila; jídalo velmi málo, začasté ze sucha zakašlalo a šlo-li poněkud čerstvěji, hned se celé udýchalo. Rodiče se radili s lékařem a ten je potěšil. Pověděl, že takové ukazy při děvčátkách nejsou nic nového a jistil, že Marinka čtrnáctým neb patnáctým rokem toho všeho zhubde, a jako růžička pokvěte. K tomu ale rodičům radil, aby dcerušku u knížek pořád nenechávali, aby ji posílali do sadu, brali s sebou na pole na čerstvý vzduch, a také mezi děti pouštěli, by sobě s nimi trochu podováděla. Kudlovi dle takové rady se zachovali, a Marinka všech jejich rozkazů byla poslušna; jen za to prosila, aby mezi děti nemusila.

Minulo Marince dvanáct let, školu má

vychozenou, a od velké zkoušky zůstane doma, aby práci při hospodářství přivykla. Panu učiteli i velebnému pánu poděkovala za všechno vynasnažení, jakéž s ní měli, na konec se rozplakala a pravila, žeby třeba do smrti do školy choditi chtěla. Od obou svých vyučovateli propuštěna jest velmi laskavě; pravenoť jí, že byla nejlepší a nejmravnější žačkou a připomenuto, aby dle naučení ve škole nabytých vezdy se spravovala, a opakovacích hodin až do věku zákonem vyměřeného pilna byla. A Marinka učinila tak. Hodinu opakovací nezameškala ani jednou a do plných patnácti let u mříže před oltářem mezi žáky o cvičení stála, jsouc ze všech největší a obyčejně také za všechny odpovídajíc.

Lidé ve vsi Kudlovým proto se posmívali. Říkali, že jest Marinka mezi druhými dětmi jako máma, že snad ještě po svatbě na opakovací hodiny chodit bude, a když nemá rozumu holka, žeby ho měli staří míti a zapověditi jí, aby se pro ostudu ke mříži v kostele nestavěla. A koncem takového rozumování bylo: „Marně mluvit, Kudlovi jináče nedají — vždyť jsou to lidé blázni!“ (Pokračování.)

Bůh — Otec náš.

Ó nezoufej, když strast a bol
tvé srdce svírá ztrýzněné,
a celý svět jen kol a kol
se zdá ti moře zpěněné:
ty nezhyneš; neb strážce máš,
Bůh tebe vede — Otec náš!

Valí se bouř, noc kvapí blíž
a síly tvé již mizejí;
že v přístav dálný dorazíš,
pozbyl jsi všechnu naději:
ó donfej dál, vždyť odoláš,
Bůh řídí veslo — Otec náš!

Když přestál's bouři, klopotu
a srdcem vane blahý klid,
uznáš k lepšímu životu,
že Bůh jen s to, tě dopravit;
pak v kruhu věrných zavoláš:
„Již jdu, ó dík ti — Otče náš!“

V. P.

D O P I S Y.

V Jílovém 19. dubna 1869.

(Zpráva o sv. misií).

Přehojné jsou milosti, kterých nám do-
brotnivý Bůh v uplynulých dnech prokázal;
měli jsme totiž od 3.—18. dubna sv. misií.

Již 2. dubna zavítali k nám OO. Redemptoristé a sice rektor ze sv. Hory P. Klement Vlasák a P. Antonín Rolfer, k jejichž pomoci přijel z Litovelského kláštera na Moravě P. Havel a z Prahy P. Kugel. S jakousi bázní započali jame 3. dubna odpoledne s vzýváním Sv. Ducha sv. missii; s bázní pravím, neboť není to nic divného za pobouřených časů našich, že z mnoha stran vysloveny byly všelijaké námitky proti tomuto sv. dílu. Ale milost Boží, jižto odolati nelze, přemohla všechny překážky a obavy, a proto již druhého a třetího dne přicházeli mnozí, kteří se nejprve jen ze zvědavosti dostavili, s touhou srdce svého do chrámu Páně, aby s horlivostí poslouchali nejdůležitější pravdy sv. víry naší. —

Nechci popisovati obyčejný chod a pořádek při sv. missii, známť jest zajisté čtenářům našeho milého Blahověsta, ale opomenouti nemohu ukázati na blahodárné ovoce tohoto sv. díla. Více než 3000 věřících přistoupilo v těchto 15 dnech k stolu Páně, aby se nejsv. Tělem Páně občerstvili a posilnili; a to nejen z nižší třídy obyvatelstva, nýbrž i intelligentní část jeho účastnila se v největším počtu, jak vposlouchání slova Božího tak i přijetím svatých svátostí. Zvláštní pohnutku k tomu dal ctěný náš okresní soudní p. Havlíček, jenž příkladem svým a horlivostí svou povzbuzoval všech svých pánův spolupracovníkův a ostatního obyvatelstva.

Nejdůležitější byl den, když na památku sv. misie kříž svěcen byl. Slavná rada starobylého města našeho dala totiž zhotoviti krásný kříž s obrazem Ukřižovaného K. J., kterýž mladíci naši v ustanovenou dobu po celém náměstí na ramenou svých ve slavném průvodu na určené místo před chrámem Páně nesli, kdež pak mezi střelbou posvěcen a postaven byl. Ale ještě pohnutlivější byla doba, když večer na to sv. kříž více jak 60 světly osvětlen se třípytl, při čemž tisícové nábožných sv. písně pěli, a pozdě do noci se modlili. Ó kým by byli patřili všickni vlažní, nevěřící a zatvrzelí katolíci na tento výjev, jistě by byli poznali, že sv. víra naše jest nám samým Bohem zjevena, a že nikde není pravého pokoje, než v živé víře té. Zkrátka byli to dnové, kterých připravití může Pán. A proto jsme se s bolestí loučili po ukončené misii s OO. misionáři.

Večer 18. dubna dostavil se slavný výbor našeho města do farního domu, aby díky nejvroucnější vzdal OO. Redemptoristům za práci jejich; také zpěvácký spolek Ho-

rymír přišel, ačkoliv silně přšelo, spochodněmi, aby zapěl jim na rozloučenou. A druhý den hned z rána scházeli se věřící do chrámu Páně, aby se ještě při mši sv. za ně pomodlili a pak jim s Bohem dali. A když pak vel. kněží na vůz sedali, aby se domů odebrali, tu nezástalo žádné oko suché, a „s Bohem“ a „zaplat Vám to Pán Bůh“, zavznívalo ze všech stran.

Ó kým požehná P. Bůh tomuto sv. dílu, kým sv. víra rozprostře mohutné kořeny své v srdcích našich osadníků, aby i potomci okoušeli libého ovoce jejího! Že jsme takového milostivého času zažili, záslužno především našemu nejmilejšímu arcipastýři, Jeho Eminenci arcibiskupu Pražskému, jehož aby nám Pán Bůh dlouho a dlouho zachoval, naše nejvroucnější díky vzdáti, jakož i našemu důstojnému p. faráři, který ačkoliv churav, přece starostliv o ovečky sobě svěřené, podstoupil obtížnou práci tuto. Zaplat jim to Pán Bůh!

K. P.

Z okolí Píseckého, dne 20 dubna 1869.
(Druhotiny sv. Otce, 25leté trvání opatrovný.)

Důst. náš pan vikář, jenž adresu věřících z celého obvodu na tisíc podpisů čítající vkusně dal svázati, neopominul den 11. dubna v chrámu Páně slavnostně oslaviti. Osadníci pak se přičinili, aby v každé obci chudí byli vyčastováni a obdarováni. V *Heřmani* přistupovala v ten den školní mládež ku stolu Páně, aby tento den až do let pozdních ostal jí v živé paměti. Radost se bylo podívat na ty útlé duše, kterakou radostí se modlily na úmysl církve sv. a zejména za Otce veškerého křesťanstva. Arci nepovídám tím nic nového, neboť totéž se dělo skorem na všech osadách. V *Písku* v předvečer slavné zvonění zvěstovalo slavnost velikou, kteráž přiměřenou řečí a slavnou mší sv. s *Te Deum* v den samý byla konána. Jako již v sobotu tak i v neděli po celé dopoledne hrnuli se věřící ku zpovědnicím, aby účastni byli milostí v tento den udělených. — A tak celé dopoledne setrvali věřící jednomyslně na modlitbách. Ačkoliv byla pobožnost s výstavem velebné Svátosti teprve na hodinu 3. odpůldne ohlášena, nicméně již hned po poledni naplněn byl chrám Páně a zpěvy se střídaly s modlitbami, a když zazněl hlas zvonů k hodině 3., přeplněn byl stánek Páně až přes požehnání o 6. hodině.

A ještě o jedné pěkné slavnosti se musím zmínit. Jest tomu právě 25 let, co se u nás založila „opatrovna maličkých.“ Horlivý ředitel a učitel na opatrovně V.

Janota se o to postaral, aby 25leté trvání její bylo důstojně oslaveno. Proto dne 17. dubna zařídil akademii hudební a deklamatorní, jejíž výnos věnován na zřízení II. opatrovny. Dne 18. pak byla velká mše svatá s přiměřenou řečí v děkanském chrámu Páně. — P. J. B.

Z Rataj nad Sázavou, 15. dubna 1869.
(Oslava druhotin sv. Otce.)

Městečko naše k nejhudším počítá se, avšak stran víry a zbožnosti směle se i bohatším městům po bok postaviti může. Jakož každoročně o slavnosti Vzkříšení Páně a Božího Těla střelbou, hudbou a četným průvodem krásné svědectví o živé své víře vydává, neopomenulo též ani 11. t. m. se veřejně radovati s veškerou církví. Upozorněno již před týdnem s kazatelny, *nač je nám třeba nějakého papeže a zač jím má děkovati společnost lidská*, hotovilo s ochotou se obyvatelstvo naše, aby důstojně oslavilo ten den pro církev památný. Již u večer v sobotu 10. t. m. oznamovaly rány z hmoždířů osadníkům budoucí slavnost. Hudba radostná zvučela po náměstí a po ulicích; *všecka* okna dosti slušně osvětila se; zvláště pak radnici městskou krásil transparent, papežský znak trefně představující, kterýž také *nejvíce* diváků k sobě vábil. V den slavnosti pak slavná mše s Te Deum, hudbou a střelbou opět sprovázela se; mistři řemeslnických pořádků v polokruhu se svícemi obstoupili oltář a *po celý den* zbožný lid plnil chrám náš dosti prostranný. Bohu díky! a čest komu čest. — F. H.

Z Nového Bydžova, dne 21. dubna 1869.
(Druhotiny Pia IX. Uvítání a instalace. Odkaz.)

Také u nás důstojným způsobem oslavena byla památka druhotin kněžských sv. Otce. Přípravou k tomu byla poněkud i kázání postní, v nichž doličována působnost sv. Církve v člověčenstvu. Podpisů na adresu sv. Otci sešlo se 2911. V předvečer slavnosti slyšeno ode 2 hod. sv. zpověd a u večer od 6—7 slavně vyzváněno. V neděli samou bylo těch, co se posilnili Chlebem života a účastnili odpustkův udělených sv. Otcem, jako na zelený čtvrtek. O velké, jež s asistencí byla slavena, přítomni byli členové městského zastupitelstva i čís. k. úředníci. Mezi mší sv. zpívána hymna papežská, jakož i dva sbory předneseny zdejším pěveckým spolkem. Na památku rozdáno asi tisíc obrázků sv. Otce s modlitbami. Odpoledne po 2. hod. odebral se průvod veden veled. p. kan. a b. vikářem Fr. Fialou s asistencí na kopec Metličanský. Naproti nám přišlo procesí z Metlican se svými

mi duchovními. Nescházela i hudba, jež hrála pochody složené říd. kůru p. Havlasou na zpěvy „Tisíckrát pozdravujem tebe“ a „Tam kde strmí církev týmě.“ Na kopci se skvěl nový kříž, u něhož již zástupové lidstva čekali. Kříž ten obnoven dobrovolnou sbírkou, jež mezi osadníky zavedena byla. Shotovil jej sochař zdejší p. Bydžovský dosti zdařile. Před ním upravena kazatelna, kolem oblouky z chvojí. Když byl zapěl zpěvácký spolek přiměřený sbor, měl tu vel. p. Kristin Plodek, kaplan Metličanský, řeč keshromážděnému zástupu. „Svatým křížem,“ to as obsah její, „postavili jste tuto památku, jež i potomkům i cizincům hlásati bude oddanost vaši k sv. Stolicí. Kříž — nám ukazuje drahocennost duše lidské, její nesmrtelnost. Jím připomíná se nám velikost trestu pekelného, ješto Bůh dopustil, aby jednorozený Syn Jeho se za nás obětoval. Čím větší obět kdo přinese, by z pokuty vyvázl, tím větší jest i pokuta. Kříž hlásá dále, království nebeské že násilu trpí. Proto i Kristus Pán si násilu učinil, sestoupil s nebe a dal se pro nás ukřižovati. I my musíme podobnou obět sebezapírání přin sti. Kříž nám dovozuje ohyzdnost hříchu. Kdo hřeší, Krista znova křížuje.“ Rečník ke konci zvláště poroučel heslo sv. Kateřiny Janovské: „Jen žádný hřích více.“ Na to vykonal veled. p. vikář církevní obřad svěcení. Po jeho ukončení brali se zase nepřehlední zástupové do chrámu Páně, kdež vystavena jest byla nejsvětější Svátost. Pobožnost před ní vedli nejprv údové 3. řádu sv. Františka, pak literáti. O 6. hod. uděleno sv. požehnání. Tak osvědčena veřejně úcta k sv. Otcí, tak podán důkaz, že jsme synové sv. Církve katolické. Věru byl to tábor lidu katolického, jenž mohl otevřítí oči lidem z tábory jiného. Zmíniti se mi jest o soukromé pobožnosti, jež odbývána 19. t. m. Horlivý pan učitel Čížek vyvázl s pomocí Boží z nebezpečné choroby. Prvou cestu vážil tedy k Pánu Bohu. Dal sloužiti mši sv., byl zase u správy Boží a přijal Tělo Páně u přítomnosti svých žákův a příbuzných. Vskutku dojemně to působilo na přítomné.

V úterý pak, dne 20. t. m. čekalijsme toužebně na příští nového p. děkana, důst. P. Jana Novotného, jenž dříve farářem byl ve Zvoli. Na kraji města postavena byla brána s nápisem „Vítej nám.“ Naproti přichozímu vyjelo banderium rolníků z obcí přifařených. U brány čekali sbor městského zastupitelstva, spolek vysloužilců a nepře-

hledné davy lidu. K těm se přidružila školní mládež a vel. duchovenstvo. P. děkan přibyv u brány uvítán byl nejprv starostou městským p. Dr. Ezopem, na to řečí dívčiny, jimž oběma poděkoval.

Mezi duchovenstvem z okolí počtem 14, shledal p. děkan při bratrském uvítání i 2 své p. bratry, jednoho děkana a vikáře v Golč. Jeníkově, druhého faráře v Krupě, jenž ho tu překvapili. Na to byl veden za hlaholu zvonů, hřímání hmoždířů a zvuku hudby k děkanskému chrámu Páně sv. Vavřince, kdež předepsané modlitby veld. p. vikář a č. kan. Fr. Fiala započal, neb ihned byl nový p. děkan instalován. V kostele přítomno bylo i c. kr. úřednictvo. Tu čteny listy J. Vel. královny české, patronky města, a nejdůst p. biskupa Kralohradeckého. P. vikář připojil krátkou řeč, v níž se pochvalně zmínil mimo jiné o † vd. p. děkanu Jos. Kneislvi, jakož i o směru nového p. děkana. Prál mu k tomu milost a požehnání Boží. Na to bylo uděleno požehnání s Nejsvětějším. Den ten zůstane v drahé památce věřících, kteří také vroucné prosby k Bohu zasílali o posilu a pomoc s hůry novému pastýři svému. Večer zařízen průvod s pochodněmi a zastaveníčko pěveckým spolkem a kapelou, prostora před děkanstvím osvětlena (smolnicemi). V Pánu zesnulá hr. Dymkurská z Cavriani odkázala 1500 zl., aby jimi chudí panství jejího a Smidarského, kdež dříve sídlila, podělení byli. To jest zajiště také nemalý pomník — dobročinnosti.

X.

Z Oseka na Moravě 20. dubna 1869.
(Jubiläum Pia IX. Spolek. Úmrtí.)

Radostné odevšad přicházejí zprávy o převelebné slavnosti, po široším světě katolickém dne 11. dubna konané. Všudy, kde vědomí katolické probuzeno, kde náklaza mravní nynějšího materialistického, neb jak mnozí s pozlátkem říkají, pokrokumilovného století, nezničila aneb neotupila dětinou lásku k naší společné matce svaté církvi katolické, všudy zajiště přičinili se i kněží i věřící, co nejdůstojněji oslaviti památný tento den druhotin sv. Otce Pia IX. Zajiště i Vás docházejí o tom mnohé, sobě na mnoze podobné zprávy, podobné proto, že stejná láska konala přípravy slavnostní, stejná láska o tom podává zprávu. V prostředcích a způsobech však, jakých použito, bude zajiště roztomilá rozmanitost a barvitost. I u nás nebyli a nechtěli jsme býti z pozadních, ale svorně a řádně dle možnosti přispěl jedenkaždý, aby slavností tou

pocitil nejvyšší hlavu církve, osvědčil svou vroucí lásku k svému náboženství a připojil se k velikému voji katolickému v hájení posvátných zájmů a práv Stolice apoštolské.

Ve svatvečer přede dnem slavnostným rozléhaly se s věže našeho krásného chrámu Páně velebné zvuky zvonů po dalekém údolí a zvěstovaly všem všudy lidem radost velikou, neobyčejnou, vybízející katolíky k vroucím modlitbám za sv. Otce. Po celou hodinu se všemi vyzvánělo se zvony, v odstavcích provozoval hudební sbor Osecký zdářil skladby, načez, jakmile poslední zvuk dozněl, znovu kovové jazyky zvonů hlásaly zvěst o druhotinách našeho velekněze Pia IX. Střelba po celou hodinu takměř ani neustala. Lid se houfně scházel ku kostelu, zraky všech upřeny byly na věž chrámovou, s nížto mohutný vlál prapor v barvách papežských a v jejížto jednom na náves obráceném oknu umístěn byl veliký, od našeho p. rektora A. Barbíře na žádost obecného představenstva dobře vyvedený průsvit či transparent, k oslavě převelebného jubilanta, následovného znění: „Žehnej Piu IX.“ Ó jak často se tu opakovalo s vroucím pocitem a nábožnou myslí: „Žehnej Piu IX.“ Byly to přemnohé povzdechy z nábožných pocházející srdcí, které rychleji než střela vznášely se vzhůru k nebesům až k trůnu Nejvyššího, odkud aby dšťelo na oslavence našeho požehnání mnohé, všichni vroucně jsou žádali. Však nejen pro osadu měla slavnost tato býti, i okolí mělo zároveň zaplesati a se pomodlit. Vyšlo tedy veškeré shromáždění majíc hudební sbor v čele ven za osadu na pahorek, odkud na vše strany volný se otevírá výhled, a na temenu jeho rozežhato tré velikých plamenů, na nichž si mládež své improvizované smolnice zapalovala, aby z nich společně rozličné činila zjevy do dálky krásným žářem se nesoucí. Večer byl neobyčejně krásný a klidný, hvězdičky s blankytného nebe milostně na naše plesání se usmívaly, co zatím mnozí z poutníků svatojanských, zde přítomných, vykládali o skvostném ohňostroji, kterým zlatá matička Praha oslavuje vždy svatvečer slavnosti zemského patrona sv. Jana Nep. Ač takovým, jako u Vás v Praze, skvostným ohňostrojem naše osada se vykážati ovšem nemůže, učinili jsme přece aspoň něco, několik prskavek totiž bylo vypáleno, a při návratu nazpět do osady veliký bengálský oheň. Přijdouce do osady zastavili jsme se před hlavním vchodem u hřbitova a kříže, kde z novu dva

bengálské ohně i kříž i kostel kouzelným svým světlem osvěcující hořely, co zatím hudba hrála. Konečně povoláno: Sláva našemu vznešenému jubilantovi, nejvyšší hlavě církve, což od přítomných s jásotem přijato. Každý ještě pohlednul na průsvit na věži se skvící, přečetl si ještě slova: „Žehnej Piu IX.“ a shromáždění se rozešlo.

V neděli pak hned na úsvitě zvěstovaly hlučné střelné rány východ slunce a počátek slavnostního a nám na věky památného dne. Šli jsme záhy do kostela, kdež na oltáři kredenčním, po straně evangelia u hlavního oltáře, zvláštní bylo připraveno a ozdobeno místo. Tam bylo na povýšeném podstavci postaveno sádrové poprsí sv. Otce Pia IX. u prostřed pestrých vzácných květín, ze skleníku p. hr. Lichtenstein-Podstackého na Veselíčku. Ranní mše sv. byla z příčiny plnomocných odpustků zpívaná, a přistoupilo při ní a při hlavních službách Božích více než 200 osob ku stolu Páně. Byloby jich zajisté mnohem více přišlo, avšak zpráva o udělení plnomocných odpustků sv. Otcem trochu pozdě nás došla, i věřící teprv pozdě oznámená býti mohla.

O 1½10. hodině bylo všemi zvony znamení dáno k započatí velkých služeb Božích. Na to veden jest ze školy slavný průvod školních dětí, majících v čele hudební sbor, které za svým školním praporem do kostela se ubíraly. Dívky byly téměř všem v bílých šatech oblečeny, majíce na hlavě věnce, přes sebe pak žluté šerpy; rovněž byl školní prapor ozdoben krásným fábořem bíložlutým. Družičky tyto poklekly obstoupivše do kola oltář. Kostel byl jako ráno i nyní pobožnými věřícími přeplněn. V kázání bylo jednáno o jubilejním roku vůbec, a podány některé zvlášť zajímavé úryvky ze života papeže Pia IX. Na to následoval ambrozianský chvalozpěv: „Tě Boha chválíme!“ a veliká mše sv. s assistencí. Cítíme se zavázání, srdečně poděkovati vp. faráři z V. Prosenic, který tak ochotně dalekou cestu vykonav u nás přísluhováním při mši sv. vděčnost naši si zasloužil. Všechny hlavní části mše sv. ohlašovaly a oslavovaly střelné rány, které toho dne od rána takřka ani neumlkly. Při mši sv. a po udělení sv. požehnání zpívala se papežská hymna (slova od Šrůtka, hudba od Škroupa) s průvodem veškerého sboru hudebního, pro nějž skladbu upravil sám ředitel kůru. —

Odpoledne o 2 hodinách vystavena byla velebná Svátost k nábožnému uctění a klanění až do hodiny 4. Pak byly slavné nešpory a sv. požehnání. Tím ukončena u

nás slavnost jubilejní milovaného našeho sv. Otce Pia IX. dle sil a dle možnosti, a bohdá, že upomínka na ni ještě dlouho v myslí naší zachována bude, aby láska ku katolické církvi a její viditelné hlavě vždy zase se obnovila a sílila.

Také Vám sdělití musím, že se zde ustanovil spolek nový pod jménem: „Pius, katolický čtenářský spolek v Oseku“. Stanovy dle pražských jsou již podány ku schválení. Z počátku jest nám ovšem zapasiti s netečností mnohých, kteří chtějí katolíky býti pouze v kostele, ostatní život svůj žijíce dle starého zvyku v pohodlnosti duševní, bez ohledu na to, že nyní, kde tolik nepřátel na církev sv. se obořuje, kde každý holobrádek cítí v sobě neodolatelné povolání, náboženství tupiti a snižovati, že nyní, pravím, povinností katolíka býti musí, o zbraň se postarati, kteroužby takové útoky odraziti mohl, a v jeden celistvý šik se postaviti, kterýby se pak nepřemožitelným stal. Neméně snášeti musíme bídné a hanebné podezřívání nevědomců, kteří Bůh ví jaké zámysly nám podvrhují, jen aby věc samu, která přece chvalitebná jest sama sebou, snížili a zničili. Dá však Bůh, že překážky překonáme a odstraníme, a že náš spolek zkvétati bude a utěšené přinese ovoce.

A ku konci ještě smutnou zvěst o úmrtí jednoho z nejstarších kněží naší diecése důst. p. Josefa Mika, čestného kanovníka Mikulovského, arcikněze, děkana a faráře Lipnického, který v Pánu zesnul po dlouhé chorobě dne 12. dubna 1869. Narozem byv v Hranicích 1784 dlouhého svého věku co vzorný kněz a laskavý představený ztrávil v Boskovicih, Drahotuších a v Lipníku. Jako vždy miloval ozdobu domu Božího, tak i ve své závěti bohatě obdařil právě v zakládání se nacházející faru v Loučce, i na chudé nezapomenul. Poslední čest prokázalo mu 32 kněží z blízkai z dálky, a veškeré obyvatelstvo z Lipníka i z poblížkých Drahotuš. L. S.

K R O N I K A.

Z Prahy. V pátek 30. t. m. započne letošní „Májová pobožnost.“ U sv. Klementa bude v ten den a pak každého dne v měsíci květnu o 7. hodině večerní české kázání a litanie s požehnáním, po němž, jakož i před kázáním zpívají se milé písně Mariánské. Jazykem českým konati se bude tato pobožnost též u sv. Ignácia o půl 7. hod. na večer, německým pak o 6. h. odp.

v kostele ctih. panen Voršilek a u Milosrdných sester pod Petřínem.

— Prosebné *právody* o dnech křížových d. 3., 4. a 5. května povedou se na Hradčanech z kostela u Věch Svatých po mši sv. v 7 h. ráno.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 26—29. dubna u sv. Jiří na Hradčanech, 30. dubna, 1—3. května u Matky Boží před Týnem, 4—7. května u sv. Jindřicha.

— Z *Budějovic* dovídáme se, že stavba chrámu sv. Václava při novém českém gymnasiu rychle pokračuje, do kteréž se J. Excel. nejdůst. p. biskup odhodlaně pustil spolehaje na pomoc Boží. Má však veliké starosti, což uzná každý, kdo uváží, co to jest, vystavěti a vydržovati gymnasium, a nad to stavěti chrám. Vel. duchovenstvo diecése Budějovické činí seč jest, podporuje svého vrchního pastýře všemi spůsoby, ba i odjinud přichází pomoc. Nejdůst. p. biskup Linecký, ač sám staví velkolepý chrám, přispívá stipendii, za něž náhrady nežádající sloužili mše sv. na úmysl dárcův i kněží z jiných biskupství, tak n. př. z Prahy, z vikariatu Kolínského a diecése Hradecké. Nejd. p. biskup Linecký zaslal opět několik tisíc stipendií co příspěvek na stavbu chrámu sv. Václava v Budějovicích a hle tu naskytuje se příležitost vel. kněžstvu v Čechách, na Moravě a v Slezsku, aby ochotným sloužením mši sv. stali se spolustavěti chrámu sv. Václava. Komukoliv to možno, račť se propůjčiti k tomuto dobrému, záslužnému skutku a buď přímo do Budějovic, aneb prostřednictvím redakce t. listu ohlásiti počet mši svatých, jež by ve prospěch chrámu sv. Václava v Budějovicích z lásky chtěl odsloužiti. Nemohouce jinak, *stavme tímto způsobem chrám Hospodinu!*

— Z *Hradce Králové*. Těž gymnasium Kralohradecké oslavilo důstojným způsobem kněžské druhotiny sv. otce Pia IX. Ráno o půldesáté byla přiměřená řeč; pro nižší třídy ji měl pan kanovník Marek, pro vyšší katecheta Bohumil Hakl, kterýž potom i zpívanou mši svatou sloužil s četnou assistencí theologův. Při této zpíval sbor studujících vokální mši od Förstera. Po „Te Deum“ a požehnání s nejsvět. Svátostí zpívána papežská hymna rovněž ve čtvero zpěvu. Odpoledne odbývána s mládeží též odpolední pobožnost před vystavenou nejsvět. Svátostí, kteráž záležela v litaních o Věch Svatých a v požehnání s nejsvět. Svátostí. V.

— Z *Horažovic*. Důst. p. Jan Nep.

Galla, kněz řádu maltežského, bisk. notář a děkan zdejší, obdržel za své mnoholeté blahodějně práce na vinici Páně a za své pro chrámy přinesené oběti od řádu svého zlatý čestný kříž s korunou.

Z Belgie. Druhá komora Belgická usnesla se ve svém frimaurovském liberalismu na tom, aby se Bollandistům (katolickým spisovatelům, jenž vydávají obsírné životopisy Svatých) nevyplácela budoucně subvence 6000 franků, kterouž dříve každoročně dostávali ze státní pokladnice. Než senátoři katoličtí učinili mezi sebou sbírku, kteráž vynesla 1200 franků, a tyto peníze odevzdali Bollandistům k dokončení jich vědeck. díla.

Literární oznamovatel.

— „*Čech.*“ Politický týdeník „církvní.“ Číslo 1. „na ukázkou“ vydané d. 22. t. m. obsahuje úvodní článek: „Náš program, a pod čarou feuilleton: Idea, kteráž prý Slovanskostvo sjednotiti může. Další články jsou: Papežství a Čechy; o slavnosti 50letého jubilea Pia IX.; něco o papežské adrese; z jižních Čech, ze Sedlčanska; stará instrukce v příčině daní; přehled politický; zprávy domácí a přespolní; národní hospodář, zprávy ohlední, — Úprava z kněhtiskárny J. S. Skrejšovského jest slušná. Odpovědným redaktorem a vydavatelem nového tohoto týdeníku, jemuž hojněho účastenství přejeme, aby se brzy denníkem státi mohl, jest pan Jan Drozd. Předplácí se v redakci: na faře u sv. Vojtěcha na novém městě v Praze č. 201 celoročně 4. zl. 60 kr. Příští číslo vyjde 5. května.

— „*Dějepis Hradce Králové* nad Labem a biskupství Hradeckého.“ Sepsal a vydal J. J. Solař. Sešit IV. (str. 243—320) obsahuje dějepis církevní od nejstarší doby až do založení biskupství v Hradci.

— „*Rukověť devítidenní pobožnosti k Panně Marii Filipsofské.*“ Sestavil P. Cyrill Kaněra, kněz řádu sv. Benedikta a kooperátor, v Polici. Čistý výnos věnován ku stavbě chrámu Páně ve Filipsofském. V Brně 1869. Tiskem J. Šnaidra, nákladem časopisu „Škola B. Srdce Páně.“ Str. 105.

— „*Řeči a epistoly* na všecky neděle a svátky.“ Od Ant. Vojt. Hnojka, býv. profesora past. bohosloví atd. Sešit 4. (Str. 225—285.) Nákladem kněhupectví Kobrova v Praze 1869. „Nové laciné vydání“ čte se na nové obálce, na poslední však straně výkladu stojí: „Tiskem Antonína Rennu v Praze 1861.“

— *Laciné knihy.* Ze skladu F. A. Crednera v Praze přešla v majetek B. Stýbla s právem skladním následující díla, jichž

ceny o 50% sníženy jsou: „Sv. Augustina Vyznání kněh třináctero.“ Z lat. jazyka přeložil Jan Herčík. — „*Jidáš*.“ Sedmero řečí postních od Fr. Bartoše. — „*Svatá bolestného růžence tajemství*.“ Sedmero řečí postních od Fr. Bartoše. — „*Bdětež! Antikrist tu!*“ Zbraň pro ovečky víry proti vlkům nevěry. S 2 obrázky. (Nyní za 10 kr.) — „*Kázání na všechny neděle a svátky celého roku a řeči postní*“ od Jana Valeriana Jirsíka. II. vydání, tři díly (za 3 zl.). Též „*Kázání sváteční a postní*.“ — „*Sedmero kázání postních* s připojeným kázáním na slavný hod velikonoční“ od Fr. B. Lukeše. — „*Poslední vůle umírajícího Pána Ježíše, v 7 postních kázáních*“ od Frant. Manna. — *Uctění nejsv. srdce Pána Ježíše* podle Markéty Alacoque. — „*Kázání postní*“ od Leop. Zumana. — „*Geckenblatt an die Grundsteinlegung der Kirche in Karolinenthal*.“ Fotografie. — „*Časopis pro katol. duchovenstvo*.“ Ročník 1849, 1850 a 1851 po 40 kr.

Zápisky Dědictví sv. Janského.

K sv. Janskému Dědictví v Praze přistoupili z Moravy: Anna Adamecová ve Frenštátě, rod Františka Prokše v Klinkovicích, škola Loučanská, rod Jana Macha ve Včeralesch, Anna Morisova ve Velkých Kunčicích, Cecilie Jánusová v Popůvkách, škola Zbraslavská, František Hrubý v Stinavě, Anna Tomášková v Telči, rod Jakuba Jokala v Střelcích, rod Josefa Minářika v Opatovicích, rod Jana Gazdy v Střelcích, rod Františka Kalouska v Marheřicích, rod Jakuba Dvořáka v Soboutovicích, Kašpar Vyšink v Mal. Ořechoví, Jan Navrátil v Dražůvkách, Ondřej Chládek v Podbřezvicích, Cecilie Reimerová v Střelcích, rod Josefa Jedličky v Oslavanech, Jakub Fyca v Rybnicích, Jakub Lung v Skoronicích, Pavel Poulik v Blažovicích, Jan Babík v Skoronicích, Ondřej Hajzler v Prsticích, Marie Malekova v Sklené, Josefa Jedenástikova v Malenovicích, Rosalie Pijáčkova v Nové vsi, † Jiří Jilík, rod Petra Ulvíra ve Vlastovičkách, Václav Hill v Slavkově, Veronika Vašíčková, v Mor. Lodenici, Rosalie Strakova v Tvrdonicích, rod Josefa Šnaidra v Skoronicích, rod Lungův v Skoronicích.

Ze Slezska. Eva Kuchejdova v Těšíně.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Kačerovský*, farář v Jirčanech a sekretář vikar. Mnichovického,
- p. Ondřej *Deutsch*, farář v Boru (Hayd), a
- p. Vavř. *Petermann*, far. u sv. Kateřiny, obdrželi expositorium canonicale;

- p. Vojtěch *Kratochvíle*, farář ve Zbirově, jmenován sekretářem vikar. Hořovického.
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:**
- p. Jos. *Trapp*, admin., za faráře v Druzdově;
 - p. Ant. *Cerný*, kapl. za admin. v Divišově;
 - p. Jan *Huf*, kapl. ze Stráže do Leskova;
 - p. Vác. *Brzek*, kapl. z Leskova do Jindřichovic (Heinrichsgrün).

Uprázdňené místo:

Učit. stolice *círk. dějepisu* na c. k. theolog. fakultě university Pražské. Konkurs 3. a 4. června v Praze a ve Vidni.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Václav *Václavík*, kněz na odpoč. v Kuku, dne 8. dubna (nar. v Domašíně 14. dubna 1811, vysv. 25. července 1838);
- p. Frant. *Růžička*, farář v Nížkově, dne 14. dubna (nar. v Heřmanovu Městci 15. července 1808, vysv. 25. července 1832).

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. *Pitra*, farář v Sedlicích, jmenován bisk. notářem;
- p. Frant. *Hanuš*, farář v Církvici, obdržel collare canonic.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Dominik *Faltus*, kaplan v Bystrém, za admin. do Poličky;
- p. Jan *Hejtmánek*, kapl. v Poličce, za kapl. do Bystrého;
- p. Jos. *Řehák*, kapl. v Dobrušce, za admin. do Zvol.

Uprázdňená místa:

Zvole, fara patr. nábož. matice, od 13. dubna do 25. května.
Nížkov, fara patr. nábož. matice, od 15. dubna do 27. května.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Lavička*, farář na Staších, 31. března (nar. v Blatné 20. května 1796, vysv. 24. srp. 1823);
- p. Ant. *Kesch*, kněz na odpoč., 3. dubna (nar. ve Veselí 23. května 1801, vysv. 28. srpna 1826).

Ve správě duchovní ustanovení jest:

- p. Frant. *Vítek*, kapl. za administr. na Staších.

Uprázdňená místa:

Bukovsko. fara patr. nábož. fondu, do 25. května.
Na Staších, fara též patron., do 25. května.

Milodary. Pro sv. *Otee*: Z Roudnice

„chudý chudému“ 1 zl.

Na chrám sv. *Víta*: Fidelius, bratr 3. ř. sv. Františka v Kolíně sbírkou 2 zl.

Spolku k uctění nejsv. Svátosti na ozdobování chudých kostelů: Školní sestry v Praze 5 zl. — Vp. F. II.: Dáno Čas. kat. duch.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditice:
v katol. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasý katolický.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
jenom v expedici
Celoroč.: 3 zl. — kr
půlroč.: 1 zl. 55 kr

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Modlitby Mariánské.

K májové pobožnosti.

Podává František Taufer,
kooperátor v Smržicích na Moravě.

IV.

Malý růženec.

Malý růženec záleží z pětkrát desíti „Zdrávas“, t. j. z třetiny růžence velkého. Ti, jenž jsou údy bratrstva živého růžence, mají povinnost, modliti se denně desetkrát „Zdrávas“ s některým (určitým) tajemstvím, čili jeden desátek, majíce z toho tentýž duševný užitek, jako by se denně celý velký růženec modlili. Modliti se patnáct údu zároveň (ač porůznu bydlí) a tedy společně, jeden za všechny a všickni za jednoho, každý jedno z 15 tajemství. Mimo to jest mnoho zbožných lidí, jenž mimo tajemství celého neb velkého růžence na ně připadající (anebo nejsouce údy bratrstva) se modlívali i růženec malý, t. j. buď patero tajemství radostných, neb žalostných aneb vítězství, řídíce se buď dle částí roku církevního aneb dle zvláštního svého úmyslu. Jest to zajisté překrásný věnec, jež zbožné duše denně Marii na hlavu kladou.

Nováček jistého řádu chtěl přijmouti šat řeholní. Pokud ještě ve světě žil, uvil denně věnec, jež pak postavil na hlavu sochy P. Marie. Nemoha však v řeholi v zbožném jednání tomto pokračovati, již již hodlal z řádu vystoupiti. Tu pak jej představený upozornil, že může denně hlavu P. Marie mnohem skvostnějším věncem ozdobiti v řeholi, než by snad ve světě jemu možno bylo, totiž modlením sv. růžence.

V jaké účte vždy sv. růženec stál a jak velká důvěra nejen u „lidu prostého“, jak lehkovážní lidé tvrdí, nýbrž i u lidí všech stavů v jeho moc u Boha a Marie se skládala, dokazují letopisy.

R. 1094 udělal Petr poustevník dřevěné

kuličky, podle nichž se křížáci, jenž z většího dílu čisti neuměli, jistý počet „Otčenášů a Zdrávasů“ modlili. — *Eduard III., král anglický*, měl perlami vykládaný růženec, jež pak daroval na důkaz své úcty francouzskému rytíři *Eustachiovi z Ribamontu*. — *Švejcaři* našli v arcivévodském stanu *Karla Burgundského* růženec, na němž přidělaný byly sošky apoštolů z ryzeho zlata. — *Papež Leo IV.* nařídil, by jeho vojínové bojující proti *Saracenům* při sobě nosili růženec na 50 „Zdrávas“; a tomuto přičítal pak vítězství nad nepřítelem. — Za pověstné bitvy u *Lepanta* visel na velké admirálské vlajce *Juana d'Austria* svcený růženec. — *Jindřich IV.* modlival se každou sobotu žaltář a každou neděli růžence. — *Králové Skotští* nosívali vždy růženec co ochranu proti všemu zlému; taktéž museli i manové jejich činiti. — *Vyslancové Španělské* objevili se u dvoru krále *Ludvíka XIV.* s růženci.

Velký hudebník *Haydn* neostýchal se veřejně vyznati, co za původ a základ svého vždy utěšeného a šťastného nadšení považoval. Cítil-li, že se stává chladným, anebo nějaké nepřekonatelné těžkosti mu hrozí, vstal od klavíru, pomodlil se růženec, a rychle dosáhl té milosti, jakouž Bohu v obět přinést chtěl.

Mozart, tento Rafael hudby, jenž již co dítě hudebnickým byl divem a na vařínech nedostížitelného mistrovství zemřel, choďval ke zpovědi, ku sv. přijímání a — modlival se růženec. Po skvělém výsledku své symfonie ve skladbě „*Concert spirituel*“ pomodlil se na poděkování růženec.

K pateru tajemství malého růžence přidávají často zbožní křesťané desátek za duše v očistci, a obyčejně pak modlitbou závěrečnou všeliký užitek ze sv. pobožnosti této jim přináležící obětují za tyto ubohé trpící údy církve. Zajisté jest to zvyk

velmi chvalný i prospěšný. Slibuje-li nebeský Odplatitel, že každou krupěj vody bratru z lásky podanou nám hojně odmění, tím větší odměnu udělí nám za tuto obět duchovní, již svým přátelům v očistci co přímluvu u Božského milosrdenství přinášíme.

Ku konci sv. růžence modlíváme se též obyčejně antifonu „*Zdravas Královno*,“ představující v ní Marii své vyhnanství, své slzy, svou opuštěnost na zemi a prosíce, by ona k modlitbám našim své oko obrátivši i Syna svého srdce nám naklonila a po smrti nás k Němu přivedla.

Když *zajatí židé* seděli po březích řek *Babylonských*, směšující slzy své s vodami *Tigrída a Eufrata*, nemohli se při upomínce na drahý Jerusálém nikterak potěšiti. Protož zavěsili němé harfy své na vrby po březích potoků. — *Zajatý*, jako tito, a vzdálen jsa své vlasti, od pána svého co otrok na nájemný dvůr v pustině afrikánské poslaný, těšil se v úzkostech svých mladistvý kněz francouzský, *sv. Vincenz z Paula* pěním žalostné písně Israelitů. Často přicházela k němu jedna z žen pána jeho, říkající: „*Zpívej nám chválu onoho Boha, jemuž se klaníš!*“

I zpíval Vincenc slova žalmu 136: „*Při řekách babylonských, tu jsme sedali a plakávali: když jsme se rozpomínali na Sion. Na vrbi u prostřed něho zavěšovali jsme nástroje své hudby. Nebo tam dotazovali se nás ti, jenž zjimané vedli nás, na slova písní, a ti, jenž zavedli nás (říkali): Píseň zpívejte nám z písní Sionských!*“ A přišel k slovům: „*(Ale) kterak zpívati máme v zemi cizí!*“ — obrátil ubohý kněz usazené oko své k zemi francouzské, a pro pláč nemohl dále zpívati. Tento bol nebyl s to jinak ukonejšiti, leč vzhledem k nebi a pěním antifony „*Zdravas Královno*.“ Tato vroucná modlitba ku „*Potěšení zarmoucených*“ naplnila srdce jeho nevýslovnou sladkostí, činila bříme namahavých prací jeho lehké, a důvěra v pomoc P. Marie rostla každým dnem. V této pevné důvěře v Marii ztrávil Vincenc dvě leta svého zajetí, aniž by byl zmizel z obličejе jeho svatý poklid, jenž označuje spravedlivého. Maria vyslyšela jeho prosbu. Vincenc se dožil té radosti, že jeho pán se stal křesťanem, a sprostěn jsa pout nevěry a hříchů, osvobodil sv. učitele svého z okovů otroctví.

Uctívše Marii Pannu sv. růžencem očkáváme bezpečně, že její přímluva vymůže nám korunu věčné slávy. Svírá-li nás nyní otroctví nevěry a neřestí; obáváme-li

se, že pro nepravosti naše nepřijímá od nás Bůh obětí a Maria nemůže s zalíbením patřiti na pobožnost naši, dodejme své modlitbě důrazu vyzváním *Matky milosrdenství*. O Maria! Pro překrásnou pobožnost sv. růžence, jenž Tobě vždy milá a u Boha mocná byla, „*obrat k nám své milosrdné oči*, — a po tomto putování ukaž nám Ježíše Krista!“

V.

Hodinky.

Hodinky k P. Marii obsahují v sobě nejkrásnější místa z Písem svatých, jichž církev používá ke cti a chvále nejsvětější Panny. Co do skladatele této pobožnosti, mnozí ji kardinálu *Petrovi Dam.* biskupu z Ostie přičítají. Zatím však nacházíme, že *sv. Jan Damasc.* již tenkrát, než se skutečným řeholníkem byl stal, měl v nábožném obyčeji, ke cti nejsv. Panny hodinky (*horae*) se modliti. Sto roků před Janem Dam. složil sv. *Ildefons*, biskup v Toledě, officium z devatera čtení sestávající, jež se mělo každou sobotu konati. Jiní opět mají za původce hodinек Mariánských *sv. Augustina*.

Na *sněm Klermontském*, kde se vše vynaložilo, by Maria pohnuta byla souženě církvi a křížákům ku pomoci přispěti, nařídil papež Urban II. duchovenstvu každodenní modlení hodinек k P. Marii. Obyčej tento přešel pak od duchovenstva na řád *sv. Brunona* a konečně i na laiky. Mnohé katedrálí chrámy a nábožné spolky odbývají tuto pobožnost každodenně zároveň s breviářem, jiné náboženské společnosti zase každou sobotu, nevadí-li vyšší svátek. —

Byla by to práce velmi rozvláčná, kdybychom zde měli vypočísti všechny svaté a zbožné dívky P. Marie, jenž své vznešené Matěři tuto obět lásky a chvály vytrvale přinášely. *Sv. Ludvík*, král francouzský, modlíval se hodinky Mariánské i uprostřed vojenských i královských prací svých každodenně. *Sv. Karel Boromejský* modlíval se je vždy na kolenou kleče. *Sv. Vincenc Ferrerský* od mládí svého až do smrti každého dne konal vroucně tuto pobožnost. Taktéž činila *sv. Alžběta*, *sv. Brigita*, *sv. Kateřina Švédská* a j.

Pius V. udělil (r. 1571) všem věřícím, jenž se dobrovolně (nejsouce k tomu jakoliv zavázáni) a nábožně tyto hodinky modlí, 50 dní odpustků, a 100 dní údů sv. škapulře pod touž výminkou; a *Pius VII.* 100 dní těm, jenž, majíce svěcený růženec neb medaili, tyto hodinky se modlí.

Dva svou zbožností a učeností prosluli kardinálové, *sv. Petr Damiani* a *Baroniüs*, vypravují, že mniši jednoho vláského kláštera upustili pro vlažnost a nedbalost některých údů od starého zvyku, jakž v domě od dávných časů panoval, totiž od vykonávání této P. Marii velmi milé pobožnosti hodinek. Jedva že se tak stalo, počala se na opatství druhdy tak slavné veliká neštěstí hrnouti: novicové se nehlásili, mezi bratry panovaly ustavičné spory a ruznice; mnohé soudní pře a jiné nehody přivedly klášter na samý kraj propasti. Dozvědév se o všem, pátral *sv. Petr Dam.* po příčině této zpousty. Uslyšev však, že řeholníci z pouhé nedbalosti opovrhli modlením Marianských hodinek, vyhlásil vůči všech tuto lenost za příčinu pohrom, a přísně je pokáráv radil jim, by upustili od vlažnosti své, a chvalný starý obyčej opět a rychle obnovili. Slovy *sv. kardinála* pohnuti započali znovu svou Marianskou pobožnost, a hle, láska, pokoj, zbožnost a ctnost navrátily se opět do domu, a požehnání Boží všecky utrpené škody v krátké době opět jim nahradilo.

Ó jak moudře jednají tedy rodičové a hospodáři, jenž zvláště za dlouhých zimních večerů při menších pracích, jenž ducha mnoho nezajímají, s dítkami a čeledí svou zpívají hodinky k P. Marii! Co se tu ušetří zbytečných slov; co se tu zamezí hříchů, pomluv, na cti utrhaní, necudných žertů! Ó zajisté, že dům takový běže Maria mile ráda pod svou ochranu; mír, zbožnost, cudnost, Boží požehnání a trpělivost ve zkouškách, toť krásné ovoce překrásné této pobožnosti. Ó kéž by zvyk tento stalse zvykem všeobecným v rodinách našeho národa, jenž vždy úctou k Marii se vyznačoval, — ó pak bychom se nemuseli strachovati o blaho církve a národa!

Utuhlost.

V bělostném rouchu příroda když dřímá,
Jež dechem vichru mrazivým jí tkáno,
Živého proudu tělo v tíseň dáno
Krunýřem z ledu, jenž mu oudy jímá.

Pod sněžným krovem spí květ osíralý,
Nadějně osení se ve sny hrouží;
Keř vysvlečený, po šatu jenž touží,
Tvář truchliv jinovatky rouškou hájí.

Strom, nad mrtvým tím hrobem vážně stojí,
Pne k výši lokte skřehklých ratolestí;
A vyloupený z koruny šperk věští,
Jak tuhé s bouří podstoupat mu boje.

Ač teskliv do těch černých mraků zírá,
Však pevně stojí, neboje se zmaru;
Statečná mysl přenáší jej k jaru,
Jež brány života zas rozevírá. —

Jak příroda — nechť mrazná bouře věje —
Životnou sílu tuží ke vzkříšení:
Tak, člověče, stůj v těžkém zápasení,
Mužné se mysli nikdy nespouštěje!

Byť zima života se v kruté zlobě
Burácně rozpásala mocí celou:
Vždy chovej v duši důvěru tu vřelou,
že jaro zkvěte procitlé i tobě!

Fr. Doucha.

Časové úvahy.

(Pokračování.)

Třetí druh censorův kněze jsou ti mistři těch osvícených, ti *světloňoši*.

Mívají poněkud větší vzdělání a vládnou perem. Ovšem jsou mezi nimi také lidé, kterým slušelo by velmi po nějaký čas, třeba trochu déle, okoušet se v úloze žáků, kteří oddávají se spisovatelství z nedostatku jiného povolání, jinými slovy — spisovatelé z hladu, však i to vzdělání mnohých těch matadorů bývá dosti jednostranné a kusé. Obyčejně nenávidí na krev vše, což jest starobylé, historické, pozitivní a neb aspoň všeliké zjevení, zejména učení a zřízení katolické církve. Co jenom z daleka zapáchá středověkem, je jim zhola a naprosto špatné i musí se odstraniti. Co však na místě toho postaviti se má, jak ten moderní svět, to člověčenstvo musí vypadat, aby dle jich programu bylo šťastné a blažené, toho tak zhola z nich vyrozuměti nelze a člověk je v pokušení míti za to, že ty jejich ideály jsou jaksi nestejně, příliš rozmanité, tu a tam i trochu mlhavé a neurčité. Tito lidé vůči hledě hrajou si na stavitele a v první části povolání svého, totiž v boření toho starého, vynikají neobyčejnou zručností. Hůře dají se v části druhé, totiž v stavění a budování; tu to jde pomalu přes všechn vítězný pokřik i pro nedostatek materiálu a prostředků, i pro rozmanité překážky i pro nezkušenost v řemesle, i pro nedostatek jasného určitého plánu. Je tu ustavičně veliká síla přívrženců toho starého, bývalého i jiných mocných činitelů, kteří se přičií činnosti jejich; nemá každý chuti vzdáti se svého bezpečného a osvědčeného majetku tak na zdař Bůh nevěda, čeho by mělo dostati se mu v náhradu, byť by i mnoho z toho starého uznával nedostatečným a špatným a po

něčem lepším toužil. A co se toho plánu týče, vysvítá z něho velmi chatrně, jak by ta nová budova vypadati měla; je v něm mnoho stínu, neurčitých, splývajících barev, ač dosti křiklavých, takže formy a rysy nevynikají dosti a zdá se, jakoby si je obraznost doplniti měla. Fráse, obecná rčení, ošřepané výroky a obraty slovní aneb aspoň výrazy tak širokého objemu a chudého obsahu, že z desíti lidí každý může si při nich pomyslit něco jiného, jsou tím rouchem, v které před zvědavým zrakem pozemšťana halí tu dobrotu, to štěstí, jímž zaplaviti slibují to milované človecenstvo.

Zlá věc, že největší překážku ve svém lidumilém snažení spatřují v odvěké, daleko široko rozvětvené katolické církvi, která za novější doby je tím hromosvodem, jenž svádí blesky všelikých malých i velkých Perunů kamkoliv namířené, která je jako souborem všeho zlého a škodlivého, co kdy stihlo a co posaváde stihá to nebohé človecenstvo, se vším, co v ní a při ní temným výplodem, neblahým z neblahého středověku dědictvím. A proto ten pokřik „kde jste Boží bojovníci!“

„Pryč s temností! Světlo!“ Dobrá. Co pak rozumí se tou temností? kdo pak ji chtěl, kdo pak ji chce? Světlo, co je to světlo? kdo pak je nepřítelem světla? Či ta církev? Divná věc. Kdo pak zachoval při úpadku starého věku trochu té řeckorímské vzdělanosti a přenesl do středověku? Kdo pak proměnil divoké hordy barbarské, sotva na hrubo spojené přirozenými svazky, které hrozily setřítí a zahladiti každou stopu starověké osvěty, kdo pak je proměnil v spořádané národy a státy, kdo pak z divochů nadělal lidí? Nebylo to kněžstvo ve službě katolické církve pod ochranou a vůdcovstvím biskupů, zejména římského biskupa na jihu, na západě i na severu? nebyla to řecká církev i před i po svém odtržení se na východě? Kdo pak položil símě novověké vzdělanosti, a nejen položil, ale i zalíval a pučící rukou pečlivého zahradníka ošetřoval, až vybujnilo a vzrostlo v mohutný strom? Kdo pak zakládal a udržoval první školy, kdo pak pěstoval všechny obory vědy, pokud bylo možná, kdo pak byl zakladatelem a pěstounem národní mluvy u všech národů, zakladatelem písemnictví, tvůrcem literatury po více století výhradně a sám? Kdo pak dbal jediné a usiloval o vymitění všech nešvarů politických a sociálních, dosáhl toho, že na místě násilnictví, pěstního práva krvavých bojů na loupež a pomstu povsta-

ly pevné řády soudní, ve správě politické spravedlnost a pořádek, na umírnění nerosrovnalosti a bídy společenské nesčíslné dobročinné ústavy? Kdo pak zakládal a pěstoval vyšší ústavy vědecké ve všech zemích a držel nad nimi ruku ochrannou? Kdo pak byl pěstounem umění ve všech oborech až na nejnovější časy? Nebylo to kněžstvo ve službě a po vůli církve? Zdá se věru, že přece nebyla ta církev takovou zatemňovatelkou a nepřítelkyní světla, jak se povídá, leda že snad proto vymaňovala z temnosti a hrubé nevědomosti ten lid, aby měla koho zatemňovati, že snad proto šířila světlo, aby v tomto světle procitnuvší viděli na to zatemňování její a měli proti komu brousiti stěly osvětleného ducha svého. Či to je mrzí, že to byla tak dlouho výhradně církev? Kdo může za to, že neměla konkurentův, že si je musila sama vychovati? Či to vychovávaní trvalo tuze dlouho? Nestává se jednou chvílí v rukou umělce z hrubého mramoru socha spanilá, aniž kouzlem vzniká na plátně čarovný obraz. Jako jednotlivce jenom časem roste, vyvíjí se a dospívá i tělem i duchem, tak i národové; tak i to človecenstvo během dlouhých let středověkých ve všech vrstvách probíralo se z nezletilosti pod rukou pečlivého pěstouna církve a došlo dospělosti teprve na počátku doby, která slove novější. Ano církev to byla, která vychovala a přivedla človecenstvo na ten stupeň všestranného vzdělání, na kterém nalézáme je v době novější, matka církve vychovala k dospělosti ty dítky své. Ale nevděk světem vládne a tak ty dítky, jakmile byly ocitily se v samostatnosti a dospělosti své, nechťely o té, jak zdálo se jim, stárnoucí matičce ničeho více slyšeti, chtěly ji dáti na výměnek, zapuditi do nějakého toho zákoutí, do nějaké té komůrky. A ani tu jí nepřáli jiní, ale chtěli ji vypuditi do širého světa; byla učinila svou povinnost a zdálo se, že jí není více potřebí.

Zatím ta, jak se mysliło, stárnoucí církev prokázala se býti v květu síly a života, ploditelkou jako prvé synů nových k životu věčnému a setřevši některý ten nahodilý nedostatek, který byl zmocnil se během času lidského živlu v ní, necítila povolání, jíti na výměnek, ustoupiti v pozadí. Ani tenkrát, kdy učeník v pyšném vědomí, že dosáhl, ba překonal mistra všelikým vědění světským, nemínil jí více dopustiti jakéhos vlivu, ani tenkrát nechťela a nemohla vzdáti se působení a účinkování ku vzdělání lidu majíc za to, že vědecké vzdě-

lání vždycky provázeti musí ušlechťování srdce pravdami svatého náboženství. Ba nehodlá tak učiniti ani dnes, znajíc úkol, znajíc svaté povolání své, i dovoluje sobě posavád ještě býti učitelkou lidu a učiti ten lid tak, jak vidí se jí býti ku prospěchu časnému i věčnému toho lidu v duchu zákona Ježíše Krista. A proto ten křik, proto to očerňování a spílání od těch, kdož neuznávají auktority mimo auktoritu osvěceného ducha svého. Těm a takovým je ovšem zatemňovatelkou, nepřítelkyní světla, neboť učí na základě starých, nezměnitelných zásad snad něčemu jinému, nežli lidé títo, neuznávají všechno za výsledek pravé vědy, co tu a tam někdo za výsledek pravé vědy vyhlašuje, jsouc přesvědčena, že jedna je pravda a výsledek pravé vědy že nemůže přičítati se pravdě božské, nepřestává varovati věřících před učením jistých lidí, které přičítá se mravo- a věrouce křesťanské, nechce dopustiti, aby lid stal se hračkou těch některých světloňošů, nevzdouc z působení jejich že plynulo by to blaho, které slibují; nechce dopustiti, aby ten lid svěřil se loďce bez vesla zmítané vlnami a větrem subjektivních mínění a choutek. A proto, ačkoliv přeje vědě a umění, podpírá školství, jako kdy před tím, ačkoli nenapadá jí zadržovati běh a vývin ducha lidského, vaditi a překážeti rozumu u volném bádání, ačkoli u vzdělání co největším, nejširším a nejdůkladnějším spatřuje úkol člověka, ačkoli posavád v lůně svém chová celé řady přátel a výtečných pěstitelů věd a umění a tyto pokládá za syny své, nicméně sluje zatemňovatelkou a nepřítelkyní světla.

„Chceme volnost, rovnost, bratrství!“ Dobrá —, co je to volnost, svoboda? Má ten pojem také hranice a meze? Známe také slovo „zvůle“, „nevázanost“ a „bezuzdnost“ a slycháme, že tato ráda časem hrává úlohu té první. Kde jsou ty meze bezpečnosti, jak hodlá se předejítí tomu, aby na místě volnosti, svobody, nezavládla zvůle a nerozdílný bratr její terrorismus z dola, jako kdesi tam ve Francii a jinde v době nedávno minulé? Řekové věru nemohli si stěžovati na nedostatek svobody. A co praví Demaratos k perskému králi? „Svobodni jsou, avšak nikoli svobodni všech věcí. Neboť mají pána nad sebou, zákon; toho hrozí se uvnitř mnohem více, nežli tvoji tebe. Co ten žádá, to činí.“ Tať jest pravá svoboda a proti takové že je církev? Neučí-liž výslovně, že má každý vůli svobodnou proto ovšem, aby jí užíval, nepří-

čí-li se od jakživa učením, která svobodnou vůli v člověku upírají? Arci obmeziti se musí tato svobodná vůle — zákonem a právem, na straně zákona a práva božského, obřážejícího se v srdci člověka a naznačeného v písmě svatém, i lidského, pokud za takový uznává se vůbec, stojí ta církev, stála a bude státi vždycky. Však tím nikoli volnosti, nýbrž zvůli a libovůli se přičítá.

Je-li nepřítelkyní svobody politické, srostlá snad s nějakým absolutismem, nějakou tyranidou? Ať jmenujou nějakou formu státní, nějakou ústavu, při níž by neobstála katolická církev? Trvala tak dobře za tyranů římských, jako za císařů německých a středověkých panovníků křesťanských, trvá tak dobře v státě absolutním, jako v nejvolnější republice, tak dobře mezi Muhamedány, pohany, rozkolníky a kacíři — s dovolením, to slovo znamená jednoduše toho, kdo byl se v učením odchýlil od církve katolické — jako v zemích nekatolickějších, a tak pevná a bujará je ta její bytost, že jak dějiny svědčí, nedovedou ji zlomiti ani nejkrutější pronásledování a utrpení. Ovšem všude brání se proti zjevné křivdě, domáhá se svého práva, všude chce býti svobodnou, spravovati samu sebe a působiti volně k duchovním účelům svým. A tyto duchovní úkoly nemohou přičítati se úkolům státním, pokud i tyto zůstávají v mezích svých.

Církev že je nepřítelkyní rovnosti občanské? Kdo pak učí, že jsme všickni bratři a sestry, všickni dítky Otce nebeského, vykoupené krví Ježíše Krista, i původem i podstatou i úkolem jedni? Kdo pak od jakživa opíral se všelikému otroctví a porobě i tehdy již, kdy zdálo se, že toto zlo se samými kořeny společnosti lidské souvisí a že s vytržením jeho i tatomusela by vyvrátiti se? Kdy přestala hověti církev tomuto učením? Či neplatí posaváde v církvi jeden zákon všem bez rozdílu, králi i žebráku, jedno učení všem, tytéž prostředky milosti Boží všem, či podle jejího učení nekyne posaváde jeden úkol všem, totiž dokonalost mravní a spasení věčné? Kde je ta nerovnost? Snad některé ty rozdíly v tituluře, v rouše a jiných věcech čistě zevnějších? Plynou-li pak tyto rozdíly z podstaty církve anebo nejsou leč uznáváním a moudrým, poněvadž nevyhnutelným, šetřením faktického stavu věcí v společnosti lidské, v které založena jest církev a ku které tudíž co do zevnějšího zřízení a uspůsobení svého pro všechny časy musí hleděti? Ať pokusí se ti radikální setřítí všeliké ty rozdíly v společnosti lidské, ale důkladně; i ty pe-

níze a to jmění ostatní ať se hezky rozdělí a v občanském a politickém postavení ať nedomnívá se nikdo, že by nějaké té přednosti, nějaké větší ceny, po lidsku řečeno, do sebe měl, pro větší vzdělání na příklad, pro výbornější vlastnosti duševní i nějaké ty výbornosti tělesné lepšího názvu, větší šetrnosti zaslouhoval, ať nenapadne nikomu, aby na toho sprostáka, proletáře, obdařeného ovšem přiměřenou částkou jmění a s příslušným k tomu zevnějškem hleď s vysoká, vyhýbal se obcování s ním, upíral mu rozhodné slovo a hlas, ano aby přestal i všeliký rozdíl u vzdělání atd.: dokážou-li toho, ne způsobem, jakým zkoušelo se to již tu a tam, ale cestou volnosti a svobody, beze všeho terrorismu a s trvalým účinkem, církev — bude s tím spokojena a přispůsobí se. Dokud nepodaří se jim toho, těžko bude vyvarovati tomu, aby kněz ve službě církve při úkonech duchovních neoblékl k vůli někomu skvostnější roucho, neužil větší slávy, nezachoval se ve věcech volných a zevnějších po libosti, aby nezacházel s tím oním věřícím s větší šetrností a úctou, tak jako neodolá se tomu, aby kdo dal si dělati skvostnější rakev, oblékl skvostnější roucho smuteční a s penězi svými naložil podle vůle své. To ovšem ve věcech zevnějších; to co k spasení nutné jest, dostává se a dostati se musí každému bez rozdílu.

Avšak jeden rozdíl je v církvi a ten je podstatný. Na tento rozdíl naráží se často, kdy mluví se o kastách, které co zbytek staré tmy a nerovnosti odstraniti se musí. Míjíme stav kněžský. Církev činí podstatný rozdíl mezi knězem a neknězem a musí jej činiti, pokud chce trvati při učením svém, přijatém od Krista Ježíše. Avšak prohlédneme si trochu z blízka tento rozdíl, je-li opravdu na úkor nějaké rovnosti mezi křesťany.

Úkol každého člověka vedle učení církve jest, aby došel mravní dokonalosti, co možná úzkého a živého, nikoli podstatného, jako učí pantheismus, nýbrž mravního (vůlí) spojení s Bohem a vyplývajícího tudíž spasení. K tomu podle téhož učení církve jest potřebí věrou i vůlí přilnouti k učení Kristovu vedle možnosti, zachovávatí ve všem vsudy zákon Boží zjevený Kristem Ježíšem, chovaní a předkládání v církvi jeho, k tomu je dále potřebí užívání jistých prostředků milosti Boží ustanovených Kristem Ježíšem, tak zvaných svátostí, zejména a především přijetí křtu svatého. Tu máme již podstatný rozdíl jeden mezi křesťanem a

nekřesťanem. Přijetím křtu svatého přijímá člověk znak nezničitelný na duši své, znak syna Božího, občana království Božího, kterým liší se od nektěnce podstatně, a dobre pravili reformatoři, že každý člověk je knězem v širším smyslu. Je-li pak ale tento rozdíl čistě duchovní na závadu nějaké rovnosti v občanském postavení člověčenstva?

Podle učení církve nikoli; bylat církev ve věcech politických a čistě občanských po věk ne jeden poddána a poslušna pánovníků a vrchností pohanských i modlila se za ně a doporučujíc poslušnoství a oddanost k zákonně zřízené vrchnosti, nečiní rozdílu, je-li vrchnost tato křesťanská anebo pohanská. Je rozdíl ten, jako by ho nebylo, neboť na vůli každého záleží, aby jemu přestal rozdíl tento. A má-li se to jinak s rozdilem kněze a nekněze mezi křesťany? Ovšem, má-li znáti se a zachovati zákon Boží, musí tu někdo býti, kdo předkládal by jej a vykládal; mají-li přijímati se svátosti, musí tu někdo býti, aby je uděloval, kdo by i ve jmenu i ve prospěch těch, kdož snad pro všeliké příčiny nemohou osobou svou, vykonával službu povinnou k Bohu s účinkem patřičným i způsobem předepsaným, musí tu býti kněz v užším smyslu, křesťan Kristem samým k tomu oprávněný, jehož jest zákon a od něhož ustanoveny jsou svátosti, z jehož vůle znamení přirozená zevnější stávají se pramenem milosti Boží nadpřirozené a vnitřní. Prvním knězem byl ovšem Kristus sám a co člověk přece bratrem věřících všech apo n ě m apoštolové a po jich smrti nástupcové jejich kladením rukou, svěcením k tomu oprávněni, nadání potřebnou k úřadu svému milostí Boží. Pouze o to tu běží, kdo může dojíti oprávnění toho, státi se knězem ve smyslu Krista Ježíše? A tu již musíme uznati, že každý, kdo má potřebnou k tomu spůsobilost a — vůlí, že nikomu nevadí se přijmouti svěcení. Ovšem nedostává-li se někomu spůsobilosti následkem povahy přirozené anebo hodnosti a vůle, za to nemůže církev. Každý z věřících, ať si stavu a postavení jakéhokoli, může státi se knězem, pokud dovedl zjednatí sobě spůsobilost k tomu ať si fysickou anebo mravní a co se těch překážek týče, které tomuto dosažení spůsobilosti vadí, tu v přirozených anebo jinak skutečných poměrech, tu ve vůli člověka založených, za ty jak praveno církev nemůže. Zdali určí se k přijetí svěcení křesťan volbou lidu, jak to původně bylo, anebo způsobem jinakým, je nahodilé a změny

v tom dle potřeby času možný, ač v té příčině jsou platná státní i autoritou zasvěcená nařízení a opatření, která honosí se všemi vlastnostmi toho, co lidem právem slove. Kristus sám neurčil k tomu velmože, nýbrž muže prosté.

Tedy celý ten rozdíl mezi knězem a neknězem záleží v přijetí do poslušnosti apoštolské, v tom svěcení, kterým nabývá člověk moc a oprávnění vykládati a ohlašovati zákon Boží, udělovati svátosti a konati bohoslužbu i potřebnou k tomu milost. To kněžstvo není leč výběrem celého křesťanstva složeným z těch, kdož byli vstoupili do poslušnosti apoštolské a svěcením byli přijali ten znak nezničitelný, to oprávnění duchovní spojené s milostí Boží přijatou a z této milosti Boží přijaté vyplývající. V tom záleží jediná jeho přednost a prerogativa, která je čistě duchovní; co týče setech prerogativ v životě politickém a občanském, ač jsou-li nějaké, jsou nahodilé, ač přirozené, právě tak přirozené, jako všeliké jiné rozdílů a předností v společnosti lidské, kterých setřítí nelze, ba přirozenější, pováží-li se, že kněz jeví se co representant, co zástupce principu, který k Bohu vede a co děje se mu, tomuto principu platí, nikoliv osobě jeho. S tohoto stanoviska také a se zřetelem k nedokonalým poměrům v státě a společnosti musí se hleděti na počínání církve, pokud zdálo by se, že domáhá se pro kněžstvo své nějakého výmínečného postavení.

Tento rozdíl mezi knězem a neknězem nenalezl milosti před očima Luthera i rovně smýšlejících vrstevníků jeho. Činil-li tak Luther z ohromného demokratismu, je aspoň silně na pováženou, pomníme-li, jak rázně vystoupil proti rotám sedlským, které v nejlepším úmyslu chtěly posilniti se plným douškem jeho evangelické svobody a jak na druhé straně choval se k těm velikým a mocným říše německé. Jisto je, že touž činností, kterou vymanil ty následníky evangelické svobody z okovů papeže římského (sic), nadělal papežů jiného druhu a důrazu celé tucty, totiž tolik, kolik bylo knížat a knížátek německých. Nu a s tím odstraněním kněžstva také nemyslílo se to tak zle; za krátký čas měli ti vyznavači čistého učení své kněze zase, ano i své biskupy, ač tu a tam pod jiným názvem. Rozdíl ovšem zůstal ten, že všickni tito lidé fakticky zastávající místo a úřad kněze, postrádají poslušnosti apoštolské, oprávnění k vykonávání kněžského úřadu, které musí dovoditi se celou řadou násled-

níků apoštolských až na Krista Pána, a druhý rozdíl ten, že tito kněží po právu jsou úředníci státní i ti biskupové jejich, poněvadž povinni poslušností a podřízeností representantu moci státní, zároveň vrchní hlavě církve. Tento rozdíl, rozumí se, jim nikterak nezávidíme, obzvláště rozvážíme-li si následky z toho pro věro- a mravouku. Bible má býti jediný pramen naučení víry a mravů. Dobrá, však ale je známo, že bible v obsahu svém vykazuje ledacos temného a nejasného, kdo pak má býti takových těch věcí oprávněným vykladatelem? Luther míní, že by on to byla nebylo by co proti tomu namítati, pokud i jiní za to měli a mají. Avšak možná je pomyslně si, že by někdo s udivením rozpomenuv se, mohl se ptáti: „Kdo pak právě tobě oprávnění takové dal? Proč ty právě a proč ne já?“ A tak i druhý, třetí, desátý a stý. Jaká to strakatá dogmatika, i není divu, že shledáváme takovou rozervanost v protestantismu, tolik strana a sekt, že přimělo to jednoho z nich k výroku: „Vše, v čem shodují se vyznavači evangelia, dovedl bych napsati na nehet u prstu.“ A jiní myslili si docela: „Mám-li volnost tak velikou, že mohu vykládati si bibli po libosti, z desíti výkladů, které tu to ono místo připouští, voliti si ten, který líbí se mi, mohu-li i v textu činiti změny po příkladu mistra Luthera, ba i ledaco, co mi nejde k duhu, vypustiti (epištola sv. Jakuba, od Luthera nazvaná slaměnou), proč bych nemohl jíti dále, užiti ještě větší volnosti, pustiti celou bibli stranou, pokud nezdá se mi, že by souhlasila s mým rozumem?“ A tak učinila velká část těch vyznavačů evangelia, těch vzdělaných; nechali bibli bibli býti a drží se rozumu, z rozumu budují si dogmatiku i morálku, jich náboženské vyznání je některý systém filosofický, metafysika jich dogmatikou, praktická filosofie tak zvaná jich morálkou. A konečně mají dobře; je-li ráz reformatorského hnutí na začátku 16. století ten, že počal duch lidský se vymaňovati z okovů pozitivního a v tom-li snažení zakládá se mravní oprávnění, cena a důležitost reformace, pak musí se uznati, že učinila reformace jenom počátek toho procesu, že Luther vymaniv ducha lidského z vazeb tradice katolické upoutal jej k bibli, že musí jíti se dále, roztrhnouti i tato vazba, aby stal se duch lidský na vše strany volným a v této volnosti a autonomii nikterak neobmezené rozvinul celou slávu a mohutnost svou. O této slávě a mohutnosti ducha lidského takto uvolněného dostane-

me jakés takés ponětí, ponoříme-li se trochu v studium soustav filosofických od Thalesa až na Hegla a epigony. Pak se můžeme na konec zeptati sami sebe, kolik jsme naučili se toho a můžeme hledět, jak s tím prodjeme životem, ač-li budeme ještě toho náhledu, že jsme a žijeme. (Dokončení).

Lidé blázni.

Obrázek ze života od

Josefa Ehrenbergera,

sidelního kanovníka na Vyšehradě.

V.

Během času, za něhož Marinka školu i opakovací hodiny vychodila, vzmohli se Kudlovi tak, že za nejzámožnější v celé Habřině nikoli bez přičiny považováni jsou. Leta byla celkem úrodná, obilné ceny zvláště za poslednějších let vystoupily, žádná značnější pohroma se nestala; a tudy dalo se docela přirozeně, že Kudlovi při své pracovitosti a spořivosti v skutku zámožnosti se dodělali. Stavení měli upravené jako klec, pole zdělaná a vymrvená jako pro majoránku, les bujně vzrostlý, chlévy plné, na sýpce hojnost, nad to nade všechno peníze na úrocích a ještě nějaké sto hotových v rukou pro nenadálou potřebu. Habřinští mohli závistí puknouti, a o zbohatnutí Kudlových za doby tak krátké co nejnelaskavěji se pronášeli.

Takovým lidem, kteří hačky jedí a cuckami se odívají, dnem i nocí se dřou a všechno jen na peníze uvádějí: takovým musí přibývat! Kam by se dělo — ale zač takové živobyť stojí? Člověk jest živ jen jednou, co na světě užije, to má a blázen jest, kdo se suší, skrbi a stýská, aby jiný po něm výskati mohl. Ale když se Kudlovým tak líbí, nuže ať si těmi blázny jsou! — Takto a podobně se mluvilo v hospodě; ale jiní ještě jinaké mudrovali. S těmi Kudlovými to ani samo sebou není. Vždyť na té živnosti od jakživa jen nouze se třela a groš tam býval pánem: a teď za těch několik roků takové bohatství. Tuhle člověk také se přičiní a zbytečně nepromarní: a přece, když se rok s rokem sejde, co mu přebývá? Má co dělat, aby daně zaplatil a každému práv byl, o nějaké schovance, o nějakém uspořádání ani zmínky! Sudť to, kdo chceš a jak můžeš — ale s těmi Kudlovými to samo sebou není. V ten smysl se mluvilo mezi mužskými, a ženské věděly ještě více. Ano, stará Košťálka pověděla kmotře Dvorecké, že Kudlovi umějí více než chleba jísti. Před svatým Janem sbírají koření po mezích i na palouce, v zahrádce před okny mají posát a kartus benedikt, a

když ona (Košťálka) jednou po klekání šla kolem Kudlových, viděla na plotě černého kocoura, jako malé tele, jenž šeredně očima svítil. Kdo ví s kým oni Kudlovi ve spolku nejsou; ona z jich bohatství ani za špendlíkovou hlavičku by nechtěla, aby ji to někdy na duši nepálilo.

Čeho Habřinští Kudlovým tak velice nepřáli, bylo těmto věcí docela lhostejnou. Měli starost, starost traplivou o Marinku, a proto ani Božímu požehnání, jak slušelo se těšiti nemohli. Výpověď lékařova, že Marinka nejdéle patnáctým rokem svého věku docela ozdraví a jako růžička pokvete, nevyplnila se. Minulo let šestnácte, a choroba její, co se lepšiti měla, snáze se množila a horšila. Jsouc k vytáhlému svému vzrůstu oudů nepochybně ba až příliš slabých, byla zrovna obrazem přirozené mdloby, a od svého dávného neduhu nikterak se zotaviti nemohla. Byla pořád stejně bledoučká, nechutnalo jí, suché pokašlávání ji neostavilo, dech byl krátký, ba ani spaní neměla; a když po dlouhém nočním bdění k ránu usnula, přicházela do potu, a cítila se potom vezdy velice slabou.

Otec Kudla zavezl Marinku do města k lékaři, aby ji viděl a léků předepsal. Lékař, ohledav nemocnou a na všechny podrobnosti choroby bedlivě se vyptav, předepsal do lékárny a pověděl, kterak stravou a jinaké hleděna býti má. Na konec dával dobrou naději, zbuzoval k důvěře v Boha a přikázal, aby po nějakém čase někdo zase do města přišel a oznámil, jak předepsané léky prospívají.

Mezi prostředky, na vyléčení Marinky od lékaře nařízenými bylo také to, aby nemocná při dobré a pokud možná při radostné mysli uchována byla. Kudlovi ovšem již dříve o to péči měli, aby každému přání milené dcery vyhověli, a učinili všechno, co jí na očích viděli. Nyní však, majíce tak od lékaře přikázáno, ještě bedlivěji v tom sobě počínali; a matka i babička jedna přes druhou Marinky se dotazovaly, čeho by sobě pro radost a pro potěšení přála? Ale přání nemocné nebylo jiné, leč aby, dokud bude moci, na mši svatou choditi a v knížkách, jež sobě z fary přinašela, čítati směla. V tom však ani dříve překážky neměla, a proto soudila matka, že sama se přičiní, aby dceři mimo nadání nějakou radost připravila. Zkusila toho šperkem. Co nejpěknějšího Mareček na sklade měl, přinesla do statku a předložila Marince, vybízejíc, aby sobě, co by se jí líbilo, vybrala. Ale vybidnutá od vyložených strakatín ne-

vrle se odvrátila řkouc, že ze židova zboží ničeho sobě nepřeje.

„Ale dítě,“ zakvílela matka a slzy jí vyskočily, „tobě se nic na světě nelíbí.“

„Ano, maminko,“ odpověděla Marinka, „mně se celý ten svět nelíbí.“

„A co pak se ti tedy líbí?“

„Nebe, nebe se mi líbí!“ zašeptala Marinka se zbožným úsměvem, a tvářičky jí zrůžověly.

Předepsané léky neprospěly a Kudla vydal se do města, aby lékaři zprávu přinesl. Lékař vyslechnuv neblahé návštějí zamyslel se. „Milý příteli!“ oslovil po chvíli Kudlu, „jste zkušený rozumný muž a já myslím, že není zapotřebí, pravdu před vámi tajiti. U Boha ovšem jest všechno možné, ale po mém náhledu není lékaře, jenž by vaši dcerušku vyléčiti dovedl. Připravte se na všechno, — nevěstu z ní mítí nebudete.“

Kudla lékařovu výpověď přijal s myslí klidnou, pověděl, že na vůli Boží zůstavuje všechno, poněvadž kromě vůle Boží jiné vůle nemá, a toliko proti posledním slovům, jakoby Marinka nevěstou býti neměla, dceru svou obražoval řka: „Byť se i stalo, jak jste napověděl, nevěsta z ní bude přece. Po celý svůj život k tomu se chystala a zasluhuje toho, aby byla nevěstou — Kristovou.“

Marince se přitížilo. V kostele nebývá, poněvadž pro mladu a záduchu tam dojíti nemůže, ani v knížkách nečítá, proto že se jí před očima kola dělají a závrat ji pojímá. Již ulehla a tak jest ubožátko zmořená, žeby ji zrovna do rakve položiti mohl. Všichni v domě těžce jsou skličeni, zvláště matka bolestně se uhněta a pláče, ale před nemocnou má se na pozor a hoře tají, aby ubohé dítě nezarmucovala. O nic nestojí, i obvyklou práci zanedbává a dnem i nocí u lůžka nemocné dlí, aby jí všemožnou obsluhu prokázala. Marinka matku nejraději u sebe vidí, ale pro její hoře, jež při všem se přemahání popříti s to není, bolestně se rmoutí.

„Maminko,“ ozvala se jednou z lůžka svého hlasem něžně káravým; „vy se na mne usmíváte, a oči máte od pláče celé zarděné.“

„To se ti jen tak zdá,“ vylouvala matka. „Já nepláču; vždyť dá Bůh, že nám zase okřeješ.“

„Ale maminko!“ zvolala nemocná jako s výčitkou, „jak pak to tak mluvíte? Od maličkosti jste mne učili, že posledním nejvyšším cílem člověka jest nebe, a ženichem

panen že jest milý Pán Ježíš; a teď, když nebeský ženich mne k sobě zve, a brána věčné blaženosti přede mnou se otevírá: teď truchlíte! I přejte mi toho štěstí, té nevýslovné milosti!“

„Dítě, drahé dítě!“ odpověděla matka, a citem překonána se rozplakala; „nic lepšího ti ovšem přát nemohu, ale, kdybys odejítí měla, co my ubozí bez tebe si počneme?“

„Vždyť On dobrotivý Bůh vás tady dlouho po mě nenechá! Já u svého Božského ženicha se budu přimlouvati, aby vás brzy k sobě povolal a v slastech nebeských na věky věků znovu nás spojil.“

„Tím i já se těším a vím, že tady dlouho po tobě nezůstaneme. Ale něco mne rmoutí. Vidíš, my se přičiňovali a Bůh nám poželhal. Bohaté věno jsme tobě uchystali — odejdeš-li však, komu je dáme?“

„Svoje věno,“ odpověděla Marinka s bolestným úsměvem po krátké přestávce, „svoje věno přináší nevěsta ženichovi. Mého ženicha však znáte a tudy také víte, komu moje věno náleží.“

„Ano, ano!“ zvolala matka slovy dcerinými jaksi potěšena. „Již vím, již rozumím. Vezme-li Pán k sobě poklad náš nejdražší, vše co máme, na Jeho čest a chválu budiž vynaloženo.“ — (Dokončení.)

D O P I S Y.

Z Bezdědic u Hostomic v dubnu 1869.

(Z svolání o zřízení školy v chudobné obci Běhčinské).

Truchlivé výstupy hladem a bídou hyonoucích cvokářů v Hostomicích a v Hořovicích obrátily r. 1866 krátce před vypuknutím války pozornost všeobecnou na žalostné postavení oněch četných dělníků v okrese Hořovickém, kteří úpadkem řemesla cvokařského trpí nevýslovnou nouzi. Mezi četnými obcemi, v nichž cvokaři jsou usazeni, zasluhuje největšího úctastenství obec Běhčinská tři čtvrtě hodiny od Hostomic vzdálená a k farní osadě Bezdědicke přináležící. Zmíněná obec Běhčinská čítá v 124 číslech asi 1100 obyvatelů (912 křesťanů, 161 žida), z nichž 5 rodin rolnických, 18 židovských, 30 řemeslnických a nádenických a ostatní, přes 100 rodin cvokařských jest. Z toho jest patrné, že v Běhčíně řemeslo cvokařské t. j. bída nejvíce jest soustředěna. Jelikož počet občanů jen poněkud mohovitých v oně obci jen velmi skrovný jest, cvokaři kjiné práci tělesně neschopní jsou, řemeslem svým ale uživiti se nemohou, obec pak sama žádného jmění nemá, rozchází se cvokaři z většího dílu co žebráci nejen po celém okrese Hořovi-

ckém, nýbrž i do sousedních okresů, tak že Běhčín v celé krajině znám jest co obec nejchudší kraje Pražského. Nejsmutnější však jest osud mládeže v rodinách cvokařských; ač Běhčín má více než 100 dětí ke škole povinných, přece v skutečnosti jen nejmenší část dítek rolnických a poněkud mohovitých řemeslníků (asi 10—12 žáků) školu navštěvuje; dívky pak cvokařské, jsou-li jen poněkud oděny, oddávají se že-brotě po celé krajině, ostatní z nedostatku nejnutnějšího oděvu jsou vázány na domov, kdež obyčejně beze vší dohlídky zůstávajíce stávají se obětí hrozné nemravnosti.— V Běhčíně samém nestává kromě soukromé školy židovské nižádné školy, dívky ku škole povinné jsou poukázány na školu Hostomickou tři čtvrtě hodiny vzdálenou. Ale nejenom že škola v Hostomicích jest v největší míře přeplněna (přes 200 dětí jest v jedné třídě), jest ubohým dítkám cvokařským návštěva školy zvláště v zimě úplně nemožná, dílem pro nedostatek oděvu, dílem pro nedostávající se stravu pro dobu polední. A tak vyrůstá chudobná mládež tato bez náboženství, beze všeho vzdělání školního a stává se již v nejútlejším věku kořistí všech možných neřestí. Nejjistějším a nejvýdatnějším prostředkem k zamezení tohoto žalostného úpadku bylo by zajisté zařízení školy v Běhčíně, což již od mnohých let jest nejvřelejší žádostí duchovních Bezdědických; a jelikož nyní vyjednává se stran odloučení se města Hostomic od farní osady Bezdědické, byl by právě nejprůhodnější okamžik k zařízení školy Běhčínské, jak to i sl. komise stran odloučení města Hostomic vyjednávající zřejmě uznala a vyslovila. I nutná obec Běhčínská sama uznává potřebu tuto v plné míře a domáhá se úsilovně, by dosáhla toho cíle, neboť jest hotova přinesti největších možných obětí, aby školní budovu vystavěla a učitele vydržovati mohla. To osvědčila usnešením obecním, jímž občané Běhčínští zavazují se, že každoročně každé domovní číslo 2 zlaté, rolník pak 5 zlatých platiti chce; mimo to chtějí i jeden korec obecního pole, jediný to majetek obecní, na výživu učitele obětovati. Kdyby v Běhčíně byla škola, pak by i rodičové chudobní mílerádi posílali dívky do školy, a času poledního by s nimi sdíleli skromný pokrm svůj. Než při vší obětovnosti občanů Běhčínských nestačí veškeré uvedené prostředky k zřízení školní budovy a k vydržování učitele; a protož, aby celá generace duševně i tělesně nezhy-nula, obracuje se duchovenstvo Bezdědické

jmenem chudobných občanů Běhčínských opět k veškerým šlechtným dobrodin-cům a lidumilům se snažnou prosbou, aby k zřízení školy v Běhčíně dle možnosti přis-pěli. Na každém takovém příspěvku bude zajisté v obzvláštní míře spočívati pože-hnání Boží. A. B.

Z Ouval dne 26. dubna 1869.

(Pomník Arnošta z Pardubic.)

Když jsi, milý Blahověste, r. 1865 o-tiskl svolání výboru k zbudování pomní-ku Arnošta z Pardubic, prvního arcibiskupa Pražského; tehdaž jsem v duchu viděl vzdá-lenou tu dobu, kdy postaven bude. Ovšem pracovalo se k tomu cíli, ale pro všelijaké překážky velmi zvolna. Nyní však chýlí se ta doba ku konci a den 30. června t. r., jenž jest den úmrtí slavného muže v cír-kvi a ve vlasti naší, a jehož 500letou pa-mátku také Ouvaly konaly, právě ten den jest vyvolen k odhalení pomníku. Jeho E-minence, nejdůstojnější pán kardinál arcibiskup Pražský, přislíbil zúčastniti se v slavnosti té, kteráž odpůdne ve 3 hod. ko-nati se bude, i umínil sobě, že poctí Ouva-ly přítomností svou hned ráno a obětovati bude v týž den o hod. 9. zpívanou mši sv.

Již konají se přípravy k úpravě místa samého, již se podezdívají základy, již již bude posvěcen základ k onomu pomníku, k němuž vděčná vlast byla přispěla. Toť i nápis na kamenu zvěstuje. Jak se proslý-chá, těší se mnoho účastníků na slavnost tuto; budouť ale také pozváni všickni, jenž k zbudování pomníku jakýmkoli způsobem přispěli. Posud přijímají se libodárky a jest jich věru třeba, aby pomník na příští časy v dobrém stavu chován býti mohl. Kéžby ti, kteříž až posud nezúčastnili se ve sbír-ce na pomník tento, dárky svými přispěli k dokonání díla památného a dejž Bůh, by byly hojné!

Dne 15. května v 10 hod. bude se světiti základní kámen k pomníku a položen bude do něho v plechové schránce dějepis pomní-ku, rukou páně Lva. Frant. Charbuského, ředitele horního, vkusně vyvedený. Svěcení vykoná po zpívané mši svaté veledůst. stříd-ník Českobrodský a rada kons., p. Fr. Jan-da, farář v Přistoupími, u přítomnosti celé-ho výboru i obce a Českobrodská „Ozvě-na“ ochotně slíbila, že zapěje píseň, kterou k tomu dni zvláště složil čestný člen výbo-ru pan V. J. Pícek, c. k. okr. sudí v Be-nátkách a do hudby uvedl známý sklada-tel hudební v Praze dr. Ludevít Procházka.

S.

K R O N I K A.

Z Prahy. Letošní „Májovou pobožnost“ u sv. Klementa, kdež se již od r. 1850 koná, započal minulý pátek za velikého účastenství věřících J. M. nejdůst. p. biskup Petr Krejčí slavným požehnáním. V kázáních vykládají se letos tajemství sv. růžence, v kteroužto práci se 15 kněží ochotně uvázalo. — Německým jazykem koná se tato pobožnost na Malé straně letos v kostele Anglických panen a nikoliv u Mísrných sester.

— Jeho Eminence, nejdůst. p. kardinal-arcibiskup, jenž se z visitační cesty své po vikariatu Hroznětínském a Toužimském 13. t. m. do Prahy navrátí, bude udíleti sv. břimování v sobotu dne 15. května u sv. Klementa studujícím a sice v 8 h. Čechům a v 10 h. Němcům, ostatním pak věřícím u sv. Mikuláše na Malé straně v neděli svatodušní 16. t. m. o 4 h. odpolední, a v pondělí i úterý svatodušní 17. a 18. t. m. vždy v 9 h. ráno a o 4 hod. odpolední.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 8.—11. května u Věch Svatých na hradě, od 12.—15. t. m. u sv. Jakuba, od 16.—19. u sv. Salvatora v semináři.

— Vd. p. kanovník Fr. X. Plauzar († 3. března t. r.) odkázal bohatou knihovnu svou bisk. semináři v Budějovicích jakožto nejmladšímu ze seminářů v Čechách, s tím dodatkem, že sobě arcib. seminář Pražský některé spisy vybrati smí. Dotčená knihovna čítá 1300 spisů, z nichž 79 pro k. arcib. seminář Pražský vybráno, ostatní byly v bednách do Budějovic zaslány. — Něco šatstva a prádla rozdáno dle vůle zvěčnělého mezi chudé kněze. Universalním dědicem jmenován k. arcib. konvikt, jemuž uloženo vyplácení četných odkazů, tak že dědictví teprv asi po 25 letech nastoupí. Závět svědčí o církevním duchu v Pánu zesnulého, jenž vyhradiv jistinu účelům církevním, toliko úroky odkázal dočasné pomoci potřebným.

— Pořádek služeb Božích o slavnosti sv. Jana Nep., muč. a hlavního patrona království Českého, uvedeme v příštím čísle. Dnes jen tolik připomínáme, že ač lešení v chrámě sv. Víta postavené posud odstraněno býti nemůže, přece přístup k hrobu sv. Jana a do kaple sv. Václava volný bude. V sobotu 15. t. m. bude u hrobu sv. Jana v 6 h. ráno mše sv. s pobožností českou, v 8 h. zádušní mše sv. za zemřelé údy Dědictví sv.-Janského, pak tiché

mše sv. až do poledne. Odpoledne o 6. h. bude u Věch Svatých slavnostné Matutinum, načež od 1/2 5. h. budou u hrobu sv. Jana české zpěvy, v 5 h. litanie české a sv. požehnání, pak líbání sv. ostatků; v 7 h. pobožnost německá.

— Z Budějovic. J. Excel. nejdůst. p. biskup bude konati generalní visitaci a udíleti sv. břimování v měsíci červnu: dne 3. v Blovicích se Sečí; 4. v Letinách s Horšicemi; 5. v Přesticích; 6. v Merklíně; 7. v Stankově s Vostrašínem; 9. v Blížejově se Lštěním; 10. v Horšovu Týně se Sřbami a Trěbnicí; 12. v Semněvicích s Bukovcem; 13. v Křakově s Prostiboří; 14. v Bernaticích se Starým Sedlem a Dubcem; 16. v Újezdě sv. Kříže s Bělou a Ejsendorfem; 17. v Hostouni se Štitary a Mělnicí; 19. v Mutěnině s Wayerem a Plössem; 20. v Ronšpergu s Horou sv. Václava a Pivňou; 22. v Šitboří; 23. v Meclově; 24. v Nemanicích s Grafenriedem; 25. v Klenčí; 27. v Trhanově s Vollmau; 29. v Kolovči s Oubočí; 30. v Chudenicích s Polení. Dne 1. července ve Švihově s Dolany a Kbelem.

Z Moravy, Instrukce k novému škol-dozorství. Nejdůstojnější pan arcibiskup Olomoucký vydal pro duchovenstvo své arcidiece dne 20. března 1869 z příčiny nového škol-dozorství tuto instrukci:

1. Milé duchovenstvo v arcidieceši hledíž bedlivě činiti rozdíl mezi školní institucí světskou a jejím provedením, a mezi církevní institucí a vychováváním, jakož mravným vychováním, s poslednějším stejnoznačným. Této instituce, takž i církevního a mravného vychovávání svých věřících nemůže se církev nikdy a nížádným způsobem vzdáti, poněvadž jí toto povolání přísluší z božského práva. Jest tudy z příčiny udalosti nynější téžké a nebezpečné doby povinností duchovenstva, aby své úloze katechetické s horlivostí mnohem větší, ano s horlivostí dvojnásobnou co nejsvědomitěji se oddalo, o mravné a náboženské vychovávání věřících všemi příhodnými prostředky pečovalo, a vši silou přímo v ně působilo.

2. Proto nechť duchovní osoby, jež dosavad školní záležitosti obstarávaly, totiž správčové far a lokálí co představení místní, venkovští děkanové co okresní škol-dozorci, a vrchní dozorcové škol co nástroje církevní moci ve věcech katolického školství, dále ve svém postavení setrvají; avšak bude jim příslušet od této doby jenom provádění a střežení církevních povinností, náboženských úkonů mládeže školní a péče o její náboženské a mravné vychování. Ka-

techetové budou tedy povinny, školní mládež jako dosud s mnohem větší horlivostí náboženství osobně vyučovati (ne toho říditi školnímu nebo učiteli ponechávati), faráři co místní představení a děkanové co arcibiskupští školní dozorcové budou dohlížeti na toto vyučování co nejbudlivěji, poslednější pak budou při kanonických visitacích školní mládež z náboženského učení v kostele zkoušeti, a co kterak zde shledali, arcibiskupské konsistoři přednáseti. Katechetové však budou k veřejnému zkoušení z náboženského učení školní mládeže pouze před děkanem co arcibiskupským inspektorem vázáni. Děkanové mohou za základ svých zpráv ke konsistoři, dokavadž nic jiného ustanoveno nebude, školní protokoly bráti, a příslušné rubriky o náboženském a mravném vychovávání vyplňovati, vrchní pak školdozorce, praelatus scholasticus při metropolitním chrámu Páně, zůstane i příště vrchním dozorcem škol dle instrukce o náboženském vyučování a vychovávání školní mládeže pro celou arcidiecési v části Rakouské.

3. Byl-li by kdo z kněží naší arcidiecése do školní rady (k řízení světských záležitostí školních) povolán, jest mu vždy prvé za naše svolení k přijmutí tohoto úřadu žádati, a nesmí si nikdo dovoliti, aby bez našeho svolení do takového sboru vstupoval.

4. Všecky spisy (acta), jež světských záležitostí školy se týkají, mohou k žádosti světské vrchnosti vydány býti, vyjímaje toliko spisy takové, kteréž náboženských a církevních záležitostí školy se týkají.

5. Vliv a dohlídka na ty osoby, jenž ve službě kostelní nebo na kůru zaměstnány jsou (řiditelové kůru, varhaníci, zpěváci atd.), náleží správci kostela, kterýž co možná největší péči míti bude, aby při těchto ve službě kostelní postavených osobách ničeho shledáno nebylo, coby službě chrámové mohlo býti k necti a věřícímu lidu k pohoršení.

Ostatně budou zajisté faráři a lokálové se školními rektory a učiteli, od nichž očekáváme, že svých náboženských povinností vždy pamětlivi zůstanou, přívětivě a laskavě zacházeti a všeho svého vlivu co duchovní pastýřové užívati, aby dobré rektory a učitele podporovali, a slabé a váhavé povzbuzovali; jestliže by však některých předpisů katolického náboženství nebo křesťanské mravouky setřiti se nemelo, bude na nich, aby to bez meškání (kdyžby sami tomu zlému přítrž učiniti nemohli) p. děkanovi co arcibiskupskému školnímu inspek-

torovi, nebo když by to nestačilo, naší arcibiskupské konsistoři oznámili.

Dalších ustanovení v těchto věcech, když by bylo potřebí, dostane se našemu milému duchovenstvu v pravý čas.

(„Školník.“)

Z Vídně. Nejdůst. kardinal-arcibiskup Rauscher na památku jubilea sv. Otce (11. dubna) věnoval 100.000 zl. r. m. ku zřízení semináře kněžského; 4000 franků daroval na výživu chudších biskupů při sněmu církevním v Římě a 1000 zl. ku podpoře chudých ve Vídni.

Z Krakova. Vycházející tu církevní časopis „Krzyż“ sděluje v č. 13. t. r. tuto zvláštní událost. „V městě Wiśnici v Haliči žil *rabín*, jenž velmi přísně zákon zachovával. Sestárnuv učinil závět ustanovit syna svého po sobě za rabína, sám pak podlé obyčeje svých předkův odešel do Jerusalema, aby tam umřel. Syn jeho, stav se rabínem byl podle příkladu svého otce tvrdošíjným židem a krutým katolíkův nepřitelem takovou měrou, že když v poslední den r. 1868 vycházel ze synagogy a ostatní židé za ním se ubírali, v tom setkav se s knězem katolickým tak se rozdurdil, žeby se byl naň obořil, kdyby upamatování na zákony zemské ho bylo v tom nezadrželo. Obrátiv se pak k židům pravil: že jsme se setkali s takýmto pohanem, neníť naše pobožnost platna, a znamená to veliké neštěstí; i kázal všem, vrátiti se do modlitebnice a na novo vykonati modlitby. Později pak maje kázání v modlitebnici dokazoval a dotvrzoval, že v krátce již přijde mesiáš na svět, ješto veškerá prorocství již minula, a mluvil s takovým zápalem, že až omdléval. Na to vyšel na procházku; bylot to již k večeru, i pozřev na nebe uviděl tam velikou září oslněnou osobu na kříži a s korunou z trní, pšeničnými klasy propletenou na hlavě. Patřil na to dlouho dosti, ba přes půl hodiny, až ho začalo mrznouti; i odběhl domů obléci se tepleji, a opět se navrátil; avšak vidění poněkud se změnilo, i vznášelo se právě nad chrámem katolickým; viděl již jen ruku s prutem; i počal obraz ten mizeti, až konečně vymizel úplně. Tu počal rabín nad tím rozmyšleti, nevěda sobě žádné rady. Ve vidění tom zřejmě okázal se mu mesiáš katolický, jak jej často vidával na kříži. Avšak vrozená obvyklá nenávist proti křesťanství nedala mu ani pomysleti, že by ho to mělo dovésti k víře katolické; nicméně neměl ani chvíle pokoje, a myšlénka ta ho nikdy neopouštěla, co by vidění to mělo významěti. I chodil do synagogy

modlit se, aby Bůh to od něho vzdálil; ale modlitby jeho byly tak suchy, tak mrazivý, roztržity, že v pravdě ani nebyl s to se pomodlit. Odešel tedy na broby svých otcův tam se pomodlit, ale i tu nebyl s to jako v modlitebnici pomodlit se, a zdálo se mu, jakoby jeho modlitba byla zcela neplatná. Konečně zdálo se mu jedné noci, jakoby byl v Jerusalemě; i viděl tam Mojžíše, Jakuba, Isáka i otce svého, a při těch třech patriarchách stála osoba velmi ozářená, bíle oděná, mající korunu na hlavě; i myslil u sebe: nyní musím se zeptati těch patriarchův, čeho mám souditi o tom vidění na nebi; v tom pak odpověděl mu otec jeho: přečti si žalm 21, a dozvíš se, čeho ti jest činiti! a ukázav prstem na bílou osobu pravil dále: ta paní tě ostatnímu naučí; a v tom uslyšel, jak ta paní zvolala: Zdrávas Maria atd. Po té se probudiv a oči otevřev uviděl veliký bílý kříž před sebou, a na podnoží téhož kříže napsáno bylo jméno. Vidění to bylo zřejmé, avšak hned zmizelo; rabín vstav šel přečíst sobě žalm 21 (kdež se popisují muky Spasitelovy). Ač byl žalm ten často čítával, nikdy přece nepoznal, žeby se potahoval k mesiáši. I nyní čta ho nazírá v něm jasné mesiáše zbičovaného, zmučeného a ukřižovaného. Tu již věděl bez rozmyšlení, co má učiniti; vstal, vzal sobě peníze a odešel, chtě se odebrati do Krakova. Avšak již za dveřmi jakoby něco za rameno ho uchytilo a mu řeklo: navrať se, polož peníze nazpátek, jichž jsi vzal. Ihned vrátiv se odložil peníze na jich místo, a beze groše opustil svůj dům. Vyšedšeho za město předejel ho někdo a tázal se: kamže jde? odpověděl, že do Bochni; i vzal ho tento na svůj kočárek, a když se mu byl rabín svěřil, že nemá žádných peněz, koupil mu lístek pro železnici a daroval mu šlatku. Došel do Krakova setkal se opět šťastně s někým, jenž ho dovedl k biskupovi, který odeslal ho do kláštera OO. dominikanův k vyučování. Židé zpozorovavše že nemají rabína, a dozvěděvše se, že odešel do Krakova, nezůstaviv o sobě žádné zprávy, počali po něm slídit, až našli, kde dlí. I učinili veliký pokřik a bědování, jaké to bude pohoršení, stane-li se rabín katolíkem. Šešla se synagoga a uradili se mezi sebou podati žalobu k ministerstvu, že jim kněží rabína ukradli, dosvědčivše, že se chtě poddrobiti všelikým útratám, aby ho opět dosáhli. Ministerium obdrževši tu žalobu poručilo biskupovi zřídi komisi, sestavenou z kněží, ze židův a ze soudce. Naznačeno k té komisi: třech kněží, pět židův a jed-

noho soudce. Přivoláno téhož rabína, jenž vyslyšev žalobu, od židův podanou, žeby ho byli kněží ukradli, prosil kněží, aby odstoupili, aby židé se nedomnívali, jakoby mu u přítomnosti kněží nebylo svobodno mluvit, kdo ho odnesl. Jak byli kněží odstoupili, obořil se rabín na židy řka: Co vy chcete ode mne? vždyť víte, jakým jsem byl nespravedlivým a urputným nepřítelem katolíkův! a jakým právem mohli by oni mne odnesti? Mne *Pán Bůh* vyrval od vás; jděte žalovat na Pána Boha! přišli jste jako Pilát, Herodes, Kaifáš a Anáš, abyste mne prodali za 30 stříbrných. O nedovedete toho; já jsem již katolíkem a židem nemohu více býti.“ Vyslechnuvše židé řeč tuto podepsali protokol, jež soudce byl sepsal podlé výpovědi rabínovy a odešli. „Krzyž“ k tomu dokládá: „Czas“ píše v kronice dne 21. března t. r. v č. 66.: „Dnes o 11. hod. předpolední vykonalo se ve chrámu nejsv. Trojice u OO. dominikanův pokřestění Abrahama Fingera z Wišnice u přítomnosti valných davů věřících. Obřad vykonal farář tétěž fary děkan Serwatowski, při němž byli kmotry: hr. Marcellova Krasicka a general Kraczewski; po kázání, jež činil kněz Orzacki, přistoupil pokřestěný ke stolu Páně.“

„*Hlas*“ církv.

Z Badenska. V letě minulého roku zadali někteří velkopřemyslníci žádost ku kapitolnímu vikáři ve Frýburku, aby několik ještě zbývajících svátků katolických bylo zrušeno. Kapitolní vikář ale dobře věděl, že dělníci v továrnách a větších závodech průmyslových už dávno musejí každou neděli a svátek pracovati, a že ona žádost je tedy zbytečná; i nedal žádné odpovědi. Co neučinila církev, v tom vyhověl pánům těm pan ministr Jolly, jenž netoliko katolické ale i protestantské svátky (k. př. velký pátek) za všední dny prohlásil. Ale ku podivu! právě letos byly v den sv. Josefa a o slavnosti Zvěstování Marie Panny všude chrámy přeplněny věřícím lidem a na velký pátek katolíci i protestanté davem se hrnuli do svých kostelů.

Z Říma. Za příčinou jubilejní slavnosti sv. Otce nařikaly si nejedny liberalní noviny na to, že papež penězi, jež co halíř sv. Petrský od katolíkův obdržel, velice plýtvá; tak prý ohňostroje dne 11. dubna v Římě uspořádané stály 80.000 skudů čili 160.000 zl. r. č. Ať nic nedíme o tom, že útraty za ohňostroje římské vždycky téměř samo obyvatelstvo dobrovolnými dárky nahraňuje, podotýkáme jen tolik, že podle hodnověrných zpráv z Říma došlých řečené

ohněstroje stály jenom 600 skudů a z halíře sv. Petrského nebylo na ně dáno ani halíře, jakož ani nikdy za let předešlých.

— Jistý anglický lord daroval nedávno sv. Otcí ve slyšení, jež mu popráno bylo, papežskou čepičku samými šterlinky naplněnou. Uprostřed čepičky nalezá se velký a nad míru drahocenný diamant. Když angličan dar tento papeži odevzdal, připomínal, že mu jej dává jen s tou výminkou, jestli sv. Otec jemu (lordovi) na vzájem dá čepičku, kterouž má na hlavě. Pius IX. se pousmál a dal si přinést jinou čepičku, tu pak, kterou právě na hlavě nesl, podal lordovi, jenž mu vroucně poděkoval řka, že v celém životě svém nebyl nikdy tak spokojen jako v tomto okamžení.

— Sv. Otec neustále ještě docházejí dárky ze všech končin světa a cizinci vždy noví přicházejí do Říma; dne 24. dub. byl takový nával cizinců, jenžto žádali k sv. Otcí předpuštěn býti, že nebylo možno žádosti všech vyhověti. — Z *Egypta* dostal sv. Otec adresu z Kaira sepsanou v 5 jazycích a netoliko od katolíků, ale též od Turkův, Židův i Arabův podepsanou. Jiná opět adresa jej došla z jiného úhlu světa, totiž z *Laponska* od tamějších katolíků. Z *Monte Rotondo* přivezli obyvatelé jediný sud dobrého starého vína, jež jim Garibaldié byli zanechali; sud byl pozlacen a stříbrnými obručemi opatřen, načež dárcové prosili, aby sv. Otec od nynějška téhož vína k oběti mešní užíval a přáli, aby tak dlouho byl živ, až by celý sud byl vyprázdněn. Z *Frascati* přinesli sv. Otcí nádobu naplněnou nejčistším medem. — Ze západního *Francouzského* obdržel papež darem baterii děl.

— K rozkazu sv. Oце uchystáno již 250 příbytkův pro ty biskupy, kteříž skrovných příjmů požívajíce, na vlastní útraty při sněmu oekumenickém vyživiti by se nemohli. Kníže Torlonia k témuž cíli přenechal papeži svůj palác na náměstí Scossacavali. — Sv. Otec ustavičně jest zdrav a konal dne 21. dubna pěšky procházku po náměstí Corso, provázen jsa velikým množstvím cizinců i měšťanů římských.

— *Papežská čísla.* Zpráva o číslech papežských se v skutku potvrdila. Před 11. dubnem totiž vsadili mnozí lidé v Italském království do loterie následující čísla: 9, 11, 50, 69, 26; 9 značí jméno sv. Otce (Pius IX.), 11 jest den jubilea (11. dubna), 50 značí 50 let kněžství, 69 jest číslo roku letošního (1869) a 26 znamená prý vůbec velikou slavnost. Čísla tato vyšla a vlada

italská musí nyní vyplatiti asi 4 miliony franků výher.

Z Francouzského. Láska křesťanská vynalezá množství způsobův, jimiž přispěti může bližnímu ve hmotné i duchovní potřebě jeho. Tak n. př. r. 1840 založila prostá služka v Bretaněsku řád nazvaný „*malé sestry chudých*.“ Počet jejich vzrostl již na 1700 sester, kteréž ošetřují 11000 starých lidí. Každodenně tyto sestry s vozečky, do nichž oslové jsou zapřaženy, vyjíždějí na všecka náměstí a do ulic Pařížských; na trhu vyžádají si od prodavaček zbytky zelenin, v kuchyních bohatců pak žebrají o pozůstatky jídel, všecko v pěkném pořádku do vozíku srovnají, a čeho se nedostává, přikoupivše jedou domů, kdež chutně všecko upravují a starcům silici stravu poskytují. V některé dny sbírají sestry almužnu přede dveřmi chrámů Pařížských, aby starým těm lidem vše, čeho jim třeba, poskytnouti mohli.

Řád *Trappistů* usazen jest ve Francouzsku na 22 rozličných sídlech; v některém klášteře i nad sto mnichů se zdržuje; zabývají se vzděláváním půdy a to v krajínách, kteréž jindy mezi nejméně úrodné a nejnezdavější bývaly počteny. Řeholníci ti 10—12 hodin denně pracují, požívajíce za den toliko chleba (1½ libry), něco zelenin ve vodě a soli uvařených; za nápoj slouží jim voda. Mimo to několik hodin v noci ještě na modlitbách dlejí. — Bratři „*Sv. Ducha*“ pečují o cizozemské misie a konají duchovní správu v trestních koloniích ve Francouzsku. Bratři „*sv. Gabriele*“ pečují o vychování hluchoněmých. Slepé „*sestry sv. Pavla*“ starají se o vychování slepých; téměř všechny řeholnice tyto jsou slepé, ale znají tak dokonale práce domácí a ženská zaměstnání, že všemu tomu mohou slepé schovanky svoje přiučovati.

Vedle těchto řádů mnoho dobrého působějí četné *jednoty a spolky* Pařížské; tak n. př. jednota pro *předměstí* (Oeuvre des Faubourgs) snaží se dítky chudých dělníků, jenž nejvíce v předměstích Pařížských bydlí, oděvem opatřiti, dáti jim křesťanské vychování a zachovati je takto před mravní záhubou. — „*Jesle*“ (crèches) přechovávají dítky až do 3 let staré, aby mezi dnem matky jejich sobě výdělků hleděti mohly. — Blahodárné jsou též školy *her dětských* (salles d'asiles), jichž jest 4000 ve Francouzsku; na statistice dítek nalezá tu ochrany a opatrování; jsou to dítky od 2—6 let staré. — Školní bratři mají také dva ústavy „*sv. Mikuláše*“, kdež několik set

chlapců netoliko vyučování školního účastni se stávají, ale též rozličným řemeslům se přiučují. — Spolek sv. *Františka Regis* pečuje o to, aby dělníci a jiní chudí lidé si snadno opatřiti mohli potřebné listiny k zamýšlenému sňatku, a pak aby netoliko civilní, ale též církevní sňatek uzavřeli. Od r. 1826 až do r. 1866 postarala se tato jednota o náležitě uzavření 43256 sňatků církevních.

Málokterý ze všech těch nad míru blahodárných ústavů, klášterů, jednot a spolků, jež ve Francouzsku nalezáme, mívá vlastní své jmění, ale ustavičně téměř závisí trvání týchž ústavů na dobročinnosti lidí. A tu již úhlavním pramenem příjmův pro ony spolky bývají tak řečená „*kázání křesťanské lásky*“ („*Sermon*“ či „*Réunion de Charité*“). Obyčejně se totiž v některém větším chrámu zařídějí odpolední služby Boží s kázáním, jež činí některý proslulý řečník duchovní. Několik paní ze vznešených kruhův obyvatelstva stojí u dveří a přijímá zde dárky; to však bývá skrovná toliko část příjmů. Ale tytéž dámy několik dní před kázáním rozesílají tištěné vstupenky všem pánům a paním, s nimiž jsou známy neb spráteny. Každý z těch, kdo vstupenky obdržel, musí několika zlatáky stvrditi, že pozvání přijal; kdyby toho neučinil, nesmělby přistě nikdy vejíti do takových společností, kde se některá ze vznešených oněch paní nachází, tím méně směl by do jejího vlastního domu vkročiti. Takto začasté jediná „*réunion*“ vynese 10—15000 franků k dobrým účelům.

Z Indie východní. Již lonského roku zmínili jsme se o nesmírném hladu, jenž zvláště v krajině Orissa řečené panoval r. 1866 následkem několikaleté neúrody. (Blah. 1868. str. 195.) Když již půl druhého milionu lidí hladem bylo zemřelo, pojala ostatní ještě pozůstalé zoufalost taková, že v četných tlupách opustivše rodnou půdu šli do jiných krajin a v lesích, rybnících a loužích hledali kořínky, hlemejždě a jiný hmyz k ukojení hladu svého. Mnozí z nich dostali se až do *Kalkuty*, hlavního města provincie Bengalské. Město to čítá asi 250.000 obyvatelů, kteří vesměs dle nejlepší možnosti své se ujali ubohých lidí až na kostru vyzábých. Zámožnější měšťané každodenně jich nasycovali 7—8000; mnohé paní indické nejen rejží, ale též rybami, zeleninami, až i pamlsky snažily se občerstviti hosty svoje, a samy nejedly po způsobu indickém ničeho až ve 2 hodiny odpoledne, když všickni hosté úplně nasyceni byli.

K ošetření nemocných žen a opuštěných děvčat byl v Kalkutě zřízen špitál, jehož správa odevzdána Anglickým pannám. Jistý zámožný měšťan, jmenem Babao Razendro Mullik daroval k témuž špitálu trojpatrový dům s rozsáhlou zahradou, aby tam opuštěné dívky a chorobné ženy ošetřovány býti mohly. Laskavým slovům křesťanských panen podařilo se v brzku navykhnouti indické ženy pořádku a pracovitosti, kdežto jinak Indové bývají leniví a tupí i neschopní k práci; oni nejraději na zemi sedí a na zemi požívají pokrmův holýma rukama, ani lžíce, ani stolu neb lavic zapotřebí nemajíce. Po uplynutí 3 měsícův byly ženy indické tak práci již uvyklé, že sám místokrál a všichni vznešenější v Kalkutě přibyli do obou ústavů, aby se vlastníma očima přesvědčili o nápadné změně, jakéž dosáhla křesťanská láska u surových lidí těchto. Přední obyvatelé města zanášeli se již tím úmyslem, požádati vládu o zřízení školy klášterní, v níž by domácí ženy i dívky samého města Kalkuty prospěšného vyučování účastnými se stávaly — an tu závist sobecká celé to krásné dílo pokazila. Protestantům (vládneť v Kalkutě Anglicko) nedaly skvělé výsledky křesťanského vychování spáti, pokud se jim nezdařilo řeholní panny z Kalkuty vypuditi. Dne 18. ledna 1867 vystěhovaly se Anglické panny k rozkazu vlády z obou ústavů a na jich místo nastoupily — protestantské dámy, kteréž ihned jaly se obracetí všemi spůsoby dívky na víru evangelickou. Sotva že ubohá děvčata zaslechla, že řeholní panny na vždy od nich odcházejí, daly se vesměs do usedavého pláče, tak že sám policejní komisař, jenž tu byl přítomen, viděl se nucena svoliti k tomu, aby 36 dívek, jenž dvanáctý rok svého věku překročily, se sestrami řeholními se z Kalkuty jinam odebrati mohly. Menším dítkám však bylo zabráněno opustiti ústav, ačkoli řeholnice by nejraději všechna ta ubožátka byly s sebou vzaly do kláštera Anglických panen, 7 mil od Kalkuty vzdáleného. Oněch 36 děvčat vesměs žádalo za přijetí do církve katolické a bylo jich už 30 skutečně pokřtěno.

Z Ameriky. Dne 25. dubna t. r. zahájen byl *desátý sněm provincialní* v městě *Baltimore*, ku kterémuž se 12 biskupův shromáždilo. První sněm konán byl v *Baltimore* r. 1829. — V městě *Milwaukee* konal dne 19. března t. r. tamější biskup Jan Mart. Henni 25leté jubileum svého nastoupení na biskupství. Mezi hostinou, kteráž jemu na počest dávána byla v sirotčinci,

překvapen byl biskup darem, ježž mu katolíci diecése Milwaukské věnovali; podali mu totiž 2000 dolarův na cestu ku sněmu oekumenickému do Říma a spolu se zavázali, že kdyžby peníze ty nestačily, hotovi jsou i další útraty nahraditi velepastýři svému.

Literární oznamovatel.

— „*Dějiny českého povstání léta 1618.*“ Sepsal Antonín Gindely. V Praze 1869. Nákladem kněhkupce Bedřicha Tempského. Sešit 1., stran 80. — Slovnítný p. spisovatel podává tuto po mnohaletém skoumání v archivech i aktách stěžejší přístupných počátek historie oné památné doby, v jejížto následcích všechny společenské, národní i politické poměry vlasti naší dokonaly převzít vzaly. Zvláště obšírně vypisují se jednání českých sněmů, jakož i běh pověstného sněmu generalního r. 1615. Dílo toto, kteréž slučuje zajímavost románu s trvalou cenou přísné pravdy historické, vychází v sešitech 4—5archových po 50 kr., i bude ve 3 dílech asi 52archových úplné.

— „*Praktický návod pro zahradníka*“, vycházející nákladem Mikuláše a Knapa v Karlině, ukončen jest právě vydaným sešitem 5. Celý spis čítá str. 330.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest :

- p. Jos. *Ehrenberger*, síd. kanovník na Vyšehradě, jmenován jest kníž. arcib. vikářem obvodu Zbraslavského na místo p. Frant. *Tränklera*, faráře Zbraslav. a čest. kanovníka Vyšehradského, jenž onoho úřadu — se vzdal.

Ve správě duchovní ustanovení jsou :

- p. Frant. *Vellek*, admin. za faráře u sv. Jana pod skálou;
p. Frant. *Havřda*, admin. v Lenešicích (diec. Litoměřické) za faráře ve Velkých Horešovicích.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli :

- p. Mat. *Seiták*, farář v Chvojnově, 8. dubna (nar. 1. září 1819, vysv. 25. července 1842);
p. Kašpar *Vavahrta*, jubil. kněz, os. děkan a b. notář, vysl. farář Štítarský, tajemník vikar. Hostounského, 23. dubna (nar. 5. ledna 1791, vysv. 12. srp. 1814);
p. Vojtěch *Šašek*, děkan v Táboře, býv. b. vikář a školdozorce, 25. dubna (nar. v Čimicích 23. dub. 1793, vysvěcen 24. srp. 1820).

Vyznamenáni jsou :

- p. Jan *Bakula*, farář v Olešnici, a

- p. Jos. *Kobler*, děkan v Klatovech, jmen. jsou bisk. notáři.

Ve správě duchovní ustanovení jsou :

- p. Frant. *Svehla*, far. v Šárce u Prahy, za děkana ve Volyni;
p. Jan *Bakula*, far. v Rudolfově, vik. tajem., za far. v Olešnici;
p. Jan *Vožický*, kapl. v Kamenici, za faráře v Tučapech;
p. Václav *Voneš*, kooperator za admin. v Rudolfově;
p. Šimon *Zwettler*, administrator za faráře v Frauenthale;
p. František *Švoboda*, kooper. za administr. v Táboře;
p. Jan *Frejtlach*, kapl. v Pelhřimově za adm. do Chvojnova, odkudž
p. Jan *Thurnwald*, kapl. za administratora do Bukovska;
p. Jan *Hanzlovský*, kapl. z Křeče do Hrobů;
p. Frant. *Vlasák*, admin. z Tučap, za kapl. do Kamenice;
p. Jan *Uhlík*, koop. z Březnice do Veselí;
p. Em. *Kögler*, kapl. z Theresiendorfu do Krumlova;
p. Josef *Zollpriester*, kaplan z Prostiboře do Strážova;
p. Kašpar *Černý*, kurat. při bisk. chrámu v Budějovicích, bisk. notář, vstoupil na stálý odpočinek.

Uprázdňená místa :

Chvojnov, fara patr. města Pelhřimova, a
Rudolfov, fara patron. města Budějovic, do 1. června.

Milodary. Na chrám sv. *Víta* v Praze: dp. J. L. Duben, farář v Nezamyslicích 5 zl. 50 kr.; p. Arnošt z Greifenfelsu, knížecí kontrollor 1 zl.; údové Dědictví sv. Jana Nep. v okolí Nezamyslickém 1 zl. 50 kr.; dp. Jan Špína, farář v Provodově na Mor. 1 zl.
Na zřízení katol. školy v *Běhčíně*: F. V—ý, kněz, 3 zl.

Ve prospěch chrámu sv. *Václava* v Budějovicích (viz „*Blah.*“ č. 12. str. 191) uvolili se z lásky sloužiti mše sv. vpp.: Fr. Veselý, koop. 100; Fr. Vinklář, prefekt, 50; dr. Borový 30, dr. Hrádek 15, spiritual Hanička 10. Red. t. listu přisp. 10 zl. r. m.

Vp. F. T.: Příčinou opozdění bylo, že jste nezaslal reklamaci přímo do expedice, mámeť tam tak daleko, jako Vy do filiálky. — P. F. V.: Každé Dědictví má svou expedici, tak i Děd. sv. Prokopa. Kdokoliv listek ukáže neb zašle, tomu se tam knihy vydají. Kdyby tedy kněhkupce Váš listek byl zaslal, zajistě by knihy byl obdržel. Čím více lidí se spojí (jako v Brně a Olomouci), tím menší útraty za dopravu pro jednotlivce. — Dp. J. P.: Kanovníkem zajistě nebude zvolen, kdo žádáť opomenul. Račte smyslenku svou odvolati po celém okolí. — Vp. F. R.: Bude zasláno.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v katol. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr
půlroč.: 1 zl. 55 kr

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Rozjímání o světě větším.

(Ze spisu kard. Bellarina. *)

První stupeň na řebříku povznášení my-
sli k Bohu vytvořili jsme ze *zpytování člově-
ka*, jenž sluje *svět menší*; nyní druhý stupeň
postaviti hodláme z pozorování velikánské
spoušti, jenž větším světem nazvána bývá.
Neboť píše sv. Řehoř Nazianský v druhé
své řeči o Velikonoci, že Bůh učinil člově-
ka jako velký svět v malém, což pravda jest,
když ze světa vyhradíme anděly; neb jestiž
člověk nad všecken svět větší, ne snad na
velikost, alebrž na ctnost; avšak že na svě-
tě nalezají se andělé jak my na té prosto-
ře se nalozáme, tedy malý svět člověk jest,
na tom větším světě postavený.

Na tom tedy velkém světě, jenž všech
věcí napořád zaujímá, mnohé jest naprosto
podivu hodné, ač hlavně to: ta velikost, hoj-
nost, rozmanitost, síla a krása. A toto vše
když z osvětlení Božího velmi bedlivě na mysl
přemítáme, nemalý vplyv míti bude na po-
výšení mysli, tak že ona obdivujíc tu ne-
skonalelou velikost a hojnost, rozmanitost i
sílu i krásu, téměř hyne; a přijdouc opět k
sobě vše, cokoli krom Boha zří, tak říkáje
co marné a mrzké zamítá.

Ohromný zajisté jest okršlek zemský
(obor) a tak náramně velký, že dí Ekklesia-
stik: „Kdož změřil šířkost země a hloubku
její propasti?“ a toť právě z toho souditi lze,
že za tolika milionů let, ježto od stvoření
světa uplynula, není posud ani celý svrchek
země (a to rozsáhlost země míní Ekklesia-
stik) známa našim lidem, pilně ji vyšetřu-
jícím, a jaká jest medle spousta země, při-
rovná-li se k rozsáhlosti svrchovaných ne-
bes? Hvězdozpytcům připadá co puntík
(bod) a to ne bez důvodů. Neboť pozoruje-
me sluneční paprsky, any podloženou zemi
tak pronikají k hvězdám na obloze na proti

stojícím, jakoby téměř země ani neby-
lo. A jest-li která hvězda na obloze nad
celý obor zemský větší, jakož toho přírodo-
zpytci i vypátrali, přec však nám zdají se
onyno hvězdy pro jich nesmírnou vzdálenost
býti velmi nepatrné; a kdož pak rozsáhlost
nebe myslí svou stíhati bude moci, kdežto
tolika milionů hvězd svítí a se trpytí? Když
tedy Ekklesiastik o svrchku a hloubce ze-
mě praví: *Rozsáhlost země a hloubku propa-
sti její kdo změřil?* cožby medle řekl o svrch-
ku nebe zevnější a o hlubině celého
světa od svrchovaného nebe až do propa-
sti (podsvětí)? Ovšemť tak ohromná jesti
spousta tělesného světa tohoto, že ji žádná
mysl, žádný rozum postihnouti s to není.
Nuže tedy, milá duše má, táži se tě, když
tak ohromný jest svět, jak veliký ten, kdo
ten svět způsobil? Veliký jest Pán, a veli-
kosti jeho není konce. Poslyš Isaiáše, an
dí: „Kdož změřil malíkem vod a nebe na dla-
ni vážil? Kdož vážil třemi prsty spoustu ze-
mě?“ (40.) Tuto sv. Jeronym, dle překladu
Akvyly malíkem, praví, vyrozumívá se nej-
menší prst, tak že ta věta zní: Všechnu
vodu, jenž méně obnáší než země, jedním
prstem Božím měriti; spoustu země třemi
prsty; nebe, jenž země větší jest, i vodu do-
hromady vzato, na dlani vážit. Avšak toto
obrazové jsou, anto Bůh jest duch, ani pr-
sty ani dlaně nemá, ač Písmo přec tímto
přirovnáním dostatečně projevuje, Bůh že
mnohem větší jest, než tvorstvo jeho, což
významněji označuje Šalomoun rka: „Ani
nebe ani nebesa nebes neobsáhnou Tebe.“ (2.
Par. 6.) Což proto pravda jest, kdyby Bůh
stvořil nový svět, že i ten by Bůh — napl-
nil; a byt bylo více světů aneb i bez kon-
ce jich bylo, všechny by naplňoval Bůh, ale
milá duše má, nedomnívej se, že Bůh tvůj
tak naplňuje svět, že část jeho jest v části
světa a celý že v celém jest světě. Neboť
nemá Bůh části, nýbrž celý jest v celém světě

*) Viz „Blahověst“ 1868 č. 34.

a celý v každické části světa. Pročez vsude přítomen jest se svou všemocí a moudrostí. Proto také budeš-li Jemu věrna, byť povstaly proti tobě tábory, nebude se bít srdce tvé. Čehož by se kdo obával, jenž má u sebe otce, přítele, všemocného snoubce a vševidoucího a co nejvroucněji milujícího? Avšak jestliže máš spravedlivě Boha za soudce rozhněvaného pro tvou vinu a za všemocného nepřítele a vše vidoucího i hříchy v neustupné nenávisti zamítajícího: pak ovšem právě báti se musíš bázní strašnou, aniž očím svým, aniž nohoum pokoje přeje, leč smířiv se pravým pokáním s Bohem volně v světle jeho milosrdenství by oddychal.

Hlava II.

Kdo věru již vypočetl hojnost věcí od jediného Boha, tvůrce nebe i země stvořených? „*Písek mořský a krůpěje deště*,“ dí Ekklesiastik, „*kdož spočetl?*“ Ale nechme těch věcí velenepatrných, mnoho-li jest v zemi a moři kovu zlata a stříbra, mědě a olova i drahokamů a perel a granátů? mnoho-li na zemi druhů a odrodů i jednotlivých rostlin, plodin, zelenin, a mnoho-li v jednotlivých kusů? Mnoho-li rodů, odrodů a jednotlivých živočichů dokonalých, nedokonalých, čtvernožců, zeměplazů, opěřenců? mnoho-li v moři rodů, odrodů a jednotlivých ryb? Kdo to vypočte? a co teprv dím o množství lidského pokolení, o kterémž psáno: „*Podle tvé výsosti rozmnožil jsi syny lidské*“ (Žid. 11.)? Mnoho-li posléz hvězd na nebi? mnoho-li v nebi andělů? nebo hvězdách, onichž v pravdomluvném Písmě čteme: „*Spočítej hvězdy, můžješ-li!*“ (Gen. 15.); a jinde (Moud. 14) porovnává množství hvězd smnožstvím písku mořského, o němž se ví, žeť nespočetný. O andělech ale píše David: „*Miliony milionův sloužili jemu*.“ A sv. Tomáš 1 st. 9. 50, čl. 3. tvrdí se sv. *Divísem* zároveň, množství andělů že tak veliké jest, že ono všech hmotných věcí množství přesahuje. A tato nekonečná všech věcí hojnost, již jediný Bůh všemocný byl stvořil, dokazuje, že v samé božské bytosti jesti dokonalosti jistě neskonalých. Chtěl totiž Bůh, aby člověk jej poznal už po jeho tvorech: a poněvadž nízádný tvor nebyl s to neskonalou Tvůrce dokonalost vhodně si představití, rozmnožil tvorstvo, a udělil jednotlivcům jakousi dobrotu a dokonalost, by se odtud uzavírali dalo na dobrotu a dokonalost Tvůrce, jenž nesmírné dokonalosti v dokonalosti jediné své nejjednodušší bytosti zaujímá; a to tou skoro měrou, jakou zlatý pe-

níz platnost všech zlatých penězů obsahuje. Nuže tedy, milá duše má, cokoli padne ti do očí neb na mysl, což obdivu hodné se zdá tobě býti, budíž tobě stupněm k poznávání Stvořitelovy dokonalosti, jenž nade vše porovnání vyšší a slavnější jest. A tak se stane, že tvory, ježto jsou učiněny v trnožku nohoum nemoudrých, jak Moudrost učí, nebudou tebe klamati, alebrž poučovati, a niž tebe svrhnu, nýbrž stupeň tobě k lepšímu postaví. Protož když zlato neb stříbro aneb drahé kamení tobě se nahodí, řci v srdci svém: „*Dražší jest Bůh můj*, jenž se mi věnovati přislíbil, pakliže ono zavrhu.“ Obdivuješ-li zemská království neb císařství, řci v srdci svém: „*Mnohem dražší jest království Boží*, jenž trvá na věky, a jež přislíbil milujícím sebe Bůh, jenž nikoho neklame!“ Pakliže rozkoše a lahůdky mysl tvou tělesnou jařiti počínají, řci v srdci svém: „*Mnohem vábnější jest rozkoš ducha nežli rozkoš těla a pochoutky myslí nežli břicha*; onono poskytuje tvor smrtelný, toto Bůh vši útěchy; to kdo zkusí může doznati s Apostolem: „*Naplněn jsem potěšením ve všelikém soužení*.“ (II. Kor. 7, 4.) Potom když se tobě něco krásného, nového, neobyčejného, velkého, podivného podává, abys jen odstoupil od Pána Boha svého, odvětiž odhodlaně: Což pak jest na tom dobrého, ba mnohem větších a lepších věcí nalezá se v Pánu tvém: pročez neprosnělo by tobě zlatý peníz za pozlacený, sklo za drahokam, malé za velké, jisté za nejisté a věčné za časné vyměňovati. (Pokračování.)

Umučení kněze Chapdelainea v Číně. I. Pronásledování církve v Číně.

Devatenácté století křesťanské církve ve východní části Asie mělo by se vším právem nazývati krvavým stoletím; nebo po celý ten věk následuje tam jedno pronásledování za druhým, a nejen misionáři evropští, biskupové a kněží, ale i domácí kněží a pokřtění obyvatelé snášejí hrozné muky a podstupují tu mučeníckou smrt pro Krista v hojném počtu. Nejvíce pak zuří pronásledování na poloostrovu Korei.

Mimo Japonskou říši rozprostírá se tu ohromná říše Čínská, jež jest o mnohovětší než celá Evropa, a v níž nejméně 300 milionů lidí obývá. Něco přes půl milionu přiznává se teprv k víře katolické, ostatní přidržují se indického náboženství (budhy a lamy), a jen malá menšina ctí čínského mudrce Konfutse (asi 6 mil.).

Obyčejně nařídí císař pronásledování křesťanů jen tehdy, když mu mandarinové

čili nejvyšší úředníci zemští k tomu radí a jej vybízejí, podezřívající křesťany vymyšlenými aneb překroucenými zločiny. Hned za císaře *Kiaŋinka* vypuklo na počátku tohoto století r. 1801 na *poloostrově Korejském*, kde ustanovuje císař čínský odvislého krále, *kruté pronásledování*. Strašné muky snášel tu především s křesťanskou hrdinnou zmužilostí ctilodný Aleš Hoangthejung, jehož udali vládě, že zamýšlí do Číny zavést evropské misie. Utýrán bolestnými mukami odevzdal oddán do vůle Boží ducha svého Bohu, osvědčuje ještě v posledním vzdechnutí věrnost svou ku Kristu slovy: „Umírám pro víru Boží.“

Tehdáž počítalo se tam již asi 10.000 křesťanů, ač tu jen asi po deset let několik horlivých kněží pokradmo víru Boží hlásalo. Proto uzavřela státní rada jednohlasně, že se musí křesťané vyhubiti; jen jeden rada odporoval usnešení tomu, a z rozkazu vladařova byl za to uškrcen. V jednom roce pomučili asi 140 věřících, a přes 400 posláno jich do vyhnanství. Avšak ostatní křesťané neopustili přece víru Páně, ač tu neměli delší čas žádných kněží; ale zůstávající věrni Kristu obraceli se v příhodný čas s dojemnými prosbami do Říma o nějaké kněze, a těšili se v žádostech těchto, že prý „skrze zásluhy mučníků svých očekávají brzy nějakých duchovních, o něž v krvi plačíce prosí.“ Avšak teprv po 30 letech bylo možná vniknouti do království tohoto.

V samé Číně vypuklo pak pronásledování roku 1815, zvláště v krajině *Sučuen* (vedle Tibetu), když mandariní císaře proti křesťanům popudili a vyzvali. Nejprvnější obětí stal se apoštolský biskup z Tabraky, jmenem Dufresse, jenž tu již po 40 let horlivě účinkoval, a po nesmírných mukách zbožné a trpělivě život dokonal. Papež Pius VII. oznámil smrt oslaveného mučeníka tohoto v konsistorii dne 23. září 1816 kardinálům důstojným způsobem a zaslouženými chválami. S ním umučen i 73letý kněz Augustin Šao, dodávaje odhodlaností křesťanské ostatním jatým a mučeným křesťanům, jichž tehdáž několik tisíc na hranici nebo mečem katovým mučnickou smrtí Krista oslavilo. Domy, v nichž se křesťané kslužbám Božím scházeli, byly zabaveny a dílem i pobořeny; ano ještě roku 1820 polapen francouzský kněz lazarisť Klet, stařec 72letý, který tu přes 20 let misionářoval, a násilně zardoušen; s ním pak odpravení i domácí jeden kněz jmenem Chen kromě mnoha jiných věřících, jichž počet v

této provincii o dvě třetiny se tímto pronásledováním zmenšil.

Roku 1820 nastoupil nový císař *Tao-kuang*, jenž náboženství Kristovo a jeho vyznavačů v pokoji ponechal, tak že v samém hlavním městě Peking, takřka před očima císařovými, 978 lidí pokřtěno bylo. Ovšem že nebylo skorem ani možná pronásledovati křesťanů, nemělit tehdáž kněží evropských ani domácích. Za to však zúřilo pronásledování na Korei.

Dovědělat se vláda na *poloostrově Korea*, že prý tam noví misionáři zase zavítali, a poručila, jich všelikými prostředky vypátrati. Konečně se jim to podařilo — a nastalo zase 8měsíčně kruté pronásledování r. 1839. Teprv po 4měsíčním namáhání chycen byl francouzský biskup Imbert s 2 kněžskými a mnohými věřícími; po zdlouhavém, bolestném mučení byl konečně odpraven, a po něm státo aneb uškrceno asi 100 domácích křesťanů, mezi nimiž i oni dva francouzští kněží a dva 12letí bratří s 15letou sestrou.*)

Roku 1840 byl zase *ve vnitřním jednom kraji (Hupe nazvaném)* čínské říše francouzský misionář lazarisť Perboyre, svatý muž a zbožný kněz po zdlouhavém mučení, mezi nímž před jeho očima pět čínských křesťanů trápeno a zabito bylo, ukrutným způsobem zardoušen, načež i velké množství křesťanů zlapáno a státo bylo.

Zatím vypukla *první válka anglicko-čínská*, v níž byl císař čínský přinucen k podepsání *smlouvy Nankingské* r. 1842. V smlouvě této zavázal se zejména, že obchodu evropskému otevřeno vždy býti má pět přístavů v hlavnějších městech pomorských, čehož zvláště Angličané sobě přáli; k žádosti pak Francouzů a Spojených států amerických přivleno, že se katolická

*) Právě se dočítáme o novém pronásledování křesťanů na *poloostrově Korei*, které nynější král násilím vyhladiti chce. Před dvěma lety dal se do ukutného jímání, mučení a usmrcování křesťanů, a učinil mezi nimi veliké krveprolití. Odpadlíci tří z hlavního města prozradili mu křesťany, a tu jich hned přes 500 povražděno, mezi nimiž i dva biskupové Berneux a Daveluy se 7 kněžskými. Počet pak všech toho roku umučených v městě i v kraji páci se na *dva tisíce osob*, nepočítaje k tomu vyhnané a od Číňanů oloupené, aniž pak mnoho bez výsledku v žalářích tajně zabitych. Než křesťané ukrývají především misionáře své a těší se vroucími prosbami k Bohu, aby nedal zahynouti lidu svému, ježž král v šesti letech vyhubiti míní. Doufáme však, že se mu to nepodaří, an již před 10 lety počítalo se tam 15.000 křesťanů, k nimž po celých deset minulých roků nových osad mnoho přibýlo.

víra v zemi připouští, a že tedy domácí křesťané při náboženství katolickém ponechání býti mají; cizinci katolického náboženství pak že mohou si stavěti kostely a kaple v oněch 5 pobřežních městech; kdyby pak uvnitř země katolický misionář se nacházel, aby se ani nežalářoval, ani netýral, aniž usmrcoval, ale nejbližšímu francouzskému konsulu v Číně bez prodlení vydal, jenž ho má ochraňovati.

Než po několika letech zemřel císař, a nástupce jeho *Hienfong* (od r. 1850) dal se přemluvit od svých radů, aby smlouvu tuto nedržel, a tu začínalo opět zjevné nepřátelství proti Angličanům i Francouzům, a zvláště proti katolickému náboženství, v němž umučen byl hrozným způsobem francouzský misionář kněz August Chapdelaine 29. února r. 1856. Povstala *druhá válka anglicko-francouzská* v Číně, a císař přinucen po dobytí města Kantonu k *smlouvě Kantonské* (1857), v níž prohlašuje se čínská říše za otevřenou misionářství křesťanskému a obchodu západnímu, všechny zákony proti křesťanům vydané se zrušují a obapolně vyšlou se vládní zástupcové do Pekingu a do Paříže. Avšak i tato smlouva nedržena, takže již r. 1859 západní mocnosti evropské na novo se zbraní tam táhnou ti musely.

II. Mučnická smrt kněze Chapdelainea.*)

August Chapdelaine narodil se v městě Larochele ve Francouzsku r. 1814. Odbyv studie bohoslovecká, stal se knězem, a r. 1853 odebral se na misie do Číny v 39. roce věku svého, kdež horlivě účinkoval v kraji Kuangoi uvnitř země a mnohých věřících Kristu získal. Ale náruživá pomsta jedné Číňanky, jejíž muž nedávno křesťanem se stal, překazila celé misionářské působení jeho. V divé zlosti, jež povstala z nějaké domácí mrzutosti mezi těmito manžely, běžela pohanská žena k mandarinovi, udala tu svého muže, že je křesťanem, pověděla také, kdo jej obrátil, a vyzradila vůbec všechno, co o křesťanech, o misionářích věděla.

Mandarin rozeslal hned houf pochopů svých, aby misionáře kněze Chapdelainea a hlavnější křesťany (asi 20—25 lidí) zjímali. Ozbrojení slidičové vrazili do čínských křesťanských domů a zmocnili se udaných křesťanů. Ubozí dáni jsou hned do

okovů a vedeni k úřadu, jenž je do vězení uvrhnouti kázal.

Jen Chapdelainea samého ještě neměli, an v čas před pronásledovnický se ukryl. Avšak konečně našli i dům, kde se nalezal, obklíčili jej, vůdcové vedrali se do vnitřku a přepadli Chapdelainea právě an se modlil. I svázali jej hned s křesťany, kteří u něho v domě byli, a vlékli jej k mandarinovi, jenž je mezi ostatní zajaté do žaláře uvrhnouti poručil 25. února 1856. Tu všickni dáni jsou do želez, a každý obdržel na krk dlouhou těžkou kládu, Kang nazvanou, kterou každý zločinec krk máje skrz díru v ní protáhnutý, nositi musí, aby na útěk ani pomyslit nemohl; mimo to týráni jsou nemilosrdně bitím, ač ještě odsouzení nebyli.

Druhý den ráno ze žaláře zavolán k výsledku křesťan Vavřinec *Pemu*, jenž býval miláčkem a společníkem Chapdelainovým, a teprva před 5 dny pokřtěn byl. Myslílo se, že tedy snadno a brzy k odpadnutí přiveden bude, a proto mu všelikými prostředky vyhrožovali, aby se Krista odřekl. „Proč přiznáváš se k tomu křesťanskému náboženství, jež lidu povstání a zbouření schvaluje?“ řekl soudce. — „Tomu neučím,“ řekl *Pemu*, „ale víra Páně učí nás, abychom se varovali zlého a dobře činili, a tak spasení duše dosáhli.“ — „Proč se držíš Chapdelainea? Neupustíš-li od něho a nezanecháš-li jeho učení, dám ti za to hlavu stíti,“ hrozil mandarin. — „To můžeš ovšem učiniti, mně, mé ženě i mým dětem, ale proto přece nepřivedeš nás k tomu, abychom víru svou zapřeli,“ odhodlaně odvětil *Pemu*. — Mandarin sice poručil, aby jej bitím k tomu pohnouti hleděli, avšak nadarmo. *Pem* zůstal věren slovu svému, a nezvratně vyznával Krista Pána.

„Ty tedy chceš i hlavu za nerozumnou tvrdosťnou svou položit?“ řekl konečně s trpkým úsměvem úředník, chtěje tak nevrlo rozmrzelost svou zakryti, že se mu úmysl jeho nepodařil. „Dobře tedy — stane se ti podle tvé vůle.“ — Na to kývnul vojákovi a ten bez otálení vykonal ukrutný rozkaz pána svého na nevinném novoobracenci *Pemu*; hlava odletěla v okamžiku od těla. —

Po něm předvedena 23letá vdova jménem *Anežka Tsaoukongova*, která zvláště mezi ženami a pannami Čínskými místo Chapdelainea víru rozšiřovala, majíc co rozená Číňanka k nim volnějšího přístupu. Bylať ona dcerou křesťanského lékaře v Číně, avšak osiřela brzy a tu ujali se jí

*) Abbé Segura: Večerní hodiny pro katolický lid. 1864 v Mohuči. 2 díly.

misionáři. V krátkém čase vyučila se čtení a psaní aspoň tolik, co by potřebovati mohla.*) Později provdala se sice — avšak ovdověla již po třech letech a křesťané sami nabídli zbožné a ctnostné vdově, aby pod dohlídkou Chapdelaineovou víru křesťanskou zvláště mezi ženským pohlavím rozšiřovala a upevňovala. A tak působila blahodárně asi tři leta, až konečně dne 24. února 1856, o den dříve než jiní lapena byla.

V řetězích předvedli ji před soudce, seslabenou přetěžkou kládou, kteroužto celou noc v žaláři na krku držeti musela. Marně prosil, marně sliboval, marně zapřísahal, marně hrozil, marně mučidla soudce jí okazoval; — mladá misionářka stála neohroženě, spolehajíc v pomoc Boží, a odměnu věčnou od Mistra svého nebeského s radostí očekávajíc. Nabízel jí, aby se podplacením vysvobodila; ale šlechtná vdova pohrdla takovým mrzkým způsobem. „A jak chceš tedy odpravena býti?“ domluvil konečně mandarin, chtěje ji zastrašiti; avšak věrná učence Kristova odhodlaně odslavila: „Tou smrtí si žádám, kterou můj učitel (Chapdelaine) odpraven bude.“

„Staniz se, jak si přeješ,“ řekl pyšně mandarin — a poručil přinést zvláštní dřevěnou klec, za mučidlo v Číně často užívanou. Klec tato má na dně díru v prknech, do níž odsouzenec hlavu dá, a pak se okolo krku přitáhne, načež se vzhůru pověsí, aby člověk nohama na zem nedosáhl, tak že celá tíže lidského těla visí za hlavu čili za krk v povětrí, a k tomu člověk vystaven jest palčivému slunci, maje ruce do zadu svázané, hladem mučen a bitím k tomu ještě týrán. Čtyry dny vydržela zbožná Anežka hrozně muky tyto, — až konečně vyslelna odevzdala oddané duši svou Spasiteli svému.

Tentýž den jako Anežka předveden ze žaláře konečně i kněz misionář *Chapdelaine*, jenž byl nejen celý od klády ztýráný, ale i hladem umořený, jelikož mandarin pod trestem smrti zapověděl, aby mu nikdo ničeho k jídlu poskytnouti se neopovážoval. Když mu soudce liché a nerozumné a směšné nařknutí a podezírání křesťanů předstíral, vyvracel je s neobyčejnou určitostí a důkladností; avšak když vyptával se ho také, mnoho-li peněz má, zdali by se vykoupiti

mohl, neodpovídal, ač jej při tom mandarin všelikým způsobem urážel. Zahanben touto mlčenlivostí, kázal mu širokým posvem sto ran do tváře bítí. Po první ráně vylila se mu krev do úst, ale na to nedbali necitelní pochopové; později vrazili mu tím bitím zuby do hrdla, rozrazili mu dásně, tak že dále ani mluvíti nemohl. Na to poručil jej položiti na zem, a na záda dal mu tři sta ran holí dáti, při čemž Chapdelaine nejevil ani nejmenší bolesti, což tím nápadnější bylo všem a i mandarinovi samému, jelikož je to v Číně obvyčejem, že odsouzený zúmyslně mnoho křičí a pláče, a tak slevení neb odpuštění dosahuje.

Mandarin připisoval mlčení toto nějakému kouzelnictví, a proto zlostí popuzen poručil bez počtu tlouci zohaveného bez toho již kněze, až zůstal bez sebeležeti. Načež poručil ho pověsiti do klece dne 25. února, nedaleko ubohé Anežky, jež na tyto všechny muky patřila.

Škorem čtyry dni viseli tito oba mučeníci křesťanští — až konečně čtvrtý den (28. února 1856) Anežka trápení tomu podlehl; Chapdelaine pak vydržel ještě o den déle, načež odevzdaně duši svou Bohu poručil. Vojáci strhli mrtvé tělo jeho dolů a rozsekali je na kusy; — hlavu však jeho, která na strom za vlasy pověšena byla, až sama dolů spadla, dostal jeden křesťan a schoval ji na památku.

Tak skonala věrný tento syn národu francouzského a horlivý služebník Kristův pro víru jeho podstoupiv v Číně k povzbuzení jiných a k osvědčení Božského původu víry hroznou smrt mučnickou způsobem právě křesťanským. Pius IX. prohlásil jej za „ctihodného“ (venerabilis) a nařídil zkoumati a shledávati podrobná data ze života jeho.

Tomáš Novák.

Časové úvahy.

(Dokončení.)

Církev není proti osvětě, svobodě a rovnosti. Ovšem ne všechno, co kladě se vinou církvi, je vinou její. Církev Boží trvá v čase, žije v časových poměrech, je pro lidi a záleží z lidí, má tedy v sobě živel lidský. Nalezají-li se tu a tam nedokonalosti v této stránce lidské, poněvadž lidského nic není dokonalého, netrpí tím nijak podstata její božská a opravy v tomto směru vždy jsou možné a žádoucí. A tak má se pohlížeti i na historii, zvláště tu středověkou, to oblíbené rejdiště moderních harcovníků proti církvi Všelike ty hrozně a ošklivé věci, kterých v

*) Číňané nemají takové písmo jako my; nýbrž každé slovo má zvláštní znamení, jichž je v celku asi 80.000, tak že tam již ovšem ten za učeného platí, kdo aspoň větší část jich poznal.

haraburdí středověkém anebo i pozdějším možná jen vyštourati, jako pálení kacířů a čarodějnic, španělská inkvisice, rozšiřování víry mečem a ohněm atd. pokládají se jednoduše na účet církve, anižby za to stálo vzítí na zkoušku, pokudby věci ty a takové s podstatou církve opravdu souvisely, z ní vyplývaly, anebo toliko výrazem čistě lidským, výplodem doby a vládnoucích v ní a ovládajících myslí všech anebo většiny lidí názorů byly, nedály-li se i osobami i v době i čase, které pomyslení na církev nepřipouštějí anebo aspoň nečiní nutným (ku př. upalování lidí a nesnášlivost náboženská i na straně kacířů). Avšak k tomu nechtějí se odhodlati takoví historikové z úmyslu, aby postavili se na stanovisko, vymysleli se do povahy doby, o níž jednají a s tohoto stanoviska aby posuzovali všeliké události a výjevy a osoby aby lišili od věci. Toho nečiní a učiniti nechtějí a proto oči majíce nevidí, jsou slepí vůdcové slepých.

Kterak zuřivý nepřítel církve může pohlížeti na kněze, je nasnadě. Kněz musí viděti se mu závadou a překážkou největší, která odstraniti se musí stůj co stůj, má-li potkati se s prospěchem liberální snažení jeho, proti knězi zahoreti musí trpkostí a nenávisť největší. K této trpkosti nezřídka přidá se opovržení, jestliže člověk takový za to má, že stojí na vrcholi vzdělanosti a toho kněze vidí lpíti na stupni od něho dávno překonaném, ač-li kdy na něm stál, držeti se věcí, které on dávno již byl zavrhl. Ta trpkost bývá tím větší, poněvadž nemohou neviděti toho vlivu, kterým kněz přes všecko snažení protivné na lid působí, té nevšední účty a vážnosti, které u lidu používá, té přítulnosti a důvěry, s jakou utíká a vine se k němu v poměrech a potřebách nejsoukromějších, nejsrdečnějších i nejdůležitějších; nemohou neviděti těch výsledků, s kterými přičí se světoborným snahám jejich. Jaký div, že stíhají ho bez ustání a sbírají, co se jen najítí dá, aby snížili kněze v očích lidu, že nejenom zlehčiti hledí důstojenství kněžské vůbec dokazující, žeby povolání to bylo původu lidského, ten celý stav žeby byl neoprávněnou kastou, ústavem zbytečným, ano škodlivým, překážkou pravého pokroku, osvěty, pravého blaha člověčenstva; ale potupnými obrazy, škandálními zprávami, lživými, stranně aneb kuse líčenými historkami zvláště tu onu část kněžstva, toho onoho jednotlivce v posměch a opovržení uvoditi usilují.

Ti jsou censorové kněze. Máme přidati se i my k nim, pokud týče se *našeho*

kněžstva? Snad se nám nezazlí, bude-li úsudek náš spravedlivý.

Nemíjme se snad s pravdou, máme-li za to, že naše kněžstvo s největší část vlastnostmi v pravdě apoštolskými se honosí, že vyniká netoliko nevšední horlivostí u vykonávání povinností úřadu pastýřského, jako vyučování věřících malých i dospělých tu ve škole, tu na kazatelně, neomrzelou a ustavičnou ochotou v přisluhování svátostmi, ale i zbožností a vroucností v konání služeb Božích, i vzornou mravností, bezúhonností povahy, příkladným životem. Domníváme se, že co do této stránky kněžstvu jiných zemí, na př. francouzskému, vlašskému, důstojně po boku se staví. Však mimo to po zdání našem s valnou část vyniká rozsáhlou vzdělaností vyšší, nemalou učeností, čehož důkazem vedle soukromé zkušenosti horlivé účastenství v podpirání snah a podniknutí literárních vůbec i čistě vědeckých a tu a tam osvědčovaná zručnost v písemnictví. České kněžstvo je vlasti a národa svého milovné a i účastněním se v životě veřejném na mnoze důstojně a zdárně působí. Toliko jedno bychom snad mohli *vytýkati*: Duchovenstvo naše poměrně málo *vládne perem*. Co toho příčina? Nedostatečné vzdělání vědecké — nikoli; vykládají za nynější doby moudrost svou na trhu veřejnosti na prodej praví učení, kteří vědění svým našemu knězi ani zdaleka se nerovnají. Nedostatečná známost jazyka mateřského — nikoli; mladší kněžstvo obzvláště i v této příčině obeznanost svou co den prokazuje. Či toho není potřebí? Ó velice. V naší přechodné na mnoze a nepravidelné době nejrozmanitější náhledy a mínění u veřejnosti stýkají se a srazí, čehož následkem jest jakési zakalení a zmatenost ponětí, jakási v nejdůležitějších věcech nejistota, i jest velmi žádoucí ve prospěch obecného věřícího lidu rozpravami a spisy působiti, jak se říká, na vyjasnění situace. Snad se nedostává času? Ovšem je mnohý zanešen až na zbyte pracemi a povinnostmi povolání svého, avšak jiní mnozí nějaké té prázdné chvíle nalezájí přec. Snad lenost? Nikoli, jak řečeno, dokazuje kněžstvo naše svědomitostí v praktickém účinkování svém s dostatek, že tímto neduhem netrpí. Snad nedostatek příležitosti? Ani toho není. Ovšem jsou poměry doby naší, kde obecná pozornost, kde účinnost vynikajících duchů soustřeďuje se kolem života politického, kde prospěchy a činitelové čistě hmotní derou se v popředí, nehrubě přízniva vědeckému a vzdělávacímu snažení; nespí-li této chvíle, tedy aspoň dří-

mají i Minerva i Apoll i Musy, avšak přes to přes všechno není nemožno, ba právě proto není radno neužítí aspoň té příležitosti, která kyne a nebrání takto, aby ty prospěchy čistě časné a hmotné nedošly vrchu, neopanovaly výhradně pole. Co se týče zejména naší užší české vlasti, máme tu dva časopisy náboženskému poučení věnované, jeden více vědecký, druhý více prostonárodní (k němuž se nyní přidružil politický týdeník katolický „Čech“) a tudíž příležitost obsloužití je tak, aby obsahem svým podávaly vrchol toho, čehož našimi silami a v našich poměrech docíliti možná. Máme tu Dědictví, která vládnou značnými prostředky na vydávání spisů i obšírnějších a zase i čistě vědeckých i populárních. A není-li dostatečné příležitosti, udělejme si ji, uveďme do života ještě jeden i více časopisů, počet jak kněží, tak i upřímných katolíků takový jest, že při dobré vůli i na obsloužení i na udržení vystačí snadno; zakládáme spolky na vydávání spisů a brošur, které na základě pravdy a poctivosti pojednávají by o otázkách a předmětech časových a důležitých, jichžto krivým a jednostranným se strany nepovolných líčením tolik se škodí. Ač nejsme obdivovateli toho, což jest německé, snad proto, že to německé, avšak v příčině vyložené musíme pochvalně zmíniti se o duchovenstvu zemí německých co vzoru následování hodném. Duchovenstvo toto v době naší vyniká utěšenou činností jak u vydávání spisů učených a důkladných, tak i u vydávání četných časopisů a velikého množství užitečných brošur a veliké jsou úspěchy, za něž děkuje mu církev hlavně v zemích protestantských. Jen vůli dobrou máme a zmizí překážky zdánlivé i skutečné.

Člověk rád censuruje a velmi zhusta ta censura bývá neoprávněna. Jistá censura byla by oprávněna ano povinností, ale ku podivu, že právě do té člověk nemívá chuti. Míjíme *posuzování sama sebe*, ku kterému od jakživa vybízeli moudří lidé, tak již jeden z těch sedmi řeckých mudrců a ta věštba delfická nápisem, jenž stkvěl se v čele chrámu zlatými slovy, tím více Kristus Pán, svatí apoštolové i všickni ti svatí spisovatelé. „Poznej sebe sama,“ „vyvrz břevno z oka svého,“ „zpytuj svědomí,“ tak zní vybídnutí k této censuře. Ale je to věc tak nepříjemná skoumati sama sebe, prohledávati vnitro své, ty své spanilosti i nespánlosti okem nepředpojatým brátna průbu. Jak lehce mohlo by se státi, kdyby prohlédl si člověk ty své poklady hezky z blízka, že

to, co vidělo se mu zlatem býti, proměnilo by se v zvučící kov, že seschnuly by se a nebo neviditelnými staly ty mnohé krásy a na jejich místě objevily se ošklivé věci, chyby a vady, které dovolávaly by se snad rychlého odstranění, polepsení, a to je věru velmi těžké, nepříjemné.

V naší církvi ovšem takováto censura přísně se přikazuje, ba ani na ní přestati nesmí katolík, nýbrž když byl svědomitým a přísným zpytováním nepředpojatým okem vyšetřil na duši své nějaké ty skvrny, které hříchy slovou, má jíti a žalovati na sebe před knězem na místě Božím v nejhlubší pokorě, s nelícenou lítostí a s pevným předsevzetím polepsení má od něho přijmouti napomenutí, snad i přísnou domluvu a s odpuštěním poskytnutým ve jmenu Ježíše Krista má přijmouti vděčně pokutu a pokání na zadostiučinění za své viny. O těžké to věci žádá na dítkách svých ta všeobecná církev, dvakráte těžké, jestliže v půdě srdce člověka neujala se pokora, ale na místě jejím bujní tam koukol ctižádosti a pýchy, zalejvaný a živěný přílišným vědomím nějakého vznešeného postavení, přílišným zakládáním si na jakémisi vyšším vzdělání. A ta církev nedělá tu výmínky, každý bez rozdílu má zpovídati se knězi, ač-li chce slouti pravým katolíkem, poněvadž, jak dí písmo, i člověk spravedlivý zhřeší za den sedmkrát, a má to činiti častěji, nejméně jednou v roce v čas velikonoční. O jak to těžké, jestliže člověk učený má přijmouti napomenutí prosté a neucené!

Na štěstí povstali na rozhraní doby nové proroci, kteří vedle právomocností své, kdož ví odkud nabyté, zbavili ducha lidského aspoň dobré části této obtížné povinnosti, kteří objevili světu, že je možno a volno vyhnouti se tomu mrzutému na sebe žalování před knězem. „Hřeš jak hřeš, toliko věř, že milostí Boží jsi ospravedlněn a tato víra ospravedlní tebe,“ tak asi učil Luther a stoupencům jeho je výrokem této auktority polehčeno. Jiní ani nepotřebovali v té věci auktority Lutherovy, nýbrž právomocností svou vlastní dispenovali se nejen od zpovídaní, ale i od zpytování svědomí; to jsou ti známí volní duchové. Proto ale mruté je to přece viděti, kterak tomu, z čeho my vymanili jsme se v pošetilém věhlasu svém, holdují tisícové ano milionové jiných, to svědomí také nespí a ať si již vykládáme ten jeho hlas, jak chceme, on ozývá se více méně u každého, ozývá se tím více, čím více vidíme a znamenáme, že jiní jinak nežli my myslí, soudí a jednají. Co zbývá k vlastní-

mu upokojení světloňošů, nežli pracovati na vyvrácení toho ústavu, který slove zpovědi. A to podaří se jim, jak se domnívají, nejlépe, jestliže dovedou jej uvést v posměch a lehkost. Pročež napomínají se vespolek: Nešetřme jizlivosti, lže a pomluvy, abychom tu zpověď zlehčili, nešetřme namáhání, abychom zlehčili i toho, kdo ji nařizuje a drží, církev i toho, kdo ji zastává a vykonává, kněze. —

Hle takovýmto způsobem jedna věc podporuje druhou. My však držíme se Krista a pravdy! Všeho do času, Bůh na věky!

Č.

Na ledové hoře.

Ejhle řadu divopustou
Ledových těch velikánů,
Životu kde zelenému
Zavřel sever tuhou bránu!

Jak ty hrady vytýčené
Zpupným čelem pnou se k výši!
Kterak mrtvo, kterak teskno
V ukřehlé té holé říši!

Jen když bouře rozječená
Úchvatným se dechem sopí,
Slyš, jak ve šramotných ranách
Na balvan se balvan kopí!

Hlomezem se do propasti
Kácejí ty hory ledu,
Strnulá kde zkázy hrůza
Provází je v náhlém sledu. —

A v té zpouště divorůzné,
Osamělá, skrytá světu,
Horní růžička se něžná
Pousmívá v libém květu.

V útulku svém osněženém,
Uchráněna stěny bokem,
Na tu ztuhlou hledí spoustu
Jasným živé barvy okem. — —

V životě když vůkol mrazným
Zuří časův krutá zloba,
V nechťadlé se duši hosti
Spanilého květu zdoba:

Byl se v útok rozběhla
Tlupa útrap, šalba lichá,
Dávěra, že lépe bude,
Květe v srdci — růže tichá.

Fr. Doucha.

Lidé blázni.

Obrázek ze života od
Josefa Ehrenbergra,
sídelního kanovníka na Vyšehradě.

VI.

Při chrámu Páně Stětí sv. Jana v S . ci, kamž Habřina přifařena jest, zvonějí umíráčkem. Zvonili o dvou přestávkách a podle toho vědí lidé, že umřela ženská; poněvadž pak zvonili dlouho, soudějí že to asi nutná nebude. V menších osadách, kde se lidé venkoncem znají, jest ozvání se umíráčku udalostí, kteráž všeobecnou pozornost zbudí, a soused sousedu neprodleně se ptá, ví-li, kdo to umřel? Zvěděv, co chtěl, přeje nebožtíkovi lehkého odpočinutí. Znal-li zesnulého co hodného člověka, lituje a pochvává jej, a na místě Otčenáš a Zdrávas za jeho duši se pomodlí. Jiní ale, kteří obyčeje nábožných předků ještě pamětlivější jsou, modlejí se zrovna, jak se umíráček ozve, a potom teprv na nebožtíka se dotazují.

Než tehdy, jak o dvou tak dlouhých přestávkách v S zvoněno jest, marně soused sousedu po nebožtíkovi se dotazoval. Nikdo neví, koho to Pán Bůh se světa povolal, a někteří zvědavější zůstali před domem, čekající na kostelníka, jenž umíráčkem zvonil, a od něhož se dojista pravdy dozvědí. Již se dozvěděli. Zemřela jediná dcera nejzámožnějšího rolníka z Habřiny, Kudlovic Marinka. Všichni ji znají, vídali ji v kostele, pamatují ještě, jak bedlivě do školy chodila a jak pokaždé na cvičení bývala, a každý chtěl nechtěl pochválit ji musí. Hodné, jak náleží hodné to děvče, tiché a nábožné — ale zdráva tuším nebyla nikdy. Dobře se jí stalo, že ji Bůh se světa vzal, dříve než svět poznala, bude v nebi, a lepšího kdo by jí co dát mohl? Ovšem podivné jsou cesty Páně; v mnohé rodině jest více krků nežli chleba, rodiče by sobě z toho třeba nic nedělali, kdyby jim některý jedlík ubyl — a tady všeho hojnost, dítě jediné — a Bůh je povolá! — Ostatně co Bůh činí, dobře činí; možnáť také, že to na Kudlovy trest, poněvadž Habřinští o nich mnoho nesoudějí, lakotu a neužilost jim vytýkajíce. Ale co — teď jest svět takový, že jeden druhému nos mezi očima nepřeje. Kdo se jen trochu hýbá, má plno závistníků, a kolik závistníků, tolik nepřátel. Jsou-li Kudlovi takoví, jakými je Habřinští dělají; jistě by deři, jak jen jednu měli, ani pořádný pohřeb neustrojili. Ukáže se to.

Kudlovi vystrojili pohřeb, jakéhož v osadě nebylo pamětníka. Hrany dali třikrát

přezváněti, také okolní duchovní na pohřeb pozvali, objednali družičky a mládence, zpěváky a hudbu, a pořídili všechno, co se jen poříditi dalo. V kostele hořelo tlustých voskovic, co se na oltáře vejíti mohlo, také u křížové cesty byla světla, a máry s raskví stály jako v ohnivém moři. Zpívaly se hodinky, činěnoť kázání, slouženot slavné requiem za dlouhé i pěkné smuteční hudby, a mezi tím co requiem trvalo, obětovanot u postranních oltářů po dvou tichých mších svatých. Lidí bylo na pohřbu veliké množství, poněvadž mnozí přišli na zvědy a pro všetečnou; ale, ať se již dostavili za pohnutkami jakýmikoli, tolik volky nevolky doznati musili, že Kudlovi na poslední počest své dcery nákladu nešetřili.

Než zcela a zúplna se Kudlovi přece nezachovali. Málo pro jedinou dceru plakali a naříkali. Babička na pohřbu ani nebyla; matka, kteráž ovšem velmi sklíčena vyhlížela, plakala sice, ale nelomila rukama, nervala si vlasy, neobjímala rakev, nechtěla za dcerou do hrobu skočiti, neomdlela. A otec, ten na vše hleděl a tak sobě počínal, jakoby se ho ani netýkalo. Slzu neumoril, sám do hrobu rakev spouštěti pomáhal, a když pak nad otevřeným ještě hrobem poklekl a se modlil, ani tu mu oči nezvhlhly. Divní, podivní to lidé ti Kudlovi; a Habřinští, jenž tolik o Kudlových vědí, na něčem přece pravdu míti mohou.

Také do hospody mezi Habřinské bum-bálky se dostalo, jak tvrdě a bezlitostně Kudla u hrobu dceřina se zachoval; a po celý večer tam o jiném řeči nebylo. Jedni mu vytýkali necitelnost dokládající, že člověk jak k mamoně přilne, srdce na dobro potráci; jiní měli za to, že Kudla ani sám za sebe nemůže, poněvadž tam v Černé vodě na těch horách mezi pařezy odrostl, a tudy sám také pařezem zůstal; a ještě jiní jináče rozumem trousili, jsouce jedni druhých ke Kudlovi nelaskavějšími a nespravedlivějšími. Že mužné a důstojné jeho se chování u hrobu dceřina bylo ovocem úplného se odevzdání do vůle Boží, to na mysl, lihovinou zpitomělé, nepřípadlo nikomu; a hospodský, jenž vezdy své zvláštní náhledy míval, podal na domnělou necitelnost Kudlovu výklad tak podivný, že za poslechnutí stojí.

„Milí hoši!“ zněla slova jeho, „chcete-li pravou příčinu Kudlový zatvrzelosti zvěděti, poslyšte mne. Jak jsem na pohřbu nebyl, o krk vsaditi se chci, že uhodnu, co sobě Kudla u hrobu dceřina myslil. On byl pobožným, držel na kostel, držel na modli-

tbu — a hle, ani tolik sobě nevymodlil, aby mu jediné dítě na živu zůstalo. To jej arci, jak se samo sebou rozumí, rozmrzeti a dopáliti musilo. Proto zanevřel na všechno, ozbrojil se vzdorem — a já jsem přesvědčen, že po takové zkušenosti od svého pobožnůstkářství pustí, života užívati počne a naposledy ještě rádným a moudrým sou- sedem se stane.“

Ale nastojte, co hospodský předpověděl, nestalo se. Kudla nezmoudřel a tudy v hospodě zůstal a musil zůstat bláznem.

Hned po pohřbu počali Kudlovi zvěť milené dcery uváděti v skutek. Ona věno svoje odkázala ženichovi panen Kristu, a nábožní rodiče část povinovaného dluhu splatili zrovna, obdarovavše nuzné, maličké a Boží kostely. Do tří škol dali na ošacení chudého žakovstva, do tří obcí dali na chudé, a do tří kostelů zjednali krásná mešní roucha. Celý náklad obnášel na dva tisíce zlatých. To však bylo dobročinnosti jejich jen počátkem; neboť prohlásili veřejně a slavně, že, co po nich zbude, připadne chudým, školám a chrámům Páně.

Od spůsobu svého života Kudlovi ani za vlas se neuchýlili. Zůstali pořád stejně prostými, při hospodářství příčinlivými a spořivými, jedinou útěchu svoji v modlitbě a v práci hledající. Mnozí ovšem, byvše pomluvami osočovateli svedení, počali o Kudlových docela jináče a podle zásluhy smýšleti; ale každodenní společnost v hospodě k takovým se nepřidala.

To co svět světem jest, se nestalo! Míti všeho hojnost, potomstva za sebou neviděti, a pořád stejně až do úpadu se drít, lakotit a hromadit, aby jednou žebrákům a kněžím do chřtánu vstrčeno bylo: toť přece přímo proti všemu rozumu! Ale co naplat — Kudlovi jináče nedají: oni jsou a do smrti zůstanou lidmi blázný! —

Však jim svět dlouho bláznů nespílal. Ač bol a hoře své s křesťanskou statečností snášeli, proto přece srdce boleti nepřestalo a jedinou touhou všechněch bylo, rozptýlenu býti a s drahým jedináčkem u ženicha panen Krista na věky přebývati. Babička za milenou vnučkou odešla na věčnost první, otec následoval za čtyry leta po ní, a choť jeho všechny své milé ještě dvě leta přečkala. Ona, kteráž co něžně milující matka pro ztrátu milé dcery nejvíce senatruchlila a s ní na nebi spojení býti s ne- dočkavou toužebností sobě přála: ona na- žádoucný odchod z tohoto plativého údolí nejdéle čekati musila. Avšak i v tom pod- robovala vůli Boží s křesťanskou oddano-

stí, a na potěchu vlastní, jakž jsem z úst jejích na své uši slyšel, říkávala: „Bůh mne proto v pozemském tom žaláři tak dlouho zůstává, aby Marinčin závět věrně a svědomitě byl vyplněn.“ A v skutku ona závět milého dítěte vyplnila věrně. Kromě podílů nuzným nejbližším příbuzným vyměřených věnovala celou pozůstalost účelům nábožným a dobročinným.

Nyní již na desátý rok pospolu při chrámu Páně Stěti sv. Jana v S . . . ci odpočívají; zádušní mše svaté v každé čtvrtletí za ně ohlašované připomínají jich památku, a nápis na prostém náhrobním kříži zvěstuje, že pod ním pochovány jsou tělesné pozůstatky štedrých obdarovatelů chudých a Božích kostelů.

Smrt, kteráž všemu nepřátelství konec činí, také Kudlovým smír s někdejšími protivníky zjedнала, tak že památka jejich u všech trvá v požehnání. Toliko povědomí bratři z mokré čtvrti nesmířili se. Nemohli nikterak zapomenouti, že Kudla, co přistěhovalec do obce, o přijetí neprosil a sousedstvo nečastoval. Proto na Kudlovy i po smrti ještě se hněvali, a dokud který z nich naživu byl, přišla-li na Kudlovy řeč, neřekl jináče lež: „I to byli lidé blázni.“ Zjevný nezvratný důkaz, že věčné pravdivé jest a zůstává slovo Páně: „Co vzácné jest před Bohem, bláznovstvím jest u lidí.“

D O P I S Y.

Od Řipu dne 10. května 1869.

(„Svoboda“ o jubilejní slavnosti papežské.)

V posledních číslech odlehčila si vskutku Pražská „Svoboda,“ — vystoupivší způsobem k víře až nepodobným proti slavnosti jubilejní v Římě. „Strana papežencův, ultramontanův, jezovitů, chtěla prý pláštěm samaritánství zastříti všecky poklesky, jichž se byl Pius IX. nejen co hlava církve nýbrž i co vladař dopustil, a použila 50letého jeho kněžství jen proto k velké demonstraci ve prospěch pokleslé moci papežské.“

Především podává křiklavé líčení této papežské strany, jež prý staví hráze všemu pokroku, potlačuje všechnu volnost myšlenek, a ničí veškerou neodvislou vědu, jež chce zničiti všecku pravou mravnost, poctivost a upřímnost a zjednatí nadvládu jen šalbě, klamu a pokrytství; jež s drzostí a nestoudností neobyčejnou padělá a překrucuje dějiny, a přírodovědu za dílo ďáblově vyhláší, a jež přejí si nazpět mámfci a šálíci haraburdí středověké s všelikými náboženskými kejklemi a s ohnivými hranice-

mi,“ — načež následuje několik přídavek o pokrytcích a falešných prorocích, o nepřátelích pravdy a lásky křesťanské, kteří by Krista dnes zase ukřižovali a celou jeho víru pokazili. To jsou prý hlavně „údové katolických jednot, ultramontáni, novináři, dějepisci a románopisci, kteří s jesuity tuto úlohu na sebe vzali. Než nebude prý to již trvati asi dlouho a ve vlasti naší nebude ani jediného takového rytíře zatemnělosti.“

Tuším že čtenáři Blahověsta nepohorší se ani dost málo tímto „úsudkem,“ uváží-li jen, že „Svoboda“ jiný význam dává těm slovům, nežli oni. Panuje u ní totiž zvláštní výklad těch slov, a bereme-li ohled na tyto významy její, musíme ovšem pak souhlasiti, že katolíci i s papežem nemohou dle jejího smyslu býti přátely a podporovateli takového pokroku a osvěty, aniž takového dějepisu, přírodovědy, aniž takové pravdy a víry Kristovy, tím méně té pravé mravnosti, poctivosti a upřímnosti. „Kdo jmenuje revoluci posvátným právem národův, jelikož prý takový panovník zemi ztracenou špatně spravoval a lidu si nevážil, kdo nazývá všelikou nevázanost mravností, kdo lež prohlašuje za upřímnost, a násilné odcižování a odnímání starověkých práv jmenuje poctivostí, kdo chválí přírodovědu, jež zapírájíc Boha, odvozuje člověka od opice, kdo tomu říká dějepis, co ve Svobodě „z historie“ nalezne, a kdo myslí, že to, co hlásá, je ta čistá víra Kristova, — ten by ovšem měl zmatené pojmy, a poněvadž při tom sice má zdravý rozum, ale zlou vůli, a za pohnutku — živobyť a zisk: tu ovšem nemůže býti přítelem katolické církve a víry.

Avšak známost bible, svatých otců a historie církevní v tomto čísle Svobody, kdež s okázalostí zvracuje primat římského biskupa, jest předpodivná. Nemyslíme si ovšem, že by měl pisatel článku toho písmo sv. anebo sv. Otce, nebo historii a dogmatiku církevní — ve své knihovně; on jich nepotřebuje, a také je jakživ snad ani neviděl, tím méně študoval; děláť si to mnohem pohodlněji; vezme nějaký německý protikatolický pamflet, přeloží ho večer, aby bylo ráno něco zajímavého ve Svobodě a o ostatní se nestará. Na doklad toho jen několik příkladů z jednoho čísla.

Tak prý slova u sv. Matouše 16, 18, „Ty jsi Petr atd.“ Kristus ani sám neprošel, nýbrž teprv později byla mu v ústa od jiných vložena, jelikož nebyla totiž evangelia sepsána od mužů, jichž jmenajou

na nich napsána, nýbrž teprv po jejich smrti od osob, jakž se byli na to upamatovali. Ostatně myslí prý bez toho někteří, že jsou v evangelu tato slova podvržena, anebo aspoň že jim Kristus jinak rozuměl, jak prý to i sv. otcové vykládají a zejména sv. Řehoř I. papež Římský, ač trochu dálešněd zas diví Svoboda, jak církev mohla „toho člověka, jenž nestoudným, hanebným a rouhavým způsobem pohrával si s jmenem Božím, svatá jména nohama šlapal a jen po pýše, nadutosti a drzé opovázlivosti dychtěl, vyhlásiti za svatého?“ Nedivme se tomu; nevidomý nemůže mluvit o barvách a slavný malíř Apelles odbyl nepovolaného sudílka slovy, by zůstal jen u svého řemesla.

Na to pak odměřenými výroky tvrdí „my nevíme, (rád věřím) že by Petr nějaké přednosti byl obdržel aneb si osoboval“ atd. ; aneb „my dočítáme se (rozuměj nikde), že římský biskupové svým podvodem a násilím, jakož i přízní císařů stali se papeži celé církve, ale jen ku zkáze víry Kristovy a ku škodě člověčenstva,“ jak ovšem myslí Svoboda, kteráž jediné může rozhodnouti nestranně, co je ku prospěchu a blahu národů a co není.

Konečně vypravuje (ovšem velmi učně), kterak vzrostla moc i panství a zem papežská, ač jen nepatrně dobrovolnými dary, ale více rozšířila prý se žebroněním, lstivostí, vyluzováním ano i loupeží — zkrátka „hanebnými a podlými prostředky a hnušnými skutky papežů, kteří byli lidé ješitní, lakotní, prostopášní, pyšní a všeho lidského citu prostí“, — a vyzývá k tomu, že již čas, aby svrženy byly ty okovy lidstva, těšíc se, že papežství den ke dni pozbývá půdy, a že přijde brzy doba, kde úplně klesne v nivec — a zanikne. — Klesne a zanikne ovšem každý protivník církve mezi námi, jako jich kleslo a zaniklo tisíce před námi, a církev i papežství přechká je všechny. Brány pekelné nepřemohou jí. Na tom budiž dosti; čtenářové naši znají zajisté od jinud původ a Božské ustanovení primátu, jakož i vědí, jak nabýli papežové „dědictví sv. Petra;“ my pak to jen proto uveřejnili, aby seznali, jak Svoboda osvěcuje lid a jak *oslavila* 50leté kněžství Pia IX! — T. N.

Z Kolína dne 28. dubna 1869.
(Pastorální konference.)

V čele této zprávy se připomíná, že tu nebude řeči o tom, kdo uložen otázky zdarele spracovali, aneb kdo vhodné slovo byli promluvili. Jména nemají zbytečně ubírat v listu takovém místa, v němž se hledí hla-

vně k tomu, co je podstatného a užitečného. — Dle ustanovení Jeho Eminence byly uloženy dvě v Ordinariatsblattu uveřejněné otázky mladším duchovním k zevrubnějšímu vypracování, z nichž první zněla: „*Jak má duchovní ve své osadě dle předpisů církevních pečovatí o chudé s ohledem spolu na nový zákon chudobinský.*“ A tu se vykládalo, že ačkoli, jak daleko lidská paměť sahá, vždy bývali chudí na pomoc lidskou odkázáni, přece jen křesťanství této povinnosti nejúplněji vyhovělo, jak tomu nasvědčuje nejen zřízení jáhnů za časů apoštolských, když všech věřících srdce bylo jedno a všechny věci byly jim společné . . . ale i sněmy, jenž co v této záležitosti potřeba vyhledávala, ustanoviti neopomenuly. Zajímavé bylo slyšeti, že náš svatý Vojtěch co biskup, dokud se chudí při hlavních chrámech stravovali (mensa pauperum), ty sám obsluhoval; a když toto stravování přestalo, že spolu vzaly počátek seznamy aneb matriky dle zvláštních obřadů stavu, poměru a zachovalosti chudých, pro které čtvrtý díl důchodů k podílení byl ustanoven. —

Z tohoto posledního zařízení bylo se každému spolu domyslíti, že církev jako v této věci, nečekala též na světskou vládu, až tato uloží, aby pokřtění, zemřelí a oddaní se zaznamenávali, ale že tak činila o své vůli vždy, poněvadž takovéto seznamy aneb matriky jsou záležitostí k náboženským účelům nevyhnutelně potřebná. — Nebylo nesporně z toho, co se po všechny časy v církvi dalo, uzavříti, že pečovatí o chudé je přísnou povinností pro každého křesťana, jelikož dle slov Páně (Mat. 25, 31.) pouhé její zanedbávání stačí k věčnému odsouzení. A že především duchovní pastýř má znáti všechny pomoci potřebné ve své osadě a že by měl míti též jich seznamy, v kterých by sirotci a ostýchavá chudina nalezaly své rubriky; tento že má poučovatí o těch rozličných způsobech tělesného milosrdenství, jak je zahrnutý shledáváme v tomto známém verši: „Visito, poto, cibo, redimo, tego, colligo, condo;“ že z vlastního statku jen volno almužny udělovati, ne však z cizího; všem bez rozdílu, dobrým i zlým, mezi kterými více potřební mají přednost před méně nuznými, a mezi těmito, kteří nám jsou bližší, jako: rodičové, příbuzní, spoluvěřci, pobožní . . . Co do spůsobu mají se milosrdné skutky poskytovat z lásky k Bohu a bližnímu; z čistě pohnutky, ne z marnosti, okázalosti; časem též veřejně, aby světlo křesťana svítilo; s veselou tváří „dat bene, dat multum, qui dat

cum munere vultum;“ obezřele a moudře s uvážením potřeb, tu mnoho najednou, tam málo a ponenáhlu; zde peníze, tam potravu, oděv. To by byla péče o chudé dle předpisů církevních. A však co vzhledem na nový zřízený zákon duchovnímu jest činiti, dá se snadně mezi církevní předpisy vřaditi, když totiž dle svého seznamu opatrovníky chudých poučuje, kdo jsou všecko podporování potřební, kdo ostýchaví chudí; když se přimlouvá, aby se dostalo sirotku výchování; když je nápomocným při sbírkách, při zřízení spolků k prospěchu chudých, když při vhodné příležitosti neustane vzbuzovati, aby se činily v závětech odkazy k zvelebení fondu chudobinského, k čemu především hleděti tam, kde továrny berou vznik a za jinými příčinami lid dělnický na jednom místě se hromadí. Dosud není se sice u nás obávati zjevů a výbuchů, jež zachvacují celé kraje v Belgicku a v jiných zemích. Co u nás dosud dřímá v zárodku, může se i u nás proklubati z vejce. Buďme na tuto povážlivou stránku pozorní a nespustme se toho přesvědčení, že si duchovní svou účelnou a horlivou péčí o chudé vydobývá lásku a morální moc tak velikou, že ji i vládní orgány závidějí a rvouce chudobinské záležitosti z rukou církve samy v jich obstarávání se uvazují, jak se to ve Francii před časem ne příliš dávným bylo sběhlo. — V jedné věci nepropůjčuj však duchovní své pomocné ruky a sice: nepřispívej, aby žebráci cizí v jeho osadě se potloukající byli na postrk dávání; co takového zanech úplně místním ustanoveným opatrovníkům chudých. Řím, který vydává ročně přes 4,000.000 franků jen k dobročinným účelům, poměrně dalece více než Paříž neb Londýn, trpí žebrotu.*) Aby domácí chudí nemuseli žebrati, o to se duchovní starej; stran cizích žebráků říd se dle Říma.

Druhá otázka zněla: *Jak dalece je meditace knězi v správě duchovní vzhledem na vlastní posvěcení a na jeho působení potřebna; jak se má konati a jakých kněh se má užíti.* Vysloveno, že rozjímání jest zvláštní druh modlitby, při níž duše rozjímající jednu pravdu, jednu ctnost, jeden výrok Boží obere sobě za předmět, tento uvažuje, na Boha a na sebe vztahuje, srdce své k zbožným hnutím rozplaměňuje, rozněcuje a takto vůli v pevných předsevzetích ustanovuje. Rozjímání je tehdy nahlížení do hloubi pravd svatých a obrácení jich na vlastní stav duše své s ustanovením se pevným

k odstranění, co by při rozjímajícím bylo zlého, a k ozdobení se ctnostmi, jež na sobě pohřešuje. — Tímto způsobem staví se rozjímajícímu mravné jeho nedůstatky živě před oči, jež se staly druhou přirozeností, jako n. p. hrdost, ctižádost, chválychtivost, pokrytství, mamonářství, lakomství . . . s čím sloučen spolu úmysl státise ctnostnějším, mravnějším; vytrhati hloží, trnía štípiti do srdce pokoru, upřímnost, dobročinnost . . . slovem: posvětiti se. Z toho plyne, že meditace je knězi též ohledně jeho působení potřebna. Odloživ své hříchy bude dobrým příkladem; mluví ze srdce a dovede rozhráti, kdežto snad před užitím tohoto prostředku o skutečích dobrých neb zlých jako nějaký profesor jen výměry předkládal pro posluchače, ale ne pro sebe; veliký prospěch štědrosti líčil, sám ale málo neb žádné podpory neuděloval; velebil užitek nábožné modlitby, sám však ji takovým kvapem a spěchem konal, že poslouchajícímu nelze jej ani uchem, tím méně srdcem dostihnouti. — *Spůsob*, jak se rozjímání má konati, je již na mnoze v předcházejícím zahrnut; mimo to je i potřebí ustanoviti si jisté doby n. p. konec každého dne, den jmenin, narozenin jakož i při delším konduktu k meditaci, při níž se spolu skoumej, jakýs býval, jakýs nyní při službách B., u přistupování k stolu Páně, při zpovědi, zdalíž více dobrých skutků konáš, všecky povinnosti svého povolání svědomitě zastáváš atd. Co do pomůcek meditace jmenováno: Liber exercitiorum od sv. Ignáce; rozjímání Mikul. Avancína, Ludvíka Granadského, Alfonsa z Ligouri, Filothea sv. Fr. Saleského.

Tuto se činí soukromé poznamenání, že se nesmí schvalovati, aby duchovní na místě všech jemu každodenně uložených modliteb z těchto jen některou částku k rozjímání si vybral, a to proto, že by tímto způsobem jen jediný druh modlitby vykonával. Od předpisů církve samovolně se uchylovati, nebývá nikdy radno.

Tuto se hodí připomenouti, že se předešlého roku při past. konferenci učinil návrh, aby se upustilo od stálých úryvek z exercicií Pražských duchovenstvu při každém shromáždění předkládaných, což odůvodněno odvoláním se na synodu, v níž ustanoveno, jaké předměty mají přicházeti k řeči, z kterých že však dosud mnohé se shledávají, o nichž úplně po všeka minulá leta ani nezmíněno. A jelikož naše pastor. konference nejsou exercitia spiritualia a nám je plniti, k čemu nás synoda zavazuje, že by rozjímání při každé naší schůzi na ujmu to-

*) Rom von Anton Philalets.

ho, co nám uloženo, činěná, neděla se v náležitý čas, a tudíž mrháním času mohla býti nazvána. To byl, jak již zmíněno jen návrh, a však ten návrh musel velice urazit, nebo po celý rok naň pamatováno s myslí nepřívětivou; nahlíženo do tajné dílny srdce s vyrčením podezřívavým o pohnutkách k onomu návrhu kalných a i odepřeno kdy více o exerciciích se zmíniti, ačkoliv kdo proniknut prospěšností svého snažení, nedá se se svým přesvědčením tak snadně umlčeti. Věru! takového ovoce a takových výsledků z meditací plynoucích nelze záviděti a bolestně pohřešovati. — Co do latiny dal se záběh poboční dobře poslouchati; avšak na Parnas v mateřčině se odvážiti musí i odpovědný protivník tomutéž vysoce zrazovati. —

Uznalo se také co potřebné připomenouti ve smyslu jisté pastorální instrukce: „quod maxime sit condemnanda praxis illorum non tam confessoriorum quam mercenariorum, qui, vix peccatis obiter auditis, tanquam nihil nisi latine loqui didicissent, omnia manu absolvere festinant. — Non esset hodie tanta facilitas peccandi, si non esset tanta facilitas absolviendi. — Non facile sibi suadeant confessarii, quod satis idoneos ad tantum munus se reddere possint sine diuturno studio scientiae moralis“ A konečně: „Maledictus, qui facit opus Domini negligenter.“

Poslední část programu oznámeného byla: „de parochorum adjutoribus.“ Nelze než velice schvalovati, že se vždy nějaký oddíl z posledního prov. koncilu předčítá, aby se v paměti obnovovalo, jak duchovenstvu se zachovati, je uloženo. Snad by bylo s větším prospěchem — toť opět jen návrh — výběr učiniti, kdo takové úryvky předčítati má. K jmenovanému předmětu u. p. hodí se více farář, jemuž přidělen kaplan, jimž oběma by dobře slušelo připojovati, čeho by ze své ještě nezastaralé zkušenosti v tom, co čtou, pohřešovali.

K závěrečným následovalo vybitnutí k předplacení na politický týdeník „Čech“ nadepsaný. Ochotnost se projevila všeobecná; kaplani i faráři skládali peníze a sotva bude u nás a snad v celých Čechách kněze tak netečného, jenž by ročně onen nepatrný halíř s radostí neoželel. Ty víceleté kormutlivé zkušenosti z žurnálů církvi kat. patrně nepřívětivých vážené při vši upřímné, národní a obětivé snaze kněžstva, uvedou toto na dráhu samostatnou, na níž se mu nebude s nevděkem setkávati. A při hojném účastenství na tomto politickém listu,

o jehož rozšíření se nám bude starati, lze se nadíti, že týdeník vzroste v denník jakož že i kněžím i neknežím bude moci úplně vyhověti.

K. H.

Z Polsky 28. dubna 1869.

(Časopisy kat. slov. — Kongresovka. — Rus. — Halič.)

V církevních časopisech slovanských panuje věru podivné sobectví; jedni zajisté nejen že nečerpají ze zpráv od druhých podávaných, ba ani se nestarají o to, vychází-li kde a jaký katol. časopis slovanský. O jiném pomlčím; připomenu však jen to, že náš „Tygodnik katolicki“ nečítá Vašeho „Blahověsta“, jakož že i „Blahověst“ nekořistí z velmi krásných a důležitých dopisů Tygod. z Říma, jenž nejvíce o krajích od Moskvy utištěných jednají. — („Tygodnik“ sám přerušil vzájemnost, an přestal posílati list na záměnu. Red. Bl.)

V Kongresovce jest ústisk pořad větší v každém ohledu. Moskevští civilisatoři unavují se takřka v hubení všeho, co jest polské a katolické. Rušit střední školy, jiné pak přetvořují a mění tak — až se v nich neučí. Zatemnění mladšího pokolení, zkažení a utopení ho v kalu neřestí: to jest cíl pokrokářů plůnočních. O učení a vychování mládeže po tak zvaných universitách hrůza jesti mluvití ba i mysliti. O školách pak národních lépe bude, pomlčím-li. Pukát tu srdce při pohledu na tolik tisíců mládeže sváděné od sprostých, hrubých neuků ruských, neb což mnohem horší jest, od zaprodaných vrahů našim Poláků! — Kostely velmi mnohé jsou spustlé, lid omámen. Moskevští popové lisají se k němu, kdež to jen možná, namlouvají ho k opuštění katol. víry, slibující mu církvi milost a lásku, lesy a zahrady, a okazující mu lesklé rubly. Kněží pak katoličtí, ač jsou-li zde ještě jací, nemohou se ozvati k obraně právě víry otců svých, aneb nechtějí jsouce zaraženi strachem před kibitkou*) aneb též už zmámeni carismem samým. Osvět jich Bože!

Mezi Poláky nebylo ovšem nikdy jednoty a svornosti. Následkem domácí nesvornosti klesla mocná Polska, a nedostatkem jednomyslnosti řítí se dokona. Vizte! Biskup Popel neposlal delegata do kollegia Petrohradského, a že toliko sám se opřel ukazu císařskému, šel na Sibiř, čemuž by zajisté byl nepodleh ani on ani ostatní biskupové, kdyby společně byli protestovali. Ale u nás neuradí se, nesjednotí se ani v

*) *Kibitka*, rus. vozík, v němž zavází se odsouzení na Sibiř. Red,

případech nejvážnějších. Každý tu jest zůstaven sám sobě a radě těch, kteří jej právě obklopují. Tu na celo neznají oné svaté zásady: „viribus unitis“ a „concordia res parvae crescunt,“ začož ovšem shledávají, jak „discordia magna dilabuntur.“ — Biskup Popel neposlal delegata, ale poslali je jiní. — A což pak diviti se jest Moskalu, že ukáral jednoho správce diecése za odeprání toho, co jiných 7 bylo učinilo? — Administrator varšavský Zwolinski a biskup augustovský Lubienski jsou pokornými sluby liberalů petrohradských. Biskup sandomírský, Juszyński, muž to starý a slabý, činí, co mu káže. A nebožtík Marszewski nerozpakoval se také dlouho nad věrným zachováváním carských ukazů. Za nimi a snad ještě před nimi šel Sosnowski, administrator dvou diecésí, lubelské a podleské, poslav do Petrohradu kněze Sokolovského, by taktéž zasedal v tamnějším kolegiu schismaticko-katolickém. Avšak hlas svědomí nedovolil delegatu tomu mlčeti, přisvědčovati a podpisovati ustanovení synody sv. víře naší katolické nepřátelských, domáhali se hlas ten svědomí práv svých, potupili víru už samým uznáním jakési synody schismatické, jež by rozhodovati měla u věcech ryze katolických. Proto též Sokolowski srozuměv dobře všem nástrahám těm, odvážil se v pravém světle představití je svému představenému, Sosnowskému, kterýž poznáv bludnou, na kterouž byl vešel, cestu, odvolal ihned Sokolowského. Potom ovšem chtěje ujíti kubitce, utekl do Haliče, napsav před tím Muchanovu, správci vyznání zahraničních (ne státních, ale trpečných toliko, ku kterýmž se nyní katolictví v Polsce počítá) dlouhý list, v kterémž mu vyčítá všechny útisky, jichž se dopustil na svobodě svědomí a starodávných právech církve katolické od předešlých časů přízných. — Totéž učinil i biskup Lubienski, jak jsem četl v Tyg. kat. č. 16. — List ten otiskla Gazeta Narodowa lwovská, Tygodnik poznanski, a za nimi mnohé denníky německé a francouzské, ale vaše Noviny zajatě sbíráním podpisů na adresu purkmistrovi Kostnickému zajisté že ho ani nečetli, a tak nevíte o události vážné, jež se stala v církvi katolicko-polské, ničehož. Čtete a píšete nejednou o pronásledování křesťanů Japonských, proč byste medle neměli věděti ničeho o polských? Či nejsme my (Poláci) Vám bližší i krví i místem než tam ti?

Gubernátoři a úředníci jim podržení dbají pilně na to, aby se všude mluvilo

rusky, i v úřadech i v krámech ba i v krémách. Žádost jakákoliv podaná od nejsprostšího vesničana, by i ozdoben byl velikým žlutým plechem na prsou za pokojné se chování po čas posledního povstání, v jazyku polském buď písemně neb ústně, nejen že žádného výsledku nemá, ale žadatel bývá nad to i ostře pokárán. — Katolík, dá-li dítě své pokřtiti knězi katolickému, musí zaplatiti 25 rublů stříbr. pokuty (chudší platí po 15, 10 a 5 r. s.); když však je zaneš k popu odštěpenci, dostane na vychování děvčete 25 r. s., na chlapce 50 r. s. Tak jest na Litvě. Kongresovka nebyla ještě hodnou shledána tak veliké milosti liberalné vlády rozkolnické.

Sěmaško — jak víte — zakončil carbojný život svůj a už počten jest mezi ruské svaté! Ke kanonizaci jest ovšem potřebí zázraků; víť to i Moskva. Nu, a což to není zázrak, obrátit na schismu (pomocí rublů a kozácké knuty) několik milionů nevěrných katolíků? Což to není div, vyhubiti tisíce katolických řeholnic, tovaryšek to nedávno zesnulé Matky Makriny, tak tvrdých a vzdorných, jako byla ona? Což to není patrný zázrak, když tělo nebožtíka se nekazí, nenahnívá až do čtvrtého dne (ale za tuhých mrazů, jak se opravdu se Sěmaškem stalo)? Vidíte, tak má protoje-rej Osip (Sěmaško) všelike vlastnosti a podmínky ke kanonizaci. A čeho se na konec nedostane, to doplatí dobrotivý cár z pokladu neobsáhlých zásluh předků svých: Ivana Hrozného, Kateřiny II., Mikuláše I. a svých vlastních. — Cojinde jest nemožné, u Moskalů všecko možné.

Vedle Osipa Sěmašky budou se bez pochyby na listině kanonizačné stkvíti i mnozí služilci carští, a mezi těmi zajisté i Bezak, gubernator kijowský. O! vždyť i on má podmínky svatosti stvrzené zázraky. O jednom se Vám jen zmíním. Ten zajisté vystačí za mnoho jiných vymáhaných v Římě. Pan Bezak — dobře pozor dejte — dostal najednou za věrné služby své 5000 rb. s., potom pak v té míře, jakovou rostla horlivost jeho v uvádění svedených katolíků k schismě a přetvořování krve polské v krev ruskou, dostával od milostivého cáře dary po tisících rublů a jiné maličkosti. Při tom ovšem žil hojně a skvostně, přijímal hosti po císařsku, na častých bálech u něho opíjeli se houfy důstojníků a úředníků na smrt, ale nemysleťe sobě, že kořalkou, Bůh zachraň! — šampaňským po 5 rubl. láhev. — Nad to platil p. Bezak často měněným dulcine-lám po 3.000 rbl. a ještě jim dával malé

dvory na venkově a veliké domy v městech — a přece, nastojte! po smrti jeho nalezeno 3,000.000 (tři miliony!) rublů v stř. a zajisté za ještě jednou tolik, ne-li za více jmění nemovitého, zlatých klenotů, povozů, koní atd. Což to není zázrak? — Zajisté. A proto také p. Bezak co nevidět bude na schismatických oltářích. —

Ale dosti už o tomto mongolsko-tatarském řádění. Obratměz se nyní k Haliči. (Dokončení budoucně.)

KRONIKA.

Z Prahy. Slavnost sv. Jana Nepom. muč. a hlavního patrona království Českého, koná se tímto pořádkem: Zítřa o slavnosti bude u hrobu sv. Jana první mše sv. v 5 hod., v 6 h. mše sv. s českou pobožností, v 7. hod. zpívaná ranní, pak tiché mše sv. Od 6 h. z rána bude se zpovídati po celý den, jakož i v pondělí. Poněvadž za příčinou opravy stoličného chrámu sv.-Vítského hlavní loď posud jest uzavřena, bude letos opět u *Všech Svatých* o 1/2 9. německé a v 10 h. české kázání, načež tamtéž v 11 h. J. Emin. nejd. p. kardinal sloužiti bude pontifikální mši sv., po kteréž udělí apoštolské požehnání spojené s plnomocnými odpustky pro všechny přítomné, kdož svátost pokání a nejsv. Svátost oltární hodně přijali. Odpoledne bude o půl 4. hod. po slavných nešporách české kázání u sv. Jiří a německé u *Všech Svatých*. O 4 hod. povede se uvnitř chrámu sv.-Vítského slavný průvod s nejsv. Svátostí k hrobu sv. Jana, kdež uděleno bude požehnání. U téhož hrobu budou pak od půl 5. české zpěvy, a v 5 hodin české litanie a sv. požehnání, pak líbání sv. ostatků, konečně v 7 h. pobožnost německá. V pondělí 17. t. m. budou u hrobu sv. Jana mše sv. opět od 5 h. z rána do poledne; mše sv. v 6 hod. s českou pobožností bude se konati po celý oktav; o 1/2 8 h. bude tam sloužiti mši sv. J. Emin. nejd. p. kardinal. O velké v 11 h. u *Všech Svatých* bude sbírka na dostavění chrámu sv. Víta. U hrobu sv. Jana budou odpoledne v 5 h. české zpěvy, v 6 h. litanie a modlitby české, pak sv. požehnání a líbání ostatků sv. Jana, v 7 h. též pobožnost v řeči německé. Obě tyto večerní pobožnosti konati budou po *celý oktav* pp. kanoovníci. Dne 23. v poslední den oktavu bude sloužena mše sv. za dobrodince velechrámu sv.-Vítského a za údy jednoty k dostavění téhož chrámu. Žádušní mše sv. za zemřelé údy Dědictví sv.-Janského byla sloužena 13. t. m. a za † kněze Ant. Hanikýře, zakladatele téhož Dědictví, 14. t. m. u *Všech*

Svatých vždy o půl 9 h. ráno. — Na *mostě* u sochy sv. Jana Nep. koná se večerní pobožnost jazykem českým v 7 h., něm. pak v 8 h. Dnes, zítřa, v pondělí a v poslední den oktavu (23. května) budou ji odbývati pp. kanovníci pod infulou, v ostatní dny farní duchovenstvo od sv. Tomáše. — Na sv.-*Václavském náměstí* slaví se oktav sv. Jana Nep. u sochy téhož světce v 8 h. večerní pobožností, kterouž odbývají pp. kaplani od sv. Jindřicha. — U sochy sv. Jana na sv.-*Janském náměstí* koná se v 8 h. več. pobožnost po celý oktav p. farářem od Sv. Ducha. — V kostele sv. Jana Nep. na *Skalce* slaví se pouf tímto způsobem: O slavnosti sv. Jana Nep. bude v 7 h. ranní mše sv., v 10 h. kázání české, v 11 h. zpívaná mše sv., odpoledne o 4. hod. kázání německé, v 5 h. nešpory. Po celý oktav bude v 7. h. tichá, v 10 h. zpívaná mše sv., a ve 4 hod. odp. požehnání. — Osmidenní pobožnost k sv. Janu Nep. koná se též u sochy téhož světce na *Pohořelci* každodenně večer v 8 hod. a sice v předvečer, v den a pak v oktav slavnosti při *osvětlení* celého náměstí; Pohořeleckého. Pobožnost tu koná farní duchovenstvo Strahovské a výlohy na okrášlení a osvětlení sochy, jakož i za hudbu zapravují se z dobrovolných příspěvků. Po ukončení celé pobožnosti slouží se pak na Strahově mše sv. za všechny cítěle sv. Jana Nepom.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 16—19. května u sv. Salvatora v semináři, od 20—23. u sv. Petra na Poříčí, od 24—27. u sv. Jiljí u Dominikánů.

— Spolek „k stálému klanění se nejsv. Svátosti a k ozdobování chudých chrámů“ zařídil letos opět *výstavu rouch bohoslužebných* v ústavu šlechticů na Hradčanech. Vystaveno tam 60 mešních rouch, 16 pluviálů a mnoho jiných paramentů a potřeb chrámových. Výstava otevřena jest do 20. t. m. vždy od 9—6 hod. Vstupné se nežádá, dárky však pro chudé kostely vděčně se přijímají. Spolek čítá již 1600 údů.

Ze Záhřebu. Dne 11. května zesnul v Pánu J. Em. kardinal-arcibiskup Záhřebský *Jiří Haulík z Varallya*. Narozen dne 20. dubna 1788 v Trnavě co syn úředníka hospodářského, pobyl krátký čas co praktikant na statech arcibiskupa Ostrihomského, načež konal v Trnavě, Ostrihomě a Vídní (v Pazmaneum r. 1806) svá studia; r. 1811 byl vysvěcen na kněžství, r. 1819 povýšen za doktora bohosloví, 1820 stal se tajemníkem kardinala, primasa Rudnaye; 1830 jmenován jest radou uherského místodržitelství a titulárním biskupem, později

dvorním radou při uherské kanceláři dvorní, 1832 stal se velkoproboštem a 1837 biskupem, 1853 Záhřebským arcibiskupem a 1856 korunním kardinálem. Každodenně udílel chudým hojné almužny; ku konci každého roku dával sepsati jména všech, jenž na statecích arcibiskupských přebývající nouzi trpěli, a udílel jim hojné podpory na penězích i na obilí. Mnozí studující dostávali od arcibiskupa buď stravu neb peněžitě dary měsíční; desíti chorvátským a dvěma maďarským studentům udílel každoročně stipendia po 200 zl. Nákladem 150.000 zl. zařídil špitál Milosrdných sester a opatrovnu dítek a školu, kdež 800 dítek obojího pohlaví se vychovává. Roku 1852 vystavěl na své útraty rozsáhlou školu pro chlapce. Zvláštní nadací založil pro dítky a snoubence, jenž se mravopověstností svou vyznamenávají. Roku 1858 založil zvláštní fond 50.000 zl. ku podpoře chudých vdov Záhřebské diecése. Roku 1861 za příležitosti svého jubilea kněžského daroval 80.000 zl. ku podpoře chudých ve větších některých městech arcibiskupství svého. Metropolitní chrám v Záhřebě na svoje útraty dal skvostně opravit a ozdobit, v presbytáři zřídil patero oken s krásnými malbami, nový hlavní oltář ve slohu gothickém a velkolepé varhany. Chrám v Sandarhaza (v Banátě), jež předchůdce jeho, biskup Alagovich, započal, dal kard. Haulík dostavěti a mimo to založil kolonii, 186 domů v Haulík-Falva a vystavěl tam kostel s krásnou bání. Rozsáhlé a krásné sady Jurjaves řečené nedaleko Záhřeba nákladem 150000 zl. založil sám arcibiskup; nejnověji věnoval 10000 zl. ku zřízení akademie jihoslovanské. Na vzdor těmto neupíratelným jeho zásluhám byl Haulík co biskup r. 1849 od Košuta prohlášen za velezrádce a biskupské statky v Uhrách ležící skonfiskovány.

Z Číny. V čínské obci Yeou-yang-tchion byl dne 2. ledna t. r. v příbytku svém zavražděn francouzský misionář kněz Rigaud; od mrtvého těla uřízli vražedníci hlavu, ruce i nohy. Mimo dva seminaristy bylo ještě bezmála 100 křesťanů katolických zavražděno a příbytek misionářův ohněm zničen. Roku 1865 na téměř místě utrpěl mučenickou smrt jiný misionář francouzský, kněz Mabileau.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

p. Jos. Stock, jubil. kněz, býv. farář Naho-

řetický, na odpoč. v Praze dne 5. května (nar. v Praze 13. srp. 1785, vysv. 21. srp. 1808);

p. Filip Fr. Vobořil, admin. fary v Třeboraticích, 11. května (nar. v Mirovicích 29. břez. 1824, vysv. 29. července 1849) dopisoval „Blah.“, poslední dopis jeho viz v č. 9. na str. 141.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

p. Jos. Mottl, admin. za faráře v Nelahozevsi.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

p. Frant. Jezbera, kněz na odpoč. v Přelouči, dne 14. dubna (nar. 5. pros. 1826 v Přelouči, vysv. 25. července 1852);

p. Matouš Mach, kněz ř. kapuc. v Chrudími, dne 27. dubna (nar. 21. ledna 1805 v Lipovce, vysv. 6. srpna 1834);

p. Em. Unzeitig, býv. katech. na hl. a podrealní škole, kněz na odpoč. v Poličce, dne 1. května (nar. v České Třebové 1. pros. 1804, vysv. 5. srpna 1830).

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

p. Jos. Sychrovský, administr. za faráře ve Rtyni;

p. Josef Jezdinský, kaplan z Hořeňovsi do Chotěborek;

p. Václav Zaleský, koop. v Ždírci, za admin. do Nížkova;

p. Karel Vosyka, kapl. v Nížkově, za koop. do Ždírci (Seelenz);

p. Jan Klínkáček, kapl. v N. Brodě, za adm. in spir. do Krásné Hory;

p. Ant. Valenta, vikarista při kathedr. chr. v Hradci Králové, za kaplana do Jaroměře.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou.

p. Mich. Sturani, kapl. z Volar do Vimberku;
P. Gustav Obersinner, ř. premonst. za kapl. v Frimburkn.

Uprázdnená místa:

Místo kuráta při kathedr. chrámu v Budějovicích do 1. června.

Tábor, děkanství patron. městské obce, do 8. června.

V biskupství Litoměřickém.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

p. Jos. Klein, far. v Lovosicích, za děkana v Postoloprtech.

Do Budějovic. Ve prospěch chrámu sv. Václava v Bud. uvolují se z lásky sloužiti mše sv. v. pp.: Fr. Vomačka, farář v Potěchách 10, Jan Chvála, kaplan tamtéž 30, Vilém Helvich, kaplan ve Skutči 30.

P. E. B. v T.: Předplacení na tento ročník (od č. 1. r. 1869) posud se přijímá, lonský nesmí se vydávati pro zakázaná 3 čísla.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
nari čisto 190—I.

Expedice:
v katol. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedošlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

KLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupectvů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč. 3 zl. — kr
půlroč.: 1 zl. 55 kr

Předplacení s tvrt-
le t ní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Na den Božího Těla.

O nejsv. Svátosti Oltární.

(Řeč bisk. Ant. Slomška.)

Ježíš slíbil zástupům
tělo a krev svou.
(Jan 6, 56—59.)

Nejvzácnější drahý kámen nazemi jest věrný přítel, kterýž v úzkosti rád pomůže, a v potřebě ochotně přispěje. Lepší ale nad vše drahé kovy jest upřímná láska dobrého přítele, jížto přítel příteli dá všechno, co sám má, by mu jenom pomohl. — Takového pak přítele máme i my všickni; sláviťme právě dnes obzvláštní památku nevymluvné lásky jeho a v dnešním sv. evangeliu čteme veliké jeho zaslíbení. On zajišťe, netoliko že na kříži za nás život položit, nýbrž dosud, bez ustání, dává nám on tělo své a krev svou za pokrm duší našich.

I.

Člověk není živ toliko tělesným chlebem, ježž mu země rodí; potřebujeť i duše jeho pokrmu, ale svět jí ho dáti nemůže. Proto přišel na tento svět sám Syn Boží a přinesl duši pokrm, kterýž jí živí k životu věčnému. — Když Ježíš na poušti pěti ječnými chleby a dvěma rybičkami více než 5000 lidí byl nasýtil, chtěli jsou jej i násilím učiniti králem. Ježíš však, král nebeský, nedbaje pozemské koruny královské, zmizel s očí jejich. — Učenici jeho přeplovili se z pouště po moři Genesaretském do města Kafarnaum, Ježíš pak jda po moři jakoby po suchu kráčel, přišel za nimi. Zástupové pak, ježž byl Ježíš tak divně nasýtil, hledali ho, až ho našli v Kafarnaum. A když opět s plesáním se k němu hrnuli, oslovil je Ježíš řka: „Hledáte mne, ale ne pro učení mé, nýbrž proto, že jste tak zázračně nasyceni byli. Víceť o tělo než o duši svou pečujete. Snažtež se však více

o pokrm duševní, kterýž nezhyne, ale kterýž zůstává k životu věčnému.“ (Jan 6, 26—27).

V. 56—57. Žádostivi jsouce podivného toho chleba, o kterém jim J. pravil, dí tedy k němu: „Pane, dávejž nám vždycky chleba ten.“ Na to ovšem poučil jich J., že chtějí-li chleba toho požívat, prvé věřiti jim jest v něho, Syna Božího, pak že on sám sebe nám za pokrm duší našich dá, řka jim: „Jáť jsem chleba živý, kterýž jsem s nebe sstoupil. Bude-li kdo jísti z chleba tohoto, živ bude na věky. (Jan 6, 51.) Nebo tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj (byť se vám i nezdálo, neboť nevidíte duše, kteréžto za pokrm bude). Jakož pak se tělesný pokrm a nápoj s tělem pojí a v lidské tělo se mění, tak spojíť se i já duchovně s tím, kdož jí mé tělo a pije mou krev, onť bude přebývat ve mně a já v něm, a živ budu s ním na věky.“ — Hodným zajišťe sv. přijímáním vcházi s námi J. v příbuzenství. (Sv. Cyrill.)

V. 58—59. Pramen všeho dobrého jest Bůh. Bez Boha jest všude jen smrt a hniloba. Hříchem oddělil se člověk od Boha, a ovšem pro hřích i na duši umřel. Takť stalo se všechněm lidem. „Dvoje zlé učinil lid můj: mne opustili, studnici vody živé a kopali si cisterny, cisterny rozpukané, kteréž nemohou držeti vody.“ (Jer. 2, 13.) Těmi slovy chce po našem zdání říci, že se člověku bez Boha právě tak děje, jako by studnici vody živé opustiv ze smrduté kalužiny píti počal. — Však Syn Boží smíloval se nad ubohým lidstvem, ježž v smrtelných tmách zahynutí se potácelo, a zlásky k němu se vtěliv přinesl opět nový duchovní život na tento svět, by veškeré pokolení lidské spojivši se s ním na novo zase ožilo. „Jako mne poslal živý Otec,“ praví Ježíš, „on stvořitel všech věcí, od něhožto vše život má, co tu kráčí neb se pla-

zí; tak i já živ jsem pro Otce, a jako on tak i já původ života mám v sobě: nebo já a Otec jedno jsme (jedné přirozenosti), a všechno, což jeho jest, jest i mé. Kdož tedy mne hodně bude požívati, živ pro mne bude na věky.“ — Obnovování duchovního života našeho jesti tudíž sv. přijímání, v němžto se s Spasitelem svým spojujeme přijímající ho v nejsv. Svátosti Oltární. Proto modlí se kněz podávaje nám, řka: „Tělo Pána našeho J. K. zachovejž duši tvou k životu věčnému.“

V. 59. Chléb, kterýž zrostl z země, živí toliko na čas člověka, a pak se opět v zemi obrátí. Proto i tělo naše, jež ho požívá, musí umřítí, jakož každodenně vídáme. — Tak jsou jedli otcové israelští na poušti mannu (sladkou krmí, jako z mouky a medu), kteráž jim po 40 let každé jitro co bílý sníh padala. Ale i ten pokrm byl s pod nebe, a proto i oni, jedše jej, zemřeli. Ježíšovo nejsv. tělo ale není ze země, jako chléb náš vezdejší, ani ne s pod nebe, jako byla manna, nýbrž ze samého jest ono nebe. S nebe zajisté sstoupil Pán Ježíš dát pokrmu duším našim a přerodit nás pro život věčný. Proto nazývá se chlebem, kterýž s nebe sstoupil, aby každý, kdož chléb ten hodně jísti bude, živ byl na věky. Jakž medle mohl by umřítí ten, táže se sv. Ambrož, jenž chléb věčného života hodně přijímá?

II.

1. Co Ježíš v dnešním sv. evangeliu přislíbil, to *splnil jest* o rok později při *poslední večeři*. Louče se s milými učeníky svými, vzal chléb a víno v sv. ruce své a požehnav obého proměnil chléb v tělo své a víno v krev svou a dal učeníkům požívati. *Totéž pak i apoštolům svým činiti a obnovovati rozkázal*, řka jim: „To číňte na mou památku.“ — Tak ustanovil nejsv. Svátost Oltární.

2. *Po rozkazu Ježíšově se totéž koná při každé mši sv.* Na Ježíšova slova všemocná, jakmile je posvěcený kněz vysloví, promění se zajisté chléb v živé tělo a víno v nejsv. pravou krev Kristovu. „Před posvěcením chléb toliko byl; když však pronesena byla slova Kristova, již jest tělo Kristovo. Před slovy Kristovými v kalichu toliko víno bylo a voda, jakmile však vyrčena byla slova Páně, již v pravou krev jeho se změnilo.“ Sv. Ambrož. — Divné ovšem jesti to, ale pravdivé, co tu J. všemohoucí, jenž jest věčná pravda, pravil, a co sv. katol. církev, ježto jest sloup pravdy, věriti nás učí.

3. Jako jsou přijali učenci při poslední večeři z nejsv. rukou Ježíšových pravé a živé tělo a krev jeho, tak *přijímáme i my, kolikrátkoli k stolu Páně přistupujeme, Ježíše ve způsobě chleba (tělní i vína) jakožto Boha i člověka, s duší, krví i tělem*. Onť pojí se s námi a dává duši život věčný, jakož nás sám ujišťuje, an dí: „Tělo mé právě jest pokrm, a krev má právě jest nápoj; kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm.“ (Jan 6, 56. 57.) Mohu říci, praví sv. Augustín, že Bůh, ač jest všemohoucí, více nám dáti nemohl, ač jest nejvyšší moudrý, více nám dáti nevěděl, ač jest nejbohatší, více nám dáti neměl. — Jestí to zajisté večere největší lásky Boží.

4. *Živou pak památku této převelíké milosti a lásky Kristovy koná právě dnes církev svatá*, a právě proto staví nám před oči v dnešním sv. evangeliu ono zaslíbení Ježíšovo, bychom hluboké tajemství nejsv. Svátosti Oltární hodně poznali a dostojně se mu klaněli — však netoliko dnes při krásném tom průvodu, nýbrž i po celý život náš. — Již tedy vtiskni sobě, věrný kř., v yděčné srdce svoje z dnešního sv. evangelia obzvláště *tyto dvě pravdy* a po celý život svůj jich buď pamětliv:

I. Ježíš milý náš Spasitel jest v nejsv. Svátosti Oltární jakožto pravý Bůh a člověk, s duší, krví i tělem svým přítomen: klaněmež se mu tedy i v kostele před oltářem, i mimo kostel, kolikrátkoli nejsv. Tělo jeho kolem nás se nese.

II. J. zůstaviv se nám z lásky k nám za pokrm duševní, dává se nám požívati při každém sv. přijímání; přijímejmež jej tedy často a hodně, aby On přebýval v nás a my v Ném, abychom tak živi byli na věky.

Tyto dvě pravdy zahrnují v sobě zázračné tajemství nejsv. Svátosti Olt. a ukazují nám též povinnosti, ježto k nejsv. Tělu Páně máme.

III.

1. *Přítel louče se s přítelem dává mu jednu neb druhou věc na památku*, by na něho nezapomněl, dokavadž památku chová u sebe. Takť i Ježíš, louče se z tohoto světa, zanechal nám nejsv. Tělo své a krev svou nejdražší na památku neskončené lásky své, bychom i my nikdy nezapomínali, kterak nás miloval On, jenž i život svůj za nás položil, jenž neustále s námi přebývá v nejsv. Svátosti Olt. nám požívati se dává, by on s námi a my s ním spojení věčně živi byli. Ó, kéž bychom poznali, kř. d., jak nás laskavý J. miluje, že v nás přeby-

vati sobě žádá, že se nám v nejsv. Svátosti Olt. požívati dává! Kéž bychom pocítili, co to jest s Ježíšem, Synem Božím, živu býti! Zajisté, že by se nám roznítla srdce vroucí láskou k němu. A právě dnes konáme slavnou památku té převelické lásky jeho.

2. *Mají-li věrní poddaní jedné domoviny krále svého neb císaře u sebe*, oj, s jakouto radostí se všickni přičinují, by jemu hodnou čest prokázali a seč jsou, skvostné dary mu přinášeli. Celý kraj, celá země rozzvučí se na oslavu milého panovníka. Však i my máme dnes u sebe nebeského krále svého, jenž nás všechněch navštívit si žádá. Nechť tedy zmizí dnes všeliký smutek mezi námi, nechť rozléhá se zevšad veliké, upřímné plesání, nechť se i hodná chvála činí tomu, jenž jediný hoden jest všeliké cti a slávy! Nahraďmež dnes, co jsme po celý rok, ach, ne dosti hodně jej velebíce zameškali, vzdávejmež jemu dnes tím větší čest a chválu, čím víc jemu nevěrci a křivověrci úkoří v svátosti té činíti usilují. Proto zajisté světí sv. máti naše církev katolická dnešní slavnost, proto nazývá obzvláštní ten průvod vítězoslavný.

3. Již od prvního zábřesku rozléhá se po veškerém světě *střelby hluk*, probouzeje křesťanské duše ze spaní, aby sly, jako panny v evangelium, vstříc nebeskému ženichu svému. *Zvuční zvonové* povznášejí radostné své písně dnes upřímo k nebi, k domu Otcovu, kde nám nebeský náš ženich chystá hody svatební. *Svatá pak máti katol. církev* vede v průvodu věrné křesťany, své milé dítky, by poznal každý, že jsme všickni bratří a sestry Ježíše Krista, po němž toužíme a v němž že na věky spasení budeme čáku svou skládáme. Nebo jeden chleb, jedno tělo jsme my všickni, byť nás sebe více bylo, kteříž jednoho chleba účastni jsme. (I. Kor. 10, 17.)

4. *Všeliká duše jest člověku to, co jest sv. máti katol. církev celému světu: nevěsta Ježíše, Spasitele svého.* Všeliká duše tedy vyprav dnes hodnou jemu svatbu. — Jaké medle veselí svatební chceš dnes, duše má! hodně ženichu svému vystrojiti? — Ach, rozžij jemu živé víry jasné světlo, a klaň se mu, živému Bohu a člověku v nejsv. Svátosti Olt. přítomnému. Rozněť na oltáři srdce svého horoucí plamen vroucí lásky, a klad naň vonné kadidlo dobrých skutků. Ověňči se jako nevěsta jeho lepými růžemi svatých ctností, a chvátež jemu často hodně připravena pevnou důvěrou vstříc v sv. přijímání. Pospávej jemu všechny cesty svého života kvítím nevinných radostí, následuj

ho po stezce pobožnosti jako dnes v milokrásném průvodu, by šťastně dojíti s ním mohla do Otcova domu věčných hodů svatebních, kdež chválíc jej se všemi vyvolenými požívati ho budeš tváří v tvář po všechny věky. Amen.

Ze slovin. př. A. Mužík.

Rozjímání o světě větším.

Ze spisu kard. Bellarmina.

Hlava III.

Ač jakkoli podivuhodná jest hojnost stvořených věcí a mnohonásobnou jednoho Boha dokonalost postihuje: přec mnohem podivnější jest těch věcí rozmanitost, ježto v onéno mnohonásobnosti se spatřuje a snáz k poznávání Boha vede: neboť není obtížno, jedinou pečetí mnoho podob ovšem stejných vytisknouti, ani tímž tiskem nesčíslných písmen vytlačiti, ale podoby neskonálním téměř způsobem jiné a jiné činiti, jakož Bůh byl při stvoření těch věcí vyvedl, toť na prsto božský jest čin a obdivu hoden. Opomenut druhy a jednotníky těch věcí, ježto jak víme, jsou na nejvyš rozmanité a různé. Vsamých jednotnicích rostlin, stromů, květin, plodin, jaká to rozdílnost podoby, barvy, vůně, chutě, nerůznější-li se způsoby takměř nekonečnými? zdaž totéž také u živočichů viděti? a co teprv o lidech povím, ježto u vojště nejčtetnější ledva najdou se dva lidé sobě ve všem podobní. Což zároveň se shledává u hvězd a andělů: neb i *hvězda od hvězdy se rozeznává na jasnost*, jak Apoštol doznává v listu ku Kor. (15.) a sv. Tomáš tvrdí, že andělé, jakkoli čtetnější jsou než hmotné předměty, přec všichni se mezi sebou netoliko jednotným počtem, nýbrž i zvláštní podobou rozeznávají. —

Povznes tedy, milá duše má, oči myslí své k Bohu, v němž se nacházejí základy všech věcí a odkud jako z zřídla nesmírné plodnosti ona téměř nekonečná rozmanitost se vyprýstila. Neboť nebyl by mohl Bůh těch nepočtených podob věcí v stvořených předmětech otisknouti, kdyby v lůně své bytosti příčiny jich a to měrou nejskvělejší a nejvyšší nedržel. Slušně tedy volá Apoštol: „*Ó hlubokosti bohatství, moudrosti i vědomosti Boží!*“ (Řím. 11.) Neboť věru studně jest nesmírné hlubokosti, v níž se kryjí poklady bohatství, moudrosti i vědomosti, jenž byla s to tak velikou věcí rozmanitost zploditi. Právě také sv. František, světlem Božím osvěcen jsa pověděl Pánu: „*Bůh můj a mé všecko*“; protože rozličné dobré věci, ježto

v stvořených věcech se nacházejí po různu aneb po částích, v jednom Bohu na způsob mnohem lepší a vyšší nalezájí se pohromadě. Ale řekneš, duše: Toto vše arci pravdě se podobá, ale co dobrého ve tvorech vidíme očima, tapáme rukama, okoušíme ústy, v skutku jich držíme a užíváme jich: anto Boha nezříme, nedotýkáme se, aniž okoušíme, aniž držíme, ba ledva myslí co předmět nejdál postavený pochopujeme: proto není se co tomu diviti, když stvořené věci nás více vábí než Bůh. Ač rozjaří-li se v tobě víra a ta-li na stráží, nelze tobě, duše má, upíratí, že po tomto živobytí, ježto co stín prchá, setrváš-li ve víře, naději a lásce, uziříš sama jistě a jasně, jaký jest sám v sobě, Boha a jej užívati budeš a užívající jej mnohem lépe a vroucněji než stvořených věcí bys nyní okoušela. Poslyš Pána samého: „*Blahoslavení čistého srdce: neb oni Boha viděti budou.*“ Poslyš apoštola Pavla: „*Vidíme nyní skrz zrcadlo v podobnosti, ale tehdyž tváří v tvář.*“ Poslyš sv. Jana: „*Podobni jemu budeme, protože uziříme jej, jaký jest.*“

Potom prosím tě, jak veliká část toho světa tobě náleží? zajisté ani celý svět ani prostřední část aneb třetí aneb čtvrtá, alebrž sotva malá částéčka tobě připadla; a tu po krátkém čase, chtěc nechtíc, opustiti musíš: ale Boha, v němž všecko jest, budeš míti celého a na věky jej podržíš; neboť *Bůh všecko ve všech Svätých a blažených bude bez konce.* Onť bude tobě život, pokrm, oděv, dům, čest a sláva, bohatství a rozkoš i všecko. Nad to pomni, že Bůh tvůj příjemný a tichý nevelí, abys dokud na světě pohostinu jsi, vzdala se útěchy tvorů na prasto: naopak, aby tobě sloužili, všecko působil; nýbrž to velí, abys jich užíval *mírně, střídavě, zdrženlivě* a sdílel se vesele s nuznými a aby oni nevládli tebou, nýbrž ty vládl jimi a jich upotřebovaje získal si Boha. Pročež co nejhorlivěji rozvažuj, neprospívá-li tobě více, v tomto životě na stvořených věcech nedostatek míti, pokud potřebné jsou, a na onom světě Stvořitele samého, v němž, jakž praveno, všecko se uzavírá, na věky užívati; aneb zdaž v tomto životě u vyhledávání pozemských věcí největší nouzi trpěti a nikdy jich dost se nasytiti a na onom světě všech dobrých časných věcí najednou postrádati a k věčným dobrým nikdy nepřijíti. Pomni dále, že Bůh nebývá nikdy tak daleko od svých ctitelů, anto i v tomto životě jim udílí hojných slastí a to větších, než jakých světomilové ve věcech stvořených nalezájí.

Neboť nepravě psánost: „*Byl jsem pamětliv Boha a obradoval jsem se,*“ a: „*Raduj se v Pánu a dít tobě, oč žádá srdce tvé*“ (Ž. 36.) a „*Já pak radovati se budu v Pánu,*“ a: „*Potěš duši sluhy svého; nebo k tobě, Pane, pozdvihl jsem duši svou.*“ Ale at již opomenu všeho jiného, anto Apoštol praví: „*Naplněn jsem potěšením, mám hojnou radost ve všelikém soužení,*“ (II. Kor. 7.) zajisté neznačí tolik, co že vzniká ze soužení potěšení, a ze zármutku radost: neb nevývádi hloží hroznů, ani trní fíků; nýbrž znamená, že Bůh svým přátelům k zmírnění soužení vlívá tak čistých, skvělých a trvalých potěšení, tak že s nimi nikterak v porovnání vejíti nemohou slasti vezdejší. I budiž tedy, duše má, toto pevně přesvědčení tvé: „*Kdo najde Boha, našel všecko: kdo však ztratí Boha, vše ztratil.*“ (Dokončení.)

K slavnosti Božího Těla.

V kostele před Nejsvětějším do své modlitby zabrána klečí v němém zanícení řeholnice Juliana.

A tu, v jasném ve vidění klenby chrámu ustupují, jemné, archandělské zpěvy k panně zbožné zaletují.

Zří tu v dáli dlouhý průvod kráčetí při zvonů znění, duch pak panny raduje se u blaživém vytržení.

Sluha Páně v sboru slavném, v roucho oděn nejskvělejší v rukou drží s uctivosti Tělo Páně Nejsvětější.

Anděl mu přisluhuje, anděl se Bohu klaní, vznešené Mu svaté písně propěvují bez přestání.

Minul průvod, a tu opět panna s nebes hlas slyšela: „*Tak nechť ctí mne svět křesťanský slavností Božího Těla.*“

Leta rychle uplynula do věčnosti v proudu času, Panna slavnost zaváděla, poslušna Božího hlasu.

Vzpírali se nevěrecové, marné však jich namahání; slabá dívka co nezmohla, zmohlo Boží pozhnání.

Mnohou sice krutou nesnáz
Církev svatá utrpěla,
slaviti však vždycky bude
slavný den Božího Těla. A. V.

Naproti.

Obrázek ze života od
Frant. Pravdy.

I.

V jistém městě českém bydlel starý zámečnický Hejda se svou starou manželkou Bětuškou, jak ji sám nejrádši nazýval, že to už z mladších let měl v obyčeji. Byl to veselý a pracovitý člověk, ten starý Hejda, nikdy ho nebylo vidět zahálet, od rána do večera stál v dílně, rozpaloval v ohni železo, otáčel je na kovadle, bouchal, klepal, piloval a při tom si zpíval. Ráno, když se byl chopil nástrojů, zpíval píseň pobožnou a doplňoval jí ranní modlitbu. Paní Bětuška vařila snídaní a také přizvukovala, někdy silnějším, někdy slabším hlasem, jak se jí to právě nahodilo. Pak spolu a se starou děvečkou Annou požili z jedné misy dobré polívky a zase se dali do práce. Zámečnický klepl a už mu z úst zase plynula píseň a nyní veselejší, již dozpíval, třebas by ho přichozí pětkrát, šestkrát byli vytrhli. Jak mile odbilo poledne a na věži se ozval zvon, nechal zámečnický zpěvu a práce, jak by uřízl, pomodlil se a byla-li manželka ve světnici, pomodlil se nahlas, dodělal, co měl v rukou, a sedl k obědu. I před jídlem a po jídle manželé Hejdovi pamatovali na modlitbu a v pátek odpoledne ve tři hodiny odříkavše pět otčenášů k uctění pěti ran Pána Krista, zpívali spolu „když jsem dost pracoval pro tebe, člověče“ a na to trvali v mlčení až do večera. Často je také bylo viděti v kostele, v neděli a ve svátek v něm ovšem nikdy nescházeli a ve všední den navštívil ho jeden nebo druhý, kdykoliv to dovoľoval čas a žádala duševní potřeba.

Zámečnický Hejda měl a vydělal si tolik, že se ženou a děvečkou mohl býti živ. Tovaryšů a učeníků už nedržel říkáje, že si v stáří miní odpočinouti a žeby už dobře nezastal povinnosti k nim. Chce mít pokoj, aby mohl lépe pečovati o duši, již Bůh snad brzy povolá k sobě, přibývá mu věku a nač má jsa stár mysliti než na smrt a na hrob. A také by rád ušetřil manželku, dost se s ním nalopotila a kdyby vzal víc lidí do domu, už by jim těžko posloužila. Děvečky už nenajme jiné než má, je u nich pět a třicet let, byla chůvou jeho dětí a zaslужuje, aby ji proti bídě a nouzi zaopatřili na

čas života. Ovšem nemají bohatství, z něhož by jí udělili, ale spolehají se na syna, jemuž odevzdají dům, že starou Annu přijme za dědictví a zajisté i druzí synové by ji podporovali, kdyby na ně došla řada.

Hejdovic mají syny čtyry, jsou řemeslníci a ten co se vyučil zámečnictví, bude po nich následovat na domě a trvá v práci ve světě. S ním tam je i truhlář a kožešník. Pekař v cizím městě se už udělal mistrem, je ženat a vede se mu dobře. I kožešník jim psal, že kde pracuje zamýšlí se usaditi, poněvadž tam mimo mistra, u něhož jest, jiných kožešníků není a ten je starý a sám si přeje, aby převzal jeho místo. Poslali mu křestní list a co víc potřeboval a nyní čekají, až jim výsledek všeho oznámí. Zámečnický s truhlářem by se už skoro mohli navrátiti, minulo devět let, co se rozloučili s otčinou, psali často, ale domů neběhali jako mnozí z městských synků, jenž sotva přes léto zůstali ve světě a na zimu vždy zase pospíchali k rodičům, aby zaháleli za teplými kamny. Ti nikde dlouho nevydrželi v práci, v ničem se nevyvíčili a přece už jsou mistry učinivše se jimi, aby nemuseli poslouchat a přičinit se, co se na nich ovšem žádalo, dokud nebyli samostatnými, a náramně je mržovalo. Nyní dělají, co chtějí, mají manželky, dostali s nimi pomoc, sami také obdrželi podíly, šaty mají ze svobodných let, zjednali jim je ještě rodiče a než dojdou zásoby, nebude jim zle. Mnohý už ovšem doklepává, nemožná s uměním a pilností svou vystačiti. Ale to druhých neodstrašuje. Každý se má za moudřejšího, očekává lepší štěstí a že nikomu pečené holuby nelítají do úst, podlehe konečně nedostatkům, jako sto a tisíc jiných před ním. Vina leží na špatném vychování, na slabosti, nedbalosti, lhostejnosti rodičů a na nerozumu, jakýž ještě panuje v městě i ve vsi.

Zámečnický Hejda činil v tom ohledu pěknou výjimku. Synové jeho byli vedeni jinak než synové druhých měšťanů, od útlého mládí přivykali pracovitosti a na nikoho leč na sebe se nesměli spolehnouti. Otec nelitoval nákladu, aby se k budoucímu stavu dokonale připravili, dal je vycvičiti ve školách, hleděl na jejich vlohy, na chuť a náklonnost a když si podle toho vyvolili povolání, pomáhal jim všemožně, aby se v něm jak náleží utvrdili. On jich nedal k jiným leč k pořádným, spravedlivým a svědomitým mistrům, platil na ně, dokud se učili, přesvědčoval se o jejich chování, o pokroku, co dělali v řemesle, prodloužil čas

učení, jest-li dostatečně neprospěli a i co tovaryši pracovali tak dlouho ještě pod dohlídkou, až je mohl bez bázně a strachu propustiti do světa. Neuspořil-li si některý do té doby sám tolik, co potřeboval na cestu, zaopatřil ho otec šatstvem, prádlem, obuví a i penězi, aby měl do začátku a nemusel žebroti, kdyby hned práce nedostal. Mimo to se mu jednalo o dobrou pověst synů. Chtěl, aby mistrové viděli, že nejsou poběhlíci, lenoši, na čest nedbající holomci, že nemají rodičů, jenž by je holé a nahé do světa byli vystrčili, nýbrž že pocházejí z rodiny počestné, že sami také jsou počestní, pracovití, což je zajisté všem hodným mistrům doporučí.

Když Hejdvů syn, jak říkáme, na vandr se chystal, musel všecko co měl předložit otcí a matce. Otec prohlídl kabáty, spodky, vesty, boty a povolal krejčího a ševce, aby doplnili, co schází. Matka stříhala na košile a podvlékačky, šila s děvečkou Annou, pletla punčochy, obrubovala šátky, na všecko vyšívala jméno, ukazovala a nařizovala, jak se co skládá, udržuje bílé a čisté. Otec se staral i o vak, aby byl uhlazený, důkladný, pěkný, on nezapomněl ani na čepici na hlavu, ani na hůl do ruky, ani na kartáče a nože. Matka přidala mýdlo, nitě, jehly a kousek nového a starého plátna. Syn sám si připravil olůvko a péro, papír a kalamář, jenž byl rohový, všude se mohl zapichneti, zátkou se zacpával a svršek měl zašroubovaný, aby inkoust nevytekl. Psacích potřeb žádný mladý Hejda nenechal doma, když odcházel do světa, aby si mohl poznamenati, co kde uvidí důležitého. Zvlášť co se týkalo jejich řemesla, zapisovali pilně chtěje se v něm zdokonaliti, neboť právě z toho ohledu se vydávali na cesty. Konečně si s sebou brali i modlitební knihy, do těch jim matka a děvečka dávaly po obrázku, aby na ně pamatovali, otec jim na první list napsal nějakou průpověď a zavázal je, aby vždycky, když oko jejich na ni padne, povážili, co znamená a hleděli se podle ní zachovati.

V náboženství měli Hejdové hned z domova moudrý a pevný základ a sice základ, jenž se nevztahoval jen na rozum, nýbrž spočíval zvlášť v srdci. Domácí vzbuzovali v nich příkladem svým lásku k modlitbě a k službám Božím a že pobožnost a víra jejich byla upřímná a jevila se i v skutečném a v celém životě, zajisté se jim to u všech podařilo. Před odchodem do světa vodili je k zpovědi a k svatému přijímání. I otec býval s nimi a vzdával čest a chvá-

lu Bohu. Nejvíce ale službu tu jim prokazovala matka a bylo věru krásné, bylo svaté a pohnutlivé, co k nim při takové příležitosti mluvívala. Napomínajíc jich k bohabojnosti a ctivosti líčila zármutek, líčila bolest, co by měla, kdyby se jí ve světě pokazili spustivše se Boha a přichytivše se nepravosti a hříchu. Řekla jim, jak se mají před zlým zachrániti, radila, aby se modlili a bděli, slíbila, že se sama také bude modliti a modlila se, když byli pryč, za jednoho každého z nich, zpomínala na ně ve dne v noci, poroučela je Bohu. I Marii Rodičku Boží vzývala v modlitbách, aby jim u Ježíše Syna vyprosila štěstí a sice štěstí, jenž pochází z duše nábožné, nevinné, čisté. Uměla se tak vroucně, upřímně a srdečně obracet k Ní, že s Ní jako rozmlouvala, vylévajíc před ní lásku k dětem, lásku, jenž jim přeje, co u Ní naležná zastání a podpory a prospívá k věčnému spasení. Měla v knize modlitbu za miláčka na cestách a tu si hodná máti říkávala v neděli sedíc na pohovce, na níž sedávala se syny, když je měla doma. Bylo prosté, nelíčené, co v ní stálo, ale jí to přece pronikalo do duše a k svatým vzdechům a prosbám ji to zbuzovalo. Otec díval se na ni a poslouchal, když si ze svých starých knížek četla a často se obrátil, aby mu neviděla do očí na slzy, jenž ho nad tím polily, co na Bohu pro své syny žádávala.

Když byl jednoho z nich den narozenin neb jmenin, tu starí rodiče hned ráno si o tom vypravovali, pak šli do kostela na mši svatou a tam se v duchu těšili se svými milými. A když byl svátek jich samých, tu se jim nezdálo býti zapotřebí, aby každý ze vzdálených synů jim psal. Snad nebudou moci, jsou v práci, myslili si, že památka v srdci je lepší než na papíře. Však synové každoročně i na papír postavili, co v srdci cítili k rodičům a tito, ač se k tomu nepřiznali, přece to očekávali. A když se jednou psaní opozdilo, tu bylo pochybností, tu bylo bázně, že se snad přihodilo neštěstí. Jeden těšil druhého a jeden i druhý podléhal nepokoji, třebaš ho ani nevyjevil, aby veselost a útěchu v domě nerušil.

„Jen když se nám drahý miláček nestal nevěrným,“ přáli si otec a matka a soudili, že by nevěrný byl i Bohu, kdyby nevěrný byl jim a že by na Tohoto zapomněl jako na ně.

Ale nikdo na ně nezapomněl. Psaní přišlo a tím větší radost jim spůsobilo. Čím byli starší, tím více dbali na takovéto dů-

kazy lásky. Konečně se jim zastesklo po synech samých a začali toužiti, aby zámečník se k nim vrátil a zůstal u nich, neboť otec sám už málo pořídil v řemesle. Odevzdá mu dílnu, půjde na výměnek do pokoje nahoru a dokud ho Pán Bůh nechá na živě, při síle a zdraví, chce se s ním přičinit, aby chléb jeho nejedl nadarmo. Syn si najme tovaryšů, nevystačí-li v práci sám a je-li moudrý a vzdělaný řemeslník, jak se o něm domýšlí, dobře v městě pochodí. Zase u nich bude živo a výdělku dost, jako když on ještě chasníky si držel a mnoho díla zastával. Nemohli se ho dočkat, docházel už desátý rok, co byl pryč; odešel po svatě Alžbětě a už zase svátek svatě Alžběty se blížil.

Matka jako obyčejně čekala na psaní. Psaní nepřicházelo a zejtra už byly její jmeniny. Nepsal zámečník, truhlář ani kožešník. „Co to znamená?“ myslila si, rozjímajíc večer s mužem o dětech svých. Tu pojednou zaklepal někdo na dveře, do pokoje vstoupil velký muž a pravil: „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!“ Odpověděli jedním hlasem: „Až na věky. Amen.“ V matičce radostí poskočilo srdce; tušilať, kdo by to byl. Otec také plesal, že je tu jeden z jeho drahých. Ale už se připozdívalo, v pokoji bylo šero, nemohl si cizince prohlídnouti, nevěděl, který syn se mu vrátil. Už mu padl do náručí, líbají se, syn sáhá po jeho rukou, celuje mu pravou, celuje mu levou a pak objímá matku také její k ústům tiskna.

„Který pak jsi ty,“ ptá se tato, „Antonín nebo Vojtěch?“

„Což mne neznáte?“ diví se syn.

„Ona hlavu, čelo, tvář a bradu mu přejela, pozoruje jeho hlas a už nepochybuje.

Rekl jí mezi tím: „Já jsem Antonín, zámečník,“ otec udělal světlo a oba se na něj dívali. Matka opět a opět ho vinula k sobě, cítíc, že ji má rád, čtouc mu v oku, že je hodný. Na kolena by klekla, aby za to Pánu Bohu děkovala. Neučinila to sice v tom okamžení, ale ku Kristu Pánu, jež v pokoji měli viseti na křížích, se obrátila se slzami v očích a srdce jí pukalo blažeností. Ano je to její Antonín, je to poctivý hoch, jenž se k ní nejvíc uměl tuliti. Vyrostl, sesílil, stal se mužem, ale povaha jeho zůstala ta samá, v něm se ona nemýlí.

Za dveřmi to zašustlo, po chvíli se na ně zase zaklepalo a hle druhý mužský vešel. Rodiče už vědí, že je to Vojtěch truhlář a jako s Antonínem tak se vítají a po-

zdravují i s ním. Ale to nehádají, že tam v síni je ještě Vít kožešník a když i tento dveře otevřel a za ruku se vedl s Annou děvečkou, chůvou svou a bratrů svých, tu nastala všeobecná rozkoš. Panímáma z náručí nepustila Víta a Antonín a Vojtěch Annu si podávali. Naposled se panímáma a Anna chytily spolu a obě se daly do hlasitého pláče. Plakaly, dokud jich přítomní synové z toho nevytrhli. Tu pláč čerstvě přešel v smích, nastalo vypravování a trvalo až do půlnoci.

Ráno všichni panímámě přáli k svátku a vedli se s ní do kostela, aby se tam pokorili Pánu Bohu. Klečeli tu v stolicích a viděli oltář, u něhož co malí pacholíkové při mši svaté knězi posluhovali. Svatí a andělíčkové na obrazech a sochách usmívali se na ně jako tenkrát. I zpomínali na svátosti, co tu jednou přijali. Vše jim bylo známé, milé, vzácné. Duše jejich rozplývala v pobožnosti. A matka vidouc syny ruce zdvihati k nebesům, vidouc pokoru a nábožnost jejich, vidouc, že se ze světa vrátili neporušení: život svůj za tu milost podávala Bohu a s tělem i s duší se Mu obětovala, chtěíc až do smrti velebiti Ho, ke cti Jeho žiti.

Dali jí dary, co pro ni byli přinesli. Povíдали, čemu se ve světě naučili. Ukazovali, co si zachovali. I Anna dostala všelicos, co ji těšilo. Sám otec musel vzít, čím ho překvapili. Byli pěkně ošaceni, věci užitečných měli dost a zbytečných žádných. Kožešník byl ženich, přišel si k rodičům pro požehnání a nepřinesl s sebou víc leč co potřeboval. Zámečník a truhlář zůstanou doma, usadějí se v městě a přistěhovali se se vším, co počítali k svému bohatství. Na rodičích nechtěl nic ten ani onen a když se tito s nimi vedli po ulici, blahoslavili je lidé, že jsou šťastni v synech, jichž si vážil, kdokoliv jich poznal. (Pokračování.)

D O P I S Y.

Od Černého Kostelce dne 13. května 1869.

(Na ukázkou z „Ill. Evang. Věstníku.“)

Po dlouhém čase dostal jsem opět jedno číslo „Ill. Ev. Věstníka“ do ruky, z kterého opět jasně uznal jsem, že časopis tento zhola ničeho nepodává, co by se bratří evangelíků obojího vyznání týkalo, leč stále tupení katolíků, papežů a našich Svatých. Co první úvodní článek umístěn jest prahanebný životopis „Ignáce Loyoly,“ který aspoň tolik obsahuje lží, co má slov. V tomto perfidním článku nazván jest sv. Ignác

z Loyoly křiklounem, žvástalem, který plnými ústy hulákal, aby se svět obdivoval duchu fanatického zeloty. — Zakladatelem řádu jezuitského není dle Ev. Věstníka sv. Ignác ale Španěl Lainez s mnohými jinými. Loyola byl prý člověk slabého ducha, obmezených schopností a měl prý prázdnou lebku; byl šílený, a jest v očích lidí zdravých smyslů (t. j. Věstníku a jeho velebitelů) muž pověstný v nejšpatnějším toho slova smyslu. (Nedivme se tomu nářku, byl klavírem na bludáře.) Byl prý obmezený fanatik, ztřeštěná kreatura, s jakými prý se v hostincích a na ulicích častěji setkáváme. Rodiče Loyolovi nemilovali dítek svých, nebo se jich s lehkým srdcem zbavili, poslavše je do světa; z chlapců stali se suroví vojíní. Ignác dostal se ku dvoru krále Ferdinanda, „kdež byla dosti přísná kázeň,“ (hle, hle) a tu zamiloval se do sličné Kastilianky, již ku cti na mandolinu bříňkal a serenády vřiskal. Poněvadž si ho vyvolená nevěšmala, dal se na vojnu a honil se po děvčatech a t. d. a t. d. — Tak píše se ku vzdělání evang. lidu! Věru, až hnusí se poctivému člověku čísti takové mazanice, jimž by rovně nenašel ani v románech některých proslulých svobodovců. — Druhý článek má název „Papežování Pavla III.“, na nějž naházeno tolik bláta a špíny, že to ku podivu, jak pro tuto neřest člověk ten do veřejného časopisu přijat býti mohl. Nejošklivější jest historka o jakémś synu Pavla III. Ludvíku Filipovi, který byl takový smilník a prostopášník, že jednoho 24letého biskupa zprznil, tak že tento čtvrtý den zemřel. Může-li býti většího balamucení kde jinde napsáno? Tyto dva články byly by v příslušné obálce zajisté výbornou pochoutkou — pro vepře, kteří se tak rádi v blátě a kalu vrodí. Že se do tohoto článku dostal též J. E. Purkyně, bude tomuto zajisté malou radostí. Dočkáme-li se doby, kdy evangelické časopisy budou si hledět své čisté víry a nechají nás zatemnělců na pokoji?

JKŘ.

Od Rakovníka 14. května 1869.

(Posvěcení nové kaple na hřbitově v Slabech.)

Stará kostnice na hřbitově Slabeckém, která před dávnými časy sloužila za hrobku šlechtické rodiny baronů z Hildebrantů, již byla tak sešla, že každého okamžiku sesutím hrozila. — Důst. p. farář Slabecký, Mikuláš Karlach, umínil sobě starati se, aby na místo staré kostnice stojící u prostřed hřbitova, prostranná s vízkou vystavěna byla. Štědrostí zbožného patrona Slabeckého chrámu Páně, Jeho Jasnosti kní-

žete Croixe, obětavostí svých osadníků a svými značnými peněžitými oběťmi docílil toho, že za nedlouhý čas hřbitovní kaple se vystavěla a uvnitř tak se zařídila a vkusně upravila, aby v ní při pohřbech mše sv. se sloužiti mohla, k čemuž J. Emin. nejdůst. p. kardinal s největší radostí své svolení dal a veledůst. p. děkana Rakovnického Fr. Stanglera zplnomocnil, aby tento nový stánek Boží o slavnosti na nebe vstoupení Páně dle církevních obřadů posvětil mohl. V tento den, za krásného májového počasí, sešlo se asi 4000 lidí do Slabec k slavnosti posvěcení a spolu k první májové pobožnosti, která bohdá každoročně o slavnosti na nebe vstoupení Páně na hřbitově Slabeckém se konati bude. V 9 hodin odebral se p. děkan Stangler doprovázen 6 duchovními do farního chrámu a posvětil krásný věncem ozdobený velký obraz představující na nebe vstoupení Páně, dar to zbožného, dobročinného Slabeckého rodáka, nyní měšťana ve Štýrském Hradci, p. France. Napotom ubíral se průvod při slavném hlaholu zvonů ku hřbitovu asi ¼ hodiny vzdálenému a na stráni stromovím posázené se rozprostírajícímu. Mládenci a panny nesli střídavě obraz. Za kněžími kráčeli v uniformě c. k. okresní hejtmán Rakovnický p. Trapp, p. okresní komisař Ekert, a pak veškeré patronátní úřednictvo. Osadníci zpívali píseň: „O můj nejsladší Ježíši,“ kterou 2 hudební kapely doprovázely, střelba z hmoždířů přizvukovala. Dojemný byl pohled na tu nesmírnou řadu lidstva, která co živé pásmo farní chrám Páně se hřbitovem spojovala. — Na hřbitově měl vel. p. Václav Karlach, kaplan Plzeňský, bratr Slabeckého p. faráře, slavnostní kázání, v němž výmluvnými slovy dokazoval, že tato nově vystavená kaple jest důkaz křesťanské víry, naděje a lásky Slabeckých farních osadníků. Veškeré posluchačstvo bylo unešeno city radosti. Když pak kazatel ve své dojemné řeči podotknul, že uprostřed hřbitova odpočívá dobrý pastýř osady Slabecké, veledůst. p. děkan Rafael Macan, a posluchače žádal, aby i na něho dnešního dne při mši sv. vzpomněli, bylo viděti slze v očích všech; neboť nemohou doposud Slabečtí zapomenouti na dobrého otce duchovního. — Po vykonaném svěcení kaple sloužil veledůst. p. děkan Stangler při četné asistenci zpívanou mši sv., při které sbor zdařile zpíval vokální mši. Na to bylo „Te Deum.“ Odpoledne bylo v nově vysvěcené kapli požehnání, po němž se posvětil kříž, jež Čelákovský p. děkan Macan dal posta-

víti svému bratru na hrob. Tím se skončila pro osadu Slabeckou památná slavnost. Při hostině na faře pronesl p. farář Kar-
lach přípitek na J. Emin. nejdůst. p. kardinala. Na to se uchopil slova p. děkan Stangler a pronesl přípitek na zdraví p. faráře Dr. Mikuláše Karlacha. „Nechtě u-
raziti páně farářovu skromnost,“ pravil řeč-
ník, „podotýkám jen tolik, že on vystavě-
ním hřbitovní kaple i sobě vystavěl pomník
mezi osadníky Slabeckými, kterým láme
nejen chleb duchovní, ale i pozemský, za-
loživ v Slabcích potravní spolek „Oul“ a
staraje se zároveň co starosta okresního
zastupitelstva o jejich blaho časné.“ a.—

V Dymokurách dne 13. května 1869.
(Svěcení nového kříže v Černé Hůře.)

„Kristus budiž věčně moje heslo,
přáporec můj — svatý Jeho kříž;
vždyt i pro mne na Golgotu neslo
tělo Jeho hroznou dřeva tíž; —
zbraň má — spasitelná Jeho víra,
útočiště — přesvatých pět ran;
s Kristem živ jest, světu kdo umírá
smrti Jeho nám byl život dán.“

Slova ta lesknou se na novém kříži v
obci Černohorské (kolatury Dymokurské.) —
Nepatrná tato obec, chudička jsouc, nemě-
la posud v středu svém onoho znamení spá-
sy a těžce nesli to zbožní občané její; pro-
to neustále toužili, by jim Pán Bůh nějak
pomohl. A Bůh pomohl. Spanilomyslná
patronka a držitelka panství Dymokurského,
paní hraběnka z Černínů, ukázala, že i ona
slyne dobročinností jako vznešená matka
její hr. z Cavriani, která před smrtí svou
chudým panství Dymokurského mnoho tisíc
zl. odkázala. — Urozená dcera její, stavši
se držitelkou panství a zpravena byvši o
vroucí tužbě občanů Černohorských, ihned
značnou částí peněz jakož i jinými potře-
bami k postavení kříže přispěla, načež i o-
sadníci sami dle možnosti přispěli, takže
kříž objednan a dne 9. t. m. slavně posvěcen
byl. —

O druhé hodině odpolední hnul se pře-
četný průvod z chrámu Páně Dymokurské-
ho do Černé Hůry, kdež byl vkusný kříž
důst. knězem p. Frant. Vohnoutem dle cír-
kevních obřadů při slavnosti střelbě vy-
svěcen. Po vykonaných obřadech obrátil
se světitel k lidu a v krásné řeči líčil vý-
znam sv. kříže, jaký má pro křesťana ka-
tolického. Ku konci řeči své, která všem
nám posluchačům hojných slzí pohnutí i
radosti vynutila, vzdával díky za přispění
k provedení toho bohudíbeho díla, nejprvé
uroz. paní hraběnky z Černínů, pak vůbec
všem, kdož k vyplnění jeho jakkoli byli

přispěli. — Na to po modlitbě se průvod
do Dymokur navrátil.

Od té doby každý tudy jdoucí prohlíží
si nový kříž a vůbec velmi pochvalně se o
něm mluví. Krásná to v skutku práce ka-
meníka Johna z Oujezda u Hořic, kterýž
zasluhuje veřejně pochvaly i odpočtení
všem, kdožby podobných okras obcím po-
skytnouti obmysleli. — *K. B—j.*

Z Polsky v květnu 1869.

(Halič. — Kněžstvo. — Vz delání. — Slechta.)

Kn. Sosnowski mešká nyníu arcibisku-
pa Lvovského. Sv. Otec byv zpraven o
jeho postavení, poslal mu 200 zl. r. č. a
poručil ho lásce biskupů haličských. Pro-
slýchá se, že by měl dostati uprázdnenou
kanonii ve Lvově, kdyby Sosnowski měl
právo občanské v Haliči. Toto se ale —
prý — co nejdříve stane.

Jak v novinách čteme, podepisovali se
ve všech katolických zemích — i v nejo-
svícenější Francii a Belgii — adressy sv.
Otcí k jeho druhotinám aneb též poslaly se
mu bohaté upomínky buď v rozličných da-
rech aneb v hotovosti. Avšak nedomnívej-
te se, že i Halič cestou jejich šla.

Halič, to studený mramor, to bezduchý
balvan aspoň v ohledu náboženském. By-
dlí v ní ovšem Poláci a Rusíni, ale ti i oni
štíříce na sebe nevyznamenali se nikdy ú-
činnou horlivostí a láskou k tomu, co se
jinde vůbec líbí a čeho si tam hledí. Je-
dni i druzí byli a jsou dosud rakem, kte-
rýž se jinam vleče, než kam bys ty myslel.
Znáte některé ty pány z delegace haličské
ve Vídeňské sněmovně. Ti jsou pravý obraz
všech skoro Haličanů. — Slechta polská
vyhýbala se podpisování adresy, úředníci
zasláněli se přísahou na věrnost císaři vy-
konanou, a sedláci (chłopi) a obzvláště mě-
šťané dávali v odpověď na přemnohých mí-
stech: „nepodpíšem, kdož ví jaká to jest zrá-
da a lest na nás.“ Čím bliž ruským hra-
nicím, tím hůř; tamť zavívá silnější vítr
schismatický, tam apoštolové carismu s ru-
bly v ruce a sladkými slovy na jazyku se
otáčí a výborně lísají. Což pak divu, že
lid v některých osadách ani poslechnouti
nechtěl pozváný kněžských k podepsání ad-
resy. A podepsal-li se kdo přec, stalo se
to jen, aby se zbyl faráře přišedšího do
chaty jeho s perem i ingoustem. Kterí by
samí od sebe byli adresu podepsali, těch
bylo málo, a ještě méně těch, kteří co
dali.*)

*) Deputace polská odevzdala sv. Otcí adresu
opatřenou četnými podpisy d. 26. dubna o 11.
hod. dop. *Red.*

Co pak unitův se týče: darmo i mysllet na to. Poslouchajíce své popy, a ti zas intriky ne rusínských už, ale ruských moskevských novin ve Lvově vycházejících, podpisovali adresu, však nikoli sv. Otcí, ale brž Kuzěmskému, biskupu chelmskému, uznávající dosavadní zásluhy jeho o očistění sv. unie od latinismu, a ovšem přichystávání ji k r. schismě. Zajisté jste čtli, že Kuzěmskoj v hluboké horlivosti své uznal za dobré vymýtiti z kostelů diecése své všecko, co by bylo latinské neb polské, a čeho v církvách schismatických není. Tak vyhodil varhany, ač od dávna už neužívané, zakázal lidu zpívati polské písně, litanie, hodinky, a lid ten přec buď náleží k unii aneb neumí rusky. Zabránil kněžím latinským sloužití mši sv. v kostelích unitických, a tak rovněž zakázal na vzájem pod přísnými tresty v chrámech latinských. — Pro tyto pak zásluhy své obdržel od cíře ves velmi krásnou, polskému šlechtici zabranou. — Biskup Kuzěmskoj povolává též k snadnějšímu provedení zámyslů svých z Haliče kněží, známých horlivostí svou v podporování zásad schismatických mezi unity. Golovackoj přešel k schismě k vůli řádům a rublům, totéž zajisté učiní i ti, kteří z Haliče na Rus přešli, ale s následky ještě horšími. Golovackoj zapřev katolictví — píše moskevsko-lvovské „Slovo“ — vrátil se k víře otcův svých, že i s ženou svou a dětmi, a že i oni kněží haličtí strhnou s sebou celé osady unitické od biskupa jim svěřené, k schismě, — což na tom? —

Metropolita lvovský Litvinovič těžce stůně, tak aspoň rozhlašují svatojurci. A pro jeho nemoc nepodepsali Rusíni adresu sv. Otcí. Správce diecése přemyšlské (ruské) bisk. Sembratovič byl odsouzen k velké pokutě za nevydání akt manželských. Jel do Vídně s prosbou o zmírnění nálezu soudního, ale na darmo. Proslýchá se, že pro překážky a pronásledování od duchovenstva unitsko-schismatického sobě podřízeného složití chce správu diecése a vrátiti se do Říma. Jest to zajisté muž dle ducha Božího, pravý kněz a horlivý katolík; ale což zmůže on samojediný proti tolika. Těžko brátí se proti proudu a víru. — Spraviž to sám Bože.

K doplnění obrázků svých musím se zmíniti i o nižším kněžstvu našem. Ale neočekávejte ani tu mnoho utěšenosti. Neříť v Haliči mezi kněžstvem valného pokroku, číleho života.

Osady rozsáhlé a lidnaté vymahaly by ovšem velké práce, ale tu se pracuje málo.

Do školy, ač je-li kde jaká, přijde kněz sotva jednou za čtvrt leta. O křest. cvičeních při odpůledních službách Božích tu nevíme ničeho. Na kázáních lid spí, a máje někdy až 2 míle cesty do kostela, zřídka ho navštěvuje. Na Bukovině jsou tak rozsáhlé osady, že katolíci až 6 a 8 mil do kostela mají. Proto často i odrostlejší neznají kněze, aneb viděli ho jen tehda, když chodě po koledě sbíral hrách, oves, len, vejce, drubež atd. Aby sobě zašel kněz do vsí, v kterých jest na 300 dětí, na křest. cvičení, není tu obyčejem. Přisluhujíc kněží osadníkům svým jen v potřebách grošonových: křtem, ohláškami, oddavkami a pohřby. To jest veškerá práce pastýřů duchovních. — Zpověď, ta se musí odbyvati rychle. Jediné obtížné a bezplatné, co se ještě zachovává, jest zaopatřování nemocných. Ale i to klesá. Lid totiž stížen jsa mnohými nesnáze při přivážení a odvážení kněží, vozívá nemocné své na hřbitov u kostela. Tam vyzpovídá kněz ležícího na trochu slámy ubožáka, podá mu a udělí mu poslední pomazání.

O společných rekolekcích (exerciciích), o poradách duchovenských, o připravování dítek k prvnímu sv. přijímání, tu neslycháno.

V Haliči jsou vsi velmi veliké, některé mají až na 2000 a více obyvatelův, a přec málo která z nich má školu, a má-li, ještě větší vzácností jest pak učitel dobrý. Učitelové našich národních škol jsou bídně placeni, (mívají po 80 zl. a několik koreň obilí) a proto starají se o vedlejší výdělky: pomahají wójtowi (starostovi obce), píší sedlákům žaloby a žádosti, advokatuji pokoutně. A škola? — Škola jest pustá, děti pasou dobytek, běhají po ulicích, lezou do cizích zahrad atd. Proto také umí málo kdo z lidu čísti. A koupí-li si přece knížku nějakou, je to jen kniha modlitebná. O čtení časopisů pro lid vydávaných, kněh poučných a životů svatých: namnoze ani ponětí nemají. Ale co se divit sprostému lidu, když ani šlechta a kněžstvo o mnoho dále nepokročili?

V domech šlechtických (s nemnohými výminkami) najdeš-li nějakou knihu, jest to zajisté jen kalendář, bídná nějaká povídka, ošklivý paškvil na Jesuity, něco z neznabožských spisů n. př. Renanových, Gazetu Narodowu plnou tendenčních článků, a po jiném se neptej.

A u kněžstva je tatáž bída; smutno i vzpomenouti na to. Kdežto jiní se ještě dosti činí vydávající ve Lvově i Krakově

kolik ovšem různé ceny časopisů a denníků, nemůže se naše kněžstvo při bohatství a dostatku času zmocí ani na jediný řádný časopis, který by po právu odrážel nářáky a nájezdy našich novinářů. Však i jiných náboženských kněh, mimo knihy modlitebné, v Haliči už dávno nevydáno. Odvážil-li se přece kdo a vystoupil s prací buď vlastní aneb koupenou, zajisté že ztrativ pro nedostatek odběratelů náklad celý, prodal pak potištěný papír na pepř a svíčky. Tak jali se tu též vydávati malé a laciné spisky (brožurky) katolické jako u vás. Vydán k. p. hezký spisek: Sv. otec Pius IX., a ač odporučován byl od Ordinariatu, ač cena jeho byla velmi nízká (15 kr.), kolik byste řekli, že se prodalo výtisků skoro za půl leta? U Vás dočkaly se podobné spisky až třetího vydání po kolika tisících, a u nás — odbylo se jich za celých ten čas jedva 200. Právě také chce P. Krukowski, profesor v semináři přemyšlském, vydati bohosloví pastýřské, od znalců dosti chválené, a jak svědčí vyzvání k předplacení, také dost laciné. Avšak i tomu nařkati jest na nedostatek předplatitelů. Však nač také potřebí jest pastýřského bohosloví? Jestliť zbroje toliko do války potřebí, a kde správa duchovní ladem leží, nač tam past. bohosloví? Kdo bude knihu tu čísti? Tuť sobě nejeden od složení poslední zkoušky „ad ordines suscipiendos“ aneb od tak zvaného konkursu „ad obtinendum beneficium“ na knihu ani nevzpomene. Což málo jsme se, řfkávají, nahmoždili s knihami po celá 4 leta v semináři?

Po čítání časopisů církevných také, jak jsem už svrchu podotkl, se ani neptejte. Facta loquantur. Od několika let vycházel v Krakově, kterýž přec ještě čilejší jest v ohledu tom než Lvov, časopis pro lid kat. jmenem „Krzyż“. Avšak kn. Serwatowski, muž to pilný a slovutný krásnými výklady N. Zákona (mimo jiné spisy), vydáváje dotčený časopis, měl to neštěstí, že se dotkl některé osoby. Z toho povstaly křiky a pohoršlivé spory dobré věci ovšem nikoliv ku prospěchu. Tím rozmrzel se vydavatel, a složiv redakci „Krzyże“ počal od m. r. vydávati nový týdeník „Syon.“*) Časopis ten významával se hned z počátku dobrými články, rozvahou a zajímavostí, sliboval dobrého zdaru a byl by ho zajisté měl, ale někde jinde, jen ne v Haliči. Po sedmi měsících přestal vycházeti pro tu nepatrnou

příčinu, že z 2000 polských kněží v Haliči našlo se sotva 74 odběratelů. Nakladatel Budweiser musel, přišel o 436 zl. (nepočítaje v to honoráře, jelikož se pracemi zdarma přispívalo) zastaviti vydávání časopisu. Ale řeknete snad, že se to stalo jen následkem konkurence, že kněžstvo nechťelo odbíratí Syonu, protože mělo jiný lepší týdeník? Bůh uchovej! P. Pixa uvázav se u vydávání „Kříže“, staral se zajisté všemožně zvelebiti ho, přispůsobiti ho potřebám časovým. Probíral v něm s pomocí kolikasi nemnohých spolupracovníků otázky životné, časové, poukazoval na nebezpečnost bludů protikatolických, označoval prostředky k osvětě lidu a vybavení ho z ohavné vášně opilství, hleděl v příloze „Przyjacieli kaplański“ k bližšímu poznání se a užšímu sjednocení kněžstva, připomínal předpisy kanonické de tonsura, veste clericali, honestate vitae a t. p. Zdálo se, že sobě nový redaktor získá přízeň duchovenstva, že uhodil do jeho přesvědčení, že vešel na dráhu pravé osvěty a pokroku, porozuměl potřebám nás svírajícím a jim pomoci chtěl, zdálo se, že má mnoho odběratelů. Ale nastojte; 2. dubna podepsati sobě musel Syon — list pohřební. Zanikl. Byl ovšem zastaven jen na čas, až by sobě získal více odběratelů; ale kdy to bude? Duchovenstvo zdejší ničeho nečte, ba mnohý ani neví, byl-li kdys a kde nějaký Syon aneb Krzyż. Ze tomu tak jest, dosvědčí vám následující událost.

Jistý farář z diecése T. nevěděl, kdy se má letos slaviti slavnost Zvěstování P. Marie. Ale místo aby se poradil s knihou aneb s kolegou aneb s vrchností svou duchovní, napsal on dotaz k redakci polit. deníku „Czas.“ Poctivý redaktor, chtěje vyvésti z nesnáze ubohého faráře a sám stanouti in cathedra rubricarum, poptal se na to kněží krakovských a poslal mu pak kategorickou odpověď. Což diviti se tedy císaři Josefu II. a jiným, že předpisovali počet svátků, když tu farář neví, kdy je má světit? Řekl kdosi: že „neuvědomělost a lenost kněžstva vrhá církev v ruce lidí světských a nevěřících“ — a není-liž to pravda?

Ale, namítnete mi, zajisté čítá duchovenstvo haličské „Tygodnik katol. pol. znanski,“ aneb snad denníky francouzské a německé katolického rázu? Bůh zachraň! „Tyg. kat.“ horoucně od konsistoří odporučovaný věru nemnoho tu má příznivců a jiné časopisy zahraničné žádných. Moudří nepotřebují hledati rozumu v časopisech a knihách. Což se málo načetli ve školách

*) Podali jsme z něho též článek o sv. Stanislavu Kost. v č. 36. m. r. Red.

málo se mučí při vyhledávání spisu, v němž by měli hotově už kázání na nastávající neděle a svátky?

Aby se vymlouvali chudobou a nedostatkem — nemohou.

Jsouť tu, kteří sobě tolik ustrádali, že by sami o vlastních silách svých mohli vydávati týdeník. Jsou jiní, kteří na marnosti, na zábavy vyhazují stokrát více, než by stály všechny časopisy v zemích katolicko-slovanských vydávané. Což medle je zdržuje od čtení? Sami nevědí. Snad nedostatek času? Ale hrají v karty, chodí na honby a lovy, na trhy a t. p. Či snad ascetické odloučení od světa? Ani to ne. Jsouť veselí. Což tedy? Bůh ví. Nemluví však o všechněch.

Dostí však těch nářků. Nyní něco poetšného.

Na Slezsku se vedemnohem lépe. Tam zajisté „Zwiastun gorno-slezski“, „ač dost chabnou polštinou jest psaný, nenařikal sobě na nedbalost a nedostatek čtenářů obzvláště mezi lidem vesnickým. Počátkem t. r. však mu ještě přibýlo více než 700 odběratelů. Taktéž mají knížečky od duchovenstva tamějšího vydávané dobrý odbyt; jsou dobré a laciné (arch po 1½ kr. r. č.), jen že jest jazyk v některých pokažený.

V Krakově dal se pokřtiti p. Finger, rabín z Wiśnicza, ovšem k velikému ustrnutí Israele. Za to však přešlo několik křesťanů k židovství (jistý úředník ve Stryji, syn rodičů křesťanských a dva pokřtění židé). O manželstvích občanských tu ani slechu není.

Rád bych Vám podal ještě některé radostné zprávy, ale nemám žádných ani o žádných nevím. Proto musím se opět vrátiti k předešlému smutnému hovoru.

Díky špekulacím šlechtickým a šmejdům židovským jest tu kořalka velmi laciná; místy po 4 ba i po 2 kr. r. m. žejdlík. Proto pije ubohý náš lid až do úpadku. Nedávno mělo kořalce v jednom městečku přiraziti. Tu ihned sběhli se obyvatelé sousedních vesnic, nakoupili si jí velké zásoby, zámožnější hospodáři až po 30 mázích, aby se jim jí nikoliv nedostávalo. Tak se také zaopatřují ti ubožáci na veliký půst. Masa nejedí po 46 dní, ani vajec ani mléka, za to ale posilní se několikrát za den douškem kořalky, mrtví se ostře, ale způsobem ne Bohu milým. Služebník, který za celoroční službu dostal 22 zl., když se ženil s dívkou rovněž jak on chudou, musel na samotnou kořalku k pobavení hostipotřebnou vydati 12 zl.

Opilství se zmáhá hrozně a za ním ovšem v zápětí jdou i nešťastné příhody, bohužel! velmi časté. Tu utal zeť sekerou hlavu své tchýni, tam podrízla žena hrdlo spícímu muži, tam rozsekal otčím pastorka svého na kusy, jinde umřeli následkem ran soupeřové jeden i druhý, tu zas našli žida za vsí zabitého, tam se vloupali, ty okradli atd. Zločiny se množí, soudy mají plné ruce práce, řemesla klesají, lidí do práce víc a více ubývá, za to však přibývá povaleců a zlosynů až hrůza. Kostely pustnou, ale vězení jsou přeplněna, zrušené kláštery naplňují se odsouzceni. Ve Lvově vykázano na zvětšení trestnice 50.000 zl., za několik let budou muset přidati více.

Zpitý ten lid pak nepřestává na rvačkách soukromých a jednotlivých, ale vystupuje též společně obzvláště proti židům, jakoby se mstíti chtěli nad nimi za rušení svátků křesťanských. V Jaroslavi vznikla z té příčiny krutá rvačka, již sotva vojsko ukrotilo, ale nacelo neudusilo. Obávám se, že bude se opakovati zase při nejbližší příležitosti a co z toho pojde? — I chlopům i židům přiznáno dle práva. Avšak člověka zhovadilého neskrotí paragrafy, na něho potřebí něco jiného. — Lid by se měl nejprve poučiti, osvětit, poznati hodnotu lidskou, zušlechtiti uměním a ctností, a pak teprv dát mu svobodu a volnost. Ale ne naopak. —

Naše šlechta hrozně klesla a upadá nacelo. Není to už ani šlechta polská, ba ani ne katolická (jsou ovšem výminky). Někteří šlechtici založili a vystavěli na svých vsích kaplice, kaplanky, expositury. Na pohled to zajisté dobré a krásné. Což také z toho, jestliže se napřed dobře vypočítalo, že peníze na vystavění kaplice vynaložené stokráté navrátí sprostý lid, kterýž do ní má chodit na modlitby, ale hned z ní přímo do krčmy vedle kostela vystavené a úlisným židem obsluhované. Kéž bych se mýlil, aby tak zle nebylo!

Někteří šlechtici chtějí udržeti dobytou od předků slávu a jméno, jiní zas zdá se že chtějí napraviti zlé, jehož sami byli natropili; nejvíce však jest těch, kteří zbavivše se i cti i jmění baví se nerozumně množstvím koní a psů, slibují židům ohromné lichvy, a nemohouce pak dostáti slovu, prodají týmž židům pradědovské statky, odstěhují se do města, a tam se chytají buď úřadu, neb průmyslu, aneb obchodu. Jsou pak ještě i takoví, kteří na všechny pozemky své zasází — brambory, aby z nich vyrobili kořalku, vykácí celé lesy, kazí lid a potom rozvážejí vražedný nektar svůj po městech

a trzích sedíce jako Bacchus na sudě, a tahající se s židem buď o míru aneb siloměr k zahanbení svému a k pohoršení prostého lidu. Jsouť to lidé, kteří na nic jiného nemyslí, o ničem jiném nemluví, než jak stojí obchod s kořalkou.

Chtěl jsem Vám povědět něco radostného, ale musel jsem uleviti srdci svému sděliv Vám neštěstí naše. Příště však zajiště, ač milo-li Vám bude, pošlu Vám více zpráv a dá P. Bůh, veselých. *M. S.*

Z Chicago Ill. v Americe 28. dub. 1869.
(Dar pro sv. Otce, Žádost.)

Na den slavný jubilea sv. Otce obětovali osadníci moji co věrní katolíci sv. Otcí Piu IX. 115 franků co dárek oddanosti a věrnosti své. Myslím že potěšeno bude z toho srdce katolíka každého ve vlasti naší české a pročež odesílám na Vás částku sebranou. Třeba Vám potěšení a útěchy, neb nátisků snášíte dosti. Osada zdejší, asi 300 rodin čítající, valné pokroky činí, má již úhledný kostel a zvětší jej během roku, a doufám že i školu česko-anglickou sobě vystaví. Ku knihovně pro lid náš schází nám všechny prostředky a velmi by prospěšno bylo, kdyby Dědictví darovala zdejší osadě nějaké knihy pro lid. S Bohem!

Josef Molitor,
farář v Chicago Ill.

KRONIKA.

Z Prahy. Ve čtvrték o slavnosti *Božího Těla* bude J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup sloužiti u Všem Svatých na hradě v 7 h. ráno zpívanou mši sv., po kteréž povede slavný průvod k čtyřem oltářům na Hradčanském náměstí a udělí po „Te Deum“ v kostele Všem Svatých požehnání s nejsv. Svátostí. — V neděli na to 30. t. m. povede J. Emin. p. kardinál průvod Božího Těla, jak se praví, na Malé straně, v ostatních pak městech Pražských pp. kanovníci metrop. kapitoly. — V pondělí 31. t. m. bude slavným požehnáním a chvalozpěvem sv. Ambrože ukončena letošní „majová pobožnost.“

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 28—31. května v kostele na hřbitově Malostranském, od 1—4. června u P. Marie Vítězné (u Karmelitánů) na Malé Straně, od 5—8. u P. Marie Sněžné (u Františkánů).

— Jednota pro dostavění hlavního chrámu sv. Víta bude odbývati v pondělí 31. t. m. o 5 h. odpolední valnou hromadu ve velké zasedací síni na radnici Staroměstské.

— Ve vikariatu *Libockém* a *Proseckém*

bude J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup udíleti svátost birmování tímto pořádkem: Dne 3. června ve *Vořechu* v 8 h. pro farní osadu Vořěskou, o 12. h. pak pro osadu Jinonickou a Stodůlky. (Před sv. birmováním bude všude kázání a mše sv.) Dne 5. o 9. h. v *Hostivících*; dne 6. v 8 h. v *Břevnově* pro domácí a o 12. h. pro Nebušice a Liboc; d. 7. v 8 h. v *Noutonicích* pro domácí a o 12. h. pro Tuhoměřice; d. 8. v *Ouněticích* o 9. h. pro Ounětice a Roztoky; d. 10. v *Bubenči* v 8 h. pro domácí a v 12 h. pro Šárku (sv. Matěje); d. 13. v *Michli*, v 8 h. pro Michelské a o 12. h. pro Podol a Vršovice; d. 14. v *Kunraticích* v 9 h.; d. 15. v *Hostivářích* v 9 h.; d. 17. v *Hloupětíně* v 8 h. a o 12. h. pro Chvála a Kyje; d. 19. na *Proseku* v 8 h. a o 12. h. pro Libeň a Třeboratice; d. 20. v neděli v *Klecanech* v 9 h., odpoledne tamtéž křest. cvičení; d. 21. na *Vodolce* v 9 h.; d. 22. v *Líbeznicích* v 9 h., jakož i dne 23. v *Bohnicích*.

— *Svěcení kněžstva* bude letos v Praze d. 20., 22. a 25. července.

— *Birmovanců* o minulých hodech Svatodušních v Praze bylo 2150, a sice studujících dne 15. t. m. ráno u sv. Klementa 458, ostatních věřících u sv. Mikuláše d. 15. odp. 493, d. 16. odp. 292, d. 17. ráno 129 a odp. 325, d. 18. ráno 295 a odp. 166. — Birmovanců v střídnictví *Hroznětínském* a *Toužimském* bylo 12.602 a sice v Karlových Varech 2022, v Stanovicích 1280, v Slavkově 1306, v Loktě 1250, v Chodově 1056, v Sedlci 1339 a z připojených obcí 227, v Ostrově 767, v Hroznětíně 907, v Kolojezdech 893, v Doupově 834 a z přidělených osad 721.

— (Zasláno.) Ústav anglických panen obdržel výnosem c. k. místodržitelství d. 7. dubna b. r. č. 15708 dovolení k zřízení *vyšší školy pro dívky*, kteráž co privátní třída bude připojena hlavní škole dívčí. Dělí se na dva ročníky. První ročník započne rokem školním 1869—70. Posud se na Malé Straně žádné vyšší školy dívčí nenachází, stane se tedy jmenovaný ústav zřízením takové školy velmi užitečným, zvláště podá dcerám p. důstojníků, úředníků a zámožnějších měšťanů příležitosti, aby při skrovném nákladu obohatily ducha svého rozličnými vědami, zušlechtily srdce své a dosáhly takového vzdělání, jaké žádá jejich postavení ve světě, a jakého jim zapotřebí k základu dobré budoucnosti. Přednášeti se bude v této škole jazykem *německým*. Žákyně se budou učiti následujícím předmětům: náboženství a

dějepisů církevnímu, řeči německé s literaturou a přednáškou, řeči české a francouzské, počítání, zeměpisu, dějepisu, přírodopisu, přírodopytu, krasopisu, kreslení, zpěvu, všem ručním pracím, zvláště vyšívání, šití prádla též i na stroji šicím, zhotovování šatů, při čemž se jim navedení dá, jak míru bráti a na šaty stříhati mají. Pakli by měly některé žákyň ve francouzském jazyku již náležitou zručnost, mohou se v ústavu ještě buď vlašské neb anglické řeči učit. V této škole budou vyučovati: velebný pan katecheta, učitel kreslení a učitel zpěvu; ostatním předmětům údově ústavu. Přihlašující se do této školy bude slečna přednostka již v měsíci červenci t. r. zaznamenávati. Určitěji se čas zápisu později oznámí. K přijetí jest zapotřebí vysvědčení ze čtvrté třídy. Slečny, které jen doma vyučovány byly a se tudíž vysvědčením školním vykázati nemohou, musejí se zkoušce podrobiti.

Z Bavorska. Komora poslanců v Mnichově přijala velmi liberalní zákon pro národní školy bavorské; avšak vyšší komora radův říšských zákon ten znamenitou většinou hlasů zavrhl. Přednostou školní komise bude v každé osadě farář. Ku zlepšení hmotného postavení učitelstva vyslovila vyšší komora přání, aby vláda v příštím sezení předložila návrh zákona, jímžby vyměřeno bylo slušné učitelův a učitelek a spolu učiněno opatření takové, aby pozůstalé vdovy učitelské a sirotkové jejich nouze byli uchráněni.

— V městě Erfurtu zemřel 17. března t. r. tajný vládní rada Volk, proslulý co spisovatel katolický pod jménem *Ludvík Clarus*. Narozen r. 1804 co protestant studoval na universitě v Göttingách, kdež se s Phillipsem, slovnítným kanonistou seznámil. Když r. 1828 Phillips jsa tehdejší profesorem v Berlíně do lůna katolické církve se navrátil, byl Volk jediným mezi jeho přáteli evangelickými, jenž jej pro tento krok nekáral, nýbrž i napotom věrným jemu přítelem zůstal. Roku 1835 pojal Volk dceru pastora evangelického za manželku; načež r. 1838 co vládní rada přišel do Erfurtu. Manželka jeho brzy v duši své přilnula ku katolické církvi a zdálo se jí, že jen v této církvi věčné spásy dojíti může. Manžel její, ač od r. 1839 vydávati počal spisy, jenž svědčily o jeho smýšlení církvi katolické příznivém, nemohl se přece odhodlati k tomu, aby i zevně a veřejně se k pravé víře přiznal. Leč tu r. 1855 vypukla cholera a manželka Volkova, nemocí tou postivena, živěji než jindy poznala, že jedině v

katolické církvi spásy dojíti lze. Sotva poněkud se zotavila, spěchala do Solnohradu, aby zde nabyla důkladné známosti svaté víry. Nyní i Volk sám nemohl odolati déle vnitřnímu puzení jakož i slechetnému příkladu choti své, pročez oba společně učinili v Solnohradě veřejné vyznání víry katolické. Hned na to byl Volk od bavorské vlády dán na odpočinek.

Z Württemberska. Dne 3. května zemřel v Rottenburku nejdůst. biskup *Josef z Lipp*, muž o blaho církve vysoce zasloužilý. Narozen r. 1795 v Holzhausenách, byl r. 1819 na kněžství posvěcen a stal se administrátorem fary v Dolním Böbingenu a později vikářem (kaplanem) v městě Ulmu a doktorem bohosloví. R. 1821 byl do Tubinek povolán co repetent čili představený theologického konviktu; r. 1824 stal se vrchním preceptorem latinských škol v Gmündu, r. 1825 profesorem na gymnasiu v Ehingen a ředitelem tamějšího chlapeckého semináře či konviktu. Od r. 1832—44 byl rektorem gymnasia v témž městě Ehingen. Roku 1845 stal se městským farářem a děkanem (či vikářem okresním) v Ehingen a obdržel titul duchovního rady, načež 14. června 1847 zvolen jest za biskupa a 12. března 1848 na úřad biskupský posvěcen. Vyznamenán byl velkokřížem řádu sv. Bedřicha a komturstvím řádu korunního.

Z Pruska. V městě Greifswalde, nejvíce od protestantů obývaném, položen byl dne 10. dubna t. r. základní kámen nového chrámu katolického ke cti sv. Pia. Město samo darovalo katolíkům stavební místo. Katoličtí studující university Greifswaldské obzvláště se horlivě o založení tohoto chrámu přičinili.

Z Pruska. Vratislavský biskup dr. Förster věnoval ze svých příjmův již úplných 200.000 tolarů ve stříbre ku stavbě katedrálního chrámu sv. Michaela. Letos pak zakoupil jedno z nejkrásnějších stavení Vratislavských se zahradou v ceně 60000 tolarů k tomu cíli, aby v domě tom jednoty sv. Vincencia přiměřených místností ku svým účelům nalezly.

Z Říma se učenové němečtí z větších částí už zase domů navrátili. Dvorní farář z Vídně dr. Schwetz na začátku května vydal se na cestu do Neapole, načež se do Vídně odeběre. Prof. Hefele již se opět nachází v Tubinkách; kan. Moufang, prof. Alzog, prof. Hettinger a kan. Molitor rovněž z Říma odešli.

Z Francouzsko. Jubileum sv. Otce

Pia IX. s nevšední okázalostí se konalo též v hlavním městě francouzském. Všecky chrámy celého města ozdobeny byly kvítím a loubím jakož i skvostnými látkami, na nichžto se skvěl papežský znak se dvěma klíčky, tiarou a trojnásobným křížem. Nejskvělejší pak byl okrášlen chrám sv. Sulpicia, kdež sám papežský nuncius konal služby Boží. Celý chrám od oltáře až ku vchodu byl ozdoben draperiemi zlatotkanými z červeného hedbáví i aksamitu; ve zlatých písmenách ohromné velikosti zářila slova Spasitelova, jimiž hlavu církve svojí ustanovil: „Ty jsi Petr a na té skále vzdělám církev svou.“ Při zvuku varhan — v chrámě sv. Sulpicia nalezájí se varhany největší v celém Francouzsku — pělo 10000 lidí slavné „Te Deum laudamus.“

— Z Paříže. Slovatný exministr Guizot, ač protestant, pilně se o to zasazuje, aby do akademie francouzské zvoleni byli učencové katoličtí. Tak zejména statně se opřel návrhu některých, jenž pruského dějepisce Sybel-a, úhlavního nepřítele katolické církve, učiniti chtěli údem akademie; Guizot dovedl toho, že vlašský historik katolický Cesare Cantú byl do akademie zvolen. I nyní se Guizot o to zasazuje, aby místo bývalého ministra Berryera zaujal katolický spisovatel Champagny, a na místo Lamartinovo aby dosazen byl kněz Hyacinth.

Z Anglicka. V Londýně se nedávno 10 paní ze vzácných rodin navrátilo do lůna církve katolické a odebraly se do Calais, kdež vstoupili do 3. řádu s. Františka. Po některém čase hodlají se navrátiti opět do Londýna, aby mezi chudšími třídami lidu se staly hlasatelkami pravé víry Kristovy. Stejnou dobou ještě bezmála 100 jiných osob přistoupilo ku katolické církvi, mezi nimi 20 anglikánských duchovních.

Z Londýna. O náboženských poměrech v církvi anglikánské podávají noviny „Times“ tuto zprávu: Od chrámu sv. Pavla až ku kostelu sv. Dunstana nachází se v tak zvané City (hlavní části města Londýna) 35 anglikánských chrámů. Během r. 1868 navštívil jsem všechny tyto chrámy mezi nedělními službami Božími, abych se přesvědčil, jak četně asi navštěvovány bývají. Ve 2 chrámech nalezl jsem po 5 osobách; ve 3 jiných kostelích bylo lidí méně než 10; v 6 kostelích shledal jsem 10—20 lidí; v 10 chrámech napočítal jsem 20—40 lidí; v ostatních bylo 40—90 lidí; jenom v jednom kostele i se žebráky dohromady 100 lidí. Pramáno zajisté, povážíme-li, že v Londýně jest přes 2 mill. anglikánců.

Literární oznamovatel.

— *Odporučené dvou meditačních kněh pro duchovní.* Mezi otázkami, které Jeho Eminence nejdůstojnější náš pan kardinal arcibiskup nejnověji pro pastorální konferenci byl ustanovil, vztahuje se jedna na *meditování duchovních pastýřů* a při té se má i o tom pojednávat, *kterých kněh* by se mohlo při tom meditování požití. V tomto ohledu si dovoluje pisatel těchto řádků, který co kněz v běhu více než 30 roků nemalý počet meditačních kněh byl seznal, pozor-
nost svých velečtých duchovních spolu-
bratrů obzvláště na 2 díla obrátiti. Obě díla byla sice již před dvěma stoletími sepsána, ale pro jejich hlubokost, důkladnost, jasnost a bohatost myšlének zůstanou po všechny časy drahým pokladem pro každou duši nábožnou a svého spasení žádostivou. I může se ve vsí pravdě říci, že v těchto knihách každá věta zrno zlaté v sobě uschovává. Obě díla, původně v latině sepsána a v běhu času do rozličných jazyků přeložena, vyšla poznovu v zdařilém *překlade německém*. Spisovatelem jednoho z těchto spisů je ctihodný *Ludvík de Ponte*, kněz tovaryšstva Ježíšova, jak pro svou pobožnost a ctností tak pro svou učinnost proslulý. Spis tento má nápis „*Betrachtungen über die vorzüglichsten Geheimnisse des Glaubens*“ a obsahuje 6 dílů vel. 8. Německy přeloženo od Dr. Dirnbergera, 2. vydání v Rezně u Manze 1867—68.

Druhý spis, který, jak se v předmluvě čte, kněžstvu francouzskému obvyčejně za knihu meditační slouží, nazývá se „*Die Theologie des h. Thomas von Aquin*“ in *Betrachtungen von Dr. Bail*. Mainz bei Kirchheim 1868—69. Celé dílo toto bude záležitosti ze 3 nebo 4 dílů, z kterých potud dva na světlo vyšly.

Aby oni velební páni, kteří jmenované spisy snad ještě neznají, si mohli pojem o bohatém obsahu jejich učiniti, uvedu zde v krátkosti *hlavní oddělení rozjímání* v těchto knihách obsažených. U *Ludvíka de Ponte* se nachází: O posledním cíli člověka 6 rozjímání — o posledních věcech člověka 12 — o hlavních hříších 7 — o prostředcích k očištění duše od hříchu 11 — o vtělení Syna Božího 14 — o narození a dětství Pána našeho Ježíše Krista 10 — o veřejném oučinkování Pána našeho J. K., Jeho zázracích, učeních, podobensteiních, atd. 58 — o utrpení P. N. J. K. 57 — o oslavení Jeho 19 — o Duchu sv. 9 — o svatých apoštolech Petru a Pavlu 4 — o ctnostech a na nebe vzetí nejbl. P. Marie 7 — o vlastno-

stech Božích a lásce k Němu, o stvoření a zachování světa 28 — o prozřetelnosti Boží 10 — o nejsv. Svátosti oltářní 12 — o slávě v nebesích 4 rozjímání. Každé rozjímání, vyplňující 3 až 6 listův, se rozpadá na 3 nebo více dílů, každý díl má zase více oddělení. Pro půlhodinnou meditaci poskytuje jedinký díl dostačné látky. Oddělení se vyznamenává velikou rozmanitostí, logickou trefností a často velmi překvapující krásou, tak že poskytují duchovnímu nevyčerpatelný poklad pro rozvrhy kazatelské. — Ve 2 dílech druhého spisu „*Die Theologie des hl. Thomas von Aquin*“ etc. nalezáme: O bytnosti a vlastnostech Božích 29 rozjímání — o prozřetelnosti Boží 7 — o nejsvět. Trojici 20 — o andělech 27 — o stvoření světa 9. — o prvních lidech Adamu a Evě 16 — o řízení světa 3 — o blaženosti člověka 9 — o lidských činech 22 — o zákonech 7 — o milosti Boží 24 rozjímání. Každé rozjímání vyplňuje 3 až 5 listů a rozpadá se na 3 díly, z nichž obyčejně každý má zase 3 oddělení. Také tato rozjímání poskytují velmi bohatou a vábnou látku a pomoc pro kazatelnic. Na každé stránce se nalezájí trefná podobenství, citáty a výklady sv. písma, učení nejen ze sv. Tomáše Aquinského, ale zhusta i ze sv. Augustina, Bernarda, Bonaventury, z učeného Gersona, z Hugona od sv. Viktora a mnohých jiných. Sloh je populární, při tom ale vznešený a rozněcující.

Cena obou spisů poměrně není vysoká; 6 dílů Ludvíka de Ponte stojí něco přes 11 zl. r. č., každý díl druhého spisu přijde na 2 zl. a několik krejcarů. J. V.

— *Časopis katolického duchovenstva*. Sešit III. obsahuje pojednání: O Prozřetelnosti Boží (dokonč.); Který katechismus by se místo katechismu Kanisiova měl uvést do našich škol? Pojednání o samovraždě. V Kronice sdělen list zesnul. kan. Vinařického. Sešit 4. vyjde 9. července.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnulí:

- P. Leop. Jos. *Schön*, ř. premonstr., far. v kláš. Teplé, 13. května (nar. 23. led. 1800, vysv. 10. srp. 1825);
p. Jan *Konopa*, kn. arcib. vikář a školdozorce okresu Proseckého, čest. rada konsist., farář v Klecanech, 19. května v Michli na kan. visitaci, odkudž tělo d. 20. t. m. do Klecan převezeno a tam 21. za velikého účastenství věřících vd. p. kan. Bradáčem s přísluhou 16 duchovních slavně pochováno.

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Frind*, kněz diec. Litoměř., řídící c. k. gymnasia v Chebu, atd. zvolen večera za kanovníka vždy věrně metrop. kapitoly u sv. Víta v Praze;
P. Prokop *Dvorský*, rektor koleje piaristické v Praze, k. arcib. notář, obdržel 23. t. m. zlatý záslužný kříž s korunou;
p. Vojtěch *Hlinka*, kněz arcid. Pražské, vychovatel na výslužbě na Hrádku v diec. Budějovické, (spisovatel „*Frant. Pravda*“) jmenován jest kn. arcib. notářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vinc. *Nejedlý*, vysl. farář Petrovický, 2. kooper. v c. k. všeob. nemocnici Pražské, za administr. do Třeboratic;
p. Vác. *Rottenborn*, koop. za administr. v Klecanech;
p. Frant. *Blážko*, kapl. v Hostouni, za administr. u sv. Matěje v Šárce.

Upřázdňené místo:

Klecany, fara patron. dědiců p. Ant. Balle, od 19. května.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou.

- p. Vác. *Bruha*, admin. za faráře v Malé Chyšce;
p. Jos. *Koupal*, kons. kancelista, bisk. ceremonář a katecheta u vězňů v Buděj., za faráře v Velkém Hlasivě;
p. Frant. *Muchka*, kaplan v Zbynčicích, za faráře v Těchonicích;
p. Ant. *Čáp*, kaplan v Krumlově, vstoupil na dočasný odpočinek.

Upřázdňeno:

Místo kons. *kancelisty*, bisk. ceremonáře i katechety u vězňů v Budějovicích do 15. června.

Milodary. Pro sv. Otce: Z Chicago v Americe zasláno nám 115 franků ve zlatě (viz dopis na str. 237.)

Na zřízení katol. školy v *Běhčíně*: dr. Dúchek, farář u P. M. Sněžné v Praze 2 zl.

Do *Budějovic* (III. seznam): Ve prospěch stavby *chrámu sv. Václava* uvolují se z lásky sloužití mše sv. (ad intentionem dantis) v. pp.: Jan Al. Nožička, katecheta hl. a realní školy v Čáslavi, 50; Gustav Nožička, farář ve Včelákově, 10; Jan Vlach, farář v Richmburku, 8; Jan Šembera, kaplan ve Skutči 10; Karel Hodinář, farář v Černém Kostelci, 30; Josef Dyškan, kaplan tamtéž, 30; Ferd. Bořícký, farář na Proseku, 10; Ant. Mužík, kaplan tamtéž, 10; Josef Em. Ludvík, farář v Hlavně Kostelním, 50; Jos. Možíš, farář ve Vranově, 40; Ant. Kerpert, kaplan v Třebotově 50.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
nari číslo 190—I.

Expeditce:
v katol. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedošlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
s u všech řádných
knihkupectvích
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici
Celoroč.: 3 zl. — kr
půlroč.: 1 zl. 55 kr

Předplacení čtvrt-
letní se nepřímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Apoštolský list

sv. Otce našeho Pia IX. papeže, jímžto se udělují všem křesťanům plnomocné odpustky na způsob milostivého leta u příležitosti všeobecného sněmu církevního.

Veškerým křesťanům čtoucím tento list Pius IX. papež pozdravení a požehnání apoštolské.

Všem zajisté známo jest, že Námi svolán byl všeobecný sněm církevní, jenž má počítí v Naší basilice Vatikánské dne 8. příštího měsíce prosince o slavnosti neposkvrněného Početí sv. Bohorodičky a Panny Marie. Ineustáváme tudíž zvláště v této době, v pokoře srdce svého nejvroucnějšími modlitbami prositi a vyzývati nejmilostivějšího Otce světél a milosrdenství, od něhož každé dání dobré a každý dar dokonalý s hůry jest sestupující (Jak. 1, 17.), aby seslal s nebes moudrost, trůnu Jeho přistojící, aby byla s Námi a s Námi pracovala, a abychom věděli, co jest příjemného jemu (Moudr. 9, 4. 10.) Aby pak Bůh tím snadněji svolil k přáním Našim a propůjčil sluchu modlitbám našim, uzavřeli jsme vyzvati víru a zbožnost všech věřících, abychom jich modlitby s Našimi spojivše dosáhli ochranu ramene všemohoucího a nebeské osvěcení, abychom s to byli při témž sněmu vše stanoviti, co by přispívalo ku všeobecné spáse veškerého křesťanského lidu, k úspěchu a k nejvyšší oslavě církve katolické, ku blahu a ku pokoji. A ješto zjevno

jest, že modlitby lidské tím jsou Bohu líbeznější, s čím čistější útrobou se k němu povznášejí, to jest s duší všelikeho hříchu prázdnou, pročež na tom ustanovili jsme se, otevřítí při této příležitosti s apoštolskou štedrotou nebeské poklady odpustků Naší správě svěšené, aby takto věřící k pravé kajicnosti byvše roznicení a svátostí pokání od skvrn hříchů očištění, přiblížili se s tím větší důvěrou ke trůnu Božímu a dosáhli milosrdenství a milost i pomoc příhodnou.

Za tímž účelem ohlašujeme katolickému světu odpustky ve způsobě milostivého leta. Pročež povolujeme a udělujeme milostivě v Pánu skrze milosrdenství Boha všemohoucího opírajíce se o autoritu ss. jeho apoštolův Petra a Pavla a z pravomoci vázati a rozvazovati, Nám od Pána, ač toho nehodni jsme, svěšené všem věřícím vůbec a zvláště obého pohlaví v Našem slavném městě Římě přebývajícím aneb sem přichozím, navštíví-li počínaje prvním dnem příštího měsíce června až do dne, kdež všeobecný sněm Námi ohlášený se uzavře, basiliky sv. Jana v Lateraně, knížat apoštolských a P. Marie Větší aneb jednu z nich po dvakráte, a pomodlí-li se s nábožností po nějakou dobu za obrácení všech zbloudilých, za rozšíření víry, za pokoj a mír a za vítězství katolické církve a budou-li postiti se mimo obyčejných suchých dnův i o třech dnech nikoliv po sobě jdou-

cích, totiž ve středu, v pátek a v sobotu, a v dotčené-li době se vyzpovídají ze svých hříchův a přijmou s účtivostí velebnou Svátost a poskytnou-li almužnu chudým, jak to jednomu každému vnuká pobožnost jeho, jiným však veškerým, mimo dotčeného města kdekoliv žijícím, navštíví-li chrámy od ordinariův místních aneb od jich vikářův neb oficialův a neb podle jich rozkazu aneb kde by jich nebylo od duchovních správcův, jakmile tento list Náš dojde k jich vědomosti, ustanovené aneb jeden z nich v dotčené době dvakrát, i jiné uvedené skutky nábožně vykonavše, tímto plnomocné rozhršení a odpustky všech jich hříchův, jak se obyčejně o milostivém letě udělují těm, jenž jisté chrámy v dotčeném městě i vnězného navštěvují, kteréžto odpustky mohou i dušem, v lásce k Bohu z tohoto světa vykročivším ve způsobě přímluvy obětovány býti.

Povolujeme také plavcům námořským a cestovníkům, jakmile se byli navrátili do domova svého, vykonati dotčené skutky a dosáhnouti týchž odpustkův, navštíví-li po dvakrát chrám stoličný aneb hlavní chrám, aneb farský chrám své otčiny. Pro řeholníky obého pohlaví a pro ty, jenž stále žijí ve klášterách, jakož i pro všechny ostatní, laiky, kleriky, světské neb řeholné i pro ty, jenž jsou ve vězeních aneb v otroctví, aneb zadržáni nějakým tělesným neduhem, neb jakoukoliv jinou překážkou, a jenž nemohou vykonati dotčené skutky aneb některé z nich, připouštíme a svolujeme, že jeden ze zpovědníkův od místních ordinariův potvrzených smí jich proměnit v jiné zbožné skutky aneb odložití jich vykonání k jiné době nejbližší příští aneb předepsati jiné věci, jichž lze kajeníkům vyplniti; nad to smí též udělit dispensi od sv. přijímání chlapcům, kteří k prvnímu přijímání posud připuštění nebyli. (Následují zvláštní před-

pisí a plnomocenství pro biskupy a zpovědníky.)

Přikazujeme tolikéž, aby počínaje dotčeným prvním červnem až ke dni, kde bude uzavřen všeobecný sněm církevní, veškerí kněží katolického světa, církevní i řeholní, přibírali den co den při mši sv. modlitbu k Duchu sv., i aby mimo obyčejné mše sv. konventualné sloužila se jiná ještě mše sv. k Duchu sv. ve všech tohoto města chrámech patriarchálních, basilikách a kostelích kolegiálních, jakož i ve všech celého světa chrámech katedralních a kolegiálních od jich kanovníkův, rovněž i ve všech kterékoli řehole kostelích klášterních, kde konventualní mši sv. sloužiti povinností, každého čtvrtka, kde spolu nepřipadá svátek dvojí slavnosti první neb druhé třídy (festum duplex primae vel secundae classis), aniž by tato mše sv. o Duchu sv. měla jakoukoli závaznost ohledně aplikace.

Aby však tento list Náš, ješto na jednotlivá místa donešen býti nemůže, u všeobecnou vědomost snadněji vešel, chceme, aby jeho opisy i otisky rukou některého veřejného notáře podepsané a opatřené pečeti osoby v důstojenství církevním postavené, ve všech zemích a u všech národů, tétěž víry došly, jakou by měl list tento, kdyby doručen byl neb okázán.

Dáno v Římě u sv. Petra pod prstenem rybařovým, dne 11. dubna 1869 v 23. roce Našeho papežování.

N. Parracciani Clarelli, kardinal.

Tři hvězdy.

Temnou kráčí poutník nocí,
nezná cesty, nezná kraje;
zemden poutí, přece spěchá,
sobě úkrytu hledaje.

A tu na obzoru šedém
vznášejí se hvězdy čisté:
ty jej k jeho vedou cti,
by nesešel s cesty jisté.

Tmavá noc je trudné žití,
jímž své řidiš kročeje;
hvězdy však, jež tobě svítí —
víra, láska, naděje.

A. V.

Rozjímání o světě větším.

Ze spisu kard. Bellarina.

Hlava IV.

Z toho tedy plyne, že tak z moci, jakouž Bůh do stvořených věcí vlil, se povzneseme k pochopení neskonale moci Stvořitelovy. Nenít věru nižádné věci, ježto by neměla podivuhodnou vlastnost neb moc aneb sílu. Země anebo zemský kámen, padne-li shůry, jakou silou se řítí? Což jí nepřemůže? Což jí se opře? Když Duch svatý v tajném zjevení opsati chtěl sílu nej-mocnější, jakouž velký Babylon, to jest veškerenstvo nešlechtníků v den posledního soudu v hlubinu propasti řítiti se bude, takto praví: „*I zdvihl jeden silný anděl kámen, veliký jako žernov a vrhl jej do moře řka: Takovou prudkostí vržen bude Babylon, to veliké město, a již více nebude nalezeno.*“ *Voda* ale, jenž tichá a lahodná jsouc zvolna na povrchu země se valí, jak když rozzuříc se v řekách neb veltocích rozproudí se, cokoli jí vstříc vejde, zporáží a skácí; netoliko chatrče selské, ale i brány a zdě městské i kamenopevné mosty bořiti ji vidíme. Nad to *větry*, jenž někdy co nejpříjemněji vanou, i nejmocnějších lodí až do dna rozkotají a stoleté duby vykořeňující vyvracejí. Viděť jsem, aniž bych byl nevida uvěřil, kterak ohromný balvan země nejprudší víchřicí vyvrácen a na jistou stranu vesnice nešen byl, tak že pozorovati byla přehluboká jáma, odkud ta země vyryta byla, a ves celá pokryta a jako pohřbena byla, kamž ona země přenešena jest. A co o *ohni* povíme? Jakou rychlostí malý oheň vzrůstá v takový požár, že stavby a lesy v okamžíní požírá a tráví? Dí sv. Jakub: „*jak malý oheň, a jak velký les zapálí!*“ Ó jak rozličných moci spočívá v rostlinách? A rovněž tak v *nerostech* a to především v dralu a mlunu, v němž podivuhodná moc se spatřuje? Dále ve zvířatech: některá nalezáme co nejsilnější jako lvy, medvědy, býky, slony, jiné co nejdůvtipnější, ač velmi nepatrné jako mravence, pavouky, včely, mravencokrále. Pomníjm andělů moc, sílu slunce a hvězd, ježto jsou daleko od nás vzdáleny. Jak mocný posléz jest důvtip lidský, jímžto tolik umění nalezenoté? takže začasté se rozpakuje-me, zdali příroda umění aneb spíše umění přírodě čest a vítězství postupuje?

Povznes tedy, duše, zraku myslí své k Bohu a přemítej, jak veliká plodivost, jak veliká moc v Pánu Bohu se nalézá, o němž pravdopравdoucí Písmo se pronáší: „*Kdož mezi mocnými jest podoben Tobě, ó Pane!*

(Exod. 15.) a *Jenž divy číní veliké sám jediný.* (Ž. 135.) *Blahoslavený a sám mocný král nad králi a Pán nad pány.*“ (I Tim. 6, 15.) Neb co jen koli stvořené věci sil do sebe mají, mají od Boha; a tak dlouho jich mají, pokud se Bohu líbí, aby jich měly. Nebo kdo to způsobil, že Jonáš v břichu velryby zavřenému ani mořské vody ani zuby velryby neuškodily, leč jediné Bůh? Kdo zapal tlamy lvům hladověcům, aby nesašli na Daniele, leč jediné Bůh? Kdo třech mládenců v peci ohnivé, že dotknuti nebyli, zachoval na životě, leč jediné Bůh? Kdo pravil zuřící víchřici a rozbouřenému moři: „*Utiš se, ustaň; a utišila se víchřice a nastalo utišení veliké,*“ leč Kristus, pravý to Bůh? Samojediný Bůh ale, jenž od nikoho nemá té moci a síly, nýbrž jehož vůle moc jesti a taková moc, již nic opřiti se nemůže; onť nesmírnou moc má a všude má a vřdycky má. A všechna moc lidská k Boží moci přirovnána nejen malinká, a nepatrná, ale naprosto žádná; neboť tak praví Isaiáš: (40.) „*Všech národů jakoby nebylo, tak jsou proti němu a jako za nic a za prázdnotu držání jsou u něho.*“ Nejsou-li tedy pošetilci, jenž se bojí věci stvořených a Boha všemohoucího *se nebojí?* a ježto důvěřují ve svou neb svých přátel moc a v Boha všemohoucího nedůvěřují? „*Jestli Bůh s námi, kdo proti nám,*“ a když Bůh proti nám, kdo bude pro nás?

Tudíž, duše má, moudrá-li jsi, pokořuj se pod všemocnou rukou Boží, sduž se s Ním pravou nábožností a nebudeš se báti čeho, co by tobě učinil člověk neb ďábel aneb jiný tvor. Pakližes snad z nábožnosti vypadl a Boha svého k hněvu popudil, nepopřeješ pokoje dušm svým, pokud nedostihneš pokoje ode Pána svého: nebo *hrozná jest velmi, upadnouti v ruce živého Boha.*

Hlava V.

Zbývá ještě zírati krásu stvořených věcí, o kteréž prorok pravil: „*Obveselíš mne, Pane, v díle svém.*“ A věru, to co Bůh stvořil, vše jak dobré tak i krásné jest napořád, zpytuje-li kdo toho řádně. Ač opomíjejíce jiného, volmež rozjímati toho, co dle všech úsudku a zkušenosti krásné jest. Veliká zajisté jest krása při pohledu na zelenající se louku, pěkně zřízenou zahradu, na převábný les, na klidné moře, jak milý čistý vzduch, potok, řeka, města, nebe jasné a nescíslnými hvězdami poseté, jako drahokamy obložené. Potom jak dojmá krásu stromu květem oděného neb ovocem stíženého? podoby rozmanitých čtvernožců, lí-

tání ptáků, hry ryb? Co povím o jasném kruhu slunce, ježto vycházejíc svět obveseluje celický? Avšak lidí, k nimž nejhlavněji se obracíme, nic tak velice nezajímá jako jejich vlastní krása a podoba. Pro krásu ženskou *mnozí zahynuli*, dí Ecclesiast. (9.) Často spatřujeme a litujeme toho, že mužové jinak velemoudří, krásou ženskou pro nesmírnou lásku zaujati a naopak i vážné a ctěné ženské pro krásu mužskou k takové přivedeny třeštnosti, že svou domácnost i vážnost, i syny a rodiče a i svůj vlastní život, járkou i věčné spasení lásce krásných osob obětovali. Znám, co o Davidu, Šalomounu, Samsonu v Písmě svatém zaznamenáno: historie hojná jest na podobné doklady.

Proto, duše má, když tak veliká krása v stvořené věci od Tvůrce Boha vložena jest, jaká as myslíš, a jak podivu hodná jest krása nejkrásnější Stvořitele? neboť nikdo dáti nemůže, co sám nemá. A když lidé kochajíce se v kráse slunce a hvězd, tato svítící tělesa *pokládali za bohy*, pravil mudrlec, *at vědí, jak mnohem nad tyto krásnější jest Pán v kráse jich: nebo stvořitel krásy toto vše způsobil.* (Moudr. 13.) Jak velká ale krása Boží jest, poznává se jistě nejen z toho, protože krása všech stvořených tvorů nejskvělejším způsobem v něm soustředěna se nalezá, nýbrž i z toho, jelikož nám neviditelný jest, pokud od něho putujeme, a toliko věrou Písem sv. a jako v zrcadle tvorů poněkud se poznává, přec mnozí Svatí takovou k němu láskou se roznítili, že někteří v osamělých místech se ukrývajíce jediné rozjímání jeho (Boha) věnovati čas svůj sobě oblíbili, jako svatá *Maři Majdalena, Pavel* první to poustevník, veliký *Antonín* a jiných bez počtu, stran nichž *Teodoret* v nábožné své historii na potaz vzítí se může. Jiní manželky a děti a cokoli na světě měli, opouštějíce ustanovili se na tom, v klášterích dle poknutí jiných dny života trávití, by okoušeli přátelství Božího. Opět jiní život svůj v nejtrpším zármutku dobrovolně vésti byli jsou toužili, by k zření neskonale jeho krásy dostihnouti hodni byli. Poslyš jednoho z nich, svatého totiž *Ignáce mučeníka*, an dí v listu k Římanům: Oheň, kříž, dravá zvěr, lámání kostí, roztrhání oudů a trýznění celého těla i všecky muky ďábelské at na mne přijdou, jen at Krista užiji. Když tedy božská krása, ač dosud nevidaná, nýbrž toliko vírou a nadějí pojatá, tak silný oheň tužby rozněcuje; co potom bude, když závoj odhalen bude, by, jaký v sobě jest, vi-

děn byl? Učiníť ovšem tak, abychom proudem takové slasti opojeni ani nechtěli ani nemohli ani na minutu od ní zraku odvrátiti. A což divu, když anděl a blažení duchové vždy patří v tvář Otce, jenž v nebesích jest, aniž patření toto ošklivost neb přesyčenost způsobuje; ješto Bůh sám od věčnosti krásu svou neustále vida v ní všecek se ponořuje, a z toho nazírání jsa blažený, ničeho jiného nežádá, a jako do sklepu vinného a do zahrady všech lahůdek plné všed, nikdy z nich nevyjde ani na věky nevystoupí. Tu právě krásu hledej, duše má, k ní vzdychej ve dne v noci: mluv s prorokem: „*Žížnila duše má po Bohu pramenu živém, kdy pak přijdu a objevím se před tváří Boží?*“ (Ž. 42.) Dí s Apoštolem: „*Doufanlivě pak myslí jsme a dobrou vůli máme raději z těla vyjítí a přítomní býti Pánu.*“ (II. Kor. 5, 8.) Aniž se obávej prudkou láskou k onéno kráse zle činiti; neboť láska k božské kráse zdokonaluje srdce, a niž kazí koho; posvěcuje, nečiníc zlé. Slušně pravila přesvatá panna a mučnice *Aněžka*: Miluji Krista, jehož matka panna jest, jehož Otec nezná ženu: jej když jsem milovala, jista jsem byla; když jsem se jej dotkla, neúhonná jsem, když jsem jej přijala, panna jsem. Avšak když Pána svého nestvořenou slícnost žádáš, musí se naplniti, což Apoštol na tom místě dokládá: „*Pročež usilujme, buď že vzdálení jsme a neb přítomní, libiti se jemu.*“ Líbí-li se tobě Bůh, musíš i ty líbiti se Bohu, a to sice v říši živých, když přítomní budeme, osvíceni bleskem Jeho, bez pochyby se zalíbíme, jakož Prorok pje: „*Libiti se budu Pánu v krajině živých.*“ Avšak v tomto putování tak snadno se pokálíme a blátem hříchu se znečistíme, jak s. apoštol Jakub (3,) pravil. „*Ve mnohém zajisté klesáme všickni,*“ a prorok David by okázal, kterak vzácní jsou neposkvrnění v živobyti, pravil, prohlásiv že to k blaženosti náleží, řka: *Blahoslavení neposkvrnění v živobyti svém.*“ (Ž. 118.) Pročež duše má, toužíš-li i v nepřítomnosti a putování svém libiti se milému, nedostací *chtíti* se libiti, ale slušno, jak Apoštol mluví, *snažiti* se jemu libiti, to jest: neustavnou a velikou snahou vystříhati se poskvrn, jenž zohyzdují tvář duše, a kdyby které na ní lpely, ne menším úsilím a snažením se namáhati, bys se jich zbavila. Nepozoruješ-li ženštin, ješto touží zalíbiti se mužům svým, jak mnoho hodin stráví v urovnávání svých vlasů a v uhlazování své tváře a v očišťování šatů od poskvrn, by se zalíbily zrakům muže smrtelného, jenž

snad brzo v prach a popel proměnití se musí? Což tedy tobě náleží činiti, bys očím ženicha nesmrtelného se zalíbila, a jenž povždy na tebe patří, jenž bez poskvrny a vrásky tebe naleznouti žádá? Zajisté nutnoť, abys vším úsilím se o to snažila, abys „ve všech příkázáních a spravedlnostech Páně“ chodila. A vše cokoli pravé svatosti a pravé spravedlnosti překáží, statně odstraň a odklíď, aniž se ohlížeš na tělo a krev, aniž na řeči a úsudky lidské dbej: neboť nelze tobě najednou líbiti se Bohu i světu, anto praví Apoštol: „*Kdybych se ještě lidem zalíboval, nebyl bych služebníkem Kristovým.*“ (Gal. 1, 10.) *Jos. Dobicer.*

Vojtěch Valenta.*)

Hlavní tento původce a učitel blouznivcův za panování císaře Josefa II. po vydání patentu tolerančního se objevivších, kteříž vůbec „Adamité, Marokáni, Ariáni, fanatici, potřeštěnci“ nazýváni jsou, a bohužel posud se vyskytují, narodil se ve Vraclavi (býv. okresu Vysokomýtského, kraje Chrudimského), okolo roku 1746 z nábožných rodičů katolických.

V mládí navštěvoval školy pilně, tak že ve svém 76. roce ještě psáti a lépe ještě čísti uměl. Měl výtečnou hlavu, důvtipnost, soudnost a podnikavost neopustila ho ani v jeho 76. roce, ba ani za jeho dvouleté těžké nemoci, duch jeho byl čilý až na konec jeho života. Nemaje prostředků k dosažení vyššího stavu chtěl se oddati životu poustevnickému a ucházel se okolo roku 1781 o poustku u sv. Václava blízko u Vraclavi. Když ale poustevnictví v Rakousku bylo zakázáno, byl záměr jeho zmařen; avšak brzy použil příležitosti, kteráž se jemu naskytla, k pohodlnému živobytí, kteréž bylo na opak tomu, jakémuž před tím oddati se chtěl.

Zatím totiž vyšel patent toleranční, kterýž zvláště tam v té krajině způsobil pravý zmatek. Více než dvě třetiny lidu venkovského odřeknulo se náboženství katolického, aniž pomýšlejíce proč, aniž vědouce, ku kterému novému náboženství mají se přihlásiti, aby, jak se domnívali, císaři se zalíbili. Této příležitosti uchopil se bystrotvípý Valenta k svému prospěchu. Znaje slabé stránky lidu a věda, s jakou důvěrou a láskou lid vesnický k císaři Josefu I. ne, radil jim, aby náboženství císaře Josefa přijmuli, tím že ob-

drží svobodu dávno žádanou a očekávanou. Mezi tím tajně seznámil se Valenta s jedním tak řečeným krajským dragonem (sluhou) u úřadu krajského v Chrudími, a ten s ním za úplatky sděloval všechna nařízení císařská a dvorská pro obecnostvo zajímavá o něco dříve, než byla vyhlášena. Takováto nařízení podluzovaná předpovídal a prorokoval Valenta jako tajemství, kteráž jemu císař sám přímo zvěštoval, dříve než na kancelářích vrchnostenských byla vyhlášena. Tímto způsobem dosáhl u lidu veliké důvěry a všechnu víru. K tomu vydával se směle za učitele náboženství od císaře Josefa samého tajně nařízeného, mluvil s lidmi poprocku, užívaje samých tajemných a nesrozumitelných vyjádření a s největší vážností. Někdy jim ukazoval rozličná vyobrazení nápadná, na př. hvězdářskou mapu, a tu prý dostal od samého císaře Josefa a ta že jest základem jeho náboženství.

Dle jeho učení není zapotřebí křestu, manželství, zkrátka žádné svátosti, žádných služeb Božích; podle tohoto svého učení byl i živ a sice co možná nejpohoršlivější, neobávaje se za to žádného trestu, anobrž dokládaje: Nemám se čeho báti, že byste pro mé neřádné skutky na mne žalovali; neboť každý musel by se stydět takové věci vypravovati. A jest dokázáno, že ve vůkolních obcích: Stradouni, Mentourech, Vinarech, Čbanově, Vraclavi a j. Valenta se svými přívržníky co jejich hlava nejhnusnější schůzky páchal, kdež to naha svěcení pospolu tančili a to nejenom obě pohlaví, ale i rodiče se svými dětmi, bratři, sestry, příbuzní; všichni pospolu. Ano mnozí rodiče sami obětovali své dcery jeho myslivosti, a ačkoliv škaredý byl, pokládaly se děvčata a ženy za šťastné, když ho mohly políbiti. Na mnoho mil z daleka přicházeli k němu lidé, a sice: z Chroustovska, Košumberska, Richenburska, Litomyšlska, Nasevřcka, Chrastocka, Rosicka, Hrochův Týnecka, Vysokomýtska, Zámrska, Novohradská a od j. — S nejhlubší uctivostí přiblížovali se k příbytku jeho, mnozí zneužívali při svém příchodu do jeho světnice i slov evangelických: Pane! nejsem hoden, abych vešel pod střechem Tvou! — On seděl jako nějaký bůžek celý den za stolem maje před sebou rozličné — pokrmy a nápoje. Přinášel jim všeliké dary; peněz ve stříbře a zlatě měl vždy nazbyt, ačkoliv jich tehdáž také bylo poskrovnu; tak na př. měl roku 1817 jednoho dne v Chroustovicích při sobě 375 zl. stříbr. v samých dukátech, kteréž jemu tam v krčmě byly ukradeny,

*) Vynato ze spisu J. J. Soláře: „Dějepis Hradce Králové nad Labem a biskupství Hradce-kého“ sešit 5., str. 362—365.

an opilý byl, a když téhož roku pro veřejné rouhání se Bohu zatčen a od městského soudu vysokomýtského k vyšetřování kriminálnímu do Chrudími odvezen byl, vytrousil tam schválně před svými hlídači dukáty dokládaje: to prý jest jeho „hmyz.“ — Obvyčejně žil v úkrytu, avšak často měnil místo svého pobytu; přece ale okolo roku 1797 drahný čas strávil v Stradouni v č. 10. V tomto domě představěl na útraty svých přívržníkův více hospodářských stavení, k čemuž zámožnější penězi přispívati, chudobnější a ná denníci zadarmo jemu pracovati museli za příslibenou, že prý je do ráje uvede. — Takové neřesti tropil Valenta asi 40 let; byl sice vícekrát od úřadů stíhán, zatčen a k vyšetřování kriminálnímu postaven; kterak ale pokaždé uměl se odtamtud vybaviti, to zůstalo hádankou; nepochybně pomocí svého „hmyzu“ dukátového. Kdykoliv domů se navrátil, provozoval své řemeslo ještě drzeji a jeho přívrženci tím úsilněji se namáhali, by ho dobře ukryli; převáželi ho v otepích slámy z jedné obce do druhé, ano jedenkrát ho i v pytli s plevami ze Stradouni do Čbanova přepravili, atd.

Když pak milostí Boží a snažností tehdejšího lokalisty radhoštského Frant. Müllera, tento daleko široko známý podvodník a svůdce lidí u přítomnosti a uprostřed těch, kteréž byl tak hanebně podvedl a svedl, jest se obrátil, když před nimi vyznání víry katolického náboženství složil, když ve své nemoci přes dvě léta trvající velebnou Svátost oltární, jíž skoro půl století se byl rouhal, s nábožností dojemnou několikrát přijímal, když před nimi svých nesčíslných neplech a neřestí litoval a oplakával a všechny přítomné od něho svedené a ošizené pro Boha a smilování za odpuštění prosil, i aby následovavše ho slepě v jeho neřestech, i nyní ho následovali v kajinosti a návratu k Bohu a do Církve: způsobila tato událost netušená nejenom mezi svedenými a ošizenými, ale i v celé krajině nevyslovitelného podivení a úžasu. Valenta zemřel kající, avšak símé bludů a svůdnictví jeho bohužel nebylo udušeno. — Roku 1832 bylo Adamitů v chroustovické kolatuře 48, v hrochůvtynecké 8, jenšovické 42, kostelecké 21, lužské 7, radhoštské 46, uherské 3. — Roku 1848, po vyhlášení ústavy, vystoupili Adamité veřejně v celém počtu svém se svými zásadami o Bohu, církvi a státu, veřejně sháněli přívržence odvolávající se na známý dekret dvorský, dne 21. dubna 1782 vydaný a roz-

trušující, že nastala doba dávno očekávaná; kdež všickni katolíci potřeňi, jenom oni ušetření a na statky katolíkův usazení budou. — Bohužel ještě dosud nalezají se v diecési Hradecké přes všechno namáhání i duchovenstva i úřadů císařských a ještě, pokud nám známo, roku 1854 bylo jich na Pardubicku 6, Vysokomýtsku 104, Litomyšlsku 34, Lanskrounsku 4, Chrudímsku 2 a j. Ještě dne 22. února 1855 vydala konsistoř biskupská duchovenstvu návod, kterak k těmto blouznivcům má se chovati.

Po bouří jasno.

Když se černá bouře
nade světem shrne,
ach jak mnohé srdce
ouzkostí tu trne!

Však po děsné bouři
slunko zas se směje:
Boží požehnání
na krajinu leje.

Tak i duši naši
mnohá bouře zmítá,
až jí po trápení
nebe pomoc skytá.

K. T.

Naproti.

Obrázek ze života od
Frant. Pravdy.

II.

Naproti zámečníku Hejdovi byl dům pana Dohnala. Pan Dohnal byl hodinář; právě přišel z cest svých a učiniv se mistrem hledal si v městě a za městem bohatou nevěstu. Byl syn rodičů vážených a zámožných. Chěli z něho míti pána. Že se ale nechtěl učiti a pořád ze škol ho vyháněli, dali ho, když se byl doma hodně povyválel, na řemeslo a vyvolili pro něj hodinářství, ježto prý patří více k uměním než k řemeslům a tuze ho neponíží. Učil se u mistra, jemuž hodně platili a jenž ho za to šetřil žádných překážek mu nedělaje, když místo práce rejdil a šmejdil. Často přicházel k rodičům, aby si u nich ještě více pohověl a když se konečně s velkou slávou stal tovaryšem, zahálel zase po nějaký čas doma, než se odebral na cesty. Vstoupil ve Vídňi do díla, jak psal, ale nevynášelo mu dost a nedostávalo se mu, že mnoho utrácel a pořád za ním museli posylati peníze. Když umřel otec, vrátil se domů dovědět se, že je jeho dědicem. Stal se pánem velkého domu, na němž nebylo jiných břemen, než že v něm matka až do smrti pojištěný

měla byt. Hotové jmění připadlo této, aby z něho žila a ovšem je také zanechá synovi, až za mužem sklesne do hrobu. Zatím mu dala do hospodářství, co potřeboval a k větší hojnosti měla mu dopomoci bohatá nevěsta.

V skutku se mladý pan Dohnal dověděl o několika pannách, jenž by se mu byly líbily, že měly jmění a počal sem a tam docházeti, aby si jednu z nich vyvolil. Hezký chlapík byl, vycvičil se ve světě a jak náleží se uměl otáčet. Ve Vídni se naučil mluvit po vídeňsku a nyní si na tom zakládal mysl, že mu patří přednost před těmi, co po vídeňsku nemluví. Však myslil se, jestli se nevyznamenával i jinými pěknými vlastnostmi. Ti, co soudili jen po vrchu, pravili, že pěkných vlastností na sobě má dost a všelicos k nim počítali. Je prý dobrý řemeslník, spravuje hodiny, co nikdo nedovedl spraviti a dělá nové, jaké kdo chce. Dokázal to už? Ještě ne, ale chlubil se, že všechny mistry na deset mil cesty strčí do své jedné kapsy. A co by se jich bylo teprv vešlo do jeho kapes druhých, měl jich jen u kabátu šest! Však nechme žertu: byl-li v skutku v řemesle tak výborně vzdělán, jak povídal, bylo to zajiště vší chvály hodno.

To ale nebylo ještě všechno, čím se Dohnal spoluměšťanům svým odporoučel. On byl mimo to švihák, nosil vousy, nechával si růsti dlouhé vlasy, mazal si je pomádou, šatil se dle módy. Když si posadil na hlavu blyskavý klobouk, když si obul na nohy blyskavé boty, když vtáhl na ruce blyskavé rukavičky a když si strčil pod páží blyskavou hůl, tu se celý blyštěl a lidé zůstávali státi a dívali se za ním, jak zvláštním krokem, tělem házeje do zadu, po ulicích kráčí. Kdo se mu vyrovnal z domácích?

Když si chasník za peníze vydělané zřídí pěkné šaty, spíše mu to promineme, než kdyby jich propil, promarnil, prohrál. O své vnitřní hodnotě nás tím ale nepřesvědčil. Ano myslíme si, že mohl na šaty třebas mň obětovati, a bylo by mu zbylo na potřeby snad důležitější. Dohnalovi ale na šaty dávali rodiče. Nepatří mu tedy pro ně žádné chvály. Však nebudeme se proto hádati, nýbrž podíváme se za ním do hospody.

Šel do hostince k Černému orlu, kde bývají páni a hle, slušně se tam chová. Dal pozdravení ukloniv se v pravo v levo, pověsil klobouk na hřebík, hůl vedle, sedl si k stolu a poručil si pivo. Sklepnice tu s ním byla hned a on ji vzal za bradu pta-

je se, jak se má a druhých hostů nic se neostýchaje. Brzy se pustil do německého hovoru se sousedy mluvě po vídeňsku. Vypravoval mnoho o Vídni, býval v divadle, jmenoval kusy, co se dávaly a o hercích a herečkách věděl celé kroniky. Znal v městě a v každém předměstí nějaký hostinec a nejznamenitější místo mu byl prátr. Chodíval sem tam na procházky, kde se zastavil, pil víno a přivykl si na ně, že by je pil i doma, kdyby měli dobré.

Hospodský poslouchal a pravil, že dobrým vínem mu poslouží a on žádal o ně odstrčiv pivo na stranu. Pro ukrácení chvíle zahrál si s městským písařem bilijar a když se toho nabažili, sedli ke kartám, aby si ještě s jedním hostem hodili taroky. Je to hra onačejší než ku příkladu šestadvacet neb marjáš a pan Dohnal jí rozuměl, i preferancu a půldvanácté. Vyrážel se několik hodin se vznešenými společníky a v ničem míru nepřestoupil. Naposled si k večeri dal přinésti kousek pečeně, vypil šálek černé kávy a zaplatil. Krejcary, co měl dostati nazpátek, nechal sklepníci a zase ji vzal za bradu, když odcházel. Chování jeho neurazilo nikoho, naopak bylo milé a přjezmné všem a jestli si kdo o něm myslil, že na svůj stav dělá příliš velkého pána, neškodilo mu to, neboť byl pán, byl mistr, byl vzdělaný člověk, měl dům a chtěl se ženit.

Vzácnější měšťané pana Dohnala ochotně přijali mezi sebe. Takový oud jim sloužil ke cti a chudáků a sprostáků on si nevšímal. Zvlášť městské dcerky draly se o něj a kde se jedna sešla s druhou, už nastala řeč o panu Dohnalovi, jenž jim byl vzorem velkoměstských mravů. Vše na něm zpozorovaly. Měl pečeton prsten s modrým kámkem, v němž vyryta byla začáteční písmena jeho jména F. D. Na prsou se mu skvěla zlatá jehlice. Když se usmíval, dělaly se mu na tváři důlky. Když mluvil, šišlalo to drobet a to právě nejvíce půvabnosti mu dodávalo. A komplimenty dělal jináč, než se u nich dělaly: udeřil jednou nohou o druhou, postoupil o krok a zase nohu nohou tepl. Děvčata se těšily, že jim řekne, jak ony by se měly ukláněti, aby to také bylo dle módy. Brzy se s ním seznámily, pověděl jim to a od té doby dělaly pukrlátka po vídeňsku.

Jen kdyby ho viděly také tančiti! To jim ještě schází. Zajisté i stranu tance trávají v hrubé nevědomosti. Nutily, pobízely, prosily, až se uspořádal bál; pan Dohnal se sám chopil věci a dle jeho udání se vše přichystalo. Musel marným pannám také

raditi, jak by se mu líbilo, aby se vystrojily, vyzvídaly to na něm tetičkami a kmoťičkami a on sám navrhl kupci, co za látky a co za pentle má mít v zásobě, poněvadž se k bálu budou kupovati. Hrnuly se pro ně a první otázka vždy zněla: „Jsou to ty, co dal přinést pan Dohnal?“ Brzy se rozebraly a že už nestačil čas z nova pro ně psátí, musely mnohé zůstatí bez nich a až k pláči prý to z té příčiny přišlo. Před bálem se držely po domech zkoušky v tanečích v městě neobvyčejných, dívky skákaly i když byly samy a nejedna se točila před zrcadlem chtějí viděti, dělají-li to dobře a jak jí to sluší. Na práci se celý ten čas málo dbalo a na modlitbu ještě méně. Starosti o okrášení těla a o kroky a skoky při tanci netrpěly v hlavě vážnější myšlenky.

Konečně nastal toužebně očekávaný den. Krejčí roznášel hotové šaty, jichž byl ještě neodevzdal, děvečky čtyřikrát za hodinu se přicházely ptáti, brzy-li přijde; švadleny běhaly po domech, zakládaly, pouštěly, opravovaly; už také začaly dílo friséřky, česaly, páliły, kroutily a pletly vlasy, dávaly do nich strojené kytky, špendlily na ně pentle, lily do copů a šátků voňavé vodičky. Do hostince se snášela zrcadla, půjčovali je, co chtěli dcery poslati na bál; panímámy si připravovaly čepce, pantátové počítali peníze, jichž budou mít zapotřebí; den uplynul, už se setmívalo. Muzikanti s nástroji se shromáždili, přišel pan Dohnal, dal znamení, aby počali, a oni se dali do troubení a bubnování, že to bylo slyšeti po celém městě. Z oken vycházela záře, byla plná světla, mladí páni přiváděli rodiče s dcerami, Dohnal doběhl k panu Foukalovi, městskému sládku, jenž byl velký boháč a doprovodil ho s manželkou a dcerou, roztomilou to Karolinkou, do sálu. Jak mile vstoupili, udělali jim muzikanti slavný tuš, spustili veselý kousek a Dohnal s Karolínou už se točil v kole. Přidalo se k nim více párů a on nevázal se ani na ty, co za ním, ani na ty, co před ním tančily, brzy letěl okolo nich, brzy se proplétal uprostřed nich a když mu napadlo, obrátil se nazpátek a věru o nikoho nezavádl. Všem pannám srdéčka klepala toužebností, aby to s ním také zkusily a povstávala v nich závist, že sládkovic Karolina byla první, již provedl. A běda, on si ji také přivedl a snad je pravda, co se povídá: že se totiž uchází o její ruku. Ale bylo také slyšeti, že pan starý odporuje a nebude-li z toho nic, inu, snad oko jeho padne — na ně.

Každá se mu chtěla zalíbiti a hleděla, aby si povšimnul její vznešené osoby, kroutila se sebou, dělala poklony, jak se dělají ve Vídni a uměla-li jen drobet německy, už česky nepromluvila a dokonce ne, stál-li on na blízku.

Musí se milému Dohnalovi dosvědčiti že nejen k sládkovic Karolince, nýbrž i k jiným pannám byl zdvořilý, bezpochyby proto, aby si to s nimi nepokazil, kdyby Karoliny nedostal. Tančil brzy s tou, brzy s onou, ačkoliv přece nejvíce pozornosti věnoval Karolince. Měl mnoho práce, aby společnost udržel v pořádku, zvláště při kvadrile a kotilionu ho to namáhalo, poroučel, křičel, tleskal do rukou, dával takt, přispěl, kde bylo třeba, všude měl oči. Nožičky opatřené lehkými střevíčkami visely mu jako na drátkách, černý frak mu slušel, bílá vesta se na něm skvěla, rukavičky nesundal od večera do rána. Kde mohl tanečnici svou postaviti do předu, počtíti a vyznamenati, vyvolil si zajisté Karolinu, pak ji vždy odevzdal matce, políbil pěkně ruku a říkal „milostpaní.“ Lichotilo jí to přenáramně, neboť byla marná, ctižádostivá, pyšná, že pocházela z lepšího rodu nežli její muž, jenž byl ze vsi a řemeslem mnoho peněz si vydělal, pro něž si ho ona vzala. Právěla si, aby sloula „milostpaní,“ ale hloupí lidé nazývali ji pořád jen „paní starou“ a teprv Dohnal jí dal, co chtěla. Byla na to hrdá, těšila se, že to každý slyší, kdo je přítomen a ohlžela se po mladých a starých vítězoslavně, jako by jim chtěla domluviti: „Vidíte vy sprostáci, vám to nezapadlo, vezměte si z něho příklad, byl ve světě a ví, co se patří.“

Dohnal ovšem tu samou čest co jí vzdával i druhým panímám a pojednou se z nich staly samé milostpaní, ačkoliv z většiny dílu byly manželky řemeslníků jako ona. A dcery jejich staly se slečnami. Jak mile Dohnal Karolinu učinil slečnou, už se každá za pannu styděla. Hodil mezi ně tolik marnomyslnosti a ješitnosti, že nevěděly, kde jim hlavy stály a jedna se vypínala nad druhou pro přednosti, jichž si dříve ani nevšimaly.

Od té doby začalo se v městě nositi více ženských klobouků, pláštěků, mantilek a jiné parády, jakáž tam před tím nebývala v obyčeji. Ale Dohnal neobrátil se už jinam, on zůstal při sládkovic slečně Karolíně, již mu po bále milostpaní matka na panu manželě sama vymohla a s ní hezkých pár set, ano pár tisíc zlatých. Byla hluchá svatba, jezdilo se při ní v kočárech a po svatbě

stěhovali z pivováru k hodinářovům s jiným nábytkem i fortepiano, na něž Karolina hrála i v zpěvu se dobře znajíc. A pan manžel už měl na domě velikánskou tabuli s německým nápisem: „Sklad na hodinky všeho druhu mistra Františka Dochnahla.“

Že ho ve Vídni psali Dochnahl, myslil on, že je to dobře a podepisoval se, jak oni tomu rozuměli. Byl blažen a šťasten se svou mladou a vzdělanou manželkou.

(Pokračování.)

D O P I S Y.

Od Řipu dne 2. června 1869.

(Životy Svatých.)

Znal jsem muže, jenž každého dne chodil do kostela, a dosti četnou knihovnu měl nábožných i světských knih, ale nechtěl si nikterak objednat Životy Svatých, vylouvaje se, „že jsou tam jen kněží a králové.“ Při tom ještě zmiňovaly se mu i litanie o Všech Svatých také jen o svatých kněžích a jáhněch, vedle obojetného pro lid slova: „učitelů,“ což ovšem nejučenější sv. otce církve znamená, ale o jiném stavu, zejména o „sprostších,“ žádné zmínky nenacházel, a všeobecný význam „vyznavaců“ nepojal. Proto jaksi nedůvěřlivě na ty Životy Svatých pohlízel, nehledě ovšem k tomu, že církev nedělí Svaté dle stavu a zaměstnání. Neznal jiného pramene k odsuzování tomu, než náš obyčejný kalendář, nevěda, že ku př. nejnovější církevní seznam svatých, jež Martyrologium nazýváme, má 18000 jmen Svatých, ač je tam i mnoho nejmenovaných a mnoho zase jen společně . . . nebo nějakým počtem naznačených*). Vždyť jen podzemní hroby římské „katakomy“ nazvané počítají mučovníků dle povrchního počtu okolo 5 milionů. Ostatně známo jest vůbec, že je více svatých, než je jich vyhlášeno, a že tedy každá země, ano snad každá obec a přátelstvo má svého v nebi orodovníka, a i každý z nás chce spasen (svatým) býti. Zatím i mezi vyhlášenými Svatými máme dosti svatých ze všech stavů, ač jsou mezi lidem méně známí. Příčinu toho pak v skutku nese náš kalendář Svatých a naše obyčejné vydání Životů Svatých. Jest ovšem pravda, co praví jedno takové vydání dokládajíc čtenáři: „Nemusíš mysliti, že jen biskupové, papeži, kněží, mniši a poustevníci, králové a knížata stali se svatými; nebo i tito ne-

měli před jinými křesťany nic zvláštního, a jejich stav jich neučinil ještě svatými a blahoslavenými. Oni museli jako všickni následovníci Božského Spasitele po svatosti se snažiti, a o korunu bojovati a trpěti. Z každého stavu, pohlaví a věku má Bůh vyvolence, kteří mu celým srdcem sloužili, a za to svatými se stali,“ a dále zas připomíná čtenáři: „Mnozí lidé se domnívají, že jedině ten může býti svatým, kdo jde do kláštera, anebo se stane poustevníkem, anebo aspoň duchovním; ostatně že není možno státi se svatým; avšak tomu tak není, nebo i z rodu vysokého byli a jsou mnozí svatí“ Ale co to všecko platné obyčejnému čtenáři, když pak prohlíží tyto Životy Svatých a vyjma svaté panny, mučenice a vdovy bez ohledu na stav — *nalezne za 365 dní jen životy těchto Svatých, jak on praví, ze „svého stavu,“ a sice: 27. února sv. Baldomera zámečnicka, 27. dubna sv. Citu služku, 15. května sv. Isidora rolníka, 13. září sv. Nothburgu děvečku, 24. října sv. Armellu služebnou, 14. listopadu sv. Homobona kupce, 15. prosince sv. Kristinu, služku královskou, a konečně 22. prosince žebráka neduživého Servula. Všickni ostatní, jako sv. Fokas zahradník 3. července, sv. Theodot hospodský 18. května, sv. Serapia, služka 3. září, sv. Genesius herec 26. října, jakož i svatí vojáci: Longin, Florian, Hypolit, Mauric a sv. lékaři: Pantaleon, Kosma a Damian — byli vlastně mučníci a sv. Aleš žebrák 17. července, a sv. Kříšpin obuvník 25. října byli zase z urozeného stavu, a nikoli původně a vlastně řemeslníci neb chudí.*

Vedle toho pak počítá Svaté v kalendáři čili vydání Životů Svatých a nalezá tam z *kněžského* (papeže, biskupy, kněze, jáhny), *klášternického* (mnichy, jeptišky a poustevníky) a z *vysokého rodu* (císaře, krále, knížata, jejich manželky i dívky) v jednotlivých měsících, počítaje v to, aby počet ještě zrostl, i mučeníky z těchto stavů, úhrnem: v lednu 21, v únoru 18, v březnu 19, v dubnu 20, v květnu, červnu po 22, v červenci a srpnu po 17, v září 14, v říjnu 25, v listopadu 21, v prosinci 12, v celku tedy na 365 dní 228 Svatých, tedy aspoň dvě třetiny z jiných stavů. Nedivme se mu pak, že neznaje způsob vyhlásování za Svaté a po lidsku soudě, domýšlí se nějaké strannosti a nadřezování kněžím a králům. Ostatně nezapomeňme, že byl ovšem život Svatých z „vyššího rodu“ a „kněžského stavu“ — *v zemi známější, a „v církvi i v národu“ proslulejší,“ a že i proto již byl*

*) Naši předkové měli i český překlad tohoto Martyrologium aneb Passionálu svaté římské církve 1676 v Litomyšli vytištěný.

přiját do kalendáře. A vskutku obsahují jinojazyčné životy Svatých *mnohem více* životů Svatých z „nižšího rodu“.

Záhodno bylo by tedy, aby zejména naši čeští vydavatelové Životů Svatých i k této stránce a potřebě lidu zřetele svého obraceli. Vedle života obyčejných Svatých, jichž jména jsou v kalendáři, možná na ten den *přidati* ještě pro lid venkovský život některého Svatého z Martyrologium, tím snáze, an nejen veliké vydání životů Svatých (Bollandistů a Dra Stadlera) život jejich obsahuje, ale zvláštní vydání životů Svatých dle jednotlivých stavů (od Marxe) také již máme.

Tím bychom zvláště ku vzdělání lidu přispěli, an by měl život Svatých ze svého oboru, jejichž ctnosti by ve svém stavu snáze následovati mohl, čímž by se mu zvláště užitečnými stali.

V českém jazyku máme hlavně dvojí vydání životů Svatých a sice od *Karlíka* v 5 dílech ze Svatojanského Dědictví, a od *Bílého* Legendu s obrázky u Bellmanna v jednom díle. Na Moravě mají také ještě překlad Mehlerových legend od *Klinkáče* (1863), a v Čechách zase starší překlad Sintzlových od *Pohořelého* (1844). Tím vyhovělo se *nejnutnější potřebě* lidu, že má aspoň pohromadě dle kalendářového pořádku *životy nejznámějších a nejproslulejších Svatých* a Světic Božích, v nichž dočte se něčeho jistého o skutečném a nábožném jejich životě, a může tedy toho i použití k duchovnímu vzdělání svému.

Avšak tím nikoliv není ještě ukončena práce našich spisovatelů v oboru tomto; nebo třeba ještě dlouho a mnoho bádati, aby se mohly znenáhla vydávati důkladné životopisy *jednotlivých Svatých* po svazcích, jak to k. p. i Moravské Dědictví činí, z nichž pak teprv možná bude, sestaviti úplné jedno vydání životů Svatých na celý rok. Nedočkáme se ovšem nikdy v Čechách takového obšírného a důkladného vydání, jaké podnikli učenci *Bollandus* a *Henschenius* (S. J.) v 53 ohromných dílech v Antverpenách (r. 1643—94), až do 6. října sahající, v nichž se nyní v Brusellu a v Paříži pokračuje, tak že každý měsíc mnoho dílů (archový formát, po 1000 stránkách) obnáší; rovněž nebude lze podniknouti vydání úplného slovníku svatých, blahoslavených a ctihodných, jaké dle bádání Bollandistů vydává nyní kapitolský děkan v Augsbuřku *Stadler*, tak že na příklad tu nacházíme životy 192 Františků, 99 Řehořů, přes 50 Alžbět a Annen, ano 985 Janů;

avšak používati jich musíme při vydávání českých legend, abychom časem dopracovali se zaručených a úplnějších životů Svatých.

Než ještě v jiném ohledu nastává nám potřeba nových rozličných vydání životů Svatých na základě těchto vydaných již důkladných životopisů, abychom jich zužitkovali ku prospěchu církevního dějepisu a k užtku věřících každého vzdělání a stavu. Tak víme najisto, že vel. p. kaplan M. *Velický* v Plaňanech studuje již mnoho let *Karlíka*, a pořádá životy Svatých *dle jednotlivých století*, jelikož každý jednotlivý věk má své zvláštní náhledy a názory, své zbožné i kající skutky, vůbec zvláštní způsob života, kdežto po obyčejném pořádku kalendářovém skáče čtenář z jednoho století do druhého, tak že často buď nepochopuje, — a snad i pochybuje — o jednotlivých těchto vypravováních. Porovnejme jen v lednu život sv. Šimona (5.), sv. Severina (8.), sv. Pavla poustevníka (10.), — a vedle nich život sv. Františka Saleského (29.), jaký to rozdíl; zpomeňme jen na mučeníctví, poustevnictví a veřejnou kázeň v starém věku, na klášternictví a bičování v středověku, — a na missionářství a dobročinnost v novém věku, jak rozdílné to názory křesťanů zbožných a svatých!

Jinak zase uměl zužitkovat solnohradský kanovník Dr. *Stabell* Životy Svatých *pro vzdělané a učené čtenáře*, vydav r. 1864 slohem vědeckým historické a kritické životy Svatých u Herdera ve Freibuřku ve 2 dílech. Drže se jen jistých zpráv a spolehlivých pramenů líčí domácí i veřejný život Svatých, ale tak lidsky a přirozeně, tak věrně a názorně, že čtenář takřka zapomíná na neobyčejné dokonalosti a zvláštní příběhy jejich a s úctou vidí před sebou jen *lidi — svaté*, kteří ve svých okolnostech s celým srdcem sloužili Bohu, věnovavše mu ve svém povolání celý svůj život. Chválíme při něm zvláště strýzlivost, kterou umí rozeznati *zaručený* zázrak od pověstí lidu, nehromadě jich *bez důvodů*, a nelíče život svatého jen v samých mimořádných, *nadpřirozených* — skutcích. Podobně *nepřehání* vůbec jednotlivé ctnosti, a nelíbí se si v neobyčejnostech, tak že pak Svatí zdají se býti člověku v nedostižné výši; ač umí dobře také dokonalejší zbožnost jejich a vyšší stupeň ctností jejich čtenáři vylíčiti a k následování vzorných příkladů těchto ho poohnouti a rozehráti. Opácných chyb dopouští se obyčejně takoví spisovatelé, kteří chtějí z větších knih jen stručně život svatých podati, a pře-

devším dojem překvapující způsobiti, ač ku škodě věci samé to bývá.

V ohledu praktickém výborně upotřebil životů Svatých obratný vydavatel životopisů Svatých dle jednotlivých starů a stáří F. L. Marx ve Frankfurtě od roku 1822—30 v šestnácti malých sešitech, čímž k obeznámení jednotlivých svatých u lidu velmi přispěl, a zbožné čtenáře k následování jich blahodinně povzbudil. Máť zvlášť životy svatých služebných mužského pohlaví a ženského; taktéž sv. řemeslníků a umělců; podobně sv. pastýřů a rolníků; dále sv. obchodníků, hospodských a měšťanů, a sv. vojáků; mimo to životy sv. dětí; sv. mláďenců a panen; sv. manželů a manželek; sv. kajících mužských i ženských atd. — Vydání tato schvalujeme tím více, an tito svatí v našich obyčejných kalendářích malého zastoupení mají, a tudíž i v životopisech svatých v hojnějším počtu a podrobnějším líčení zřídka se nalezají, a tudíž i lidu, jemuž právě vhodnými vzory jsou, méně známí zůstávají.

Na tyto všechny okolnosti třeba vzíti ohled při budoucím vydání životů Svatých pro české obcenstvo — má-li požadavkům historických badání v našem věku vyhověti, a spolu katolickému lidu našemu valně ku poučení a vzdělání přispívati. — A tudíž, ač vůbec rádi vidíme Životy Svatých v rukou lidu, neschvalujeme jen pouhé překlady německých, jinak dobrých legend pro české obcenstvo, jakých zejména podalí Stolz, Ott, Vogel, Donin, Dreer, Höflinger a jiní, an v tom ohledu obyčejným potřebám lidu naše dosavadní české vyhovují. Spíše radili bychom, aby někdo s použitím dotýcných pramenů zpracoval Životy Svatých pro vzdělanější katolíky od Stabella; a bude-li někdo jiný pro obyčejný lid chtíti ještě pracovati, tu by se především k tomu hodily s použitím Marxa Holzwarthovy Životy Svatých v Mohuči r. 1862 vydané, jež spracovali původně z francouzského Butlera biskupové němečtí: Raess a Weiss v 21 dílech, z nichž pak farář Holzwarth dobrý výtah (za 2 tol. 12 str. 6n.) ve 2 dílech učinil.

Tak soudíme o potřebě nového vydání životů Svatých pro nynější věk a lid katolický v Čechách, mají-li s dobrým prospěchem potkáti se.

T. N.

Z Klecan dne 25. května 1869.
(Čtení a pohřeb dp. Jana Konopy.)

Ne nadarmo napomíná nás Spasitel světa: „Bděte a modlete se, neboť nevíte dne ani hodiny smrti;“ ne nadarmo modlíme se

v litanii o Všech Svatých: „Od náhlé a nenadálé smrti — vysvobod nás, Pane!“ Premnohých povolal již Bůh náhlou smrtí na věčnost, by vydali počet z vladareni svého! A mezi těmito nachází se i vroucně milovaný duchovní otec náš p. Jan Konopa, kn. arc. vikář, jenž dne 19. t. m. v Michli náhlou smrtí dokonil pozemskou pouť svou. — Dne 16. t. m., v den to jmenovin svých, rozloučiv se s osadníky svými, kteříž u valném počtu se sešli, by projevíli mu svá blahopřání — odebral se za povoláním svým do Vršovic, kde na zejtří školní visitace ustanovena byla. Po ukončené zkoušce odejel do Michle, kdež uvítán p. farářem, pp. učitelky a školními dítkami odpočinouti sobě chtěl, by druhý den pokračoval v povolání svém. — Nepředvídal, že tétěž noci přistoupí k němu anděl smrti, by uvedl jej před trůn Svrchovaného, že ještě této noci požádá Bůh od něho duši jeho. — Důst. p. farář zpozorovav náhlé jeho onemocnění, všemožné staral se o rychlou pomoc, však Prozřetelnost božská usoudila jinaké. V několika hodinách tento výtečný a horlivý sluha Boží zesnul v Pánu. — Druhého dne shromáždili se občané Michelští a Vršovičtí, by zvěčnělému poslední čest prokázali. Po ukončených obřadech církevních vložena kovová rakev do čtyřspřežního vozu smutečního a veškerým obyvatelstvem doprovozena až za výšiny Vršovické. Díky všem, kdož byli v smutečním tomto průvodu, jakož i všem těm, jenž v Libni očekávajíce tělo zvěčnělého lásku a vděčnost k němu na jevo dali. — Okolo 3. hod. odpolední přijel smutečný vůz s tělesnými pozůstatky drahého otce a pastýře našeho do Klecan, což smutný hlahol zvonů zvěstoval celému okolí. Když pak rakev ve fáře na přiměřeném místě postavena a otevřena byla, tu valil se lid s pláčem k mrtvole, by ještě jednou pohlednouti mohl v drahou tvář svého duchovního pastýře. V pátek dne 21. t. m. zavítal k nám vele důst. p. kan. V. Bradáč, jenž za četné assistance vel. duchovenstva průvod pohřební vedl. — Když bylo tělo ve fáře vykropeno, při čemž čekatelé c. k. vzorní české hl. školy smuteční sbor zapěli — hnul se průvod za účastenství nepřehledného množství lidu do farního chrámu Páně, kdež rakev vystavena byla. Neviděl jsem v Klecanech nikdy cos vážnějšího a velebnějšího nad průvod tento. Každý se přičinil seč byl, aby lásku k drahému nebožtíku na jevo dal. — Následovalo kázání, jež měl p. farář Vodolský na

základě slov: „Spravedlivý zajisté, byl-li by před časem smrti zachvácen, v občerstvení bude“ (Moudr. 4, 7.), při němž ni jediné oko suché nezůstalo. Zvláště tu dušený pláč vypukl v hlasité vzlykání, když důst. p. kazatel vybízel k modlitbě za v Pánu zesnulého slovy: „Slitujte se nade mnou, aspoň vy přátelé moji; neboť ruka Páně dotkla se mne.“ —

Na to sloužil pod infulí vys. důst. p. kanovník Bradáč slavnou zádušní mši sv., při níž velmi zdařile zapěno Requiem od Lablera. Po ukončení mše sv. a církv. obřadů ubíral se průvod do kaple pohřební, kdež pozůstatky zvěčnělého při velikém pláči všech přítomných do vyklenuté hrobky uloženy byly.

Zásluhy v Pánu zesnulého jsou bezpočetné. — Jsa skromný v žití svém nikdy nehleděl, dojdou-li snahy jeho uznání na tomto světě. Všemohoucí ale, jenž zná srdce lidské, zajisté odplatí jemu dle skutků jeho. On zjednal si na osadě klecanské, kdež úplných 22 roků neunaveně pracoval, nehynoucí pomník lásky. I chudí budou každoročně naň vzpomínati a z úst malíčků jeho bude se k nebesům vznášeti modlitba díky za dobrodince, který i po smrti mezi svými žítí chce. Vděčně naň zpomínati bude celá osada vroucně k Bohu volajíc: Lehké odpočinutí dejž mu ó Pane, a světlo věčné ať mu svítí! J. V.

Z Hředel u Žebráku dne 22. května 1869.

(Svěcení sochy u kaple sv. Jana Nep.)

Socha sv. Jana Nep. postavená r. 1717 pod zříceninami hradů Točnicku a Žebráku byla u nás strašně zuřícím vichrem úplně porouchána. Aby podobná socha byla znovuzřízena, sestavil se výbor, který všemožně staral se o to, aby v brzku socha byla postavena. Ano, výbor přičinil se i o to, aby důstojná kaple ku cti a chvále našeho patrona sv. Jana byla zbudována. — A spojenými silami dosáhlo se účele tak vznešeného a mnohý z osadníků byl nemálo překvapen, když dne 16. května t. r. v děkanském chrámu Páně Žebráckém bylo ohlašováno, že příštího dne 17. května vykoná se slavnostní svěcení budovy té. — Den slavnosti konečně nastal; a než odpolední 2. hodina odbila, ubíral se valný průvod při zpěvu litaní, při budbě, při hlaholu zvonů a stfělě z hmoždířů od Žebráku k památnému Točnicku. V čele průvodu toho kráčela mládež školní s mládeží odrostlou, zpěv. spolek Hlahol ze Žebráku, pak následovalo duchovenstvo, obklopeno jsouc 30 družičkami, městská rada s p.

purkmistrem, a náramný počet nábožného lidu. Když byl průvod došel k místu slavnostnímu, vcházel do Točnicku podobně slavný průvod z blízkých Hředel, maje v čele mládež školní a odrostlou, a družičky, za nimiž veliký počet nábožných osadníků zpívajících při průvodu hudby chvalozpěvy sv. Janské následoval. Když byly ještě průvody přišly ze Bzové a Březové započala slavnost sborem: „Boží den“ na slova Vorlova od Kreutzera. Na to vystoupil velb. p. Frant. Klíma, nedávno z německé osady Nebanické k nám za kaplana dosazený, na vyvýšené místo, aby promluvil k shromáždění přes 2000 hlav čítajícímu. Vylíčív nejprve v dobře promyšlené řeči své sv. život oslavencův vytknul mezi jiným zvláště to, jak obtížno bylo působiti našemu Janu co knězi a vlastenci v době, kdy nepořádky vzniklými sv. církev Kristova podřívána a hyzděna byla. A že zdárné působení jeho nemohlo se minouti cíle, odůvodnil tím, že sv. patron náš mluvil vždycky, kdy mluvití měl a že mlčel, kdy mlčeti měl. Vřele doporučil nám život Janův k následování, pak zapěl Hlahol „Otče náš“ od Horáka, načež ode všech osadníků velmi milovaný pan děkan náš, důst. p. Pav. Šimandl vykonal svěcení samo. Po obřadu zapěl opět Hlahol chorál: „Pomiluj ny,“ po čemž následovaly litanie a chvalozpěv sv. Janský. Tím ukončena slavnost v Točnicku a průvody odebraly se v předešlém vzorném pořádku k svému domovu. V Žebráckém chrámu Páně bylo pak sv. požehnání.

Ku konci nelze mi jinak, než všem o zvelebení slavnosti naší se přičinivším, jakož i o zbudování kaple a sochy dobyvším si zásluh vysloviti srdečné: „Zaplat Bůh!“ Zvláštní díky sluší vzdáti správci majitele panství Zbirovského Dr. Stronsberga v Točnicku, který ač nekatolík, nejen sochu ale i materiál na zbudování kaple byl obětoval; pak obcím: Žebráku, Hředlím, Bzové a Březové, které všechny ostatní výlohy zapravily.

L. St., uč.

Od Šumavy na den Božího Těla 1869.

(Jubiläum sv. Otce. Osení. Druhotný. Květy)

I na Šumavě jubileum sv. Otce mnoho radosti způsobilo pastýřům duchovním i obcím. To, co Blahověst odjinud sdělil, i u nás vše se vykonalo, a klademe zvláště váhu na to, že okamžité rozechvění radostné i ovoce stálého ponese. Mluví se totiž posud neustále o missiích, které se v Klatovech letos konati mají. V sousedních Bavorích se již missie skutečně konají, a tak i v oboru tomto skutečně bychom sousedům

naším záviděti mohli. — Bůh želná dosud osení našemu; lučiny se honosí svěží zelení a vůbec vše již o čtyry neděle dále pokročilo, než jiná leta. Kým Bůh letos zachová nám vše, co hohatou žen slibuje, aby aspoň letošním rokem jakás úleva rolníkům se stala! Ani zima nebyla letos krutá, a tím, že vichřice v lesích knízete z Hohenzollern-Sigmaringen tisíce nejsilnějších kmenů porazila, nalezla chudina stálou obživu a práci při dělání dříví, a laciné palivo. — Dne 25. dubna slavena jest v Klatovech 50letá památka svěcení na kněžství tamějšího p. děkana Josefa Koblera. Jubilant vyznamenán jest od nejduš. p. biskupa titulem bisk. notáře a město Klatovy oslavilo večerním osvětlením den slavnostní. Památné bylo to, že čtyři jubilanti v tento den sešli se k slavnosti, totiž mimo domácího p. děkana byl tu p. superior Tonner, p. děkan Švihovský Klein a konečně p. děkan Poleňský Livo-ra. Byl to pohled velmi pohnutlivý, když se tito stařečkové do svatyně Páně ubírali. — A nyní sděliv zprávy radostné, i bolestných stránek se dotýkám. S velkou žalostí pozorujeme, že „Květy“ ku směru nihilistickému se kloní. Některé články od Pro-tivy Lišáka(?) nás velmi nemile dojalý. A v posledních číslech články o jesuitismu a jansenismu opět nové nájezdy proti církvi katolické činí. K jakému as účelu? Známe Květy již z času redakce nebožtíka Kaje-tána Tyla, a s radostí si připomínám let mladistvých, když jsme spěchající do expe-dice p. Pospíšila takřka mokré ještě výtisky domů odnášeli. A nyní jak opáčný jest směr listů těchto! Či má list beletristický ten úkol, aby se zabýval záležitostmi ná-boženskými? Jest povolán, aby reformaci církevní čtenářstvu nabízel a vnucoval? Ni-koliv. On má na půdě esthetické pracovati, a krásná umění zastupovati, nejzdařilejší plody doby nynější sdělovati, odporučovati, rozšiřovati, a jsou-li tyto skutečně zadřelá a klassické, budou ovšem i pravou nábožnost roznécovati. To jest úkol listu podobného. Víme ovšem, že i německé listy k. př. Gar-tenlaube v podobném směru si libují, přece ale ostane tento list jen literární belladon-nou, mnohým duším nezkoušeným osídlem a záhubou. Co se týče zejména článků p. „Lišá-ka“ zasílám jemu co odpověď udání pramenů, z kterých svou domnělou moudrost čerpal, a prosím snažně, aby literaturu českou po-dobnými překlady více nekálel. Doslovně jsem nalezl výroky jeho v knize německé: „Reden über Religion, ihr Entstehen und Vergehen von Arnold Ruge. Berlin 1869.“

A tento nešťastník čerpal opět z děl násle-jících: 1. Kuhe „über Herabkunft des Feu-ers und des Göttertrankes.“ 2. Schwartz: „über den Ursprung der Mythologie.“ 3. Max Duneker: „Alte Geschichte.“ 4. Du-puis „L'origine de tous les cultes.“ (Do-slovně zvláště: Astronomický výklad mythu o Kristu.) Na rozloučenou podáváme sou-dnému čtenářstvu k pozasmání, (kdyby ce-lá věc věru ku pláči nebyla) — co Arnold Ruge na str. 3. o bohosloví blouzní: „Spekula-tion über den Aberglauben ist Theologie. Spekulation über die Wissenschaft ist Phi-losophie. Die Theologie ist also die letzte Form des Aberglaubens.“

Kéž milost Boží pronikne srdce takto pobloudilé. Neb kde rozum tak v léčkách bludů se zapletl, tam člověk nestačí, aby se pobloudilec na cestu pravdy obrátil. I tuto máme příklad výstražný, kam pýcha lidská i ducha sebe nadanějšího zavéstí může.

H. H.

K R O N I K A.

Z Prahy. Výroční památka sv. Víta muč. a zemského patrona bude se v úterý 15. t. m. slaviti na hradě tímto pořádkem: V kostele Všem Svatých bude o 7. h. zpí-vaná ranní, v 8 h. školní mše sv., o půl 9. h. něm. a v 10 h. české kázání, v 11 h. pontifikální mše sv., o 3 h. odp. budou ne-špory.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 9—12. června na Strahově, od 13—16. u sv. Haštala.

— V pondělí 31. května ukončena jest o 7. hod. večerní u sv. Klementa zá-věrečnou řečí, chvalozpěvem sv. Ambrože a sv. požehnáním letošní „májová pobož-nost.“ Chrám byl ve všech prostorách pře-plněn tak, že i družičky jen s těží u oltáře místa nalezly. Alumnové arcib. semináře zapěli na kůru „Zdrávas Maria“, „Zdrávas Královno“ a „Te Deum“. Pobožnost tuto konali letos, vykládající tajemství růžence radostného, žalostného i slavného a příslu-hující po rozjímání sv. požehnáním, vel. kněží: Blanda, Borový, Hložek, Honejsek, Hrádek, Jirák, Kalous, Kmoch, Knobloch, Kryštůfek, Láska, Srdínko, Tvrzník, Vin-klář a Víšek.

Z Moravy. Z Olomouce píše se, „Hla-su“ církevnímu, jehož překladu „Apošt. li-stu“ v čele t. čísla jsme též použili, o pa-stýřském listu od 28. dubna, v němžto nej-duš. p. arcibiskup obracuje pozornost vel. duchovenstva k zhoubným knihám, kteréž psány jsouc bohužel i v našem milém ja-

zyku materském v nejnovější době vtírají se neřestnými svůdníky mezi neostražitý lid venkovský. Jmenovitě se uvádí ničemný pamflet pod názvem „Zpověď papeže Alexandra VI.“ (Sem náleží též nejnovější pamflety vydané týž nákladem i tiskem, totiž: „Papežství, Lopatka svatého Jana, Jezovita Girard a Kateřina Cadièrova, Hospodárství v Římě a kardinal Antonelli.“ Red.) Vyzývá se vel. duchovenstvo, aby se vši pastorálnou opatrností podobné jedovaté spisy z rukou věřících se odejmuly, jich další rozšiřování se zamezilo, a byla-li nějaká ujma ve víře jimi způsobena, aby se soukromým a kde toho třeba i veřejným poučováním napравиła.

— Na oslavu tisícileté památky úmrtí sv. Cyrilla zařídí se letos v oktávu slavnosti sv. *Cyrilla a Methodia* vzorné na *Velehrad* poutě podle děkanství v témž pořádku, v jakémž konány byly před šesti lety v památném roce 1863. Za tou příčinou vyzývá „Našinec“ veškerý národ náš českoslovanský v Čechách, na Moravě ve Slezsku a na Slovensku, aby se v písniích cyrilomethodských přívčasně cvičil a náležitě se připravoval k velikolepým hodům duchovním na *Velehradě* dne 5. července t. r. a po celý oktáv slavnosti *Cyrilomethodějské*.

Ze Záhřebu. Zesnulý kardinal-arcibiskup Haulík odkázal ve svém závětu každému z farářů, profesorů, beneficiátů a kaplanů své diecese na jednu mši sv. jeden dukát ve zlatě; arcikněží obdrželi po 2 dukátech. Každý klášter františkánský a kapucínský dostal 100 zl. na 2 mše sv. Chudým, jenž se ostýchají veřejně žebrati, odkázal arcibiskup pro Záhřeb 1000 zl., do Varaždína a Karlovce po 500, do Počegu 400, do Křiževce a Kopřivnice po 300 zl. konv. m. Podělování ponecháno jest farářům těch osad s tím však dodatkem, že žádný chudý nesmí dostati víc než 20 a méně než 1 zl. k m.

Z Berlína. Nevěřecký spolek „přatel svobody školní“, jemuž předkuje poslanec Dunker a jistý p. Löwe, zadal u městské deputace školní žádost, aby mu dáno bylo povolení zříditi níkonfesionalní školu. Za ředitele školy ponavrhnut jest od spolku kazatel židovské reformované obce rabín dr. Ritter. Dne 28. dubna t. r. sešla se městská deputace školní, aby o té žádosti rozhodla; debata byla nad míru živá a výsledek záležel v tom, že byla žádost naprosto odmítnuta. Deputace prohlásila, že takový návrh nazvatí sluší „opovážlivou leh-

komyslností,“ jelikož potřeba nekonfesionalní školy se žádné strany dokázána není. Městský rada školní Fürbringer doložil, že nezná rodičů, kteříž by své dítky svěřiti chtěli škole nekonfesionalní, a rovněž že ani učitelů nezná, jenž by na té škole účinkovali, ani dítek, které by bez vyučování náboženského mohly prospívati tou měrou, jak se to na každé škole vyžaduje.

Z Říma. Zprávy poznovu některými novinami roztrušované o nemoci Pia IX. jsou naprosto liché. Sv. Otec jest úplně zdrav a byl nedávno v Castelgandolfo nedaleko města Albana. Na břehu Tibery vykopány jsou balvany skvostného mramoru, jež papež darem odeslal do Londýna, do Francouzsko a do Cách v Německu ku stavbám katolických chrámů. — Abbate Liszt, slovnítný hudebník, navrátil se do Říma a přinesl sv. Otci halíře sv.-Petrského 30.000 zl. co výnos akademií, jež na cestách svých byl dával.

— Za příčinou kněžského jubilea sv. Otce Pia IX. byl ve veřejných listech častěji jmenován ústav „*Tata Giovanni*,“ kdež Pius IX. co novosvěcený kněz před 50 lety poprvé obětoval mši sv. na oltáři domácí kaple sv. Anny. Giovanni Borgi, svého řemesla zedník a spolu tesař, založil na konci minulého století sirotčinec tento. Nočního času shledával chlapce po ulicích se potulující neb spící na prahu chrámův a domů i poskytoval jim přístřeší a výživu v malém domě; někteří dobrodinícové přispívali k tomu svými dary. Giovanni nazýval chlapce ty „figliuoli“ (synáčekové), oni pak neoslovili jej jinak leč „tata“ (otče). Papež Pius VI. dal šlechtetného muže zavolat k sobě, pochválil jej za jeho péči o vychování mládeže a sám od té doby peněžitými příspěvky napomáhal k výživě oněch sirotků. Leč brzy se dozvěděl papež, že prý Borgi si příliš přísně počíná, tak n. př. jednoho z chlapců, jenž se byl krádeže dopustil, otec Borgi tak ztříznil, že se rány teprv po 2 měsících zahojily. Když mu to papež vytýkal, odpověděl Borgi: „Ale právě tím jsem toho chlapce snad od šibenice zachránil.“ Od té doby se pouliční mládež v Římě nikoho tak nestrachovala, jako otce Borgiho; chtěl-li kdo rozehnati tlupu dovádějících uličníků, bylo jen třeba zvotati: „Utecte, hle tamto přichází otec Giovanni“ a v okamžení všickni utekli. Chovancové sirotčince přiučují se řemeslům, zejména krejčovině, truhlářství, obuvnictví, tkalcovství, zednictví, zámečnictví; starší chovancové (jichž jest 120) vyučují mlad-

ších ve čtení, psaní a počítání. V 20. roce svého věku vystupují z ústavu obdrževše částku peněz k zaopatření nejdůležitějších potřeb pro své živobytí. Pius IX. byl po několik let ředitelem sirotčince; co papež postaral se o značné rozšíření ústavu a rozmnožení fondu peněžitého a mimo to přispívá pokladnice papežská každého měsíce 230 skudy (460 zl. v stříbře) k vydržování sirotkův.

Z Itálie. V italské komoře nedávno se poslanec Ricciardi vyjádřil v tato slova: „Pánové, do Říma se nedostaneme. Nemáme ničeho leč jen dluhy a neskonanou bídu. Do Říma bychom se dostali jedině pomocí rozkolu. Tu však bychom nejprv museli vyrvati papeže ze srdcí Italianů a obzvláště Italek.“ Tak mluvil nevěrec Ricciardi.

Z Francouzská. Farář ve Foisset biskupství Belleyském, vybízaje osadníků svých k účastenství v jubilejní slavnosti sv. Otce Pia IX. takto s kazatelny pravil: „Co dáme Piu IX. k zlaté jeho svatbě? Nežádám na vás zlata; nenít mnoho zlata mezi námi; ale žádám od každého z vás jen 5 centimů (2 krejcare rak. m.). Osada tato čítá 2498 duší; pročez musíme dáti nejméně 125 franků. Neučiním však žádnou sbírku; hle tamto stojí schránka; tam vlož každý z vás svůj příspěvek.“ Zbožní osadníci dali mnohem více, než farář od nich požádal.

Z Ameriky. V dekretch druhého církevního sněmu konaného r. 1866 v Baltimore (Concilium plenarium) učiněna jsou následující opatření vzhledem osazování stolců biskupských. Každý biskup sdělí vždy jednou ve třech letech svému metropolitovi, jakož i kongregaci de Propaganda v Římě seznam těch kněží, jež za spůsobilé k zastávání úřadu biskupského pokládá. O jmenech takových kněží zachovávají biskupové přísné mlčení. Když se uprázdní některý stolec biskupský, mají všichni biskupové té provincie právo předložiti papeži kandidátní listinu. Za příčinou sestavení listiny této mají se biskupové vespolek uraditi buď na sněmu provincialním, anebo při zvláštní k tomu cflí svolané schůzi. Většinou hlasů se rozhodne, kteří kandidáti by se sv. Otci navrhnouti měli. Jmenování nového biskupa jest právo výhradně papeži Římskému příslušící.

Literární oznamovatel.

— „*Učebná kniha katolického náboženství pro nižší třídy středních škol.*“ Dle Frant. Fischera vzdělal František Boh. Vinclář, učitel náboženství na c. k. akad. gy-

mnásii na Starém městě v Praze a prefekt kníž. arcib. konviktu, Schválena od nejdůst. k. arcib. konsistoře Pražské. Čistý výnos určen ve prospěch k. a. konviktu v Praze. Nákladem vlastním; v komisi kněhkupectví I. L. Kobra. 1870. Str. 139 a 7 obsahu.

— „*Dějepis Hradce Králové nad Labem a biskupství Hradeckého.*“ Sepsal a vydal J. J. Solař, Sešit 5. (str. 321—400). Úryvek z tohoto velmi zajímavého sešitu podáváme na ukázkou v předu na str. 245.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Svazek 7. (červnový) obsahuje řeč při prvním kopání železné dráhy v Ném. Brodě, na ned. III. —VI. po sv. Duchu, na slavnost narození sv. Jana Křtitele, sv. Petra a Pavla, o 200leté památce založení farního chrámu v Lomnici na Moravě a nad rakví slovutného děkana Blovíckého Františka Jaroslava Vacka-Kamenického.

— „*Církev a společnost*“ nazývá se pátá knížka časová, jež vydává vd. p. Beneš Method Kulda, kníž. arc. vikář a okresní škol-dozorce, farář na Chlumě u Sedlčan. Knížka tato, kterouž sepsal dr. Jan Evang. Bílý, byla jak známo zabavena a po šťastně ukončeném přelíčení nyní na svobodu propuštěna. Obsahuje na 42 str. tyto oddíly: 1. společnost lidská a její ústrojí. 2. Vlastenectví. 3. Obecnomyšlnost. 4. Společenský pokrok. 5. Společenské hříchy: a) vražda, b) smilstvo, c) krádež, d) lež. 9. Pravá společnost. — Církev katolická. — Prodává se po 16. kr. u vydavatele na Chlumu a u B. Stýbla v Praze.

— „*Jednání a dopisy konsistoře katolické i utrakvistické.*“ K vydání upravil Dr. Klement Borový. Dílu II. (akta katolická) sešit pátý. V Praze, nákladem I. L. Kobra. 1869. Sešitem tímto dokončen druhý díl dopisů konsistorních (až k listině č. 907 z r. 1564) a přidán obsírný rejstřík alfabertický na 14 stránkách.

— „*Besedy pro mládež.*“ Číslo 5. obsahuje: „*Malé příčiny.*“ Povídka pro mládež dle Frant. Hoffmanna vzdělal Lad. Příbík, S obrázkem. Str. 70. Tisk a náklad kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně.

— „*Bůh neopouští.*“ Povídka pro mlou mládež vlastenickou. Podle spisovatele „Jeskyně starého otce Blažeje“ volně přeložil Josef Věnc, Vlasák, S ocelorytinou, Str. 100. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla.

— V Rakousku a Německu bylo r. 1868 vydáno tiskem 10563 spisů (r. 1867 pouze 9855); z těch nejvíce — 1440 — připadá na spisy bohoslovné (r. 1867 jen 1365); právníctví čítá 970 spisů; pedagogika a škol-

ství zastoupeny jsou 966, zábavná literatura 958, historie 710; přírodověda 636, lékařství 528, filosofie 126 spisů.

— „*Maria, uzdravení nemocných.*“ Neobyčejné příběhy a přepodivná uzdravení ve Filippsdorfu v Čechách r. 1866—1868. V Litoměřicích 1869. Tiskem V. Morauera. St. 118. Čistý výnos určen k stavbě chrámu ve Filippsdorfu.

— „*Padesáte žalmů v rýmu novověkém.*“ Podává Em. Týn (profesor na c. k. akadem. gymnasiu v Praze). Tiskem a nákladem Karla Maasche v Plzni 1869. Stran 66. — Rýmované žalmy z novější i ze starší doby jsou větším dílem volněji zpracovány žalmy biblických. Takových, v nichž by od původního textu českého uchylováno bylo jen potud, pokud toho verš rýmovaný nutně vyžaduje, jest v novější literatuře jen málo. Kytici v tomto směru zdařile zřymovaných žalmů podává tuto p. spisovatel. Znatel Písem sv. pozná hned, že při tom nejen básnických krás a jednotlivých zvláštností čtení biblického, nýbrž i biblické české mluvy svědomitě šetřil.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Siard Fr. *Kosák*, ř. premonstr. na Strahově, farní admin. v Libotěnicích, 22. května (nar. v Jihlavě 28. pros. 1817, vysv. 1. srp. 1841);
- P. Chrysostom *Rudrich*, ř. premonstr. v Teplé, býv. farní administr., 26. května (nar. 5. břez. 1808, vysv. 25. července 1833);
- p. Frant. Ant. *Tingl*, duch. správce u sv. Kateřiny v Praze, v těchto listech často jmenovaný vydavatel soudních akt a kněž konfirmačních arcibiskupství Pražského z 14. věku, 30. května, (nar. 3. dub. 1809, vysv. 3. srp. 1834.) Pohřeb odbyval se za velkého účastenství 1. června o 6. h. odp. z kostela sv. Kateřiny na hřbitov Volžanský.

Vyznamenán jest:

- p. Jan *Wenig*, děkan v Chebu, stal se prozat. arcib. vikářem střidnictví Chebského, na místo p. Bernarda *Sorgenfreie*, os. děkana ve Frauenreuthu, jenž churav jsa, z onoho úřadu se poděkoval.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. Frant. *Číp*, zám. kaplan na Vorlíku (dice. Buděj.) za faráře ve Vosově.

Upřádněná místa:

Učitelská stolice *Nov. Žákona* na theolog. fakultě v Praze; konkurs 19. a 20. července v Praze a ve Vídni; žádosti do 15. července.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Prokop *Antoš*, farář v Branžově, dne 10. května (nar. 26. března 1818 v Hronově, vysv. 25. července 1844);
- p. Frant. *Vaniček*, jub. kněz na odpoč., osob. farář a fundatista v Svatoňovicích, dne 18. května (nar. ve Vysokém Mýtě 3. října 1784, vysv. 16. srpna 1809);
- p. Frant. *Vrbický*, farář v Lukavci, dne 24. května (nar. v Žiželicích 30. května 1806, vysv. 5. srpna 1830).

Upřádněná místa:

Branžov, fara patr. hraběte Rumerskircha, od 11. května do 21. června.

Lukavec, fara patr. knížete Löwensteina, od 25. května do 6. července.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jiří *Ryba*, farář v Dražicích, 14. května, (nar. v Táboře 21. dub. 1810, vysv. 25. břez. 1836).

Vyznamenán jest:

- p. Jan *Bauernhansl*, jubil. kněz, na odpoč. v Pelhřimově, obdržel expositorium canonicale

Ve správě duchovní ustanovení jsou.

- p. Jos. *Paleček*, far. v Ouboči, za faráře v Neurazi;
- p. Aug. *Wastl* potvrzen co katecheta na hl. městské škole v Budějovicích;
- p. Frant. *Korecký*, kapl. za admin. v Dražicích;
- p. Ant. *Heiser*, kapl. z Velhartic do Zbýnic;
- p. Vinc. *Šiška*, kapl. z Těchonice do Velhartic;
- p. Mat. *Ledvína*, kapl. za admin. ve Vacově;
- p. Jos. *Grimm*, farář Vacovský, vstoupil na stálý odpočinek.

Upřádněná místa:

Dražice, fara patron. města Táboru, do 27. čna.

Vacov, fara patron. kníž. Schwarzenberga, do 16. července.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Vác. *Richter*, farář v Blatně, 12. května (nar. 12. ún. 1810, vysv. 3. srp. 1833.)

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. Jan *Faust*, admin. za děkana v Č. Kamenici.

Do *Budějovic* (IV.): Ve prospěch stavby chrámu sv. *Václava* uvolují se „ad intentionem dantis“ sloužit mše sv. z lásky vpp.: Vojtěch Neumann, ř. křižov., prof. nábož. na c. k. akadem. gymnasiu v Praze, 30; Jos. Kašpar, katecheta na real. gymnasiu v Chrudími, 50; Jos. Pochyba, farář v Proseči, 10; Frant. Podhajský, kaplan v Českém Třebové, 10, duchovenstvo Plzenské 126.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expeditce:
v katol. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedošlá čísla reka-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v exp. edici
a u všech řádných
knihkapečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoročně: 3 zl. — kr.
půlročně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

**Sv. Řehoře biskupa Nyssenského
o duši a z mrtvých vstání**
rozmluva s vlastní sestrou Makrinou.

Z řeckého přeložil J. N. Desolda.

Úvod.

„Rodina spravedlivých
požehnána bude.“
(Žalm 111, 3.)

Na začátku čtvrtého století žila v krajině Pontské v Menší Asii rodina, u níž se položený tu výrok písma svatého v hojně míře vyplnil. Byla to rodina, z níž pocházely obě osoby, jichž rozmluvu tu podáváme. Již děd a bába jich slyniuli nejen počestností rodu a bohatstvím, nýbrž i více zbožností a horlivou láskou k bližnímu, kterouž v mnohých tísňích života svého dokázali. K týmž ctnostem vchovali i jediného syna Basilia. Na tom se pak požehnání Boží dokázalo tak, že se mu dostalo i svaté manželky Emmelie s celým kruhem svatých dětí. Z desíti těchto ctí sv. církev mezi svatými tři jich syny: *Basilie Velikého*, arcib. caesarského, *Řehoře*, biskupa nyssenského a *Petra*, biskupa sebastského. I nejstarší sestra těchto *Makrina Mladší*, tak pojmenovaná k rozdílu od své též svaté báby *Makriny Starší*, ctí se mezi světicemi. *Makrina Mladší* měla největší působení a vliv v celé rodině a pro zbožnou její lásku spočívalo hojné požehnání Boží na celém domě. Neboť při slabém zdraví své matky *Emmelie* a po nenadálé smrti otcově tížily tuto sv. pannu všechny péče rodinné, jimž však tak laskavě a horlivě dostála, že byla matce své mocnou podporou, bratřím pak a sestrám svým druhou matkou, učitelkou a vychovatelkou. Netoliko z mládí v útlých srdcích svých bratří pravý základ zbožnosti položila, ale i když dospěvše na věk jinůvský v nebezpečenství byli světu se od-

dati, v pravém směru k Bohu a ctnosti je udržela. Tak to učinila zvlášť u sv. *Basilie*, jenž by snad nebyl výtečné své vlohy a vědomosti Bohu a církvi věnoval, kdyby *Makrina* ho k tomu svou moudrou radou nebyla pohnula.

Když tak byla svému úkolu dostála a bratry své již v důstojnostech, sestry své provdané spatřila, tu zatoužila po tom, aby se dle své horlivé žádosti Bohu docela věnovati mohla.

S povolením své matky a po radě biskupa iborského založila najednom ze svých statků v krajině Pontské asi čtvrt hodiny vzdálí od chrámu 40 ss. mučenníků klášter u řeky Iris. Sem se odebraly do svaté samoty *Makrina* a *Emelie* a s nimi spolu mnohé jiné zbožné vdovy a panny, příbuzné a známé a žily společně v posvátném sjednocení jedině Bohu, sv. službě jeho a vychování mládeže. Sv. Basil sám sepsal jim pravidla života a svatou společnost řídila dle moudrosti a svatosti své *Makrina* jsouc spíše matkou, nežli představenou duchovních sester svých. Tu sloužily Bohu v upřímné svornosti a rovnosti beze všeho ohledu na dřívější rozdílné stupně rodu a stavu. Všecko měly vespolek stejné, i šat, stravu, lože; zapírání sebe bylo jim rozkoší, chudoba bohatstvím, odloučení od světa slávou; v určité doby i denní i noční scházely se k modlitbám a velebení Boha; práce denní jich byly obstarávati domácnost a vychovávati mladší.

Ale i v tomto sv. životě navštívil Bůh *Makrinu* utrpením. Dlouhý čas trápena byla rakem nezhojitelným přes všechny léky, kterýchž dle rady lékařů svědomitě užívala. Když pak všecko bylo na darmo, tu matka její *Emelia* obrátila se svatou modlitbou za pomoc k Bohu, a po té důvěrně přistoupiš k nemocné dceři poznamenala neduh znamením sv. kříže a — nemocná uzdravena

jest. Bylať to poslední služba, kterouž sv. máti svatě dceři posloužila.

Dne 1. ledna 379 zemřel nejstarší bratr svatě rodiny *Basilius Veliký* a nedlouho po něm odebrala se i *Emelia* na věčnost. A týmž rokem roznemohla se i *Makrina* těžce. Právě se byl sněm církevní v Antiochii ukončil a biskupové, kteří na něm shromáždění byli vraceli se každý do sídla svého. Mezi nimi byl i sv. *Řehoř* nyssenský. Cesta jeho vedla podle kláštera sv. sestry *Makriny*. I umínil si navštívit ji jsa ještě trudně dojat úmrtím výtečného bratra. Veškerý sbor zbožných panen očekával ho v chrámu Páně, aby účasten byl sv. požehnání jeho. On pak postrádaje mezi nimi svou sestru tušil to nejhorší. Byv po vykonané modlitbě k ní uveden, nalezl ji nemocnou na smrt, ana leží na loži pouze dřevěném, místo podušky majíc vyhloubenou kládu pod hlavou a přikryta jsouc žíní, při tom hledíc jasným okem k východu, jak obyčej býval tehdaž při modlitbě. Řehoř zůstal u sestry své celý den, a ona ač slabajsouc mluvila stále nadšeně a utěšitelně o lásce Boží, odevzdání se do vůle Jeho, o *nesmrtelnosti duše*, z *mrtvých vstání* a blaženosti věčné. K večeru pak v době *modlitby světlé* (na nepřor) odevzdala zbožnou a čistou duši svou Pánu. —

Jako *Platon* použil rozmluvy umírajícího mistra svého *Sokrata* k důkladné úvaze o jsoucnosti a nesmrtelnosti duš lidské, kterouž ve svém *Faidonu* tak důmyslně a utěšeně sestavil, že byla pohanům téměř hlavním základem víry o duši a nesmrtelnosti její^{*)}: tak též i sv. Řehoř položil za základ křesťanské nauky o duši rozmluvu své zbožné a ve všem ohledu mudrcky vzdělané sestry *Makriny*, tak že snad a beze snahu rozmluvu tuto *křesťanským* *Faidonem* nazývati smíme. Kdo s obojím se seznámí, zajisté nám za pravdu dá. (Pokrač.)

Promluva při započetí stavby železné dráhy.

Od **Fr. Černohouze**, zámeckého kaplana na Klášteře u Mnich, Hradiště.

Kdož by rozmilí přátelé upřímnou nebyl nadchnut radostí, vida, že po tolikerých dávných a snažných kyzbách a tužbách, po tolike-

řích kolísáních a nejistotách přece se konečně a skutečně započítí má dílo, které na čele svém nese vzácnou pečeť blahodárné výtvarnosti a obdivuhodné pokročilosti ducha lidského.

Ano, což pradávni věkové byli by pokládali za nějakou báčorku, za nevyskumné kouzlo, za holou nemožnost — toť my vidíme před námi k utěšené se rozvíjetí skutečnosti. Pozýváme v tom tím průzračněji smysl slov písmá sv., „že člověk k obrazu Božímu stvořen, od všemocného Stvořitele svého jest povolán, aby panoval nad světem stvořeným, aby ve svůj prospěch a blahobyť upotřebil země i vzduchu, vody i ohně, aby k svému užítku a k své potřebě ovládal živly veškerými.“ — A zdaž pravdu tu v mile překvapující jasnosti nespatřujeme na tom velkolepém díle, které se dnes tuto započítí má rukou lidskou, na díle, jež se nazývá železná dráha čili železnice? zdaž zde člověk, co král, výkvět akoruna všeho tvorstva nepodrobuje mocně vůli a vládě své zem i vodu, vzduch i oheň?

A k čemu to? Aby letem ptáka rychlejším mohl se pohybovati z místa na místo, aby zmizela všeliká překážka prostory a vzdálenosti, aby mu z cesty ustoupily hory a doly, aby čehož k zachování těla, k jeho potřebě a zdaru i pohodlí zapotřebí, snadno a lacino ze všech úhlů světa sobě mohl přivážeti a dovážeti, a nejen sobě, ale i bližním svým z nadbytku svého mohl opět rozvážeti tak, aby promyslně a všeobecně šířil se blahobyť v obchodě a živnosti všeliké.

O dojista krásný a vznešený to cíl napomahající lásce účinnivé, která má původ svůj v Tom, jenž jest pramenem vši lásky a v jehožto jménu dílo to dnes započínáme a o jehožto otcovské požehnání dnes vroucích vysíláme proseba modliteb. Aneb kdo z nás r. p. nevěděl by, „že bez Božího požehnání marné lidské počínání?“ A proto aby dílo dnešní, věnované průmyslu a obchodu, věnované tělu lidskému, sloužilo i duchu i duši lidské, umínil jsem vás m. p. upozorniti na *některé myšlenky*, jakých v nás vzbuzuje pohled na železnou dráhu.

1. Prvé nežli paravůz — vlak — se pohybovati může k vytknutému cíli, *upravenou* míti musí dříve cestu, a cesty té, koleje vyměřené, neustupně musí se držeti; neboť vymkne-li se z dráhy, neštěstí kruté následuje mžikem v zápětí.

Tak i ty, člověče, křesťane, drž se co poutník pozemsky pevně a neustupně cesty té, kterou ti upravil slovem i skutkem bož-

^{*)} Osmělil jsem se podati překlad výtečného díla Platonova vlastencům našim; vyšel v „*Bibliotéce klasické řeckých a římských spisů*“, 27. a 28., ku kterémuž i zde onde v tomto díle svém poukázati za prospěšno, ba potřebno uznávám, neboť jest zajisté tato rozmluva sv. Řehoře na doplnění díla onoho.

ský Spasitel tvůj. Vždyť znáš tu cestu. Jest to cesta přikázání lásky k Bohu a bližnímu; pakli této cesty se vzdáš, neštěstí tě nemine, neštěstí pro čas i věčnost. Arciť že „prostranná cesta jest, jež vede k zahynutí a mnoho jest těch, kteříž jdou po ní. A ouzká cesta jest, kteráž vede k životu: a málo jest těch, kteříž ji nalezají.“ Přílněmež tedy vytrvale k Tomu, který sám o sobě pravil: „Já jsem cesta, pravda a život!“ A nezapomeňme výstražných slov písma sv.: „Neuchyluj se na pravo ani na levo: odvrát nohu svou od zlého. Neboť cesty, kteréž jsou na pravo, znáti, oblibuje Pán; ale kteréž jsou na levo, převrácené jsou. Onť pak přímý učiní běh tvůj a cestu tvou v pokoji provede.“

2. *Rychle* uhání po koleji své parovůz a ztrácí se před okem naším.

Tak *rychle* jako střela ubíhá i *čas života lidského*, mizí a skrakuje se neustále. Ale i v tak rychlém čase a krátkém může člověk milost a slávu nebes získati. „Čas jest, dle slov sv. Bernarda, též ceny, jako Bůh; neboť v čase dobře vynaloženém může Bůh býti získán.“ „Času užívejme: přijdeť hodina, za kterouž již nijaký čas následovati nebude.“ A proto v rychlém čase žij život dobrý. Ale kdo žije dobře? Ten, kdo dobré věci koná, ten, kdož koná skutky víry Kristovy dle poukazu sv. církve naší. Kdo *tak* dobře žije, žije vždycky dlouho, bytby i brzy zemřel. Tedy ne jak dlouho, ale jak dobře jsi žil, toť rozhodne někdy na soudě soudce věčného.

3. Rychle co blesk aby hnáti se mohl vlak za cílem svým, k tomu slouží mu *pára*. Pára ta však těsně musí býti uzavřena, ne jakby pára sama chtěla, alebrž pára vedena a krocena duchem a rozvahou opatrného ředitele stroje. Pára vzniku svého běre z vody a ohně.

Tak dle dokladu sv. Alfonse Liguori „dvě hlavních náruživostí panuje v srdci našem — *láska* a *hněv*. Toť jsou naše nejčelnější vášně, ješto každá z nich, nejsou v uzdu jata, množství jiných náruživostí za sebou vodívá. Jedna zplozuje odvážlivost, ctižádost, nestřídmost, lakotu, žárlivost, pohoršení; druhá mívá ve svém komonstvu mstivost, nespravedlivost, závist a utrhaní.“ A proto abys podobně bedlivému řediteli parního stroje vedl i ty m. p. bez úrazu dále život svůj, krotit a na uzdě mítí musíš nebezpečnou páru vášní a náruživostí, neboť nezkrocený jich výbuch rychlý a smutný učinilby konec žití tvému. Považ, že „král, kterýž sedě na stolci korunou ozdo-

ben jest, nemá, — dle pronešení sv. Jana Zlatoústce — do sebe té spanilosti, co člověk, který usadiv rozum na trůně, jím nad všelikou náruživostí vládne.“

4. Bez pohromy aby vlak dospěti mohl k cíli svému: bdíti musí pozorně a neunaveně vlaku ředitel, a kdyby zpozoroval nějakou překážku, nějaké nebezpečí, ihned bez všeho odkladu dává výstražná znamení, *signaly*, kterých nutně šetřiti se musí.

Pakli, m. křesťane, hrozí nebezpečenství a kladou se na cestu spasení překážky duši tvé, jako jsou: svůdnictví, nevěra, bezbožnost, hřích všeliký; tuť tobě také dává znamení — signály — tvůj rozum, tvé svědomí, tvá víra, šetř výstražného hlasu toho; šetř hlasu Božího, který tobě zaznívá z úst sv. církve, z úst tvých rodičů, učitelů, tvých věrných přátel. Za tou příčinou přivolává nám nebeský Mistr náš: „Bdětež, neboť nevíte dne ani hodiny.“ Ano veliké bdělosti jest nám zapotřebí, poněvadž ustavičný jest nám boj a žádný pokoj. A proto dle vybídnutí sv. *Řehoře*: „Nechť mysl bdí, a ke všem stranám vzhlíží, a všady se má na pozoru, aby provazu útok čínicího ujítí mohla.“

5. Konečně za ochrany Páně šťastně vjíždí parovůz do *nádraží* a cestovníci odevzdavše dříve *lístky* své přicházejí k žádoucímu cíli.

Tak i my m. kř. přijali jsme na křtu sv. lístek svého posvěcení a vykoupení k jízdě životní, lístek, který za nás zaplatil ne zlatem a stříbrem, alebrž svou vlastní, předrahou krví na kříži božský náš Vykupitel. Blaze nám, pakli jednou lístek ten odevzdáme čistý a bez poskvrny opět do rukou Jeho, co někdejšího soudce našeho, bychom šťastně a radostně vstoupiti mohli jednou tam do toho společného, všeobecného nádraží nadhvězdného, kdež v společnosti všech nebešťanů věčné panuje a panovali bude odpočinutí, nekonečný mír, nevadnoucí rozkoš.

Toť jsou náčrtky myšlenek, jež jsem jen zběžně dovolil sobě nakresliti, myšlenek, jakých v nás vzbuzuje křesťanský pohled na železnou dráhu, ku které dnes se klade počátek.

Budiž žádoucí, veledůležité dílo to započato pod záštitou Boha všemohoucího, požehnání nebes nechť v hojnosti spočívá na velkolepém díle tom, nechť ono jest novým rozšířením trvalého blahobytu v milené vlasti naší, v slavném to království Českém.

Již pak započněmež a dokonejmež ve jmenu Páně!

Sv. Cyrill a Methoděj.

Jižní ku severu větry vějí,
v jejich žáru sníh se rozplývá;
Cyrill, Method na Moravu spějí,
Rastislav kde kníže přebývá.
Kroky svými k němu přímo míří
na Velehrad tenkrát královský;
v pravo Morava se řeka šíří,
v levo strmí Buchlov obrovský.

Uctivě jich vítá kníže starý
svěřiv jim hned svoji vinici,
nebeské mu nesou milodary,
vroubky pro novou to štěpnici.
Jeden v ruce třímá knihu spásy,
druhý schránku vzácnou objímá;
v polích běhají se právě klasy,
ku žni dělníkův Pán najímá.

Slunko výše vzešlo na obzoru,
bílá hodina již devátá;
dělníci se mají na pozoru,
pilná jimi práce začatá.
Mračíloť se strašně od západu,
blesky křížem výš, výš šlehalý;
Slovan polabský tam pykal zrátu,
již najatci na něm páchali.

V stínu kříže u nás zachránili
Cyrill, Method stáde Kristovo,
že se k dílu zavčas přičinili,
před bouří že bylo hotovo.
Jak se jim kdy za to odměníme,
jakou dáme jim kdy náhradu,
že jsou nesli dne a horka břímě,
spásy vedouce nás v ohradu?

Po tisíci letech dobře víme,
kdo nám život chtěl vzít, zachovat.
Cyrillu a Methoději, díme,
máme za něj vše co děkovat.
Od Šumavy po Ural až tmavý
otcům díky vzdávej Slávie;
skloň Balkáne před nimi své hlavy,
chraň nás věčně slávký genie!
Alois Potěhník.

Časové úvahy.

II.

Tanec a půst. — Půst v širším a užším smyslu. — Norma státní a církevní.

Tanec a půst, jak se to rýmuje? Musí spočívat zvláštní kouzlo v tom křepčení, ani Sokrates mu neodolal, člověk, jak svědčí neomylná věštba delfická, ze všech všudy lidí nejmoudřejší. Přece si rád časem

zatančil. Avšak — ó Sokrate! ty by se podívil, jak se změnil od té doby svět; všechno naopak. Ne snad, že už by se netančilo, ó tančí se, tančí se mnoho. Ale — ty jsi tančil ze všech lidí jsa nejmoudřejším, poněvadž jsi věděl, že nic nevíš; — ti nynější tančící Sokratové vědí mnoho, možná-li všechno, jenom toho, co ty jsi věděl, ó Sokrate, jenom toho nevědí. Ty jsi tančil zvolna a zajisté vážně; — to nynější tančící pokolení lítá a víří. Ty jsi tančil doma a bez Xantippy, nyní to doma nejde, nyní tančí se mimo dům, jen ty starosti nechávají se doma, a bez Xantippy to teprv nejde. Ty tančil jsi pro zdraví, nyní tančí se pro vyražení a pro — souchotiny. Souchotiny — maličkosti, nestojí nynější době za řeč; z nynějších světo-občanů aspoň prý padesát ze sta těší se tomuto neduhu, mezi nimi mnohý poctivý občan státní, kterému není právě do tance. A co se těch tanečních souchotin týče, ty prý nemají teprv nic odporného do sebe jsouce ocukrovány samou rozkoší a sladkostí, jakou štědrou rukou a plnou měrou spanilá Terpsychora vlévá v srdce a hrudi rychlonohých ctitelů svých. Tedy nic zvláštního ty souchotiny, ale pokrok, milý Sokrate, i v tom tanci pokrok a ten moderní tanec sám obraz moderního pokroku, toho, který ku konci předešlého století vyhlhl se tam na Sekvaně, v luzné Francii a od té doby své tance a rejdy provádí s panenskou Evropou. Jen hezky z ostra do toho, „hudba zní, srdce k ní, Jeník vejská, skáče, tleská“ a když se hlava několikrátě notně zatočila, jsme na starém místě. Ano místo je staré, ale s tanečnický stala se změna; plné oči prachu, dech se tají, kus obuvi tentam, kousek plíc tentam a snad i trochu — nevinnosti tatam.

Jsmo vůči hledě zpátečníci a přec — dítkem své doby. Je pátek, je půst a my myslíme na tanec. Může-li člověk za to, že jakmile vyjde na ulici s každého rohu do očí mu bije vedle rozmanitých ohlášení strašlivých historií o jesuitech, dojemných a mravných čtení o starých pannách a sesazených královnách i jiných velevzdělavatelných a vzácných učebních kněh pro ten náš milý lid, že vedle ohlášení těchto klenotů a vymožeností devatenáctého století do očí mu bije s každého rohu hrozitánský plakát, který tučnými červenými literami vyzývá na oblibený věneček? Může-li člověk za to, že, jak se smrkne, na ucho naráží z krčem hlahol trub a kotlů a k tomu jakýsi podezřelý dusot podle taktu? Kdo by si

tu ještě zpomněl na půst! Ó vy předkové, jak jste politování hodni, že jste se nedočkali našich zlatých časů! Bláhoví, oni si ještě zakládali na tom, že je *půst*, že je *norma*!

Co je to půst? Co je to norma?

Člověk záleží ze dvou podstatně rozdílných částí, jak má za to posavád ještě největší část moudrých lidí přese všechny vymoženosti materialismu, spiritualismu, monismu a jak se ty moudrosti všechny jmenují, které takovýto podstatný rozdíl mezi oběma upírajíce jedno za druhé anebo oboje v něčem třetím za totožné kladou. Jedna část zve se duší, druhá tělem. Ta prvá z těch částí je mnohem vznešenější a vyšší a ty její úkoly jsou ty vlastní a pravé úkoly člověka. Tyto úkoly všechny dají se zahrnouti jedním slovem: Co možná nejužší mravní spojení a sjednocení s Bohem Tvořcem, mravní dokonalost a její následek blaženost věčná. V tomto úkolu, k němuž chce vésti každé náboženství — ač, vede-li opravdu, je otázka jiná, — k němuž vybízí zdravý rozum, splývají ostatní úkoly všechny i ty, které vyššími jmenujeme, na př. vzdělání vědecké, jakožto podružné, tím více podříditi se musí všeliké úkoly stránky tělesné. Toté tělo nemůže býti leč nástrojem a sluhou duševnosti k dosažení onoho svrchovaného účele.

Avšak v tělesnosti člověka spočívá ledao, co se té povinné služebnosti přičí; ty vášně, chtíče, náruživosti, které chtějí samy panovati a jak mile se jim hová, osedlají si znenáhla tu stránku vyšší a podrobí k službě své. Odkud v člověku tato vlastnost, tak zvaná k zlému náklonnost, to už mnohým lámalo hlavu. Písmo svaté a v souhlasu s ním církev podává sic vysvětlení velmi jednoduché, kterému všechna historie zřetelně nasvědčuje. Avšak toto vysvětlení není snad dosti učené a proto mnohým učeným lidem — a také mnohým neučeným — nedostačuje. Buď jak buď, jisto je, že jsou tu ty chtíče a náruživosti a člověk, jakmile poddá se jim na celo, je ztracen, mívá se na prostu s úkolem svým. To znamená velí rozum lidský té duchovní stránce, aby vši mocí a silou snažila se tu tělesnou podrobiti sobě, aby odpírala všemožně těm chtíčům a žádostem, jejichž ukojení provází to, co rozkoší se zove.

Tyto žádosti a chtíče sice jsouce výrazem přirozených potřeb a úkonů tělesného ústrojí v jisté míře ukájeti se musí a poněvadž ukájení to provází vždycky rozkoš, je i tato v jisté míře poněvadž nutná

i nezavadná. Avšak jak tu těžko nevystoupiti z přirozených mezí, nemírou nezaběhnouti ve zlé, jak tu potřeba, míti se na pozoru a mírniti se v ukájení těchto přirozených pudů tělesných, kdož nevěděl by z vlastní zkušenosti! Pokud člověk při ukájení pudů užívá rozumu míru zachovává, pokud pomoci stránky své vyšší nutnou potřebou se obmezuje, všelikému vystupování z přirozených mezí i násilně se přičí, říkáme, že se zapírá, mrtví tělo své, činí si ujmu atd. A to všechno nazvati možná *postem* v nejširším smyslu, jinak také *askesí*. *Postem* ve smyslu užším však sluje násilí či ujma jakás, kterou činí si člověk v ukájení pudu jednoho z nejmocnějších, pudu podmiňujícího vyživování, požívání pokrmů a nápojů, buď že obmezuje se při požívání jistým druhem potravy, dostatečným sic k vyživení těla, avšak méně potravní živící látky obsahujícím a méně snad chutným, anebo nehlédě ke druhu potravy jistou přísně vyměřenou mírou nikterak nad potřebu nevynikající, anebo konečně obojím zároveň.

Potřebu postu v širším i v užším smyslu již nejstarší národové uznávali; nalezáme mrtvení těla, askesí i zákony k ní vybízející více méně v každém náboženství, někdy až i v míře přílišné. Rovněž i moudří lidé, tak zvaní mudrci, v každém věku v příčině zdravého rozumu k nutnosti takového zapírání sama sebe ukazovali. Co se týče Krista Pána, sv. apoštolů i jich následníků, otců apoštolských a církevních, bylo by zbytečné a téměř nemožné, kdybychom vyčerpati chtěli o té věci mínění jejich; zbytečné, poněvadž výroky jejich v té příčině aspoň v bibli každému jsou na snadě a nemožné pro velikou hojnost výroků těchto. Rozumí se, že k tomu, k čemu vybízí od jakživa zdravý rozum lidský, k čemu vybízeli Kristus a sv. apoštolové, jakožto k nutnému prostředku na dosažení konečného úkolu člověka, totiž mravní dokonalosti a blaženosti věčné, také vede církev, jejíž právě úlohou jest, aby v duchu a ve smyslu Krista Ježíše pomáhala věřícím svým k dosažení života věčného i všeho toho, což jej podmiňuje. Tudíž církev svatá nejenom vybízí ustavičně, napomíná a velí při každé příležitosti, aby člověk zapíral sebe, odpíral mužně všelikým náruživostem a chtíčům, aby přede vším mírněl se v požívání nápojů a pokrmů pamětliv jsa toho, že právě z nestrídmosti mohutnost a sílu váží tyto chtíče a náruživosti, ale církev také z právomocnosti své při-

jaté od hlavy své Krista Ježíše chtějíc vésti věřící bezpečnou cestou k nebesům bře přičinu a oprávnění vyměřiti výslovně a naznačiti jisté doby, v nichž by člověk křesťan i zdržeti se jistých pokrmů i v dovolených újmu sobě učiniti měl, tak zvané *doby postní*. Tyto doby postní, poněvadž povinnost zapírání sebe trvá ustavičně, vyměřeny jsou na celý rok, patří sem zejména všechny pátky, jakožto dny pamětní přehořké smrti Kristovy, patří sem s jistým obmezením středy a soboty, čtvero tak zvaných suchých dní čili kvatember, doby určené k svěcení kněžstva a k modlitbě věřících za dosažení dokonalého kněžstva, patří sem předvečery či vigilie jistých větších svátků jakožto příprava k hodnému a spasitelnému těchto svátků svěcení, patří sem obzvláště jakožto památka čtyřicetidenního postu Spasitelova na poušti a jakožto příprava k hodnému a spasitelnému oslavení památky umučení a smrti Krista Ježíše, svátků velikonočních, tak zvaný svatopostní čas. Tyto doby postní, jichžto bylo za starších časů církve, kde kážeň církevní a horlivost věřících nebyla ještě v té míře jako nyní otřesena zmáhající se den ode dne vlažností a lhostejností náboženskou, mnohem více, zavazují bez rozdílu každého katolíka buď že k zdržení se od pokrmů masitých anebo aspoň k ujmě co do míry a mnohosti ovšem s vyhrazením platnosti zásady „*Ultra posse nemo tenetur*“ — „co nad možnost, nežádá se,“ ku kterémužto zásadě v zevrubných, vycházejících každoročně od představených církve o postu nařízeních slušný a spravedlivý zřetel se má.

V tyto dny a některé jiné z téže příčiny a s tímtež právem zakazuje církev svatá jistého druhu radovánky, jako tanec, svatební veselí, které radovánky sic bývají nezavadné, avšak snadno nedodržením v nich míry stávají se nebezpečnými anebo aspoň mysl rozptylují a od vyšších úkolů, od péče o mravní dokonalost, o blaho duše odvádějí. Zákon církevní, který ustanovuje tyto dny, uvyklo se jmenovati *normou* a pak i ty doby, které se tím zákonem stanoví, zovou se *normou* čili *dobami noremními*, mezi které v širším smyslu i dni postní spadají. To je *norma církevní*, od které lišiti se musí *norma státní*.

Stát totiž pokud za to má, že úkol jeho není tak zhola rozdílný od úkolu církve, že i jemu sluší v jisté míře pečovati nejenom o blaho občanů časné t. j. o prospěchy hmotné, ale i o blaho věčné, omra-

vní dokonalost, rovněž stanoví některé doby obyčejné tytéž co církev všechny anebo některé, v nichž právomocností svou zakazuje nejenom veselí a radovánky veřejného druhu, ale i některá veřejná konání, která den svátečný světiti s těží aneb na prosto nedopouštějí, jako úřadování, soudní přelice, provádění obchodu a živností atd. Může býti o poměru státu k církvi mínění rozličné. Může se za to míti, že jsou stát a církev ústavy na prosto rozličné, jich úkoly že se rozbíhají, v ničem nejsou totožné, z čehož ovšem plynulo by pak důsledně, že sluší každému z obou samospráva v nejširším smyslu, úplná jednoho od druhého neodvislost. Jiný náhled může býti ten, že stát a církev jsou podstatou úlohou svou totožné a sice 1. zcela totožné; tento náhled shledáváme provedený nejčistěji v theokracii starých Israelitův spočívající na zákonodárství Mojžíšově až do zavedení králův, avšak i v jiných státech starověku východních i západních více méně, zvláště v arabském chalífátě, kde hlava státu a církve je totožná, zákonodárství pro oboje jedno, všechny moci a úkony rázu rovněž tak náboženského, jako politického. 2. Totožné tak, že církev splývá v státě, úkol její slouží úkolu státnímu, což nejčistěji nalezáme provedeno u Římanů, u Řeků a od reformace více méně v mnohých protestantských státech, kde representant svrchované moci je také hlavou církve a představení církevní nejsou leč úředníky státními. 3. Totožné tak, že stát splývá v církvi. K tomuto názoru klonil se středověk a náhled ten je asi náhledem katolické církve, jehož však úplné provedení, zdá se, že bude nemožné až do té doby, kde „bude jeden ovčinec a jeden pastýř.“ 4. Totožné s mnohou částí, totiž tak, že úkoly jejich a obory účinkování na mnoze se stýkají a v mnohých věcech tytéž jsou. Z toho ovšem plyne, že musí v těch věcech, v kterých se stýká činnost a působnost jejich účinkovati společně, býti sobě podporou, zasahati jeden v činnost druhého, což se děje obyčejně na základě smlouvy nějaké mezi vrchní mocí státu a církve, tak zvaného konkordátu. Do této kategorie patří státy středověké více méně a katolické státy novověké až na nejnovější časy.

V době naší, zdá se, že vítězí náhled první, vedle něhož pouze pod číslem 3 a 4 uvedený ještě se drží.

Pokud by který z výtčených názorů byl oprávněný, pokud by jmenovitě běžný názor o poměru státu k církvi a podmíněné

jím snahy o postavení tu státu, tu církve byl pravý, to do podrobná ohledati a vyšetřiti tuto nelze i pro nedostatek místa i pro jiné příčiny. —

Jisto jest, že jakmile stát počne shledávati úkol svůj býti naprosto rozličným od úkolu církve, sebe sama ve všem vsudy mimo církev postavena, odpadá také i příčina i oprávněnost jakési normy státní a proto v těch moderních státech všech, v kterých v život byly vešly ty novověké ústavy po francouzském vzoru, ty „charty“ počínající vždycky vyčítáním práv přirozených člověka a občana, všeliká norma přestává a nebo na nějaké nepatrné zbytky se scvrkne. A jaký to má účinek? Dobrému katolíku to ovšem nic nevadí, dobrý katolík zachovává zákon církevní za všech okolností z dobré vůle, poněvadž ví, že to jeho povinnost, dobrému katolíku je ve věcech náboženských *pouze* zákon církevní normou t. j. pravítkem, dle něhož spravuje život, zdali stát vedle toho také o šetření předpisů církevních péči má, čili nic, jemu je to lhostejné. Jinak má se to s lidmi, kteří jsou katolíky pouze dle jména a opravdu — ničím, kteří jsou katolíky jenom ze zvyku, dávají si tak přezdívat, poněvadž je jim náboženství jako náboženství, anebo kteří se nesou nepřátelsky proti církvi a jen proto k jinému vyznání nepřístupují, poněvadž jinde nic lepšího nenalezají anebo jim to za to nestojí; lidí takových, kteří by se před poctivým židem, muhamedanem atd. až po uši zastyděti musili, kdyby toho byli schopni, je — bohužel — za naší doby legie. S přestoupením normy státní není žert; vládně stát prostředky materiálními a donucovacími a proto, pokud tato norma trvala, musili i tito lidé světiti neděle a svátky, zdržeti se veřejného hlučného veselí atd. Jakmile ale přestala tato norma, neznají žádného zákona více, který by je vázal; o svěcení dne svátečního ani zmínky, krámy v neděli a ve svátek jsou otevřeny, jako jindy, řemesla a živnosti provozují se i mezi službami Božími, nebohému lidu pracujícímu nejen že nepřije se odpočinku, ale ani nedopouští se, aby vyplnil povinnost náboženskou, aby jednou za sedm dní, po který čas byl sloužil mamoně a na mnoze hříchu, také pokořil se svrchovanému Bohu způsobem předepsaným. A co se té zába-
vy týče, toho tance, tu teprv po zrušení státní normy není mezí, a proto i v čas svatopostní i o veliké svátky křepčí se a hluchí se rovněž tak jako v masopustě ku pohoršení všech věřících a upřímných katolí-

ků. Církev ovšem nevládne prostředky hmotnými a duchovní tresty nebývají okamžitě citelná a proto si z nich takoví zoldnéři pokroku, jimž na tom záleží, aby setřeli ty olověné podešve, které vadí co možná brzy dohoniti tu vznešenou sestru na Sekvaně i jiná za eldorada, ničeho nedělají, leda že si časem z těch „blesků“ stropí malý vtip.

A ten *půst* — ten váží se teprv lehce za naší doby. Nejen že tak ledaco proti němu se namítá se strany rozumu, nýbrž i za terč posměchu často sloužití musí. Tak na př. jeden humoristický plátek vídeňský vymaluje křesťanskou a vedle ní židovskou rodinu, obě v den postní, tam v pátek, tu v dlouhý den. Křesťanská rodina otec, matka a asi půl tuctu dětí sedí kolem stolu, který prohýbá se téměř pod tíží rozličných postních t. j. nemasitých jídel, jichžto korunou je pulsáková pečená štika, a hltavost, s jakou věnují se všichni členové předloženým krmím, nesvědčí ovšem o valném sebe zapírání. Za to židovská rodina vedle na první pohled zasluhuje vyznamenání; o jídle ani zmínky, všichni sedí tuse smutným, zsinálým a scvrklým obličejem do kroužku svinutí, tenoucí jako dlažky.

Co tím obrázkem ten veselý pták chtěl říci? Snad chtěl mnohého křesťana upozorniti, jak by se neměl a mnohého žida, jak by měl se postiti, a tím dobře udělal zvláště vzal-li si to k srdci sám, ať si již patří do první neb do druhé kategorie. Však to nechtěl, nýbrž chtěl ukázati, že *půst* jak jej nařizuje církev, které mimochodem řečeno ve smyslu pokroku v onom plátku věnuje se velká pozornost, je holý nesmysl. A v tom se mýlil ten veselý osvícenec, jako každý, kdo má za to, že v tom záleží *půst*, aby člověk přeplnil se rybou, aneb jinými nemasitými pokrmy, aby v takových pokrmech hledal pochoutky a labužnictví. Ani jedno ani druhé neleží v úmyslu církve. *Půst* je vždycky ujma, jakés sebezapírání; nikdy nemá člověk požití v den postní masitého jídla více, než je právě potřeba k nasycení, jistě nic více, než požívá masité krmí v jiný den, k témuž účelu. Mimo to v jistě dny dopouští se nasycení jenom jednou denně a ráno pouze pro občerstvení a jakési oživení sil něčeho požití se dovoluje. A v tom je sebezapření.

A ty rozmilé námitky! Člověk, dobrý katolík plní církevní zákon s tím úmyslem, aby vyhověl své povinnosti nemaje ani nejmenší pochybnosti o tom, že každý zákon církevní je ve smyslu Ježíše Krista a tudíž

rozumný, dobrý a spasitelný. Jiný jinak. „Celý čas nemám kousek masa a když dostane se mi ho náhodou, nemám ho jísti, protože je půst.“ Věru je to velká náhoda, že se ti ho dostalo právě v pátek, v postní den a stálo by to za to zkusiti, nebylo-li by možná, aby náhodou dostalo se ti ho v jiný den. Ostatně obstál-li jsi bez masa celý týden, také v pátek bez něho nezhadneš.

Však jsou i jiní věřící, kteří mají celý týden maso a v pátek rybu, ale před ní *náhodou* také kousek masa. Dobrá vůle je tu, ale ten zvyk, kdo může za ten zvyk. „Maso — proč právě maso se nemá jísti?“ Předně poněvadž tak církev poroučí a ví, proč tak činí a ty jsa katolíkem máš poslouchati. Za druhé — a tak si to tistaří představovali — poněvadž je maso pokrm nejšlešnější — poskytuje tělu nejvíce živících částek a tudíž bujnosti a poněvadž masité pokrmy bývají obyčejně i nejchutnější. Tedy v každé příčině tělu děje se jakási újma. Za třetí, poněvadž ten, kdo podrobuje vůli svou církevnímu zákonu, krotí hrdost ducha svého se zřetelem k životu věčnému, důvod velmi závažný. „Ne to, co vychází do člověka, poskvrňuje jej, ale co vychází z člověka.“ Hle tu docela výrok Krista Pána na nás. Ano, svatá pravda, neto co vchází do tebe, ne to maso poskvrňuje tebe, nezachováš-li postu, ale — čti co praví Kristus dále — to co vychází z tebe, to smýšlení, ta vůle a snaha nechvalná, nekonati to, o čem víš, že to tvou povinností, tahrdost duchovní, která vadí podrobiti se spasitelnému zákonu, nešetřiti slov Kristových, kterýž dí: „Kdo vás slyší, mne slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.“ Tato hrdost vězí v tobě a vychází z tebe a rovněž i ta nevědomost, z které pramení se podobné námitky.

Č.

Naproti.

Obrázek ze života od
Frant. Pravdy.

III.

Dohnalovic a Hejdovic měli k sobě jen přes ulici a viděli si do oken dole i nahore. Mladý hodinář s mladým zámečnickem se dobře znali, už jako chlapečci spolu hrávali před domem, navštěvovali se a pak je několikrát svedla i náhoda doma i ve světě. Ačkoliv se jednou měli rádi, přece se jeden k druhému stával pořád chladnějším, až si ze sebe už nic nedělali. Nebyla vina na zámečnickovi, nýbrž na hodináři, jenž dě-

lal pána a za společnost prostomyslného zámečníka se styděl. „Co to má ten člověk za mravy,“ říkával o něm, „byl tak dlouho ve světě a nyní se chová, jakoby jak živ nebyl slezl s kamen!“

Vidíval ho klečeti a modliti se ráno a večer, zpíval s otcem svaté písně, vodil se s matkou do kostela, hrál si s ní a objímal ji jako náké děvče. A té děvčecy si všímá, jakoby byla jejich příbuzná, přidržuje se růženeckářů a apožněstkářů a mezi vzdělaný lid pranic se nehodí. Vždyť se v hospodě neumí ani ozvat, nejde tam leda někdy se starým otcem k vůli známým, nehraje v karty, nevypije piva víc než sklenici, bojí se slečen a má se k nim jako prkenný panák, zvláště když mají klobouky a parádu panskou na sobě. Do slavného bálu nešel, ani truhlář jeho bratr, a když se celé město k němu chystalo práci odloživši na stranu, byli oni pilní, zámečník u otce a truhlář u mistra, u něhož se před lety vyučil a k němuž nyní zase vstoupil za tovaryše.

Kožešník, jenž s nimi přišel k svátku matčinu, vrátil se do města, kde dlouho pracoval a konečně se udělal mistrem a hned na to vstoupil v manželství s pannou bohobojnou.

I o truhláři se roznášela pověst, že brzy promění stav a mluvílo se o nevěstě, již prý ode dávna miluje. Byla to dcera mistra jeho, muže počestného, na tu si dělal naději už když byl ve světě a ona tušíc to nesklamala ji, nýbrž zůstala mu věrnou až se spolu zase sešli. Rodiče její dobře znali šlechtetného jinocha. Že neměli syna, jemuž by dům a řemeslo byli odevdali, chtěli živnost svou postoupiti dceři a přáli si, aby se za někoho vdala, kdo by jim v stáří neubližoval. Toho se zajisté mohli nadíti od Vojtěcha Hejdy. Proto na něj čekali, dceru pro něj vychovávali a opatrující. Byla v každém ohledu spanilá a spůsobná, milovala Boha a rodiče, a Vojtěchovi přede všemi mládenci v městě dávala přednost. Hlásilo se jich několik o její ruku, zkazovali i cizí, ale všem od ní i od rodičů byla dána odpověď, že se ještě nebude vdávati. Vojtěch si v cizině také hezkou a bohatou nevěstu mohl namluviti, ale obraz Ludmilin mu tanul na mysli, památka na ni mu žila v srdci, měl ji za lepší, hodnější, než byly panny, co se mu nabízely a chtěl si ji zasloužiti ctností a neúhonným životem. Ona měla ten samý úmysl a po letech shledal jeden na druhém mnohem více dokonalosti než si v duchu představoval. Ačkoliv je nevázal slib, pře-

ce se pokládali jako za svoje a nyní teprv vyjevili si lásku, již rodiče nevěstini i ženichovi schvalovali. Ano předzvídali ji už napřed a těšili se z ní. Vojtěch v listech svých nikdy neopomenul zeptati se na Ludmilu a pozdraviti ji a způsob, jak to činil, byl důkazem, jak velmi si na ní zakládá. Jiný v takových okolnostech už dávno by byl pospíšil domů, aby se oženil. Vojtěch ale vytrval až zkušenosti nabyl v řemesle a pro budoucí stav úplně se připravil. Přesvědčili se o tom hned jak se doma dal do práce. Starý mistr jeho sám nedokázal co on a nikdo v městě se mu nevyrovnal. Uměl, co jiní neuměli: dobře zacházel s každým dřevem, kreslil, připravoval barvy, laky a politury, měl vybroušený vkus a všemu, co vzal do rukou, dal pěknou podobu. Díla jeho nestála pozadu za pražskými a vídeňskými a páni už si neobjednávali tyto, nýbrž kupovali doma, co potřebovali a nepřišlo jim to tak draze.

Dokud Vojtěch nebyl ženat, bydlel u rodičů a k mistrovi jen docházel. Když ho s Ludmilou spojila svátost manželství, přestěhoval se k tomuto, už sám byl také mistr a přičinil se od té doby na své jméno a k všemu prospěchu. Tchána a tchýně si vážili a nebylo pochybnosti, že jim osladí stáří.

U zámečníků by byli také rádi dědice svého oženili. Ale tento s tím pořád odkládal nechtě se přenáhliť. Ačkoliv jej hodinář naproti všude tupil, kde o něm začali řeč a mnozí spolu s ním nad skromností jeho se pozastavovali, přece hodnost a moudrost jeho nezůstala skryta, nýbrž všeobecně se uznala.

Byl v řemesle tak dobře vzdělán a vyvíčen jako bratr truhlář, otec to viděl na vlastní oči a mohl to posouditi, jiné o tom poučily jeho výrobky. Se všech stran se mu hrnula práce, nemohl s otcem vystačiti, chtěl nechtěl musel najati tovaryše. Aby matku a starou Annu ušetřil, vzal do služby ještě jednu děvečku a ta jim pomáhala vařiti, práti, uklizeti. Kde se konala nová stavba, kde v zámku a ve fabrice potřebovali díla zámečnického, zamluvili si je za jistě u mladého Hejdy a když byl hotov, velmi byli spokojeni.

Že zámečník a truhlář pracuje obyčejně na jedné a té samé věci, pracovali Hejdové nejraději spolu a co vyvedli, nalezalo u všech znalců podivení. Pověst jejich postupovala z města do okolí a na zámečnicka se počalo narážeti, aby se stal o pomocníci a vstoupil v manželství. Dívky, jež

nedostaly hodináře, všechny by si ho byly vzaly. Vždyť nebyl tak nemotorný, jak tento povídal a jak semnohým zdálo. Viděly ho vykračovati si na ulici, sešly se s ním v společnosti, byl švarný, moudrý, zdvořilý, věděl toho mnoho, ač se s tím nevynášel, mluvil německy čistě a dobře, psal bez chyb účty a konta v obou jazycích, bylo oněm slyšení mnoho chvály. Že nebyl takový tanečník jako hodinář, že se neuměl dělati tak příjemným jako tento, že jim neříkal slečny, neobskakoval jich, neklonil se jim, nevšímal si jejich parády, nedělal vznešeného pána, to ovšem byl nedostatek vzdělanosti, ale rády mu to odpustily kvůli druhým jeho dobrým vlastnostem.

„Co asi učinilo by na něj příznivý domem?“ hádaly ubohé slečinky. Čím více se k vůli němu vystrojily, tím byl chladnější; čím více mu ukazovaly své krásné stránky, tím více se od nich vzdaloval. Ani krásný růžový klobouk ho nepohnul, přehlídl na něm i závoj; hleděl na šaty drahé hedbávné jako by byly ze šerky; nerozeznal šátků, mantil za dvacet zlatých od pětizlatových; nepodíval se na prsteny, řetězy, náramky a jehly zlaté; když zpívaly, hrály, obracel v knize listy, děláje, jakoby to neslyšel; když na něj schválně promluvíly německy, aby se mu pochlubily se svou vzdělaností, odpověděl jim česky; když se mu uklonily po vídeňsku, pozdravil je posprostu, jak to v městě bylo v obyčejí: věru nevěděly, čím by se mu zavděčily. Ani látek a pentlí k bálu z daleka předepsaných si nevážil, musely tedy jiným, zřetelnějším způsobem na něj dorážeti.

Rodiče marných dívek poctivému a slovuťnému zámečnickovi přáli a byli nakloněni, nebylo tedy těžko, je přemluvíti, aby mu zkázali, že mají dcery na provdání. Vyřizovali to všelijací lidé: strejčkové a tetičky, báby a hokynářky, děvečky a chůvy, poslové a nádenníci. Antonín, otec, matka, Anna dostávali návštěví, že je tu a že je tam bohatá nevěsta, jenž by se kním vdala, kdyby chtěli. Házelo se s tisíci jako s hadry a jiných takových hadrů se napočítalo, že tomu nebylo začátku ani konce.

Sám Hejda a Hejdová kolikráte mínili, že by si mohl Antonín přece dát říci a posílali ho, kam ho zvali. „Hnusí se mi ty ozdobené loutky,“ vymlouval se a říkával, že si nevezme dívku pro peníze a tělo. Musí prý se mu líbiti také v duši a v srdci a když ho s takovou Pán Bůh nesvede, radši zůstane svobodem.

„Vždyť i takových je zde,“ zastávala mat-

ka a Antonín svědčil: „Je zajisté, alety se skrývají jako jarní fialky a člověk je musí hledat.“

Marnic, parádnic, ženských bez citu, bez lásky k domácnosti, bez pilnosti a pracovitosti, licoměrných, líčených a úskočných tlačalek Antonín nenáviděl a čekal, až se mu nahodí osoba, jíž vládne víra a náboženství. Jemu nestačily modlitby se stříbrnou sponkou a zlatou ořízkou, aby ho o tom přesvědčily, on ani tomu nevěřil, co někdy spanile a knoukavě projevovala ústa: bohabojnost musela pronikat do duše, musela pánovati v srdci, musela se jevit v skutečích, pak teprv byla pravá a jemu se líbila. Zajisté jí nescházelo v městě mezi ženským pohlavím, však dokud Antonín neměl příležitosti poznati pannu dle srdce svého, všem útokům světským pevně odporoval.

Umřel v městě vdovec krejčí po dlouhé nemoci. Svobodná dcera mu sloužila až do posledního okamžení. Měli v předměstí chaloupku, tam ležel ubohý lazar, uspořené zásoby došly, dítě jeho šilo, pracovalo, aby ho u sebe uživilo. Zbýval jí malý podíl po matce, i ten obětovala šlechetná dcera, aby otci přilepšila a ulehčila a když skončil, nezůstalo jí nic než chatrný domek.

Antonín byl požádán k pohřbu, aby s jinými mistry nebožtíka nesl na hřbitov. Hodinář naproti pravil, že nemůže, že je zaměstnán, ale odpoledne si přece došel na biljar. Krejčova dcera truchlila, plakala, když otce pochovávali, ačkoliv zármutek svůj nestavila na odív. Bolest její byla tichá, vnitřní, odevzdala se Bohu, důvěřovala Mu, upřímně a skroušeně se k Němu modlila. Antonín s ní mluvil před pohřbem a po pohřbu a i slícnost její tělesná mu padla do očí. Soudil z její řeči, že je moudrá, slyšel, že se zná v jedné každé ženské práci, těšil se z jejích mnohých ctností. Viděl ji v kostele, chodil okolo jejího domku. Vzala si k sobě chudou ženu, aby nebydlela sama, vždy měla pilno a že to bylo v letě, vzdělávala také malou zahrádku pěstující v ní zeleniny a květiny, jež k večeru zalívala. I mluvil s ní skrze plot, jednou se osmělil a vešel do zahrady, srdce jeho pořád víc a víc se rozpalovalo pro ušlechtilou dívku.

Konečně se Antonín svěřil matce, ta tajemství sdělila otci, oba na krejčovu dceru se vypyťovali. Anna o ní také sbírala pověsti a nikdo jim nemohl dáti jiných leč dobrých, že Marie, jak se jmenovala, žádných poskvrn na sobě neměla. Snad by přece pomluvám a zlým úsudkům nebyla

ušla, kdyby bylo bývalo známo, proč Hejdovic tak pozorně po ní zkoumají. Ale to si nikdo nepomyslel, že jejich syn za manželku si ji vyvolí.

Stalo se to v skutku. Rodiče Antonínovi nebránili, dojíti si k Marii, o ruku ji požádati. Užasla nad tím, lekla se toho, neboť to nebyla očekávala. Později ovšem se přiznala, že srdce své přemáhala mocí, aby si na Antonínovi příliš nezakládalo vědouc, že by to bylo marné. Ano prosila prý Boha, aby ji zprostil myšlének na něj a do smrti by jich nikomu nebyla vyzradila. Už měla po boji, po pokušení a tu on přihlásil se sám a veliké štěstí jí připravil. Antonín jí na to říkával, že ona totéž štěstí připravila i jemu.

Před svatbou prodala nevěsta chalupu a co za ni utrhla, bylo její věno. Neobnášelo ani tolik set, co mohl zámečník s jinou dostati tisíc, ale ona stála víc než za tisíce a pokoj a Boží požehnání mu přinesla do domu. Nábytek, periny, šaty měla po rodičích, to po svatbě přestěhovali k zámečníkovům a pak následoval vůz kytek. Chalupu převzal nový pán, počestný švec. Marii u Hejdů přijali jako dceru. Otec i matka se s ní líbali a ona upřímně a sudečně vinula se k oboum. Antonín děkoval za ni Bohu a nechal svět mluvit, když krok jeho haněl a nyní samého i ženu jeho zle posuzoval.

IV.

U hodinářů nenalezla mladá zámečnice ani přátelství ani lásky. Hejda tam došel před svadbou a prosil, aby ho Dohnal se svou manželkou doprovodil do kostela k oddávkám, odvolává se na to, že je jeho nejbližší soused bydle mu zrovna naproti. Dohnal než něco připověděl ptal se: „Snad nepůjdete pěšky?“

„Půjdem,“ řekl Hejda. „Bude-li počasí tak pěkné, jako máme nyní, nebude zapotřebí vozů.“

„Kde se bude jíst?“ vyzvídal dále Dohnal.

Hejda pravil: „Od nevěsty vyjdeme do kostela, po službách Božích se odebereme k nám a tam bude na nás čekati snídání.“

„Což budou oddávky ráno?“

„Ano, abychom při nich mohli mít mši svatou.“

„Bál večer nebude?“

„Nechceme mít bál ani hudbu.“

„To bude k pláči,“ smál se hodinář.

Zámečník mu na to odpověděl: „Hluk a tanec při takové příležitosti mi býval vždycky odporný.“

„A vaší nevěstě též?“

„Myslím, že ano.“

„To budete hezký párek a hodíte se k sobě.“

Manželka hodinářova chtěla také Hejdu pokoušet, mluvil ale tak moudře a vážně a tvář jeho prozrazovala tolik samostatnosti, síly a duševní převahy, že utichla po prvním slově a ponechala lehkováznému muži, aby ho odbyl, pozvání jeho nepřijav.

Nesli na Hejdovu svadbu, ale dívali se z okna, když ženich odcházel a když se s nevěstou vracel a zpomínali si, jak to bylo jinak, když oni za sebe se brali. Báli se, že jim po svatbě přijdou snad oba na návštěvu a Hejda k nim v skutku přivedl manželku, aby ji představil panu sousedovi a paní sousedce. Dívali se na ni s vysoka dávajíce na jevo, že je velký rozdíl mezi ní a paní Dohnalovou a tato k ní mluvila jako k nějaké osobě podřízené, sprosté. Návštěvu jim neoplatili, což bylo znamením, že s nimi nechťejí mítí společnost a v skutku se k nim nehlásili leda někdy při potkání zakývajíce na ně vznešeně hlavou a pozdravíce je krátkým slovem.

Dohnalovi obcovali s pány, on se s nimi scházel u Černého orla, onak sobě zvala paničky a chodila k nim na kávu. Práci ponechala děvečkám nejsou jí zvyklá, nevařila, neprala, nemyla, o muže a dva tovaryše pranic se nestarala. Spala ráno do sedmi i do osmi hodin, muž dřív také nevstal, děvečka přinesla snídání, milostpaní ji nalívala. Říkali jí tak čeledínové i tovaryši a říkali jí tak rádi, neb se jim za to odměňovala dary a dobrou stravou.

Jestli se mladí manželé ráno a večer také modlejí, domácí neviděli ani neslyšeli a o panu mistrovi bychom směle mohli tvrdit, že se nemodlival, znajíce jeho víře a náboženství vlažnou povahu. Paní mistrová se za modlitbu před sloužícími styděla nechťíc, aby ji měli za sobě rovnou a páni z toho, že se nemodlí, měli souditi, že je vzdělaná a přidržuje se jejich mravů. Do kostela chodili sice on i ona, ale ne na velké služby Boží, při nichž bylo i kázání, nýbrž jen na mši svatou, jenž se v neděli sloužila v hodinu jim nejpráhodnější a i od jiných vznešených lenochů mnoho se navštěvovala. Dohnal ovšem někdy nenavštívil ani této, že se mu líbilo seděti doma a kouřiti anebo jíti na víno a na bilijar do hostince. Dohnalová se v kostele ukázala ráda vyfintěna jsouc a vystrojena. Nestacily jí dvě hodiny než se připravila. Nejvíce práce jí daly vlasy.

Hladě, rovnajíc, kroutíc je div si oči nevykoulala v zrcadle. Pak ji zase zaměstnával klobouk. Šoupala ho brzy k předu, brzy k zadu. Po šatech se ohlížela, dělají-li jak náleží záhyby. Ani rukavičky nevtáhla na ruce, aby se na ně do zrcadla nebyla podívala. Konečně si rozeplula stinidlo, pozdvihla ho nad hlavu a v zrcadle zkoušela, jak jí to sluší a jak vypadla celá její osoba.

Choditi na požehnání, na průvody, pobožnosti, obřady svaté, jichž během církevního roku odbyvá se mnoho, nechťeli Dohnal ani Dohnalová myslíce, že jsou jen pro tu nižší třídu lidí, do níž oni nepatřili jako — Hejdovic naproti. Ti sloužili Bohu nejen společně s celou osadou, nýbrž zpívali a modlili se doma ještě zvlášť. Dohnal se tomu smál a Dohnalová toho nesnesla. Když k zpěvu a modlitbě otevřeli ústa, otevřela ona fortepiano, tloukla do něho až řinčelo, dala se do hulákání světské písně a nepřestala, až je přeručila.

A co bylo do svatého čtení, jímž naproti se zabývali. Ona si vypůjčovala německé romány, ty jí byly milejší a četla v nich třebas mnoho hodin po sobě. Pak se chlubila, co toho už přečetla a vypravovala v spanilých citech se rozplývajíc jak to bylo krásné. Sám muž ji někdy odháněl od knihy, když bylo třeba, dohlédnouti do kuchyně. Ještě víc s ní byla nespokojena jeho matka. Vadívala se, že se nepřičiňovala a pobízela ji k práci. K jiné ji ale nepřivedla, leč že něco pletla neb vyšívala, což prý je důstojné zaměstnání pro milostpaní. Spravovati prádlo a šaty se jí nechťelo. Na to prý se do domu nedala a nebude se lopotiti jako děvečka. Ba ona domácímu hospodárství ani nerozuměla a nevěděla ničeho, čehož pořádná žena řemeslníkova má zapotřebí. Když jí to vytýkali, šla žalovati své matce a tu se zlobila, že si nevážejí jejich tisíců a že jí vlastně nejsou ani hodní.

I nechali ji dělati, co chtěla. Nepřijala rady ani domluvy. Vychovali ji rozmazleně a prožila mládí v marnostech a tintérách. Nyní v nich pokračovala. Ještě jí těšil tanec, muž řídil bály jako dříve, ona rejčila, skákala jako svobodná dívčice. Bůh jim dal první, dal jim druhé dítě. Nepřestali se vyrážeti, děti svěrujíce chůvám. Příklad jejich následovali tovaryši a následovaly děvečky, myslíce, žeby byly hloupé, kdyby si něco odepřely. Mnohý neřád a hřích usadil se u Dohnalů. Pokazil se u nich, kdo nebyl pokažen, když k nim do práce, do služ-

by vstoupil. A nemohlo to býti jinak, když se v domě nešetřilo víry svaté a kázně křesťanské, jenž jediné uzdu klade náruživostem.

Děti povyrostly, rodiče je nevedli k Bobu, nýbrž k světu a ani modliti se jich neučili: činily to — chůvy. Otec neměl času, matka neměla trpělivosti, aby se s nimi loudala, jak to nazývali. Když někdy babičku nutilo svědomí ujmouti se vnuků, že při vlastním synu mnoho byla pronebala, překázela jí v tom nevěsta říkajíc, že jí děti zavádí, jenž jsou a zůstanou praví andělkové. Šatila je jako pimprlata, dělaly poklony a všelicos uměly nazpaměť, co se nehodilo ani pro vyrostlé. Když to odríkávaly, plesala radostí, že jsou moudré a roztomilé. Jiní jí to také povídali, když se chtěli přilichotiti, a kdo byl jiného mínění, tomu nevěřila. Ani otci nedala sluchu, když ji napomínala a matka proti němu zastávala slabosti její, počítajíc je k panským mravům.

Ubozí potomkové Dohnalovi nenaučili se ctnost rozeznávat od necnosti. Ale už záhy drnkali na fortepiano. Učitel k nim chodil do domu a čemu se mimo to učili, nebylo tak vzácné jako hudba a tanec, v němž se také znali. Co se dověděli ve škole o Bohu stvořiteli, o Pánu Ježíši vykupiteli, o Duchu svatém posvětiteli svém, na to doma brzy zapomněli. Svátost pokání, svátost oltářní přijali bez vroucnosti hned ponejprv. Později se k ní víc nepozdvihli, že rodiče příkladem svým potlačili v nich všecken cit nábožný. Chyb a špatných zvyků a skutečných hříchů na sobě už měli dost, mlsali, lhali, zlobili, hašteřili se; nadávali, nepřáli si, nikoho neposlechli. A napraviti se nechtěli, že se jim líbila nevázanost a neradi by se byli zapírali.

„Chlapci nebudou řemeslníky jako otec,“ říkala matka, „dám je na študie, jeden bude doktor, druhý půjde k úřadu a stane se velkým pánem.“

U Dohnalů až dosud panovala hojnost, ačkoliv u nich mnoho vyšlo na dobré živobytí a na rozkoše, jimž se oddávali. Vynášelo jim tolik hodinářství? Mnoho-li jim vynášelo, neví se, ale dojistá to na útraty jejich nestačilo. Dohnal měl sklad na hodinky a ty, co nedělal sám, bral ze Švejcara, jak se chlubil. Měl hodiny a hodinky všeho druhu: obyčejné, stříbrné, zlaté, cylindrové a kotevní, stojící a visací, s kývadlem a bez kývadla, drahé a laciné. V skutku si mohl každý vybrati. Dostával také hodinky do správy. Však se správou on se

nezdržoval. Tu odbývali tovaryši. Když byli hodní řemeslníci, dobře posloužili; když byli nevědomí aneb nedbalí, pokazili kolikráte víc než napravili a pověst pánova při tom trpěla.

Dohnal měl v obchodu i jmění manželčino a když těm, co mu zboží dodávali, nemohl někdy zaplatiti, běžel na matku, aby mu vypomohla. I tchýně mívala s dcerou útrpnost a několikráte donutila muže sládka, že jim půjčil. Nebylo to ztraceno. Dohnal měl mnoho ležeti ve zboží a vypočítal přátelům, že mu to nese velké úroky. Pak mu byl leckdos dlužen a kdyby přijal jedno k druhému a cenou domu to rozmnožil, ukázalo by se, že je boháč. To, co mu zanesla žena, je jen částka jeho jmění a zachová se dětem jako vše ostatní.

Věřil tomu, kdo chtěl. Matky v skutku myslely, že mluví pravdu. Ale tchán sládek byl přesvědčen, že vydání jeho převyšuje příjmy a pořád napomínal, aby spořili a byli bedlivější. Dával jim, dokud si tím sám neubližoval. Když se ale i jemu počalo nedostávat, že si manželka hrála na milostpaní a hodně utrácela, prohlásil, že od něho nedostanou ani krejcaru více a manželce zakázal, aby dceri už ničím a ničím nepřipěla. Povstaly z toho ovšem mrzutosti a hádky, ale sládek byl stálý a nechtěl se k vůli ženě a dcerci učiniti žebrákem.

Hodinář vytáhl ještě na své matce zásoby, co měla a když už ani ta nemohla a nechtěla ho podporovati, dělal dluhy na zboží a na dům a nikdy nespustil se toho vědomí, že má ještě dost a může si přáti. Vždyť k tomu, co má, přijde, co zdědí po matce a po sládkovi. Není tedy třeba, aby se nuzoval jako zámečník naproti. A bylo by to hanba, kdyby obrátil: musí vytrvat. Nebude zle, lidé rádi půjčí, počkají. Do kapsy mu nikdo nevidí. Je pán a zůstane pánem. Proč by světa neužíval!

(Pokračování.)

D O P I S Y.

V Praze dne 9. června 1869.

(O slavnosti Cyrillomethodějské na Velehradě a v Karlině).

Na sesterské Moravě bude se dne 5. července slaviti výroční památka zemských patronů sv. Cyrilla a Methoděje svátkem zasvěceným, kdežto u nás v Čechách bude den všední. Rovněž tak bývá o slavnosti našeho zemského patrona sv. Jana Nepomuckého, kteráž v Čechách slaví se svátkem zasvěceným, kdežto na Moravě jest den všední. Případne-li ona slavnost na sobotu neb pondělí, míváme svátky dva a tak bude le-

tos i na Moravě: jestiž v pondělí sv. Cyrilla a Methoděje; příhodný to čas k vykonání pobožnosti na místě vzdáleném či k putování pro ty, kdož práce obmeškati nemohou aneb nechti.

Slavnost zemského patrona světí se po celé zemi, soustřeďuje se však na jednom místě oslavenci zvláště zasvěceném a lidu milém i památném. Tak jest středem slavnosti sv.-Janské v Čechách Praha a zvláště hlavní její chrám na královském hradě s hrobem sv. Jana Nepom. Tak jest na Moravě středem slavnosti Cyrillomethodějské posvátný Velehrad s památným oltářem sv. apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje. V Praze bývá o slavnosti sv. Jana Nepom. poutníků přišedších ze všech krajů a končin, a mezi nimi poměrně nejvíce Moravanů. Na Velehrad scházejí se k slavnosti valní ano nepřehlední zástupové, avšak mezi nimi nebývá mnoho Čechů. Většího účastenství z vlastní naší vyžaduje ať nic nedíme o bratrské vzájemnosti, povinná vděčnost k sv. apoštolům našim. Sv. Cyrill a Methoděj přinesli otcům našim víru a s ní osvětu křesťanskou, jejich úsilím stal se Velehrad kolébkou křesťanské víry pro nás, odtud vzešlo světlo osvěty a rozšířilo se po vlastech v pokoji bez nátisku a bez prolití krve.

Komu tedy možno, vydej se dne 4. července na pouť na Velehrad a vzdej tam jménem Čechů díky sv. bratrům Soluňským, pomodli se tam, aby Bůh víru po otcích zděděnou a osvětu s ní spojenou neodnímal od nás, alebrž aby víře dal zvítěziti nad návalem nevěry a bludu. Komu nemožno putovati na Velehrad k slavnosti, učin to, až ti lze bude; zatím zajdi si do jediného v Čechách chrámu Cyrillomethodějského v Karlíně, tam oživ v sobě víru a vědomí katolické, tam se zaslib, že budeš víru svou neohroženě vyznávat před světem slovy i skutky: a toho nyní především zapotřebí.

Od Řipu dne 10. června 1869.

(Všeobecný sněm a opravy v církvi.)

Konečně jsme se dověděli, co schází nynějšímu světu a jak mu odpomoci. Odpovídat na to v posledních číslech „Svobody“ její dopisovatel J. N., jenž cestoval k vůli „spisovatelskému dělsímu svému vzdělání“ po Evropě. Zastavil se také v Římě při jazykové slavnosti na 3 Krále, kterouž nazývá jezovitskou komedií, a tu v kavárně rozmlouval s jedním státníkem vládkým o potřebách nynějšího světa. „Náboženská reformace schází nynějšímu světu;

pravil jemu, nebo dříve musí se lidstvo osvoboditi ve svém nejvnitřnějším svědomí, musí dříve jasně hleděti na věci nebeské, čehož příklad prý vidíme na husitství; musí hleděti, aby se vybarvilo z pasivní poslušnosti, odvyklo autoritě a přidrželo se jen rozumového názoru ve víře, jinak by prý patřilo vždy do Říma papežův.“ A aby čtenářové dobře tomu porozuměli, má k tomu hned také podrobnější výklad. Tak „především prý by měla církev hoditi velmi nežádavé učení o prvotním hříchu do starého haraburdí i s celým svým čertovstvím,“ to jest jinak: ta část písma svatého i s následky prvotního hříchu, potřeba zjevení a milosti Boží, nevyhnutelnost Vykupitele a křtu svatého, — učení o zlém duchu, o pokušení k hříchu, a tedy i o věčných trestech — se především odstraní z církve katolické, čímž ovšem v hlavních základech zbořena bude.

A když si Svoboda takto položila základ k svému novému opravení víry katolické spouští se v jiném článku „o letošním sněmu církevním v Římě“ v podrobnější vypisování oprav těchto, čili staví se úplně na stanovisko protestantské, jehož katolické církvi přeje, an prý právě protestanté následkem odstoupení svého od církve nyní před národy katolickými „v pokroku“ všude vynikají. Čtenářové Blahověsta vědí ovšem z mého dopisu v čís. 14., co Svoboda pokrokem jmenuje, a nebudou se tedy této radě diviti. Zejména pak musí prý „nynější vzdělání katolíci žádati od církve ještě více, nežli žádali protestanté r. 1561 od sněmu Tridentského, jako odstranění papežství, zpovědi, odpustků, úcty svatých a postu; zvláště pak jiného uspořádání sněmu vůbec, na němž by nejen biskupové, ale i zástupcové lidu (rozuměj poslanci a novináři) o víře a kázni církve rozhodovali, řídíce se při tom jen dle slova Božího (t. j. rozumem svým), a nikoliv dle ustanovení lidských a starých zvyků (t. j. dle choutek svých a přání).

Proto také neočekává mnoho Svoboda od letošního sněmu církevního, jež svolává Pius IX., an prý znám jest pověstným Sylabem (zavrnutím 80 nevěreckých a záhubných článků) a mnohými allokucemi svými, jež jsou výplody ducha jesuitského. Proto prý nelze mu také ani vyhověti požadavkům nynějšího věku, ani katolického světa vůbec, který vyčítá církvi a žádá od ní totéž, čehož jí vytýkali protestanté v 16. století. Nebo nynější sněm, na němž bude slyšeti jen mínění hierarchie římsko-katolické,

je prý zabrán dosud v *středověkých názorech*, a není tedy schopen ani náboženských ani církevních oprav, ježby *pokročilý věk* nás s vírou a církví smířily, a na nejvýš můžeme prý očekávat od „neustupného Říma“ jenom *přísnější vydání sněmu Tridentského*, jež způsobí místo uspokojení a sjednocení křesťanstva spíše ještě *nové rozdělení a rozštěpení*.

Jsmo povděční Svobodě za zřejmé toto vyložení náhledů jejích o katolické víře a církvi; neboť neustálým mluvením o pravém a čistém učení Kristově, o Božské víře, lásce atd. nevěděl mnohý čtenář Svobody, jak s tím srovnati má neustálé ono brojení proti církvi a úmyslné hanobení kněžstva vůbec. Myť ovšem poznali jsme hned na počátku, že mluví to „vzdělaný katolík“ t. j. pokřtěný ale víry své neznalý, který jen proto vychvaluje protestantism, aby katolickou víru snižoval, vlastně však stojí při úplném racionalismu čili novověké nevěře vůbec. K upokojení jeho dokládáme mu, že se katolická církev nikdy s jeho pokrokem nesmíří, a že by se jí jen zavděčili všickni takoví „vzdělání katolíci“, kdyby veřejně odstoupení své od ní ohlásili, an jí jen k necti slouží a všude jí překážejí a kdyby se „o její opravy a prospěchy“ nestarali. T. N.

K R O N I K A.

Z Prahy. Za příčinou výročního dne *zvolení Pia IX.* za papeže, ježto připadá na čtvrtek 17. t. m., bude dle ustanovení provincialního sněmu a synody Pražské v neděli nejbližší příští, letos tedy v neděli 5. posv. Duchu, 20. t. m., ve všech stoličných, kolegiálních, konventuálních a farních chrámech slavná mše sv. s chvalozpěvem „Te Deum.“ V pondělí na to, 21. t. m., v den sv. Aloisia slaví se výroční památka korunovace téhož papeže Pia IX., jehož nám Bůh dlouho zachovati račíž!

— J. Eminence nejduš. p. kardinal arcibiskup vydal *pastýřský list* o příštím všeobecném sněmu církevním a o plnomocných odpustcích, jichž v ten čas získati lze.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 17.—20. června u Milosrdných sester pod Petřínem, od 21.—24. t. m. na Volsanech, od 25.—28. u sv. Ignacia.

— V neděli, 20. t. m., bude se na hřbitovech *Volsanských* konati obvyklá slavnost budoucího *vzkříšení* z mrtvých. Služby Boží budou se střídati od 7—12 hod. a odpoledne od 4—7.

— J. Em. nejduš. p. kardinal arcibiskup bude v měsíci *červenci* udělovati sv. biřmování ve vikariatu *Toužimském* a *Jáchymovském* tímto pořádkem: Dne 2. července odjede přes Plzeň do *Toužimi* (Theusing), kdež dne 3. v 9 h. ráno bude kázání, mše sv. a biřmování, jakož i dne 4. v *Útvíně*, kdež odpoledne bude též křesťanské cvičení. Dne 5. v *Bečově* (Petschau) v 9 h. ráno kázání, mše sv. a biřmování, jakož i dne 6. tamtéž pro Novou ves, Gabhorn a Grün. Dne 7. v *Schönfeldu* v 8 h. kázání, mše sv. a biřmování, o 3 h. odp. v *Lauterbachu* kázání, biřmování a požehnání. Dne 8. bude J. Em. biřmovati v *Sangerberku*, odkudž dne 9. k večeru přibude do Jáchymova. Dne 10. vykoná v *Schönwaldu* instalaci faráře, načež bude kázání, mše sv. a biřmování. Dne 11. v *Jáchymově* v 8 h. kázání, mše sv. a biřmování dospělých, o 12. h. mše sv., křest. cvičení a biřmování školní mládeže; rovněž tak bude dne 12. v 8 h. ráno v *Abertanech* a o 3. h. odp. v *Perninku*, dne 13. v *Platu* v 9 h.; dne 14. v *Bohdale* (Gottesgab) v 8 a 12 h.; dne 15. v *Měděnci* (Kupferberg) v 9 h., dne 17. v *Schmidebergu* v 9 h., a dne 18. ve *Vejpřtu* v 9 h. ráno, kdež odpoledne bude též křest. cvičení.

— Spolek *Arimathejský* pochoval v dubnu 145, v květnu 177, letos celkem již 693 chudých v Praze zemřelých křesťanů. — Dne 2. t. m. odbýval týž spolek svou třetí valnou schůzi v místnostech katol. besedy. V přednesené zprávě želeno toho, že v osudném roce 1866 i 1867 spolku mnoho údů ubylo, což v příjmech nahlášeno dary J. Vel. císaře Ferdinanda, české spořitelny, některých šlechtických rodin a několika odkazy. V minulém tříletí pochováno spolkem 3947 a za celý čas jeho trvání již 8098 osob. Jelikož největší část spolkem slušně pohřbených připadá na venkovské kraje, vysloveno přání, aby si zámožnější obyvatelstvo venkovské více všímalo činnosti spolku, jenž od r. 1862 nedopustil, aby kdo v nemocnicích Pražských zemřel v pytlí byl pochován, jako dříve bývalo, aležby každému chudému slušný pohřeb v rakvi a rubáši i s vykropením vystrojil, v čemž zajisté podpory ode všech krajanů zde pochovaných zasluhuje. Příspěvky členů (nejméně 10 krejcarů měsíčně) i dary dobrodinců přijímá zakladatel a ředitel spolku, vduš. p. kanovník Rost, duch. správce u sv. Jana Nep. na Skalce, jakož i jednatel spolku vp. Jan Havlů, kaplan u sv. Štěpána v Praze. Konečně vy-

sloveny jsou v té schůzi díky dobrodincům spolku a zvolen jest nový výbor.

— Děkanskému chrámu v *Novém Bydžově* dostalo se vzácného skvostu novou stříbrnou monstranci slohu gothického, práce umělecké, kterouž zhotovil p. Karel Zimmer v Praze. Výška obnáší 26 palců, váha 7 liber, cena 830 zl. Zakoupena jest z jmění zádušního. — Farnímu chrámu Páně v *Malé Chyšce* okresu Milevského daroval statkář p. Frant. Lamprecht co patron chrámu stříbrnou monstranci 140 lotů těžkou v ceně 500 zl.

— Z *Budějovic*. Od 11—13. t. m. byla v biskupské residenci výstava mešních rouch a jiných potřeb kostelních, které od Pražské jednoty věčného uctění nejsv. Svátosti oltární darovány byly chudým kostelům diecése Budějovické. — J. Exc. nejd. p. biskup zamýšlí zřídit zde ústav pro ubohé hluchoněmé.

Z Lince. Nejdůst. p. biskup Linecký, Frant. Jos. Rudigier byl lonského roku za příčinou svého pastýřského listu vydán v obžalobu pro „zločin rušení veřejného pokoje.“ Když se letos na písemné vyzvání c. kr. zemského soudu v Linci p. biskup nedostavil, odebral se k němu dne 2. června zemský vada Pöchmüller a opakoval ústně rozkaz soudu, aby se biskup do soudní síně dostavil. Nejdůst. biskup ale odpověděl, že on kompetenci zemského soudu nikterak uznati nemůže, a to z té příčiny, že před Bohem a před svým svědomím za platný pokládá 14. článek konkordátu, v němž bylo ustanoveno, že nad biskupy zvláštní dvůr soudní, od papeže a císaře sestavený rozhodovati má. Mimo to oznámil biskup, že sv. Otec Pius IX. ještě obzvláštní rozkaz dal biskupům rakouské říše letošního roku, kdež jim zakazuje, aby se k soudům světským nedostavovali.

Na to dne 4. června obdržel purkmistr Linecký rozkaz od zemského soudu, aby p. biskupa k soudu dopravil. Za tou příčinou přišel purkmistr dne 5. června ve 12 hod. v poledne k biskupovi a půl druhé hodiny mu domluvoval, aby nařízení soudního uposlechl. Byl to den pro biskupa památný z té příčiny, že téhož 5. června před 16 lety byl za biskupa posvěcen (1853); pročež letos téhož dne sloužil mši sv. na Freinbergu, poutním to místě Marianském nedaleko Lince, a sotva že zpět do své residence dojel, už tu s purkmistrem naň čekala policie. Po marných pokusech purkmistrových bylo rozkázáno tajemníku obce Linecké p. Thumovi a strážníkům, aby ná-

silím biskupa před soud přivedli. Když Thum se třemi strážníky policejními do komnaty biskupovy vkročil, vzal p. biskup na sebe biskupský fialový talár, rochetu a zlatý řetěz s křížem a diktoval písemný protest, v němž se vyslovuje v ten smysl, že toliko hmotným násilím k soudu doveden býti může, ješto mu 14. článek konkordátu a výslovný rozkaz papežův dobrovolné sedostavení zabraňuje; mimo to činí p. biskup i ty, kdož upotřebení hmotného násilí nařídili, i ty, kdož je provedli, za veškeré následky zodpovědnými. Teď přistoupil jeden z policejních strážníků k biskupovi a dotknul se jeho ramene, načež biskup s městským a se svým vlastním tajemníkem usednul do fiakru a jel k soudu. Před soudem nedal p. biskup žádné odpovědi, pročež asi za čtvrt hodiny byl propuštěn a odjel ve vlastním svém povoze do biskupské residence. Z mnohých měst diecése přicházejí deputace do Lince, aby vrchnímu pastýři svému projevíly soustrast a úctu. Hrabě Brandis odhodlal se v čele deputace jíti do Vídně a přednésti celou věc císaři pánu, deputace nebude však připuštěna. Kapitolní děkan dr. Schiedermayer a kanovník Schauer odebrali se dne 6. června do Vídně, aby nunciu apoštolskému podali hodnověrné zprávy o všem, co se s p. biskupem stalo.

Z Uher. Biskupem ve Velkém Varaždíně jmenován jest nejdůst. p. *Štěpán Lipovnický*. Narozen 14. srpna 1814, byl na kněžství posvěcen 21. srpna 1837 a stal se kaplanem v Udvardu, později v Komárně farářem. V bouřích r. 1848 a 1849 setrval co věrný pastýř ve svém úřadě uprostřed věřícího stáde. Od vojenského soudu byl ortel smrti nad ním vynesen, ale cestou milosti změněn jest mu trest na vězení pevnostné. Několik let seděl v žaláři na pevnosti Aradu, až konečně opět na svobodu propuštěn stal se bibliotékářem v Ostrihomě. Odtud přišel za faráře do Nových Zámek, kdež si o blaho obce a zvelebení školy velikých zásluh vydobyl. R. 1861 stal se prelátem královské stolice uherské v Pešti a r. 1866 referentem uherského místodržitelství, brzy pak radou ministerským, r. 1867 titulárním biskupem z Arbe a nyní diecésním biskupem ve Velkém Varaždíně.

Z Ameriky. S ohledem na sněmy *provinciální* ustanovilo plenární koncilium v Baltimore, že se provinciální synody konati mají vždy po uplynutí tří let. Synody *diecésní* buď každoročně mají svolány býti aneb aspoň po každém plenárním neb provinciálním sněmu, aby se dekrety sněmů

těchto na synodách diecésních prohlásily a v skutek uvedly. Rovněž i odbývání *pastýřských porad* odporučeno co nejdůtklivěji. — Biskupům uloženo za povinnost, aby co nejbedlivěji konali *visitaci* svých diecézí; a sice povinni jsou visitovati bližší a důležitá města každoročně, všechny pak části svého biskupství jednou za dvě aneb na nejvýš jednou za tři léta; za tou příležitostí nejen mají udíleti svátost biřmování, ale obeznámiti se blíže s věřícím stádcem svým a zaříditi vše, cokoli k duchovnímu prospěchu věřících sloužiti může.

Svěcení kněží se v Americe s povolením papežským děje nejvíce na titul *misie* (ad titulum missionis). Biskupům klade sněm Baltimorský na srdce, aby se starali o slušnou výživu kněží v duchovní správě pracujících, i nemocných aneb k další práci neschopných. — V celém soustátí Americkém se nalezá jen *jediná* trvale zřízená *fara* v Novém Orleansu. Jiní správcové duchovní považují se vesměs co *misiónáři* a jsou povinni k rozkazu biskupovu odebrati se, kamkoli jim tento rozkáže. Sněm káže biskupům, aby si opatrně počínali u přijímání kněží z Evropy přicházejících a nikoho aby nepřijali, pokud neobdrží pochvalné vysvědčení od svého dřívějšího biskupa. — Kdo chce obdržeti samostatnou duchovní správu, musí se podrobiti zkoušce před biskupem a dvěma examinátory; k této zkoušce mají jen ti kněží býti připuštěni, kdož nejméně *pět* let v duchovní správě účinkují.

Hlavní podmínkou vychování dobrého kněžstva nazývá sněm Baltimorský zřízení *seminářů* a sice klerikálních (větších) i chlapeckých (čili menších). Stačí-li peněžité prostředky, měž každá diecése svůj vlastní seminář, anebo více diecézí dohromady; v každé církevní provincii však budiž nejméně jeden seminář zřízen. V těchto seminářích metropolitních budiž postaráno o další pěstování theologické vědy a spolu se tam poskytni bohoslovcům příležitost k studium filosofickým a filologickým.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Rudolf *Homme*, k. arcib. vikář a školdozorce Rakovnický, farář v Kněžovsi, 7. června (nar. v Dobříši 26. července 1808, vysv. 22. listop. 1830).

Vyznamenání jsou:

p. Frant. *Hufenrichter*, k. arcib. vikář a školdozorce i farář Hroznětínský (Lichtenstadt) jmenován os. děkanem;

p. Jos. *Schwan*, farář v Sedlci (Zettlitz) jmenován os. děkanem;

p. Vác. *Sommer*, farář v Ostrově; a

p. Karel *Rössler*, katecheta a ředitel hl. školy v Kraslicích, obdrželi expositorium canonic.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Frant. *Knížek*, farář v Štáhlavech, za faráře v Plzenci;

p. Frant. *Franěk*, kapl. za administr. v Kněžovsi;

p. Ignác *Jelínek*, kapl. v Plzenci, za administr. do Štáhlav.

Uprázdňená místa:

Štáhlavy, fara patron. p. Arnošta hrab. Waldštýna, od 9. června.

Kněžoves, fara patron. p. Maxm. kníž. z Fürstenberku, od 9. června.

Budenice, fara patron. p. Ferd. kníž. Kinského, od 9. června.

V biskupství Kralohradeckém.

Vyznamenán jest;

p. Jan *Adamec*, os. děkan v Sadce, kons. rada, vysl. b. vikář a školdozorce střídnictví Poděbradského, jmenován jest nejvyš. rozhodnutím J. Vel. císaře d. 3. t. m. čestným kanovníkem kathedr. chrámu v Hradci Králové.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

p. Frant. *Vavák*, farář v Šitboři, b. vikář a školdozorce Hostouňský, 29. května (nar. v Tatech 1. břez. 1807, vysv. 24. července 1831);

p. Vác. *Vober*, farář v Křtěnově, 5. června v Budějovicích, (nar. v Těšíně 7. ún. 1820, vysv. 25. července 1847).

Ve správě duchovní ustanoven jest:

p. Šimon *Kabát*, český kazatel při semin. chrámě sv. Anny v Budějovicích, za faráře v Slavkovicích; —

p. Martin *Říha*, kněz diec. Buděj. ve vyš. ústavě u sv. Augustina ve Vídni, povýšen tamtéž za doktora theologie.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

p. Jan *Šolc*, farář ve Všeni, 25. května (nar. v Sobotce 30. dubna 1800, vysv. 4. září 1827);

p. Frant. *Rolejšek*, děkan Mělnický, kons. rada a bisk. notář, býv. prof. nábož. na gymnas. Litoměř., 6. června (nar. v Sobotce 11. dub. 1801, vysv. 27. srp. 1825).

 Příštím číslem skončí se I. půlletí „Blahověsta.“ Činíme pozvání ku předplacení na půlletí *druhé*, podotýkajíce, že i půlletí *první* v expedici posud na sklade jest.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v katol. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedoláží čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

**Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupectvů**
naroč: 2 zl. 50 kr.
na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč.: 3 zl. — kr
půlroč.: 1 zl. 55 kr

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Na den sv. ap. Petra a Pavla.

(Řeč kn. Jos. K. Metlewicze.)

Dnešního dne světlí církev slavnost dvou apoštolů Petra a Pavla, z kterých první mocí vlády od Krista sobě dané a druhý velikostí moudrosti s nebe sobě udělené nepopíratelnou zaujímá přednost nad ostatními apoštoly. Neboť oni obadva osvětili svět zabředlý v temnostech bludů a hříchů světlem evangelia a podrobili jej žezlu Kristovu, jsouce nejstatečnějšími Jeho bojovníky a nejprvnějšími vůdci v boji s bludy a nej-
mocnějšími podporami zmahající se církve. Oba dva byli povoláni k velikému tomuto dílu zvláštní milostí, Petr od samého Krista Ježíše, a Pavel zázračným viděním s nebes; oba dva jedním dnem a v témž městě utrpěli mučnickou smrt za stádo, kteréž Pavel byl shromáždil a jehož pastýřem byl Petr. Protož také církev na jednou slaví památku jejich a chová v slavnosti k jejich cti ustanovené ten účel, aby, připomínajíc víru jejich, kterou se označili při hlásání evangelia a neohroženost jejich, kterou proslavili se při smrti, utvrdila nás v oddanosti k té církvi, kteráž jimi počala i aby důkaz podala nám, že bezpečně dlíti můžeme v církvi té, poněvadž zbudována jest na skále, kteréž brány pekelné nepřemohou. Majíce tedy tento účel církve sv. na zřeteli, rozvažujeme dnes o životě a zásluhách sv. apoštolův.

I. Sv. Petr jsa povolán z rybáře k apoštolskému úřadu zvláštní a nejhoroucnější vyznačoval se láskou ku Kristu. On zajisté byl první, který pln jsa pokory a úcty k Ježíši Kristu oslovil Jej, jak dnešní vypravuje evangelium, slovy: „Ty jsi Kristus, syn Boha živého“ (Mat. 16, 16.); on byl první, jenž z písem prorockých dokazoval božství Kristovo, Jeho z mrtvých vstání a sídlo Jeho na pravici Otce věčného

(Sk. 2); on byl první, jenž učil, že víra v Ježíše a v sv. tajemství jest potřebná ku spasení; on byl první, který ve jménu všech apoštolů postavil se před učitelí synagogy a hlásal Krista! Ale on byl také první v novém zákoně, jemuž Bůh udělil moc činiti divy; jemuž řekl Spasitel přede všemi: „Pasiž ovce mé, pasiž beránky mé.“ jemu dal moc rozvazovati na nebi i na zemi; jemu řekl konečně: „Tys skála, a na té skále vzdělám církev svou.“

Co mám vypravovati o nesčíslných pravech evangelických sv. Pavla? Stav se z pronásledovatele apoštolem, prošel on všechny značnější krajiny známého tehdejšího světa. On vyučoval v Řecku, kde bylo sídlo nauk, v areopagu, kde neznámému kořili se Bohu, v Římě na dvoře Neronově, sv. víře, hlásal pokoru, střídmost i ostatní všechny ctnosti křesťanské, on stal se učitelem národův, vyvoleným nástrojem moudrosti a uchvácen do třetího nebe, uslyšel tam tajemství, o němž, jak píše Korintským, nesluší se člověku mluvit. —

Ale což činilo je tak velkými? Hle, co mluví Kristus sám k Petrovi, jak jsme slyšeli v dnešním evangeliu: „Blahoslavený jsi synu Jonášův; nebo tělo a krev nezjevily tobě, ale Otec můj, kterýž jest v nebesích.“ A sv. Pavel praví sám: „Já jsem sázal, ale Bůh dal vzrůst.“ (I. Kor. 3, 7.) Jaké naučení plyne nám odtud, pobožní posluchači, když taková jsou první učitelé církve, když taková nauka, víra, takové skutky a zásluhy jejich, když vše v církvi té má na sobě znamení Boha a v Bohu má své zřídlo, zdaliž nám tu lze váhati jen na okamžik, chceme-li přináležeti k církvi té, čili nic?

Kde jest jiná víra, v kteréž by se jevil Otec nebeský co její zakladatel, a kdež důkaz, že nepovstala působením těla a krve? Které jiné víře dával Bůh sám své přispě-

ní? Dějiny jsou pro toto vše přístupným zřídlem poznání, třeba jen nahlédnouti v ně, abychom přesvědčili se o bludu těch, kteří uznávajíce evangelium za knihu svatou, za knihu zákona a nemohouce vymazati z ní slova pověděná Petrovi: „Tys skála — pa-si-ž ovce mé — tobě dávám klíče, co svá-žeš, bude svázáno“, domýšlejí se, že jest ještě některá jiná církev pravá, bezpečná, ač nebudovaná na skále této. Jaká tedy potěcha musí naplniti srdce vaše, zbožní posluchači, že prázdní jsme těchto bludův a že ne vedeni ohledy lidskými, ale pod ochranou i s vůlí Boží hledáme svého spasení!

Neboť zajisté Ježíš Otcem poslaný založil církev — Bůh osvědčující se divy! Jsou však i vyznání založená od lidí a od jakých to lidí! — Zajisté Duch sv. poslaný od Otce a Syna, učitel všeliké pravdy, toliko apoštolům byl dán a pojištěn na věky! — Učení církve katolické není vynálezem lidským, není nedokonalou soustavou a plodem obmyslu — ale ono jest souborem pravd, které Bůh sám zjevil, k jejichž pochopení Duch sv. uspůsobil ducha i srdce apoštolův! — Ta církev tedy jest pravou církví Kristovou, v kteréž apoštolové vyučovali; a jedině to učení jest pravdivé, které pochází od Krista samého a které není objasněno libovůli a pýchou, ale Duchem sv., a takovým učení jest nad vši pochybnost učení církve, jejímiž zakladateli byli apoštolové, které dnes slavíme.

Přejdeme nyní k té části evangelia, kde Kristus osudy této církve předpovídá.

II. Tajemné pojmenování, které Ježíš Kristus dal Petrovi při jeho povolání k úřadu apoštolskému, nazýváje jej skálou čili kamenem, teprv později vysvětlil v evangeliu, jež jsme dnes čtli, promluviv k pochvalě jeho zásluh a víry tato slova: „Tys skála a na té skále vystavím církev svou.“ Slova tato nadarmo rozmanitě překrucovaná vždycky zůstanou potěchou a oslavou věřících. Postůjme tedy nad nimi.

Skála, čili základní kámen, čili základ, toť mluveno zde v smyslu přenešeném a značí to vždy něco jiného dle osoby, ke které se to vztahuje. Takým způsobem Ježíš Kristus sám nazývá se často kamenem základním a základem církve. Takéž i proroci a apoštolové nazývají se základy církve (Efes. 2, 20). Ale Ježíš Kristus mluví u přítomnosti apoštolův praví Petrovi, že jest skála, čili základ církve. Pojmenování toto jest každému srozumitelné; na Ježíši, prorocih a apoštolích spo-

čívá jako na základech celá budova víry. — Slovy zase „brány pekelné nepřemohou ji“ podle ducha starožitných jazykův rozumí se, že žádná, třeba i největší síla nebude moci ji zničiti. Církev, toto shromáždění věřících, které se nám tu představuje v obraze budovy, jejímž stavitelem jest Ježíš Kristus, musí míti jako shromáždění nebo tovaryšstvo, ať tak díme po prostu, svého náčelníka, vůdce, mistra; a mluvíme-li o obrazné, musí míti pastýře, skálu čili základ. Takovým byl Ježíš Kristus, a po sobě zůstavil sv. apoštolův.

Toto shromáždění čili církev má dle zaslíbení Kristova trvati věčně, jako dílo Boha věčného, a takto trvá již po 19 věkův. O tuto skálu rozrazil se všechna usilování nevěrců. Tato skála sbortila všechny božnice modloslužby a obrancův jejích, odrazila všechny návaly a stojí stále neporušená. Aj pomněte jen, mnoho-li v tomto času, po 19 století zhynulo říší, mnoho-li objevilo se náboženství, která celé národy za sebou vtáhla v bludy a která zanikla bez stopy — a budova Páně, o níž mluví Kristus v dnešním evangeliu, církev Jeho trvá neustále, ač tolik musela snášeti útokův, ač tolik usilováno o zničení základův jejích! Protož drahou nám musí býti dnešní slavnost, neboť zasvěcena jest památce sv. apoštolův, kteří nám odkázali a zanechali tak bezpečný útulek. Jakáž tedy vděčnost má pronikati srdce naše k prvním náčelníkům církve! Jaké city úcty a vděčnosti povinni jsme jim objevovati, neboť oni mají v držení svatou onu a vznešenou vládu, že cokoliv svážou neb rozvážou na zemi, bude i svázáno neb rozvázáno na nebi! Podléhá-liž nějaké pochybnosti slova Kristova, jimiž byl oslovil Petra: „Tobě dávám klíče království nebeského,“ když známo z tolika míst v evangeliích, že Ježíš Kristus nazývá církev svou nebeským královstvím, a odevzdání klíčů dle všeobecného užívání naznačuje odevzdání veškeré vlády? Všíliké výtahky nedovedou zatemnití jasných těchto slov evangelia. A kdo, jsa křesťanem a s rozmyslem rozvažuje, nepřišel by k tomu přesvědčení, že pravá církev jest pod touto vládou a že trvá pod ní od počátku? Kdežto všechny jiné církve přivlastňující si jména toho, velmi pozdě, několik teprv věkův po apoštolech se objevily a jsouce rozdílné od oné, buď samy se klamou aneb jsou oklamány. Věc tato sama v sobě tak jest jasná, že není třeba dalšího dovozování.

Nezbývá mi zbožní posluchači nic jiného více, než povzbuditi vás k stálosti v

této víře, kterouž apoštolové založili, povzbuditi vás k synovské oddanosti k ní; pohnutku k tomu nacházíme v slovích Krista samého v dnešním evangelium uvede-ných. — Po rozvážení tedy důvodův dnes podotknutých nabuďte toho přesvědčení, že víra, kterou sv. Petr a Pavel šířili mezi národy a po nich tisíce jiných, za kterou trpělivě snášeli vazbu, bičování, muka, za kterou i smrt podstoupili ten mečem, onen na kříži, že ta víra, pravím, jest pravá a spasi-telná, neboť k tomu nebyli nutkáni ani vášněmi ani ziskuchtivostí. Pročež důvěru-jíce v příslibení Kristovo, že brány pekelné nepřemohou církve té, trvejme v ní neohro-ženě až do života věčného. Amen.

Z polšt. př. K. T.

Sv. Řehoře biskupa Nyssenského o duši a z mrtvých vstání

rozmluva s vlastní sestrou Makrinou.

Z řeckého přeložil J. N. Desolda.

Když se byl onen veliký světec Basil*) z tohoto lidského života k Bohu odebral a všeobecný z toho žal a zármutek veškerým církvím nastal, byla pak na živě ještě se-sstra moje a učitelkyně, tuť já spěchal jsem, abych jí sdělil truchlivou zprávu o smrti bratrově, neboť byla duše má nad míru bo-lestně raněna ztrátou tak velikou; i hledal jsem nějakého účastníka slzí svých, jenž by tíží té rány rovně se mnou cítil. Jak mile jsme tedy jeden druhého spatřili, ob-novil se pohledem na učitelku žal můj, neboť i ona smrtelnou nemoc zachvácená byla. Ona pak popustivši, jakož zkušený jezdcí činívají, uzdu rozbujenému úchvatu žalu mého, jala se pak zadržeti jej řečí svou, téměř jako uzdou rozumem svým krotíc pla-chý cit duše mé, a pronesla onen výrok apoštolův, že se nemáme rmoutiti nad tě-mi, kteříž byli zesnuli, neboť takový žal prý nesluší leč těm, kteří nemají naděje, (t. na zmrtyvých vstání. I. Thes. 4, 13.) Tu já srdcem ještě žalostí překypujícím řku:

(Řehoř.) Jak možná toho u lidí docíliti, když každý člověk takovou přirozenou hrů-zu před smrtí má, že nikdo tak snadno ani pohledu na umírající nesnese, ti pak, jimž se smrt blíží, seč jen jsou, ujtí jí usilují; ba i panující zákonové ji za největší zločin i za největší pokutu pokládají; jak tu mo-žná za nic pokládati rozloučení se s živo-tem tímto i u lidí cizích, neřku-li když vla-

stní příbuzní z tohoto života se odebírají? Vždyť patříme, dím, že veškerá snažnost lidská k tomu hledí, jakbychom jen živi zůstali. Pro to zajisté i stavění domů i bydlení vymyšleno jest od nás, aby obklo-pující nás vzduch nepohubil těla naše buď zimou, buď vedrem. Vzdělávání pak země což jest jiného leč obmysl k zachování ži-vota? ano i veškerá péče o život rodí se z bázně před smrtí. Což pak lékařství? Od-kud má u lidí svou vážnost? zdali pak čím jiným, leč že, jak se vůbec za to má, umě-ním svým proti smrti téměř stálou válku vede? Mimo to pak pancíře, pavezky, ple-chovice, přílby a jiná branná zbroj a zděné ohrady a železem pobité brány a mohutné příkopy i vše tomu podobné, z čeho to vše povstává leč z strachu před smrtí? Poně-vadž tedy smrt přirozeně tak hrozná jest, jak lze uposlechnouti toho, který prikazuje, aby netruchlil nad zemřelým pozůstalý?

(Makrina.) Proč pak, dí učitelka má, proč pak se ti smrt sama o sobě tak hroz-nou býti zdá? neboť obyčejné mínění lidí méně rozumných není na to důstatečným důvodem.

(Ř.) Což, dím já k ní, není dosti tru-dno, když vidíme, ano člověk, který nedávno živ byl a jasně rozprávěl, náhle tu leží bez ducha, bez hlasu, bez pohnutí? a jak vši-ckni jeho přirození smyslové udušení jsou, poněvadž ani zrak, ani sluch, ani kteráž ji-ná činnost vnímavá nepůsobí více? Příčin mu buď oheň anebo ocel, rozsekej tělo je-ho mečem anebo povrz dravé zvěři k roz-sápání anebo pohřbi v rově, k tomu všemu bez pocitu zůstává. Když tedy taková změ-na v něm se spatřuje, životná pak ona síla, buď si již ona cokoliv, náhle zmizí, aniž se spatřuje více, nic jinak nežli jako po sha-snutí svíce plamen, který právě svítil, ani na knotu se nenalezá, ani jinam kamkoliv neuprchne, ale docela zničen jest; jak by medle komu možná bylo takovou změnu bez bolu snést, ano tu není ničehož, nač by se člověk patrně spolehnouti směl? Neboť sly-šíce o vykročení duše, vidíme sice to co po tom pozůstává, co však se odloučilo, to neznáme, ani čím samo o sobě dle při-rozenosti jest, ani več přešlo, neboť ani ze-mě ani povětří ani voda ani jiný jakýkoliv živél neukazuje v sobě ani sebe menší stopy té moci odloučené od těla, po jejímžto vykročení tělo tu leží mrtvo, k záhubě zů-staveno. —

To když jsem já obšírně mluvil, tu učitelka má pokynuvši mi rukou, abych mlčel, řekla:

*) Bratr sv. Řehoře nyssenského a Makriny, arcibiskup v Cesarei. (Viz úvod k této rozmluvě v čís. 17.)

(M.) Však tě snad netrudí a nemate na mysli ta bázeň, jakoby duše nebyla věčně, ale hynula při odloučení se od těla?

(Ř.) Já pak — neboť nebyl jsem ještě od žalu mysli sebral, — prudce jsem odpověděl, aniž rozváže, co mluvím; řekl jsem totiž, že se slova sv. písma podobají příkazům, donucujícím nás, abychom věřili, že duše naše věčně jest, však že nižádným důkazem k té víře nejsme přivedeni, ale rozum náš patrně toliko z otrocké bázně uvnitř přisvědčuje tomu, co se přikazuje, a nikoliv z svobodného puzení nepřiznává tomu, co se praví. Z čehož i pocházejí přílišné naše žalosti nad těmi, kteří se odtud odehírají, poněvadž nevíme ještě, zdali ona život působící mocnost jest jistě sama o sobě a kde i jak, či není-li naprosto ničím a nikdež. Neboť nejistota o tom, co by opravdu byla, mínění i na tu i na tu stranu rovněž vyvolává, a zdá se pak těm tak, o něm onak; i jsouť někteří mezi Helleny a to nemálo proslavení mudrcové, kteří takto mínili i se prohlásili.

(M.) Nechejž, dí ona, šibřinkův pohanských, jimiž vynálezce lži pravdě na škodu snová klamně pravdě podobné důmněnky; ale ty pomni, že smýšleti takto o duši nic jiného není, leč spouštět se ctnosti a hledětí jediné k rozkoši vezdejší a vzdávati se naděje života, na věčnost nám poukazující, kteráž jediná ctnosti vítězství získá.

(Ř.) I jak bychom pak, dím, dosáhli pevného a nevyratného přesvědčení, že duše naše potrvá? Znamenámť zajisté i sám, že život náš přijde o svůj nejkrásnější dar, ctnost míním, neutvrdí-li se v nás o tom víra nepochybná. Neboť jak může míti ctnost místo u těch, kteří se domnívají, že na vezdejší život se obmezuje vše, co jest, a po něm že nám nestává nižádné naděje více?

(M.) Potřebí tedy, abychom hleděli, dí učitelka moje, odkud bychom rozmluvu svou započítí měli, a chceš-li, zastávej sám opácné mínění, však znamenám, že mysl tvá k tomuto úkolu lne; a tak potom postavice opácná mínění proti sobě, slova pravdy se dopátráme.

(Ř.) Když tak řekla, já prose, aby nemněla, že bych opravdu mínil to, čím jsem odporoval, ale jen proto, aby se nauka o duši pevně utvrdila, kdyžby se všechny proti ní čelící námítky porazily. Zajisté, dím, řeknou snad ti, kteří opácného se drží mínění, že tělo, jsouc složeno, rozpadne se ovšem v částky, z nichž záleží. Když pak se bylo spojení živlů tělesných rozpadlo, tuť přirozeně tihne každá část k svému pří-

buznému živlu, poněvadž sama přirozenost živlův nutnou jakousi přitažlivostí příbuzné k příbuznému žene. Tak se to, co teplé jest v nás, opět sloučí s teplem, co zemné, s pevným, a tak jedno každé k svému příbuznému přijde. Duše tedy kde potom bude? Neboť řekl-liby kdo, že jest v živlech, tím by i přiznal, že nutně jest totéž, co živlové jsou. Neboť nemůže býti nižádného smíšení různorodého s různorodým, a byť by tak bylo, pak by se ovšem objevila býti rozličnou, poněvadž by z protivných sobě vespolek vlastností sestávala. Co však jest rozličné, není pouhé, ale objevuje se zajisté v spojitosti; všecko pak co jest spojitě, jest nutně i rozlučitelné; ale rozloučení jest záhuba spojitosti. Co však záhubě podléhá, není nesmrtelné, sic by i tělo nesmrtelným se nazývati mohlo, ačkoliv se rozpadá ve své částky, z nichž složeno jest. Pak-li jest duše něčím někde jiným rozličným od živlův, kdež medle ji rozum umístiti má, ana se v živlech nijak nenalezá, jsouc od nich rozličná, aniž pak cosi jiného ve světě jest, v čemž by duše býti a své bytnosti přiměřeně žítí mohla? Což pak není nikdež, toť naprosto není ničím.

(M.) A učitelka moje k slovům těm si tiše povzdechouc řekla: Tyto a takové skoro věci druhdy k apoštolovi v Athenách mluvili Stoikové a Epikurovci v jedno sstoupivše. (Sk. ap. 17, 18.) Slyšímť zajisté, že hlavně na to vychází domněnkami svými Epikur, an se domýšlí, jakoby náhodou a sama od sebe veškerá příroda byla povstala, aniž pak by jakási prozřetelnost věci tohoto světa pronikala. A proto i důsledně mínil, že život lidský jest jako nějaká bublina, ano prý nějaký dech tělo naše nadýmá, dokaváde tento dech ovzduším vůkol sevřen jest; když pak bublina ta se rozpukne, tuť zahyne i to, co spolu v ní sevřeno bylo. Mezi totiž veškeré přírody bylo mu to, co viditelné jest, a měrou všeho poznání stanovil pocit smyslný, maje totiž mysl duševní naprosto uzavřenou a nemoha tak k ničemu hledětí, co rozumem se pochopuje a netělesné jest, nic jinak nežli kdo v nějakém domečku sevřen nevědom zůstává divů nebeských, poněvadž mu stěny a strop výhled na věci zevnější zabírají. Jsouť zajisté jako nějaké hliněné stěny všechny smyslné věci, jež v světě patříme, postavené mezi předměty prostomyslnými a výhledem k tomu, co rozumem toliko pojmouti lze. Člověk takový zemi toliko spatřuje a vodu a vzduch i oheň; odkud pak každé z nich jest, anebo kým tr-

vá a kdo to zachovává, k tomu pro svou prostomyslnost prohlédnouti nemůže. Však mnohý vida šat nějaký, domýšlí se toho, kdo jej utkal, a dle lodí na lodníka soudí, i při pohledu na stavení i hned připadá myslí pozorovatelově spolu i ruka stavitele; onino pak na svět patřice, jakoby byli zrakem oslnuli, nic nepatří k tomu, který se v něm zjevuje. Z toho pak pochází u těch, kteří zahynutí duše hlásají, to moudré a důvtipné učení, že tělo jest živelné a živlové že jsou tělesní, a že ani nelze, aby duše sama o sobě byla, leč by byla něčím z nich anebo v nich. Domnívají-li pak se odpůrcové z toho, že duše, nejsouc živlům sourodná, i nikdež není, nechť prvé pokusí se i dovoditi, že i tělesný život bezdušný jest, — neboť i tělo není nic jiného leč směr živlův; — potom tedy nechť i řeknou, že ani v těch není duše, kterážby oživovala tuto směr, neboť tak by potom dle jich domnění nebylo možná, aby při jsoucnosti živlův i duše byla, tak že by život náš dle jich důkazu nebyl ničím jiným leč životem mrtvým. Poněvadž pak nyní nic nepochybují, že duše v těle jest, jak medle potom provedou, že se po rozloučení těla v částky živelné i ona rozplyne? Pak se i na to odvážíti musejí, aby totéž i o bytnosti božské trvali. Neboť jak řeknou, že bytnost rozumná, bezhmotná, beztvárná, kteráž i tekutě i měkkě, i teplě i pevně hmoty proniká, v jsoucnosti udržuje vše co jest, nejsouci ani příbuznou těm bytnostem, v nichž jest, ba ani nemohouc býti v nich, jsouci jinorodou? Odstraňtež tedy dle celého učení svého důsledně Boha samého, jenž vše co jest zachovává.

(Ř.) Právě pak toto, díím já, že vesmír z Boha svůj původ má a že v Bohu jediné trvá vše co jest; či vůbec že jest nějaká Božská bytnost, ana veškerenstvem vládne, právě to jak pak lze odpůrcům nepochybně dokázati?

(M.) Ona pak dí: Mlčeti by spíše slušelo k takovým řečem, aniž pak za hodny odpovědi považovati otázky tak pošetilé a bezbožné; vždyť i neomylné Božské slovo zakazuje „odpovídati bláznů podle bláznovství jeho.“ (Přisl. 26, 4.) „Blázen pak ovšem jest“ dle proroka „kdo praví, že není Boha.“ (Ž. 52, 2.) Když pak nelze jinak, nežli abych i na to odpověděla, povím ti tedy důkaz nikoliv svůj aniž kteréhosi člověka, — neboť skrovný jest ten, jakkoliv jest nesmírný! — ale důkaz, jež ti podává vesmír se svými divy, obsaženými v něm, jehož posluchačem jest oko, ano řeč jeho moudrá a

umělá pozorováním věcí viditelných v srdci zaznívá. Neboť hlásá veskrze tvorstvo tvůrce svého, ana totiž „nebesa,“ jak dí prorok nevýslovnými hlasy „slávu Boží vypravují.“ (Žalm 18, 2.) Kdožby zajisté hledě k souhlasu všehomíra s jeho divy jak nebeskými tak pozemskými a jak živlové ač sporní jsouce vespolek dle své přirozenosti k jednomu a témuž cíli mocí nějakou přibuznou se splétají, když každý zvlášť svou silou k zachování celku přispívá, že ani to co nesmíšeno a nespojeno jest dle zvláštních svých vlastností nestraní se sebe vespolek, aniž směřující se jedno druhé nehubí odpornými vlastnostmi, ale nejen to co přirozeně vzhůru se vznášá, i dolů se žene, když k. p. paprsky sluneční teplotu dolů zasílají, nýbrž i těžká tělesa vzhůru se berou, jsouce v páry rozředěna, tak že i voda proti své přirozenosti vzhůru vstoupá v ovzduší od větrů semo tamo jsouc poháněna, i povětrný oheň s zemí se spřizní, aby ani dolní část světa nepostrádala tepla; vláha pak z deště na zemi se vylévající a přirozeností svou jedna jsouc, přec nesčíslnou rozmanitostí bylin plodí ke všem vespolek dolů pronikající; k tomu pak i veleprudké kolotání nebes báně, vnitřních kruhů zpáteční pohyby, a oběhy a stýkání se i souměrné rozřazení hvězd: kdož by tedy k tomu všemu rozumným okem duševním hledě nedal se těmi objevy zřejmě poučiti, že se v tom všem, co jest, objevuje moc Božská, i umělá i velemoudrá a vším pronikající, která i částky v celek spojuje i celek částkami doplňuje a jednou mocí vším-mírem vládne, tak že tento vždy v sobě zůstává a o sebe se otáčí a v tomto kolotání nikdy ani neustává ani na jiné místo se neubírá z toho, v kterémž se nalezá? (Pokračování.)

Žalm 41.*)

Jako jelen, jehož vedro souží,
S dychtivostí hledá vody zdroje;
Tak i žizníc bez přestání touží
Po Bohu ach živém duše moje.

Když vstoupím před Tě, Bože moci?
Kdy mne přijme stánek onen milý?
Neboť svědkem ty, jak dnem i nocí
Slze hořké chlebem mým jsou byly:

Když se hříšník posmíval mé mdlobě
A když po Bohu mém zlý se ptával,
Já pak duši vylévaje v sobě
Na to když jsem v srdci zpomínával:

*) Na ukázkou ze spisu „Padesáte žalmů v rýmu novověkém“ od Em. Týna,

Do stánku že vejdu předivného,
Do stánku, v němž tvoje přebývání,
V hlasu plesu, zpěvu radostného,
V hlasu chvály, v zvuku hodování.

Proč jsi smutna, duše, nutíc k trudu?
Pevně doufej v Boha velikého!
Neb že Bůh můj, vyznával mu budu,
A že spása obličej mého.

Ve mně samém duch se zkormucuje,
A tak pomním tebe v duši dbalé
Ze země, již Jordan ovlažuje,
Od Hermonu tam a hory malé.

Ajhle, propast volá ku propasti
Ve tvých vodopáďích hlučném splavu,
Vlny vše a vody tvé v mé strasti
Ztopivše mne přes mou přešly hlavu.

Ve dneť se mnou milostí se sdílí,
A pak v noci jeho u mne píseň,
Bohu života a Bohu síly
Denně toužím srdce svého tiseň.

Silný můj, dím, ty můj vyvolený,
Proč jsi zapomenul na mne v cele,
A proč chodím v duši zarmoucený,
Když mne trápí moji nepřátelé?

Když již moje lámají se kosti,
Když se zlostníci mi posmívají,
A když ti, jenž páší nepravosti,
Po mém Bohu s úsměchem se ptají?

Proč jsi smutna, duše, nutíc k trudu?
Pevně doufej v Boha velikého!
Neb že Bůh můj, vyznával mu budu,
A že spása obličej mého.

Naproti.

Obrázek ze života od
Frant. Pravdy.

V.

Podívejme se naproti k zámečnickovům,
jak těm se daří. Ještě visí nade dveřmi do
jejich domu malá tabulka, na níž stojí psá-
no: „Václav Hejda, mistr zámečnický.“
Vždyť je to jméno otcovo, syn se jmenuje
Antonín! Inu ovšem, otec ještě žije a syn
říkává, že dokud žítí bude, nemá on se za
pána a že proto tabulku starou se zdi ne-
sejme.

Vejděme dále. Jsme v síni. Z dílny
se ozývá veselý zpěv, klepot a buhot, je
slyšeti pilničky šustit a kvíčet, praská a hu-

čí oheň, nadýmají se a vrčí měchy, syčí že-
lezo, postupuje a běhá se sem tam.

Vstoupili jsme do vnitř. Je tu šest
mužských a ten nejstarší kdo by to byl ji-
ný než otec Hejda? Ano, je on to, dohlíží,
pracuje ještě sám, právě má v ruce nový
zámek a hladí a čistí ho. Už mu zcela se-
šedivěly vlasy, ale ještě je čerstvý a spo-
kojenost mu září z tváře. Má před sebou
zámečnickou zástěru jako druží, bez té on
není, ta je jeho čest, jeho radost, až ji jed-
nou odloží stranou, pak odloží stranou i
práci a až se to stane, bude čas, aby šel
rozžehnav se se světem. Chce pracovati,
dokud bude živ, dá-li mu Pánbůh sílu a
zdraví a ačkoliv ho syn a nevěsta a i žena
jeho prosívají, aby se šetřil, přece přichází
každého dne do dílny a robí tam co může,
říkaje, že to má v krvi a stýskalo by se
mu, kdyby doma seděl zaháleje.

Kde pak je mistr Antonín? Stojí u-
prostřed a sestavuje náké kusy. Kdo ví,
co z toho bude! Před ním leží velká kni-
ha otevřená. Jsou v ní obrazy a nákresy
zámečnických výrobků. Antonín jim rozumí
a dle toho, jak co je rozděleno, vyměřeno,
popsáno udělá, jak co má být. Na stole
u zdi, na polici, na hřebecích a klínech leží
a visí hromada hotové práce, ještě víc se
jí nalezá vedle v komoře. Je odpočítána,
tu ji máš ve svazku, tam v balíčku, tu k
ní připojena cedule s nápisem, tam udáno
množství kusů a poznamenána cena. Hejda
převzal dílo do nové fabriky, jenž se staví
na vodě za městem, pospíchá, aby je v čas
odvedl a už se neopozdí, neboť je s ním
bez mála hotov. Jedna práce stíhá druhou.
Čtyry a víc tovaryšů drží Hejda ustavičně.
Otcové to pokládají za štěstí, když mezi
nimi mají syna. Rádi také dávají k němu
dětí do učení jsouce jisti, že se u něho vý-
borně vzdělají v řemesle, kdežto jinde strá-
vili by čas běháním a posluhováním.

Mistr Hejda je pravý umělec. Nástroje
jeho jsou výtečné, dle nejlepšího, nejnověj-
šího způsobu. A má nástrojů víc a rozlič-
ných. Dělá sám co jiný zámečnický kupuje,
dělá to hezčí, trvanlivější, než se to pro-
dává. On pokračuje s časem a přiučuje se,
aby z módy nevyšel; doví a dočte se, co
se vynalezlo moudrého, co řemeslo usnad-
ňuje, zdokonaluje, co k němu přispívá a
patří, bez čehož se obejítí nemůže mistr
nynějšího věku.

Je to schopný muž ten mistr Antonín.
Člověk se podiví, když ho vidí mezi chasou,
jde jim práce od ruky, jsou veselí, spoko-
jeni. Světnice, kde jindy starý Hejda by-

dlel i pracoval, slouží nyní pouze za dílnu a ženské se přestěhovaly jinam. Hledme, právě se otevřely dvěře, do dílny strčila hlavu příjemná stařenka a volá: „Je poledne, mužové!“

Slyšeli, co povídala a kdyby byli třeba neslyšeli, přece vědí co znamená její příchod a nechavše díla sepnuli ruce k modlitbě. Starý mistr se modlí napřed, syn a chasa odpovídají pobožně odříkávající „Anděl Páně.“ Stařenka u dveří poslouchala modlíc se polohlasitě s nimi a když jsou hotovi, žehná se křížem jako oni. Dvě dívky, chlapeček a holčička, přiběhly za ní a vidouce, že tu stojí se sepnatýma rukama také ručičky složily křížem čekající na babičku, až se s nimi vrátí k mamince. Než to učiní, oznámila ještě do dílny: „Pojďte k obědu, mužové, je připraveno!“

Jdou, otec Hejda před jídlem a po jídle zase se modlí nahlas, mezi jídlem se vedou moudré a počestné rozprávky, staří i mladí chovají se nenuceně, vesele, vlídně. Všichni přináleží jako k jedné rodině, milují se, přejí, pomáhají si. Největší čest se prokazuje pánům mistrům a manželkám jejich a mladí manželé dělají rodičům, co jim na očích vidí. Je blaze býti mezi nimi a hle, jak se otáčí, jak se stará o všechny způsobná hospodyňka Marie! Proměnila se za těch několik let, co je Hejdovou. Ostýchavost její ustoupila slušné samostatnosti, ví, čeho je třeba, rozumí svým povinnostem, plní je bez rozpaku jistě, s rozumem, s rozvahou. Při tom při všem je jí viděti v obličeji nábožnost a dobrotu. Otec a matka pohlížejí na ni s potěšením, sledují její kroky, projevují jí lásku. Ona se na ně usmívá, ona se k nim lichotí, ona jim slouží, kdy a jak může. Mistr Antonín toho ještě nelitoval, že si ji vyvolil za ženu. Jsou jedna duše: „Modli se a pracuj“ je heslo, jež se přidržují.

Marie se nestala marnou, pyšnou, lhostejnou ve vřře, nedbalou v službách Božích, že z chudoby byla povýšena k bohatšímu stavu. Zajisté jim přibývá jmění. Ukládají je, aby měli na budoucí možné potřeby a na vychování dítek. Už mají tři a že všickni, matka i otec, babička i děd o ně pečují, není pochybnosti, že je dá-li Pán Bůh uchránějí před zlým. Starší už vedou k modlitbě, vypravují jim o Pánu Bohu, vštěpují jim do srdce cit nábožný. Děvečka Anna také ještě žije a jestliže kdo jen ona uskočí by mohla útlým holečkům přílišným mazlením se s nimi. Pochází však ono z tak čisté a oddané, důvěrné a bohabojné

duše, že i její vplyv na ně je dobrý. Druzí se přičinují umírniti, v čem přepíná. I tovaryši a učenníci v domě varují se dáti dětem pohoršení. Každý je má na zřeteli a pro všechno všudy nemluví a nečiní před nimi, co by poskvnilo nevinné duše jejich. Jsou sice ještě maličké, ale špatný příklad i maličkých se dotýká a záhy otre květ nebeský, jímž byly ozdobeny na křtu svatém. Toho ale u zámečnicků nikdo se nedopustí. Tam se neděje jako u hodinářů naproti, kde každý jen svých vášní a náruživostí poslouchá a jimi se řídí. Tam panuje kázeň Boží a více Bohu než světu se slouží.

Starý otec a stará matka skoro každodenně bývají na mši svaté. Už do kostela berou s sebou také vnuky. Marii naplňuje láska a vděčnost k Bohu. Antonín vši silou vede řemeslo a přece se chová co horlivý katolík, čině, co předpisuje víra, významává se spravedlností, věnuje potřebného času duši své vlastní a duši svěřených sobě dítek a bližních. Ó jak blažen jest v lůně své rodiny! Když s otcem, šedivým tím stařečkem, vede se ve všední den po práci, v neděli po službách Božích na procházku, líbí se to všem citlivým lidem a plesají v duchu vidouce, jak si jsou milí, jak si na sobě zakládají, jak jeden čest hledá v druhém. Měšťané se už z daleka hlásí k nim, jsou jejich dobrodincové přispívající jim radou i skutečnou pomocí. Vše dobré v městě nalezá u nich podpory.

Napřed se postarali o prospěch cechu zámečnického. Starý Hejda je pořád jeho hlavou a povedlo se mu, že s jméním obecným svědomitě se hospodáří a neobětuje se leč k hodnému a šlechetným účelům. Zámečníci už mnoho dokázali v opatření chudých, v zvelebování chrámů a škol. A přičiněním jejich staršího spojili se s nimi druzí řemeslníci a zavedli si pořádek v každém ohledu příkladný. Mistr, tovaryš i učeník je mu podroben, má se při tom dobře, ubezpečil si časné i věčné blaho. Nižádný se nestydí, býti i veřejně křesťanem. Stateční mistři a chasníci shromažďují se k službám Božím, k obřadům a průvodům svatým; kdo se při nich zvlášť účastní, kdo k oslavení jejich zvlášť se propůjčí, za zásluhu si to počítá, již by nedal za žádnou parádu světskou, jakáž jest ku příkladu přednost v hospodách a bálech, z níž se těší hodinář Dohnal.

Bratří Hejdové, zámečník i truhlář, libují si v jiných přednostech — skutečných, podstatných. Schopnost v řemesle patří zajisté k prvním mimo pravou hod-

nost lidskou a náboženskou, o níž jsme se právě zmínili.

Jak jemné jest zacházení jejich s matkou! Synové drabou matičku nosili by na rukou, vinou se k ní, líbají ji jako když byli malíčkí. Ona jako tenkrát dělá jim na čele kříž, když jim dává dobrou noc, když jdou k zpovědi a k sv. přijímání, když něco důležitého podstupují. A někdy i ti, co jsou v cizině, dostaví se na návštěvu, přivezou s sebou dítka, aby viděly děda a bábu, pomilují, potěšejí, posilnějí se unich. Už chtěl ten a onen rodiče si vzít k sobě, ale nepůjdou jinam než kde jsou, kde byli ode dávna, kde hospodařili, kde umřítí chtějí. Říkají, že je jim blaze u syna zámečnicka a žeby ho zarmoutili, zahanbili, kdyby ho opustili bez příčiny. Nikdo na nich nic nechce, ale každý ze synů dává, přináší jim dary, dokazuje jim vděčnost, jak může.

Jak krásné jest viděti mistra Antonína mezi svými dětmi! Po práci sedá si k nim třeba na zemi, hraje si s nimi, chová je, mluví k nim, vyráží se uprostřed nich. Když přemýšlí, čte v knihách a časopisech, aby pokročil v řemesle, když čtením zdokonaluje se ve víře, obohacuje ducha a srdce: tu manželka malíčkým brání, vytrhováti ho a on se jí za to odměňuje vlídností, láskou. Jsou živi počestně, nádhery nepřislušící na nich nevidíš, dobré i zlé snášejí spolu, neuráží se ani slovem, spojuje jich jedna mysl a jedno srdce.

U Dohnalů baví se žena v společnosti při kávě, čtením nemravných románů, tukáním na klavír, světskými písněmi, chce z dětí mít opice; muž běhá po hospodách, aby si ukrátil chvíli, tovaryšů nechává bez dohlídky, oba spolehají se na pomoc rodičů svlíkáje jich z kabátů, na duši celý čas nezpomenou, věčného ba ani časného štěstí si nevšímají. Je vzdělanost, již se honosí, pravá? Jestli se ještě zdráháš hledati ji u zámečnicků naproti, kde se děje naopak, popatř na následky toho a přesvědčíš se.

(Dokončení.)

D O P I S Y.

Z Ouval dne 21. června 1869:

(Pomník prvního arcibiskupa Pražského Arnošta).

Odhalení pomníku Arnošta z Pardubic bude, jakž jsme již ohlásili, ve středu po slavnosti sv. apoštolů Petra a Pavla, dne 30. června ve 3 hod. odpoledne. Jeho Eminence nejdůst. nástupce Arnoštův na stolci arcibiskupském, kardinal Bedřich kníže Schwarzenberg bude v týž den v 9 h. ráno sloužiti slavnou pontifikální mši sv. v chrá-

mu Páně Ouvalském s přísluhou pp. kanovníků metrop. kapitoly Pražské. Reditelstva drah snížily povozné v 2. a 3. třídě na polovici pro ty, jenž se vykážou legitimacním lístkem od výboru pomníkového. K ulehčení budou je vydávati v Praze p. Václav Hess, kněhkupec v Karlově ulici, lithografický ústav pp. Vítka a Starého v červeném domě a Umělecká beseda, v Českém Brodě p. Jindř. Dušek, okresní tajemník; v Kolíně na děkanství, v Pardubicích zpěv. spolek Pernštýn, v Kutné Hoře p. Saic, cukrář; v Minkovicích u Kralup p. Václav Kedlík, mlynář; v Roudnici na probostství; v Slaném v klášteře Františkánském; v Kladně na faře; v Ounošti zpěv. spolek Hlahol; v Zbraslavi zpěv. spolek Slavník; v Berouně p. Boh. Dubský, okr. tajemník; v Hořovicích p. Jos. Šubert, c. k. respicient; v Rokycanech na děkanství; v Plzni vel. p. Fr. Jizba, katecheta; na Brasích u Radnic p. Ant. Schneller, faktor v sklárně; v Dobříši a v Příbrami měšťanská beseda a konečně výbor pro zbudování pomníku Arnoštova v Ouvalech. F. S.

Na Slivici, 20. června 1869.

(Pastorální konference ve vikariátu Příbramském. — Pěkný hřbitov).

Na den 17. června sešli se kněží střídnictví Příbramského k poradě pastorální v Obořišti nedaleko Dobříše. Došli, jak u nás vždycky, k této schůzi všichni, kdož neodkladnou povinností doma meškání nebyli, počtem 17. Že za místo porady volen kostel v Obořišti, chválili jsme všichni. Bývaloť Obořiště někdy sídlo rytířské, nyní však ves jest, majíc ještě zrušený klášter Pavlánský s krásnými malbami i velkým prostranstvím vynikající chrám, nyní ale znamenitě již pustý.

Sídlilo na Obořišti mnoho pánů českých; poslední, jenž tuto meškal, byl Václav z Bechyně a z Lažan, jenž je Tomáši Pešinovi z Čechorodů, Pražskému biskupu světícímu r. 1659 byl prodal, načež biskup ten založil zde klášter Pavlánský pro 8 řeholníků r. 1675, který však r. 1786 byl zrušen a brzy na to od komory královské prodán knížeti Dobříšskému Colloredo-Mansfeldovi. Místnosti klášterní proměněny jsou nyní v dílnu na cukr, kostel pak přičiněním hlavně knížat Dobříšských aspoň touměrou vyčištěn a upraven, že občas tu duchovenstvo Svatopolské může služby Boží vykonávati. Než dali jsme se do rozbrání otázek k poradě navržených, vytknul náš, duchovenstvem i učitelstvem vřele milovaný vikář důst. p. Josef Votýpka důležitost

svědomitého poučování snoubenců v nynější právě době, by ozřejměl rozdíl mezi svátostí stavu manželského a mezi ledačims, čemuž též manželství by rádi přezdívali. Nepodával však obecných jeř k tomu pravidel, ale podrobně vyličil, kterak sám cvičení to koná, učiniv to způsobem tak dojemným a mocným, že jsme mu všickni srdečně za poučení to děkovali. První pak záhada na programu položená zněla: „Čeho by se duchovní pastýř vzhledem na zaopatření chudiny dle církevního předpisu i dle zákona světského tu teď vyšlého chopiti měl?“ — Jestli otázka o chudině taková, která zabírá mysl každého, nedím křesťana ale lidu milá; oč více se jí chápati musí duch. správce, jemuž co den je s chudinou činiti? Uznáváno, že prameny nynější rozrostající chudoby jsou hluboké, jež lehounce a rychle zahrabati nyní již nelze; a ovšem ani sebe větší pokrok průmyslný, obchodní neb vědecký, ani sebe lepší forma státní nemůže zahojiti neduh ten pořád se zmáhající; ba zdá se, že právě tato průmyslu a obchodu pokročilost, ač sama v sobě převýtečná, je na újmu a na větší ještě ochuzení chudého již dělnictva. Či není Anglie státem i svobodou i průmyslem nejvíc vynikajícím a není-liž právě v této zemi chudina nejkriklavější? Kde jindy konávalo práci lidí 10—20, tam nyní jeden člověk řídě pohodlně důmyslně sestavený stroj, tolikéž vykoná, co oni. Církev katolická od původu svého se vždy ujímala a do dnes se ujímá chudiny, ale potřeba, by i křesťanské vlády také upřímně té věci si všímaly, třeba, by křesťanský duch províval všechny vrstvy lidské společnosti: neboť jen boháč křesťan bude míti útrpnost s bídou cizí a stoje na vrchu své zámožnosti milosrdně shlížeti bude na trpícího bližního svého a bude umět oceniti mozoly těch rukou, jež mu bohatství jeho snesly. Otázka ta sociální musí býti nyní před očima každému, kdo jenponěkud nynějšího stavu dělnictva a chudiny si všímá. — Usnešeno pak, aby duch. správce každý ve svém oboru, své osadě, seč je, v příčině té činil. Ať hledí 1. všemožně tuláctví se protiviti, tulákům nebudiž podpora udělována. Ať 2. hledí na zaopatření domácí chudiny, by v cizích okresích lidí neobtěžovala. Ať 3. jí pomáhá sbírkami při kostelních úkonech, oférou, zakládáním ústavů chudých atd. 4. Ať sám příkladem dobročinnosti svítí.

Otázka druhá zněla: Naše Concilium provinc. str. 121. o úvodu matere ctné dí: benedictionem hanc extra ecclesiam confer-

re nullatenus praesumat — o padlicích ale, které ex illegitimo thoro pepererant „ad hanc benedictionem nullo modo admittantur.“ Co nutno soudit o duchovním pastýři, jenž tyto věci netoliko trpí a dovoluje, abrž i sám před se bere? K otázce té odpověděl dobru, delším úvodem opatřenou prací kaplan Dobříšský vel. p. Plachý. Uznáno pak, že kdoby si takové konání dovoloval, prohřešoval by se 1. proti povinné účtě k nařízením svých představených, 2. nečině rozdílu mezi počestností a nepočestností — této jaksi by nadřezoval, a 3. by se proviňoval proti bratrské lásce svých svědomitých spolubratří duchovních.

Po té přidány i jiné více méně důležité věci na pováženou, které obsaženy nebyly v programu. Tak důst. p. sekretář vikar. farář Hlubošský Jan Kohout projevil přání, by při udělování požehnání s nejsvětější Svátostí všudy jednotejného, synodou podrobně vytčeného způsobu bylo šetřeno. Pak přešla řeč na zde onde zavládlý obyčej, při některých úkonech posvátných, jako křtinách, úvodech šestinedělek, oddavkách, že na požádání kněz brává pluvial za nějaký skromný příplatek, obracovaný dílem ve prospěch chudých, dílem na kostelní roucha, dílem jej bere sobě. I zavrhovali někteří zvyk takový, namítajíce, že se tím způsobem i ve svatyni, kde se to nejméně sluší, chudému jeho chudoba trpce dává pociťovati. Leč nám a jiným nezdálo se obyčej takový šmahem odsouditi. Jsouť příplatky takové veskrz dobrovolné, ni jeden kněz k nim nikoho nenutí; obracejí se tu na chudinu, tu na zjednání rouch kostelních, a byť i jinde sobě je vybíral duchovní, dobročinností jeho zase v ruku chudých přijdou; nad to pak, zdá-li se, že rozdíl ten bolestně dotýká se chudého, jenž takových přídavek nedbati musí, křiklavěji se ozývá při rozdílných pohřbech. — A přece dojista nikoho není, kdoby všeckem tu rozdíl na čisto chtěl zrušiti. Či neliší se nádherný průvod pohřební urozeného boháče dosti příkře od tichounkého výkropu chudého? Po našem zdání, ač ovšem každému vyhověti nelze — má kněz o věci té časem k lidu promluvit, jim povědět, že člověku i nejchudšímu Církev učiní, čeho podstatně třeba, tak jako boháčům, tytéž nad nimi co nad oním konajíc modlitby. Co lidského a pozemského, povždy vezdejším měřítkem posuzovati sluší; spasení však přeje a hledá Církev duši žebráka o nic méně než duši bohatce. Postavujít i na hroby pomníky mramorové, zlacené, kříže

nádherné a na mnohém neleží než ta hrouda zemská: ale ať už postavíš na rov svého mrtvého kříž skvostný a nádherný aneb uděláš křížek palcem na zemi v písku — jednostejně jest to znamení, v němž všickni vykoupeni jsme, znamení sv. kříže. — Nejposléze jest mi ještě přidati zmínku o sličné úpravě našeho hřbitova, již důst. náš farář p. Jan Klumpar horlivým úsilím a velkým na díle svým nákladem byl ke konci dovedl. J. E.

Od Kyšperka dne 15. června 1869.
(Svěcení „domu chudých“ na Kyšperku.)

Den sv. Antonína Pad., 13. června, v neděli 4. po sv. Duchu, byl v městě Kyšperku dnem všeobecného plesání. Příčinu k tomu zaval domáci veled. b. vikář, děkan, a od r. 1849 čestný měšťan p. Ant. Buchtel, jenž svým vlastním nákladem pro město Kyšperk založil ústav pro chudé, zdravé i nemocné, tak nazvaný „*dům chudých*“, čímž sobě pojistil památku, která nevyhyne nikdy, ale svědčiti bude o šlechetné snaze vel. p. vikáře pro dobro chudých kyšperekých, a trvati bude v požehnání. Cenu tohoto dobrodiní uznalo i město, a přičinilo se své uznání osvědčiti způsobem důstojným, jakýž mž i vd. p. vikáři připravilo milé překvapení.

U večer před sv. Antonínem, zároveň v svatvečer jmenovin vd. p. zakladatele, osvětlilo se celé město i podměstí tak, že nejen nezůstalo žádného okna bez příslušných světél, ale i průzračné obrazy se objevily. Tak n. p. na radnici byl transparent s nápisem: „Sláva důstojnému dárci“; na panském domě byl kněžský znak, totiž kalich, misál a štola, a u sv. Jana, v bráně Orlické nápis: „Oroduj za zakladatele domu pro chudé sv. Jeně Nepomucký!“ I v ulicích prý bylo též několik průzračných nápisů. K tomu přidala se hudba, která až do pozdní noci závodila s hrímajícími moždíři, jenž okolí celému zvěstovaly slavnost nevsední, kteráž nastati měla příštího dne. Když pak vd. p. vikář město byl prošel a osvětlení shlédl a domů se vrátil se svým v. p. kaplanem, jenž ho doprovázel, překvapen byl v domě zpěváckým zdarilým zastaveníčkem, kteréž mu na počest, co svému ctěnému p. školdozorci, zdejší vážené učitelstvo uspořádalo.

Na sv. Antonína již ráno časně vzalo město Kyšperk na se tvářnost slavnostní. Před velkými službami Božími světil vd. p. vikář na náměstí *nový praporec*, kterýž sobě k té slavnosti rezníci Kyšperští za 291 zl. rak. čís. zřídili, jenž na jedné

straně nese obraz sv. Václava, s reznickým znakem, lvem se sekerou, a na druhé straně sv. Jana Křtitele; — při čemž i ostatní počestní pořádkové se svými prapory, jichž se zde šest čítá, přítomní byli. Po skončených službách Božích vyčastoval vel. p. děkan ve svém domě 30 hostů, při kteréž hostině se obvyklé přípitky pronášely. — Na to o 4. hod. odpoledne přiblížila se doba svěcení domu chudých, kteréž s vědomím a svolením nej. b. konsistoře Kralohradecké vd. p. zakladatel sám při assistenci 11 kněží konal. Průvod se bral z chrámu Páně po zanotování litanie ke Všem Svatým, řady otevřela školní mládež; následoval hudební sbor, a církevní zpěv se střídal s hudbou, pak v bílá roucha oděné družičky a na to za ministranty a kostelníky při provázání 4 párů luceren, vlání praporů, hlaholu zvonů vel. duchovenstvo s p. světitelem; za těmi rada městská v čele s váz. svým starostou M. Dr. Františkem Neškudlou, pp. výborové města a valný zástup lidí. Přicházejíce do ulice, na jejímž konci dům chudých stojí, pohnuti jsme byli k slzám, vidouce po obou stranách domky osvětlené — ano v jednom domku nábožná mysl vystavila na svícny i obrázky Svatých. — Po příchodu k domu chudých, kde ve dvou řadách stáli řemeslníci, zedníci a tesaři, se stavitelem, předseval vd. p. zakladatel církevní svěcení téhož domu. Po ukončeném svěcení vystoupil na připravenou vedle domu ověncenou kazatelnu vel. p. Václav Šabata, farář Petrovický a někdejší kaplan Kyšpereký, a jal se na základě textu z Isai. 58, 7. „Nuzné a počestné uveď do domu svého,“ výmluvnými slovy líčiti prospěch, jaký plyne ze zřízení domu chudých pro zakladatele a pro chudé. Zakladatel má to dobré vědomí, že dal almužnu opravdovým chudým, že vykonal dobrý skutek, kterýž „ani rez ani mol nekazí, aniž zloději vykopávají aniž kradou“ a že samého Krista Ježíše přijal do domu svého dle Jeho nejsv. slov: „Hostem jsem byl a přijali jste mne; neboť pokudž jste činili jednomu z bratří těchto mých nejmenších, mně jste činili;“ pro chudé pak, že nemusí se potloukati od domu k domu, nevědouce nikdy, kde by své hlavy sklonili, ale že mohou tím spíše hledati nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, Poděkovav vel. p. zakladateli za tento pro město znamenitý dar, skončil s přáním a modlitbou, aby se naplnilo, což povědíno jest v knize Tobiašově 4, 11: „Almužna od všelikeho hříchu i od smrti věčné vysvobozuje a nedopustí

duši jíti do temností.“ „Dobrá věc jest modlitba s postem a s almužnou, lepší nežli poklady zlata schovávat: nebo almužna od smrti vysvobozuje a onať jest, ježto čistí hřích, a činí, že člověk nalezá milosrdenství a život věčný.“ Po zdařile předneseném kázání, při němž pozornost posluchačů až do konce napnuta byla, velmi pohnutlivými slovy ujal se p. světitel ruky p. starosty, a odevzdal dům ten městu řka: „Až podnes patřil dům tento mně, nyní jsem jej dostavěl a posvětil, a odevzdávám milému městu; od této chvíle není můj, a přeji si, aby tento dům chudých sloužil městu poněkud k okrase, představenstvu k ulehčení při obstarávání chudých, chudým k radosti a mně aby dal všemohoucí Pán sladkost slov sv. Jana Zlatoúst. pochopiti: „Co chudým na světě dáš, to po smrti mítí budeš,“ a aby mně byl stupněm ku království Božímu.“

Nyní se hnul průvod týmž pořádkem nazpět do chrámu Páně, kde po slavném „Te Deum“ a uděleném požehnání s nejsv. Svátostí skončila se slavnost, kterouž zasvěcen byl pomník křesťanské dobročinnosti d. p. vikáře Antonína Buchtela. Již pak jest mi zmíniti se o domu samém. Dům ten sloužil před tím za dílnu na sirky, p. zakladatel koupil jej, když přišel do prodejce, za 1500 zl. r. č. a přestavěl jej do čista s nákladem 2254 zl., tak že ouhrnem cena jeho nynější obnáší 3754 zl. Úprava jeho se líbí, jest o dvou poschodích, zavírá v sobě 9 slušných, světlých světnic tak prostranných, že i pro celé rodiny za byty se hodí, a v každé jsou pro vaření uspořádaná kamna. Mimo to jest tu klenutá sňh pro dříví, kamenice, a dva krásné suché sklepy — jakož i umrlčí komora se zvláštním vchodem. Tolikéž v domě nachází se kaple sv. Alžběty, bisk. licencí ku sloužení mše sv. oprávněná, která ale posud dohotovena není a svým časem se zvlášť světiti bude se sochou sv. Antonína, co patrona p. zakladatele, kteráž se v zahradě, blízko před týmž domem chudých s pomocí Boží postaví. Veleď. p. zakladatel zřídí i vydržovací matici pro dům chudých, aby nikomu za břemeno nebyl.

Nemohu se zdržeti, abych poznámky neučinil na počest města Kyšperka. Od dávných časů, jako letos na sv. Antonína, tak až posud každoročně v svatvečer sv. Jana Nepom., jehož slavnost se zde skvěle koná, město Kyšperk celé se osvětluje a nad to i průzračnými obrazy a střelením z hmoždířů a hudbou svědčí, že se drží podnes pravé osvěty, vycházející ze světla, jenž jest

Kristus. — A protož i měšťané Kyšperečtí, poněvadž se drží tohoto pravého světla, posud žijí v staročeské poctivosti a sousedské upřímnosti, neboť světélka tohoto světa, t. j. bludičky nevěry, posud jich nezavedly do bahna beznáboženské osvěty. Oni věrní jsouce vlasti dávají též což jest Božího Bohu, ne jako nynější svobodomilci, jenž na ujmu služeb Božích a na urážku katol. citu a vědomí, svolávají schůze v čas služeb Božích, aby proslavovali Husa a velebili a vyvolávali časy Žižkovy. — Rovněž pokaždé oslízím, když o svatojanské pouti procesím na Kopeček jdoucím vyjdou počestní pořádkové se svými praporce vstříc, na důkaz vespole křesťanské lásky bratrské. Blaze Vám, jenž sřaďujete se pod církevní praporec Knížete pokoje, jenž jest Kristus, i doma sv. pokoj udržíte, i vítězství nad tímto světem dosáhnete. Důkaz to, že svatováclavská a svatojanská pravá víra mezi vámi panuje, v nížto dobojujete se šťastněslávy věčné! — Před domem chudých v Kyšperku ať se zastydí ti, kteříž neustále na tu „mrtvou ruku“ žehrají. Tato mrtvá ruka žije, neboť při každé příležitosti otvírá se štědrě a pomáhá, kde toho třeba. Mnohý, až ve fabrice, kde ani v neděli se nedoprává oddechu dělníkům, ztratí zdraví a nebude moci pracovat, a bez výslužného, s prázdnýmá bude puštěn rukama, rád bude, až mu mrtvá ruka otevře dům, kdež by nalezl přístřeší a útulku, a obdržel, čím by hlad zahnal. Pročež sláva, čest, díky vd. p. zakladateli domu chudých v Kyšperku!

J. Št. K.

Z Teplice dne 21. června 1869.

(Slušné přání churavého kněze.)

Kdo jen po několik dní v Teplici měšká a se prochází, povšimne sobě v Lípové ulici závodů dobročinných a budov či útulků pro nemocné kr. vojsko saské, pruské a c. kr. vojsko rakouské, pro chudé tuzemce i cizozemce, pro israelity, ale na darmo hledá, kdeby psáno stálo: „Útulek pro ochuravělé kněze“ a zabolí jej srdce, že na ty, kteří dobročinnost a milosrdnou lásku k bližnímu hlásají, zde zapomenuto. Nejen co se týče prostředků peněžitých, které za doby naší nejsou skvělé, ale ještě více co se týče toho nepotěšitelného roztrášení kněží k uzdravení sem spěchajících, kdežto bez známých a přátel jako bludičky v davu ostatních lázenských hostů se objevují, bylo by přáti, aby zde stávalo též ústavu, kdeby všickni pohromadě žili a, ne-li zcela bezplatně, alespoň za obstojnou cenu vším potřebným opatření byli. A uvážíme-li,

že kněz nejša úplným mrzákem nejdražší obět mše sv. když ne každodenně aspoň v neděli a ve svátek by sloužiti mohl v kapli k tomu cili upravené, jaká by to byla pro něho útěcha, kdežto, jak nyní věc se má, i této útěchy jest zbaven. Každá diecése by mohla míti několik nadací a jako zde u vojska způsob, za několik neděl by se mohli nemocní kněží vystřídati. Že i Teplice a ještě více Šanovská obec, která právě nový chrám staví, by se propůjčila, místo k takové budově věnovati, není, jak mnozí příznivě se pronesli, pochybno. Spojenými silami již se mnoho stalo; když náš český episkopát věci té se ujme, nezůstane ani duchovenstvo po zadu a i sousední saští a pruští katoličtí kněží přispějou k účelu tak chvalnému. Jest dosti zle, když kdo z kněží tak ochuraví, že lázenské místo navštívení musí, ale ještě hůře, když se nedostává prostředků, aby výlohy s cestou a léčením spojené a v lázenských místech značné zapraviti mohl. Proto necht nezůstane hlas tento hlasem volajícího na poušti, ať si ho povšimnouti, jimž dáno dobročinnost šířiti a úlevu zjednati těm, kteří nesou vedro správy duchovní.

Kněz z diecése Kralohradecké.

V Oustí nad Orlicí 20. června 1869.

(Májová pobožnost, Mil. sestry a socha sv. Jana Nep. v Sloupnici, nový oltář v Litomyšli.)

Naše doba, kde nevěra a s ní spojená nemravnost, zjevná zpoura proti církvi víc a více se zmáhá přičiněním lidí víru potrativších, vybízí nás mocně žádati o přímluvu sv. Matku Páně, aby zachována byla nám víra, a církev sprostěna nátlaků jí od bezbožných lidí činěných. Aby Maria byla mocnou přímluvnici naší, konali jsme v našem děkanském chrámu Páně májovou pobožnost při velmi četném účastenství věřících; zavedla se totiž loretánská litanie se zpěvem, kterýžto jednoduchý ale velebný zpěv velmi mnoho věřících našeho města přivábil do domu Božího, aby zvučným, slavným zpěvem prosili Matku Páně za její přímluvu v těžkých těchto časech. Nápěv k loretánské litanii pochází od důst. p. faráře v trestnici Kartouské u Jíčina Baltazara Bubly, výtečného to hudebníka; lid se jej velmi snadno naučí, a jest to radost slyšeti z úst mnoha set věřících prosbu zpěvem přednášenou o přímluvu Panny Marie. Před litaníí bylo vždy krátké rozjímání, v němž probíral se život Panny Marie se zvláštním zřetelem na dobu naši. —

Milosrdné sestry ve smíšené obci Sloupnické docházejí vždy většího uznání a přízně, milovány a ctěny jsouce jak od rodi-

čů tak i dítek. Výsledek zkoušky celoroční, která se 8. června u přítomnosti školního dozorce vikariátu Litomyšlského veld. p. děkana Antonína Šanty, p. okresního hejmana, více měšťanů z Litomyšle a přemnohých rodičů i z vůkolních dědin — tak že prostranné chodby školního domu byly naplněny, odbývala, byl skvělý; veledůst. p. vikář, okresní hejman, jakož i přítomní rodiče, kteří nad prospěchem dítek až k slzám pohnuti byli, vyslovili svou největší spokojenost. Dítky objevily výtečnou známost ve všech předmětech a svými odpověďmi působily nevyslovitelnou radost všem přítomným. Necht Pán Bůh sílí sestry ve vznešeném povolání, aby pokračovaly dále ku blahu časnému i věčnému svěřených sobě dítek. O slavnosti sv. Jana Nepom. konala se v Sloupnici stoletá památka postavení sochy sv. Jana Nep., kterážto socha během tohoto století rozličných zakusila osudů. Jak farní pamětní kniha svědčí, postavena byla na návrší proti chrámu Páně od tehdejšího p. far. Frant. Hartmanna l. P. 1769 a na slavnost sv. Jana Nepom., která tenkrát na pondělí svatodušní připadla, slavně posvěcena. Po kázání hnul se průvod k soše a po církevním svěcení obětována byla v chrámu Páně slavná mše sv. Skrze celý oktav vždy večer konala se od téhož faráře pobožnost k uctění téhož světce. Když pak tak zvaná tolerance byla prohlášena, tu dne 25. listopadu v noci l. P. 1781 rozbita byla lucerna před sochou a koruna s pěti hvězdami okolo hlavy, v noci pak 29. listopadu téhož roku uražena byla soše této pravá ruka s krucifixem a levá s biretem, obličej byl rozdrčen a zpotvořen, dva andělé po straně sochy stojící přeráženi a kdyby socha ku svému podstavci dobře nebyla připevněna bývala, byla by vhozena do blízkého potoka, jak známky poboření jasně dosvědčovaly. Dne 30. dubna 1782 daroval veled. p. kanovník vždy věrně kapitoly Pražské u sv. Víta, Josef Krois, 16 zl. ve stříbre na opravu rozbité sochy této, kteráž pak opravou důkladnou v předešlý stav uvedena byla. Brzy ale po této opravě opět byla rozbita, a sice ruka pravá s krucifixem byla uražena a socha porouchána. Když katolíci nařikali nad opětným rozdrčením sochy, odpověděl jeden evangelík helv. vyznání rouhavě: „Co pak naříkáte, dobře se mu stalo, že muruku urazili, nebo nebude sobě dělat útraty, když nebude tabák šnupati.“ (!) Když napotom evangelíci h. v. stavěli sobě modlitebnu, pomáhal tento evangelík též při stavbě, a tu když hašené vápno lito bylo

do jámy. upadl i rouhač tento k jámě, pravá jeho ruka padla do hašeného vápna, maso z ní všecko opadalo a on v přehrozných bolestech dokonil život svůj. Později se pravá ruka sochy opět opravila, rozbitá lucerna a porouchaní andělé se ale zcela odstranili. Letošního r. bylo na sochu tu smutné podívání, roztlučené kusy hlavy se rozstoupily, nos zcela odpadl: socha vyžadovala nutné opravy. Jelikož tomu letos právě 100 let, co socha stojí, předešla se její důkladná oprava přičiněním místního pana děkana. Hlavu této sochy porouchané jakož i dva anděly vedle sochy zhotovil zdatně sochař Jan Glaser z Brlenky. Světec drží v pravici povýšený kříž, obličej má obrácený k nebesům, v levici drží biret. Na pravé straně sochy drží anděl vítěznou palmu a na levé neporušený jazyk. Tak byla rozbitá socha s pomocí Boží a z dáreků nábožných katolíků úplně opravena. Na svatodušní neděli odpoledne, na kterou letošního roku připadla slavnost sv. Jana Nep., měl p. děkan Sloupnický v chrámu Páně jadrnou řeč, ve které se i o nešťastných osudech sochy této zmínil, potom hnul se přechetný průvod z chrámu Páně k opravené soše, která byla církevně posvěcena a pak pobožnost k sv. patronu konána. Hned v svateček slavnosti, jakož i ráno druhý den slavnostní před klekáním se u sochy hlučnou střelbou a hudbou oslavovala stoletá památka, což po celý týden večer po litanii u sochy a při požehnání v chrámu Páně se opakovalo. Kolem sochy dána vkusná železná mříž z hutí Blánských na Moravě, celá oprava stála 200 zl. r. č. Nápis v předu umístěný zní: SanCto Ioanni NepoMVCeno, patrono regni posVlt DeVota pLebs. (Sv. Janu Nepom. patronu království postavil zbožný lid). A nápis v zadu letos upravený: IConoCLastICa LICet Ira tertIo IMple ConCVssa eLapso CentenarIo ple restaVrata. (Obrazobornou zlostí bezbožné tříkráte rozbita, po uplynulém století zbožně obnovena.)

O slavnosti nejsv. Trojice Boží konala se v Sloupnici opět velká slavnost, posvěcena byla totiž socha nejsv. Trojice Boží, postavená od Josefa Šmejdíře, rolníka v Dolní Sloupnici, téhož času představeného obce Sloupnické, na poděkování, že byl po dvakrátě požáru uchráněn; stála 260 zl. r. č. Nápis na ní umístěný zní: InfInIta gLoRia atqVe IVbILatIo TÍbI PatrI FILIoqVe PnevMatIqVe sanCto eX hoC nVnC atqVe In CVnCTa saeCVLa, (Neskončená sláva a chvalořečení Tobě Otče i Synu i Duchu sv. nyní

i na věky.) A pod tímto chronogramem lze čísti nápis: Milost Pána našeho Ježíše Krista, láska Boží a účastenství Ducha sv. budiž se všemi vámi. Amen. (II. Kor. 13, 13.) —

Průvod z chrámu Páně k soše této se ubírající byl přechetný, dojímavý byl pohled na velikou řadu školních dívek vbílém rouše pod vedením Milosrdných sester. Při soše, která na konci Dolní Sloupnice v poli postavena jest, stál již veliký průvod, jež vel. farní duchovenstvo z Českých Heřmanic bylo přivedlo, jakož i průvod z Bohňovic; počet všech přítomných věřících obnášel asi půl třetího tisíce. Po církevním svěcení, jež ctihodný kmet p. farář Egemann z Českých Heřmanic vykonal, měl Sloupnický p. děkan výtečnou řeč k zástupu, ve které objasňoval lásku Boha Otce i Syna i Ducha sv. nám v hojně míře prokázanou a podotkl, kterak obzvláště nyní zjevnu zpourou proti Bohu a nenávisť se tato láska splácí. Socha dosti vysoká představuje Boha Otce, ukřížovaného Syna v rukou na klíně držícího, u něhož jest Duch sv. Po stranách jsou polovypouklé obrazy sv. Josefa, sv. Máří Majdaleny a v předu bolestná Matka Páně. Sochařská práce dosti zdařilá pochází od Josefa Nováka, sochaře z Litomyšle. Po církevním posvěcení sochy hnul se průvod k soše sv. Jana, kdež litaní k tomuto sv. mučeníku a požehnáním v chrámu Páně se celá slavnost skončila.

Litomyšlský děkanský chrám Páně, Povýšení sv. kříže zasvěcený, z roku 1360, tedy z požehnané doby Karlovy pocházející, obdržel nové krásné ozdoby. V postranní lodi právě postaven jest oltář Bolestné Matky Páně, máje ve svém středu sochu Matky Boží bolestné a po stranách sochy této v gotických vízkách sochy sv. našich slovanských apoštolů Cyrilla a Methoděje, kteří dle ústního podání na svých apoštolských cestách i do Litomyšle zavítali. Okna této postranní lodě zasklena byla sklem barevným, jakse přísluší na gotické chrámy, a naproti oltáři tomuto postaven byl též v gotickém slohu nový Boží hrob. Ozdoby tyto obdržela památná svatyně přičiněním veleřed. p. děkana Litomyšlského Ant. Šanty. F. K.

K R O N I K A.

Z Prahy. V úterý dne 29. t. m. v slavný den sv. ap. Petra a Pavla bude se konati výroční pouť na Vyšehradě a u sv. Petra na Poříčí. V kolegiálním chrámu na Vyšehradě budou v pondělí před slavností o 3. h. odp. slavné nešpory, v úterý pak o sla-

vnosti bude o $\frac{1}{2}$ 9. h. zpívaná ranní, o $\frac{1}{2}$ 10. h. kázání, o $\frac{1}{2}$ 11. h. slavná pontifikální mše sv., o 4. h. odp. kázání a v 5 h. nešpory. — Ve farním chrámě u sv. Petra na Poříčí budou v pondělí před slavností o 4. h. odp. nešpory, v úterý pak o slavnosti bude v 9 h. zpívaná mše sv., v 10 h. kázání a v 11 h. slavná mše sv.; odpoledne o 4. h. budou nešpory, v 6 h. požehnání. — V neděli 4. července o slavnosti Navštívení Marie Panny bude se konati u Všem Svátých na hradě na týž den připadající výroční památka sv. *Prokopa*, patrona vlasti obvyklým pořádkem nedělních služeb Božích. V týž den bude u hrobu sv. *Prokopa* obětována mše sv. za údy Dědictví sv.-*Prokopského*. — V pondělí dne 5. července bude se slaviti výroční památka sv. *Cyrilla a Methoděje* v chrámě týchž světců v Karlíně tímto pořádkem: V 6 h. budou ranní služby Boží, pak tiché mše sv., v 10 h. kázání, v 11 slavná mše sv., odp. o 4. h. požehnání.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati 29. a 30. t. m., 1. a 2. července u sv. Havla, od 3—6. července u sv. Josefa (u Anglických panen) na Malé straně.

— Slavnost budoucího *vzkříšení* z mrtvých, kteráž se minulou neděli na hřbitovech Volsanských pro dešť konati nemohla, odložena jest na neděli nejbližší příští 27. t. m.

— Z *Budějovic*. J. Exc. nejdůst. p. biskup bude udělovati vyšší svěcení d. 6., 9. a 11. července; vysvěceno bude na kněžství 21 alumnů bisk. semináře a 1 klerik ř. sv. Augustina. — Biskupské gymnasium české nabylo práva veřejnosti, čímž postaveno na roveň všem gymnasiím jiným.

— Z *Hradce Králové*. Jednota stáلهo klanění se nejv. Svátosti a k podporování chudých chrámů podarovala 18 chudých kostelů biskupství Kralohradeckého potřebnými rouchy bohoslužebnými a prádlem, kteréžto věci v neděli 6. t. m. v bisk. residenci na odív vystaveny byly. Za tou příčinou přijela sem z Prahy presidentka dotčené jednoty, uroz. paní Celestina hraběnka Belcredi.

— Ze *Semil* píše se nám o pouti d. 6. t. m. do Filipsdorfu podniknuté. Poutníků bylo 70, jich vůdcem v. p. Jos. Holý. Téhož dne došli do Jabloně, kdež na zejtrí všichni vykonali sv. zpověď a Tělem Páně posílnění po 10 h. večerní do Filipsdorfu dorazili.

Z *Brna*. Ve schůzi výboru Dědictví sv. *Cyrilla a Methoděje* d. 8. t. m. ustanoveno, že za příčinou změněných poměrů fi-

nančních změna hledící ku zvýšení vkladu a ke zrušení věčného údství nutně potřebna jest, i usnešeno se, že příště každý *nově* přistupující úd buď na jednou aneb ve třech po sobě jdoucích ročních lhůtách v pěti zl. r. m. vesměs 15 zl. r. m. vložiti zavázán jest a spojí-li se dva manželé v jeden základ, že mají právo knihy dostávati až do úmrtí jen toho, který první v diplomě uveden. Kdo po pěti zl. ve třech po sobě jdoucích letech 15 zl. zapraviti se zavázal, povinen jest vkladek ten každého z těch tří roků před posledním dnem září zaplatiti, jinak by údství svého pozbyl. Spoluúdobě II. třídy platí 30 zl. r. m. a dostávají po dvou výtiscích; údobě první třídy a spoluzakladatelé vkládají 105 zl. a obdrží 3 výtisky. Každý přistupující oznamiž hned, ze které od výboru ustanovené expedice své knihy bráti chce. Tolikéž usnešeno, aby se přijímaly inseráty do „*Moravana*“ za taxu výborem ustanovenou. Konečně uzavřeno, že se r. 1871 vydá kalendář, a postačí-li jmění i kniha. Co *starších* údův se týče, kteří změnou stanov ku zvýšení vkladu hledících zasáhnuti nejsou, vysloveno, že nejsou sice ku položení doplatku zavázáni, že však se vybízejí, aby pokud možná to sami dobrovolně učinili a tak umožnili, aby vedle kalendáře i jiná kniha ještě se vydávati mohla. Z účtů od p. pokladníka předložených vysvítalo, že koncem r. 1868 bylo v pokladnici Dědictví ss. *Cyrilla a Methodia* 59,420 zl. ve státních papírech a 5122 zl. 54 $\frac{1}{2}$ kr. na hotovosti.

Z *Vídně*. Provincialem řádu Milosrdných bratr zvolen jest dne 6. června p. Eugen Konrath, jenž od r. 1864 byl převorem kláštera téhož řádu v Praze.

— Sbor doktorů Videnské fakulty právnické propůjčil letos jedno katolické stipendium studujícímu *židovi*. Stipendium to bylo ještě před reformací Lutherovou založeno a ten, kdo je požívá, jest povinen konati jisté modlitby, zejména modliti se „Otče náš“ a „Zdravas Maria.“

Z *Tyrolska*. Dne 25. května vstoupila do řádu karmelitek v Inomostí Aloisie šlechtična z Bissingen, jejíž otec býval místodržitelem v Tyrolsku a Benátsku.

Z *Haliče*. Řecko-katolický arcibiskup Lvovský Spiridion *Litvinovič* skončil d. 4. června. Nar. r. 1810, byl d. 8. dubna 1857 za biskupa in p. inf. posvěcen a d. 28. září 1863 na arcibiskupství povýšen.

Z *Bavorska*. Nedávno zemřel v Mnichově redaktor listu proticírkevního „*Süd-deutsche Post*“, p. August Bogner v domě

přítele svého Napoleona Vecchioni, redaktora ještě horšího listu „Neueste Nachrichten.“ Když se blížily poslední hodiny života Bognerova, zatoužil mocně po útěše, kterou podává věřícím církev katolická. Vida přítele svého se smrtí zápasícího počal se sám Vecchioni po celém těle trásti, dal přinésti krucifix a držel jej celou hodinu před očima umírajícího i modlil se spolu s ním; načež Bogner zvolal: „Milý Vecchioni! pravdivé jest vše, co nám kněží naší církve hlásají; jest opravdu nebe a jest i peklo, a já jsem nyní šťastně nad dáblem zvítězil.“ I dal rychle zavolati kněze a Bůh mu popřál té milosti, že mohl vykonati sv. zpověď a přijmouti sv. svátosti; kněz zůstal u něho modle se s ním a za něho, až duši svou Bohu odevzdal.

— V Mnichově zemřel dne 7. června v stáří 66 let universitní profesor Dr. Beraz, co do smýšlení svého rozhodný katolík a nepřítel materialismu.

— V bavorských novinách byla roztrušována zpráva, že nejdůst. biskup Řezenský (Regensburg) *Ignác Senestrey* v rozmluvě své s některými katolíky ve Schwandorfu dne 22. května konané prý se vyjádřil v tato slova: „My ultramontáni povolit nemůžeme. Jen vojna anebo revoluce nám pomůže. Až si lidé hlavy narazí, pak se zase navrátějí k Bohu. Světské zákony plníme jen proto, že za námi stojí světská moc, která nás nutí. Právě zákony pocházejí jen od Boha, i vladařové jsou z Boží milosti; až jimi nebudou chtít býti, pak jsem já první, jenž trůny káceti bude.“ Biskup mlčel, domnívaje se, že každý katolík zná proticírkevní směr těch listů, jenž mu taková slova do úst kladly. Tu však z nenadání objevila se „úřední oprava“ v Řezenském „Morgenblattu“, zaslaná redakci od prvního král. státního zástupce Kleineru v tato slova: „V č. 114. Řezenského „Morgenblattu“ řečeno jest v článku nadepsaném: „Liberalní denunciace,“ že zdejšímu zastupitelstvu státnímu z vyššího místa bylo rozkázáno, aby biskupa Řezenského za příčinou jeho rozmluvy Schwandorfské v obžalobu dalo; státní zastupitelstvo však nenalezlo prý dostatečných důvodů k žalobě. To (praví p. státní zástupce) se s pravdou nesrovnává. Já jsem sám byl ve Schwandorfu, kdež mi od několika věrohodných osob sděleno bylo, že biskup se vyjádřil v ten smysl, že církvi nelze pomoci leč válkou nebo revolucí; církev že neuznává zákonů světských, ale že jen proto je plní, poněvadž za nimi stojí moc světská; církev že zná

toliko zákony božské a přestane-li král pavovati „z Boží milosti,“ pak že biskup první bude trůn káceti. Kdyby tento výrok byl veřejně a ne toliko ve farním domě učiněn býval, zajisté bych bez odkladu zavedl trestné vyšetřování podle čl. 118 tr. z.“ — Potud p. státní zástupce.

Po takové úřední obžalobě p. biskup Řezenský mlčeti déle nemoha vydal 28. května t. r. *veřejné prohlášení* ke všem věřícím své diecése, kdež objasniv dříve průběh celé události takto praví: „Úřední oprava přisuzuje mi výroky, které na nepravdě a překrucování pravdy se zakládají a které dílem samy v sobě nesmyslné jsou, dílem i zjevné bludy v sobě zahrnují. Zejména pak bludné jsou tyto tři věty: 1. že církev neuznává žádných zákonů světských; 2. že církev zákony světské zachovává proto, že za ní stojí světská moc; a 3. že církev zná jediné zákony božské. Úředně se mi tudíž připisuje též výroky odporující písmu sv. a katolické věro- i mravouce, výroků to, jenž od církve katolické vůbec, i ode mne samého v několika listech pastýřských zavrženy byly. Mimo to podložiti lze oněm větám i ten smysl, jakobych nemínil zachovati věrnost svému králi, ku kterému co katolický křesťan a co biskup dvojnásobně jsem zavázán. — Pročež veškerý tyto proti mně pronesené obžaloby samy sebou tak ošklivé a lživé se objevují, že jim zajisté žádný věrný a uvědomělý katolík víry nepřiloží, aspoň nikdo v mojí diecési. Nicméně přece mlčeti nesmím. Úřední oprava státního zástupce dotýká se cti mého biskupského úřadu jakož i věrně oddanosti mé k církvi i ku králi. Z povinnosti úřadu svého jsem tudíž zavázán protestovati. Činím to, an co nejslavněji protestuji před Bohem, před tváří apoštolské Stolicе, kteráž jest soudcem o neporušenosti mého učení, před veškerým episkopátem Bavorským, k němuž přináležím, před duchovenstvem a věřícími své diecése, jichžto jsem pastýřem a učitelem; protestuji před celým katolickým světem, před J. Vel. králem a před vlastní svou — proti neslýchané drzosti, kteráž mně biskupu katolickému, o jehožto pravé víře a věrnosti nikdy ani té nejmenší pochybnosti nestávalo, připisuje bludná učení, jež já s celou církvi katolickou zavrhuji, a kteráž domnělé výroky moje překrucuje v ten způsob, aby vznikla odtud pochybnost o mojí věrnosti ku králi. Tento protest veřejně ohlašuji, ale žalovati nikoho nemíním. Vímti zajisté, že co biskupu katolickému nelze mi očekávati lepšího

osudu, než s jakým se potkal Spasitel, Pán a mistr můj. Na jeho kříž s důvěrou pohlížeje milerád snesu přetěžkou onu obžalobu proti mně veřejně vydanou. Modlím se za ty, kdož se toho odvážili. Svě věrné ovečky pak žádám, aby se za ně rovněž modlili a věrnými vždy setrvali u plnění povinností svých k Bohu, ku králi a vlasti.“

Z Badenska. V jednom městě Badenském konal proslulý řečník P. Roh z Tovaryšstva Ježíšova večerní rozjímání o základních pravdách křesťanského učení; bylo to v oktávě Božího Těla letošního roku. Počet posluchačů den ode dne rostl a byli mezi nimi vzdělaní lidé nejen katolického ale i jiných vyznání. V poslední den přišli do chrámu dva mužové, jenž se nedaleko kazatelnou postavili a způsobem bohaprázným řečníka potupující svaté místo zneuctili. Policie byla obecnstvem přinucena zavést vyšetřování, jehož výsledek záležel v tom, že jeden rouhač byl odsouzen toliko k zaplacení pokuty peněžitě, druhý však „pro nedostatek důkazů“ byl propuštěn bez trestu. Ale již druhý den po kázání obdržel tento zprávu z hlavního města, že syn jeho, důstojník ve vojště, se otrávil téměř v tu samou hodinu, když otec jeho svatyni poskvrnil. Ten pak, jehož policie k pokutě peněžitě odsoudila, byl sučitelského úřadu svého svržen a nyní jiného místa hledaje světem se potuluje.

— Nejdůst. biskup Osnabrucký (v Hanoveransku) vydal veřejné prohlášení, že katoličtí manželové v záležitostech rozvedení od stolu a lože zavázáni jsou právo své u církevních soudů pohledávati; kdo toho neučiní a soudů světských se dovolávati bude, aniž by dbal o biskupský soud duchovní, bude trestán *vyobcováním* z církve.

— Biskupem v *Rottenburku* zvolen dr. *Hefe*.

Z Ruska. Statečný římsko-katolický biskup hrabě Konstantin Lubienski byl nedávno k rozkazu ruské vlády zavezen do vnitřního Ruska; hned při odjezdu nebyl biskup úplně zdrav, cestou pak vyvinula se choroba v prudkou horečku, již po třech dnech tělesná schránka podlehla; Lubienski zemřel, stár jsa teprve 36 roků. Deportace jeho stala se z té příčiny, že nechtěl katolické kollegium Petrohradské uznati za nejvyšší úřad církevní, v čemž ovšem jednal úplně dle svědomí svého a dle zřejmých rozkazů sv. Otce Pia IX. Dejž Bůh, aby se i na Rusku v brzkou ukázala pravda slov Tertullianových: že krev mučedníků jest semenem křesťanů.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- P. Jiří Jos. *Möschl*, ř. premonstr. na Strahově, býv. farář Jihlavský, os. děkan, 14. června (nar. v Praze 6. list. 1798, vysv. 12. srp. 1824).

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Ant. *Hederer*, farář v Kolečovicích, stal se správcem vik. Rakovnického;
p. Ant. *Wiesner*, far. v Konojedech, za faráře v Popovičkách;
p. Jan *Pecher*, farář v Močidlech, za faráře v Libíně;
p. Frant. *Vašátko*, fund. kapl. v Zlonicích, za faráře v Chříně;
p. Frant. *Schaeferna*, administr. z Popoviček do Konojed;
p. Vác. *Habětinek*, far. v Budenicích, vstoupil na stálý odpočinek;
P. Othmar *Roštlapil*, ř. sv. Benedikta, za real. administr. na Bílé Hoře;
p. Jos. *Pracner*, kapl. v Prusinech, za adm. do Štáhlav;
p. Ignác *Jelínek*, zůstal kapl. v Plzenci.

Upřázdnené místo:

Konojedy, fara patron. nábož. fondu od 16. června.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Kloboučník*, kněz na odpoč. v Praze, 20. června, (nar. v Dešné 8. ún. 1833, vysv. 4. července 1859).

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Vác. *Korál*, far. v Zachotíně, za faráře v Onšově;
p. Bedř. *Benesch*, far. v Klášteře (Neufistritz), za far. v Ratajích;
p. Alois *Skála*, administrátor z Onšova do Zachotína;
p. Theodor *Puchta*, kooperator za administr. v Šitboři;
p. Mat. *Schneider*, kaplan za administr. v Klášteře;
p. Filip *Heřmanský*, kooperator za admin. v Křtěnově.

Do Budějovic (V.): Ve prospěch stavby chrámu *sv. Václava* uvolují se z lásky sloužiti mše sv. „ad intentionem dantis seu penitentis“ vpp.: Libor Schauer, kooper. v Trh. Kamenici, 40; Alois Svoboda, círk. kněz na odpoč. ve Voticích, 30.

 Tímto číslem skončilo se I. půlletí „Blahověsta.“ Činíme pozvání ku předplacení na půlletí *druhé*, podotýkajíc, že i půlletí *první* v expedici posud na sklada jest.

Vydává se

5., 15. a 25.

každého měsíce.

Redakce:

v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:

v katol. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv.-Václavském
náměstí, čís. 786—II.Nedošlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici

a u všech řádných

knihkupectů

na rok: 2 zl. 50 kr.

na půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

(jenom v expedici)

Celoroč.: 3 zl. — kr

půlroč.: 1 zl. 55 kr

Předplacení čtvrt-

letní se nepřijímá.

Jednotlivá čísla se

neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Pastýřský list o všeobecném sněmu cirkevním.

BEDŘICH

z Božího milosrdenství a z milosti apoštolské
Stolice kardinal sv. Římské Církve,

kníže-arcibiskup Pražský,

vzkazuje všem milým věřícím svého arcibiskupství
vrchnopastýřské

pozdravení a požehnání ve jmenu Páně!

Darem velikým jest sice rozum lidský; přece však není s to, aby svou silou všechny spasitelné pravdy poznal, aniž člověku té jasnosti a nezvratné bezpečnosti poskytuje, jakéž mu ohledem na nejvyšší záležitosti jest zapotřebí.

„Sotva se dovtipujujeme toho, co na zemi jest — již mudrlec Starého Zákona vyznává — i co jest před očima; s prací nalézáme: to pak, co na nebi jest, kdož vystihne?“ (Moudr. 9, 16.) Že Bůh jest, to sice rozum lidský s jistotou může poznati: avšak hlubokost bohatství neskončené jeho bytosti konečný rozum náš kterak může pojmuti? kterak bude moci věděti radu Boží? kterak pozná smysl Páně? (Řím. 11, 33—34; Moudr. 9, 13.) kterak skutky neobmezené jeho lásky vystihne? A jak pracně, temně a nejisté toto poznání jest: to mudrcové všech věků bez obalu vyznali, to bludy, v něž národové během staletí uběhli, zřejmě dosvědčily.

Proto člověčenstvo před Kristem žijící tak vroucně prosilo o světlo shůry, o moudrost a Ducha s výsosti, proto i pohané toliko od učitele s nebes pomoc očekávali, — a právě proto též Hospodin, jenž svět vydal hádání synů lidských (Kazat. 3, 11.), pravdy nejvyšší sám jim zjevil.

„Mnohokrát a mnohými spůsoby mluvil někdy Bůh otcům skrze proroky: a nejposledně v těchto dnech mluvil nám skr-

ze Syna, jež ustanovil dědicem všech věcí, skrze něhož i věky učinil; kterýžto, jsa odlesk slávy a obraz podstaty jeho, a ne-sa všechny věci slovem moci své, očistění hříchův učiniv, sedí na pravici velebnosti na výsostech.“ (Hebr. 1, 1—3.)

A tento Syn Boží, v podobě člověka na zemi kráčeje, slova pravdy a zákon života hlásal v učení neomylném: On Otce zjevil nám, jež nikdo nezná, leč Syn, a komužby chtěl Syn zjevit; (Luk. 10, 22.) On, jenž s nebe sstoupil a mimo něhož ni-žádný nevstoupil na nebe (Jan 3, 13.), tajemství království Božího nám odhalil; On zákon a proroky naplnil (Mat. 5, 17.) a v jasném světle nám ukázal cíl našeho života a cesty k němu vedoucí.

Nebylo však jeho účelem, aby jenom souvěkých osvětil, nýbrž všech lidí, co jich žítí bude až do skonání světa: netoliko jednomo národu a věku, nýbrž celému člověčenstvu mělo učení jeho býti pevnější řečí prorockou (2. Petr. 1, 19.), za kterouž kráčetí mělo s bezpečností svrchovanou jako za světlem nebeským, dokavadž by mu nevzešlo světlo věčnosti.

Tou příčinou musil božský Vykupitel péči míti, aby se Jeho učení v původní ry-zosti a neporušenosti světu zachovalo, by všechna pokolení snadno a bezpečně nabýti mohla nezkalené a neporušené jeho zná-mosti. Nesměl tudíž dopustiti, aby se jen jako náhodou od úst k ústům podávalo, ješto by hrozilo nebezpečí, že by mohlo býti jinak vykládáno, porušeno a proměněno. Podobně nemohlo býti složeno pouze v mrt-vou literu, kteráž by ho ani neobsáhla (Jan 21, 25.), aniž s to jest, aby sama o sobě výklad podala a od záhubných přímě-sků se zachovala. (2. Petr. 3, 16.)

Toho ani onoho neučinil Pán; nýbrž rozeslal apoštoly, aby učení jeho kázali. Apoštoly rozeslal, kteříž s ním byli po vše-

cken čas od křtu Janova až do dne, v kterémžto vzat jest od nich do nebe (Skut. 1, 22.), jež On osobně vyučoval a ve hlubší známost učení svého uváděl (Luk. 8, 10.), jimž i Petra za hlavu představil (Mat. 16, 18. Luk. 22, 32. Jan 21, 15—17). Aby pak v učení nikdy nepobloudili, přislíbil jim pomoc svou a přispění Ducha Svatého. „Jdouce do celého světa,“ tak zněl rozkaz Páně, „učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce, i Syna, i Ducha svatého: učíte je zachovávatí všecko, což jsem koli přikázal vám“ (Mat. 28, 19. 20.) a „aj já s vámi jsem po všechny dny, až do skonání světa,“ tak zněla jeho přípověď, kterouž byl již dříve pronesl řka: „Já prositi budu Otce, a jiného Utěšitele dá vám, abys vámi zůstal na věky, Ducha pravdy, tent vás naučí všem všecm, a připomene vám všecko, cožkoli jsem mluvil vám“ (Jan 14, 16. 17, 26.) Slovy těmito založil tedy Ježíš Kristus v apoštolech kolem Petra shromážděných a v jich nástupcích, jenž řádným posvěcením v nepřetržité poslušnosti po dnešní den po nich následovali a následovati budou až do skonání světa, zvláštní živý, neomylný úřad učitelský. Duchem sv. řízen a osvěcen, chová úřad tento učení Kristovo co drahocenný a svatý odkaz v celé úplnosti a ryzosti, chrání je před všelikým porušením i ukrácením a hlásá s božskou vážností slovo života živým jazykem všem živoucím veškerých věků a národů. O tomto církevním úřadě učitelském platí slovo Páně, jež k apoštolům pronesl, řka: „Duch pravdy, kterýž od Otce vychází, tent bude o mně svědectví vydávati: také i vy svědectví vydávati budete, nebo od počátku se mnou jste.“ (Jan 15, 26. 27.) Tou příčinou jest Církev Boha živého dle slov apoštolských „sloupem a utvrzením pravdy.“ (1. Tím. 3, 15.) Toto opatření učinil Pán, abychom, dle slov téhož apoštola národů, nebyli jako maličká pacholata, sem a tam se zmitající jako vlny mořské a netočili se každým větrem učení skrze nešlechtnost lidskou, skrze chytrost k oklamání bludů: ale abychom pravdu činíce rostli v lásce všelikterak v tom, kterýž jest hlava, Kristus; skrze něhož všecko tělo příslušně spojené a svázané jest. (Efez. 4, 14—16.)

Kterak ale vykonává Církev tento úřad svůj? Nástupcem sv. Petra, knížete apoštolského, jest papež co biskup římský; nástupci ostatních apoštolů v plnosti moci jejich jsou biskupové. Tito pak biskupové s papežem spojení tvoří Církev učící, kte-

rouž Duch Sv. spravuje, aby učení Kristovo ve vši pravdě hlásala. Spojení a sjednocení biskupů s papežem lze však docílití způsobem dvojím: buď zůstanou jednotliví biskupové ve svých biskupstvích a odtud ze sídel svých o naskytlých aneb předložených otázkách mínění svoje pronášejí, buď se s papežem aneb jeho zástupcem na jednom místě sejdou, a tu vespolek se radí a rozhodují.

Souhlas mezi údy Církvě učící prvním způsobem projevový nazývá se souhlasem Církvě rozptýlené po oboru země; shromáždění biskupů s nejvyšší hlavou na témž místě, aby se tu společně radili a rozhodovali, nazývá se všeobecným sněmem církevním. Takovéto *Concilium* či takovýto sněm církevní jest nejslavnější způsob, jakýmž Církev svěřený sobě úřad učitelský koná. Spůsobu tohoto vzor spatřuje Církev v jednání sv. apoštolů za prvních dnů křesťanství, berouc odtud naučení, kterak též ona řádně a pravidelně úřad ten konati má.

Když byli totiž apoštolové evangelium též pohanům hlásati počali a ty, jenž se obrátili, do Církvě přijali, povstali někteří ze židovství obrácení, nemohouce toho sněsti, že i pohané milosti Kristovy účastnými se stávají, aniž by prvé obtížné předpisy zákona Mojžíšova byli plnili. I jali se tvrditi, že pohané, ač chtějí-li spasení býti, prvé obřízce a tím veškerému zákonu Mojžíšovu podrobiti se musí. Takovéto však učení, nadsazující účel a význam Starého Zákona a stencující vykupitelské dílo Kristovo, nejen učení a jednání apoštolskému odporovalo, nýbrž i s to bylo, aby ty, jenž z pohanů byli, nemalým naplnilo nepokojem. Vyslali tedy křesťané Antiochenští Pavla a Barnabáše a některé z ostatních o tu otázku k apoštolům a starším do Jerusalema. I přijati jsou od nich laskavě; když pak i někteří z sekty farisejské, kteříž byli uvěřili, k oněm bludům přistoupili, shromáždili se apoštolé a starší, aby tu věc rozvážili. I bylo mnohé vyhledávání, až posléze Petr povstal a Jakob apoštol, co první biskup Jerusalemský, jemu přisvědčoval, i apoštolové s veškerým shromážděním proti bludnému onomu učení učinili usnesení, jež vyjádřili slovy: „Vidělo se Duchu sv. i nám, žádného více břemene na vás nevzkládati, kromě těchto potřebných věcí,“ kteréz pak šfře uvádějí. (Skut. 15, 1—19.)

Ejhle! tuť pravzor církevních sněmů za věkův pozdějších. Kdykoli tedy během času bludaři myslí věřících másti a Církev zvíklati aneb jednotu její rozervati hrozili,

kdykoli po vyplenění bludů aneb zároveň s nimi úpadek mravů podrývati počal základy všelikého řádu na zemi, shromažďovali se biskupové s nejvyšší hlavou, dědicem to úřadu Petrova a náměstkem Kristovým na zemi, aby naproti bludu pravé a neporušené učení Ježíšovo jasně a určitě vyslovili a úpadek mravů aby zadrželi a další nákaze hráz položili. Tak stalo se ve IV. století v Nicee (325) a v Cařihradě (381), v V. v Efesu (431) a v Chalcedónu (451), v VI. a v VII. v Cařihradě (553 a 680), v VIII. opět v Nicee (787), v IX. opět v Cařihradě (869). Na sněmích těchto byly jsou upevněny základy víry katolické a jednoty Církve. V XII. a XIII. století odbyvány sněmy církevní v chrámě Lateranském v Římě (1123, 1139, 1179, 1215) a v Lyoně (1245 a 1274), aby se zlořádům za oněch velice rozervaných a bouřlivých dob vzniklým tu spory mezi papeži a císaři, tu rozdvojenou volbou papežů, tu novým bludařstvím a návaem vyznavačů Islamu proti křesťanství, učinila přítrž a opětné spojení církve východní s církví západní se připravilo. Do XIV. století padá sněm ekumenický ve Vienně (1311), do XV. v Kostnici (1414—1418) a ve Florencii, do XVI. století opět v Lateráně (1512—1517), v nichžto pokračováno, aby se žádoucích oněch úspěchů dle potřeb časových dosáhlo. Poslední všeobecný sněm církevní odbyván v Tridentu (1545—1563), když tak řečená reformace jednotu víry na západě podlomila. Sněm tento netoliko starokatolické učení naproti novotářům obhájl a poznovu jasně vyložil, nýbrž i veleprospěšná a spasitelná opatření učinil, aby neduhy, jimiž věk tehdejší sklíčen byl, znenáhla vyléčil. Více než 300 let již uplynulo od skončení onoho sněmu a nynější vrchní pastýř veškeré Církve svolává biskupy katolického světa opět ku všeobecnému sněmu církevnímu, jenž v tomto roce o slavnosti neposkvrněného Početí neblahoslavenější Panny Marie u hrobu knížete apoštolského ve velechrámu na jeho jméno zasvěceném v Římě zahájen býti má.

Z jakých ale příčin svolává sv. Otec, po starobylém a posvátném obyčeji, právě v těchto dnech všeobecný sněm církevní? On sám to vykládá, an v apoštolském listu svém k biskupům veškeré Církve vydaném příčiny ty co věci vůbec známé uvádí, řka, jaké bouře právě nyní základy Církve otráasají a jak veliká zla zároveň též společnost lidskou navštěvují. S drzostí a násilím neslýchaným napadají jizliví nepřátelé Boží a

člověčenstva svatou Církev katolickou, spásonosné její učení, ctihodnou její pravomoc i Stolicí apoštolskou, tento střed její jednoty, tento nevýratný základ její pevnosti: co svatého, uvádí se v potupu, na statcích církevních páše se loupež, biskupové a osoby, vynikající katolickým smýšlením, všemožným způsobem se týrají, společnosti řeholní se vyplěňují, špatné knihy a noviny, jakož i rozmanité záhubné sekty se rozšiřují, vychovávání dítek téměř vsady Církvi se odnímá, ba na mnohých místech učitelům bludu a neznabožství se svěřuje: odtud ta záplava bezbožnosti, huiloba mravů a bezuzdná rozpustilost, odtud to šíření se bludných a špatných náhledů, nepravostí a zločinů, odtud to drzé urážení božských i lidských zákonů, kteréž netoliko sv. náboženství našemu jest na odpor, nýbrž i společnost lidskou způsobem politování hodným mate a souží. (List apošt. ze dne 29. června 1868).

Nejmilejší! Snad že obraz ten barvami příliš děsnými jest nakreslen? Nikoliv! Vždyť jen události před oči nám stávají, jež jsme viděli a dosavad spatřujem, o nichž jsme všickni slyšeli a dosavad slycháme, jež nám noviny každodenně zvěstují. Za těchto dnů nevede se více boj proti jednotlivým pravdám křesťanským, ale křesťanství vůbec by rádi vyvrátili z kořene; nyní nepovstávají více proti jednotlivým článkům víry, nýbrž o víře vůbec ničeho vědět nechť, toliko toho se přidržujíce, co rozum sám sebou poznává; ano i těm pravdám, jež nezaženy přirozený rozum poznává, protože nadsmyslné jsou, platnost upírají, to jediné za pravé a skutečné majíce, o čem tělesní smyslové svědectví vydávají, co tělesnýma očima vidět, co tělesnými rukama ohmatati lze. Pak ale mimo svět hmotný nic více pravdou a skutečností by nebylo: ducha by nebylo, ani konečného, jenž v těle lidském přebývá, ani nekonečného, jež ctíme jméno Boží vzývajíce.

Pak ale i člověk není leč zvířetem a tudíž ani větší mohútlosti nemá než zvíře ani vyššího určení, než zvíře. Rozumu a vůle postrádaje, jest bez odporu vydán na všeliký blud a nutnost popudu a proto nemůže odpovědným býti za myšlenky své a žádosti; i musí věci pojímati tak, jak je pojímá, musí žádati tak, jak žádá: jinak nemůže; mezi pravdou a lží, mezi dobrem a zlem, mezi právem a bezprávím rozdílu nestávalo by pak žádného. A když taková pošetilost za vědu a pokrok se vynášá a pod tímto lesklým jménem do srdcí lidských se plouží, smíme-li pak diviti se tomu, že rozvíklána jest spo-

lečnost lidská? Což může pak ještě vláti, než žádost očí, žádost těla a pýcha života, k jichž ukrojení člověk nemá více ni síly, ni příčiny! Ty-li však vládnu, pak nemožné jest manželství a rodina, nemožný jest stát a lidská společnost. A tato moudrost má vstřípena býti nejen dospělým, jež dosavad lepší cit a starý mrav uchránil nutných následků takové nauky, nýbrž k moudrosti této má vychovávána býti i mládež, aby se stala bez překážky a bez ohledu její obětí.

Arciť že papežové, arciť že i ten, jemuž Prozřetelnost správu Církve za těchto dnů svěřila, takovýmto nepřislušnostem se všemožnou pečlivostí věrného pastýře, i se vši silou apoštolského úřadu stavěli se na odpor. Kterak usilovali oni, kterak snažil se On, aby poklad víry, kážeň duchovenstva a jeho vzdělání ve svatém životě i vědách, jakož i svatost a důstojnost stavu manželského obhájili, aby křesťanské vychování mládeže zvelebovali, a víru, nábožnost a počestnost mravů mezi národy pěstovali, spravedlnost zastávali a též k pokoji, řádu, blahu a úspěchům společnosti občanské napomáhali! Přece však Pius IX. kráčeje v šlépějích slavných předchůdců svých, uznal za dobré a časovým poměrům přiměřené, ku sněmu obecnému, k němuž dávno již zření jeho směřovalo, shromáždit všecy biskupy celého světa katolického, kteříž povoláni jsou k účastenství v péčeč Jeho. (List apošt. ze dne 29. června 1868.)

A poněvadž za dnů těchto neběží o jednotlivé toliko články učení, nýbrž o křesťanství vůbec, jež nevěra časů našich v nehlubších základech zahrožuje, vyzval sv. Otec (8. a 13. září 1868) k účastenství ve sněmu obecném i ty, jenž, od zevnější jednoty Církve sice odloučení jsouce v podstatě přece u víře s Církví souhlasí; a vyzval i ty, jenž od víry Církve podstatně se odchýlili, přece však křesťany se zovou. I volá je s láskou dobrého pastýře, jenž ztracené ovečky hledá, by se navrátili k jednomu stádcí Kristovu, aby sjednoceni jsouce dle vůle Spasitelovy pod jedním pastýřem, tím úsilovněji a vydatněji bojovali proti nepříteli společnému a tím důrazněji ukazovali světu cestu pravdy, spravedlnosti a pokoje.

V pravdě, rozmilý v Kristu! velebnějšího a významnějšího shromáždění nad obecný sněm církevní nestává. Neshromažďuj se tu poslanecké jediné země neb říše, nýbrž ze všech zemí a říší, ze všech ponebí a dílů světa přisedše, jeví se tu býti skutečným zastupitelstvem veškerého lidstva.

Neshromažďuj se tu zvolencové lidu, nýbrž nástupcové apoštolů, svědkové křesťanského podání, nositelé katolické nauky, jež vyvolil Pán (Jan 15, 16.) a ježto Duch sv. ustanovil biskupy, aby spravovali Církev Boží. (Skut. 20, 28.) Nezaměstnávají se tu zabezpečením neb rozšířením statků pozemských; porady jejich se týkají zachování nejvyšších statků člověčenstva, týkají se opevnění a rozprostranění základů, na kterých duchovní a věčná spása a posléze i časné blaho světa spočívá. Ani nejsou toliko na svou sílu a moudrost odkázáni, ačkoli i ta, z celého světa jsouc shromážděna, více účty by kázala, než by lze bylo v shromážděních jiných — alebrž nad jejich poradami, řídě je a osvěcuje, vznáší se zaslíbený Duch Svätý, jenž ku svým záměrům je spravuje a posléze vždy k dobrému konci přivádí. Které jiné ze shromáždění, jež za dnů našich velice jsou oblíbena a často odbývána, může se měriti s všeobecným sněmem církevním! Není-liž to sbor, jediný toho způsobu, od Boha samého zřízený a chráněný, aby rozřešoval nejdůležitější otázky, které ne méně dějin světových, než srdce lidského se dotýkají?

A jaká úloha vznešena jest na příští sněm církevní? Úloha vážná a dalekého dosahu. Budeť sv. sněmu naproti těm, kdož v neblahé zaslepenosti aneb vědomé zlomyslnosti usilují svět o víru oloupiti, manželství a rodinu i školu rázu křesťanského zbaviti a stát, společnost bez Boha založiti, jednomyslné a zjevné vydati svědectví o Kristu, kamenu základném, na němž bez odporu duchovní i věčné, a ježto věci věčné s časnými, duchovní s tělesnými úzce jsou sloučeny, tudíž i pozemské blaho světa spočívá, a mimo něhož dle slov apoštola národů nikdo nemůže jiného základu položiti. (I Kor. 3, 11.)

Neběží tedy o to, aby světu nové nauky se zvěstovaly. Církev vůbec žádných nových nauk nehlásá, jediné těch, jimž učil Kristus Pán a jež hlásali sv. apoštolové. Co od počátku byla věřila, to během času z naskytlých příčin jasněji a určitěji vykládá. I my, rozmilí v Kristu, v rozličných věcech máme vlastní mínění, jež hájíme, jehož se držíme, při němž trváme, jimž se v poměrech svých řídíme, aniž bychom je vyslovili. Teprv v jisté příčině, pakli se nás kdo táže, aneb se v naší přítomnosti různý neb opáčný náhled pronáší, pronášíme i my mínění svoje. Než to však učiníme, ještě jednou v nitru svém takofa se ohlížíme, abychom náhledem svým se za-

bezpečili, jej v jasnou a určitou myšlénku pojali a příhodné, rovněž tak jasné a určité slovo proň nalezli. Podobně i Církev veškeré učení Kristovo od počátku v nitru svém chová; v něm trvá a jím se řídí. Teprv když nucena se vidí, jsouc buď tážána aneb pro vzniklý blud, zřejmě je pronášá, než to však učiní, i ona takřka v nitru svém se ohlédá, papež radí se s biskupy, aby, co v tom neb onom ohledu zjevením Božím jest, se stanovilo, pojem přísně se vyměřil a pravé slovo se pro to vynášlo. Pokud se Církev nevyjádřila, co v tom neb onom směru jest učení Kristovým, jest možné, že jednotlivci o tom pochybují, ti totiž, jimž vlastním zkoumáním vypátrati nelze, co Církev věří; když však Církev víru svoji slovy byla vyjádřila, nelze pochybovati více — a ješto přispění Ducha sv. před všelikým bludem v tomto ohledu ji chrání, nastává povinnost vyřknuté učení přijmouti. Tak víra církve stává se *učením* víry, jednotlivé pravdy v něm zahrnuté tolikéž *článků víry* čili *dogmat* tvoří, kteréž, kdo od Krista a Církvě jeho odloučiti se nechce, vyznávati musí. A tuť ovšem jest možno, že příští sněm církevní bude se nucena viděti potřebami nynější doby, aby víru Církvě v tom neb onom směru zjevně, jasné a určité vyřknul, nového by tím však dokonce nic neučil, nýbrž jen o tom, co od počátku v Církvě katolické za učení Kristovo platilo, zjevně by vydal svědectví.

Či snad příští sněm církevní vědě, pokroku, svobodě na odpor se postaví? Toho Církev co Církev nikdy neučinila, aniž kdy učiní, toho Církev učiniti ani nemůže. Onať zajisté vědu ctí a miluje i pěstuje, věda však musí uznati meze položené duchu lidskému tím, že jest konečný, a nesmí za vědu se vydávati, co příčí se Zjevení Božímu, ješto rozum i Zjevení, jsouce dary téhož Boha, v skutku a v pravdě nikterak si odporovati nemohou. Církev také pokroku se nepřičí, naopak, kde může, podporuje ho. Či snad velikolepý ten vývin, jenž vítězstvím křesťanství započal, nebyl Církví uveden? Ovšem! ale musí býti pokrok pravým pokrokem, nikoliv však couvnutí od světla k mráкотě, od mravnosti k hříchu a bezpráví, od vzdělanosti k surovému barbarství. Svobodu Církev miluje; sama zajisté svobody vyhledává, ji hlásáním důstojnosti lidské zakládá a utvrzuje, a pro pravou svobodu Církev dojistá neskonale více učinila, než všickni ti svobodomyšlní rekové dnů našich; nesmí však svobody nadužívatí se za zástěru zlostí (I. Petr. 2, 16.)

a bezuzdná nevázanost nazývati se svobodou. Sv. Otec sám v apoštolském listu svém (ze dne 29. června 1868) to hlásá, že vliv katolické Církvě a jejího učení k pravému blahu národů, k řádu, pokoji, jakož i pokroku a důkladnosti věd lidských prospívá, jak to letopisy dějin církevních i světských nejskvělejšími důkazy jasně dosvědčují.

Či posléze bude se svolaný sněm církevní zanášeti věcmi, do nichžto Církvě nic není? Nikoliv. Církev zná obor svůj a v něm trvá: jestiž bez toho nejvyšší a nejširší. Jest ovšem na bíledni, že její učení a zřízení bez vlivu na společnost lidskou býti nemůže, avšak vliv tento jen ku spáse prospívá.

Co příští všeobecný sněm církevní vyříditi má, vyjádřil nejvyšší pastýř Církvě slovy těmito: „Na sněmu tomto ekumenickém v nejbedlivější úvahu vzato a ustanoveno býti má vše, což obzvláště za těchto neblahých dob směřuje k větší cti Boží, k neporušenosti víry, k oslavení služeb Božích, k věčné spáse lidstva, ku kázni světského i řeholního duchovenstva, k jeho spasitelnému i důkladnému vzdělání, k zachovávání zákonů církevních, k nápravě mravů, ku křesťanskému vychování mládeže a k obecnému všech lidí míru a svornosti. Rovněž s největší plíí k tomu hleděti dlužno, aby s dobrotivou pomocí Boží se od Církvě i společnosti občanské odstranila všeliká zla, aby ubozí bludaři na pravou cestu pravdy, spravedlnosti a spásy zase nazpět uvedeni byli, aby po vyhnutí nepravostí a bludův naše vznesené náboženství a spasitelné jeho učení na celém světě znovu ožilo a co den více se šířilo a panovalo a tou měrou aby zbožnost, počestnost, rozšafnost, spravedlnost, láska a všechny ctnosti křesťanské k největšímu prospěchu lidské společnosti zavládly a rozkvětlý.“ (List apošt. od 29. června 1868.)

V pravdě, veliká to úloha i hodna všeho úsilí! Jaktě způsobila, aby srdce naše s upjatým a vřelým účastenstvím k příštímu sněmu církevnímu obrátila! Zdaž necítíme se jí puzeni, abychom vroucí a ustavičné modlitby své s modlitbami sv. Otce a biskupů spojili a náplň zaslíbeného Ducha sv. na vznesené to shromáždění vyprosili? Sv. Otec nařídil (List. apošt. dne 11. dubna 1869), aby počínaje prvním červnem veškerí kněží katolického světa přibírali den co den při mši sv. modlitbu k Duchu sv. i aby v chrámech patriarchálních, v basilikách a kostelích kolegiálních v Římě, jakož i ve všech celého světa chrámech kathedrálních a kolegiálních od jich kanovní-

ků, rovněž i ve všech kterékoli řehole kostelích klášterních každého čtvrtku, nepřipadá-li svátek vyšší, sloužena byla mše sv. o Duchu Svatém.

Aby však modlitby věřících, vystupující ze srdcí čistých, tím účinnějšími byly, ohlásil sv. Otec zároveň plnomocné odpustky ve způsobě milostivého léta, jichžto od prvního června až do dne, kdy uzavřen bude všeobecný sněm církevní, každý věřící získati může, vyplní-li tyto podmínky:

1. Navštíví-li v té době určité chrámy v Římě aneb mimo Řím chrámy, jež biskupové neb jejich zástupci ustanoví, aneb jeden z nich po dvakráte, a pomodlí-li se tu s nábožností po nějakou dobu za obrácení všech zbloudilých, za rozšíření víry, za pokoj, mír a vítězství Církve;

2. bude-li postiti se mimo obyčejné suché dny v jednom témdni ve středu, v pátek a v sobotu;

3. pakli v dotčené době vyzpovídá se z hříchů svých a s uctivostí velebnou Svátost oltářní přijme;

4. poskytne-li almužnu chudým, jak to jednomu každému vnuká pobožnost jeho.

Dětem, jenž k prvnímu přijímání posud připuštěny nebyly, může zpovědník sv. přijímání prominouti, rovněž i těm, jenž dotčené výminky aneb některé z nich vyplniti nemohou, smí je zpovědník v jiné dobré skutky proměnit, aneb jich vykonání k době nejbližší odložit.

Odpustky tyto mohou i duším v očistci ve způsobě přímluvy obětovány býti.

Za kostely, jichž k dosažení těchto odpustků navštívití třeba, ustanovují v Praze chrámy: u sv. Mikuláše na Malé Straně, u Matky Boží před Týnem a u sv. Jindřicha; mimo Prahu každý farní chrám Páně.

Modlitba, kterou tu na úmysl sv. Otce vykonati sluší, záleží nejméně v pětkrát Otče náš a pětkrát Zdrávas Maria a v apoštolském vyznání víry. Mimo to doporučují se litanie o Všech Svatých, modlitba za všeobecné potřeby křesťanstva a jiné podobné modlitby.

Neopomíňtež tedy, rozmilí v Kristu, účastnými se státi milostivých pokladů, jež vám Církev sv. otvírá, abyste s doufáním přistoupení mohli k trůnu milosti a došli milosrdenství a našli milost k příhodné pomoci (Hebr. 4, 16.); prostež Ducha Sv., aby s plností své milosti sestoupiti ráčil na všechny, jenž o příští slavnosti neposkvrněného Početí Panny Marie, za předsednictví papeže u hrobu knížete apoštolského v Římě se shromáždí, aby, co pravého jest a

co potřeba káže, poznali a k prospěchu Církve a ku blahu lidské společnosti uzavřeli. Tolik a tak záhubných bludů nalezlo přívržence za dnů těchto, hřích tak mnohonásobně se rozmohl, toliké převrácené snahy podřívají všeliký řád, děsná bouře stahuje se nad společností lidskou a čím dál, tím více hrozí jí pohromou. Tu má všeobecný sněm církevní přinést pomoc, k čemuž Církev jest povolána i uschopněna. Modlíce se a modlitby své skutky zbožnosti, sebezapření a milosrdenství podporující, můžete i Vy podíl míti na velkém tom díle. Dejž Bůh, aby sjednocené snahy a sjednocené modlitby všech údů Církve byly velikým krokem ku předu na té cestě, kteráž vede k žádoucímu naplnění vznešených zaslíbení Kristových!

Dáno v Praze o slavnosti Nejsvětější Trojice dne 23. května 1869.

Bedřich,
kardinal i arcibiskup.

Řeč při odhalení pomníku Arnoštova.

(Od kan. V. Bradáče.)

Sešli jsme se, abychom odhalili pomník Arnošta z Pardubic. Kdo byl muž ten, že náš osvícený věk jemu dnes tuto obět účty a díků přináší, že mu, kde stávala před 500 lety kolébka jeho, dnes slavný pomník staví?

Nemohu život jeho dnes leč jen několika hlavními tahy nakreslit. Náš Arnošt narodil se na začátku čtrnáctého století a byl synem rytíře téhož jména, kterýž byl pánem na Hostinném čli na Hostíni, tvrzí to, již rozkotal čas a rolník rummy její osíl zde tímto krásným osením. Otec našeho Arnošta stal se pak pánem na Pardubicích a zakladatelem města Pardubic, — odkudž zval se on i syn jeho Arnoštem z Pardubic. Dále stal se županem města Kladska a okolí jeho. Malý Arnošt obdržel začátky literního umění v Kladsku, v Broumově a pak na vyšší škole u sv. Víta v Praze.

Jelikož krásný jinoch byl bohatě nadán vtipem, určil ho otec k vyšším studiím. I strávil mladý Arnošt 14 let na vysokých školách ve Vlaších a sice v Bononii a Padově.

Na to všestranně vzdělaný mladý muž vrátil se do vlasti. Při vzdělanosti ducha a slícnosti těla, kterýmiž vynikal, při důstojnosti otcově i při bohatství, kterýmž oplývala rodina jeho, mohl se nadíti skvělých úradů ve stavu světském, než Arnošt pohrdnuv pohodlím a slávou světskou, dal se na kněžství posvětit. Však

nedlouho trváje v tomto stavu byl i zde na první místa postaven; stál se kanovníkem při kostele sv. Víta, pak děkanem kapituly téhož chrámu, pak v roce 1343 byl od téže kapituly za biskupa Pražského zvolen. Tu pak počalo blahé působení jeho po vlasti i daleko za hranicemi.

Než o tom promluvíme, musím připomenouti jméno jednoho muže, při jehož vyslovení radostí tetelí se srdce každého Čecha, míním císaře Karla IV., neboť nerozlučitelně sloučen jest osud Arnoštův s životem Karlovým.

Kdož nezná veliká díla Karla IV.? Jeho péči o blaho vlasti hlásá chrám sv. Víta, hlásá Nové město Pražské, hlásá kamenný most v srdci Prahy, hlásá tisícero velkolepých chrámů a hradů ve všech končinách země české, hlásají vysoké školy Pražské, hlásají chmelnice a vinice po širé vlasti zaslé i až posud kvetoucí. — Nuže tohoto Karla IV. — tohoto otce vlasti přítel a rádce — jeho pravá ruka, jeho srdce, jeho anděl strážce byl náš Arnošt z Pardubic. Co Karel obmyslel, co Karel provedl, to dříve uvážil a na tom se uradil s naším Arnoštem, to na větším díle provedl rukou neb s pomocí jeho.

Prozřetelnost Boží sama tyto veliké dva muže svedla a spojila; neboť v tomtéž roce, když Arnošt dosedl na stolec biskupský, povolal Jan Lucemburský syna svého Karla za spoluvladaře v Čechách.

Aby mohli spolu vydatněji působiti, pečoval ihned Karel po nastoupení své vlády v Čechách, by biskupství Pražské bylo vymaněno z nadvlády arcibiskupa Mohučského a povýšeno na samostatné arcibiskupství. Tu vidíme je pospolu v Avignonu, kdež tehdy papežové sídlili, aby tuto pro vlast veledůležitou věc provedli. Tu ale vidíme je také, jak společně vyzývají Matěje z Arassu, jednoho z nejznamenitějších stavitelů tehdejšího věku, aby s nimi zajel do vlasti stavět nový metropolitní chrám a jiná veliká díla, jak na počest Boží, tak pro vznik obchodu a blahobytu národa Českého.

Tři leta na to jednalo se o volení českého krále Karla na římské království; i vidíme oba jezdit po říši v této záležitosti. Karel byl skutečně dne 11. července 1346 v Rensi za Římského krále zvolen, a náš Arnošt ihned pospíchá k papeži do Avignonu, aby vyjednal potvrzení této volby a složil jménem královského přítele svého přísahu věrnosti k církvi do rukou hlavy církve; vidíme jej pak dále co svědka,

když na hlavu českého krále vložena jest v Bonnu koruna království Římského.

V pozdější pak době a sice r. 1355 vidíme opět oba na cestě tehdy velmi nebezpečné do Říma, aby tam Karel byl na císařství korunován. Arnošt bere manželku Karlovu Annu na cestě z Prahy v ochranu a přivádí ji v Píse v náruč manžela jejího, na to pak byl v Římě svědkem korunovace obou vznešených manželů, nejvyšší to cti, jíž mohl dosíci král český a mocnářové vůbec.

A jako v dobách cti a slávy stál Arnošt Karlovi po boku — tak věrně stál mu k ruce v dobách trudu a starosti. V roce 1361 neobyčejná neúroda sklíčila Čechy a z ní povstal hlad nesmírně hubivý. Hladová zeď na Petříně jest smutný pomník oné pohromy. Lid posud vděčně si připomíná, že ji dal Karel stavěti, aby mohl dáti chleba každému chudému. Ale Arnošt to byl, jenž s Karlem ze svého vydával, jenž prodal své rodinné statky, aby mohl hojně udělovati almužny v penězích i v obilí neotliko Pražanům, ale mnohým jiným hladovým po širé vlasti.

Jako tenkrát pečoval Arnošt o chléb vezdejší svých oveček, pečoval dříve a nápotom ještě i jinak o blaho jejich.

Karlovi patří ta sláva, že zrušil při soudu dávno zavedenou dlouhou a nesnadnou přísahu, kterouž obžalovaný musil odříkati bez omylu, jinak omýlil-li se, byl co vinný odsouzen; dále že zavrhl při soudech zkoušku ohněm a vodou, kteréž měli zázračně osvědčiti vinu neb nevinu obžalovaného. Ale to se stalo naleháním Arnoštovým, a Arnošt to byl, jenž důkladnými řečmi rytířstvo a lid tehdejší, ježto zehralo proti zrušení dávného obyčeje, poučoval a krotil.

Dále podotknu, že to byl Arnošt, jenž varoval Karla, aby nedal dítě své, dvouletého Václava, korunovati, jelikož nemůže dítě rozuměti tomuto důležitému obřadu a přísaze, kterouž skládá, a těžko vychovávatí pak skutečného krále.

Než všimněme si již zásluh, kteréž má Arnošt o rozkvět věd a učenosti v Čechách.

Byly sice již dříve školy v Čechách dosti znamenité, avšak vysokým školám u vzdálené cizině se vyrovnati nemohly, nemajíce ani tolik učitelů, ani tolik práv a výsad, jako školy Pařížské a Bononské. Tudíž sotva oba nastoupili vládu, vyžádali od hlavy církve po tehdejšímu právu povolení a výsady pro založení vysokých škol v Pra-

ze. I podařilo se spojeným snahám obou. Rok 1348 byl onen pamětný rok, kde universita Pražská otevřela zákům českým a zákům národů kolem rozložených brány své. Karel nadal universitu a Arnošt přispěl znamenitě z jmění svého, Karel položil základní kámen listinou nadací, Arnošt složil statovy a tím jakoby úhelní kámen důležitého ústavu tohoto utesal.

Kdo vypíše radost Arnoštovu nad tímto velikým dílem, kteréž v tehdejší době náleželo k úkazům světovým. Tím obrácení jsou zrakové Evropy na Prahu, semputovali jinochové všech stavů, aby odsud vědomost, umění, osvětu přinesli do vlasti.

Co však nejvíce blažilo Arnošta, byla ta myšlenka, že nyní dočká se lepšího kněžstva, učených, zbožných a mravních pastýřů duchovních pro rozlehlou diecési svou. Neboť mravní povaha a pravá vzdělanost veškerého lidu velice ležela Arnoštovi na srdci. Důkaz toho jest i ten, že skládal a sbíral modlitby pro lid, a nábožné, lidu přiměřené zpěvy, z nichž některé až posud ozývají se v ústech našich, zvláště v adventě.

Avšak pečoval-li Arnošt o vzdělání jiných, pečoval v první řadě o své vlastní. On svítil vlasti skutečně svatostí života. Jeho nevyhnutelnou potřebou to bylo, aby častěji se utekl z hluku dvorního života do osamělé chýžky klášterní a tam přemýšlel, jak by v svatém životě a v dobrých skutcích setrval a prospíval. Jeho ctnost a výtečnost byly známy jak u vlasti tak i za hranicemi daleko, tak že po smrti papeže Klementa VI. o to se jednalo, aby náš Arnošt byl dosazen na stolicí papežskou.

Než nebylo by konce vypravování, bych měl činy a ctnosti našeho Arnošta šíře rozbírati. Již podotknu, že v roce 1364 činný muž tento jel do Budešína za svým pánem a králem a tam se rozstónav pospíchal do Roudnice na svůj hrad, kdež v Pánu zesnul. Tělo jeho uloženo jest po jeho výslovném přání v Kladsku, kteréžto město jemu od mladosti nad jiné milé bylo. Nářek po vlasti a na dvoře Karla IV. byl veliký a vůbec opanovalo v lidu to domnění, že muž tak velikých zásluh a ctností, že tento biskup, jenž netoliko nosil berlu sv. Vojtěcha, ale oživen byl i jeho duchem, stkví se v řadě dědiců Českých u trůnu Božského. I byl by zajisté tento otec vlasti v církvi veškeré na svícen postaven býval co vzor dokonalosti křesťanské, kdyby krátce po jeho smrti nebyly ve vlasti povstaly třenice, zpoury a války, jež zapsány jsou

krví a ohněm v knihách dějin našich a trvaly dvě stě let, kdyby dím nebyly nastaly hrůzyplné vojny Husitské a na to válka třicetiletá, v nichž zbořeno a zhubeno přemnoho, i památka našeho Arnošta.

Naší době teprv bylo zůstaveno, vykopati památku muže tak slavného z rumu zapomenutí; i musíme vřelé díky vzdáti šlechtynům mužům, kteří postarali se o to, aby první socha tohoto dobrodince vlasti po 500 letech veřejně objevila se mezi námi a aby vlast osvědčila díky dávno povinné; odhalte nám již šlechtynou tvář otce našich otců, přítele a rádce našeho krále Karla IV.!

(Rouška sochy spadla.)

Aj, krásný to obraz! Ach, kdyby mohl oživnouti tento kámen — kdyby otevřelo se toto oko — kdyby duch Arnoštův sestoupil v tento obraz jeho aspoň na chvíli — aspoň aby se ohlídl po vlasti a zřel tu krásu její, ty úrodné pole na místě bývalých lesů — ty města a zámky — ty průmyslné závody a dílny velkolepé — tuto pod nohama našimi běžící silnici, ó by zřel, že vlast jeho posud skví se životem a bohatstvím a vzdělaností národa mezi předními zeměmi ve světě! Ó, což by zplesal Arnošt nad vlastí! Ale pronikavé oko jeho nezůstalo by státi na povrchu země, ono by zřelo hloub k potřebám národu, ono by prohlídlo do srdce jeho, ale tu zaplakal by Arnošt nad vlastí a zvolal by: Národe můj! pečliv jsi o mnohé věci, avšak jednoho jest nejvšše zapotřebí. Víš národe můj, co dělá národ velikým a ctihodným? Mravnost, mravní povaha jeho. Byť by národ oplýval nevím čím, nebyl ale pravdomluvný v řeči, pevný v slibech, upřímného srdce, spravedlivý a poctivý v činech, co do vši bohatosti jeho; onť nemůže býti šťastným a velikým. Ten jest hlavní a věčný zákon ve světě, že bez mravnosti není pravého trvalého štěstí a blaha, není pravého života ani pro jednotlivce ani pro národy. A víš co jest mravní povahy kořen a pramen? — Víra, Bohem samým zjevená víra; neboť počátek moudrosti jest bázeň Boží. A tato víra, národe můj, trátí se v zemi tvé jako voda v písku. — Chrámky tvoje jsou o službách Božích prázdný u přirovnání k velikému množství lidu tvého, lid tvůj o svátých pracuje v dílnách — aneb shání se po výletech a vyraženích a nevšimá si své povinnosti křesťanské. Řeči rouhavé ozývají se z úst mnohých — a spisy mnohé pohazují hanou a lží církev, víru tvou a ty to slyše a čte se nerdiš, nermoutíš, nehoršíš,

ty tomu nebráníš? Viz toho následky: Boháč trátí lásku křesťanskou k chudému, nevidí v něm více obraz Boží, bratra sobě rovného — vidí v něm živý stroj, utvořený pouze jen ku práci a k jeho zisku! A chudý nemaje ni sedmého dne odpočinutí, pustne a duševně i tělesně hyne, on i jeho rod, kterémuž ani v neděli nepatří. — Viz jak byne bázeň Boží a s ní lid tvůj. Tyto pole ti to ukáží. Podívej se na ně zde a jinde za 14 dní; až rolník položí bohaté klasy: na hrstě si sedne v noci, aby mu je lidé neukradli. Trhy ti to hlásají; tu platí první pravidlo: Nevěř řeči jiného — a čím více se ti prodávác dušuje a čím více přísahá, tím méně věř. Soudní úřadové ti to hlásají; nikdy nebylo tolik soudů pro zapírání bídného výminku, pro upírání půjčených peněz, pro lichvu, pro podvod, pro krivé svědectví a krivou přísahu! Hřbitovy ti to hlásají, onyť naplňují se samovražděnkami! Mladíci, jimž ještě ani vous nevypěl na bradě, zabíjí sebe z bídných příčin, že jim otec brání, pojmouti milku, již ani uživiti nemohou, a otcové mnoha dítek, nemajíce křesťanské zmužilosti v neštěstí a kříži, neznajíce naděje v Boha, sebe vraždí. — Ach, národe můj! Nechceš-li uběhnouti v zkázu a bídu — v záhubu svou, nespouštěj se Boha svého, jenž vládne světem a vládne osudem lidí i národů a bez jehož požehnání nic se nedaří!

Tak a nejinak by zajisté mluvil Arnošt náš, kdyby se mohla otevřít ústa jeho — neboť tak mluví, tak volají skutkové jeho, celý život jeho; první péče jeho byla učiniti lid náš zbožným, druhá péče jeho byla raditi a pomáhati Karlu IV., aby moudrými, na základě víry založenými zákony učinil svůj lid šťastným.

Když na ten pomník pohlížím, připadá mně, že by se naň výborně hodil nápis: Dejte císaři, což jest císařovo a Bohu, což jest Božího.

Veškeren život našeho Arnošta zavírá se v tomto slovu Spasitele našeho. Arnošt co křesťan věrně oslavoval Boha a co biskup staral se o jeho oslavení ve vlasti, co přítel a rádce svého krále dával mu moudrou upřímnou radu, a dával i lidu příklad úcty, věrnosti a poslušnosti ku králi. — Vy, kteříž okolo toho pomníku choditi budete, aneb kdožkoli ho uvidíte, zpomeňte si na tento příkaz Boží. Že tak učiníte, za to ručí tento den. Neboť dnes ráno dali jste již Bohu, což jest Božího, vzdali jste v chrám díky za všechny milosti, které udělal našemu otci vlasti a skrze něho našim otcům i po-

tomkům jich blízkým a vzdáleným; a mluvím zajisté ze srdce vašeho, když opět nyní prosím našeho tuto přítomného vrchního arcipastýře: Eminenci! račtež v této chvíli provolati v „Te Deum“ Bohu chválu a čest na důkaz naší vděčnosti za dary udělené vašemu vznešenému předku a skrze něho i nám.

I mluvím zajisté ze srdce vašeho, když nyní před sochou nejvyššího věrného přítele a rádce veleslavného krále našeho volám: Čest a sláva Karlu IV. a všem slavným potomkům jeho, králům českým; sláva našemu panujícímu králi a císaři Františku Josefovi. Sláva!

Pomněnky Ouvalské

z dne 30. června 1869.*)

1.

Nad Hostyní v žizném poli
kamen k nebi zdviženo:
Zdvihlo jej, co neřest kolí,
Vděčné Čechů rameno.

Arnoštovi veleknězi,
Jež dal Vlasti Církvi Bůh,
Reku pravdy a vítězi
Národ platí velký dluh.

Aj zde stojí svědek nový,
Dík jak vine Arnoštovi
Po stoletích u věnec
Církve syn a vlastenec.

2.

Jak tu srdcem, duší hýbá
Víry hlabol, dědů zpěv;
Jak ta píseň svatolibá
Hromů blízkých poutá řev!

Na nebi mrak visí šedý;
A ve srdcích jasno všech,
An tu pje s dědův dědy
Staročechy — zmladlý Čech.

„Svatý Václave!“ — tak zní tu
Hlasy z hlubin vřelých citů
K mračným nebes výšinám —
„Nedej zahynouti nám!“

3.

Hromy hučí, nitra buší
Rozjařeným tisícům,
A Čech vítá vřelou duší
Nebes hlas i mraků šum.

*) Slavnost odhalení „Pomníku“ Arnošta z Pardubic.

A ťtu kolkol radost plane,
Rouška spadla z památky,
Arnoštovi věnované
Od dcery a od matky!

Máti, dcero — Církvi, vlasti,
Jak vám blaho věnce klást,
Ježto oslaven tu dnes
Velký Čech a velký kněz.

4.

Arnošt velký, chlouba Čechů,
Vlasti sloup a Církve štít,
Naše hvězda pro potěchu,
Jež se věkům bude stkvít.

Arnošt velký, nevaďnoucí
Slávy věncem ozdoben,
Znovu hledí na mladnoucí
Rodu kmen a vlasti den.

Ach že zřítí též tu jemu,
Jak se k rodu milnému
Vtrá šalby lichota
Na nový zmar — života!

V. Štulc.

Naproti.

Obrázek ze života od
Frant. Pravdy.

VI.

Uplynulo zase několik let; v městě se povídá, že hodinář Dohnal udělal bankrot. Lidé se schválně procházejí po ulici, kde bydlí, aby viděli, co se tam děje, ale z venku je všecko jak bylo a jak to vypadá uvnitř, málo kdo má příležitost nahlédnouti.

Není snad příliš zle. Dohnal chodí do hospody jako jindy, zpívá a hvízdá si jda okolo lidí, pije víno a hraje v karty. A Dohnalová nedávno k sobě pozvala paničky, měla nové šaty, děti též a byla jako obyčejně veselá.

Na úřadě se arcit něco kutí a měšťané si šeptají, že Dohnal manželce postupuje dům, v čem prý mu na odpor jsou věřitelové. Přihlašuje se jich se všech stran, je dlužen krejčímu a ševci, řezníku a pekaři, židovi a kupci, co bral, bral na dluh, už dávno nic neplatil a nejvíc na něj doléhala fabrika, jenž mu až posud dodávala zboží. Dal jí dům svůj do zástavy nemaje jiné jistoty, nyní by rád dokázal, že nebyl jeho a dává ho připsati manželce.

Takové podvody nebývají řídké a už často se podávaly. I on si k nim bere účtočistě, což dokazuje, že si z nespravedlnosti

sti nedělá nic a že je bez svědomí. Však zdá se, že mu to neprospěje. Ano už prý proti němu zadána žaloba, že je úskočník a šibal a kdo ví, jak to vypadne.

Brzy se to ukázalo. Jednoho dne přišli splnomocnění komisáři, sepsali, co kde bylo, dali pod pečeti, co nalezli; všecko jmění Dohnalovo vzali pod dohlídku. Nastalo vyšetřování a konec jeho byl, že dům a zásoby zboží u Dohnalů podlehly prodeji a vypsala se veřejná licitace. Nic se neuchránilo leč o čem paní hodinářova skutečně dokázala, že je to její a k tomu mezi jiným patřil také klavír. Peníze, co muži zanesla, nebyly nikde pojištěny, že milostpaní matka k takovému pánu, jako byl Dohnal nechtěla býti nedůvěrna donutivši muže, aby mu věno dceřino vyplatil bez všech těch zápisů a výmínek na kanceláři, jež sprostáci mají v obyčeji. A nyní se sládek nechtěl souditi říkaje, že by sotva vyhrál a vyhrál-li by, že by ho to stálo přísahu, již spravedlivě ani složití nemůže, poněvadž dcera utrácela jako muž, nestarala se o hospodářství a neštěstí, do něhož upadli, spolu provinila. Jak by prý ti, jimž jsou dlužní, přišli k tomu, aby trpěli škodu k vůli ní! Zbude-li něco, až se zadost stane věřitelům, pak ovšem zakročí, aby se to zachovalo dětem, ale podle toho, jak vše vypočítal, soudil by, že se bude nedostávat.

V pravdě bylo tomu tak. Dům koupil jiný hodinář, člověk moudrý a přičinlivý, jenž nyní všecko dílo hodinářské v městě sám zastával, že nikdo více nechodil k Dohnalovým. Zboží tu nebylo skoro žádného a zbytky dům obchodnický, jemuž patřily, požádal nazpátek. Věřitelové obdrželi podíly ze ztrzených peněz a museli si dáti líbit srážku, že na zaplacení všech dluhů nestačily. Bylo mezi nimi mnoho nespokojenosti a veřejně hanili a tupili lehkomyšlného Dohnala i manželku jeho.

Sládek nyní marnou ženu svou soužil výčitkami, že ona dceru proti vůli jeho špatně vychovala a proti vůli jeho špatně vdala. Měla po slávě, přestala býti milostpaní a klidila za pychu posměch.

Dohnalová ovšem také neušla pokořením, ano zvlášť jí stíhal zlý svět a aby se uchránila před hanbou, dlouho se lidem ani neukázala. Nastaly jí nyní smutné časy. Zůstala i s dětmi otci na krku, ale ten jí málo podporoval, že sám také skrze zetě velkou ztrátu utrpěl. Musela tedy zvykatí práci. Jsouc bez služby vše zastávala sama, vařila, prala, myla, opatrovala děti a k zpěvu a hraní na klavír jí věru nezbylo času.

Doléhala na ni i skutečná bída, pracovala pro lidi a prodávala, co měla zbytečného, a tak jí konečně z bývalé parády ani klavír nezůstal.

Vnuky zaopatřil sládek jak mohl. Škodlivé následky prvního vychování nedaly se z nich zcela vypuditi. Stali se řemeslníky, trpěli skoro na ty samé neduhy co otec a nikdy to daleko nepřivedli. Naděje, jaké v ně jednou skládala matka, se neuskutečnily, z nikterého se nestal ani doktor, ani vysoký úředník, ačkoliv na počátku študovali. Dceri nezbývalo leč jíti do služby, že jí zadarmo nikdo živiti nechtěl.

Matka po smrti rodičů byla přinucena, vzíti si útočiště k ústavu pro chudé, jež v městě zvelebili Hejdové, a až do smrti žila z příspěvků, co jí podával.

A co se stalo s Dohnalem? Soudil se, dokud načisto nebyl odmrštěn a nescházelo mnoho, že by se pro pokus šalby a podvodu byl dostal do žaláře. Nemohla si jinak pomoci, i to zastával, že on od nikoho si nic nevypůjčil ani že zboží z fabriky neodebíral. Jmenuje prý se Dohnal, jak křestní list dokazuje a upsání, co se k úřadu žádávala, sloula na Dochnahla. Ovšem mu to neprospělo a nejvíc proti němu svědčila tabule na domě jeho, jenž v osobě zajisté nepřipouštěla mýlky. Tu podržela ubohá jeho matka majíc v domě až do smrti pojištěný byt a mimo ten jí z dědictví po muži zbylo málo, že všecko obětovala marnotratnému synu spolehajíc se, že jí to oplatí, až začne užívat úroků, jež mu velké jmění jeho vynášelo.

Nový pán u Dohnalů neopustil nešťastnou vdovu, přispívaje jí ze svého a hojně podpory nalezala naproti u zámečníka Hejdy, kde pro ni každodenně bylo prostřeno. Když zármutkem a želem usouživši se do takové choroby upadla, že už ani choditi nemohla, Hejdová, mladá i stará, docházely k ní donášejíce, čeho potřebovala. Hodinářovic také ani tu nepřestali jí prokazovati milosrdenství. Po smrti jí truhlář bratr Hejdy udělal rakev z prken, z nichž záležela velká tabule, co chovala na památku po synu, když ji po odchodu jeho se zdi sundali.

Dohnal vzal vak na záda, odebral se do světa a o ženu a o děti se víc nestaral zlobě se na tchána sládka, že on ho nechal v bryndě, nechtě jmění manželčino proti věřitelům zastávati, co prý by se mu zajisté bylo povedlo, kdyby byl přísahal. Je hloupý, nevzdělaný člověk, že dbal na svědomí, což prý jest v nynějším věku sla-

bost, za kterou by se měl stydět. Těch zastaralých předsudků on sám si už dávno nevšímá a pomůže si jinde, kde mu lidé, jako je sládek, nebudou brániti. Už si ale nepomohl. Toulal se světem, pracoval tu a tam, nikde dlouho nevydržel, konečně zcela zpustnul, zdivočil, dopouštěl se přestupků, byl zavírán, trestán, postrkem domů poslán, až umřel u Milosrdných v Praze, zmařiv tělo nepořádným životem a běda snad i duši. Když o tom do města přišla zpráva, byla už matka jeho nebožka a druží příbuzní a přátelé, ba ani vlastní děti ho nelitovali.

U Hejdů tenkrát také nebylo více na živu starého otce a staré matky, aniž děvečky. Následovali do hrobu brzy po sobě a jaký život, taká byla i smrt jejich. Syn s manželkou sloužili jim až do posledního okamžení. Děkujíce jim za to, vypustili ducha. Památka jejich posud žije u dětí a vnuků. Modlitba za ně koná se ustavičně. A oni tam v nebi orodují za své a sesylají jim dolů požeňnání.

Antonín po smrti otcově také sundal tabuli, co byla venku nade dveřmi s jménem a stavem otcovým a bratr mu udělal jinou na jméno jeho vlastní. Tabulku po otci starou, malou dal si do pokoje na zeď, visí a ctí se tam jako obrazek. Každé dítě jeho zpomíná na dědouškovy ctnosti, když ji vidí, on sám o nich povídá a řídí se podle nich chtě mu býti podoben.

A věru vyrovná se otci a přestihne ho statečný syn, co se týká schopnosti v řemesle, že pokročil s časem. Už sám je stárec, má pět synů, jeden je kněz, jeden úředník, druzí se dali na řemesla. Dcery také vdaly se za řemeslníky. Zámečníka si otec podrží u sebe a ten právě odešel do světa na vycvičenou. Drahá a milá žena jeho Marie sestárla s ním v bohobojnosti, spravedlnosti a počestnosti. Věru mu život osladila a že byla hodná a pracovitá, dopomohla mu k jmění, jež by byl s žádnou nevěstou neobdržel. Neškodilo mu tedy, že byla chudá, když si ji vzal. Kdyby mu jiná třebaš tisíce byla zanesla, snad by mu je byla zase utratila, snad by byla utratila i to, co sám měl, jako Dohnalová. Bratr truhlář také s bohatou pannou se zasnoubil, ale ta milovala Boha, sloužila Mu a plnila Jeho zákon, proto i s ní byl šťasten. Nepřijde tedy na bohatství, nýbrž na ctnost, na duši, aby se manželství podařilo. Ovšem i časného jmění je leckdes zapotřebí, nemá se ale k vůli němu přehlídnoti mravnost.

Výborní bratři, moudří a zachovalí mistři Hejdové dočkali se nejnovějších proměn a nepřekvapil jich nový řád živnostenský. Byli naň připraveni a nebojí se ho. Oni se s každým mohou pustiti do boje a neprohrají jsouce dokonalí dělníci. Znají všechny prospěchy v povolání svém, čtou, zkoušejí, dojíždějí a docházejí, kde se mohou poučiti o tom, co se v jejich řemesle zavedlo nového. Děti dali vycvičiti, aby byly pro nynější poměry ještě schopnější, posílali jich do škol obyčejných, realních, řemeslnických, zaopatřili jim příležitost viděti výstavy a sbírky, nelitovali na ně nákladu vědouce, že kdyby jim jednou neza nechali jiného dědictví než spůsobnost k vyživení svému a ve všem dobrém utvrzenou povahu, byli by přece dosti bohatí.

Jiní rodičové davše syny do škol třeba jen realek už z nich chtějí míti pány a vymáhají jim místa při rozličných úřadech. Ovšem to při svém chatrném vzdělání na kanceláři daleko nepřivedou a v řemesle se mohli státí výtečníky, kdyby se po náležité přípravě k němu byli obrátili.

Kdo nyní nepoužije všech prostředků k zdokonalení svému: škol, knih, časopisů, cest a zkušeností ve světě, při svobodě živnosti neobstojí. Aby však to honěti se za chlebem vezdejším neumohlo ducha a na chléb jiný, vyšší, stálejší, věčný nedalo zapomenouti, jest třeba, zaváděti jednoty pro katolické tovaryše. Ty jim podají, čeho potřebují pro tělo i pro duši, pro tento i pro onen svět, dopomáhajíce jim k schopnosti v řemesle a ku křesťanské dokonalosti. Chasník v řemesle třeba dost vycvičený, nemá-li mravního základu, přece za nic nestojí a šťasten býti nemůže. A mravní základ dávají, chránějí, podporují a rozmnožují právě katolické jednoty a při tom nezanedbávají základu k šťastnému vzdělání se.

Svět nyní hledí jen na hmotný zisk. Žid a křesťan má stejná práva a tento o nomu stane se roven v smýšlení, žádání a činění, dá-li se víře, nábožnosti jeho ještě více vychladnouti. Mladíka, jak vyjde do světa, obklíčí příležitost k duševní zkáze se všech stran a aby ho všude pod ochranu přijaly jednoty, kdyby toho neuznával velkou potřebu!

Bratři Hejdové právě usilují zavéstí v městě žádaný spolek pro tovaryše. Synové jejich už v Praze, ve Vídni a jinde, kde pracovali a jednoty našli, vstoupili do nich, dávali o nich domů vědomost a nyní by rádi rodiště své pomocí otců oblažili tím

samým dobrodiním. Zámečník se zvláště o to stará, přinese obět jakoukoli, bude-li třeba; prosí, aby i jiní věc dobrou podporovali, odvolává se na to, co se stalo s Dohnalem naproti, že nebyl vzdělán po křesťanskou, je přesvědčen, že všickni co se mu podobají, třeba by se v zevnější slávě zachovali, vnitř přece jsou plni neřádu. Mnoho měšťanů přidalo se k němu, pravda zvítězila a „Jednota katolických tovaryšů“ co nevidět vstoupí u nich do života, dá-li Pán Bůh. A Pán Bůh dá, když jen lidé chtějí!

D O P I S Y.

Z Přestíc, 25. června 1869.
(Biskupská visitace.)

Jeho Excellence nejdůst. pan biskup Budějovický Jan Valerian zavítal 4. června odpoledne do Přestíc, aby zde 5. června uděloval svátost sv. birmování. Jeho příchod podobal se právě vítězoslávě. Již první vesnice osady Přestické, Renče, kde se právě nový kostel staví, vítala u stavebního místa svého biskupa slušnou branou s nápisem „Vítáme Vás, Otče náš!“ Tamní a vůkolní osadníci s mládeží z filiální školy Renečské radostně pozdravovali Jeho Excellenci, jenž sestoupiv otcovsky s nimi rozmlouval, započatému dílu žehnal, a uděliv všem požehnání k Lukavici se ubíral, kdež k počtě jeho při zámku pana hraběte Ervína ze Schönbornu postavena úhledná brána, odkud místní duchovenstvo a patronátní úřednictvo s osadníky Lukavickými provodili p. biskupa do zámecké kaple. Pomodliv se tu za blaho osady Lukavické a šlechtné rodiny Schönbornské ubíral se pak k Přesticům doprovázen mnohými povozy a banderemi z města a okresu. Jak mile hlahol zvonů Přestických a Vívovských oznamoval příjezd Jeho Excellence, postavili se veškerí hodnostáři, korporace, četné duchovenstvo školní mládeží, družičkami a ostatním zástupem lidu dle tištěného programu před slávobranou okrášlenou biskupským znakem a nápisem: „Vroucně vítáme svého vrchního pastýře.“ Jeho Excellence patrně dojat pohledem na vítající zástup a ozdobu domův a domkův v hlavní městské ulici sestoupil a ubíral se pěšky pozdravuje a žehnaje k našemu chrámu, s jehož věže vlál mohutný prapor. Na náměstí až k samému chrámu Páně na veškerých domích byly věnce, koberece s mnohými prapory a nápisy, jako na domě pana měšťanosty: „Bůh, církev a vlast;“ na domě okresního zastupitelstva: „Vítej nám chloubu církve a národa;“ jinde opět:

„Jan Valerian,“ „Církev a vlast, Čechů je slast“ atd. Na bráně u chrámu Páně byl skvostný nápis latinský a český: „Benedictus, qui venit in nomine Domini,“ — „Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně.“ Při vstoupení do chrámu Páně zapěl zdejší zpěvácký spolek „Skála“ píseň: „Velký kněz se k nám ubírá“ z kancionálu svatojanského. Mile se nás všech dotýkala vlídná slova apoštolského kmeta, když mezi jiným pravil, že mu milým jest pobyt mezi námi, a že zde nalézá náhrady za mnohé svízele v těžkém úřadě biskupském; dnes že zapomíná na všechny strasti a cítí se blaženým mezi tak zdárnými syny církve a vlasti. Po skončené chrámové pobožnosti ubíral se průvod na hřbitov; každý slzel slyše Jeho Excellence vroucně zpomínati zemřelých osadníků Přestických. Večer téhož dne překvapil našeho arcipastýře zpěvácký spolek „Skála“ zastaveníkem v průvodu téměř celého města s pestrobarevnými lampiony. Té chvíle byl v oknech protějšího domu následující transparent:

Kdo Bohu a církvi se obětoval,
Blížnímu život i statek věnoval;
Kdo věren králi a své vlasti,
V blahu národa jen čerpal slasti,
Maje víc než sedmdesáte let:
Tenť ctihodný a šťastný kmet!

Po přednesených sborech děkoval Jeho Excellence celému průvodu za prokázanou poctu, divil se skvělým úspěchům zpěváckého spolku za nedlouhý čas jeho trvání a dal všem „s Pánem Bohem.“ Nekonečně „Sláva“ ozývalo se, když náš statečný purkmistr pan Frant. Hofmeister pronesl Jeho Excellenci jménem města nejvřelejší blahopřání.

Druhého dne udělována svátost sv. birmování u přítomnosti nesčíslného davu lidstva; birmovancův bylo přes 12 set. Místní pan děkan oslovil Jeho Excellenci vřelou řečí, načež nejdůst. p. biskup vstoupil na kazatelnu a učinil velmi důvtipný, poučný a varovný výklad na slova apoštolská, abychom střízlivě, spravedlivě a pobožně živi byli; ku konci poroučel osadu Přestickou v ochranu Rodičky Boží.

Po sv. birmování byla v chrámu Páně zkouška ze sv. náboženství, pak z ostatních předmětů ve škole. Nejdůstojnější pan biskup jevil vřelé účastenství při zkouškách těch, a osvědčil se býti laskavým přítelem maličkých. Při jeho odjezdu sešlo se opět veliké množství lidu, jemuž při loučení srdečné „s Bohem“ dával, že hnaje všecky, povšimna sobě i nemluvná-

tek na rukou matek, jež sv. křížem znamenal. Průvod hnul se od kostela k silnici do Merklína, kde druhá brána s nápisem „Zdař Bůh“ postavena byla na rozloučnou. Jako první obec na osadě Přestické, Renče, tak i poslední obec přifařená, Skočice, vystavěla vedle své zánovní kaple bránu s nápisem: „Pochválen buď Ježíš Kristus,“ což vida Jeho Excellence sestoupil a prohlížel tu pěknou na útraty obecní vystavěnou kapli zasvěcenou nejsv. Trojici Boží. V pravdě byli to pro nás dnové sváteční, co Jeho Excellence mezi námi dlel. Patrně ze všeho, že náš lid váží si vysoce mužů o církev a vlast zasloužilých, Zlehčujte muže takové, lid si jich váží; pronásledujte je, lid s nimi trpí; zavírejte je, lid jim otvírá své srdce. *) P.

Ve Vídni, dne 18. června 1869:
(Průvody Božího Těla. — Liberalismus.)

Průvody o Božím Těle a v neděli na to zde odbývané, jež nebesa krásným počasím oslavila, rozkvasily zdejší židovské žurnalistice žluč tak velice, že dosud nemohou katolíkům odpustiti, opovázlivším se složití to slavné vyznání víry! Ano, bylo počasí krásné, jasné; tak jasné, že až dosud pány liberály hřeje a pálí. Kdyby byl tehdy raději řádlí onen strašný orkán, jenž tyto dny překotil vůz, čímž vozka byl rozdrčen, a v samé Vídni střechu s dostavníku strhnul a člověka smrtelně poranil, služku s prvního patra shodil atd. — ale tehdy se právě musela nebesa usmívati na vítězoslávu církve! Aby jí ubrali lesku, shánějí nyní ze všech koutů světa zprávy, kde kdo o Božím Těle přišel k úrazu. Jmenovitě prý parné slunce uskořilo dvěma chlapcům tak, že jeden z nich již zemřel. — Pamatuji se, že v Praze jeden studující při koupání si nemoc tu přitáhl. Nebudou-li tedy budoucně dle zákonů žurnalistiky židovské chlapci smíti jít na průvody církevní, nesmí také do plováren. — Ostatně jest ve větších městech obyčejem, průvody odbývati časně z rána, a nad to ještě po stranách, kamž domy stín svůj metají. Navenkově mohlo by se taktéž státi; ostatně nejsou venkované tak choulostiví a umějí si pomoci májemi. Či snad miní liberální I-srael, abychom šli na průvodech tak, jak on sedává ve sbornici, s kloboukem na hlavě? — Starají se, ti panáčkové o zdraví naší mládeže právě tak, jako onen měšťanosta, jenž nastoupiv svůj úřad počal přemýšleti, jak

*) Podobný dopis byl nám zaslán z Domažlic, kdež nejd. p. biskup zvolil sobě na své apoštolské cestě d. 27. června den odpočinku,

by odchoval budoucnosti „vzdělané“ a „pokročilé“ občany. Hned to našel. Došel k duchovnímu správci, žádaje by se dítky nevodily ve všední den do chrámu Páně, mohly prý by se tam „nastudit.“ Vídál jsem tytéž dítky v sněhu a na ledě, a mnohé z nich byly bosé; tu se o ně nikdo nestaral. Také nebylo třeba. Nenastudily se. — Než to není ještě vše, co tu liberální chásku zdejší dopaluje. Staví prý se zbytečně ve Vídni mnoho nových kostelů. Inu to ovšem k zlosti, když volné zednictvo ani jeden kostel dosud v skladiště neb divadlo nepřestavělo, a již tolik nových se staví. A kdo staví? pro koho? Či to není k zlosti, že to staré, „středověké haraburdí“ ještě tolik síly v sobě má, že právě v středu novověkého liberalismu tak krásné chrámy jako o překot staví? — Dejte pozor, panáčkové, zdaž není církev přece něco jiného, nežli středověké haraburdí. Dějiny aspoň nás učí, že církev trvá bezmála devatenáct set let; středověk ale že počal r. 476 a končil r. 1492. po Kr. Prvé než středověk počal, oddělili se od katolické církve Nestoriáni a Monofysité, podrževše z ní celé vnitřní ústrojí až po dnešní den. Bludáři tito podávají nejlepší důkaz, zdaž ústrojí katolické církve teprv v středověku vzalo svůj počátek čili dříve. Cit spravedlnosti by měl liberálům říci, že měla církev svá práva již v den, kdy v život vstoupila, v slavný den Letnic. Než jaká to ironie, odvolávají se na cit spravedlnosti u liberálů! Sledující pozorným okem všechny jejich kroky, zdaž nemusíme přicházeti k přesvědčení, že heslo „Kdo s koho, ten s toho“ — má lichá osvěta novověká na čele napsané? Komentáru není k tomu zapotřebí; podávají ho téměř každodenně liberální listy samy.

(Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. Sv. Otec Pius IX. zaslal k rukoum J. M. nejdůst. p. biskupa Petra Krejčího co generalního vikáře list k veškerému duchovenstvu měst pražských, v němž díky vzdává za blahopřání k jeho kněžským druhotinám projevené a za přijatý skvostný dar s převzácnými ostatky sv. patronů vlasti naší.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 7—10. července u sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně, od 11—14. v Emauších, od 15.—18. u Voršilek.

— K pouti do Karlína vyšlo tiskem vyzvání, z něhož toto vyjímáme: Jeť tomu

šest rokův, co jsme my Čechové i Moravané a s námi veškeré katolické Slovanstvo slavili významné jubileum blahoslaveného příchodu apoštolův našich sv. Cyrilla i Methoděje, kteřížto byli před tisícem let zavítali k praotcům našim. Letos dne 14. února bylo tomu plných tisíc rokův, co sv. Cyrill blahoslavený život sv. smrtí dokončil v Římě. K této slavnosti sv. apoštolů našich dne 5. července strojí se celá Morava na pouť do Velehradu. Na posvátném tomto Velehradě, tam, kdež sv. Method duši odevzdal Spasiteli, sejdou se zajisté sta tisíce zbožného lidu ze všech končin moravských. Nejlépe bylo by, kdybychom si s bratry Moravany na Velehradě mohli podati ruce, a klečíce s nimi zároveň na posvátné zemi Bohu díky vzdávali za všechny milosti a dary, kterých se nám i všemu národu dostalo zásluhou a přičiněním světcův našich. Než vzdálenost místa, tíseň věku a rozmanité nehody vadí na ten čas touhám srdcí našich po Velehrad. Avšak nemůžeme-li na daleký Velehrad, putujme do blízkého Karlína, kdež nám kyne slavný chrám zasvěcený Bohu jménem sv. apoštolů našich! Významnou tuto pouť vykonáme dne 11. července v neděli po svátku sv. Cyrilla a Methoděje. Jeho Eminence p. kardinal, schvaluje naše předsevzetí, udělil k tomu řádné povolení. Průvod vyjde o 3. hod. odp. z Týnského chrámu. V Karlíně bude přiměřené kázání, načež zpívati se budou nešpory. Pčehznáním ukončí se slavnost, na kterouž bohdá po letech ještě s radostí budeme se moci připomínati.

Všickni, kdož v průvodu tom účastenství mítí chtějí, shromáždí se od 2 do půl 3. hodiny v následujících chrámech: a) V kostele sv. Jakuba mužů a otců na pravé a vešceky ženy a vdovy na levé straně. b) V kostele u sv. Havla sejdou se údové bratrstva Nejsvětějšího srdce Pána Ježíše a Panny Marie a Apoštolátu Modlitby. Mužští na pravé a ženské na levé straně. c) V kostele sv. Klementa shromáždí se údové katolické jednoty a besedy, spolek katol. tovaryšův a katol. jinošstvo. d) V Týnském chrámu Páně vykazují se k shromáždění místa: na pravé straně u zakrystie Bratrstvu sv. Cyrilla a Methoděje, v stolicích pod kazatelnou a v hlavní lodi študentstvu, ve středu dospělejší mládeži ze škol farních, na levé straně ve stolicích paním Jednoty svat. Ludmily a družiny nejs. Svátosti oltářní, u oltáře sv. Kříže pak pannám, oděným pokud lze v šaty bílé.

— Ve čtvrtek 15. t. m. bude se slaviti výroční pouť u sv. Jindřicha na No-

vém městě tímto pořádkem: V 6 a 8 hod. budou tiché mše sv., v 9 h. zpívaná ranní mše sv., po té něm. kázání, v 11 hod. pontifikální mše sv., odp. o 4. hod. bude české kázání, pak nešpory s požehnáním. Po celý oktav bude v 10 h. zpívaná mše sv. a o 4. hod. odp. nešpory s požehnáním.

— *Břimovanců* ve vikariatu *Lib oekém* a *Proseckém* u Prahy, kdež J. Em. nejdůst. p. kardinal od 3.—24. června uděloval svátost břimování, bylo úhrnem 5653 a sice ve Vořechu 459, v Hostivicích 197, v Břevnově 515, v Noutonicích 401, v Ouněticích 304, v Bubenči 127, v Michli 559, v Kunraticích 500, v Hostivařích 436, v Hloupětíně 317, na Proseku 339, v Klecanech 235, na Vodolce 568, v Líbeznicích 508 a v Bohnicích 188. — Od 3. t. m. břimuje J. Em. nejd. p. kardinal ve vikariatu Toužimském a Jáchymovském (viz Blah. č. 17, str. 270), odkudž se 19. t. m. k svěcení kněžstva do Prahy navrátí.

— Slavnostné odhalení pomníku arcibiskupa *Arnošta z Pardubic* v Ouvelech vykonalo se 30. června za účastenství, jakého tam neočekávali, za hřmění, blesku a deště, jehož jsme se nenadáli. Duchovenstva sešlo se přes půl sta nejen z diecése Pražské, ale i sousední Kralohradecké a Litoměřické. Mimo okolí zastoupena tu byla deputacemi a účastníky zvláště Praha, Roudnice, Kutná Hora, Pardubice atd. Řeč, kterouž měl k valným zástupům vd. p. kan. Bradáč, nalezá se na str. 294, city účastníků tlumocí báseň na str. 297; počet statečných občanů, jenž na koních byli jako čestnou stráží vrchního pastýře a celého průvodu, jména spolkův a j. uveřejnily již noviny, i nezbývá nám, leč opět zvolati: Bohu díky! Kdo by o původu a podnětu slavnosti více vědět chtěl, račiž si přečísti v Blah. r. 1864 život Arnošta z Pardubic a následující pak dopisy z Prahy, z Roudnice a Ouval.

— Ve farním chrámu Páně *Karlínském* slaví se památka sv. *Cyrilla a Metoděje* od dneška slavností osmidenní. Od 7—10. t. m. bude tam vždy v 7 h. zpívaná mše sv., pak výstav nejsv. Svátosti, před níž se v 5 h. odpoledne české nešpory zpívati budou, načež sv. požehnáním pobožnost se ukončí. V neděli 11. t. m. (o pouti) budou v 6 h. ranní služby Boží, v 8 a 9 h. tiché mše sv., v 10 h. kázání, v 11 slavná mše sv. Odpoledne o 3 h. průvod z chrámu Páně vstříc processí Pražskému a po návratu do chrámu o 4. h. kázání, v 5 h. české nešpory a „Te Deum laudamus.“

— *Rektorem* university Pražské na

příští školní rok zvolen byl 3. t. m. dr. a prof. theol. Ed. *Petr*.

— Spolek *Arimathejský* pochoval v červnu 131 chudých v Praze zemřelých křesťanů, celkem letos již 824 osoby.

Z Pruska. Biskupství *Limburské* zahrnuje v sobě bývalé vévodství Nassavské a okršlek města Frankfurtu (obé od r. 1866 náleží králi Pruskému) a čítá 224000 katolíkův. Kapitola stoličného chrámu záležela doposud ze 6 kanovníků, z nichž děkan a dva toliko kanovníci přebývali v Limburku, ostatní tři kanovníci byli spolu i faráři a sice ve Frankfurtu, v Eltvillu a Dietkirchenu. Nyní však se svolením papeže a pruského krále dány jsou dne 31. října 1868 kapitole Limburské nové stanovy, jimiž se nařizuje, aby děkan a všech 5 kanovníků přebývali v městě Limburku; děkan má ročního příjmu 2400 zl., každý kanovník 1800 zl. str. Jeden z kanovníků bude farářem v Limburce. Proslulý farář Frankfurtský Thissen, jenž dosavad byl kanovníkem skutečným, stal se nyní čestným kanovníkem, a sv. Otec ustanovil, že i každý budoucí farář téhož chrámu, kdež jindy císařové římsí voleni a korunováni bývali, ipso facto má býti čestným kanovníkem kapitoly Limburské požívaje práva voliti s ostatními kanovníky biskupa té diecése.

— *Rouhač potrestán.* Protestantský list „Vossische Zeitg.“ vypravuje tuto událost: „Do jednoho místa v západním Prusku přišel k myslivci na návštěvu lékař i vybědnuť jej, aby šli spolu na hon. Když se přibližovali ku kříži na cestě stojícímu, prohodil lékař rouhavým způsobem, že do kříže střelí. I vystřelil skutečně a hle z těla Spasitelova vyprýstila krev. Lékař střelil ještě po druhé, ale sotva že spadlo tělo Vykupitelovo následkem rány dolů s kříže, padl i lékař obličejem k zemi a byl mrtev; ramena pak měl roztažená tak, jako kdyby sám pněl na kříži; přes všecko namáhání nepodařilo se ruce jeho s tělem srovnati, tak že s roztaženými rukama pochován býti musel. Je-li možno, aby se člověk dopustil rouhání tak ohavného?“ To doslovně píše list protestantský.

— Jednota sv. *Bonifacia* zřídila opět tři nové fary čili stanice misionářské a sice v Deminu, kdež se nalezá asi 300 katolíků a zřízena též škola pro 35 dítek, v Ranisu a Wolmirstadtu.

Z Ameriky. V státu Newyorském vykázala vláda 50000 dolarů k dostavění sirotčince, jenž bude svěřen správě Milosrdných sester, a dalších 50000 dolarů věno-

vala vláda jiným ústavům katolickým v městě New-Yorku.

Z Austrálie. Dne 25. dubna t. r. zahájen první provincialní sněm církevní v Melbourne; do nedávna býval v Australii toliko jediný apoštolský vikář; nyní pak se vedle arcibiskupa Spaldinga šest biskupův účastnilo ve sněmu krajinském, a na zimu bohdá shledají se biskupové austrálští též na oekumenickém sněmu v Římě.

Literární oznamovatel.

— „*Dějiny českého povstání léta 1618.*“ Sepsal Antonín Gindely. Sešit 2. (str. 81—144). Nákladem kněhkupce B. Tempského v Praze 1869.

— „*Kvítí májové*“ od Vladimíra Štastného. V Brně 1869. Čistý výnos věnován na pomník Sušilův. Str. 54. Slavné památce zvččeného Dr. Františka Sušila věnuje jeho vděčný žák. Úprava skvělá, básně zdařilé.

— Nákladem kněhkupce Josefa Kösela v Kempenách počaly vycházeti spisy otcův církevních v překladu německém. Důležité toto podniknutí nazývá se: „*Bibliothek der Kirchenväter.*“ Auswahl der vorzüglichsten patristischen Werke in deutscher Übersetzung, herausgegeben unter der Oberleitung von Dr. F. X. Reithmayr, o. ö. Prof. d. Th. in München etc. Sešit I. obsahuje mimo předmluvu a úvod na 132 str. listy sv. Klementa Řím., Barnabáše a Ignacia Ant. Dílo toto vycházeti bude v seš. o 6—9 ar.; každý měsíc vyjde nejméně 1 a nejvíce 3—4 seš. Nalezá se na skladě v kněhk. B. Stýbla v Praze, odkudž se na požádání na ukázkou zašle.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Martin *Hackenmüller*, farář v Jindřichovicích, 14. června (nar. v Plané 25. ún. 1818, vysv. 31. července 1844);
 - p. Frant. *Macan*, jubil. kněz, k. arcib. notář, tajemník vikar. Brandýs., děkan v Čelakovicích, 27. června, (nar. v Radnicích 2. dub. 1791, vysv. 12. srp. 1818).
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:**
- p. Karel *Burka*, kapl. v Berouně, za faráře v Stěbuzovsi;
 - p. Karel *Elbl*, farář v Niklasbergu, stal se 2. katechetou na c. kr. něm. vzorní hl. a nižší realné škole Malostranské v Praze;
 - p. Jos. *Hoefler*, kaplan za administratora v Jindřichovicích;
 - p. Jos. *Píza*, admin. na Chržíně, za proz. kapl. do Zlonic;

- p. Jan *Schmidt*, kaplan za administr. v Čelakovicích;
- p. Jos. *Smělý*, kaplan z Litně do Dobřichova;
- p. Ant. *Conrad*, za kapl. do Neurode v Kladsku.

Uprázdňená místa:

- Jindřichovice* (Heinrichsgrün), fara patron. p. Ervína hrab. z Nostic, od 25. června.
- Lužná*, (nová) fara patr. p. Maxm. Egona kníž. z Fürstenbergu, od 25. června;
- Niklasberg* (Asch), fara patron. nábož. fendu, od 25. června.
- Čelakovice*, děkanství patron. p. Leopolda II. velkovévody Toskánského, od 1. července.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. *Horna*, prvofarář v Březině, 17. června (nar. v Turnově 14. července 1807, vysv. 10. srp. 1831).
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:**
- p. Frant. *Partl*, far. v Rychnově, za faráře v Zlatníkách;
 - p. Jos. *Linke*, administr. za faráře v Českém Bukově.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. *Wesner*, jubil. kněz, bisk. notář a Zbislavský farář na odpoč. v Čáslavi, dne 18. června (nar. 12. března 1791, vysv. 30. března 1812).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Safránek*, farář v Mlíkosrbech, za faráře v Žehuni;
- p. Alois *Effenberger*, kaplan v Hořicích, za místního duchov. správce do Bystrého (Waltersdorf);
- p. Ant. *Hrubý*, administrator, za faráře v Radimi;
- p. Aug. *Pilař*, exposit ve Větrném Jeníkově, za admin. do Branžova;
- p. Jan *Pfeffer*, kaplan, za administratora v Lukavci;
- p. Ant. Frieše, administrator ze Žehuně do Mlíkosrb.

Uprázdňené místo:

- Mlíkosrby*, fara patron. hraběte Kinského od 12. června do 24. července.

Do Budějovic (VL.): Ve prospěch stavby chrámu sv. Václava uvolují se z lásky sloužití mše sv. „ad intentionem dantis“ vel. pp.: Karel Řehák, kaplan ve Vlašimi, 20; Jos. Hofmann, katecheta a ředitel hl. a realné školy ve Vys. Mýtě, 50; Hugo Jiroušek, kaplan v Luži, 10; Jos. Pardus, vikar. tajemník, farář v Kameničkách, 10; Jos. Svoboda, kooper. ve Svatce, 20; Ant. Kalina, kooper. v Kameničkách, 20.

Vydává se
5. 15. a 25.

Redukce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expedice:
v kat. kněhkupectví
B. Stýbla.
na sv.-Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostlá čísla rekla-
muje nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 5 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč. 3 zl. — kr.
půlroč. 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
le t i se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Sv. Řehoře biskupa Nyssenského o duši a z mrtvých vstání

rozmluva s vlastní sestrou Makrinou.

Z řeckého přeložil J. N. Desolda.

(Pokračování z čís. 18.)

(Ř.) Ale jak, dím, dokazuje víra v
jsoucnost Boží spolu též jsoucnost duše lid-
ské? neboť není duše totéž, co Bůh, tak
aby, přiznalo-liby se ono, že On jest, spo-
lu přiznáno též bylo toto.

(M.) Ona pak odpověděla: Mudrcové
praví, že člověk jest téměř malosvětém, ob-
sahuje v sobě tytéž živly, z nichž vesmír
záleží. Pravdivé-li jest toto mínění, jak se
podobá, pak nepotřebujeme snad jiného dů-
vodu k dotvrzení toho, co jsme o duši ře-
kli. Řekli jsme pak, že jest duše bytnost
sama o sobě jsoucí, rozdílná a zvláštní od
hrubé podstaty tělesné. Neboť jako celý
vesmír smyslovým vnímáním poznávající
touto smyslův činností býváme vedeni k
pojmu bytnosti nadsmyslné a rozumné a
stává se nám oko téměř hlasatelem všemo-
houcí moudrosti, zjevující se patrně u všem-
míru, ana pak poukazuje sama sebou k
Tomu, jenž veškerenstvo objímá; tak též
k svému malosvětů v nás hledíce, nemáme
malých příčin, domyslit se pomocí objevu-
jících se nám úkazů toho, co skryto jest.
Skryto pak jest to, co jsouc samo sebou
rozumné a netělesné všelikého smyslného
dojmu se mívá.

(Ř.) A já řku: Možnáť ovšem domy-
sliti se pozorováním moudrých a umělých
poměrů věcí přirozených, jsoucích vesměs
v souhlasném pořádku, moudrosti nade vším
mírem vládnoucí; avšak poznání duše z ú-
kazů tělesných jak lze se dopídití těm, jenž
z viditelných věcí neviditelné zkoumají?

(M.) A to lze, dí panna, zvlášť těm,
kteří dle onoho moudrého příkazu sami se-

be poznati se vynasnažují;*) těm jest zaji-
stě v náuce o duši vhodnou učitelkou duše
sama, objevující se jim co bytnost bezhmotná
a netělesná, svou zvláštní přirozeností půso-
bic a dojmy přijímající — a ústrojí tělesný-
mi své vlastní hnutí naznačující. Neboť ú-
strojná soustava tělesná trvá i v utuhlých
po smrti tělích, ale jest nepohnutelná a ne-
činná, protože jest již prázdná vší duševní
mocnosti. Pohnuta pak bývá, když i pocit
v ústrojích jest a pocitem rozumná mocnost
bývá proniknuta, zvláštním svým hnutím o-
bracující smyslné nástroje, kam koliv chce.

(Ř.) Což tedy jest duše, dím, lze-li
totiž poněkud slovy podstatu její určití, aby
se nám tím určením nějakého poznání na-
šeho předmětu dostalo?

(M.) A moje učitelka dí: Rozliční
sice rozličně se o ní prohlásili, určující dle
toho, jak se každému zázdalo; naše pak mí-
nění o tom toto jest: *Duše jest bytnost stvo-
řená, bytnost živá, rozumná, tělu ústrojnému
a smyslnému moc oživující a city vnímající
sama o sobě udělující, dokaváde se přiroze-
nost jeho schopnou toho býti ukazuje.* A to
řkouc poukázala rukou na lékaře, jenž ji
léčil a nedaleko od ní seděl a pravila: Blíz-
ko máme důkaz toho, co jsme řekli. Jak
medle, dí dále, tento dotkne se tepny pr-
sty svými, slyší poněkud smyslem hmatu,
ana přirozenost k němu mluví, své bolesti
mu vypravující? Že totiž nemoci přibývá a
že neduh z těchto utrob pocházející až k
této části horkost rozšiřuje. Poučují pak jej
oči jeho taktéž, když na stav nemocného
hledí, ano mu těla ubývá, tak že na vnitř-
ní povahu nemoce mu poukazuje i obličej-
je barva bledá a prožluklá i pohled očí, sa-
movolně bolest a utrpení vyzrazující. Tak-
též i sluch o témž jej poučuje, an totiž na

*) Naráží se na známou přepověď *Chilona*, jedno-
ho ze sedmi proslavených mudrců helenských,
„Poznej sebe sám!“

těsném a krátkém dechu, jakož i na stenání s oddýcháním spojeném znamená stupeň nemoci. I lze též říci, že ani čich umělcův není bez prospěchu k poznání neduhu, ale že dle jistých vlastností dechu poznati lze ukrytou v útrokách nemoc. Nuže tedy, kdyby žádná rozumná mocnost neprovázela každého smyslu našeho, zdaž-li pak by nás ruka sama o sobě poučila, ano by myšlenka nevedla smysl hmatu k poznání toho, čeho se ona dotýká? Zdali pak by bez mocnosti rozumné prospěl sluch nebo oko nebo chřipě anebo kterýkoliv jiný smysl k poznání předmětu vyšetřovaného, kdyby každý sám o sobě byl? Ale pravda pravdivá jest, co jistý znamenitý mudřec pohanský byl propověděl, že „*duch vidí, duch slyší.*“*) Neboť kdyby někdo tomu za pravdu nedal, jak medle, rei, možná by bylo, abys neřekl hledě na slunce tak jakož té učitel na ně hleděti naučil, že jest kruh jeho tak veliký toliko, jako se sprostému lidu ukazuje, ale že mnohonásobně velikostí nad zemi předčí? Zdali pak důvěrně nepřiznáš, že tak jest, poněvadž jsi byl zvláštní jeho pohybování a rozličné dle času i místa postavení i příčiny jeho zatemňování mysli svou sledoval? Tak též hledě k luně ubývající a přibývající jinému se přiučuješ patrným zjevem tělesa jeho, že jest přirozeně sama o sobě bez světla a že se v kruhu zemi nejbližším pohybuje a svítí toliko odleskem záře slunečné, jako se na zřícadlech děje, která slunce pojímají a tak nevydávají vlastního lesku, ale sluneční světlo odrážejí zpět od sebe za příčinou hladké a jasné plochy své. Kdož pak bez umění k ní hledí, domnívají se, že od luny světlo to pochází. Že tak není, dokazuje se z toho, že jsouc přímo proti slunci, celou osvětlenou polokoulí svou k nám hledí, pohybuje se pak v menším prostoru čerstvěji oběh svůj koná, tak že, nežli jednou slunce svou dráhou obejde, ona více nežli dvanáctkrát svou oběhne. Z toho též jde, že není vždycky úplně osvětleno těleso toto. Neboť nezůstává stále ve svém oběhu přímo proti slunci obrácena, poněvadž totiž ono dlouhého času k svému oběhu potřebuje, tato pak v krátké době svou dráhu častěji vykoná; ale jako přímé k slunci obrácené postavení působí, že celá k nám hledící částka luny září slunečnou osvětlená jest; tak když do kosmého

proti slunci postavení přijde, tuť, co vždy obrácená k němu lunina polokoule paprsky sluneční přijímá, nevyhnutelně část k nám hledící v stínu se nachází, poněvadž světlo tu částku, která nikdy nemůže k slunci hleděti, mine a nalezá se na té, která vždy k němu jest obrácena, až pak kolem pod slunce přijde a pak světlo jeho na druhé straně přijímá, a tak co svrchní její polokoule osvětlena jest, bývá část k nám obrácená neviditelná, protože vůbec luna přirozeně bez světla a temná jest, což úplným ubytím luny (novým měsícem) nazýváme. Přijde-li pak dle svého zvláštního oběhu více k slunci a šikmo k paprskům jeho, tuť počne temná posud částka opět svítiti, poněvadž záře od částky osvětlené na část posud neosvětlenou přechází. Hle, jakým věcem tě vyučuje zrak; avšak neuděloval by ti sám o sobě pozorování takových věcí, kdyby nebylo jiné bytnosti, kteráž očima zří a objevů smyslem pozorovaných za vůdce užívajíc, od úkazů zjevných proniká k nezjevným! — Nač ještě uváděti zeměměřické důkazy, vedoucí nás od smyslně patrných obdoh k věcem nadsmyslným a mimoto to nescíslné jiné věci, jimiž se dokazuje, že výkony tělesnými skrytá v nás bytnost rozumná poznati se dává?

(R.) Když tedy, dím, ve smyslné živlův přirozenosti hmota sice společná jest, rozmanitost pak dle zvláštnosti každého druhu veliká, — neboť i pohybování jich jde směrem opačným, ano tu jedno vzhůru se vznáší, jiné pak dolů tíhne, i tvar jich není tentýž, i jakost jest rozdílná; kdyby tedy někdo trval, že takovým též způsobem nějaká mocnost s nimi sloučena jest, která tyto objevy a pohyby smyslné z přirozené zvláštnosti a síly působí, jako zhusta vídáme, že umělcové takové stroje vyrábějí, v nichž hmotné částky tak jsou sestavené, že přirozenost napodobňují, netoliko v postavě podobnost ukazující, ale i v pohybování se, i v nápodobnění hlasu, poněvadž stroj k znění uspůsoben jest v té částce, kde zvuk se tvoří, ač nikdež nepozorujeme nijakou rozumnou mocnost v tom, co se děje, kteráž by v každé částce působila tvar, podobu, hlas, pohybování: což tedy abychom též o ústrojí přirozenosti naší trvali, že totéž se v něm děje, anižby nějaká rozumná bytnost s ním sloučena byla, ale tím že v přirozenosti živlův v nás jsoucích pohybuje nějaká moc záleží, a že činnost taková jest toliko výsledkem, nejsoucí nic jiného nežli pohybem povzbuzujícím a působícím poznání těch věcí, jimž snahu svou věnujeme,

*) Slovo to připsávají někteří *Menandroví*, někteří pak, a sice pravdě podobněji *Epicharmovi*. Zní pak úplně: „*Duch vidí a duch slyší, ale jiné je hluché a slepé.*“ (Srovnej *Platonův Faidon* 65. B. pozn. 32. v mém překladu.)

čímž by tím více dokázáno bylo, buď že ona nadmyslná a netělesná bytnost, duše, sama o sobě jest, anebo že není naprosto?

(M.) Ona pak dí: I příklad ten podporuje naši řeč, i ta celá ústrojná námitka odpůrcův nemálo prospěje k utvrzení toho, co myslíme my.

(Ř.) Jak to míníš?

(M.) Protože věru, dí ona, uměti tak zacházeti s bezdušnou hmotou a tak ji upraviti, že vložené ve stroji umění skoro místo duše zastupuje v částkách hmotných, jímž by se totiž napodobňovaly i pohyby i hlasy i tvářnosti i tomu podobné, to za důkaz sloužiti může, že něco takového v člověku jest, co pomocí myšlení i bádání v sobě pojmuti a rozumem napřed uspořádati může stroje umělecké i je pak pomocí umění k činnosti přiváděti, tak že potom hmota na rozum poukazuje. Neboť nejprve poznal rozum umělcův, že dechu potřebí jest k vydávání hlasu; potom aby poznal, jakby dech ve stroj uvedl, pozoroval a vyzkoumal přirozenost žívlů, že totiž ve všem co jest nic není prázdné, ale že u porovnání s těžším to, co lehčí jest, prázdným se býti zdá, ať i vzduch sám o sobě a dle své povahy hustý a složitý jest; prázdnou zajisté sluje nádoba nevlastně, když totiž tekutiny prázdná jest, nic však méně plnou vzduchu ji každý umělec nazývá. Důkaz pak toho jest, dáme-li na vodu džbán, že se nenaplní hned vodou, ale nejprve plave semo tamo, poněvadž vzduch dutinu jeho zaujímající na vodě jej udržuje, až pak ponořen jsa rukou nabírajícího pod vodu teprv vodu ústím vpouští při čemž zjevně se ukazuje, že ani před tím, než byl vody pojal, nebyl prázden. Neboť spatřuje se na ústí jeho téměř jako zápas dvou žívlů, vody totiž, a na následkem tíže do dutiny jsouc hnána vtéká, a vzduchu, jenž byv prve v dutině nyní tímž ústím opácným směrem vodou stisněn ven vzhůru se žene, tak že tím voda vyrazí a klovotá pěníc se mocí vzduchovou. To tedy člověk zpozorovav přemýšlením o přirozené žívlův povaze poznal, jak by stroji vzduchu udělil. Neboť upraviv dutinu z pevné hmoty a sevřev obsazený v ní vzduch tak, že nikudy odplynouti nemohl, vpouští vodu ústím v dutinu dle potřeby a rozměru více méně. Tak potom dopouští vzduchu uplynouti na druhé straně upravenou trubkou; mocí pak vody stěsněný vzduch větrem se hlává, jenž pak proráže ústrojím trubice hlas vydává.*) — Zdali pak se těmito ú-

kazy neobjevuje patrně, že mimo smyslnou část jest v člověku i nějaká jiná bytnost, — duch totiž, jenž dle nadmyslné a rozumné své povahy to vše u sebe myšlením připravuje a potom pomocí hmotné látky na světlo uvádí pojaté v nitru svém pomysly? Neboť kdybychom takové divy dle námitky nám učiněné přirozené povaze žívlův připisovati měli, pak by se rozmanití stroje sami skládali, a měď by nečekala na umění, aby se přetvořila v podobu lidskou, ale byla by tím přirozeně, aniž pak by vzduch potřeboval ústrojí píšťaly, ale zněl by vsudy sám o sobě, náhodou plyna a dma se, aniž voda pohybovala by se mocí toliko trubou vzhůru, jsouc uměle tlakem hnána do výše proti přirozené své povaze, ale samovolně by šla vůbec do svého stroje, vlastní přirozeností vzhůru se nesouc. Když pak z toho všeho nic nejde samo od sebe, přirozenou totiž povahou žívlův, ale uměním vše se dle úmyslu vyvádí, umění pak na pevném rozmyslu záleží, k jistému cíli pomocí hmoty působícím, rozmysl pak zvláštním jakýmsi hnutím rozumu jest a působením; nuže tedy i z námitek nám učiněných důsledně vyplývá, že rozum jest něco jiného, nežli co se nám smyslným pozorováním zjevuje.

(Ř.) Já pak i sám trvám, že tak jest, že co se smyslům našim objevuje, nijak není totožné s tím, co se neobjevuje; ale zajisté nenalezám v posavadní řeči to, oč nám jde; neboť neobjevuje se mi, zač mítí mám onu neobjevující se smyslům bytnost, nýbrž zvěděl jsem důkazem provedeným toliko, že není nic hmotného, a nepoznal jsem, co by se mělo o ní říci. Já pak bych si spíše žádal zvědět, čím jest, nežli čím není.

(M.) Ona pak dí: Mnohého vysvětlení nabýváme v mnohých věcech u vyšetřování pravé bytnosti něčeho určením toho, čím není. Neboť řkouce že někdo prost jest zla, tím určujeme že dobrý jest, a nemožným jej nazývajíce zjevujeme, že jest bojácný, a tomu podobně lze mnoho jiného říci, kdežto zápořem zlého pojem lepšího rozumíme, anebo naopak k horšímu mysl obrácíme, zápořem dobrého naznačujeme zlé. Tak tedy kdo této úvaze porozumí, nemine se poznání jejího předmětu. Jde pak tu o to, zač máme považovati ducha dle jeho pouhé bytnosti. Kdo tedy nepochybuje, že jest to, o čemž právě rozmluva naše jedná, poněvadž se to působností svou objevuje, a chce dále zvědět, co jest, dostatečné by o tom známosti dosáhl zvědět, že není ničím takovým, co smysly se pocho-

*) Tímto míní sv. otec ústrojí tak zvaných „vodních varhan“, které nám blíže nejsou známy.

puje, ani barvou, ani podobou, ani tvrdotou, ani tíží, ani velikostí, ani rozsáhlostí dle trojího prostorného rozměru, ani položením v místě, aniž čím takovým, co se vůbec na hmotě pozoruje, ale čímisi naprosto jiným, nežli jest to všecko.

(R.) Já pak vpadna jí do řeči dím: Odloučíme-li toto všecko od předmětu úvahy naší, tuť nevím, zdali spolu nezničíme to, oč nám jde. Neboť kdožby důstatečnou měl schopnost k pojmutí té bytnosti prosté všech oněch příznaků, — tot' já alespoň dle svého rozumu nenahlížím; neboť všudy u vyšetřování věcí zkoumavým rozumem hmatajíce téměř jako když slepci po stěně ke dveřím se berou, přicházíme na některý z řečených význaků, nalezajíce buď barvu, nebo podobu, nebo počet anebo něco z toho, co ty jsi právě vyčetla; kdybychom pak to všecko popírali, tuť bychom sklíčeností myslí byli donuceni říci, že onen předmět náš naprosto není nic.

(M.) Ona pak rozhorlivši se mezi tím řekla: Ó té zpozditosti! K jakému konci vedle malicherné toto a podlé posuzování toho, co jest? Neboť odloučí-li se od jsoucnosti vše, co smysly se nepochopuje, tuť by ten, kdo tak praví, neuznával naprosto ani tu mocnost, která vším mírem vládne a vše objímá, ale slyše o netělesnosti a beztvornosti božské bytnosti důsledně dle toho souditi bude, že jí není. Když pak tuto z toho, že ona ani těla ani tvaru nemá, jscucnosti její zapírati nelze, jak se smí rozum lidský z jsoucnosti vylučovati, jakoby odstraněním tělesných vlastností sám byl zrušen?

(Pokračování.)

V zápasech.

V života se strastech
Plaché srdce chvěje; —
Zda má, pomítáno,
Klesat bez naděje?

Dokud bouře běsná
Lítou zuřtí mocí,
Tesklým okem plavec
Pustou zírá nocí.

Ale neohrožen
Jako rek se vzbopí,
Ať se nebezpečí
Sterým davem kopí.

Srdce jeho mužné
Zápas podstupuje,
Třeba rozječený
Vichr zkázu duje. —

Prchá bouře divá
S vyšklebenou tváří;
Usmívá se blankyt
Vyjasněnou září.

A ta záře libá
Po skončeném boji
Zmužilého plavce
Řídí ku pokoji. — —

Doufej! vyjasní se
nebe mrakem šedé: —
Hle, již v klidný přístav
Duši tvoji vede! *Fr. Doucha.*

Kostel sv. Václava v Budějovicích.

Ve trudných dobách těchto, když katolík téměř každým dnem se potkává snovými a novými podněty k zármutku a bolesti, jsou pravým balšámem hojivým a osvěživým všeliké projevy ducha křesťanského, mohutného věrou a láskou. Co myslí ochablých okřepil, co srdcí trudných potěšil skutek jeho Excellence, nejd. biskupa Jana Valeriána vloni začatý a dokonaný, — stavba budovy pro samostatné české gymnasium a skutečné zřízení téhož gymnasia v Budějovicích! Na co před dvěma léty nikdo ještě nepomyslel, co by tehdy každému bylo se zdálo nemožným býti, to nyní skutkem jest hotovým a hlásá srozumitelně, že ještě žije stará církev katolická, rodielka velikých skutkův lásky, pěstounka věd a umění, stavitelka budov monumentálních. Nepřátelé církve sami sobě pojišťují privilegium na svoji humanitu, osvětu a své vlastenectví a berou si k tomu záminu odtud, že mnoho píší a křičí za osvětu a svobodu; a tuto biskup té ustavičně podezříváné, tupené a políčkované církve provedl se svým věrným duchovenstvem a lidem skutek, jenž daleko předčí nade všechny skutky posud vykonané vášnivými tupiteli všeho duchovenstva katolického a zvláště biskupův. Nepopíráme, že Jeho Excellenci v dile tom velikém pomocní byli též laikové; ale co tito činili, to činili mnohem více z úcty a lásky ke svému biskupu, nežli z pohnuték jiných a sotva byli by se jmenovitě naši venkované čím jiným rozebráli tak, jako se rozebráli láskou k biskupovi, v němžto ctí velekněze svaté víry své, té víry, která neplení a neboří jako kacífstvo a vzpoura, ale žehná i staví jako Bůh, jenž ji na světě štípiti ráčil. Pokud pravá víra Kristova, jenž jest katolická, v které zemi bude, potud i jeviti se budou plody její, skutkové milosrdenství

a lásky oživné; s dnem pak, ve kterýž přestane která země býti katolickou, vystěhuje se i milosrdenství a láska a jenom vynucená „daň“ a „berné“ poskytovatí bude na krátký čas nuzných odpadkův osvětě, aby ji dochovala nedaleké smrti, a chudině, aby ji uvedla v konečné zoufalství. —

Vedle gymnasia podnikl nejd. biskup ještě stavbu kostela, jenž bude zasvěcen na jméno dědice a patrona země české, sv. Václava. Jaký to rozdíl! Ve jménu Husa od církve odpadlého bořili a pálili se chrámové, hradové a jiní pomníkové staročeského umění a vzdělanosti staročeské; ve jménu sv. Václava, věrného syna církve, staví se mohutné budovy ke cti Boží, ku vzdělání a ušlechtnění lidu česko-slovenského. —

Stavba kostela svatováclavského úzce souvisí se stavbou budovy pro české gymnasium. Počátečný úmysl Jeho Excellence byl, vystavěti při gymnasiu kapli v rozměru takovém, aby pojmutí mohla žákovstvo při službách Božích. Že by na východní části velického předměstí pražského velmi třeba bylo nového kostela, uznávalo se již od více let obecně a uznával i nejd. p. biskup. Jest zajisté předměstí to velmi rozsáhlé a přibývá ho každým rokem. Matky nemohoucí na delší dobu zanechat malých dítek samotných a churavci mohou zvláště zimního času buďto jen velmi těžce navštěvovati kostely městské anebo jim to začasťe nijak možno není. Protož také obyvatelé pražského předměstí počali nyní vždy čteněji pronášeti přání své, aby na místě kaple kostel byl postaven; pronášeli však to přání své ovšem jenom ostýchavě, nahlízejíce dobře, že vrchní pastýř sám nemůže postihnouti toho nákladu, oni sami žetéměř ve skrže jsou nezámožní zahradníci a dělníci, od budějovické obce pak že se v nynějších poměrech a při smýšlení nynějšího zastupitelstva nic očekávati nedá. A přece i tato patrná nemožnost ukázala se býti možností; Bůh sám pečoval. Nebo jak mile se rozhodnul Jeho Exc. nejd. p. biskup pro stavbu gymnasia, povstali venkované jižních Čech a poskytovali hojně pomoci ve stavivu i penězích; takto stalo se možným, obrátiti na kostel část nákladu ustanoveného na stavbu gymnasia i kaple. Dne 22. dubna 1868 slavně položen základní kámen k budově gymnasijské i ke kostelu zároveň. Byl to památný den; u těch 10.000 účastníkův krásné slavnosti nezůstalo snad ani jedno oko suché, slzami radosti zarosily se také oči mužův otužilých. Myslím, že jmenovaný den

jest nejkrásnější a nejpamátnejší v blahoplném životě našeho Jana Valeriana. V řeči, kterouž měl J. Exc. tehdáž ku shromážděnému množství, vytknul ze stran kostela ještě, že odhodlal se ku stavbě té, aby město Budějovické mělo náhradu za bývalý kostel českému dědici zasvěcený, ale nepřízní času zašlý. Býval totiž v městě u pražské brány kostel sv. Václava spolu s domem pro zchudlé měšťany; kostel i dům měly hojně nadání od předkův nábožných. Neblahý liberální despotismus minulého století nestrpěl tohoto výmluvného svědka o blaživém působení katolické církve, a zrušen tedy nejen kostel, ale i dům, útočiště chudých a churavcův. Rationalistický liberalismus odklízí ještě nyní zde onde, co víra v Boha i poslušnost zákona Božího působila pro úlevu lidské bídě.

Ve stavbě kostela svatováclavského pokračovalo se za lonského leta jen pomálu, poněvadž nezbytná potřeba kázala, aby budova pro gymnasium ještě za příznivé doby letní dostavěna byla. Myslili jsme, že na podzim rychleji se bude postupovati. Avšak na konec měsíce července m. r. museli jsme místo dáti obavě, že dokončení kostela odloženo jest na dlouhé časy. Došla totiž úřední zpráva, že vys. ministerstvo neponechá čtyř paralelných tříd českých při gymnasiu Budějovickém, ale do Třeboně je přeložiti rozkázalo. Jeho Excellence odhodlav se ke všemu, co láska k české mládeži, k českému lidu okolí Budějovického a co péče o zdar studentského semináře tak nutně kázala, ustanovil se na tom, že sám zřídí úplné české gymnasium a napne všechny síly, aby tak velická věc k místu přivedena býti mohla. Ale vzešlý takto veliký každoroční náklad na vydržování gymnasia, zdálo se, že nedá již pomysleti na dokonání kostela. Nic však méně vzbudil Pán Bůh četné dobrodince, kteří značné příspěvky zaslali, aby kostel svatováclavský přece dostaven býti mohl a duchovenstvo Budějovické diecése věrně pomáhá biskupu svému v nákladu na gymnasium zavázavši se k určitým příspěvkům každoročním. Vedle duchovenstva diecése budějovické podali též nemalé pomoci mnozí vel. kněží ostatních diecézí a nevyučovali a posud se nevyučují laikové, z nichžto jedni z lásky k jazyku českému podporují předůležitě gymnasium biskupské, jedni zase z nábožnosti pomáhají, aby zbudován byl konečně chrám Hospodinu na oslavu velického světce sv. Václava. I jest naděje důvodná, že budoucím rokem dostavěna a v den sv. Václava slavně posvěcena

bude nová svatyně, mohutný výraz prosby českého národa: „Sv. Václave, nedej zahynouti nám i budoucím!“ Četné ruce lidské pracují od prvního jara o stavbě chrámu svatováclavského. Kostel sám přiléhá jižnou částí svou ke gymnasiu biskupskému, které zase bezprostředně souvisí se studentským seminářem. Z přízemní chodby gymnasia budou dvěře do lodi chrámové, z chodby prvního patra dvěře na zpěvácký chor. Pro lid ostatní budou veliká vrata na ulici. Kostel staví se slohem gotickým, a již úplně hotovy jsou veškeré zdi; nyní pracuje se o krovu a krytině křidlicové, a jakmile ta práce dokončena bude, počne se kostel klenouti. Délka kostela obnáší 12°, šířka 9°, výška bude míti ve světlosti půl 7 sáhu. Osmerem štíhlých a vysokých oken a dvěma okrouhlýma bude světlo padati do lodi, třemi štíhlými okny do presbyteria. Klenba bude spočívati na osmi pilířích ve dvojí řadě postavených, kterýmiž i loď na tři části se dělí; prostřední loď má 4½ sáhu šířky. Presbyterium založilo se malé, aby široká devítisáhová loď tím větší délku míti mohla; nad ním bude se vypínati gotická věž, krytá břidlicí. V presbyteriu bude čelný oltář sv. Václava s obrazem téhož světce, spolu s obrazem sv. Jana Nep. a bl. Jana Sarkandra; v pravé a levé lodi budou vedlejší oltářové. Čelem obrácen jest kostel na sever, ana místnost jinak nedopouštěla; velká vrata obrácena jsou na východ, okna na východ a západ. Celé presbyterium stojí v zahradě a podobně dobrá polovice lodi svou západní stranou. Chtěje totiž jeho Excellence pojistiti seminář studentský a gymnasium, aby budoucími stavbami sousedními na světlosti a zdravém vzduchu neměly újmy, koupil přes 400 čtver. sáhů (sáh po 4.50 kr.) sousední zahrady, — kteroužto prostorou zvětší se místo, již dříve pro seminářskou zahradu odhodlané, víc než o polovici.

Náklad na kostel jest veliký a proto nám bývá úzko při pomyšlení, jak možno ukrýti celý. Stavbu samu přejal podnikatel p. Ed. Tiller za 21.000 zl. a až tato se dokoná, bude tu kostel ještě bez oltářů, bez stolic, bez obrazův, bez kazatelny, bez náčiní, prádla i rouch bohoslužebných, beze všeliké vnitřní úpravy. Avšak netratíme myslí. Bůh žehnal velikému dílu velikého biskupa již tak patrně, že dobře nadíti se můžeme další pomoci. Bůh dojistá pohne ještě srdci katolíkův a synův české vlasti, že i ve trudných těchto časech otevrou ruku svoji na podporu toho, což jenom s nadějí

v Boha, otce všech národův a jazykův, podniknuto bylo tím úmyslem, aby česká mládež přirozeným jazykem svým se vzdělávala na službu církve a vlasti, a aby oslavován byl Bůh ve svatém mučeníku svém, knížeti a panici Václavu svatém, jehož mocnou přímluvou zvítězil mnohokrát český národ nad nepřátely svými a na jehož učení obraceli nejlepší Čechové síly a statky své ke skutkům svaté lásky a sv. milosrdenství. Až v čase nejprve příštím počnou a bohda po dlouhé věky stále ozývati se budou velební zvukové písně svatováclavské z nadšených a čistých srdcí bodré mládeže a zbožného lidu shromážděných v svatyni této: pak i vděčně vzpomínáno bude ušlechtilých dárců a pomocníkův, kteříž se přidružili ke slavnému Janu Valerianu, aby s ním postavili nehynoucí pomník české a katol. lásky a síly.

Prof. Skočdopole.

Svatá Ludgardis*).

(Legenda.)

Světského se vzdavši hluku,
Žití zbožnému oddána,
Ku kříži svou spíná ruku
Ludgardis, klášterní panna.

Nežří, nežří těla zrakem
Pána svého tam na kříži,
Ach, vždyť temným, smutným mrakem
Slepota jí oči tíží.

Tak tam klečí, slzy vroucí
Na zardělé tekou tváři,
Svaté lásky oheň skvoucí
Po nadšeném líci září.

Aj, tu z kříže Svoji ruku
(Duchem svým to panna zírá)
Umírnit chtě její muku,
Sejmul Vládce všehomíra.

Obvinul ji kolem šije,
Na odměnu panně svaté,
Pro Něho že srdce bije,
K Němu že je láskou zňaté.

Po třetí se slunce sklání,
Pannu v rakvi zdobí kvítí,
Zvon již klášterní vyzvání,
Bůh že jí dal Sebe zřítí. A. V.

*) Jde-li se z Malé strany pražské na Staré město po kamenném mostě, představuje čtvrtá socha po pravu děj legendy zde vypravované.

DO P I S Y.

V Praze dne 12. července 1869.

(O slavnosti Cyrillo-Methodějské v Karlíně.)

V tomto čísle nalezá se dopisů více než jindy a z rozličných krajů vlasti: přednost však náleží tomuto; čest, chvála a díky Karlínu a všem v Praze, kdož se přičinili o důstojné oslavení tisícileté památky úmrtí sv. *Cyrilla*. Již u večer předslavností, před poutí Cyrillo-Methodějskou vyzváno v Karlíně všemi zvony, k čemuž střelba z hmoždířů přizvukovala, oznamujíc domácím i Pražanům, přátelům i protivníkům, že ač za tisíc let přešlo přes tyto kraje bouří světoborných a lidomorných bez počtu, přece tu ještě jsme a věříme i vyznáváme, co hlásali sv. bratři *Cyrill* a *Methoděj*. K hlaholu zvonů oblekl se Karlín v roucho slavnostné. S oken a střech domů po hlavní střídě od brány až k velebnému chrámu vlály prapory, tu a tam byly ozdobou i věnce.

V neděli o pouti 11. t. m. pozdravoval krásné jitro opět hlahol zvonů a střelba z moždířů. Vydejmež se z Prahy na pouť do Karlína. Prošedše míle ozdobenou hlavní střídou dorazili jsme až na náměstí mezi zástupy před slavným chrámem, v němž plno jest lidí na kázání před zpívanou mší sv.: plnoť zde již od časného rána. Po kázání bylo možná postoupiti ku předu. Hlavní oltář, nad nímž posud lešení pro malbě vzhůru se pne, stojí dnes v háji libovonných květin, i sloupce toho lešení ovinuty jsou zelením. Však oči všech obracují se k oltáři v levé lodi. Tamť dnes spatřuje se na čisto dohotovený obraz sv. *Václava*. Včera spadla rouška, odstraněno lešení. Dojem jest překvapující. Prostoru nad mramorovým stolem obětním až vzhůru ku klenbě zaujímá jediná malba na obmítce, kterouž by nenahradila řezba ni ozlacení sebe skvostnější. Nejvýše spatřuje se sv. *Václav*, vévoda české země, ve slávě nebeské uprostřed dvou andělů, níže čili u prostřed celé prostory vyobrazen s tváří zsinalou týž světec, an drže se kruhu na dveřích chrámu v Staré Boleslavi umírá, v levo dávají se na útěk tři vrahové jeho, v pravo zakrývá si tvář svou zoufale téměř co bratrovrah *Kain* nehodný *Boleslav*. Pole nejnižší nad samým oltářem rozděleno na čtyry menší obrazy, představující 1. sv. *Ludmílu*, ana vyučuje mladistvého *Václava*, vnuka svého, 2. sv. *Václava* co vítěze nad knížetem *Kouřimským*, 3. téhož vévodu před císařem *Jindřichem* tamto i tuto uprostřed dvou andělů a 4. téhož patrona našeho, an

chudým a nuzným chleba rozdává. Celek ovrouben a rozdělen jest slohu chrámovému přiměřenou ornamentikou na 7 obrazů ve třech polohách. V popisu tomto pochybeno tím, že jsme začítí měli z dola s obrazem prvním a dle životopisu světcova vystupovati výše, však to si laskavý čtenář sám opraví a zajisté i přisvědčí nám, že pozorovatel obrazu tohoto překonán mohutným dojmem bezděky si povzdychne: Tyjsi dědic české země, rozpomeň se na své plémě, nedej zahynouti nám ni budoucím! — Dílo toto chválí mistra svého, malíře *Petra Meixnera*.

Zatím dáno zvonkem znamení, zvuk varhan rozlehl se chrámem, duchovenstvo kráčí k oltáři, což jakož i hlavní části následující mše sv. oznamuje venku střelba. Milý naskytuje se nám nyní pohled. Jak známo vystupuje se v chrámě Karlínském z lodi do presbyteria po 7 stupních a jako vše tu jest harmonické a symbolické, tak i k oltáři saznému vystupuje se po stupních, což krásně naznačuje svatovládný řád v církvi; dole v lodích jest shromáždění věřících, nad jejichž hlavami dnes viděti korouhve přítomných tu pořádků živnostenských; v presbyterium, kdež dnes výměněně jest též lid a zvláště členové městské rady a výbor dám, jenž péči vede o vyšší dívčí školu, stojí ti, jenž oltáři slouží a sice dole ministranti, na prvním stupni akolyté, výše levité, pak dva paranymfové a nejvýše obětující kněz, o chrám tento nad jiné zasloužilý kanovník *Václav Štulc*. Hudba na kůru byla výtečná, obsazení jednotlivých hlasů a nástrojů četné a vydatné; nábožnost jevila se všude příkladná, vroucnost dojemná. U oltáře sv. *Václava* sloužena při velké tiché mše sv.

Nebyli to však jenom Karlínané, jenž celé dopoledne valně prostory chrámové naplňovali, z Prahy i z okolí přicházeli věřící u valném počtu, jenž vykonavše zde pobožnost svou opět odešli aneb zůstali, čekajíce na odpolední služby Boží. Odpoledne o 2. hodině naplňoval se opět chrám i náměstí, tu i tam seřaďoval se průvod, jenž pak po 3. h. v pěkném pořádku vyšel až ku bráně vstříc procesí Pražskému veden jsa farním duchovenstvem a p. kan. *Štuncem*, co čest občanem Karlínským s příslušnou asistencí alumnův. Zatím hrnul se již z Prahy do Karlína nepřetržený proud lidstva co předchůdce velkolepého průvodu, kterýž pak řadami svými spojil Pražský chrám Týnský s kostelem Karlínským. Když se byly oba průvody u brány spojily, nastalo v Karlíně

divadlo netušené, jež vypsati nesnadno jest. Za korouhvemi postupoval zástup za zástupem u vzorném pořádku v řadách, i samo pohlaví ženské, což zajisté jim i pořadatelům k velké cti slouží, zpívající ustanovené písně. Nejprvé krácelo okrášlenou hlavní střidou, řadami diváků s úctou vše pozorujících, co předvoj nevidaného průvodu procesí Karlínské s mládeží školní v čele, jejíž dvojhlasný zpěv vši chvály hoden jest. Družiček Karlínských bylo přes sto, Pražských snad ještě víc, obecní výbor Karlínský byl četně zastoupen, rovněž početní spolkové živnostenské s prapory svými jakož i mnoho bylo obecnstva Karlínského. Již pak měli bychom vypočítati spolky zastoupené v procesí Pražském, díme krátce: dostavili se, kdož vyzváni byli: „Pražané, katolíci,“ přišly jednoty, spolky, bratrstva téměř v plném počtu s přednosty svými, pročez hr. Schönborn schvalně přijel z venkova do Prahy. A co tu bylo žákovstva s učitelstvem svým! Ať nic nedíme o mládeži drobnější, jak milý byl pohled na študující mládež gymnasia Staro- i Novoměstského a realné školy Staroměstské, jak líbezný jejich zpěv „Spasiž nás i uslyšíš, Hospodine hlasy naše,“ jak statně krácelo družstvo katolických tovaryšů za drahocenným praporem svým, jak mile bylo poslechnouti zpěv členů jednoty katolické mužských i ženských, jakou ozdobou průvodu byl sbor panen v bílých šatech! Tu zpívaly hlasy mladistvé o sv. Cyrillu a Methoději: „Ó vy hvězdy jasné stkvoucí, na náš národ na prahnoucí — roňte svatou osvětu,“ a po chvíli hlubší hlasy mužův k zvukům hudby sboru granátnického: „Dej nám všem Hospodine, hojnost, pokoj v naší zemi“ a dále hlasy panen a žen: „Maria, matko žádoucí, tys královna velmohoucí, prosíš za nás za křesťany svého Syna, Hospodina.“ Diváci stáli v hustých řadách užaslí a jako přimrazení, ač to půl druhé hodiny trvalo, než průvod přešel. Počet lidstva v Karlíně páchli přítomní na 40.000, Pražský „večerní list“ udal 30.000, ale dejme tomu, že bylo jen 20.000, dosti to na počátek, příště bude bohdá ještě více na důkaz, že víra posud nezhylnula, že ještě jsme a žijeme, že nás dotud na tisíce, jenž se hlásíme k víře otcův svých a veřejně vyznáváme: „Věřím sv. církev obecnou a svatých obcování!“

A odkud byli tito zástupové? Ze všech měst a farností Pražských a rovněž tak byli i v řadách duchovenstva zástupové téměř všech far a řádů. Nejčetněji byl duchovenstvem zastoupen Vyšehrad, byliť tu p. ka-

novníci Berkovec, Kafka a Ehrenberger s dvěma asistenty, z řeholí vyslal nejvíce členů řád Františkánský. Vůdcem celého procesí byl Týnský farář, vd. p. kan. Heinrich.

Do chrámu Karlínského, v němž pak vp. koop. Mašek kázal o víře Cyrillo-Methodějské, nedostala se ovšem ani polovice příšedších, mnozí tábořili kolem chrámu, naslouchající líbezným nápěvům českých nešpor, které hned po kázání srdce a zajisté i nebesa pronikaly. Vedl je pod infulou vd. p. kan. Bradáč. Antifony zpíval na kůru s literátským sborem Karlínský p. kaplan Lehner, žalmy pak jako o závod dotčený sbor Karlínský a jenž se zřizuje Týnský, a zvláště členové Pražské jednoty katolické. Po nešporách bylo na poděkování „Te Deum laudamus“ a tu náleží palma školní mládeži Karlínské, kteráž s učitelstvem svým zpívala Škroupovo „Te Deum“ pro lid. Učitelové, řiditelové zpěvu, vycvičte mládež v zpěvu chrámovém a se slzami v očích budou i vám díky vzdávati pohnutí posluchači! Kdo byl kdy na májové pobožnosti v kostele sv. Klementa v Praze a slyšel tam v neděli a ve svátek zpěv „Zvěstuj Těla vzneseného“, může posouditi, kterak chrámem Karlínským téměř oťrásal týž zpěv k poženání s nejsv. Svátostí, jímžto se celá pobožnost ukončila. Zpívající „Hospodine, u-lituj nás“ vycházeli jsme z chrámu, v němž poprvé od jeho vysvěcení parno bylo, tak že ne jeden poutník mdlobou stížen ven pospíšil. Proto však nikdo kroků sem nezelel, alebrž v srdci přisvědčoval povzdachu v písni o sv. Cyrillu a Methoději: Kriste Jesu, slyš jich prosbu; odžeh pro ně všechnu hrozbu, jenž se vzteká proti nám!

Tak tedy, milí bratří Moravané! nemo-houce putovati na vzdálený Velehrad, vykonali jsme pouť do blízkého Karlína k Vaším i našim sv. patronům Cyrillu a Methoději.

Posléze povinné díky vzdávající důst. p. faráři K. Maškovi a sl. radě Karlínské za oslavu pouti Cyrillomethodějské, prosíme aby na příště nezvali k účastenství než jako my jsme učinili, jenom katolíky a rodáky. Doposud dosti jest těch, jenž kolenu svých nesklánějí před Bálem bludu a cizácké nevěry.

Z Čelakovic, 1. července 1869.
(Děkan František Macan †)

V týž den, když pomník Arnošta z Pardubic v Ouvalch slavným způsobem byl odhalen, zahalila se blízká osada Čelakovická v roucho smuteční. Truchlící osadníci sprovázeli duchovního pastýře svého ku hro-

bu. Staříčský děkan, František Macan, odebral se na věčnost, podlehnuv po delší chorobě trapnému neduhu. Slušno vložiti na rov šlechtného sluhy Páně věnec, uvitý z libovonných kvítků bohumilých ctností, jimiž zdoben byl činný život jeho. Byltě *pastýř dobrý*, jenž svědomitě pečoval o stáde Bohem sobě svěřené; *51 roků* pracoval na vinici Páně, posledních 36 roků co děkan v Čelakovicích. A jaké bylo působení jeho? Nedbaje ni vysokého stáří, ni vetchého zdraví, ni rady starostlivých přátel, horlil bez ustání, snašaje trpělivě břímě dne i horka. Tuto horlivost právě apoštolskou korunoval též pastýř všech pastýřů přestátným výsledkem. Málo který duchovní pastýř může se jako on těšiti tím, že mu za jeho působení bylo popráno *sedm duší* získati víře katolické, a uvésti je v lůno pravé církve. A co mám říci o jeho *dobročinnosti*? V tom ohledu byl vždy pravým vzorem spanilomyslné štědroty. Co otec chudých byl znám daleko široko. Chudého viděti a jemu pomoci, bylo vždy jedním skutkem. S chudým cítil chudobu, s chudým se sdílel o chlebě, pomáhal obilím, penězi a jinak kde mohl. Co měl, rozdál téměř za živa. Hlasité kvílení a proud vřelých slzí nad rakví a nad rovem jeho roněný jest výmluvnější nad každou chvalořeč. Jeho zásluhy i náš nejdůstojnější arcipastýř i nejmilostivější zeměpán uznati a oceniti ráčili. Bylo to dne 12. srpna m. r., když náš ctihodný Simeon prostřed přátel svých slavil druhotiny kněžské. Tehdáž došly jeho zásluhy o církev i vlast skvělého vyznamenání. Prsa zasloužilého jubilanta označil zlatý kříž s korunou. Netušil důstojný oslavenec tehdáž, že se mu z této pocty tak krátký čas bude těšiti! Již 27. června b. r. klesl v náruč nelitostné smrti. Skonal tiše a pokojně, jako tichý a pokojný byl celý život jeho. O lásce, jaké v Pánu zesnulý požíval, svědčilo valné účastenství, jaké se v den pohřbu jevilo i se strany truchlících osadníků, jakož i z jiných osad přibývších známých a ctitelů, i se strany velebného duchovenstva; shromáždil se 20 kněží. Posvátné obřady konal a průvod vedl veledůst. pan vikář Brandýský Antonín Slavíček. Po 9. hodině byla rakev ozdobená oznaky důstojenství v Pánu zesnulého vykropena, a do chrámu Páně nešena. Na to vystoupiv pan vikář na kazatelnu, měl na základě slov: „Budiž mi věrný až do smrti, a dám tobě korunu života,“ krásnou řeč, v níž co dávný přítel zvěčnělého zásluhy jeho vylíčil a modlitbám věrných oveček poroučel. Prál bych vám viděti

tklivé divadlo, když při srdečných slovech výmluvného řečníka v přeplněné svatyni hlasité štkání se ozvalo, a veškerý zástup bolem nad ztrátou milného pastýře v slzách tonul. Po slavném Requiem byla tělesná schránka donešena v slavném průvodu na místo odpočinku. Průvod se ubíral přes celé náměstí. Veškerí spolkové se svými prapory a hořícími pochodněmi dostavili se. Za povšechného pláče spuštěna jest rakev v chladný hrob. Ač hlahol zvonů dozněl, ač truchlivé žalozpěvy umlkly, požehnaná památka nebožtíkova utkví bohdá na dlouho v srdcích vděčných osadníků.

V něm ztratila osada dobrého pastýře, chudí obětavého dobrodince, maličtí pečlivého a milujícího otce, církev věrného syna, zkrátka, byltě jeden z kněží, o nichž sv. Karel Boromejský říkával: „Umřel hodný kněz, zítra zaň budu sloužiti mši svatou.“ Podotýkám ještě, že nebožtík byl bratr chvalně známého spisovatele Jakuba Macana, býv. faráře Slabeckého, a za mladších let též sám spisovatelem. Byl též tajemníkem střidnictví Brandýského, a po dlouhý čas seniorem veleb. duchovenstva téhož vikariátu, jehož vroucím modlitbám poroučíme duši jeho, by při drahé oběti mše sv. upřímného spolubratra svého pamětlivi byli.

F. V.

Ze Žebráka d. 9. července 1869.
(Výlet městské školní mládeže.)

Památný den sv. Cyrilla a Methoděje (5. t. m.) byl od naší milé školní mládeže oslaven tím, že jí dopráno vykonati pouť do kostelíčka, as půl druhé hodiny vzdáleného, kterýž uprostřed lesa stojí polohou svou každého vábí. Zbudován k počtě sv. apoštolů Petra a Pavla, náleží co filiálka k Drašno-Oujezdu. — Za krásného jitra o 6. hodině ráno shromáždila se mládež ve svých třídách a odtud odebrala se, provázena jsouc svými učiteli, do děkanského chrámu Páně, kdež vel. pan Fr. Klíma raní modlitbu vykonal, po které zapěla se píseň k andělu strážnému, a na to se vyšlo. Pro dítky menší připraveny byly čtyry povozy, které p. měšťané ochotně propůjčili. Po 8. hodině všickni šťastně přibyli v lesnatém údolí k vesničce Lišnému, odkud přišel p. představený s obecními výbory, 6 bíle oděnými družičkami a hudbou poutníkům vstříc, by je uvítal. Vel. pán poděkoval vřelými slovy za pozornost projevenou. Na to se všickni seřadili a píseň Mariánskou zpívající kráčeli k výše jmenovanému kostelíčku.

Tu předstoupiv v. p. Fr. Klíma před

četně shromážděné posluchače, jichž se i z vůkolních vesnic mnoho dostavilo, vylíčil působení slovanských apoštolů sv. Cyrilla a Methoděje a naznačiv různými slovy vlažnost a netečnost ve věcech náboženských v nynější povážlivé době snažně prosil, aby přítomní, pamětlivi svých zbožných předkův ve sv. víře se utvrzovali a zdokonalovali. Ku konci pomodliv se ke cti sv. apoštolů, za sv. otce Pia, za našeho milovaného vrchního pastýře, jakož i za veškeren duchovní stav a katolický lid i jeho nepřátele, obětoval pak mši sv. na úmysl přítomné školní mládeže, kteráž zapěla velmi zdařile píseň k sv. Cyrillu a Methoději. Po ukončené mši sv. všichni se rozešli rozloživše se ve chladu stinných stromů, by i tělesně pookřáli.

Radostný to byl pohled na ta rozmanitá skupení jak dospělých tak i dítek, které majíce volnou zábavu na měkounkém trávníku roztomile se bavily, zpívaly, deklamovaly, v blízkém tesku květinčky a jahody sbíraly, zkrátka, panovala tu mezi nimi taká nenucená srdečnost, že oko mnohého otce a matky radostí se zarosilo. Ke 3. hodině odpolední opět se všichni výletníci v milém kostelíčku sešli.

Veleb. pán pomodlil se litanie k českým patronům s přiměřenými modlitbami, mládež zapěla opět s přítomnými učiteli staročeský chorál sv. Vojtěcha „Hospodine pomiluj ny,“ načež se všichni vraceli zpět k Lišnému, kde dítky zazpívaly představenému, kteréhožto písně obsah se vztahoval na nedávno u prostřed osady založený a napolo již zbudovaný chrám sv. Václava, po té děkoval veleb. pán i učitelové za vřelé účastenství bodrých vesničauů na výletu uspořádaném v den slovanských apoštolů Cyrilla a Methoděje, projevil přání, by v brzku korunováno bylo dílo obětivých osadníků, by pak majíce ve středu svém horlivého duchovního pastýře, tím více v ctnostech křesťanských prospívali, by se ta sv. víra, kterouž co nejdražší kenot po svých zbožných předcích zdědili, bohumilými skutky jevila.

Se srdečným „s Pánem Bohem“ ubírali se pak všichni k domovu ku svým milým jsource naplnění upomínkami radostnými. I volám ve jmenu školní mládeže všem, kteří přítomností svou památný tento den oslavili, jakož i těm, kteří k tomu přispěli, by se jedenkaždý z malých poutníků v Pánu radovati mohl „Zaplat Pán Bůh!“

Kéžby naše mládež vždy takových radovánek vyhledávala, které by jí byly ku

prospěchu a ne ku škodě, kéžby všude mile kvétala k radosti církve a vlasti.

A. K., uč.

Z Pouchova u Hradce Král. 5. července 1869.
(Svěcení nov. obrazu sv. ap. Pavla.)

Na den sv. apoštolů Petra a Pavla odbývala se v našem chrámu Páně, jenž k uctění sv. apoštola Pavla zasvěcen jest, radostná slavnost. Spatřilť letos o naší pouti každý příchozí na hlavním oltáři nový obraz sv. Pavla. Vyobrazen jest náš sv. patron co apoštol národů velmi uměle. Objevuje se oku co pravý bojovník Kristův, pravici svou ukazuje k nebi, v levici drží svaté evangelium a meč, jímž byl stát v městě Říma. V tváři světcově lze čísti hlubokou přesvědčenost o svatě víře, která se nicím na tomto světě zviklati nedá, všechno trpělivě snáší a hotova jest i smrt podstoupiti pro víru Krista Ježíše. Dřív než počala zpívaná mše sv., byl vzácný obraz posvěcen. Vysoce důstojný pan kanovník a spolu vikář kralohradecký Leodeger Vacek požehnal církevním obřadem umělecké dílo, které jeho bratr Gustav, akademický malíř v Praze vyhotovil.*) Slavnostní kázání měl vel. p. Fr. Hampl. Vroucnými slovy vybízel přítomné věřící, aby se obnovili v duchu a myslí své dle vůle Boží a učení sv. církve, aby hříchů zanechali, dle příkladu sv. apoštola Pavla s milostí Boží o spasení svých duší pracovali, světa nynějšího nenásledovali, nýbrž jedině Bohu co praví křesťané věrně a svatě sloužili. Město Hradec Králové bralo též veliké účastenství v naší slavnosti. Jako každého roku, přicházeli zvláště o letošní pouti pobožní Hradečané do našeho chrámu Páně, aby se tu za duše svých milých přátel, jichžto těla na našem svatém poli odpočívají, k Pánu Bohu vroucně pomodlili. Opravu a vyzlacení hlavního oltáře vykonal ku všeobecné spokojenosti Karel Nedvídek, pozlacovač z Pilníkova. Ř.

Od Oharky dne 11. července 1869.
(Biskupská visitace v Litoměřicku.)

Minulé dni odbývala se biskupská visitace v Libohovickém vikariatu. Pročež jak mile se roznese zpráva o příchodu nejd. p. biskupa do sousedních osad, spěchali mnozí i z arcibiskupství Pražského, přejíce sobě pozdraviti vrchního pastýře Litoměřické diecése a seznati blíže laskavost jeho právě otcovskou.

Dne 30. června k večeru zavítal nejd. p. biskup na osadu Voborskou, aby dne 1.

*) Obraz tento viděli Pražané v letošní umělecké výstavě.

července uděloval svátost bířmování. Na hranice osady vyjeli mu vstříc duchovní, patronátní úřednictvo a banderium. V Čenčicích sestoupiv nejd. p. biskup navštívil filiální kostel sv. Vavřince, odkud malebný pohled na údolí řeky Oharky a dále na východ až k Litoměřicům, Řípu a Mělníku, na západ až k Žatci a Chomútovu oku se otvírá. Odtud ubíral se průvod do Vobory, před kterou stála krásně ze smrcí upravená slavnostní brána s vlajícími prapory. Ačkoli právě přšelo, přece četní věřící se školní mládeží v čele očekávali jeho bisk. M. Při vstoupení do chrámu oslovil p. farář Hampejs nejd. p. biskupa příměřenou řečí. Po vykonaných modlitbách šlo se do fary. Druhého dne sloužil p. biskup v 7 hodin obět mše sv., po které následovalo kázání p. faráře, pak zkouška školní mládeže ze sv. náboženství, kterouž nejd. p. biskup sám odbýval, prošel v krátkosti celé učení našeho sv. náboženství, jež obsaženo jest v katechismu. Po zkoušce oslovil nejd. p. biskup dívky vřelými slovy, napomínaje jich, aby zachovaly víru sv., varovaly se zlých tovaryšů, poslušny jsouce svých duchovních i světských učitelů, svých rodičů, nezapomínajíce přikázání Božího: „Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře ti bylo na zemi.“ Rodičům zvláště důtklivými slovy vložil na srdce, aby dívky své od Boha jim svěřené k Bohu a jeho Synu Ježíši Kristu vedli, předcházejíce dobrým příkladem dle slov našeho Spasitele: „Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a slaví Otce vašeho, jenž jest v nebesích.“ Budou-li dívky vaše prospívati v bázni Boží, pravé moudrosti a nábožnosti, dočkáte se na nich radosti časné i věčné. Při otcovském promluvení tomto mnohé oko slzelo a doufám, že každé slovo padlo v zemi dobrou a přinese užitek mnohý. Pak se ubíral průvod okolo chrámu Páně a zpomínáno při modlitbách zemřelých osadníků; po vykonané pobožnosti za mrtvé uděloval nejd. p. biskup svátost sv. bířmování. Posléze prohlížen kostel a odešlo se v průvodu na faru. Ke čtvrté hodině ubíral se nejd. arcipastýř na sousední osadu Kozovskou navštívit ještě na cestě zámeckou kapli Vršovickou.

V Kozově opětovalo se totéž slavné uvítání a zachován tentýž pořádek při udělování sv. bířmování dne 2. července. A tak na všech osadách jevila se radost nelíčená z příchodu nejd. arcipastýře, kteréhož provázela na cestě této p. kanovník Demel z Litoměřic, jenž nás duchovní z arcidiecése

— bylo nás 7 — Jeho biskupské Milosti představil.

Nejenom o duchovní nýbrž i o tělesné blaho pečuje láska otcovská nejd. p. biskupa; udělit na té cestě jednomu ze svých duchovních 70 zl. k zotavení a posílení v lázních. Dne 3. července byla visitace v Křesíně, dne 4. a 5. v Libochovicích, dne 6. v Chotěšově a dne 7. v Brozanech.

J. Ř.

Z Chudenic dne 4. července 1869.

(Bířmování. — Knihovna. — Z Ameriky.)

Bohu díky ty nejvřelejší, že v minulých dnech popřál našincům příležitosti, aby skutkem dokázali smýšlení své. Milovaný biskup náš J. Exc. Jan Valerian konal visitační cestu po hranicích severozápadní části své rozsáhlé diecése, a celá jeho cesta — toť pravý triumf, samá vítězosláva. Šumava zaplesala při příchodu Jeho a lid náš vítal jej láskou horoucí, jako vítávají dítky Otce druhého, dobrého a dávno touženého. — Dne 29. června odpoledne přiblížila se doba radosti i městečku našemu. Již po třetí hodině panovala všude neobyčejná živost, sváteční ruch, blahé rozechvění. O 5½ hod. nastala konečně chvíle dávno toužená. Silné banderium, ozdobené množstvím pestrých praporů, slavný dodávalo ráz průvodu, který ubíral se k nám od sousedního městečka Kolovče. U Chudenic samých uvítán duchovenstvem místním a osady Polinské, vrchnostenskými úředníky, řemeslnickými spolky, školní mládeží a ohromným davem lidu. Z Chudenic staly se v ten den „Bohatice.“ Přijaly na se šat sváteční. Pohled na ověncené domy, ani tu nejbídnější chatrč nevyjímaje, pak ten veliký zástup lidu, který z plna srdce zanotoval: „Tisíckrát pozdravujem tebe,“ ten velebný hlahol zvonů a utěšená volání vznešeného hosta: „Pochválen buď Ježíš Kristus — Potěš Vás Pán Bůh“ to vše činilo na každého přítomného dojem ten nejsladší, tak že každý souhlasil s nápisem na slavnostní bráně: „Požehnaný, jenž se bere ve jméno Páně.“ — V kostele povzbudil nás vrchní pastýř náš výmluvným jazykem svým ku zpomínce na zemřelé a pak odebral se k odpočinku do farních místností. — Na večer bylo osvětlení města a zpěvácký spolek „Šumavan Chudenický“ zapěl zdářile několik zpěvů ku počtě hosta vznešeného, načež prošel při ozvěně písní národních středem městečka obklopen množstvím pestrých lampiónů. Dne 30. byla slavnost pokažena nepřiznivým počasím. Bířmovanců bylo okolo 900 a nával lidu zbožného vzdor velikému dešti veliký. — Na odpůldne vy-

provodili jsme miláčka církve a vlasti podobným způsobem, jak uvítali jsme jej. Ubíral se od nás do Švihova, kde mimo birmování předsevzato svěcení nové školy. Že i tam přeslavně uvítán byl, snadno se domyslíte. Dne 2. července pak odebral se přes Nepomuky do Budějovic, kde v týdnu budoucím posvětil nové dělníky na vinici Páně. — Nemohu opomenout ještě zmínku učinit o zařizování biblioteky při zdejší vzorní farní škole a veřejně vzdávám dobrodincům, obzvláště p. Janu Kavanovi, mlynáři v Bukačovicích u Kolína ty nejvřelejší díky za velikou podporu k dílu tak užitečnému.

Včera obdržel jsem dopis ze St. Louisu od tamějšího velehorlivého faráře Jos. Hessona, z něhož o činnosti duchovní našich rodáků za Atlantem vyjímám: „Že zde stavíme školu pro mládež českou, to ti již známo; bude nás státi více jak 9000 dolarů, z nichž teď teprv 2000 dol. pohromadě máme. V týhodnu budoucím započnu sbírku mezi osadníky; doufám sebrat 1500 d., as 1000 d. dostanem za půlletní pronájem kostelních stolic a to ostatní musíme si vypůjčit. — A náš dřevěný kostel také hlasitě již volá o nějaký lepší, však abychom co pořádnějšího zařídití mohli, máme zapotřebí nejmén 30000 dol. A odkud to sebrat mezi tím naším chudým lidem, z nichž mnozí ani práci k své vlastní výživě dostat nemohou!“ Toť to báječné blaho v té vyhlášené Americe!

—a.

Z okresu Nýrského dne 1. července 1869.
(Literární úvaha).

Milým přítelem dodán mi byl časopis „Obrana“, která se redakci Viléma Erbeny v Pešti vydává. Domníval jsem se, že tyto listy vzájemnost slovanskou pěstovati sobě za hlavní cíl postavily. Než bohužel trpce jsem se viděl sklamána, jestli to pouze list liberální, který snad v Praze vycházeti se otyčhá. „Obrana“ pramálo přispěje k vývinu literárního života žurnalistického, za těchto dob ovšem veledůležitých. Neboť neustále jen protestuje, brojí a boří: co medle za užitek z toho vyplyne? Ať pozitivní klade základy ku znovuzrození národu a vlasti, ať nahodilě výstřednosti hledí vyrovnati, nechť dobré rady a pomoci nabízí, kde vážné co dobrého pokaziti usilují —, avšak haněním, poštíváním, tupením málo za našich časů pomůže bude. Vezmeme poslední číslo do ruky, a máme dokladů hojnost, že pravý jest výrok, který jsem o listu tomto pronesl. Mlčením opominu politický článek úvodní: „Rakušáctví a stát

český,“ dále „o novém zákoně školském,“ — a hlasy časopisecké: „Hněv Čechů.“ Než na str. 83 nalezáme dopis z Vodňan: „Pohyby v táboru klerikálním, a zpátečnické uzavření obecního výboru.“ Tu se černými barvami líčí událost zcela jednoduchá jinak; p. děkan tamější navrhl „aby obec velikou budovu městské nemocnice, která se právě dostavuje, upotřebila pro dívčí hlavní školu a pro opatrovnu, i aby na tento ústav z důvodův *ekonomických* povolala (slyšte!) jeptišky!“ Tu jest křiku a bědování, jako by celá naše Šumava se tímto hrozitanským podniknutím z gruntu vyvrátila měla! Chci jen podotknouti, že p. děkan co hlavní dobrodinec při celém podniknutí snad také své přání vysloviti může? Či jest v Čechách církev katolická již takovou otrokyní, že liberalism jí ani povětří k dýchání dopřáti nechce? Znáám ústavy vedené školními sestrami od počátku, co v Čechách zavedeny jsou, znám je však i z jiných zemí, kde svoboda skutečně v život uvedena jest, a dávám tímto veřejné svědectví, že, co se týče ženské mládeže, učitelové světští *nikdy a nikde* dokázati nemohou a nedokáží, co ubohé „jeptišky“ zde tak očerněné dávno již skvěle dokázaly. A protož vyčkej času, a uvidíš, že i ve Vodňanech si lásky a důvěry dobydou. — Na str. 84. podává se z Velkých Hlušic nekalý článek o tamějším faráři. Zde jakýsi laik poučuje faráře: „Lépe by jste udělal, kdybyste v kostele slovo Boží kázal, a při cvičení jináč lid napomínal“ —. Jest to článek plný jizlivých osobních nájezdů, a litovati těchto rádků, neb podobnými články se dobré věci nijakž neposlouží. Ten „posluchač pilný kázání,“ má-li skutečné stížnosti proti svému faráři, zajisté zná cestu k duchovní vrchnosti. — Ostatně víme, že takovému „pilnému posluchači“ slova Božího a podobným ovečkám ani anděl s nebe dobře t. j. po chuti kázati nedovede. — Na též stránce „Čech“ mladým klerikálním listem se jmenuje. Doufáme, že sestárne t. j. že se mnohých ročníků dočká. — Velkou nevolí a hořkostí naplnily mne „epistolý piaristické“ str. 85., kde se řeholi celé „obžerství a smilstvo“ předhazuje. Zde platí pořekadlo latinské: *Qui nimium probat, nihil probat*, a zavání celé pojednání trochu po cepech husitských, které co argumenta ad hominem v XIX. století své síly již pozbyly. Či to zločinem se strany piaristův, že *tisíce* působíce důkladně vyučují a vzorně vychovávají tisíce jinochů vlastní našich a to téměř bez odměny? Konečně feuilleton obsahuje: „Zázračný pū-

vod poutnických míst.“ Co zde psáno, — nectné jest, a prozrazuje, jak málo náboženského vychování a osvědčení sobě vydobyl, kdo takto psáti mohl. Takovému slepci důvody chtíti podávati, bylo by tolik, co vodu košem nabíratí, — byla by práce marná a zcela nevděčná. Proslulý učenec Görres praví kdesi, kdo víru ubohému lidu podkopává, ten že horším jest zlodějem, než kdo žebráku slepci hůl a mošnu odjímá. S upřímnou žalostí opakuju, že taková „Obrana“ národu našemu nijakž ku cti neslouží.

H.

Ve Vídni, dne 18. června 1869.

(Právdy Božího Tepla. — Liberalismus.)

(Dok.) Není to boj chladného rozumu, jímž se nyní na církev útokem žene; jest to soptění rozkácených vášní, které přesilou chtí vyvrátiti, čeho neznají. Či jsou snad články novin liberálních důkladná pojednání vědecká? Ač sobě páni liberálové nižádných důkladnějších vědomostí zvláště z theologie neosvojili; přece chce nejeden liberální list, jenž v čelo své napsal program ryze politický, býti podoben časopisu theologickému. O časopisy bohovědy jak katolické tak protestantské jest však dosti postaráno; pročž neplette se jiným do práce, kteří si umějí obratněji v boji proti katolicismu počínati, než vy. *) Ostatně by se mýlil, kdo by myslel, že protikatolická polemika stojí ještě na půdě jakéhos takého křesťanství. Ona nevěří v nic leč v člověčenstvo, kteréž jí není ničím leč nejvyšším výtvozem vesmíru. Dovolí nám ale liberálové maličkou otázku. Kdo vás ubezpečil, že náhledy vaše jsou ty jediné pravé, že jsou ryzá objektivnost? Odpovídáte, že rozum. Což po šest tisíc let neměl nikdo rozumu — a teprv novověcí osvícenci ho odkryli? Pantheista Hegel, jenž první zmíněnou myšlenku o vesmíru a jeho věčném vyvinování se důsledně, logicky provedl, co

dí on sám o všech filosofémech (tedy i o svém)? „Na každý systém filosofický, dí on, hodí se slova Petrova ku Safíře: Aj nohy těch, kteří pochovali muže tvého, jsou u dveří, a vynesou i tě.“ My pak tážeme se: Jest lidstvo odsouzeno jen k tomu, by ustavičně bloudilo a tapalo ve tmách? Ten-li jest účel člověka, pak jest nemá tvář šťastnější ho. Než účel člověka jest jasný; dráhu jistou a pevnou vytknul mu Bůh; zákon svatý dal mu a pravdu věčnou mu zjevil, kteráž co hvězda lesklá v přístav jistý a blažený jeho plavbu i po rozkaceném žvlu řídí. Vy ale, jsouce rozervanci sami v sobě, chcete rozervati i jiných. Chlubíte se, že světu svobodu jste dali; i Epikur se chlubil, že osvobodil svět od čtyř hrůz: od bázně bohů, osudu, smrti a pekla. Než divná věc: ani souvěcí pohané o tuto svobodu jeho nestáli — tím méu budou křesťané státi o svobodu vaši. Křesťanům dána již před devatenácti sty lety zákonem Kristovým svoboda synů Božích; *nevědzanost* jest jim hnusná poroba — neboť to znamená u vás v praxi slovo „svoboda.“ V theorii ale jest vaše svoboda největším nesmyslem. Svoboda jest u vás jmeno — železné nutnosti. Či není vám veškeren život člověka *nutným* vývinem hmoty? či není vám člověčenstvo a dějiny jeho vrcholem nutného vývinu vesmíra? Rcete raději, že chcete *zničiti* volnost, a uvěříme vám. Hlásáte-li svobodu, hlásáte lež. Známe ale příčinu tohoto vašeho mudrování. Kdybyste uznali svobodnou vůli, museli byste učiniti sebe samých *odpovědnými* za následky svých teorií, a odpovědnost — toť ta pátá hrůza, které byste ovšem nejprvé a nejraději sebe samých osvobodili. A proto skládáme naději v zdravý rozum lidský, že o *vaši* svobodu žádný pravý vzdělanec státi nebude. — Vaše filosofie ničí volnost člověka; tudíž se nedivíme, když vy ničíte člověka samého; neboť volnost patří k podstatě člověka. Zničen budiž, kdo se vám nehodí na váš kram! Ať zhyne, jemuž svatý a nerozlučitelný jest svazek manželský! Pryč s církví, která lází odpovědnost před lidmi a před Bohem, a tudíž první jest strážkyní svobody a práva jednotlivců, rodin a národů! Nedivíme se, vidouce již v mnohých zemích a s částí již také u nás následky takových teorií; vždyť jsou to jen nutné konsekvence novověkého liberalismu. Patrně ale, že se nepodobá nějakému středověkému haraburdí; spíše jest on novým rafinovanějším vydáním *starověkého barbarismu*. —

J. B.

*) O této obratnosti polemiky protestantské podává zajímavý příklad v Tubinkách vycházející „Theologische Quartalschrift“ 1868. 3. sv. 438. str. Jakýsi Hase vysmívá se katolikům, že v mnohých kostelích přechovávají corelikvii též mléko M. P. Než jak si ten učený pán náramně uškodil, ví každý, kdo v inventáře dotčených kostelů nahlédl aneb popis Palaestiny četl. U Bethléma nalezá se totiž jeskyně z bílé, vápenité, mléku podobné země. Poutníci brávají si kulíčky ze země té utvořené na památku, a za starších dob mnohé takové kostelům byly darovány, jakž v dotčených inventářích dosud zaznamenáno jest. Mlékem M. P. nazývají dosud poutníci tu zem as tím samým právem, jakým pražští poutníci k sv. Ivanu jistou vlásennatou bylinu, kterou si za kloboukem přináší, zovou „vouy sv. Ivana.“

KRONIKA.

Z Prahy. (*Svěcení kněžstva.*) Podjehentství udělovati bude J. M. světicí p. biskup v úterý 20. t. m., jáhentství pak ve čtvrtek 22. t. m. a kněžství v neděli 25. t. m. J. Em. nejdůst. p. kardinal arcibiskup v seminářském chrámu Páně u sv. Salvatora pokaždé v 7. h. ráno.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 19—22. července u sv. Ducha, od 23—26. t. m. u sv. Markéty v Břevnově.

— V neděli 18. t. m. povede opět jako za minulých let vp. koop. Fr. Mašek procesí na *Levý Hradec* u Roztok. Účastníci mají se shromáždit u sv. Jiří na hradě v 5. h. ráno. — V týž den bude v seminářském chrámu Páně o 10. h. sloužiti první mši sv. novosvěcenec arcidiecése Olomoucké, p. Jos. Peška.

— Do k. arcib. *semináře* bude na příští školní rok přijato 40 kandidátů. Lhůta k podávání žádostí opatřených především dobrým vysvědčením maturitním, trvá do 25. srpna.

— *Z Budějovic* píše se nám, že J. Exc. nejdůst. p. biskup vždy se zaraduje, když čte v „Blah.“ oznámení nových odběratelů bezplatných mší. Jména jejich i počet mší hned bývají zapsány do seznamu. Mši těch jest posud veliký počet, čekající na obětivé kněžstvo.

Z Moravy. Na Velehradě sešlo se k slavnosti Cyrillo-Methodějské přes 60.000 poutníků. Pontifikální mši sv. sloužil J. Exc. nejd. p. biskup Brněnský. Ranní mši sv. a odpolední nešpory měl p. kan. Štulc z Prahy, jemuž přisluhovali kněz Moravan a Slovák.

Z Rakouska. V jisté krajině nad Enží konala se školní zkouška z předmětův světských a dostavil se k ní pán, jenž si o liberalní školství již mnoho zásluh získal. Po zkoušce běžely dítky domů a křičely: Dnes k nám přišel žid na zkoušku! „Kterak že?“ tázali se s podivením okoljojdoucí lidé; „žid že byl v naší škole na zkoušce?“ Ano, ano, žid to byl, dotvrzovali chlapci; vždyť při modlitbě neudělal ani kříž, ale držel si obě ruce na zádech!

Z Lince. Dne 12. t. m. odsouzen jest p. biskup Frant. Jos. Rudigier, ač se k soudu nedostavil, na 14 dní do vězení. Porotníci vyřkli o biskupu svém, že vinen jest pokusem pobuřování atd. Císař pán promínul trest.

Z Uher. V Báňské Bystřici na Slovensku zemřel v den sv. Cyrilla a Metho-

dia tamější biskup *Štěpán Moyses*. Narodil se r. 1797 ve Veselí v stolici Nitranské a byl r. 1821 vysvěcen na kněžství; po 8 letém kaplanování stal se doktorem a profesorem filosofie v Záhřebě, a v tom úřadě do r. 1847 pobyl; pak byl rektorem semináře a redaktorem časopisu: „Zagrebački katolički list.“ R. 1850 stal se biskupem v B. Bystřici. Byl veliký příznivec Slovákův, a nesmrtelných zásluh sobě o literaturu slovenskou získal obzvláště tím, že založil a bohatě nadal „Matici slovenskou,“ rovněž zřídil slovenské vyšší gymnasium v Báňské Bystřici jakož i ústav čekatelský pro učitele, podporoval štědře Slováky na universitách študující, staral se o zlepšení národního školství a o vydávání prospěšných spisů prstonárodních. Od J. Vel. krále Uherského jmenován byl král. tajným radou.

Z Polska. Utrpení církve katolické v ruském Polsku vždy více se množí: z katolických biskupův, jenž věrnými zůstali jednotě církve a Stolici Římské, zbývá už jen jediný biskup Juszynski v Sandomři, o nějž ale se obávati jest, že dnes neb zítra jej týž osud zastihne jako ostatní velepastýře soudruhy jeho. V posledních několika letech přibýli církvi polské tito mučeníci a vyznavači: 1. *Felinski*, arcibiskup ve Varšavě, byl před 4 roky odvezen do Jaroslavi. 2. Nástupce jeho, biskup *Rzewuski*, deportován do Astrachanu. 3. a 4. Oba nástupcové v diecési Varšavské, kanovníci *Domagalski* a *Szezygielski* vypovězeni jsou do vnitřního Ruska. 5. Recko-katolický biskup *Kalinski* zavezen do Wiatky, kdež následkem tuhé zimy zemřel. 6. Biskup Podlašský *Szymanski* zemřel u vězení v Lomze. 7. Biskup v Plocku, *Popiel*, zavezen jest do vnitřního Ruska. 8. Biskup Lublinský, *Sosnowski* ušel útekem do Lvova rukou vlády Ruské, kteráž jej k deportaci odsoudila. 9. Biskup v Augustově, *Lubienski*, zemřel letos na cestě do Sibíře v Nižnei-Nowgorodě; 10. biskup z Kielce, *Majerczak*, má právě nyní zavezen býti do Perma; 11. administrátor Varšavského biskupství, kanovník *Zvolinski* utekl do cizozemska, aby ušel deportaci.

Z Německa. Valný sjezd jednot katolických bude se letošního roku konati v městě *Düsseldorfu* v západním Prusku (nedaleko Kolína nad Rýnem).

Z Bavorska. Biskupové království Bavorského usnesli se na tom, že se letošního roku výroční památka sv. Bonifacia apoštola národa německého konati má slavným způsobem, i obrátili se se zvláštní žádostí ku

králi Bavorskému, aby se v ten den ve všech katolických chrámech konati směla sbírka dobrovolných příspěvků ve prospěch jednoty sv. Bonifacia (ku zřízení misionářských stanic katolických). Avšak dne 24. května dal král k žádosti biskupův odpověď zápornou, sbírka byla zapovězena; den sv. Bonifacia se ale přece konal slavnostním kázáním a zpívanou mší sv. ve všech kostelích katolických. Má se vůbec za to, že krále k výnosu tak nevlídnému přiměla ta okolnost, že volby do sněmu většinou vypadly ve prospěch katolíků a tudíž na odpor ministerstvu p. knížete Hohenlohe, jenž nyní v zemi vládne.

— V *Mnichově* byla dne 4. června t. roku provozována divadelní hra „Loupežníci.“ V druhém jednání vysvětlil Karel Moor úředníkovi příčinu, proč prý na prstě svém nosí achátový prsten, pravílt, že to činí na památku jistého kněžoura, jež vlastní rukou svojí zardousil, když týž se na kazatelně dal do pláče za tou příčinou, že inkvisice nyní více nepanuje. Při těch slovech nevěrcové v divadle přítomní tleskali hercovi hlučnou pochvalou, kterouž někteří katoličtí slechticové sikotem překaziti marně se vynasazili. Leč ve 4. jednání počal najednou p. Rütling (jenž představoval Karla Moora) bleptati několik nesouvislých slova s hlasitým výkřikem padl polomrtv k zemi. Za nějakou chvíli podařilo se sice 30letého herce ze mdloby opět vzkřísiti, ale hra se ihned ukončiti musela, ješto Karel Moor nebyl s to ani slova více ze sebe vypraviti.

Z Berlína. V hlavním městě pruském konala se v červnu t. r. pastorální konference kazatelů protestantských, kteráž o *trestu smrti* se takto prohlásila: „Berlínská konference pastorální vyslovuje zřejmě svoje na slovu Božím spočívající přesvědčení, že zrušením trestu smrti velikou škodu trpí mravní vážnost zákona jakož i důstojnost a autorita křesťanské vrchnosti, kteráž jsouc služebníci Boží povinna trestati každé rušení veřejného pořádku.“

Z pruského Slezska. Obecní představenstvo v Hillersdorfu, kdež se nalezá mnoho evangelíků, nařídilo nedávno faráři katolickému, aby několik mrtvol dětských dal na hřbitově v posvěcené zemi pochovati; dítky ty byly totiž bez křtu sv. zemřely, pročez je farář na místě pro nekřtěňátka na hřbitově odděleném byl pochoval. Farář ovšem se statně opřel proti neoprávněnému jednání představenstva, kteréž mu v záležitostech obřadních žádné rozkazy dávatí nemůže i zapověděl hrobařovi, aby mrtvoly o-

něch dítek nevykopával. Leč představenstvo pohrozivši hrobařovi ztrátou služby přinutilo jej, že skutečně mrtvol vyhrabal a je do posvěcené země uložil. Nyní farář při každém pohřbu vykonává církevní obřady toliko v kostele, na hřbitov ale nikoho neprovází, tak že lidé sami (na nejvýš s pomocí některého zpěváka) si svoje zemřelé pochovávají musejí. Statečné toto hájení zákonů církevních se strany faráře zajisté zasluhuje všecku chválu.

Z Paříže. V neděli po Božím Těle dne 30. května konal se průvod s nejsv. Svátostí v sloupořadích, které se kolem chrámu sv. Magdaleny nacházejí. U jednoho oltáře chtěl farář právě uděliti požehnání, když se tu zrovna před ním postavil hejsek s kloboukem na hlavě a s doutníkem v ústech. Bohaprázdný rouhač zbudil velké pohoršení u veškerého lidu, jimž mimo to hlasitě nadával spílaje jim bláznů, ztřeštěnců atp. Policejní strážníci jej sice napomenuli, on ale neposlechnul a zatknouti jej dle francouzských zákonů nesměli. V tom předstoupil silný muž z obecnstva a vybídnul ještě jednou rouhače, aby se vzdalil; když to ani teď neučinil, srazil mu onen muž klobouk s hlavy dolů a snažil se násilně jej na ulici vyvésti. Nyní teprva zakročila policie a zatknuvši oba dovedla je na hlavní stráž; tam se okázalo, že to byl *žid*, jenž se tak neohroženě ujal katolické víry a pocty, kteráž přísluší vel. Svátosti oltářní. Poctivý žid se před soudem prohlásil v ten smysl, že to považoval za svou povinnost potrestati bohaprázdné rouhání, zpáchané proti katolické víře obzvláště proto že katolíkům samým není zákonem dovoleno odstraniti rouhače z posvátného místa.

Z Irska. Dne 5. května 1847 zemřel slavný osvoboditel Irska O'Connell na cestě do Říma. Dle poslední vůle bylo srdce jeho pochováno v Římě, tělo však odvezeno do Irska a prozatím uloženo v kryptě na hřbitově Clasnewském. Mezi tím zbudován jest v Dublině velkolepý pomník oslavenému muži tomuto a v něm uloženy byly dne 14. května 1869 kosti jeho. Převezení tělesných ostatkův O'Connelových dalo se u veliké slávy. Nejprve šli deputovaní četných spolků katolických z Irska; za nimi lord-major a úředníci Dublinští, katoličtí úředové parlamentu, množství kněží a irští biskupové i arcibiskupové katoličtí, posléze úředové rodiny O'Connellův. Pomník vystaven jest na způsob věže, na níž vlají čtyry prapory; první nese nápis: „Osvoboditeli vlasti“; druhý: „Příteli občanské i nábožen-

ské svobody“, třetí: „Apoštolovi mravní síly“, a čtvrtý: „Emancipace katolických občanův.“ Nade vchodem hrobky stojí jednoduchý nápis: „Tělo mé v Irsku — srdce mé v Římě — duše moje v nebi.“

Z Ameriky. V červnu přibyl do Berlína hodinář, jenž cestu ze San Franciska až do Pruska za krátkou dobu 19 dnů vykonal. Nalezal se na onom vlaku, jenž poprvé jel po dráze Pacifik-ské, kteráž ze San Franciska až do New-Yorku obnáší 730 mil; jízda trvala 7 dní a 16 h. Celou cestu ze San Franciska až do New-Yorku konalo vesměs 69 osob. Na každém nebezpečném místě, k. př. když se mělo jeti přes vetché mosty aneb nebezpečné močály, zastavil vlak a všickni cestující vykonávali klečící vroucnou modlitbu, kterou jim katolický kněz, jenž spolu s nimi jel, předříkával. „Wiener Kirch. Ztg.“ při této zprávě podotýká: Škoda že při tom nebyl náš purkmistr z Vídně, ten by byl zajisté cestujících, když kleknouti chtěli k modlitbě, zakřiknul slovy: Pro Pána Boha nechte klobouky na hlavách, jinak vám zahoří hlava a jste synové smrti! — Jsou to divní lidé ti Amerikáni; oni smekají klobouky, když mají jeti poprvé po nové dráze, a ve Vídni nechávají lidé i před samou nejsv. Svátostí klobouky a čepice na hlavách!

— Sotva že r. 1865 jižní státové podlehlí severním spojeným státům Americkým, nařídila ihned vláda v státu Missouri, aby všickni kazatelové, učitelé, advokáti, notářové a j. složili přísahu, kteroužby dotvrдили, že nikdy nesmýšleli ve prospěch jižních státův. Kdokoli přísahu tuto by nesložil, měl se buď vystěhovati aneb vzdáti se úřadu svého. Avšak učený *arcibiskup Kenrick* v městě St. Louis seznal, jak veliké nebezpečí by z takového nařízení mohlo vzniknouti pro volnost katolické církve, ano jemu se zdálo, že nařízení ono i proti samému právu přirozenému se prohřešuje. Pročež nařídil veškerému duchovenstvu katolickému, aby žádný kněz řečenou přísahu nesložil a kdyby mu odtud nesnáze vznikly, aby celý případ bez meškání ohlásil samému arcibiskupu. Několik kněží bylo sice odsouzeno, ale proti arcibiskupovi zakročiti vláda se neosmělila. Mezitím někteří právníci, povzbuzeni neohroženým jednáním arcibiskupa, zadali appellaci k nejvyššímu dvoru soudnímu ve Washingtoně; soudcové tuto zjednali průchod spravedlnosti a prohlásili dotčené nařízení Missourské vlády za neplatné a nezávazné, čímž se spor rozhodnul ve prospěch arcibiskupa Kenricka.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva.*“ Svazek 4. obsahuje rozpravy: Katolictví a lib. žurnalistika v Čechách (od pr. Skočdopole); samovražda (od rek. J. Siky); obnova světa skrze požár světový (od dr. Turnera). V Kronice nalezají se též otázky dané v Praze při f. konkursu. Zvlášť obšírný jest v t. sv. „Liter. oznam.“ Sešit 5. vyjde 28. srpna.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

P. Maxmilian Jos. *Havlín*, provincial ř. Františk. v Praze, k. arcib. notář, 8. července (nar. v Jindř. Hradci 10. ún. 1809, vysv. 3. srpna 1834).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Václav *Rejříř*, adm. za faráře v Družci;
p. Alois *Pasovský*, katech. za fund. kaplana v Berouně;
p. Václav *Honejsek*, 3. kaplan u sv. Štěpána v Praze, za administr. do Vršovic.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

p. Ignác *Tuma*, čest. kanovník Kralohradecký, bisk. vikář a školdozorce, děkan ve Vysokém Mýtě, 7. července (nar. ve Vys. Mýtě 21. listopadu 1799, vysv. 7. pros. 1822).

Ve správě duchovní ustanovení jest:

p. Frant. *Umlauf*, dr. theol., farář v Bohdánčích, za děkana v Chbrudimí.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenání jsou:

p. Frant. *Nitsch*, vysl. bisk. vikář, os. děkan ve Zhuří, obdržel rytířský kříž řádu Františka Josefa;

p. Frant. *Čermák*, farář v Staněticích, obdržel expositorium canonicale;

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jan *Kratochvíle*, b. vikář Nepomucký, far. v Hořicích, za děkana v Blovicích;

p. Vác. *Kordík*, far. v Hartmanicích, za faráře v Mouřenci;

p. Bedř. *Holub*, kaplan za administratora v Hořicích;

p. Petr *Götz*, kooperator za administratora v Seewiesen;

p. Jos. *Duda*, administrator v Mouřenci, za kooperatora do Mal. Zdíkovce;

P. Otto *Kohout*, cisterc. za koop. ve Vyš. Brodě;

P. Konrad *Krepper*, cisterc. za koop. v Dol. Dvořišti;

P. Max. *Schínko*, cist. za koop. v Hořici.

Uprázdňená místa:

Hořice, fara patr. hr. Schönborna, do 7. srp.
Hartmanice, f. patr. obce Sušic, do 20. srp.

Průstí číslo bude se vydávati 24. července.

Vydává se
5. 15. a 25.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expeditice:
v kat. kněhkupectví
B. Stýbla.
na sv.-Václavském
náměstí, čís. 736—II.

Nedolá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST

KLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předpláci se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 5 — kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
(jenom v expedici)
Celoroč. 3 zl. — kr.
půlroč. 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
le t n i se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Sv. Řehoře biskupa Nyssenského o duši a z mrtvých vstání rozmluva s vlastní sestrou Makrinou.

Z řeckého přeložil J. N. Desolda.

(Pokračování.)

(Ř.) Tak tedy, dím, z jedné neshody upadneme následně v druhou; neboť řeč naše vychází na to, abychom rozum svůj za *totožný* s Božskou bytností považovali, poněvadž se odloučením toho, co smysly se pojímá, i tato i onen poznává.

(M.) Neprav „*totožný*“, dí učitelka moje, neboť i bezbožná jest taková řeč; ale jakož tě Božské slovo vyučuje, řekni že „*podoběn jest tento oné*.“ Neboť co dle obrazu stvořeno jest, má ve všem veskrze podobnost s pravzorem svým, jest myslné s myslným a netělesné s netělesným i prázdné všeho objemu jako onen a nepodrobeno nižádnému rozměru prostornému jakož i onen; však ale zvláštní svou přirozeností od onoho jest rozličné, neboť nebyloby nijak obrazem, kdyby bylo veskrze *totožné* s oním, nýbrž jelikož se nám v objemu nestvořené (božské) bytnosti objevuje onen (pravzor), tolikož stvořená (lidská) bytnost nám okazuje tento (obraz); a jako se často v malíckém drobtu skla v sluneční záři ležícím celý slunce kruh spatřuje, ač nikoliv u své skutečné velikosti, ale toliko jak ho skromnost drobtu onoho pojmouti může: tak se též i v skromné naší bytnosti záře nevýslovných Božských vlastností jasně obrazy, tak že rozum jimi veden u pochopení bytnosti duše zblouditi nemůže, jenom když jednak pozornost svou při úvaze té od tělesnosti odloučí, aniž pak tuto skromnou a pomijitelnou bytnost na roven stavěti bude s onou neviditelnou a nesmrtelnou, nýbrž ji co myslnou pojme, jelikož i myslné bytnosti jest obrazem; nijakž zajisté nelze obraz stotožňovati s pravzorem jeho. Jakož

tedy nepochybujeme, že dle nevýslovné u všemmíru objevující se moudrosti božské bytnost a moc Boží všecko, což jest, proniká, aby vše ve své jsoucnosti trvalo; (ačkoliv uvažujeme-li poměr veskeré přírody, docela rozdílnou se nám ukáže býti bytnost božská proti všemu, co smysly a rozumem pojímáme, ale nic méně přiznáváme, že ona přirozeností svou rozličná bytnost v tomto se nachází;) tak není k víře nepodobno, že nic není na odpor jsoucnosti bytosti duše, anať sama o sobě jiná jest, — budiž pak ona čímkoli, — když to, co se u všemmíru hmotného spatřuje, přirozenou povahou s ní se nesrovnává. Neboť jak již prvé řečeno, ani živá těla, jichž podstata v jistém sloučení částek živelných záležití, nižádného nemají v bytostném poměru společenství s pouhou a neviditelnou bytostí duše ohledem své hmotné podstaty; ale přec nic nepochybujeme o životném v nich působení duševním, sloučeným s nimi dle poměru převyšujícího všeliké poznání lidské. Byť se tedy živlové, z nichž tělo vespolečně se skládá, od sebe na různu rozložili, to co je působením životné síly spojovalo, nic nehyne; ale jakož za trvání sloučení živelných částek oživují se jednotlivé částky, z nichž tělo se skládá, jakoby téměř dušemi všemi pronikla, a přece nikdo neřekne, ani žeby ona byla tvrdá a pevná, jsouc sloučena s částkami jemnými, ani žeby byla vlhká a studená, anebo žeby měla opačnou studenou vlastnost, ačkoliv se ve všem tom nachází a jednotlivým částem životné síly dodává: tak i když se sloučení ono zruší a všechny části u vlastní původ se rozplynou, nic není tomu naproti, abychom se domnívali, že ona pouhá a nesložená bytnost nic méně přítomna zůstává všem jednotlivým částem i po jejich rozložení, ale že jsouc jednou nevýslovným způsobem spojena se smělí živelnou, na vždy zůstává s tím, s čímž byla

sloučena, a že nijakým způsobem nebývá odtržena od soustavy, s kterou se byla jednou spojila; neboť když se rozpojí to, co jest složeno, z toho nijak nejde, aby se spolu se složeným rozpadlo i to, co není složeno.

(Ř.) A já řekl jsem: Ale že živlové se vespolně i slučují i rozlučují od sebe, a že v tom záleží i soustava těla i rozluka, tomu snad nikdo by neodporoval. Ačkoli pak veliký se znamená rozdíl jednoho každého z nich, poněvadž rozličného jsou vespolek druhu i postavením místným i zvláštní svou a rozmanitou jakostí, přec když se živlové ti vůkol základu sloučí, přirozeno jest, že i tato myslná a nerozlučitelná bytnost, již duši zůveme, spojená jest s tím, co! se bylo sjednotilo; když pak se onino od sebe opět odloučí, a každý z nich se octne tam, kam ho přirozená povaha unáší, což bude z duše, když se jí byla lodička semo tamo rozplynula? Jako plavec když se mu byla loď u vlnobití roztřístila, nemoha na jednu doplouti ke všem korábům částkám různou rozptýleným, ale ovšem buď té, buď té se uchopiv ostatní vlnám ponechává; týmž způsobem i duše, nemohoucí dle přirozené povahy své spolu s živly rozlučena býti, jsouc s tělem nerozlučitelně spojená, k jednomu zajisté živlu se přidruží, od jiných se odloučí, a tak dle toho souditi lze, že o nic více není nesmrtelnou, že s jedním živlem spojená žije, nežli smrtelnou, že u mnohých se nenalezá.

(M.) Ale bytnost myslná a rozluky neschopná, dí ona, ani se nestahuje, neboť stísněti se a rozplývati tělesům náleží, — nýbrž dle vlastní neviditelné a netělesné své přirozenosti provází vespolně tělesných i slučování se i rozlučování, nebývajíc ani stěsněna, když se živlové při slučování svém stahují, ani opuštěna, když oni dle své přirozené povahy různou se rozptylují, ačkoliv veliký se zdá býti rozdíl mezi živly těmi pozorovaný; veliká zajisté jest různost toho, co vzhůru se vznáší a lehké jest, proti tomu, co jest těžké a zemní, i teplého proti studenému, i vlhkého proti tomu, co jemu jest opáčné; ale může nic méně bez obtíže bytnost naše myslná trvati při každém, s čím se byla smísením v jedno spojila, nic nejsouc odloučena odporností živlů. Neboť když soudíme, že živlové dle prostorné místnosti a dle zvláštní své jakosti od sebe vzdáleni jsou, nic toho proto netrpí neprostorná bytnost, spojená jsouc s tím, co prostorem od sebe odloučeno jest, poněvadž i nyní lze myslí nebesa pozorovati a k mezím světa bádavým zpytováním se odebrati,

aniž by rozumná část duše v takovou dálku se zaberouc, od sebe samé se odloučila. Nic tedy nepřekáží duši stejně přítomné býti živlům tělesným, buďtež si sloučením spojeny anebo rozlučením od sebe odděleny. Neboť jako při slévání zlata a stříbra umělecká nějaká moc zřejmá jest, která látky v jedno sloučila, a když pak opět jedno od druhého se odlučuje, nicméně pojem umění při každém zůstává, ana hmota totiž se rozlučila, ale umění žádné s ní spolu rozluky neutrpělo, — neboť jak by lze bylo rozlučiti to, co jest nerozlučitelné? — týmž způsobem myslná povaha duše spatruje se i v sloučení živlů tělesných, aniž pak při rozlučení jich bývá odloučena, ale zůstává v nich a při jich rozlučení spolu se rozšiřujíc nebývá roztržena, aniž dle počtu živlů v díly a částky rozrušena; neboť to se toliko děje s bytností tělesnou co rozlučitelnou, bytnost pak myslná co nerozlučitelná ničehož netrpí z toho, co z rozluky pochází. Jest tedy duše v tom, v čem jedinou byla, aniž pak jí nutnost jakási z sloučení s živly oněmi odtrhnouti může. Což medle truchlivého v tom, když se to, co viditelné jest, vymění s neviditelným, a proč mysl tvá jest smrti tak odporná?

(Ř.) Já pak upamatováv se na výměr, jež byla prvé v řeči své o duši uvedla, říká, že jest *bytnost myslná dávající ústrojněmu tělu sílu životnou k činnosti myslů potřebnou*, řekl jsem, že mi nejsou patrně dokázány výměrem tím mocnosti, jež na duši spatrujeme. Neboť duše naše neukazuje se toliko činnou mocností vnímající a rozmýšlející, působící tak myslnou částí bytnosti své, aniž toliko řídí smysly k činnosti jim přirozené, nýbrž mnohé hnutí k. p. k žádosti a k hněvu lze v přirozené její povaze znamenati; jelikož pak se v nás obojí vůbec nalezá, přec vidíme, ano se hnutí obou na mnohé a rozmanité výkony rozvětvuje. Mnoho zajisté pozorovati lze, co v žádosti se zakládá, mnoho opět z hněvu se rodí, ale ani jedno ani druhé není tělo, co však jest netělesné, jest myslné; onen pak výměr určil, že duše jest bytnost myslná, a tak důsledně z dvojí neshodnosti jedna z řečí naší vyplývá, buď že hněv a žádost jiné jsou v nás, a že se nám takto množství duší na místo jedné vyskytne, anebo že ani mocnost naše myslnou v nás za duši považovati nelze; neboť vlastnost myslnosti všem těm výkonům náležejíc buď všecky vesměs dušemi býti dokazuje, anebo každý z nich rovněž z vlastnosti duše odlučuje.

(M.) Ona pak, co již mnozí, dí, zkou-

mali, to jsi tedy ty sám v potaz vzal, zač se totiž považovati mají řečené vlastnosti, žádajícnost a hněvivost, zdali spolu s bytností duše byly povstaly a jsou-li hned z prvo počátku s ní spojeny a tudíž sní současné, anebo jsou-li něčím jiným nežli ona a tak později nám vštípeny. Neboť že ty vlastnosti se v duši nalezájí, vůbec všichni stejně přiznávají; co bychom však o nich souditi měli, nestanovilo se ještě posavadním vyšetřováním, tak abychom jistý pojem o tom určili, nýbrž obecný lid rozchází se v tom namnoze na bludné a různé domněnky. Nám pak kdyby dostačila k provedení pravdy filosofie pohanská, probravši uměle předmět tento, zbytečně by zajisté bylo otázku o duši v potaz bráti. Že však oni v úvaze své, jak se jim důsledně býti zdálo, libovolně pokračovali, my pak takové libovolenosti nesdílíme, rozumovati totiž jak bychom chtěli, pravidlem víry a zákonem svatého písma se řídíce; tuť nutně k tomu hledíce to jediné přijímáme, co se směrem písma souhlasí. Pročež ponechavše Platonského povozu s souspřežím komoňů různým proti sobě směrem se ženoucích i s povozníkem nad nimi ustanoveným, co vše onomu mudrci slouží za podobenství u rozjímání o duši*); ponechavše pak i všeho toho, co jeho v mudretví stoupenec, sleduje uměle všechny zjevy zevnitřní a bedlivě uvažuje to, oč i nám nyní jde, dovodí z toho, že duše jest smrtelná a pominuvše taktéž i všech, kteří před těmito i po nich prosou i veršem o témž předmětu rozjímali, ustanovíme si cílem úvahy své písmo Božským duchem nadchnuté, ano zakazuje, abychom nižádné zvláštní známky duši nepřičítali, kterážby nenáležela i přirozenosti Božské. Neboť kdo duši obrazem bohopodobným nazývá, vylučuje patrně z výměru jejího vše, co se s pojmem Boha nesrovnává; neboť podobnost by se s rozdílností sotva zachovati dala. Že tedy nic takového v přirozenosti Božské se nepoznává, bezdůvodné by bylo i domnívati se, že by to spolu k původní bytosti duše náleželo. Neboť abychom dle dialektického umění s syllogistikou a analytickou obratností své mínění dotvrzovali, takový způsob rozjímání pomineme co vetší a podezřelý; všemť zajisté zřejmo, že schytralost dialektická stejnou silou na obě strany působí i k převracování pravdy i k překonávání lže**). Pročež i samu pravdu často si v

podezření béřeme, uvádí-li se nám s takovou umělostí, jakoby obratnost téhož druhu rozum náš klamala a pravdu porušovala. Pakli se připustí nelicenci a pouhá beze všeho obalu pravda, rozmlouvati budeme, seč jen možnost naše stačí, vedouce úvahu svou o tom dále, těsně se svatého písma co vůdce držíce. Což medle trváme? Že tento rozumný živočich, člověk, myšlení a vědění schopen jest, jakož i ti dosvědčují, kteří vně naší víry stojí, neboť by se výměr přirozené povahy naší neudával takto, kdyby se uznávalo, že i hněvivost i žádostivost i vše těm podobné vlastnosti s přirozeností naší sourodné jsou, aniž pak by se jiný kterýkoliv pojem určoval udáním známky všeobecné místo známky zvláštní. Když se tedy i hněvivost i žádostivost rovněž spatřuje jak u nerozumných tak též u rozumných bytností, neurčoval by nikdo správně význak zvláštní význakem všeobecným. Co však jest u výměru přirozenosti naší zbytečné a nevhodné, jak to může výměr náš zvrátiti, jakoby bylo částí přirozenosti naší? Neboť všeliký výměr bytnosti směřuje k zvláštnosti svého podmětu; cožkoliv tedy mimo zvláštnost se nalezá, toho ponecháváme jakožto známky k výměru nenáležitě. Ale uznává se zajisté, že hněvivé a žádostivé působení všeobecně náleží veškeré bytnosti rozumu postrádající; co však jest všeobecné, není zvláštní; nutně tedy z toho jde, abychom soudili, že ony nenáležejí k těm známkám, jimž se výhradně přirozenost lidská určuje; ale jakož kdo pozoruje na nás mocnost čitelnou, životnou a vzrůst působící, proto neruší onen podaný o duši výměr — neboť nic nepřekáží duši, když i toto má, aby nebyla tím, čím jsme ji svrchu určili; — tak i ten, kdožby pohnutí hněvu a žádosti pozoroval, neprávě by výměr onen popíral, jakoby se jím nedůstatečně přirozenost naše určovala.

(Ř.) Což mám o tom stanoviti? řku k učitelce své; neboť nejsem s to, abych nahlízel, jak by to, co v nás jest, od přirozenosti naší co jinorodě odloučiti se dalo.

(M.) Vidiš tedy, dí, že rozum náš těmto jaksi odporuje, snaže se seč jest duši naší jich sprostiti. I jsou někteří, jimž se snaha ta podařila, jakož o Mojžíšovi slyšíme, že hněvivost a žádostivost svou přemohl, neboť obojí o něm dosvědčuje písmo, že tichý byl nade všechny lidi (tichostí však se

*) Naráží na známé podobenství Platonovo, že duše řídí tělo, jako povozník vůz. Viz Plato Faidr. 246. E.

**) Naráží tu sv. otec na klamné umění sofistů,

kteríž vyučující řečníctví, v tom cvičili mladíky, aby strojenou řečí věty sobě venkoncem odporné důvody zastávati uměli, jako že ctnost jest užitečná i že jest škodlivá a t. p.

míní bezhněvnost, dokonalé potlačení hněvivosti), a že nic nežádal si toho, za čímž se žádostivost lidská žene, což by nebylo, kdyby tyto byly vlastnosti duševní a k bytosti její náležely; neboť není možná, aby ten, kdožby se přirozených vlastností sprostil, v jsoucnosti trval. Ale Mojžiš iv jsoucnosti trval, i hněvivosti a žádostivosti prost byl, pročež tedy jsou tyto vlastnosti něčím jiným, nežli přirozeností a nejsou nikoliv přirozeností, neboť přirozenost jest vlastně to, v čem jsoucnost bytnosti záleží. Potlačení však oněch v moci naší jest, tak že nejen beze škody, ale i k prospěchu přirozenosti toho docíliti možno. Zjevno tedy, že hněvivost a žádostivost jsou zjevy zevnější, dojmy přirozenosti a nikoliv bytost její; neboť ta jest, co jest. Hněv pak dle domnění mnohých jest vření krve srdeční; jiní opět trvají, že jest snažení bolest způsobiti tomu, kdo byl nám prvé bolest způsobil; ale jak bychom *my* řekli, jest hněv snaha zlé způsobiti tomu, kdo nás rozhněval. To však nic nesouhlasí s výměrem duše. — A určíme-li, co žádostivost sama o sobě jest, řekneme, že jest touha po tom, čeho nám potřebí jest, nebo snaha k použití rozkoše, nebo zármutek, že se nám nedostává toho, co bychom rádi měli, anebo náklonnost jakási k rozkoši, již nám požití nelze; neboť to vše a tomu podobné poukazuje sice k žádostivosti, ale k výměru duše nenáleží, jakož i vše jiné, co se na duši pozoruje a vespolečně proti sobě v opačném poměru se zjevuje, jako jest nestatečnost a odvážlivost, zármutek a rozkoš, bázeň a opovržení, a co tomu podobno, což vše zdá se býti příbuzno k žádostivosti a hněvivosti, ale vlastní přirozenost svou i zvláštním výměrem určuje. Neboť i odvážlivost i opovržení poukazuje na hněvivost, na její pak zmenšení a potlačení stav nestatečnosti a bázně. Zármutek pak má původ v obojím; neboť zármutek povstává i když hněv ochabne pro nemožnost pomstiti se nad těmi, kteří nám prvé ublížili, i když zoufáme nad dosažením toho, čeho si žádáme, i když pozbýváme toho, co nám milé jest, i tehdaž plodí se trudný tento stav duševní. A opačný zármutku pocit, rozkoš totiž, uděluje se oběma i hněvivosti i žádostivosti, neboť oběma zároveň rozkoš vládne. Což vše mimo duši jest a dušf není, nébrž působí jako bradavice vyrostlé v smyslné duševní části. Že pak k duši téměř přirostlé jsou, považují se i za části její, však nejsou nijak tím, co duše dle vlastní své bytosti jest.

(Ř.) Však vidíme, díím k panně, že to nemalé povzbuzení dodává ctnostným, neboť *Daniělovi* chvalitebna byla žádostivost*), i *Fineas* horle hněvem Boha smřil;**) i naučili jsme se tomu, že *bázeň Boží počátek jest moudrosti****) i že *zármutek podle Boha k spasení vede*, od Pavla slyšíme,†) a evangelium nám káže nebáti se žádného zkormoucení;††) i když se nám velí nestrachovati se žádné případnosti†††), není to nic jiného nežli opis statečnosti, kterouž mezi dobré vlastnosti pokládá moudrost. Poukazuje tedy slovo Boží k tomu, abychom nepovažovali takové pocity za vášně, neboť sotva by k vykonávání ctnosti vášní spolupoužívalo.

(M.) A na to moje učitelka dí: Ját jsem patrně sama zavdala příčinu k takovému zmatku pojmů, nedržíc se v řeči své náležitěho rozdílu, tak aby rozjímání naše v důsledném pořádku pokračovalo. Nyní tedy seč možnost stačí, jistý řád úvaze své stanovme, aby rozjímání naše v dalším pokračování s podobnými námitkami se nepotkávalo. — Trváme tedy, že duše má zvláštní svou přirozenou mocnost pojímavou a rozsuzovací k poznávání věcí jsoucích, a že právě tím svůj Božské slíčenosti podobný obraz zachovává, (neboť i Boha, ať již jest dle své pouhé přirozenosti čímkoli, myslí si rozum náš co bytnost, která veškerenstvo pojímá a rozsuzuje dobré od zlého); co však se na okraji duše nalezá, kloníc se přirozeně buď na tu, buď na onu z opačných stran, jichž směrem pak jakékoliv jednání buď v dobré anebo v opak téhož vychází, jakož jest v hněvu nebo bázni, anebo v jakémkoliv jiném hnutí duševním, bez nichž se lidská přirozenost nikdež nespátruje, o tom soudíme, že se jí z vně dostává, poněvadž v původní její kráse oznaku takového nenalezáme. Budiž pak úvaha naše o předmětu tom dle pravidel školských uspořádána, aby ušla i nároků utrhačných posluchačův. Písmo vypravuje nám, že Bůh jistým směrem a pořádkem k stvoření člověka přikročil. Neboť když veškeren svět již stál, nebyl, jak písmo dí, ihned člověk učiněn, ale před ním stvoření jsou živočichové bezrozumní a před těmi byliny. Okazují tím svatá písmo, že mocnost životná jistým postupem s tělesnou se směsuje, nejprvé v bezcitné vnikající, dále

*) Dan. 9, 23. 10, 11. 19.

**) IV. Mojž. 25, 11.

***) Přisl. 9, 10.

†) II. Kor. 7, 10.

††) I. Petr 3, 6.

†††) Luk. 21, 9. Mat. 28, 5.

pak k čijícím (smyslným) pokročnjíc, a tak potom k myslným a rozumným postupujíc. Ze všech tedy bytností jsou některé tělesné, některé duchovní; z tělesných pak jsou některé bezdušné, jiné duší obdařené. Duší pak obdařené slovou mi ty, jenž podíl na životu mají. Z živoucích pak jsou některé pocitem obdařené, jiné pak bezcitné; z těch pak, které pocitem obdařené jsou, jsou některé rozumné, jiné pak bezrozumné. Poněvadž tedy život pocitem obdařený nemohl by bez hmoty trvati, aniž pak rozumný jinak v tělesném se ubytovati, leč by se s citelným (smyslným) spojil, proto člověk, jak vypravuje písmo, posléze stvořen jest, an totiž veškerý druh života v sobě obsahuje, i ten který se v bylinách i který se v nerozumných zvířatech pozoruje. Živení zajisté a vzrůst má spolu s bylinstvem, (lze to totiž v tomto patřiti, ano kořeny potravu ssaje a ovocem a listím vylučuje;) že pak citem (smysly) vládne, to má vespolek s bezrozumnými živočichy. Mocnost však myslná a rozumná jest výlučnou a zvláštní vlastností lidské přirozenosti a sama o sobě v úvahu brána budiž. Ale jakož má přirozenost moc přitažlivou ohledem potřeb k životu hmotnému, kterýžto výkon u nás mocí žádavou sluje, — to však pokládáme za životnou vlastnost bylinstvu přináležející, poněvadž u něho lze patřiti přirozené snahy k nasycení se látkami podobnými i nadmutí se při klíčení; — tak i vše, co bezrozumným bytnostem náleží, i rozumné duši přimíseno jest. K tomu se počítá hněv, dí dále, k tomu bázeň, k tomu všechny jiné zjevy, které se opačným směrem u nás udávají, kromě myslí a rozumu, což jedinou jest předností života našeho, majíc v sobě, jak svrchu řečeno, podobnost s přirozeností Božskou; že pak dle uvedeného již důvodu nelze, aby se mocnost rozumná jinak spojila s životem tělesným, leč pomocí smyslů, moc pak smyslná již přirozeně u bezrozumných bytností se nalezá, tuť nevyhnutelně skrze jedno duše naše spojena jest i se vším, co k tomu náleží. Tyto pak zjevy slují vůbec vášně, aniž pak jsou vesměs ke škodě lidskému životu uděleny, — jinak by zajisté Stvořitel sám příčinou byl toho zla, kdyby od něho přirozenost naše k přestupkům donucena byla — ale dle toho, jak jich vůle naše používá buď k ctnosti buď k nepravosti, směřují taková hnutí duševní, jako železo dle rozličného mínění kovářova se kuje a dle úmyslu umělcova jakou on chce podobu obdržuje, buď meče, buď orního nástroje. Když tedy rozum, jsa v skutku hlavní část-

kou bytosti naší, vládne tím, čeho se nám z vně dostává, — jakož to i písmo naznačuje prikazujíc, abychom vládli vším, co bezrozumné jest, — pak by nížádné z oněch hnutí duševních k nepravosti nesvádělo, ale bázeň by vedla k poslušnosti, hněv k statečnosti, bojácnost k opatrnosti, žádostivost pak by nám získala požívání božské a čisté radosti. Jestliže pak rozum jako nějaký povozník otěže pustí a pod vůz se dostane od spřežení bezrozumných zvířat tažen bývá, kamkoliv se těmto uzdá, tuť se pocity duševní obracejí v vášně, jakož to i na bezrozumných zvířatech znamená lze. Neboť když nevládne rozum přirozeným jich hnutím, tu lita zvířata hnána jsouce hněvem vespolek se hubí, masitá pak a svalovitá k žádnému si nejsou mohutností svou prospěchu, protože bezrozumná jsouce v porobu upadávají bytnosti rozumné; účinnost pak žádosti jejich a rozkoše k ničemuž vyššímu nesměruje, aniž pak jakýkoliv jiný zjev u nich nějakým způsobem k prospěšnému cíli vede. Tak jest i s námi. Nebývají-li tato hnutí rozumem na pravou cestu vedena, nýbrž vládnou-li rozumem vášně, tuť klesává člověk od rozumné bohopodobné povahy své k nerozumné a nesmyslné zvířeckosti, a úchvatem takových vášní stává se hovadným.

(Ř.) Já pak velmi jsa dojat řečí touto dí: Dostačujet ovšem každému, kdo rozum má, takováto prostá a nelíčená i důsledně provedená řeč, aby dobře smýšlel a nijak od pravdy se neodchýlil. Když pak těm, kteří uměle strojeným úvahám uvykli, jenom logicky provedený důkaz k víře dostatečným se býti zdá, my pak jednomyslně za to máme, že učení svatým písmem zjevené nad všeliké uměle vylíčené důvody předčí; tuť já myslím, abychom k tomu, co posud řečeno jest, ohlédli se i po tom, zdali Bohem nadchnuté učení s tím souhlasí. (Pokračování.)

Mocný Vůdce.

Jeden vůdce velký
Bezpečně krok řídí;
Bez něho pouť matná
Temnotou se pídí:
Bez něho i srdce
Truchlo žalem klesá;
Jeho rukou mocnou
Pozdvíženo plesá.

Těžká je ta cesta,
Trním posázená,
Mnohou smutku slzou,
Vzdechtem provázená;

Vzdechy rostou v bouři
A ty slze v moře,
Po němž pomítáno
Bledé pluje hoře.

Co těch bojů příkrých
Na všech stranách čeká,
Až se netužené
Srdce ran těch léká!
Ale nechť se útok
Ze všech konců blíží,
Vítězná je statnost:
Nad veškerou tíží. —

Kdykoliv i tebe
Protivenství stíhá,
Nechť ve skličenosť
Mysl nezabíhá:
Pohled tam, kde s výšin
Skvělá kyne záře;
Ta tvé zarmoucené
Povyjasní tváře.

Jako dítě hledí
K Otci laskavému,
Tak své srdce vřelě
Přivíh k Vůdci svému:
Podchyť on rukou
Klopýtání křehké;
Budeť pak i trním
Putování lehké.

Přemůžeš-li boje
Srdcem *vytrvalým*,
Náhrada ti bude
Blahem neskonálním:
Po té chmurné cestě
Vzejdou ráje květy,
Nehaslého světla
Přijmou tebe světy.

Fr. Doucha.

P. Augustin Strobach.

Staří křesťané, kteří posud jsou nám vznešenými vzory života zbožného, chovali u veliké účtě jména a ostatky sv. mučenků. Předčítávali v bohoslužebných shromážděních životy jejich, povznášeli se vznešenými ctnostmi jejich a prosili Boha, aby touž milostí obdařeni byli, kterou udělil hrdinským vyznavačům víry Kristovy, jenž ochotně vydali život svůj za nejdražší poklad — za sv. víru. Zbožný mrav tento nevymizel podnes u bohomyslného lidu křesťanského, zvláště chová lid u veliké účtě ostatky mučenků a čítá rád životy jejich.

Mezi těmi muži, kteří ochotně procedili

krv svou za víru Kristovu, zajisté neposlední místo přísluší synům vlasti našich. Dnes chceme upozorniti na jednoho mučeníka, krajana našeho, jehož jméno, ač posud málo o něm snad známo, vším právem zasluhuje, aby v zbožné paměti naší chováno bylo. Jestli to ctihodný mučeník Boží kněz Augustin Strobach z T. J. Podávající krátký nástin života jeho chceme ukázati, že i vlasti naše honositi se mohou muži, kteří co horliví rozšiřovatelé svaté víry Kristovy v zemích zámořských prosluli a korunou mučnickou obdařeni byli.

Kněz Augustin Strobach narodil se 12. března r. 1646 v Jihlavě a téhož dne obdržel ve farním chrámu sv. Jakuba křest sv. Otec jeho, Jan, měšťan Jihlavský, bydlel se svou manželkou Markétou v ulici Matky Boží v domě, jenž má nyní č. 382. Zbožná mysl rodičů záhy přešla v syna, který již v útlém věku ustanovil se na tom, že stane se sluhou Páně. Veden tímto úmyslem navštěvoval pilně školy rodiště svého a odbyv študie propравné vstoupil, maje 22 let věku, 14. října 1667 do Tovaryšstva Ježíšova v Brně. Zde úsilovně zabýval se vědami bohoslovnými a obohativ jimi ducha svého složil sliby řeholní a byl v Olomouci na den sv. Matěje r. 1674 na kněžství posvěcen. Co kněz stkvěl se všemi ctnostmi pravého služebníka Božího, zvláště hrdinnou láskou k Bohu a bližnímu, neobyčejnou úctou k církvi, nelícenou pokorou a pravou synovskou poslušností ku svým představeným. Ze všech ctností těchto vyvinula se veliká horlivost u víře a nepřemožitelná touha po rozšiřování víry Kristovy mezi národy pohanskými. Jakmile k vyvedení hrdinského záměru tohoto obdržel povolení svých představených, odebral se pln apoštolské horlivosti do misí zámořských 15. června 1681 a sice do nejzazších končin Asie, na ostrovy Filipinské čili Marianské, ležící za Čínským mořem. Obral si při této práci apoštolské za vzor následování hodný apoštolský život a činy slavného mučeníka kněze Didaka Ludvíka de Sanvitores, který na týchž ostrovech palmy mučnické byl dosáhl. Překonav šťastně veliké obtíže a nebezpečí cesty námořské uvázal se ihned na místě, jež určeno mu bylo, s horlivostí podivuhodnou v práci apoštolskou a neunaveně vykonával úřad svůj na vinici Páně s prospěchem radostným. Avšak Pán nenechal horlivého dělníka dlouho čekati na zaslouženou mzdu, nebo již 27. srpna 1684 ozdobil jej korunou mučnickou, po níž vřele byl toužil. Byltě totiž — právě v

svatvečer sv. Augustina — od divokých ostrovanů rozkácených proti víře křesťanské těžkým kyjem v hrdlo udeřen a zavražděn.

V témž čase dosáhlo i jiných 12 Jesuitů, apoštolských spoludělníků kněze Augustina na rozličných ostrovech Filipinských koruny mučnické. Těla jejich byla do moře vržena, mrtvolu P. Augustina ale uvrhli pohanskí Indiáni do velikého ohně chtějíce ji na prach spáliti. Nedosáhli ale celkem svého

úmyslu, nebo lebka a kosti zůstaly neporušeny. Z těchto téměř divem zachovaných ostatků mučnicka Božího poslal tehdejší superior misí na ostrovech Marianských a Filipinských kněz Solorsan lebku a několik kostí provincialovi Jesuitů české provincie přes Mexiko za tím úmyslem, aby za tento vzácný dar nových apoštolských dělníků pro své misie z Čech a z Moravy obdržel. Do Jihlavy byly tyto ostatky přivezeny 14. pro-

since 1702, kde od kněží Jesuitů s velkou uctivostí a svatou radostí přijaty jsou byly. Tehdejší rektor Jihlavské koleje Jesuitů, kněz Filip Glas uschoval je v sakristii u sv. Ignacia na povýšeném místě a zde se chovaly u veliké uctivosti 82 roků a bývaly každoročně dne 28. srpna v sakristii ku soukromé účtě lidu beze světél vystavovány ku políbení.

Po zrušení řádu jesuitského r. 1784 byly péčí P. Františka Faschanga, rodem Jihlavana, potomního profesora humanitních studií v Jihlavě a později probošta na sv. Hoře u Příbrami a péčí P. Michala Losa, bisk. děkana a faráře u sv. Jakuba v Jihlavě o těchto ostatcích tři listiny vyhotoveny, a sice první na pergameně, druhá a třetí na papíře a byly s obrazem mučnicka Bo-

žího tištěným na papíře a s jedním vlastnoručním jeho listem, datovaným v Seville 4. června 1680 ku knězi Emanuelovi de Boye z T. J. k témtěž ostatkům uloženy. Vše to odevzdal při zrušení kláštera jezuitského u sv. Ignacia Jan z Hofferů, pán na Dukovanech a prozatímní krajský Jihlavský a Znojenský do rukou jmenovanému děkanu (vikáři) P. Michalovi Losovi. Nyní nacházejí se listiny i ostatky na sv. Hoře u Příbrami, kamž je nepochybně zmíněný P. Frant. Fashang, býv. rektor semináře Pražského, stav se proboštem svatohorským odvezl. Jsou tam umístěny v sakristii ve zvláštní schránce nad mensou (stolem), kde kněží oblékají se ku službám Božím. V domě, kde se ctih. sluha Boží narodil, chová se starý obraz světcův nákladem P. Frant. Fashanga rytý. Ctihodný mučeník stojí u prostřed palmových stromů v obleku jezuitském maje ramena spoutána mezi třemi divochy, z nichžto dva jsou šípy opatření a třetí jemu kyjem ránu smrtelnou zasazuje. Nad jeho hlavou stkví se ozářeno nejsvětější jméno „Ježíš.“ Na dolním okraji jest tento nápis: „Ctihodný kněz Augustin Strobach, rodilý z Jihlavy v markrabství Moravském, který byv na Mariánské neb Filipinské ostrovy poslán tam na ostrově Tiniánu svou apoštolskou práci vzácnou smrtí mučnickou pro jméno Kristovo ukončil okolo 27. srpna l. P. 1684.“ V první ze zmíněných listin se mimo jiné praví, že byla vydána tištěná knížka, v nížto se životopis tohoto muže nachází a vyslovena tu naděje, že jeho ostatky, vzácný tento dar Jihlavanům jednou opět navraceny budou. Druhá listina obsahuje svědectví P. Frant. Stengla, misionáře na ostrovech Filipinských, který r. 1771 do Jihlavy se navrátil, a sice:

1. Že P. Frant. Stengel konal dílo apoštolské na též ostrově, na kterém P. Aug. Strobach mučen byl.

2. Že téhož času 12 jiných misionářů jezuitů na Filipinských ostrovech umučeno bylo a těla jejich do moře uvržena.

3. Že P. Stengel znal na ostrově starého Indiána, devadesátinika, který co hoch P. Augustinovi při mši sv. posluhoval a který ctnosti jeho vysoko chválil.

4. Že četl týž P. Stengel na ostrově tom životopis kněze Augustina Strobacha.

5. Že tam nalezl poděkovací list provinciala Jezuitů české provincie za odeslání ostatků P. Augustina, a sice platící P. Solosanovi. Ve třetí listině jest svědectví P. Josefa Adlera, posledního Jezuitu v Jihlavě o též předmětu, mimo jiné pak pozname-

náno, že nejdůst. pan Matěj Frant. hrabě Chorinský, první biskup Brněnský, když poprvé u sv. Ignacia v Jihlavě visitaci konal, listinu o ostatcích a smrti mučnické P. Augustina sepsati dal a ji do Brna vzal, kde nepochybně až podnes v archivu biskupské konsistoře se nachází. Jest ve jmenované třetí listině i seznam osmi Jezuitů zejména uvedených, kteří od r. 1729 na ostrovy Filipinské co věrozvěstové se odebrali a zároveň tam podotknuto, že mimo tyto r. 1729 jiných 63 členů tovaryšstva Ježíšova z provincie české k dílu apoštolskému do obojí Indie odešlo, jichž r. 1755 opět jiní následovali. — Nedávno vydán v Jihlavě krátký životopis P. Augustina Strobacha s obrázkem představujícím smrt jeho. Ryt jest v Praze podle starého obrazu, o němž svrchu zmínka se stala, a tuto otištěn.

Doufám, že zavděčil jsem se sdělením tímto čtenářům Blahověsta a kojím se nadějí, že příjdouce někdy na sv. Horu neopomenou ostatky ctih. mučeníka P. Augustina Strobacha v sakristii navštívit.

Velký počet kněží z tovaryšstva Ježíšova, kteří mezi divochy víru hlásali, vzdělanost vštepovali a smrt mučnickou dosáhli, jest patrným důkazem, na jakých základech spočívají zprávy oněch lidí, kteří holdující novomódní osvětě bez náboženství — svou bujnou fantasií či spíše nenávistí ku všemu katolickému líčí Jesuity co sobíky, lakomce a potměšile, obviňující ze všech možných nepravostí řeholu Jezuitů, jejížto členové za největší vyznamenání a milost považovali, byli-li hodnými uznány, mezi divoké národy co věrozvěstové a zakladatelé pravé vzdělanosti posláni býti, ač věděli, že čeká je na misiích život strastiplný a že jdou vstříc smrti mučnické.

Vojt. Holý, far. ve Vyskytné.

Patř a plesej.

Vyjdi v kraj a pohled na ty luhy,
Na ten pestrý život na poli;
Zajdi v les a patř tam na tu radost,
Prohledni jen svoje okolí.

Pozoruj to kvítko u potoka
Aneb květ na lípě košatě,
Pozoruj jen včelu v jejich větřích
Neb skřivánka září ve zlatě.

Hleď na slunce na poledním nebi,
Patř na hvězdy jasně zářící,
Na úrodu patř tu, na osení,
Na ovoce sady krásličí.

Patř a plesej, klaněj se pak Tomu,
Jenž na nebi sídlí, Hospodin;
Provoď chválou mocná jeho díla,
Věrně oddaný buď jeho syn.

Jaromír.

B r a t ř i m.

(Triolet.)

Ctěte *Boha*, chválu vzdejte jemu,
On vás sílí, těší, povznáší;
Nedejte přístupu v srdce zlému,
Ctěte Boha, chválu vzdejte jemu.
On jest dobrý, nechať ku dobrému
Těž se vaše srdce unáší,
Ctěte Boha, chválu vzdejte jemu,
On vás sílí, těší, povznáší,

Milujte *přírodu*, její vnady
Milostným jsou duše obrazem,
Pěstujte ji ve všech částkách všady,
Milujte *přírodu*, její vnady.
Její krásné kraje, její sady,
Skvělého jsou ráje důkazem.
Milujte *přírodu*, její vnady
Milostným jsou duše obrazem.

Ctěte *vlast* svou, hajte její práva,
Věrní buďte její synové;
Jí i vám tím vzejde hojná sláva,
Ctěte *vlast* svou, hajte její práva.
Za odměnu ona slavné dává
Vítězícím věnce lípové,
Ctěte *vlast* svou, hajte její práva,
Věrní buďte její synové. *Jaromír.*

Nová škola v Dlouhé Lhotě.

Obrázek ze života za posledních let.

Od *Josefa Ehrenbergra*,
sídelního kanovníka na Vyšehradě.

I.

Ve středu odpoledne před Božím Tělem bude Dlouho-Lhotecký výbor s panem starostou v čele míti mimořádné zasedání. Přišlo to s tím mimořádným zasedáním náhle a neočekávaně, jako když zajasné oblohy pojednou zahrní. Starý domkář Cepík, drobný a chatrný mužíček, který již přes 30 roků na obecném chlebě se nalezá a dříve než na obecního sluha v zeleném kabátě se žlutými výložkami postoupil, po sprostu v šerkové kazajce serbusoval: jest chudáčko jako z brku vyražený. Před samým polednem dostal nařízení, aby členy výboru obešel a ke čtvrté hodině na sezení pozval, a má běhání, až mu šosy od zeleného ú-

ředního kabátu odlétují. A jak by neodletovaly? Lhota je bezmála na hodinu dlouhá, členové výboru jsou roztroušeni po všech koutech a ubožák Cepík se od jednoho k druhému nacupe, že ani dechem stačiti nemůže. Ještě štěstí, že ten obecný chléb nikoho přílišnou tělnatostí nerozbalhni, sice by se Lhotecký obecní sluha tenkrát v tu středu před Božím Tělem snadno byl mohl zalnknouti.

O půl druhé odpoledne jest Cepík se svojí úlohou hotov a krokem volnějším vrací se, odkud byl vyšel, totiž k panu starostovi, aby o výsledku své obcházký zprávu podal. Než nezdá se, že by ho příliš těšilo, co ví a co panu starostovi pověditi má. Jest zakaboněn, vrtí hlavou, a když náhodou okem o žlutý výložek na zeleném rukávě zavadil, trpce se usmál. „I jdiž, zatrolená parádo!“ osopil se pak na svůj vlastní kabát, a hněvivými přitlumenými slovy pověděl všecko, co si myslil. „Přežil těch časů,“ drtil mezi dásněmi, „kdež jsem ještě v kazajce statky a chalupy obcházel! Člověk přišel, zmínil se o slavném vrchnostenském úřadě a šla z něho hrůza. Čapkou na hlavě kromě u rychtáře nikde se nehnulo, a přec bylo všady oko vlídné a z nejednoho místa po krající chleba se odneslo. A teď aby člověk hned na nás pičapku pod páždí mačkal, a na místě krajíce odnese — trochu huby.“ Nevrlostí bývalého serbusa ani za mák diviti se nebudeme, poslechnem-li, co jemu za obcházký právě odbyté slyšeti bylo. Pan radní Pavlík na pozvání k odpolední schůzce odpověděl takto: „Myslíte vy tam u starosty, že člověk na hřebíčku visí a čeká, až na něho zakýváte? Na takovou věc, jako jest zasedání, má podle zákona státi se obsílka patřičným časem. Ale tady — hr — br, jak by to se střechy spadlo. Jaký rozum, takové dílo, můžete to panu starostovi vyřídit.“ Tak bylo hned na prvním místě, a na druhém u pana radního Belhy nebylo líp. „To je nápad jako staré schody,“ rozesmál se druhý pan radní, když vzkázku od starosty z úst Cepíkových byl vyslechnul. „Což pak svět se boří, že horempádem všedního dne zasedati máme? Nemohlo-liž posečkati na zejtek? Ani za štopku filipa tam nemáte; ale co komu není s hůry dáno, v krámě nekoupí. Chcete-li, můžete to panu starostovi vyřídit.“ A tak a podobně sypanof ubohému obecnímu sluhoři do čepice u všech dvanácti pánů členů výborových.

Než to všecko vlastně Cepíka nedopálilo. On měl, jak říkáme, dobrý žaludek a

nějakou tu topinku dovedl snést, dokud přicházela od mužských. Jináče ale bylo, když některá z ženských o věci obecné prostěkým jazykem zavádila. Takový případ bývalého serbusa, jenž nikterak zapomenouti nemohl, že z něho, dokud ještě kabát s výložkami nenosil, nejednou i mužům strachy byly, přetěžce urazil a o dobrý rozmar na celý den jej připravil. A právě dnes takovouto pilulku musel zažít. V Kubíkové statku, jehož majitel rovně k obecnému výboru náležel, nezastal hospodáře doma a pozvání k odpolednímu zasedání vyřídil hospodyně. Ale té, že právě s manželem na štíru byla, přišel na plnou. „To věřím!“ osopila se rozmrzelá žena s pichlavým úšklebkem. „Zasedat a zasedat a opět zasedat, to ono se pánům líbí. Ale rozumíme tomu. Neběží jim o nic, leč aby se z domu dostali a potom pod lípou u pivovárku se pobaviti mohli. Taková ale hodnost, kterouž se drahý čas maří a která na místě, co by do kapsy přinášeti měla, jen z kapsy vynáší, nestojí ani za luňáci vejce.“

Cepík, aby se řeč nešířila a aby potom třeba něco ještě hezčího slyšeti nemusil, neodpověděl ani slovem, otočil se na patě, a zakaboněn hlavou vrtě ze vrat Kubíkových vycházel. A právě tam stalo se, že náhodou okem o žlutý výložek na zeleném rukávě zavádlil a trpce se usmál.

Jindy uměl Cepík držeti za zuby a lecco pro sebe nechal, z čeho zlá krev v obecném představenstvu pojiti mohla. Ale dnes toho bylo příliš! Proto nezvratně na tom se usnesl, že panu starostovi všechno od slova k slovu vyslabikuje, a zvláště Kubíkové chtěl přisoliti. A jak ustanovil, tak v skutku učinil. Bez úvodu i bez obalu pověděl, co řekl pan radní Pavlík, nezatajil, co prohodil pan radní Belha, a hubu Kubíkové uvedl doslovně, ba ještě s některými vysvětlivkami a dodatky. Na závěrek doložil, že neví, zač ten pakatel od obce má, zdali za boty anebo za zdraví, co ve službě zedere, a zaříkal se, že, kdyby nadále i ženské žaltáře slýchati měl, snáze vším o zem uhodí a raději na poštu za koně se dá, nežli by v Dlouhé Lhotě sloužiti měl.

Pan starosta vyslechnul všechno dosti klidně, hned zrovna nic neříkal a teprve po chvíli povzdechem sobě ulehčil, řka: „Však kdyby oni byli na mém místě, věru že by jináče nejednali, poněvadž by nemohli.“ A pan starosta má pravdu. On hned v úterý svatodušní obdržel tři důležitých žádostí k obci: jednu od Slaneckého pana

faráře po kostelníkovi, druhou od tamějšího pana učitele po školních dítkách, a třetí od pana Abrahama Itziga, majitele horeního bělidla v Dlouhé Lhotě po schválení poslu; a při každé žádosti nalezalo se zvláštní ještě psaníčko, obsahující důtklivou prosbu za brzké vyřízení. Ovšem brzkého vyřízení své žádosti sobě přáti, jest docela přirozené a tudy snadné; ale takovému přání vyhověti, bývá mnohdy nesnadné, a Lhoteckému panu starostovi tehdy bylo docela nemožné. Věci, o kterých se v podaných žádostech jednalo, byly naskrze důležité, o nichž pouze za plného sezení a za přítomnosti všech členů výborových rozhodnutí státi se mohlo; ale plného sezení a přítomnosti všech členů výborových se domoci, v oněch dnech ani za nejlepší vůle nebylo lze. Dva páni z výboru jezdili formankou, svázejíce ze všech zákoutí rezná plátina na Lhotecká bělidla, a již přes týden meškali na cestě. Jiní dva dováželi klády z horských lesů ku splavné vodě: do jisté lhůty dle závazku smlouvou vytknutého musili věc odbyti, a tudy rovně již déle téhodnu doma nebyli. A ještě jiní dva pustili se za koupí dobytka do světa, a také se nevraceli. Pana starosta samou netrpělivostí a nedočkavostí všechno všady mrzelo, ale nebylo pomoci, leč trpělivým býti a čekati, až se rozběhlí členové výboru sjedou a sejdou. Konečně se sjeli a sešli, a ve středu před Božím Tělem po ránu zněly štafety, že obec hlavy všech svých zástupců ve svém lůně chová. Pan starosta, pamětliv staré praktiky, že se železo kovati musí, dokud nevystydne: soudil docela důsledně, že podobně i obecný výbor svolán býti musí, dokud by se znova nerozprášil. Tou příčinou neotálel a hned na polední téhož dne mimořádné zasedání ustanovil. Že takovou náhlostí z koleje zákonitého se vyšinul, tomu rozuměl, ale sám před sebou omíloval se tím, že nebylo zbyti. Nepěkná vzkázání, co jich starý Cepík přinesl, beze vsí kyselosti vstrčil do kapsy, a těšil se tím, že takové cti za svého úřadování nedochází ani poprvé, ani naposledy. Co konečně kmotra Kubíková prohodila, tomu se jen usmál; zpomněl sobě na dlouhé vlasy a na krátký rozum, ba i to mu připadlo, že není šprochu, aby nebylo pravdy trochu.

Tak bylo vše urovnáno, a nezbyvalo již, leč ještě rozškádlého sluhu uchlácholiti a peluň, již na své dnešní úradní cestě nasbíral, špetkou cukru jemu osladiti. A hle! také to se šťastně podařilo. Zbytky od oběda, Cepíkovi předloženy, velmi prospěš-

ně na ukojení jeho pobouřené mysli působily; a když jemu na závěrek pan starosta podal měchuřinu s tabákem, aby sobě starou svoji ulmačku narazil; vyjasnilo se čelo obecného sluhy tak, že na něm vrásky většinou vryté sotva znáti bylo. Za nejlepší chuti s ulmačkou v ústech krácel po návsi k svému baráčku a na to, že by všim o zem uhoditi aneb dokonce na poštu za koně dáti se chtěl, více ani nezpomenul.

(Pokračování.)

Vyvolení sv. Ambrože za biskupa.

Ký to četný shon tam ve Miláně,
proč tak velké lidstva davy spějí
v stánek posvátného chrámu Páně? —
Biskupa si vyvoliti chtějí,
aby Kristovu jim hlásal víru
a je chránil v světských vášní víru.

Chrám již lidstva naplněn jest davy;
a jak se dva nepřátelské šiky
v krutém boji proti sobě staví:
tak se tyto ve dvě dělí strany:
v pravověrné zde vždy katolíky,
a tam v odštěpence, Ariany.
Každá ze stran ozdobit chtějí skráně
vyvolence svého mitrou zlatou,
svárem chrámu plní klenbu svatou,
nedbajíc, že ve stánku jest Páně.
Zloby plamen jejich lící halí,
a jak bouře mořská po hladině
s hrozným jekem vlny vždy víc valí:
spor tak roste každé při hodině.

Náhle otevrou se chrámu dvěře —
Ambrož, králův náměstek v nich stojí —
vážným krokem ku předu se bere —
a jak Kristus vlny rozčeřeně
slovem stišil v bouřných živilů boji
z lodi apoštolů obsazené:
tak on zjevem svým dav tiší lidu,
že naň při hrobovém patří klidu. —
V tom, hle, malé dítě, jemuž v tváři
mír a svatost andělská se září,
v posvátném se Krista ozve stanu:
„Ambrož biskupem buď Miláňanů!“

A lid pachole zří v podivení;
a když nevinnost mu z oka plane,
v jednomyslném tu volá znění:
„Ambrož biskupem ať nám se stane!“

A ten v převelikém užasnutí
nejsa nikdy otrok ctižádosti,
z chrámu, města prchá v uleknutí,
aby ušel nové důstojnosti.

Vždy dál přes nivy a role spěje;
teprv u večer, kdy šepce vánek,
a hvězd zástup na nebi se stkvěje, —
zemdlen chodem v tichý klesá spánek.

Mine noc a slunce na blankytu
v celé vstoupá krásě, v celém třípytu,
před ním červánkové mizí rudí,
a zář jeho, která život budí,
tichý sen z Ambrožových skrání
zlatým paprskem svým něžně shání
a jej v nové volá procitnutí.
Avšak jaký div to — báně věží
lesklých — Milán opět před ním leží —
za ním k nemalému užasnutí
Miláňanů nepočetné davy,
— ježto časné z lože svého vstaly,
Ambrože by opět vyhledaly —
v polokruh se kolem něho staví,
v jednohlasném volající znění:
„Biskupem buď Ambrož bez prodlení!“

Ambrož brzy na ně v podivení,
brzy k nebi zbožným okem zírá
a tak volá k Pánu všehomíra:
„Ty, jenž mocným žezlem božství svého
osud řídíš lidstva veškerého,
jenž si divně ve svém usouzení
proměnil můj útěk v navrácení:
slyš! chci v biskupském se stkvítí hávě,
leč ne ke své — jenom ku Tvé slávě.“

Takto praviv lidstva ve průvodu
zpět se slavně vrací do Milána,
a když v novém svatého křtu zrodu
údem Církve stal se Krista Pána,
a když k jeho posvěcen byl službě,
vyhovuje vřelé lidu tužbě:
v roucho biskupské již odívá se
k slávě Boží, k svěrenců svých spáse.
Al. J. Černovický.

Útěcha.

Ó nehořekuj v strastné době,
Kdy obzor blaha se ti kalí,
Kdy zloba nástrah činí tobě
A v temný háv tvůj život halí.

Tam pohled na nebeskou bání,
Kde jasných hvězdíc milé sbory,
A odkud v srdce mír se sklání,
Kdy dávno zašel den za hory.

Zrak hvězdíc v jasný den nezírá
Ač stále drahou svojí pílí. —
Až světlo mizí, den umírá
A na krajinu klid se chýlí.

Jen v tichu nočním hvězdy vidáš,
Kdy v temný plášť svůj noc tě hrouží,
Za dne zrak oslněný míváš,
A oko marně po nich touží. —

Tak za dne rozkoše a blaha
Tvé oko bývá oslepeno,
I netíhne tvá k nebi snaha,
Když srdce světem ohlušeno,

V tom pustém hluku, lesku, mamu
Tvé srdce často Boha zbývá;
Tu duše v kořist padá klamu,
A rozkoš mrzkou za ctnost mívá.

Až strasti na tebe se řítí
A v noc se mění klamně štěstí:
Pak teprv srdce Boha cítí,
Zrak spatří hvězdu, jež mír věští.

A proto nelkej — plesej v strasti;
Neb tu Bůh volá k tvému duchu,
Bys poznal blud, nalezl slasti—
A slovům Jeho popřál sluchu. F. E.

D O P I S Y.

V Ouvalch dne 17. července 1869.
(Dodatek k zprávám o slavnosti.)

Čta v čísle 19. Blahověsta na str. 303 stručnou zprávu o naší slavnosti, měl jsem za to, že tím nejsou ukončeny zprávy o pomníku Arnoštovu. Však jelikož nic nenásledovalo, musím ještě trpělivost „Blah.“ pětiletou zkoušet i dodatek slavnosti napsati. Jeho Eminence nejdůstojnější arcipastýř spokojen uspořádanou slavností, opustil večerním vlakem Ouvaly zanechav důkazy dobrotivosti své a přízně mnohonásobné. Chudí obzvláště zasílají prosby k Hospodinu, aby žehnal jemu a veškerému počínání jeho. Zajisté bylby býval potěšen Jeho Eminencí p. kardinal, kdyby byl slyšel legram, ježž důstojný zakladatel a ředitel Dědictví Maličkých z Hradce Králové byl zaslal dopol. v 10. hod. 45 min., kterýž te-telegram ale teprv v 7 hod. 10. m. do Ouval se dostal a faráři po odjezdu všech hostů (v 1/2 9 h.) odevzdán byl. Zníť pak: Důstojnému pánu Fr. Soukupovi, faráři v Ouvalch. Dědictví Maličkých, postavivši Ehrenbergrovou povídkou rozsáhlý pomník Arnoštu z Pardubic v srdci dítek a rodičův, raduje se novému pomníku Vašemu, provolávajíc Jeho Eminenci, výboru a veškerým účastníkům slavnosti hlučné Sláva! J. A. Šrůtek. Ještě došel druhý telegram, také po slavnosti dodaný. Byl odevzdán v 8 h. 20 m. dop., přišel do Ouval v 10 hod. a 44 min. a byl

doručen p. jednateli výboru o 1/2 5 hod. Těm, kteří telegramem pamatovali, nemohou se účastniti srdečný dík! Lidé z okolí zvláště nedělního času navštěvují pomník a ti, jenž jedou po železnici, pohlížejí naň. Kéžby u všech byl ve vážnosti! S.

V Čibusi dne 16. července 1869.
(Nový kříž a zvonice ve Velké Skalici.)

Dlouho obírali se příslušníci obce Velké Skalice, farní osady Čibusské, úmyslem, postaviti uprostřed obce kříž a vedle něho zvonici se zvонkem. Konečně vloni za příčinou svěcení sv. kříže v blízké obci Hubilesích dozrál úmysl jejich v skutek. Zhotovení kříže svěřeno sochaři Hoříckému Korálovi, jenž ještě před dokončením díla smrtí zachvácen byl: Zvonek ulil známý zvonař V. Paul v Hradci Králové. Vysoký kříž jest velmi pěkně vyveden. Dne 4. července t. r. na den slavný navštívení B. P. Marie o 3. hodině odpolední odebral se průvod domácích osadníků, sesílen průvodem z blízkých Smřic, z farního chrámu Páně do obce V. Skalice k svěcení kříže.

Slavnost počala se řečí zdejšího p. kooperatora, toho obsahu, že úcta sv. kříže jest prastará, jak již spisovatel církev. Tertullian svědčí, i ty podzemní prastaré hroby křesťanské, čili katakomby, že přirozené z ducha křesťanského vyrostla a se vyvinula, kterak dále sv. kříž v obci prospěšně působiti může a působí; konečně poukázal na to, že nyní, když se zasloužilým mužům na všech stranách pomníky staví, tím více povinností katolických osadníků jest, aby Tomu, Jemuž žádný velikostí a zásluhami ne o jedno místo, neb jeden národ, nýbrž o celé člověčenstvo vyrovnati se nemůže, postavili pomník. Tím že i sobě postaví památník, který dlouhá leta bude svědčiti o jejich víře živé a lásce a vděčnosti k Spasiteli svému. Po skončené řeči vykonal místní p. farář V. Sovák svěcení sv. kříže, a když v průvodu hudby odzpívala se píseň o sv. kříži, vrátil se průvod do chrámu Páně, a tam slavnost litanií o nejsv. jmenu Ježíš a požehnáním s N. Svátostí skončena. Uvážil-li se, že obec V. Skalice dle víry jest obcí smíšenou, a přes to při nynější tísní přes 400 zl. r. č. k jmenovanému účelu obětovala: lze skutek tento bez odporu považovati za potěšitelný důkaz, že lid náš přese všechnu nevěrecký směr našeho věku v srdci svém víře otců zůstává věren, a že si tuto zděděnou víru nikým a ničím tak snadně vyrvati nedá. Nechť jest tento kříž a zvonice podle něho znamením a svědkem víry jejich nejen pro

přítomnost, nýbrž i pro všecku budoucnost, nechť víra ta svatá nejenom jejich mysl a srdce naplňuje a vůli řídí, ale i potomstva jejich, aby sv. kříž všem byl chloubou a znamením spásy. To, dej Bůh, ať jest odměnou zbožné horlivosti jejich. *J. D.*

Z Rejšic dne 26. června 1869.
(Obraz sv. Aloisia.)

Neznámý dobrodinec daroval chrámu našemu obraz sv. Aloisia. Nikdo na celé osadě ničeho nevěděl, ba ani netušil. Tuna-jednou v neděli dne 20. června t. r. užířel lid k službám Božím shromážděný, že po-stranní oltář sv. Aloisia bílým plátnem zakryt jest; nikdo nevěděl, co by to znamenati mělo, až po ukončeném kázání oznámil duchovní správce, že nejmenovaný dobrodinec chrámu Páně daroval nový obraz sv. Aloisia, který až dosud zahalen, po odpoledních službách Božích slavně odhalen a posvěcen bude. Takové ohlášení překvapilo celou osadu. A jakkoliv odpoledne nepřiznivě bylo počasí, shromáždili se přecemnozí, aby přítomni byli slavnosti. Byli-li zbožní osadníci již překvapeni nenadálým ohlášním obrazu, byli tím více překvapeni jeho odhalením. Neb obraz i od znalců v skutku krásným nazván býti musí. Sv. mládenec klečí před námi co klerik tovaryšstva Ježíšova, nevinně čisté oko upjaté maje na obraz Ukřižovaného. Lilie sněhobílá co odznak andělské nevinnosti leží před ním u modliteb otevřených. Dole u nohou nalezájí se odznaky vznešeného rodu jeho. Nejednomu z přítomných věřících zarosilo se oko při prvním pohledu na krásný obraz, obzvlášť při krátké ale srdečné promluvě, která pak následovala. Obraz pochází od malíře p. Ant. Knöchla v Praze, který sám v listu svém praví, že se odporučovat nechce, že za něho sv. Aloisius sám orodovati bude. Bůh odplat šlechetnému dárci radostí nehynoucí.

—k.

K R O N I K A.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup posvětil dnes od 7—10 h. ráno v seminářském chrámu Páně u sv. Salvatora 43 nových kněží, totiž 28 alumnů arcib. semináře (jeden nemůže pro mladost vysvěcen býti na kněžství až ku konci ledna 1870), 1 premonstráta ze Strahova, 4 prem. z Teplé, 2 benediktiny z Břevnova, 5 piaristů, 2 františkány a 1 kapucína. Z novosvěcených církv. kněží budou hned zítra v den sv. Anny sloužiti v Praze první mši sv. (primici) jeden v kapli sv. Vojtě-

cha na hradě o půl 9., jeden u Anglických panen v 8 h., jeden na hrobě sv. Jana v 8 h., jeden u Milosrdných sester pod Petřínem v 8 h., jeden u sv. Vojtěcha v Jirchářích v 9 h., jeden u sv. Anny (u Školních sester) v 9. h., jeden v Týně v 7 h., jeden u sv. Ducha v 8 h., jeden u Karmelitek na Hradčanech v 8 h.; v úterý dne 27. t. m. jeden u Voršilek v 8 h., jeden u Alžbětinek v Slupech v 9 h.; ve středu dne 28. t. m. jeden u Milosrdných sester pod Petřínem o půl 8, a v neděli 1. srpna jeden u sv. Vojtěcha v Jirchářích v 9 h., ostatní pak po venkově v rodištích svých.

— **Pobožnost 40hodinná** bude se konati od 27—30. července u sv. Tomáše, 31. července a od 1.—3. srp. na Karlově, od 4.—7. srpna u Křižovníků.

— **Církevní slavnosti.** Dnes koná se výroční pouť u sv. *Jakuba* či u Minoritů, kázání bude v 10 h., slavná mše sv. v 11 h.; zítra církevní památka sv. *Anny* v též klášteře v kapli sv. Anny v 5 h. ráno tichá, v 6 zpívaná mše sv. a kázání; v sobotu 31. t. m. pouť u sv. *Ignáce* na Karlovu náměstí, (v 10 h. kázání, v 11 zpívaná mše sv.); v pondělí 2. srpna koná se slavnost *Porciunkule*, t. j. plnomocných odpustků ve všech kostelích řehole sv. Františka, v Praze tedy u kapucínů na Hradčanech i na Novém městě, u Františkánů, u Alžbětinek a u Šedých sester v Konviktské ulici; v týž den slaví se památka sv. *Alfonsa* z Ligouri u Redemptoristů na Karlově, ve středu pak 4. srpna sv. *Dominika* u sv. Jiljí či u Dominikánů (v 9 h. kázání, v 10 h. zpívaná mše sv.) a ve čtvrtek 5. srpna pouť u *P. Marie Sněžné*, či u Františkánů (v 9 h. kázání, v 10 h. zpívaná mše sv.).

— **Exercicie kněžské** budou se letos v Praze odbývati od 20.—24. září. Účastníci mají se přihlásiti nejdéle do 14. září u ředitelství arcib. semináře.

— **Prosby o paramenty** pro chudé kostely budtež opatřeny svědectvím či potvrzením úřadu vikariátního a zaslány od 1. června až do konce každého roku „Jednotě k ustavičnému klanění se nejsv. Svátosti a k podporování chudých chrámů“ v Praze č. 33—IV. Farnosti, ve kterých údobné neb účastníci spolku se nalezají, docházejí přednosti. Opětná činí se prosba, by vel. duchovenstvo zájmy této jednoty podporovati si neobtěžovalo.

— **Biřmovanců** ve vikariatu Toužimském a Jáchymovském, odkudž se J. Em. nejd. p. kardinal arcibiskup d. 21. t.

m. ve zdraví do Prahy navrátil, bylo 11929, a sice v Toužimi 817, v Útvíně 453, v Bečově 827 a 773, v Schönfeldu 865, v Lauterbachu 468, v Sangerberku 640, v Schönwaldě 356, v Jáchymově 1564, v Abertanech 801, v Perninku 488, v Platu 858, v Bohdale 866, v Měděnci 630, v Schmiedebergu 656 a ve Vejprtu 867. Touto cestou ukončil J. Em. nejd. p. kardinal druhou prohlídku všechněch farností v rozsáhlém arcibiskupství svém.

— *Z Budějovic.* J. Exc. nejdůst. p. biskup, jenž nyní v Mar. lázních mešká, vydá se v srpnu na druhou letošní generalní visitaci a bude udělovati svátost biřmování d. 22. srpna v Přídoří, 23. v Zátoni, 24. v Rožmberku, 26. ve Frimburku, 28. v Nēm. Rychnově, 29. v Dolní Vltavici, 30. v Hořici, 1. září v Zelnavě, 2. v Jablonci a 3. v Andreasberku.

Z Brna. Nejdůst. p. biskup Arnošt hrabě Schaafgotsche ustanovil kurrendou ze dne 30. června t. r., že od nynějška všem samostatným správčům duchovním v Brněnské diecési přísluší titul „*farář-ův*“ i kdyžby se nalezali na tak zvaných lokálkách; nicméně zůstanou v katalogu duchovenstva tyto lokálky co takové poznamenány, až by se podařilo všem lokalistům farskou kongruu vymoci.

Z Vídně. Před některým časem zřízena jest ve Vídni jednota pod názvem: „Ústav Marianský ku přechovávání služek“ (Landstrasse, ulice bažantová, č. 4). Poskytuje se zde přístřeší dívkám, které do Vídně přišly, aby si službu hledaly, jakož i takovým služkám, které ze služby vystoupily, aniž by jiného místa byly nalezly. Řiditelkami ústavu jsou „dcery božské lásky.“ Pokud se služebné osoby v domě tom zdržují, dostávají stravu a vyučování v prospěšných vědomostech; jsou však povinny pracovati, zachovávat pořádek domáčí a poslouchati představených ústavu, kteréž zvláště o to pečují, aby ženské jim svěřené na dobrá místa do služby se dostaly. —

Z Bavorska. Dne 29. června byly v městě Řezné (Regensburg) slavně posvěceny obě štíhlé věže gotického velechrámu. Před 600 lety započato se stavbou téhož chrámu, ale věže byly nedokončené podobně jako věž velechrámu Pražského u sv. Víta. Teprv asi před 10 lety začato s opravou chrámu a spolu s dostavěním věží, a svrchu zmíněného dne obě ku konci dospělo. Od časného rána bylo slyšeti četné rány z děl a celé město odělo se rouchem slavnost-

ným; nepřehledné davy lidstva sešly se k té velkolepé slavnosti, mezi nimi mnoho cizinců, náboženské spolky a nejvyšší úředníci civilní i vojenští hodnostové. Dva kameny byly od biskupa v chrámě posvěceny a na to před očima veškerého shromáždění do nejvyššího vrchole křížův na obějí věži zapuštěny. U večer téhož dne konán slavný průvod s pochodněmi a západní průčelí chrámu bylo osvětleno.

Z Pruska. Dne 19. května t. r. slavila se v Nordhausenách ve Westfálsku od 8 hod. ráno do 6 h. večer schůze tak zvaných „Vegetariánů,“ kteříž se jinak nazývají „přátelé přirozeného způsobu života.“ Účelem spolku jest péče o tělesné zdraví. K tomu cíli zavazují se údové spolku, že nebudou požívatí masa, ani nápojů líhových aniž silného koření, že nebudou bráti léků, dále že budou pečovati o čistý vzduch, časté pohybování těla, přiměřený oděv a příbytek. V poledne měli údové spolku oběd, ale zcela bez masitých pokrmův, a byli při tom všickni veselí mysli. Do tohoto spolku by vstoupiti měli všickni, jimž církevní příkázání o postu se zdá býti obtížným a jeho plnění nemožným.

Z Italie. Ve Florenci zemřel náhlou smrtí v noci dne 27. května t. r. generál Jan Durando. Manželka jeho nalezla jej ráno dne 27. května mrtvého na loži, ač byl den před tím úplně zdrav. Onť byl papeži Piu IX. přísahal věrnost, ale později stal se nejzuřivějším nepřítelem jeho a seč byl pomáhal k oloupení církve římské. Po některou dobu byl též ministrem války. Zemřel v stáří 65 let. Povšimnutí hodno jest, že mnozí nepřátelé Pia IX. náhlou smrtí umírají, aniž by jim zbývalo chvíle, aby upřímným pokáním se smířili s Bohem, jehožto náměstka zuřivě byli pronásledovali.

Z Ameriky. V sev. Americe jest právo *patronátní* věcí úplně neznámou. Jak z dekretů plenárního koncilu Baltimorského poznáváme, přísluší každému biskupovi tamějšímu neobmezené právo zřizovati místa pro duchovní správce a obsazovati je kněžími po vlastním dobrém zdání. Pakli by některý kněz proti rozkazu biskupovu chtěl na některé osadě úřadovati, budiž co nejprísněji stíhán tresty církevními; jestli by některá osada proti biskupu se vzpírala a neposlušnost kněze hájila, budiž nad chrámem vyřknut interdikt a veškery služby Boží budtež úplně zastaveny.

S ohledem na svátost sv. *biřmování* nařizuje koncil, aby se dítkám tenkrátě teprva udělovala, když aspoň sedmý rok stá-

ří byly dokončily. — O *prvním sv. přijímání* káže sněm, aby nebylo dítkám udělováno, pokud nedosáhly desátý rok stáří; spolu však se také s druhé strany má přihlížeti k tomu, aby s prvním sv. přijímáním dítek neodkládalo se přes čtrnáctý rok jejich věku.

Zákon Tridentského sněmu o *manželství* není v Americe prohlášen (vyjma toliko New-Orleans a některá jiná místa), pročež se za platná považují i taková manželstva, kteráž nebyla uzavřena před farářem a dvěma svědky. Dispense od překážek manželských, jež biskupové jmenem apoštolské Stolicе udíleti mohou, mají vždy zdarma udíleny býti a nedovoluje se poplatek i sebe menší za ně přijímati.

V článku o službách Božích jednajícím schvaluje sněm Baltimorský *časté vystavování* vel. Svátosti oltární a to ze dvojí příčiny; především proto, že tudy nabývají katolíci příležitosti k vyznání své víry a zadruhé i proto, že se tudy pobožnost věřících nad míru zvyšuje a zrůstá. Rovněž se odporučuje 40hodinné uctění nejsv. Svátosti; takéž konání misíí pro lid a kněžských exercicií.

Plenární koncil vybízí v 11. článku nadepsaném: „o knihách a časopisech“ všechny k tomu způsobilé katolíky stavu duchovního i světského, aby *spisovatelskou činnost* svou ve prospěch církve na jevo dávali. Obzvláště záhodno, aby se zřizovaly spolky k vydávání a rozšiřování dobrých kněh na způsob spolku New-Yorského „Catholic Publication Society.“ Přitom vysvětluje koncilium poměr biskupův k časopisectvu v Severní Americe a praví: 1. Žádný časopis nelze považovati za výhradně katolický a církevní, leč by opatřen byl *approbací* biskupskou. Jsouť arcí v Americe, mnohé denníky a časopisy, kteréž hájí zájmy katolické; proto ale biskupové nikterak nejsou odpovědni za náhledy a články jejich politické. 2. Jest v Americe více časopisův, biskupskou approbací opatřených, v kterých biskupové *vrchno-pastýřská prohlášení* svá *uveřejňují* a proto začasť takové listy považovány za oficiální úřední časopisy církevní.

Avšak i s ohledem na tyto listy vyslovuje se sněm v ten smysl, že biskupové nikterak nemohou zodpovědnými učiněni býti za veškery články v časopisech těch uveřejněné a že approbace biskupská znamená jen tolik, že biskup chová k redakci tu důvěru, že nic proticírkevního neb nekatolického uveřejňovati nebude.

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna*“ Svazek 8. (červencový) obsahuje duch. řeči na slavnost Navštívení blah. P. Marie, sv. Cyrilla a Methoda, sv. Jakuba a sv. Anny, na ned. VII—X. po sv. Duchu. — Svazek 9. (srpnový): na slavnost Porciunkuly, Nanebevzetí P. Marie, sv. Štěpána, krále uherského a sv. Bartoloměje, apoštola; na ned. XI—XV. po Sv. Duchu.

— „*Zpěvník pro mládež hlavních škol Karlínských*.“ S obrázkem sv. Cyrilla a Methoděje, str. 168. Nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. Obsahuje písně s nápěvy a modlitby pro mládež.

— „*Königsdorferova nedělní a sváteční kázání*“ přeložena do naší milé mateřské řeči české. Vydal Jan Šavel, městský děkan Budějovický. Díl I. V Praze. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla. Str. 184. Obsahuje duch. řeči od nov. roku do ned. VI. po Velikonoci. Dílo toto poroučí se vel. duchovenstvu i vnitřní svou cenou i vznešeným účelem; jestiž čistý výtěžek věnován na stavbu chrámu sv. Václava v Budějovicích.

— „*Hospodářská škola pokračovací*.“ Soubor vědomostí pro žáky škol toho druhu. Vydává Jos. Jedlička, první učitel při českém ústavu ku vzdělávání učitelů v Praze. Dílek I.: Fysika. Str. 32. Vychází nákladem kněhkupectví I. L. Kobra v lhůtách měsíčních s četnými vyobrazeními a bude dále obsahovati rolnictví, přírodopis, počtářství, měřictví, písemnictví a lučbu rolnickou. — Tímtež nákladem vyšel „*Národní kalendářik toboolkový na 1870.*“

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

K sv. Janskému Dědictví přistoupili dále z Čech: Jan Trhlík v Sedlšti, Anežka Benešova v Netřebicích, Pavel Hradecký ve Vlkově, rod Jana a Rosalie manželů Sahánových v Chlumě, Anna Estrlova v Praze, p. Václ. Kuděj, kaplan v Jarošově, Matěj Horejš v Bezděčíně, Vavřínek Krejčí v Soběnově, Teresie Dolejšova v Soběnově, Matěj Hron v Solopiskách, rod Josefa Henniga v Dnešicích, Jan Štrobl v Zlaté Koruně, rod Vichovských z Lužan. Z Moravy: Jakub Fič v Rybníku, Anna Jasvecova v Podvihově, Ondřej Sedláček v Čelčicích, František Pouš v Němčicích, Františka Dudašková v Zlechově, škola Troubelická, Jan Hradil v Lehoticích, Antonie Chorá v Roketnici, Vincenc Blažej v Hájí, Františka Horáková v Chabíčově, rod Josefa Uhra v Kojetíně, rod Fabiana Chalupy ve Vávrovicích, Barbora Valachova

ve Vlčovicích, rod † Petra Černouška ve Vlčovicích, rod Isidora Lubojatského v Lubojatech, rod Jana Šlosara ve Velké, Johana Kubenkova v Přívoze, Magdalena Luzarová v Mor. Ostravě, Mariana Dlouhá v Zábřehu, rod † Josefa a Františky Varmužových v Huštěnovicích, Barbora Benekova v Drškovicích, rod Jana Hejdučka v Palhanci, Vincenc Sladký v Mal. Němčicích, rod Jana Kožaného ve Vodce, Marianna Chrástkova v Jalubech, Johanna Apelova v Jalubech, † Jakub Nepustil v Střelčicích, Petronilla Langrova v Plumlově, František Marek v Krásném Poli, Anna Šterkova v Krásném Poli, Florian Choleva v Starém Dvoře, rod Jana Krumpholce na Prchalově, rod † Kašpara a Johanny Ondráčkových v Jaktáře, Marianna Kramná v Jemnici, Jenovefa Fialova v Štěbrovicích. *Ze Slezska:* Rosalia Litfova v Jablonkově. *Z Uher:* rod Ondřeje Sokolíka a rod Josefa Žembera v Pečeňanech.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Ignac *Schuster*, jubil. kněz, vysl. katecheta na gymnasiu Chebském, k. arcib. notář, atd. na odp. v Kinšvartě, 15. července (nar. tamtéž 7. dub. 1791, vysv. 14. srp. 1814).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ant. *Farka*, kaplan v Radnicích, za děkana v Divišově;
p. Frant. *Januschowetz*, farář v Komárově, za faráře v Žluticích;
p. Ant. *Dittrich*, kapl. v Štědré, za administr. do Komárova;
P. Jan *Baloun*, křiž., za real. admin. v Boroticích;
P. Athanáš *Gottstein*, premonstr., real. administr. z Doksan do Libotěnice;
P. Amand *Kupr*, premonstr. za adm. v Doksanech.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vác. *Čiška*, farář v Kbele, jmenován jest tajemníkem bisk. vikariatu Nepomuckého;
p. Frant. *Emmer*, farář v Miskovicích, za faráře ve Volenicích;
P. Richard *Mutz*, ř. cisterc. ve Vyš. Brodě, za far. administr. v Horním Dvořišti;
p. Vác. *Bušek*, administr. z Volenic do Miskovic;
p. Konrad *Mandl*, kurát při bisk. chrámě a výpom. katecheta na hl. škole v Budějovicích, za faráře v Bukovsku.

Uprázdňená místa:

Zachotín, fara patron. kníž. arcib. Pražského.

Nová *Bystřice*, fara patron. nábož. matice.
Miskovice, fara patron. hrab. Vratislava, do 6. srpna.

Šitboř, fara patr. hrab. Coudenhove, do 1. srp.
Křtěnov, fara patron. nábož. matice, do 1. srp.
Místo *kuráta* při kathedr. chrámu v Buděj. do 10. srp.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Fischer*, farář v Pěčíně, dne 4. července (nar. v Hradci Králové 1. dubna 1819, vysv. 25. července 1845);
p. Václav *Sixta*, kněz na odpoč. ve Vrbové Lhotě, dne 9. července (nar. 23. března 1829 ve Vrbové Lhotě, vysv. 25. července 1854).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Vondráček*, administrator, za faráře v Jetřichově (Dittersdorf);
p. Vinc. *Vacek*, admin. v Bystřici, za kaplana do Damníkova (Thomigsdorf);
p. Jan *Kukla*, kapl. v Damníkově, za koop. do Vojnoměstce;
p. Frant. *Kotrbelec*, koop. ve Vojnoměstci, za 3. kaplana do Polné;
p. Frant. *Řašín*, kapl. v Kopidlně, za admin. do Němičovse;
P. Jakub *Lenk*, kněz, ř. sv. Bened., za admin. do Ruprechtic;
p. Vojtěch *Lichtenberg*, kooperator, za admin. v Kuklenách;
p. Frant. *Koblischke*, kapl. v Rokytnici, za admin. do Pěčína;
p. Jos. *Krejčí*, kaplan, za admin. ve Vysočém Mýtě.

Na stálý odpočinek dáni jsou:

- p. Jan *Hron*, jubil. kněz, farář a osobní děkan v Kuklenách;
p. Jos. *Müller*, bisk. notář a far. v Němičovsi.

Uprázdňená místa:

Pěčín, fara patron. nábož. matice od 5. července do 16. srpna.
Vysoké Mýto, děkanství patron. Jejího Velič. císařovny Alžběty co královny České od 8. července do 19. srpna.
Němičoves, fara patron. nábož. matice od 8. července do 19. srpna.
Kukleny, fara patron. nábož. matice do 25. srpna.

Do Budějovic (VII.): Ve prospěch stavby chrámu sv. Václava uvolují se z lásky sloužitímě sv. „ad intentionem dantis“ vel. pp.: Ferd. Kalous, kooper. u sv. Duha v Praze, 15; V. Sovák, farář v Čibusi, 50; J. Dvořák, kaplan v Čibusi, 50; Frant. Vomáčka, farář v Potěchách, opět 20; Jan Chvála, kaplan v Potěchách, opět 30.

Vydává se
5. 15. a 25.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—II.

Expedice:
v kat. kněhupectví
B. Stýbla.
na sv.-Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedošlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici

a u všech řádných
knihkupců

na rok: 2 zl. 5 kr
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

(jenom v expedici)

Celoroč. 3 zl. — kr
půlroč. 1 zl. 55 kr

Předplacení čtvrt-
leté nepříjímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Nanebevzetí Marie Panny.

(Od kan. Jos. Ehrenbergra.)

„Sláva má od pokolení k
pokolení.“ Sir. 24, 28.

Věrní křesťané a upřímní ctitelové Marianští dočkali se za našeho věku radosti veliké. Vyhlášení nauky o neposkvrněném početí Marie za článek víry jest zajisté událost, kteréžto se každý pravý katolík srdečně radovati musí. Tímto skutkem věčně památným úcta, chvála a sláva královny nebes teprvé se doplnila, dovršila, dokorunovala; a tudy radost věrných Její ctitelů jest veliká a spravedlivá.

Než radost tato, jako všechno pod sluncem, bez přisady trpkosti nebyla. Věrní katolíci ovšem plesali; ale nevěrci a od církve odtržení jinověrci, aby radost pravověřících otrávil, šípy, jedem utrhačné zloby napuštěné, na vše strany metali. Těm bez toho jednomu jako druhým jest úcta Marie trnem v očích od věků, a podřívání této úcty oblíbenou prací od jakživa. Jakoby do vosů píchali, takové zlostné sičení strhlo se po celém táboře nepřátelů Mariánské úcty, když sv. otec a biskupové katolického světa učení o neposkvrněném početí Bohorodičky mezi články víry vřadili; a celé krupobití posměchu a rouhavých han vychrleno jest na katolickou církev i na Marii, matku Boží. Nám katolíkům spílala ta neznabožská cháska zatemnělců a mldoslužebníků; a kteří mezi nimi jako za moudré platějí a také trochu do písma nahledli, vytrasili se opět se starým svým klepem proti úctě Mariánské, mluvíce jak ústně tak tiskem: že prý o Marii v písmě téměř zmínky není, její úcta za prvotné církve že ani dle jména známa nebyla, a že jest výmyslem blouznivých hlav za časů teprvé pozdějších.

Tato námítka ovšem bylaby hrozná, kdyby se na pravdě zakládati měla; ale na

šťěstí jest to lež, lež ohavná i směšná. Pravdať, kdo schválně oči zavírá: ten ani ve dne ničeho nevidí; a kdo s předsudkem a zlobou do písma i do křesťanské starověkosti hledí: tomu rovně se zdá, že tam o Marii a o její úctě mnoho nespátuje. Kdo se ale dívá okem bezelstným a srdcem přímým: něco docela jiného nalezá; ano ten ku své potěše radostného přesvědčení nabývá: že písmo i křesťanská starověkost chválou Marie oplývají; o čemž také my dnešního dne se přesvědčíme. —

O Marii prý ve sv. písmě velmi málo zaznamenáno se nalezá. Tak mluví nepřátelé Mariánské úcty, chtějí tudy dovoditi, jakoby ctění a vzývání nebes královny nemělo podstaty, nemělo základu. Chudasové ti si dali! Touto svojí nestoudnou drzostí sami sobě vysvědčení podepsali, že se v písmě špatně znají a ještě hůře jemu rozumějí.

Já důkladnějšího znatele písem nad sv. otce Bernarda neznám: a ten docela něco jiného nám povídá. Čeho se nepřátelům úcty Mariánské v písmě zdá býti málo, toho on tam spatruje až přespříliš, řka: „Celé písmo plno jest Marie: čtěte a zkoumejte, a všady ji najdete!“ A sv. Bernard má pravdu; neboť písmo ve všech svých částkách chválou Marie oplývá.

Nejdůležitější částkou písem starého zákona jsou knihy Mojžíšovy, a v těch zase nejdůležitější jest ono místo, kde žalostivý pád prvního člověka v ráji se líčí a spolu také zaslíbení budoucího Spasitele z úst samého Boha se uvádí. Na místě onom zakládá se celá budova víry, na něm spočívá celá soustava svatého náboženství. A myslítež, že tato nejdůležitější částka písem starého zákona jest bez Marie? bez její chvály? Nebeský Otec vlastnoustně chválu Marie tam zvěstuje, a vykoupení lidské Marii zrovna do rukou klade, řka: „Žena hlavu hada potře“

(Genes. 3, 15.) — to jest Maria skrze Syna svého člověčenstvo vykoupí! Tak Bůh sám Marii hned v popředí písem, hned v čelo zjevení svého postavil, jak to žalmista Páně dosvědčuje, a Marii jako mluvící uvádí, řka: „Na počátku knihy psáno jest o mně.“ (Žalm 39, 8.)

Druhé místo mezi knihami starého zákona zaujímají spisy svatých prorokův. Prorokové z Božího vnuknutí opovídali příští Mesiášovo blíže, a všechny okolnosti popsali do podrobná, aby se lidstvo v osobě svého Spasitele nikterak mýlit nemohlo. Přední pak mezi nimi je Isaiáš, kterýž život i smrt příštího Vykupitele tak určitě a najisto byl udal, že jej za to evangelistou starého zákona nazývají. Nuže zdali pak tento přední z proroků také něco o Marii připomenul? V 7. kapitole svého proroctví vypravuje Isaiáš o největším divu, kterýžto se při lidském vykoupení státi musil; a aby na velikost toho divu hned předem upozornil, vyzývá k bedlivosti celého Israele, řka: „Slyšete dome Davidův!“ Potom teprve uvádí onen div a spolu s ním nejvyšší oslavu a pochvalu Marie, řka: „Toto znamení dá vám Pán: Aj panna počne a porodí syna a nazváno bude jméno jeho Emanuel.“ (Isaiáš 7, 14.) Nuže, nejsou-li zahanbeni nepřátelé Marie se svým nestoudným tvrzením, jakoby úcta Marie podstaty a zákla-du v písmě neměla? Z „knihy moudrosti“ a z „písně Šalomounovy“, kdež chvála Marie téměř na každém řádku se ozývá: nebudu uváděti ničeho; a tudy obrátíme se zrovna k zákonu novému..

Daleko zvůčněji než v zákoně starém rozléhá se chvála Marie v písmech zákona nového. Abych se rozvlácným nestal, připomínám toliko to, co sv. Lukáš hned v 1. kapitole svého evangelia uvádí, řka: „Poslán jest archanděl od Boha ku Panně . . a jméno Panny Maria.“ (Luk. 1, 26.) Může-li co vzácnějšího pověditi býti nad slova tato? Bůh posílá svého archanděla k Marii: Stvořitel posílá k svému stvoření, posílá předního z nebeských duchů k smrtelné dceři lidské, posílá z nadvězdného stanu nebes do chatrného obydlí člověčího. A vůdce nebeského dvorstva Gabriel před Marií, dcerou lidskou se koří, ji blahoslaví, nazývá milostí plnou, a Bohu a Pánu svému v Jejm lůně útlek vyjednává. Toté něco neslychaného, zrovna úžasného! Však Maria sama nesmírnost svého vyvýšení cítila, a před Alžbětou v zbožném udivení také vyznala, řkouc: „veliké věci mi učinil ten, jenž mocný jest.“ (Luk. 1, 49.) Není-li slovo sv.

Bernarda pravdivé? Neoplývá-li písmo sv. ve všech svých částích chválou Marie?

Apoštolské listy, kteréž rovně podstatnou částku písem nového zákona činějí, apoštolské listy jsou jediné, v nichž o Marii řeči není. Toho však jest příčina zvláštní. Apoštolské listy obsahují rozličná naučení, výstrahy a rady k tehdejšímu křesťanstvu dle potřeb i okolností onoho věku; a tudy místem přiměřeným ku hlásání chvály Mariánské zajisté nejsou. Proto však apoštolové na Marii nezapomněli a o její oslavu jináče se postarali. Dříve, nežli se rozptýlili do veškerého světa, sešli se apoštolové v Jerusalemě: a tam společně sestavili ono vyznání víry, kteréž nám všem pode jménem „Věřím v Boha“ povědomé jest a až dotud „apoštolským“ vyznáním víry se nazývá. Při tomto pak skutku apoštolové čest a slávu Marie dovršili. Ono apoštolské vyznání víry jest krátké; na mnohou velikou pravdu, na mnohý důležitý článek víry v něm apoštolové zapomněli; ale na Marii nezapomněli. Ve svém vyznání víry vytkli apoštolové Marii místo opravdu předústojné. „Věřím v Boha Otce, všemohoucího stvořitele nebe i země, i v Jesu Krista, syna jeho jediného Pána našeho, jenž se počal z Ducha sv., narodil se z Marie Panny.“ — Tať jsou slova svatých apoštolů, a v nich postavena jest Maria po třech Božských osobách hned na místě prvním, aby zjevno bylo všemu světu, že ona jest po Bohu první! Vskutku, písmo i ústa apoštolův chválou Marie oplývají: a nepřátelé Mariánské úcty, kterýmž svědectví písmo o Marii nehojná se býti vidějí, měli by se zardíti až po uši, kdyby již dávno beze studu nebyli.

Jako celé písmo Marie jest plno: tak i starověkost křesťanská chválou Marie nejzvůčnější a úctou k Ní nejsrdečnější oplývá. Jen jediné uvedu svědectví a bude zajisté postačitelno.

Byloť právě při konci 4. století a tudy bezmála před půldruhým tisícem let, když Nestorius v Konstantinopoli biskupoval. Zdálo se o něm, že jest pln katolické pravověrnosti a apoštolského ducha: a proto také svobodnou volbou kněžstva i lidu na přední biskupskou stolicí v krajinách východních dosedl. Byl však Nestorius zatím pln ošemetnosti a lžoby; a jak se na stolici biskupské ocítil, složil roucho ovčí a ukázal se vlkem, kterýž čisté mléko učení Kristova jedem kacířství otrávití zamýšlel. „Nenazývejme Marii matkou Boží, — tak jednou Nestorius na kázání promluvil —

aby se nezdálo, že jí pověrečně božskou čest prokazujeme; nenazývejme Marii boho-rodickou, abychom podobní nebyli pohanům, kteří rovně modlám svým matky dávali.“ Tolik řekl Nestorius; a sotva že ohavné svoje rouhání dopověděl: zůstali tisícové shromáždění věřících jako hromem omráčení. Jen s tíží vydržel lid, s Marií těžce uražený, při službách Božích až do konce; ale jak z chrámu vystoupil, pozvedl neo-
hroženě hlasu svého proti kacířskému biskupovi, a ke všem církvím poslány jsou žaloby na zrádného Nestoria. Celý tehdejší křesťanský svět nad kacířstvím Nestoria se pohoršil a sv. Cyrill, biskup Alexandrinský, vyřkl první jmenem křesťanstva Afrického hlubokou nevoli proti Nestoriově. Celá Evropa i Asie přidala se k Cyrillovi a papež Celestin co viditelná hlava církve Boží, vynesl na rouhavého kacíře kletbu. Tak bolestně dojala tehdejší křesťanstvo urážka Marii učiněná. Ale na tom nebylo ještě dosti. Na vyhlazení ohavného kacířství Nestoriova vypsán jest všeobecný sněm církevní do města Efesu. Dvě stě biskupů vyslancem papežským v čele sešlo se tam: a k rokování shromáždili se ve hlavním chrámu Marii zasvěceném. Dlouho rokovali, dlouho se radili; a lid, nemoha se konce dočkati, po tisících před svatyní shromážděn se nalezal, a na výrok otců sněmujících dlouho do noci toužebně čekal. Konečně se otevřely dvěře chrámové a jeden z biskupů oznamoval zástupům, že blud Nestoriov jest zavržen, a že Maria proti úkladníkovi zvítězila. V tom okamžení strhla se radost, že vypsati nelze. Při plápolu bezpočetných pochodní vedeni jsou církevní otcové u vítězoslávě do svých obydlí: kvítí na cestu před nimi jest metáno, kadidlem před nimi jest kouřeno, hudba a radostné zpěvy rozléhaly se po celém městě a jasné osvětlení široko daleko noční krajinu ozařovalo. Tak se dělo za dnů prvotné církve, v dobách křesťanské starověkosti. Není pochybnosti, že byla tehdy úcta Marie v srdcích křesťanstva daleko vroucnější než za věku našeho; a jenom blázen a zlostník, kacíř Nestoriov podobný, mohl by říci, že za dnů prvotné církve úcty Mariánské nebývalo.

N! Svaté písmo starého a nového zákona, jak jsme slyšeli, chválou Marie oplývá: a křesťanská starověkost o úctě Boho-rodice svědectví nejskvělejší podává. Nemůže býti jináče. Kdo v Syna věří, Matkou pohrdati nemůže; a nepřátelé úcty Mariánské sami o sobě vysvědčují, že víru po-

tratili a křesťany dávno již býti přestali. Úcta Marie jest pečetí pravého křesťanství. O nerušmež tuto pečeť na sobě: a Marii ctěme, Její ctnosti následujme, Jejím urodování se poroučejme! A Ona, kteráž nám Spasitele dala, Ona svou přimlouvou spasený nás učiní. Amen.

Dvě sestry.

Hned bolest přitlumenou, hned žal zjevný
Zpomínka lepších časův zhynulých
Na tváři nosí, smutkem brázděné.
Když temně doznívají k úmlku
Dne hlasy rozvířené, vzdálena
Od vřavné tlupy odpočívá ráda
Ve tklivém tichu, vážně dumajíc;
A po listu kde s větve spadá list
Uvadlý, sdílným ona šepotem
Se k tvému srdci tulíc, vypravuje
Ti o tom, co tvým jindy bývalo.
S citelným hledem chodíc nivami
Zpustlými, luhův zchudlých výhorem
Svou účastnou ti kreslí pravici,
Jak šatilo je štědré osení,
Jak věnčila je květův družina.
Když kolem po obzoru života
Snažného zuří z mračen hněvivých
Blesk za bleskem a rána za ranou,
Ve zhoubném sutek mrazných průvodě
Kryjíce dráhu zkázy troskami;
Když blaho srdce, rváno vichřicí,
Dokvětlo, roztřísněno v posudek,
A vzdechem těžkým když se zdvihá hrud,
Ve zprahlé oko vážíc marně slzu:
Pak přistoupí *zpomínka*, zatesklíc,
A předvádí ti dob těch minulých
Čarovný obraz, kde tvé jaré štěstí
Porostlým čerstvě mlázím pučelo. —

Zpomínce kráčí *sestra* po boku,
Jí srdce bolné svěžíc: *naděje*.
Ta blahotěšnou před se hledíc tváří,
Nehaslým žíří touhy plápolem;
Hbitým jí tepem srdce tluče mladé,
I vzlétá napřed rychlou perutí —
Před krokem těžkým chvíle stisněné.
Táž *naděje*, nechablou mocně ruku
Povznášejíc, vysévá živné símě
V plodistvou půdu pracně kypřenou,
A sladkému se těší ovoci,
Než ještě vyhledalo oko tvé
Neznámý nástroj k vůle výkonu.

Ó blaze tobě, kterýž okolo
Uvadlých přítomnosti haluzí
Nekleslým chodem kráčíš utěšen,
A tam, kde podzim z roucha svlečený

Na odpočinek lehá, před sebou
Již vidíš vesny vstání zkríšené,
By květným vínkem téměř krásila!

Junácký rode, doufej, tvůj že kmen,
Jarého žití jádrem bohatý,
Byť vichrem prehla listův ozdoba,
Zas pozdvihne svých pupnův nový šperk
Ve květnu krásném, květnu zmlazeném!
Dvě rodné sestry v sladkém sdružení,
Zpomínka minulosti veliké
A po boku jí čilá *naděje*,
Nechť pozdvihují k síle zmužilé
Tvou přítomnost, když černé noci rouška
Ji obestírá; nechť i v předchutí
Okusíš bohatě, jak ztracené
Ti štěstí slavným zkvěte návratem!

Fr. Doucha.

Sv. Řehoře biskupa Nyssenského o duši a z mrtvých vstání

rozmluva s vlastní sestrou Makrinou.

Z řeckého přeložil J. N. Desolda.
(Pokračování.)

(M.) Ona pak dí: I kdož by pak to-
mu odporoval, žeby nebylo právě to pravda,
co písmem jakožto pečeti se stvrzuje? Má-
li se tedy k stvrzení učení tohoto isouhlas
evangelický ku pomoci vzíti, tuť nebude od
místa uvážiti podobenství o koukoli *). Za-
síl tam totiž hospodář dobré símě, — my
pak jsme ovšem čeledí jeho; — nepřítel
pak počkav, až by lidé spali, nasíl v živné
símě — símě neužitečné, do pšenice nahá-
zev koukole. I vzešlo obé spolu, neboť ne-
bylo jinak možná, nežli aby spolu s pšeni-
cí zasety koukol se ujal a sešel. Zakazuje
však hospodář čeledi své trhati bylinu neu-
žitečnou, aby se škodlivým bejlím spolu nevy-
rvali i živnou pšenici, protože kořeny jejich ve-
spolek se proplétají. Věříme totiž, že písmo
svaté dobrým semenem poukazuje na tako-
vá duševní hnutí, z kterýchž by se nám,
kdyby se dobře pěstovala, zajisté ovoce ctno-
sti vydarilo. Když pak mezi tato spolu za-
set byl i blud ohledem pravého poznání
dobra, a to, co skutečně a jedině dle své
vlastní povahy dobré jest, vzešlým spolu
bejlím klamu jest zatemněno, (neboť moc
žadavá nevzešla a nevzrostla jest k prospě-
chu toho, co přirozeně jest dobré, ač právě
proto nám vstřípena byla, ale svrhla se na
to, co hovadně jest a nerozumné, ana totiž
žádostivost postrádajíc pravého úsudku o
tom, co dobré jest, k onomu hnutím svým

se unáší; tak též i símě hněvu nevykvěto
v mužnou statečnost, ale ozbrojilo se u vál-
ku proti příbuzným, a mocnost lásky opu-
stila věci duchovní, a ženouc se nezřízeně
a sběsile za užíváním rozkoší smyslných, a
tak týmě způsobem i vše jiné v špatnou
bylinu místo v dobrou vzrostlo;) proto tedy
dopouští tomu moudrý hospodář, aby bejlí
spolu rostlo se semenem (dobrým) z prozře-
telnosti, abychom nepřišli o lepší stránku
svou, kdybychom žádostivosti docela s neu-
žitečným koukolem jejím sprostěni byli. Ne-
boť kdyby se to s přirozenou povahou lid-
skou stalo, což pak by nás k touze po vě-
cech nebeských povznášelo? nebo kdyby
se nám láska odhala, čím pak bychom s
Bohem v jedno se spojili? anebo kdyby
hněv byl udušen v nás, jakou pak zbraní
bychom bojovali proti úhlavnímu nepříteli
svému? Nenechává tedy hospodář zlé símě
růsti v nás, aby navždy ovládlo nad šle-
chetným osením, ale aby role samo, — tím
pak podobenství srdce našemu, — přiro-
zenou v sebe vloženou silou, rozumem to-
tiž koukol udusilo, dobrou pak pšenici k
rozkvětu a dozrání přivedlo. To-li se ne-
stane, ponechává výtěžek role k soudu a
ohni. Když tedy člověk náležitě oněch hnutí
mysli užívá, sobě je podmaňuje, aniž pak
sám se jim podrobuje, ale jako mocný král
pomocí rozumných úvah co statných služe-
bnictva rukou, snadněji ctnostné své snahy
provede; dá-li pak se od nich podmaniti a
porobiti, jako když se sběr otroků proti
pánu svému vzbouří, sám nehodně přepy-
chu otrockému se poddaje, a sluhou-li se sta-
ne těm, kteří přirozeně podrobeni býti mají
jemu, tehdyž nutně ke všemu bude sveden,
k čemukoliv jej nadvláda oněch vládců bu-
de poháněti. Když tak jest, nevyhlašuje-
me ona hnutí duševní ani za mravně dobrá,
ani za zlá, ale trváme, že jako všechna jiná
v moci těch záležití, kteří jich používají buď
k dobrému, buď zpětně, tak že když hnutí
některé k dobrému směřuje, bývá příčinou
chvalných skutků jako u Daniele žádost a
u Fíneesa hněv i zármutek každého, kdo si
v něm rozumně počíná; pakli k zlému se
vrhnou ona hnutí, stávají se a slovou právě
vášnemi.

(Ř.) Když byla ona tak vypravila a
pomlčevši, krátkou přestávku věci učinila,
a já přemýšleje v mysli tu její rozmluvu,
vzpomněl jsem si na to, co svrchu řečeno
bylo, že by totiž nebylo nemožno, aby du-
še po smrti těla zůstávala v živlech, a toto
dím k učitelce své: Což jest medle ono vů-
bec známé „podsvětí“, o němž se mnoho i

*) Mat. 13, 24.

v obyčejném životě i v spisech pohanických i v našich mluví, a o němž se vůbec domnívá, že se veň co nějaké všeobecné bydlíště duše odtud odebírají? Nemniš zajiště, že by snad živlové sami tím „*podsvětím*“ byli.

(M.) A učitelka moje dí: Patrně jsi nehrubě mé řeči pochopil; řkouc totiž o přesídlení duše ze světa *viditelného* v svět *neviditelný*, myslila jsem, že není úvahy ni žádné dále potřebí o *podsvětí*. Neboť míním, že jmenem toho místa, kamž prý se duše odebírají, i spisovatelé pohanští i božská pisma nic jiného neznamenaají, leč odebrání se jich ze světa *viditelného* v *neviditelný*.

(Ř.) Nuže medle, díím já, jak mohou někteří se domýšleti, že tím slovem míní se nějaké *podzemní* místo, ano pojímá v sebe duše jako hospodou, jsouc co obydlí ku přijetí těchto bytností zvlášť zřízené a přitahující je k sobě, když byly z tohoto života odletly?

(M.) Ale nicméně, dí učitelka moje, stanovené mínění neutrpí tímto pojmem žádné újmy, byť i co pravší pravda bylo. Neboť když obloha nebeská pevná a nerozlučitelná jest, svou klenbou všecko objímá, a když země se vším, co na ní kolko-lem jest, u středu se nachází a všecko vesměs vůkol toho, co stálé a pevné jest, kolotá, tu nutně, dí, z tohojde, že to, co všeliký živel na horní části země obsahuje i v naprotější straně se nalezá, poněvadž tatáž hmota celé její těleso kolkolem objímá. A jako když nad zemí slunce vzejde, na protější straně stín jest, protože kulatý povrch její nemůže touž dobou vůkol paprsky slunečnými objat býti, ale nutně na jakoukoli země části slunce světlo své spouští, jsouc ovšem vždy nad středem zeměkoule, vždy na protější straně bude tma, a tak v neustálém oběhu slunce vždy na straně proti slunečnímu světlu ležící spolu obíhati bude kolkolem i tma, tak že stejnou měrou i horní i dolní částka země v světle a ve tmě střídavě se octne; tak též přirozeně i vše jiné, co na této naší polokouli zemské z živelných zjevů spatřujeme, nepochybně i na druhé straně bude. Poněvadž pak každou země částku titěž živlové objímají, nesmíme tuším ani odporovati ani přisvědčovati těm, kteří trvají, že buď toto, buď ono podzemní místo určeno jest duším od těla odloučeným. Neboť dokavádě námitka ta nedotýká se hlavního učení, že jsou duše i po tomto tělesném životě, nic se nebudeme řeči svou přiti o místo, za to majíce, že

zaujímati místa jen tělům náleží, duše pak co bytnost netělesná nic nemá dle přirozenosti své potřebí, aby nějakými místy byla omezena.

(Ř.) Což medle, řku, kdyby se ten, který jinak smýšlí, na sv. apoštola odvolával, an dí, že všeliké rozumem obdařené stvoření při všeobecném z mrtvých vstání Hospodina všehomíra patřiti bude, při které příležitosti se též o jakýchsi podzemních tvorech zmiňuje, řka k Filipenským*), že poklekne před ním všeliké koleno i nebešťanův i pozemčanův i *podzemčanův*?

(M.) Setrváme, dí učitelka moje, na svém mínění, bychom i takto říci slyšeli, majíce jednak o nesmrtnosti duše i přesvědčení protivníkovu, nic však netvrdíce o místě, jehož jsme právě podotkli.

(Ř.) Což pak bychom řekli těm, kteříž by smysl tohoto slova apoštolova drželi, kdybychom *místní* význam tohoto výroku popírati chtěli?

(M.) Ona pak dí: Nezdá se mi, že by byl Božský apoštol výrazu, „*nebešťanův, pozemčanův a podzemčanův*“ použil k tomu, aby tím mezirozumnými bytnostmi rozdíl ustanovil *místní*. Ale když trojí jest stav rozumem obdařených bytností, jeden těch, které ihned z počátku netělesného života účastny jsou, jež anděly zůveme, druhý těch, které s tělem jsou sloučené, jež lidmi jmenujeme, třetí pak těch, které smrtí těla bývají sprostěny, jak věříme o duších lidí zemřelých, tu myslím, že Božský apoštol, hlubokou moudrostí svou znamená budoucí rozumných bytností v dobrém souhlasu, jmenuje slovy *nebešťanů* bytnosti andělské a netělesné, slovem pak *pozemčanů* ty, které již s tělem jsou spojené, jmenem *podzemčanů* konečně ty, které již od těla jsou odloučené, a nebo jiné, které by kdo mimo řečené bytnosti rozumné rozeznávat i je buď ďábli, buď duchy, buď jinak tomu podobné pojmenovati chtěl, — o to nic nebudeme se přiti. Neboť věříme dle obecného rozumu i dle zjevení písem svatých, že jsou mimo tyto tělesné i jiné bytnosti, dobrému odporné a životu lidskému škodlivé, které se samovolně lepšího stavu vzdaly a od dobrého se odloučivše opak téhož v sebe pojaly, a tyto prý k *podzemčanům* přičítá apoštol, naznačuje touž řečí, že druhdy po dlouhých a dlouhých obězích věků *všecko zlé pomine* a nic nezůstane než *dobré*, a tak že i ony spolu panství Kristovo souhlasně vyznávají budou. To když tak jest, nikdo nás

*) Filip 2. 10.

nedonutí, abychom slovem *podzemčanů* uznávali nějaké podzemní bydlíště, protože ovzduší veškerou kolkolem objímá zemi, tak že nižádná její částka není prázdná vzduchového objemu.

(Ř.) Když takto má učitelka byla promluvila, tu já málo pomlče dím: Nemám ještě dostatečně, oč se jedná, ale ještě mi rozum můj odporuje tomu, co se řeklo; i prosil bych, aby se mi důkaz ten ještě jednou provedl důsledně s vynecháním toho, oč jsme se byli shodli. Myslím skoro, že ti, kdož se proti řečenému důkazu nepřičí přílišně, tím přesvědčení budou, aby nevydávali duši v úplnou záhubu a zničení, a nebudou trvati, že by pro rozdílnost své bytosti od bytnosti živlů, nemohla býti u všem míru vůbec. Byť pak i nesrovnávala se s tímto bytností rozumná a bezhmotná, nic méně to nepřekáží tomu, aby v něm byla. Pro kterouž podmínku máme dva důvody, jeden z toho, že i nyní za tohoto života duše v tělech jest, ačkoliv jest dle své bytnosti od těla docela rozdílná, druhý pak z toho, že jak úvahou naší provedeno jest, bytnost božská, jsouc rozdílná od bytnosti smyslné a hmotné, nicméně spolu veškeré věci proniká, a tak svým se vším-mírem sebe smíšením v jsoucnosti udržuje vše co jest, tak že dle toho důsledně věříme, že i duše, odloučivši se z tohoto života tělesného v netělesný, nikoliv nebude mimo vesmír. Ale jak že, řku, když sjednocení živlů pro jich vespolečné s sebou smísení jinou podobu na se bere, s kterou pak duše obýváti má, jakou pak známkou řídit se tu bude duše, poněvadž to, co jí bylo známo, nezůstalo, když s rozloučením živlů přirozené i podoba byla spolu zmizela?

(M.) Ona pak pozdrževši se chvílku: Budiž mi dovoleno, dí, smysliti něco na důkaz a příklad k vysvětlení toho, oč se jedná, byť se i mimo možnost býti zdálo. Dejme tomu tedy, žeby malíři dle svého umění rozličné barvy netoliko směřovati mohli, jak i k nápodobení přírody činívají, ale žeby i smísené potom opět rozlučiti a jedné každé zvláštní její ton navrátiti uměli, tak tedy když by se barva bílá a černá, nebo červená a žlutá, nebo jiná jakákoliv k nápodobení předmětu některého smísila, a potom opět směsice jedné s druhou se rozloučila a každá zvlášť se okázala, nicméně trváme, že při tom umělec každý druh barvy rozeznává a že nezapomíná ani, co jest červené, ani co černé, když stanouce se vespolečným smíšením bar-

vou jinou, potom opět v přirozený svůj ton je rozlišuje, ale že pamatuje, jakým způsobem se směsice rozdílných od sebe barev státi má, a ví jaká s jakou sloučená jistou jinou barvu působí, a kterou opět vymýti má, aby opět původní druh se objevil; i když opět potřebí některou podobnou smíšením vytvořiti, známější mu bude práce, poněvadž byl cvičením zručnosti v tom dosáhl. Má-li tedy důvod ten jakousi podobnost, zkoumejmež příklad ten zevrubně. Položme v příkladu tom na místo umění malířského duši samu, a na místě barev pomysleme si zvláštní povahu živlů, smísení pak rozličných barev a opět dle podmínky pomyšlené jich na původní druhy rozlučení představujž nám sloučení a rozlučení živlů. Jakož tedy trváme v příkladu uvedeném, že umělec nezapomíná tonu jisté barvy, která po smísení opět k původnímu druhu se navrátila, ale zná i co červené jest i co černé, i cokoliv jiného se přes všelikou různou od sebe jakost smíšením vespolečným zvláštního vytvořilo, jaké totiž bylo smíšením a jaké jest nyní v původní své podobě i jaké zase bude, stane-li se opětá jistých barev vespolek směsice; tak trváme, že i duše zná původní zvláštnost živlů, jichž sloučením působeno jest tělo, v němž ona přirozené ubytována jest, i po jejich od sebe odloučení. A byť i přirozenost je od sebe daleko odloučila pro zvláštní jim přirozené rozličnosti, každému zvlášť zabraňující spojití se s tím, co jest mu odporno, nicméně bude u jednoho každého, držíc se a zůstávajíc u něho myslitelnou mocí svou, až se konečně opět živlové sobě odporní spojí k obnovení toho, co se bylo rozloučením zrušilo, což vlastně i jest i slove *vzkříšením*.

(Ř.) A já dím: Velmi dobře, soudím, že jako mimochodem zastáváš tím důvodem nauku o vzkříšení, neboť lze tím pomalu odpůrce víry k tomu domoci, aby nepokládali mezi nemožností, že by živlové opět vespolek se spojití a tak opět téhož člověka způsobiti mohli.

(M.) Ovšem že dí učitelka moje, pravdu máš. Lze zajisté slyseti odpůrců proti tomuto článku mluvících takto: Poněvadž prý se při rozlučování živlů dle sourodnosti vše u veškerenstvo rozplyne, jak to možná, aby to, co teplé jest ve svém spojení s veškerenstvem, mimo sloučení s tím, co mu sourodné jest, odloučilo se opět, aby člo věka znova působilo? Neboť kdyby se vlastní k vlastnímu nepřidružilo opět, nýbrž ze sourodného toliko nějaké částky místo

vlastních na se vzalo, tuť jiné za jiné povstane a pak by to nebylo vzkříšení, ale nového člověka stvoření. Má-li pak se tentýž v téhož opět způsobiti, má býti veskrze týmž, kterým byl, přijma opět ve všech živelných částkách touž bytnost na se. (Pokračování.)

Pod večer.

Po kraji květném svatě vládne ticho,
Večerní vánek luhem se probání,
Hraje si s kvítky, s travou šepotá si,
Jak milo všude, — krajem zní klekání.

A zvuky jasné čistým plují vzduchem,
Hle! šepot vánku krajem umlkuje,
A tvorstvo zemské v poli, sadu, lese,
Své díky Tvůrci vřelě vyslovuje.

Neb Pán jest, který dává trávě rosu,
Jenž rouchem skvostným polní květ odívá,
Jenž krmí ptactvo, deštěm chladí zemi
A proto všecko Boha svého vzývá.

A člověk prací unavený kleká
A duchem zaletuje k Bohu svému;
Okolo jen hvězdojasné vidí nebe —
Však duch ten letí k Tvůrci všemocnému.
Jaromír.

Nová škola v Dlouhé Lhotě.

Obrázek ze života za posledních let.

Od *Josefa Ehrenbergra*,
sídelního kanovníka na Vyšehradě.

II.

Na hodinách u starosty odbily se čtyry a páni z výboru jeden po druhém počali se trousiti. Přicházeli s tvářmi vlnnou a tváří i slovy ještě vlídnějšími od starosty uvítání jsou. Po nějaké kyselosti nikde ani stopy; a kdyby starý Cepík byl mlčel, nikdo do smrti nebyl by uhodnul, že opověd mimořádné schůze ve středu před Božím Tělem podnětu k mnohemu příkrému slovu zavdala.

O půl páté sedějí pánové již v radě a na denní pořádek přichází, co od posledního zasedání k rukoum starostovým došlo. Kdyby někdo cizí a věci a poměrů Lhotických naprosto nepovědomý na shromážděné zastupitelstvo obecné byl popatřil, na první pohled poznati musil, že otěže, celý sbor ovládající, spočívají v rukou jedněch, a ty jedny příslušely k osobě pana radního Belhy. Starosta při všem, cokoli za předmět porady a konečného uzavření předložil, vlastním svým náhledem se tajil a přednesl věc jednoduše, jak sama sebou zněla, všechno další uvažování a rozebírání pánům přisedí-

cím zůstaviv. Z těch ale nikdo ani necknul, a všichni po očku pohlíželi k druhému panu radnímu, čekající na výrok z jeho úst. K tomu pak přidali se obyčejně bez vyjímky; a ozvalo-li se také někdy odněkud slovíčko naproti, byloť chudátko hned u svém vyřknutí tak mdlé a slabounké, že se na místě pod stolem octnulo, a návrh pana radního zůstal pokážed na vrchu.

Podobným způsobem dalo se také v onu středu před Božím Tělem. Pan starosta, počínaje věcmi méně důležitými, aby se k důležitějším dostal, otevřel poradu tím, že předložil několik žádostí stejného znění, ježto podány jsou od lidí v obci chudobných a pro sešlost již pracovati nemohoucích o nějakou pomůcku z obecní pokladnice. Po věděv, co povědětí musil, všelikého návrhu jako obyčejně se zdržel, a okem tázavým po přisedicích pohlížel. Tito pak rovněž očima tázali se Belhy, a on na rozhodující svůj výrok dlouho jich čekati nenechal. Za plného vědomí své důležitosti dvakráte sobě odkašlal, a pak chutě slova za všechny se uchopil. Předem položil krátký životopisný nástin každého žadatele a o každém něco věděl, jenom že to nic hodného nebylo. Jeden, dokud ještě na práci chodil, býval prý takový dělník, jako z koudele zelník, u mýsy jsa králem a při práci hovniválem. Jiný za svých mladších let býval prý vyběračný, u stolu mu lecco pod típek nešlo a mzda mu byla vezdy skrovná. Ještě jiný bylby nos mezi očima v tabáče prokouřil, a také se sklínce rád na dno díval. Zkrátka, každý měl na sobě nějaký škraloup a koncem všeho byl návrh, aby nikomu nic dáno nebylo, proto že toho žádný nezasluhuje. Jediná stará již přes rok churavící děvečka nalezla milost a za hodnou nějaké malé podpory jest uznána. Za tu ale přimlouvala se okolnost ta, že až do svého onemocnění u pana radního bezplatně jen tak za to najezení a za nějaký obnošený klůček husy pásla, peří drala a jinou lehčí domácí práci konala. Návrh pana radního jednohlasně jest přijat, a první věc na denní pořádek přisedší šťastně byla vyřízena.

„Dále tady máme dopis od Slaneckého pana učitele,“ pokračoval starosta u svých předlohách.

„Snad ne zase k vůli sobotálesu?!“ vyjel sobě zprudka pan radní Belha a celý se rozpálil.

„Ba arcí, že k vůli sobotálesu“ odpověděl starosta. „Pan učitel stěžuje, že na dopadající čtvrtletí nedostal ještě ani groše, za dvě předešlá že má nedoplatky a prosí

snažně, abychom jej alespoň několika zlatými z obecné pokladnice založili, než se peníze od lidí sejdou, poněvadž prý vězí u velikém těsnu.“

„Ale je to kříž s tím učitelem!“ zabědoval Belha a ještě více se rozpálil. „Což neví, že ani daň, nerci-li sobotáles od lidí dostati nelze? A pořád leze a skuhrá — a teď si dokonce na obecnou pokladnici zpomněl! Ne, ne, z toho nebude nic — však ono mu tak zle není.“

„Nedivte se panu učiteli,“ odvážil se jeden z přísedících namítati, „že se po svém dohlašuje. Každý rád k svému, a z čeho má konečně živ býti, když hlavně na sobotáles jest odkázán?“

„Vy mlčte!“ utrhnul se pan radní Belha, nenadálým odporem nanejvýš podrážděn. „Anebo máte nějakou pomazánku slíbenou, že se učitele tak vřele ujímáte? Já ještě jednou povídám, že mu tak zle není. Syn študuje na doktora, dcery chodějí jako slečny, a paní učitelová vyhlíží jako nějaká paní stará. To všechno suma sumarum neukazuje na žádnou nouzi. Z obecné pokladnice se nedá ani jeden nový, až se sobotáles od lidí sejde, pak se odvede. A teď punktum — ani slova více o tom!“

„Nevím, dá-li se věc tentokráte tak zkrátka odbýti“ — mínil starosta, a pokračuje u svých předlohách, doložil: „Jest tady také od pana faráře dopis, záležitosti učitelovy se týkající. Pan farář se odvolává na poslední nařízení, dle kteréhož obec vezdy na měsíc napřed učitele vypláceti a o to, aby k penězům od lidí přišla, staratise má. Na tom stojí pan farář a praví dále, že se postará, aby ono nařízení také u nás v platnost vešlo.“

„Vidíme, vidíme, do čeho všeho se ten kněz plete!“ zvolal pan radní Belha a ustrnutí mu až ruce klesly. „Ale víme dobře, okud vítr věje. Školští jsou na farě pečení, vaření, je to jedno pásmo, a proto ty hrozby. Ještě dobře, že my se unás nebojíme. Ať si žaluje, dokud nebudeme musít, ani vindry nedáme!“

„Já si nerad hubu pálím,“ ozval se pan radní Pavlík; „ale abychom pana faráře pohněvati měli, ne, to nesmí být.“

„Nikoli, pana faráře pohněvati nesmíme!“ přidalo se několik hlasů k předešlému.

„Dobře, třeba si mu pod kleriku vlezte!“ vztekal se Belha a celý se chvěl. „Když jste tak moudří, celou obecnou pokladnici do školy zanešte, ale nezapomeňte, že obecný příjem na nezbytné obecné výlohy sotva stačí, a kdyby se nedostávalo, že

dle obnosu přímé daně musíte připláceti vy; rozumíte!“

„Pro dobrou vůli a z úcty k panu faráři ani od toho nejsem!“ prohlásil se radní Pavlík. Ale tenkrát zůstal hlas jeho hlasem osamotnělým; neboť druhové od přejška, jak o připlácení zaslechli, poradili se s Vaňkem a couvli. Jeden naproti jednáci tvoří ovšem menšinu co možná nejmenší; a tudy se stalo, že Belha opět zůstal na vrchu.

„Ještě tady něco máme,“ provolal starosta a s poslední písemností se vytasil. „Pan Abraham Itzig z hořeného bělidla hlásí se za kupce tam na ten cíp obecné louky, co s jeho bělidlem hraničí a podává obci, kdyby mu onoho pozemku na rozšíření bělidla přála, dvanáct stovek.“

„Co že to chce ten prašivec?“ — rozkřiknul se pan radní Belha a nové šípy hněvu z očí mu jen sršely. „Ta bělidla tady při naší obci sám ďábel byl dlužen. Předkové, že na píd před sebe neviděli, prodali od živnůstek po nejlepším kuse louky za pac a potomstvo okradli. Živnost bez louky jest jako pytel bez mouky, a já to těm starým ani v hrobě odpustit nemohu. Již proto se k bělidlům nic prodati nesmí a židákovi dokonce ne!“

„Ale považte,“ připomenul radní Pavlík, „že tam ten suchý cíp obci téměř žádný užitek nepřináší, a dvanáct stovek jest pěkný peníz. Líp ten pozemek obec jakživa nezpeněží.“

„A kdyby židák celičký ten cíp stovkami posázel, k bělidlu a pro něho na prodej není, a na věky nebude — punktum!“

Tak zněla závěrečná výpověď Belhova, věc byla vyřízena a zasedání skončeno.

Teď vešel obecný písař, páně starostův synek, aby rozhodnutí slavného výboru co odpověď žadatelům na každou supliku napsal, a pan radní Belha mu dával do péra řka: „Těm žebrákům kromě té jedné napište všem stejně: „Nedá se nic.“

„A příčinu, proč se nedá, nemám připsati?“

„E, jaké s nimi círáty!“ utrhnul se pan radní a drobátko přemýšlel. Měl to však brzy a dal do péra takto: „Nedá se, proto že se nedá.“ A písař, odříkávaje pro sebe slabiku za slabikou, šťastně napsal: „Nedá se, proto že se nedá.“

Na připsání páně učitelův přišlo napsati: „Nemůže se pomoci!“ a co důvod následovalo: „protože lid neodvádí a pokladnice nemá.“ Panu faráři nedáno prozatím odpovědi žádné, až jak prý bude dále, a bude-li

to muset být. A Itzigova žádost měla na záhřbeti toto: „Neprodá se, protože není na prodej — a k bělidlu kór ne, a židákoví justament ne.“

Brzy pak, když výbor se rozešel, dostavil se k panu starostovi obecný sluha Cepík, aby vyřízené žádosti žadatelům doručil. Za půldruhé hodiny potom vrátil se nazpět, aby dle svého obyčeje o všem, co se za úřední obcházky přihodilo, zprávu podal.

„Ti chudí, ubožáci,“ vykládal s patrným pohnutím, „ti mluvili, jakoby si řekli. Když zvěděli, jak pochodili, pravil každý z nich: „I zaplat Pán Bůh!“ a otírali si oči.“

„A co učitel?“ otázal se starosta.

„Pan učitel se mrzel a neříkal nic.“

„A Itzig?“ —

„Itzig se smál. Pak mi dal pět nových na tabák od cesty a pravil: „Cepíku, já nejsem prorok, ale pamatujte, co vám budu říknout. Od dnes za rok bude palouk můj, a budu ho dostat za polovičku, a slavná obec bude prosit, abych koupil. Nejsem prorok, Pán Bůh ví, ale budete uhlídat, co se bude stát.“

(Pokračování.)

Hlavě církve.

Tam kde stkví se Říma báně,
náměstek kde sídlí Páně,
duše moje zalétá,
modlitbu svou šepotá:

Sbor: Bože chraň církev svoji,
vzrůst a slávu dál jí přej;
sluhu svého v těžkém boji
opatruj a pozehej!

Tam u chrámů svatých prahů,
které byly hrůzou vrahů,
křesťanský svět do nebes
volá, v jeden spojen ples:

Sbor: Bože chraň atd.

Věčně stojí církve brány
v základech svých nevíklány;
zlobu, závist, klam a hněv
přemáhá vždy zbožný zpěv:

Sbor: Bože chraň atd.

Nevšimá si hany světa,
jenž jí záští v čelo metá;
před útržky, před zlobou
chrání se vždy modlitbou:

Sbor: Bože chraň

Vzhůru tedy lidstvo celé,
zapěj mocným hlasem směle,

až oněmí vrahů vzdor,
rozplesá se všecken tvor:

Sbor: Bože chraň církev svoji,
vzrůst a slávu dál jí přej;
sluhu svého v těžkém boji
opatruj a pozehej!

E. Fr.

D O P I S Y.

Z vikariátu Novostrašeckého 1. srpna 1869.

(Duchovenská porada v Pozdni).

Dne 22. července sešli se duchovní vikariátu Novostrašeckého na vyzvání velečténého vikáře p. Fr. Nigrina v Pozdni, v středu to vikariátu, aby o otázkách k letošním poradám předložených pojednali. Po mši sv., kteráž v 8 h. sloužena byla, otevřena jest po vykonané předepsané modlitbě porada za valného účastenství duchovních vd. p. vikářem promluvou, za jakým účelem jsme se tuto sešli. Nejprve sdělen přípis nejd. kn. arc. konsistoře o poradách duchovenských předešlých let, pak přikročeno k první otázce poradní: 1. „Jakým způsobem má duchovní pastýř o chudé své osady dle předpisů církevních s ohledem nového zákona chudinského se starati?“ Odpověď písemní podali pp. V. Slavík, farář Malkovický a p. Jeřábek, farář Lánský. — Projdeme-li dějiny církve, shledáváme hned na počátku velikou její péči o chudé, což dokázala, vyvolivši k jich službě jáhny. Sv. Vavřinec, jakožto jahen církve římské, vedl péči o poklady církevní a o chudé. Před svou smrtí mučnickou maje chudé a žebráky i mrzáky všeho druhu shromážděné uvedl prefekta ke kostelu, kdež ubožáci čekali, a představiv mu je, vece: Hle to jsou ty poklady, které jsem ti ukázati slíbil. — A kdo chce ještě více příkladů, nechť pohledne na našeho slavného patrona sv. Vojtěcha, otce chudých; na Arnošta z Pardubic, prvního arcibiskupa Pražského, jenž své otcovské statky prodav, rozdal chudým. Udělujme tedy rádi ze svého statku dle slov starého Tobiáše: Budeš-li mít mnoho, dávej mnoho, jestliže málo mít budeš, také z mála rád uděluj. — Rozpomeň se na své rodiče, nezapomeň na chudé osadníky. Jiný posílávali kněží žáky schopné a mravné chudých rodičů do škol k dalšímu vzdělání, podporující je slovem i skutkem; tu dávající sami, tu zase prosíce u dobrodinců; činme i my v chudobě své seč síly naše stačí. — Podporujme řemeslníky chudé, aby nepadli lichvářům za obět. — Hledíce na obce naše poznáváme, že chudoba více a více se množí, smutný zajisté to ukaz naší

doby. A které jsou toho příčiny? Pomínouce mnohých, uvedeme jen jednu a tu jest: veliký počet nemanželských dětí, jež všeho řádného vychování postrádající obcím břemenem bývají. Pročež chceme-li obrátit k lepšímu, vši silou zasazujeme se o to, aby obce k svému vlastnímu prospěchu nad mravností bděly, zamezující noční potoulky a časté musiky, které zajiště mravnost nepodporují, alebrž boří, ruší. „Šetrnost jest krásná ctnost.“ Pracovitost nedá se upříti našemu lidu, on peníze umí vydělávat, ale neumí je namnoze udržeti, upadáje v jakousi lehkomyšlnou bezstarostnost, v které pak peníze mozolovitě vydělané rozhazuje. Vedme lid k šetrnosti, dle přísloví: „Statek, kterýž pomalu se shromažďuje rukou, rozmnožen bude.“ (Přisl. 13, 11.) „Kdož pohrdá malými věcmi, pomalu zhyne,“ praví moudrý Širach. (19, 1.) Šetrnému statku přibývá, marnotratníku ale ubývá. K šetrnosti napomahají zvláště za našeho času záložny a spořitelny a jiné ústavy. Ohledem řízení ústavu chudých zákonem ode dne 3. prosince 1868 přirknuto jest dle §. 31. duchovnímu pastýři spolupůsobení. Může a má se účastniti schůzek výborových. Používejme svého práva zákonem nám daného. A tak vždy hledme si dobročinnosti a milosrdenství, — neb vše nám lid spíše odpustí než lakomství. „Buďte milosrdní jako i otec váš milosrdný jest.“

Po této přikročeno k druhé otázce: „Kterak se má s osobami, jež manželství církevně neplatné uzavřeli, aneb již takové uzavřely, jak pro foro externo, tak pro foro interno in confessione jednati?“ — Tuto otázku probrali pp. J. Říha, farář Srbečský a P. Slavík, kap. Smolnický. (Obšírnou odpověď vypustili jsme z důležitých příčin. Red.) J. Ř.

Od Kyšperka, 28. července 1869.

(Pohřeb kněze. Živý duch v mrtvém těle. Náhlá smrt.)

Včera dne 27. t. m. doprovodili jsme k hrobu na Kyšperku kněžského veterána z biskupství Kralohradeckého, kněze Františka Khuna, pens. faráře Klášterecského, o jehož kněžském jubileu jsem v Blahověstu r. 1864 str. 456 psal. Narodil se v Solnici dne 9. ledna 1783, kde i za svého mládí do školy chodil. V Králově Dvoře byl pak v učitelském kursu, načež co školní pomocník dvě léta a co provisor jeden rok v Solnici službu konal. Cítě ale povolání k stavu kněžskému opustil školu a dal se v 21. roce věku svého na studie v Rychnově, pak v Litomyšli a posléze v Hradci Králové. Po 10 letech ukončiv studia byl

dne 22. srpna 1814 posvěcen na kněžství. Po vysvěcení hned poslán byl za kooperatora do Klášterce blíž Žamberka, kde po 11 letech samostatně duchovní správu, tenkrát tak nazvanou lokalii, vedl až do r. 1848, kdy pro churavost pensi přijal a ku svému někdejšímu kaplanovi, nynějšímu veld. b. vikáři a děkanovi p. Antonínovi Buchtelovi na Kyšperku na odpočinek se odebral, kdež mu i dohořela svíce života.

Pohřeb v slavném pořádku, jak obyčej bývá u kněží, při assistenci 13 kněží a 1 bohoslovce vykonal, a zpívané Requiem při zdařilé hudbě a hojně osvětleném kostele (voskovicemi, ne ale Apollovými svíčkami, jak tu a tam po kostelích nechvalitebný obyčej jest, který proti praxi a zřejmě záporu církvevni čelí,) sloužil výš jmenovaný d. p. vikář a děkan, jenž u zemřelého 18 let kooperatorem byl, a po pohřbu nás kněží vyčastoval. O zemřelém stařečkovi dá se říci, že v pravém smyslu v Pánu usnul; nežil v sprostnosti srdce, nábožnosti nelíbené, jsa jak jsme jej znali, v pravdě sprostý jako holubice, upřímný, dobromyslný přítel, v němžto lsti nebylo, a náš kněžský zpovědník. Nestaral se o politické záležitosti, ale zábavu a zaměstnání své měl v modlitbě, jížto pilen byl a v nížto i své vyrazení nalezal. Mile se nás tklo účastenství na téměř pohřbu s strany slavného patronátu i vzácné rady, jakož i valné části lidí, ačkoliv byly žně, v čemž jsme viděli důkaz, že lid při všem křičení nevěreckých novin a štvání proti duchovenstvu posud si váží kněží, služby a zásluhy jejich umí ocenit, a nejen není s nimi rozdělen, ale vyhledává a nachází v nich prostřednictví od Krista vydobytého spasení. — Líbil se mi hrob jedlovou chvojí ozdobený, na význam, že dobrá naděje nám za hrobem kyne, jakož i kříž z růží v téměř hrobě u hlavy, na znamení, že kdo trpělivě na světě kříž svůj nesl, Krista následoval a se znamením Jeho sv. víry umřel, tomu že za hrobem růže květou. — Téhož dne dal přenéstí též v. d. vikář a děkan p. Antonín Buchtel do nového, vedle téhož p. Frant. Khuna upraveného hrobu na místě pro kněze na hřbitově vyhrazeném kosti svého předchůdce, též b. vikáře a faráře, p. Františka Voříška, 3. července 1845 na Kyšperku zemřelého.

Při této příležitosti chci milým čtenářům Blahověsta sdělití dojemnou zprávu o neobyčejném umírání jistého, 62 let starého výminkáře ve vesnici N. blízko Kyšperka, před letošními velkonocemi. Přistojící dítky a přátelé vzali již z ruky jeho hořící

svíci, anot nabyli přesvědčení, že již skonál. Než po ¼ hodině asi vzhopil se zdánlivě zemřelý, kázal si dítky přivést a napomínal jich, aby poslouchaly, aby se Pána Boha nespouštěly a aby mu to slíbily, že tak učiní. A když to slíbily, sklesnul opět, a jako — umřel. Nedlouho na to seslíl se opět a jal se mluvit k deři, aby se nebála a neměla přílišnou péči o chléb vezdejší, aby se jen modlila, že Pán Bůh jí požehná. Sálh po svíce a tu po třetí, skonál — opravdu — na věčnost. — To vypravovali mi dva očití, na slovo vzatí svědkové, a doložili: Kdyby jste byli viděli, jak to bylo hrozné, když tělo bylo mrtvé, a duch žil a mluvil, věru byste ztrnuli a nepochybovali víc, zdali člověk jest bez duše, a že, jak medle umře, zahyne jako nemá tvář; neb byste člověka po smrti žijícího na své oči byli viděli a přesvědčili se, že to nebyla krev, která mluvila, jak by nám rádi jistí polovzdělanci namluvili, že prý to jest krev, která v člověku živobyť působí.

Ještě něco povšimnutí hodného. Co jsem byl oněhdy na pohřbu, umřela u mne na Ž. 42letá žena náhle zalitím se krví. Churavěla mnoho let, a přece na vybídnutí mužovo vybrala se na pole hrabat žito, které ten den ráno trochu zmoklo. Pravila, proč to Pán Bůh nechal zmoknout, že to nedobře dělá. Odpověděl muž: Všecko, co Pán Bůh činí, dobře činí. Ale jdi, odvětila manželka, jak pak to dobře činí, mladé a zdravé si bere, a mne nemocnou nechává zde. Mlč, pravil muž, však tě tu nenechá, on si tě také vezme, nerouhej se, však ona přijde také na tebe smrt. Víš, jak bylo v neděli kázání, jak měla jedna žena nemocného syna, a tak ráčila, že řekla, že jestli jí ho Pán Bůh nenechá, že ani nebude v něho věřit. I nechal jí ho Pán Bůh, syn o-zdravěl, ale trápil a týral matku, až i přišel na šibenici. Tedy nechme všecko na vůli Boží. — An tak mluvil muž, netrvalo to ani dvě minuty, tu zvolala žena: Muži! mně jest zle, mně se zdvihá krev — ach Ježíš, Maria, Josef! — a bylo po ní. Volala na sebe smrt, a ona přišla až příliš brzy. Včera jsem ji pochoval. Pro nás kněží jest to výstraha, jak není radno, zvlášť při rozlehlé kolatuře, když je kněz sám, odcházet daleko. Mnohdykrát sedí kněz 14 a více dní doma, a nic nepřijde, a jak medle odejde, v tom něco se přihodí, a to třebas na spěch, jako zde to býti mohlo. Nechtěl bych se toho nikdy dočkat, aby mou vinou někdo odešel bez zaopatření. — Není tomu dávno, co sedě v pokoji psal jsem. V tom přišli na

spěch pokřtít dítě. Na štěstí, že jsem byl pohotově, neb při křtu hořela svíčka již u mrtvého dítěte, a žádnému nenapadlo, aby slabé děcko před tím byl někdo v čas potřeby pokřtil.

Jak rozmanitých případů dočká se kněz i ve správě duchovní! J. Št. K.

KRONIKA.

Z Prahy. (*Pouť na Velehrad.*) V dopisu z Prahy v čís. 17. t. l. napsali jsme mimo jiné: „Komu možno, vydej se dne 4. července na pouť na Velehrad a vzdej tam jmenem Čechů díky sv. bratřím Soluňským; pomodli se tam, aby Bůh víru po otcích zděděnou a osvětu s ní spojenou neodnímal od nás, alebrž aby víře dal zvítěziti nad návalem nevěry a bludů. Komu nemožno putovati na Velehrad k slavnosti, učin to, až ti lze bude; zatím zajdi si do jediného v Čechách chrámu Cyrillo-Methodějského v Karlíně.“ Toto stalo se velkolepým průvodem vykonaným na oslavu 1000leté památky úmrtí sv. Cyrilla dne 11. července a ono stane se, dá-li Pán Bůh, v oktávu Nanebevzetí P. Marie, na jejížto jmeno zasvěcen jest velebný chrám na Velehradě. Dne 18. srpna v 7 h. večer odjede z Prahy zvláštní vlak s poutníky Velehradskými, v jejichž čelo se postaviti ráčil a s nimiž společně pouť vykoná J. Em. nejdůst. p. kardinal arcibiskup! K této vele-důležité pouti zve se každý katolický křesťan bez rozdílu stavu, pohlaví a národnosti. Ceny sníženy jsou na 50%, takže plat za jízdu z Prahy na nádraží Uh. Hradišské u Velehradu a odtud nazpět do Prahy po druhé třídě obnášeti bude 13 zl. 54 kr., po třetí třídě 9 zl. 5 kr. r. m. Shledá-li se 600 účastníků, sniží se ceny na druhé třídě na 11 zl. 91 kr., na třetí třídě na 7 zl. 91 kr. r. m. Lístky mají platnost osmidenní, tak že každý poutník po vykonané d. 19. srpna na Velehradě slavnosti a pobožnosti po libosti své bude se moci buď po Moravě rozhlednouti anebo hned domů pospíšiti. Kdoby z Prahy a v Praze k poutníkům se připojit chtěl, račť se přihlásiti na jednom z těchto míst: na *Starém městě* na faře Týnské a v katolické besedě (v Liliové ulici u „zlatého zajíce“), na *Novém městě* v redakci „Čecha“ (na faře u sv. Vojtěcha), na *Malé Straně* na faře u sv. Mikuláše, na *Vyšehradě* u vd. p. kan. Štulce, v *Karlíně* na faře, jakož i na *Smíchově*. Peníze skládají se při zápisu. Vlak zastaví na každé stanici státní dráhy. Kdoby na kterékoliv stanici přisednouti chtěl, má to do 10. sr-

pna redakci „Čecha“ ohlásiti, aby podíl měl na snížené ceně. Rozumí se, že čím blíže kdo Moravy, tím méně platiti bude. Zdař Bůh!

— J. M. světící p. biskup *Petr Krejčí* odebral se d. 29. července přes Švýcarsy do Říma chtěje tam v chrámě a na hrobě patrona svého sv. Petra dne 24. t. m. slaviti kněžské druhotiny své. Průvodcím jeho jest dr. Jänig. Před odjezdem svým věnoval soukromému spolku k podporování chudých 4000 zl. k tomu účelu, aby z úroků této jistiny každoročně v den 24. srpna podělování byli chudí Pražští, z nichž jeden má býti z farního okresu sv. Víta na Hradčanech. Dovídáme se, že v den kněžských druhotin Jeho biskupské Milosti bude z Prahy a z Čech do Říma zasláno mnoho telegramů projevujících blahopřání vzdálenému p. jubilantovi. Lze je zaslati pod adressou: „Illustrissimo Domino Krejčí, Anima, Roma.“ Telegram dojde ve 3—4 hodinách a stojí asi tolikéž zl. r. m.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 8—11. srpna u sv. Gotharda v Bubenci, od 12—15. u Alžbětinek.

— Vys. důst. p. Fr. X. *Dittrich*, prelát archidiakon metrop. kapitoly Pražské, dal svým nákladem zcela opravit a obnoviti někdejší Marianskou kapli u Podbaby, kteráž od r. 1823 opuštěna byvši v posledních letech zlodějům za skrýši sloužila. Kdo by o té kapli co věděl, jmenovitě kdy vystavěna byla, kdy a které církevní obřady v ní se konávaly, má to laskavě oznámiti buď představenému v Podbabě aneb samému p. kanovníkovi na Hradčanech v č. 63.

— V úterý dne 10. srpna připadá památka sv. *Vavřince* mučeníka Páně. V ten den slaví se pouť v kostele téhož světce na *Petríně* v Praze. Budou se sloužiti v 7, 8 a 9 hod. tiché mše sv.; v 10 hod. bude české kázání, načež o 11. h. následovati bude slavná mše sv. — Odpoledne o 3. hodině budou litanie a požehnání s nejsv. Svátostí. — Služby Boží během roku konají se na Petříně tímto pořádkem: Od prvního pátku postního až do svátku Všem Svatých bývá tam vždy v pátek, v neděli a každý zasvěcený svátek v 8 hodin (tichá) mše sv., kterou slouží kněz ze Strahova. — V postě konává se na Petříně v neděli a zasvěcený svátek o 12. hodině v poledne pobožnost křížové cesty, načež se většina nábožných ubírá na postní kázání do kostela Strahovského. Na velký pátek pak bývá křížová cesta na úsvitě.

— Kněhkupec Bedřich *Stýblo* obdržel od sv. Otce z Říma rytířský kříž řádu sv. Silvestra.

— V klášteře Karmelitek v Krakově žila od r. 1848 šílená jeptiška jmenem Barbora Ubrykova jako u vězení. Klášterní spolusestry její pochybily velice, že držice se litery řehole nedaly ji do blázince, jakož se nyní stalo, ovšem že po velkých výtržnostech, při nichž se lid i na jiné kláštery obořil a mnoho škod nadělal. „Národní Listy“ nepřály Krakovu tuto smutnou slávu i jaly se štváti proti klášterům Pražským s neunavností lepší věci hodnou. Vzbouření nedocílily posud žádného, báhorky jejich jsou tak nejapně smyšlené, že jim ani poliční mládež uvěřiti a okna vytloukati nechce. Toho ale docílily, že se nyní pilně konají úřední prohlídky ženských klášterů Pražských, aby se zlomyslné utrhačství odmitlo.

Ze Štýrska. Do Maria-Celli přibýlo od 1—8. července t. r. 150.000 poutníků.

Z Lublaně. Jistý mladý doktůrek přednášel kdysi v hospodě svoje liberalní zásady a skončil důraznou větou řka: „My se nedočkáme pokoje dříve, dokud na každém místě, kde teď stojí chrám, neporoste samá tráva.“ „A vy,“ doložil jeden ze soudův přítomných, „a vy se pak co osel na té trávě pásti budete.“

Z Uher. V Pečuhu daroval kanovník Josef Jonas tamější jednotě katolických tovaryšů 6000 zl. r. č. na zakoupení vlastního domu a Milosrdným bratřím 4000 zl. k tomu účelu, aby za tyto peníze zřízeny byly lázně pro tovaryše a jiné chorobné.

— Dne 18. července t. r. zemřel nejd. biskup v Rožnavě, Štěpán Kollarzik, kr. tajný rada, v stáří 74 let; na biskupství vysvěcen byl 30. září 1850.

Z Pruska. Kdožkoli r. 1866 pozoroval chování se pruských vojnů katolických u nás v Čechách, musel pochvalné jim dáti svědectví pro příkladnou nábožnost, jížto se přemnozí vojínové vyznamenávali. Nicméně i mezi vojíny katolickými v Prusku nalezáme ten podivuhodný úkaz, že nejeden, jenž jinak neohroženě se staví v šik proti nepříteli na veřejném bojišti, nemá přece té udatnosti, aby svou svatou víru vyznal před vlastními soudruhy svými; a takto leckterý dobře a zbožně vychovaný jinoch zlým příkladem starších vojáků sveden bývá k lhostejnosti u věcech víry. Leč nezdídka i v kasárnách objevují se povahy šlechtčné, jenž ničím sobě v plnění povinností svého svědomí brániti nedají. Tak vypravuje

„Münst. S. Bl.“ o jistém nováčkovi, jenž k vojsku odveden v Monastýru dostal se do kasárny, kdež s několika staršími vojáky v jedné jizbě byt mu vykázan byl. Když se u večer ostatní vojáci na lože kladli, pokleknul nováček u své postele a začal konati večerní svou modlitbu. Soudruhové se mu posmívali, jeden naň hodil čepici, druhý začal mu hulákati do uší atd. Avšak nováček zůstal klečeti a navzdor všemu hřmotu modlitbu svou šťastně dokonat. Druhého večera náš voják si opět kleknul k modlitbě; hřmot byl větší než včera, ale nic na plat, rekruta si překážeti nedal. Třetího dne už byl pokřik soudruhův menší, čtvrtého a pátého bylo téměř zcela ticho a šestého dne zvolal jeden z vojínův: „Tohle je voják! ten se nebojí ohně!“ a od toho času požívá vojin vážnosti všech soudruhův.

V Mnichově bylo dne 10. července uzavřeno první občanské manželství před soudem městským; bylot zde zastoupeno čtvero rozličných vyznání náboženských; soudce byl katolík, oba snoubencové náleželi k sektě deutschkatolíků, jeden svědek byl žid a druhý protestant.

Z Mohuče. Jistý profesor anglikánského bohosloví na universitě v Cambridge přibyl nedávno do Mohuče za tím jediným účelem, aby se slovutným biskupem z Ketelerů se poradil stran návratu 2000 Anglikánců, kteříž do církve katolické přijati býti žádají. Rečený profesor velmi nábožně se znamenal sv. křížem, užíval svěcené vody, klekal před nejsv. Svátostí a vůbec jako katolík si počíнал. Nejméně 100.000 Anglikánců chová prý podobné smýšlení, odkudž se nadíti lze, že mnozí z nich v brzkém čase stanou se údy církve katolické.

Z Říma. Na památku bitvy u Mentana daly některé paní z nejvyšší šlechty zhotoviti zdařilý obraz bitvy u Lepanta, kdež r. 1571 voje křesťanské nad sverepým Turkem slavně zvítězily. Obraz tento odevzdaly sv. Otci Piu IX. ve zvláštní audienci tyto paní: vévodkyně z Laval-Montmorency, kněžna ze Solms-Braunfelsu, vicomteska Benoist d' Azy, hraběnka Blome, princeska ze Sayn-Wittgenstein, hraběnka z Clam-Martiničů, kněžna z Löwensteinu a paní z Lamoricière (vdova po papežském vojevůdci).

— Sv. Otec Pius IX. byl dne 16. června 1846 povýšen na stolicí papežskou a letos tedy se čítá již 24tý rok jeho panování. Jestliže se Pánu zalíbí věk jeho prodloužiti, konala by se dne 16. června 1871 památka 25letá jeho papežského úřadování. Pamětihodno zajisté, že mimo sv. Petra,

jenž dle svědectví Eusebiova 25 let seděl na trůnu papežském, žádný jiný papež než úplných 25 let v úřadě svém. Mezi 259 papeži jen tito panovali déle dvaceti let: Sylvester I. (314—346) panoval bezmála 22 let; Leo I. (440—461) vládnul 21 let; Hadrian I. (772—795) celkem 23 let a 10 měsícův; Leo III. (795—816) 20 let; Alexandr III. (1159—1181) skoro 22 let; Urban VIII. (1623—1644) 21 let; Pius VI. (1775—1799) 24 let a 6 měsícův; konečně Pius VII. (1800—1823) panoval 23 let a pět měsícův.

— Abbé Dumax vypravuje ze života papeže Pia IX. mimo jiné tuto rozmluvu: Jistý novosvěcený kněz byl několik dní po svém vysvěcení připuštěn k slyšení u sv. Otce, jenž jej takto oslovil: „Milý synu, nyní jste knězem a zajisté již několikrátě vám popráno bylo sloužiti mši svatou.“ „Tak jest, svatý Otče,“ odpověděl novosvěcenec. „A kde jste sloužil první mši sv.“ „tázal se papež dále. „U sv. Petra ve Vatikáně,“ odpověděl tázaný. „Dobře jste učinil,“ vece papež, „a zajisté nemalou radostí bylo naplněno srdce vaše. Co se mne dotýče, sloužil jsem první mši sv. v Tata Giovanni mezi ubohými sirotky.“ — Po malé chvilce pokračoval Pius IX. řka: „A kde jste druhou mši sv. sloužil?“ „V chrámě Sancta Maria Maggiore, svatý Otče.“ „Toť krásná myšlénka a zbožná,“ odvece papež; „vzácný to chrám S. Maria Maggiore. Přejí vám štěstí, milý synu. Co se mne samého týká, sloužil jsem druhou mši sv. v Tata Giovanni. Ubohé dítky!“ Sv. Otec naklonil hlavu a některou dobu mlčel, načež po třetí novosvěcence oslovil řka: „A kde konečně jste sloužil třetí mši sv.“ „U sv. Jana v Lateraně.“ „Dobře, velmi dobře, rozmilý synu; obdivuji se vaší zbožnosti a šťastnému výběru, jež jste učinil. Chrám sv. Jana v Lateraně, sv. Petra a Santa Maggiore náležejí ovšem mezi první a nejznamenitější chrámy celého křesťanstva. Co se mne týká, sloužil jsem také třetí mši sv. v Tata Giovanni a tam jsem i čtvrtou, pátku a ostatní mše sv. sloužival. Srdce mé toužilo sice také po onom štěstí, jehož vy jste zakusil, ale od ubohých dítek odloučení jsem se nemohl. Vždyť pak jsem byl jejich otcem a dítky ty plesaly radostí, když mne viděly u oltáře; toť pro mne bylo slastí největší.“

— Dne 13. července zemřel nejstarší bratr Pia IX., hrabě Gabriel Mastai-Feretti v stáří 90 let.

Z Francouzská. Mimo jiné ministry

francouzské propuštěn jest z úřadu též ministr vyučování Duruy, a z toho zajisté všickni katolíci velmi se potěší, protože Duruy byl zuřivý nepřítel církve a nevěrec, jenž bolestné rány zasadil ústavům a školám katolickým ve Francouzsku. Nástupce jeho Burbeau není sice rozhodný katolík, ale tolik jisto jest, že nebude horší než Duruy. Tak o novém ministru Burbeau-vi dí katolický „Univers“: „Nový ministr vyučování nevzbuzuje v nás ovšem velkou důvěru, ale tolik přece víme, že změnou tou neutrpíme žádné ztráty, nýbrž naopak spíše prospěchu nadíti se můžeme.“

Z Paříže. Kupeční mládenci hlavního města Francouzského uradili se vespolek, že budou žádati svých pánův, aby v neděli nemuseli trvati v obchodě, nýbrž aby jim den tento k odpočinutí byl poprán. Výbor z mládcův zvolený pozval obchodníky ku společné poradě, jejížto výsledek záležel v tom, že většinou hlasů ustanoveno v neděli a ve svátek míti krámy uzavřené. Tak se již opravdu stalo a nyní neprodávají více kupcové Pařížtí zboží svoje v neděli ani o dnech svátečních.

Časopis „Monde“ těší se, že tímto přátelským usnešením se stalo vyrovnání mezi oběma stranami, kteréž jim ku cti i k prospěchu sloužiti bude. Bylo by přáti, aby také jiní obchodníci a průmyslníci ve Francouzsku následovali brzy příklad kupcův Pařížských.

Z Anglicka. V hlavním městě Londýně čítá se nyní 50 katolických chrámův, kteréž v nedělní a sváteční dny přeplněny bývají věřícími ze všech tříd občanstva. Náboženství katolické se zmáhá v Londýně s rychlostí tak podivuhodnou, že tisícové věřících pro nedostatek chrámů aneb přílišnou jejich vzdálenost nejsou s to obcovati v neděli katolickým službám Božím. Z té příčiny vybídnul nejdůst. arcibiskup Manning paštířským listem ovečky své, aby pilně se přičinili o vystavení nových kostelů, kaplí a škol, by dítky jejich od katolických učitelů mohly vychovány býti a nemusely navštěvovati více školy anglikánské. K povzbuzení věřících dokládá proslulý arcibiskup, že přičiněním duchovenstva a obětavostí katolických osadníkův se jen v posledním roce (1868) podarilo vystavěti 11 chrámů v biskupství Londýnském a mimo to ku 4 jiným kostelům byl základ položen.

Z Turecka. Trappisté zamýšleli usaditi se v království Chorvátském a zadali žádost v tomto smyslu k zemskému sněmu Chorvátskému; avšak sněm katolického to-

hoto království zamítnul prosbu jejich a zakázal jim usazovati se v zemi. Tudíž se Trappisté uchýlili se svojí žádostí ku vládě Turecké do Čaribradu, a hle! sultán beze všeho rozmyšlení svolil, aby se v Turecku usadili. Blíže Banjaluky zakoupili Trappisté již pozemky asi 1000 jiter a začali si stavěti klášter.

Z Palestiny. V Betlémě vypukl dne 7. května t. r. požár ve svatyni, kteráž stojí na onom posvátném místě, kde Spasitel náš se naroditi ráčil. Na štěstí přispíšili ještě v čas někteří františkáni do kaple, jimž se podařilo oltář Narození Páně jakož i sv. Tří králův od záhuby zachovati. Za to však stal se obětí plamenův veliký koberec, jenž Latiníkům náležel a jímžto klenutí pokryto bylo; také některé obrazy a lampy spadly při ohni s klenutí na zem. Hned 8. května přibyl do Betléma paša s francouzským konsulem z Jerusalema, aby škodu ohněm způsobenou sami ohledali. Katolíci se kojí nadějí, že se jim podaří utrpenou ztrátu novým kobercem nahraditi.

Literární oznamovatel.

— „*Manuale ministri Dei infirmos ac moribundos visitantis.*“ Usui praecipue eorum, qui ex scholis ad curam animarum primum emittuntur, accomodatum a quodam parochio archidioecesis Pragensis. Editio tertia emendatior. Praegae 1869. Typis et sumptibus B. Stýblo. Rukověť tato k navštěvování a zaopatřování nemocných, po kteréž valná byla poptávka, bude v novém rozmnoženém vydání zajisté radostně uvítána. Čítá str. 96 v kapesním formátě.

— „*Dějiny českého povstání leta 1618.*“ Sepsal Antonín Gindely. Nákladem kněhkupectví Bedřicha Tempského. V Praze 1869. Sešit 3. (stran 145—208), sešit 4. (stran 209—272).

— „*Tatiček Hynek a synové jeho.*“ anebo: „Bděte, neboť hodina je nejistá.“ Obrazky ze života pro život podává Antonín Dudík, farář na Moravě. Tiskem J. Šnaidra v Brně 1869. Nákladem Antonína Nitše. Str. 133.

— „*Sbírka písní chrámových a modliteb pro mládež.*“ Sestavena od učitelstva hlavních škol Karlínských. S obrázkem anděla strážce. Nákladem kněhkupců Mikuláše a Knappa v Karlíně 1869. K písním přidány jsou i nápěvy. Str. 168.

— „*Benedy pro mládež.*“ Svazek VI.: „*Královský kuchtík,*“ aneb: Požehnání otcovo utvrzuje domy synů. Historická po-

vídka. Sepsal P. Jan Černohouz, kaplan v Liboci. Nákladem kněhupectví Mikuláše a Knappa v Karlině.

— „*Rukověť nauky o slohu.*“ Pro střední školy sepsal L. A. Madiera, c. k. gymnasiální profesor v Písku. Nákladem kněhupectví I. L. Kobra v Praze. — Stran 88. Jest to druhé opravené a rozmnožené vydání „*Rukověti slovesnosti*“ téhož p. spisovatele, jenž v předmluvě dí: „Spis tento má čtenáře s nejobyčejnějšími druhy poesie a prosy seznámiti. To, co *podstatným* jest, co *všeobecně* platí, co v *každé literatuře* najdeš, bylo mi pravidlem. Soustavy tu není žádné, leč té, že jsem se vynasnažil, věci podle přirozeného pořádku vyčísti prostými slovy. Řídil jsem se vůbec slovy našeho arcimistra Jungmanna, který při svém díle k tomu hleděl, by známé věci v dobrý pořádek uvedl, jelikož lépe jest dobrých spisův užiti, nežli něco méně dobrého, třeba originálního, vyvésti.“

— „*Paměti hlavn. kostela farního, fary a školy sv. Jindřicha a sv. Kunhuty* v Novém městě Pražském. S rytinami a listinami podává Karel Navrátil, starší kaplan při téměř kostele. Nákladem spisovatelovým. Str. 293. Cena 1 zl. 50 kr. Čistý výnos věnuje se kostelu. Tiskem B. Stýbla v Praze.

— *Z okolí Brněnského. (Nekatolické knihy).* Nedávno se nám do rukou dostala knížka „*Jiří z Poděbrad*“ nadepsaná a Maticí lidu v Praze r. 1868 vydaná, v nížto spisovatel Ferdinand Schulz o slavném věrověstu Janu Kapistranu takto se pronáší: „Mnich tento byl nejdokonalejší kejklř a nejpokrytější škůdce společnosti lidské, jakýž kdykoliv s jménem Božským na světě kramařil.“ Tak lze se dočísti na str. 130. Uved pak na str. následující hanlivé o něm zprávy dvou souvěkých, v knížce ale nepojmenovaných letopisců dokládá spisovatel na str. 132 o apoštolském onom muži toto: „Jsa poslán papežem, aby vyplnil husitství, náruživý mnich myslil, že to vykoná vzteklým křikem a nesvědomitým šarlatanstvím.“ Na str. 133 praví opět spisovatel patrně na sv. Jana Kapistrana narážaje: „Práva národa českého byla Jiřímu příliš svatá a nezrušitelná, aby je nechal popírati od lecjakého vzteklého mnicha toulajícího se po světě, nikoliv, aby rozséval mir a lásku Kristovu, ale svár a zpupnost římskou.“ Podobných úsudkův o sv. Janu nalezá se ve zmíněné knížce ještě více, neuvádíme ale jich tu, nechťse déle urážeti jemný cit čtenářů, jenž zajisté jsou i ctitelové světce onoho.

Na str. 162 vzmožil se soudný historik k velemoudrému (?) výroku: „že papež a císař po 600 let pracovali na duševním i tělesném zotročení křesťanstva a že je konečně přivedli na mizinu.“ Na jiném místě opět: že zbytek mravnosti v křesťanstvu evropském zničily křížácké války proti Čechům. Mimo těchto na ukázkou zde postavených vyňatkův o ničem jiném leč o slepé zášti k církvi a „nesvědomitém šarlatanství“ svědčících mohli bychom ještě velmi mnohých na doklad zde uvést, jak spisovatel na mnoze sám sobě odporuje, jak stranicky a nespravedlivě při vypisování dějin nad jiné důležité doby té si počíná, opomíjíme ale toho majíce za to, že soudný čtenář již z výše uvedených úryvků ducha celé té knížky posouditi moci bude. Rovněž nám ani nenapadá, o nějaké vyvrácení hořejších duchovných výroků spisovatelových se pokusiti, jsouť takého druhu, že odsuzují samy sebe. Dovolíme si ale tu několik krátkých poznámek jiných. Jak známo, mají knihy Maticí lidu vydané ten zvláštní účel šířiti vzdělanost a osvětu mezi národem českým. Chce-li výbor M. l. účelu toho dosáhnouti knížkami podobně jako „*Jiří z Pod.*“ psanými, tu mu sloužijí na srozuměnou, že o takovou osvětu a vzdělanost my a lid náš nestojíme, tu necht si ponechají pánové ti sami pro sebe. Nejsme zde ještě tak otupělí, abychom vyhazovali za knížky peněz, v nichž hana na církev, k nížto s hrdostí co dítky se hlásíme, se kydá a muži se tupí, jež my co svaté ctime. Když Mat. lidu činnost svou započala, tu na Moravě i knězi ku valnějšímu jejímu rozšíření nápomocni byli, ji doporučovali sami na mnoze co údobě přistoupivše, slyšeli jsme však již nejedněch si stěžovati, že nelze vzíti do rukou knihy v poslední době v Čechách od laiků vydané bez obavy, zdali v nich něco obsaženo není, čím katol. lidu cit se uráží, a že v nemilém se nalezají nyní postavení, zrazovati od toho, co dříve doporučovali. („Hlas,“ čas. církevní).

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul :

P. Ondřej Augmann, kn. ř. prem. v Teplé, (nar. v Plzni 20. srp. 1806, vysv. 15. března 1832).

Ve správě duchovní ustanovení jsou :

p. Vác. Dejl, řed. a katecheta hl. školy v Poděbradech, praesentován za faráře v Drahobudicích ;

- p. Eugen *Scherzl*, býv. polní kaplan za 2. duch. správce při všeobecné nemocnici v Praze;
- P. Jan *Würl*, křížov., kaplan z Chlumu do Chebu;
- P. Jos. *Všetečka*, kříž., za 2. kapl. na Chlumu Král.;
- p. Ant. *Ritt*, kapl. z Mníšku do Kněžovsi;
- p. Frant. *Hraběta*, kapl. z Kvílic na Smečno;
- p. Arnold *Mokříž*, kapl. z Vodolky do Kvílic;
- p. Vojt. *Dvořák*, kapl. z Velvar do Vodolky;
- p. Prokop *Cužna*, kapl. z Hostovic do Tachlovic;
- p. Heřman *Haaser*, kapl. z Frauenreithu do Hostovic;
- p. Jos. *Commersi*, k. z Klinghartu do Budyně;
- p. Arnošt *Kubát*, k. z Rabšteina do Radnic;
- p. Felix *Bíca*, k. z Podčepic do Sv. Pole u Příbrami;
- p. Vác. *Brzek*, k. z Heinrichsgrünü do Podčepic;
- p. Karel *Krupka*, k. z Sv. Pole do Křečovic;
- p. Vác. *Lerch*, k. z Příbrami do Dýšiny;
- p. Vác. *Rott*, k. z Nečtin za 2. k. do Kourími;
- p. Karel *Krehan*, k. z Jáchymova do Svatoбору;
- p. Karel *Hrdina*, k. z Hbit do Pyšeli;
- p. Jos. *Šašek*, k. z Vnoře do St. Boleslavi;
- p. Vavř. *Vokurka*, k. z Schönfichtu do Schönbachu;
- p. Vác. *Dittrich*, k. z Nejdek do Chýše;
- p. Aug. *Stráizek*, katech., za kapl. v Plzni;
- p. Frant. *Herzog*, kapl. z Všerub, za katechetu na české hl. škole v Plzni.

V kapitole ř. OO *Františkánů* zvoleni jsou:

- P. Hilar Jindřich *Dvorský*, dosavadní kvardian konventu Pražského, za provinciala řádu v provincii česko-moravské;
- P. Richard *Gürtler*, kvardian v Chebu, za kustosa. — Definitory stali se:
- P. Christian *Mykura*, kvardian v Hájku;
- P. Otto *Kröppf*, kvardian v Jindř. Hradci;
- P. Ambrož *Neuberger*, kvard. v Hostinné, a
- P. Desiderius *Lippmann*, kvard. v Plzni. — Kvardiany ustanoveni jsou:
- P. Bernard *Vařečka* za kvar. do Prahy,
- P. Kamil *Rang* do Jindř. Hradce,
- P. Ambrož *Neuberger* do Kadaně,
- P. Fr. Xav. *Smrčka* do Plzně,
- P. Pavel *Pelikovský* do Turnova;
- P. Beněk *Rosička* do Dašic,
- P. Ludvík *Báhm* do Hostinné;
- P. Vojt. *Klouček* do Mor. Třebové;
- P. Mik. *Neberth* do Hejnice;
- P. Jan Nep. *Klika* do Hořovic. V klášteřích v Chebu, Tachově, Bechyni, Uh. Hra-

dišti, Voticích, v Slaném, Hájku, Zásnu-kách a na Skalce zůstali dosavadní představení.

V biskupství Kralohradeckém. Vyznamenání jsou:

- p. Vác. *Janura*, farář na Novém Hradci, a
- p. Jos. *Seidl*, farář v Pouchově, obdrželi exposit. canonice;
- p. Ant. *Suchánek*, kaplan v Nov. Bydžově, právo synodalí.

V biskupství Budějovickém. Vyznamenání jsou:

- p. Valentin *Čada*, farář na Hoře sv. Václava, stal se bisk. vikářem střídnicí Hostouňského;
- p. Jakub *Stifter*, farář v Meclově, tajemn. téhož vikariatu;
- p. Vojtěch *Holý*, far. ve Vyskytné, tajemn. okresu Pelhřimovského;
- p. Tom. *Vollgruber*, far. v Křakově,
- p. Šim. *Reischek*, far. v Klenči, a
- p. Augustin *Zetl*, děkan v Hostouni, jmenování jsou bisk. notáři;
- p. Frant. *Sommer*, far. v Lštění,
- p. Frant. *Steinhäusel*, far. v Grafenriedu,
- p. Vác. *Schäwel*, far. v Kolovči,
- p. Jos. *Marass*, far. v Semlovicích,
- p. Jos. *Pekárek*, far. v Přesticích, a
- p. Jak. *Stifter*, far. v Meclově, obdrželi exposit. canonic.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Landkammer*, katecheta na reálném gymnasiu Tábořském, za děkana v Táboře;
- p. Jan *Lepič*, katech. na hlav. škole Tábořské za far. v Dražicích;
- p. Jos. *Schuller*, kapl. v Blatné, za vikaristu při bisk. chrámě v Budějovicích;
- p. Fr. *Týl*, kněz arc. Pražské, za zámeck. kapl. na Vorlíku;
- p. Jos. *Čermák*, kapl. za adm. v Lodheřově.

Milodary.

Na chrám sv. *Víta* v Praze (na novou zpovědnici): Novosvětcenci z k. arc. semináře Pražského v den vysvěcení na kněžství 110 zl.; V. Hajný, kníž. úředník na odpoč. v Lánech 45 kr.

Pro sv. *Otce*: p. Jos. Procházka, koželuh v Unhošti 1 zl. ve stříbře.

Do Budějovic (VIII.): Ve prospěch stavby chrámu sv. *Václava* uvolují se z lásky sloužitím sv. „ad intentionem dantis“ vel. pp.: Klement Markrab, kaplan v Přeci, 20; Ant. Širůček, koop. v Borové, 50; Frant. Říha, kooper. v Pouchově, 15.

Pro příští číslo bude se vydávati 14. t. m.

Vydává se
5. 15. a 25.

Redakce:
v kníž arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expedice:
v kat. kněhkupectví
B. Stýbla.
na sv.-Václavském
náměstí, čís. 736—II.

Nedobrá čísla rekla-
muje nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se
v expedici
a u všech řádných
knihkupectví
na rok: 2 zl. 50 kr.
půlro.: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
jenom v expedici
Celoroč. 3 zl. — kr.
půlro.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

**Sv. Řehoře biskupa Nyssenského
o duši a z mrtvých vstání**
rozmluva s vlastní sestrou Makrinou.
Z řeckého přeložil J. N. Desolda.

(Pokračování.)

(Ř.) Tak tedy by nám, jak dím, dů-
statečná byla i proti této námitce taková o
duši naší podmínka, že totiž s těmi živly,
s nimiž původně sloučena byla, i po rozlou-
čení jich spojena zůstává, ustanovena jsouc
téměř co strážnice svého majetku, a že při
slučování se částí sourodných dle své jem-
né a čilé duchovní povahy nespouští se to-
ho, co jí zvláště přináleží, nižádnému ne-
podlehajíc klamu ohledem jemných částek
živelných, ale že proniká to, co jí zvláštní
jest, byť se toise sourodnými částkami smě-
šovalo a že neustává v nich dlíti i když se
u vesmír rozplývají, ale trvá v nich vždy,
kde a jakkolivěk je připravuje příroda.
Když pak mocnost vesmír řídící částkám
rozloučeným opět sloučiti se dopustí, tehdy
jako když z jednoho konce mnoho provazců
se sbíhá a člověk za jeden zatáhne, všechny
spolu se stahují; tak i tehdy, když jediná
duševní moc rozličné živelné částky k sobě
potáhne, ihned spojením se sourodných
částí duše naše svazek tělesný si utká, v
němž se vespolek každá částka k původní-
mu a náležitému údu připojí a místo sobě
již povědomé zajme.

(M.) Ale snad by se i tento příklad,
di učitelka moje, vhodně k úvaze naší při-
pojiti dal na důkaz, že nemá duše velké
obtíže rozeznati v živlech to, co jí vlastní
jest, od toho, co jest jí cizí. Dejme tomu,
že by měl hrnčír před sebou hlínu a sice
u velikém množství, kteráž by z části již
k vyrábění nádob připravena byla, z části
pak se teprv připraviti měla; nádobí pak
samo žeby nebylo jednoho druhu, ale roz-
dílné od sebe, tu hrnec, tu džbán, tu miska

nebo talířek a t. p. dle obecné potřeby.
Toto pak všechno, dejme tomu, že se nedo-
stane jednomu, ale že každou nádobu jiný
a jiný pán si koupí. Dokaváde tedy každá
z těchto nádob celá jest, pozná každý ma-
jetník svou, a byť se i roztloukla, nicméně
i dle kousků z ní lze bude znamenati, kte-
rá částka jest z hrnce a která střepina ná-
leží misce. A byť se i střepiny ty smísily
s hlinou nenadělanou, tím neomylnější bude
dle toho poznání vypracovaných částí od
nevypracovaných. Tak jest téměř každý člo-
věk jako nějaká nádoba, vytvořen jsa z vše-
obecné hmoty sloučením živlův a máje ve
svém zvláštním útvaru ovšem mnoho, čímž
se od sobě rovných jednotlivců liší. Zruší-li
se nádoba ta, pozná nicméně majitelkyně
její—duše—i z trosek to, co jí vlastně ná-
leželo, nejsouc toho neznalá, at by se na
hromadě střepů nalezalo, aneb s nevypraco-
vanou živelnou hmotou bylo smísilo, vědouc
vždycky, jaký majetek její byl, dokaváde
svou podobu měl, a nic se nemýlíc ohledem
jeho dle známek i po zrušení jeho na tros-
kách zůstávajících.

(Ř.) Když jsem byl její úvahu pochvá-
lil, jakožto náležitě a vhodně k ustano-
venému cíli zosnovanou, dím: Tak náleží i
mluviti i věřiti; když by pak někdo proti
řeči tvé namítal to, co nám dle sv. evange-
lia Pán o podsvětí praví, *) jakožto nesro-
vnávající se s posavadním rozjímáním, jak
pak se k té odpovědi ozbrojíme?

(M.) Ona pak dí: Příliš tělesně klade
se to sic u vypravování onom, však ale mno-
hé se tam nalezají vtroušené pobídky, jimiž
se k jemnějšímu rozjímání vybízí pozorlivý
posluchač. Neboť když velikou propastí od-
lučuje zlé od dobrých a představuje toho,
který se mučí, jak si žádá, aby se mu
krapet vody po namočeném prstu podal, i

*) Luk. 16, 19. a d,

jak praotcovo lůno tvoří odpočinek tomu, jenž po celý život bídu snášel, a pak před tím smrtí obou i pohřbení vypravoval, — to vše nemálo odvracuje bedlivého zkoumatele od mínění právě provedeného. Neboť jakýma očima pohlédá vzhůru onen bohatc, an byl tělesné oči v hrobě složil? jak medle bytost netělesná pociťuje ohně? jaký jazyk kraptem vody ochladiti se žádá, když masitého jazyku tělesného postrádá? jaký pak prst může mu kraptu vody poskytnouti? samo pak lůno odpočinku — jaké to? Neboť když těla v hrobě jsou nemající duše, aniž pak tato z částek se skládá, nesnadno by bylo osnované takto vypravování srovnati opravdově s našimi pojmy, kdybychom jednotlivé výrazy nebrali smyslem duchovním, tak že slovem propasti měloby se mysliti odloučení nedopouštějící nižádného více sejítí se, nikoliv pak nějakou roklinu zemní; neboť jaká pak jest nesnáze bytnosti netělesné, a budiž si sebe větší, když to, co přirozeností svou jest rozumné, octne se kde chce, nepotřebujíc k tomu času nižádného?

(Ř.) Což pak medle bude, dím, oheň, propast a ostatní řečené věci, nejsou-li tím, čím slují?

(M.) Mně se zdá, dí ona, že evangelium každým tím slovem nějaké zvláštní naučení udává o tom, co o duši v úvahu берeme. Neboť když byl arciolec k bohatci řekl: „Měl jsi po tělesný život svou částku dobrých věcí;“ a o chudém taktéž se prohlásiv: „A tento si odbyl za svého života svůj úděl v účastenství zlého;“ a potom podotkl o propasti, jižto oba od sebe jsou odloučení; tím veliké naučení tuším podává. Naučení pak toto jest asi takové. Jednotvárný byl původní život člověka, jednotvárný dím, ohledem na jediné dobré, nesmíšené se zlem. To potvrzuje první Boží přikázání, udělující člověku hojného účastenství všeho dobra rajského a zakazující mu jediné to, jemuž přirozeně přimíšena byla přirozenost opačného zla, smíšeného s dobrem, za trest ukládající přestupníkovi — smrt. Ale člověk sám o sobě hnutím své svobodné vůle vzdav se údělu, s nímž nebylo smíseno zlo, uvalil na se život z protiv dobrého i zlého smíšený. Nic však méně nenechala prozřetelnost Božská nesmyslnost naši bez pomoci a napravení. Ale když přestupníků zákona dostihla jest usouzená za to smrt, na dvě rozdělivši život lidský, jednak tělesný a jednak mimo tělo po onom následující, nikoliv rovnou měrou času rozloučený, ale onen sice v krátkou dobu časovou stísněný, tento pak na věč-

nost prodloužený, na vůli dala nám dobrota Božská, v které života části každý by si volil míti jedno z obou, dobré totiž anebo zlé, zdali po tento život kratinký a nedlouho trávající, či ten, který trvati bude po nekonečné onde věky, jichž mezi jest — věčnost. Když pak i dobré i zlé stejným se zůve a oboje dvojím ohledem se bere, ohledem rozumu míním a smyslnosti, a když jedni za dobré si pokládají to, co smyslnosti lahodným se býti zdá, jiní pak věří, že jen to dobré jest a sluje, co rozumem se považuje, tu ti, kteří necvičeného jsou rozumu a nehladí k lepšímu, hltavě v tělesném životě svou přirozeně dobrému náležející částku promrhávají nic pro budoucí život sobě neušetrivše; jiní pak rozumem soudným a opatrným život svůj řídíce a po tento krátký věk tím, co smyslnost bolí, sebe kárajíce, pro budoucí život dobro si zakládají, tak že blažených jich los u věčném životě neskonale se jim prodlouží. Tato jesti dle mého mínění ta propast nespůsobena roklinou zemní, ale učiněna v životě tomto rozhodnutím se rozumu mezi dvěma sebe vespolek vylučujícíma protivama. Neboť kdo si jednou po tento život slast zvolil a poštelost svou pokáním nenapravil, nedostupným činí si místo blažených, jakoby byl touto nepřemožitelnou nutností hlubokou a nepřekročitelnou propast před sebou vykopál. Protož jmenuje tuším i písmo blažený onen duše stav, v němž trpělivý onen bojovník odpočinku dochází — lůnem Abrahamovým. Neboť vypravuje též, že onen praotec první byl z veškerého lidstva, co ho kdy bylo, který dal přednost naději věcí budoucích před požíváním vezdejších, tak že shostiv se všeho, v čemž si původně život svůj zakládál, v cizinu se přestěhoval, získaje si za vezdejší utrpení blaženosti očekávané. Jakož tedy obyčejně záliv mořský chobotem (lůnem) nazýváme, tak zdá mi se znamená i písmo nesmírnost blaženosti oné jmenem lůna, kdežto všickni, kdož ctnostně tento vezdejší život přežili, když se byli odtud odebrali, jako v tichém přístavu a blaženém lůně s dušemi svými přirazí. Ostatním pak pozbytí blahoslavenství, kteréž pak poznají, stane se plamenem duši jich veskrze pálicím, ana si žádá k útěše své dosíci z moře blaženosti, jímž svatí oplývají, jediné toliko krupěje, avšak jí nedostává; jazyk pak a oko a prst i jiná tělesná jména pozoruješ-li v rozmluvě oné, uznáš že se shodují s úvahou, již jsme o duši stanovili, pohledneš-li totiž jenom k smyslu řeči naší; neboť jako sloučení živlů celou tělesnou bytnost půso-

bí, tak se přirozeně a nutně i povaha všech částí tělesných týmž způsobem děje. Provází-li tedy duše živelné částky z těla u vesmír rozplynulé, nebudeť ona toliko znáti úplné jich v celost spojení a jich v tom provázeti, ale pozná i zvláštní jich sloučení v každou jednotlivou část, jakými totiž zvláštními hmotami živelnými jednotliví údové naši se skládají. Když tedy duše v úplném spojení živelném se nalezá, nic není pravdě nepodobno, žeby i v každé části zvlášť byla; a tak potom kdoby hledě k živlům, v nichž dle mocnosti veškeri údové tělesní obsaženi jsou, soudil, že písmo praví, že duše po rozloučení od celku živelného prsty, oči, jazyk a jiné údy v sobě obsahuje, tenť by se pravdy neminul. Když tedy všechny zvláštní částky onoho podobenství zpěčují se tomu, abychom je hmotným a tělesným smyslem brali, pak vhodně i tamo zmíněné podsvětí nic nebudeme vykládati na nějaké místo, nýbrž na jakýsi *stav* neviditelný a netělesný, v němž, jak písmo praví, duše žíti bude.

Však ale i něčemu více se učíme z podobenství o bohatci a chudém, co se s posavadní úvahou naší velmi dobře srovnává. Představuje nám onoho mučeného rozkošníka, an vida neodolatelný osud utrpení svého péči vede o sourodné příslušníky své na zemi, a když mu Abraham odpovídá, že nepostrádají nižádné laskavé prozřetelnosti lidé v tělesném životě trvající, ale že jim ku poučení slouží zákon a proroci, tuť onen trvá prose, aby se jim nějakého jistějšího zvěstování dostalo, když jim totiž od něhož z mrtvých vzkříšeného hlásáno bylo.

(Ř.) Jakéž medle, dím, obsahuje se v tom naučení?

(M.) Když duše Lazarova, dí ona, nic více nepečuje o život tento vezdejší a nic se neohlíží po tom, čeho byla zanechala, bohatec pak i po smrti lpí jako nějakým klejem na tělesném životě, jehož se byl ani po skončení života vezdejšího dočista nespustil, ale ještě dále chová péči těla a krve (prose totiž, aby příbuzní jeho těch nehod byli osvobozeni, tím patrně se projevuje, že není ještě prost náklonnosti tělesné), z toho vypravování tuším podává nám Pán to naučení, že ti, kteří ctnostně v těle žítí chtějí, náklonností tělesných se co možná straniti a sprostovati mají, abychom pak po smrti těla nepotřebovali smrti druhé, kteráž by nás pozůstatků kleje tělesného naprosto očistila, ale aby duše naše, vymaněna z rozkrúšených pout tělesných, lehce a snadně k blaženosti vzlétla, ano

by jí žádné brimě tělesné k sobě nětáhlo. Neboť kdo celý veskrze i duchem téměř ztělesněl, každé duše hnutí a působení rozkošem smyslným věnuje, takový ani když těla sprostěn bude, vášní jeho se nevzdá, ale téměř jako ti, kteří déle se na místech příliš smrdutých zdržovali, ani když v čistém vzduchu se octnou nejsou prosti puchu odporného, jímž byli po delší své v něm pobytí napáchli; tak i tělesní rozkošníci, byť se i v neviditelný a lehký život dostali, nebudou s to, aby s sebou neměli cosi puchu tělesného, čímž pak se jim muka zmnoží, ana duše jich v tomto stavu tím více se zhmotní. I zdá se nějak s touto úvahou souhlasiti to, co mnozí vypravují, že totiž na místech pohřebních stínové s podobou jakousi lidí zemřelých vidíni bývají. Jest-li v skutku tak, dokazuje se tím přílišné nad potřebu hnutí duše k životu tělesnému, tak že ani když byla z těla vypuzena, nechce sama prosta a čista odlétnouti, aniž se podvoluje, aby podoba její v stav neviditelný docela přesídlila, nýbrž žádá si pozůstávati v tvaru, i když tento jest zrušen, bloudíc místy hmotnými a v nich se zdržujíc. *)

(Ř.) Já pak pomlčev chvilku a mysl řeči té pováživ, řekl jsem: Z toho co se řeklo vyplývá, tuším, odpor proti tomu, co jsme byli prvé o vášních stanovili. Neboť když se uznalo, že z našeho příbuzenství s nerozumnými zvířaty pocházejí v nás ona duševná pohnutí, jež jsme v řeči své byl vyčetli: hněv, bázeň, žádost, rozkoš a p. a kdy se řeklo, že dobrým těchto vášní upotřeběním ctnost bývá, chybným pak že nepravost se plodí, a když se i vyčetlo, jak jedná každá z nich k ctnostnému životu prospívá a že žádostí k Bohu vedeni býváme jsouce jako řetězem z dola k němu vzhůru taženi; — tuť se mi zdá, že tato řeč našemu účelu nějak odporuje.

(M.) Jak to míníš?

(Ř.) Uduší-li se totiž, tím veškeré nerozumné hnutí v nás, pak ani žádné nebude žádosti, a když té nebude, potom by ani nebylo touhy po dobrém, když by duši nepozůstávalo nižádného hnutí povzbuzujícího v nás snahu po tom, co dobré jest.

(M.) Ale na to, dí ona, takto odpovíme. Mocnost duchovního poznání a rozjímání náleží zvlášť duši Bohu podobné, jelikož i Božstvo dle toho pochopujeme. Když tedy buď péčí života vezdejšího anebo očistěním po něm následujícím vyprostěna bu-

*) Srov. Plato. Faidon 81. B. D.

de duše naše všeho účastenství vášní společných nerozumným zvířatům, pak nebude mítí nižádné překážky k poznání dobra. Dobro pak působí přirozenou svou přitažlivostí na toho, kdo k němu hledí. Když tedy duše všeho zla čista bude, bude veskrze v dobrém. Dobro pak svrchované jest přirozeností svou *Bůh*, s ním tedy duše skrze očistění své v spojení státi bude, lnouc k tomu, co jí vlastní jest. Když se to tedy stane, pak nebude žádného hnutí žádosti potřebí, které by nás k dobrému vedlo, neboť kdo ve tmě se nachází, ten si žádá světla, kdo se však v světle octne, u toho užívání nastoupí místo žádosti; umožněným tedy užíváním ochabne a zanikne žádost. Nižádné tedy neutrpí duše ujmy u požívání dobra tím, když se sprostí všelikého takového hnutí, sama k sobě přijdouc a sebe jasně spatříc, jaká přirozeně jest a hledíc jako v zrcadle obrazem původní své krásy k praobrazu svému. Zajiště lze říci, že podobnost její s Bohem právě v tom záleží, když přirozenost naše téměř dostihnouti hledí přirozenost Božskou, ačkoliv nesmírně nad ní vznešenou; neboť bytost, která veškerou mysl převyšuje, jsouci daleko vzdálena všeho, co u nás se pozoruje, jinakým způsobem žije, nežli my svůj vzdejší život travíme. Neboť my lidé tím, že veskrze bytnost naše v neustálém hnutí trvá, k tomu se neseme, k čemu vůle naše se kloní, když totiž naše nestejně se chová k tomu, co takorůzka před ní a co za ní jest. Naděje totiž unáší se hnutím svým ku předu, upamatování pak sleduje pokračující ku předu hnutí naděje. Ale když naděje pudí duši k tomu, co přirozeně dobré jest, tuť hnutí vůle okazuje paměti jasnou stopu; když pak se o tom, co dobré jest, klame, poněvadž byla naděje duši podvodným nástinem dobra svedla, tuť po skutku následující upamatování studem bývá. A tak povstává onen vnitřní duševní boj, když paměť proti naději zápasí, že byla vůli zle vedla. Neboť tak nějak rozuměti se má pocitu studu, že duše se hryže nad tím, co se jí bylo přihodilo, žalem kárajíc jako bičem nějakým pošetilé hnutí vůle své a proti tomu co jí bolí na pomoc berouc zapomenutí. Že však přirozenost naše nuzna jest dobra, vždy po tom baží, čeho nouzi trpí, a toto bažení po tom, co nám schází, jest právě žádostivá povaha duše naší, která buď nepravě soudíc o dobru sama se o ně připravuje, anebo dosáhne toho, čeho dosáhnouti skutečně dobro jest. Bytost pak převyšující i veškerý pojem dobra i veškerou moc, protože

ničehož nemá zapotřebí, co k dobru náleží jsouc sama plnost všeho dobra, nikoliv však s dobrem toliko k účastenství spojena, ale sama o sobě přirozené dobro, ať již v čemkolivěk mysl naše dobro to pokládá, ta bytost ani hnutí naděje do sebe nepřipouští, (neboť naděje nese se toliko k tomu, co není přítomno; vždyť dí Apoštol: „*Kterak kdo naděje se toho, co má?*“ *) ani působení paměti nepotřebuje k poznání toho, co jest, neboť co kdo vidí, toho nemá potřebí, aby se pamatoval. Poněvadž tedy bytost božská svrchované jest dobro, každé však dobro dobru příbuzno jest, proto bytnost Božská sebe samu patříc i co má, chce, i co chce, má, a ničeho v sebe z vně nepřijímá. Vně bytnosti božské pak není nic, leč jediné zlo, které tudíž, ač to protimyslně zní, jsoucnost svou má v tom, co není. Neboť není jiný původ zla, leč odloučení se od toho, co jest. Ale to, co vlastně jest, jest pouhé dobro; co tedy není v tom, co jest, musí býti v tom, co není. Když tedy i duše svléknouc s sebe veškeré rozmanité přirozené hnutí bohupodobnou se stane a potlačíc žádostivost svou, k tomu dospěje, po čemž posud žádost bažila, nepřipustí si ani naděje ani upamatování nižádného, (neboť to, co doufala má, a kochajíc se v požívání dobra všelikou upomínku z mysli si vyrazí), a tak žije životem svrchovaným připodobněna jsouc vlastnostem Božské bytnosti a nepozůstává jí nic než láska, kteráž přirozeně s dobrem souvisí, neboť láska právě jest vnitřní touha po tom, co se líbí. Když tedy duše stanouc se prostou, pouhou a úplně Bohu podobnou, nalezne to opravdu prosté a bezhmotné dobro, kteréž jediné jest lásky a touhy hodno, spojí a smísí se s ním mocí a silou lásky, připodobňujíc sebe samu k dobru tomu, po němž byla bažila a jež byla nalezla, a tímto svým k dobru připodobněním, které působuje přirozenou povahu toho, čeho jest účastna, a když ono v sobě žádné nemá žádostivosti, poněvadž nižádného mu neschází dobra; tuť by z toho šlo, že duše, octnouc se v stavu, v němž ničeho nemá zapotřebí, i hnutí a pocitu žádostivosti se sprostí, kteráž tehda toliko místo má, když se člověku nedostává předmětu žádaného. Tohoto naučení i Bohem nadšený apoštol původcem jest, předpověděv, že u nás nastane utišení a přestání všeliké, i po dobrém snažnosti, jediné lásce nenalezaje mezi nižádných, neboť dí: *Proroctví přestanou, i poznání zahynou,*

*) Řím, 8, 24.

*ale láska nikdy nepomine,**) jako by řekl, že vždy touž zůstane. Ale i když mluví, že víra a naděje s láskou zůstanou, opět této před oněmi přednost dává, neboť naděje nedosahuje nic dále, nežli k dosažení toho, čeho si žádáme, víra pak jest podpora v nejistotě naděje; neboť tak též ji určuje tentýž, řka: „*Jest pak víra nadějných věcí podstata.*“^{***}) Když pak přijde to, čeho naději máme, tuť zůstává toliko láska v působení svém; nenalezajíce, co by ji zastoupilo, vše ostatní přestává. Pročež jest i v čele všech ctnostných činů a všech příkázání zákona. Dostane-li se duše k tomuto cíli, nebude mítí ničehož jiného potřebí a samojediná zachová v sobě, jak myslím, znak Božské blaženosti; neboť život vyšší bytosti jest láska, poněvadž dobro svrchované lásky hodno jest všem, kdož ho znají, (Bůh pak zná sebe sám,) poznání pak stává se láskou, protože to, co se poznává, přirozenou svou bytostí láska jest. Právě však dobro nepotká se nikdy s hrdou sytostí. Když pak žádná sytost lásku dobrého nepřetrhuje, bude život Božský neustále láskou působiti, kterážto i přirozeně dobrá jest, i přirozeně dobré miluje, a nemá v své laskavé činnosti nížádné meze, jelikož ani dobro žádnou mezí není ohrazeno, (neboť jen opak jeho lze mu mezníkem býti,) — tak aby koncem dobra konec vzala i láska. Či tedy přirozenost nepojímá v sebe nic zlého, ten nutně k neskonalému a neobmezenému dobru bude pokračovati. Když tedy veškerá přirozenost k sobě přitahuje, co jí příbuzno jest, příbuzno však poněkud Bohu jest člověčenstvo, poněvadž v sobě chová podobnosti se svým praobrazem, proto tedy duše co Bohu příbuzná k Bohu tíhnouti bude; musíť totiž ve všem a veskrze Bohu zachováno býti, co jeho jest. Bude-li tedy duše prosta a lehká, nejsouc nížádným břemenem tělesným stížena, bude jí přiblížení se k tomu, který ji k sobě táhne, příjemno a snadno; pakli bude hřeby tělesné náklonnosti k hmotným vášním přibita^{***}) jakož se obyčejně stává, že při zemětrese-ní v ssutinách spolu sevřena bývají i těla, (dejme pak tomu, že netoliko sutinami sevřena, ale i hřeby a koly v sutinách se nalézajícími prohnána a připevněna jsou), co tedy pravděpodobně s oněmi těly státi se musí, když od svých příbuzných k počestnému pohřbu bývají vytažována, (neboť bývají celá odřena a roztrhaná a trpí to,

co se jim nejhoršího dítí může, protože rum a hřeby proti síle, kterouž bývají vytažována, je rozsápají); takového cosi trpí i duše, když moc dobrotivosti Božské z hrubých a hmotných trosek svůj majetek vyprošťuje. Neboť ani z nenávisti, tuším, ani aby se za zlý hříšníkův život vymstil, dopouští na ně Bůh bolestná utrpení, an totiž sám k sobě vábí a táhne vše, co pro něho se zrodilo; ale jsa zřídlem všeho blaha za lepším účelem duši k sobě táhne, tak že toliko z přirozené nutnosti bolest nastane tomu, kdo tažen bývá; a jako když smíšené s zlatem trosky se vyčistují, nejen látky nepatřičné se přepalují, ale z přirozené nutnosti i zlato se spolu roztaví, a co ony v ohni se spalují, toto zůstává; taktéž i když se očistujícím ohněm hřích szírá, nutně i duše s ním v ohni býti musí, až vše, co v ní nepatřičného vtroušeno a nepravé jest, ohněm se vypálí. A jako kdyby kdo nějaký provaz hlinou klihatou tlustě natřel a potom jeden konec úzkým otvorem proděl, a na to by někdo ten provaz mocně vzhůru táhl, tuťby ovšem nutně sice provaz následoval táhnoucího, ale hlína obložená zůstala by následkem mocného protahování mimo onen otvor a byla by s provazu setřena; to by však bylo spolu i příčinou, že by provaz nešel lehce otvorem, ale žeby se protahování to vší silou dítí muselo; takového cosi musíme si, soudím, i o duši mysliti, že jsouc hmotnými a pozemskými vášněmi téměř natřena, bolesti a úzkosti trpí, když Bůh to, co Jeho jest, k sobě táhne, a to, co sice jí jest cizé, ale přes s ní téměř srostlo, setřino s ní bývá; toť jí prudké a nesnesitelné utrpení působí.*)

(Ř.) Neníť to tedy, myslím, soud Boží, kterýž zvlášť na hříšníky tresty uvrhuje, ale jak se v řeči tvé ukázalo, působí toliko rozluhu dobrého od zla, přitahujíc k účastenství blaženosti; odloučení však od toho, s čím kdo se spojil, bolest působí tomu, kdo odloučen bývá.

(M.) Toť jest i moje mínění, dí učitelka má, jakož i to, že míru bolesti působí velikost nepravosti. Neboť nebylo by spravedливо, aby i ten, kdo tak dlouho v zákázaných nepravostech trval, i kdo jenom některých poklesků se dopustil, při očisťování svého hříšného stavu stejně trpěl; nýbrž dle větší, menší síly té nepravosti roz-

*) Co tuto sv. otec dí o potřebném očistění každého, kdo s Bohem spojití se chce, toho potřebu uznávali i starší vůbec, zvlášť pak v náboženském tajemném učení a obřadech. Viz Plato Faidon 69. B—E. a pozn. 33.

*) Kor. 13, 8.

**) Žid. 11, 1.

***) Srovnej Faidon Platonův. 83. D.

nítí se oheň onen, dokavade bude mítí nějakého podpalu. Kdo tedy mnoho takového hmotného podpalu s sebou přinesl, tohoť nutně sžíratí bude oheň větší a déle; kdo však menší podpal k ohni s sebou má, u toho síla a palčivost plamene trestajícího o tolik menší bude, oč menší bude hmota nepravosti jemu podložená. Neboť bude nutno, aby všude a veskrze zlo z jsoucnosti vypuzeno bylo, a aby to, o čemž jsme prvé řekli, že není v tom, co pouze jest, ani nebylo naprosto. Neboť poněvadž nepravost mimo vůli přirozeně býti nemůže, vůle pak když veškerá v Bohu bude, pak bude vyčištěna docela i nepravost, nemajíc nijakého nikdež útulku.

(R.) Ale jaký prospěch vyplývá z utěšené té naděje, díím já, povázíme-li, jak trudno, toliko po jeden rok snášeti bolesti, když pak ona bída nesnesitelná na dlouhé věky se prodlouží, jaké zbývá na budoucnost útěchy a naděje tomu, komu trest věčně věkův určen jest?

(M.) Tak tedy pečovati máme, dí učitelka moje, abychom duši svou zachovali dočista prostu a neposkvřněnu ode vší poskvrny nepravosti, anebo, když toto pro přirozenousvou pod vášně podrobenost naprosto jest nemožno, aby poklesky naše proti ctnosti co nejmenší a nejsnadněji k napravení byly. Znáť zajisté učení evangelické rozdíl mezi dlužníkem desíti tisíc hřiven a pěti set peněz, a padesáti i jen jediného halíře, jenž jest nejmenší peníz, i že spravedlivý soud Božský všecko stihá, i na zaplacení těžkého dluhu nutně naléhaje, aniž pak toho nejmenšího přehlídna*). Splácením pak dluhů nemíní sv. evangelium, že se stane vyplácením peněz, ale odevzdáním dlužníka mučitelům, až by, dí, zapravil veškerý dluh, což není nic jiného, nežli že mučením nevyhnutelně zadost učiní za vinu svou, kteroužto povinen jest k účasti bolestí, jimž byl po dobu života pozemského propadl, protože si byl z pošetilého nerozumu zvolil pouhou, všeho utrpení prostou rozkoš, a tak když byl vše, co jest mu cizé t. hřích odložil a stud z proviny pocházející s sebe svlékl, že k svobodě a volnosti se dostane. Svoboda pak jest podobnost k bytnosti neodvislé a nepodrobené, kteráž nám od Boha již z počátku jest udělena, ale zahalena byla hanbou provinění našeho. Veškerá pak svoboda jest přirozeně jedna a tatáž, i vespolek k sobě příbuzná, z čehož jde, že každá svoboda lnouti

bude k tomu, co jí podobno jest. Ctnost pak jest neodvislá; v té tedy bude se nalézati veškerá svoboda, neboť neodvislost jest svoboda. Ale bytnost Božská jest zřídlo všeliké ctnosti, v té tedy budou všickni, kteří se nepravosti sprostí, aby jak dí Apoštol „*Bůh byl všechno ve všem.*“*) Ten zajisté výrok zdá mi se že zjevně potvrzuje mínění prvé uvážené, ano dí, že Bůh jest všechno a ve všem. Neboť když život náš ve zdejší rozmanitý a mnohotvárný jest, ano jest mnoho věcí, jichž účast máme, jako času, vzduchu, místa, pokrmu, nápoje, oděvu, slunce, světla a mnohých jiných života potřebností, z nichž nikterá není Bůh; blaženost pak, již očekáváme, nic z toho všeho nemá zapotřebí, neboť místo toho všeho bude nám bytnost Božská, sdělující se nám a dostačující ke všem potřebám života onoho; i tak jest tedy patrné z zaslíbení Božských to, že Bůh těm, kteří toho hodni jsou, bude i místem i domovem i oděvem i pokrmem i nápojem i světlem i bohatstvím i kralovstvím i vším co si jen pomyslíti a vysloviti lze k onomu dobrému a dokonalému životu. Kdo však jest všechno, jest i ve všem. Tímto výrokem zdá mi se, že se poukazuje na úplné zničení hříchu. Neboť bude-li Bůh ve všem, co jest, hřích nebude v tom, co jest; neboť kdyby kdosi předpokládal, že i hřích bude, — jak by obstál výrok, že ve všem bude Bůh? neboť výmínka ona hříchu mezeru by působila v pojmu „*všeho.*“ Poněvadž tedy Bůh bude ve všem, v tom co není býti nemůže.

(Pokračování.)

Orlice.

Od zpupné ruky, smělé, rouhavé
S těch světla dědin v úpad stržena,
Do tížné vazby rvána orlice.

Truchlícím hledíc okem před sebe,
V dumání teskně ponořena bolně,
Tu měří kletku, jejíž tuhá svora
Jí brání zkoušeti sil bujarých.
Těsného krovu šklebným zámrakem
Slunečný zahalen jí blahosvit;
A jako zvyklá byla, aetherem
Prostorným statně mířit k výšinám,
Již nelze na perutech sevřených
Jí volně vznášeti let zpřimený.
Hle, kterak bujně hejno krákvé
Krkavců kolotavých, kavek, vran
A všeliké té drobné havědi,

*) Luk. 7, 41. a d. Mat. 18, 23. a d.

**) I. Kor. 16, 28.

Tak malé v pídi a tak velké vřavou,
Se sbírá kruhem širým, zrádno myslíc,
Že v krátce dokoná jim na pospas
Trup vymořený! A již hrnutím
Se na ni rozječeným spouštějí,
By (jejím parátem — tak mocným jindy,
Však upoutaným nyní, — netrestání)
Jí drzým týravosti ůstipem
To roucho pero-tkané šklubali! — —

Leč ejhle! Po svízeli, po té trýzni
A po všem davu lopot, ústrkův,
Čackého srdce přišed vyvzítel
Nad příkrým žasne zjevem. Sverepé
I nedůstojné spatřiv sevření,
Rozvíří vazbu, uvolňuje perut,
A břitké tísň ruše příkoří,
Vězenku, mrzkým jatou úkladem,
Propouští vyproštěnou v podslunečné
Ty kraje dálné, v kteréž mohutnýma
Obrovsky pnutých křídel vesloma
Jí mořem blankytu plout náleží.

Zas bodrý život proudí v orlice
Okřálých nádrách: pružný svalův ruch
Ji z uší zdvihá, v jehož těžkém,
Tužebném vzdechu škodo-radná zloba
Chropt soudila, jenž věští mrtvolu.

V plamennou světél říši, nehasnoucích,
Již slavně vzlétá. Jarou na novo
Nadána mocí, hrdě zůstavuje
V šalebných brudu, kalu nížinách
Tu drobnou tlupu se skřekem tím různým,
Jež, lačná číhající, den ode dne
Chorého pádu chtivě čekala.

Planoucí pozdrav z utrob orličích
Se line k světla zdroji: „Zdravas, volná,
Oživná záře, jejíž paprsek
Zažihá jiskru — čile doutnavou
Pod hnětu krytem — v jasnost plápolu
A, zlatem lesku pudě mrákotu,
Prohřevně budí svěžest ve hrudi!
Již nový slaví tebe povzlet můj,
A v bliží věko-žárné tváře tvé
Ples velebí tě ve vítězné slávě!“

Tak ve slunečném blysku zmlazena,
Statečně plovouc na pernatém člunu,
Povzlétá, po mráкотném snížení: — —
Tak na výsostech, po úkory chmurách
Povznslá, v dějích světa střídavých
Tepotně šumí perut orlice
Královsky slavné — uvolněné *Pravdy!*

Fr. Doucha.

Nová škola v Dlouhé Lhotě.

Obrázek ze života za posledních let.

Od *Josefa Ehrenbergra*,
sídelního kanovníka na Vyšehradě.

III.

Dlouhá Lhota rozkládá se téměř na hodinu délky po poříčí potoku Bělce, kterýž od severu na jih rychlým tokem pospíchá, jakoby svého s bystrou Orlicí zasnoubení dočekati se nemohl. Úžlebi Bělce, z hořejšího konce Dlouhé Lhoty ještě dosti těsné, pojednou nápadně se šíří a mění se v utěšené lučnaté údolí, z obojí strany opukovými břehy až po Slanecko zavřené, odkudž pak opuková obruba nadobro mizí a poříčí Bělce jako nejzazším záběžkem veliké roviny Hradecko-Pardubické se stává.

Dlouhá Lhota svým jádrem táhne se po návrší a úbočím levého břehu Bělce, po břehu pak pravém, odkudž na šířku a délku lučnaté údolí se prostírá, nalezá se domů a chalup jen pořádku. Podobá se, že předkové proto po pravém břehu mnoho nestavěli, aby jim dobré lučné půdy neubýlo. Avšak opatrnost starých potomstvu neprospěla; neboť co má čas vzít, tomu člověk nezabrání. Při konci minulého století shledal nějaký průmyslný filuta, že jasná, až na dno průhledná Bělce vedle pstruhů hojně v ní se prohánějících a kromě běžného čerpání vody na každodenní potřeby Lhoteckých, ještě k něčemu jinému se hodí. Shledal, že vodou z Bělce pro její bez pochyby vápenité přísady rezná plátna a příze výborně pouštějí, a pomyslně na to, aby na lučnatém údolí Lhoteckém zarazil bělidlo. Že měl tehdejší vrchnost k ruce, šťastně se mu podařilo, a brzy se ukázalo, že zařízení bělidla bylo špekulací výnosnou. Aby jeden nepozískal všechno, našli se brzy podnikatelové ještě jiní, kteří za cenu na tehdejších dosti značnou potřebnou půdu na se přivedli a nová bělidla zakládali, až celé údolí Lhotecké jako v jedno nepřetržené bělidlo se proměnilo.

Jest tam těch bělidel dle počtu majitelů čtvero velkých a několik menších, kterážto poslední povstala teprve za doby novější, když český náš lid oči sobě protírali a z toho, co se kolem něho děje, také ve svůj prospěch kořistiti počal. Vidouce Lhotečtí, že pánové bělidel opravdovými pány jsou, poněvadž kdo peníze má, na pána v skutku hrá: připadli na to, zdalibý nějaký odpadek toho panství pro sebe uchvátiti nemohli. Pročež kdo kusa pozemku po pravém břehu Bělce ještě držel, upravil běli-

dlo, a ty průmyslové kumšty, ovšem v skrovnějších rozměrech, na svou ruku provozovati počal. Tak vzniklo několik těch bělidel menších; a jich majitelové při svém podniku jen toho litují, že nepočali dříve. Ale na útěchu jim buď připomenuto, že to snad již tak planetou, že my ubozí Čecháčkové od jakživa pozdě se dovtipujeme; ale co — líp někdy než nikdy.

Majitelem velkého bělidla nejseverněji položeného, aneb jak se dle toku Bělce říká, bělidla hořeního, jest pan Abraham Itzig, syn kmene israelského. Majitelové ostatních tří velkých bělidel jsou také páni, o nichžto se s jistotou sice ví, že soukmenovci Itzigovi nejsou, ale jakého vyznání náboženského se drží, těžko jest uhodnouti, poněvadž nikam do kostela nechodějí a svých dělníků také v neděli a ve svátek k práci přidržují. Ale proto jich závody nehynou, kšefty se jim daří a oni nad to i za dobrodince celého vůkolí se považují, poněvadž menšímu lidu výdělek dávají.

Než, jak ve světě bývá, že úsudkové lidští o jedné a téže věci nemálo se různě: podobně také naskytají se mnozí, kteří běličské závody ve Lhotě zrovna za dobrodini neuznávají. Hospodářové litují krásné lučné půdy, kteráž tudy pro hospodářství přichází na zmar, starí dědouškové zpominají na krásné kropenaté pstruhy, jimiž se Bělce jen hemžila a kteří nyní od těch ostrých a čpavých kalů z bělidel téměř nadobro vyhnuli; jiní tvrdějí, že vodou, těmi kaly otrávenou, také lidé znenáhla se otravují; a ještě jiní vytýkají bělidlům, že mnoho vinny jsou panující znemravnělosti, poněvadž tam mladá chasa obého pohlaví bez všeho dozoru dnem i nocí pohromadě mešká. Ba ani dělníci na bělidlách výdělek mající chvalořečnický bělidel nejsou. Nařikají na skrovníčkou denní mzdu, a tvrdějí, že, kdo se na bělidla dá, tak činí, jakoby se ďáblu zapsal, poněvadž ve dne v noci jako zapřažen jest, ba ani den sváteční po křesťanskou světití nemůže. Avšak přese všechny tyto výčitky jisto jest, že rozsáhlá bělidla se svojí výstavností, s rozličnými stroji a s nekonečným svým ruchem za letní doby Dlouhé Lhotě zvláštní tvářností dodávají. A osadou po celém Kladském pohorí téměř nejznamenitější ji činějí.

A nastojte, obec tak rozsáhlá a průmyslem znamenitá jest bez kostela v místě, a do nejnovější až doby byla také bez školy. Dlouhá Lhota svým jižním koncem se stýká se starožitným městem Slaneckem, severním pak koncem s farní obcí Crhovem, a od

jakživa přifařena a přiškolená byla z jedné polovice do Slanecka, z druhé polovice do Crhova. Tou příčinou nazývána jest také severní část Lhoty „Lhotou Crhovickou“, a jižní část „Lhotou Slaneckou“. Pro tyto zvláštní poměry mívali Lhotečtí jak se Slaneckými tak s Crhovskými hned za starodávna nejednu potyčku. Když se tak v čas ob čas jedni s druhými o některé svatbě, o posvícení neb jakkoli v hospodě sešli, vysmívánoť se Lhoteckým, že oni u Slaneckých a Crhovských jako v podruží se nalezájí. Ale tehdejší Lhotečtí měli rozum, uměli žert přijmouti a trumfa za trumfa dávající říkali, že to tak pro ty Slanecké i pro Crhovské pravým štěstím, poněvadž by sami bez takového podruha za nic nestáli. Koncem všeho býval všeobecný jednchlasný smích a dobrá vůle vezdy se uchovala. Za novější ale doby, kdež vzešlo heslo „já pán, ty pán“ a „nedejme se,“ přestali Lhotečtí žertům rozuměti, a když jim kdesi od Slaneckých o tom podružství cosi předstíráno, dopálili se do opravdy. Svým škádlitelům přezděli „nuzáckých šosařů,“ tito pak na zplátku vrátili asi tucet „nadutých hrbetů a chámů,“ a vznikla kyselost, kteráž po leta trvala a nižádného konce míti nechtěla.

Olejem do ohně, podnětem vzájemnou kyselost mezi Lhoteckými a Slaneckými ještě množícím byla nezbytná a zákonitě za potřebnou uznaná stavba nové školní budovy v Slanecku, poněvadž budova stará počtu žákovstva nestačila, a pro sešlost sesutím hrozila. Měla ta stará škola Slanecká zvláštní osudy, že za poslechnutí stojí. Když brzy po roce 1820 nový pan vikarius do té staré školy na zkoušku zavítal, nedostatečností a chatrností její tou měrou unést se dal, že veřejně před svědky se prohlásil, do roka a do dne že musí v Slanecku býti škola nová. Ale tehdejší školní patron, pan rytíř Slivecký, na něhož by náklad na novou školu z největší části byl připadnul, nebyl povahy tak horkokrevné, jako pan vikarius. Jemu, kde šlo o vydaj, bylo heslem „na to je dost času;“ a v tomto hesle horlivost páně vikariusova na takové překážky uhodila, že ubožáček, ač přes dvacet roků úřadoval, nové školy v Slanecku se nedočkal. Minul rok 1848, a stará škola Slanecká stála ještě. Teprve potom, když jedenkrát s kopečka od kostela náhodou vůz se spustil a vůj stěnami školními jakoby marcipánem projela, a za strhšího se něco později prudkého větru celá budova jako loď na moři sem tam vrávorala, až učitel s celou rodinou od hrůzy onemocněl: ano

potom teprvé uznáno, že tak nadále býti nemůže, a škola prozatím zřízena jest v radním domě. Teď nezbyvalo, leč na zbudování nové školy pomýšleti, a počátek šťastně učiněn jest zhotovením nákresu neboli plánu. Ale ten plán měl osud věčného žida; putoval od místa k místu, od inštance k inštanci: dočkal se kolikerého předělání a putoval znovu. Minula leta, plán zůstal plánem a škola na papíře. Nikomu se nechtělo, věci upřímně se chopiti — nejméně však Lhoteckým, kteří, plni staré kyselosti, říkali netajeně, že oni Slaneckým pro chloubu a sobě pro posměšek palác stavět pomáhati nebudou. A kolikrátkoli řeč znovu proskočila, že se škola v Slanecku v skutku stavěti počne, bylo ve Lhotě pokaždé vzhůru a oheň na střeše.

V pátek po Božím Těle, druhého dne po povědomém mimořádném zasedání obecního výboru Lhoteckého, procházel se pan Abraham Itzig po návsi, a zašel jako náhodou až k obydlí pana radního Belhy, kterýž právě v štěpnici před okny při samé cestě uvazováním mladých stromků se zaměstnával. Itzig velmi zdvořile pozdravil, Belha poděkoval a po takovém úvodu rozpřel se hovor.

„Pane radní!“ započal Itzig; „já byl dnes ráno na okresu a něco pěkného jsem tam viděl.“

„Co pak to asi bylo?“ — otázal se Belha, jenž tu slabost do sebe měl, že se velmi rád něčeho nového dozvídal.

„Nu, co to bylo? byl to nový opravený plán na Slaneckou školu. Bude to krásná škola, bude to palác. Náklad je předběžně vypočten na čtrnáct tisíc — ale postaví se třicet. Bude se přispívat dle přímé daně, a Lhota se naplatí nejvíc, naplatí se, až bude modrá.“

Belha potratil dech a zůstal tuhý. Teprvé po chvíli ze sebe vypravil: „Jen z toho kdybychom se těm šosařům vymknouti mohli!“

„Nic lehčího, nežli to“ — odpověděl Itzig a potutelně se ušklébnul. „Za peníze na Slanecký palác můžeme mít školu ve Lhotě; za sobotáles, co se Slaneckému učitelé odvádí, dostaneme učitele sami, a přidáme-li mu kousek pole, ruku nám políbí.“

Belha nad židovou moudrostí ztrnul a radostí onéměl. Ale Itzig nečekal, až se panu radnímu ústa rozvážou. Viděl, že jiskra hozená chytila, ušklíbnul se ještě potutelněji, přál dobrou noc a tihnul dále.

IV.

O několik dní později přivalilo se ne-

malé hromobití z okresního úřadu do Lhoty. Slanecký pan farář podal na obecní představenstvo stížnost toho znění, že ono panu učitelu sobotáles patričním časem neodvádí, a jsouc na svou povinnost zdvořile upomenuto jen hubu spouští, a o učitele uštěpačně jazyk sobě brousí. Stížnost byla vyřízena bez odkladu a Lhoteckým jest uloženo, aby do pěti dnů s panem učitelem na krejcar se vyrovnali, nechtějí-li dostati vojenskou exekuci.

Teď bylo ve Lhotě plno hněvu. Pan starosta se potají mrzel na slavný okresní úřad, že tam odtud tak zostrá napsali; pan radní Belha se hněval na faráře, že tím hnul; a Cepík, jenž celou obec kříž na kříž zběhati musil, aby nedoplatky školního zupomínal, mrzel a hněval se na celý svět. Největší ale hněvy lomcovaly oněmi, kteří platit měli. Ti svoji nevoli pustili úzdu, a aby se ochladili, ubohého učitele šeredně sobě podávali. Špatně prý učí, děti nic neumějí, peníze se mu dávají zdarma: musejí sobě na něho dojíti a notné mu vycinkati. Tak a jináče bezohledně a nestoudně také u veřejnosti a před jinými mluvili; ale u moudrých a správných sousedů neměli sluchu. Smálit se jim v oči, že toho cinkání asi nechají a doma zůstanou. Jeden až také pana učitele naproti střestěným tlachalům se zastal, vydávaje o něm svědectví, že vyučuje bedlivě a dobře, a žáci, kteří co den školu navštěvují, že výborně vycvičení jsou. Toliko nedbalci, kteří jednou do školy přijdou a desetkrát na to doma zůstanou, žádoucný prospěch nečinějí; ale tím není vinen učitel, nýbrž rodiče, kterýmž je hlídání drůbeže a dobytka nad školu a husa neb kráva nad nesmrtelnou duší dítěte, od Boha jim svěřeného.

Hned v neděli po tom rámusu se sobotálesem svolána jest ve Lhotě obecná hromada, a Cepík chodě od domu k domu prikazoval důrazně, aby se každý dostavil, poněvadž bude jednáno o věci velmi důležité. Sousedstvo se sešlo v plném počtu a dostavili se všickni od statkáře až do nejmenšího baráčníka, puzeni zvědavostí, co se díti bude; a k nemalému podivení bylo jim, že při radním stole mezi členy výboru také majitel hořeního bělidla pan Abraham Itzig zasedá.

Pan radní Belha pro dnešek dělal starostu a sousedstvo v hromadě první oslovil. Řečí plnou trpkosti vyjel sobě přede vším na učitele, jakou hanbu obci a jakou těžkost sousedstvu způsobil. Dále připomenul, že by sobě učitel tolik netroufal, kdyby

se na faráře nespolehal; a konečně doložil, že oba jak učitel tak farář zasluhují, aby se jim Lhotečtí odsloužili. Po té jal se vykládati, že škola ve Slanecku co nevidět stavěti se počne, a že to bude palác, na kterýž se Lhotečtí nejvíce naplatějí. A koncem řeči bylo: „Máme-li již na stavbu školy platit, vystavmež školu v obci; a máme-li učiteli na halír sobotáles odvádět, mějmež učitele svého.“

Řeč Belhova veliké části sousedstva se líbila a naproti neuvedl nikdo ani slova kromě radního Pavlíka, kterýž projevil obavu, aby potom, kdyby škola s učitelem v obci byla, toho šlakovitého placení třeba ještě více se neshledalo, než nyní.

„Ať se uhledá,“ osopil se Belha. „Za to budeme míti svou školu a svého učitele a nebude se nám nikdo posmívat, že jsme v podruží.“

„A budete jako páni,“ doložil Itzig. „Vy sami si budete učitele ustanovit, budete patron, a učitel musí být před vámi malický, a nebude se nadýmat jako teď. Mějte rozum a udělejte to. Já, kromě co na mne připadne, vám na školu budu přidat sto zlatých, deset korců vápna a tři tisíce cihel. Palác nebudete stavět, budete stavět jen tak školku, vystavíte za pakatel, a budete jako páni.“

Všickni potákali, všickni souhlasili. Toliko Pavlík ještě jako na vahách se nalezal, řka: „Inu arcí, ale jestli to jen půjde, a co tomu pan farář řekne?“

„Že to půjde,“ vskočil mu do řeči Itzig, „za to vám stojím. A pan farář?“ — hm, z malého pána malý strach. „S panem farářem nebudete ani mluvit! Bůh ví, ani mluvit s ním nebudete. Půjďme k panu vikariusovi — ten je něco jiného, ten vás bude pochválit.“

Po té stalo se usnešení, aby pan starosta, pan radní Belha a ještě někdo z výboru hned zejtra zašli na okres a k panu vikariusovi na přeptanou, zdali to s tou školou půjde? A Itzig se nabídnul, že se na tu cestu vydá s nimi. „Ale,“ doložil potom, „abychom na slavný úřad a k panu vikariusovi nepřišli jako nějakí chlapci, dám svůj nový kočár a ty pěkné vranky — a pojedeme jako páni.“

Lhotečtí jak na okresním úřadě, tak u pana vikariusu pochodili dobře. Pan okresní jest hodný, vlídný pán, a poněvadž před nedávnem odjinud se byl přistěhoval, všech poměrů do podrobnosti po celém okrese povědom býti nemůže. Uslyšev, že jest Lhota osadou na hodinu dlouhou a přes půl dru-

hého sta čísel mající, a byv tázán, zdali by taková obec na vlastní groš školu sobě vystavěti a vlastního učitele míti mohla: odpověděl bez rozpaku, že ano, ba ještě se divil, že Lhotečtí na věc tak důležitou, jako jest škola, již dávno nezpomněli. Jedním slovem byl docela při Lhoteckých, pochválil jich péči o zvedení mládeže, slíbil jim, že u takovém podniku všemožné jim půjde na ruku a doložil, aby bez odkladu žádost písemnou k němu podali.

Lhotečtí byli na koni a majíce slovo pana okresního v kapse, chutě a bez bázně šli k panu vikariusovi. Pan vikarius byl starý pán a vedle mnohých dokonalostí, jak již lidé jsme, měl také své slabé stránky. Jednou z nich byla ta, že u něho kdo dříve přišel, také mlel; kdo jej první pro svou věc získal, měl vyhráno. A druhou slabou stránkou starého pána bylo, že vedle sebe a vedle svého náhledu nikoho aničí náhled strpěti nemohl. Belha znal starého pána naskrz a uměl toho co řečník Lhoteckých ve prospěch pohledávané věci výborně užiti. Tou příčinou zaonačil řeč tak, jakoby pan vikarius byl první, jemuž se Lhotečtí zámyslem svým svěrují, a prosil o radu. O panu okresním nezmínil se ani slovem, a chtěl potom teprvé s barvou se vyťasiti, kdyby starý pán odporoval. Ale nebylo toho zapotřebí. Pan vikarius, citě se takovou důvěrou velice ctěna vyjádřil se pro zámysl Lhoteckých rozhodně, slíbil svou podporu a připověděl, bude-li zdrav, že jim základní kámen sám posvětit přijede. Belha jmenem celé obce děkoval a na zvláštní pokynutí Itzigovo jen to připomenul, že jest se co obávati, aby Slanecký pan farář něco naproti nejednal. A Belha trefil do živého. K jeho závěrečným slovům starý pán celý zahořel a poklepav si rukou na prsa zvolal: „Tady jsem já, rozumíte? Já jsem tady — s farářem ani mluvit nemusíte.“ —

Ve Lhotě bylo plesotu a radosti bez konce. Co pan okresní řekl a co pan vikarius pověděl, věděla každá babka, každé dítě. Bylo nade všechnu pochybnost, že Lhotečtí školu míti budou a za zvláštní znamení vítězné pokládán velmožný pán vikariusův výrok, že s farářem ani mluvíti nemusejí, ač sousedům poněkud povážlivějším naprosto nepodobné se vidělo, aby u věci takové místní správce duchovní slova míti neměl.

A sousedé onino tušili dobře. Za krátký čas došel na faru úřední dopis, v němž vyzývá jest pan farář, aby svoje zdání o potřebnosti školy, ve Lhotě zřízenou být

mající, svědomitě vyložil. Pan farář učinil tak a dle svého nejlepšího vědomí a svědomí doznal netajeně, že zřizovati školu ve Lhotě jest věcí naprosto zbytečnou, ba mnohostranně neužitečnou a přímo škodlivou. „Lhota, jsouc na hodinu dlouhá,“ znělo doslovně mínění páně farářovo, „stýká se těsně hořením koncem s Crhovem, dolením pak se Slaneckem, a poněvadž zrovna od svého středu hoření polovicí do Crhova, a dolení do Slanecka přiskolena jest: vysvítá, že dítky středo-Lhotecké, co nejvzdálenější, více než půl hodiny cesty ani do té ani do oné školy nemají. Bude-li zřízena škola třeba v samém středu Lhoty, zůstane věc táž a žákům se cesta neskrátí, poněvadž z obou konců, k Crhovu a Slanecku těsně přiléhajících, až na střed osady opět cesta půl hodiny dlouhá vypadá. A jak žákům cesty do školy neubude, pak věru ani jednoho rozumného důvodu pro zřízení školy ve Lhotě nepozůstává.“ Na to připomínal pan farář, že vyučování v jedné třídě, jakéž ve Lhotě by bylo, co do prospěchu žakovstva nikdy se nevyrovná vyučování na obou školách farních, kdež na jedné ve dvou a na druhé ve třech třídách se vyučuje. Dále podotýkal, že jest věcí velice politování hodnou, když žáci bez každodenní návštěvy Božího kostela zůstanou, což založením školy ve Lhotě nezbytně státi by se musilo. Ani toho pan farář nezatajil, že škola ve Lhotě bude ovocem zakutlosti a vzdorů několika potřeštěných hlav naproti vůli veliké většiny sousedstva povážlivého; a konečně doložil, že zřízením nové filialní školy oběma učitelům farním stane se zkrácení obroku bez toho dosti skrovného, a ustanovením učitele ve Lhotě že váženému stavu učitelskému o jednoho chudáka a nužáka více přibude. Na závěrek položil snažnou prosbu ke všem instancím, kamž by dopis jeho přišel, aby školu ve Lhotě založiti nedaly.

A pan farář co napsal, to také veřejně a zvláště Lhoteckým v oči mluvil; a oni na všem za pravdu jemu dávali. Než k tomu, aby v týž smysl v obecné hromadě hlasů pozdvihli, nebylo lze jich přiměti. Proti Belhovi sobě netroufali; ale tím potěšovali se mnozí, že důvodů páně farářových u vyšších míst zajisté sobě povšimnou a že Belhovi a Itzigovi naposledy přec jen sklapne.

(Pokračování.)

Chvála Marii.

Jak touží vřelá duše má,
Marii chválu zpívat,

Ač vím, že budou struny mé
Jen slabě se ozývat!

Co na polích i na lukách
Jest spanilého kvítí,
Tak citem srdce hlubokým
Ji nepřestanu ctíti.

Byť sám i zástup andělů
Ji chválit chtěl, jak sluší.
Zda stačil by, jak vyvýšil
Bůh její krásnou duši?

Hle, věnec zlato-hvězdový
Ji zdobí čelo krásné:
A ve dne v noci jasná zář
Ta nikdy neuhasne!

Byť na obloze nebeské
Víc nesvítily hvězdy,
Nad hlavou její zůstanou
A svítit budou vezdy.

Nevadlé na těch výsostech
Se vinou stále věnce,
I nekončí se chvalozpěv
Té svatě Oslavence.

Frantiska T . . . ova.

Píseň slavička.

Večer ve svém křoví při měšičku,
Tluče slavík milou svou písničku,
Píseň rozléhá se po údolí,
K srdci mému sladce hlabolí.

Vypravuje, co se v nebi děje:
Kolik andělů tam Bohu pěje:
Kolik Serafinů láskou hoří,
Jak se jeho svaté vůli koří.

A jak dále slaviček tak zpíval,
Tuto sladkou pravdu v píseň vlíval;
„Chystá Bůh i tobě krásné nebe,
Aby učinil šťastným též tebe!“

Ther. T.

Na Vyšehradě.

Stojím v ranní době
u chrámových dveří
na posvátné tvrzi,
dávnm Vyšehradě.

Vyšehrad ten slavný
kterak hrdě stojí!
Na své skále pevně
slávu předků hlásá.

Ticho; neporušen
pokoj liboslady,
Vltava jen šumem
ozývá se mluvým. —

Jak zde libě spějí,
co vlast milovali,
po skončeném díle
na té světa pouti!

Po celý svůj život
národ v srdci měli,
v účinnivé lásce,
co poutníci věrní.

Nyní dokročili
k jasným nebe stánkům,
jak je Bůh svým věrným
po té pouti chystá. —

Dejž mi Bůh, bych jednou
putovnice chudá
za odměnu krásnou
téhož došla konce!

A. M . . . ová.

D O P I S Y.

Z Příbrami dne 9. srpna 1869.

(Sv. missie v Bohutýně.)

K západu Příbrami stranou od pověstné Třešňovny vyniká kostelíček u samé silnice, kteráž k Rožmitálu vede. Kostelík ten stal se již na konci minulého století farním kostelem pro celou osadu Bohutýnskou, k níž se mimo Bohutýn ještě vesnice: Záz (Hořejší a Dolejší), Kozičín, Hamr, Havírna, Vysoká Pec a Skelná Huť počítají. Celá osada náleží k diecési Budějovické a na jedné straně s Rožmitálskou a na druhé s Příbramskou osadou se stýká. Vyjmeš-li několik rolníků a mlynářů, jsou osadníci z většího dílu sami horníci v erárních stříbrných dolech pracující, kteřížto s nebezpečností života v hlubinách podzemních užitečného kovu dobývajíce a skrovný toliko plat za to berouce, jsou lidé velmí krotcí — vši nádhery a bujnosti vzdálení. Co se tkne náboženství, jsou vesměs věrní katolíci, nic o husitství slyšeti nechtějíce, vědouce dobře, jak Husité s Kutnohorskými havíři nakládali. Majíce každodenně smrt před očima více než který jiný stav, nábožnosti oddáni jsou. A protož také v celém okrese příbramském ve všech kostelích většina těch, jenž prostory chrámovní vyplňují, jsou horníci, kteříž domácí i veřejné pobožnosti velmi pilní jsou.

Z čehož snadno rozuměti, proč se také mezi nimi sv. missie zvláště dobře daří, jak se to (l. 1864) v Hluboši, (l. 1865 a 1866) v Příbrami, vloni v Obecnici a letos v dubnu v Jílovém a posléze v Bohutýně dokázalo, kdež od 17. až do 27. července vedením Svatohorských vel. pp. redemptoristů P. Klementa Vlasáka (rektora), Antonína Rollera a Vojtěcha Lexy svatá missie konána byla.

Bohutýnští chodíce několikrát do roka na sv. Horu a znajíce výtečné kazatele, ježto tam slovo Boží hlásají, velmi se zaraďovali, když jim jejich horlivý duchovní pastýř vel. p. Josef Král oznámil, že jejich oblíbení kazatelé a zpovědníci sami k nim připutují a duchovní hody jim připraví. Hned jak tam sv. missie započala, bylo účastenství veliké. Patrně bylo seznati působení milosti Boží, kteráž misionáře sílila, posluchače pak k spasitelným úmyslům vzbuzovala. Malí i velcí, mladí i staří, všickni se ku kazatelně, kteráž vně kostela postavena býti musila, hrnuli a tutěž napiatou pozorlivost, s kterouž první missionářské kázání poslouchali, až do poslední závěrečné řeči zachovali. Jako příprava k svatě zpovědi velmi dojemná byla, tak se i zpověď sama velmi vážně konala a mnohý upřímně vyznal, že po celý život ještě nikdy tak skroušeně se nevyzpovídal a s takovou účtou zpovědnice neopustil, jako o té missii. Komunikantů bylo téměř 2300, ačkoliv osada Bohutýnská jen 2500 duší čítá, z čehož patrné, že se též ze sousedních osad (ze Střebeska, Obecnice, Rožmitálska, z Příbrami) kající duše účastnily. Pěknou památku po té misii ostane nyní v Bohutýně missionářský kříž, pro něž osadníci Bohutýnští s vozem trojspřežným na sv. Horu přijeli; když pak s ním domů skrz Příbram jeli, připojil se k nim velký zástup městských občanů litanii k Pánu Ježíši odříkávajících. Mnozí až k slzám pohnutí byli vidouce, kterak dlouhá řada mužů a mládenců kříž sv. — znamená sv. víry — sprovází a čím se více k Bohutýnu blížili, tím více rostlo množství těch nábožných, jenž se na cestě k nim přidávali, tak že nežli k Bohutýnu dorazili, mohlo se jich na 5000 osob počítati.

Netřeba se zmíniti o slavném svěcení missionářského kříže ani o průvodu s nejsv. Svátostí oltární, jelikož obřad ten již několikrát v Blahověstu popsán byl; jediné ještě podotknuto budiž, že se vel. pp. misionáři osadníkům Bohutýnským velice zavděčili, kteřížto (osadníci) nemohouce jinak svou vděčnost projevit, aspoň ochotně je po skon-

čené missii do půl cesty sprovázeli, jejich modlitbám se poroučejíce a taktéž slibující, že je do modliteb svých zavíratí a na spasitelná naučení jejich vždy pamatovati budou. Titěz vel. pp. missionáři chystají se ještě letos v měsíci listopadu ve Svatém Poli missii sv. konati a snad ani pět let neuplyne, aby se jejich přičiněním byly v celém Příbramském a Dobříšském okresu missie nevykonaly. P. Q.

K R O N I K A.

Z Prahy. K pouti na *Velehrad* přihlašuje se valně účastníků, příslušníků to všech stavů, tak že zastoupeno bude četné duchovenstvo i vysoká šlechta, měšťanstvo, průmyslníci, rolníci, paní a panny, města i dědiny. Mimořádný vlak s poutníky odjede z Prahy ve středu 18. t. m. v 6 $\frac{1}{2}$ h. več. a zastaví na těchto stanicích státní dráhy: v Českém Brodě, v Pečkách (u Poděbrad), v Kolíně, v Týnici nad Labem, v Přelouči, Pardubicích, Vys. Mýtě, Chocni, v Ústí n. Orli., v Třebové, Lanškrouně, Zábřehu, Litovli, Olomouci, Přerově. Na všech těchto místech budou přístupujícím vydávány lístky též za poloviční cenu, aniž by bylo zapotřebí jakési legitimace, postačí slovo: putuji na Velehrad! Vel. duchovenstvo se žádá, aby s sebou vzalo kleriku, rochetu a biret. (Při svatém přijímání vezmou na se kněží též štolu.)

Porádek pouti na Velehrad ustanoven jest takto:

V Praze vyjdou mnozí společně z chrámu Matky Boží před Týnem na nádraží státní dráhy. Komu by nemožno bylo k nim se připojit, odeber se přímo do nádraží, odkudž vlak v 6 hod. 36 m. odjede. Do Uherského Hradiště přijede se asi o půl 5. hodině ráno. Z nádraží tohoto vyjde průvod po 6 hod. na Velehrad. Cestou bude se zpívati nejprve litanie o Všech Svatých, pak písně: Mé jsi potěšení; Maria, Maria, nad slunce jasnější; Svatí bratří ze Soluně, a konečně: Ejhle, svatý Velehrad už září. Písně ty budou rozdávatí pořadatelé. Po příchodu na Velehrad bude exhorta, pak ranní mše sv., a při ní společné sv. přijímání. (Zpověď vykonejž, pokud možná, každý doma, Pražané naleznou v den odjezdu zpovědníky v chrámě Týnském od 4—6 hod. odp.) V 9 hod. bude něm. kázání a mše sv. V 10 hod. velké kázání a slavná mše sv. Odpoledne o 1 $\frac{1}{2}$ 4. hodině bude v kostele Velehradském kázání české a v kapli „Cyrillce“ kázání německé na rozloučenou.

O 4. h. budou v kostele české nešpory, jimiž slavnost se ukončí. Návrat domů s kterýmkoli vlakem v 8 dnech.

Kázati budou na Velehradě česky: kan. Ehrenberger, Štulec a kněz Moravan, a německy: prof. Pitschmann a P. Klinkowström. J. M. nejdůst. p. arcibiskup Olomoucký, jenž také na Velehrad přijede, udělil všem kněžím, kteříž na Velehrad přibudou, jurisdikci k slyšení zpovědi v tamějším chrámu Páně.

— Nejd. pp. biskupové čeští vydali společné poučení k duchovenstvu i věřícím o nových úřadech školdozorských, kteréžto poučení, nebude-li jako poslední dvě instrukce úředně stíháno, v listech těchto uveřejniti hodláme.

— Výroční slavnost u *Matky Boží před Týnem* koná se tímto pořádkem: Dnes v slavný den Nanebevzetí Panny Marie bude v 5 h. ráno první mše sv., po ní hned druhá, pak ranní kázání, v 7 h. zpívaná ranní (matura), v 8 h. něm. kázání. V 9 h. bude sloužiti slavnou pontifikální mši sv. J. Emin. p. kardinal arcibiskup, jenž dnes slaví výroční den nastolení svého za arcibiskupa Pražského (r. 1850); v 10 h. bude slavnostné kázání české, o půl 12. pak poslední mše sv. Odpoledne o 4 h. budou slavné nešpory, po nich kázání, pak průvod na náměstí k soše bl. Marie Panny bez poskvrny počaté a posléze v chrámu Páně požehnání s nejsv. Svátostí. Po celý oktáv bude na každý den v 10 h. zpívaná mše sv., odpoledne pak o 4 h. nešpory a v 6 h. litanie a požehnání. V neděli 22. t. m. ukončí se osmidenní slavnost nešporami o 4. hod. odpo. a chvalozpěvem „Te Deum.“ — Ve středu 18. t. m. bude v témž chrámu za příčinou narozenin J. Vel. císaře pána sloužena zpívaná mše sv. v 11 hodin.

— J. Emin. nejdůst. p. kardinal bude odbývati dnes odpoledne o 5. h. v kostele OO. kapucínů na Hradčanech slavné požehnání, ve středu 18. t. m. v den narozenin císaře pána bude sloužiti v kollegiatním chrámě u Všech Svatých v 9 hod. pontifikální mši sv. a v 7 hod. u večer odjede s poutníky na Velehrad.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 16—19. t. m. u Kapucínů na Hradčanech, od 20—23. u nejsv. Trojice v Spálené ulici, od 24—27. u sv. Bartoloměje v Konviktské ulici.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v červenci 122 chudé v Praze zemřelé křesťany, letos celkem 946 osob.

— Od sboru profesorů a doktorů fakulty theologické v Praze zaslány byly dne 13. srpna blahopřejné adresy dvěma spoluúřadům téže fakulty, kteříž před lety co profesori na zdejší universitě účinkovali, letos pak (dne 15. srpna) konají 50letou památku svého posvěcení na kněžství. Jsouť to veleduš. jubilanti dr. Václav Kozelka, komandér řádu křížovnického a c. k. rada a prof. Nov. Z. na universitě Vídenské; pak dr. Štěpán Teplotz, kn. ř. cisterc. v Štýrském klášteře Reinu, zasloužilý prof. mravovědy na Pražské a Vídeňské universitě.

— Důst. p. farář u sv. Jindřicha Ign. Hanka, jenž dnes slaví kněžské druhotiny své, obdržel darem od pp. farářů Pražských skvostný kalich, od velkoobchodníka p. Prokopa Ratzenbecka, osadníka svého, drahocenný missál. Vys. důst. p. kan. Küffer rytíř z Asmannsvilly, bývalý kaplan jeho, dal svým nákladem obnoviti kazatelnu u sv. Jindřicha, kdež o dnešní slavnosti v 10 h. sám kázati bude.

— Z Budějovic. J. Exc. nejdůst. p. biskup navrátil se z lázní Mariánských do Budějovic. Dne 21. t. m. vydá se na druhou letošní cestu svou visitační (viz Blah. č. 21. na str. 334).

Z Moravy. Pouť Velehradskou ohlašuje Olomoucký „Našinec“ v č. 42. tímto originálním způsobem: Den 19. srpna nabude důležitosti v dějinách vlastí našich, v zemích sv. Václava. Dne 19. srpna slaviti bude Čech svou zlatou svadbu s Moravou na Velehradě. Svazek mezi Moravou a Čechem posvětili před tisícem let blahověstové naši společní Cyrill a Method. Letos dne 19. srpna požehná manželství tomuto tisíciletému primas český s jedné a metropolitou moravský se strany druhé. Svatebné kázání bude činiti Čech Václav Štule, kanovník Vyšehradský, a hudbu říditi Slezák vp. Křížkovský. Čechové vyjedou se zvláštním vlakem v 7 hodin večer, aby jeli Moravou dobou noční jako před dvěma lety koruna svatováclavská vezena byla Moravou v noci. Tenkrát zasnili jsme si na korunu našich králův ohněmi na všech horách a vyšinách. Tentokrát posvětime českým bratřím světlem pochodní a dokážeme, že Čechovi na Moravě netřeba tápati ve tmách i bytby přícházel k nám v noci. Velkolepá slavnost, ježto se konati bude dne 19. srpna na Velehradě, uspořádána z té nutné příčiny, aby se radovánky Velehradských nabažiti mohli také ti poutníci, kterým možná nebylo v oktávu sv. apoštolův se na Velehrad dostaviti. Proto bohda ne-

opomene žádný kněz v příští neděli oznámiti svým farníkům, že se opět na Velehradě posvátném hody připravují pro ty ctitele sv. Cyrilla, kteří mezi 5. a 12. červencem na Velehrad buďte pro dešť aneb z jiných příčin se dostaviti nemohli. Pouť tato položena na *všední* den, aby se *hojně* kněží ku slavnosti dostaviti mohli: vždyť sluje sv. Cyrill patronem duchovenstva, vždyť po něm („Kyrillos“) má na Moravě „*panáček*“ jméno, vždyť naši panáčkové moravští slují „kněžími“, od „*knih*“, jež sv. Cyrill co první učenec slovanský a co zakladatel literatury národní skládal.

Z Lublaně. Velemoudrá městská rada v Lublani zadala k ministerstvu Vídenskému petici, v níž mimo jiné na to nalehá, „aby pilně střeženo bylo působení duchovenstva na kazatelně i ve škole, a všeliké vykročení ze zákonitých mezí aby se přísně trestalo.“ Duchovenstvo katolické za tou příčinou zaslalo ministrovi vyučování adresu, kdež se dí: „My jsme úplně s tím spokojeni, aby naše působení na kazatelně i ve škole střeženo bylo. Každou neděli a svátek se ve všech farních kostelích káže, neboť toť povolání naše. Budeme z toho velice potěšeni, jestli všickni radové městští buď společně anebo porůznu budou navštěvovati tolik kázání, kolik jim možno. Čím častěji a čím pozorněji nám naslouchati budou, tím méně jest se nám obávati, že by nás z nelojálního smýšlení viniti mohli.“ V tom zajisté duchovenstvo Lublaňské povědělo úplnou pravdu. Neboť učí zkušenost, že právě ti lidé, kteří jak živi kázání neslyšejí, duchovenstvu zneužívání kazatelny nejraději vytýkají.

Z Berlína. V předměstí Moabitu se r. 1866 usadili tři kněží z řádu s. Dominika; vláda pruská povolila jim sbíratí příspěvky k dostavení chrámu a klášteřa. Kněží z Hohenlohe a z Radziwillu zařídily loterii k témuž účelu a královna Pruská vzala celé podniknutí pod svoji ochranu, darovavši znamenitý příspěvek na penězích. Ministerium války svěřilo Dominikánům duchovní správu ve špitále vojenském.

Z Kostnice (v Badensku). Dne 30. června byl ve chrámě sv. Štěpána do lůna církve katolické přijat krajský rada Baumstark. Narozen r. 1831 ve Frýburku, byl synem slovutného učenice dr. Antonína Baumstarka, profesora na universitě a ředitele filologického semináře Frýburského; otec jeho byl katolík, matka vyznání evangelického. Syn odbyv studia právnická, vynikal vždy co nestranný sudí a výtečný lidu-

mil. R. 1855 pojal za manželku katoličku. Týž sepsal „cestopis do Španělska,“ letos pak uveřejnil spis „myšlenky o papežském pozvání ku sněmu,“ kterýžto spis již dvanactého vydání se dočkal a na jazyk francouzský, španělský i hollandský přeložen byl.

Z Württemberska. Na zámku Lichtenšteine zemřel 17. července vévoda Vilém z Urachu, hrabě z Wirtemberka, generál pěchoty a jindy guvernér pevnosti Ulmu. Narodil se r. 1810; ač protestant, pojal r. 1841 za manželku katoličkou princeznu Theodelindu z Leuchtenbergu a po její smrti pojal r. 1863 opět katoličkou choť, princeznu Florestinu z Monaka. Před několika lety se také vévoda sám navrátil do katolické církve.

Z Ruska. Tak zvané římsko-katolické kollegium v Petrohradě pozbývá co den dosavadních přívrženců svých a to sice od onoho okamžení, kdežto papež Pius IX. zahrhl necírkevní ústav tento. I sám kanovník Zvolinski, správce Varšavského arcibiskupství, jenž dříve býval povolným vládě ruské, vyjádřil se konečně, že neuznává Petrohradské kollegium za církevní úřad; načež jej vláda prohlásila za zbavena úřadu a odsoudila jej k deportaci, již on se vyhnul útekem do ciziny (viz Blah. č. 20).

Z Ameriky. Všichni téměř biskupové soustátí severní Ameriky vydali pastýřské listy, v nichž poučují věřících o účelu příštího sněmu oekumenického. Biskup Newark-ský praví, že co se týká počtu shromážděných biskupův, zajisté bude letošní sněm mezi všemi nejznamenitější. — Někteří biskupové již se vypravili na cestu do Říma, tak zejména: Arcibiskup Odin z Nového Orleanu, biskup Dubius z Galvestonu a Melcher z Greenbay, apoštolský vikář z Collorado jakož i apošt. vikář ostrovů Sandvišských. — Pro seminář americký v Římě sebral 180.000 dolarů (asi 385.000 zl. r. č.) kanclér Doane v Newarku, jehož otec i bratr jsou biskupy anglikanskými.

Literární oznamovatel.

— Velké názorné dílo pod titulem: „*Světlozor pro mládež*“ bude vydávati kněhupectví I. L. Kober v Praze. Jsout to krásně vyvedené obrazy k názornému vyučování, k nimž známý v tomto oboru spisovatel p. prof. P. Jehlička text píše a které vynikají úpravou a věrností svou, jsouce barvotiskem vyvedeny, nade všechny posud u nás toho druhu vydané pomůcky. Obsahovati bude „*Světlozor*“: I. *Obrazy krajín* vedle geograf. ohledův pořádané (24 tabul), II. *Obrazy rost-*

lin jedovatých i pěstovaných (30 tab. s 277 vyobr.), III. *Obrazy k počátkům názorného vyučování* (30 tab. se 147 vyobr., 300 předměty), IV. *Přírodopis ptactva* (30 tab. se 195 vyobr.), V. *Přírodopis plazů ryb a nižších živočichův*: měkkýšů, hmyzů, červů a hvězdýšů (30 tab. s 342 vyobr.), VI. *Nerostopis* v obrazech obsahuje všechny technické i vědecké důležité nerosty ve *skvělých* vyobrazeních barvotisku a kromě toho hojně výkresy *hraní* na 22 tabulkách. Nakladatelstvo podniká tu dílo *nákladné*, pevně jsouc přesvědčeno, že vyhovuje potřebě velmi citěné, podávajíc obrazy ceny veliké. Doufáme, že naši pp. učitelové, pěstounové, představenstva obecní neodřeknou podpory dílu tak překrásnému. Sešit prvý (3 dvojité tab.) vyjde během srpna, a další sešity rychle budou vydávány.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Svazek 10. (na měsíc září) obsahuje duch. řeči na ned. XV.—XVIII. po Sv. Duchu, a na slavnosti: sv. Jiljí, sv. andělů strážných, sv. Vavřince, Narození bl. Panny Marie, Jména P. Marie, pozdvížení sv. kříže a sv. Matouše, apoštola Páně.

— „*Hlavní a průmyslová škola na Smíchově* 1869.“ Z výroční této zprávy kládeme sem z odstavce „O fondu pro chudou mládež“ tato vážná slova: Postaráme-li se o mládež, vzděláme z ní lidi hodné a potřebné a předejdeme nechuti, která vznikává v chudíně nevzdělané proti těm, kteří ze štěstí neb z vlastního přičinění státky pozemskými oplývají. Budeme-li nyní litovati malých almužen, vzrosteu nám z mladé chudiny břemena, jichž se později velikými obětmi nezbavíme. Tak sluší nám o věci té souditi co občanům; k tomu přidruží se hlas lidskosti, který v každém srdci ušlechtilém mocně se ozývá.“

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. *Effenberger*, jubil. vysl. školní rada a rytíř ř. Frant. Jos., jmenován čestným konsist. radou;
- p. Jiří *Rohlena*, jubil. farář v Hostivicích, jmenován os. děkanem;
- p. Frant. *Soukup*, farář v Ouvalech, obdržel expositorium canon.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jak. *Ludvík*, far. v Mešně, za faráře u sv. Matěje v Šárce;
- p. Karel *Bergauer*, koop. v Chýši za admin. do Močidlee;
- p. Ondřej *Buberl*, k. z Neulosimthalu do Palice;

- p. Karel *Braungarten*, k. z Nejdeku do Neu-
losimthalu;
- p. Jan *Hut*, k. z Leskova do Kozolup;
- p. Alois *Heller*, fundatista v Schönbachu,
propuštěn za missionáře do Ameriky; na
jeho místo přijat
- p. Vác. *Maresch*, říd. a katech. na farní
škole v N. Bystřici (diec. Buděj.);
- p. Vavř. *Vokurka*, k. z Schönfichtu do Tre-
bendorfu;
- p. Karel *Hrdina*, zůstal kapl. v Hbitech;
- p. Vác. *Lerch*, zůstal kapl. v Příbrami.
- Novosvěcenci:
- p. Šimon *Bejvl*, za kaplana do Vinoře;
- p. Vác. *Čáp*, za koop. do Schönfichtu;
- p. František *Čtrnáctý*, za kaplana do Rab-
šteina;
- p. Alois *Danda*, za kap. do Všerub;
- p. Jan *Dorovin*, za proz. katech. na hl. škole
v Berouně;
- p. Jos. *Janda*, za 2. kapl. do Velvar;
- p. Vác. *Ješuta*, za koop. a proz. katech. na
hl. škole v Jáchymově;
- p. Martin *Kabát*, za kooperatora do Kling-
hartu;
- p. Jan *Krámr*, za prozatímního kaplana do
Mníšku;
- p. Jan *Kutiš*, za kapl. do Nečtin;
- p. Ant. *Lehmann*, za koop. do Nejdeku;
- p. Ferdinand *Lenz*, za kooperatora do Frauen-
reuthu;
- p. Antonín *Maděra*, za fundač. kaplana do
Nejdeku;
- p. Josef *Maleček*, za kooperatora do Lieben-
steinu;
- p. Mich. *Mareth*, za koop. do Dreihacken;
- p. Jaroslav *Müller*, za kap. do Neukirchen;
- p. František *Pixa*, za kaplana do Vrbna u
lesů;
- p. Jos. *Pospišil*, za kapl. do Dýšiny;
- p. Jan *Tichý*, za kooperatora do Měděnce
(Kupferberg);
- p. Jos. *Vobrátil*, za kapl. do Leskova;
- p. Jan *Zindl*, za kooperatora do Jindřicho-
vic (Heinrichsgrün).

Uprázdňená místa:

Močidlec, fara patr. p. Alex. hrab. Lažansk.
od 21. července.

Komárov, f. patr. p. hrab. z Kokořova, od
4. srpna.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Trachta*, kons. rada, býv. bisk. vi-
kář a školdozorce, os. děkan na odpoč. v
Sušici, 2. července (nar. v Jindř. Hradci
26. listop. 1796, vysv. 24. srp. 1823);
- p. Pavel *Riedl*, jubil. kněz, farář a os. děkan
v Lodheřově 9. července (nar. 10. led.
1788, vysv. 12. srp. 1814).

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. *Schnölzer*, kan. kustos při kathedr.
chrámu Budějovic., jmenován jest nejsv.
rozhodnutím J. Vel. císaře d. 16. červen-
ce, kapitolním děkanem,
- p. Jan *Savel*, kan. starší a městský děkan,
jmenován kan. kustosem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vác. *Tomášek*, farář v Bubovicích, za fa-
ráře na Staších;
- p. Jos. *Fulín*, kapl. v Žumberku, za faráře
v Rudolfově;
- p. Jan *Freilach*, admin. za faráře v Chvoj-
nově;
- p. Jos. *Smetana*, koop. v Březnici, za ad-
ministr. do Bubovic;
- p. Frant. *Ulrich*, kapl. z Star. Města do
Nové Bystřice;
- p. Jos. *Hoffmann*, sídel. kapl. v Mláce, za
administr. v Novosedlech;
- p. Ant. *Wenzl*, jubil. kněz, b. notář, far. v
Letinách, a
- p. Frant. *Veselý*, farář v Novosedlech, vstou-
pili na stálý odpočinek;
- p. Ant. *Veselský*, supl. uč. nábož. na niž.
třídách c. k. gymnasia Píseckého, stal se
skuteč. uč. nábož. na témž ústavě.

Uprázdňená místa:

Letiny, fara patron. hr. Schönborna, do 20.
srpna.

Novosedly, fara patr. náb. fondu, do 1. září.

Bubovice, fara téhož patronátu, do 1. září.

Lodheřov, fara patron. stud. fondu, do 9. září.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Křištof *Werner*, jubil. kněz, býv. b. vikář
a školdozorce, kons. rada, b. notář. os.
děkan a farář na odpoč. v Litoměřicích,
4. srpna (nar. v Žitenicích 14. led. 1782,
vysv. 30. srp. 1806).

Do Budějovic (IX.): Ve prospěch stavby
chrámu sv. *Václava* uvolují se z lásky slou-
žitímše sv. „ad intentionem dantis“ vel. pp.:
Vác. Janura, farář na Novém Hradci, 10;
Jos. Zajíc, koop. tamtéž, 10; Karel Hušek,
děkan v St. Kolíně 25; Frant. Chaloupecký,
kaplan tamtéž, 25; Jaroslav Štětka, kaplan
v Přistoupíně, 30; Karel Hrdina, koop. ve
Hbitech, 30; Jan Jeřábek, děkan v Bezně,
20; Ant. Košťák, kaplan tamtéž, 10; Felix
Heller, zám. kaplan na Stránově, 10; Karel
Kmoč, katecheta v ústavu hluchoněmých v
Praze 50; Frant. Lidmanský, kaplan v Ouně-
ticích, 20.

Na penězích k témuž účelu: dr. Kle-
mens Borový, vicedirektor k. arc. semináře v
Praze, 10 zl.

Vydává se

5. 15. a 25.

Redakce:

v kníž. arcib. semi-
nari č. 190—1.

Expedice:

v kat. kněhupectví

B. Stýbla.

na sv.-Václavském
náměstí, č. 786—II.Vedoucí čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlas katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předpláci se
v expedicia u všech řádných
knihkupcůna rok: 2 zl. 50 kr.
a půlro.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

jenom v expedici

Celoroč. 3 zl. — kr
půlroč. 1 zl. 55 krPředplacení čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Sv. Řehoře biskupa Nyssenského o duši a z mrtvých vstání rozmluva s vlastní sestrou Makrinou.

Z řeckého přeložil J. N. Desolda.

(Pokračování.)

(Ř.) Což tedy říci máme těm, kteří
malomyslně své nehody snášejí?

(M.) Rceme k ním, dí učitelka moje:
Marně, bláhovci, mrzíte se a horlíte proti
důslednému řadu nutných událostí, nevě-
douce k jakému cíli jedna každá z nich
u všem míru se řídí a směřuje, poněvadž
vše důvodným pořádkem dle umělé mou-
drosti bytnosti Božské se spravuje. Neboť
proto jest rozumná bytnost stvořena, aby
bohatství darů Božských nebylo tu nazmar;
ale všepořádající moudrost stvořila duše
jakožto nádoby a volně schrány k přijímaní
v sebe darů Božích, tak aby tím volněj-
ší byly, čím více by se v ně vlévalo. Tako-
vouť zajisté má zvláštnost součást darů
Božských, že toho, komu se jich dostává,
vždy volnějším a k přijetí větších darů
schopnějším činí, protože tomu, kdo je při-
jímá, vždy síly a velikosti přibývá, tak že
jimi jsa krmen nikdy ve vzrůstu a příbytku
neustává. Poněvadž totiž zřídlo dobrých
darů neustále se prýští, tuť účastnující se
jich přirozenost všechno, co jí přitéká, k
svému vzrůstu používajíce, — neboť není
v tom co přijímá nic zbytečno a neužitečno
— tak spolu schopnější bývá k přivlastně-
ní si všeho dobra i volnější k jeho pojmu-
tí, ano tím obou mocností přibývá, protože
mocnost živěná hojností dobrých darů vždy
větší se stává, i ta která živí, čím více k
vzrůstu vydává, tím více se doplňuje. Nut-
no tudíž, že k takové dospěje výši, na kte-
ré žádná meze vzrůstu jejímu překážeti ne-
bude. A když takového cosi nás očekává,
měli-li by pak jste se mrzeti, že přiroze-
nost naše cestou sobě určenou k svému

cíli kráčí? Neboť nelze jinak toho dosti-
hnouti, leč až duše i břemene ji tížícího,
hmotného totiž tohoto a pozemského těla,
jsouc sprostěna i všeho účastenství s ním,
kteréž jsme po tento vejděší život měli
a lepším snažením jsouc očištěna, v čistém
životě s tím se spojí, komu jest podobna.
Lneš-li pak i poněkud k tomuto tělu a že-
láš-li odloučení se od svého miláčka, ani to
tě nečiní malomyslna. Neboť spatříš zajisté,
že tato tělesná rouška, ana se nyní v smrti
svlácí, opět z též látky utkána bude, niko-
liv pak takovouť hrubou a tuhou osnovou,
ale z jemné a vzduchové příze, tak že se
ti opět dostane miláčka tvého a to v lepší
a milostnější kráse opět obnoveného. *)

(Ř.) Ai, dím, patrně a důsledně při-
cházíme v úvaze své na článek o *vzkříšení
z mrtvých*, kterýž se mi zdá dle učení písem
svatých beze vši pochyby pravdivým a vě-
rohodným býti. Když pak slabá mysl lidská
pochopitelnými sobě důvody tím více u ví-
ře bývá utvrzena, dobře by bylo, abychom
ani tohoto článku neminuli bez úvahy. Viz-
mež tedy, co o tom říci lze.

(M.) A moje učitelka dí: Ti, kteří
vně našeho učení křesťanského stojí, rozma-
nitě každý jinak podmínkami svými poně-
kud článku o vzkříšení z mrtvých se dotý-
kají, ačkoliv se ani s námi dokona nesro-
vnávají, ani se naprosto vši naděje toho
nevzdávají. Jedni zajisté křivdí důstojnosti
lidského pokolení zvěšdujíce je učením,
že duše hned člověku, hned nerozumnému
zvířeti náleží, oblékajíc se brzy v ta brzo
v jiná těla, a dle libosti v ně se stěhujíc,
tak že z člověka stává se buď nějaký pták,
anebo živočich vodní, anebo pozemní, a že
pak opět v bytnost lidskou se vrací; jiní i
k křovinám s pošetilostí touto se snižují,
za to majíce, že i život stromů duši svědčí

*) I. Kor. 15. — Srovnej Plato. Faidon 87. B.

a dostačuje; jímí opět míní, že ona vždy toliko z jednoho člověka v druhého přestupuje, a že život lidský povždy týmiž dušemi se doplňuje, poněvadž se tytéž vždy v jiných a jiných lidech neustále ubytují.*) My pak vycházejíce od církevního učení, míníme, že jen tolik od těch, kteří o předmětu tom filosoficky jednali, přijmouti sluší, kolik se provéstí dá, že poněkud s naším učením o vzkříšení z mrtvých souhlasí. Neboť mínění jejich, že duše po vyjití svém z těchto těl v jiné odsouzena bude, neodporuje příliš tomu, čehož my naději máme, že totiž opět žítí budeme. Neboť my trváme, že tělo naše i nyní i potom z živlů tohoto světa se sloučí; totéž pak míní i mudrci nekřesťanští, a sotva by s to byli, aby vymyslili nějaký jiný druh bytnosti tělesné mimo sloučení z živlů. Rozdíl pak mezi oběma jest ten: my trváme, že totéž tělo vůkol též duše opět se sloučí a z týchž živelných látek se složí; oni pak se domnívají, že duše v jiná těla buď rozumná buď nerozumná buď i bezcitná přejde, o nichž sice vůbec se přiznává, že z živelných světa částí se skládají, ale rozdíl jest v tom, že my trváme, že to nejsou tytéž částky, jimiž duše původně za tohoto tělesného života oděna byla. Nuže tedy i nekřesťanští mudrcové dosvědčují, že neodporuje pravdě, že duše naše opět do těla se dostane. Že pak domněnka jich obstátí nemůže, byl by čas uvážiti a vyplývající pravdu důsledným té úvahy provedením co jen možná okázati. Což medle o tom řekneme? Ti kteří duši v rozličné bytnosti ubytují, zdá mi se, že zvláštnosti přirozené směšují a všecko ve spolek na jednu hromadu snášejí a házejí, to, co bezrozumné i rozumné, co citem obdařené i co bezcitné jest, co vše by takto vespolek jedno s druhým se spojilo, žádnou přirozenou hradbou jedno od druhého nejsou odloučeno. Neboť trvají, že tatáž duže brzo rozumná a myslí obdařená jest a v takové schránce tělesné přebývá, a pak že opět s hady doupě sdílí, nebo ptactvu se pridružuje, nebo soumarem se stává, nebo dravcem, nebo u vodě se potápí, anebo že až k věcem bezcitným klesá, zakořeňujíc se, v peň vyrůstajíc, větví vypouštějíc a na něm buď květem, nebo trnům, nebo ovocem se stanouc buď jídelným buď škodlivým, — to není nic jiného, nežli trvati, že všecko vesměs totéž a jedno jest, a že všechny bytnosti tutéž přirozenost mají v jakési v je-

dnou nerozdílnou směsí splynulé společností, anižby zvláštnosti jedno od druhého odlučovaly. Neboť říci, že totéž jest ve všem, není nic jiného, nežli říci, že jest vše jedno, tak že zjevný bytností rozdíl nic nepřekáží sloučení bytností sobě vespolek odporných, a že vida nějaké jedovaté nebo dravé zvíře, každý se domnívati musí, že to co se očím jeho představuje, jest mu sourodné a příbuzné; aniž pak bude považovati rozpuk jedovatý za předmět rozdílný od své přirozenosti, když v bylinách spatřuje bytost lidskou, ba ovšem tak mysliti bude bez pochyby též o hroznu k prospěchu života pěstovaném. Neboť i ten náleží k plodům zemským; plody takovými jsou i všeliké druhy obilí, jimiž se živíme. Jak medle odváží se srpu k nim přičiniti ke žni? jak bude lisovati hrozny, nebo vykopávati z pole trní, nebo trhati kvítí, nebo lovití ptactvo, anebo zapalovati hranici dříví, nevěda, zdali ruku svou takto nepozdvihá proti příbuzným nebo rodičům anebo rodákům a zdali těly jich nezapaluje si oheň, nebo si vyrábí džbán, anebo si strojí krmí? Neboť domnívaje se, že každým tímto předmětem přechází duše lidská tu v bylinu, tu v zvíře, tu v něco jiného tomu podobného, bude se člověk takovým předsudkem jatý ke všemu stejně chovati, tak že nutně buď k lidem samým v též přirozenosti žijícím nemilostně se chovati bude, nebo jestliže se dle přirozené své povahy k sourodným svým k lásce nakloní, tak též bude se míti k každému živočichu, buď si on had, buď si zvíře, ba i octne-li se člověk, jenž víru tu chová, někde v lese, bude považovati dřeva ta za národ lidský. Jaký medle jest život člověka, který pro své s veškerenstvem příbuzenství buď všeho se ostýchá, anebo nemilostiv jest k člověčenstvu, když všechny věci jedno jsou? Zavržení tedy hodno bylo by takové mínění dle posavadní úvahy, ačkoliv sice i mnoho jiných rozumných důvodů nás od takové podmínky odvrací. Neboť slyšela jsem od těch, kteří takové učení zastávají, že jsou dle mínění jich jakási plemena duší v obzvláštním obecném spojení před tímto životem žijíce a dle své jemné a velepohyblivé bytnosti u všeobecném víru všehomíra spolu kolotající, že pak jakousi k zlému náklonnosti některé duše svých perutí pozbývají a do těl se dostávají a to nejprve lidských; potom pak že pro svou k nerozumným bytnostem vášnivou náklonnost po vystoupení z tohoto lidského života zhovádí a odtud až k bylinnému a bezcitnému životu klesají, tak že

*) Domněnku tuto pradávňou nazývali staří *metempsychosis*, t. j. *putování, stěhování se* duší. Viz Plato Faidon. 82. B. s pozn. 47.

nejprvé přirozená jemnost a pohyblivost, v kteréž duše záleží, nejprvé hmotnou a těžkou se stává, ubytována jsouc pro svou nepravost v tělech lidských, potom když i mocnost rozumná utlumená jest, že v nerozumnou zvěř s životem svým přichází, odtud pak když jí i dar citelnosti byl odňat, tento bezcitný život bylinný na se přijímá, a z toho pak opět týmiž postupy vstupuje vzhůru a do nebeských výšin se vrací.*) Ale takové učení snadno vyvrátí se samo sebou i těm, kteří z skrovné toliko soudnosti se těší, ano totiž nižádného základu v sobě nemá. Neboť jestliže duše s nebeského života pro nepravost k životu bylinnému svržena bývá, od tohoto pak opět ctností k nebeskému se vznáší, tuť učení takovému ta otázka nastane, jaký život za hodnější se považovati má, ten bylinný či ten nebeský; jest v tom zajisté kolotání jako kruhem, v kterémž duše vždy bez ustání trvá, kdekoli se octne. Neboť když z netělesného života k tělesnému stažena bývá a z toho opět k bezcitnému, odtud pak opět k netělesnému se navrácuje, toť pak nic není jiného, leč jedna bezrozdílná směs dobra i zla, již si lidé tomu mínění oddaní smýšlejí; ani totiž nebeský život nepotrvá v blaženosti, jestliže zlo se obyvatelů tamějších tkne, aniž pak dřeva nebudou neúčastna ctnosti, když od nich duše opět k dobru se povznáší, a odtud opět život zlý započíná. Když zajisté duše s nebem spolu kolotajíc v zlo bývá zapletena a tím byvši k hmotnému tomuto životu stažena, odtud opět k svému vyššímu bydlišti se vznáší, tím zajisté onino dokazují, že hmotný tento život zla jest čist a prost, naproti tomu pak stále a pořádné kolotání že jest duším původem a příčinou všeho zla, jelikož totiž odtud za ctnost perutemi obdařené vzhůru se vznášejí, odkud pak pro nepravost perutí pozbyvše k zemi upadají a pozemskými se stávají, s hrubou a těžkou hmotou byvše smíšené. A netoliko při tom zůstává nedůslednost toho učení, že právě opačná mínění z něho jdou; ale ani to mínění samo o sobě není stálé. Neboť nazývají-li nezměnitelným to, co nebeské jest, jak se bude nalezati vášeň v tom, co nezměnitelné jest? a jest-li vezdejší přirozenost vášni podrobena, jak lze bezvášnivost pokládati v tom, co jest vášni

podrobena? Ale slátají oni to, co se nijak smísiti nedá a spojují to, co všemu spojení se přiči vidouce nezměnitelnost v tom, co vášni podléhá a v tom co změnitelné jest, opět patřice bezvášnivost. Však ani v tom vždy nezůstávají, nýbrž odkud duši pro nepravost byli vystěhovali, tam ji opět jakožto v bezpečný a nesmrtelný život z tohoto hmotného umísťují, jakoby zapomínajíce, že právě odtud jsouc nepravostí stížena s touto nízkou přirozeností se sloučila. Tak se tedy i zlehčování tohoto vezdejšího života i vychvalování nebeského vespolek směsuje a splétá, ano dle mínění oněch tento zlehčovaný k slávě onoho vede, ten pak, kterýž oni za lepší pokládají, duši příležitost dává, že v bídější bývá uvržena. Pryč tedy z učení pravdy s každou bludnou a nestálou domněnkou!

Ale ani nepostoupíme za těmi, protože s pravdou se docela minuli, kteří myslí, že z těl ženských duše přecházejí v těla mužská, anebo na opak že duše z těl mužských vystoupivši v ženy vcházejí, anebo že z mužů a z žen opět v ženy přestupují. Neboť první z těchto podmínek nejen pro bezdůvodnost a lichost svou se zavrhuje, rozlišujíc se sama ve dvě opačná mínění, ale že i bezbožná jest, učíc že z toho, co jest, nic nebývá zplozeno, leč by bytnosti jednoho každého ihned z prvopočátku zlo se vstípi. Když totiž ani lidé ani byliny ani zvířata se nerodí, leč by byla duše s hůry v ně spadla, toto pak spadnutí že se děje následkem nepravosti, tuť zřejmě trvají, že nepravost působí počátek vši soustavy bytností. I jak se obé děje, touž dobou že se manželským spojením i člověk zplozuje i duše u výkonu manželském dolů sstupuje? nebo co více ještě nad to rozumu se přiči, když z jara větší část nerozumných zvířat se páří, zdali pak lze říci, že jaro to působí, aby kolotáním hořejších krajín zlo se množilo, tak že by potom i duše zlem naplněné dolův sstupovaly i dělohy zvířat obřezely? Což pak říci o rolníku, an v zemi sází sazeničky bylin? Jak pak by ruka jeho spolu i lidskou duši v zemi zahrabala, ano by se dělo i oprchání křídel duševních spolu s vůlí člověka k sázení bylin?

Tak též nesmyslná jest i druhá myšlenka, domnívati se totiž, že duše pozoruje bedlivě scházení se manželů anebo porody očekává, aby v zplozená těla vnikla. Když by pak muž manželského spojení odepřel, anebo žena tísně bolestí porodních se sprostila, zdali pak ta nepravost nebude tížiti

*) Že duše naše byly před narozením naším někde v místech tajemných a potom do našich těl později se dostávají, hledí i Sokrates dokázati u Platóna v *Faidonu* str. 70—77. (Viz můj překlad s poznámkami tam položenými.)

duši? Tak tedy i manželské spojení nepravosti, ana v hořejším světě panuje, příležitosti podává, že se duši ujímá, anebo i bez něho je zachvacuje náklonnost k tomu, co jest jim protivné. Tak tedy duše v bezbydlí nestále tékati bude, od nebes odloučena, aniž pak účastna bude těla, když tak se jí přihodí.*)

I jak dále v tom mínění provedou, že Bůh jest nejvyšším vládcem všeho, což jest, učíce, že náhodným tímto a nerozumným spadáním duší život lidský se započíná? nutno zajisté, aby s původem i to, co z něho jde, souhlasilo. Vzal-li tedy život počátek svůj z náhody, bude veškerý jeho průběh taktéž holou náhodou, a pak marně lidé takoví učí, že všecky věci od mocnosti Božské závisejí, trvajíce, že nepovstává vše co jest z vůle Boží, nýbrž počátek toho, co jest, na zlou nějakou náhodu svádějí, jakoby nebylo života lidského, kdyby zlo mu nezavdávalo příčiny. Jest-li počátek života takový, zjevně i další průběh jeho tak dle počátku i dále bude pokračovati; neboť nikdo neřekne, že ze zlého dobré, aniž pak z dobrého opak jeho se rodí, nýbrž jaká jest přirozená povaha semene, takové též očekáváme i ovoce. Tak tedy tato bezvolná a nestálá náhoda vojvoditi bude životu to-muto, aniž by pak nějaká prozřetelnost všemmírem vládla. Marná pak bude veskrze rozumná rozvaha, — ničím všeliký prospěch ctnosti, ničímž všeliké varování se zlého, neboť vše bude náhodě zanecháno a život náš nic nebude se lišiti od lodí úteže zblavených, a zmítaje se bezvolným osudem co vlnobitím semo tamto hned k dobrému hned k zlému, neboť nevyplývá nížádný prospěch z ctnosti těm, kteří v opačném původ svůj mají. Jestliže tedy život náš Bohem se řídí, přiznati sluší, že nemůže počátek jeho ve zlém spočívat; pakli tímto povstáváme, tuť ve všem vsudy dle toho žiti bude me. Pouhými tedy šibřinky ukáží se býti dle toho následující na tento vezdejší život soudy a tresty, hodná dle zasloužení odplata a všecko, veť dle učení křesťanského věříme, že má býti cestou k překonání zla. Neboť jak jest možná, aby člověk bez tohoto byl, maje v něm původ svůj? Jak medle a jakou náklonnost vůle a horlivost k životu ctnostnému může pojmuti člověk jehož-

to bytnost prý ve zlu svůj původ má? Neboť jakož žádnému z nerozumných zvířat nenapadne po lidsku mluvití a jakož žádné používajíc přirozených svých a obyčejných zvuků za žádnou ujmu si to nepovažuje, že neumějí mluvití; týmž způsobem i ti, kteří mají počátek a původ svůj ve zlu, nic nebudou bažiti po ctnosti, ana totiž mimo přirozenou jich povahu stojí. A naopak všickni, kteří si duši svou byli očistili rozumnou úvahou, vynasnaží se horlivě a pilně, aby ctnostně živi byli. Z toho tedy patrně jde, že zlo nepředchází před životem naším a že bytnost naše původu svého v něm nic nemá, nýbrž že počátek života našeho jest všemmírem vládnoucí moudrost Božská; že pak duše k zrození tak jakkoliv stvořitel ráčí přisedši dle svého úmyslu a svobodně vůle volí si co chce a tím se i stává. Naučme se tomu, co míním, z podobenství o oku. To sice má přirozenou schopnost viděti, neviděti pak závisí na vůli nebo nemoci; možná zajisté, že mnohdy může nastoupiti na místo přirozeného výkonu ten, který jest proti přirozenosti, buď že kdosi schvalně oko zavře, anebo násilně o zrak přijde. Tak lze i o duši říci, že má sice původ svůj od Boha, a poněvadž si u Boha nížádného zla ani pomysliti nelze, že tudíž i ona kromě nutnosti zla stojí; jsouc pak stvořena, bývá svým úmyslem k tomu vedena, co se jí líbí, když buď dobrovolně oči před ctností zavírá anebo úklady protivníka, nás životem naším provázejícího oslne a tak v temném klamu žije; anebo když na opak k čiré a čisté pravdě pohledajíc daleko se varuje vášní zatemňujících.

Kdy pak tedy, dí někdo, a jak že povstala? Vsať otázka: jak že každá z jsoucích věcí povstává, budiž vyloučena z úvahy naší. Neboť ani o všedních předmětech, jichž poznání se nám smysly dostává, zkoumavému rozumu nepovedlo by se vypátrati a pochopiti, jakže každá věc povstala, tak že by ani Bohem nadšení a svatí mužové s to poznání tak snadno nebyli; „neboť věrou rozumíme“ dí apoštol, „že stvoření jsou věkové slovem Božím, aby z neviditelných věcí učiněny byly viditelné.“*) I nebylby zajisté, tuším, tak řekl, kdyby se byl domníval, že se otázka ta rozumováním rozluštíti dá; ale řka, že „vůli Boží sporádan jest věk a vše

*) Tím kárá domněnání *Empedokleovo* (žil o. 444 př. K. v Agrigentu na Sicilii), an trvá, že duše lidské, byvše svržené z sídel nebeských v povětrných světových krajinách u vyhnanství a bez obydlí polétají a bloudí. Toto učení i Plato zastává. (Viz pozn. svrchu udané.)

*) Žid. 11, 3. Jinak lze i slova sv. písma takto dáti: „Věrou rozumíme, že stvoření jsou věkové slovem Božím, tak že co patřime nepovstalo z toho, co se jevně ukazuje,“ majíc totiž pávod tajný; čímž poukazuje na tajemství stvoření všeho z něčehož.

co z něho povstává,⁴ — ať již slovem věku cokoliv míní, jímž se vyrozumívá všeliká i viditelná i neviditelná bytnost, — toto jen věřil apoštol, ale *jak* (se to stalo), to ponechává nerozhodnuto. Neboť nelze tuším toho dosáti nížádnému zkoumateli, ano se nám mnohé obtíže při úvaze toho ukazují; jak k. p. z přírody, ana stálá jest, povstal pohyb? jak z toho, co prosté a pouhé jest, opět povstalo to, co jest rozličné a složené? Snad že z bytnosti nevznesenější? Ale to není jisto, poněvadž věci vezdejší jsou rozličné od oné bytnosti. Ale snad od jinud? Však rozum náš mimo Božskou bytnost nic nezří. Neboť by zajisté mínění naše na rozličné původy přišlo, kdybychom mimo působící příčinu něco předpokládali, od čehoby tvůrčí moudrost sobě potřebnosti k tvoření shledávala. Protože tedy všecko, což jest, jeden prapůvod má, s bytností pak svrchovanou není stejnorodé to, co od ní bylo v jsoucnost uvedeno. stejný jest v obojí podmínce odpor, buď mysliti, že tvorstvo pochází z bytnosti Boží, buď trvati, že vesmír v nějaké jiné bytnosti základ svůj má. Neb se i tak buď u vlastnostech tvorstva Bůh nalezati bude, jestli totiž to, co učiněno jest, stejnorodé s Bohem; anebo se uvede hmotná nějaká bytnost mimo bytnost Božskou, vyrovnávajíc se Bohu ohledem k bezpůvodnosti věčnosti jsoucnosti své, kteréžto blouznění myslí i Manicheové si smyslili*) i někteří z hellenských mudrců**) podobné domněnky za článek víry stanovili. Abychom se pak co nejvíce uhnuli té i té odporosti v úvaze o tom, co jest, ponecháme dle apoštolova příkladu otázku *jak* že každá věc jest, bez vyšetřování, to jediné naznačujeme, že hnutí Božské vůle, kdykoliv chce, skutkem se stává, a že to co volí ihned jsoucnosti a bytnosti nabývá, poněvadž všemohoucnost, cokoliv moudře a uměle volí, tuto vůli nikdy bezbytnostnou býti nenechává. Jsoucnost pak vůle té jest bytnost. Když pak vše co jest na dvě části bytností se dělí, jednak duchovních, jednak tělesných, tehdy tvorstvo duchovní nijak zdá se neliší se od bytnosti netělesné, ale jsouc jí příbuzno okazuje se býti i neviditelné i nehmatné i neprostorné, což vše kdoby stanovil též o bytnosti svrchované, nic by se

s pravdou nechybil. Poněvadž pak tvorstvo tělesné určujeme vlastnostmi od božských rozličnými a toto největší obtíž rozumu působí nemohoucimu nahlédnouti, jakby z neviditelného bylo viditelné, z nehmotného tuhé a tvrdé, z neobmezeného prostorné, z toho co ani kolikosti ani velikosti nemá, to co veskrze jistou měrou dle počtu určenou obmezeno jest, a vše jiné co zvlášť slovem tělesnosti pojímáme, (o čemž toliko díme, že nic ze všeho toho, co samo o sobě na těle se pozoruje, není tělem — ani podoba, ani barva, ani tíže, ani prostornost, ani kolikost, ani cos jiného, co jakostí slove, — ale toto každé o sobě pojem jest, spojení pak toho a sjednocení teprva tělem se stává;) když tedy jakostí vespolek tělo působíce rozumem se pojímají a nikoliv smysly. božská pak bytnost rozumná jest, jaké to bude státi práce bytnosti rozumné vytvořiti to, co rozumné jest, z jehož vespolečného sloučení se nám tělesnost plodí? Ale toto budiž jen mimo účel úvahy naší řečeno. Hlavní pak otázka byla: nejsou-li duše prvé nežli těla, *kdy* a *jak* povstávají? A proto úvaha naše zkoumání toho, *jak* povstávají, jakožto nepostižitelné pominula; ale *kdy* duše svůj počátek berou, to nám k vyskoumání pozůstává, jsouc v úzkém spojení s úvahou předešlou. Neboť dáme-li tomu, že duše před tělem v nějakém zvláštním stavu žila, tu bychom se nutně domnívati museli, že pošetilá ona blouznění potvrzení nalezají, totiž těch, jenž duše následkem zla v těla umísťují. Však ale že duše později povstávají a mladší jsou nežli utvořená těla, nikdo snad z lidí rozumných nebude se domnívati, když jednak všem známo jest, že to co bezdušné a bezživotné jest nížádné nemá v sobě moci pohybovající a vzrůstu dodávající; a jinak bez odporu a bez pochyby jisto jest, že dítky v lůně materském žijoucí i rostou i se pohybují. Nezbyvá tedy nic jiného, nežli abychom touž dobu k utvoření i duše i těla předpokládali. A jako země přijavši od kořene odštěpený rukou štěpaře rozvod v strom jej tvoří, aniž pak by mu sama při živění dávala mocnosti k vzrůstu, ale vpuštěnému toliko propůjčuje potřebné půdy a hmotné podmínky k vzrůstání; tak trváme, že i to, co od člověka k zplození člověka pochází, poněkud životem jest, duši jsouc obdařeno z toho, co duši obdařeno jest, oživeno jsouc z oživeného. Neobjevuje-li všechny mocnosti a hnutí duševní rozvůdek malitký, to není divu; neboť taktéž není obilí v semeni ihned klasem — neboť jak by malé zrno

*) Manicheové, kacířská sekta, stanovili dvojí původ, z něhož prý všecko pochází, dobrý t. a zlý (Boha a hmotu) nazývajíce onen světlem, tento temnotou. Epif. I. str. 642. B.

**) Naráží tím na stoupence Platonovy, Aristotelovy a na Stoiky, kteří všeměs věcnost hmoty předpokládali.

tak velký klas objiti mohlo? — ale když je země příhodnými krměmi živí, bývá obilí klasem, neměnic v hroudě svou přirozenost, ale vystupující na jevo a zdokonalující se mocí pokrmu. Jakož tedy zrnka semenná poznenáhla vzrůstem k dokonalosti dospívají, tak též i v soustavě lidského těla poměrně k velikosti jeho i mocnost duševní se objevuje, nejprve mocností oživující a vzrůstu dodávající, jsouc vstřípena zárodkům v lono mateřské vpuštěným. potom uštědrující dar smyslu týmž, když byly již na svět se zrodily; a pak jako ovoce, když byla již bylina vzrostla, ukazuje poměrně i rozumnou mocnost, nikoliv pak všecku přímo na jednou, ale jako při vzrůstu byliny spolu dále a dále pokračující a prospívající. Poněvadž pak zárodek odloučený živoků duší obdařených k utvoření živoka taktéž duší obdařeného mrtvev býti nemůže, — neboť mrtvu býti záleží v odloučení duše; odloučení však nemůže předcházeti před spojením — z toho soudíme, že soustava záležející z obého, t. z těla a z duše, společný má výstup k jsoucnosti, anižby jedno z nich předcházelo, druhé pak následovalo. Že pak druhdy i zástava rozmnožování počtu duší nastane, to nutně předvídá rozum náš, aby netekla téměř tokem neustálým příroda, vždy rodícím se lidem dále a dále se rozlévající a nikdy v pohybu svém neustávající. Za příčinu pak toho, žeť ovšem i přirozenost naše k ustání někdy přijde, to pokládáme, poněvadž veškeré rozumné bytnosti ve své plnosti stojí, a tak potom přirozeno jest, že i lidská přirozenost k svému ukončení dospěje, — toto zajisté nic neodporuje přirozenosti rozumné, — aby se nezdála povždy býti nedůstatečnou; neboť ustavičné novým se zrozením povstávající množení poukazuje k nedostatku též bytnosti. Až tedy lidské pokolení k své náležité plnosti dospěje, ustane veskrze plynoucí tento přirozenosti jeho pohyb, dospěv svého cíle, a nastane pak jiný života stav, rozličný od nynějšího, v rození a mření záležejícího. Když tedy nebude rození, pak nutně ani nebude ničeho, coby porušení bralo, poněvadž totiž před odloučením sloučení předchází, sloučením pak zůveme vstup do života, rozením se dějící, následovně tedy když nepředchází sloučení, pak nebude následovati odloučení. Tak tedy zřejmě nám vyplývá, že budoucí život bude stálý a nepřetržený, jak tomu víra učí, v němž ani rození ani mření nespůsobí změny žádné.

(Ř.) Když pak učitelka moje tak to

byla provedla, ačkoliv se mnohým z přísedících zdálo, že úvaha naše svého určitého cíle dosáhla, já přec obávaje se, kdyby se jí následkem slabosti její něco přihodilo, což se i stalo, že bychom potom nikoho neměli, jenž by nám námítky od pohanských mudrců proti zmrtvých vzkříšení pronášené odvedl, díím:

Úvaha naše nedotkla se ještě hlavní otázky týkající se učení toho. Neboť dí svatá Bohem nadchnutá písmo dle nového i starého učení, že ovšem někdy dle kýhosi řádu a omezení přirozenost naše dráhou časovou svůj pohyb provede a že tekoucí tento proud procházející střídavým se rozením ustane; když pak plnost všehomíra ničádného dále zmnožení nepojme, že potom celé veškerenstvo duší opět z stavu neviditelnosti a rozptýlenosti v stav stálý a viditelný opět se navrátí, tak že titěž živlové týmž sloučením opět se vespolek spojí. Takový stav života božské učení v písmě z *mrtvých vstáním* nazývá, kteréžto slovo s povznešením toho, co pozemské jest, spolu i hnutí veškerých živlů značí.

(Pokračování.)

K Matce Boží.

Pohled, matko Spasitele,
jak se šíří nepravost,
jak nám lítí nepřátelé
chtějí vzítí víry skvost.

Pohled, Matko, jak se množí
světa závist, světa lest,
a jak pravý ctitel Boží
těžce trápen, zkoušen jest.

Oroduj u Syna svého,
pravdě nedej zhynouti:
v kraje blaha nebeského
pomoz všechněm doplouti!

E. F.

K andělu strážci.

Duchu strážný, jenž mne obletuješ,
ku pomoci od Boha mi dán,
budiž veleben a požehnan;
neb ty duši hříchu uvaruješ.

Andělem ty v pravdě strážným sluješ:
necht se valí bouře se všech stran,
ty přec duši zeslabenou v stan
nebeského blaha dopravuješ. —

* * *

Tebou chráněn, chci sám vzdorovati
klamné zlobě, světa nepokoji; —
a kdybych měl v boji umdlévati
ó, tu přispěj pomoci mi svoji;
k boku se mi v boji postav litém,
před pádem mne ochraň víry štítem!
E. F.

Nová škola v Dlouhé Lhotě.

Obrázek ze života za posledních let.

Od *Josefa Ehrenbergera*,
sidelního kanovníka na Vyšehradě.

V.

Nastojte, Belhovi a Itzigovi nesklaplo. Páně farářův důkladný a pravdivý odpor zůstal bez povšimnutí, škola ve Lhotě jest povolena, předložený plán neboli nákras budovy jest schválen, a Lhoteckým dáno pokynutí, aby co započali také ku konci dovedli, a se stavbou neodkládali.

Však odkládati nebudou; a proč by odkládali, když se jim zvláštní příznivec a štědrý dobrodinec našel? Majitel velkostatku Lhoty, cizozemec, kterýž se k dědičce po nebožtíku rytíři Sliveckém přiženil, dá Lhoteckým na školu dříví za kolik set zlatých.

Jest pořekadlem, že krajnosti začasť se stýkají, to jest: že věci a náhledy co nejopáčnější mnohdy dosti těsně za sebou jdou; a pořekadlo toto v osobě nynějšího a předešlého majitele velkostatku Lhoty skvělého došlo potvrzení. Nebožtík pan rytíř Slivecký myslil vezdy, že na všecko jest času dost; a tak myslil a říkal neustále, až mu čas mimo nadání došel a smrt jej bez závětu překvapila. Jeho nástupce, jenž s dvěma pány bratry až odkudsi za Berlínem do Lhoty přijíti musil, aby znovu dokázal, že co nashromáždil stýskal, promrhá výskal, myslil zase: čím spíš, tím líp. Proto také krásné a zachovalé lesy při velkostatku Lhotě co o krk porážel a kácel a ztržené peníze za pomoci pánů bratrů plnými hrstěmi po světě utrácel, aby co možná nejdříve dohospodařil. A již tehdy, když o školu ve Lhotě jednati se počalo, bylo veřejným tajemstvím, že velkostatek Lhotecký asi co nevidět jiného pána míti bude.

A kterak to, že pán na Lhotě, an sám z posledního mlátil, na školu tak znamenitě přispěl? Toho bylo příčin kolikero. Jedno bylo to, že urozené panstvo úpadek svůj všemožně tajilo; a kdo tak stavěti se znal, jakoby o jich psotě nevěděl a dotud za velmožné a bohaté je pokládal, všeho

při nich dosáhnouti mohl. Druhé bylo, že Lhotecké panstvo vášnivě milovalo honbu a z potracených někdejších výsad vrchnostenských žádné zajisté tou měrou neželelo, jako té, že na půdě bývalých poddaných zajíce a koroptve střílet nesmí. A konečně zbývala pífka na faráře, který toho hříchu se dopustil, že rozličné pěkné kousky vzácného panstva nechválil, a zvláště proti tomu, když v panském dvoře den sváteční bez potřeby služebnou práci se znesvécoval, i s kazatelny horlil. Toho všeho ve prospěch školy uměli použití Belha s Itzigem. Přišli do zámku, dali se opověditi a plazivým způsobem před panstvo předstoupili. Za nestoudného pokrytství mluvili o ponížných poddaných, jenž se k milostivé své vrchnosti utíkají: pak se vytasili s prosbou o nějaké dříví na školu, a aby se nezdálo, že jsou neomalení a nevděční, odříkali se honebného práva na své půdě ve prospěch urozeného panstva na deset let, vědouce dobře, že ubohé panstvo snad ani deset měsíců na statku se neudrží. Na konec nezapomněli podotknouti, že co se školy týká, všady s přízní a ochotou se setkávají, a jen Slanecký pan farář prý se zpouzí a odporuje. Osidlo bylo jak sluší a patří nastrojeno a panstvo v zámku v něm také uvízlo. Belha a Itzig odnesli poukázku na dříví za kolik set, a ve Lhotě nová radost nastala. —

Co pak se to ve Lhotě děje? Zahouklo tam odtud několik ran z moždířů, ozvalo se jako slávy provolávání, a hlučné a radostné ryky na perutích větru daleko po vůkolí až do Crhova a do Slanecka zaletují. Lhotečtí vypovídají podruží, a Slaneckým i Crhovským dávají věděti, že základy ku své vlastní škole kopati počali. Věru, jest to radost. Pan Abraham Itzig dal střílet, dělníkům dal po žejdlíku samožitné z bramborů, a také kytky za čapky a klobouky jim opatřil. Tudy ten lomoz, to provolávání slávy a ty ryky, větrem na vše strany roznášeny.

A jak těm dělníkům práce přibývá! Již vykopali na místa jámy tak hluboké, že v nich člověka viděti není. Půjde-li tak pořád, toť Lhotečtí co nevidět základní kámen klásti a světiti budou. Ale není se čemu diviti. Belha s Itzigem pilně dohlíží a nějaká zavdaná kápne dělníkům skoro ob den. Proto se přičinují, jsou dobré myslí a na kolem jdoucí, zvláště jsou-li to lidé ze Slanecka, všelijak škádlivými slovy pokřikují, ač mnohdy veta za vetu jim se vrací.

Tuhle onehdy opět za kýmsi ze Slanecka volati se jali, aby se podíval, jak se to popadnouti musí, má-li nová škola zbudována býti. Dále radili, aby to také svým spoluměšťanům pověděl, dokládajíce, že nebude na škodu, když někdejší páni od svých bývalých podruhů něčemu se přiučejí. Ale tenkrát nepochodili. Slanečan, takovým neslušným nájezdem podrážděný, se zastavil, a dávaje půjčku za oplátku, řekl: „Bude ona vám škola platná, když vám učitel hladem zemře, protože od jakživa sobotáles odváděti nechcete.“ Dělníci byli vzhůru a počali se chlubit, že učitel ve Lhotě kromě školného také pole míti a nad to ještě obecné písařství zastávati bude a že mu bude hej! „Ještě líp o svého budoucího učitele postarati se můžete,“ soudil Slanečan. „Udělejte ho zároveň ponocným a pastouchou — a když všechny obecné hodnosti na sobě míti bude, pak možná, že se u vás úkropu a podmáslí dosyta nají.“ Od té doby spadl dělníkům hřebínek, a pocestných nechávali na pokoji.

Veliký den Lhoteckým se přiblížil. Práce na staveništi šťastně tam až dospěly, že již v pondělí základní kámen k nové škole posvěcen bude. Chystá se slavnost, jakéž ve Lhotě od stvoření světa nebylo. Belha s Itzigem již druhý den jezdějí po všech sousedních obcích a kdo jen trochu k honoraci se počítá, každého šmahem na svěcení základního kamene zvou. Pozvali pana okresního a všechny čelnější pány od úřadu; pana vikariusa vzali za slovo, aby to tiž jak slíbil základní kámen posvětit přijel; také po farách v sousedství zvali osobně, a toliko na faru do Slanecka poslali pozvání písemné po Cepíkovi. Bude to nějaká schůze! Nikdo pozvání neodmítnul, každý slíbil že se dostaví, a těch hostí schválně zvaných může snadně na sto býti. Že se vynajítí dají, není pochybnosti. Vždyť to každý za patrné radosti připověděl! Jeden ovšem, Slanecký pan farář, možná dost že se nedostaví; ale jeho nepřítomnosti bude snadno oželeti. Přijede pan vikarius, a to bude terno za ambo. Lhotečtí sobě pro něčí nepřítomnost hlavu nestrhnou, a kdo k nim nepříjde, nepůjde od nich.

A věru, že bude litovati, kdo pozván jsa k slavnosti nepříjde. Bude tu nějaké podívání. Staveniště ozdobeno svěžími větvemi a květin, moždřířů opodál v poli řada, hudebníků poldruhého tuctu a družiček celé stádo. Řemeslníci a dělníci ve svátečních oděvech a s kytkami za klobouky budou státi pod práporý národních i rakouských

barev, a co ještě více, ani všecko udati nelze. Když pak se oko pokochá a ucho obveselí, dojde také na jazyk. Tak vzácných a z daleka přišedších hostů beze slušné počty a bez vyčastování Lhotečtí od sebe nepustějí. V domě pana radního Belhy nalezájí se dvě prostranné světnice zrovna vedle sebe, jsouce dvoukřídlovými dveřmi spojeny, a tam bude přichystáno občerstvení a sice takové, za něž netřeba se stydět. Budou se podávati Hradecké uzenky s křenem, šunka a jazyky s olejem, octem a pepřem, zvěřina za studena a k tomu Častolovský ležák. Potom přijdou koláče a cukrovinky a zapijeti se budou vínem červeným i bílým, jak sobě kdo přáti bude; a na konec také káva a čaj nalévati se budou. Kdo by v těch Lhoteckých hledal, že takové nápady míti budou? Slanečtí trnou podivením a jeden z nich, co tuhle onehdy s dělníky tam u staveniště povědomou šrůtku měl, stál neustupně na svém, že to Lhotečtí sami ze sebe nemají, a že jim to někdo pošeptati musil. A ten čtverák, on to uhodnul.

Myšlenka, aby hosté slušně vyčastováni byli, vyšla z kotrby Itzigovy. Belha prý tomu z počátku nechtěl rozuměti, soudě docela důsledně, že taková věc bez nákladu nebude, a že těžko nakládati, když stavba školy nastává a těch šajnu tak přes příliš není. Ale Itzig se potměšile usklébnul, Belhovi něco pošeptal, a hned bylo jinak. Co o krk počalo se na hostinu sháněti, a Itzig, aby svou horlivost pro dobrou věc osvědčil, až toho se odvážil, že všecko nádobí k hostině potřebné zdarma zapůjčil.

Lhotečtí, vidouce stolní náčiní po nůších z hořeného bělidla odnáseti, měli za to, že Itzig sám na vlastní svůj peníz trachtinu dáváti bude, a nemohli se tomu ani dost vynadiviti.

„Sám das ví,“ pozastavoval se nad tím krejčovský mistr Svatoň za přátelské rozmluvy se sousedem Vedřelem — „co do toho žida vlezlo. Vždyť sobě obecných záležitostí dotud na prosto nevšímá; a teď o tu školu dělá, jakoby mu měla býti mostem na zelenou louku. V tom něco vězí. Sám děti ke škole nemá, a kdyby měl, do Lhotecké školy by je dojista neposlal. Jak povídám, v tom něco vězí.“

„Však ono se šídlo v pytli neutají,“ soudil soused Vedřel. „Má-li židák něco za lubem, ono to co nevidět růžky vystrčí.“

„A že vystrčí,“ doložil předeslý, „na to bych přísahati chtěl.“ Po té se rozešli.

(Dokončení.)

Sv. Petr.

(Legenda.)

Kde hlava světa pohanského
Hrdé vypíná svoje bání,
Tam střehou řetězy spjatého
Vojíní apoštola Páně.

Jen jednu noc má ještě žítí
Náměstek první Pána Krista;
A záře slunce jak zasvítí,
Jest jeho odprava již jista.

A on, v modlitbu jsa pobřizen,
Toužebně dobu očekává,
Kde křehkým tělem duch nestřžen
Tam dospěje, kde věčná sláva.

Vždyť byl tak věrný Pánu svému,
Zaň snášel těžká utrpení,
Kdy všemu obzoru šířému
On hlásal víru vykoupení.

A duch pak jeho zaletuje
Ku *předešlému* utrpení,
Až konečně se zastavuje
Ve městě Božím ve vězení.

Tam jednou čekal smrti dobu,
By svědectví dal Pánu svému,
Kdež anděl z jistého jej hrobu
Zpět vrátil k životu novému.

Zda *nyň* též tak s nebes výše
Se anděl snese do temnosti,
By zvrátil moc pozemské říše
A protivil se její zlosti?

I vzývá Boha, svou by mocí
Jej opět vyved ze vězení,
Kde střehou vojíní divocí
Jej k jistému již usmrčení.

A hle! vojíní jej střehoucí
Jsou v pevný spánek pohřženi.
Zdaž Bůh též nyní všemohoucí
Jej vysvobodí ze vězení?

I vstal rychle sluba Páně,
Jak řetěz s údů padá, zírá;
Již spěchá k silné, pevné bráně,
A hle, ta sama se otvírá.

Zří opět domy Říma zlého,
A prošel již i branou města,
A zas do života nového
Jest otevřena jemu cesta! —

Než proč on k hoře tam pohlží,
Proč staví kroky těkající?
Zřít Chodce, jenž pod kříže tíží
Prolévá slzy žehající.

A Chodec ten di hlasem jemným:
„Proč nechceš mou pít trpkou číši?
Proč nechceš smrtí vchodem temným
Ve jasnou mou vejíti říši?“

„Proč řetězů tvá prostá noha
Prchá do světa dalekého,
An smrtí mučnickou Boha
Máš oslaviti křesťanského?“

„Proč žádáš své vysvobození
Z pohanských pout a vazby tíže,
An víš, že Mistra umučení
Máš sledovati smrtí kříže?“

A hořce plakal sluha Páně:
„Nechci Tě po druhé zapřítí!“
I zpět se vrátil k města bráně,
Svým opět dal se katům jíti.

A slunce, své jež v rudé záři
Nad Římem vyšlo světovládným,
Radostnou apoštola tváří
Svým obrubuje leskem vlnadným.

Na dřevo rozpjatého kříže
Ku zemi nakloněnou hlavou
Jej nový svazek k Pánu víže,
Jej novou okrašluje slávou.

Již duch opouští těla schránu,
Ku věčné spěchá blaženosti,
Kde prosby své přednáší Pánu,
By církev chránil do věčnosti.

Ant. Vř.

D O P I S Y.

V Praze dne 22. srpna 1869.

(Pouť Velehradská, I.)

Ač hody duchovní, jež nám připravil na Velehradě Pán, snáze pocítiti než vyspatí lze, přece aspoň nástin toho, čeho jsme zažili, zde nakresliti nemeškáme. — Dne 18. srpna vyjeli jsme po půl 7. večer z nádraží Pražského. Hned od 5. hodiny odp. spěchalo sem četně poutníkův, aby opatřili sobě lístky k jízdě do Uh. Hradiště. O 6. hodině bylo na nádraží velmi živo, známí kněží nekněží se vzájemně vítali a snažili se, aby společného místa ve vozech našli. Na hradbách nad nádražím shro-

máždilo se mnoho tisíc obecnstva Pražského, kteréž odjíždějícím poutníkům „s Bohem“ dávalo. První zastávka byla v Českém Brodě v půl 8. večer. Zde již čekalo obyvatelstvo města na nádraží, v předu mládež školní a zpěvácký spolek s praporem; před vozem, v němž se nalezal JEm. p. kardinal, zapěl spolek zpěvácký píseň: „Svatí Bratří ze Soluně,“ načež všickni poklekli, aby přijali požehnání svého arcipastýře. Na stanicích dalších všady noví účastníci pouti se k nám družili, zvláště v Kolíně, Pardubicích, Oustí a Třebové. Při hovoru přátelském a prozpěvování nábožných písní mile nám ubíhaly hodiny noční, tak že na spánek nikdo téměř ani nepomyslel. Na rozhraní Čech a Moravy byl nám první srdečný pozdrav od Moravanů poslán ohnivou hranicí, kteráž vysokým plamenem na Moravském pohoří k nebi vyšlehovala. I nezůstalať hranice ona jedinou svíci, kteráž na cestu do Moravy nám posvítala; neboť u Zábřehu, u Litovle, před Olomúci, u Přerova, Hulína i Napajedl po obou stranách dráhy přechetné plály ohně; při spatření každé takovéto hranice provolali poutníci Velehradští bratřím Moravanům „Sláva!“ U Napajedl přivítání jsme byli mimo to hudbou a střelbou. V 5 h. konečně dorazili jsme na stanici poslední do Uherského Hradiště, kdež četné duchovenstvo s lidem JEm. p. kardinála a poutníky vítalo. V nádraží jak kdo mohl každý si oděv poněkud upravil, kněží vzali na se kleriky, rochety a birety, načež po půl 7. vyšel průvod z nádraží k posvátnému Velehradu. Napřed kráčí mužové nekneží, pak duchovenstvo s JEm. p. kardinalem, za nimi ženské. Ve 1/4 9 jsme dostoupili na posvátnou půdu onu, kterouž blahozvěstové naši sv. Cyrill a Methoděj pro žeň věčnou byli před 1000 lety upravili. Cesta ku chrámu vedoucí byla takřka poseta lidmi z vůkolních krajín sem přisedšími; ale i kostel 10.000 lidu má v něm místa) tak byl přeplněn, že s těžší duchovenstvo postupovalo k oltáři. Nejdůst. p. arcibiskup Olomúcký, lankrabě Bedřich z Fürstenberku očekával v ornátě biskupském a s četnou asistencí vznešeného hosta u dveří chrámových; srdečné bylo pozdravení obou velepastýřův; obzvláště pak dojemný obraz to byl, když oba arcipastýřové chrámem kráčeje, ten v tu, onen zase v onu stranu požehnání udíleli. (Pokračování.)

Z Hradce Králové dne 17. srpna 1869.

(Kněžské exercicie.)

Jako bylínka vadnouc žhoucím vedrem,

zapotřebí má rosy ji ovlažující a občerstvující: rovněž člověk. Vedro pro něho jsou namahavé práce jeho povolání; rosou jej ovlažující jest *milost Boží*, již v duchovních cvičeních, ve sv. svátostech, v modlitbě a rozjímáních nabývá. A jestliže každému člověku vůbec zapotřebí jest čas od času duchovního zotavení: tím více kněží, právě proto, že s duchovními věcmi zachází a jak víme „denní věci snadno zevšednějí.“ Mimo to víme, že každá nádoba se vyprázdňuje, jestli do ní nepřítéká; lampa brzy uhasne, jestli se oleje do ní nepřilévá. Má-li tedy kněz jiné slovem božím napájeti, v jiných život duchovní buditi: třeba, aby sám čas od času duševně pookřál a se zotavil. A takovéhoho duchovního občerstvení dostalo se duchovenstvu diecése kralohradecké v *duchovních exerciciích*, kteréž od 9—13. srpna v hradeckém semináři odbývány jsou. Vedl je P. Jan Krapf, z Tovar. Jež. v Kalksburgu v Dolních Rakousích.

Počaly dne 9. o 5. h. odp. úvodní řeči, v kteréž řečník naznačil účel duch. cvičení na základě návodu k exerciciím dle sv. Ignáce z Loyoly a sice: a) všickni svatí odcházeli do samoty, b) všickni mají zapotřebí duchovní posily, a c) život lidský pln jest nedokonalostí. — Večer téhož dne v 8 h. mluveno o *modlitbě*.

V úterý (10.) ráno o 6. hod. rozebíráno na základě textu: „Creatus est homo, ut Deum laudet, revereatur eique serviat, tandem salvus fiat“ — o důstojnosti člověka (Bůh mne stvořil přede vším *pro sebe* a pro nic jiného), aby Bohu sloužil celým životem svým a posléze spasen byl. V 10 hod. rozjímání o povolání kněze na základě slov: „*Jako mne poslal otec, tak i já posílám vás.*“ Odpoledne o 2 1/2 konsiderace o *důstojnosti kněžské*; stojí-li to za tu práci, abych se úřadu svému věnoval? ano, z lásky k Bohu a člověku; nemá-liž nás cena duše lidské pohnouti? — V 5 hod. odp. rozjímání o *hříchu*; o hříchu padlých anjelův a hříchu prvních rodičů, o hříchu člověka vůbec; hřích zpoua proti Bohu, nevděk k Bohu — u kněze ještě horší. Večer v 8 hod. o *lásce k bližnímu* a o *svornosti*, kterak zvláště mezi duchovenstvem potřebna. *Ve středu* (11.) ráno o 6 hod. rozjímání o *smrti* vůbec; zvláště o smrti kněze a) nesvědomitého, b) hodného. V 9 h. rozjímání o *posledním soudu*. Bůh hříchem opovrhován — Spravedlnost boží co žádá — co svatost? — Znamení posledního soudu, jak zjevení Boží je udává. Ve 2 h. odp. konsiderace: Jakým způsobem mohou nesmr-

telné duše zachráněny býti? Odp. slova Krista Pána: „Příklad dal jsem vám, abyste, jako jsem já činil, i vy činili.“ Pastýř musí jít za ovci, kněz za duši — musí ji hledat; zahanbují nás obchodníci, rolníci — jdou za ziskem.

V 5 odp. rozjímání o *pekle*. Na pekle zakládá se celá *ekonomie vykoupení*; nebo není-li pekla, pak není třeba žádného vykoupení, žádného napominání, polepšení, pokání etc. Trest největší: pozbavení patření na tvář Boží — oheň — červ -- věčnost. Večer v 8 hodin o *mši svaté*, připravě k ní a jejím sloužení.

Ve čtvrtek (12.) o 6. ráno; rozjímání o *marnotratném synu* na základě slov: „*Bůh nechce smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl.*“ Jakých milostí udělil nám Bůh — na těle, na duši — a stále udílí? — V 9 hod. ráno rozj. o *životě Ježíše Krista*, na základě slov: „Příklad dal jsem vám, abyste, jako jsem já činil, i vy činili. Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.“ „Já jsem cesta, pravda a život“ „Já jsem dvéře“ Pokora Kristova. Ve 2½ odp. konsiderace, žeň zajisté mnohá jest, ale pravých dělníkův málo, prostě tedy atd. Kněz v chrámě — a jeho vliv na lid. Poučování lidu zvláště hledíc k vychování. Příprava dětí zvláště k první sv. zpovědi a sv. přijímání; pilné katechisování. Druhý předmět péče o *kostel* — tu zvláště svátost pokání (zpověď). V 5 hod. odpol. rozjímání o *utrpení Páně*. Katechismus římský udává dvojí cestu k rozjímání o utrpení Páně a) jako bychom byli přítomni a b) jakoby pro mne jediného byl trpěl. V 8 hod. večer o *péči o osadu svou a o návštěvě nemocných*.

V pátek (13.) ráno o 6. hod. řeč poslední — o *lásce J. Krista a povzbuzení k plnění povinností kněžského úřadu svého*. Na to sloužil nejd. p. biskup sám mši sv., při níž všickni přítomní kněži přistoupili ke stolu Páně. — Duchovní čtení (lectionem sacram) každodenně o 11½ před polednem konal důst. p. Dr. Alois Frýdek, spiritual, z výborné knížky: „*Memoriale vitae sacerdotalis*“; čtení pak při jídle důst. p. Ant. Zima, vice-rector téhož semináře; čteno jest: *Kleine Schriften von P. Kleutgen S. J.; Die Missionäre in Bretagne, die Biographie des Michael Lenoblez.* — Posílen výbornými a důkladnými přednáškami důst. p. exercitatora a pln. dobrých předsevzetí zvláště pro nynější těžkou dobu vrátil se každý z přítomných duchovních do příbytku svého, žehnaje jak řečníku, který tak k duši mluvití uměl, tak nejd. p. biskupu, kte-

rý i letos o duchovní tuto posilu a duševní pastvu kněžstvu svému se postaral. Bůh budiž oběma hojným odplatitelem!

B. H.

Z Kuklen u Hradce Král. dne 22. srpna 1869.
(Prvotiny kněžské a odchod duch. pastýře.)

Dne 26. července v den sv. Anny patronky našeho chrámu Páně konali jsme zde slavnost, jakou Kukleny sedmnáct již roků neviděly — slavnost totiž kněžských prvotin. Novosvěcený kněz, p. František Hlaváč, rodilý ze Šířenova, přebývající v Železnici u Jičína, vyžádal si u zdejšího administrátora, by u něho, co svého bývalého učitele, konati mohl svoji první obět mše sv.

Ráno o půl 8. hodině byl p. primiciant veden v slavném průvodu, k němuž se školní mládež se svým praporem a veliký zástup lidu shromáždil, do chrámu Páně, kde po vykonaných modlitbách držel p. administrátor přiměřenou řeč o žalostech a radostech kněze katolického, načež následovala po vyzvání Duchu sv. slavná mše sv., po které p. primiciant udílel lidu, velmi četně shromážděnému, sv. požehnání. —

Jiná slavnost, ale smutnější, konána byla zde 11. t. m. Ubíral se totiž toho dne od nás staříčkový duchovní správce náš, důst. p. Jan Hron, jubil. kněz, — od dubna 1861 až do 1. července b. r. farář zdejší a osobní děkan, byv k žádosti své dán na zasloužený odpočinek, pracovav po 55 roků horlivě na vinici Páně. I sešel se ten den značný počet osadníků zdejších do chrámu Páně k poslední mši sv., kterou zde sloužil, načež jsme jej u valném počtu se školní mládeží a obecním výborem až pod Kukleny ke kapličky vyprovodili. Zde u kaple P. Marie pomodlil se důstojný, kmet za farní osadu zdejší, po 8 roků správě jeho svěřenou, načež jsme se s ním rozloučili, přejíce mu, by ho Bůh při zdraví ráčil zachovati, při čemž žádné takřka oko suché nezůstalo.

V. Lg.

Z Charvátce dne 15. srpna 1869.

(Druhotiny p. děkana J. Záveského.)

Radostí a slávou naplněna byla naše osada dnešního dne, an náš milovaný farář a osobní děkan veled. pan Jan Ev. Záveský slavil své druhotiny kněžské. Slavnost tato měla na sobě ráz obzvláštní vroucnosti, srdečnosti a oddanosti tím, že důst. děkan jest rodákem naším. Mezi námi se zrodil, zde byl vychován, v našem chrámu Páně co novosvěcený kněz před 50 lety právě též v neděli na den na nebevzetí Panny Marie slavil svou primici, zde byla jeho

první štace, na které 23 let pod třemi faráři působil, jsa věrným jich pomocníkem ve správě duchovní; všichni starcové naší osady jsou jeho spolužáci z let dětských, všichni starší hospodářové jsou jeho odchovanci školní, velká část osadníků jest s ním spřízněna; proto považujeme to za zvláštní řízení Boží, že důst. p. děkan letošního roku k nám byl přesazen, aby ještě co stařec mezi námi příkladným životem svým působil, u nás své jubileum kněžské slavil, a v čas jemu od Pána určený mezi námi rodáky tělesnou schránku svou uložil k budoucímu z mrtvých vstání. V ustanovený den hned časně z rána scházeli se četní zástupové a přepřlňovali veškerý prostor kolem chrámu čekající na ctěného svého jubilanta. Po desáté hodině odebral se důst. p. děkan do chrámu, provázen jsa slavnou hudbou, družičkami, které mu kvítí na cestu spaly, a duchovenstvem, které se v četném počtu i ze vzdálí na jeho počest bylo sešlo. Na prahu svatyně přednesla jedna z družiček přání p. jubilantovi k jeho jubileum jménem školní mládeže i celé osady. Pan děkan vzdával díky své kratičkou řečí, při níž se každé oko zarsilo. U oltáře vykonal obřady instalační veled. pan vikář Štěpnička a odevzdal jubilantovi berlu na význam dnešní slavnosti. Na to měl slavnostní kázání důst. p. Em. Doležal, farář a osob. děkan Minický. Vyličiv zásluhuplné působení ctihodného jubilanta řečí jadrnou, všechny posluchače uchvacující, probral výmluvný kazatel thema: „kterak starý kněz soudí o ideách, dobou naší lýbajících, o svobodě, o vědě a pokroku,“ četnými a zdařilými obraty řeči své dotýkal se p. kazatel tu jubilanta staříckého, tu okolo stojícího kněžstva, a hned opět nábožného posluchačstva tak, že nebylo jediného oka suchého v chrámu Páně, které by nebylo dalo svědectví o pohnutí, jakéž slova kazatelova v srdci veškerých posluchačů způsobila. Na to následovala slavná mše sv. s četnou asistencí, sloužena důst. p. jubilantem a slavné „Te Deum“ ukončilo dojemnou slavnost tuto. Po skončení služeb Božích ubíral se jubilant opět provázen jsa dojemným zpěvem a velkým průvodem do fary. Na konec svého dopisu volám ve jménu celé osady i okolního duchovenstva: Zachovej nám Hospodine našeho stařečka ještě mnohá leta pro vinici svou! F. K.

Ze Sušice dne 16. srpna 1869.

[Po 26 letech.]

Čím více zuří nevěra, čím více vlny rozbouřené naráží na lodičku sv. církve,

tím více tuží se také vědomí lidu našeho. Letošní rok podal toho důkazů dosti. Jest mi líto, že jsem dříve zanedbal povědět Vám, že právě letos šlo na dva tisíce našeho lidu na sv. Horu s jasným vědomím, že nyní tím horlivěji putovati jest na oslavu Boží. Želím toho, že jsem nepsal Vám, jak slavně jsme zde odbývali jubileum sv. Otce; jak ten lid zbožný plesal, když jsme v pravé vítězoslávě v ohromném průvodu za hlaholu zvonů a znění hudby a hřmění hmoždířů táhli s odznaky papežskými v rukou o věncených družiček z děkanského chrámu po náměstí do chrámu kapucínského, kdež okrálo srdce katolické kázáním výtečným a slavnou mší sv. Chybil jsem, že jsem nepsal Vám, jak velikého účastenství brala Sušice s okolím, když se svétla nová gotická kaple Panny Marie Karmelské v obci Dobříně. — Dnes jest na všechno to již pozdě, anaž všechny tyto utěšené slavnosti ještě převyšuje slavnost, v těchto dnech v Sušici odbývaná. Bylo to opět jubileum! Slavili je kněží před 25. lety vysvěcení, jenž si obrali Sušici za místo svého shromáždění, dílem že místní p. děkan jest jich kolegou, dílem že tam klášter kapucínský a tudíž zotavení duchovní tím možnější, dílem je přivábila i ta vznešená romantika naší královské Sušice. Jako by to ti pánové byli tušili, že jich očekávají srdce katolická; srdce, kteráž tím větší láskou louku svým kněžím, čím více útrap těmto jest snášeti. Dne 10. srpna ráno oznamovaly rány z moždířů, že vyšlo slunce ku dni slavnému. K osmé hodině šel průvod s korouhvemi a nepřehlednou řadou družiček před děkanství, aby pány jubilanty uvedl do chrámu děkanského. Oko málo které zůstalo suché, když ti páni tak opět pospolu kráčeli, jako když před 25 lety biskup ruce na ně skládal. Před chrámem vystavena byla vkusná slavnostní brána s nápisem: „Zdobiž vás víry, církve, vlasti milování, Jana z Nep. sv. boj a — setrvání.“

Jubilanty do chrámu naplněného vkročívíši uvítaly zvuky bubnů a trub a doprovodily jich až do presbytáře, kdež v stolicích se usadili. Po „Veni sancte“ začala slavná mše sv., kterouž sloužil za četné asistence mladších duchovních domácí kněz řádu kap. P. Gotthard. Hudebníci a zpěváci závodili téměř v umění svém a zvláště offertoriem „Sacerdotes ejus“ pohnuli pány jubilanty až k slzám. Po mši sv. bral se průvod za hlaholu zvonů, hřmění moždířů a s hudbou do chrámu kapucínského, kdež podělení byli páni jubilanti věnci a

kyticemi od družiček, načež konal exercitator vel. p. P. guardian první řeč krásnou a dojemnou jako všechny ostatní. Obralsi ku třem rozjímáním 1. povolání kněžské, 2. kněze v povolání, a 3. odplatu dobrého kněze zde i na věčnosti. Po skončeném rozjímání byl v klášteře společný oběd. Popisovat tu radost shromážděných, tu srdečnost, to vzájemné si stěžování, ty krásné přípitky, jest téměř nemožné. Zvláště bavily přípitky 2 jubilantů Bavorů, kteří českého původu a jazyka jsouce, srdečně tvrdili, že v Bavorích srdce českého nepozbyli. Den 10. srpna měl ale býti celý pro jubilanty krásný a protož ani večer nesměl zůstat v pozadí. U večer zvláště dali Sušičtí katolíci svou úctu a lásku ku katolickým kněžím jubilantům na jevo. Ze školní budovy vyhrnul se o 9. hod. za čiré tmy velikolepý průvod přímo k děkanství: nepřehledné dvě řady lampionů těch nejvкусnějších, u prostřed nich slavná naše hudba a zpěvácký spolek „Svato-Václav“ a lidu celé zástupy z města i z vesnic. Lampiony utvořily velký polokruh, v němž zapěl zpěvácký sbor 3 krásné skladby s prospěchem výtečným, jakož i hudebníci. Provolořáno „sláva“ a „na mnohá leta.“ Deputace tří pánů jubilantů sešla mezi shromážděné zástupy, kdež krátkými a vřelými slovy p. děkan Blovický děkoval za poctu prokázanou, pochválil katolické i vlastenecké smýšlení obce Sušické, konče slovy: „Ať to v Čechách jak chce chodí, šumavan se neodrodí“, hlavně bera ohled na víru katolickou. Za volání slávy bral se průvod ten s hudbou kolem náměstí a v největším pořádku nazpět do školy, odkud se rozešel. Druhého dne odbývali páni jubilanti o 7. h. slavné sv. přijímání, na něž je p. exercitator dojemnou řečí — řečí, kteráž odleskem byla jeho zbožného a pokorného srdce, připravil. Po sv. přijímání šel průvod nahřbitov, kdež se odbývalo requiem za bratry v Pánu zesnulé, jež se této slavnosti nebyli dočkali. Toho pak dne se páni jubilanti slzice rozešli, posilnění, jak sami vyznali; neboť shledání toto bylo jim jako nenadále nalezený pramen poutníku po daleké Sahare. Všickni odcházeli žehnajíce našemu katolickému lidu a nesouce si domů posilu pro dalších 25 let a v duchu obrázek lidu ryze katolického.

— š. —

Od hranic Moravských dne 23. srpna 1869.
(Upomínky na pouť Velehradskou.)

Církev svatá rozluštila již mnoho otázek záhadných v oboru společnostném (socialném). Záslouhou církve katolické zruše-

no otroctví způsobem nejmírnějším, bez všelikého násilí a bez krveprolití. Církev uspořádala rodinu svátostí stavu manželského a dala manželstvím nový základ společnosti lidské. Nyní jest církví sv. rozlušťovati znenáhla otázky dvě a sice dělnicko-chudobenskou a pak jazykovou či národnostnou. Pravíme to z hlubokého přesvědčení, že jedině církev obě otázky tyto svým blahodárným vlivem a — příkladem zodpovídati a rozluštití s to jest. Kdyby církev nestačila k rozluštění velezáhadné otázky dělnicko-společnostné a jazykové, veta bylo by po řádu; společnost lidská neušla by převratům nejkrvavějším. Proto nebude od místa začneme-li k oběma otázkám těmto častěji obracetí zřetel vel. duchovenstva a vyhledávati prostředky, ježto by šťastně a bezpečně vedly k odvrácení zla, jímžto hrozí všem nynějším poměrům jak otázka dělnicko-chudobenská tak národnostná. Pouť Velehradská, jižto jsme použili také, abychom se obeznámili s životem, se snahami a vůbec s poměry na družné Moravě, měla ten dobrý následek, že se náš názor v ohledu křesťansko-socialném nemálo rozšířil a zbystril. Shledali jsme, kterak se na sesterské Moravě prohlédá ku zakládání záložen rolnických k tomu cíli, abyse zachoval stav rolnický ve své dosavadné ryzosti a celistvosti. Zakládání záložen rolnických *dle farností* a potravných spolkův *na základě církevním* děje a daří se na Moravě *opatrně* s mnohým zdarem. Vůkol Olomouce počítali jsme přes 60 takových záložen *rolnických*, jimižto se začíná stav rolnický brániti proti drobení gruntův a ku podnikání průmyslu rolnického, aby jak dělník tak rolník vymanil se z odvislosti peněžnických podnikatelův, jímžto v továrnách neběží o mravnost ani o to, aby se nemnožilo proletářství, nýbrž jedině a hlavně o zisk. — Vůkol Brna opět překvapeni byli jsme na svých cestách množstvím potravných spolkův, jichžto zakladatelé, rádcové a jako v Dambořicích i správčové jsou — kněží. Ve stanovách spolkův těchto vesměs přijato a úřům za povinnost uloženo: Katolické vychovávání dítek a dle možnosti návštěva služeb Božích v neděli i ve svátek. Takovým směrem vedeny jsou potravné spolky vůkol Brna a v Brně samém! Jinou zkušenost našli jsme na Moravě v ohledu rozlušťování otázky jazykové. Pokusila se v oboru tomto s výborným výsledkem veledůst. konsistoř Olomoucká, ježto v červnu l. P. 1867 vydala předpis, v jaké řeči duchovní správčové úřadovati mají, sama důsledně držíc se v úřadování latiny,

Faráři dovoľeno úřadovati buďto latinsky aneb v řeči farníkův, ale nikdy v jazyku farníkův cizí, aby se neuváděla církev v podezření, jakoby nadřžovala jedné řeči více nežli druhé, nýbrž aby se důsledně jevila býti matkou, veškeré jazyky stejnou láskou objímající. J. W.

KRONIKA.

Z Prahy. Poučení nejdůst. pp. biskupů českých o nových úřadech školdozorských, o němž v předešlém čísle zmínku jsme učinili, vyšlo již tiskem a rozesílá se po celé zemi, dochází však nepravého výkladu; neboť pp. biskupové *dovoluji* sice duchovenstvu vstoupiti do jistých těch rad, avšak nikoliv to *nepríkazují*.

— J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup neodjel do Solnohradska, jak věřejší noviny ohlásily, nýbrž jest posud v Praze.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 28—31 srpna u sv. Petra a Pavla na Vyšehradě, od 1.—4. září u sv. Kajetána na Malé straně.

— Údové jednoty katolické, vedeni jsouce vp. kooper. Maškem, podnikli minulou neděli 22. t. m. *pout* na staroslavný *Tetín*. Zvláštním vlakem odjelo o 4. hod. ráno přes 970 účastníků na stanici Berounskou, odkud se odebral průvod na Tetín. Tam měl vp. Mašek kázání a mši sv. Po ukončené pobožnosti odebrali se poutníci do Berouna, odkudž o půl 11. odjeli na Karlův Týn, aby památknosti tohoto zbytku katolické slávy české ohledali. Ve 4 hod. byly pak české nešpory v chrámu Páně Budňanském, načež se poutníci o 7. h. do Prahy navrátili.

Z Krakova. Není snad ani jediného listu, jenž by o Barboře Ubrykové, jeptišce karmelitánské v Krakově, množství zpráv nebyl přinesl. Mnohé z těchto zpráv zdály se namí ale nespolehlivými býti; i čekali jsme až do nynější chvíle, kdež dle pramenů hodnověrných můžeme sdělit čtenářům svým, jak se událost opravdu sběhla. — Následkem anonymního listu odebrala se komise soudní (záležející ze světských i duchovních úřadů) do kláštera Karmelitek a našla Barboru Ubrykovou v uzavřeném pokoji, na slámě sedící, neoblečenou. Okno bylo z velké části zazdženo; v pokoji nebylo žádné postele, ani židle, ani kamen; toliko dvě misky s kedlubny a zemčaty stály na zemi. A jaká byla příčina, že Barbora v takovém stavu od komise jest nalezena?

Příčina spočívala jediné v pomatené mysli ubohé jeptišky. Po složení slibův řeholních pozbyla rozumu a následky pomatenosti její jevily se zvláště tím způsobem, že na sobě nestrpěla žádných šatův, ale že oděv roztřhala a svinuvši jej do kotouče oknem ven vyhazovala; to se častěji opakovalo, až konečně sestry ji bez obleku nechaly. Barbora ani teď v blázinci na sobě šatů strpěti nechce. Mimo to mluvila věci tak nestoudné, že je nikdo bez pohoršení slyšeti nemohl; bez obleku stavívála se k oknu a křičívála, tak že ji i v sousedstvu slyšeti bylo, pročez zazdženo jest okno až přes polovici, aby pozornost vůkolních obyvatelů se na ubohou šílenou déle neobracela. Barbora i postel svou rozbořila a roztloukla kamna, neboť v šílenosti své mívála neobyčejnou sílu. Když jí vzaly postel, schovávála se často pod slámu a znečišťovalaji, ani teď v chorobuici nechce na obyčejné posteli ležeti. V kláštře dostávala Barbora stravu a sice každodenně pětkrát, protože ustavičně chtěla jísti, a sice se jí dávalo také maso, ač jiné jeptišky ho používati nesmějí. Psalo se též v novinách, že se v jejím pokoji nalezal kanál, jímžto nečisté výkaly pryč odcházely. Věc semá následovně: Bylyť několikéré nádoby dány k tomuto účelu do pokoje šílené jeptišky, jež ale ona vesměs roztloukla; pročez nebylo jiné pomoci, než že zhotovena jest roura, kteráž spojovala pokoj se záchodem; roura byla dřevem pobita, ale Barbora vše opět roztržila. Z toho viděti, že celý zločin jeptišek Krakovských spočíval v tom, že nechaly šílenou v kláštře, kdežto by se bylo slušelo, aby ji do blázince odevzdaly. Že tomu skutečně tak jest, okazuje dosavadní průběh řízení soudního. Neboť i sama Vídenská „Presse“ vidí se nyní nucenu vyznati, „že jeptišky krakovské nejsou vinny zločinem žádným, jelikož se jim zlý úmysl nikterak dokázati nedá“, pročez prý úmysl představená i s druhou uvězněnou jeptíškou v brzku opět na svobodu propuštěny budou. Takto se bouřliví větrové proti klášterům rozdmychované i v tomhle případě rozplývají v prázdnu bublinu.

Dodatek. Vyšetřováním vyšlo na jevo: 1. že šílená jeptiška byla ve své celí co nejpečlivěji od ostatních sester ošetřována; 2. že lékař i příbuzní její měli úplnou vědomost o stavu jejím, a že jen z pouhé šetrnosti nedaly ji jeptišky do veřejného blázince, raději mezi sebou ji přechovati chtěly; 3. že v blázinci se duševní choroba nebohé jeptišky nezlepšila, nýbrž naopak je-

ště zhoršila, pročez Barbora Ubryková nyní opět odevzdána jest do kláštera karmelitánek k laskavému ošetřování.

Z Německa. Dvacátá valná schůze jednot katolických zahájena bude v městě Düsseldorfu dne 6. 7. 8. a 9. září t. r. Zvláštní komitét v témž městě sestavený rozesílá již pozvání do všech končin k hojnému se účasti, upozorňujíc na to, že město Düsseldorf i pro umělecké výstavy a sbírky svoje návštěvy hodno jest. Údové komitétu jsou: ředitel gymn. dr. Kiesel, prof. Achenbach, assessor zemsk. soudu Bernards, kaplan Brockhoff, továrník Conzen, prof. Deger, kupec Ditges, vládní rada Dreps, advokát Euler, rada Hilgers, spisovatel Herchenbach, prof. Müller, kněz Prell, advokát Schiedges, dr. Schmitz, hrabě ze Spee, úředník Wenders.

Z Berlína. V neděli dne 8. srpna učiněn byl vražedný útok v protestantském hlavním chrámě na kazatele Heinrici v tom okamžení, když tento jménem shromážděného množství předříkával vyznání víry. Pachatelem byl osmnáctiletý mladík Otto Biehl, syn kováře z obce Lanke u Riesen-thalu. Smrtící koule, která těsně kol hlavy ohroženého kazatele fičela, vletěla do choru, kde prkennou stěnu prorazila a poranila 12letého hochu zpěváckého sboru v lejtko. Protestantský „Kreuzzeitung“ takto se o vražedném útoku vyslovuje: Fanatický mladík vyznal se, že si pevně umínil zavraždit prvního duchovního, jenž se mu name. Místem svého zločinu učinil dům Boží a celou obec za svědkyni svého zlo skutku pojal. Vražedný útok jeho byl o vocem fanatické nevěry a ďábelské nenávisti proti církvi. Odkud ale tato nenávist? Odkud ta chladná rozvaha v provedení skutku a nedostatek lítosti nyní po skutku? Odkud to, že nešťastník netoliko nelituje činu svého, ale že se nad tím mrzí, že se duchovního chybil? Příčina jest ta, že proti duchovním co vyznavačům a hlasatelům víry křesťanské započalo pronásledování druhu nejhoršího, pronásledování se zbraní utrhačných pomluv a osočování, kterážto zbraň nad oheň a meč mnohem horší bývá, poněvadž nejen osoby, ale i úřadu smrtelně se dotýká. Nejprv začalo se s podrýváním jednotlivých pravd náboženských; odtud postoupeno dále až k zapírání křesťanské víry celé. Novinářstvo z velké části nese vinu tohoto úpadku. Nechť každý dle sil svých se opře oněm rýpalům, nechť obzvláště vláda mocným ramenem chrání lid proti loupežným útokům, jenž mu duchovní statky

jeho, svaté náboženství vyrvati hledí. Takto mluví list protestantský a slova jeho jsou veškerého povšimnutí hodna.

Z Württemberska. V záležitosti obecného sněmu církevního sdělil vyslanec Württemberského krále, svob. pán z Soden knížete Hohenlohe v Mnichově odpověď svojí vládě, kteráž zní v ten mysl: že vláda Württemberská žádných předběžných kroků v záležitosti oekumenického koncilu z té příčiny učiniti nemůže, ješto nestává žádné jistoty o tom, zdali se na sněmu skutečně jednati bude o těch předmětech, jež kníže Hohenlohe ve své depeši naznačil. Pročez hodlá Württemberská vláda sečkat, až sněm církevní bude ukončen a jeho ustanovení prohlášena.

Z Londýna. Nižší sněmovna anglická v sezení svém dne 28. července t. r. vyslovila se 118 hlasy (proti 58) pro to, aby trest smrti v zákonodárství státním i budoucně byl ponechan; návrh poslance Gilpina, jenž s velikou výmluvností o zrušení trestu smrti se zasazoval, byl tudíž nadpoloviční většinou hlasův zamítnut.

Z Austrálie. Biskup z ostrovů Sandwišských, Msgr. Maigret přijel nedávno do Francouzsko, aby se odtud odebral do Říma ku sněmu církevnímu. Když prý se chystal k odjezdu z ostrovů a stál na břehu mořském, sběhlo se množství ostrovanů na víru obrácených kol něho a volali: „Otče, zůstaň s námi, neopouštěj nás!“ Když prosby jejich nic platny nebyly, dali aspoň psaní biskupovi s sebou do Říma: v listu tom vznášejí bodíi ostrované k papeži vroucnou prosbu, aby jejich biskupa nechal dlouho v Římě při sněmu, ale aby jej brzy odeslal zpět na ostrovy. Msgr. Magret r. 1834 odejel z Francouzsko do Austrálie a do letošního roku nespáčil železná dráha ještě nikdy.

Literární oznamovatel.

— „*Poutník*.“ Kalendář pro katolíky na obyčejný rok 1870. Ročník druhý. Vydavatel Antonín Skočedopole, profesor na bohosloveckém ústavě v Budějovicích, bisk. notář. Nákladem vydavatelovým. V komisi u V. Stropka v Č. Budějovicích. Tiskem Al. Landfrasa a syna v Jindř. Hradci. S titulním obrazem J. Exc. Jana Valeriana Jirsíka, biskupa Budějovického a mnohými ilustracemi v textu. Obsahuje vedle části kalendářní životopis věhlasného biskupa Jirsíka, a zesnulého kanov. Vinařického (s podob.), pojednání: Smíří-li se osvěta s náboženstvím, obraz ze života: Knihař Hranáč od Fr. Pravdy,

mnoho popisů, příběhů a příkladů poučných a zábavných, povídku z franciny přeloženou: Vesní lilie, obrázky z dějin franc. revoluce od prof. Šembery a konečně důležité pojednání: Z dávných událostí učme se moudrosti, v němž důkladně vyličen jest Hus a husitství. Pro toto jediné pojednání hoden jest milý kalendář „Poutník“ rozšíření co možná největšího mezi lidem naším, jemuž za těchto dnů lež za pravdu se vydává. Cena 50 kr. r. m. jest poměrně levná; jiné vydání jen o 74 str. prodává se po 30 kr.

— „*Dějiny českého povstání leta 1618.*“ Sepsal Antonín Gindely. Sešit 5. (str. 273—352). Vychází nákladem kněhkupece Bedřicha Tempského v Praze.

— „*Dějepis Hradce Králové nad Labem a biskupství Hradeckého.*“ Sepsal a vydal J. J. Solař. Sešit šestý (str. 401—480). Příštím sešitem bude dílo toto ukončeno.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. Frind, býv. ředitel c. k. gymnasia v Chebu, nyní kanovník metrop. kapitoly u sv. Víta v Praze, obdržel rytířský kříž ř. Frant. Jos.;
- p. Křištof Müller, k. arcib. vikář Toužimský a farář v Lauterbachu, jmenován os. děkanem;
- p. Filip Jenemann, farář v Haslavě, stal se k. arcib. notářem;
- p. Vojtěch Spiess, farář v Bečově,
- p. Kašpar Stoeher, far. v Útvíně, a
- p. Ignác Sandner, far. v Miltigově, obdrželi expositorium canon.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan Kohout, farář v Hluboši, stal se prvním duch. správcem v trestnici u sv. Václava v Praze,
- p. Frant. Novotný, býv. kaplan u sv. Štěpána v Praze, druhým, a
- p. Frant. Pavlovský, kaplan v Radnicích, třetím;
- p. Frant. Paquot, far. v Reinerzu (v hrabství Kladském), za faráře v městě Kladsku;
- p. Jos. Plašil, kapl. v Spál. Poříčí, za administr. do Mešna;
- p. Vác. Koukl, kapl. v Čížkově, za proz. kapl. do Spál. Poříčí;
- p. Vác. Vlček, kapl. z Tejnice do Lochovic;
- p. Frant. Šilha, kapl. z Lochovic do Tejnice;
- p. Karel Brangarten, za koop. do Palice;
- p. Theodor Ryska, neom., za kapl. do Čížkova.

Uprázdňené místo:

Mešno, fara patron. metrop. kapitoly Pražské, od 21. srpna.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. Khun, jubil. kněz, osob. farář a Klášterecký místní duchovní správce, na odpoč. v Kyšperku, dne 24. července (nar. v Solnici 9. ledna 1783, vysv. 22. srpna 1814).

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. Bezděk, farář v Chroustovicích, jmenován prozat. bisk. vikářem okresu Vysokomýtského;
- p. Jos. Hájek, farář v Ousobí, a
- p. Jos. Šafránek, farář v Žehuni, obdrželi collare canonic.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. Vobrovský, farář z Vostřetína do Sobšic;
- p. Adolf Schlögl, kaplan v Pardubicích, za admin. do Bohdánče;
- p. Frant. Hanzl, neom., za kooperatora do Hradiška;
- p. Ant. Čížinský, kaplan v Holicích, za admin. do Vostřetína;
- p. Ant. de Altenburger, za kaplana do Žacelěře (Schatzlar.);
- p. Ant. Valenta, kaplan, z Jaroměře do Církvice;
- p. Jakob Král, neom., za kaplana do Jaroměře;
- p. Ant. Knapp, kaplan, z Golčova-Jeníkova do Jaroměře;
- p. Karel Vorlíček, neom., za kaplana do Golčova-Jeníkova;
- p. Václav Matiaske, neom., za kaplana do Starkova;
- p. Jos. Jezdinský, kaplan z Chotěborek do Hořeňovsi.

Uprázdňená místa:

Bohdaneč, fara patron. úvěrního ústavu ve Vidni, od 24. července do 4. září.

Vostřetín, fara patron. nábož. matice, od 17. srpna do 28. září.

Dolní-Bučice, novozřízená fara patron. hraběte Thuna, od 17. srpna do 28. září.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Gustav Liebich, kněz na odpoč. v Zákupech, 14. srpna (vysv. 29. června 1866);
- p. Jos. Nečásek, jubil. kněz, far. a os. děkan ve Vysokém, 15. srpna (nar. ve Vysoké 10. ún. 1794, vysv. 23. srp. 1818).

 Příští číslo bude se vydávati 4. září.

Vydává se
5. 15. a 25.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expedice:
v kat. kněhupectví
B. Stýbla.
na sv.-Václavském
náměstí, čís. 746—11.

Nedodala čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předpláci se
v expedici
a u všech řádových
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
apř.: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
jenom v expedici
Celoroč. 3 zl. — kr.
půlroč. 1 zl. 55 kr.

Předplatenci čtvrt-
letní se nepřijímá
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Řeč ranní na Velehradě dne 19. srpna 1869.

Od kan. Josefa Ehrenbergra.

„Kdo ctí otce, . . . v den
modlitby své vyslyšen bude.“
(Sir. 3, 6.)

Děti dobré, po křesťanskou zvedené, a třeba věku již dospělého byly, svírá-li je těžkost a bol, kterémuž svět odlehčiti nemůže: pak zajisté vedle Pána Boha všemohoucího vyhledávají útěchy také na hrobě drahé matky, na hrobě milého otce. A není se čemu diviti; neboť kam srdce vede, tam i noha se nese. Otec, matka, dokud živi byli, bolu dítek svých rozuměli nejlíp a slovem útěchy, skutkem obětivé lásky, neb alespoň upřímnou nelíčenou soustrastí za všech svízeli úlevy zjednati, úlevy podati věděli. Pročež vděčný syn, vděčná dcera k svým nejlepším po Bohu přátelům i tehdy, kde jich už na živě není, důvěrně se utíká, na jich hrobě sobě postěžuje, sobě popláče a s útěchou i s posilou v srdci za myslí daleko klidnější od miláček svých se navrací. A dobře činějí tak děti zvedené a vděčné, neboť i zaslíbení Boží mají ku své radě, jak pověděl Bůh Utěšitel ústy moudrého Siracha, řka: „Kdo ctí otce, . . . v den modlitby své vyslyšen bude.“

Takovými syny, takovými dcerami, jenž v strasti a v bolu srdce svého na hrobě milého tatíčka útěchy a úlevy hledají, takovými syny a dcerami jsme také my, kteřížto od břehu Vltavy s nejdůstojnějším arcipastýřem svým v čele sem na drahou sesterskou Moravu, sem na svatý Velehrad jsme připutovali. Tady, tady, ač ruka Páně požehnané ono místo dotud před zrakoma našima skrývá, tady odpočívají svaté pozůstatky našeho společného nejlepšího po Bohu přítele, našeho věrověsta, našeho otce, jenž skrze evangelium v Kristu Ježíši nás

zplodil, svaté pozůstatky velikého apoštola Slovanského Methoděje. A těch strastí a těch bolů, ježto za přítomna srdce všech upřímných dětí Cyrillo-Methodějských, srdce všech upřímných katolíků koruny sv.-Václavské traplivě uhnětají: těch strastí a bolů jest mnoho. Proto nebylo klidu, nebylo stání doma; proto jsme přišli k Vám, rodní pokrevní upřímní bratři Moravané, abychom před Vámi a s Vámi na hrobě tatíčka Methoděje sobě postěžovali a se potěšili.

Tentéž účel naší pouti, tentéž i obsah mé řeči. —

Nejlitostněji rozzelí se srdce dobrých dětí, když na vzácné po rodičích dědictví ruka úkladná nevázně jim sahá, a památku po miléném otci tu nejdražší zlomyslně zmařiti usiluje. A nastojte, nám dětem Cyrillo-Methodějským, nám katolíkům koruny svato-Václavské tohoto žalu přetěžkého hojně jest zakoušeti. Apoštol a otec náš Methoděj svatý nám dal a co nejvzácnější po sobě dědictví nám zůstavil svatou katolickou víru; a poněvadž spolu s bratrem Cyrilem mateřštinu naši na řeč spisovnou byl upravitel a pozvedl: tož také za dárce jazyka, této nejpodstatnější známky každé národnosti, za dárce jazyka ve smyslu vyšším celým právem pokládati jej musíme. Svatá víra a národnost zušlechťená, tyť jsou ony poklady vzácné a památky drahocenné, jež co oko v hlavě po otci svém, Methoději svatém, chováme a pěstujeme. A hle! po dědictví tomto ruce úkladné nevázně nám sahají, památky tyto zlomyslně zmařiti usilují.

Teď, kdež svět z veliké části jasný Sion Hospodinův opustiv do temného údolí Gyhon sestoupil, aby modle nejhnusnější, aby Molochu nevěry se kořil: teď vše, co jádrem čisté a ryze katolického jest, za přezílé, za spukřelé, za středověké, za směšné se vyhlašuje. Víru svatou vykřikovanou ne-

stoudně a lživě za nepřítelku a odpůrkyni vědy, církev za podmanitelku a žalárnici svobody a volnosti, a svatý otec v Římě s veškerým biskupstvem a kněžstvem jsou jako za výplašek nečistých, nekalých úst, jsou jako za terč všech jen možných uličnických nájezdů a náběhů. Katolíci za přítomna s pranýře veřejného hanobení ani nestupují. Ale nám katolíkům koruny svato-Václavské ještě jiných hanob jest zakoušeti; nám mimo to snášeti jest urážek citu, kterýž co do svatosti citu náboženskému stojí nejbližší, snášeti jest urážek citu národního, urážek co nejhrubších. Krásný, libozvuký, svatým Cyrilem a Methodějem zušlechtněný mateřský jazyk náš nazývaný nemotorným blaboněním zpitomělých hlupců, nám synům a dcerám Cyrillo-Methodějským spíláno služebných ježatců a hnusného hmyzu, nám nestoudně a drze přičítána povaha lotrů, zlosynů a mravních spustěnců. A konečně, aby náboženský i národní cit náš současně nevázně byl tepán a políčkován: nejsvětějším památkám našim v ohledu náboženském i národním přezdívaný starým haraburdím a veteš. S námi katolíky koruny svato-Václavské tam bohužel došlo, že beze všeho přehánění a docela spravedlivě na se obracet můžeme slova apoštola národů, svatého Pavla, řkoucího: „My blázny jsme, políčkování býváme: zlořečejí nám, rouhají se nám; jako smetí tohoto světa učinění jsme, povrhel u všech až dotud.“ (I. Kor. 4).

Avšak bolu a hoře našeho ještě není konce. Rána napražená odjinud bolí; ale rána, vycházející z lůna vlastního, bolí kolikrát násob. A přelil i tohoto bolu, pod sluncem nejtěžšího, jest nám zakoušeti. Z vlastní krve, ve vlastním lůnu zvrhli se nám nejedni, kteří po novověké modle, po Molochu nevěry s patrným zalíbením mžourají, a sbírajíce mizerné odpadky cizáckých hanob, církev, z kteréž posli, drze ostouzejí: a ohromnou, ohromnou pravím většinu bratří, při církvi katolické upřímně stojících, co den nešetrnými slovy urážejí. Bože můj! kam tohle má vésti? K čemu býti má to usilovné vyvolávání bouřlivých udalostí z minulosti dávno zašlé, ne-li na rozkol v národě a na zkázu svornosti, nám ubohým tak velice, převelice potřebné? O, pomněme na ty hole, v jedno svázané, jež souvěkovec svatého Methoděje, král Svatopluk na smrtelném lůžku synům svým předložil, a ježto svázaný v jedno nikterak zlomeny být nemohly, ale po jednotlivu zlomeny jsou snadné! Pomněme na moudrost otců, v příslaví nám řkoucích: „Za svornosti vše se

zdaří, nesvorností vše se zmaří!“ Anebo na věky zůstati má kletou a žalostivou pravdou, že zlořečením Slovanstva jest nesvornost? Bože nedej, otče Methoději nedopust, aby tak býti mělo!!

Lehkost a potupa svaté víře činěná, políčky národnímu citu dávané a símé nesvornosti ve vlastním lůně: to jest ten bol, kterýž od břehů Vltavy sem na svatý Velehrad jsme přinesli, to jest ona těžkost, z kteréž tady na hrobě otce Methoděje sobě stěžujeme. O, popať otče a věrověste náš na bol a na těžkost onu, a bez útěchy bez posily od sebe nás nepropouštěj!

Běda, běda! Útěcha, jakouž otec, Methoděj svatý podává, toliko částečná jest. Na nářky a stěžnosti naše tatíček Methoděj odpovídá zkušenostmi života svého vlastního, odpovídá a dí: „O víru a církev svatou se nestrachujte; neboť neklamně a věčně pravdivé jest slovo Páně, řkoucí: „Na skále vzdělám církev svou, a brány pekelné nepřemohou ji.“ Mat. 16, 18. Aniž zloby a útoků nepřátelských se bojte. Také já od zlosti nepřátel mnoho jsem trpěl, ale klidnou a trpělivou ducha i myslí tichostí hade vším úkorem slavně jsem zvíťazil; neboť neklamně a na věky pravdivé jest slovo Páně, řkoucí: „Blahoslaveni tiší, neboť oni země vládnouti budou.“ Mat. 5, 4. Ničeho pod sluncem se nebojte, ničeho se nelekejte: toliko nesvornosti mezi sebou, toliko nesvornosti ve vlastním lůně se bojte, se hrozte, se děste! Krásná byla osada církevní, kterouž já na půdě Moravské mezi předky našimi založil; ale nesvorností, od zrádného Vichynka podněcovanou, stalo se, že hned první můj na stolci biskupském nástupce, Moravan Horazd s kněžstvem svým půdu domácí opustiti musil. Krásná, nadějná byla říše Svatoplukova, zdálo se, že věkům vzdorovati bude; ale nesvorností královských bratří krásná ona říše hned ve druhém koleně zahynula. Pročež ničeho pod sluncem se nebojte; jen nesvornosti mezi sebou se hrozte, se děste! Nesvornost jest vrahem, nesvornost jest hrobem národů; neboť neomylně a věčně pravdivé jest slovo Páně, řkoucí: „Každé království samo v sobě rozdělené spustne, a dům na dům padne.“ Luk. 11, 17.

N! Máme-li býti, máme-li potrvati: pak přede vším od neduhu, od raka nesvornosti vyléčiti se musíme. K tomu pak přední a podstatnou podmínkou jest, abychom měli vůli dobrou, to jest: abychom svornými býti chtěli. Nepěli nadarmo kůrové andělští v požehnané noci vánoční: „Slá-

va na výsosti Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.“ Mějme vůli dobrou, chtějme býti svornými, budme svorní: a zajisté pokoj i sláva nad námi vzejde, nad námi se rozklene. Pro Bůh! nikdo se nezatvrzuj, a tady na hrobě otce a věrověsta Methoděje k svornosti a k jednomyslnosti ruce sobě podejme. Ano u víře sjednocení a v lásce svorní pracujeme o úloze, Bohem samým nám vytknuté, a jistojistě svatosvatě dílo se nám zdaří! Jen svornost, jen svornost a potom neomylně cíle svého tady i tam vítězně dosáhneme. Jen svornost, a budeme a potrváme v počtu čeledí Evropských slavně, a tatíček Methoděj svatý s jasného nebes sídla udělí svého pozhánání. Amen.

K ř í ž.

Křížkem často znamenalas,
Matičko, mé dětské čelo,
Vyprávělas řeči milou,
Co by značiti to mělo.

Nyní když mne ouzkost jímá,
Života kdy strast mne tíží,
Vím, že jediná má spása
Ve znamení tvém je — v kříži.
Exp. N.

Sv. Řehoře biskupa Nyssenského o duši a z mrtvých vstání

rozmluva s vlastní sestrou Makrinou.

Z řeckého přeložil J. N. Desolda.
(Pokračování.)

(M.) Což jest tedy to, dí ona, o čemž bychom se nebyli svrchu zmínili?

(Ř.) Učení, díím, o z mrtvých vstání.

(M.) A přec mnoho z toho, co právě obšírně se provedlo, k témuž článku směřuje.

(Ř.) Nevíš-li pak, díím, jak veliký roj námitek proti této naší naději odpůrcové naší vysílají? a spolu jsem se snažil vypraviti, co proti zmrtvých vstání od rozporných stran se vynášá.

(M.) Ona pak dí: Nejprve myslím potřebí jest, abychom to co semo tamo písma svatá o tomto článku víry obsahují, krátce prošli, aby řeč naše odtud dovršení svého nabyla. Tak slyším, ano David ve svých svatých písních a sice v žalmu 103., v němž si byl zřízení všehomíra za látku obral, ke konci takto praví: „*Odjímáš ducha jich, — hynou a v prach svůj se navracují; vysíláš ducha svého a stvoření bývají a obnovuješ tvář země.*“*) Tím míní, že

mocnost ducha oživuje ty, v něž vnikne, a že opět života zbavuje ty, od nichž se odlučuje. Když tedy dí, že odloučením se ducha zahynutí živých se děje, a příchodem jeho zahynulých oživení, a když předpokládá dle pořádku řeči zahynutí před obnovením; tu trváme, že se tím zvěstuje církvi milost zmrtvých vstání, an je David prorockým duchem předpovídá. — Ale i na jiném místě tentýž prorok dí; „*Bůh všehomíra, Hospodin všech věcí okázal se nám k ustanovení slavnosti v huštinách, t. j. v stinných stáncích,*“*) slavnost stánků tím méně, přikázanou druhy Mojžíšem, (prorockým pak duchem, tuším, zákona ustanovitel k budoucnosti hledí;) kteráž ačkoliv se vždycky dala, přec ještě se nebyla vyplnila. Neboť zajisté udávajícími se podobenstvími předobrazovala se věčná pravda; sama pak opravdová slavnost stánků nebyla se ještě udála. Ale proto okázal se nám dle slova prorokova Bůh a Hospodin všehomíra, aby přirozenosti lidské po zrušeném obydlí jejím nový stánek se zřídil, jenž by sloučením se vespolek živelných částek v tělo zhustl; neboť „*huštinami*“ zastihujícími znamená se zvláštním smyslem roucho naše se vsí jeho ozdobou. Slovo pak žalmu takto zní: „*Bůh Hospodin zjevil se nám k ustanovení slavnosti v huštinách až k rohům oltářním,*“ čímž, zdá mi se, že poukazuje podobenstvím k tomu, že jedna slavnost veškeré rozumné bytnosti nastane, v kteréž sprostí s vznešenými ve sboru vyvolených se v jedno shromáždí. Neboť v předobrazujícím chrámovém stavení nedostávalo se každému, vně ohrady jsoucím, přístupu do vnitra, nýbrž odstraňovalo se vše, co bylo pohan-ské a jinorodé; ano i těm, kteří se do vnitra dostali, nedostávalo se vesměs dalšího přístupu do svatyně, leč kdo se byli čistším životem a jistým kropením zvlášť posvětili; opět pak ani týmž nebyl dostupný vnitřní chrám, ale toliko kněžím dovoleno bylo za příčinou svatě bohoslužby za oponu vniknouti, nejtajnější pak a nejsvětější místo chrámové, v němž oltář stál ozdoben nějakými rohům podobnými výběžky, nedostupno bylo i samým kněžím, kromě jediného nejvyššího kněze, jenž jednou za rok v určitý zákonem den sám a sám k vykonání vele-tajenné a velesvaté bohoslužby do svatyně vnikl. Poněvadž tedy v onom chrámu, jenž byl obrazem a podobenstvím duchovního obnovení, takový rozdíl se zachovával, učí nás toto tělesné zákona zachování, že se

*) Žalm 103, 29—30.

*) Žalm 117, 27.

nepřiblíží veškerá rozumná bytnost v chrám Boží, t. j. k vyznání velikého Boha, ale že ti, kteří v klamně důmněnký byli zbloudili, zůstávají mimo ohradu Božského ráje, z těch pak, kteří za vyznáním svým do vnitra se dostanou, větší úcty nad jiné dosáhnou ti, kteří se byli prvé kropením a zasvěcením očistili; a z těch opět ti, kteří již posvěcení dosahli, větší přednosti účastni budou, tak že se jim i zjevení nejvnitřnějších tajemství dostane. Abychom pak ještě zřejměji význam podobenství onoho dolíčili, lze ze slov písmá i tomu se naučiti, že z bytností rozumem obdařených některé stojí jako svatá obětnice u vnitru Božstva, některé pak i z těchto opět co vynikající nárožní okrasy považovati možná, a že jiné mezi nimi dle důsledného pořádku tu první tu druhá místa zaujímají. Však ale pokolení lidské zavrženo jest od společnosti Božské pro hřích, jemuž propadlo, a nepřipouští se k němu, leč by se koupelí křestní očistilo. Ale když druhy padnou ohrady, jimiž nás hřích od vnitra oponou zahaleného odlučuje, až t. opět ustanoven bude stánek přirozenosti naší vzkříšením z mrtvých, a veškerá zhouba hříchu z všehomíra zmizí, tehdaž nastane též společná a všeobecná slavnost těm, kteří z mrtvých vstanouce vůkol Boha „se shuštějí,“ tak že všem se dostane jedné a též radosti, poněvadž nižádný rozdíl nebude odlučovati rozumnou bytnost od rovného účastenství všeho dobra, ale budou ti, kteří nyní pro hřích vyloučení jsou ze svatyně blaženosti Božské, připuštěni uvnitř a spojí se s rohy oltářními, t. j. s vznešenými mocnostmi nebeskými. Což zajisté zřejměji dí Apoštol, znamená souhlas všehomíra v dobrém, řka, že „klaněti se mu bude všeliké koleno i nebeských i pozemských i podzemských bytností a že všeliký jazyk vyznávati bude, že Pán jest Ježíš Kristus k slávě Boha Otce;“*) na místě rohů jmenuje sbory andělů a nebešťanů a druhými poukazuje k tvorstvu na ně následujícímu, k nám totiž, jenž všickni ve směr společnou slavnost slaviti budeme. Slavnost pak jest poznání a vyznávání toho, jenž jistě jest.

Lze pak, dí dále, i mnohá jiná místa písmá sv. udati na důkaz učení toho o zmrtvých vstání. Neboť Ezechiel,**) duchem prorockým vyšina se nade všecku obmezenost i času i prostoru, staví se mocí předvěděním v samu dobu z mrtvých vzkříšení a patře to co bude jakoby již přítomné bylo,

staví nám to slovy svými před oči. Neboť spatřil pole veliké a široko rozsáhlé a velikou na něm hromadu kostí semo tamo náhodně rozmetaných, potom jak působením moci Božské náležitě ke svým vlastním se pohybovaly a přirozeně vespolek se pojily, potom svazy a masem a koží pokryty byly (to co v žalmu onom „huštěnami“ slove,) a jak potom duch oživující veškerou tuto mrtvou směsici životem nadchnul a vzbudil. —

Vypravení pak divů z mrtvých vstání, jak je u Apoštola čísti lze, proč bychom uváděli?*) Dí totiž písmo, že jako na slovo a na zatroubení v okamžení vše, co mrtvo leží, náhle vstane a v nesmrtelnou bytnost proměněno bude. I slova sv. evangelia jakožto všem známá pomineme. Neboť nejen slovem učí Pán, že mrtví vstanou, ale sám mrtvé křísí, počna divotvornou svou moc jeviti na tom, co nám bližší jest a čemu bychom snadněji víru dali. Nejprve totiž na smrtelných nemocech svou oživující mocnost ukazuje, zaháně rozkazem a slovem svým neduhu; potom *divku* právě zemřelou vzbuzuje; potom *jinocha* an již k pohřbení nesen byl s mar křísí a matce navrácuje; potom pak hniječho již v době čtyřdenní *Lazara* z hrobu volá hlasným příkazem život mu navrátiv; konečně pak sám sebe co člověka hřeby a kopím proklaného třetí den z mrtvých křísí, rány hřebů a bodení kopí na důkaz svého z mrtvých vstání uváděje. O čemž nic tuším není třeba řeči šířiti, neboť nižádné není o tom pochybnosti u těch, kteří písemné ty zprávy přijali.

(Pokračování.)

Pouť na Velehrad.

(Dodatek k dopisu z Prahy o pouti Velehradské v čís. 24. na str. 377 a 378).

„Neopouštěj Moravany dobré.“ Slova tato, jež promluvil umírající Cyrill svatý k slzícímu bratru svému, čtli jsme na hlavním oltáři v chrámě Velehradském. Vyryta jsou v mramoru, kterýž po věky vzdorovati bude vše hlodajícímu zubu času. Moravany dobré poznali jsme o pouti Velehradské, obraz jejich vryl se v paměť naši jako v mramor a nevymizí z ní do smrti.

A co je činí dobrými? Víra a vzrostlá z ní zbožnost. Víra a srostlá s ní věrnost jazyku i kroji otcův a předkův. Viděli jste ty statné jonáky v malebném kroji slováckém a ty zdravé postavy ženské ve vysokých botách a pestrém tom oděvu?

*) Fil. 2, 10.

**) Ezech. 37, 1.

*) I Kor. 15, 31.

Viděli zajisté. Ale viděli jste mezi nimi někoho, kdo by Vás byl k nábožnosti nepovzbudil, kdo by Vám byl v kostele pohoršen dal? Neviděli. Ovšem že ne, vždyť jsme se slzami v očích hleděli na ně, ani v hustých řadách podél cesty, kudy průvod náš se bral, čekající, poklekali a klečící přijímali požehnání, jež udílel JEm. kardinál-arcibiskup Pražský; vždyť bychom jim bez mála za zlé byli pokládali, že jsme se k sv. přijímání jen s těžší prodrali. Avšak jediný pohled na zástupy vroucností zánícené, v hluboké pokoře Boha tu vzývající a svaté jeho velebicí usmířil každého. Dojat a pohnut, vzdělán a utvrzen u víře a v lásce byl každý z nás, i ten, kdo po vykonané pobožnosti nenalezl, co by pojedl. Neboť ač všickni na nejvyšší spokojení byli s hody duchovními na Velehradě, nemohli přece všickni uspokojení býti připravenými hody tělesnými. A proto bude záhodno obšírněji vylíčiti, co se před příchodem poutníků z Čech na Velehrad dalo.

Od výboru, kterýž v Praze péči vedl o pouť Velehradskou a jehož předsedou byl vd. p. kan. Bradáč a pokladníkem říd. p. učitel Heinrich, požádán byl redaktor tohoto listu, aby se aspoň o den před odjezdem zvláštního vlaku dříve na Velehrad odebral co předchůdce poutníků a poradatel průvodu. Přibyl s rychlovlakem do Uh. Hradiště v úterý dne 17. srpna odpoledne. Tu na nádraží bylo první vyjednávání s dozorcem stanice, aby poutníkům, až přibudou, vykázaný byly místnosti, kde by se po noční jízdě umýti a jmenovitě kněží k průvodu upravití mohli. Dozorce byl ochoten, ale když uslyšel, že najisto přijede nejméně 600 poutníků, soudil, že to v tak malém nádraží věci nemožnou; vody sice dosti, ale nádob a světnic prý málo pro tak mnohé. Jenom pro JEm. nejdůst. p. kardinála arcibiskupa bude prý uchystán vlastní byt dozorcův. Poděkovav za ochotu posílil jsem do města Uh. Hradiště hledat rady a pomoci. Vel. p. guardian kláštera Františkánského slíbil, že na nádraží vyšle kuchtíka se všemi umývadly (cínové mísy a konvice), jichž klášter má, a vp. kaplan Vodička, jenž o důstojné uvítání poutníků na nádraží péči vedl, že se též o některé nádoby postará. Oba dostáli věrně slovu svému. Přenocovav v klášteře odjel jsem záhy z rána d. 18. v průvodu P. guardian na Velehrad, kdež kramáři již stavěli boudy své. Nebyl jsem na tomto posvátném místě od r. 1863, za ten čas mnoho se tu změnilo; jiný jest vchod do prostranné-

ho nádvoří bývalého kláštera, nynějšího zámku, sličnější jest velebná svatyně vnitř, i vně jest důkladně opravena; nový jest tu hlavní oltář nákladem knížete arcibiskupa Olomouckého v Říně z mramoru zhotovený; jiný jest tu farář, horlivý našinec, vp. Jos. Vykydal, jehož jsme i s p. kaplanem Kaspárkem našli v kostele, ani právě mši sv. byli odsloužili.

Věděl již o příchodu mém, psalť mu vd. p. kanovník Štulc, jenž o tutou hlavní zásluhu si vydobyl, a že jsem včera do Hradiště přijel, pověděl mu panáček ze semináře Olomouckého, s nímž jsem se včera na nádraží byl sešel.

Po chvíli vyšli jsme vyjednávat s hospodskými. Velehrad jest malá vesnice, hospod tu sice několik, ale kloudnější jenom jediná, p. Hübnerova, kdež se nalezá „čtenářský spolek“, jak nápis na domě svědčí. Viděti tu, že tu bývá o slavnostech mnoho lidstva, všude plno stolů, v světnicích i na síni, v zahrádce před i za domem. Hinský Hübner, uradiv se s manželkou, vzal na se pohostění 500—600 poutníků od 10 h. z rána do půl 4 hod. odpoledne za cenu dosti mírnou a sice za polívku, hovězí maso a pečení 50 kr., za sklenici piva 10 kr., a za láhev dobrého moravského vína 40 kr. Vše to jsem přijal a byl bych rád toto čisté místo vyhradil pro milé krajany, čemuž však p. farář odporoval namítaje, kde že by pak Moravané s Čechy sejíti a obeznámiti se mohli, kdybychom je dle hospod oddělili? Načež p. Hübner, že navráť ještě více a domácí že vzácným hostům přednost dají. Dobrá. P. guardian slíbil ještě, že p. Hübnerovi kuchtíka na zejtří ku pomoci pošle a an Hübner již rozkazy dával a přípravy činil, vyšli jsme do zahrady za hostincem podívat se, mnoho-li as osob tam u stolů najednou zasednouti může. Tu nás vyhledal bodrý soused z blízké obce Tupes, řka že byl včera v hromadě hospodářů, kteří koňmo co banderium zítřa Čechům vstříc vyjedou, zvolen a ustanoven k tomu, aby jmenem banderia J. Em. p. kardinála arcibiskupa Pražského oslovil a uvítal a proto že jde na radu k v p. faráři. U stolku si vlastní rukou napsal co říci chtěl. Na to, kterak by JEm. titulovati měl, tázal se mne a dobře pojmenoval úřad můj. Což mne znáte? odvětil jsem. — A tož bych Vás neznal, řekl, když máme u nás „čtenářský spolek?“ Soused Čermák se mi líbil i svěřil jsem mu, že mám zjednatí na zejtří dva vozy, kam by se zavazadla a vaky poutníků složití mo-

hly, aby je poutníci z nádraží až na Velehrad nésti nemusili; chtěl-li by sám vůz poslati a jiný zjednat, že zaplatím. Načež on, koně že má i vozy, ale sám nesmí, to že musí ohlásit představenému, ten poručí a pojedem. I žádal jsem na zejtrí ještě o třetí vůz, v němž bych s p. farářem na úsvitě do nádraží dojel. Tož dáme kočár, řekl Čermák, máme dva. P. farář si zamluvil na odpoledne vůz pro arc. Olomouckého ceremonáře, jenž po dráze přijeti měl s věcmi k pontifikální mši potřebnými. Čermák slíbil, že to vyřídí představenému a mou obavu, abychom nezameškali, ukonejšil slovy: „Tož se nestarejte, ve 3 h. ráno bude kočár před farou a vozy pojedou přímo k nádraží a rovněž naše banderium s hudbou, však dnes u nás spát nebudem a zítra máme svátek,“ dal s Bohem, vzal rukopis svůj a odešel.

Ve vedlejší „velké“ hospodě zamluvili jsme pak jídlo pro 40 hostů a bylo po starosti. Pivovar má v nájmu a jednu hospodu v držení žid. Nejsa přítel lidu toho, zpečoval jsem se tam jíti, avšak k slovu P. guardianá šel jsem přece, abych to hospodářství viděl. Sklep v pivováře, kde se pivo nalévá, nalezá se v dosti slušné zahradě. Na otázku P. guardianovu, chystají-li jídla k zítřejší pouti, dáno za odpověď, že nikoliv a to proto, že o slavnosti dne 5. července jim mnoho jídla zbylo a se zkazilo. Byl jsem této netečnosti skoro rád, věda, že p. farář oběd pro 60 hostů připraviti kázal, a že pro poutnice z Čech oběd v zámku zamluvil a sice u p. důchodního pro 10, a u p. učitele (rektora) pro 20, i domnívali jsme se, že o naše poutníky dosti postaráno. Pro obecný lid, jenž by pokrmu sobě nepřinesl, zbývala ještě ta ona menší hospoda.

Zatím se přibližovalo poledne, na Velehradě nastal čilejší ruch a život. Kramáři vykládali zboží své, žebráci hledali sobě příhodná místa a již i odříkávali své žalostné lamentace. Na obou věžích slavného chrámu vztýčeny jsou prapory jeden v barvách českých, druhý rakouských, u vchodu do nádvoří a dále k Cyrillce a za ní podél cesty k Hradišti upevňovali tesaři vysoké stěžně svrchu lesklým křížem opatřené, na nichž prapory barev slovanských vlály. Odpoledne přibývalo lidu valem, vůz za vozem přivážel duchovenstvo Moravské, byl tu již Wurm, Křížkovský, Klíma, Bystrický, Šmýd, a býv. kaplan Velehradský, jenž na nynějším místě svém nepřítomného p. děkana zastává, pročež jej žertem panem „místo-

děkanem“ nazývali. Čím více se k večeru schylovalo, tím více vyskytovalo se menších větších průvodů. Na faře nezbývalo duchovenstvo po příchodu arcib. ceremonáře Weinlicha a probošta Lyska žádných lůžek více, což nově příchozí slyšíce odcházeli hledající přístřeší. Mnoho jich přenocovalo v poblížkém mlýně, kdež kola zastavili, aby to panáčkům neklepalo. I Čechové se tu již vyskytovali, tu alumnus z Prahy, tam učitel od Plzně, onde Čech ve Vídni usedlý. Svůj hlásil se k svému. Sličná kaple Cyrillka těšila se hojně návštěvě, chrám se naplňoval víc a více, panáčkové zasedli do zpovědnic, z nichž se až pozdě večer ven dostali. Díky jim! Tu nastojte, přistoupil k pisateli rádků těchto vp. farář Velehradský řka, aby na se vzal kleriku a šel s ním, že nezbývá než promluvit k shromážděným, jsou prý tomu uvyklí a čekají na kázání a požehnání. Vida, že není pomoci, zašel jsem do chrámu Páně připravit se. V 7 hodin se seznámělo, mne uvedli do zákristie, na kazatelnu dali světlo a na mne rochetku, ministranti zazvonili a jdouce přede mnou uvedli mne na kazatelnu. Bylo kázání v touz dobu, kdy milí krajané všech stavů a povolání s vrchním pastýřem svým neseni byli parostrojem od stanice k stanici vždy blíže sem k posvátnému Velehradu, aby tu díky vzdali za dar víry a spojené s ní osvěty, kterouž nám přinesli sv. bratří ze Soluně Cyrill a Methoděj, i aby zde Pána Boha prosili, by toho nebeského daru sv. víry neodnímal od nás, což by bylo pohromou nejžalostnější a což se stává, když ten onen národ víry co daru nejvzácnějšího sobě vážíti a ji slovem i skutkem vyznávati přestává. Výstražný příklad máme za hranicemi na těch chrámech, kteří bývali ale nejsou více katolickými, na Betlému a Jerusalemu, kdež nyní zpupný Mohamedán vévodí. Ztráta víry jest i pro jednotlivce pohromou nejžalostnější. Těžká jest ovšem nemoc a chudoba, ale vezměte bidáku i víru a vzali jste mu všechno, uvrhli jej v zoufalství. A za to, aby Bůh národ náš na přímluvu sv. Cyrilla a Methoděje ve sv. víře zachovati ráčil, budou zítra zde prositi Čechové i Moravané slibující, že budou přinášeti hodné ovoce víry, chrániti se bludu a nevěry.

Lid zdejší rád poslouchá kázání jako namnoze i u nás v Čechách; věl kázal, tak si šeptali, panáček z Prahy. Po kázání bylo požehnání s asistencí. K hlasu varhan zpívala se litanie Loretanská, načež u oltáře říkány příslušné modlitby. Po té zpíval

lid českou píseň o nejsv. Svátosti, a mezi tím kněz u oltáře, jako u nás před synodou bývalo, „Tantum ergo“ atd., načež udělil sv. požehnání. Na rozloučenou následovala píseň Mariánská. Lidu však ubývalo málo, zůstali v chrámě zpívající a modlíce se, kdežto duchovenstvo po večerním klekání spěchalo do fary uvítat nejd. p. arcibiskupa Olomouckého, jenž se v tu dobu sem očekával. Za nedlouho pak přijel a byl ve fare uvítán čekajícím tu duchovenstvem. Všichni byli v talárech, birety v rukou držíce. Tak doprovodili svého vrchního pastýře k obydlí farářovu, kdež on přenocoval. Tam byli po chvíli předpuštěni, aby složili poklonu svou, tam byl jsem povolán i já a J. Milosti představen, jenž pak s jednotlivými mile se bavil. Duchovenstvo odtud propuštěno jsouc shromáždilo se za pozváním p. faráře v jiné světnici k večeri, při níž se přátelská rozpráva rozmluva. Moravané velice potěšení poutí Čechů na Velehrad slibovali, že pout na Velehrad oplátí poutí do Prahy k hrobům sv. Václava a Jana Nep., což se bohdá příštím rokem stane. Velebili Jeho Eminenci našeho p. kardinála arcibiskupa, že z vlastního popudu odhodlal se vésti průvod na Velehrad, čímž i jejich vrchní pastýř k dnešnímu příjezdu na Velehrad povzbuzen byl, čemuž se srdečně radovali. Naším poutnickům přáli „šťastnou cestu“, sobě vespolek pak „dobrou noc.“

Dobrou noc měli Čechové putující na Velehrad, ač ve vozích nespali. Dobrou noc měli vidoucí, any hořící ohně dávaly radost Moravanům na jevo a slyšíce jich jásot, hudbu a střelbu. Dobrou noc měli i Moravané na Velehradě již shromáždění, ač buď málo a špatně aneb nic nespali. Byliť, kam je srdce táhlo, v chrámu Páně aneb kolem a blízko něho.

Před 3. h. z rána rachotil po nádvoří kočár, před farou zastavil, a bylo slyšeti prasknutí bičem: Čermák dostal slovu a představený poručil. Pojedem, řekl jsem přicházejícímu již pro mne p. faráři. On však rozpomena se, že máme s sebou vzít kříž, jenž by nesen byl v čele průvodu, žádal, bych posečkal, že zajde do kostela. A což bez světla? Však tam světla bude dosti. Přišel řka, že kříž jest již na voze. Zhasil světlo i v ložnici, kdež několik jiných kněží spalo, i na síni a šli jsme. Tu však vida, že by mne bez úrazu po schodech dolů nesvedl, rozžehl sirku i uzel jsem dlouhé řady spících tu na chodbě poutníků. Pokud sirka hořela, kráčeli jsme rychle ku předu, na schodech však padlo sirek mnoho, byloť

nám tu překročiti ležícího, tam vyhnouti se sedícím. Kdybych tak sám byl bez světla měl sejítí dolů, byl by ráno dole ležel nebožtík mezi několika rozslapanými poutníky anebo bychom aspoň notně pomohli z hluboka byli oddychovali. Vsedli jsme na vůz. Však co to? Chrám Páně byl osvětlen; tolik světla dojistá nevydává věčná lampa, a dveře dokořán? Vždyť jsem, poušmál se p. farář, pro kříž jda řekl, že tam světla bude dosti a vidíte že tomu tak, jestiž tam množství lidí. A co tam dělají? Někteří usnuli, jiní se modlí celou noc; tak to bývá o každé slavnosti. Kolem zdi chrámové bylo pozorovati tlupy odpočívajících. Za čiré tmy šli koně jako ve dne, soused na kozlíku řídil je opatrně. Čím blíže k Hradišti, tím více potkávali jsme bílých postav. Byli to Slováci v bílých kamizolách a halenách, ubírající se k Velehradu, i mnoho vozů jelo tam. Pan farář otázal se starouška na kozlíku, kolik as hodin, a on pohledna na oblohu řekl určitě, že čtyry měl pravdu. Jitro bylo příjemné, ticho bez věterku ale mlhavo, i projevil jsem obavu, nebude-li pršet, načež staroušek rozhodna se kolkolem odvětil, že nebude a měl pravdu, mlha spadla a pak byl krásný den. Projedše částí Starého města u Hradiště zabočili jsme k nádraží. Téměř zároveň s námi dorazily vozy z Tupes a objednané z Hradiště dostavníky. Na nádraží bylo již mnoho a dostavovalo se vždy více lidí k uvítání slavnostního vlaku; z Hradiště přišli duchovní a přineseny jsou korouhve. Každý pohlížel v stranu k Přerovu a Olomouci, v tom došla po telegrafu zpráva, že vlak pro nával cestou přistupujících o půl hodiny se opozdil. Umývadla stála připravena, jenže v nádraží i v světnicích bylo téměř plno lidí, jež vyhněti bylo nesnadno a neradno: sešliť se k uvítání příchozích.

V tom bylo slyšeti hudbu a jakési cinkání. Na první pohled zdálo se, že sem táhne dlouhá řada bílých husarů. Bylo to banderium, občané z Tupes a jiných dědin v národním kroji svém na koních, jimž do pěkně zapletené hřívy dávají množství zvonečků a rolníček, odkudž při pochodu ono cinkání. Měli svůj prapor barev slovan-ských. Postavili se do šiku před nádražím. Do nádraží vstoupily dva hudební sbory.

O 5. hodině bylo viděti na trati k Olomouci kouř a slyšeti táhlé hvízdnutí, v nádraží dáno zvonkem znamení a parostroj z těžka oddychuje vedl blíž a blíže náramnou řadu vozů. „Sláva“ voláno v nádraží,

„sláva“ ozývalo se z vozů. Vlak, kterýž z Prahy až sem obežetně řídil sám dozorec jízdy p. Schwaab, stanul.

Když první ze všech vystupoval JEm. p. kardinal, spustili oba hudební sborové: „Zachovej nám Hospodine“ a pak hned písně národní, čemuž střelba z moždířů na blízském návrší postavených přízvukovala i srdečné volání přítomných i příchozích. Byl to dojemný okamžik. Z vozů vyhrnul se neočekávaný zástup Čechů, z nichž přemnozí poprvé stáli na půdě sesterské Moravy. Tuto zamýšlel jsem oznámiti milým krajanům, co kde připraveno, avšak byt by byla nenastala tíseň, jakáž nyní byla, nebyl bych mohl pro pohnutí ani slova promluvit. Tak se vedlo i p. faráři Velehradskému, nemohli jsme než Jeho Eminenci ruku uctivě polibiti a doprovoditi jej do příbytku k převléknutí pro něj připraveného. Dle programu měla nyní býti hodina odpočinku, byla to však hodina tuhé práce. Nebylo možná, leč jednotlivým ruku stisknouti a pokynouti, kam by šli, aby se k průvodu upravili. Tu se myl kníže a hrabě vedle studenta, tam kanovník vedle alumna, onde položil kněžský veterán vak svůj na dříví a dobýval z něho kleriku a rochetku i oblékal se. Pražský měšťan a mistr Filler vyšinul se dle umluvy na vůz a přijímal po celou hodinu zavazadla dávaje jich vlastníkům známky, za něž si pak na Velehradě své věci vyměnili. Naplnil oba velké vozy. Do jiných zasedli ti, jenž stárím neb churavostí stížení jsouce, stěží by byli dosti dalekou cestu na Velehrad pěšky vykonali, jako děkan Hušek, vikář Štěpnička a jiní kněží, měšťané a paní. Ze všech těch četných povozů nezbyl než vozík s praporem, jenž věci, kteréž sluhové arcibiskupští naložili, vezl. I v kočáře pro J. Eminenci sem poslaném odjeli jiní, nepřijali ho vrchní pastýř náš, řka že již v Praze ustanovil, že průvod na Velehrad sám povede a na námitku, že snad do deště se dá, odpověděl s úsměvem: pak zmoknukajo ostatní poutníci.

(Dokončení.)

Poutník.

Noc temná, širošírá
Svou peruť k zemi sklání;
Tu poutník opuštěný
Pustou se běhe strání.

Pustou se běhe strání —
Však žádá mu naděje,
Že v bouři a v tom viru
K domovu kdy dospěje.

V tom zasvitne mu hvězda,
Objasní temnou dráhu,
A vede pustou nocí
Jej k otcovskému práhu.

Zanese k němu větrík
Líbezný harmonie;
Pozná, domovských zvonů
Hlas jak mu v srdce bije.

Tak nám na naší pouti
Pozemské víra svítá;
Do věčné naší vlasti
Hlas Božích zvonů vítá. E. N.

Nová škola v Dlouhé Lhotě.

Obrázek ze života za posledních let.

Od Josefa Ehrenbergra,
sídelního kanovníka na Vyšehradě.

VI.

Staří latiníci, když naznačiti chtěli, že po napnutém neobyčejných věcí očekávání nepoměrně málo následovalo, říkali takto: „K porodu pracovala hora, a zlíhla se myš.“ Tak staří latiníci Římané; naši pak předkové, že věci rovně závažných prostěji a trefněji pověditi uměli, na vyznačení téže věci říkali toto: „Člověk myslil, že Bůh ví co, a ono zatím nemnoho.“

Oboje toto pořekadlo alespoň z valné části platilo o velikém dni Lhoteckém. Slavnost svěcení základního kamene k nové škole tou měrou, jakž očekáváno, nevydařila se. A co se přihodilo, že po takových troštech a přípravách následoval nezdar? Snad že povětrnost nesloužila? Nikoli; den byl krásný a obloha jako rybí oko. Nebo že moždíře dobře nespouštěly? čili snad hudebníci, jsouce po nedělní hospodské muzice nevyspalí, dosti statečně se nedrželi? Nikoli a opět nikoli, střelbou a hudbou povyku naděláno, až uši zaléhaly. Příčinou částečného nezdaru bylo, že nejvzácnější a neočekávanější hosté se nedostavili. Pan okresní musel na komisi, pan vikarius přes noc mimo nadání trochu ochuravěl, velebné pány ze sousedství pozvané také něco zaslalo, a tudy všickni a kromě nich ještě také jiní k slavnosti nepřišli. Jenom ještě Slanecký pan farář měl zůstatí doma, a slavnost byla by zmařena, poněvadž by nebylo, kdo by základní kámen posvětil.

Ale Slanecký pan farář doma nezůstal. Přišel zároveň s p. kaplanem, s ministranty a s kostelníkem; věci k posvátnému úkonu potřebné přinesl s sebou, a svěcení způsobem důstojným i slavným náležitě vykonal.

Počátek učiněn jest řečí, kterouž pan kaplan co příští katecheta školy Lhotecké pěkně provedl a v níž o vznešeném účelu školy, jakož také o povinnostech občanstva k ústavu tak blahonosnému důrazně a vážně pojednal. Pak následovalo svěcení. Po vykonaných předepsaných modlitbách a po odbytém církevním kropení a nakuřování vzal pan farář ověčené kladivo z rukou stavitelského mistra a třikrát základního kamene se dotknul, při čemž nejsvětější Trojici Boží vzýval a toho na Bohu pro sebe žádal, aby nová škola na oslavu Páně, na zdar církve Boží a ku blahu vlasti šťastně prospívala a zkvítala. Lhotečtí podivením trnuli. Oni mysleli, že se p. farář hněvá, že k slavnosti ani nepřijde — a hle! zatím o něčem docela jiném se přesvědčili, nevědouce, že muž opravdu, totiž po křesťanskou vzdělaný také přes vlastní své přesvědčení ustanovení vyššímu pokorně se podrobiti umí. Uznání a vděku dostalo se důstojnému světiteli ode všech; ba sami Belha a Itzig za hlubokých poklon se připlížili, vřelými slovy děkující a za to žádající, aby pan farář v hostině u Belhy připravené se účastnil. Ani toho jim neodepřel, a aby ni stínu kyselosti nějaké nebylo, z toho, co se podávalo, něco málo vzal, požil a za nějakou chvíli odešel.

Hostina trvala dále a co vybývalo místa, že se všechna po vůkolí sezvaná honore nedostavila, osazeno jest zámožnějšími sousedy domácími. Tou měrou, jakouž ležáku v soudku ubývalo, řeči a veselého rozmaru mezi hodovníky přibývalo. Ale pojednou, právě když na výši radostného rozjaření se nalezali, přišlo jim nenadálé ochlazení. Belha a Itzig, uzřevše svou chvíli, významně na sebe mrkli a tu vyšlo na světlo, co Itzig Belhovi pošeptal, když tento k strojení hostiny z počátku mnoho chuti neukazoval, pak ale pojednou otočil. A co to asi bylo?

Hned uhlídáme. Itzig povstal, dvorně na vše strany se uklonil, jakoby za dovolenou žádal, a hlasem povýšeným počal řečniti. Napřed děkoval shromážděným, že Lhotu v čestný její den svou přítomností poctili, pak dosti nemotorně přešel k tomu, že sobě Lhotečtí vytkli úlohu, na kterouž sly jejich téměř nestačují, a koncem řeči bylo, aby vzácní hosté každý dle své možnosti a libosti nějakým dárkem na školu přispěli. Hosté zůstali, jako by je spáril. Štouchali se nohama pod stolem, pohlíželi na se po očku, škrábali se za uchem, a jeden bez mála hlasitě cosí o židovských

fintech zabručel. Ale nebylo vyhnutí. Itzig, aby počátek nějaký byl učiněn, hodil na talíř desítku, Belha pětku a ostatní volky nevolky musili za nima. Zahanbiti se nikdo nechtěl, proto se každý nutil, jak jen mohl, a méně než zlatku nedal žádný. Hostina se vyplatila a náklad na ni učiněný s bohatými úroky nazpět se vrátil. Hosté, jdouce z hodů, povídali sobě, že není přes chytrost, a jeden čtverák doložil: „Čiperně to nastrojili: hodili jelimem a srazili šunku.“

O škole se pracuje o krk. Zdi vystupují ze základů, ba již se klene, a jakou podobu celé stavení míti bude, bez těžkosti lze poznati. Při zemi po pravé straně bude klenutý chlév pro krávu, po levé kůlna na dříví, v středu povede několik schodů na síň, kdež z jedné strany bude vyučovací světnice, a z druhé strany naproti byt pro učitele. Jeť s tou stavbou nějakého spěchu; ale nemůže býti jináče, poněvadž do zimy mají býti zdi pod střechou. —

Ale, ale — copak to? Takovým dílem se zdi do zimy pod střechu nedostanou! Již celých čtrnáct dní na škole ani kládívem neklepnuto. Zedníci se rozeslí po práci jinam, poněvadž se jim mzda nevyplácela. A těžko vyplácti, když není z čeho. Všecky zásoby jsou vyčerpány, obecná pokladnice jest vyprázdněna až na dno, a jiných pramenů není, leč kapes občanů. Ale ti o placení naprosto slyšeti nechtějí, a do Belhy a Itziga jako vosy se sypou, vytýkajíce jim s hořkostí, když školu o své hlavě stavěti počali, ať si ji dostavějí. Slanečtí a Crhovští ze sváru a nesnázi Lhoteckých mají radostí za tisíc a všelijak se jim posmívají, jako u příkladu, že si měli kůži dříve prohlídnouti, nežli řemeny krájeti počali, zdali stačí; — z podruha na sedláka že to jediným skokem nejde, a že se ještě rádi do starého podruží navrátějí. Slanecký řezník Junák dokonce radil, aby ještě jednou nějakou slavnost uspořádali a poznovu jelimem po šunce to zkusili; ba i za dohazovače se jim nabízel, řka, že přivede kupce, kterýž tu rozestavenou školu koupí a za hospodu dostaví.

Takových pošklebků a han nebylo lze snést a Lhotečtí utekli se k Itzigovi, žádající co nejsnažněji, aby obec alespoň do podzimu několika sty založil. Ale přežel! Itzig nemá! Úpadkem jistého obchodnického domu ve Vídni utrpěl velikou ztrátu a má. Bůh ví, co dělat, aby se udržel. Lhotečtí jsou v bryndě, raději se a hlavy sobě lámou, kde a jak na kvap peníze sehnati, aby sami do kapes sáhnouti nemusili; ale

přese všechno se radění a přemýšlení na nic podstatného připadnouti nemohou.

„Já bych věděl, co počíti,“ ozval se jeden z členů výborových, kterýž až dosud ještě nikdy samostatný návrh byl neučinil, hlasem nejistým. „Prodejme židovi ten palouk, o kterýž se vloni ucházel a za nějž dvanáct stovek podával.“

„Prodáme,“ vpadnul mu do řeči Belha kvapně, jako by rád byl, že někdo jiný pověděl, co jemu na mysli tanulo. „Nenížbyť, světu za posměch býti nesmíme!“

Nikdo neodporoval a téhož ještě dne nabídnutí Itzigovi jest učiněno. Ale pro Bůh! Itzig vloni na koupi celý porčený nemá letos chuti. Není peněz, musilby vypůjčiti a pod deset ze sta nevypůjčí. Tím Vídenským úpádkiem peněžité jeho poměry se změnily, neví, kdy učiněný dluh zplatit by mohl; a kdyby po několik let úroky dávatí měl, zdraží se vypůjčený obnos na dvojnásob. Nemůže obci po vůli býti; a kdyby až býti chtěl a peníze vypůjčil: pak, hledě k velikým úrokům, více než šest stovek za povědomý pozemek dáti nemůže. Tak ono to s tou koupí a prodejem bývá: dnes tak, zejtra jinak, čas platí, čas trátí.

Lhotečtí vyvalují oči, mluvějí do Itziga, aby přidal, ba i na to upomínají, že on to hlavně byl, jenž mermomocí školu míti chtěl. Ale Itzig stojí na svém, že více dáti nemůže, dáti nesmí; a co jemu o škole připomenuto, na to dí: „Nedejte se vysmát! Co mně na tom, máte-li školu nebo nemáte; já do ní chodit nebudu.“

Po dlouhém mluvení, domlouvání a smlouvání dostal Itzig k svému bělidu obecný palouk a Lhotečtí šest stovek, za kteréž s jinými ještě příplatky a doplatky z obecné pokladnice školu příštím rokem nikoli bez těžkosti dostavěli. Teď mají co chtěli, svou vlastní novou školu, ale plně oči jí mají; a učitel, kteréhož dvěma sty nadali, má svého postavení až po krk. Veselo není nikomu, jen Itzig se směje; a starému Cepíkovi po dnešní den do hlavy nechce, jak ten žid věděti mohl, že za rok dostane palouk za polovičku, a že ho sousedé ještě prositi budou! —

D O P I S Y.

Z Turnova dne 24. srpna 1869.

(Oslavení druhotín J. M. p. biskupa Petra Krejčího.)

Dnes tomu 50 let, co nejdůst. p. Petr Krejčí, světící biskup na hradě Pražském, na kněžství byl posvěcen. Za tou příčinou vděční Turnované, pamětlivi jednak velikých zásluh jeho, jež si dlouholetou, horlivou a

neunavenou činností co kaplan a děkan zdejší vydobyl, jednak i přemnohých důkazů účinné lásky k městu vůbec a jednotlivcům zvlášť, sešli se dnes v kostele Mariánském k slavné mši sv., kterouž veledůst. p. Jan Šolc, děkan a t. č. vikář zdejší, při četné assistenci místního i přespolního duchovenstva sloužil, aby vzdávali Bohu vroucí díky za milosti, jež oslavenému miláčkoví a skrze něho jim byl udělil a prosili za prodloužení a zachování blahoplného života jeho. Mimo to odeslalo přítomné duchovenstvo vznešenému jubilantovi do Říma, kdež u hrobu knížete apoštolského, sv. Petra, druhotiny své koná, telegramem nejuctivější blahopřání k slavnosti dnešní, veskeré pak kněžstvo střídnicí Turnovského kaligraficky napsanou adresu oddanosti obsahu následujícího: „Byla doba na leta měřená, když slovníte jméno velectěného Petra Krejčího vyplňovalo počet drahovážných mužů co duchovních dělníků v okrese Turnovském. — Byla doba, když první činnost Vaše, nejdůstojnější pane, se obmezila povoláním pomocného kněze v osadě Vám milého Turnova, když druhým stupněm rozšířil se obor Vaší samočinnosti v osadě Hruboskalské, až obapolné přání Vašnost uvedlo do středu Vás milujícího obyvatelstva Turnovského co veleváženého a ctěného děkana. Než tato hodnost neměla býti poslední. Vznešená kapitula při metropoli sv. Víta na hradě Pražském poznavši cenu Vaši učinila Vás členem svým, hlasatelem slova Kristova na nejpřednější katedře království Českého.“

Zde slynilo drahně času blahodějně působení Vaše, kteréž neušlo bystrému oku Jeho Eminence, knížete kardinala, jehož usnešením stala se Vaše infule kanovníká infulí biskupskou. Dnes však my nížeji obrácíme se k Vám na výši! — Přijměte city naše projevené těmito řádky v ten den, v který slaviti popřála Vám Prozřetelnost nebeská památku padesátiletého kněžství. — My ctitelové Vaši co letorostky jednoho kmene mííme se do sboru slavnostního prosíce na Bohu, by ten den neukončil řadu blažených dob, ale byl štědrým zárodkem nepřehledných slastiplných let v neobjevené budoucnosti.“

Podobně i v blízké Březině, kde Jeho Milost biskupská 27. června 1796 se narodil, konány jsou o slavnosti kněžských jeho druhotín slavné služby Boží, a osadníci tamější projevíli nejdůst. jubilantovi blahopřání svá v zaslané mu adrese takto: „Jestliže přemnozí těšice se ze slavnosti dnešní

radost, vděčnost a blahopřání svá Milosti Vaší projevují, jest zvláště nám sousedům Březinským přemilou povinností, osvědčiti bisk. Milosti Vaší vřelé city radosti, vděčnosti a lásky, jimiž srdce naše oplývají. Jsmeť s díkem k Bohu vědomi sobě toho povznesení, kterého jsme účastnými se stali, že jste v milé dědince naší jak tělesně tak i duchovně se zrodili, že jste, od nábožných rodičů v středu našem odchováni, ve škole naší prvního základu nabyli k vysokému postavení svému, kteréž nám dnešní den učinilo tak slavným. S vroucími díky vzpomínáme také na mnohá a veliká dobrodíní, kteréž jste osadě naší prokázali a která jsou a zůstanou trvalými pomníky křesťanské a vlastenecké mysli bisk. Milosti Vaší. A proto víska naše radostí dnes jása, slávu Oslavenci hlásá; proto vroucí srdce k nebi pozdvihujice žádáme: Bůh buďž štědrým odplatitelem našeho velikého rodáka a dobrodince, vylij hojnost požehnání svého na věrného sluhu svého, prodluž dny putování jeho a oslaviz jej za to slávou věčnou!“

J. S.

Z Polska, 24. srpna 1869.

(Náboženské poměry.)

V posledních dopisech svých*) slíbil jsem, že příště potěšnějšími zprávami Vás pobavím. Než — kde není, ani smrt neběře. Radosti u nás — velmi málo, za to však hojně dostává se nám chleba slzami smáčeného. Ale skutky at mluví.

My tu ovšem nemáme mezi sebou (katol. Poláky) nepřátel tak zapálených, jako Vy ctitelů upáleného Jana (Husi), a proto též není nám třeba oddělovati se od sebe jako Vy tu poutěmi do Karlína a na Velehrad, tam zas do Kostnice a Husince. Za to ale žijeme v blízkosti, ba uprostřed schismatické Moskvy, kteráž by všecko ráda porušila a popravoslavila. Musíme tedy bojovati, musíme se opíratí útokům a úskokům jejím, musíme okázati, že máme v sobě ještě jiskru života, musíme poučovati lid o nebezpečnostech jemu hrožících. Katol. časopisů pro lid nemáme, a co máme, to dusí páni rozkolníci tak, že ani s potřebu se ozvati nemůže. Ano, ani to nelíbí se našim liberálům. Pravíť: „Pokud dovolíme Polákům bráti a čísti časopisy a knihy v rodném jazyku jejich, potud jsou a budou marny všechny práce, všechna úsilí o jejich odnárodnění. Nezbyvat nám tedy než zničiti časopisectvo polské, jak se to už stalo na Litvě a Rusi.“ — Stane-li se tak,

pak ovšem doplněna bude míra nátisku a ukrutenství. Musíme tedy živým hlasem na kazatelně, pokud i tu jisti jsme před vyzvědači, varovati lid náš a trhati koukol schismatický ze srdcí víře otcův svých dosud neodeizených.

Největší však nebezpečnoství, jak už ode dávna, brozí katol. Rusínům, obzvláště pak těm, kteří bydlí kolem Počajova na hranicích Haliče severovýchodní. Jest zajisté Počajov přeslíčný klášter basilianský s třípatrovým chrámem a zázračným obrazem Rodičky Boží. Čím Štyrsku Maria-Zell, Moravě Velehrad, Polsku Czestochova, Litvě pak Ostra-Brana, tím jest Počajov Rusi. Od uvedení křesťanství měl klášter Počajovský, osazen mnichy Basiliany, veliký vliv na celou takměř Rus. Tu nabývala mládež vychování, tu hledal lid i z dalekých krajů útěchy před obrazem Rodičky Boží, sem spěchala šlechta, chvátili vysocí hodnostáři, ano tytýž i knížata sama potoužit Bohu své utrpení, očistit se z plísňe hříchů, při čemž ovšem hojnými dary na chrám i klášter nezapomínáno. A slovo potěchy neb hrozby pronešené v svatyni Počajovské působilo věru velice na srdce pobožných posluchačů, vydané pak tu modlitebné a poučné knihy dobyly si slavné pověsti. Basiliané sloužili církvi i vlasti. —

Avšak cař Mikuláš, nezapomenutelný ten panovník v dějinách našeho mučennictví, uměl moci a slávy Počajova užítí k vlastnímu prospěchu. Zabral všechny statky a zboží klášterní, mnichy popravoslavil, ukryv vzdorníky v báních a pustínách sibírských, a zavedeným černcům (mnichové schismatictí tak se zovou) fanatizovaným prikázal za hlavu archimandrita jemu oddaného a na pomoc mu přidal kozáky. Čeho nezmůže síla mravná, dokoná nahajka. Pro větší pak okazalost vznesl na kostele už tak spanilém ještě patero bání pozlacených, zavedl rád takořka vojenský, jako Váš císař Josef II., naznačil počet a obřady pobožností, určil, jak a co se má kázati atd.

Tak stal se klášter Počajovský, do něhož ode dávna na tisíce scházelo se poutníků z celé Rusi i z Haliče, nástrojem carismu, poruštování lidu prostého a zničování katol. vědomí a víry, jež kněží katolictví obého obřadu s takým úsilím mu byli vštíplí, že pak valem se hrne k pravoslaví.

Ačkoliv s dostatek známo jest, že Basiliané, dověděvše se šťastně před časem o úmyslu carově, zázračný obraz Matky Boží pryč odnesli, zůstavivše na místě jeho toliko věrnou kopii, přece lid prostý o tom neví

*) Viz Blah. let. č. 14. a 15.

aneb vědět nechce, věří v prospěšnost poutí Počajovských a v zázračnou moc vody, již tam prodávají, chleba tam posvěceného a j. v. A tak děje se především haličským Rusínům; katol. kněží jejich nechtějí často uznati ani potřeby toho, by lidu pouť tu zráželi, cařské úřady nečiní na hranicích žádné překážky, černci pak umí všelikými způsoby kořistiti z nevědomosti pobožného lidu. Balamutí jej vychvalujíce mu dobrotu cařovu, kterýž — prý — svatyni tak spanilou vystavěl toliko ku prospěchu a spasení poddaných svých, kterýž tak svatě vládně svěřenou sobě církví Kristovou, mimo níž nikde, ba ani pod římským papežem, nenajdeš pravdy, není svatosti a spasení atd. — Chytří popové nezatracují tu ani opilství, nýbrž zástupům sami svítí příkladem potloukající se v rouše řeholním po krčmách neb pohoršení dávající po ulicích. Zázračnou vodu, o jejíž moci mnohé vědí zázraky, kteráž vytéká z pod skály, na níž chrám stojí, rozdávají za darmo, dávajíce si toliko za lahvičky platit po 5—10 kopejkách (8—16 kr. r. m.), což vynese ročně státní pokladnici zdejší, ovšem od vojska dobře strážené, až na 40.000 zl. r. m. Že všecky důchody, oběti ano i stipendia mešná zabírá vláda cařská, a poslušných sobě mnichů vydržuje žoldem jako vojáky, rozumí se samo sebou. — Jakováž to tedy zkáza lidu prostého ale věřícího! Jakž odolá ubožák nevzdělaný pádným na pohled důvodům svého černce? — Což divu, že pak odřekne se i víry své i jazyka i vlasti, a přesídliv se z Haliče hloub na Rus stane se věrným sluhou caře-papeže? —

Počajov leží míli cesty od hranic haličských; v téže vzdálenosti leží však na haličské straně i krásný klášter OO. Dominikánův se zázračným obrazem M. P. I chvátá do Podkamienia tisíce lidí na každou katol. slavnost Marianskou jako do Počajova na prazdniky (svátky) schismatické. Ano, titěž poutníci, co se modlili a zpovídali v Podkamieniu protloukají se o 13 dní později po hranicích do Počajova, aby tu nabyli, čeho se jim onde nedostalo.

Tam tedy jest OO. Dominikánům zřázeni, ano, neposlechnou-li i zatracovati těch, kteří dávajíce se sváděti úlisným mnichům pozvolna vlažnějšími se stávají, až docela klesnou. A OO. nezahálají. Pokud víme, zamlouvají oni sobě na každou slavnost Marianskou vždy nejlepších kazatelů. O obojích nešporách, o ranní i velké (o hrubé) hlásají kněží věřícím slova sv. pravdy varující jich zároveň před nesmyslností ano

hříšností těch, kteří jsouce katolíci navštěvují Počajov a od popů schismatických přísluhovati si dávají slovem Božím a sv. svátostmi. A lid poslouchá, poslouchá s napnutím, vzdychá, pláče, slibuje polepšení. Dejž to Bože!

Ano, i zvláštními slavnostmi hledí zbožní řeholníci upoutati lid katolický a zachrániti jej tak před odpadnutím od víry a národnosti. Tak odbývána převeliká slavnost v Podkamieniu dne 2. července t. r. na památku svatořečení mučenníků Japonských a j. misionářů katolických r. 1867 dovolil sv. Otec všechněm biskupům a kongregacím odbývati sv. *triduum*, pobožnost třídní. Pobožnost taková měla pak i v Podkamieniu počíti se dne 29. června. Tu rozhlášeno na několik neděl před tím, že převor pozval na ten den infulata z Žolkwi. Za nedlouho stal se ale z infulata kardinál, kterýž přímo od sv. Otce přijíti měl s mnohými odpustky a milostmi. I spěchal lid maloruský, kterýž vůbec velmi rád na poutě chodí až na 10 mil z Haliče i Rusi do kláštera, aby aspoň jednou za života uviděl kardinála. Kolik dní před slavností hrnuli se se všech stran zástupové s duchovními svými i bez nich. Po tři dni byly pak všecky zpovědnice takměř obléhány, a ač zpovědníků, kněží to obého obřadu (latín. i řeck.) byla síla, nemohli přece, pracující od noci do noci, odolati návalu. Zeň zajisté byla hojná, mnoho tisíc přistou pilo k stolu Páně.

První nešpory celebroidal kněz Sosnowski, administrator lubelské a podlešské diecése, kterýž utfkaje Sibiři všel do Haliče. Na večer pak plavala vysoká věž klášterní v tisíci různobarvých lamp, moždíře hřměly, a četní poutníci, divíce se věcem nevidaným, zpívali písně k účtě Rodičky Boží. Velké služby Boží celebroidal s četnou assistencí řečený infulat z Žolkwi, kněz Nowakowski. Lid sobě ani nedůvěřoval popatřiti na všecku tu slávu, na skvostná roucha mešní, na mitru, berlu, a vážné ty obřady. Na konec pak byl průvod s Nejsv. Svátostí olt. při velkém návalu lidu. Vesnicané divili se znakům biskupským, a kněze berlu nesoucího měli za kardinála z Říma. Po procesí lid se rozešel, vozíky a boudy kramářské zmizely s pahorku, a sv. opět nastalo ticho. Jen v klášteře sešlo se ještě na rozhodnou hojně kněží, světských i řeholních, latinských i unitů, děkující Bohu za požehnané dokonání slavnosti, jež zajisté mnohým otevřela oči, že nebudou hned tak věriti pohádkám o caři dobroději, o sa-

mospasitelném pravoslaví atd. I šlechty v kontuších a bílých konfederátkách sešlo se hojně. —

Dne 15. srpna t. r. bylo opět hlučno na Podkamieni. Opět napluňeny byly prostory chrámové zbožným lidem, opět hlásáno s kazatelnou slovo Boží, opět radostné se ozývaly zpěvy, hučely mozdíře. Přibyl z Říma general řádu dominikánského P. Jandel, by odbyl kapitolu Dominikánů haličských. Dojista divil se a radoval těm slavnostem a zbožnosti lidu našeho. Jsouť zajiště slavnosti takové velice potřebny, jak jsem už podotkl, lidu našemu v takém nebezpečí tonoucímu, zno nám všechném. Nebo každý najde v nich útěchy a posily k novému boji s rozzuřenými vlnami tohoto života. Obřady a církv. slavnosti naše zavrhuji toliko ti, kteří ztratili už všelikou mysl šlechtitou, válí se v kalusvých vášni, kteří vydržiteli chtějí lidu všecko, co ho zdržuje od pádu nejhoršího, co ho povznáší, co ho posiluje a těší, a utvrzuje v sv. katol. víře jeho a jest nejlepší ochranou jeho domoviny. M. S.

K R O N I K A.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup odebral se do Solnohradská, odkudž se 18. t. m. navrátí do Prahy ku kněžským exerciciím, jež letos řídit budou kněží Redemptoristé P. Mastalír a P. Rychtářský.

— J. M. světící p. biskup Petr Krejčí, jenž jak známo dne 24. srpna slavil v Římě v basilice sv. Petra u hlavního oltáře, na němž vystavena byla z rozkazu sv. Otce skvostná relikvie sv. Petra, své druhotiny, byl při vkročení do téhož chrámu překvapen dvěma papežskými preláty, kteříž mu řekli, že jsou tu z rozkazu sv. Otce, aby nejdůst. p. jubilantovi při mši sv. assistovali. Nazejtří měl pak p. biskup slyšení u sv. Otce, jenž jej vyznamenal, učiniv jej assistantem papežského trůnu. Dne 24. srpna došlo p. biskupa 14 blahopřejných telegramů z Cech.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 5—8. září u sv. Vojtěcha v Jirchářích, od 9—12. u Milosrdných sester v Karlíně, od 13—16. u nejsv. Trojice v Podskalí.

— Druhá výroční slavnost chrámová ve farním chrámu Páně u sv. Štěpána na Novém městě v Praze, připadající na slavnost Narození Bl. Panny Marie, započne dnes v neděli 16. po sv. Duchu na den sv.

andělů strážných nešporami ve 3 hodiny. Po celý týden bude ráno v 6 hodin mše sv. s varhanami, v 9 h. velká, ve 4 h. nešpory a v 6 hodin požehnání. Na den Narození P. Marie bude mimo mše sv. v 6 a 8 h. a velkou v 9 h. kázání v 10 h. a slavná mše sv. v 11 h., nešpory ve 3 hodiny a pak požehnání v 6 hodin. Slavnost skončí se v sobotu nešporami s Te Deum v 5 hodin. H.

Z Bavorska. V Řezně bylo mezi studujícími tamějšího gymnasia zřízeno bratrstvo Marianské, jehožto údové se zavázali k vykonávání jistých modliteb a vyznačovali se vesměs pilností a dobrými mravy křesťanskými. Leč osvícené ministerstvo bavorské shledalo v bratrstvu tom veliké nebezpečí pro stát a nařídilo v červenci t. r., že všickni studující z bratrstva onoho vystoupiti musejí. Dne 1. srpna sdělil rektor gymnasia Řezenského v každé třídě obsah ministerialního rekrptu, načež všickni museli podepsati protokoll, že skutečně z bratrstva Marianského vystupují; těm, kdožby toho neučinili, pohroženo propuštěním z ústavu! Všech spoluůdů bratrstva se čítalo 150.

Z Říma. Počet biskupův, kteříž se ku sněmu oekumenickému sejdou v Římě, páčí se předběžně na 600. Někteří biskupové vyžádali si od sv. Otce dispensi, že pro churavost aneb přílišnou vzdálenost se na sněm dostaviti nemohou; tak na př. biskup ze Santa Fé de Bogota v Nové Granadě (v jižní Americe); biskupové z Kolombo, Natchito ches a Oregon-City vespojených státech severoamerických; biskup z Nueva Carceres na ostr. Filipínských; arcib. z Sidney v Australii; biskupové z Lhassy (v Tibetu v Asii), z Yunnonu, z Fo-Kien, z Kiangsi a Xan-tungu v Číně; biskup západní Kočínčiny, apoštolský administrátor z Kamboja a Popoli Laos-u, biskupové z Jafnaptania, Agry, Kanary a Madury ve východní Indii; apoštolský vikář východního okresu v Africe jakož také apošt. vikář z Kolorado a Utah v sev. Americe.

— Obdržev zprávu o těžkém onemocnění svého bratra hraběte Gabriela z Mastai-Ferreti odebral se sv. Otec Pius IX. dne 13. července ku „svatým schodům“, sciala santa a započal dle římského obyčeje kleče po 28 těch stupních vzhůru vystupovati konaje nábožnou modlitbu. Někteří hodnostářové, jenž jej provázeli, dovolili si upozorniti sv. Otce, že velké namáhání spojené s častým poklekáním mohlo by jemu na zdraví škoditi; načež ale Pius odpověděl: „Od té doby, co jsem papežem, vy-

stupuji nyní po třetí na svaté schody tyto; poprvé učinil jsem to při skonání otce mého, po druhé při smrti jednoho z bratří mých a nyní snad i duše druhého bratra odešla na věčnost, pročez za spásu její chci se opět na těchto svatých schodech pomodlití.“ Téhož dne 13. července skonala bratr sv. Otce Pia IX.

— Jelikož se v mnohých listech, zvláště italských, v červenci t. r. rozšiřovala zpráva, že vojsko francouzské opustí Řím, rozkázal Pius IX. svému nunciovi v Paříži, aby se císaře Napoleona III. přímo zeptal, zdali to pravda, co vláda Florentinská roztrušuje, že totiž v září t. r. odejde vojsko francouzské z Říma? Msgr. Chigi vyžádal sobě slyšení u císaře a předložil jemu dotaz sv. Otce; načež císař odpověděl: „Od té doby, co vojsko francouzské událostmi přinuceno bylo do Říma vejíti, nikdy jsem na to nepomýšlel, vojsko své odvolati z území papežského. Vojsko francouzské zůstane v Římě potud, pokud sv. Otec zapotřebí uzná.“ Když se pak nuncius ještě táčel, smí-li odpověď tuto sv. Otci sdělit, pravil Napoleon: „Ano, pište takto papeži.“

— Kněz kapucín Petr Jäkel z Bavorska hotoví v Římě krásný obraz, představující *oekumenický sněm*; uprostřed obrazu nalezá se Pius IX. obklopen jsa kardinály, patriarchy, arcibiskupy a biskupy církve svaté, nad nimiž se Duch sv. vznáší. Po obou stranách obrazu jsou četné arabsky, v nichž poznamenány dosavadní sněmy církevní; nahoře vypodobněna Rodička Boží a po pravé i levé ruce její naznačeny jsou obrazy biblickými hlavní předměty sněmovního jednání, dogmatika totiž a kázeň církevní. Umělecké dílo toto bude tiskem rozšířeno.

Z Itálie. V sezení komory italské dne 12. června zadali někteří poslancové interpellaci k ministru spravedlnosti, stěžující si na to, že vláda provádí bedlivě zákon ze dne 16. srpna 1867 kdež se jedná o zabavení církevního jmění; že ale zákon ten sama přestupuje, kdykoliv se od ní žádá, aby oloupené duchovenstvo aspoň největší bídy uchránila. Třetí článek zákona ze dne 15. srpna 1867 ustanovuje, že po zabavení statků církevních každému faráři a knězi má se vypláceti roční pense obnášející právě tolik, mnoho-li týž dříve platu neb služného požíval. Avšak poslanec Lazzaro dokázal, že vláda si velmi libovolně až i nespravedlivě počíná, tak sice, že každý kněz který mívá az dosud roční plat 500 franků, nyní dostává jen 50 franků, a tudíž

arci v největší bídu jest uvržen. Poslanec Mancini dotvrzuje zprávy tyto doložil, že v Neapolsku byly mnohé chrámy zrušeny a jmění jejich od vlády zabaveno, že ale duchovním při téměř chrámě jindy ustanoveném až doposud ani krejcar pense vyplacen nebyl. Poslanec Brunetti tvrdil, že zná mnohé kněze, kteřížto veškerých příjmů pozbyvše nuceni jsou u ministerstva o almužnu žebrati, protože jim žádná pense vykázána nebyla. — O biskupech podotknul poslanec Stelchiorre řka: Mnozí biskupové — líto mi, že tomu tak jest — až posavad marně čekají náhradu za statky jim odňaté. Doufám, že pan ministr spravedlnosti, ač mu není vždycky možno milosti udělovati, přece aspoň k biskupům spravedlivě se zachová. Pan ministr na tyto žaloby zcela chladně odpověděl, že si dá předložiti dotýčné zprávy a že pak sněmovně podá potřebná vysvětlení. Duchovenstvo mezitím může čísti řeči v parlamentě činěné a při tom umíratí hladem! — Kardinál-patriarcha Benátský už po celý rok přebývá v semináři, protože mu vláda veškerý příjmy odňala a mimo to na něm žádali úřadové 30000 lírů. chce-li, aby mu vykázána byla pense. Také v Pistoji odhodlal se biskup tamější, že se do semináře odebere, protože jinak není s to slušně se vyživiti. Duchovenstvo Pistojské diecése ze skrovných příjmů svých posílá každého měsíce dárek lásky svému chudému biskupovi. Ve stejných poměrech i mnozí jiní biskupové svobodné Itálie se nalézají. A za to vše má duchovenstvo ještě chváliti katany své a libati okovy, jímž liberální chasa církev katolickou svírá!

Z Francouzsko. V městě Strassburgu bylo dne 3. července t. r. provedeno veřejné líčení proti jednomu sluhovi v nemocnici Weissenburské, kterýž v masopustní neděli t. r. ze mstyžádosti tři rány z pistole vystřelil v obličej Milosrdné sestry. Jen takřka zázrakem zůstala poraněná na živě, zkusila však po celé dva měsíce hrozné bolesti, nežli se lékařům podařilo ji vyhojiti. Při veřejném líčení bylo mezi soudci a porotníky více protestantův; ale nejen předseda soudu, nýbrž i státní prokurátor co žalobník i sám obhájce zločincův mluvili všickni s hlubokým přesvědčením náboženským, poukazující obzvláště k tomu, že pokus vraždy tím více jest hanebný, jelikož se týkal panny Bohu zasvěcené, kterážto milosrdenství a lásku k bližnímu si za úkol života svého zvolila. Vinník byl odsouzen k doživotnímu trestu na galérách,

což jest nejprísnejší trest, jež v tomto případu soudcové určití mohli.

* — * Nynější ministr zevnitřních záležitostí ve Francouzsku, kníže *Latour d'Auvergne* jest osobní přítel sv. Otce Pia IX. a rozhodně hájí světské panství papeže římského. Narozen r. 1823 stal se r. 1862 vyslancem francouzským v Římě a r. 1863 vyslancem v Londýně. Bratr jeho Charles Amable jest arcibiskupem v Bourges.

Z Belgie. Císařovna Charlotta zdržovala se před nedávnm v lázenském městě Spaa. Jednoho dne umínla si, že půjde do herny a vsadí peníze, aby vyhrála. Marné byly veškery pokusy dvořenínstva, aby churavou císařovnu na jiné myšlenky přivedli. Když přistoupila ku stolu, kde se hrálo, položila s velkou rozvahou zlatý peníz na číslo 19 (dne 19. června byl zastřen císař Maximilian). Osudné kolo se otočilo a císařovna vyhrála. S bolestným úsměvem vzala peníze a vyšla ze síně; venku pak dala peníze ihned žebrákovi řkouc: „Modli se za něho.“ Císařovna totiž nikdy nevyslovuje jméno nešťastného chotě svého.

Literární oznamovatel.

* — * „*Časopis katol. duchovenstva.*“ Svazek 5. obsahuje pojednání: Důkazy rozumové o nesmrtelnosti duše lidské a Podobnosti N. Z. a učení katolické. Kronika. Literární oznamovatel. Svazek 6. vyjde 21. října.

* — * „*Die Stifte der alten Orden in Oesterreich.*“ Beleuchtet von Dr. J. Friedrich Ritter von Schulte, Prof. d. Rechte an der Universität Prag. Giessen, Roth. 1869. (Cena 50 kr. r. m.) — Hladové židovstvo po něm tak netouží, jako aby poslední sousto chleba vyrváno bylo duchovenstvu katolickému a obzvláště za příčinou události krakovské nyní blasitěji než jindy ozývá se pokřik Israele, aby kláštery byly vyzdvíženy. Proti fanatickým světoborcům takovým rázně tu pozdvihl hlasu svého proslulý kanonista rytíř Schulte, an v svrchu jmenované brožurce (75 str.) ukazuje, jak blaze účinkují kláštery nejen na vzdělání ducha, ale též na blahobyť lidu. Prof. Schulte obral sobě toliko patero řádů za předmět svého spisu a sice: Benediktiny, Premonstráty, Cisterciáky, Lateránské a Křižovníky; o těchto řádech dovozuje, kterak si velkých zásluh získaly o vědu a umění, ale spolu též o hospodářství polní a průmysl; ukazujet mimo to ze statistických dokladů, že řády ty platí státu více daní než který koliv jiný majitel pozemků a že by tedy po zrušení klášterů státu spíše

škoda vyrostla než užitek. — V některých náhledech se s p. spisovatelem nesrovnáváme; on zejména tvrdí, že duchovenstvo řeholní vyniká nad *světské duchovenstvo* zevnější uhlazeností, vědeckou vzdělaností a literární činností (str. 13, 24, 25, 42).

My naopak za to máme, že se úsudek takový v tom znění všeobecném odůvodniti nedá; jsou vzdělání a učení lidé mezi řeholníky, ale ani duchovenstvo světské učencůva proslulých mužův nepostrádá a co se naší vlasti týká, mnohem větší jest počet spisovatelův ze stavu kněžského nežli z řeholí. — Ku st. 24. bychom se rádi také dozvěděli, co se rozumí onou „vyšší socialní vzdělaností“, která prý se představeným *seminářů* nedostává? — Pan spisovatel obzvláště s velkou pílí polemisuje proti úmyslu tu a tam projevovanému, aby některé kláštery se svolením církve samé zrušeny a z jmenů jejich *nová* dvě neb tři *biskupství* a semináře klerikální neb chlapecké zřízeny byly. Dr. Schulte považuje zřízení nových diecés v Čechách za zbytečné (str. 19—23), my naopak je máme za velmi prospěšné. Povšimnutí hodna jsou slova, jež spisovatel pronáší o nedostatečném *hmotném zaopatření* kněžstva (str. 35.) a zvláště o bídém opatření kněží starých a churavých (str. 37.). („*Čas. kat. duch.*“ sv. 5.)

* — * „*Věstník bibliografický.*“ Časopis pro literaturu, hudbu a umění. Vydává redaktor Fr. A. Urbánek, nákladem kněhkupectví I. L. Kobra. Vychází vždy 10. každého měsíce. Číslo 1. vydáno 12. srpna.

* — * „*Starožitnosti a památky země České.*“ S výkresy od malířů Josefa Hellicha a Viléma Kandlera. Popisují Ferd. B. Mikovec a Karel Vl. Zap. Druhé vydání. V Praze, nákladem kněhkupectví: I. L. Kober. Sešit 1. o 16 str. s 2 ocelorytinami rozesílá se. S posledním (36.) sešitem dostanou pp. odběratelé celého díla za náhradu jen 80 kr. překrásný obraz Hellichův „*Svatopluk a jeho synové*“ co premii. Dílo toto obrazem znázorňuje nej památnější hrady, zámky a zříceniny, městské stavby a podobizny proslulých mužův a žen z prebohatých dějin českých; volený jsou také jen předměty, které jsou všeobecně srozumitelné a zajímavé, a tímto uspokojí nejen přísného badatele v umění, nýbrž i každého přítele vlastenských dějin českých.

* — * *Spisovatelé čeští, zemřelí roku 1869:* Křiž Michal, nar. r. 1833, sekretář městský ve Velkém Meziříčí, † 12. ledna; Jodl Jan, nar. r. 1791, ondy gymn. prof. brněnský, † 28. ledna; Vinařický Karel, nar. roku 1803, kanovník Vyšehradský, † 3. ún-

ra; Vacek Fr. (Kamenický — básník). nar. r. 1806, děkan Blovičský, † 23. března; Hanuš Ignác, nar. r. 1812, bibliotékař univ. Pražské, † 19. května; Kaška Jan, nar. r. 1810, herec divadelní v Praze, † 21. července; Purkyně Jan, nar. r. 1787, † 28. července, a Josef Vintýř, nar. r. 1803, rada krajského soudu v Táboře, † 4. srpna 1869.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest :

p. Frant. Kočí, k. arc. vikář okresu Černokosteleckého a farář v Sázavě, zvolen za síd. kanovníka na Vyšehradě.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou :

p. Frant. Liska, kap. ve Pcherách, za adm. do Hluboše;
p. Klement Markrab, kap. z Přec do Pcher;
p. Karel Lauda, kap. z Lošan do Přec;
p. Ant. Chvalkovský, neom., za 2. kaplana do Radnic;
p. Vojtěch Čermák, neom., za kaplana do Lošan.

Knězi z ř. premonstr. v Teplé :

P. Rudolf Ratzka, kap. v Stodě, za real. adm. kláš. fary v Teplé;
P. Felix Koch, k. z Chotěšova do Stodu;
P. Mikuláš Melzer, kaplan z Vidčina do Chotěšova;
P. Marek Polák, neom., za kap. do Vidčina;
P. Leo Hossák, neom., za kapl. do Ostrošina, odkudž
P. Placid Roth, za učit. na dom. theol. ústavě v Teplé.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul :

p. Jos. Vitvar, dr. theol., c. k. prof. bibl. studia St. Z., c. k. dvorní kaplan a ředitel studií ve vyšším vzdělávacím ústavě pro kněze u sv. Augustina ve Vídni, 26. srp. (nar. ve Vrbici 9. března 1831, vysv. 25. července 1856, pochován v Hradišku u Jičína.)

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul :

p. Michael Procházka, arcikněz obvodu Tábořského, bisk. vikář, kons. rada, děkan v Pacově 17. srpna (nar. v Pacově 29. srpna 1807, vysvěcen 25. července 1832).

V biskupství Litoměřickém.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou :

p. Jos. Koubl, kaplan, za administrátora ve Vysokém;
p. Jan Kučera, kapl. v Bitozevsi, za admin. do Brzvan;
p. Jos. Krehan, kapl., za admin. in spir. v Žaboklkách;

p. Jan Šicha, kap. z Nymburka do Řepína;
p. Václav Tesař, k. z Držkova do Března;
p. Jos. Sachar, k. z Rozbělesů do Přisečnice;
p. Antonín Fliegel, kaplan ze Strážistě do Křimova;
p. Stanislav Vlašimský, k. z Hlavic do Libochovic;
p. František Blažek, kapl. z Libochovic do Hlavic;
p. Jos. Hübner, k. z Benešova do Dlouhých mostů;
p. Jindřich Schrötter, kapl. z Církvice do Chříbské;
p. Ferdinand Wagner, kapl. z Přisečné do Strážistě;
p. Jakub Kaspar, k. z Mergenthalu do Georg-walde;
p. Vinc. Brzobohatý, k. z Loun do Citolib;
p. Florian Schöpfer, k. v Osečné, a
p. Ferd. Sieche, k. v Křižanech, dání na odpočinek.

Novosvěcenci :

p. Theodor Bergmann, za kooperatora do Nymburka;
p. Josef Bertig, za 2. kapl. do Trmic;
p. Aug. Dressler, za 2. kapl. do Hor. Litvínova;
p. Jos. Eiselt, za kapl. do Osečné;
p. Dan. Endler, za koop. do Křižan;
p. Raymund Fuchs, za druhého kaplana do Pavlovic;
p. Adolf Glatz, za kapl. do Žihel;
p. Karel Hahnel, za koop. do Církvice;
p. Frant. Hampel, za kooper. do Doubic;
p. Jos. Horner, za kapl. do Podbořan;
p. Jos. Jireš, za kapl. do Loun;
p. Vinc. Kettner, za kapl. do Benešova;
p. Gust. Kügler, za kapl. do Kravař;
p. Jos. Lexa, za koop. do Rovenska;
p. Frant. Milde, za kapl. do Svěbořic;
p. Jan Miller, za kapl. do Mergenthalu;
p. Karel Pora, za kapl. do Přisečnice;
p. Frant. Rychtr, za kapl. do Třebivlic;
p. Frant. Schindler, za 2. kapl. do Radonic;
p. Ant. Šulc, za kapl. do Čičelie;
p. Ignác Seidlich, za kapl. do Šenova;
p. Frant. Sommer, za koop. do Maffersdorfu;
p. Jan Štainygr, za kapl. do Držkova;
p. Jos. Švejar, za kapl. do Bezna;
p. Vinc. Těže, za koop. do Krbic;
p. Ant. Zimmerler, za kapl. do Rozbělesů.

Do Budějovic (X.): Ve prospěch stavby chrámu sv. Václava uvoluje se vp. Jos. Haas, farář v Krátonohách, mimo 40 mšív., které již odsloužil, sloužiti z lásky ještě 10 mší sv. „ad intentionem dantis“, p. Vác. Tesař, kooper. v Březně 20.

Vydává se
5. 15. a 25.

každého měsíce

Redakce:

v kniž. arcib. semináři číslo 190—I.

Expedice:

v kat. kněhupectví

B. Stýbla

na sv.-Václavském náměstí, čís. 786—II.

Nedošlá čísla reklamujte nejdříve v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předplácí se
v expedici

a u všech řádných knihkupečů

na rok: 2 zl. 59 kr.

na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

Jenom v expedici.

Celoroč: 3 zl. — kr.

půlroč: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrtletní se nepřijímá.

Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Sv. Řehoře biskupa Nyssenského o duši a z mrtvých vstání rozmluva s vlastní sestrou Makrinou.

Z řeckého přeložil J. N. Desolda.

(Dokončení.)

(Ř.) Ale to není, dím, to, oč běží; neboť že bude z mrtvých vstání a že člověk se octne na soudu nepodplatitelném, tomu přízná i dle svědectví písem, i dle prvnější úvahy naší větší část posluchačů; ale zbývá nám pozorovati, zdali život, jehož doufáme, podoben bude nynějšímu, což kdyby tak bylo, řekl bych, žeby se lidé raději naděje z mrtvých vstání vzdáli měli. Neboť kdyby lidská těla opět k takovému novému životu povstala, jaký byla skončila, tedy dojoista nekonečnou jakousi strast doufají lidé. Neboť může-li pak býti trudnějšího pohledu nad ten, kdyžby těla věkem shrbená znovu oživila k škaredosti a nehezčnosti, ano by maso věkem strávené bylo a kosti toliko svaštělou kůží pokryty a když svazy se sevrkly, že nebyly napájeny přirozenou vlhkostí, a tím celé tělo se sklíčí, tuť by se nám objevil neobyčejný a truchlivý pohled, když by hlava až ke kolenám snížená byla, ruce pak semo tamo k přirozené potřebě jsouce neschopny, třesením nevolným neustále by se pohybovaly. Jaká pak jsou těla těch, kteří dlouho trávající nemoci trpěli, ne-lišící se od nahých kostlivců nijak, leč že se zdají teňounkou a vyprahlou kůží pokryta býti! Jaká pak jsou opět těla těch, kteří neduhem vodnatelnosti naduřeli a kteří padoucí nemocí sklíčení byli! Kdož by pak s to byl, aby slovy šeredné zptovnění před oči představil, jak vždy dále rozžírající se hniloba skoro veškeré jich údy i smysly tráví? O těch pak, kteří zemětřesením, ve válkách anebo jinou případností okyptění déle ještě v takovém utrpení žili, a nebo o těch,

kteří od narození s úhonou nějakou k. p. s schroumanými údy vzrostli — což o těch máme říci? A o rozeňátkách, která buď byla pohožena, nebo udušena, nebo přirozeně zemřela, co máme souditi? Zdali pak ta opět taková k životu budou vzkříšena? zůstanou-li pak v stavu dětském? Což pak nuznějšího nad to? Či snad dospějí k vyššímu věku? Jakým medle mlékem je příroda opět kojiti bude? — Tak tedy bude-li totéž tělo naše opět k životu povoláno, jde naděje naše na pouhou strast; pakli nic, tehdy bude člověk vzkříšený nějaký jiný, nežli jaký byl umřel. Neboť umřelo-li dítě, a povstane-li z mrtvých dospělý muž, anebo naopak, jak budeme směti říci, že tentýž vstane, kterýž byl zemřel, poněvadž byl v jiném věku vzkříšen, nežli v jakém byl pochován? Neboť kdož by pak vida na místě pacholíka dospělého, a na místě starce kvetoucího mladíka, toho i toh^o za téhož považoval, a tak schroumaného^o za člověka s zdravými údy, hmbeného za tělnatého, a tak podobně dále, abychom vše zevrubně udávající neobtěžovali řečí? Nebude-li tedy tělo vskříšeno také, jaké bylo v zemi uloženo, nepovstane člověk ten, kterýž byl zemřel, ale země bude opět na jiného přetvořena. Co jest mi tedy do vzkříšení, ožive-li místo mne kdos jiný? Jak bych medle sebe samého poznal, nespátuje v sobě sebe samého? Neboť nebyl bych opravdu sám já, kdybych nebyl vezkrze též, kdo jsem. Jako kdybych totiž v tom životě na paměti měl podobu někoho k. p. že by byl řídkovlasý, tlustých rtů, píkňusek, bílé pleti, modrooký, šedovlasý, vráskovitý po celém těle; potom kdybych hledaje takového nalezl mladíka o dlouhé kšticí, táhlého nosu, brunatné pleti, a ve všem ostatním podobou a tvářností jinakého, zdali pak spatře toho domnívati se budu, že jest onen? Však lépe proč bych u menších odpornostech se zdržoval, ponechávaje důležitějších? Kdož

by nevěděl, že lidský život podobá se téměř řece od narození neustále až k smrti se ženoucí a neustávající v toku svém, až konce jsoucnosti své dosáhne? Tento pohyb však není přesídlení z místa na místo, — neboť přirozenost nevystupuje sama z sebe, — ale pokračuje změnou; změna pak nikdy neustává, dokaváde jest tím, čím slove; (neboť jak lze srovnati pojem změny s pojmem totožnosti?) ale jako plamen na knůtku lampovém vždy týmž se býti ukazuje, (neboť neustálým pohybem objevuje se nám jedním a samým o sobě celkem býti,) opravdu pak v stálém se střídání nikdy týmž nezůstává, (neboť vlhkost horkem vytažená v plamen a spálením v kouř přechází, a silou změnující působí se polybování plamene v kouř proměňující látku hořlivou): jako tedy nelze dvakrát na témž místě plamene se dotknouti, (neboť čerstvost proměny nečeká na druhé dotknutí, byt se i sebe čerstvěji po sobě dále,) ale plamen vždy a ve všem jest nový a čerstvý, neustále se zrozuje a sám se měně, a nikdy tentýž netrvá; takového cosi děje se též s přirozeností našeho těla. Neboť přibývání naší tělesné přirozenosti i ubývání neustálou změnou vždy pokračuje a se pohybuje a neustává, až na konci života; dokaváde však žije, nemá ni žádného stání, neboť se buď vyplňuje, nebo vypařuje, a nebo obojím výkonem prochází. Neboť když nižádný z nás není týmž, kým byl včera, ale jinakým se změnou stává, až tedy tělo naše vzkříšením opět k životu bude uvedeno, stane se každý jednotlivec téměř lidstvem, poněvadž nic z toho, čím byl, mrtvo nežůstane, ani zárodek v lůně mateřském, ani nemluvně, ani pachole, ani mládenec, ani muž, ani otec, ani stařec, ani všelici mezi tím vším ležící stupňové.

Když pak i zdrželivost i nezdrželivost v jednání tělesném se jeví, a když i ti, kteří z zbožnosti bolestné muky trpí, i ti, kteří z choulostivosti s to nejsou, tělesným citem i to i to dokazují, jak medle tu lze, aby na soudu spravedlnost se zachovala? A když mnohy tu nyní zhřeší, pak opět pokáním se očistí, a potom, jak to bývá, zase v chybu poklesne, a když obé i poskvrněné i očistěné tělo dle přirozeného běhu proměněno bude, a ani jedno ani druhé z nich stále nepotrvá, jaké medle tělo spolu s prostopásným bude trestáno? To-li které nedlouho před smrtí shrbeno bylo a svaštěno? Ale toť by bylo jiné, nežli to které bylo zprzněno hříchem. Tedy zajisté to, které se bylo vášní znešvarilo? Ale kde jest tu stařec? Buď zajisté tento nepovstane, a

tak nebude mítí vzkříšení účinku, a nebo bude vzkřísen, a pak vinník ujde trestu.

Mám-li pak i něco jiného říci z toho, co nám předstírají ti, kteří nevěří tomu, co se o vskříšení učí? Žádné prý částky tělesné neučinila příroda bez účelu. Některé mají v sobě základ a moc životní, tak že bez nich život náš tělesný ani býti nemůže, jako jsou: srdce, játra, mozek, plíce, žaludek a jiné útroby; jiné jsou určeny k činnosti čítí, jiné k práci a chůzi slouží, jiné opět k přijetí plodu způsobeny jsou. Bude-li tedy život náš budoucí v týchž záležeti, bude proměnění veskrze k ničemuž; pakli pravdivé jest ono slovo, jako že skutečně jest, řkoucí, že v onom po vzkříšení nastávajícím životě ani se nebudou vdávati ani ženiti, aniž pak že krmě a nápoje bude tomu životu potřeba, nač pak budou ony částky tělesné, když se ničehož nelze nadíti z těch věcí, ku kterýmž u vezdejšímu životě slouží? Neboť jsou-li pro manželství údy některé určené, nic jich nebude potřeba, když manželství nebude. Tak též ruce k pracování, nohy k chůzi, ústa k přijetí krmí, zuby k žvýkání potravy, útroby k zažívání a průduchy k vymýtání částek nepotřebných. Když tedy nebude oněch potřeb, jaké a nebo nač by byly údy k oněm určené? Nutně tedy z toho jde, nebude-li mítí tělo těch částek, jichž nijak k onomu životu nebude potřeba, pak nebudou pranicím ti údové, kteří u vezdejšímu životě k úplné těla našeho soustavě náležejí; (neboť život bude záležeti v jiných!) a nikdo pak nezval by to vzkříšením, když by jednotliví údové, nejspouce v onom životě potřební, nepovstali spolu s tělem. Dojdou-li pak veskrze i tito vzkříšení, pak nám na zmar a na nic přitvoří údy některé ten, kterýž vzkříšení působí. Však ale přec pevně potřebí jest držeti se víry, že vzkříšení bude a že nebude marné. Nevyhnutelně tedy i dále úvahou tvou pozorujmež, abychom vesměs utvrdili pravdu článku toho. — Když jsem já byl tak domluvil, odpověděla moje učitelka:

(M.) Zručně, po řečnicku, jak se praví, útok činíš na článek o z mrtvých vstání, strojenými důvody výmluvně obcházaje pravdu, tak že kdo v tajemství pravdy utvrzení nejsou, úvahou tvou nějak škodu utrpěti mohou a domnívati se, že námitky tebou proti mojí úvaze učiněné nikoliv nejsou bezmístné. Však skutečně to není tak s pravdou, dí, bychom ani nebyli s to, abychom takto po řečnicku odpověděli na řeč tvou; ale pravý toho důvod uložen jest v tajemném pokladu moudrosti, maje tehdaž na je-

vo vyjítí, až skutečností se přesvědčíme o pravdě tajemství z mrtvých vstání, kdežto nám nižádných řečí nebude potřeby k vysvětlení toho, čeho doufáme. Ale jako když v noci bdíme, mnohé se nám myšlenky namítají o lesku slunečním, jaký jest, potom pak objevivši se milostná jeho záře marným činí všeliký popis, tak též všeliké představení, kterýmž se o budoucím stavu domyslíti snažíme, v nivec se rozplyne, až toho skutečně zkusíme, čeho očekáváme. Když pak nesmíme naprosto bez vyšetření opominouti námítky proti nám pronesené, takto v úvahu je vezmeme.

Nejprve pomněti sluší, který jest cíl článku o z mrtvých vstání a proč jej i svaté písmo učí i my věříme jemu. Abychom je tedy jistým výměrem objali a opsali řekneme, že z mrtvých vstání jest ustanovení přirozenosti naší v původní stav. Však v prvním životě, jehož tvůrcem byl Bůh sám, nebylo přirozeně ani rozdílu věku, ani nedospělosti, ani utrpení všelikých neduhů, ani kterási jakákoliv tělesná bída; (neboť ani nelze pomyslíti, aby to vše Bůh byl stvořil!) ale přirozenost lidská byla cosi božského, prvé nežli pokolení lidské k zlému se obrátilo. Ony pak nehody vesměs s opanováním hříchu nás potkaly. Život tedy prostý hříchu, nebude ani podroben nehodám, z hříchu povstalým. Neboť jakož se důsledně stává, že člověk po ledě jdoucí zimu cítí na těle, a nebo kdo v palčivé záři sluneční chodí v tváři osmahne, když pak obého sestřeží, prost bývá i osmahnutí i zimy, aniž pak lze rozumně pohledávati účinku, kdež není příčiny působující: tak i přirozenost naše byvši jednou podrobena vášním, nutně bývá spolu s nimi v životě, když se pak opět k blažené bezvášnivosti navrátí, nebude více zápasiti s vášněmi, hřích provázejícími. Poněvadž tedy vše, co z bezrozmyných bytností přirozenosti naší přimíseno jest, nebylo prvé v nás, nežli pokolení lidské bylo v hřích upadlo, tuť nutně opustivše vášeň, i vše spolu opustíme, co se v jejím průvodu spatřuje. Tudíž by nikdo rozumně nepohledával v onom životě to, co se nám následkem naší vášnivosti přihází. Neboť jako když někdo, maje na sobě roucho roztrhané, potom je svlékl, nevidělby více na sobě nesličnost odhozeného roucha, tak i my odloživše mrtvé ono a nesličné roucho z bezrozmyných koží nám oblečené, (slovem „kůže“ míním podobu bezrozmnné, zvířecí bytosti, v kterou jsme oblečeni byli tehdaž, když jsme vášním byli podrobeni,) spolu odložíme s rouchem tím i vše, co jsme té

bezrozmnné kůže na sobě měli. Co jsme však z té bezrozmnné kůže na sebe přijali, to jest tělesné spojení, početí, porod, nečistota, kojení, krmení, výkal, poznenáhly vzrůst, dospělost, stáří, nemoc, smrt. Když tedy ona nás nebude odvíati, jak medle by se nás přidrželo to, co z ní pochází? Poněvadž se tedy jiného stavu v budoucím životě nadějeme, marné jest z toho, co nijak v něm místa míti nebude, stavěti námítky proti článku zmrtyých vstání. Neboť co jest onomu životu po zvráštělosti a tlouště, hubenosti a cokoliv více pomiječnou přirozenost tělesnou provází, an totiž docela jiný jest a rozličný od plynoucího a minoucího života vezdejšího? Po jednom se táže úvaha o vzkříšení, aby člověk zplozen a narozen byl, anebo lépe jak dí evangelium, zdali člověk na svět zrozen jest;*) zdali pak dlouhověký jest; či krátkodobý, a nebo zdali tím nebo tím smrti způsobem s světa sešel, to v úvaze o z mrtvých vstání v potaz bráti marné jest. Dejme tomu, že se to jakkoliv stane, nevyplývá z rozdílu toho pro z mrtvých vstání nižádné ani obtíže, ani snadnosti; neboť kdo žíti počal, ten nutně i dále žíti bude, poněvadž to odloučení, které ho v smrti zastihlo, vzkříšením se napraví. Jak a kdy se odloučení to dálo, což na tom ohledem na vzkříšení? Neboť ohledem toho k něčemu jinému úvaha hledí, jako zdali kdo v rozkoši žil, nebo v zármutku, v ctnosti nebo hříchu, chvalitebně-li či hanebně, bídně-li či blaženě životem prošel. To vše a tomu podobné z míry a ze způsobu života se udává, a tak by náleželo soudci, aby zkoumal ohledem života předešlého vášeň a nepravost a nemoc a věk a dospělost a mladost a bohatství i chudobu, jak totiž každý v tom nebo v tom jsa postaven buď dobře anebo zle usouzenou sobě života dráhou prošel, a zdali buď mnoho dobrých a nebo zlých skutkův si po ten dráhuň čas nashromáždil, anebo snad ani toho ani toho nepoznal za doby nedospělosti života toho opustiv. Když pak Bůh vzkříšením z mrtvých přirozenost lidskou k prvnímu stavu uvede, marné by bylo o takových věcech řeči šířiti a domnívati se, jakoby těmi a podobnými námítkami Božská ruka v dosažení svého cíle sobě překážeti dala. Cíl pak jeho jediný jest, aby po dosažení dokonalé jednolivosti lidskými plnosti přirozenosti naší, když by totiž někteří již hned v tomto životě od zlého se očistili, jiní pak potom určenými doba-

mi ohněm se zahojili, opět jiní rovnou měrou ani dobra ani zla v tom vezdejší životě nezakusili, všechněm vesměs udělil účast dobrých svých darů, jichž, jak dříve písmo, *ani oko nevidalo, ani ucho neslyšelo, aniž komu na mysl připadlo.**) To pak dle mého mínění nic není jiného, nežli v Bohu samém bytí; neboť dobro vynikající nad sluch a nad zrak i nade všecko nejsvrchovanější. Rozdíl pak života ctnostného a hříšného okáže se v onom životě hlavně tím, že kdo buď spíše buď později nadějně blaženosti účasten se stane, neboť dle míry nepravosti, lpící na každém z nás vyrovnať se ovšem i užívání léku. Léčení pak duše jest očistění jí od nepravosti. To pak nelze, aby se bez bolestného pocitu dělo, jak svrchu jsme provedli. Více pak poznati lze zbytečnost a nepřiměřenost oněch námitek tomu, kdoby hlouběji v moudrost apoštolských vyroků vnikl. Neboť Korintanům toto tajemství vykládaje, když mu snad oni totéž namítali, co protivníci na převrácení tohoto článku víry i nyní pronášejí, svou vážností drzost jejich neumělou káraje takto dříve: „*Ale řekne někdo: Kterak vstanou mrtví? anebo v jakém těle přijdou? — Nemoudrý, co ty rozsíváš, nebývá oživeno, leč právě umře. A co rozsíváš, nerozsíváš tělo, kteréž bude, ale holé zrno, buďto pšenice, neb čehožkoli jiného; Bůh pak dává jemu tělo, jakož ráčí.*“**) Tím zdá se mi že k mlčení přivádí ty, kteří neznajíce ani vlastní působení přírody, mocnost Božskou dle své moci měří, a domnívají se, že Bůh jen tolik může, co oni mohou pochopiti, co však nad to jest, že i Božskou mocnost převyšuje. Neboť kdo se apoštola táže, jak že vstanou mrtví? ten tím okazuje, jakoby nemožno bylo, aby rozptýlení živlové tělesní opět v jedno se shromáždili a sloučili; a jakoby toto nemožno bylo, aniž pak by zbývalo jiné tělo mimo ono sloučení částek živelních, mluví na způsob dialektiků, utvořiv zdánlivě důsledný úsudek říka: Jest-li tělo sloučením živlů, toto pak podruhé státi se nelze, jakého těla se dostane vzkríšeným? Tento tedy zdánlivě dle umělé moudrosti strojený úsudek nemoudrostí nazval lidí takových, kteří nespátřují v ostatním tvorstvu výtečnost Božské mocnosti. Neboť ponechav vznešenějších divů Božích, jimiž by byl mohl v úžas unést posluchače, jako: co jest a odkud tělo oblohy nebeské? co těleso slunce a měsíce i ta tělesa, která se nám ve hvěz-

dách objevují? ether? vzduch, voda, země? — toho všeho ponechav, z toho, co nám běžné a obyčejné jest, kárá odpůrcův krátkozrakost. Jakoby řekl: Zdali pak tě ani rolnické zaměstnání nepoučuje, že pošetilec jest, kdo nesmírnou všemohoucnost Božskou dle své skrovné moci měří? odkud se dostává těl vzrůstajícím semenům? Což je přivádí ke klíčení? zdali co jiného, leč smrt, jelikož smrt jest rozloučení toho, co spojeno bylo? Neboť símé by nepouštělo, kdyby v hroudě zemi se nerozloučilo, jsouc průduchy opatřeno a rozředěno, tak že dle přirozené své vlastnosti obklíčující je vlhkost v sebe ssaje a tak v kořen a klín se proměňuje, aniž pak takto zůstává, ale vzrůstá v stéblo, ano uprostřed kolínky co nějakými poutky přepásáno jest, aby přímo státi a na vrcholi klas zrním obtěžkaný nésti mohlo. Kdež medle to vše bylo, co se na obilí spatřuje, právě nežli to v hroudě bylo rozlučeno? Však zajisté z toho to vyrostlo; neboť kdyby se to nebylo stalo, nebyloby žádného klasu. Jakož tedy tělo klasu z zrna se rodí, když mocnost Božská právě toto z něho tvoří, co aniž není zcela totéž, co zrní, aniž ovšem cos jiného; tak se ti, vece, i tajemství z mrtvých vstání zázračným na zrnu působením vysvětluje, že totiž Božská mocnost v úrodné své síle nejen to, co se bylo rozloučilo, opět tobě navrátí, ale tobě i jiné veliké a krásné dary přidá, jimiž bytost tvá mnohem skvostněji bude upravena. „*Neboť rozsívá se, dříve, tělo porušitelné a vstane neporušitelné; rozsívá se tělo nemocné a vstane mocné; rozsívá se nesličné a vstane oslavené; rozsívá se tělo živočišné a vstane tělo duchovní.*“**) Neboť jako zrno po rozloučení svém v zemi přišedši ohledem velikosti o svou skrovnost, ohledem jakosti o zvláštní svůj tvar, přec sebe samo nepozbylo, ale zůstavši ve své bytnosti klasem se stává, mnohem se od sebe lišíc i velikostí i krásou i rozmanitostí i podobou; týmž způsobem i lidská přirozenost zanechavši v smrti všechny své zvláštnosti, jichž si byla vášnivou svou náklonností získala, nesličnost miním, porušitelnost, nemoc, rozdíl věkový, sebe samu nepozbývá, ale jako v nějaký klas v neporušenost přechází a v oslavu a v čest a v mocnost a v dokanolest i v takový vůbec stav, v němž život její neřídí se více přirozenými zvláštnostmi, ale v duchovní a bezvášnivou povahu se mění; v tom zajisté záleží zvláštnost živočišného těla, že

*) I. Kor. 2, 9. **) I. Kor. 5. 35—38.

*) I. Kor. 15, 42—44.

neustále jako tokem plyne, pohybuje se z toho, co jest, v změnu a stav jinaký. Z toho zajisté, co krásného spatřujeme nejen na lidech, ale i na bylinách a zvířatech, nic v budoucím onom životě nepozůstane.

Zdá se mi pak veskrze souhlasiti apoštolské slovo s naším míněním o vzkříšení a k tomu směřovati, co náš výměr obsahuje, řka, že z mrtvých vstání není nic jiného nežli *navrácení se přirozenosti naší k stavu původnímu*, poněvadž jsme se z sv. písma naučili, že země nejprv vydala bylinu travní, jak se tam vypravuje, a že pak z byliny sítě povstalo, které pak na zemi sprís-šíc, takovou opět podobu vydalo, která z počátku byla jest věžla; totéž di sv. apoštol, že se i při z mrtvých vstání děje. Nejenom tomuto se od něho učíme, ale i že to čeho se nadějeme není nic jiného, nežli co původně a prvotně bylo.

Neboť když z počátku nebyl klas z semene, ale sítě od onoho, a potom teprve onen z tohoto vzrůstal, zjevně z příkladu toho jde a dokazuje se, že veškerá z našeho z mrtvých vstání vzrůstající blaženost k původnímu milosti stavu se vrací. Neboť i my jsouce z počátku klasem, když jsme vedrem nepravosti byli uschli, přijala pak nás země a rozloučivši nás smrtí, opět z jara z mrtvých vzkříšení vydá holé toto zrno těla našeho v klas veliký a plný a přímý i vztýčený k výši nebeské, místo stébla a lat ozdobený neporušeností a jinými Božskými příznaky; neboť dí: „*Toto, co porušitelné jest, musí obléci neporušitelnost.*“*) Neporušitelnost pak a sláva a čest a mocnost že jsou vlastnosti Boží, přiznali jsme a nalezaly se na člověku, kterého byl původně dle obrazu svého stvořil a jakého opět se nadějeme. Neboť prvním klasem byl první člověk Adam; ale když dostavením se nepravosti bytnost naše v množství se rozešla, jakož se děje s obilím v klase; tak i my pozbyvše na způsob téhož obilí obalu svého a smísivše se s zemí opět při z mrtvých vstání v původní kráse vzejdeme, místo jednoho prvního klasu jsouce rozmnoženi v nesčíslné tisíce tisíců osení. Ctnostný pak život v tom rozdíl bude míti od nepravosti, že ti, kteří za vezdejšího života v ctnosti se vzdělávali, ihned v klasu dokonání se octnou; ti pak, u kterých následkem nepravosti moc živočišného semene po tento život se zkazila a zmařila, jakož o tom hospodářové vypravují, že se děje s zrním, které na rohy volské upadlo, ti byt i z

mrtvých vstáním opět se zrodili, veliké tvrdosti u soudce zakusí, poněvadž nejsou s to, aby v klas vzrostli a stali se tím, čím jsme byli, než jsme v zemi upadli. Péče pak hospodářova jest sebrání koukole a trní, které spolu s semenem vzrostly a všecku zdola kořen živící sílu k sobě vytáhly, tak že tím šlechetné sítě zůstalo bez potravy a neúrodné, udušeno jsouc bylinou neužitečnou, nepřirozenou.

Když pak vše, co nepravé a jinorodé jest, bude vypleto z živného obilí a v záhubu dáno, an oheň neúrodné bejlí šíře, tehdaž i přirozená povaha onoho dobrý zdar míti bude a pod takovou péčí doroste a užitek vydá, až dlouhými dobami opět obdrží společnou podobu, původně nám od Boha danou. Blažení pak ti, jenž ihned v dokonalý klas vzrostou, jakmile u vzkříšení vzejdou! Toto však nepravíme, jakoby tělesně rozdílnými od sebe býti se okazali u vzkříšení ti, kteří ctnostně a hříšně živi byli, tak žeby jedni za tělesné nedospělé, jiní pak za dospělé považovati se směli; ale jako v obyčejném životě člověk uvězněný a svobodný tělesně se skoro stejně mají, nic však méně velký rozdíl ohledem radosti a žalosti mezi oběma bývá; tak tuším má se i považovati rozdíl mezi dobrými a zlými v životě budoucím. Neboť dokonalost těl z setby vycházejících stane se prý dle slov apoštolových v neporušitelnosti a v slávě a cti i moci; prázdnot pak toho všeho nepoukazuje na nějaké tělesné okyptění, ale na nedostatek a odstranění všeho, co se pojmem dobra obsahuje. Poněvadž tedy nutné se nám dostane jednoho z toho, co vespolek za sobě opácné považujeme, buď dobrého buď zlého, tuť je patrné, že dí-li se o některém, že není účasten dobra, tím ovšem se též trvá, že jest stížen zlem. Nuže s nepravostí není zajisté ani čest, ani oslava, ani neporušitelnost, ani mocnost. Nutné tedy a bez pochyby lze souditi, že u toho, u něhož se toto nachází, bude vše to, co se za opácné tomu považuje: slabost, nečest, porušení, i vše tomu podobné, o čemž jsme svrchu v rozmluvě své dokázali, že co neduhy z nepravosti pocházející těžko se od duše odloučiti dají, protože si ji byly zcela opanovaly a s ní srostly a se s ní sjednotily. Když tedy tací neduhové ohněm byli vyhojeni a vyčištěni, nastoupí na místo jednoho každého dobro jemu opácné: neporušitelnost, život, čest, milost, sláva, moc i cokoliv jiného tomu podobného domýšleti se můžeme v Bohu samém a v obrazu jeho, jenž jest bytost lidská.

*) Kor. 15, 4.

K Hospodinu.

K Tobě volám, ó Pane, časně z rána,
čela skal když věnčí zoře východní,
zlatá když slunce otvírá se brána,
háj když oživený zvучným zpěvem zní;
i když mizí slunka záře zlatá
v modravý se tratic oceán,
noční tichost když kol vládne svatá,
hvězdy mocně se všech září stran:
ustavičně Tobě, tvorstva Pane,
z vděčných prsou píseň lásky vane!

K Tobě volám, když sklíčeného v tísní
obklopuje závist protivníků mých,
nepřátel slína když mi tváře třísní
a když poklid duše chce mi vyrvat hřích;
vášeň když chce z duše rvátí Tebe,
drápem pekla srdce choré drát,
i když nemoc života proud střebe
a duch z těla má se ubírat;
ustavičně Tobě, tvorstva Pane,
z vděčných prsou píseň prosby vane.

K Tobě volám, když, Pane, z mraků černých
divoce děsné hromy prozvukují,
když kol se mihá chumáč blesků sirných
a když vichry bujným dechem dují; —
k Tobě volám, když zefír poleh vane
a tichou zemi ukolíbá v sen,
když večernice nad údolím plane,
umdlený k hrobu když se kloní den:
ustavičně Tobě, tvorstva Pane,
z vděčných prsou píseň slávy vane.

Em. F.

Pout' na Velehrad.

(Dodatek k dopisu z Prahy o pouti Velehradské.)
(Dokončení.)

V 6 h. bylo dáno znamení, aby se průvod sestavil. Banderium vzdalo čest a s hudbou postavilo se v čelo. Za nimi seřadili se poutníci pohlaví mužského, pak přechétné vel. duchovenstvo v klerikách, rochetách a biretech, mezi nímž mnoho bylo ve službě církevní sešedivělých farářů, děkanů a vikářů, dále šli kanovníci Kralohradečtí, Vyšehradští a metropolitní Pražští před Jeho Eminencí, nejdůst. p. kardinálem, jenž s sebou měl svého tajemníka, dva akolyty a tři sluhy. Za ním kráčela naše šlechta, mnoho mužů, jenž opozdivše se mezi své před tu náramně dlouhou řadu duchovenstva dostati se více nemohli, pak panny a paní České a za korouhvemi, jichž i v předu mnoho bylo, nábožné pohlaví ženské z vůkolí. J. Em. p. kardinál nalezal se asi

u prostřed celého processí, jen že v předu šli v pořádku a vzadu za ním, co cesta stačila. Několik pořadatelů a statných Slováků dali si všemožnou práci, aby i Moravanky vzadu šly v řadách; však nic naplat, jen tolik jsme docílili, že se nedostaly před šlechtu a duchovenstvo. Jakmile se průvod hnul, jali se všichni zpívati nejprve litanii o Všech Svatých a pak písně na pořádku, jenž se v Praze i nyní cestou rozdával, naznačené. Šlo to výborně jediným sborem, pokud se celý průvod nerozvinul, pak ale zpívalo se ve více sborech. Byl to průvod v pravdě nepřehledný; kde asi jest banderium s hudbou a daleko-li za námi poslední jdou, nevěděli a neviděli, kdož kolem Jeho Eminence kráčeli, a nebyli bychom toho zvěděli, kdyby se bylo pořád po silnici postupovalo. Ale abychom se vyhnuli prachu a cestu sobě ukrátili, bylo uzavřeno, by se průvod ze silnice do Hradiště vedoucí v levo dal na poľní cestu. Tu jsme ovšem viděli ještě méně, neboť čím užší cesta, tím delším stával se průvod, tím více vzdaloval se od nás počátek i konec, bylot i to nábožné pohlaví ženské přinuceno splynouti v užší chumáč. Avšak po chvíli octnuli jsme se na návrší, pod nímž údolí se rozkládá a mlýn stojí. Tam zaslechli jsme opět cinkání a hledíce v tu stranu, odkud přicházelo, uźřeli jsme řadu našich bílých husarů či Slováků na koních a celé to pásmo mužů a celou tu sněhobílou řadu duchovenstva a později celé to návrší za námi pokryté ženskými jako pestrobarevným kobercem. Před mlýnem vine se údolím skrovný potůček, kdež můstku nebývá zapotřebí leč několika kamenů, pro naše processí ale upravili na rychlo most, vyzdvihše kdesi dvěře u stavení, položili je přes potok a přecházeli jsme suchou nohou, ale dlouhou dobu.

Nade mlýnem na vršíčku stojí starožitný kamenný sloup s vyobrazením Ukřižovaného. „U Božích muk“ říkáme u nás, „u Božího Syna“ říkají tam kolem Velehradu. U dotčené památky klečelo kolem mnoho nábožných a když nejdůst. pan kardinál blíž přišel požehnání jim uděl, žehnali se, jak tam vůbec v obyčejí jest, křížem latinským, mužští, ženské i děti. Slzeli radostí a my až sem zpívali jsme statně, ale při tomto pohledu, kterýž čím dále tím hustěji se naskytoval, nejdnomu hlas přeskočil, tak že se zajíkal, jiný zakrouť si kníry na dlouhou chvíli umlknul, jiný si odkašlal anebo jakoby mu do oka něco bylo padlo oči přimhuřoval, jiný

posléze zapomena, že muž slzy nerad na odív staví, slzu, jenž bezděky se vyronila, bez ostýchání šátkem si utíral. Nedím tím, jakobychom u nás nic takového nevidali, nikoliv, i u nás klekáme a křížem ovšem že menším a trojím se žehnáme, ale viděti tu vroucnost, s jakouž nezkalená víra vítá náměstka apoštolského a připomenouti si: tuto víru i já a týmž jazykem vyznávám, a nepohnouti se k nábožnosti, jest u člověka, jenž všeho citu nepozbyl, věcí nemožnou. Nad to bývá při společných a veřejných modlitbách, na průvodech a obzvláště použitích srdce dojmům více přístupno než jindy o samotě. V shromáždění bohoslužebném vzdělává se jeden nábožností druhého, a čím výše kdo postaven, tím dále svítí dobrý příklad jeho. Před Pánem Bohem jsme si ovšem všichni rovni a modliti se máme všichni, ale přece to pozorovatele více dojde, když vidí knížete, an s odkrytou hlavou mezi ostatními pěšky putuje a hraběte, an s modlicí knížkou v ruce s obecným lidem se modlí a zpívá. Či se snad domníváte, že tyto šlechtici jsou, jak svět říká, obmezení pobožníků? Ó nikoliv, tam ten spravoval druhdý celou zemi a tento řídil osudy říše. Což slyše jistý Hanák, zavrtěl hlavou, rka: Tož jsem se nenadál, že v těchto červených spodkách jdu mezi takovými pány. Dobře tak, pokud se s námi budou modliti, budeme svoji a nic nás nerozdvojí!

A modlili se s námi, neboť když se jedna píseň přezpívala, začal J. Em. pan kardinál jasným hlasem svým: „Otče náš, jenž jsi na nebesích“ a lid pokračoval, jakož i v Zdrávasu. Přestávky takových bylo zapotřebí k vůli odpočinutí; cesta jesti dlouhá a namáhání těch, jenž písně předříkávali, bylo veliké. Strídali se, když ochráptl v oddělení našem kan. Bernard, pokračoval kan. Bradáč a tak i před námi a za námi pomáhali sobě, tam Pražané, tu duchovní, onde Moravané, jichžto se čím dále tím více k procesi našemu připojovalo. Klečeli podél silnice, čekajíce, až J. Em. p. kardinál přešel a požehnání jim udělil, načež se přidružili k zástupům za námi touto měrou vždy více rostoucím.

„Chudé máte vždycky s sebou.“ Na tuto smutnou pravdu byli jsme pamatováni žebráky u cesty sedícími, bylo jich čím blíže Velehradu tím více; první, k nimž jsme dorazili, pochodili nejlépe, dávánoť jim štědré.

Mezitím chystali se na Velehradě k uvítání průvodu našeho. Dp. Ignát Wurm z

Olomouce vystoupil na kazatelnu a vyložil shromážděným poutníkům účel a význam příchodu Čechův na Velehrad, i vyzval je, aby nám vstříc vyšli. Stalo se. Kázal prý pěkně, pravil odpoledne jeden souseď z vůkolí, ale měl prý asi za lubem také to, aby lid z kostela ven vyšel a vzácní hosté se tam snáze dostali; vyprávěl také, jak se o nás strachovali, abychom nezmokli. Začalo sice pršet, když jsme z polní cesty na silnici k Velehradu vedoucí zabočili, ale netrvalo dlouho, a nikdo toho nedbal, ani šlechtici nepokryli hlav svých; nejvíce zdá se měla strachu ta paní, kteráž v rukou nesla věnec s krásnou stužkou v barvách slovan-ských na sousoší sv. Cyrilla a Methoděje; neukrývalať šat svůj, ale pečlivě chránila věnec, aby nezmokl. Brzy bylo po starosti, spadlat jen mlha a bylo pěkně.

Asi do polou cesty provázela nás střelba od nádraží Hradišského a za nedlouho vítaly nás již rány z moždířů, postavených u Velehradu, již jsme uviděli první prápory a hned pak objevil se milokrásný obraz: velebný chrám Velehradský, s jehož věží prápory vlály, obroubený velkolepým druhdy klášterem a v levo hájem, a dále vrchy, nad nimiž v pozadí hrad Buchlov vévodí. „Ejhle svatý Velehrad už září“ spustili za námi s p. far. Bublou Moravanky jedním hlasem a tak silným, že nebylo více slyšeti zpěv ostatních, ani hudbu dvou hudebních sborů, ba chvílemi ani střelbu ne. „Svatý Velehrad už září!“ K tomu pak přizvukoval libozvučný hlahol zvonů Velehradských. Po chvíli průvod stanul. V předu připojilo se u Cyrillky k duchovenstvu našemu četné duchovenstvo Moravské, kteréž nás tu bylo očekávalo. Kněžstvo Moravské splynulo s českým v jednu jedinou řadu. Kéž by řadu tuto roztrhnouti nepodařilo se na věky nikomu!

Odtud postupovali jsme zvolna, ulice mezi řadami lidstva byla vždy užší a užší; „prosím vás lidičky, postůjte, až průvod přejde“, napomínali pořadatelé, ale nenasadno bylo vyhověti těm prosbám, ješto zástupy za námi se hrnoucí nikomu postáti nepoprály, nýbrž vše ku předu tlačily. U památné „Cyrillky“ vyšel J. Em. v ústřety p. farář a kaplan Velehradský v čele řady družiček nesoucích dlouhý pletenec z květin, jímž nejdůstojnějšího pana kardinála jako ohradou proti návalu otočily. V tomto v předu otevřeném kruhu kráčel pak žehnaje dále po nádvoří až ke kostelu. Nade vchodem do velebné svatyně Velehradské nalezá se znak obou sesterských zemí Čech

a Moravy, lev totiž a orlice a nad nimi koruna. Tuto na prahu svatyně objali a políbili se vrchní pastýřové obou sesterských zemí Čech a Moravy. Zde očekával J. M. kníže arcibiskup Olomoucký J. Em. nejdůst. p. kardinála, jemůž svčene vody a kadidla podal. Odtud kráčeli pak k hlavnímu oltáři vedle sebe oba velekněží Čech a Moravy, dva bratřanci, dva Bedřichové a žehnali jeden v pravo, druhý v levo lidu na kolena padajícímu. Byl to pohled a dojem uchvacující; kdožby situ byl nevzpoměl na sv. Cyrilla a Metoděje, jak před tisíci lety rovněž tak tuto žehnali předkům téhož lidu!

Blaze těm, kdož v předu kráčejíce byli již v chrámu Páně, nám vzadu bylo běda; nastalaf za oběma pp. arcibiskupy tíseň veliká; někteří rádi by byli uhnuli stranou a počkali, až nával poněkud uleví, ale nebylo možná. Poručivše se v ochranu Boží, pustili jsme se s proudem; po malé chvíli ocítil jsem se v poboční lodi levé, odkudž oddechna sobě propracoval jsem se dále k hlavnímu oltáři. Jiným vedlo se podobně, jenom že dále nesení byli. Hned pak zaznělo „Ecce sacerdos magnus“, a u hlavního oltáře říkány jsou příslušné modlitby, načež J. Em. nejdůst. p. kardinál způsobem slavným udělil apoštolské požehnání, a posadil se na trůnu. Oči všech obrátily se na kazatelnu, kdež se objevil vd. p. kanovník Ehrenberger a měl ranní kázání, jež jsme v předešlém čísle uveřejnili. Vydatnému hlasu jeho velice se podívil, kdo ho posud byl neslyšel. Po té sloužil J. Em. nejdůst. p. kardinál ranní mši sv., při níž lid zpíval milou píseň: „Přistup, Moravěno, přístup bliže,“ kteráž cestou i tuto rozdávána byla. Mezi tím vycházeli kněží jmenovitě Moravští jeden po druhém k oltářům pobočným sloužit mši sv. Zpovídáno bylo od Božího rána, zvláště pak nyní; tu zpovídal kněz kněze, tam věřící, jenž přistupujícím k sv. zpovědi panáčkům ochotně ustupovali. Zatím přibližovalo se sv. přijímání. Vznešený vůdce processí Českého, J. Em. p. kardinál, přijav sám Tělo Páně obrátil se a podával poutníkům ostatním, předně duchovenstvu, pak šlechtě a věřícímu lidu obou pohlaví a všech stavů z Čech, Moravy i Slezska. Všickni tito byli jedno u oltáře přijímající Tělo Páně. Netřeba podotýkati, že přítomní oslzei, vidouce mladé duchovní, ani vedli a podporovali staříckého kněze, aby na stupních oltáře neklesl, vidouce šlechtice s příkladnou nábožností klečeti u sv. přijímání, vidouce toho onoho poutníka, an pokorně políbil místo, na němž kleče Tělo Páně při-

jal. Dostati se z lodi chrámové k velkému oltáři bylo nad míru obtížné, což vida jistý soused Slovák, pravil k několika duchovním, kteří pátrali, kudy by se skrze zástupy prodrali: „Chcete také k sv. přijímání? Tož pojdte zá mnou!“ A provodil je bez úrazu tam i nazpět. Nemluvil mnoho, ale rukama dával v pravo i levo pokynutí tak patrné, že v té tísní z čista jasna utvořil průchod.

Po ranní mši sv. odebral se J. Em. p. kardinál v průvodu kněžstva a družiček do fary, poutníci dílem zůstali v kostele na něm. kázání, jež pak hned měl vp. Pitschmann, katecheta na vyšší něm. realní škole v Praze, dílem rozešli se po Velehradě. V kostele následovala po něm. kázání mše sv., pak slavnostné kázání vd. p. kan. Štulce, jež k žádosti Moravanů tiskem vydati přislíbil. Po kázání byla slavná pontifikální mše sv., kterouž sloužil nejdůst. p. arcibiskup Olomoucký, při níž alumnové Olomoučtí a zpěváci jiní provozovali vokální mši Oberhoferovu s některými vložkami. Zpěv ten jakož i odpoledne při nešporách řídil slovutný skladatel hudební, kněz Křížkovský.

Věda, že poutníci naši celou noc nespali a pak hned dalekou cestu pěšky vykonali a dosud lační jsou, čekal jsem po ranních službách Božích před kostelem, dávaje známým tu dobrou radu, aby se v čas do hostince p. Hübnera odebrali, i žádal jsem, aby to každému, s nímž se sejdou, pověděli: všem to ohlásiti nebylo lze. Jedno oddělení vedl jsem tam, těše se cestou, že záhy pojedí, a pak jiným ustoupí, jen bude-li již jídlo upraveno. Však nastojte, přišedše tam, uztřeli jsme, že všude plno, jak by nabil, dole i na hoře, v zahrádce před domem i za domem. Mělit hlad nejenom Češi ale i Moravané a tito vědouce, jaká mela tu o slavnostech bývá, přispíšili sobě. Byla nouze o místo, a měl-li kdo místo, mohl poručeti a prositi bez ustání, vše bylo vlídné slíbeno a čekal marně. Konečně došlo tak daleko, že si hosté sami přinášeli, čekající, tlačíce se a prosíce dole, kdež se pokrmy a nápoje vydávaly, až něco ulovili. O tom, aby pro každého dán byl oběd v tom pořádku, jak bylo ustanoveno, totiž polívka, maso a pečené, nebylo ani řeči, co kdo ulovil, to jedl, ten polívku a pivo, onen pečení, k níž příslušný okurkový salát měl kdos třetí. Na to, není-li maso ještě tvrdé, nebralo se ohledu a ne jeden přisvědčil, že hlad jest nejlepší kuchař. Pivo bylo dobré, víno výborné, ale vínem kdo se nasytí? Po velkých službách

Božích bylo ještě hůře, tehdy nedostávalo se ani nádob, i čekal jeden na sklenici druhého, aby si piva koupil a známí pili dva, tři z jedné. Nemůže se tvrdit, že u Hübnerů nebyli dosti zásobeni, ani že neměli lidí k posluze, ale takovému návalu vyhovět, nebylo možná. Ipadlo tu mnohé trpké slovo. Tak kdosi ukazuje mi kousek chleba pravil: Vidíte, jak o nás bylo postaráno, tot oběd můj! Načež kněz Lätus Schindler z Hradištského kláštera františkánského k žádosti mé šel se pozeptat vedle u Horáků, mají-li tam ještě pokrmů, a když se navrátil s odpovědí, že mají asi pro 30, požádal jsem onoho pána, aby tam se mnou šel, že ho doprovodím, on však odepřel to. Šel se mnou jiný, jenž vida rozmrzelost mou, podotknul, že onen pán před tím již čtvrtku kachny byl snědl a ten chleb že mu zbyl, a že všude bruchá, jinak by mu nechutnalo a konečně že jsme přišli na pouť a nikoliv na posvícení. U Horáků měli pokrmů dosti, snad tam ještě zbylo. Škoda, že příchozím nepověděli, že v hořejší čisté světnici připraveno jest pro poutníky, do dolejší přízemní ani sebe hladovější vstoupiti nechtěl. Ještě jiní obořili se na mne, a marně byly výklady, že na Velehradě Hübner jen jeden, že tu není podnikatelů, jako n. př. v Praze, jenž by i za městem pod širým nebem tisíce příchozích nasýtili a p. Za to dostalo se mi té radosti, že jsem se sešel s velkou částí spolupracovníků a dopisovatelů těchto listů, z nichž některé do té doby jsem nespátril, aniž oni mne. Chtěl jsem jména jejich tuto poznamenati, ale seznam nebyl by úplný, neboť některé jsem ani nezočil, nýbrž až nyní zvěděl jsem, že byli též na Velehradě. Hledali jsme se a nenalezli. Pro radost, že jsem toho a onoho poznal, zapomněl jsem již na žalost i na to předsevzetí, že nikdy více podobnou úlohu na se nevezmu.

Blaze bylo těm, jenž co praví poutníci zásoby potravy s sebou vzali; tak jeden mlynář z Prahy, jehož manželka vidouc co se děje, asi 8 panáčků z Moravy a Čech pečivem podělila, kteréž jim velice chutnalo, čemuž p. manžel upřímně se smál. Podobnou zásluhu získali si mnozí jiní konající dobré skutky tělesného milosrdenství. Na fáře byli u oběda oba vrchní pastýřové, šlechtici, mezi nimiž byli: kníže Karel Schwarzenberg, kníže Salm, hrabata Leo a Bedřich Thun, Clam-Martinic, Schönborn, Nostic, a j., pp. kanovníci, kazatelové a pokud místo stačilo jiní kněží z Čech a Moravy.

Někteří z pozvaných nešli tam, alebrž zůstali mezi poutníky, tak i já umínil jsem snášeti s krajany dobré i zlé a neopouštětí jich. Nad to měl jsem ještě jinou starost, totiž o návrat do Hradiště, neboť na Velehradě přenocovati nebylo by možná. Na štěstí seděli u Hübnerů tři sousedé. Odkud přátelé? Z Tupes. Jste hospodáři? Jsme. Nemohli byste nám sem poslati vozy, aby se aspoň ti starší do Hradiště svezli? Tož řekneme představenému a on poručí. Dopili víno a odešli. Za chvíli se jeden vrátil s vyřízenou, že po pozhánání bude čekati 6 velkých vozů před farou. Tam totiž uložena byla zavazadla naše, jež mistr Piller od rána vydával, nemálo jsa utmácen. Ubohý, bylo naň zapomenuto, až odpoledne vysvobodil jej p. učitel Heinrich. Také majitele dostavníků z Uh. Hradiště zastali jsme na Velehradě, i on slibil, že vozy své k večeru sem pošle.

Po službách Božích kupovali poutníci u kramářů a obchodníků vyložené výrobky, křížky, medalie, růžence, obrázky. Obecný lid pochutnával si na kyselých okurkách a na ovoci. Všude byl hojný odbyť; jenom u starce Slováka, jenž prodával nože (kudly, křiváky, žabky) všeho druhu, nebyl nikdo. I šlo nás tam několik a nakoupili jsme sobě křiváků po 4 a 5 kr. Domnívali jsme se, že je dědoušek sám zhotovil, ale on poučil nás, že co pouhý prodáváč má $\frac{1}{2}$ kr. a i 1 kr. při kusu čistého užitku. A přece nad míru děkoval za přijaté peníze. I mohl bych připsati, co napsal kuchař jistého dávno zrušeného kláštera do knihy své, kdykoli v kláštře hosté byli, totiž: Omnes erant valde contenti. Spokojen byl i dědoušek s odbytem i my, že jsme koupí podporovali malý průmysl, nebo že kudly ty nejsou z žádné továrny, nýbrž dílo rukou lidských, dosvědčí každý, kdo jednu darem obdržel.

O $\frac{1}{2}$ 4. h. odp. bylo kázání na rozloučenou. V kostele kázal česky probošt Lysek, farář v Dubu na Moravě. Venku kázal P. Max. Klinkowström, kněz z Tov. Jež. v Praze. Tento výmluvný řečník vzbuzoval víru v posluchačích svých probíraje apoštolské vyznání víry. „Wir glauben“ (věříme) rozléhalo se po nádvoří vyznání z úst posluchačů. „Wir glauben“ odpovídali rozhodně k otázkám horlivého kazatele. Kázání české v kostele poslouchali oba vrchní pastýřové sedíce ve stolicí pod kazatelnou.

Dp. probošt mluvil srdečně o hodech v Káni Galilejské a o hodech na Velehradě i loučil se s námi. Po kázání byly sla-

vné nešpory. Měl je JEmin. nejd. p. kardinal u přítomnosti p. arcibiskupa Olomouckého. Při ranní mši sv. zpívali nejvíce Moravané, nyní žalmy české zase nejvíce Čechové, společně pak všichni jedním hlasem k „Te Deum“ píseň „Bože chválíme Tebe,“ načež po způsobu našem následovalo „Pange lingua“ a sv. požehnání. S těžkým srdcem opouštěli jsme svatyni, opakující slova písně: „Líbáme tvé svaté prahy, s Bohem! Velehrade drahý,“ a prosíce: „Požehnej nás na odchodu milá naše Matičko, nedej ubohému rodu zhytnout, Boží Rodičko! Nedej, aby v srdci svadla růže víry Kristovy, láska k Bohu nevypadla, *tou jen* vlast se obnoví!“

Oba pp. arcibiskupové odebrali se v průvodu kněžstva z chrámu do fary, žehnajíce opět jako druhdy Cyrill a Method klekajícím zástupům. V nádvoří stála již řada vozů a po chvíli přiklusalá sem dvě banderia. „Na odchod se strojme, loučení nám nastává,“ bylo nyní heslem. Duchovenstvo shromáždilo se u vchodu do fary, odkudž dvoje široké schody vzhůru vedou. Tu p. kan. Štulc promluvil k shromážděným, vřelými slovy napomínaje k jednomyslnosti a lásce. Promluvou svou roznítil srdce všech, i voláno pak nadšeně „Sláva církvi, Piu IX., vlasti, církevním knížatům našim, šlechtě tu přítomné, kan. Štalcovi, načež on provolal „slávu“ kněžstvu Moravskému a probošt Lysek kněžstvu Českému, při čemž oba co zástupci obou stran se objali a políbili. V tom se tu objevil P. Klinkowström, i voláno hlučně: Ať žije! načež on děkoval srdečně, řka mimo jiné: Dnes jsme tu vyznali a dokázali, že katolíci jsme a katolíky zůstatí chceme. „Ano chceme!“ zavznělo a rozléhalo se chodbou. Odtud šlo duchovenstvo Moravské k bytu JEmin. nejdůst. p. kardinala, aby díky jemu vzdalo. Na J. Emin. pozorovali jsme už od rána neobyčejné pohnutí, kteréž při každém pohledu na ten dobrý lid zde shromážděný rostlo. Pohnutí toto dostoupilo nyní vrcholesvého. Viděli jste J. Emin. kdy slzeti? A hle, tuto nemohl slzi zadržeti, když probošt Lysek, díky vzdávaje připomenul, že kde před 1000 lety dva bratři žehnali předkům, tu dnes po 1000 letech žehnají dva bratrance potomkům. Se slzami v očích vyznal nejdůst. p. kardinal, mluvě též česky, toť že den, kterýž připravil jemu i nám Pán, že co viděl a slyšel dnes na Velehradě, pobádati ho bude k následování našich sv. apoštolů. Když pak ku konci delší své promluvy důvěrně pravil: „Vidte Moravané, že

přes rok přijdete k nám do Prahy,“ zvolali všichni jako okouzleni touto srdečností hlučně: Přijdeme! — Nejdůst. p. arcibiskupovi Olomouckému děkoval jménem duchovenstva českého p. kan. Štulc jazykem latinským, kterýž p. arcibiskup také odpovídal, načež pak všem udělil svaté požehnání.

Bylo po slavnosti. Zástupové se rozcházeli potěšení, povzbuzení, posilnění u víře a lásce. Vůz odjížděl za vozem, máje naloženo poutníků, co se jich tam vešlo. Kdo místa nenalezl, dal si aspoň vak svůj k známým na vůz a klusal pěšky do Uh. Hradiště, odkudž prázdné vozy zase na Velehrad se navracovaly pro čekající tam poutníky. Se slovy: S Bohem, Velehrade drahý! odjížděla i naše společnost, kteráž zastupovala země koruny sv. Václavské: na kozlíku seděl Moravan a ve voze mezi námi Čechy jeden vychovatel ze Slezska. Pokud jsme ohlížejíce se Velehrad ještě spatřiti mohli, povzbuzovali jsme se slovy písně: „Pohledněmež ještě jednou na velebný onen chrám, odkudž s Matkou milohlednou Cyrill, Method žehná nám.“

A kolik asi bylo na Velehradě poutníků? To udati těžko jest. Kněží na 500, lidu nejméně 20000.

Kam mám zajet? tázal se vozka, vjížděje za mostem do Uh. Hradiště. Doněkterého hostince. První, kdež postál, sluje tuším „u zeleného stromu.“ Tam však nebylo místa, a „u černého medvěda“ bylo plno, a u Františkánů měli už čtvrt sta noclehářů. Co teď počít? Na náměstí stály boudy k nastávajícímu výročnímu trhu. Škoda, že v nich lůžek nebylo. Konečně řekl nám kdosi, tamto že snad ještě místa bude a ukázal nám při tom na dům, na němž nápis se stkvěl: Traiteurie. Zajeli jsme tam. Nejmladší z nás šel na zvědy. Navrátil se s radostnou zprávou, místa že mají dosti. Rozloučivše se s milým sousedem, jenž nás vezl, byli jsme uvedeni do dvou pěkných pokojů v prvním patře, kdež vše jen se lesklo. Do třetího dání dva jiní kněží. Podivením nás naplnily vyvěšené tu obrazy výtečníků israelských v Londýně a jinde. Když pak přišla hostinská, poznali jsme, že jsme u žida. Na její otázku, co bychom rádi k večeri, nevěděl jsem hned odpovědi. Vyjednal to poutník ze Slezska. Večeře byla chutná a v čistých postelích spali jsme dobře. Byl jsem pokárán za nechut svou k židům a nouzí naučen u žida přistřeší hledati, za něž jsme mu co požádal, ochotně zaplatili a upřímně poděkovali.

Zval nás, abychom opět k němu zavítali, až zase do Uh. Hradiště přijdeme. Mnozí poutníci byli pohostinu u měšťanů Hradišských. Na večer sešli se v tamějším čtenářském spolku, kdež se milo bavili a zotavili.

Jeho Eminenci doprovodilo k večeru banderium co čestná stráž na nádraží, kdež si byl s českými šlechtici zvláštní vlak objednal, s nímž k vybidnutí jeho i z kněží kdo chtěl, do Čech a do Prahy odjel. Nevím, měl-li bodrý Čermák příležitosti, aby přednesl řeč svou. Na památku napovím, co říci chtěl. Chťel promluvit o hodech duchovních, jakých se osadníci na Velehrade dočkali a říci pak: Na tisíce tisíců bylo tu již poutníků, mezi nimi bývali porážnu též bratři Čechové, ale v takovém množství a se svým vrchním pastýřem v čele jsou tu dnes ponejprv. Za to budiž Pánu Bohu dík a chvala, a Vaší Eminenci stonásobná „Sláva.“

Ráno dne 20. srpna procházelo se po Hradišti neobyčejně mnoho duchovních a poutníků. Navštívili jsme oba chrámy Páně, farní i klášterní, kterýžto bohatě obnoven jest, podívali se na novou budovu gymnasia a k 10 h. odjížděl vůz za vozem s poutníky na nádraží. Když vlak od Vídně přibyl, připojilo se k němu několik vozů, do nichž my nahrnuvše se odjížděli jsme. S Bohem, Velehrade drahý! Někteří zabochili na Hostýn, jiní navštívili Olomouc a sv. kopeček, jedna společnost 50 hlav čítající pustila se z Hulína do Kroměříže. Někteří se vezli, jiní, že vozů se nedostávalo, šli pěšky, což trvalo půl druhé hodiny. Mezi těmito byl vys. důst. generalní vikář a kapitolní děkan Kralohradecký, dr. Jan Rais a Pražský kanovník Bernard. Vaky své uložili v Hulíně u p. učitele, kdež si je po návratu z Kroměříže zase vyzdvihli. V Kroměříži navštívili krásný chrám sv. Mauricia, velikolepý seminář studentský a pěknou jeho domácí kapli, byli v knížecím arcibiskupském zámku, v obrazárně i na té velké síni, kdež r. 1848 rokoval říšský sněm, prohlídli si obě rozsáhlé a vzácné zahrady knížecí, a večer mile strávili v čtenářském spolku, či jak u nás říkáme v besedě. Hovořili s přítomnými, nepozorujíce, že se zatím ve vedlejší místnosti shromáždil četný a dobře vycvičený zpěvácký spolek Kroměřížský. Pojednou otevřely se dveře a zazněl zpěv a pak píseň následovala za písní. Bratrství Čechů a Moravanů slaveno tu mnohými promluvy a přípitky. Poutníci, kteříž v hostincích místa

nenalezli, byli noclehem v semináři pro ji-nochy a u pp. kanovníků, začež řečeným pánům díky vzdání sluší, jakož i mladým panáčkům z Olomouckého semináře, kteříž se za vůdce po Kroměříži propůjčili. V sobotu ráno po mši sv. v kollegiatním chrámu Páně u sv. Mauricia navštívili ještě hřbitov vzorně uspořádaný a spěchali pak do Hulína, Olomouce a dále ku vlasti a domovu, na kteréžto cestě jsou zástavky přemnohé a čekání mrzuté. V neděli ráno bylo v Pardubicích na nádraží viděti veliké množství členů tělocvičného spolku „Sokola“ z rozličných měst. Ubírali se do Kralové Hradce k svěcení praporu domácího spolku téhož jména. Pozdravovali se pozdravením „Na zdar“, což jest jakýs takýs překlad německého „Gut Heil.“

Jedni dříve, druzí později, všichni pak ve zdraví navrátili jsme se do Čech a do té stověžaté Prahy, kdež se činily pilné přípravy k pouti jiné avšak ne katolické, kteráž nebyla k sjednocení, nýbrž na roztržku v národě.

Z Velehradu přinesli jsme si též píseň o slavené tamletos tisícáté ročnici úmrtí sv. Cyrilla od Jana Soukopa, v kteréž čteme tato slova:

„Poslyš národe můj přezádouci,“

Volá s jasné Cyrill výšiny,

„Žádáš-li si slávy nehynoucí:

V *Kristu* hledej základ jediný.

Spustíš-li se skály jeho věčné,

Bezedné tě more pochová,

Vrah tě vydá trýzni nekonečné,

Na věky pak shasne svíce tvá.“

D O P I S Y.

Z Proseka 10. září 1869.

(Pastorální konference.)

Na lonské konferenci vikar. odbyvané v Líbezních ustanoveno, by se příští porada konala na Proseku. K pozvání p. vikáře svého, d. p. F. Zimmermanna sešlo se tedy vik. duchovenstvo dne 9. září t. r. na Prosek, by porokovalo o prvních dvou otázkách od J. Eminence v Ord. listu č. 4. t. r. pro pastor. konference určených. Po službách Božích, jimž obcovali všichni vp. poradníci, a po vzývání Ducha sv. přikročeno o hod. 10. k poradě.

První otázka byla: „*Jak má duchovní správce ve své osadě dle předpisů církevních pečovati o chudé s ohledem spolu na nový zákon chudinský.*“

Otázka ta ovšem probrána už na mnohých konferencích a i zprávy o tom podány

v časopise tomto. Myslím však, že nebude nikoliv od místa, opět-li se vytkne, co při poradě této o ní bylo pověděno, jakož i co na jiných místech bude pověděno. Každý zajisté nejen vikariat, nýbrž i každá osada jest v zvláštním poměru k chudým svým, všude tedy vždy s jiné stránky prohlédati jest duchovnímu k věci té, nyní tak závažné. Čím více tedy zpráv z míst rozličných, tím důkladněji a tím prospěšněji bude moci otázka ta býti uvažována.

Již tedy nejprve vytknuto, kterak církev už od počátku, nehledíc na zákony státní, jichž druhdy ani nebylo, a kterýmiž nyní stát učinil, seč dojista nejlépe byl, odevzdáv všecko obcím, sama pečovala o chudé své. Ovšem sám Božský mistr nejen slovy, ale i skutky pomáhal chudým, ustanoviv jednoho ze dvanácti, jenž pokladnu společnou chovaje i almužníkem Páně byl. Totéž činili apoštolé, ustanovivše k péči chudých zvláštní řád — jáhenství. První pak křesťané přinášeli sami statky své skládajice je k nohoum apoštolův, by z nich chudým bratřím po rozumu svém udíleli: tak založen jaksi *první fond chudinský*. — Od toho pak neustupovala církev sv. ani za dob pozdějších, zakládajíc přerozličné a mnohé ústavy, bratrstva a řády k podporování chudých, čehož důkazů a příkladů i za dob našich hojnost máme. — V tom tedy duchu má i duch správce starati se o chudé osadníky své. Bude zajisté sv. povinností jeho, by chudé napomínal k pracovitosti a šetrnosti, bohaté pak k štedrotě a uznalosti, jelikož obě ponejvíce bývá příčinou hrozného zmahání se chudiny. To však čin nejen v kázáních, nýbrž i ve zpovědnici k tomu přihlížej. Ano zásady ty hled duch. správce hned dítkám ve škole vštípati; nebo co z mládí v srdečích útlých pevné pustí kořeny, to tak snadno nevyvrátí potom bouře a pokušení sebe větší. Vůbec hled oživit pravou lásku křesťanskou, nyní, bohužel, tak klesající, dokazuje všem a vždy, že neprospěje toliko varovati se zlého, ale že potřebí jest zachovávat i druhou část křest. spravedlnosti, jenž zní: čin dobré. — Nejvíce však hled sobě t. z. tajných chudých a dítek osířelých, pobízeje bohatší, obzvláště bezdětné rodiny k tomu, by ujímali se *nalezenců*, kde jsou, aby ubožáci ti, které sobě pěstounové často jen pro marný zisk na starost berou, nehynuli na těle i na duši. Ovšem ale sám pomáhej, seč jsi, tu jídlem, tu oděvem, tu penězi, neboť „verba movent, exempla trahunt.“

Co se pak nového chudinského zákona

státního týče, pověděno, by správce duch. vždy a všude hleděl použití práva svého, jež mu stát tu přikázal. By tedy účastnil se řízení místního ústavu chudých, prohlédaje hlavně k tomu, aby poctiví chudí trvale byli zaopatřeni, by se tam, kde továrny jsou, zakládaly pro maličké dítky chudých rodičův *jesličky* či *opatrovny*, by se dorostlejší chudým dětem opatřily potřebné knihy, v zimě pak i potřebná obuv a částečně i šatstvo, aby mohli školu řádně navštěvovati, konečně by se zařídily *spořitelny* a *záložny* pro třídu pracující, kamž by sobě uložiti mohli nějakou zálohu na stará kolena, až pracovati moci nebudou. — Co se týče zakládání spolků potravních na způsob „*Oulu*“, vysloveno, že podnikání toho se strany duch. správce nelze ani schvalovati ani zbraňovati. Jelikož, pomohl-li by tím straně jedné, chudší, strana druhá považovati jej bude za svého škůdce a nepřítel, z čehož by mu zajisté pošlo mnoho chvil trapných. *Experto crede Ruperto!* — Touženo tu však na mnohé věci. Jedno na to, že každý chudin. ústav, který v záloze nějaký státní úpis má, ihned z něho daň platiti musí, jako jiný majetník, jenž řemeslo jimi provozuje a vydělává. Jiné na množství sbírek do roka jinam určených, čímž místní chudí bývají zkracováni, ano i sám duch. správce, poněvadž takměř vždy většinu neb všecko ze svého dáti musí, a proč se často i lid chrámu a služeb Božích vzdaluje. Konečně touženo trpce i na pánovitost mnohých starostů obcí, kteří i proti zákonu chudinskému vylučují správce duch. z řízení ústavu chudých, majíce jej jen k tomu, by při funkcích a jindy, jak se mu udá na chudé sbíral, ale odevzdáv milodary sebrané se více nestaral, komu a mnoho-li z toho dáno bude. Tu tedy uznáno za dobré, aby duchovní sám, co vybere aneb jemu se dostane, po rozumu svém chudým rozdal, aby u věci té za jedno byl s otci obce, ale požádají-li ho sami, by chudý ústav jim řídití pomohl, a nebudou-li na něho nikdy neslušně a urážlivě nastupovati. — Na to přikročeno k rozpravě o otázce druhé, jenž zněla: *Na kolik jest potřebí kněží v správě duchovní postavenému meditače k jeho vlastnímu posvěcení i k jeho působení; jak se má konati a jakých kněží lze tu užíti.* — I poukázáno nejprve na vznešenost stavu kněžského, jak tedy závažná jsou slova Páně: *Svatí buďte*, poněvadž já svatý jsem. Této svatosti pak že nelze dosáti než především modlitbou rozjímavou, meditací. Na to pověděno, co jest

meditace (vnitřní srdečné Boha s člověkem a člověka s Bohem rozmlouvání, skrze něž se prosby lidské k Bohu vznášejí a dary Boží zase dolů k lidem snášejí,) a jak se liší modlitby ústní od bohovědeckého bádání. — Jak potřebí jest duch. správcí meditace, dokázáno z toho, že spravedlivý *živ jest z víry*, tím více tedy kněz, kterýž víru tu i jiným hlásati má. Aby se tedy rádně v víru svou vžíval, ji s sebou neustále i v srdci nosil, by odřekl se vad a nedokonalostí svých a ctnostnějším se den ke dni stával, slovem, by se posvěcoval: k tomu že ho nedovede, leč meditace. Proto nám dal příklad toho sám K. P., proto i sv. církev odporučuje a nařizuje knězi rozjímání. Ano, i sám rozum lidský uznati musí nutnost a prospěšnost jeho, obzvláště knězi. Máť zajisté kněz býti světlem světa; jakž ale, oko-li jeho temné jest, nerozjímá-li? Má býti solí země, což ale, sám-li solí vyčichlou, an nenachází zalíbení v obcování s Bohem, nerozjímá-li?

Má býti vzorem vítěze nad světem, tělem a ďáblem, což ale, sám-li zbaven vši pomoci, již nabývá od Boha rozjímáním, se zatvrzuje a hyne? Neočistí, nepomohou mu ani výmluvy: mám brevíř, mnoho práce, jsem roztržitý a t. p.

Však i k působení blahodárnému na osadě jest potřebí duch. správci meditace. A zlatá jsou tedy slova sv. Bernarda: *Manent haec: verbum, exemplum, oratio; major autem est oratio.* — Ducha církevního jest potřebí knězi, toho pak nabude hlavně rozjímáním. Tím nabude on pak hlubšího a bohatšího vědění pravd Božích, jako sv. Tomáš Aquin., jež mu velice prospěje v soukromých rozmluvách o víře sv., ve škole, na kazatelně, v zpovědnici. Tím bude on i nucen, by sám nejprve život svůj dle slov svých spořádal, a ve dne v noci hotov byl všem pro Krista býti služebníkem. — *Jak se rozjímání konati má*, určeno též, by se tu hlavně prohlédalo k trojím věcem: k místu, k času a způsobu rozjímání, což více rozvedeno a příklady stvrzeno bylo. Pomůcky k rozjímání t. z. *lectio sacra*, rozděleny na dvě: první, jež látku k meditaci poskytují, a tu schválen ovšem brevíř a missal a ritual; druhé pak, jež už provedená rozjímání obsahují. Tu odporučena jsou známá díla: s. Ignatii Loj. liber exercitiorum, Thomae a Kempis de imit. J. Ch., sv. Alfonsa Lig. navedení k dokonalosti křest., Filothea sv. Frant. Sales., a rozjímání Ludvíka z Granady a Mikuláše z Avancína. Obzvláště ale upozornění jsou pp. poradní-

ci na výtečné ony spisy v Blah. už ohlášené, totiž na theologii sv. Tomáše Aqu. v rozjímáních a na rozjímání nej přednějších tajemství sv. víry od Ludvíka de Ponte S. J. Dílo to přeloženo i do češtiny před 200 lety, (tedy nedlouho po sepsání jeho původním v latině) dle Jungmanna Matějem Václavem Šteyerem S. J. (II., III. a V. díl) a Jiřím Konstancem S. J. (I. a IV. díl) „Ludvíka de Ponte z T. J. Rozjímání aneb Myslimodliteb o nej přednějších tajemstvích víry naší, života a umučení P. n. J. K. a P. M. i některých s nimi spoluvěkých svatých a evangelium přes celý rok v církvi se čítajících.“ V Praze u sv. Klimenta a v Lito-myšli u J. Arnolta z Dobroslavína. A sice: Částka I. o hříších, o čtveru posledních věcech atd. V Praze u sv. Klimenta 1668. Část II. o vtělení a dětství Ježíšově. V Li, tomyšli 1669. Část III. život a učení K. P. od křtu až do začátku umučení, u sv. Klim. 1668. Část IV. umučení Páně, tamtéž 1668. Část V. tajemství K. P., v Praze u Jiřího Černocha 1675. Celému spisu předeslán zvláštní úvod, v Praze u sv. Klim. 1669. 4. str. 60. — Učiněna tedy otázka, zdalibý nebylo na čase, aby dílo to přehlédnuto a znovu vydáno bylo? Nejlépe by snad toho dovésti mohlo Dědictví sv. Janské, čímž by valně posloužilo ascetické literatuře, u nás bez toho dosti zanedbávané. — M.

Z Hradce Králové dne 4. září 1869.
(Pohřeb † dra. Jos. Vitvara.)

V pondělí dne 30. srpna pochovali jsme v Hradisku blíž Jičina kněze, jenž byl (a doufali jsme, že u větší ještě míře bude) chloubou a oslavou naší diecése. Byl to Dr. Josef Vitvar, z nepatrné vesničky Vrbice, kteráž k řečenému Hradisku přifařena jest, rodilý, jenž v nejlepším svém věku, 38 roků jsa stár, dne 26. srpna ve Vídni co profesor biblického studia starozákonního na tamější universitě, co c. k. dvorní kaplan a ředitel studií ve vyšším bohosloveckém ústavě u sv. Augustína tálovitostí krve v Pánu zesnul. Jelikož si v poslední své vůli vyžádal, aby byl pohřben v otčině své podle své před rokem zemřelé matky: byla mrtvola jeho po slavném vykropaní, kteréž předsevzal ve Vídni c. k. pan dvorní farář a infulovaný opat Dr. Jan Schwetz, minulou neděli do Vrbice převežena, a tam v pondělí od Kralohradeckého pana generalního vikáře a infulovaného kapitolního děkana Dra. Jana Raise, sprovázeného 37 duchovními, za náramného účastenství lidu na Hradisku pochována. Výtečnou pohřeb-

mí řeč měl slovutný kazatel Balthasar Bubla, duchovní správce z Kartous, ku kterému si obral za text slova z I. knihy Machabeeské (2, 70.): „Umřel, a pochován jest v hrobích otců svých, i plakal ho veškeren lid pláčem velikým.“

V úvodu popisoval řečník slavný průvod, kterýž se před dvěma teprv roky v témž měsíci z této Vrbické chaloupky, jako nyní, do chrámu Páně na Hradisko ubíral, v kterémž titěž na mnoze kněží se účastnili, jako nyní, (i řečník byl tentýž), když totiž slavil mladší bratr nebožtíkův, Antonín (nyní kaplan v Kopidlně), své kněžské prvotiny. Jaký to rozdíl mezi slavností tehdejší a nynější! Tenkrát vše plno radosti, nyní ale žalosti! Tenkrát podle starého otce krácela ještě, plna veselí, milá jeho choť, s útěchou pohlížejíc na dvě zdařilých synů — kněží před sebou; nyní — není jí tu více; smrt vyrvala ji brzy nato z náručí manžela i těch synů! Tenkrát novosvěcence doprovázel k oltáři starší bratr kněz, plesaje, že s jeho přičiněním dostal se mladší k tomu krásnému cíli; nyní — toho staršího není tu více; či — jestli tu sice mezi námi, ale jen co mrtvola; neuprositelná smrt proti všemu nadání i jeho životu časnému v květoucím věku učinila konec! A nyní — dle přání svého sem nešen jest za svou dobrou máteří Tolik nezdárných synů dlouho zůstává na živě, a tento dobrý syn tak záhy musel umřít! Tolik zlých a nesvorných bratrů dlouho zůstává na živě, a tento předobrá bratr tak záhy musel zemřít! Tolik nedouků, jenž slovem a písmem svatému náboženství laji a církev Kristovu tupí a hanobí, dlouho zůstává na živě, a tento učený kněz, jenž vši pili vynakládal, aby ve svaté pravdy náboženské co možná nehlouběji vnikl, a i jiným je co možná nejsnadněji přístupnými učinil, ten tak záhy musel umřít! Tolik falešných vlastenců, kterýmž při všem jejich vlastenectví hlavně se vždy jedná o zbohatnutí, o dosažení výnosných úřadů, vysokých důstojností a skvělých vyznamenání, dlouho zůstává na živě; a tento pravý vlastenec, jenž každé k pravému blahu čelící vlastenecké podniknutí bezzištně, ba obětavě podporoval, ten tak záhy musel zemřít! Proč to as Pán Bůh dopustil? „Nevyzpytatelní jsou soudové Boží, a nevyslitelné cesty jeho.“ (Řím 11, 33). I my v této nehodě musíme hluboce se koriti té Prozřetelnosti Boží všude a vždycky námi vládnoucí, vědouce, že bez vůle Boží ani vrabec se střechy, ani vlas s hlavy nespadne (Mat. 10, 29. Luk. 21,

18.), a že, co Bůh činí, všecko dobře činí! A takž, znajíce dobře činný a ctnostný život tohoto zemřelého kněze, můžeme doufati, že na otázku, proč tak záhy zemřel, platí útěchuplná odpověď ze samého písma sv. vzatá (kn. Moudrosti 4, 13. 14.): „Dokonav v krátku vyplnil časy mnohé; líbil se Bohu duše jeho; protož pospíšil, vyvésti jej z prostředku nepravostí!“ Dokonal v krátku, jsa teprv 38 roků stár; ale vyplnil časy mnohé, pracovav tak pilně a nenaveně každou dobu v povolání svém, že mu nenajdem tak snadno rovného; po vícečka léta svých studií byl vždy mezi prvními, ba často zrovna prvním, a 4 přísné zkoušky k dosažení hodnosti doktorské odbyl v čase neobyčejně krátkém, nepotřeboval k nim ani celých dvou let; potom konal ještě hlubší studia linguistická a právnická v samém Římě, odkudž po roce povolán do Vídně nazpět za universitního profesora na bohoslovecké fakultě, a brzy mu svěřeno i jedno z ředitelských míst v tom ústavu Vídeňském, v kterémž sám byl nedávno chovancem. Ve všech těchto úřadech co nejsvědomitěji plnil povinnosti své a i tu neustál sebe samého vzdělávati, aby tím vydatněji mohl působiti na vzdělání svých svěřenců. A kterak při tom byl zbožný, pokorný, skromný, dobročinný, ctnostný vůbec, jest nám všem známo, jenž jsme mívali potěšení každoročně se s ním více méně stýkati. A jaký život, taková smrt. V těžké své nemoci častěji se zpovídal, a denně přijímal se srdcem skroušeným svého Spasitele. Že svatě zemřel, svědčí výrok vedléstojného c. k. dvorního pana faráře, jenž co jeho veliký příznivec mnohé chvíle u jeho lůžka strávil, a po jeho zesnutí nářekajícimu mladšímu jeho bratru řekl: „Buďte dobré mysli, Váš bratr zemřel smrtí spravedlivého!“

I *líbil se* do jista Bohu *duše jeho*; protož *pospíšil, vyvésti jej z prostředku nepravostí*!“ Často stěžoval nebožtík na ty útrapy a na ta protivenství, jakých musí zakouseti církev Páně a sluhové její za dob těchto po veškerém téměř světě, i také v krajinách našich; a že jest se obávati, že pronásledování to na vyšší ještě dostoupí stupěň. I chtěl snad Pán dopuštěním toho umřít vysvoboditi služebníka svého věrného z těch strastí a úzkostí, jakýchž by při tom i jeho srdce citlivé nemalo muselo pociťovati. Protož odevzdejmež se s dobrou nadějí vzhledem k tomu neočekávanému případu smrti do vůle Boží, vzdychajíce plni svatě oddanosti se zbožným, trpělivým

Jobem: „jakž se Hospodinu líbilo, tak se stalo; buď jméno Hospodinovo požehnáno!“ (Job 1, 21.). — Na konec děkoval ještě kazatel jménem zesnulého všechněm, kdožkoliv mu v životě jeho cokoliv dobrého prokázali, a nyní ho ku hrobu doprovázejí; na to pak vyzýval nás k vroucí za zemřelého modlitbě, aby, jestliže spravedlivý Soudce, kterýž i na andělech našel skvrny, také má ještě něco proti duši nebožtíkové, tím spíše a dříve jí odpustil a bránu nebes otevřel; na kterýžto úmysl sloužil i hned vys. důst. již jmenovaný pan pontifikant slavnou mšíde Requiem, a po uložení zesnulého do hrobu jeho kollega, schválně sem z Vídně zavítavší universitní profesor, dvorní kaplan a studijní ředitel Dr. Laurin mši sv. tak zvanou andělskou. A. F.

KRONIKA.

Z Prahy. Zítra 16. t. m. v den sv. *Ludmily* bude se konati výroční památka této mučednice a sv. patronky země České v starobylém kostele u sv. *Jiří* na hradě, kdež její hrob se nachází, tímto pořádkem: Od 6 h. z rána do 10 budou se střídati mše sv., v 10 h. bude zpívána mše sv.; odpoledne o 4. h. bude české kázání, pak nešpory a požehnání.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 17—20. září u Maltézů, od 21—24. u sv. Filipa a Jakuba na Smíchově, od 25—28. u sv. Jana Nep. na Skalce.

— Výroční slavnost *Povýšení sv. kříže* bude se konati ve farním chrámu na *Volšanech* v neděli 19. t. m. tímto pořádkem: V 7 h. ráno bude mše sv. s exhortou, v 9 h. ranní mše sv., v 10 kázání a v 11 zpívána mše sv., odp. o 4. h. kázání a nešpory. Po celý oktav jest tam v 8 h. ráno mše sv. a ve 3 h. odpoledne požehnání.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci srpnu 91 chudých v Pražských nemocnicích zemřelých křesťanů, celkem letos již 1037 osob.

— Vys. důst. p. probošt Vyšehradský, prelát Vojtěch *Ruffer* daroval studentskému konviktu v Praze 3000 zl.

Z Uher. Stavba stoličního chrámu Ostrihomského trvá již od r. 1822, kdežto kníže primas Rudnay základní kámen položil. Arcibiskupové Kopacsi a Scitovsky pilně pokračovali v stavbě se znamenitým nákladem peněžitým. Roku 1867 převzal nynější kníže primas Simor péči o dostavění chrámu a to s výsledkem skvělým; neboť letošního roku bude konečně mohutná tato budova dohotovena; primas Simor ve dvou letech obětoval k témuž účelu 160.000 zl.

r. č. Až bude velechrám dostaven, započne primas stavěti arcibiskupskou residenci hned nedaleko chrámu; mimo to zavázán jest arcibiskup Ostrihomský též residenci krále uherského po pravé straně chrámu na svůj náklad vystavěti.

Z Říma. S ohledem na příští sněm církevní prohlásil sv. Otec Pius IX. určité vůli svou v ten smysl, aby všem účastníkům koncilu volno bylo pronášeti úvahy své o každé otázce; jakési meze vykázaný budou jen v tom ohledu, že se každému řečníku ustanoví čas, jak dlouho o té neb oné otázce řečniti smí; podobné ustanovení již i na sněmu Tridentském bylo učiněno a jest ovšem nutno, nemá-li jinak trvání koncilu přes potřebu býti prodlouženo. — Rovněž prý se papež vyjádřil, že hodlá potvrditi jen taková usnešení sněmu oekumenického, kteráž buď ode všech účastníků souhlasně aneb aspoň znamenitou většinou hlasů přijata budou: skrovná většina že nikterak nepostačí.

— Dne 6. srpna jel Pius IX. okolo Ghetta (židovského města) v Římě. Židé spatřivše přední jezdce papežské sbíhaly se odevšad na náměstí, kudy papež přijíti měl a poklekše volali: „Santo padre, la tua benedizione“ (Sv. Otče! tvé požehnání!) Když pak Pius dále odjížděl, volali opět: „E viva Pio Nono, il benefattore dei poveri“ (Ať žije Pius IX. dobrodinec chudých.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- P. Urban *Hájek*, kněz ř. premonstr. na Strahově profesor na dělostřelecké akademii v Hranici na Moravě, obdržel rytířský kříž řádu Františka Josefa;
 - p. Mat. *Choděra*, farář v Uhlířských Janovicích, jmenován prozat. arcib. vikářem okresu Černokosteleckého.
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:**
- P. Frant. *Huspeka*, kříž. za faráře ve Františkových lázních;
 - p. Vilibald *Aust*, kaplan, za administr. v Niklasbergu;
 - p. Frant. *Blažek*, kapl. za administr. v Sázavě;
 - p. Vác. *Zvelebil*, kaplan v Jincích, za administr. do Hluboše.

Uprázdnné místo:

Roztoky, fara, kterouž svobodně zadá nejd. p. kníže arcibiskup, od 21. srpna.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Záruba*, farář v Bohárně, dne 1. září (nar. v Chrasti 5. dubna 1808, vysv. 25. července 1835).

Ve správě duchovní ustanovení jsou :

- p. Fr. *Leder*, f. z Niederhofu do Knapovce ;
 p. Frant. *Travníček*, koop. v Lipnici, za faráře do Branžova ;
 p. Karel *Nickel*, koop. ve Vítkovicích, za faráře do Harrachsdorfu ;
 p. Jan *Kukla*, kaplan z Damníkova (Thomigsdorf) do Chotěborek.
 p. Jan *Štípek*, kaplan z Chrástě do Žiželic ;
 p. Eman. *Peiger*, koop. z Hnátnice do Nového Města nad Metují ;
 p. Jos. *Knob*, kapl. v Zbislavi, za admin. do Běstvin ;
 p. Jan *Petrák*, kapl. z Lanova do Vrchlabí ;
 p. Jan *Gebert*, kapl. v Starkově do Schwarzenthalu ;
 p. Jos. *Häusler*, kapl. v Karli do Rokytnice ;
 p. Jos. *Svoboda*, koop. ve Svratce do Cerekvice ;
 p. Frant. *Horáček*, admin. v Knapovci, za kapl. do Karli ;
 p. Karel *Pražan*, koop. z Třebonína do Přelouče ;
 p. Václav *Spurný*, kapl. z Kutné Hory do Bikáně ;
 p. Frant. *Bráza*, kapl. v Bikání, do Suchdola ;
 p. Aug. *Zima*, koop. z Kácova do Čestína.
 Novosvěcenci :
 p. Frant. *Langkramer*, za kaplana do Chrástě ;
 p. Frant. *Holubář*, za vikaristu při kathed. chrámu v Hradci Králové ;
 p. Frant. *Kašpar*, za kaplana do Holic ;
 p. Jan *Marek*, za kaplana do Lanova ;
 p. Jos. *Purm*, za kaplana do Poniklého ;
 p. Jos. *Šrůtek*, za koop. do Seifu (Hermannseifen) ;
 p. Jan *Otčenášek*, za kaplana do Mezříče ;
 p. Ant. *Habiger*, za kaplana do Litrbach ;
 p. Jos. *Martínek*, za koop. do Mladočova ;
 p. Adolf *Deořáček*, za kapl. do Chvalkovic ;
 p. Frant. *Fojt*, za koop. do Svratky ;
 p. Frant. *Klemm*, za kaplana do Hořic ;
 p. Alois *Štemberg*, za kaplana do Dohaliček ;
 p. Jos. *Štursa*, za kaplana do Chroustovic ;
 p. Jan *Dostal*, za koop. do Třebonína ;
 p. Adolf *Matoušek*, za kapl. do Kutné Hory ;
 p. Jan *Růček*, za kapl. do Čáslavi ;
 p. Frant. *Jenček*, za kapl. do Zbislavi ;
 p. Frant. *Hlaváč*, za koop. do Nové Paky ;
 p. Frant. *Sloup*, za koop. do Svojanova ;
 p. Leopold *Vrzák*, za koop. do Kácova.

Upřádněná místa :

Cerekvice, f. patr. kníž. Thurn-Taxisa, do 7. říj.
Běstvína, fara patron. hraběte Rothkircha, do 13. října.
Niederhof, fara patron. nábož. matice, do 13. října.
Bohárna, fara patron. nábož. matice, do 14. října.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul :

- p. Frant. *Prudíč*, farář ve Velikém Boru 5. srpna (nar. v Chocni 2. října 1798, vysvěcen 21. října 1821.)

Vyznamenání jsou o druhotinách kněžských :

- p. Václav *Dušek*, osob. děkan v Hořepníku, stal se konsistorním radou ;
 p. Augustin *Jedlička*, farář v Záboří, a
 p. Josef *Vorlíček*, bývalý farář v Deštné a bisk. notář, jmenování osobními děkany ;
 p. Josef *Rambousek*, farář v Jilovicích, biskupským notářem ;
 p. Frant. *Buděšinský*, býv. lokalista v Těchonicích, osob. farář, obdržel expositorium canonicale. —
 P. Vojtěch *Hron*, kněz řádu praemonstr. na Strahově, farář v Chyšce, arcib. a Budějovický bisk. notář, jmenován jest okresním vikářem Pacovským a skut. bisk. konsist. radou.

Ve správě duchovní ustanovení jsou :

- p. Ig. *Hess*, katecheta na dívčí škole v Písku, za kurata při katedral. chrámu v Budějovicích ;
 p. Václav *Voneš*, koop. v Rudolfově, za konsist. kancelistu, biskup. ceremonáře a katechetu v trestnici Budějovické ;
 p. Václav *Chvojan*, kaplan v Plánici, za administratora ve Velikém Boru ;
 p. Václav *Ketzer*, administr., za faráře v Albrechticích ;
 p. Ant. *Kloboučník*, kaplan za administr. v Pacově ;
 p. Frant. *Ulrich*, kaplan v Nové Bystřici za katechetu a škol. ředitele tamtéž ;
 p. Josef *Weber*, kooperator v Ronšperku, za faráře v Šitboři ;
 p. Jan *Jungbauer*, býv. kaplan v Nové Bystřici, za kapl. do Theresiendorfu ;
 p. Frant. *Holík*, kaplan z Vodňan do Starého města ;
 p. Jan *Thurnwald*, býv. administr. v Bukovsku, za kapl. do Bílé Hůrky ;
 p. František *Koller*, katecheta na real. gymn. v Prachaticích, na svou žádost za 2. kapl. do Chvalšín ;
 p. Václav *Šimanko*, kaplan z Měčína do Vodňan ;
 p. Jan *Muchka*, kaplan a katecheta v Kardašově Řečici, za kaplana do Pelhřimova ;
 p. Frant. *Wildmann*, kooperator v Sudoměřicích, za kapl. v Kardašově Řečici ;
 p. Frant. *Šilený*, proz. kaplan v Kardašově Řečici, za kooperatora do Sudoměře.

Upřádněná místa :

Místo *kanovníka* v Budějovicích, do 12. října.
Veliký Bor, f. patr. kn. Kinského, do 4. říj.
Pacov, děk. patr. kníž. Löwensteina, do 10. říj.

Vydává se
5. 15. a 25.

každého měsíce

Redakce:

v kníž arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expedice:

v kat. kněhupectví

B. Stýbla

na sv.-Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostlá čísla rekla-
majte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předplácí se
v expedici

a u všech řádných
knihkupect

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

ienom v expedici

Celoroč: 3 zl. — kr.
půlroč: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přel. XIV. 34.)

Škola církve dcera.

Předneseno v poradní schůzi učitelstva střídnictví
Zbraslavského dne 19. srpna 1869 na Modřanech
od kan. Josefa Ehrenbergra,

kn. arcib. střídníka a proz. školdozorce.

Frási ve smyslu běžném a moderním
vyrozumíváme průpověď, kteráž dle slov, z
nichž složena jest, zní tak, jakoby zname-
nala velmi mnoho, zatím ale neznámená
nic, aneb velmi málo. Jest tudy fráse jako
hřmotný výbuch na prázdno, jako prskavka,
kteráž barvitostí svých jisker chvílenku se
pyšní, ale mžikem v nívec rozplyne. A ta-
kovými frásemi druhu nejrozmanitějšího na-
še doba přítomná jest celá jako ověšena, ja-
kož vůbec o lehké jarmareční zboží dokon-
ce žádnou nouzi nemáme.

Že o frási vůbec zmínky jsem učinil, ne-
stalo se bez příčiny. Na vlastníuši bylo mi
slyšeti, že také výpověď: „Škola církve
dcera“ — není prý jiného leč pouhá fráse,
leč holé slovo prázdnoho znění, pronesené
pro chloubu a na vlastní pochvalu, jináče
ale bez podstaty a bez základu. Slyše tak,
nepohoršil jsem se; neboť na štěstí připa-
dlo mi dvě národních pořekadel, z nichž
jedno dí: „Nevědomost hříchu nečiní“; a
druhé praví: „Kdo schvalně oči zavírá, ani
za dne ničeho nevidí.“

Že škola z lůna církve vyšla, a že v skut-
ku a v pravdě zrozcem neboli dcerou
církve jest: toho dosvědčuje dějepis v dů-
vodech co skála pevných, v důvodech co
slunce jasných. O skálu však třeba sebe
ostřejší zub se zlomí; a nemůže-li hafáček
ani proti měsíčku ničeho vyříditi, čeho te-
prve proti slunci vyřídí? Pročež chtít výpo-
věď: „Škola církve dcera“ — na holou frá-
si snížit, jest a zůstane na věky prací mar-
nou.

Když pod návaem surových národů,
od severu na jih nezastavitelným proudem

se deroucích, veliká západní říše Římská
se rozpadla, a po půdě vzdělaností druhdy
proslulé noha divochů se proháněla, rozdu-
pávajíc šmahem všecko, co lidský duch za
velké usilnosti během mnoha století krá-
sného a utěšeného byl zbudoval: tehdy zdá-
lo se, že veta jest po zvedenosti lidské spo-
lečnosti. Ale nestalo se tak; neboť bděla
na stráži věčná Prozřetelnost. Zvedenost i
věda, co jí bylo, a zbytky starořecké a sta-
rořímské vzdělanosti před návaem tehdejší
surovosti utekly se za ctilodné a samým
hordám divochů posvátné zdi klášterské,
útulku a pohostinského přístřeší tam nalez-
še. Mnišstvo, kteréž vedle běžných služeb
Božích půdu zdělávalo, ostrháním přísné
kázně zdivočilemu světu příklad křesťanské-
ho sebe zapírání na odív stavělo, uměním
a chudičkou ovšem tehdy vědou se zaná-
šelo, a zvláště sbíráním a opisováním kněh
netoliko křesťanských nýbrž také starých
spisů klasických bedlivě se obíralo: ano
mnišstvo o ohroženou tehdy zvedenost a
vzdělanost lidskou zásluh neocenitelných a
na věky nezapomenutelných sobě dobylo.
Avšak k zásluhám oněm přičinilo mnišstvo
zásluh nových zakládáním škol, což arcit-
dalo se způsobem docela přirozeným. Kaž-
dý řád řeholní o přírůstek nových údů své
bratří i o jich potřebné předběžné vzdělání
sám péči míti musil. Tou příčinou brání
jsou do klášterů pacholíci co zákové, aby,
dříve než do řehole vstoupí, v nevyhnu-
telných vědomostech vycvičení a náležitou
měrou vzdělání byli. A takto povstaly zá-
hy hned na počátku středověku školy klá-
šterské, na nichž vedle bohosloví také ve
svobodných uměních, jako v mluvnictví, v
básnictví, v řečnictví, v libomudrctví, a ve
zpěvu i v hudbě vyučováno jest.

Dobou současnou povstaly školy oněm
klášterským na mnoze podobné ne-li výteč-
nější při kostelích biskupských a kollegiat-

ních, poněvadž oběma o potřebné duchovenstvo světské i o jeho vzdělání starati se bylo. Vůbec vycházela tehdy, jak se dočítáme v Tomkovu „Dějepis Prahy“ v dílu I. na straně 452, všecka péče o školy výhradně z církve, k čemuž zvláště papežové usilně se přičiňovali, jako u příkladu papež Innocenc III., jenž na obecném sněmu Lateránském leta 1215 nařídil, aby při každém kostele metropolitánském zřízení byl za učitele doktor theologie, a při každém kostele katedrálním alespoň jeden mistr svobodných umění, kterýž by povinen byl, vyučovati žákovstvo kostelu sloužící i jiné chudé školáky zadarmo.

Školy takové, dobře zřízené a pod dozorstvím kanovníka školastika stojící, nalezaly se dle Tomkova „Dějpisu Prahy“ na str. 454 a 455 netoliko při kostele svatého Víta na hradě Pražském, nýbrž také při kollegiatním chrámu svatých apoštolů Petra a Pavla na Vyšehradě s tím dokladem, že školastik Vyšehradský vedle prebendy kanovnické bral jako na přílepenou příjem z kapitolního dvoru v Komořanech na Vltavě. Také Benediktini v Broumově a Premonštráti na Strahově své školy měli, a z pozdějších řádů duchovních zvláště Dominikáni a Augustiniáni školami prosluli, jichžto lektorové byli právě učitelové jak v bohosloví, tak ve svobodných uměních.

Než pro nabytí vědomostí vyšších a zvláště k vůli dosažení hodnosti doktorské, poněvadž university v zemi nebylo, putovalo se z Čech přehojně na vysoké školy v Paříži do Francouz, na vysoké školy v Bononii do Vlach, a co se lékařského umění týkalo na školu Montpelierskou rovněž do Francouz. Takovýmto nesnadným a nákladným pocházkám přítrž učiniti chtěl král Václav II. při roce 1294, hodlaje universitu domácí založiti v Praze. Ale nastojte, z utěšeného zámyslu králova sešlo příčinou nad pomyšlení malichernou. Jan ze Žitavy, na slovo vzatý dějepisec tehdejší doby a spolu slavný opat kláštera Zbraslavského, vypravuje, že rádcové království stavu světského záviděli kněžstvu, kteréž založením vysokých škol ještě většího vplyvu by se bylo dodělalo, poněvadž školství venkoncem v rukou kněžstva se nalezalo. Pro bídnou tedy a podlou závist počali krále ze zámyslu ušlechtilého zrážeti, a podařilo se jim. Zvláště jeden z rádců králových hlavní toho vinu na sobě měl; ale šlechtyný opat Jan tak velkodušně k němu se zachoval, že jmeno jeho zamlčel. Odtud viděti, že kněžstvo již tehdy nepřátele mělo, a k nim, pamětliv

vo naučení Božského Mistra, jenž za zlé dobrým odměňovati se velí, šlechtetně zachovati se umělo.

Co král Václav obmyšlel, totiž založení vysokého učení v Praze, teprve Karlem, otcem vlasti, šťastně v skutek uvedeno jest. Užívaje rady vytečeného arcibiskupa Arnošta, a těše se zvláštní přízni papeže Klementa II., svého někdejšího při dvoře Pařížském učitele, docílil Veliký Karel věci tak důležité snáze a lehčeji, než kdokoliv jiný. Přední podmínkou a jako klíčem k založení vysokého učení bylo svolení a schválení apoštolské stolice, čehož Karel od příznivce a přítele svého papeže Klementa ovšem bez obtíže nabyt, ač vyhledávaje toho sám osobně ke dvoru papežskému v Avignonu se dostavil. Tak založena jest universita Pražská, která, jakož ze zvláštní přízně hlavy církve počátek svůj vzala, celým zevnějším ústrojím svým až dotud na církevní svůj původ nepopíratelně ukazuje.

Že školství vyšší z lůna církve vyšlo a tudy v pravdě jako dcerou matky církve jest: o tom, jak jsme slyšeli, naprosto pochybovati nelze. Ale kterak medle o škole národní dokážeme, že také ona zplozencem církve jest? Ač zrovna přímých dějepisných svědectví o vzniku a vývinu školy národní před rukama nemáme: nicméně dokážeme najisto, že právě národní škola jest utěšeným samorostlým kvítkem na požehnaném luze církve svaté.

Z rozkazu papeže Innocencia III., kterýmžto veleno jest, že mistr při kostele biskupském povinován byl, zadarmo vyučovati žákovstvo kostelu sloužící: z rozkazu onoho vysvítá, že k obsluze kostela bylo zapotřebí také pacholíků ještě nedospělých, neboli žáků; a těmi vyrozumívají se obzvláště zpěváci v kůru. Tehdy, když varhan jako nyní ještě nebylo, kdež hudba na nástroje v chrámech naprosto se neprovozovala, a veškerá bohoslužba jen zpěvem se provázela: ano tehdy hojný a četný sbor zpěvácký byl při kostele potřebou nezbytnou. Avšak co platilo o kostelích biskupských, platilo také o kostelích farních. Správce a řiditel kůru třeba na vesnickém kostele musil rovně ku své ruce míti sbor zpěváků neboli žáků; a poněvadž jich leckde nasbíratí nemohl, nastávalo jemu, o ně a jich ke službě chrámové spůsobilost napřed se postarati.

Počátkové literního umění, totiž známost čtení a částečně také známost psaní, byly jako nevyhnutelnou propravou pro pacholíky, kteří za zpěváky neboli za žáky

kostelní dospěti měli; a řiditeli kůru, jenž obyčejně kantorem neb rektorem nazýván jest, nebylo pomoci, leč v propravných těch vědomostech vycvičiti je. Takové pak příležitosti použili také jiní rodičové moudří, a posílali na literní vyučování k rektorovi dívky své, třeba z nich zrovna zpěváky při kostele míti nechtěli. A tento byl prvopočátek školy národní.

Že národní škola co samorostlý kvítek na půdě církevní vypučila, a že národní naše učitelstvo ze starověkých řiditelů kůru původ vzalo: toho důkaz nezvratný v ústech lidu se uchoval. Neboť v Čechách na mnohých místech až do nejnovější doby nazývanot učitele „kantorem“ a na Moravě „rektorem“, starožitnými to jmeny, jakých řiditelům kůru hned od prvního jich zniknutí jest dávano.

Vyučování na národní škole za jejího prvopočátku a potom za dlouhé a dlouhé časy trpělo ovšem mnohými svízelemi. Jeli-kož návštěva školy zákonem nařízena nebyla, posílal dítek svých do školy kdo chtěl, a kdy chtěl. Vyučovanot obyčejně toliko v zimě, když se dívky v letě za dobyt看em a za jinou od rodičů vykázanou prací rozběhly. Proto také lidé starší, jakých jsem mnoho znal, když tak za řeči na školácký jich věk došlo, nikdy neřekli: chodil jsem do školy rok, dvě, tři leta, nýbrž: chodil jsem jednu, dvě, tři zimy. Školné rovněž zákonem vyměřeno nebylo, a obyčejná mzda za celotýhodní vyučování obnášela groš, kterýž žáčkové panu učiteli odváděli v sobotu, odkudž to nešťastné jméno „sobotáles“ povstalo. Dívky rodičů zámožnějších přinášely vedle groše, poněvadž se vyučování jen v zimě dělo, ještě také polínko dříví na tope-ní. Budov k účelům školním schválně stave-ných také nebylo, a obydlíčko učitelovo, at obecné nebo vlastní, sloužilo spolu za vyučovací světnici. Ba ani kněh neboli čítanek stejných nebylo, a dívky odříkávaly z kancionálů, z modlitebních knížek a vůbec z knihy, jakou které do školy bylo přineslo.

Že za takových poměrů učitel od škol-ného živ býti nemohl, rozumí se samo sebou. Tou příčinou, nestačilo-li co od koste-la za rektorství měl, zastával nezřídka spolu také službu kostelnickou, a vedle toho byly jemu pomůckou a příspěvkem na živobytí tak zvané koledy. Takových koled, jak jsem se ze starých školských fassí dočetl, bylo do roka mnoho, jako: koleda vánoční, kdež za zpěvu „Den radostný jest nám přišel, v němž má býti každý vesel“

sbíráno koláče a hrách; koleda tříkrálová, kdež za zpěvu „Tři kráři znamenali hvězdu, kterou jsou viděli“ sbíráno kroupy a od napsání tří králů po groši; koleda Řehořská, odbývána od žáků, o kteréž šfřeji promluvíme níže; dále koleda zelenočtvrteční na vejce, svato-Janská na máslo, svato-Havel-ská na obilí a svato-Martinská na len.

Nejslavnější ze všech bývala koleda svato-Řehořská, kteráž i přes zákaz od císaře Josefa II. na koledy vůbec učiněný dlouho pak ještě trvala, a při níž co žák na škole domácí v Korouhvi, stůj co stůj, pokaždé býti jsem musil. Dne 12. března, jakožto dne svatému Řehoři zasvěceného, vyšlo ze školy asi osm žáků s mošinkami pro vejce na zádech, a jeden s pokladničkou v ruce. Ti putovali potom od domu k domu po celé vsi, a jak kde prah do světnice překročili, zanotili takto:

Řehoře svatého, učitele velkého

Žáci světi svátek jeho

Mají radost z toho.

Pakli žáčka nemáte, na papír nám dejte,

Pro jeden groš nebo pro dva

Jistě neschudnete.

Pán Bůh vám to odmění v tom nebeském ráji,

Kde svatý Řehoř přebývá,

Pána Boha chválí.

Po skončeném zpěvu vystoupil žáček s pokladnicí a vyřizoval takto: „Vzkázal vás pan učitel pozdravit, abyste mu poslali kopu vajec, mandel peroutek (kosinek), a nám abyste dali několik bílých na papír.“ Žáčkové byli všady rádi vidění, na mnohých místech častování, a s kabelkami dvakrát třikrát za týž den do školy se vraceli, aby příliš těžko nebylo. Veliké záliby, jakouž žáci v koledě svato-Řehořské měli, užil opatrný učitel k tomu, aby jich k bedlivé návštěvě školy přidržel, vyhrožovav přes celou zimu, že, kdo školy pilen nebude, po koledě nepůjde.

Ještě jiného prostředku měli tehdy učitelové k ruce, aby žáky k pilnému chodění do školy přiměli. Tehdy byly v obyčeji tak zvané posvátné hry, zvláště o umučenu a o vzkříšení Páně, ježto v neděli květnou a v pondělí velikonoční odpoledne od žáků v kostele odbývány jsou tak, že každé dítě jedno po druhém několik veršůků vyříkalo, až celá báseň skončena byla. Takového říkání v kostele podobně jen pilným žákům jako za odměnu se dostalo; a ver-

šky ony, jež kdo za svého žakovství v kostele byl říkal, zajisté do smrti nezapomněl. Od své milé matky nejednou jsem slyšel, jaké říkání, představujíc Maří Magdalenu, v pondělí velkonoční měla; znělo pak takto:

Bolest roste srdci mému na útrobě,
Když už není Mistra mého v hrobě,
Jenž mě uzdravil, všech hříchů zbavil,
A sedm ďáblů ode mne zapudil.

Prosím, ukažte mi spíše,
Kde najdu svého Ježíše;
A zdali vy toho víte,
Nastojte, proč nepovíte?

Chtěla bych se bráti sama,
Kde bych našla svého Pána.
Mám na srdci velkou žalost,
Jesu! obrať mně ji v radost.

Tak a podobně bývalo na škole národní za starodávna.

Teprvé za Marie Teresie počato shora, školy národní sobě všímali. Zvláště pak císař Josef II. mnohé zákony školské vydal. On zařídil tak zvané normální učení, z něhož zkoušce podrobiti se musil, kdo na škole národní učitelem býti chtěl. Aby pak národním školám ještě líp na nohy pomohl, také to učinil, že dozorství nad nimi duchovenstvu odejmul a tak zvaným tehdejšími krajským komisarům je odevzdal. Ale tehdaž se věc neosvědčila, a dozorství světské tuším ani rok netrvalo.

Co jsem věděl, to jsem pověděl; a po všem všady zajisté popříti se nedá, že školství jak vyšší tak nižší z lůna církve vyšlo, a že tudy škola v každém ohledu jest *církve dcerou*.

* * *

Porada v Modřanech, první a spolu poslední, již svrchu psaný za svého úřadování předsedal, zůstane pro všechny účastníky zajisté památnou. Bylať opravdu utěšená. Vedle četně shromážděného učitelstva a části duchovenstva vikariatského účastnilo se v ní také několik pánů učitelů z Prahy a velevážený i vzdělaný pan starosta Modřanský; a hlas veliké spokojenosti všechných byl jeden jediný. O oslavu poradního dne hudbou a střelbou postarali se páni učitelové z vlastního nákladu, a mezi poradou několik staro-českých chorálů krásně zapěli. Na závěrek následoval společný oběd a srdečná milá zábava. Také slavná obec Mo-

dřanská na oslavu poradního dne přispěla. Neboť jako v den před tím kníž. arcib. střídníku, k instalaci svého milovaného pana faráře se beroucímu, četné a vkusně upravené banderium s hudbou až na Braník vstříc byla vypravila, taktéž banderiem ještě čtenějším předsedu porady za nekonečného slávy provolávání až pod samé zdi Vyšehradské doprovoditi kázala.

Píseň ku poctě sv. Václava.

Ze spisku: „Posvátný věnec ku poctivosti sv. Václava od kan. Vác. Štulce. Může se zpívat dle oblíbeného nápěvu písně: „Tvůrče mocný, nebes země.“

Vyzvání.

Vzhůru, České duše věrné,
Kdož jsi křesťan, Boha chval,
Jenžto z lásky nepřeborné
Velkého nám svěťce dal:
Václav jest ten slavný kníže,
Dědic náš a vévoda,
Světce velký, sluha kříže,
Štít a chlouba národa!

Nuže vzhůru, Čechy celé,
Vzhůru, zbožná Moravo!
Zazní z každé duše vřelé
Skutkův Páně oslavo!
Nebeskému všickni králi
Pějme čest a vzdejme dík,
Jak pěl druhdy písní chvály
Světce náš a mučovník.

Jitřní.

Slunce vyšlo na den nový,
Mizí noci tmavé stín:
Vratislavu vévodovi
Narodil se drahý syn:
Václav svatý, z Drahomíry,
Matky bludné, zrozený,
By byl vzorem živé víry,
Láskou Boží zničený.

Světce velký, Čechů štíte,
Hvězdo jasná otčiny,
Od nevěry, vášně lité
Uchraň naše končiny.
Chraň nás štítem lásky svojí,
Chraň své bratry, český lid,
Ať se víra láskou dvojí,
Množí blaha zdar i klid!

K pochvalám.

Života dnů na usvitě
Svatou láskou střeženo,

Na knížecím dvoře dítě
Bohu jest zasvěceno.
Zbožný otec s matkou svojí —
Vratislav to s Lidmilou —
Duchem Božím duši kojí
Václavovu spanilou.

Ó dej Bože, ať Tvé děti
Všecky všude na zemi
Tobě se Tvým Duchem světí —
Tvé jsou — těly, dušemi.
Tehdy nové ráje zkvétou,
Žádoucí nám vzejde den,
Plíseň vin a bludu kletou
Odklidí svět veškeren!

O první hodině.

Václav jarý v staré Budči
Mládeneček spanilý
Zákonu se Páně učí
Pěčí svaté Lidmily:
Každého dne, každé chvíle
Duše jeho světitá
Pravdou Boží, v plné síle
Lásky nebes prokvítá.

Ó dej Bože, ať nám roste
Na Tvé pravdě rodů květ,
Ať nemámí duše prosté
Šalbou svojí lichý svět:
Dej nám všechněm — mladým, starým —
Ohněm lásky k Tobě plát,
Jak náš světec duchem jarým
V čistotě vždy prokvétáť.

O třetí hodině.

Blah, kdo Bohu věrně slouží,
Marných věcí nehledá,
Pán sám jemu, po čem touží,
Milost svou i sebe dá.
Aj, tak Václav, kněžic svatý,
K Pánu lnul jak Samuel,
Od mladosti láskou jatý
Vždy výš na vrch ctnosti spěl.

Dej nám, Bože, sloužit Tobě
Vírou, láskou, nadějí,
A šetriti v každé době,
Václavových šlépějí.
Z Tvé milosti světu všemu
Kaž čin každý náš i dech,
Jak rád slouží Bohu svému
Kristu věrný, pravý Čech.

O šesté hodině.

Slunce došlé na poledne
Dalším svítí krajinám,

A s vysosti nedohledné
Blahem kyne nížinám:
Aj tak Václav s trůnu výše,
Blahodějný vévoda,
Ozářoval dvory, chýše
Veškerého národa.

A jak zářil s trůnu výše,
Dosud láskou svítí nám,
Ze nadhvězdne kyná říše
Blahem našim končinám.
Bože, dej, ať láskou s nebe
Jak náš světec hoříme,
A Tvou slávu v okol sebe
Všemi skutky množíme!

O deváté hodině.

Kudy Václav svatý chodil,
Kde bděl, klečel, seděl, stál,
Radil, soudil, vojevodil,
Všude Krista zvěstoval,
Za ním, před ním, kolem něho
Veškerá vlast zkvítala,
A v Čechách se pěčí jeho
Sláva Boží zmáhala.

Nuž dej, Bože, ať to sémě,
Světec náš jež rozsíval,
Vděčně chová Česká země
A je množí v šir i dál:
Bože dej, ať vírou pravou
Vlast nám kvete po věky,
A Čech slaví Tvou se slávou —
Blížký tu či daleký!

K večerní hodině.

Drahá je smrt svatých Páně,
Odměnou je žádoucí,
Byť jim bylo chýlit skráně
Pod meč katů padoucí.
Smrtí tou též Václav svatý
Běh života dokonal:
Zbodán vrah, bratrem tatý
Do slávy se odebral.

U svatyně v Boleslavi
Klesla drahá mrtvola,
Duše svatá mezi davy
Nebešťanů vzletěla.
Smrtí blahou i nám, Pane,
Dej tam dojít po boji,
Kde náš kníže slávou plane
V neskonalém pokoji.

Na doplněk.

Na zemi tvé tělo máme,
Václave, ty světče náš,

A odvěkou lásku známe,
 S jakouž se nás ujímáš:
 S Čechy tvými věčnou páskou
 Všesvatý tě pojí Bůh;
 Vlast i národ mocnou láskou
 Na nebi tvůj chrání duch.

Sláva tobě, svatý kníže,
 Bohu dík, jenž nám tě dal,
 A tvůj národ krovem kříže
 Od záhuby uchoval:
 Ó pros za nás v tuhém davu,
 Pomoz v Boží pravdě stát,
 Kristu žít vždy na oslavu,
 S Kristem pouť svou dokonat.

Druhé

„Po pětadvaceti letech.“

Od Fr. Pravdy.

Každý rok má své „Po pětadvaceti letech,“ však není vždy a není všem důležité, co před pětadvaceti lety se přihodilo a vybíráme si jen ty nejznamenitější události z vlastního života, abychom je po pětadvaceti letech na paměť si uvedli a buďto sami soukromě a tiše anebo společně s těmi, jichž se také týkají, veřejně a důstojně oslavili. Manžel s manželkou po pětadvaceti letech obnovuje památku svého sňatku, svých oddavek a jmenují to stříbrnou svatbu; úředník a učitel po pětadvaceti letech své služby připomíná si její začátek; kupec, obchodník i řemeslník, když pětadvacet let se byl vynasnažil ve svém povolání, pohlídne skoumavě nazpátek; rolník, když pětadvacet let byl hospodařil, zastaví se a zpytuje, co dokázal a kam to přivedl; zákony, ústavy, školy mají také své „po pětadvaceti letech“ a po pětadvaceti letech stavíme si před oči štěstí i neštěstí, co potkalo nás, naši obec, naši krajinu anebo dokonce celou naši zemi.

Památný pro každého kněze zůstane den, kdy knězem se stal, byv od svého biskupa vysvěcen. Opakuje se rok po roce, již minul pět — již minul deset — a dvacetkrát a konečně je tu „po pětadvaceti letech.“ Rok je dlouhý, pětadvacet let je čtvrt století a že kněz při vysvěcení svém také jedno čtvrtstoletí zcela anebo bez mála již měl za sebou, má odhyto půlstoletí svého života a očekává ho snad již jen malý zbytek. Den vysvěcení svého oslavoval a připomínal si v duchu vždycky, rozjímaje o osudech svých, modle se k Bohu a před-

nášeje Mu díky a prosby, ale po pětadvaceti letech činí to vroucněji a důtklivěji, těše se z prvního svého jubilea.

Pětadvacetileté jubileum připadá každý rok více kněžím na jeden den, že na ten den biskup jejich je najednou byl vysvětil. Jsou rozdělení a rozptýlení po celé diecési a někteří snad dostali se i do diecési jiných anebo účinkují v povinnostech rozličných až za hranicemi. Obyčejně stříbrné, bych tak řekl, jubileum své slaví každý kněz sám a to doma, kde pracuje na vinici Páně. Je mu nemožno sejít se s bývalými druhy svými, je mu to alespoň velmi těžko anebo k tomu nikdo nevybídí a nedal podnětu, že posud se to nestávalo a že odstrašovaly všelijaké překážky. Teprv za novějších časů začaly se schůzky před pětadvaceti lety vysvěcených kněží zavádět, že živější ruch nastal i v církvi, přibližuje se k sobě, co k sobě patří a jeden a ten samý směr má před sebou a že železnice cestování daleké činí snadnější. Roku 1866. sešli se kněží diecése Litoměřické a hned na to r. 1867. kněží arcidiecése Pražské, což vypsáno bylo v Blahověstu pod jmenem „Po pětadvaceti letech.“ Letos stejnou památku odbývali kněží diecése Budějovické a tu právě v těchto listech zase chceme vypsati davše jí jméno „Druhé po pětadvaceti letech,“ abychom ji rozeznali od první v nich vypsané. —

Dne 8. srpna večer připutoval do města Sušice cestou od Dlouhé vsi muž deštníkem a holí ozbrojený a dal se uvést do hostince. Je prý z Bavor, řekl v Dlouhé vsi velebným pánům, s nimiž se byl sešel a oni nevěděli, co o něm mají souditi, domnívajíce se, že to asi náký učitel. Jeden pán ze Sušice, jenž právě byl přítomen, vzal ho s sebou a zmínil se o slavnosti, ku které se zejtra před pětadvaceti lety v Budějovicích vysvěcení kněží v Sušici chtějí shromáždit a cizinec pravil, že to kdesi slyšel. Mluví německy a to hodně po bavorsku a staví se, jakoby česky ani nerozuměl. Průvodce v hostinci oznámil, že je Bavor, prohlídl si ho pan katecheta sedící tu při večeři a že očekávali s panem děkanem jednoho Bavora kněze, napadlo mu že on to je. Byl to v skutku, domluvili se a průvodce jeho k podivení svému se nyní dověděl, že pochází z Čech, je farářem v Bavorích, jmenuje se König a že přišel, aby spolu slavil památku pětadvacetiletého kněžství. Dostavil se k ní první mezi všemi, cestoval pětadvacet hodin pěšky — snad za každý rok svého kněžství hodinu

— k utužení svého zdraví, jak se vyjádřil, nedbal na dešť, prošel milou naší Šumavu a hle, hezky prý ho to posilnilo po přestálé nemoci.

Dne 9. srpna přibylo cizích kněží do Sušice víc a mezi nimi byl ještě jeden farář z Bavor, jmenem Weber, rozený Čech, bývalý jejich spolužák. Odpoledne přivezla jich pošta z Horažďovic plný velký vůz, z Klatov již tu také byli a nastal okamžik velmi zajímavý. Víтали, pozdravovali se, někteří celých pětadvacet let se neviděli a jeden druhého ani nepoznal. Byl jsem svědkem, když druh polbil druha a tázal se nás po straně, kdo je ten velký a silný pán, na nějž prý se nepamatuje. Byl to sám děkan Sušický a tak se vedlo i jiným, mýlili se, hádali a když osoby všech byly zjištěny, ukazovali si a upozorňovali se na změny na sobě divíce se jim a rozdíly čínice.

Jedli již společně v klášteře u velebných pánů kapucínů a hle, přisedli k sobě, co se jindy měli rádi, aby lásku a náklonnost svou obnovili. Každý byl, jakým býval aspoň ty první chvíle a teprv později objevil se mnohý nový zvyk a vystoupily na světlo rozličné zvláštnosti. Proto přece zůstaly povahy, jaké byly, kořen a základ jejich se neproměnil a jestliže duše v jiném stavu se octnula, starý zevnější způsob to zakrýval.

Mladost a čerstvost jest ovšem tatam a ačkoliv si jsou skoro rovni v letech, nicméně vidíš, že stáří neušetrilo všech stejně. Dva mají hlavy již zcela šedivé, jeden nosí vlásenku a řekl bysi o něm, že je věkem sešlý kmet. Mnohým na hlavách se ukazují větší menší lysiny a jest velmi málo těch, na nichž bílých vlasů bysi nenašel. Ten a onen arcib ještě podržel mladší a hladší obličej, přeje mu zdraví, je čilý a hbitý, vystupuje si jako jinoch. Jsou tu muži s plnou červenou tváří a vedle nich představuje se ti tvář bledá, jenž jindy zajisté také se červenala. Jsou tu muži věru bohatí na objem svého těla, jenž dříve, jak se o nich praví, byli strážníci a od nich se líší štihlá a hubená postava, již nikdy nešlo a nepůjde k duhu.

Muži, bratří, již mnoho jste přestáli, začali a dokonali a pohled na vás zbudil ve mně vážné myšlenky. Pětadvacet let působení svého máte za sebou, zažili jste radosti i žalosti, vedlo se vám dobře i zle, práce vaše zdařily i nezdařily se, získaly si vděk i nevděk. Vystoupili jste před pětadvaceti lety do světa plni blahé naděje,

mnohému se naplnila a mnohého sklamala; štěstí i neštěstí vás potkalo. Jen Bůh vše-vědoucí zná ty boje, co vás tížily, podléhalo jim tělo a blaze vám, když jste si dopomohli k vítězství. Každý kráčel jinou cestou růžovou i trnovou, jeden brzy byl na místě, druhý se tam dostal pozdě anebo tam ještě není snášeje křivdy a útisky, jsa pronásledován i odstrkován. Máte zásluhy i viny, však odměna nebyla u všech stejná a nebyly stejné také pokuty. V životě tomto to jinak nejde, teprv po smrti se vše vyrovná a já vám přeji a přeji ovšem také sobě ze srdce, aby viny naše na ujmu nebyly zásluhám, až spravedlivý soudce před trůn svůj nás povolá. Budeme ještě dále bojovati, napravíme, v čem jsme pochybili a rozmnožíme poklady pro království nebeské.

Zaběhl jsem příliš daleko povoliv citům, jenž se ve mně ozývaly a když je pohled na shromážděné jubilanty byl roznitil, oni sami neměli času poddávati se jim jsouce zabráněni do hovoru mezi sebou a první zprávy o sobě si sdělující. Mluvili, vyptávali se, odpovídali si, každý s druhem chtěl a musel dorozumět se zvlášť a učinil to krátce a povrchně, aby všem vyhověl a nikoho nezanedbal. Vysloviti se obšírněji, neujde ještě příležitost a v skutku ji našli, co ji hledali, přihlásili se k sobě a porozprávěli spolu soukromě.

Mnohý soukromě rozprávěti má v obyčeji a odvádí stranou jednoho za druhým, jakoby jen samá tajemství měl za lubem. Jiný je tichý a nemluvný, jako býval před pětadvaceti lety a je třeba přiblížiti se k němu a vtáhnouti ho do proudu, aby, jak se říká, rozvázal. Jiný má rozvázáno vždycky, namáhá se, křičí, odporuje, nedá přijíti k slovu a ten tam poslední slovo chce míti pro sebe. Jiný chová se odměřeně a důstojně, že se tomu v úřadě svém byl přiučil a patří jako k důstojnictvu, někdo pravil, k štábu. Jiný zase je milovník svobody a nedá si ji obmezovat vůlí a jednáním druhých, ani náčelníků, maje pro sebe a prováděje samostatně svůj zvláštní program.

Hle, tu vedle sebe sedí dva a víc se na sebe dívají, než mluví. Dělávali prý to tak již v semináři a hned jak se v Sušici sešli, slyšel jsem otázku: „Jestli pak si k sobě zase sednou?“ I sedli si k sobě po nejprv, po druhé, po třetí, seděli vedle sebe pořád a mnoho si nenapovídali. Jsou hudebníci a co povídali, nejvíce se týkalo hudby. Provozovali ji jednou spolu a tu potom arcib nemluvili. Zajisté jim znějí v u-

ších nápěvy, jimiž byli rozveselovali své kollegy. Housle a kytara byly jejich nástroje a ten, co na kytaru hrál, proměnil ji nyní za citeru, jsa v Bavorích, kde citera panuje. Je prý na ní výtečník, má takovou a takovou, hraje z not, hraje všecko, zná rozličné školy, kýž ho milý houslista jednou navštíví! Tento je opravdu vzdělaný hudebník a znalec hudby a co takový požívá chvalné pověsti.

Hrávali jste spolu a kdybyste spolu zase hráli, již by to nebylo jako před pětadvaceti lety. Srdce, duše mají jiné zájmy a za ten dlouhý čas mnoho se s vámi přihodilo, co i vás oba proměnilo. Arcif byste okráli hrajíce spolu a v duchu ponořili byste se do dob dávno minulých, však přítomná skutečnost probudila by vás zase a vy snad zasteskli byste si, že to již není a nemůže být jako jindy. O hrajte si a zpomínejte při tom na sebe. Život náš je také hra, struny na houslích i na citeře praskají, pořád jich ubývá a až jednou utrhne se poslední, dej Bůh, aby nám v uších zazněla melodie andělská!

Milé překvapení způsobil shromážděným pánům telegram od Jeho Excellence nejdůstojnějšího pana biskupa z Mariánských lázní zasláný, v němž jim štěstí přál a požehnání apoštolské udělil. Poděkovali se mu pokorně a uctivě zase telegramem a zajisté je to těšilo a blažilo, že jejich vrchní pastýř ani ve vzdálených lázních na ně nezapomněl.

Poobědvavše pozdě odpoledne ponejprv v klášteře učinili krátkou procházku do sadů pana lékárníka Firbasa, známého pomologa, a prohlídli si rozmanité a vzácné druhy jeho ovocních stromů.

Vykonali v chrámu klášterním povinné modlitby a po večeri nejvíc se jich odebralo na děkanství, kde pro ně přichystáno bylo 14 postelí. Dlouho nešli spát a když již leželi, nepřestalo povídání a vypravování a ti, co se jindy rádi škádli, a pokoušeli, ani dnes toho nenechali. Časné ráno již zase vstali a pokračovali v mluvení a činění svém věřejším.

Přibyl ještě jeden bratr a tak všech bylo nyní 18 pohromadě. Byli to pánové: 1. König Petr, farář v Ernsradenu v Bavorích, 2. Kotrbelec Karel, farář v Dláždově, 3. Králík Vilém, bisk. kanclář v Budějovicích, 4. Kratochvíle Jan, děkan v Blovicích a vikář, 5. Luger Antonín, farář v Nové Cerekvi, 6. Marass Josef, farář v Semlovicích, 7. Paleček Josef, farář v Neurazech, 8. Papír Emanuel, farář v Bene-

šově, 9. Peške Václav, farář v Němčicích u Netolic, 10. Petr Matěj, děkan v Sušici, 11. Platzner Vilém, farář v Blažejově, 12. Ryba Mikuláš František, farář v Albrechticích, 13. Sova Jan, farář v Horní Cerekvi, 14. Uchýtil Martin, farář v Bezděkově, 15. Weber Jan, farář v Dieterskirchen v Bavorích, 16. Winter Karel, farář v Petrovicích, 17. Vondrovič Augustin, farář v Zámlekově, 18. Vorel Václav, farář v Bernarticích.

Pro churavost svou a jiné překážky nedostavili se před pětadvaceti lety spolu s nimi vysvěcení kněží: 1. Čermák Jan, farář v Zelené, 2. Hoyer Zeno, farář v Hořicích, 3. Juhn Vojtěch, polní kaplan na výslužbě v Hradci Jindřichově, 4. Miška Matěj, farář v Slověnicích, 5. Skála Hynek, farář v Putímě, 6. Špatný Václav, první a zámecký kaplan v Krumlově, 7. Vodička Jan, farář v Paračově.

V 6 h. odbylo se společné modlení a v 8 hodin páni jubilanti v rochetách a bílých štolách v slavném průvodu šli z děkanství do městského chrámu Páně. Před nimi nesl se kříž a nesly se korouhve a šla řada bíle oblečených družiček s věnečky na hlavách a s kyticemi v rukou. Mnoho lidu následovalo modlíce se a zpívající, hrměly mozdíře, hlaholily zvony a sbor hudebníků hrál vážný pochod. Průčelí chrámu je okrášleno kvítím a zeleným pletením a velkým nápisem: „Zdobíž Vás Boha, církve, vlasti milování, Jana z Nepomuku svatý boj a setrvání.“

Velebný pán Gotthard, kněz řádu kapucínského s četnou asistencí vyšel k oltáři slavně upravenému, zazpíval „Veni sancte Spiritus“ — Přijď Duše svatý — a následovala velká mše svatá, při níž v každém ohledu mistrná hudba se provedla, což abych podotknul, schvalně mne požádal výborný znalec hudby i zpěvu kněz jubilant. Bylo přítomno několik velebných pánů z okolí, jenž k jubilantům nepatřili, ale také brali podíl na hodech jejich duchovních.

Po vykonaných službách Božích odebral se průvod z chrámu Páně děkanského do chrámu Páně klášterního a veliké množství nábožných osadníků ho doprovázelo. Zase zněla hudba, ozývaly se zvony a mozdíře, ozýval se zpěv a ozývalo se modlení a každý chtěl viděti tváře cizích hostů.

V předu krácejí dva největší a nejsilnější činíce jako gardu a za nimi jdou druzí také po dvou. Na mostě je skoro tlačence a diváci si šeptají: „To je ten a onen.“ V kostele družičky rozdělily mezi

ně kytky a věnce, a velebný pan guardian pat. Ubald Vojtěch jal se činit k nim svou první řeč. Převzal totiž úřad kazatele z lásky a ochoty, zastal ho věru důstojně a přiměřeně a slova jeho přesvědčila, pohnula a rozebrala pozorné posluchače. Podrží je zajisté v paměti a nezůstanou bez účinku prospívající pastýřům i stádům péči jejich odevzdaným. Mluvil k nim o povolání kněžském, rozebíral a líčil, jak hodný kněz se zachovává při mši svaté u oltáře, v zpovědnici, na kazatelně a v domácím životě a přidal obraz kněze nehodného šetrně a krátce se dotýkaje všech vad a chyb možných. Každý uznal pravdu jeho vážných slov a nikdo nebyl a nemohl býti uražen. Chválili ho a děkovali mu v duchu všickni a když odpoledne po odbytých modlitbách ještě důtklivěji v pojednání svém byl pokračoval, nezdrželi se říci mu veřejně „Zaplať Pán Bůh!“

Na počátku lidé z města velebného řečníka také poslouchali, že i je byl přijal kostel otevřený. Však poznali brzy, že obsah řeči jeho jen na ctihodné kněží jubilanty se vztahuje a nejvíc jich, jsouce pouzí Češi, ničemu nerozuměli, že mluvil německy, jak se napřed bylo uzavřelo. I odešli tedy, co tu byli zbyteční, a kněží sami německý přednes poslouchali. Bylo jich 18 a mezi nimi byl jen jeden rozený Němec, který ale dobře mluvil česky a rád mluvil česky se svými bratry Čechy. K vůli tomu nebylo arcíř třeba užívati jazyka německého, ale my Češi jsme tak shovívaví a povolní, že Němec si z nás věru může vzít příklad.

On na nás nechce bráti ohledu mysle, že máme a musíme uměti německy, abychom mu rozuměli a když my někdy očekáváme a žádáme od něho to samé, je hned oheň na střeše, jako bychom Bůh ví jakou křivdu mu byli udělali. Máme s ním rovné právo, přejme mu je a vyhrazujeme si je i pro sebe. Řeč naše je řeč česká, mluvmе jí, dávejme jí přednost — alespoň když jsme mezi sebou. Kde se jedná jinak, uráží se důstojnost národní a té si má býti vědom nejen každý jednotlivý Čech, nýbrž i každý spolek, jenž záleží z Čechů.

Odpoledne páni jubilanti se společně dali fotografovati, pomodlili se hodinky a ve 4 hodiny přistoupili k sv. zpovědi. Následovalo požehnání s litanii a pak se šlo na blízký vrch, kde stojí kostelíček svatých Andělů strážných a odkud baví oko rozkošná vyhlídka na město a romantické okolí jeho.

Nastal večer a v 9 hodin na děkanství trávající velební páni mile byli překvapeni. Učinilo se jim zastaveníčko, že školy vyšel průvod hudebníků a zpěváků a veliké množství lidu se k němu připojilo. Barevné lampióny osvětlovaly náměstí, venku se střídalo hudební a zpěváký sbor rozestavil se před děkanstvím v polokruhu a hudba se střídala se zpěvem. Naposled ze všech úst zaznělo hřmotné „Sláva“ a z děkanství vystoupili, aby za prokázanou poctu se poděkovali, domácí děkan a 3 cizí kněží, z nichž jeden co zkušený řečník převzal slovo a způsobem takovým se vyjádřil, že získal všeobecnou pochvalu.

Slavnost druhého dne začala v klášteře modlením breviáře a sedmera kajících žalmů. Pak se sloužila velká mše svatá, při níž páni jubilanti společně přijali Svátost oltární a velebný pán pat. guardian povzněl k tomu ducha i srdce jejich dojemnými slovy, jež napřed k nim byl promluvil.

Doplnil se breviář a milí páni v průvodu šli na hřbitov, kde v kostele u Matky Boží odříkali hodinky za mrtvé spolubratry: 1. Doudlebského ze Sternecku, 2. Frohnera, 3. Hable, 4. Kočveru, 5. Mansfelda, 6. Porazila a 7. Vozobule, za něž se tam odbylo také requiem.

Přišedše nazpátek do kláštera vyslechli zavěreční řeč zbožného svého kazatele, jenž měla za předmět odměny, jakýchž nadíti se může hodný kněz v tomto i onom životě. Následovalo „Te Deum laudamus“ a to veškeré služby Boží důstojně ukončilo.

Zvlášť bratrský byl poslední oběd loučících se jubilantů, k němuž i někteří cizí kněží byli zasedli. Hostitel jejich vel. p. pat. guardian pronesl první přípitek a pak následoval přípitek za přípitkem. Ovšem se nezapomnělo na Jeho Excellenci nejdůstojnějšího pana biskupa a churavý farář z Bavor promluvil tak důtklivě o nastávajícím rozchodu a budoucím shledání se, že oči všech slzely.

Přítomný farář Němec dle práva a pravdy posoudil český národ a českou národnost a nebylo tu jediného Čecha, který by mu byl nepřivěděl. Řečnilo se více méně výmluvně, jak komu je a bylo dáno, ale vesměs bodře a srdečně. Pán, jenž večer před děkanstvím shromážděné zástupy plynoucími slovy byl pozdravil, ani dnes o slova nebyl v nesnázi a dokázal cvik, jakéhož jiným se nedostalo.

Již se začali jubilanti rozjížděti a mnohý se neubránil pláči, když své milé bratry opouštěl. Nikdo nelitoval, že cestu do Su-

šice podstoupil k pětadvacetiletému jubileu, jež zajisté ve vděčné podrží paměti. Dal s Bohem snad na vždy tomu a onomu z drahých druhů a cítil to rozcházeje se s nimi. Je u Pána Boha, jak dlouho zde ještě budou putovat a pracovat, kdo odstoupí první a kdo se dočká padesáti let svého kněžství. Staň se vůle Boží! Každý pětadvacet let již pokládá za milost a padesát let je milost, jakéž mezi mnohými jen málo který vyvolený dosáhne. Však opravdu vyvoleným jest jen ten, který ať dříve ať později boj dobrý dokoná a korunu obdržel spravedlnosti.

Jen někteří z cizých kněží zbyli dne 11. v Sušici a ti odpoledne vyjeli si do Volšov, aby tam na sady u zámku pana Obsta se podívali. Druzí, co tu byli a k jubilatům nepatřili, hráli zatím kuželky — k dobrým účelům a v horlivosti své i po zlatkách přispívali.

Byly to arcif zlatky jen papírové, ale farář z Bavor měl stříbro a plný pytlík ho rozdal — na stipendia. My vidíváme jen desetníky a dvacetníky stříbrné a pohled na stříbrné zlatníky, dvouzlatníky a toлары každého až zarazil a omámil. Bavor nám udělal laskominy na stříbro, ale marnost je marnost, není ho tu a běda, nám schází i papíry. Boháčů mezi pány jubilanty nebylo a kdo netrpí nedostatku, je v nynějších zlých časech spokojen.

Večer odjelo ještě několik hostů a dne 12. následovali poslední. Obnovili lásku k Bohu, lásku k církvi, lásku k bližnímu i lásku k sobě, posilnili se v ní a začnou druhé čtvrtstoletí kněžského života svého, pečující ještě starostlivěji o spasení svých a duchovní správě své svěřených duší.

D O P I S Y.

Od Kyšperka, v září 1869.

(Založení a svěcení nové veřejné kaple Panny Marie Cellenské na hoře Mariánské u Čermné.)

S pohnutým srdcem jímám se vypravovati paměti hodné věci, které se týkají uctění Rodičky Boží v Čermné, blíž Lanškrouna v Čechách. Nad Čermnou půl hodiny cesty jest hora, ondy zvána horou Cířpovou, nyní pak ji neuslyšíš jinak jmenovati než horou Mariánskou. S této hory jest přeutešená rozkošná vyhlídka až do družné Moravy. Po 88 let se na ní shromažďují poutníci Cellenští z celého dalekého okolí, loučíce se zde se svou milou vlastí. Zvláštní pak znamenitosti nabyta tato hora následující udalostí, kteráž až podnes v živé paměti v lidu se udržuje a vypravuje: R.

1814 Antonín Kepřta, z Kunvaldu, dávný ctitel Rodičky Boží Cellenské, k níž dvakrát byl již tenkrát putoval, vezl na voze mlýnské kameny z Pruska na Moravu. Přišlo mu jeti přes tuto horu. Cesta byla samá propast. Bylo již pozdě z večera a tma, a on chtěl dorazit na svou hospodu do Třešňovce na noc. Na nejvyšším výstupku, dokud mohl, držel vůz, jenž se chýlil, ale síla nestačovala, i umdlel, — vůz se naň skácel, a on přišel pod kámen. Věda, že žádné pomoci není, volal k Panně Marii Cellenské o pomoc, aby mu šťastnou hodinku smrti vyprosila. V tom se mu rozjasnilo v očích, on spatřil září, a ukázala se mu bílá panna s lucernou, a ani slova nepromluví, vůz nad ním zdvihla a on zdráv vyšel bez pohromy. Světlo tak dlouho viděl, až si vůz na dobrou cestu uhnul, pak se mu panna ztratila i se světlem. Poručil se Bohu a dále cestu konal, velebě Boha, jenž ho vytrhl ze smrti na orodování Rodičky Boží, až do hospody, a vypravoval hned, jakož i po celý život, každému a všude, co a jak se s ním událo, a slibem se zavázal, že každoročně, dokud živ bude, putovati bude do Marie Celli. A co slíbil, plnil; 12krát ještě byl za svého živýbyť v Marie Celli, a zvlášť o samotě ctíval rád Rodičku Boží Cellenskou. Na památku tohoto zázračného zachování svého před jistou smrtí dal na lípu tam obrázek, kterýmž se děj ten představoval. Po mnoha letech na místě, odkud odcházeli poutníci do Marie Celli, postavila se kamenná socha s obrazem Panny Marie.

Odtud s těmi poutníky ubírával se již od 14ho roku věku svého Leopold Fiala, rodič ze Žampachu, bratr třetího řádu sv. Františka, kameník, kteréž řemeslo po 20 let provozoval, až si koupil živnušku. Ten nyní již plných 20 let sám vodivá odtud poutníky do Marie Celli pokaždé asi 200, vycházejí z domu v pondělí Svatodušní, tak že v Marie Celli bývají na Boží Tělo.

Poněvadž se stávalo, že shromažďující se promokli a pobožnost na rozloučenou pohodlně konati nemohli, uzavřel on u sebe na tom místě vystavěti kapli kecti Panny Marie. Dlouho zanašel se touto zbožnou myšlenkou, až se mu podařilo vystavěti kapli skrovnou, asi pro 200 lidí, s právem ku sloužení tam mše sv. ve všední dny, r. 1864, zač vzdávaje Bohu díky, svou vděčnost projevuje tehdejšímu faráři Čermnému v. p. Josefu Tupcovi, nyní faráři Česko-Třebovskému, pak zemřelým vys. důst. kanovníkům Králohradeckým pp.

Josefu Lichtenbergovi a Františkovi Grusovi, a posud žijícímu vys. důst. panu Janu Raisovi, generálnímu vikáři a děkanovi kapitolnímu.

Po vysvěcení kaple té odstěhoval se zakladatel z Oustí, odkudž posud všechno řídil, a kam se byl 1857 ze Zampachu vystěhoval, sem do Čermné a vystavěl sobě nynější příbytek u kaple.

Než brzy ukázala se býti ta kaple malou, anaf zvlášť o mši svaté návštěva tak hojná byla, že mnoho lidí musilo venku státi. V horlivosti Mariánské neunavený zakladatel pomyslel na rozšíření kaple a neustál, až docílil šťastně nynější chrámček Boží. Po obdržení schválení nákresu a povolení ouředním popustil více než potřebnou pro rozšíření prostoru volně ze svého pozemku Čermnenský soused František Fišer. Mimo to koupil zakladatel 6 měřic polí u Čermné, kteréž co záduší témuž kostelíčku přirknouti dal.

Jest pak ta nynější rozšířená veřejná kaple ke cti Panny Marie Cellenské 11° 2' dlouhá, 6° 2' široká, a věž v čele jest 12° vysoká, mimo kříž svrchu, 1° zvýší. Stojí chrámček ten Boží zde na hoře té jako na hvězdě, neboť jest tam patero rozcestí, kteráž na rozličná místa vedou. Na věži nacházejí se dva zvony, jeden, pod jménem Marie Josef, 214 lib. a druhý, Anna, 70 lib. těžký, oba pěkného zvuku. Hlavní oltář jest ze dřeva, čistě a ozdobně vypracovaný a hojně ozlacený. Na oltáři jest tré kaplíček čili jeskyněk. V prostřední větší jest socha Bohorodičky Cellenské, oděné bílým, hedbávným, zlatem protkávaným rouchem, se zlatou korunou na hlavě, a svrchu nad ní na oblouku klenby lesknoucích se 12 pozlacených hvězd; v ostatních dvou jsou sochy sv. Jana Evang. a sv. Josefa.

Mimo to jsou v lodi ještě 3 oltáře, sv. Peregrína, sv. Františka Seraf. a sv. Anny. Na protější straně vůči sv. Anny jest obraz, představující děj výš popsany. Šest oken vkusně shora barevným sklem ozdobených činí chrámček ten půvabným a jasným. Zvláštního pozorů zasluhuje kazatelna se svým pěkně pracovaným svrškem. Tolikéž i dost prostorný kůr se zde nalezá. Všecko tu truhlářskou a řezbářskou práci na oltářích i na kazatelně vyhotovil samouk, jistý 22letý chasník Josef Langer z Oustí n. O., jehož co opustěnce, bez přístřeší a vychování otcovsky se ujal zakladatel Leop. Fiala, učil ho číst a psát a se modlit, až ho v šesti letech tak daleko přivedl, ze upravil kostelíček jeho, o němž i znalci příznivě se

vyjadřují. Jak praví, očima sledoval pilně řezbáře, kterýž do první kaple něco pracoval, pak chodil po kostelích a všímal si, jak kde která řezba vyvedena jest, bedlivě se i vyptával upřímných mistrů, doma všechno sám sobě potom kreslil a zkoušel, až to přivedl k svému nynějšímu umění. A s tímto chasníkem, svým spolutovaryšem, co poustevník zakladatel náš v obydlí utěhož kostelíčka žije.

Po dokončeném rozšíření kaple docházelo na církevní posvěcení a k tomu náležící povolení. Na cestě do Hradce jevil zakladatel nemalou starost, docílil-li toho pro den slavný Narození Panny Marie. Důvěřoval se ale, že Rodička Boží prý obměkčí ty duchovní pány. Šel a kdo popíše jeho radost, s jakouž se již druhého dne opět vrátil ke mně, abych se s ním spolu radoval, že dosáhl šťastně vrehnopastýřského povolení ku svěcení na den Narození Panny Marie a ukázal mi dekret z dne 1. září t. r., jímžto se Čermenský farář p. Josef Ulmann k vykonání církevního svěcení oprávnuje. I ohlásilo se v neděli Andělů Strážců 5. září svěcení to na den Narození Panny Marie. Po celém okolí opanovala radost, každý těšil se na svátek Narození M. Panny, a o závod jednalo se všude, kdo zůstane doma, neboť každý chtěl jíti a ne v jednom stavení se stalo, že všickni opustivše dům a pole šli k Matce Boží do Čermné. I přesvědčili jsme se, že kdyby nevím jak nepřátelé naší sv. víry křičeli a lomcovali sebou, nic nevyřídí proti církvi Boží. Jádro lidu jest katolické, budme myslí dobré. Vždy pravdivá zůstanou slova chvalozpěvu sv. Panny „Aj, od té chvíle mne blahoslavenou nazývati budou všickni národové.“ I byl v den Narození Panny Marie v skutku slavný Mariánský tábor u Čermné, kde se rozložilo vojsko Mariánské, stojící ve víře katolické, tábor ne sice na vozích a koních, jak píše Žalm. 19, 8., ale ve jménu Páně, hledající lepší stránku, totiž nejprve království Božího, a spravedlnosti jeho.

A to všechno uspořádalo se ve třech dnech, na hlas duchovního pastýře v kostele, ne rozhlašování novinami namnoho neděl napřed. Byl bys zplesal s námi, milý čtenáři, kdybys byl viděl, kterak jako k růži rajské ubírali se až na hodiny cesty mnohočetné průvody s svými duchovními ku svěcení, kteréž na 2. hodinu odpolední bylo ustanoveno.

I vyšli jsme z farního chrámu P. Čermnenského o 2. hod., ale nával byl tak velký

že, ač na určité místo jest pouze $\frac{1}{2}$ hodiny, my v průvodu se tam teprv za 2 hod. dopravili. Začátek učinila mládež školní, potom veškeré mužstvo, za ním řada 35 párů bíle oděných družiček, držících v rukou každá svíci, a za nimi a 8 páry ministrantů, při vlajících korouhvích, rozsvícených lucernách, mezi mládenci, kteří po obou stranách tvořili čestnou stráž, krácelo duchovenstvo s p. světitelem, domácím to farářem. Závírku tvořilo pohlaví ženské. Hlučný zpěv provázal sbor hudebníků. Radost naše dosáhla vysokého stupně, když nám přišla řada družiček vstříc s hory Mariánské se sochou Rodičky Boží z velkého oltáře nového kostela. Jistě každý jako já v srdci svém volal se sv. Cyrilem, b. Alexandr. (Brev. Oct. Nativ. B. M. lect. IV.) „Veselou vidím schůzi všech křesťanů, jenž se ochotně sešli, jsouce od svatě panenské Matky Boží svolání. Čest a chvála Tobě svatá Trojice, jenž jsi nás všechny k této slavnosti svolala. I Tobě svatá Matko Boží buď čest. Tyť jsi drahá perla na okršku zemském, Ty neuhasitelná lampa, Ty koruna panenství, žezlo pravé víry, chrám nezrušitelný obsahující Toho, jenž nikdy obsáhnout býti nemůže, matko a panno, skrze kterouž požehnaný, jenž se béře ve jmenu Páně!“ Processí to doprovázela z Čermné a přivítala na hoře Mariánské hojná střelba z mozdířů, vyzývající i vzdálených, jenž přijíti nemohli, aby aspoň v duchu brali účastenství v slavnosti té nevšední. Asi v polovic cestě přistoupil k pp. kaplanům jistý muž z Landškrouna a doručil jim mnoho set obrázků, aby je rozdali na památku mezi mládež, což se po ukončené pobožnosti stalo. Před novým chrámečkem vystavěna byla z jedloví brána, okrášlená obrazem Bohorodičky, čímž dobře vyznačovalo se, že ta paní, k níž se ubíráme, jest brána nebeská. Poblíž hory byla jiná brána, a dále třetí.

Na věži i na branách vlály praporce. Nával lidí ze všech sem se sešlých procesí, již zde meškajících, vzrostl v takový počet, že bezděky řekl jsem sám u sebe, že to jako nějaký odlesk pouti Velehradské, co do počtu shromážděného lidu. Nepřeháním, když udávám počet lidí zde na 10.000. Kněží sem s procesím přibývajících bylo 9 a dva bohoslovci. Těžce jsme toho nesli, že i důst. p. Josef Tupec, farář Česko-Třebovský, horlivý podporovatel stavby této, zavítati sem nemohl. Na štěstí všecko bylo již sklizené a před setím, pročez se na této hoře lid pohodlně mohl rozložití, majetníci

pak těch pozemků byli lidé úslužní, jenž poutníkům rádi popřáli na svých polích pohodlí.

Po příchodu do chrámu Páně o 4. h. popráno mi s p. kaplanem sochu Rodičky Boží od družiček přjmouti a ji opět na velký oltář vsaditi. Na to přikročilo se k svěcení této nové veřejné kaple Mariánské, kteréž dle posvátného řádu církevního vykonal oprávněný k tomu svrchu jmenovaný Čermnenský farář p. Josef Ulmann.

Po skončeném svěcení v kostelíčku mladší kaplan p. Fr. Nožka německy a venku, na pokraji lesa starší kaplan p. Ignác Unzeitig česky kázal. Tento na základě textu ze žalmu 126, 1. „Nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracovali, kteříž stavěli jej“ probral doby prvního křesťanství, kde nesměli křesťané se tak scházeti jako my dnes, jakou radost tedy z toho máme mítí, a jak by si toho byli první křesťané vážili — ale i v skutku nynější křesťané si této svobody váží, neboť osvědčili to tímto valným shromážděním, čímž dokazují svou úctu k Panně Marii a tak dobře činí, neboť kdo ctí Matku Páně, ten se v pravé víře nachází. Velice se tedy prohřešují proti spasení svých duší ti, kdož vyhledávají útěchy a pomoci ne u zdroje milosti, ale jinde — u nepřátel víry, jenž (dle II. Tim. 4, 3. 4.) zdravého učení nesnáší, ale podle svých žádostí shromažďují sobě *mistry*. A co jim to prospěje, když rozervou národ a půjdou za Mistrem, — odtrhnou se od Říma? Snad jim víc vyroste? snad jim Pán Bůh víc požehná? snad půjdou lépe obchody? — Ó nikoliv, rozpadnou se na církvíčky, jako jinověrci, podkopají potřebnou svornost a neposlouchajíce papeže ve věcech víry, budou poslouchati a věriti, co jim každé číslo novin k věření představí, ať jest to pravda neb není.

Po ukončeném kázání obém říkala se v kapli litanie loretanská a po ukončené pobožnosti, ať se připozdívalo a mnozí z daleka byli přišli, až od Rychnova, rozcházely se opět průvody, s Bohem sobě vespolek dávající, k milým dědinám svým. Hlavní průvod Čermnenský v témž slavnostním pořádku vrátil se do chrámu farního, kde v 7 h. večer skonala se slavnost udělením svátostního požehnání.

V skutku, Hospodin stavěl zde dům svůj. —

Jmenní zakladatele Leopolda Fialy záleželo v otcovském podílu, v 12 zl. stří., kteréž ale jako oko v hlavě šetřil. Bedlivostí a pracovitostí v kamenictví a při

svém poustevnickém životě uschránil si tolik, že si pak koupil skromnou živňůtku, na kteréž mu žehnal Hospodín tak, že mu neubývalo, ale že vzrostlo jmění jeho až na 3200 zl. stří. Ale co jest to, aby mohl pomyslet na stavbu takovou, jakou provedl, neboť při nejmenším stojí ten kostelík 10.000 zl., nepočítaje v to roucha bohohoslužebná a ostatní náradí kostelní, kteréž se v slušném stavu a postačitém množství zde nachází. Všecko to doplatili a snesli dobrodincové, domácí i přespolní, známí i neznámí, jeden každý poskytoval, čím ho Pán Bůh obmyslil a jak síly stačily, k provedení Mariánského díla, ano i řemeslníci rádi přispívali obětující lecký den práce své. Nejvíce se vyznamenali potažní a povozní práci poskytující sedláci, jakož i ti, jenž stavivem všeho druhu nápomocni byli. Radost se bylo dívat, když až na 5 h. cesty příjížděli, již o 2. hod. ráno vstávající, aby přispěli ku stavení kaple a jako o závod jeden nad druhého pracující. Tu v pravém smyslu osvědčila se láska, a dokázala seč jest. —

A když nemohl jinak, tedy aspoň ve velmi snížené ceně dodal věc, o kterou kdo požádán byl, — a vše bez reptání, bez mrzutosti, ochotně, bez pomluvy, bez stýskání, při dobré myslí; neboť veselého „dárce miluje Bůh“ (II. Kor. 9, 7.). I volám z celého srdce, ve jmenu zakladatelovu, ku všem těm mnohočetným dobrodincům, jenž jakýmkoliv způsobem štědrými se býti prokázali: — „Odplata vaše hojná jest v nebesích.“ Neboť jestli Všemohoucí Pán ani číši vody studené bez odplaty nenechá, čím více odplatí všem dobře činícím k oslavení a veřejnému vyznání Jeho nejsvětějšího jména!

Jde-li pak komu o to, že kostelík nemá postačitého záduší, pravím, že netřeba ouzkostlivě pečovati o budoucnost. Byli dobrodinci a jsou a budete mítí vždycky mezi sebou dobrodince, kteréž vzbudí Hospodín, kdyby kaple ta jakoukoliv neobyčejnou, mimořádnou opravu potřebovala. Rozhlédněte se po milé vlasti, co tu jest kostelů spustlých, sešlých, a nebo proměněných k neslušným účelům, jenž znamenité, postačité, zabezpečené záduší měly, — a ejhle — zub času nebo zloba lidská všecko ztrávila a zkazila, protož přejte nebes Královně tohoto místečka, když se jí zde zalíbilo.

Nad hlavními dveřmi této kaple jsou posud 3 prázdné výklenky, do nichž zakladatel chce dáti do prostředního sochu Paní Marie Cellenské, aby již zvenku každý

okolojdoucí věděl, k čí cti kostel ten zde vystavěn jest, — nač již ukazuje doleji pod výklenkem ve zlatě se skvoucí jméno „Maria“; do druhé sv. Michaela archanděla, strážce a obhájce katol. církve, a do třetí sv. Mikuláše, patrona všech zbožných dobrodinců. Mimo to nade dveřmi nachází se zlatem psaný nápis:

„Tento dům Boží stavěl Hospodín skrze zbožné srdce dobrodinců“. PoChVáLena a uCtěna buDÍž Marla, nyní I na VšeCky Věky!
J. Št. K.

Z Písečné dne 6. září 1869.

(Svěcení nového obrazu a ozdobené sochy)

Včera dne 5. září v neděli XVI. po sv. Duchu, zároveň oslavnosti Andělů strážců měli jsme slavnost památnou pro Písečnou; mímím svěcení obrazu sv. Anděla strážce se sv. patrony, sv. Václavem a Floriánem.

Kdežto jinde svážejí kameny na pomník Žižkův, čímž pamatují nás na jeho smutné, krvavé doby, kde se páliho a vraždilo, dala jmenovaná obec ozdobiti také kámen, který ale slouží za sochu Nejsvětější Trojice, stojící u samé silnice, na rozhraní mezi Kyšperkem a Písečnou a opatřila jej novým slušně malovaným obrazem. Tím veřejně vyznáváme svou víru v jediného Boha. Jiné takové osvědčení dobré víry dal v též obci starosta a rolník Antonín Svoboda, jenž nad svým statkem na vršině, na místě, kde v minulé válce s Prusy viděl dědinu v noci plnou vojska a ohně, sv. Anděla strážce vzýval, aby syny, kteréž posílali musili na přípřež, ostříhal na všech cestách jejich, jakož i sv. Floriána, aby nedal vzniknouti zhoubnému požáru, ale chránil příbytek jejich, a sv. Václava, aby od dědiny zahnal vše zlé, a slib učinil, že na poděkování Všemohoucímu Pánu, na témž místě postaví sochu sv. Anděla strážce se sv. patrony, kteréž vzýval, totiž sv. Václavem a Floriánem. A tento svůj zbožný slib vyplnil, vyzdvihl takový obraz, kterýž v barvách zdařile provedl Kyšperský malíř p. Jan Umlauf, a ten byl včera slavně posvěcen. Tím zakladatel vyhověl i té potřebě, že se tam o druhém prosebném procesí třetí štace držeti bude, kteráž posud založena nebyla.

J. Št. K.

Od Cidliny dne 14. září 1869.

(Návštěva ve Filipsdorfu.)

V minulém měsíci srpnu vešel jsem jednoho dne odpoledne ke druhé hodině do tichého stánku milosti. Klečelo tam četné poutníků pohroužených ve vroucné modlitbě. (Byl tu právě též 1 kněz z Prus, a 3

bohoslovci.) Jako o závod s planoucími svícemi vysílali vzdechy k Pomocnici křesťanů, k Marii, uzdravení nemocných, ve svých potřebách duchovních i tělesných. Za chvíli vstoupí sem dívka s úsměvem ve tváři, pohledu počestného. Utírá světla a zvýšeným hlasem koná téměř 1½ hodiny pobožnost. Prostý kroj i nářečí dodává jí zvláštního rázu. Pokora značí se, když předříkává, v opětovaných slovech: „za ty, kteří se našim nehodným modlitbám odporučili.“ Po modlitbě se zase odstraní tiše do komůrky své. A kdo jest ta dívka? Magdalena Kade-ova. Je daleká vši přepjatosti modlílek. V rozmluvě je veselá, přívětivá, úslušná a nezištná v jednání. Komůrka její proti nynější modlitebně jest ozdobena jen několika obrázky jí darovanými, ostatně tu panuje chudoba. Magdalena přede, souká, šije, živí se prací rukou svých. Ošetřovatelka její Veronika bydlí s ní. Velká jizba, modlitebna, jest upravena jako kaple. Hlavním obrazem jest P. Maria s Božským dítětem, po stranách jsou velké obrazy Srdce P. Ježíše a P. Marie, Neposkrvněné Početí P. Marie, sv. Josefa, pak 2 menší a bez počtu jiných, jimiž stěny se všech stran a břevna stropu ověšena jsou; mezi nimi i mnoho věnečků. Na prozatímném oltáři jsou sošky Rodičky Boží, sv. ostatky na způsob křížů, as deset svíců, na nichž stále darované svíce planou.

Na místě, kde těžce nemocná Magdalena Kade-ova užřela Rodičku Boží, jest nápis: Maria uzdravení nemocných. Sem zvláště obrací se zrak poutníků, sem kladou také věci, jimiž obdariti chtějí nemocné i přátely. Nedaleko toho místa nakupeno mnoho berliček, darů to ozdravělých. Hodina pobožnosti koná se ráno o 9. a odpoledne o 2. h. ponějvíce od M. Kadeovy anebo od Milosrdné sestry. Ostatně málokdy utichne společná modlitba. Milosrdné sestry mají domek svůj dále od stánku milosti. Jedna jizba upravena je na kaplu, v níž se Nejsvětější chová a každodenně mše sv. o půl 6. hod. slouží. K této mají přístup vesničané i poutníci. Druhá jizba je školní, v té se učí děvčata pracím ženským. Navštěvují školu tu as 100 dívek, mezi nimi asi 40 protestantských ze Sas. Domek ten daroval Filipsdorfský továrník shromáždění Mil. sester sv. Karla B., když byly dvě dcery jeho k nim přistouply.

Ačkoli sestry jen z příspěvků se vydrží, přece kapla skvostně a čistě jest ozdobena. Ministranti i všedního dne jsou v komžích. Na okrasu domu Božího se ne-

šetří, však on sv. Josef jim pomůže. Proto i kapla jeho počtě zasvěcena. Duchovním správcem jich jest kněz Haide, jenž vyniká zvláštní bodrostí a obětavostí. Kdyby někdo důležitého cos měl v záležitosti Filipsdorfské, také by mu vyhověl. Ct. sestry tu přijímají i děvčata z Čech, jenž by se němčině a ruční práci učily.

Bylo mi, jako by Maria, uzdravení nemocných, ke každému poutníčku volala: Mé dítě od této chvíle se uzdravíš, buď na duši neb na těle! Končím pak slovy vp. F. Storchy (z předmluvy ke 3. seš. M. uz. nem.), bez útěchy, bez duchovního občerstvení nikdo z místa milostného neodchází, kdo s pravou přípravou přichází k Té nebeské potěšitelkyni, již církev nazývá Pomocnicí křesťanův. Š.

K R O N I K A.

Z Prahy. V úterý 28. t. m. bude se slaviti zasvěcený v Čechách svátek *sv. Václava*, mučenníka, vévody a dědice Českého, u Věch Svatých na hradě tímto pořádkem: V pondělí, jakožto v svatvečer slavnosti budou v kolleg. kostele u Věch Svatých o 3. h. odp. slavné nešpory. V úterý, v slavný den sv. Václava bude tamtéž kázání německé o půl 9. h., české pak v 10 h., načež v 11 h. JEm. nejdůst. p. kardinal sloužití bude pontifikální mši sv., před níž bude ořera ve prospěch chrámu sv. Vítského. Odpoledne ve 3 h. budou slavné nešpory. V týž čas vyjde z chrámu Páně u Matky Boží před Týnem obyčklé slavné *processí* na hrad k hrobu sv. Václava, načež pak v kapli sv. Václava v metrop. chrámě sv.-Vítském, kdež se v týž den udělují plnomocné odpustky, bude konána pobožnost ke cti téhož sv. patrona našeho. — Po celý oktáv bude v tétěž kapli každodenně v 6 h. ráno sloužena mše sv. se zpěvem a modlitbami v jazyku českém, odpoledne pak budou v pondělí a rovněž i po celý oktáv každodenně v 5 h. litanie s požeňáním.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati 29. a 30. září, 1., 2. a 3. října u Milosrdných bratří, od 4—8. října u sv. Štěpána.

— Včera ukončeny byly v kn. arcib. semináři kněžské *exercicie*, jež řídili kněží ze shromáždění nejsv. Vykupitele, rektor Mastalír a P. Zirnig. Účastníků dostavilo se 46. Úvodní a závěrečnou řeč měl J. Emin. nejdůst. p. kardinal, jenž jako obyčejně celé *exercicie* s duchovenstvem svým

konal, s nímž se v poslední řeči své před odjezdem svým do Říma k církev. sněmu tklivě loučil jakoby duchovenstvo celé arcidiecése vůkol sebe shromážděné měl. Byl to okamžik podobný tomu, jak vypsán jest v knize Skutků ap. (20.), když sv. Pavelloučil se s staršími církve v Milétu maje se odebrati do Efesu. — Letošní exercicie byly slaběji navštiveny, jedném byla náhradou pout Velehradská, jiným stály v cestě volby do sněmu, jeden, jenž se byl přihlásil, byl povolán k výslechům u soudu pro kázání, jemuž kdosi neporozuměl. Jeden z účastníků, dr. Klemens Borový, prof. a vicedirektor semináře, musel pobožnost svou přerušiti. Stálť předevčírem na soudě pro spis svůj: „Mnoho-li pravdy skutečné nalezáme na těch výhodách, jež dle brožůrky z Vídně rozeslané, prý nám poskytuje nový zákon manželský?“ pro kterýž spis obžalován byl pro zločin rušení veřejného pokoje. Porota jej však uznala jednohlasně za nevinného, z čehož po ukončených exerciciích radost byla všeobecná.

— *Z Vyšehradu.* Nový kan. dp. Fr. Kočí, bude slavně instalován v úned. 3. říj.

— *Z Turnova.* Nejdůstojnější světicíp. biskup, Petr Krejčí, vymohl za svého pobytu v Římě Turnovskému kostelu P. Marie, v němž před padesáti lety svéprvotiny kněžské konal, plnomocné odpustky pro všecky, kteří o poutní slavnosti Narození P. Marie kajicně chrám tento navštíví se z hříchů svých se upřímně vyzpovídají a nejsv. Svátost oltářní přijmou.

— *Z Budějovic.* (*Díkůčiněná.*) Kladu si za povinnost nejvřelejší své díky vzdáti všem těm důstojným a velebným pánům, kteříž nejen peněžitými příspěvky, noprž i odebráním bezplatných mešních intencí mému Budějovickému českému gymnasiu a stavbě kostela sv. Václava laskavě ku pomoci přispěli. Nemoha se každému zvláště poděkovati, činím to tuto veřejně, z nejvniternějších útrob srdce volaje: Zaplat Vám to Pán Bůh!

V Budějovicích dne 15. září 1869.

Jan Valerian, m. p.
biskup.

Z Neapolska. V městě Trani konala se dne 2. června t. r. slavnost sv. Mikoláše Peregrina slavnými službami Božími, při nichžto se bohužel stalo velké neštěstí; od voskových svící na oltáři hořících se

vzněly draperie; polekané množství se o překot dralo ku dveřím, z čehož povstala taková tlačení, že 6 osob bylo k smrti ušlapáno, a 7 jich zemřelo druhého dne.

Z Francouzská. V srpnu t. r. zemřel svob. p. z Croye, jeden z nejvýtečnějších šlechticů Francouzských, v 83. roce věku svého. R. 1830 složil důstojnost svou co profekt Digne-ský, ješto vyhnaným Bourbonům celým srdcem oddán jsa nechtěl sloužiti Orleanovcům. Od téhož roku věnoval veškerou svoji činnost službě Boží a skutkům lásky k bližnímu. Několik hodin denně trval v modlitbách na kolenou v kostele, chudým a sirotkům byl pravým otcem, nemocné ošetřoval s láskou neunavenou. Pia IX. ctil s oddaností synovskou; v 80. roce věku svého spěchal ještě do Říma, aby tam obsluhoval poraněné vojíny ve špitálech. Když přátelé jeho mu domlouvali řkouce, že ve vysokém věku svém žádných služeb platných v Římě nebude moci vykonávati, odpověděl: „I sebe horší štít některou ránu přece s to jest odraziti.“ Jak mile vojíní papežští opět se pozdravili, navrátil se Croye do vlasti své a do posledního okamžení svého života neustál u vykonávání dobrých skutků.

— Dne 16. srpna zemřel v Paříži maršálek Niel, ministr války. Když dne 12. srpna poznal, že mu nebezpečí smrti hrozí, dožádal se arcibiskupa Pařížského, aby jej navštívil. Po delší rozmluvě, kterou s ním měl, dal k sobě povolati faráře od sv. Klotildy a přijal sv. svátosti s příkladnou zbožností, načež si ještě vyžádal požehnání arcibiskupova. V něm zemřel jeden z nejdůstojnějších přátel a sluhův Napoleonových.

Z Ameriky. Kterak blahodárné působení katolické církve i mezi jinověrci dochází spravedlivého uznání, toho důkazem jest článek před nedávnem v amerických novinách protestantských „Pacific-Churchmann“ uveřejněný, kdež takto čteme: „Ještě před 30 lety bylo to v Americe něco mimořádného, když do venkovského městyse neb dokonce vesnice zavítal kněz katolický. O řeholnicích však a jeptiškách jmíno za to, že se do Ameriky nehodí, že jen v Evropě ústavy takové trvati a zkvétati mohou. Dnes ale potkáváme se s katolíky, s kněžskými a řeholnicemi na každém téměř místě; všady spatřujeme chrámy a kaple na nejkrásnějších náměstích, v nejhluchnějších ulicích; otevřené dvěře chrámu a hlahol zvonů vyzývají každého, aby tam vstoupil a skutečně bývají chrámy ty přeplněny zbožnými navštěvovateli. Jeptišky ošetřují

u nás nemocné, vychovávají sirotky; my protestanté milerádi svěřujeme řeholním osobám dítky své k vychování, neboť vlastníma očima poznáváme, že synové naši a dcery v takovýchto rukou výborně prospívají. Katolíci naučili nás věřiti, že víra bez dobrých skutků jest víra mrtvá. Zdaž jsme někde měli protestantskou nemocnici nebo sirotčinec dříve, nežli katolíci nás tomu přiučili? My s úctou na toto působení katolické církve pohlížíme a porozuměli jsme již, že klamně bylo učení Lutherovo, jako bychom pouze skrze víru bez dobrých skutků spasení věčného dojití mohli.“

— Dle zprávy katol. novin Baltimorských ustanoven jest dr. Salzmann, rektor semináře Salesianum řečeného v Milwaukee, za biskupa v Altonu.

Literární oznamovatel.

— „*Posvátný věnec ku poctivosti sv. Václava*, mučnicka, vévody a dědice Českého.“ Složil a vydal Václav Štulc, kanovník starobylé kapitoly na Vyšehradě. V Praze 1869. Tiskem B. Stýbla. Nákladem vydavatelovým. Str. 47. Obsahuje: Malé hodinky ku počtě sv. Václava; nešpory o slavnosti sv. Václava; litanie a písně o sv. Václavu. Doufáme, že spisek tento poslouží ku probuzení zaniklých namnoze osmidenních pobožností ku počtě sv. Václava, k němuž dle svědectví Balbinova putováno a voláno, kdykoli ve vlasti naši nastaly zlé časy. A není-li doba, v níž žijeme, čas zlý?

— „*Posvátná kazatelna*.“ Svazek 11. (říjnový) přináší duch. řeči na ned. XIX.—XXIV. po sv. Duchu a na slavnosti: sv. Václava, Michaela, růžencovou, posvěcení chrámu a sv. Wolfganga.

— „*Vočadla Český právník*.“ Ku potřebě advokátů, notářů, úředníků a právníků vůbec. Část I. *právníká*: Soudní podání v záležitostech civilních a trestních, jakož i jejich řízení, pak záležitosti notářské. Nově spořádal a potřebnými formuláři opatřil JUDr. Jakub Škarda, zemský advokát v Praze a redaktor „*Právníka*.“ Čtvrté, opravené a rozmožněné vydání. Nákladem kněhkupectví I. L. Kobra v Praze. 1870. Str. 415 a XVI. předmluvy. Jest práti si, by dílo toto nescházelo v žádném kanceláři, kde taková podobné záležitosti se vyřizují, nebo jen tím vnikne v úřady naše ryze česká mluva a odpadnou pak všelike stíznosti na tak zvanou u nás „úřední“ češtinu. Díl I., všeobecný, vydán též ve 4. vydání a jest k potřebě každého občana, zvláště úředníků, představených obcí a živnostníků.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest:

p. Pavel Zahálka, farář v Kralovicích, jmenován prozat. arcib. vikářem okresu Kralovického, na místě p. Jana Hungra, čest. kanovníka a os. děkana v Rabštejně, jenž onoho důstojenství se vzdal.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

p. Pius Erber, za administr. v Ebersdorfu, v hrabství Kladském;

p. Frant. Janků, koop. z Haslavy k sv. Jindřichu v Praze;

p. Jan Schuh, koop. z Wildsteinu do Haslavy;

p. Vavř. Wokurka, koop. z Trebendorfu do Wildsteinu;

p. Vác. Ješuta, neom., za fund. kapl. do Pyšel;

p. Jan Páv, neom., za kapl. do Jáchymova;

p. Eman. Picka, neom., za pr. kpl. do Jince.

Upřádněné místo:

Hluboš, fara patron. p. Alex. hrab. z Pourtales, od 22. září.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenáni jsou:

P. Eberhart Wagner, kněz řádu cisterce. ve Vyšším Brodě, farní administr. v Rožmberku a biskup. notář, jmenován osob. děkanem;

p. Jan Mayer, děkan v Rychnově Německém a

P. Zeno Hoyer, kněz řádu cisterce. ve Vyšším Brodě a farní administr. v Hořicích, jmenování biskup. notáři;

p. Kašpar Kamisch, farář v Dolní Vltavici, stal se biskup. notářem a obdržel expositor. canonic;

p. Frant. Viktora, farář v Ktiši,

p. Jiří Tauschek, prvo-farář v Jablonci, a

p. Jan Matschl, farář v Zátoni, obdrželi expositor. canonic;

p. Kašpar Pangerl, kaplan ve Sverazi, obdržel právo synodalí.

Milodary. Za příležitosti pouti Sv.-Ludmilské zaslal nám p. Vác. Hajný, kníž. Fürstenberský horní úředník na odpočinku: na stavbu chrámu sv. Václava v Budějovicích 1 zl., na pomník Sušilův 1 zl. a na chrám Páně v Milwaukee v severní Americe za vyzváním Dědictví sv. Janského 1 zl. K tomuto účelu z Městečka 40 kr. — Na chrám sv. Víta v Praze: p. Fr. Paquot, far. v Kladsku, 3 zl.

Do Budějovic. (XI.) Ve prospěch stavby chrámu sv. Václava uvolují se z lásky sloužití mše sv. „ad intentionem dantis“: dr. Alois Frýdek, spiritual a prof. v Hradci Králové, 30; p. Frant. Špalek, farář v Městečku, 20; p. Jakub Hladílek, kap. tamtéž, 20; p. Jos. Možíš, farář ve Vranově, 30; p. Frant. Lhotka, kaplan v Arnoštovicích 20.

Vydává se
5. 15. a 25.

každého měsíce
Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expeditice:
v kat. kněhupectví
B. Stýbla
na sv.-Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostlá čísla rekla-
muje nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
cenom v expedici
Celoroč: 3 zl. — kr
přilož. 1 zl. 55 kr

Předplacení čtvrtle-
te t a i se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Pláč svatých otců.*)

Když jsou tak dlouho Svati v temno-
stech kvílili, aj hle David vydařiv se z nich,
řekl mezi nimi: I dokavadž plakati a kví-
liti budete, a nepřičinite se k Hospodinu?
Shromazďte k němu Svaté jeho, kteří
jsou zřídili zápis, a zaslíbení jeho nad obětí,
a učinite k němu poselství, neb jest věrný
Hospodin v slovech i v sľibech svých.

Tehdy oni těmi slovy jsouce ukojeni,
jali se přemýšlovati a rozmlouvati vespolek,
kteréby z sebe měli voliti a k Hospodinu
vyslati pro smířeni a vysvobození, aby pro-
sili. I zvolili jsou čtyři muže velice svaté,
totiž Joba, Isaiáše, Jeremiáše a téhož
Davida, rozmlouvajice a pravice o nich
mezi sebou, že tito jsou zajisté muži svati,
které jest zvolil Hospodin v lásce dokona-

lé. A tehdy jmenovavše je řekli k nim:
*Jděte prosíme vás k Hospodinu do nebe,
a proste za mír a za spasení všech nás,
zda by se ukojil Hospodin a smířil se s námi*
a vysvobodil nás ze zármutkův i temností
těchto našich.

Ale muži ti zarmoutivše se odpověděli
a řekli jim: *Otcové a bratři milí*, my ovšem
poslušenství zachovati máme, ale jistě k
takovému poselství dostateční nejsme, neb
znáte a víte, že jsme všickni synové hněvu
a bázně, bojíce se téhož, co jest otci se naše-
mu (Adamovi) někdy přihodilo, kterýžto
také (jakož víte) putoval k Hospodinu, a
pro hněv jeho a strach veliký, nemoha zů-
stati, musil utéci před tváří Boží. Neb ji-
stě hněvu Božímu žádný odolati nemůže,
neb jest tak velice se rozhněval Hospodin,
že i oheň před obličejem jeho se zapaluje,
a též také okolo něho jest bouře převelmi
veliká a hrozná, jenž jest spravedlnost je-
ho, pro kteroužto nelze k němu přistoupiti,
neb se ona hříšným velmi těžce protiví.

... Odpověděli jim zase otcové svatí
a řekli: *Pán Bůh obrana vaše buď i pomoc.*
A protož jděte ve jménu Božím pořádně,
jedenkaždý obzvláště, přistupujte k němu
s nadějí i s pokorou, a osvícení budete na
rozumu, totiž abyste rozumně prosili,
a nebudou zahanbeny tváře vaše. Buďtež
také při tom stáli, setrvávajice v protivenstvích
i v pokušeních, a užijete pomoc Boží nad
vámi. A dejž vám Pán Bůh prospěch v poselství
a v putování vašem. A řekli jsou všickni: Amen.

Tehdy první z poslův těch, Job, že
byl muž zkušný v mnohé trpělivosti a v
protivenstvích, ačkoli horlivý, bral se v
duchu do nebe, k Hospodinu, kterýžto všed-
ší k branám nebeským s hořem velikým a
s hořkostí duše své uhledav vrátné i dí k
nim hned bez meškání: Aj kdo mi to dá,
aby přišla modlitba má k Hospodinu? Řekli k
němu: I co jsi velmi horký (horlivý), jaká jest

*) K dojmavým úkazům naší staročeské literatury,
kteráž na bohopravný svůj odbor nad jiné vy-
nikajíc mnoho částí velezajímavých i poučných,
jakž i staročeská bibliotéka maticí Musejní
vydávana osvědčuje, v sobě chová, náleží zaji-
sté spis toho názvu: *Lament otcův svatých* to
jest: *žalostivá kvílení jich v temnostech*. Přelož.
od Jana Straněnského, jenž byl pro svou tklí-
vost a ducha nábožného tolikráte tištěn v Praze
1572 a 1576, zase 1588 a 1595. Viz Jung. historie
literatury české str. 235; v Hradci Králové
1613, pak 1721., v Jindř. Hradci 1776. — Ten-
to duchovní román, v němž spravedlnost, milo-
srdenství, pokoj a rada Božská co osoby k
zjednání a volání o vykoupení kleslého poko-
lení lidského vystupují, zavírá v sobě krásných
myšlenek, nejvíce z žalmů a proroků vzatých,
mistrně složených i důmyslně provedených, jak-
ých v nynějším prosaickém čase postrádáme,
jelikož k tomu vedou naše poměry, zvlášť vy-
chování. K chvále spisu toho sluouží i ryzí če-
ský větosklad i prostomilá mluva. Má knížka,
z níž uryvek tento plynul, jesti inkunabul pr-
vní totiž vydání bez stránek ještě. Hleďte
doma, máte-li také nějaké jiné vydání. Nazad
k tomu vyňatku, aby účel a prospěch té kni-
žky se poznal, přikládám z předmluvy: o
užitku této knihy.

J. Dobícer.

to potřeba tvá k němu? Odpověděl Job truchlivě a řekl:

Stýšce se zajisté duši mé v životě mém, protož mluvití budu k Hospodinu v hořkosti duše mé, a dím jemu, aby neráčil mne zatracovati a v té bídě na věky zanechávati, též i jiných všech spolu obývajících v temnostech. Řekli jemu vrátní: Však jest zde o to prvé byl Adam, ale zjednal jest po hříchu, žeby se byl raději u vás za dveřmi viděl. A protož i ty sobě té práce a hoře nečiň, ale obrať se zase a odejdi, nebo se jest na vás rozněval Hospodin převelice. Ale on zarmoutiv se řekl k nim: Slitujte se aspoň, slitujte se vy přátelé moji a přimluvte se k Hospodinu.

Tehdy oni, ačkoli té lítosti neměli, aby se slitovali a za něj se přimluvili, však proto podle onradu svého šli, a opověděli ho k Hospodinu, řkouce: *Hospodine a Pane náš všemohoucí, rač tvá velebnost přehovět, ať muž nějaký s hořem velikým přišed k branám, k tvé milosti žádá.* Řekl jim Hospodin: *Pusťte ho sem;* neb jest Job služebník můj upřímný a bohabojný.

Ale stála tu před Hospodinem *Spravedlnost*, hotova jsouc hříšným odpírati, kterážto hned řekla: O Pane Otče můj, nerač sem toho Joba pouštět, neb jest muž mnohomluvný a mnohého hádání, kterýžto snad vejda sem, bude se chtít i s tvou velebností hádati.

Odpověděl jí Hospodin: *O dcero má, nebuď proti tomu, neb nám vždy náleží posly slyšeti.*

I pustili vrátní Joba do nebe, kterýžto přišed před Boha, jal se hned v hořkosti duše své mluvití k němu a řka: *Odpusť mi Hospodine, neb nic nejsou dnové moji, i dokavadž neodpustíš a nepřehovíš mi, abych aspoň pozřel slinu svou, zhřešil jsem zajisté, i kterak napravím tobě, ó strážce lidský. I proč jsi mne postavil odporného sobě, že i sám sobě učiněn jsem těžek, i proč neodejmeš hříchu mého a neodložíš nepravosti mé? Zdali se tobě to za dobré zdá, že mne tak trápí a tlačiti dáš, dlo rukou tvých, jenž jako hnis zkažen jsem a jako roucho, kteréž snědno bývá od molův. Neb ať člověk narozený z ženy krátký čas živ jsa naplněn bývá mnohými bídami, a tak již veškeren bolestmi a bídami schne i vadne.*

Tehdy *spravedlnost* stihajíc všechny řeči jeho řekla: I kdo jest tento, jenž obaluje řeči své slovy neobyčejnými a k uprosení slova svá ozdobuje, i zdali ten, jenž mnoho mluví, *spravedlivě se učiní.* A protož

Otče a Pane můj, nech ať se Job přece v pekle (předpekli) trápí i s jinými hříšníky, a nehověj člověku hříšnému a nespravedlivému.

Ale *Job snesl to trpělivě* a prosil přece řka: Hospodine, ty jsi mne učinil a stvořil, koží i tělem odil jsi mne, kostmi i žilami spojil si mne. A tak kvapně porážíš mne, rozpomeň se, prosím, že jakožto bláto učinil jsi mne. I proč tvář svou skrýváš, a máš mne za protivníka svého? proti listu, kterýž větrem pochyen bývá, ukazuješ moc svou a strníšti suchému se protivíš, nebo ukládáš kůry andělské, a jda skrze ně hledě na ta místa přerozkošná vzdychaje, a řka sám v sobě: O kterak milí jsou příbytkové tvoji Pane Bože mocnosti, do kterýchžto žádala vejíti duše má. A pošeď málo dále, pohleď také k té slávě, kterouž oslaviti má Pán Bůh volený své. I pohleď k ní opět vzdechl a řekl: O, kterak převeliké množství rozkoše, které jsi zachoval Pane Bože těm, jenž se tebe bojí. Ať jaká vzdychání měl David bera se k Hospodinu.

Kap. XII.

Když se pak David přibližoval k trůnu velebnosti Trojice svaté, jsa ještě podál, zastavil se, nemoha blíže pro veliký blesk slávy Boží přistoupiti, než z daleka stoje padl na kolena svá a modlil se modlitbou všech vyvolených a řka nábožně: *Požehnej nás Bůh, Bůh náš a požehnej nás Bůh,* a zavíraje tu modlitbu řekl: *Bojte se ho všechny končiny země.* V té zajisté modlitbě vyznal David Boha trojího v osobách, ale jednoho v bytu, i klečel tak zdaleka od trůnu velebnosti modle se, a ten anděl, kterýž ho vedl, byl vždy při něm.

A ať tot *Spravedlnost* Boží, kteráž před tím byla podošla od trůnu velebnosti, procházela se po okrášku nebeském, řídící to, což jí bylo *podle úřadu jejího náležité.* A potom přibíře se také k trůnu s anděly svými, aby chválu vzdávali Bohu podle obyčeje svého. A mnozí také králové a knížata nebeská s nesčíslnými zástupy andělskými stáli jsou též před trůnem velebnosti, vzdávajíc také čest a chválu sedícímu na trůnu.

Ale všemohoucí Hospodin, jakž spatřil *Spravedlnost* svou před sebou, hned se jest rděl a hněvivě tváří se býti ukazoval. Protož David spatřiv *Spravedlnost* Boží byti při Hospodinu, obával se velmi, až nesměl hlavy své vzhůru pozdvihnouti, při svém

modlení. Než anděl ten, kterýž ho byl přivedl, přistoupil k trůnu velebnosti s poklonou a uctivostí takovou, jakož na to náleželo, řka: *Hospodine a Pane náš všemohoucí, rač velebnost tvá přehověti; aj tento chudý k tvé milosti volá, rač slyšeti žádost a prosbu jeho.*

Tehdy z rozkázání Hospodina jeden z knížat těch, kteří před trůnem stáli, *zavolal na Davida jakožto na posla* řka: čeho žádáš na Hospodinu, oznam.

Imned *David s strachem* odpověděl pokorně a řekl: Aj vylévám před obličejem jeho modlitbu mou, a zármutek můj před ním já oznamuji, že jsou mne zajisté obklíčily bolesti smrtelné a pekelné, zachvátila mne osidla smrti, Otče, mé i všechny bratři mé, jenž spolu obýváme v temnostech a v stínu smrti, protože žádám a prosím pokorně za spasení lidu Israelskému.

Tehdy Spravedlnost jak uslyšela, že David za spasení prosí, zkríkla proti němu řkoucí: Proč ty toho žádáš hříšníče, a pekelníče, však jest *daleko od hříšníkův spasení.*

A David jsa zaražen studem a strachem neuměl odpověditi, protože byl veliký hříšník a jakžkoli u velikém strachu byl, však jest proto neutekl, jako jiní poslové prvni, než klečel vždy na místě svém, třesa se strachem velikým, jenž nesměl ani oči svých vzhůru pozdvihnouti. Ale *andělé Boží* vidouce Davida, an se bojí a stydí pro své hříchy, jmou se *za něho orodovati* Hospodinu, řkouce: *Obráncé náš, Pane všemohoucí, rač vzezříti prosíme na tvář služebníka svého a pomazaného tvého, a rač jej opatřiti podle žádosti jeho, neb volá k tobě.* (Žalm 83.)

Imned také *David slyše přímlyvy andělův, posilu vzal*, a řekl: Aj já volám a volati budu k tobě Bože můj (Žalm 24), uslyšíš modlitbu a prosím rozpomeň se na slitování svá, Pane, která jsou od věčnosti a vzpomeň na mne, kterýmž jsi vládl od počátku, jenž od dávna již v temnostech a v stínu smrti sedí, očekáváje milosti tvé, protože prosím, *povstaň, Pane Bože*, a nerač dlíti, *povstaň a nezamítej nás do konce, vyveď*, prosíme, *ze žaláře duše naše*, abychom chválili jmeno tvé, Pane Bože náš.

A tuť také hned v tu chvíli otcové svatí, jakož byli rekli k Davidovi, že také volati budou do nebe, i zvolali jsou všickni řkouce: *Obrat nás k sobě, Pane Bože náš, a odejmi hněv svůj od nás a nevzpomínej nám, Hospodine, hříchův našich*, ani také rodičů našich, ale ukaž nám *Milosrdenství*

tvé, a spasení tvé rač nám seslati. (Ž. 84). A ačkoliv temnosti ty, kdež jsou byli otcové svatí, jsou daleko od nebe, však proto hlas jich slyšán jest před trůnem velebnosti.

O užitku této knihy.*)

Užitek knihy této takový jest, že jest k chvále Boží a ku potěšení lidem hříšným sepsána. V nížto, co by bylo zbytečného aneb ubližujícího, abyste opravili, pokorně prosím vás všech, kdož čtouce rozuměti budete, sprostnosti slov ovšem nepotupující. Neb ne podle ozdoby řečí okrášlených, ale podle slov v Zákoně Božím položených vykládána jest. Kterážto také kuhiha, ne k rozumu hmotnému, ale k duchovnímu a bohomyslnému zřízena jest, jižto k tomu nejpotřebnější bylo, aby čtoucího od milování světa k náboženství a k milování Boha nakloňovala, u něhožto samého spasení jest a ne jinde.

Poněvadž mnohé i málo užitečné věci spisují se a na světlo vydány bývají, zdálo se tuto knihu vydati, kterážto netoliko ku potěšení, ale i k naučení lidem jest. Neb učí, kterak by člověk měl všecka pokušení a protivensství snášeti a přemáhati; jenž také člověka od světských marností k životu bohomyslnému a nábožnému nakloňuje i k

*) Užitky, prospěchy ze staročeských knih plynoucí poznáváje, horlí novověk opět k svému dobrému obrátiti a proto jich přecasto ve vydáních obnovuje; a nejen to, nýbrž i úvahami svými provází. Jen bohoslovná literatura v tom ohledu poněkud se ještě zdržuje a to zdá se býti za tou příčinou, protože posud nebyla řádně a důkladně přehlednuta, v celek uvedena a kriticky proskoumána. V tom směru nám do rukou nejspíš naši výteční filologové pracují, jak toho zřítí v Musejníku, vědám rozmanitým věnovaném. V nejnovější době p. Jos. Jireček (roč. 1862) a A. J. Vrtátka (roč. 1862) se proslavili úvahami svými v tom časopisu na světlo vynášejíce a vysvětlující poklady starého bohoslovního písemnictví. O zásluhách dotýčných vzdělávatelů rolí těchto starších, známo též vrstevníkům vědeckého bádání, ku kterémuž směrem českým málo návodů dáno, což leží v soustavě odnárodňování, kteráž bohdá pomine, až samostatného řízení bude a uvědomlost nastane. — V podobném rouše, v jakém Pláč sv. Otců oděn jest, svítí nám bohomyslné básnictví zvláště ve spisu: *Zdoro-slaviček* v kratochvilném háječku postavený (z němec. přeložil Štátný Kadlinský, v Praze 1665). Sv. Janské Dědictví, jenž zvláštní zásluhu si získalo sebráním všech pěkných písní církevních v jeden celek — kancional, jistě by vděk proukázalo udům svým, vydávající dle síly i spisů starší literatury, jako Pláče sv. Otcův, Vzdoslavička a j. p. J. D.

zákonu Božímu vede, v němžto přemýšlovati jest věc svatá a blahoslavená, jakož napsáno jest, že blahoslavený muž, kterýž přemýšlovati bude v zákoně Páně dnem i nocí. A tato kniha k tomu vede, kteroužto čtouce Pána Boha i zákon jeho zamilujte, a dejž vám Pán Bůh všechněm k tomu svou svatou milost i pomoc. Amen.

Plamenné písmo.

Ať k největším, ať k nejmenším tvůj zpyt
Zamíří zjevům, blízkým, dalekým,
V té šíře rozložené tvorstva říši:
Jak světův skladnost libým souhlasem
Vše články v jednu pojí velikost
Povšechnou nezměrného veškerenstva!

Kol obrovského kruhu slunečného,
Ve výši závrtné, hle oběžnic
Nebludných kolující rozvoje
Tím divůplně pružným ústrojím! —
A dál a dále v rojných zástupech
Po neskončeném planin prostoru
Ta skvěle plápolavá setba hvězd
(Mohutných rovněž sluncí s družkami)
Z tajemné noci žaslým zrakům vidných,
Jež na tom skvostném stropě vysokém
Nebeské sině v umných závitěch
Své proplítají zlaté koruny!

A zdali která z dalek ukrytých
K těm sborům přišlá vzácná hostice, —
Jež návštěvy jim činí tisícileté,
Jich meze, dráhy prolomujíc přímo
Svým blyštým, cesty známým temenem, —
Zda která vlasatice, pláštěm žiřic
Povlečným, stelouc pršku ohnivou,
Se odvážila kdy, vzdor libovolný
Těm shodným klásti světův budovám?

Když rozhled vážný vzlétá v údivu
Po zástupných těch žhoucích plamenech
Tam ve světleškách svislých: jaký zápal
Posvátný vznášá *ducha*, kterýž měrou
Obrovskou vše ty kruhy stopuje,
A vidí v nich, že — jakož háravé
To símě rozeseto po nivách
Planoucích vše obsáhlou Pravicí —
Takž výkvět rozmanitý mňhavých
Těch slunečnic a hvězdic odvěkým
Rozvíjen Vše-moudrosti zákonem!

Kam posud vniklo oko zbrojené —
Ta drobná a přec velká myslí perut —
I nejzáze, až na poslední hvězdu:
Vše sta-křídých těch světél jazyky
Vše-Tvůrce mocnou stopu hlásají,

Svým zlatým dlátkem vrývající zvěst,
Že za zemskými dálně branami,
Vše pásma dechem živě, bydlí Vládce,
V jehožto dlani žezlo nad světy. — --

Ó schránko lidská! tebe vyvolil
K té důstojnosti, abys pohleděla
V to jasné písmo zrakem zpřiměným;
Neb *volné duchy* jen zve jeho slovo
K „posvátným hodům“ významného čtení
Na zázračné té blánce zavité,
Kde pečeť královská jest na svědectví
Vladařské rukou Tvůrčí vtištěna.

Té blánky bedliv skoumej věty řečné:
V nich poesii nebes, bohatě
Protkánu, shledáš. Z nich se naučíš
Živoucí všehomíra mluvě přesné.
A ta ti velké zjeví učení:
O trůnu věčné *Lásky* (ku které
Stvoření vede řád co stupnice,
Jak outlého zde zrošeného kvítka,
Tak tam těch velikánů vzdálených); —
O dobrém *Otcí*, kterýž, jímaje
Své důvěřlivé dítky v náručí,
Je k srdci tulí, vroucně celuje,
A uchystav jim darův neskonalých,
Je drahodrahým zdobí klénodem . . .
Žehnáním v posilu a v útěchu.

Fr. Doucha.

Synové světla a synové tmy.

Historie jest učitelkou života. V ní zrcadlí se minulost, z ní světlo nabývá přítomnost, z ní bereme sobě naučení pro budoucnost. Mnohé věci se opakují v dějinách člověčenstva, které tu již jednou byly; a tu i mnohé nehody opět stíhají jak jednotlivce tak celé národy, protože se buď v nevědomosti buď v lehkomyšlnosti své nedali poučiti minulostí. Mnohý boj krvavý neb nekrvavý stal by se zbytečným, kdyby vojvůdcové se chtěli ze zkušenosti předků naučiti moudrosti.

Nevědomost jest měrou tlačící a ssající společnost lidskou; ji zapuditi *vědomosti* jest ta nejvznešenější úloha, již si kdo za cíl svého života zvoliti může. —

I u nás vyvolala v posledních dobách jistá strana boj, jenž národ rozdrubuje a seslabuje, jenž nikdy nemusil se vyvinouti, kdyby v nevědomosti své nebyli sobě ti lidé uvyklí nazývati vše, co katolického, „*tmářstvím*“, vše ale, co protikatolického, a tu opět zejména co protestantského, „*osvětou*.“ Rozličné spisky a řeči, jimiž v posledních dobách literatura naše se zaplavila, jenjen

hemží tímto liberálním názvoslovím *). Pravíme, že v nevědomosti své tak činí; neboť kdyby nahlédli do dějin akatolicismu, brzo by se nasýtli jeho osvětou, a přesvědčili by se, že ne vše zlato, co se trpytí.

Světznámý učenec *Döllinger* podává nám ve svém díle „*Die Reformation, ihre innere Entwicklung und ihre Wirkungen*“ (Regensburg, I. díl 1846, II. a III. 1848) několik obrázků z počátku reformace t. j. z té doby, kdy — jak tomu „synové světla“ chtějí — osvěta si počala volnou ve světě klestit dráhu, z nichž osvětu tuto dobře se můžeme naučit znáti. Píšeť věhlasný dějepisec v II. díle na str. 418 — 423 takto **): (Za času reformace) „každého prostředku, jímžby se lid ošklivostí naplnil proti katolické církvi a jejím členům, bedlivě vyhledáváno a horlivě užíváno. Tak se rozšiřovaly pilně pověsti o katolických kněžích, kteří prý co čarodějové se satanášem spolčení byli, jako na př. Jáchim Niebuhr v Rostoku, jenž z čarodějství byv obviněn toliko zakročením několika vznešených osob hranici ušel, kdežto jakýsi s ním zároveň zajatý stařec a jedna paní *spáleni byli*. Podobným způsobem bylo po zavedení protestantismu v Kamenici o Minoritovi Mat. Rudolfovi po městě roztrušováno, že jest černokněžníkem, že se s ďáblem spolčil, a že na pláští povětřím lítá; konečně dozvěděli se lidé, že r. 1562 při krutém vichru, hromobití a blesku náhle skonali; na to obviněna byla též jeho služka a její syn, že o čarodějství tom věděli, a zlé koření k tomu snášeli; mučivě vynuceno jim přiznání se k této vině, načež byli *stati*. — Občej Lutherem v Němcích zavedený každého, kdo od jeho učení se odchýlil aneb mu odpíral, za nástroj satanáše vydávati, jej duševně i tělesně ďáblem posedlým nazývati, znamenitě přispíval k utvrzení lidu v takovémto mínění. S kazatelen udržoval se lid v blouznění, že všichni protivníci Luthrova učení o večeri Páně mají dle Lutherova výrazu „vdáblované, prodáblované a předáblované srdce.“ O německých biskupech vypravoval Luther lidu ve svých kázáních, že každý z nich přinesl s sebou na sněm do Augšpurku tolik ďáblů, kolik má pes blech. Smrt muže, jenž za živá satanáši se zadal, musela ovšem

i přiměřeným způsobem, totiž bezprostředně luciferem samým způsobena býti. Tak vyprávěl Luther, že Karlstad v Basileji ďáblem byl o život připraven. Osiander musel stejnou smrtí sejíti; dle Hennebergerova vypravování „při svém skonání ukrutně křičel a řval jako vůl: ach Bože! ach Bože! tak že jeho dobří přátelé, kteří u něho byli, prý řekli, žeby sobě takové smrti nepřáli.“ Rozneslo se, že mu ďábel krk zakroutil a celé jeho tělo roztrhal; načež vojvoda tělo jeho Altstaedtským soudem prohlédnouti dal*) Na katolických duchovních provozoval prý ďábel ještě nápadnější exekuce; pověst, že ve Forchheimu kazatel proti protestantskému učení brojící viditelně, před očima celé osady satanášem s kazatelnou byl vzat a povětřím odnesen, pilně se roznášela, a *jest co všeobecně známá věc ve více protestantských kronikách onoho času zaznaménána*. — R. 1560 přišlo z Dívína (Magdeburku) do Wittenberka následující oznámení: „Kanovník u sv. Šebestiána, jmenem Wolf Kuno, šel ještě s jedním popem a jinými k sv. Šebestianu do kostela sloužit mši. Když byl tam, povstal v kostele hřmot, jakoby veliký víchř chtěl kostel v ram obrátit. Popové nevědí, co z toho bude, a jsou velice polekáni. Co ale ten pop tak stojí a mši slouží, aniž by se dal tím másti: tu ho to popadne, jede to s ním do výšky, a nechá ho to v prostřed kostela spadnouti, tak že mu krev nosem a ušima teče. Což když ostatní popové užřeli, utekli všichni dveřma ven.“ —

Tak propadlo ďáblu i městečko Rotweil se svými katolickými obyvateli. „R. 1545 (píše *Fincelius* ve své knížce: *Wunderzeichen vom J. 1517 bis 1556. Nürnberg 1556*) stalo se v jednom městečku v Elzasu jmenem Rotweil, jehož vrchnost dlouhý čas byla nepřítelkyní evangelia, a několik bohabojných lidí tam odtud vyhnala, že ďábel v tomtéž městečku viditelně přecházel, někdy v podobě zajíce, jindy lasice, ano někdy i v podobě husy; vyhrožoval hlasem zřetelným a srozumitelným, že město zapálí“ — S tímto poukazováním na moc a zuřivost ďáblu stál ve spojení občeť, z každého nápadnějšího zjevu přírodního na kazatelně a v populárních spisech ve prospěch nového učení kořistiti; brzo to způsobil, pravilo se, pro papežství bojující a nad pokrokem evangelia rozmrzelý satanáš**); brzo zas se to vykládalo za znamení blízké-

*) Čtenáři Bl. okolo Řípu snad se pamatují na telegram vioní od Řípu do Kostnice zaslaný, v němž „běda tmářům!“ volali jacis „synové světla.“

**) Dlužno připomenouti, že *Döllinger* veškerá facta a data zde uvedená dotvrzuje prameny protestantskými.

*) Podobných pověstí Luther více rozšiřoval.

**) By mezi katolíky takový náhled zavládl, cír-

ho konce světa*) aneb božského hněvu pro „nevědek k evangelium.“

Job Fincelius zaznamenal v nadzmiňené knížce své záznaky nového učení: nestvůrné porody lidské i zvířecí, objevení se dosud neznámých zvířat, ohnivě povětrné (meteor), dvojí slunce, krvavý východ slunce, komety, silné vichry, krvavý neb kamenný dešť, nenadálé rozmnožení se hmyzu, zhoubné bouře, viditelné odnešení ďáblem, konečně veliký počet mlhových a oblakových obrazů na nebi, váleční vojska a t. d., mezi kterýmiž jmenovitě saský vojenec Bedřich se častěji až k mluvení sobě jsa podoben ukázal; *i Luther stál jednou na nebi*. Pověděv o několika osobách, které satanáš viditelně odnesl, zaznamenal Fincelius při r. 1551.: „V tomtéž roce ďábel na více koncích v noci viditelně chodil po ulicích, bouchal na dveře, často bílé šaty nosil, často jiné nešvary provozoval a lid tím více děsil;“ již v roce 1533 zapálil ďábel skrze čarodějku jedno švábské městečko nedaleko Rotweilu; „ďábla nemohl nikdo uzříti; nicméně však s mnohými mluvil, a často městečkem přecházel s bubínkem, tak že ho každý slyšel.“ — V Stasfurdě v Sasku odvážil se ďábel v lidské postavě dokonce i do zpovědnice, a žádal faráře, by i jej vyzpovídal; „byv připuštěn vyvrhoval hrozná rouhání se Synu Božímu; konečně ale slovem Božím jsa překonán odešel.“ —

Když r. 1562 v Drážďanech nestvůrné děvčátko se narodilo, vyšel od tamního faráře Glasera obšírný „výklad,“ v němž každá nepravdivost dítěte na zvláštnínešvár v nové církvi vykládána byla a skončeno slovy: „Summa: lidé nebyli nikdy horší, než nyní, a budou čím dál tím horší, tak sice, že ti, kteří dnes se rodí, skorem horší jsou než co se včera narodili“ . . .

Když se r. 1570 v Královci mrzák narodil, vykládal to pruský biskup Mörlin takto: „Proč se tak stalo, a co Pán Bůh tou hroznou obludou ukázati chtěl, netřeba dlouho se tázati: jest očividno, kterak se celý svět šperkuje, hovadsky, nerozumně, slouží ďáblu, jenž lidi převrací a zaslepuje, tak že co polozvřata a pololidé i při ja-

sném, slunečním světle evangelia hanebně žijí; tuť ovšem pak i příroda se změnití musí.“

— Ještě v pozdějších dobách, když v Berlíně přišlo na svět kůře se čtyrma nohama, a hříbě s dírou na čele v obvodu Zossen-ském: zavzněly se všech kazatelen bramborských důtklivé řeči o trestu Božím a o pokání a t. d. a t. d. — V Prusku, jmenovitě v Královci „provozoval ďábel od r. 1560 počínaje též všude své rejdy; tu vodil ševce, tu zas krejčího městem, a co ti lidé ve snu aneb v opilosti viděti se domnívali, to se od duchovních co pravda hlásalo s kazatelen.“

Však již dosti; čtenářům „Bl.“ tolik na ukázkou postačí. Kdoby víc podobných věcí dočísti se chtěl, nalezne je v řečeném svazku ještě na str. 423—426, pak v dílu I. na str. 113 a 114.

„Synové světla“ líčí nám jmenovitě katolický středověk co lidomornu nejčirější egyptskou tmou ukrutnosti, pověry a bláznovství zahalenou; jen tu a tam byla prý rozžehnuta pochodeň světla některým „velikánem,“ jenž co skvělá dennice jasnému slunci předcházel, které konečně v reformaci světu se objevilo, veškerou tmou zapudilo, a takto světlu volnou dráhu světem prora-zilo. Zdá se ale, že „synové světla“ přílišným světlem oslněni jsouce nevidí, co my z „temnosti“ vidíme. — Škoda, že Döllingerovo dílo jedná o reformaci toliko v ob-jemu vyznání lutheránského. I dějiny hel-vetské reformace by nám „ve tmách“ na mnohé zajímavé věci posvítily — ač ostat-né osvěta, volnost, snášelivost v obvodu tohoto vyznání i z nejstručnějších nástinů církevních dějin jsou známy. Což nehlásali snášelivost Kalvinovu vypovězení, žalářova-ní a pokutování měšťané Ženevští? Což nezávodilo jeho zákonodárství se Schwaben-spiegelem? Nebyl na jeho obžalobu v Že-nevě r. 1553. upálen španělský lékař Mi-chal Servet co kacíř?*) Nebyl Jakub Grunt odpraven, Gentilis k smrti odsouzen? Což neučil Kalvin zřejmě, že kacíři mají býti smrti trestáni?**) Nebyla jím a jeho stou-penci veškerá umělecká díla z chrámu vy-hazována? Ba nedovedl on si i zahrátí na ultramontána, vydává se za neomylnou autoritu? — A to jsou pak ti „velikáni“, kteří rozžehli pochodeň osvěty!

Zpomene-me-li sobě, že Luther považo-

kev nikdy nedovolila. Již r. 563. na sněmu Bra-karenském v církvi velké auktority požívajícím v kan. 8. ustanoveno: „Pakli kdo věří, že ně-jaké tvory ďábel učinil, a hromobiti a blesky a bouře a suchasám ďábel svou mocí činí: vyho-cován buď.“

*) Takováto ohlašování proti výrokům sv. pí-sma a sv. otců jsou u nás katolíků hříchem papeži zadržným.

*) „Synové světla“ jednu slavnost propásli!

**) Viz „Fidelis expositio errorum Mich. Serveti et brevis eorum refutatio, ubi docetur, jure gladii coercendos esse haereticos. 1554 v jeho Oposucl. str. 685 a násled. Mirný Melancthon byl tohotéž náhledu! Srovnej Ritter Hdbch. d. Kir-chengeschichte, 6. v., sv. 2. stran. 251 v pozn.

val člověka dokonce jen za *pařež a kámen*, zbavený všeho rozumu*); zpomeneme-li sobě, že mnozí hlasatelé „čistého evangelia“ neostýchali se za nejvyšší princip víry zvoliti si ono Tertullianovo: „*Credo, quia absurdum est*“ (věřím, poněvadž to jest nesmysl): tu nevíme zajisté, slyšíce dnes o samé osvětě všude jen ne u katolíků se nalezající žvástati, máme-li dít se do homerického smíchu, aneb spíše do bolestného pláče. Ano tak daleko to může přivést zaslepená zášť, že nejen pro mrvu v oku bližního svého břevno v oku svém, nýbrž i *les pro samé stromy nevidí*. Zdravého rozumu čtenářů svých se tážeme: Kde jest blud, a následovně i „tmářství“ možnější; tam, kde na *božské autoritě* víra jest založena, aneb tam, kde *rozum jednotlivců* jest poslední instancí víry? A který z těchto dvou principů zabezpečuje zachování učení Kristova po všechny věky v jeho původní ryzosti?

Který musel následovně Kristus, co sama moudrost božská, církvi své za základ položit? —

Kdo jsou tedy „*synové světla*“, a kdo jsou „*synové tmy*“? — J. B.

Farář ve vsi a pání v zámku.

Povídka od **Fr. Pravdy**.

I.

Hrabě Bukovský z Bukovan má jen jediného syna a ten právě zasnoubil se s mladou kněžnou Hradešínskou, o níž v Bukovanech se roznesla pověst, že vyniká bohatstvím a krásou. Brzy se bude slaviti svatba a v zámku se již činí rozsáhlé přípravy k uvítání nové paní a k pohostění mnohých hostů.

Starý hrabě s manželkou svou v Bukovanech bydlí vždycky a jest šlechtic pobožný a dobročinný, čímž zajisté na svém panství a v celé krajině si získal dobré jméno a velkou chválu. Manželka jeho v ničem za ním nezůstává po zadu, ano ona ho v jistém ohledu předstihuje, jsouc spanilomyslnější a obírajíc se víc s chudým lidem. Manžel si počíná odhodlaně a rázně, řídí se ve všem jednání rozumem, kdežto manželka poslouchá především srdce a podrobuje se jeho pocitům. Oba jsou vysoce vzdělaní pání, jsou vzdělání po křesťansko-katolicku a víru svou plní skutky.

Víra opravdu jest základem jejich života, narodili se v ní, vyrostli v ní, zvykli

ji, zachovali ji, a pak ji měli za pravidlo, od něhož nikdy ani na vlas se neuchýlili. Nestálo jich to zajisté žádného nucení a přemáhání, nikoliv, oni konali jako nevědomky, co se na katolické křesťany patří, že to byl jejich obyčej, jenž opanoval duši a vládl i tělem.

Syn pánů z Bukovan ztrávil své mládí u svých hodných rodičů a již záhy převzali ho učitelové a vychovatelové, aby nabyl vědomostí, jichž mu v stavu jeho bylo zapotřebí. Měl výborné vlohy, podobal se víc otci než matce a byl hoch živý a podnikavý. Museli ho ustavičně zdržovat, krotit a hlídat a najatý pěstoun, jemuž pod ochranu byl odevzdán, všemožně se přičiňoval, aby na scestí ho nezavedly jeho vášně. Často ku pomoci si vzal otce, za přispění prosil matku a synáček rád ochotně se podroboval všem, maje, jak říkáme, dobré srdce. Pevnou jeho vůli zlomit, povahu změkčit a samostatnost zrušit nechtěl nikdo; naopak, jim na tom záleželo, aby nazávisel od jiných, nýbrž uměl postaviti se na své vlastní nohy. Dovedl to snadno a brzy a říkával již co chlapec, že bude vojákem. Otec nebyl proti tomu a matka také neodporovala, že chce vojákem býti měli za čestné a stavu jejich přiměřené.

Syn se cvičil a otužoval, ježdě na koni, plovaje v rybníku a řece, chodě na honby. Nic ho neunavilo a nic mu neškodilo, neštítel se zimy ani horka, snesl mráz i dešť a třebas i v noci trval venku.

Sloužící a poddaní milovali mladého pána, byl k nim přívětivý a dobrotivý, neznal pýchy, ani za žebráka se nestyděl. I dělali si naději, že zase budou mít šlechtickou vrchnost, až jednou Bukovany převzme po otci, předcházeli si ho a hleděli se mu zachovat. Patřil k nim, patřil jako mezi ně, byl jejich a nic se od nich neodlučoval. Každou neděli a každý svátek a někdy i ve všední den vidávali ho v kostele, seděl vedle otce, doprovázel matku, navštívil služby Boží. On faráři jejich posluhoval i při mši svaté a rodiče jeho z toho měli velkou radost vědouce, že ho to vyznamenává jako jiné děti, jenž mají přístup až k svatému oltáři a přednost tu si zasloužili.

Velebný kněz chodil do zámku, aby ho vyučoval ve svatém náboženství, připravil ho k zpovědi a konečně i k svatému přijímání. Mladý hrabě víru pojal jako jeho rodiče, neměl pochybností, byl přesvědčen a na slova ctihodného učitele se úplně a bezpečně spolehal.

*) Novověká osvěta zůstala v tom ohledu pozadu; jí jest člověk aspoň ještě zvířetem.

Farář nebyl učenec, ale byl hodný kněz a celá osada si ho vážila. Pocházel ze vsi ze sedlských rodičů, přišel do vsi za kaplana mezi sedláky a konečně ve vsi mezi sedláky se stal farářem. Neměl nikdy příležitost, přivlastnit si panské mravy a kdo ho blíže neznal, mohl soudit, že je sprostákem. V skutku se po panksu ani nešatil kupuje si hrubé látky a dáváje si kabát dělati od krejčího doma ve vsi. Společnost sedláků mu byla milejší nežli společnost pánů, ačkoliv se nemůže říci, že by těchto se byl ostýchal. Byl vždy vesel, mluvil a žertoval a věděl se o něm, že se rád dobře nají a napije. Fara jeho byla výnosná, tak se aspoň říkalo, a on přece nikdy nebyl boháč, nýbrž podlehal často nedostatkům.

Kam dával peníze?

Pomlouvali ho zlí lidé a mnozí nepřátelé kněžstva, že prý všechno projí a propíje a skoro těm, jimž jeho tajná vydání v záměst nepřišla, se tak mohlo zdát.

Farář z Bukovan byl dobrák a rozdal, když něco měl, potřebným a chudým. K němu se hlásil každý, kdo byl v nouzi, ano on sám, když někde nouzi viděl anebo když o ní slyšel, dostavil se, pomohl, poslal a nikomu se tím ani nepochlubil. Nemocným z kuchyně jeho se vydávaly pokrmy; žebráci přišli a v kuchyni jeho se nasýtily; školní dívky, když měly hlad, obrátily se na faru a tam si ho zajisté zahnalý alespoň krajícem chleba, nezbylo-li nic od oběda. Kuchařka vždy vařila pro víc lidí, než bylo v domě, a polívka jí z hrnce málo kdy vyšla. Faru žádný pocestný nemilul a nestál-li o polívku, obdržel od faráře peníz. Vyloudil na něm kolikrát víc než zasluhoval, farář nedovedl odporovati důtklivým prosbám a bolestným vzdechům a dal se snadno ošidit. Nedělal si z toho nic, když se někdy o tom přesvědčil, říkáje: „Víc by mne mrzelo, kdybych s prázdnou byl propustil skutečného mrzáka, než že jsem daru neodepřel nehodnému ničemovi, v němž jsem se omýlil.“

Dobromyslný kněz omýlil se často: jednou darem dal boty, jindy kabát a pak si to musel vykoupiti u žida, jemuž tím tuláci zaplatili kořalku.

Páni ze zámku na faráři svém si zakládali, byl jejich častým hostem a bavíval je nábožnými i světskými rozmluvami. Hrabě mu přál a když sedě u jeho stolu pochutnával si na vzácných jídlech a nápojích, neměl mu to za zlé věda, že mu to neškodí a že to snese. On sám byl živ až příliš

střídmě drže se od lékařů předepsané mu míry a kdyby ji byl někdy přestoupil, hned tím utrpělo jeho zdraví. Nejednou se vyjádřil, že by chtěl mít žaludek farářův, aby také mohl vyhověti některým choutkám, jimž prý je podroben jako každý jiný člověk.

Hraběnka se obyčejně odstranila, když se víc nalívalo piva a vína, a majíc s farářem zvlášť co jednati, pozvala ho k sobě a radila se s ním o dobrých skutcích, jež spolu ustavičně vykonávali.

Dostával od ní mnoho příspěvků pro nešťastné, chudé a nemocné a svědomitě a spravedlivě je odváděl, přidávaje vždy také ze svého, že se nechtěl šetřit, když urozená paní ještě hojněji než on štedrou rukou svou byla otevřela.

To faráře netěšilo, ano obtížné mu bylo, že mu hraběnka pořád nabízí knihy, aby si je přečetl a podal jí pak o nich svůj úsudek. —

Musel čísti: hraběnka mu nedala pokoje, vzkazujíc a vyptávajíc se, jak se mu to a ono líbí. Ona sama přečetla mnoho, měla čas a měla jmění a koupila si každou knihu, již jí někdo byl doporučil. Často se o dobrých knihách dověděla z novin a ubohý farář nestačil je probírat a zkoumat. Měl zaměstnání jiného dost a dost a zbyla-li mu prázdna chvíle, rád ji ztrávil v nenucené společnosti.

Starý hrabě si někdy posílá pro faráře, aby s ním hrál v karty, a farář je i k tomu spůsobný a volný, ano nalezá v tom potěšení. V zámku jsou hosté, schází jim jeden hráč, farář hned místo jeho vyplní a hraběnka k vůli manželův svému si třeba také zasedne ke hře.

V zimě je k tomu každý týden ustanoven jeden den, farář nikdy neschází, nepřekáží-li mu povinnost a když dorostl mladý pán, ukracuje i jemu dlouhou chvíli a je s ním často pospolu.

Mladý hrabě ukončil své studie, učitelové a vychovatelové odstoupili a on přijal službu vojenskou. Byl sice ještě mladík holobradý, ale brzy se stal důstojníkem a pak v hodnostech postupoval rychle. Již je rytmistr, přijíždí domů do Bukovan na dovolenou, švarní a veselí přátelé a druho- vé ho doprovázejí, vyhledávají a připravují si samé radovánky.

Hrabě ve stavu vojenském drobet zdivočil, chová se bujně, dělá kavalíra. Hle jako vítr uhání na koni a není mu líto zvítěti, jestli kleslo. Jedná se často o sázku, za hodinu se mají uraziti míle, o peníze nestojí nikdo, ale stojí o pověst a o čest.

Čest těm pánům jde nade všechno a cti obětují třeba i život. Urazili, potupili se, jedinké slovo se vzalo na váhu a následoval z toho souboj.

I mladý hrabě Bukovský si již souboj odbyl, má na tváři jizvu a on sám do ruky posekal svého protivníka, tak že od dalšího boje musil upustit. Získal si tím vážnost u spoludůstojníků, dokázal, že se nebojí a každý se bude štítiti, ho rozhněvat a popudit. Je dobrý, je šlechtetný, ale přivlastnil si mravy a spůsoby jiných pánů, zvláště vojáků a od těch ani svaté náboženství, jenž mu ještě nevyhaslo v srdci, ho nemůže odvrátiti. Poutají ho předsudky, zná je, opovrhuje jimi, ale přece se jim musí podrobit, aby stavu svému neudělal hanbu. Rodiče jeho k tomu mlčí, nemohouce to změnit a ani ostatním jeho zvykům se nestaví na odpor. Syn o velké peníze hraje v karty, on také mnoho pije: vína, likéry, punče, je voják, prohýřiti noc, dvě a více nocí má za pravou malíčkost. Faráři je ještě stejně nakloněn, chodí k němu, bere ho k sobě, říká, že není přepjatec ani licoměrník. Vyrážejí se spolu často velmi důvěrně a farář bere podíl i když větší společnost u něho je pohromadě, jsa vždy povolný a shovívavý.

Mladý hrabě co major se zasnoubil s kněžnou Hradešínskou a přijede s ní do Bukovan, až bude míti po svatbě, jež se právě slaví u jejích rodičů. (Pokračování.)

Hvězda mořská.

Ó hvězdo strážná, v bouři života
aj vratká loďka má se kolotá:
dej pláště svého zástavu,
bych šťastně doplul přístavu,
ó hvězdo mořská!

Ó hvězdo strážná, vůdčí střelka má,
ta v černých mrákotách mne oklamá:
leč k tobě vznáší zrak se můj,
ty člunek říd' a napravuj,
ó hvězdo mořská!

Ó hvězdo strážná, děsní buřnáci
v mé duši kotvu čáky podvrací:
ó zaplaš mračné příšery,
dej plavci zmiznout pověry,
ó hvězdo mořská!

Ó hvězdo strážná, vlna žádosti
a vlna pýchu, vlna mrzkosti
na vetchý člun se sápadí:
kyň okem — nechť se utají,
ó hvězdo mořská!

Ó hvězdo strážná, v hlubeň bezdnou
zlá vlna noří s výše loďku mou:
kaž větrům, moři tišinu,
ať plachty opět rozvinu,
ó hvězdo mořská!

Ó hvězdo strážná, žalu v úskali
zármutné vlny loďku vehnaly:
vrať jasnou vodní hladinu,
a vesel v dáli poplynu,
ó hvězdo mořská!

Ó hvězdo strážná, ať člun života
se v bouřných vlnách kolotá:
ty kotvy své dáš zástavu
a stanu v blahém přístavu,
ó hvězdo mořská!

J. V. Smělý

Druh jídel moučných v svatém náboženství základ majících.

Ten druh jídel záleží ve vánočkách, šiškách, koblihách, jidáších, mazancích, koláčích, dušičkách a martincích.

1. *Vánočky* představují dětátko (rozinky očička v hlavičce, pruhy povijadlo a plénky) — to, co v Betlémě se narodilo — *Ježíška* malého, a uvádějí nám na paměť slova andělská, pastýřům řečená: „Nebojte se, neb aj, zvěstuji vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu; neboť narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus Pán, v městě Davidově. A toť vám znamením: Naleznete *nemluviňátko plenkami obvinuté* a položené v jeslech.“ (Luk. 2, 10—12.)

2. *Šišky a koblíhy*. Pán Ježíš se zjevil pohanům, židům a učeníkům; pohanům v Betlémě, židům na řece Jordánu a učeníkům svým v Káně Galilejské. Toto trojí zjevení slavíme na den svatých tří Králů. Svědkem druhého zjevení, totiž na řece Jordáně byl také svatý Jan Křtitel, protože v tu dobu Pána Ježíše byl pokřtíl. A právě na sv. *Jana Křtitele* ukazují šišky a koblíhy, a to za tou příčinou, že v *lesích* (šišky) bydlel, a lesní *kobylky* (koblíhy) jedl.

3. *Jidáše* vypadají jako několikrát v kolo stočený provaz, a připomínají hroznou smrt *Jidáše Iškariotského*, vůdce těch, jenž jali Pána Ježíše, že totiž v zoufalství provazem se oběsil, a na dvě se rozpukl, a vykydla se všechna střeva jeho, jak o tom Skutkové Apoštolští svědčí.

4. *Mazance* představují *vzkříšení Pána Ježíše*, a kladou nám na srdce následující slova jeho: „Ját jsem chléb živý, jenž jsem s nebe sestoupil. Bude-li kdo jísti z chleba tohoto, živ bude na věky.“ (Jan 6, 51. 52.)

5. *Koláče* kulaté vyobrazují okršlek země, a čtverhranné čtyry strany světa: východ, západ, poledne a půlnoc, a uvádějí nám na mysl Božský rozkaz, kterýž Ježíš Kristus před svým na nebesa vstoupením apoštolům dal říka: „Jdouce po všem světě, kažte evangelium všemu stvoření. Kdo uverí a pokřtěn bude, spasen bude; kdož pak neuvěří, bude zatracen.“ (Mar. 16, 15.16).

6. *Dušičky*, to jest žemličky, dvě a dvě spojené, vypodobňují *holé hnáty* lidské, jak jich na hřbitovech a v kostnicích bývá viděti, a napomínají nás vážně, abychom na smrt pamatovali podlé vyřčení písem svatých: „Pamětliv buď osudu mého; nebo takový bude i tvůj: mně včera, a tobě dnes.“ (Sirach 38, 23.)

7. *Martinské rohlíky* mají podobu podkov, a připomínají nám *milosrdný skutek* sv. Martina, totiž ten, že co vojn, když na koni jel, a žebráka skřehlého, o almužnu prosícího uzel, plášť svůj mečem na poly rozťal, a jednou polí ho přiodil.

Kdy nám kolí tato jídla dobře budou chutnati, vzpomeňme si, že z nich svatému náboženství máme co děkovati, a hledme lásku k němu v sobě vzbuditi. *J. Felizna.*

My v svatý půjdem boj.

Když v pýše mrzké lidská odvaha po tom, co svatým, smělou sahá páží, a v svatyni, jak pyšný onen král, by zloupil ji, své hříšné kroky váží, kde pravda, ctnost — svůj hříšný klade stroj, pak v zápalu my v svatý půjdem boj!

Opásem bedra pravdy leskem ctným a ctnost a vira bude naším heslem a slovo Páně bude naše zbraň, jež lodi Petra povždy bylo veslem — a rázem strne hříšný škůdců plod, když v zápas jdeme jak Makkabejských rod!

Nám netřeba se lekat záhuby, nám vyšší pomoc samým Bohem dána — a pevná tvrz, z níž budeme bojovat, na skály hrudi jesti zbudována; jí nepřemůže samých pekelných vojsk — proč bát se tedy jíti v svatý boj?!

V. P.

D O P I S Y.

Z Ouval dne 3. října 1869.
(Provolání).

Pomník Arnošta z Pardubic příspěvky laskavých vlastenců v jeho rodišti Hostříně u Ouval byl vzdělán a slavně odhalen. Díky všem za dary poskytnuté! Avšak účty

uzavřené nevykazují pro fond zachovací leč výtěžek z prodaných výtisků dějepisu pomníku Arnoštova, což ovšem jest velmi skrovnou část; a přece zachování toho vlasteneckého pomníku jest potřebou nutnou. Protož obrací se výbor ke všem spanilomyslným vlastencům a vlastenkám s tou prosbou, by nějakými dárky založení fondu umožnili. Nejlépe mohloby se to státi skrze důstojné správy duchovní, jež nížeapsaný výbor zároveň žádá o laskavou podporu v této záležitosti vlasti naší.

Z výboru pro zbudování pomníku Arnoštova v Ouvalech dne 30. září 1869.

Fr. Soukup,
předseda.

Z Lipnice dne 1. října 1869.

(Proba k bohoslovčům Českomoravským.)

Zajisté již víte, jaké neštěstí potkalo v minulých dnech město Lipnici u Německého Brodu. Dne 19. září před polednem vypukl na dvou místech oheň, který v malé chvílce se tak zmohl, že hájení bylo zcela nemožné. Za hodinu bylo 61 čísel a 18 stodol v plamenu. Hrozný živel tak řádil, že nejen vysokých a důkladně vystavěných neušetřil domů, nýbrž radnici, školu i kostel hlavě šířal.

A známý-li kdo v Lipnici, zajisté se otáže, zdali aspoň zachráněn hrad, který na vysoké stojí skále vyššími ještě opatřen zděmi. Avšak ani ten velikán neušel zhoubnému požáru — a tak jest zpustošen, že jen holé zdi tu stojí — jako u všech ostatních příbytků. Neštěstí to stihlo též mého otce, čímž i já značnou utrpl jsem škodu. Neměl jsem sice mnoho; neboť nebyl jsem nikdy bohatým, avšak prádlo, oděv a knihy v popel se proměnily a nezbylo mi více než to, co jsem měl na sobě.

Račte si povážiti, v jakém se nalezám postavení a protož doufám, že se pranic nepodivíte, když snažnou na Vás vznáším prosbu o malíčky jen příspěvek. Krutý bylo mi věsti boj, když teprv v 22. roce do první latinské školy jsem vstupoval.

Zápasil-li jsem vždy s bídou, tedy ta nynější jest v stupni nejvyšším. Pročež prosím Vás pp. spolubratři moji, račte dle možnosti ku pomoci mi přispěti. Za každý pro mne obětovaný krejcar volám již napřed: „Zaplat Pán Bůh“ a vzdávám nejvřelejší díky.

V Hradci se nám o 14 dní prázdniny prodloužily, pročež teprv 15. budu v Hradci.*)

*) Podpis jsme vypustili, postačí psáti rektorátu bisk. semináře v Hradci Králové k rukoum alumna IV. r. z Lipnice rodilého.

Od Kyšperka v září 1869.

Přeložení poutí v Dolní Dobrouči a svěcení tam nové křížové cesty.)

Kdo se budeš ubíratí od Kyšperka k Lanškrounu na silnici po Dolní Dobrouči, nelenuj si v této obci navštívit chrám Páně, ustrneš nad velebnou křížovou cestou a nad vymalovaným kostelem, jako já, jenž jsem při prvním pohledu unesen byl jako do nebeského Jerusáléma, kde zapomíná se na všecku svízeli tohoto světa.

A to všecko uspořádáno bylo k přenešené nové pouti sv. Mikuláše biskupa, vyznače Páně. Od nepovědomých totiž dob slavila se zde tato pouť Svato-Mikulášská na den Božího Těla. Poněvaž ale slavení pouti na Boží Tělo s církevními rubrikami se nesnáší, dobře učinil nynější p. farář Jan Krupka, že s vědomím a vůlí nejd. b. konsistoře Kralohradecké pouť sv. Mikuláše přeložil pro všecku budoucnost na neděli po Jménu Panny Marie, kteráž byla letos neděle XVIII. po Sv. Duhu. První pouť letos dne 19. září slavila se s obzvláštní okázalostí.

Slavnostní kázání výmluvně přednesl vel. p. Antonín Buchtel, b. vikář a děkan na Kyšperku. Mluvil o štědrosti sv. Mikuláše, na základě slov sv. Mat. 25, 14. „Člověk jeden rozděl státek svým,“ a ukázal, kterak se dle příkladu téhož sv. patrona každý křesťan štědrým prokázati může; a takovými že se i ovčičky Dobroučské býti osvědčily, štědře ozdobivše chrám a znamenitým nákladem zřídivše novou křížovou cestu.

Mezi kázáním přečetl p. kazatel pochvalný list, který byl sem přinesl z Hradce Králové pro kollatorníky Dobroučské v. d. p. kanovník Leodegar Vacek a který takto zní:

Počestné farní osadě v Dolní Dobrouči. Duchovní správa v Dolní Dobrouči dne 20. srpna t. r. biskupské konsistoři v známost uvedla, že sbírkou dobrovolných dárek peněžitých v kollatuře zavedenou, jejížto výnos na 4000 zl. se páčí, farní chrám Páně opraven a vkusně ozdoben byl. Pročež podepsaná b. konsistoř milou plní povinnost, když ve jménu Jeho Excellence, nejd. p. biskupa všem dobrodincům, jenž k dosažení účelu tak vznešeného jakýmkoliv způsobem byli přispěli, za tuto právě křesťanskou obětavost vřelé díky zároveň s právním projevuje, aby svrchovaný Hospodin každý dárek na okrasu Svatyně jeho zbožným srdcem věnovaný, jak zde tak i na onom světě hojně požehnati ráčil.

Z bisk. konsistoře v Hradci Králové dne 2. září 1869.

Po kázání sloužil pak slavnou mši sv. výše jmenovaný p. kanovník při assistenci 12 kněží.

Slavnými nešporami odpoledne skončila se nová, první pouť, kteráž byla předchůdkyní jiné vzácné slavnosti, kteráž následovala druhého dne, totiž v pondělí dne 20. září. Téhož dne totiž světil vel. pan Vojtěch Klouček, vysl. c. k. dvorní kaplan a kvardián kláštera řádu sv. Františka z Moravské Třebové, novou křížovou cestu.

Já pospíchaje k té slavnosti na hluché vyzývání hmoždírů, jež bylo na 2 hodiny cesty slyšet, Dobroučskou osadou, nalezl jsem již k 8. hod. příbytky uzavírané, a po vesnici ani človíčka, jako po vymření, všecko bylo v chrámu Páně a jako včera tak i dnes v svátečním obleku naplnili osadníci nemalé prostranství téhož chrámu.

V 8 hod. sloužil p. světitel zpívanou mši sv. u přítomnosti p. kanovníka a jiných 11 kněží a 2 bohoslovců. Po té předsevzal svěcení, při němž se zároveň v jazyku českém říkala pobožnost sv. křížové cesty, tak že jeden kněz po druhém štaci se modlil. Po ukončeném církevním posvěcení křížové cesty vystoupil též p. světitel na kazatelnu, a jal se mluvit o slovech sv. Mat. 16, 24.: „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapřiž sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne.“ Řečnil o užitku, kterýž plyne z křížové cesty a záleží v tom, že modlitce se křížovou cestu, vzbudíme v sobě outrpnost nad božským Spasitelem, budeme mítí hříchy své v ošklivosti, umíníme sobě následovati Krista ve všelikých ctnostech, učiníme poněkud zadost za své hříchy, dojdeme milostí takových, jakobychem osobně v Jerusálémě štace navštívili, a staneme se oučastnými plnomocných odpustků, jaké od římských papežů navštěvujícím uděleny jsou, kterých i pro duše v očistci získáme, když s čistým srdcem, obmyti jsouce v koupeli svátosti pokání, pobožnost tu konati budeme. Po kázání, kteréž posluchači s napnutou pozorností sledovali, následovaly závěrečné modlitby, až po zpěvu Ambrožianském: Tebe Boha chválíme, udělilo se svátostní požehnání, a bylo poledne. Po ukončené pobožnosti dostavilo se na faru domácí představenstvo s p. učitelem, aby vzdali díky za celou kollaturu jak vd. p. kanovníkovi, tak i p. světiteli. Mlčením se nesmí pominouti, že k oslavení obou dnů zdařilou hudbou přispěl zdejší vážený p. učitel František Schütz, jenž vůbec pro svou horlivost

v náboženském vedení dítek chvalného uznání zasluhuje. Tomu se však divím, že posud nejen zde ale i ve mnohých jiných okolních kostelích, a mezi těmi v jednom zde v sousedstvu co do hudby proslulém městě se pp. ředitelům kůru tak zvané in-tráty líbí, kteréž velmi na újmu jsou důstojnosti hudby, a o nichž se synoda Pražská v části III. kap. VII. pronáší, že farář dbáti má o to, aby se z kostelů vymítily.

Odpoledne o 4. h. bylo opět kázání, kteréž s velikým prospěchem přednesl vel. p. Jan Jelínek, kaplan Sloupnický. Lid po dnes zpomíná na jeho řeč, kterouž unešení byli v duchu až na horu Kalvarii. Po uděleném požehnání lid opět sám v zástupch konal křížovou cestu až do pozdního večera. Vůbec dá se říci, že tyto dva dny pro Dobrouč byly pravá missie, a lid jaktě živ nezapomene na ty skvostné hody, které jemu skrze duchovní jeho připravil Hospodin.

V tentýž den, totiž v pondělí odpoledne doprovodili jsme vd. p. kanovníka půl hodiny cesty nad Dobrouč k nové, r. 1866 vystavěné kapli Panny Marie Pomocnice, s právem ku sloužení mše sv., as pro 100 lidí, se zvonkem na věžičce na návrší na pokračí lesíka, vedle zřídla zdravé čisté vody, kterouž na svém pozemku a na svůj vlastní náklad, jenž asi na 600 zl. se páci, ze čtvercových pískovců zbudovati dal Dobroučský rolník Bernard Dušek, na poděkování Pánu Bohu za ozdravení roku 1856.

Jaký byl příjezd, tak slavný byl i odjezd. Kněžstvo i představenstvo s družičkami v pondělí k večeru po 5. hodině doprovodili p. kanovníka k slavnostné bráně, kde ve jmenu všech Dobroučských jedna družička pohnutlivě přednesla loučení, děkujíc za vzácnou návštěvu, slibujíc, že povždy se věrně chť držeti samospasitelné víry Kristovy a žádajíc, aby to vše p. kanovník nejdůst. p. biskupovi vyříditi ráčil. I vyřídím, vyřídím všecko, co jsem viděl a slyšel Exc. panu biskupovi, odvětil vlídně p. kanovník, povím jakou jsem zde mezi vámi pocítil radost, jací jste zde horliví katolíci, sloužící věrně Pánu Bohu, a jak mnoho jste učinili pro čest a chválu Boží, a vybízejte přítomných, aby, co družička slibuje, v tom setrvali, že je sv. spokojenost a požehnání Boží nemine; dal upřímně s Bohem, vsedl na vůz, z ochotnosti obce k tomu připravený a odjel.

Nyní jest zmíniti se o vnitřní úpravě celého chrámu Božího a o dobrodincích.

Kostel celý veskrz jest vymalován hně-

dě v šedém poli. Po každé straně jsou 4 sloupy, na nichž v týchž barvách nachází se po každé straně 5 svatých, a to po mužské straně, počítaje od velkého oltáře dolů: sv. Jakub, sv. Pavel, sv. Josef, sv. Florián, sv. Cecilie; po ženské straně sv. Ondřej, sv. Petr, sv. Antonín, sv. František a sv. Barbora. Mimo to nad dvěma pobočními oltáři, v čele obloukovém se nalezájí sv. patronové naši sv. Václav a sv. Ludmila. Strop poset jest 550 pozlacenými hvězdami a u prostřed třípytí se hvězda velká ve zlatě. Celá tato malba i zlacení stojí 560 zl. i se zlacením rámů na křížové cestě, a provedl tuto pěknou práci k všeobecné spokojenosti p. Václav Víšek z Oustí n. O.

Těch 12 osob svatých za 170 zl. na obmítce zdařile provedl p. Jan Umlauf, chvalně známý malíř na Kyšperku, jehož obrazy se líbí. Tentýž malíř maloval i obrazy křížové cesty dle Führicha.

Obrazy bez rámů jsou vysoké 5' 10" a široké 4' 6". Rámy jsou pozlacené jakož i vrch záležející z tabulky s pozlaceným číslem štace, mezi loubím a svrchu s křížkem.

Pod každým obrazem nachází se tabulka s textem, zlatem psaným, ze sv. evangelii, jímž se příslušné zastavení naznačuje. Rámce i řezbu slušně vypracoval samouk, domácí kostelník Dominik Skalický. U každého obrazu nachází se svícen ze železa ulitý, pro svíci a lampu uspořádaný, a pozlacený. Tato křížová cesta stála i s rámy 1600 zl. a svícny 95 zl. Mimo to se k těmto slavnostem i jiné krásné věci pořídily. Tak svatostánek hedbávím vyzdoben se zlatými hvězdami, pak pláštěček na ciboř, což stálo 50 zl., dvě vela po 15 zl.; obrazy nové, sv. Filumeny 135 zl., Růžencový 185 zl., sv. Alojsia 115 zl., oprava chrámové dlažby stála 26 zl. 60 kr., nový skvostný misál 48 zl., nový lustr, pro 18 světél, který zdobil korunovací sál v Budapešti r. 1867, z Vídně tam dopravený, prvě než byl do Dobrouče odeslán, 164 zl., varhany na veskrz opraveny za 514 zl., zevnější jich mramorování s částečným pozlacením stálo 35 zl., hudební nové nástroje od p. Červeného z Hradce 35 zl., kočár k zaopatřování nemocných 130 zl. na kůru prolomení dvou oken, aby se odpomohlo vlhku a světla přibýlo, 79 zl., dvě lucerny po 15 zl.; obě zakristie též vymalovány, zpodobnice a troje dvěře obarveny za 75 zl., nové červené korouhve koupěny za 28 zl., správa prahů u opravených a olejovaných dveří stála 30 zl. Mimo to přibýlo mnoho nového

prádla a rozličného potřebného náradí a náčiní kostelního.

Bez prádla a řemeslníků, když se jen ty větší částky sečtou, obnáší veškerý náklad úhrnem 4189 zl. nepočítaje do toho 500 zl., které se před r. 1865 vydaly na vymalování presbyteria, přemalování hlavního obrazu sv. Mikuláše a dvou obrazů na dvou postranních oltářích, jakož i oltáře sedmibolestné Rodičky Boží a Nejsvětější Trojice na obmítce klenby nad velkým oltářem.

Zajisté že plesá nad tímto úkazem blah. Rodička Boží, již kollaturníci zdejší zvláštními bratrstvími ctí, plesají andělé, jenž všeliké ty dary co oběť příjemnou nesli před trůn Boží, plesá sv. Mikuláš, patron chrámu, plesají všickni svatí a světice Boží, jenž v témž chrámu co zvláštní, vyvolení orodovníci představeni jsou. Ale i na zemi plesá nejdůst. p. biskup, jenž, jak svrchu psáno, pochvalně o všem se byl vyjádřil; nejpředněji pak plesají domácí, správu duchovní vedoucí kněží, d. p. farář Jan Krupka a v. p. kooperator Jan Krivohlávek, že se dočkali tak radostných dnů, tak obětavé lásky a křesťanské ochotnosti pro čest a chválu Boží u svých ovčiček, a že se dodělali Boha důstojného stánku, kteréžto radosti jim všickni přítomní kněží srdečně přáli. Ale mezi všemi pozemskými účastníky radosti sluší nejvíce plesati těm, jenž ten náklad vedli.

A kdo to medle jest, jenž celou tu tak znamenitou oběť přinesl? Jsou to! Dolno-Dobroučtí osadníci, jenž po předchozím dobrovolném se upsání tuto velikou částku ochotně, bez reptání, složili, což tím většího povšimnutí zasluhuje, anož, jak celý svět ví, i zde každý sevřen jest a lhůta krátká byla, totiž od r. 1865. I plesejtež tedy a radujtež se, ovčičky ze stáda Kristova v Dobrouči; svými dárky uložili jste sobě poklad nehynoucí, úroků pak z jistiny složené užívati budete v hojné míře již zde na světě; neboť při každém vstoupení do chrámu Páně budete míti radost, jaké žádný neodejme od vás, a na věčnosti pak naleznete jedenkaždý dárek v knize života zaznamenaný. Líbilo se mi nemálo, když nejeden z osadníků se vyjádřil, že nepoznává, by byl oč přišel skrze svůj dárek, že mu nikde neubylo, že mu Pán Bůh jinou stranou požeňnal. Napadá mi na mysl, co sv. Jan Zlat. dí, že, čím více se révový kmen řeže, tím více vyhání a to tím pěknějších ratolestí, jako by řekl, že kdo dal víc, tomu že i Bůh víc požeňná a odpla-

tí. Radost jsem měl, když mi p. kooperator vypravoval, že 14 osadníků dalo po 45 zl., že i chudší lidé z najatých knížecích polí se živící částku, kterou jim kníže pán za náhradu na poškození mrazem slevil, 108 zl. svorným se usnešením na tutéž ozdobu věnovali, že služebné osoby s onou vdovou, o níž píše sv. Lukáš, své malé penízky obětovaly a jeden knotař, starec nad hrobem, svých perně ušetřených 100 zl. výslovně na lustr sám přinesl, a kterak občané trpělivě od 25. dubna až do 3. října t. r. 2 malíře každodenně živí, což znamenitou výlohu obci činí.

Kde takováto příkladná obětavost, tam zajisté jen dobrá víra a pravá láska ku Kristu panuje dle slov Páně: „Kde jest poklad tvůj, tu i srdce tvé.“ Důkaz, že zdejší osadníci neřídí se dle světa a žádostí jeho, aniž poslouchají lichých osvícenců a liberálů, jenž by rádi jim posvítili do bahna bludu a nevěry, ale že drží se světla, kteréž jest — Kristus.

Tím zavírám svou zprávu volaje: Rač odplatu dáti všem dobře činícím pro jméno Tvé, Pane! životem věčným.

J. Št. K.

K R O N I K A:

Z Prahy. J. Em. nejdůst. p. kardinál arcibiskup bude v neděli, 17. t. m. ve farním chrámě u sv. Mikuláše na Malé straně v 9. h. ráno sloužit pontifikální mši sv. a po té posvěti obnovenou sochu nejsv. Trojice na náměstí před týmž chrámem. — V témž chrámu Páně bude od 24. t. m. z rozkazu J. Eminence kázání netoliko při ranních ale i při velkých službách Božích konáno vždy jazykem českým.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 9—13. října u sv. Klementa, od 14—18. u Matky Boží před Týnem.

— Příští sobotu dne 9. října bude se v chrámě P. Marie před Týnem konati o 10. hod. ranní slavná instalace nového rektora university Karolo-Ferdinandské, p. Dr. *Eduarda Petra*, kněze řádu křiž., arcib. notáře a profesora biblického studium Star. Z. i jazykův semitických.

Z Pruska. Ve Vratislavi byl dne 18. srpna co čestný kanovník chrámu katedrálního instalován velko-děkan a vikář hrabství Kladského, p. František Brand, konsistorní rada a farář v Neurode. Dosavadní velko-děkan, farář Ant. Ludwig v Ebersdorfu, za příčinou choroby a stáří svého (71 let) se dobrovolně hodnosti té byl vzdal.

V Berlíně bylo na den 12. září svoláno shromáždění lidu, kteréž rokovati mělo o tom, zdali sirotčinec v Moabitu má býti ponechán ještě dále v rukou řeholníků a nemají-li Dominikáni z Berlína býti vypuzeni. Za předsedu byl zvolen katolík; když ale rokování započítí mělo, strhl se takový hřmot, že předseda ustoupiti musel z řečniště. I byl zvolen náměstek předsedův, kterýž ale nemoha pro ustavičný křik shromážděného lidu k slovu přijíti, hned se poděkoval řka: že volbu nepřijímá. Konečně vystoupil žid Nathan Šlesinger na řečniště a začal ve smyslu proticírkevním mluvit; tu však opět se strhl nesmírný hluk a volání: „Pryč s ním! ať jde dolů! ať se schůze rozpustí!“ Jelikož hřmot neustál, prohlásil policejní komisař schůzi za ukončenou, načež se veškeré shromáždění rozešlo. Hlavní zásluhu o nezdar této schůze, kteráž by jinak zajisté ve smyslu liberálním se byla ukončila, přičísti sluší statečným katolíkům Berlínským, kteříž spojenými silami se o to zasadili, aby se nevěrcům radost pokazila! Kéž by se i jinde katolíci křesťané tak horlivě ujímali zájmů vlastní víry své!

Z Badenska. Jistý katolický kněz přišel před některým časem do jednoho velkého města v Badensku a usadil se v hostinci ke stolu, u něhož sedělo několik hejsků, kteříž ihned začali na kněze dorážeti svými vtípy, a především historií o Krakovské jeptišce přetřásali. Leč kněz nechal je mluvit a neodpovídal na posměšné otázky jejich. Když se veškerý pokusy těch křiklounů, chtících kněze pohněvati, marnými býti ukázaly, pravil posléze jeden z nich: „Slyšte, velebný pane, já se obdivuji vaší trpělivosti.“ „Tomu se nedivte“, odvece kněz; „mívám každodenně okolo sebe takovou společnost a tu ovšem se v trpělivosti cvičiti musím.“ „Dovoltež, kdo pak jste?“ tázali se dychtiví mladíci. „Já jsem duchovním správcem v blázinci v N“, odpověděl kněz, načež ostatní hosté vypukli v hlasitý smích, všetečná mládež pak se z hostince vytratila.

Z Ruska. Řada útrap, jež stihly katolickou církev v Rusku, doposud není ukončena. V červenci t. r. rozkázal guvernér Kovně, kníže Obolenskoj, aby četníci odejmuli katolíkům veškerý knihy latinkou tištěné, byť by také opatřeny byly povolením ruské censury. Za tou příčinou vrážděno mezi četníky mnoho židů, jenžto rozkol přijali a kteříž nyní s neobyčejnou vytrvalostí a lstivostí spolu po knihách ka-

tolických slídí. Noční dobou přepadají četníci obyvatelstvo katolické v jejich chatrčích a odnímají jim staré i novější knihy. Lid bývá takovým náhlým přepadením všech pobouřen; mládež zalízá do koutů, myslíc, že to loupežníci do stavení se vedrali. Za peněžitou náhradu sice ponechávají četníci některou knihu v domě katolíkově, ale při nejbližší příležitosti opět přijdouce poznovu peníze vydírají. — V neděli a ve svátek chodivají vojáci i četníci ruští do chrámů katolických k službám Božím a lidem, obzvláště ženským, knížky modlitební z rukou vytrhují. Když katolíci vycházejí ven z kostela, stojí přede dveřmi chrámovými několik vojáků, jenž pilně každého prohlížejí a má-li růženec na ruce nebo okolo krku, násilně mu jej strhují, taktéž škapulíře a jiné katolickému srdci posvátné předměty; ubohý utýraný lid pláče, nařká, ale kterak by slzy jejich pohnouti měly ledovým srdcem Moskalů?

Z Říma. V místnostech kapitoly u sv. Petra zřizuje se pro čas obecného sněmu církevního zvláštní tiskárna, jejížto přístroj opatří Propaganda a komora apoštolská. Účelem tiskárny této jest sdělovati rychlé zprávy o důležitých jednáních sněmovních; zprávy ty bude moci každý biskup zasílati do svojí diecése a tím způsobem se předejde lecjakým lživým zprávám a výmyslům, jež by snad lidé nepovolání roztrušovati hotoví byli. — I v jiném ohledu pečuje apoštolská Stolica o pohodlí a prospěch účastníkův obecného sněmu. Když biskupové r. 1854 byli v Římě shromážděni za příčinou prohlášení článku víry o neposkrvněném Početí bl. Marie Panny, stěžováno velmi na povozy římské, jichž majetníci tak vysoké ceny si platiti dávali, že k. př. za jedinou hodinu v městě se muselo dáti půl druhého Napoleonsdoru (15 zl. r. č.). Letos pro uvarování podobného šizení sestoupila se společnost, kteráž se zavázala obstarati několik set lehkých drožek a fiakrů z Livorna a Mediolánu pánním biskupům a účastníkům sněmu k latinému použití.

Z Italie. Kláštery svobodná Italie zrušila a blahobyť se hnedle rozmohl v takové míře, že pro nesmírný počet vražedníků a lupičů obyčejná vězení už nestačila, i musela tedy vláda velkou část klášterů proměnit v kriminály.

Z uveřejněných úředních výkazů seznáváme, že v každé celi aneb jizbičce, kde dříve jediný mnich prebyval aneb jeptiška, nyní 20–25 vězňů jest uzavřeno.

Táž svoboda, která ruší kláštery, rozmnožuje počet zločincův.

Ve Florencii zemřel dne 4. září náhlou smrtí poslanec sněmovny Giovanni Acerbi, kterýž Garibaldiho na všech jeho loupežných taženích byl provázal.

Z Paříže. Nevěřcové vymyslili sobě nový a hrozný prostředek na úkor katolické církve a na záhubu nesmrtelných duší. Utvořiliť se v hlavním městě francouzském spolky, jenž údy své k tomu zavazují, aby se na smrtelném loži nedali zaopatřiti sv. svátostmi. Agenti takových spolků obcházejí vsady ve veřejných ústavech a v domech obchodnických a podstrkují lidem k podpisu zvláštní archy, v nichž se každý zavazuje, že se na smrtelném loži zaopatřiti nedá. Začasté nalehají sami majetníci velkých závodů na podřízené své, aby arch onen podepsali a mnohý z bázně lidské uposlechně jich, ač snad sám není ještě mravně zkaženým člověkem. Jakmile se takový nešťastník rozstůně, přispíší k němu několik spoluúdu ďábelské té propagandy a ti dnem i nocí jej střeží, aby se nikterak s Bohem smířiti nemohl. V předměstí St. Antoine zřídil spolek tento dům pro ženské, jimž vytknuto jest za úkol vyhledávati v městě na smrt nemocné lidi a je ošetřovati s tou však výminkou, že se nesmějí sv. svátostmi dáti zaopatřiti.

Z Londýna. Jeden z duchovních správcův anglikánské církve, pastor W. M. Hunnibun, navrátíl se nedávno do církve katolické. Za tou příležitostí poslal anglikánským osadníkům svým v Bicknolleru blíž Tauntonu v hrabství Sommersetském zvláštní list, kdež tklivým způsobem se s nimi loučí v tato slova: V tuto hodinu zajiště všem vám jest povědomo, že jsem se stal katolíkem. Bezmála se všickni diviti budete, proč jsem vás opustil a se navrátíl do oné církve, v kteréž předkové naši živi byli a zemřeli, kterou však od tří set let většina anglického národa nenávidí. Musel bych mnoho psáti, kdybych vám sděliti chtěl všechny důvody, kteréž mne k tomuto nynějšímu kroku přiměly; jen to pravím, že jsem se mnoho měsíců modlil, študoval a přemýšlel, abych vyzpytoval, čeho Bůh na mně žádá. Snad ještě není na čase, abych co katolík veřejně vystoupil a k vám mluvil; ale bál bych se uraziti Boha, kdybych vám zamlčel, že nyní jsem nalezl pokoj i jistotu a světlo, kdežto jsem dříve v anglikánské církvi jen rozdvojenost, nejistotu a temnost spatřoval. Vždy musím volati se slepcem ve sv. evangeliu, jež uzdra-

vil Pán: Posud byl jsem slepý, nyní však vidím! Nejste s to uvěřiti, jakého přemáhání mne to stálo, nežli jsem se odhodlal od vás odejíti. Kdykoli se rozpomenu na tu starou a mně drahou vesničku a na ty rozkošné pahrbky v celém vřkolu i na hřbitov, kdež jsem po ukončené práci svého života uprostřed vás odpočinku nalézti doufal; když si vzpomenu na každého jednotlivce mezi vámi a na dítky i všecky ty, jež jsem vyučoval, jakož i na nemocné, které jsem opustil — tuť mi srdce puká; neboť já vás opravdu miluji a vždy vás všechny milovati budu. Každého dne chci se modliti za vás a volati k Pánu: Přijď nám království Tvé! Kéž by paprskové božské pravdy, jenž nyní temnotu našich velkých měst zaplašují, i na vaše tiché chýžky zavisitli, abychom jednou všickni v ovčinci Páně shromážděni jsouce patřiti mohli na Beránka, jenž snímá hříchy světa.

Z Ameriky. V městě Baltimore byl dne 1. srpna slavným způsobem vysvěcen chrám katolický a to u přítomnosti tří biskupův.

Den před posvěcením chrámu celá osada zachovávala půst a celou noc bděl velký počet věřících před sv. ostatky konaje modlitby a nábožné zpěvy. Z protestantských vyznání bylo letos 260 úduv přijato v počet katolíkův diecése Baltimorské; v Chikagu 150 a v Augusto (v Georgii) 50 protestantů se do katol. církve navrátilo. Velká práce nastává misionářům za příčinou četných přistěhovalců z říše Čínské; neboť jen letošního roku usadilo se v Kalifornii 110.000 Číňanů, jichž většina tam otrocké práce vykonává a jimž ovšem Evangelium Kristovo až dosavad neznámým zůstalo.

Z Kočínčiny. Apoštolský misionář Gernot píše ze západní Kočínčiny v listu svém ze dne 19. listopadu 1868, že obzvláště některé řeholnice se pilně zasazují o rozšíření sv. víry mezi pohany. Nade všechny vyniká sestra Mieu, kterážto již 400 katechumenů vyučovala, kteříž téhož roku skrze křest sv. přivtělení byli církvi katolické. Celkem bylo pokřtěno 800 lidí a v 34 místech získání jsou noví katechumenové. Otec sestry Mieu, jmenem Trum-Ngo zaměstnán jest stavbou krásného kostela. V čas posledního pronásledování statečně vyznával víru svou a úkrytu poprával misionářům, tak že nejednou jeho jmění i život jeho a celé rodiny vyzely v největším nebezpečí, jež ale pokaždé ruka Hospodinova šťastně odvrátila.

Literární oznamovatel.

— „*Besedy pro mládež*.“ Sbírký této vydávané nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlině vyšly další dva sešity. Číslo VII. obsahuje povídku z třicetileté války pro mládež i dospělé: „Čeští vystěhovalci“; sepal Mart. Boh. Hornof. S obrázkem, stran 118. V sešitu VIII. nalezá se: „Strašný konec“, aneb zlořečení matčino z kořene vyvrací domy synů. Historická povídka; sepal P. Jan Cernohouz, kaplan v Liboci. S obrázkem. Str. 92.

— „*Posel z Prahy*.“ Kalendář zábavný a poučný na rok 1870. Ročník IX. S četnými vyobrazeními. Nákladem kněhkupectví Koberova.

— „*Návrhy v oboru archaeologie*.“ V zájmu brzkého dostavění metropolitního chrámu svatého Víta v Praze předkládáme všem znalcům a milovníkům starožitností na uváženou otázku, zdali by nebylo záhodno i na literárním poli o rozmnožení příspěvků pro stavbu tuto se postarati. K tomu cíli činíme návrh, aby se na základě nynějšíhopedroku vědy archaeologické vydalo v Praze dílo jednající o veškerých *uměleckých pokladech komory svatovítské*. Pokud nám známo, jedině p. kanovník dr. Bock v Rejně-Kolíně vzal ve svých spisech ohled na některé poklady a umělecké výrobky u sv. Víta přechovávané. U nás posud nikdo podobné dílo nevydal. Snad by za přispěním sl. metrop. kapitoly se archaeologický spolek „Vlastimil“ o vydání takového díla postarati mohl. Ovšem by také vkusná a zdařilá vyobrazení připojena býti musela. Doufáme, že by podobné literární podniknutí hojně se vyplatilo, a také smysl pro další studia archaeologická na půdě církevní roznítilo.

Bohužel uznati musíme, že církevní archaeologie co věda u nás posud zcela ladem leží. —

Protož činíme další návrh: Aby *dědictví sv. Prokopa* se v brzku postaralo o vhodnou rukovět archaeologie církevní pro kněžstvo české, asi v ten způsob, jak německé kněžstvo již má znamenitá díla Lübkeho a Kuglera; z děl francouzských zvláště by záhodno bylo použití dílo: A. de Caumont: *Abécédtaire ou rudiment d'Archéologie*. V. vydání.

K uskutečnění obou návrhů zajisté by mnozí mužové výteční přispěli veškerými svými silami.

Josef Hausmann,

konservátor vikariatu dešeníckého, diecése Budějovické.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenáni jsou:

- p. Křištof *Klitzner*, farář a osobní děkan v Doupově, obdržel zlatý záslužný kříž s korunou;
- p. Ant. *Frind*, kanovník při metrop. chrámu sv. Víta v Praze, stal se radou kn. arcib. konsistoře;
- p. Vinc. *Náhlovský*, dr. a prof. theol., jmenován kanovníkem kolleg. kapit. u Věch Svätých na hradě v Praze;
- p. Filip *Jenemann*, far. v Haslavě, jmen. k. arc. ordin. komisařem na c. k. gymnasiu v Chebu.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Ant. *Baselt*, fund. kapl. v Doksech (diec. Litom.) za far. v Štáhlavech;
- p. Jos. *Schmid*, kapl. v Planě, za faráře v Niklasbergu;
- p. Vác. *Trnka*, kapl. v Břiství, za proz. adm. do Vyšerovic;
- p. Jos. *Dráb*, neom., za kapl. do Planě;
- p. Stanislav *Rýgl*, neom., za proz. koop. do Radošovic.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Uhl*, farář a os. děkan v Levině, 24. září (nar. 19. května 1805, vysv. 2. září 1829).

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Ignác *Knobloch*, farář ve Smržovce, stal se biskupským vikářem okresu Jablonckého;
- p. Em. *Zdobinský*, adm. ve Všeni, za far. v Březině;
- p. Jan *Manžel*, administrátor z Březiny do Lastibořic;
- p. Frant. *Hartmann*, kapl. v Lovosicích, za adm. do Žití.

Do Budějovic. (XII.) Ve prospěch chrámu sv. Václava v Budějovicích uvolují se sloužit mše sv. „ad intentionem dantis“ vpp.: Klement Markrab, kaplan ve Pchérách, 50; Ant. Mužík, kaplan na Proseku 20. — Na penězích k témuž účelu z farnosti Prosecké 1 zl.

Milodary. Na opravu metrop. chrámu sv. Víta v Praze: Jiří Puchmajr 10 kr. ve stf. Macoun Jan z Trní 20 kr. r. m.

Na chrám P. v Milwaukee v Americe: Jiří Puchmajr, 10 kr. ve stf., Macoun Jan z Trní 30 kr., Boček Václav z Voseka 30 kr. r. m.

Vydává se
5. 15. a 25.

každého měsíce

Redakce:

v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expedice:

v kat. kněhupectví

B. Stýbla

na sv.-Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici

a u všech řádných
knihkupců

na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

jenom v expedici

Celoroč: 3 zl. — kr.
půlroč: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrtlet-
ní se nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Na neděli XXIII. po sv. Duchu.

Dvě řeči o stydlivosti, jež k mládeži vyššího
gymnasia měl *Boh. Hakl*, katecheta v Hradci
Králové.

„A aj, žena, kteráž krvotok trpěla dvanácte let, přistoupila pozadu a dotkla se odolku roucha jeho.“ (Mat. 9, 20.)

I.

Když dle vypravování dnešního sv. evangelia Kristus Pán se ubíral do domu školního knížete, Jaira, aby v spánku smrti pohřbenou dceru jeho k novému probudil životu: tlačilo se množství veliké kolem něho. Všichni se tlačili, avšak *blízek* vírou a důvěrou byl mu jen *jeden*, otec umrlé dívky. Aj, což dim, jen jeden? Ještě někdo byl, jenž uvnitř všecek mu náležel a celého života svého spásu naň kladl; byla to od mnoha let churavá a chorobou svou o všecko jmění své přišedší, v zástupu jej sledující ubohá žena. Nemocná, zchudlá, od lékařův opuštěna jsouc, v pravdě velice nešťastná byla. Avšak v té míře, v jaké nešťastná byla, v této míře chopila se víry v Ježíše Krista, toho otce chudých, toho milosrdného Samaritána, toho těšitele a pomocníka trpících. Pevněť ozývalo se v srdci jejím: Ten jest pravý pomocník můj! A s touto důvěrou v srdci přimísila se k zástupu, jenž za ním šel.

Žena ubohá umínala si, že obrátí se k tomu otci chudých a příteli trpících, jehož slitování všemocné. Víra její jistě jí nezklamala! Avšak kterak to učiní? Stydlivost ji zdržuje; stojí u prostřed mezi *potřebou* a *stydlivostí*; jedna ji pohání, druhá zdržuje. Co učiní? Plnost víry její ukazuje jí cestu *prostřední*. Jest úplně přesvědčena v srdci svém, že J. Kr. proniknut jest skrz naskrz jak božskou silou, tak i útrpností a slitováním; věřila pevně, že nikdo nemůže se ho dotknouti,

aby mu pomozeno nebylo. Proto řekla u sebe: „Dotknu-li se jen roucha jeho, uzdravena budu.“ Ejhle, dvě věci, které na této ženě se jeví, *stydlivost* a *víra*. Uvažování o *prvé* z nich budiž předmětem dnešních slov mých.

Cit jakýsi převelice mocný zdržoval ubohou ženu, že nemoc svou vyraditi se ostýdala. Zoveme jej *stydlivost* č. *stud*. Co jest *stud* v srdci člověka? *odkud* a *k čemu*? *Stud* v srdci našem není jiného, než vyšší a božský cit v nás, ozývající se při všem bránící se proti všemu, coby jej uraziti mohlo. *Stud* ozývá se vždycky, kdykoli něco buď činiti chceme, anebo trpěti máme, co naši vyšší přirozenost, svatý cit našeho sebevědomí, naši důstojnost buď skutečně uráží, anebo snadno by uraziti mohlo.

Z toho snadno poznati, *od koho* pochází. Jest od Boha, který vtiskl nám obraz svůj; a *stud* jistě všude jest, kdež jest *obraz Boží*. Nebo tento obraz, a svatý ten cit, jež v sobě chová, musí nezbytně ode všeho nesvatého a nízkého se odvracet a proti tomu celou silou přirozenosti své povstávat a se brániti. A tento zcela zvláštní, ode všeho nedůstojného a nízkého s ošklivostí se odvracející, vším podobným snadno uražený svatý cit nemůže zevnitř do člověka vpraven, nemůže školou, ani vychováním naučen býti; nikoli! ležící v naší přirozenosti; ano jest *přirozenost naše sama*, a sice vyšší, božská přirozenost v posvátném svém pocitu a sebevědomí. —

A tážeme-li se, k čemu jsme tento svatý, všelikou nedůstojností tak velice se urážející cit, k čemu jsme *stud* dostali, tuť odpověď leží na biledni; poněvadž, obdrže vše přirozenost *božskou*, bylo *nemožné*, abychom *studu* nedostali; nebo kde božská přirozenost byla, tuť musila i sebe vědoma býti a se cítiti, a tedy všemu, coby ji hanobilo a snižovalo, rozhodně na odpor se stavěti.

Avšak dostali jsme stud též a právě tím za svého učitele a vůdce; nebo kdybychom, chtějíce rozeznati, dobré li něco čili zlé, dovoleno-li či nedovoleno, teprv rodičů, neb učitelů anebo jiných se tázati, anebo dlouho přemýšleti a rozvažovati musili, zle by o nás bylo postaráno. Musíme věděti to *hned*; musíme poznati to bez přemýšlení a mudrování, musíme to věděti *jistě a bezpečně*. Ahle, tu stojí při nás *sv. stud* jako anděl strážce vždy bdící a nás střehoucí a učí nás; radí a varuje, povzbuzuje a zrazuje, a mluví vždy *jistě a rozhodně*. A bychom i nevěděli vždycky udati *proč*, přece to víme, a víme to s největší a nejurčitější jistotou.

A rovněž tak, kdybychom chtějíce zlého se uvarovati a hříchu vystříhati, teprv rodičů a učitelů, neb jiných lidí se ptáti musili, zle by s námi bylo, nalezali bychom se, a to často právě v největší potřebě, bez radce a pomoci. Ejhle, tu opět to jest posvátný stud, který nám po boku stojí, a vždy s úzkostlivým, hrozivým neb zbraňujícím citem na odpor se staví, kdykoli nám něco se namítne aneb nás láká, coby důstojnost naši (i křesťanskou i lidskou) poskvěrniti a snížit mohlo.

Jestliže ale tomu tak, co máme činiti? kterak k tomu hlasu Božímu se zachovati? Není pochybnosti, že *studu* si *vážiti*, jeho *šetřiti*, ba i *poslouchati* máme. Ano, musíme *studu* si *vážiti*, nebo jest to anděl Boží v nás, anděl strážce, pamatující nás na důstojnost naši, člověckou i křesťanskou, a vedoucí nás cestou ku spasení. A poněvadž jest jistý to rádce a vůdce na cestě spasení od Boha nám daný, rozumí se samo sebou, že ho máme i poslušni býti, a sice ochotně i naprosto, nebo nikdy nelze, mluvě vždy *jistě a určitě*. Či nemá-liž nám to býti pokynutím Božím, jestliže naše čistá z Boha vyšlá duše se léká a zpět ustupuje před činem zlým? Nebýváme-liž tu pamatování sami na sebe a na chrám Boží, *kterýž jsme?* Nebrání-liž se tu život duše v neporušenosti své a božském posvěcení svém proti jedovatému dechu hříchu? Ach ovšem, že vždy a ochotně, i se vši úctou *studu* svého máme poslušni býti.

Aby však posvátný stud v nás vždy tak čistě a živě, jak to býti má, se ozýval, třeba, abychom ho též pilně šetřili a pěstovali.

Jest ovšem zprvu stud v nás, jako i víra a náboženství, *pouhou vlohou*. Avšak jako každá jiná, musí i ona pěstována a k vědomí přiváděna býti, chována v stálém odporu se vším, co ošklivého, nekalého, lověka snižujícího a nedůstojného, co hříš-

ného jest; pěstování studu musí začíti hned v nejtělejší mládí, tu již musí člověk veden býti k tomu, aby jisté úkony i části těla za nižší pokládal a před očima světa ukrýval. Odtud pokračuje pěstování studu dále a dítě znenáhla ku vědomí vyšších a světějších věcí, jež v něm jsou, vedeno bývá. Čím čistější svaté ono vědomí v dítěti jest, tím rozhodněji a určitěji vystupuje cit studu, ten jeho anděl strážce. Nejvyššího však vrchole a rozkvětu svého dochází *sv. stud* v letech jinošských; ó nikdy není tak citlivý, nikdy tak nedůtklivý, nikdy tak svatý, jako v letech dospívajícího mládí. Tuť duch nejjařejší, tuť obraznost nejživější, tuť duch mladistvý a čilý pln svatých jest ideálů, pln krásy, tu zvláště chápe všelikou ušlechtilost a krásu a proto hned se vzpírá, kdykoliv nesvatá ruka drze a nectně se ho dotýká, nešetříc té stránky Božské, kteráž na hodném, nezkaženém jinochu, na nevinné prostinké dívce jest. Jako květina citlivka, jak jen dost malinko ruka se jí dotkne, hned se schoulí a sklesne: tak jest jinochu i dívce, kdykoli jedovatý, byť jen nectného slova, dech je ovane.

A protož jinochové draží, považte, že stud ve vás jest váš věrný anděl strážce! Ó neodhánějte ho od sebe, nevypuzujte ho násilím, dopouštějíce se lehkovážně věcí, kteréž by *sv. stud* ve vás urážely, utlačovaly, ničily. Považte, to že právě jest ta božská jiskra v vás, ten obraz Boží, ukazující vám vši silou, že ne knížkosti a nekalosti, ale k věcem vyšším, božským, které člověka v pravdě ušlechťují, stvoření jste. Proto bděte nad smysly svými; varujte se všeho, co by svatému studu ve vás na újmu bylo, buďsi to kniha, neb obraz, neb společnost, ó varujte se a utíkejte, jako před jedovatou zmiří. Pěstujte spíše a vzdělávejte svatý cit studu dobrým, prospěšným a užitečným čtením, dobrými a počestnými rozmluvami, obrazy v pravdě krásnými a čistými; nebo člověk ztrativ stud, setřel s obrazu Božího na sobě právě to, co nejkrásnějšího, božského na něm bylo. Odejmež pokolení lidskému stud a ono upadne v zvířecnost; a proto pilně studu svého šetříce, tím právě podobnější budete praobrazu svému, Duchu to nejvyššímu a krásě naprosté, a schopni, aby čistý obraz váš, vrátiv se tam jedenkrát do vlasti lepší, nebeskou září oslněn, věčně trval v slávě a radosti k oslavě Boží.

II.

Důležitým jest úkolem zvláště rodičův, u-

čitelů a vychovatelů, aby stud v mládeži udržovali, ano i stále ušlechťovali a vždy jemnějším a útlejším činili. Běda rodičům a vůdcům mládeže, kteří toho nečiní; nebo ti a tací nemají péče o to nejdražší na chovancích svých, o duši jejich, a již záhy v bláto a kal ji šlapou; a poněvadž nevychovávali srdce něžná tak, aby již záhy činila rozdíl a cítila, co důstojné jest a co nedůstojné, co šlechtné a nešlechtné, co vznešené a nízké: vychovávají je v otupělosti a necitelnosti, dle níž nejenom že ke všelike nízkosti a nekalosti netečnají, ale i ke cti anebo hanbě, ku věcem svatým aneb opovržení hodným lhotejně ba zcela necitelně jsou a zůstávají. Dítka vychovávají bez studu jest, přímo a zúmyslně je zničovati. A řekne-li se, že děti jsou děti, že tomu neb onomu ještě nerozumějí, že se tím nekáží, třeba odpovědět, že to právě ta veliká vina, že něčehož necítí, že zlým se neuráží a za ně se nestydí. Tak učí se všemu nekalému a cvičí se v něm, za nic zlého je nepokládajíce, ano snad tím u sobě rovných se chlubíce.

Aj, jak zcela jinak to u mládeže, kteráž v svaté *kázni* a *stydlivosti* se vychovává. A to budiž řečeno i vám, kteří starší a odrostlejší jsouce, vyučováním a tudy i vychováváním mladších již se zanášíte. K tomu máte hleděti zvláště i vy, kteří s mladšími studujícími *bydlíte*; jsouce starší a rozumnější, něčehož nemáte trpěti, co by sv. cit studu a křesťanské slušnosti uráželo, tím méně pak abyste snad sami byli příčinou, buďsi jakkoli, slovy anebo knihou, šprýmy anebo skutky, že ten neb onen z mladších a nevinných — nezkažených spolubratří vašich na cestu zlou se dostal a vaší vinou, vaší lehkomyšlností, vaší zkažeností o to nejdražší co má, o stud a nevinnost srdce přišel. Nemysletež, že přepínám a že mluvím do větru, vím, jak se věc mívá; bydlítepo spolu — mládež je bujná a nezná mezí. O jak mnohé dítěto nevinné přišedši čisté a hodné jako anděl od rodičů správných a bohabojných, přišlo na zmar tím, že bydlelo se zkaženými společníky!

Jak mnohé dítě takto, místo co by bylo mohlo býti ku velikému prospěchu církvi i státu, stalo se jim obtíž! O běda tomu, běda každému, skrze kohož by jeden malíčkový pohoršen byl. Na toho padá náрек, kletba, všecky slzy rodičův, na toho i všechna kletba toho nešťastného dítěte, na toho i slova Páně: „*Běda tomu, skrze kohož pohoršení pochází!*“ jakož i „*Kdož by*

pohoršil jednoho z malíčkových těchto, kteříž ve mne věří, lépe by jemu bylo, by pohřížen byl v hlubokosti mořské!“

Zvláště ale u druhého pohlaví jest pěstování a šetření studu nejvýš důležité; nesmíť ono teprv přemýšleti, co slušné aneb neslušné, co mravné aneb nemravné jest: musí to cítiti, nebo u pohlaví druhého nepřevahuje hluboké přemýšlování, nýbrž *jemný cit*. Tímto a téměř výhradně tímto se řídí. —

Ten-li sv. cit oslaben, zle jest; zmařen-li naprosto, po všem veta!

Jest pak (to) se studem, jako se svědomím. Seslabení či ochabnutí a úplné pozbytí studu děje se jen *znenáhla*. Avšak děje se, a sice tak důsledně, že osoba studu pozbyvší jen temnou upomínku prvějšího stavu svého má a téměř ho ani nepochopuje. Aniž pak se dá předešlý stav studu a nevinnosti obnoviti a zpět uvést; jest to ztracený ráj, do něhož více navrátiti se nelze. Dej kvetoucí strom ohlodati housenkám; snad strom zase chudičké listí a větvičky vyrazí, ale podruhé už nepokvete! Poruš čistý, nový bělounký šat; tak čistý, jako původně, nebude nikdy. Pročež kdo ten neocenitelný poklad čisté a Bohu zasvěcené duše má, mějž pozor na sebe, aby *Ducha sv. v sobě* ani tím nejmenším nezarmoutil, a ani toho nejmenšího neučinil, coby proti stydlivosti bylo. *Počátky* a první skvrny jsou nepatrné a nezdají se míti důležitosti do sebe; avšak jsou na nejvýš důležité, poněvadž jsou začátkem smutného, avšak rychle následujícího konce. Tu platí: „*Principiis obsta!*“ Hned začátkům stav se na odpor! Ovšem že pravá provinění proti sv. stydlivosti nebývají tak veliké *vdhy*, avšak provinění jsou přece, právě že začátkem jsou zla tak velikého, a že jsou *vším*, co sv. stud zprvu dovoliti může. Brzy učiní se krok dále, pak poklesek hrubý a posléze jest všechno možné. Pročež věrný buď a ostražitý, dokud sv. stud v tobě ve vši své čistotě, ryzosti a neposkvrněnosti trvá. Tu chraň jej, ostříhej, jako oko v hlavě chovej!

Tak-li učiníš, žádné pokušení nebude příliš veliké, příliš těžké, neboť v sv. stydlivosti velikou máš pomoc a mocného ochrance nevinnosti své. Ten-li však anděl strážce po boku tobě více státi nebude, kterak zvítězíš? — Ach, rámě uvadlé nehodí se více k zápasu a boji!

Jest i *falešná* (nepravá) *stydlivost*. Čím se liší od pravé? V pravé stydlivosti jeví se brání se *božské vědomí* v člověku proti nebožskému, člověka nedůstojnému; v nepra-

vé stydlivosti ozývá a brání se *samomilností* proti *spravedlnosti a slušnosti*. Tak stydí se jeden za chatrný, chudý šat, protože marlivý jest; tak stydí se jiný za nějakou práci, protože si myslí, že příliš vznešený jest; tak stydí se onen, stěžovati si bídu svou, poněvadž hrdý jest; tak stydí se jiných starších a moudřejších se tážati a s nimi se raditi, protože si myslí, že sám dosti moudrý jest; tak stydí se mnohý křesťan se zpovídati, protože více nepravým způsobem sebe miluje, než aby na sebe žaloval a se odusuzoval. To vše stud jest nepravý; zlý ve své *příčině*, zlý v *následcích*.

I to, r. v Kr., jest stud falešný, jestliže odporný, přirozený cit v případech, když vyšší zřetel toho žádá, nepřemáháme. Tak jest to nepravý stud, jestliže v případě nemoci lékaři se nesvěříme; a proto žena ve sv. evangeliu nejednala dobře, že utrpení své božskému lékaři neprojevila s tou upřímností a otevřeností, která by se byla vyrovnala vroucnosti. s jakouž v něho co Spasitele svého věřila.

Jak velice rozšířen jest nepravý stud! Právě tak, jak nevědomost rozšířena jest o tom, co člověka šlechtí a zneuctívá a pravě tak, jak rozšířena jest nepravá samoláska. Ach, jak často stydíme se za hrubší práci, jak stydíme se, všimnouti si chudšího, níže postaveného spolubratra a obcovati s ním, jak často stydíme se, skromnými býti před světem a přiznávat se k své chudobě, avšak za hřích, buďsi tajný, buďsi veřejný se nestydíme!

Nahlédnuvše, jak svatý jest stud a jak svatá povinnost, chrániti a zachovati jej, činitež to se všemožnou bedlivostí, vědouce, že v něm máte svého věrného strážce, kterýž zajisté jen k dobrému vždycky vám radí, vás vede a od zlého vás zdržuje. Ó nechtějte dusiti v sobě svatý tento cit, kterýž zvláště u věku jinošského jest tou nejkrásnější ozdobou a znamením, že tam, kde jest, sídlí duše nepokažená, zdravá v jádru svém! A protož zvolajte se vši upřímností a vroucností:

Ó přispěj nám Pane pomocí svou, a stůj při nás ve všech pokušeních, abychom neklesnouce zkázy na té jemné stránce srdce našeho, na sv. stydlivosti neutrpěli. Osvěcuj rozum náš, abychom poznávali, co nám ku spasení, posiluj vůli naši, abychom setrvali na cestě přikázání Tvých, a učiň, aby duše naše tak svaté, čisté a nevinné k Tobě se vrátily, jako byly, když od Tebe vyšly a když obmyla je voda křtu svatého spásná, Amen.

Svěcená voda v katolické církvi.

(„Kapistran“ 1869, č. 2. atd.)

V katolické církvi nachází se posvátný ochranný prostředek, o němž každé dítě ví, ježž každá rodina chová, jehož každý katolik často užívá, jehož význam a užitek, jehož výšku a hloubku ale jen málo kdo poznává, totiž *svěcená voda*.

Vyložím užitek, význam a žehnání svěcené vody. — Počnu s významem vody samé. —

Co jest voda? Mluví tu o vodě vříši přírodní, morální a nadpřirozené, a odpovídám nejprve: *Voda jest matkou země a krev přírody*. (2. Petr. 3, 5.)

Z vody učiněny jsou obloha a země, z země ostatní tvory, byliny, zvířata i tělo lidské.

Země jest takměř dcera vody a odpocívá v jejím lůně. Voda jest podpora, kolébka, svazek země, pramen jejího života, její krásy a úrodnosti, ona zachovává a živí vše, co plodí, aniž se kdy více od toho odlučuje.

Voda jest ale také *krev přírody*. Podivně jest v člověku krev rozdělena. V životních a krevních žilách a v nejútlejších nádobkách rozchází se po těle lidském, živí a zachovávající je, až zase zpět se navracuje k srdci, nádobě to krve, kdež se tato shromažďuje, a blahodinný svůj oběh znova počíná. Nic jinak to v přírodě. Její žíly jsou prameny, potoky a řeky, jimiž voda zemí probíhá, v rybnících a v moři se shromažďuje, v páry, mraky, deště se proměňuje, v zemi, kopcích, děrách se očisťuje a občerstvuje, a poznovu průduchy zemské protéká. Jako v člověku všude krev se nalezá, ale každé částce těla podivně odměřená, aby ani přeplněním, ani zastavením náhlá smrt nenastala, tak také na zemi a v zemi.

Vodu nazval jsem *matkou země*. Ale matka má v rodině úkol dětí své nemravů trestati a napravovati. Týž úkol má také matka země a tvorů, totiž voda. Nebeský Hospodář užívá k potrestání a napravení tvorů svých, to jest lidí, méně zemětřesení nebo ohně než vody. Voda jest nejvydatnější pokuta, buďto pro táhlé deště a povodně, anebo pro vedro a sucho záhubné, anebo pro hroznou bouři na moři, kteréž početných obětí spravedlnosti Božské každoročně pohlcují. Až podnes žije i v podání pohanských národů památka na potopu světa, ona vyhladila pokolení lidské.

Ačkoliv ale tak veliký jest úkol vody

v materiálním řádu světa, avšak ještě větší jest v morálním čili mravním. Voda jest svazek spojující národy. Po této světové silnici braly se a doposud berou se osvěta, obchod a pokrok a vnikají až do nejvzdálenějších koutů země. Vodou jscu dílové světa úzce spojení a posílají sobě na vzájem plodiny a výrobky, kteréž by po zemi sotva skromné hranice vlasti své překročiti mohly. Vodě měl lid israelský ze svého vysvobození, zachování a rozplození co děkovati. Pod nohama jeho rozdělily se vlny červeného moře a vytrhly ho z egyptského otroctví; pro zachování jeho vytekla voda z skály na poušti, a průchod v suchém řečišti Jordánském přivedl bo k vybojování zaslíbené země. Protož také voda měla znamenitou úlohu při jeho službách Božích. Před chrámem Jerusalemským chovala se v měděném umývadle, vcházejících napomínajíc, aby čistě umytí na těle, ale i čistí na duši ukazovali se před obličejem Hospodinovým, jakož také bez umývání nižádná oběť nesměla se obětovati.

U rybníka Betsajdy, nedaleko od chrámu leželo veliké množství neduživých, slepých, kulhavých, schnoucích, očekávajících hnutí vody: „neb anděl Páně sstupoval jistým časem do rybníka a hýbala se voda. A kdo první po hnutí vody do rybníka sstoupil, uzdraven býval, od kterékoli nemoci trápen byl.“ (Jan 5, 2—4.) Jan Křtitel kázal křest pokání na odpuštění hříchů, a křtil vodou řeky Jordánu k potvrzení v pokání.

Ještě výšeji postupuje význam a hodnota vody skrze Božského Spasitele v nadpřirozeném řádu světa. On posvětil v Božské osobě své vodu při svém křtu v řece Jordánu; on požehnal vodě a učinil vodou počátek divů svých na svatbě v Káně Galilejské; on chodil po vodě a povolal apoštolů svých od vody, od Galilejského moře. Voda vyplynula z otevřeného boku jeho a poněvadž klatba hříchů nikoliv na vodu, nýbrž na zemi připadla: „Zlořečena buď země v díle tvém“ — dostalo se jí za podíl nejvyšší důstojenství a div všech divů: *znovu zrození vykoupěného světa*.

Svět stvořený vyšel z vody, i svět vykoupěný má z vody vycházeti. Jako tedy jednou Duch Boží nad vodou se vznášel, z ní tvory vyváděje, tak také se vznášel při křtu Kristově nad vodou Jordánskou, a vznášel se bez přestání nad křticí vodou, křesťanské národy z ní vyváděje. Krásně hlásají tuto velikou pravdu nadpisy na křestných

kaplich v Pise, Florenci a Římě: „*Zde býváme k nesmrtelnosti znovu zrozeni.*“

Z těchto krátkých poznamenání mohou čtenáři hodnotu a význam vody poznati. Voda jest matka země, královna živlů. Ona pohlcuje zemi, udušuje oheň, vystupuje do oblak, a zmocňuje se nebe.

Proto již pohané u veliké uctivosti měli vodu, hlavní to díl modloslužby a obětí jejích. Vždyť samojediná ušla klatbě, kteráž zemi zastihla a došla obzvláštního vyznamenání u Boha a nejvyšší hodnoty v říši milosti. Z toho čtenář napřed vyrozumí, jaký význam *svěcená voda* má. Prvé však než o svěcené vodě promluvíme, musím několik poznamenání o soli, co částce svěcené vody, učiniti.

II.

Mluvil jsem o vodě a významu jejím v fysickém, sociálním a náboženském světě, mluvil jsem o ní co živitelkyni tvorů, svazku národů a prostředku k spasení. Podobně míním nyní i o druhé částce svěcené vody, totiž o *soli* promluvití a její přirozenou povahu a důležitost v fysickém, sociálním a náboženském životě ukázati.

Sůl má ve *fysickém světě* čtyry znamenité vlastnosti: 1. ona dodává živočichům plodnosti, 2. zachovává zdraví, 3. propůjčuje živost, a brání 4. před hnilobou.

1. Stará, všemu světu známá zkušenost tomu učí, že dobytek, jemuž se soli dává, bývá silnější a lehčeji se rozplozuje, než ten, co soli nedostává. I divoká zvěř nalezá všude v bylinách, v rose, v zemských hmotách sůl, byť nepevnou, avšak tekutou. Zpytatelé přírody připisují rychlé rozplození severních národů u přirovnání k jižním obzvláště také soli, jížto mnoho se slanými rybami, s slaným masem a sýrem požívají.

2. Sůl zachovává také *zdraví*, protože velice ulehčuje zažívání. Jen to, co se zažije, jest zdravé, ale bez soli není žádného zažívání. Vždyť i domácímu dobytku začasto se soli přidává, pročez dobytčí sůl v chovu dobytka velice důležitá jest. Holubi zažívají nejlehčeji, protože množství slaných částek požívají a také vykydají. Protož holubi trus nejvíce síly byliny živící v sobě obsahuje. Paměti hodný důklad toho podává písmo svaté v čtvrté knize Královské 6, 25. Když totiž Benadad, král syrský, oblehl Samari, stal se tak veliký hlad v tomto městě, že matky vlastní syny své vařily a jedly. Židovský dějepisec Josef Flavius, kterýž za času vyvrácení Jerusalema skrze Tita Římany živ byl, povídá nám

příčinu tak náramné drahosti holubiho trusu. Nedostávalo se totiž v Samaří soli. Protož hladoví obyvatelé z holubiho trusu solných částek dobývali, aby jimi jídla svá, často ošklivá, osolili a je poněkud požitelnými učinili. Neslaná jídla jsou nechutná a ošklivá. I po hojných hodech lze dobře osolené pokrmy lehce snést, ba takové chutnají obzvláště.

Sůl dává 3. *živost*. Ona solí pokrmy, dělá chuť k jídlu a posilňuje žaludek, nutné to podmínky zdraví a blahobytnosti, z čehož pak živost se pučí. Židé měli ve zvyku i novorozence své v solné vodě umývat. Rovněž známo, že koně a hovězí dobytek čerstvější jsou, jestliže do píce častěji soli dostanou.

Konečně působí sůl 4. *neporušenost*. Ona nejen život zachovává, alebrž i chrání před hnilobou.

Vzhledem požitků jest tato vlastnost její tak vůbec známá, že za zbytečné mám, blíže toho dokazovati. Obzvláště v této vlastnosti soli ukazuje se prozřetelnost Boží veliká ku prospěchu lidí. Mysleme jenom na mořské plavce, kteříž po více měsíců a v nejpálčivějším vedru na moři se nacházejí, a na větším díle od nasoleného masa živi jsou. Kdyby této nejvýbornější ze svých vlastností sůl neměla, zničen by byl všechen obchod, a nesmírné moře, kteréž nejlacinější a nejlepší silnici mezi rozličnými díly světa tvoří, a po kterémž od více tisícletí osvěta a křesťanské náboženství do všeho světa se rozšiřují, bylo by hroznou, mrtvou, všeliké pohybování národů udušující spoustou. Ale i moře ve své živosti solí se udržuje.

By tato nepřehledná massa vod, tříkrát tak veliká jako pevnina, slaná a spolu bouřemi zmítána nebyla, bylaby se již dávno od palčivých slunečních paprsků v shnilou massu proménila, a místo toho, majíc život, zdravý vzduch a déšť po zemi rozšiřovati — bylaby jedovatými parami svými všecky živočichy zemské udušila.

Ale sůl zachovává nejen život v přírodě od hniliny, nýbrž také mrtvá těla od porušení. Protož se k balsamování mrtvých těl kromě balsamu také obzvláště soli užívá. Bez soli se sice nebalsamované mrtvoly také zachovají, ale při dost malém otřesení v prach se rozpadají.

Když Kamyses, král perský, Egypt dobyl, rozkázal solí nabalsamovanou mrtvolu egyptského krále Amasesa z hrobky vyvrhnouti. Když ale mrtvola při nejpotupnějším s ní nakládání na kusy se nerozpadla, velel ji na prach spáliti. Balsamovači jme-

nují se také nasolovači. Sůl jest tedy přírodní balsám, pro život i pro smrt důležitý.

Tato veliká důležitost soli v světě fyzickém vede sama od sebe k vysokému významu jejímu v *světě sociálním*. U všech národů byla sůl, abych tak řekl, v největší vážnosti. Oni rozuměli přírodě a poměru tvorstva k lidem mnohem lépe, než my rozumíme. Nynější osvícenost jest daleko mělčejší a bídnejší, než aby to, co v přírodě a náboženství významného a podobizného jest, oceniti mohla.

Staří pahané byli v mnohých věcech lepší a rozumnější, než naši nynější pahané, kteříž lichou osvětou svou všecko rozrývají, a v smšici proměňují, anebo vyšší lidskou přirozenost až k opici snižují. „Stejná špina všechněm“ — jest pod pláštěm nejrozmanitějších průpovědí heslo a poslední cíl nynějších neverců. Protož bývá všechno, co vyniká, co mravného a nábožného, co svatého a nebeského jest a řízení Boží zvěstuje, potupováno, porouháno, posmíváno, aby všickni v stejné špině se brodili a z krásného chrámu Božího záchod nepravostí dělali. Než vraťme se k předmětu svému. Sůl hrála u starých národů nejdůležitější roli v sociálním životě. Bez soli nebyly žádné smlouvy, žádné spolky, žádné námluvy k manželství činěny; umluva soli byla i lidu israelskému nejsvětější. Když Bůh rodině Aronově kněžství, a rodině Davidově Mesiáše zaslíbil, čím medle zaslíbení své potvrdil? Umluvou soli. „*Umluva soli jest to věčná před Hospodínem, tobě i synům tvým.*“ (4. Mojš. 18, 19.)

Rovněž tak svatá byla umluva solipohanům. Ona byla důkazem největšího přátelství, nezrušitelné věrnosti a pravdy. I o tom podává nám písmo sv. v první knize Esdrášově 4. kap. paměti hodný důkaz. Když totiž židé po svém se navracení ze zajetí Babylonského zbořený chrám opět stavěti se jali, byli od náčelníků okolních národů u Artaxerxa, krále perského, obžalováni a z povstání proti němu obviněni. Čím ale potvrdili žalobu svou? Upamatovali krále na umluvu soli: „My pamatujeme na sůl, kterouž jsme v paláci jedli, a pokládajíce za neslušnou věc, dívati se škodám královským, protož poslali jsme oznámit to králi.“ (1. Esdr. 4, 14.)

Bez soli nebyly ani námluvy k manželství dostatečně ztvrzeny. Protož dávali snoubencům okusiti soli: to byla poslední přísaha věrnosti, jednoty a doživotné trvanlivosti; nebo jako sůl s věcí, do níž se nasype, úzce se spojí, aniž kdy více od ní se

odloučí, tak mají také snoubenci úzce spojení býti a zůstati až do smrti, kteráž jediná je rozloučí.

Sůl byla také důkazem hostinství. „Dejte sůl na stůl!“ řekl hospodář, jak mile host se ukázal. Převrnutí slánky považovalo se za zlou významu. Až podnes se u Arabů zachovává tento obyčej. I úhlavní nepřítel, jak mile okusí soli v stanu jejich, jest bezpečen. K tomu podobně jest sůl znamením smíření. Za doklad k tomu at slouží povídka Saguntského arcijahna. On potkal jednou dvě stařeny, kteréž nejprvé mezi sebou se vadily, potom do sebe se daly a berlami se bily. Příčina této ženské pŕtky bylo zodpovídání otázky, když slunce za mrak zajde, zdalíž den jest čili noc. Jedna se rozhodla pro den, druhá pro noc. Arcijahen učinil vše, co mohl, aby je smířil. „Dejte nám soli! dejte nám soli!“ zvolaly obě najednou. A teprv, když soli okusily, smířily se upřímně, a braly se pokojně a vesele pospolu dále.

Není to žádná pověra, ale vzhledem na dějepis starého zákona význak spojení Božských a lidských věcí, smíření, svornosti, pokoje a věčné trvalosti. Protož také řekl Božský Spasitel apoštolům svým: „*Mějte sůl v sobě, a pokoj mějte mezi sebou.*“ (Mark. 9, 49).

Sůl v náboženském životě národů. Sůl byla nejvýš důležitá v náboženském životě i pohanů i židů. Již Numa, zákonodárce starého, sotva založeného Říma, učil lid svůj, že oběti bez soli jsou bez ceny, jelikož se bohům nelíbí. I Homer vypravuje ve své Iliádě, jak Řekové před Trojou oběti své soli posypali, aby bohy pro vojenské podniknutí své získali. Horác učil ve svých zpěvích ještě za času císaře Augusta Římany domácím bohům sůl sypati, aby jich k rodinám svým naklonili. Římští básníkové Virgil, Ovid a Plautus jsou rovněž ozvěnou tohoto všeobecného přesvědčení. Protož Vestálky, bohům zasvěcené panny a kněžky, u Římanů té přednosti požívaly, že sůl k obětem připravovaly. Ony jí netloukly, aby jí neznesvětily, ale nůžkami stříhaly. Za zlou významu platilo, když u přípravy několik zrněk na zmar přišlo.

Ale pravdu toho, co jsme řekli, Bůh sám na nejvýš potvrdil při ustanovení pocty své, když skrze Mojžíše lidu israelskému řekl: „*Kteroužkoli obět obětovati budeš, soli ji osoliš, aniž odejmeš soli umluvy Boha tvého od oběti své. Při každé oběti své sůl obětovati budeš.*“ (3 Mojž. 2, 13.) Pročež i chlebové předložení v arše umluvy a

později v chrámu Jerusalemském s solí smíšení byli.

Nejvyššího významu ale dosahuje sůl v říši milosti a vykoupení, alespoň v duchovním rozumu. Kristus sám, Božský Spasitel, krvavá to obět za hříchy světa, jest také sůl světa, kterážto duchovního zdraví a mravné úrodnosti křesťanským národům uděluje, a bez kteréžto není a nemůže býti než duchovní neplodnost a porušenost. Dějepis křesťanských i pohanských národů dokazuje obého. Vždyť řekl Božský Spasitel také apoštolům svým: „Vy jste sůl země. Jestliže se sůl zmaří, čím se osolí?“ (Mat. 5, 13). Apoštolové byli učitelé, lékaři a oběti světa, „a všeliká obět soli bude osolena“, řekl jim Kristus. (Mark. 9, 48). Oni soli příkladu svého, ohněm řeči své a obětí života svého povolávali svět k víře křesťanské, a probouzeli ho z porušenosti mravů. Ale i křesťané mají býti soli sobě i jiným. Klade-li tedy katolická církev novorozencům na křtu svatém drobet soli do úst, naplňuje tím tajemství plný obyčej, kterýž od více tisícletí vysoký význam v náboženském životě národů měl: jest to umluva soli s Bohem, jeho zaslíbení, vznešenost slibů křesťanských a účinek křtu v duši pokřtěného. Za tou příčinou nazývali starí pohanští Galliané Burgundany, kteříž nejprvé křesťanskou víru přijali, a děti své pokřtiti dali, *osolenými Burgundany*. Přezdívka zůstala, ale význam se ztratil.

Když tedy církev při křtu a při svěcení vodě soli užívá, naplňuje tím vsnešená tajemství, vypravuje dějepis světa a život národů. Ona ctí podání všeho světa, a již tím ukazuje, že jest královstvím Božím, kteréž zemi s nebem spojuje, a stvoření požehnáva a povyšuje.

(Pokračování.)

Nad mrtvolou.

„Requiem aeternam!“

Ó s bledou, ssinající mrtvolou
(Již na strnulé čelo studené
Poslední vřele tisknem polibek,
Až rád by vznítí život na novo)
Jak mnohdy jedním rázem do hrobu
Svět celý kladem žalův směstnaných! — —
A když té schránce sevřeného ducha
Kropíme v žertvu (slzou svěcenou)
Konečné lůžko ve chlad ustlané,
Ký dějův různých vlnobitný dav
S ní odchází v těsném souboru!
Sklad vědy, trudnou pouť shledaný
Po dráhách, tarasených zásekou
Předsudku, klamu, hryzlivého záští;

Skvost jasný květnatého umění,
V jehožto vrchol vedl příkrý chod,
Šlechetonou nepodchytná podpora;
Šperk práce pilné, tuhé mozoly,
Jež, pevný člověčenstvu podkladek
Stelouce, zřídka těží pro sebe.
A — co jest nade všečen země dar —
Šlechetoné srdce, čacké, spanilé,
Jež, lidmilenstva žárem kojeno,
Těž plálo kruhům bližším, rodině,
Své obci, vlasti, svému národu,
Statečně dbajíc, kterak zůstavit
Blahého činu sladké ovoce,
Přes protivenstva příkré úkory,
Přes ostrak vrtkavého nevděku. —
Těch tisícero lesklých nadějí,
Jichž něžný výkvět jarý roztrhán
A šlapán drsně stopou surovou;
Těch zlatolesklých tisícero snů,
Jež mrazné skutečnosti sápvá
Pěst rozprášila máchem vraždivým;
Snah nezdařených zástup stlačený,
Kde síla jará s výšky kácena;
Statečných bojův pluky sklamané,
Jichž krvo-ústým ranám na průvod
Jdou vzdechů mraky, slzí ručeje; —
To celé plaché štěstí života,
Kterémuž malé srdce *velkým hrobem*,
A ten zde sám zás v *malý* pochován! —
Ó schránko, vypáčená chtivou rukou
Podvrátné smrti; putovnícké roucho,
Jež po skončené pouti svlečeno;
Čnějící stavby smělé klenutí,
Rozpuklé otrásnými nárazy:
Kdo v zůstalém tvém prázdnu, ssutinách
Čte zvěsti, jež v ně žalost vepsala?
Ostatku skrovný lodi mejkané,
Kdo zří tvé plavby *vše* to vlnění
Po širém oceánu? zuřivý
Kdo živilův rozbroj, až loď s vrchole
Hned v tůň se routí, hned se v oblak zmitá?
Kdo rány blesků v stožár tříštěný,
A zběsnělý ten o skaliny příboj,
Než orouchaný bojem rozbitek
Se octne v útočištném přístavu? — — —

Jak hřímají ty hrudy na rakev!!
Zda uspaného mají zbudit rázem,
By vrátil se v ten chmurný strasti byt?
Či na bránu zde tlukou zůstali,
By za nim otevřela se též *jím*
V ty kraje konečného úkoje? —
Přej, *lisko*, volné duši rozletu,
Jímž přetrhnuvší země tkaniny,
Se shlíží v zaslunečných dědinách!
Ty mezi dvěma světy *poslice*
Posvátná, která jasně hrobu vchod
A dráhu v nové kraje znamenáš

Pochodní neuhaslou, — polibek
Již vtiskni družný, nezlomnou tu pečet,
Ku zasvěcení svazku na věky!
A kdežto znaky bojův skončených
Na dýmavý všehomíra oltář
Co libodechou kladeš obět, ohlašuj
Těm, kteří před věčností průčelím
Na *své* též odvolání čekají,
Že (při rozchodu slzách) peruti
Vše-spojnou hvězdnatý tvůj kyne let,
Je vazbou něžnou táhna za sebou.
Jím vtiskni do srdce, jak zápasů
Všech tuhých davy jsou ty *tahy stinné*
Na vystaveném „světa obraze“,
Jež na něm, *se světlymi* v celek velký
Splynouce, v libý sklad se sdružují.
A nad obrubou zlatou obrazu
Vítězným věncem vavřín kyne *věčný!*
Fr. Doucha.

Farář ve vsi a pání v zámku.

Povídka od Fr. Pravdy.

II.

V Bukovanech je vše připraveno a přichystáno k uvítání mladé paní, hrabě a hraběnka odjeli se synem na svatbu a farář čeká, až se mu oznámí návrat jejich.

Stalo se, přijedou v sobotu, dole ve vsi a nahore před zámkem stojí brány, lid se shromáždí, aby uctivě pozdravil milou a drahou vrchnost.

Sobota je zde, učitelové, školní mládež a přemnoho poddaných se sešlo a v čele jejich se nachází farář, jenž převzal úlohu, učiniti řeč k hraběcí nevěstě.

Ozvaly se rány s blízkého kopce na znamení, že se kočáry již blíží, tak jest to umluveno, každý se postavil, kam patřil a přítomní hudebníci chopili se svých nalažených nástrojů.

Rány znějí pořád, kočáry přirachotily ke vsi, zastavila je hudba a mladý hrabě s paní svou hledí vstříc četnému zástupu. Jedou napřed a hrabě hned skočil dolů ohlížeje se po manželce v naději, že příklad jeho bude následovat. Neučinila tak, nýbrž zůstala sedět a on sám podává ruku faráři, kloní se a děkuje druhým pánům.

Farář s ním přistoupil k vozu, mluví k urozené paní a tato chová se netečně a lhostejně, jakoby ji celý ten výstup mrzel a nudil. I položila se do zadu na polštář, patříc skrze sklínka na kněze a na lid a pak kývá a znamení dává rukou, že chce jeti dále. Mladý hrabě ji omluvil, je vlídný a přívětivý jako vždycky a oznámil faráři, že mně často se s ním scházet a ba-

vít. Přisedl k manželce, kočí hnul opratí a koně se dali do běhu táhnouce kočár po vsi nahoru k zámku.

Tam před druhou branou čekají panští služebníci a úředníci a lokajové a vrchní se chystá, že nyní on uctivě přivítá novou paní. Nedala mu k tomu příležitosti nechtíc poslouchati jeho ponížená slova, kočár ujel a již je v zámku, kam bez prodlení odebrala se celá řada druhých kočárů.

Páni vylízejí a pomáhají dolů paničkám, mladý hrabě podal ruku manželce a vede ji po schodech do pokojů. Je prý unavena a musí odpočinouti, obklopily ji komorné a panské a ona jim dává rozkazy. Hned se převlékla a hově si na pohovce, pak se převlékla po druhé a poslala pro muže hraběte. Chce, aby ji provedl po zámku, připojilo se k nim více pánů a paniček, jsou mezi nimi i manželovi rodiče, a navštívili také zahrady.

Mladá paní nic nechválí a zdá se, že se jí tu mnoho nelíbí. Ano pověděla to bez obalu a vyjádřila se, že by venku nepřivýkla vážíc si hlavního města a zábav a rozkoší jeho.

Hrabě slíbil, že se i zde dle možnosti budou vyrazeti a opravdu se staral, aby se tak stalo. Dostavili se hosté se všech stran, hraběnka milovala společnost a každý den jí překvapilo něco jiného. V zámku panoval život neobyčejný, ticho ustoupilo hluku, ustavičně se ozývala hudba, jeden ples stíhal druhý, divadlo následovalo po divadle, honba se střídala s honbou.

Divadlo páni hráli sami a mladá hraběnka vždy měla první úlohu, počínajíc si výtečně jako proslulá herečka. Když se tančilo, ona nejvíce toho užila, každý ji si předcházal, o tanec sní stál, druhému ji záviděl. Uměla se zachovati všem, byla jim milá, domnívali se, že si získali její přízeň a lásku.

Hrabě se z manželky netěšil víc než druží, nikoliv, ona s druhými bavila se víc než s ním a on často k ní nenabyl přístupu, k ní se ani nedostal. Tančil málo, s ní nejméně, mluvil, vodil, vyražel se tak jako ona skoro jen s jinými. Někdy při tom ani nebyl, když ona ve veselém trvala kruhu, sedla na koně, vyjela si do krajin v průvodu švarných pánů, z většího dílu vojanských důstojníků. Rejdí, letí, zatáčí, probáhá se, peří jí na klobouku vlaje, dlouhý šat jí visí s koně dolů. Ustavičně má někoho po boku, ale o krok zpátky, ona je v předu, žertuje, směje se, nechá a dá si sloužit.

Jindy zase s ní jsou na vodě; hrabě objednal loďky, ona má tu nejskvostnější a nalezá na ní všechno pohodlí. Má nad sebou stan, jenž ji ve dne chrání před sluncem, večer před vlhkem. Rybník je rozsáhlý, je právě jezero a u prostřed se vypíná dost velký ostrov. Na ostrově je křoví a jsou stromy, je besídka a k té vedou cesty jako paprsky k hvězdě. Svačívá, večerívá se tu, přijelo a odjelo se s hudbou a pochodně a lampy tmu proměnily v světlo. Páni z noci dělávají den a ze dne dělávají noc, v noci se obveselují a ráno vyspávají třeba až dopoledne.

Tak se v Bukovanech nikdy nežilo, starý hrabě, a stará hraběnka nemohou tomu přivyknout a berou na tom malého podílu. K nim jako vždycky dochází farář ze vsi a oni v neděli a ve svátek i ve všední den bývají v kostele. Hraběnka se stará o chudé, činí jim ještě víc dobrého než jindy a že je snacha zanedbává, chce jim to vynahradit. Farář se o chudé stará s ní, i starý a mladý hrabě jí v tom pomáhají, ale mladá paní nemá k tomu času, neví o nouzi na světě, pohled na bídáky se jí protivuje. Musejí je od ní vzdalovat, bojí, hrozí se jich, do příbytků jejich by pod žádnou výminkou nev kročila. Ona ani sprostého faráře nesnese a službám Božím ve vesnickém chrámu nikdy není přítomna, jsoují tu záhy, vstává pozdě, vždy je zamešká.

V zámku je kaple, v té se v neděli a ve svátek sloužívá mše svatá a povolávají k tomu kněze z kláštera v blízkém městě. Mše svatá v zámecké kapli je teprv o půl dvanácté a hraběnka někdy přece na ni nepřijde, že s oblekem nebyla hotova, že si po všerejšku dost neodpočinula. Když nejde ona, nejdou ani mladí páni a mnozí jiní hosté v zámku a tak kněz z kláštera sloužívá mši svatou před prázdnými stolicemi, nesedí-li v nich stará vrchnost se synem a s některými podřízenými svými, jimž nebrání povinnost.

Farář již několikrát s mladou paní se sešel, manžel její ho k ní tam dovedl, ale ona nudí se v jeho společnosti a vždy ho krátce odbyla. Je jí odporný a protivný, neumí ji vyražet, neví ani, co by s ním mluvila. Vždyť nezná světa, nerozumí divadlu, hudbě, malbě, nic nevypravuje, co by ji lákalo a zajímalo. Ještě nebyl v žádném hlavním městě, neslyšel o hercích, o básnících, jež ona ctí a miluje, a slyšel-li o nich, soudí tak podivně, že ji často povzbudil k smíchu.

Ano nejen ona, nýbrž i průvodcové je-

jí vysmáli se již sprostému faráři, urážel je i selský oblek jeho, dávaly jim pohoršení jeho nemotorné zvyky.

Milost paní učila se také jednou náboženství a již mnohý kněz s ní mluvil a jednal, ale byli to vysoce vzdělaní mužové, učitelové a doktoři a dobře se jí líbili a zachovali. Ona také chodila na kázání a poslouchala slovo Boží, a však jen ti nejproslulejší a nejpověstnější řečníci získali si její spokojenost a chválu.

Farář z Bukovan u mladé hraběnky nic nepořídil a kněz z kláštera, co jí v neděli a ve svátek sloužil mši svatou, nebyl k ní ani připuštěn a kdyby stará hraběnka a starý i mladý hrabě ho nebyli k sobě zvali, aby mimo plat za službu jeho mu složili i díky a úctu, byl by zajisté lokaj mu přinesl náký ten stříbrňák a u lokaje byl by poobědval. Zve ho k sobě i farář, jídávají spolu a když v zámku zasedli k obědu, je již pozdě odpoledne a kněz z kláštera již trvá doma, nepodržel-li ho farář u sebe přes noc a třeba ještě přes pondělek. Vyraželi se spolu převýborně, mají co jíst a pít, nechají si chutnat a hrají karty, tak zvanou bulku, v čemž jsou oba mistrové.

V zámku hrají vhist, hraje i mladá paní, nebaví-li jí nic jiného, bez zábavy není nikdy, čím hlučnější, tím je jí milejší.

Přece se jí v Bukovanech stýská, život ve vsi jí omrzel, jí je málo rozmanitý a kratochvíle, co jí poskytoval, jí chvíle více neukrátily, nýbrž prodloužily.

Dávaly se slavnosti i lidu, jedlo, pilo, hrálo a tančilo se v zahradách před zámkem, dělaly se výlety do lesů, návštěvy do vůkolních zámků, hrabě objednával obňostroje, připravoval koncerty do Bukovan povolaných umělců a mladá paní mu za to ani nepoděkovala, ba ona to ani neuznala. Touží pořád po změnách, hned jí nestačí to a hned ono, bourá a staví se, konečně zavrhla všecko a prohlásila, že chce a musí cestovat. Do Bukovan nemíní se brzy vrátit, je prý to sídlo smutné, nesnesitelné, pobudou ve Vlaších, pozdrží se ve Francii, vyvolí si za stanoviště rozkošnou Paříž.

Manžel jí byl po vůli, přichystal se k dlouhé a daleké cestě a v průvodu četného služebnictva ji podnikl. Měl k tomu zapotřebí mnoho peněz, vzal, kde byly jaké zásoby a vypůjčil si na své velké panství, aby s paní svou se mohl ukázat, důstojně mohl vystoupit.

Odjeli a v Bukovanech je zase ticho a uvádí se starý jednoduchý pořádek.

Otec hrabě a matka hraběnka si od-

dechli, ale trápí je vnitřní bol a skutečná starost nad osudem synovým. Píše jim zřídka a málo, vždy žádá tisíce, a oni mu je do rozličných zemí posílají. Musejí spořit a musejí šetřit, a je jim líto, že již nemohou na zřeteli míti prospěch svých poddaných. Činili jim dobře, podporovali je, byli útočiště chudých a nuzných a nyní jim nezbyvá, aby na dráze té mohli pokračovat.

Tím víc vydává farář, kupuje si na šaty ještě horší látky, ujímá si v jídle a pití, nezve k sobě hostů a když přišli sami, odbývá je skromnou hostinou.

Hraběnka přestala jednati si knihy a časopisy, farář jich také nejedná, čtou, co již mají, čtou pořád mň, ale mnoho si povídají a mnoho se modlí, aby Bůh odvrátil vše zlé od Bukovan. (Pokračování.)

D O P I S Y.

Od Řípu dne 10. října 1869.

(Z duchovenské porady v Roudnici dne 30. září.)

Především jednali jsme o tom, *jak má duchovní správce starati se o domácí chudé dle nového zákona zemského*. Mezi jiným upozorněno hlavně na to, že mnohé obce považují to za zkracování samosprávy, pakli duchovní správce chce bráti podíl ve správě této; a raděno tedy, aby v takových obcích *nepotvrzoval nikde účty chudých*, když do nich nahlédnouti a řádně jich proskoumati nemůže. Vždyť má duchovní dosti příležitosti, *jiným způsobem* o chudé na osadě pečovati. Zvláště ujmej se stydlivých chudých, kteří jsou buď churaví nebo neschopní ku práci a přede všemi jinými toho zasluhují; může-li sirotky a opuštěné děti do školy neb někam do ústavu přivést, nebo k řemeslu jim dopomoci; — zjedná-li někomu od dobrodinců almužny, a nebo zapotřebí-li potřebným řemeslníkům práci v domech svých známých; — přivede-li hodné panny do pořádné křesťanské rodiny, — stará se tak výborně o chudé. — Při tom však dávali mnozí výstrahu, aby se sice duchovní účastňoval při veřejných sbírkách pro chudé neb nešťastné, a však aby *podělování sám nikdy neobstarával*, nýbrž představenstvu ponechal, an při tom nejvíce mrzotostí knězi se vyskytuje. Ovšem pak raděno, aby u lože zámožných nemocných tyto na povinnost jejich k chudým pomatoval, a kdyby mu někdo pro chudé něco na rozdání svěřil, toho aby rád přijal a dle svého uznání příležitostně a soukromě rozdával.

Kde však stojí duchovní v dobrém poměru se zastupitelstvem obecním, nevzdaluj se zámyslně toho spolupůsobení při obstará-

vání chudých, an to jeho stavu přede vším přísluší, a on v příznivých okolnostech i na mravní a náboženské chování chudých poukazuje, a tak dobře i v církevním ohledu tu působiti může.

Na to jednali jsme o smíšených manželstvích, jež okolo Řípu častěji se uzavírají než kdy jindy. Dle papežských dekretů a dle stanov našeho koncilu provincialního a nařízení v ordinariátních listech vytknuto bylo podrobně všecko úřední jednání duchovního správce; hlavně však upozorňováno na pastýřské působení jeho, aby se neuzavíraly tak často a tak lhostejně (z užitku a zvyku). Co zvláštní prostředek bylo schvalováno důkladné poučování v souvislé řadě kázání (cyklických) v příhodném čase k. p. v masopustě, kdež evangelium na II. neděli po Zjevení Páně (o svatbě v Káni) příležitost k tomu samo naskytuje; a poukázáno na to, ač to hned všecka smíšená manželství nezamezí, že přece spíše zdrží se jich ti, kteří jsou důkladně poučeni, než ti, kdož vězí v nevědomosti. Při tom raděno také, aby se poukazovalo na smutné následky a zkušenosti v takových manželstvích, jakož i aby se vyvracovaly obyčejné předsudky v tom ohledu; k. p. moji rodičové jsou také rozličného náboženství, a jsou šťastni, atd. Vůbec uznáváno, že nutno více duchovnímu působení, aby osadníci se jich zdržovali nežli aby je, *když se již smlouvají, překaziti hleděl*, an to obyčejně již nepomáhá.

Že dobré, zábavné a poučné knihy (Bětuška — Roza) samy výborně poučují a často lépe přesvědčují než slovo kněze, víme ze zkušenosti.

Konečně promluveno o instrukci ohledně škol. T. N.

Od Mladé Boleslavi, dne 5. října 1869.
(Duchovenská porada).

Dne 23. září odbyvala se v Kosmonosích konference kněží vikariatu Mlado-Boleslavského za předsednictví veledůst. pana vikáře a děkana v Kosmonosích Vinc. Procházky. Zúčastnilo se 16 kněží z vikariatu. Otázky od nejdůst. konsistoře Litoměřické navržené, byly: 1. Jaké jsou příčiny zmaňující se nevěry a jak by měl duchovní proti tomu působit? 2. Jak potřebné a užitečné jest pro duchovní časté přijímání svátosti pokání?

První otázku zodpověděl obšírně vel. pan František Dvořák, kaplan v Rejšvicích. Nejprve poukázal na to, že víra jest člověku jak k časné tak i k věčné blaženosti potřebná. Nebylo národa bez víry. Avšak víra může

být jediné jedna pravá. Pravá víra jest ta, kterou věčná pravda, Ježíš Kristus, hlásal.

A tuto víru chová církev katolická. A však nepřítel pokolení lidského neustále kazí dílo Syna Božího na zemi. I za našich časů se zmáhá nevěra. Příčiny: 1. Hrubý materialismus nižších tříd. Hodně mnoho míti a požívat, toť heslo mnohých. Dělník celý týden pracoval. Přejde neděle, den odpočinku a služby Boží. Chrám bývá slabě navštěvován. Proč? Přemnozí jdou místo do kostela ke kupci neb do hospody popíjet.

Řeči proti víře a kněžím bývají zde jedinou zábavou. Není divu, že uchladne víra v srdcích mnohých. Jak se to dá alespoň poněkud zamezit? Duchovní má žíti v dobrém přátelství s kupcem a hospodským a jich požádat, by takové schůze mezi službami Božími netrpěli. 2. Nedbalost rodičů v posílání dítek do školy. Nechodí-li dítky pilně do školy, nemohou se také dobře vycvičiti v pravdách křesťanských. V pozdějším věku pak se nechávají snadno svést od lidí bohaprázdných k nevěře, jsou-li nevědomí ve své víře. Duchovní má často rodiče napomínati, by dítky své pilně do školy posílali, má často školy navštěvovat a tam s dítkami důkladně sv. náboženství probírat, má vždy určit den, kdy opět přijde, by se dítky četně ve škole shromáždily. Pro dospělejší mládež mají se každou neděli křesťanská cvičení držet. Tak zvané exkursy také velmi blahodárně působí. 3. Rovněž v továrnách se nevěra rozšiřuje. Mnohý dělník jest, když do továrny vstoupí, nábožný, nepokažený. Znenáhla se stává vlažným, lhostejným ano i nevěrcem. Příčina toho jest, že od svých spoludělníků slychá potupné řeči o víře.

Často bývá i pro svou nábožnost vysmíván. By tomu ušel, zapírá své vnitřní přesvědčení. Je-li ředitel továrny přítelem duchovního, má tento na řediteli vymoci, by takové řeči v továrně netrpěl. 4. Nevědomost vyšších tříd ve věcech náboženských. U tříd vzdělanějších panuje namnoze indifferentismus pocházející z nevědomosti ve víře. Příčina toho je, že na vyšších ústavech vzdělávacích vyučují učitelé ve víře lhostejní. Mnohý, by platil za vzdělaného, zapírá alespoň zevnitř také svou víru. Duchovní má tedy často činiti dogmatická kázání, by takoví nevědomci přišli k poznání pravd křesťanských. Duchovní sám má si hodně mnoho vědomostí ve všech oborech nashromáždit, jak sluší na vzdělance. 5. Smíšená manželství. Smíšená manželství rozšiřují jen lhostejnost u víře jak katolického čle-

na tak i u dítek z téhož manželství pošlých, byť by i byly katolicky vychovány. Proto má duchovní často rodiče varovat, by své dítky jinověrcům nezasnubovali, má je často na zlé následky, jaké takové manželství s sebou jak pro tento čas tak pro věčnost přináší, upozornit. 6. Liberální novinářstvo, jež hanu kydá na církev a její zřízení, jež duchovní vrchnost snižuje a v posměch uvádí. Duchovní má lidu katolické aneb alespoň nestranné noviny schvalovati. Tak též má katolické spisy v lidu rozšiřovat a mravné, zábavné i poučné knihy půjčovat. 7. Spolky a shromáždění. Tu se schází rozliční lidé a o své často záhubné náhledy se sdělují. Je-li duchovní člen nějakého spolku, má vždy víru neohroženě hájit. Nemá nikdy podporovat spolky, o kterých předzvídati může, že budou církvi na škodu. Konečně 8. sami duchovní často jsou příčinou, že se nevěra rozmáhá.

Svým životem často dávají pohoršení lidu sobě svěřenému, an bohoslužbu nedbale vykonávají, slovo Boží leda bylo, bez přípravy a bez horlivosti hlášou a o vše jiné se starají, jen ne o stádce sobě svěřené a vůbec tak jakoby sami víry neměli. Pročež by měli duchovní dobrým příkladem, nábožností, horlivostí ve službě Boží, modlitbou a dobrými skutky jiným předcházet, by byli skutečně světlem světa, solí země.

Při druhé otázce se poukázalo k tomu, že kněz jest prostředník mezi lidmi a Bohem, že přináší nejčistší obět novozákonní Bohu. Má ji tedy přinášeti s čistým srdcem a čistým rukama. Kněz má býti tedy prost alespoň těžkých hříchů. Avšak i kněz jest slabý člověk a často klesne. Proto má on zvláště velmi často duši svou očistit ode všech poskvrn hříchu. Když se často kněz zpovídá, často i své svědomí zpytuje a tudíž pozná své slabé stránky a tím spíše se jich vystříhá. Konečně zajisté požehná Bůh práci takového kněze, s nímž milost Boží neustále přebývá. — T.

Od Uh. Ostroha, dne 9 října 1869.
(Letošní slavnost sv. Václava a naší odveleci.)

Po slavnosti Cyrillo-Methodějské jesti nám vezdy milou slavnost ostatních našich zemských patronů, kteřížto všickni jsouce věrnými učeníky slovanských apoštolů životem svým nám zobrazili blahoplodnou nauku Cyrillo-Methodějskou; hlavně pak s radostí se těšíme na slavnost sv. *Ludmily* a sv. *Václava*. Zvláště ale letos po odbyté pouti české na Velehradě jaksi s nedočkavou dychtivostí čekal lid Moravský

na slavnost Svatováclavskou, jenž se letos oslavovala soukromě i veřejně po celé Moravě inatakových místech, kde sv. Václav není zvoleným ochrancem místního chrámu Páně. A jak by ne, vždyť nejenom jednotlivých chrámů, ale celé arcidiecése Cyrillo-Methodějské a celého království českoslovanského je sv. Václav vyvoleným patronem, všickni k němu pějeme: „*Vzpomeň na své plémě v těžkých bídách postavené, se všech stran soužené.*“ (Kanc. II. č. 589.) — „*Shlédni s výsosti své na své poddané české, nad nimižs panoval, jichžto předky vlastenské moudře jsi spravoval, moudře jsi spravoval.*“ (č. 591). Ideou Cyrillo-Methodějskou ze společného našeho prestolu Methodova, z památného Velehradu do srdce slovanských Moravanů hluboce zakotvenou, obouzí se v srdci věrných ctitelů Cyrillo-Methodějských nyní živěji též idea svatováclavská; znovu se u nás krísí ta upomínka, že dědové naši kdys pod jeho ochranu svěrovali slovanské své bratry na vojně a že náš kníže sv. Václav býval od nich ctěn co mocný obhájce našeho slovanského vojska, že býval vyvoleným patronem našich pluků českoslovanských, kteřížto dávali se do boje s vojanským staročeským heslem: „*Svatý Václave, vojvodo české země — nám milý vůdce skomoniť — zažeň naše nepřítely, al nehyneme, přispěj nám proti nim v boji!*“ Chci ukázat, jak jsme my dokázali, že i u nás tato téměř vyhaslá idea svatováclavská se znova vzbudila.

Na oslavu letošní slavnostné památky sv. Václava, jenž jest i patronem zdejšího chrámu Páně, oznámila se na úterek o 10. hodinách zpívání mše sv., na odpoledne pak litanie o sv. Václavu s písní: „*Svatý Václave, vévodo české země!*“ Při mši svaté se celý týden zpívala píseň sv. Václavská o mši sv.: „*Kdo to s utěšenou tváří,*“ složená r. 1867 vp. Soukopem a po uděleném požehnání po celý oktav se opět pělo: „*Svatý Václave,*“ což se vždy dokončilo církevně naznačeným veršíkem a modlitbou. Když na den sv. Václava se seznámělo, přijda do kostela chtěl jsem se připravit ke mši svaté, ale byl jsem požádán, abych napřed vyzpovídal dva rekruty, kteří prý zejtra půjdou k vojsku. Po vykonaném tomto úkonu církevním sloužil jsem pak mši svatou „za celý národ slovanský, by na přímluvu sv. Václava došel velmi želané jednomyslnosti u víře,“ máje při tom na mysli, by všickni kráčeli v šlépějích sv. Václava a jako on udatně hájil a horlivě rozšiřoval sv. víru po apoštolech slovanských z Velehra-

du přijatou, tak aby hlavně všeci jeho bývalí poddaní jenom tam ku svému Velehradu se klonili a hájili si té osvěty a jediné opravdu slovanské svobody z Velehradu hlásané, kteroužto slovanský národ dle uznání svých nejlepších přátel a prvotných svých učitelů jediné dodělali se může žádoucí spásy. Směrem tím se bralo i mé slavnostní kázání v budoucí neděli. Ješto ale právě nyní neočekávaně před sebou jsem měl dva občany, kteří hned druhého dne za vojskem odejítí měli a též i několik zde ležících vojínů českých, kteřížto na den sv. Václava přicházejí do kostela, viděl jsem toho nutnost, bych při této velevýznamné příležitosti promluvil též několik slov od srdce. Protož vyloživ, na jaký úmysl byla obětována mše svatá, vzal jsem na to doklad z přečteného evangelia: „*Co jest platno člověku, byt veškeren svět získal, ale na duši své škodu trpěl.*“ Obraceje to v příkladech na přítomné vojny, ukázal jsem, jaký příklad zanechal dnešní náš světec, jehož vojínové českoslovanští nazývají „*svým milým vůdcem skomonilým*“ a jemuž slovanští otcové a matky druhdy do ochrany odevzdávali syny své na vojně. Jelikož povinnosti křesťanských vojinů dříve už byly vyloženy v neděli na kázání, bylo zapotřebí jenom odcházejících vyzvat, by co odchovanci sv. Václava, kteřížto zde v jeho chrámě přísahali na křtu ku praporu Krista Ježíše, veždy bedlivě a všady zachovávali veškeru povinnosti křesťanské a nikým aby nedali se másti, ani posměchem ani potupou nebo pohaněním, byt i od samých jejich soudruhů na vojně jim činěným, anť sv. ap. Petr v dnešní epístole dokládá: „*Trpíte-li pohanění pro jméno Kristovo, blahoslavení budete.*“ Slíbiv, že i v cizině veškeru jejich kroky budeme s celou obcí sledovati a bedlivý pozor dávat, jak naši rodáci ve světě se nám chovají, veřejně s ostatními, kteříž by snad ještě za tímto svým novým povoláním měli odejítí, jsem se všemi se rozloučil v kostele a přál, aby pod ochranou sv. Václava ve zdraví se zase brzo navrátili k rodinám svým a sv. anděl, jehož slavnost druhého dne (při jejich odchodu) se světla, by jich sprovázel na všech cestách i tam jdoucích i domů se vracejících. To nezůstalo bez výsledku; v neděli na to přišli všickni ostatní rekruti ke sv. zpovědi, jimž pak poznovu jsem opětoval, že bedlivý dávat budeme pozor, jak naši rodáci ve světě se nám chovají a jestliby kde svému rodu a své obci svatováclavské dělali v cizině hanbu, pak že navráťivším

se jim toutéž měrou odměříme, jako oni nám měřili. Všichni při odchodu na to mně dali ruku, že i mezi cizím lidem zůstanou pravými vojny svatováclavskými, jenž vycvičení a vzdělání jsou naukou Cyrilo-Methodějskou, a spolu se mi tím též zaručili, že rozloučivše se s přátely svými a s rodnou obcí půjdou z domu ve vzorném pořádku jako poctiví lidé, by dobrý příklad dali doma zůstalým soudruhům, kteří zase po nich k vojsku půjdou. A tomuto danému slovu věrně jsou dostáli. Bývaloť v okolí tomto obyčejem, že k odcházejícím rekrutům si připosedalo na vůz tolik rozverných křiklounů z dědiny, kolik se jich na vůz vměstnati jen mohlo, kteřížto svým odcházejícím druhům na rozloučenou po cestě tu konali službu, že všelikými slovan-ského vojína nedůstojnými písňemi co jen hrdla stačila ohlašovali po dědinách, že rekruti k vojsku jedou. Od toho ohlašování i letos nám až uši zaléhaly, když naši sousedé tady okolo na vojnu jezdili. Ale naše omladina, budiž to k její cti zaznamenáno, dostávši věrně svému slovu, letos poprvé nepřipustila k sobě na vůz ani jednoho z oněch křiklounů, ale vědoma sobě jsouc svého povolání ve vojště svatováclavském, střízlivě a beze všeho popjení odjížděla z domoviny své vyprovázena jsouc jediné otcem nebo doma zůstalým bratrem, nebo místo nich některým usedlým přítelem ze svého přibuzenstva. Jedni z nich dostanou se i tam k Vám do země české, i žádáme, byste i v tomto listě laskavě nám dávali zprávy o nich, jak se tam tito naši moravští synové chovají a slibujeme Vám, že i my toho neopomeneme učiniti o vojínech českých zde u nás na Moravě ležících. T. Š.

Z Vidně dne 9. října 1869.

(České služby Boží. Slavnost sv. Václava.)

Zřídka přicházejí zprávy do „Blahověsta“ o Čechoslovanech bydlících ve Vídni a vyskytnou-li se přece někdy nějaké, bývají jen dílem potěšitelné, protože vždy jen ukazují na potřeby lidu našeho v nábožensko-mravním ohledu a protože posud poměrně málo se učinilo, aby se katolickým Čechům v potřebách těchto vyhovělo. Hlavní zásluhu o vše, co se posud v ohledu tom stalo, mají velební OO. Redemptoristé, kteří se vřele lidu českého ujímají ve všech duchovních potřebách jeho. Mohlibychom větší díl našich vel. OO. uvést, od nichž sami jsme slyšeli, že jenom k vůli Čechům ve Vídni se zdržují, jinak že by zde nezůstali. Toť zajisté potěšitelná věc pro nás v opuštěnosti naší. Pisatel řádků těchto po-

zoruje život katol. Čechoslovánů a jich duchovní snahy ve Vídni již od r. 1848 a může takorika na každý krok, který se v náboženském ohledu zde stal, poukázati. České služby Boží v městě na „nábřeží“ odbývají se vždy v stejném pořádku jak v neděli, tak ve svátek; o 7. hod. ranní je české kázání, pak mše sv. s pozhánáním, při čemž lid zpívá „Bože, před Tvou velebností,“ odpůldne ve 3 hod. zpívají se české žalmy, na to jest výklad některých článků víry a pak pozhánání s velebnou Svátostí. —

V novějším čase mívají naši vel. OO. každou neděli a svátek o půl 4. hod. české kázání také na „Rennwegu“ a i při ranních službách Božích se tamnější obyvatelé čeští osmělili po česku zpívati. Český lid navštěvuje pilně tyto služby Boží a přistupuje často ku stolu Páně. Mimo to mají vel. Redemptoristé i častá německá kázání, z čehož každý pochopí, že mnoho prací a namáhání zde mají. Co se týká větších svátků, tu zavedl lid vždy před chrámem sbírku mezi sebou, aby se mohla hudba na kůru opatřiti a objednat i takto služby Boží důstojněji než obyčejně slaviti. Tyto sbírky měly ale tu nepřijemnou stránku, že obyčejně ten, kdo nejvíce o ně se přičiňoval, ještě sám dopláceti musel. Abychom tomu odpomohli, umínili jsme si r. 1861 zavésti spolek, jenž by účel měl starati se o to, aby české služby Boží ve Vídni zpěvem a hudbou oslavovány byly. Každý úd měl dle libosti určitou částkou peněžitou přispěti, abychom výlohy vždy napřed již kryty měli. Údů přihlásilo se brzo četně tak, že za krátký čas bylo přes 200 zl. upsáno. Sepaly se stanovy a předložily se nejdříve vel. p. rektorovi, který ale z nenadání sám se nám nabídl, že zapraví hudbu na kůru pro české služby Boží a sice nadeset svátků v roce: na tři hody Boží, na přednější slavnosti Mariánské a svátky našich sv. patronů českých. Tak se stalo, že zamýšlený spolek do života nevešel. Byli jsme s tím spokojeni vidouce, že Bůh poslal nám dobrodince, který sám vykonal to, oč jsme se starati chtěli. Od té doby vždy trouby doprovázely o větších svátcích náš zpěv chrámový. V novější době ale znechutilo se neslušné vriskání trub našim vel. OO. jakož i nám a proto domluvivše se se svými duchovními správci ustanovili jsme se na tom, aby trouby nahradily se zpěvem vokálním. K veliké radosti naší podařilo se nám to poprvé na den sv. Václava. Požádali jsme totiž k tomu účelu pana sbormistra zpěv-

ckého spolku slovanského, který milerád se nám k tomu propůjčil.

Byla slavná mše sv. s assistencí v 8 hodin, zpěváků sešlo se dost, lid naplnil prostoru chrámovou. Vše se dařilo v krásném pořádku a plni radosti těšili jsme se již, že budoucí neděli, kdežto se slavnost sv. Václava zde hlavně koná, ještě slavnějším způsobem se to díti bude. Páni zpěváci byli tedy opětně pozváni na budoucí neděli. Sluší zde též podotknouti, že na cihelnách u Vídne v Inzersdorfu den sv. Václava ročně se též pěkným způsobem slaví. Letos tam řečnil co slavnostní kazatel vel. p. Jedek. Po službách Božích doprovázeli při hlaholu zvonů, zpěvu a hudby tři kněží odcházející české processí a vel. p. Jedek upozornil v řeči, již měl na rozloučenou, shromážděné na tu milost, že mohou, jako ve své vlasti zde svátek sv. Václava slaviti, při čemž uvedl všem na mysl, aby ztrávili den tento jakož celý život svůj v čistotě srdce ku cti sv. Václava. Plni radosti očekávali jsme tedy, oslavivše takto svátek sv. patrona, budoucí neděli. Lid se sešel mnohem dříve než jindy, kázání české měl pozvaný řečník vel. p. Jos. Tomášek. Chrám byl všemožně ozdoben, na postranním oltáři byl vyvěšen a ozdoben obraz sv. Václava, před nímž lid střídavě svou pobožnost konal. Začala mše sv. s assistencí, varhany spustily. Těšili jsme se všickni na pěkný zpěv, který se nyní na kůru provozovati měl jako předešlý svátek, ale byli jsme zklamáni, sbormistr přišel sice, ale dostavili se pouze tři zpěváci, tak že nic počítí nemohl. Zarmoutila mne ta netečnost pp. zpěváků velice. Chceme-li my Čechové katoličtí něco kloudného zde míti, musíme sami se o to postarati. Máme z toho my, kterým na účtě a oslavě sv. Václava velmi mnoho záleží, ponaučenou, abychom podruhé o dobrou věc dříve Boha prosili a nespolehali se na lidi, jimž málo záleží na oslavě Boží a našich sv. patronů. Panu sbormistrovi jakož i těm pánům, kteří přece se dostavili, jsme povinni díky vřelé, jež jim zde projevujeme.

S.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup, jenž nyní v vznešených svých příbuzných na Hluboké mešká, navštíviv na té cestě J. Exc. nejdůst. p. biskupa Budějovického, navrátí se, zítra do Prahy. Na cestu do Říma k sněmu církevnímu nevydává se před 6. listopadem. Pozejtří, v neděli

17. t. m. posvětil J. Eminence oprávněnou sochu *nejsv. Trojice* na náměstí Malostranském. Socha tato ku počtě *nejsv. Trojice*, neposkvrněné Matky Boží a svatých patronů českých blíže vchodu kostela sv. Mikulášského stojící, dle návrhu Alliprandiho od umělců Ondřeje Quitainera a Ferdinanda Prokova z tvrdého pískovce zdařile vyvedená, plochami mramorovými s chronogramy ozdobená, roku 1713 za příčinou zúřičho *moru* nákladem měšťanstva menšího města Pražského postavená byla o slavnosti *Nejsvětější Trojice* dne 16. června 1715 arcibiskupem Bedřichem z Khüenburgu posvěcena, roku pak 1772 za příčinou *hladu* se zmáhajícího *částečně opravena*. Během půldruhého století značně sešla a protože přičiněním zvláštního výboru z příspěvků sebraných *letošního roku* nákladem jedenácti set zlatých rak. měny znalcem Krannerem Janem *zcela jest obnovena*, bude dne 17. října po předběžném kázání německém (v 9 h. vel. p. Karel Zirrig, redemptorista) a po slavné mši svaté, o 11. hodině od Jeho Eminence p. kardinala obřadem církevním *slavně posvěcena*.

Odpoledne o 4. hodině bude v chrámu Páně sv. Mikuláše *kázání české* (důst. p. farář Vincenc Hurka), načež veden bude průvod na náměstí k soše, odkudž poukončené litanie o sv. patronech českých se vrátí do chrámu farního ku sv. požehnání. — Z *dobrodinců* četných, jižto k obnovení onoho sousoší přispěli, kromě Jeho Velič. císaře Ferdinanda Dobrotivého (s 200 zl. m.), arcivévody Karla, a Jeho Eminence p. arcibiskupa Pražsk., jmenovati sluší J. Jasnost knížete Jiřího z Lobkovic, knížete Viléma z Montenuovo, kněžnu Bertu z Lobkovic, vždy věrnou metrop. kapitolu Pražskou, knížete Schwarzenberga, hraběte Karla a Bedřicha z Schönbornů; p. t. p. Jestřábka, velmistra křížovnického, Jana Rottera, opata Břevnovského, Jeronyma Zeidlera, opata Strahovského, hraběte Clam-Galase, hraběte Otokara Černína. Rovněž sluší vřelé díky vzdáti ctihodné matroně p. Magdaleně Echererové a horlivým sběratelům příspěvků: pp. Amerlovi, Jelínkovi, Kadlecovi, generálu Severusovi, hraběti Bedřichu z Schönbornů, co předsedovi, Dr. Seelingovi, co místopředsedovi, a Dr. Škopcovi, co jednatelemi komitétu k opravení dotčené sochy. Další zprávy, kteréž nám o kostele sv. Mikuláše zaslány byly, jsou:

V uvážení té okolnosti, že v kostelích Malostranských, zejména u sv. Tomáše a u Kajetánů, po *všecky* neděle a svátky,

a u Panny Marie Vítězné *střídavě* každou druhou neděli slovo Boží při dopoledních službách Božích v jazyku německém se hláše, a tudíž věřícím jazyka německého k poučení a ku vzdělání dostatečné příležitosti se podává: rozhodl a ustanovil (dne 27. září 1869 č. 7177.) knížecí arcibiskupský ordinariát Pražský, aby v hlavním chrámu Páně u sv. Mikuláše, od neděle 23. po sv. Duchu *obvyklá kázání* jak ranní, tak hlavní pro všecku budoucnost *výhradně v jazyku českém* odbyvána byla.

Dávnému přání věřících, aby *Devítník Mariánský*, při chrámu Páně sv. Mikulášském roku 1842 od tamního kaplana, později kanovníka u Vsech Svatých, p. Josefa Capka jistinou 400 zl. ve stří. založený, před obrazem pobožnosti přiměřeným se vykonával, vyhověno konečně dne 25. září t. r. postavením na hlavním oltáři sochy, *Matku božské milosti* představující, v ceně 120 zl. r. m. sochařem p. Janem Kášem zdařile vyvedené, o jejíž zařízení zvláštní zásluhy mají p. Vilém Leutner, domovník hrabat ze Schönbornů s p. úředníkem Janem Peřinou.

Během letošního roku jsou v tomtěž chrámu Páně oltární obrazy *sv. Michaela, sv. Jana Nepomuckého, sv. Ignáce a Františka Xaverského* malířem Volfgangem Seidlem v ceně 80 zl. r. m. *opraveny*, a *nový obraz Matky bolestné* s korunou pod křížem sedící k oltáři *sv. kříže* za 40 zl. r. m. zjednan.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 19—23. října u sv. Mikuláše, od 24—28. u sv. Jakuba.

— J. Velič. císař *Ferdinand* Dobrotivý navrátil se včera z letního sídla svého opět do král. hradu Pražského.

— Dnes slaví se církevní památka *sv. Teresie* v kostele ctih. panen Karmelitek na Hradčanech ráno v 10 h. slavnými službami Božími a odpoledne o 4 h. sv. požehnáním. — Zítra bude se konati výroční pout ve farním chrámě u *sv. Havla*. Slavnostní kázání bude v 10 h., slavná mše sv. v 11 h.

— V kníž. arcib. semináři jest nyní na počátku nového školního roku 145 alumnův, a sice v IV. r. 39, v III. r. 32, v II. r. 26 a v I. r. 48.

V Terstu zemřel dne 9. září svob. p. z Rivoltella, jenž se vždy prokazoval věrným býti synem katolické církve. Svůj palác zanechal městu Terstu k tomu účelu, aby tam zřízeno bylo umělecké museum, k čemuž ustanovil ještě na penězích 100000 zl. Letohrádek svůj odkázal podestům

(purkmistrům) Terstským, zahradu pak ustanovil za místo k veřejným procházkám; na vydržování zahrady dal 40000 zl. Kapli v románském slohu od stavitele Krane-
ra (jenž sv.-Vítský chrám opravuje) vystavenou, nadal jistinou 20000 zl. Svým úředníkům odkázal 50000 zl., sluhům 5000 zl., příbuzným 100000 zl., chudině ve Vlašských Benátkách 20000 zl., v Terstu 20000 zl., klášteru kapucínskému 10000 zl., ústavu hluchoněmých v Gorici 5000 zl., dobročinným ústavům Terstským 10000 zl., na školu ku kreslení 5000 zl., na Revoltellskou nadaci 240000 zl.; z těchto peněz vydá se každoročně 2000 zl. na stipendia a 10000 zl. služného učitelům školy obchodnické. Peníze, které po vyplacení těchto odkazův ještě zbydou, mají se vynaložiti ve 2 třetinách k výpravě chudých nevěst a v jedné třetině k dobročinným skutkům se strany municipia Terstského.

Z Dalmacie píše se Vídenskému „Vaterld.“ o zásluhách, jež sobě vydobyl jistý katolický farář nedaleko Zary o tamější obyvatelstvo. Vesnice Percostane, Vrana, Zaravechia, S. Filip-Giakob a Torette před několika lety byly pověstné surovostí, leností, opilstvím a loupeživostí tamějších občanů. Tu dostaly za faráře podnikavého kněze Girolamo Sokota, jenž si o blaho 30000 lidí nesmírných zásluh získal. Vyučováním a zavedením křesťanských mravů povzněl tento pastýř osadu svou hmotně i duchovně; on se staral o zlepšení orby, pastevství, chovu dobytka a zahradnictví; loupeživost vymizela úplně mezi obyvatelstvem a na její místo vstoupila vzdělanost a účinná láska. Krásný i bezpečný přístav jest zřízen, přeskvostný chrám zbudován a před chrámem postavena škola, v níž farář zdarma dítky vyučuje. Nové silnice jsou zřízeny, staré opraveny. Rybník u Vraný opatřen pevnou hrází; nový most o devíti obloucích spojuje přímoří Benkovské se Zaravechií, tvoříc takto nejkratší cestu do hlavního města Zary. Za vše působení toto nedostalo se faráři Sokotovi žádného uznání neb vyznamenání; jedinkou odměnou jeho jest láska osadníků, kteráž zajisté i za hrobem potrvá.

Z Říma. Dne 18. srpna zemřel ve vězení sv. Michala Vlach, jmenem Giovanni Marangoni, rodem z Mantovy. R. 1867 vloudil se do Říma s tím úmyslem, aby Garibaldistům některou bránu otevřel a je do města vpustil; při skutku však byv přistřžen a uvězněn, odsouzen jest k smrti, kterážto trest ale sv. Otec změnil ve vězení.

Dlouho se Marangoni ukazoval nepřístupným naproti napomínání duchovního správce a vydával se raději za protestanta, než aby byl přijal svaté svátosti. Když se ale roznemohl a poznal, že se poslední hodina jeho blíží, žádal, aby k němu přišel katolický kněz a přijav svátosti umírajících s opravdovou kajcností, dokonil život svůj.

Z Ameriky. Nynější předseda spojených států, Ulysses Grant, náleží sice dle náboženského vyznání svého k Methodistům, ukazuje však při každé příležitosti svoji náklonnost ku katolické církvi. Tak zejména byl přítomen zkoušce v ústavu Jesuitů v Georgetownu a rozdával odměny pilným žákům. Když se před nedávnem zdržoval v Pennsylvanii u generála Kane-a, požádal k sobě na návštěvu biskupy Tobiáše Mullena z Erie, Štěpána Ryana z Buffalo a Jeremiáše Shamahanna z Harrisburku, jakož i opaty Bonifáce Wimmera a Ruperta Seidenbusche; železniční správa na zvláštním vlaku zcela bezplatně dopravila biskupy a opaty jmenované k presidentovi. Na zpáteční cestě své dal Grant v městě St. Marys zastaviti a rozmlouval s mnohými občany tohoto ryze katolického města. — Jinde se zasvěcené svátky rušejí: v Pennsylvanii naopak ustanovila vláda nový svátek, nařídívši, aby velký pátek ode všech obyvatelů co zasvěcený svátek byl považován. Biskup z Newyorku vydal se již na cestu do Říma, vzav s sebou 12000 dol. halíře sv.-Petrského.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Thad. *Kiesswetter*, far. ve Vranově (Frohnau,) za faráře v Jindřichovicích (Heinrichsgrün);
- p. Frant. *Zrůbek*, far. v Nižboru, za faráře v Lužné;
- p. Karel *Hackl*, far. v Kobyle, za faráře v Komárově;
- p. Jan *Horděek*, admin. za faráře v Mokropeji;
- p. Karel *Bergauer*, adm. za faráře v Močidlei;
- p. Ant. *Dittrich*, za administr. v Kobyle;
- p. Jan *Fleissner*, kapl. v Kraslicích, za administr. do Vranova;
- p. Jak. *Hladílek*, kapl. v Městečku, za adm. do Nižboru;
- p. Frant. *Blažko*, adm. v Šárce, za kapl. do Noutonic;
- p. Frant. *Liska*, za kapl. do Mnichovic;
- p. Jos. *Hofner*, kapl. z Jindřichovic do Falknova.

Upřádněné místo:

Kostelec nad Labem, děkanství patron. J. Vys. p. arcivévodý Toskánského, od 1. říj.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce
Redakce:
v kniž. arcib. semi-
nari číslo 190—1.

Expedice:
v kat. kněhupectví
B. Stýbla
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostala čísla rekla-
muje nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl. 1 zl. 30 kr.

Po poště:
jenom v expedici
Celoroč: 3 zl. —kr.
půlroč: 1 zl. 55kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Na den Všech Svatých.

Řeč Jakuba Wujka z Wagrovce S. J. *)

Evang. sv. Mat. 5, 1—12.

Poněvadž taková jest velikost a množství vyvolených Božích v nebeském království, že hned ani jistého počtu, ani obzvláště jednoho každého z nich jména nevíme a neznáme, abychom tady, jakž by slušelo, hodně je a náležitě mohli ctíti: výborně Duch svatý v církvi Boží ráčil to naříditi, že co tak kolivěk buďto pro neznámost, buďto příčinou nedbanlivosti a nepilnosti naší, buďto též skrze přirození našeho křehkost od nás k chvále a cti vyvoleným Božím osobně a obzvláště přináležejícího se ujímá, to aspoň při společně jich památce nahražovalo se a napravovalo. K tomu, poněvadž i to vědoma jest věc, že Pán Bůh nad jiné v společnosti modlících se oblibovati sobě ráčí. Jeho zajisté jsou ona slova: Jestliže by, praví, dva z vás svolili se na zemi (a co kdy na nebi) o všeliké věci, za kterouž by koliv prosili, stanef se jim od Otce mého, kterýž v nebesích jest. Mat. 18, 19. A tak proto všech vyvolených Božích památku dnes činíme, aby nám všechných orodování a prosba tím nápomocnější a prospěšnější byla. Naposledy pak i zásluhy vyvolených Božích dnešního dne v uvažování se předkládají, aby nám tady vznik a vzrost k žádání a vyhledávání věcí nebeských se vši pilností pocházel. I ovšem jiného nám v dnešním sv. evangelium osmero blahoslavenství nevyznamenává, a jiného nepředstavuje a nepřednáší, jediné jako ně-

jaký žebrík aneb schod o osmi stupních, po kterých jako všickni vyvolení Boží do nebe museli jsou se bráti, tak i nám zhoła jiného nepozůstává, jestliže s nimi bydleti chceme, jediné abychom v též cestě následovati jich neostýchali se a nepomýjeli. Ale již čas, abychom o jednom každém stupni obzvláště sobě rozjímali. —

Blahoslavení chudí, nebo jich jest království nebeské.

Tento nejprvnější stupeň, po kterémž do království nebeského se chodí, dvojímu zajisté onomu hříchu nejhlavnějšímu, t. j. pyše a lakomství odporuje. Nebo jako pycha jest počátek všeho zlého: tak i lakomství a chtivost nepořádnou k jmění kořenem vši nepravosti býti písmo sv., ano i každodenní zkušenost prokazuje. Výborně tedy tuto praví Pán, že chudí blahoslaveni jsou, t. j. pokorní, kteří bojí se Pána Boha svého, a tyto zemské věci, aby nebeských nezanebali a neztratili, rádi opouštějí. Kterí, pravím, buďto všeho statku svého a jmění zanechávají, jako někdy svatí apoštolové jsou učinili, a nyní vedle povolání svého někteří z duchovních a z řeholních lidí spásitělně činí; buďto majíce bohatství mnohá, nicméně naděje k nim nepřikládají. Jaký byl onen Abraham, David, Ešter a j. A jestliže by bohatství neměli, tedy po něm nestojí a jeho krátce sobě nepřejí a nežadají, nerci-li, aby právě neb neprávě měli ho nabývat. Jaký byl sv. Job, Tobiaš a jiní nápodobní. Blahoslavení tedy, ješto nejsou ducha pyšného, kteří žádného netupí, žádným nezhrzuji, jako onino naproti hrdí duchové, svévolní a posměváčkové všeho druhu, kteří nevázně svých nečistých úst k nebi podnášeti se neostýchají a rouhati se netoliko církvi všeobecné, ale i samému Pánu Bohu v Trojici jedinému, a kterýmž neomylně, ač jestliže v čas neuleví, a k navrácení od cesty své zlé nepřijdou, ohn-

*) Výpis z knihy nadepsané: Postylla aneb kázání evangelická na neděle a svátky celého roku atd. Vydaná skrze Jakuba Wujka z Wagrovce, doktora písmá sv. v polské řeči, a nyní zase na čerko přeložena od Ondřeje Modestína Hradeckého (T. J.) 1. P. 1592.

onen pekelný spolu s ďáblem, jako hlavou vši pýchy, a s anděly jeho dávno jest připraven, jako naproti tomu všem pokorným a poslušným církve Boží život věčný.

Blahoslavení chudí. Ó jistě nesmyslní synové Adamovi, kteří ještě vždy bohatství hledáte, bohatství žádáte, a o ně se co nejvšs staráte a pečujete! Ješto, hle, blahoslavenství ne tak bohatým, jako chudým, ústy Božími tuto se zaslibuje, po světě se roznáší, a u lidí rozumných vsudy ne za jiné se drží a přijímá.

Nechť by bohatství pohané vyhledávali, ješto Boha neznají, židé, kterým tyto věci zemské zaslibeny jsou: ale křesťan, kterak se medle bohatství nestydí vyhledávati, když Pán ne bohaté ale chudé blahoslavenými nazývá? Ó synové světa, i pokudž medle nepravdu budou mluvití ústa vaše? Proč medle ony blahoslavené jmenujete, kteří v zemských věcech oplývají, časných a marných věcí se přidržují?

Když naproti tomu Pán, otevřev svá svatosvatá ústa, samou pravdu toho oznámil, že jak běda bohatým bude, tak chudí zase blahoslavenství nebeského a věčného království že dostanou neomylně? (Luk. 6.)

Druhý stupeň: blahoslavení tiší, t. j. kteří se jako hněvati neumějí, neodporují zlému, ale raději zlé dobrým přemáhají, a přes to raději svého vlastního ustupují, nežli by s odpornými sváriti se a vaditi měli. Takoví byli někdy za starého zákona Mojžíš, David, Abraham a jiní patriarchové svatí. Ale nade všechny Pán náš Ježíš Kristus, který právě hned za mistra a právě zrcadlo té svaté ctnosti nám se předkládá: učte se, pravít, ode mne, že jsem já tichý a pokorný srdcem. (Mat. 11.) Blahoslavení tedy tiší, nebo oni zemí vládnouti budou, zemí, netoliko onou živých budoucí, ale i tělem svým, ano častokrát i touto vezdejší, jako příkladové toho na Davidovi, Josefovi, a na jiných mnohých ukazují. —

Třetí stupeň: blahoslavení, kteří plačí, ne tak ztráty těchto časných věcí, jako duchovních; plačí na hříchy buďto vlastní, jako David, Petr, Magdalena, buďto na cizí, jako Mojžíš nad hříchy lidu svého, Samuel na hříchy Saule, Pavel na neřádné a zohavilé lidi. Kterí plačí, že jméno Boží od mnohých se tupí, chvála Boží vyprazdňuje, a křivda jak Bohu, tak i jeho ctitelům pravým nemalá, ale veliká děje se a vykonává. Kterí, pravím, tak plačí a kvílí, tiť zde i potom věčně pravého potěšení a radosti dojdou.

Čtvrtý stupeň: blahoslavení, kteří lační a žízní po spravedlnosti. To jest, kteří netouží více jako po hříchův odpuštění, nevyhledávají jiného, jediné spravedlnosti života, aby s ní před tváří Páně bez ustání po veškeren čas života svého mohli choditi a kráčet. Kterí spravedlivě to, což komu náleží, oddávají; lásku ku Pánu Bohu, jakožto k Otci, bázeň jako ku Pánu, a vděčnost jako k dobrodinci a dárci štědrému, nám pak samým spravedlivou kázeň, bližním pomoc, vrchnosti poctivost, sobě rovným lásku, a nižším radu a ve všem možném všelijaké propůjčení. A protož dále hned následuje

stupeň pátý: blahoslavení milosrdní, a to jak v duchovních tak i v světských věcech. Nepraví ovšem, že by onino, kteří toliko věří, milosrdenství měli dosáhnouti; kteří nahého Krista neodívají, lačného nekrmí, žiznivého nenapájejí. Poněvadž těch a takových, jakožto ukrutných, ne tak milosrdenství, jako přísnost soudu Páně, ne tak láska, jako potupa věčná následovati bude.

Šestý stupeň: blahoslavení čistého srdce. To jest, kteří daremným myšlením, oplzlým rozjímáním, zemskými a neužitečnými věcmi svědomí a srdce svého nekalí a neponižují. Ó kterak pohříchu žalostná jest věc, že častokrát lidé srdce, nad kteréž nemají nic dražšího a v kterém sám Pán Bůh přebýváti ráčí, tak málo sobě váží a tak nebdanlivě ostrhávají, že i k dílně všech zlostí ano i k samé peleši ďábelské mnohdykrát na vzdor a potupu svrchovaného Boha propůjčovati ho neostýchají se a neobávají. Ješto to mnohem těžší a ohavnější věc, než kdyby kdo buďto kostel Boží v chlévy, aneb palác královský v konírny aneb v jiná místa nečistá obrátiti usiloval. A tak kdoby v čistotě srdce své zachovati mnil, nechť skrze ustavičné modlitby, častou a srdnatou zpověď očistovati ho nepřestává, vždycky užívaje oněch slov sv. Davida: Srdce čisté rač ve mně stvořiti, Pane můj, a Ducha upřímného obnov v vnitřnostech mých. Ž. 50.

Sedmý stupeň: blahoslavení pokojní. To jest, kteří netoliko s Bohem, sami s sebou ale i s bližním svým pokoj zachovávají; ano i jiné k tomu vedou a vlastním příkladem vyučují, aby jak zde časné v pokoji a lásce přebývali, tak i onoho věčného a pravého odpočinutí v nebeském království, které na zachovávání příkázání Božích záleží, následovati a vyhledávati nepomýjeli. A takoví syny Božími budou nazváni, že úřad Syna Božího vykonávali, skrze kteréhož my

všickni upokojeni jsme a pokoj s Bohem máme. Neb on smřil nás v krvi své, a všecko i to co na nebi, i co nazemi, jako Prostředník pravý zjednal a spokojil. (Řím. 5. Efes. 2.). A tak pokojní-li blahoslavení jsou, tedy naproti nepokojní proklati budou? Ovšem. Poněvadž jako poženáný P. Bůh Bohem pokoje vlastně se nazývá a jmenuje: tak naproti předně ďábla, jakožto původu všech různic a svárův, a k tomu jeho nástroje kacíře a sektáře ne za jiné, ale za proklaté držeti máme.

Osmý a poslední stupeň: blahoslavení, kteří protivenství trpí, nebo jejich jest království nebeské. Nepraví, blahoslavení, kteří trpí pro čistotu, pro strídmost, aneb pro některou jinou ctnost; ale samé spravedlnosti dotýká, která v sobě ne jednu, ale i všechny jiné ctnosti zavírá. Všickni zajisté, praví sv. Pavel II. Tim 2, kteří chtějí zde pobožně živi býti, ti protivenství snášeti musejí. A tak kdokolivěk a kdykolivěk jsou strážliví od ožralého, čistotní od nečistého, pobožní od bezbožného, katolíci od kacíře, protivenství snášejí, že jim v jich neřádích a falši nechťejí povolovati, blahoslavení jsou; nebo trpí pro spravedlnost. Jako naproti za proklaté se odsuzují, kteří pro nešlechetnost jako zločinci a kacíři jakéž kolivěk smrti aneb trápení podstupují, poněvadž ne trápení (praví sv. Augustín), ale příčina trápení a muky činí mučeníka. A tak jeden každý věrný křesťan, jenžto při náboženství katolickém stojí a víru ještě od svých milých předkův sobě podanou zachovává, pamatovati má, že zhola tehdáž vedle propovědění Páně jest blahoslavený, když kolivěk buďto od Turkův, pohanův, židův, aneb kacířův pro vyznání té víry něco protivného trpí a snáší. Anobrž tehdáž, když ho tito papežencem, onino modlářem nazývají; jiní v tomto jiní v jiném utrhnají, škrabí a odsuzují, má se nejvíce těšiti a z toho radovati, že odplata veliká za tím, jestliže trpělivě snáší, následovati ho bude. To jest ta královská cesta a silnice, po kteréž všickni vyvolení do nebe jsou se brali. Takový byl Pán náš, chudý, tichý, pokorný, tak že místka neměl, kdeby svou hlavu skloniti ráčil: modlil se za své křížovníky, plakal často nad lidskou nevděčností, žíznil spasení našeho; byl tak milosrdný, že i vlastního těla nám k spasení a krve na vykoupení dává a vydáti se neostýchal. Naposledy, trpěl protivenství rozličná, neobyčejná hanění snášel, když mu zlořečili, zase nezlořečil, když ho bili, nehrozil. Zkrátka tak mnoho

trpěl a tak dlouho, že potom i sama smrt z toho mu následovala.

V takové chudobě potomně i apoštolové svatí, jakožto první učeníci jeho následovali jsou, když opustivše všechny věci, dům, otce, matku, dívky, a což jsou kolivěk měli, jako nazí nahého následující, a protož nyní v království Božím přebývají. Byli jsou někdy onino patriarchové svatí tiší, a tak vladářství země, i této, i oné budoucí dosáhli. Mučeníci byli plačící, ale nyní mají potěšení. Žíznilí proroci po spravedlnosti, a napojeni jsou. Byli milosrdní manželové, a milosrdenství dostali. Panny a panické byly těla i srdce čistého, a protož v tvář a v tvář milému Pánu Bohu patřiti zasloužili. Pokojně svatí biskupové a vyznavači se chovali a protož syny Božími jsou nazváni. Naposledy všickni svatí a pobožní veliká protivenství, trápení a muky jsou snášeli, ale nyní za to v království nebeském přebývají.

A tak, ó Nejmilejší, v čemby naše blahoslavenství záleželo, pamatujme. Jistě že ne v bohatství, ne v pýše, ne v rozkoších tělesných, jako mizerný svět rozumí a sobě vykládá; ale ovšem právě naproti tomu v chudobě, v pokoře a v snášení všelijakých protivenství a trápení. Ne v obžerství a opilství, ale v lačnění a žíznění spravedlnosti. Ne v sužování a utiskování poddaných, ale v milosrdenství. Ne v chlípnostech a neřádích, ale v míru a pokoji. Ne v pomstě a nepravosti, ale pro spravedlnost v snášení nátiskův v trpělivosti.

Starejmež se tedy o to všickni, aby chom zde pokorní a chudí jsouce duchem, plačící nad hříchy, žíznicí spravedlnosti, milosrdní, čistí na duši a na těle, pokojní a trpěliví, mohli potom býti od Pána Boha obohaceni, povýšeni, potěšeni a nakrmeni v nebeském životě ustavičně na jeho svatou tvář patříce. Což nám rač dáti nebeský Otče, skrze Syna Tvého, nejmilejšího Pána a Vykupitele našeho. Amen.

O dušičkách.

Ptactva zpěvy umlknuly kolem, háje, luhy, zloupěny jsou kras — jen zde onde slyšet vrány hlas zasténati smutným, tichým dolem.

Ó jak se tu srdce plní bolem, že tak krátký všeho bytí čas! — Sotva počal's žiti, a hned zas země prostírá se nad mrtvolem.

Vše jest pusto; srdce bolem jaté
hledá místa tiché samoty,
kde jen vanou city zbožné, svaté.

Spěje k hrobům; — cítí v této době,
že přecháží světa klopoty,
najde svatý poklid jenom — v hrobě.
V. P.

Ř e ě

při svěcení školy v Chotěboři, dne 25. září 1869.

Od kanovníka **Josefa Ehrenbergra.**

„Tehdy shromáždili se všickni
starší . . . a sešel se veškeren
lid . . . a posvětili domu Hospo-
dinova . . . a slavnost velikou
učinili, radujíce se.“

(III. Král. 8.)

Za sedm roků stavěn jest chrám Ho-
spodinův v Jerusalemě od krále Šalomouna
o nákladu velikém. Tou měrou, jakouž sta-
vby přibývalo a velkolepost i ozdobnost
posvátné budovy očividnou se stávala, rostla
také radost lidu, až konečně pohledem na
utěšený celek úplnou učiněna jest. Ale vr-
cholu radost všeobecná pak teprve dostou-
pila, když za schůze starších, knížat a lidu
slavné chrámu posvěcení konáno jest. A tomu
snadné jest porozuměti. Posvěcením ode-
vzdán jest chrám Jerusalemský účelu svému,
účelu tomu, aby byl hradem proti nákaze
modlářství a středem i ohniskem uchování
víry v jednoho pravého Boha na zemi. Ve-
líký toho význam poznával lid, a proto ra-
dost jeho v den posvěcení dostoupila vr-
chole.

Myšlenka Šalomouna důstojná, myšlen-
ka velemoudrá vzešla zajisté také Vám, sla-
vná obci starožitného města Chotěboře!
když na to jste pomyslili, abyste budovu škol-
ní, potřebám úplně vyhovující a pokročilé
naší doby hodnou ze základů postavili. A
přeše všechny obtíže, přeše všechny nesnáze
s takovým podnikem spojené za šťastného
postupu stavby bezpečně také Vaše radost
rostla, až konečným vzácného úkolu pro-
vedením úplnou se stala. Dnes ale radost
svoji svrchovanou osvědčujete veřejně před
celým světem, jak všechny ty skvělé a vku-
sné slavnostné přípravy, sváteční tvárnost
celého města a přítomnost hostů z daleka
sezvaných nepopíratelně tomu nasvědčují.
A tak jest moudro, jest po rozumu. Dnes
velkolepě dílo svého společného upřímného
příčinění prostředkem církevního svěcení
odevzdáte velkému a vznešenému jeho úče-
lu. To pak jest po všem všady jako kame-

nem závěrečným, a tudy radost dnešní
spravedlivá.

Než který medle jest velký a vzneše-
ný ten účel, jemuž krásnou tuto budovu,
utěšené to ovoce příkladné občanské obě-
tivosti dnes odevzdáváte? Odpověď jest na
snadě. Katolická obec vystavěla školu, aby
synové a dcery její v téže škole po katoli-
cku vzdělávání a vychovávání byli. Tentě
onen účel veliký a vznešený; a že ten účel
slavná obec města zdejšího na myslí a na
zřeteli má, osvědčenoť a nade všecku po-
chybnost postavenoť tudy, že opatrní obce
přednostově za přáním veškerého měšťan-
stva o církevní posvěcení nové své školy
požádali. Tím skutkem zjevně a jasně vše-
mu světu vůči povědíno jest, že škola Cho-
těbořská, jakož vezdy katolickou byla a jest,
taktéž na příště katolickou bude a zůstane.
A církevní dnešní posvěcení jest jako ně-
žné obětí, kterýmž matka církev dceru
svoji školu k srdci vine, jest jako políbení,
jež matka dceri na čelo tiskne.

Tomu pak hlavně ve zdar školy těšiti
se jest; neboť
*škola v obci katolické dotud úloze své dostojí,
dokud věrnou dcerou církve zůstane;*
o čemž šířeji promluvíti hodlám, jestli že
mne trpělivě vyslechnete.

Řekli jsme, že škola v obci katolické
dotud úloze dostojí, dotud církve dcerou
zůstane; a slova výroku onoho závěrečná
„dokud církve dcerou zůstane“ naznačují
patrně, jakoby škola církve dcerou od jak-
živa byla. Neboť kým kdo zůstati má, tím
již dříve býti musil. A v skutku, jak dě-
jepisem nezvratně dokázáno jest, školství
vyšší i nižší z lůna církve původ svůj vza-
lo, a pro tento původ školu za církve dce-
ru pokládánoť od jakživa docela slušně a
spravedlivě.

Kdybych o vývoji školství z lůna cír-
kve do podrobná mluvíti měl, stal bych se
přespršlíš obšírným a od předmětu vytku-
tého musil bych se uchýliti. Pročež na blavní
toliko rysy u věci rozsáhlé se omezíme.
Školy, ježto hned za prvních dob šedého
středověku při klášterích a při kostelích bi-
skupských a kolegiatních povstaly, učiněny
jsou základem nynějšího školství vyššího;
a školství nižší neboli školanárrodní vyvinu-
la se výhradně péčí církve při kostelích
farních. Tak dotvrzuje dějepis, jehožto ne-
vyvratné svědectví na věky hlásati bude, že
jakož školství samo z lůna církve pošlo,
taktéž i všeliká o ně péče po mnohá století
jedině z církve vycházela.

Z krátka: z církve škola pošla, církve dcerou škola jest. A pro tuto již příčinu nemáme-li se půdy historické jediné bezpečné a spravedlivé spustiti, pro tuto již příčinu zajisté ve zdar a ve prospěch školy samé žádoucně jest, aby mezi školou a církví veždy šetřeno bylo poměru, jakýž na dceru a matku přísluší, poměru svorného, poměru laskavého. Neboť psáno-li v písmě v knize moudrého Siracha kap. 3, že zlořečení matčino domy synů a dcer ze základů vyvrací: pak věru nevím, zdaliby škole ku zdaru posloužilo, kdyby mezi ní a církví takové nastalo napnutí, žeby matka dcery s nářkem a s kletbou odříkati se měla!

Z půdy dějepisné obrátme se na půdu rodinnou a tam bohdá nejzřetelněji poznáme, že škola v obci katolické jen dotud úloze své dostojí, dokud dcerou církve zůstane. Škola ve smyslu katolickém pokládána od jak živa za to posvátné místo, z něhož milostný hlas božského přítele dítek Ježíše Krista bez ustání zaznívá, hlas řkoucí: „Nebráňte maličkým jíti ke mně, neboť jejich jest království nebeské.“ (Mat. 19, 14.) Jináče katolík upřímný školu sobě představití nedovede. Jako by včera bylo, pamatují se na slova, jimiž mne, co nastávajícího žáka, starostlivý otec téměř před 50 lety učiteli odevzdával. „Tak ho již přijměte na starost, aby se naučil Boha znát a co jináče v životě potřebovatí bude; a mějte s ním trpělivost.“ Tak zněla ta prostná, poctivá, staročeská slova. A v tomto ohledu zůstali otcové katolických rodin bohudík až dotud stejně poctivými, stejně staročeskými; neboť náboženský cit v lidu našem, ať kdo co chce mluví, jako by po matce křesťanstva v Čechách, po sv. Lidmíle zděděný, jest vroucný a hluboký, ano tak hluboký, že žárem novověké liberální osvěty budiž a zůstaniž veždy škola naše národní; a běda, kdyby ona shromaždištěm maličkých kolem božského jich přítele Krista býti přestala a na jiné cesty uhodila. Škola matkou církví pohrdší, učiněna bude národu svato-Václavskému Drahomírou, učiněna bude útočnicí na dědictví po Ludmíle svaté, na vroucný náboženský cit lidu našeho, a stane se pohoršitelkou maličkých, jejichžto jest království nebeské.

V takovém pak díle kletém podílu míti ani vrahu svému nepřál bych; neboť děsná a hrůzná jsou slova Spasitele řkoucího: „Kdo pohorší jednoho z maličkých těch, kteří ve mne věří, lépe by jemu bylo, aby zavěšen byl žernov na hrdlo jeho, a pohřížen byl do hlubokosti mořské.“ (Mat. 18, 6.)

Než, kterak škola církve dcerou zůstane, když prý církev k ní po macešskuse zachovala? Alespoň toho za dnů přítomných i slyšeti i se dočísti lze jest, že prý škola pod dozorem církve neprosplávala a takovou, jakouž býti má, se nestala. Doznávám, že zvláště školství naše národní takovým, jakýmž by býti mohlo, dotud není, doznávám, že pod dozorem církve na vrchol dokonalosti se nepovznoslo; a kdo toho vinu na sobě má, zdali církev výhradně sama, aneb ještě někdo jiný: o tom ani slovem podotýkati nebudu. Ale tohč pominouti nemohu, abych proti takovému nárknutí biskupů a duchovenstva Českého se neujal. Péči zajisté nejněžnější a právě otcovskou věnovali štědře velepastýřové naši mládeži školní, a nic tak vřele a důtklivě jak při visitacích, tak u každé jiné příležitosti kněžstvu neodporučeli a na srdce nekladli, jako školu. A duchovenstvo, cítíc a uznávajíc nesmírnou důležitost školy, k vrchnopastýřským pokynutím zajisté neochotným nebylo. Věnovalo-li kde kněžstvo s láskou a obětivostí sil svých škole, s váženým učitelstvem rukou v ruce krácejíc, bylot to bez odporu alespoň z části veliké u nás.

Vámi, důstojní bratři,*) se dokládám, Vás za svědky své řeči беру. Rcetež, nebyla-li zřitelnice Vaše co správce duchovních vezdy a předem obrácena k maličkým, jejichžto jest království nebeské? A když tak již o tom řeč jest, a poněvadž člověk, když se mu na hrdlo sahá, slov úzkostlivě na vážky neklade: proč bych to co méně moudrý nepověděl?

Z této jediné ruky vyšlo spisů pro mládež bez mála tucet, a pojednání a článků školství se týkajících, po rozličných časopisech celá řada. A takových rukou v kněžstvu Českém bylo mnoho.

Proto také škola národní u nás tam zkvetla, že školy národů, ve světě za nejvzdělanější platících, daleko za ní zůstávají. Tou příčinou výčitky církvi činěné, dokud se Českého duchovenstva týkají, jsou liché a lživé; a škola naše národní, při sám Bůh, příčiny nemá, aby matku církev kdy zapíratí měla.

*) Oslovení platilo duchovním při řeči přítomným.

Ještě něco na pováženou zbývá. „Pokrok a vědeckost!“ — tak zní heslo, jež školství za přítomna sobě obralo; se strany však druhé neustále do světa se pouští, že víra jest vědy protivou a odpůrkyní. Může-liž tedy škola při svém hesle dcerou církve zůstat? Ba věru, že může. Věk náš má plná ústa otřepaných průpovědí neboli frásí, ježto na pohled zdají se Bůh ví co, v skutku ale nejsou nic; a jednou z takových těch jalových liberálních frásí jest ona, že prý víra protivou jest vědy. K smíchu jest to! Vědou vyrozumíváme pravdy, jichž člověk rozumem na čestě bádání se domohl; vírou pak vyrozumíváme pravdy, jež člověk, poněvadž nad rozum jdou, ze zdroje Božího zjevení přijímá. Avšak zjevení i rozum pocházejí z jednoho pramene, pocházejí z neskonaleho moře světla, pocházejí z Boha. Bůh ale sám proti sobě býti nemůže; a tudy také zjevení a rozum, víra a věda na odpor sobě nižádným způsobem býti nemohou, a v skutku také nejsou. Odkud tedy vzala se ta nesmyslná fráse, že prý víra vědy jest protivou? Pod fochem vědy podává se nám nezřídka také takové zboží, jež mysl nevěrou otrávená do oboru vědy naschvál a zlovolně všantročila, a kteréž není jiného, leč jmenem vědy zahalená lež. A takové pěkné zboží, to ovšem má proti sobě víru, ale má proti sobě také soudný zdravý rozum. Takovou u příkladu vědu, kteráž za plané špekulace jsoucnost osobnosti Božské zamítá: takovou vědu, kteráž dílnu velebí a na mistra plivá, přírodu vynášá a pánu i řidičeli přírody, Bohu se rouhá; takovou vědu, kteráž na základě prázdných důminek o stvoření světa vymyslíla celý román a člověka vyhlásila za odrůdi opice: takovou řku vědu, aneb lépe takovou jmenem vědy zahalenou slátaninu, tu ovšem víra zavrhuje, ale také zdravý rozum ji odsuzuje, zatracuje. S vědou přesnou víra zajisté utěšeně se snáší. Nejskvělejší bez odporu vítězství v oboru vědy slavil rozum lidský stanovením a výpočtem pohybu a oběhu těles nebeských; a ten, kdož veliké ony pravdy světu žasnoucimu odhalil, byl kněz, byl Toruňský kanovník Koperník, jehož katolická pravověrnost tak nedotknutelná jest, jakož nezvratné jsou a na věky zůstanou slavné výsledky vědeckého jeho bádání. Ano, s vědou přesnou víra se snáší; a tudy škola, byť třeba vrchole vědeckosti dostoupila, dcerou církve vezdy býti a zůstat může.

S odporem proti pravdě Boží až dotud ještě nikdo ani neprospl, ani nevítězil. Pročež ve zdar a ve prospěch školy samé

jest, aby ona církve dcerou zůstala; a komu zdar školy na srdci leží, k tomu zřetel obracej, aby roztržka mezi matkou a dcerou, církví a školou, nepovstala nikdy. Takovým pak předním a přirozeným dozorcem jest obec. Obci, kteráž ze svých vlastních prostředků školu vzdělala, ze svých vlastních prostředků školu vydržuje a své vlastní dítky do školy posílá: obci přední právo ke škole přísluší; a jest-li obec katolická, tož vedle práva i povinnost na sobě má, k tomu hleděti, aby škola její katolickou, aby škola její církve dcerou byla a zůstala. Pročež, velecténé měšťanstvo staroslavné Chotěboře! jenž dnes krásnou budovu tuto odevzdáváte tomu účelu, aby zde milé potomstvo Vaše, synové a dcery rodičů katolických po katolicku vzdělávání a vychovávání byli: záslužné a velkolepé dílo své doplňte svědomitým dozorem, aby škola Vaše církve dcerou nikdy býti neprestala. Ano, o to laskavou a věrnou péči mějte, aby škola Vaše byla vzedy tím místem svatým, z něhož milostný hlas Božského přítele dítek zaznívá: „Nebráňte maličkým jíti ke mně, jejich jest království nebeské“; aby škola Vaše byla vezdy shromáždštěm maličkých kolem lůna Kristova, aby škola Vaše byla a zůstala vezdy dcerou církve. A k takovéto péči věrné připojí Pán svého požehnání a učiní, že škola Vaše na oslavu obce, vlasti a církve utěšeně bude zkvétati a ovoce utěšeného přináseti. Amen.

Svěcená voda v katolické církvi.

(Pokračování.)

III.

Ve dvou předešlých člancích mluvili jsme o významu vody a soli ve fysickém, morálním a náboženském světě. Dle slibu svého měli bychom nyní o svěcené vodě mluvit. Než pro lepší vyrozumění tohoto důležitého předmětu vidí se nám nejprve význam slova *světiti*, a pak význam církevních svěcení a žehnání vysvětliti.

Světiti jest slovo z božské řeči do lidské přijaté.

Vzhledem Boha znamená *světiti* a *žehnati* tolik, co milosti, síly a blaha tvorům uděliti. S stvořením požehnal Bůh i tvory a posvětil je. Toto požehnání Boží spočívá dosavad tou měrou na stvoření, že všeliký zrůst, všeliké rozplození, všechen život a všechna úrodnost z tohoto prvního požehnání pochází. Kdyby Bůh toto požehnání odňal, ihned by stvoření nazpět kleslo v smrt a porušení.

Jako přirozený svět toliko následkem požehnání Božího trvá, tak také nadpřirozený, říše milosti a spasení.

Než Božský Spasitel na nebesa vstoupil, požehnal dílu svému, kterých apoštolé na zemi rozšiřovali měli. Toto požehnání až dosavad spočívá na katolické církvi. Všecky divy milosti, všechny ctnosti, všechna víra, všechny krásné duše, vznešené skutky křesťanského milosrdenství, požehnané ústavy katolické církve, kláštery, řehole, nemocnice, sirotčí domy, všechno to, co po osmnácte století v církvi katolické a skrze církev katolickou ku spasení světa, jednotlivců a obecnstva, k blahu národů, k rozkvětu křesťanských umění a věd atd. se vykonalo, jest výtok onoho Božského požehnání. Jen kdybychom následky toho všeho pro nebe a pro zemi spočísti mohli, byli bychom s to, také plnost a hlubokost slova *žehnání* a *svěcení* z úst Božích pochopiti. U vznešeném tomto pocitu volá apoštol sv. Pavel: „Požehnan Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, kterýž požehnal nás všelikým požehnáním duchovním, dary nebeskými v Kristu.“ (Efes. 1, 3.)

V řeči katolické církve ale, v církevním smyslu, znamená *žehnání* a *světiti* tolik, co nějakou věc z množství ostatních věcí vyloučiti, a jí nadpřirozených vlastností udělit, kteréž by ji uschopnily, ke cti Boží a k spasení duše a těla sloužiti. Aby ale tomu čtenáři lépe porozuměli, musím několik potřebných poznámek předeslati.

Jest článek víry, (o němž i pohané předsvědčení byli), že následky prvního hříchu v ráji na celé přírodě leží.

Jako se stal člověk neposlušným Bohu, tak také se staly všechny věci neposlušnými člověku, někdejšímu pánu svému. Pokuta za hřích to byla, že Bůh i nad přírodou vyřkl zlořečení: „Že jsi uposlechl hlasu ženy své, a jedl jsi se stromu, z kteréhož jsem rozkázal tobě, abys nejedl, zlořečená (bude) země v díle tvém; v pracech budeš jísti z ní po všechny dny života svého. Trní a hloží tobě ploditi bude. V potu tváří své chléb jísti budeš, dokavad se nenavrátiš do země, z které vzat jsi.“ (I. Mojž. 3, 17.) Role plodí nyní trní a hloží, a trním a hložím poset jest život člověka. Zvířata před ním utíkájí, anebo nevraží na něho. Polní byliny staly se z částky jedovatými, anebo ztratily původní léčivou moc a úrodnost svou, a s ostatními živly jest ustavičné potýkání. Avšak nejen tělu, ale i duši obzvláště ukazuje se všechno, co člověka obkličuje, býti záhubným. Nebo jako člověk

skrze hřích sebe sama činí otrokem satanášovým, tak také podrobuje všechno, co ve světě k potřebě jeho stvořeno jest, službě satanášově. Jako ono zapovězené ovoce v ráji, tak všechno na světě stalo se dáblův prostředkem k pokoušení se o člověka, a všechno poskytuje pokažené mysli člověka a zlým náklonnostem jeho příležitost k hříchu: víno k opilství, pokrmý k nestřídmosti, zlato a stříbro k lakomství, podvodu a vraždě, tělesná krása k nečistotě atd. I pohané o tom věděli. Hluboká pravda byla v tom skryta, že panování nad vodou Múranu, lesy Děvaně, obilí Živeně, víno Bachovi, podzemní poklady Vulkánovi, stáda Velovi, stáda Velovi, smyslnou lásku Ladě připisovali, a těmto démonům co bohům holdovali, aby jejich přízeň sobě zachovali a škodu od sebe odvrátili.

Čtyř katolických pravd musíme tedy pevně se držeti.

První z nich jest ta, že tvorové z rukou Božích *dobří* vyšli, to jest, k dvojímu cíli vezdejšího života svého dokonale spůsobilí: ke cti Boží a k blahu lidí. Druhá jest ta, že i tvorové následkem hříchu *poskvrněni* jsou, a pod vplyv satanášův přišli. Všickni se stali nástroji hříchu a smrti, všickni vzdychají v tomto těžkém otroctví, v této nehodné službě, kteráž jejich holdování zadržuje a jim brání jediné ke cti Boha, Stvořitele svého, a k blahu lidí sloužiti. „Očekávání tvorstva zjevení synů Božích očekává, protože i to stvoření vysvobozeno bude od služebnosti porušení v svobodu slávy synů Božích. Víme zajisté, že všechno stvoření lká a ku porodu pracuje až posavád.“ Těmito slovy oznamuje veliký apoštol národů sv. Pavel (Řím. 8, 19—22.) nejen vzdychání tvorstva po vysvobození z tak nehodného otroctví, ale i vysvobození a oslavení jeho. Z toho následuje ta třetí pravda, že *Bůh* ani člověka, ani ostatního stvoření pod vládou satanášovou zcela nenechal. Od toho dne, co Adam, hlava to lidského pokolení a pozemský král tvorstva se prohřešil, směřuje všeliké myšlení Boží k tomu, aby člověka a tvorstvo *vysvobodil*. Božský Spasitel vyslovil tuto velikou pravdu krátce sice, ale jadrně takto: „Přišel jsem, kníže tohoto světa ven vyvrhnout, skutky jeho zrušit a hříchy sejmut.“ (Jan 12, 13; 1, 29.). Čtvrtá pravda jest ta, že Božský Spasitel tu moc, kterouž sám má a kteréž za svého na zemi obcování také užíval, *církvi své*, pravému to království Božímu na zemi naproti království satanášovu svěřil. „Dána jest mi všeliká moc na nebi i na

zemi. Jako mne poslal Otec, tak i já posílám vás. Cožkoliv rozvázete atd.,“ t. j. cožkoli z moci a vplyvu satanášova vysvobodíte, požehnáte a knadpřirozenému účinkování nástrojíte, bude vysvobozeno, požehnáno a posvěceno.

Na těchto pravdách spočívá moc a výkonnost *svěcení* v církvi katolické. Svěcení navrácuje člověku a ostatnímu tvorstvu původní jeho svatost. Svěcení vysvobozuje znenáhla všecko stvoření a bude je vysvobozovati až do onoho posledního okamžení, kdežto „Bůh, po vyvržení knížete tohoto světa a po zničení vplyvu jeho, v soudný den — opět všecko ve všem jest.“

Potom bude člověk v nové stvoření proměněn, nebesa i země budou obnovena (2. Petr. 3, 13.), a všickni tvorové počnou onu andělskou píseň zpívat: „*Svatý, Svátý, Svátý Bůh zastupě, plná jsou nebesa i země slávy jeho.*“

Laskavý čtenář ať sám sobě z toho, co předchází, rovně tak pravý, jako utěšený závěrek učiní, kterak církev katolická v jednoduchém svěcení u př. vody, osení, jídel atd. celý dějepis světa vypravuje. Ona nám před oči staví pád a vykoupení, pozemský ráj a horu Kalvarii, čas a věčnost, smrt a z mrtvých vstání. Ona nám ale také i v nejjednodušším svěcení jinou velikou pravdu, jižto zapomenutí pramenem podlých nepravostí bývá, připomíná: totiž velikost a *svatost člověka*. Co obrazově Boha svatého jsme stvořeni, abychom svatí, t. j. Bohu zasloučili, zlého zbavení, otroctví satanášova prosti byli. Tak mají následkem krve Kristovy, kterouž jsme pokropeni, následkem milosti Ducha sv., kteráž v nás na křtu sv. vlita jest, a následkem nejsvětější Svátosti oltářní, skrze kterouž jsme s Kristem sjednoceni, naše smysly, naše srdce, duše a tělo samými svatými nádobami býti, kteréž toliko svaté věci, myšlenky a žádosti přijímají, a toliko svatými věcmi dotýkány býti smějí.

To jest to, co církev svatá katolickým křesťanům při každém svěcení připomíná, takměř pravíc: „Mé dítě! pozemskost jest pro tebe tuze bídna, ty jsi Bohu zasloučen, a k blaženosti stvořen a narozen, protož světím tobě živly, k rozkazu tvému stojící, vodu, oheň, zemi. Světím tvé pokrmy, tvé obydlí, tvá pole a luka; světím zvířata tobě sloužící, i světím také tu zemi, kteráž tvé mrtvé tělo přikryje; nebo poněvadž svatý jsi, máš také v posvěcené zemi den svého z mrtvých vstání očekávati.“

V řeči církevní znamená tedy nějakou

věc posvětití nebo požehnání tolik, co ji nejen z obyčejného užívání vyjmouti, Bohu a náboženství zaslíbiti a k zbožným účelům obrátiti, jako již v starém zákoně prvotiny úrody, obětná dobytčata, obětný olej a víno se světily a Hospodina důstojnými se činily, anebo jako Kristus při poslední večeři chléb a víno požehnal — nýbrž i od nynější porušenosti, v kterou skrze hřích vešla, očistiti a z vplyvu satanášova vysvoboditi, podlé slov apoštola Pavla: „*Všecko stvoření lká po vysvobození, ale posvěcuje se skrze slovo Boží a modlitbu.*“ (Řím 8, 22. I. Timoth. 4, 5).

Ovšem nesmí čtenář mysliti, žeby stvoření ďáblem posedlé bylo, ale má z písma svatého a z vlastní zkušenosti věřiti a věděti, že ho kníže tohoto světa za prostředek k zavadění nás ku hříchu, anebo ke školení nám skrze ne použití může. Od tohoto škodlivého vplyvu mají svěcení a žehnání tvorstvo vysvoboditi. Tak uzdravil již v starém zákoně prorok Eliseus vody Jerychonské (4. Král. 2, 21), tak posvětil Tobiaš nevěstinu komoru, tak požehnal Kristus pět chlebů a dvě ryby, vzkládal ruce na nemocné, a dítkám dával požehnání. Co dědička moci a učení Ježíše Krista užívala tedy církev katolická vždycky svěcení a žehnání. Za toho času, když z Jerusalema, rodiště svého, po okršku zemském se rozšiřovati počala, panovalo kníže tohoto světa. I pohané byli o tom tak přesvědčeni, že v špatně rozuměné víře všechny části přírody od zlých duchů posedlými býti se domnívali, tyto za pány tvorů měli, a jim oběti a holdování přinášeli. Tuto špatně rozuměnou víru přelela církev katolická užíváním svěcení a žehnání v nívec uvéstí. Nad míru krásné jsou ty modlitby, kterýchž církev při svěcení vody, ohně, vosku, přibytku atd. užívá, a kteréž již v pátém století v sakramentariích papeže Gelasia přicházejí. Tento papež ale není ani původce ani vynálezce jejich; nebo již veliký apoštol Pavel praví: „*Všeliké stvoření Boží jest dobré, posvěcuje se jistě skrze slovo Boží a modlitbu.*“

Církev, od Božského Spasitele ustanovena, aby v ní a skrze ni všecken svět vykoupení jeho účastným byl, a ona právě matkou živých byla, posvěcuje svěcením svým také všeliké stvoření, a navrácuje je k původnímu povolání jeho, kteréž hříchem ztratilo, až pak ono veliké okamžení se přiblíží, kde všecko své z mrtvých vstání slaviti bude, a „*nové nebe a nová země budou, v kterýchž spravedlnost přebývá.*“ (2. Petr. 3, 13) Než ona se ani tím nespokojuje, ale chce

také všechno v prostředky k našemu tělesnému a duchovnímu blahu proměnit. Protož prosí Boha, aby těm, jenž takových svěcených věcí právě užívati budou, těch neb oněch milostí a dobrodiní uděliti, anebo od nich to neb ono neštěstí vzdáliti ráčil. Jestliže ale již k jednotlivému křesťanu důvěru máme a jeho modlitbě se poroučíme, máme zajisté mnohem větší důvěru k celé církvi a k jejím zásluhám míti, a přimlouvám jejím se poroučeti. Přimluv ale od celé církve nemůžeme v každém okamžení žádati, a protož církev přimluvy své s jednotlivými předměty spojuje, jako milosti s viditelnými znameními svátostí spojeny jsou, aby, kdo jich užívá, také milosti nebo přimluvy účastným se stal. Tak světí církev vodu a žehná ji, aby, kdo ji užívá, také všechny ony milosti a onu ochranu v nebezpečnostvích a pokušeních obdržel, o kteréž církev přimlouvajíc se k Bohu žádala. A tak také světí vosk, popel, palmové ratolesti, oheň, obydlí, pole, vinice a stáda, aby Bůh všechnu škodu a pokuty za hříchy odvrátil, a chudý pracovník ovoce práce své pokojně požíval.

Jestliže křesťan svěcených věcí na pravý způsob a s důvěrou k přimluvě církevní užívá, zajisté že oněch milostí a oné ochrany dosáhne, o kteréž církev napřed prosila. Svěcené věci jsou jistý druh závdavků, že nám Bůh pro zásluhy Kristovy a z lásky k církvi svaté svá dobrodiní prokáže. Dokavadž tedy modlitbu samu a zvláště přimluvu blahoslavených na nebi a křesťanů na zemi za jednotlivé záležitosti věřících zahrnouti nesmíme, nechceme-li učení a přikázání Božského Spasitele na odpor se stavěti; nemůžeme zajisté ani tohoto způsobu, kterýmž církev za nás se přimlouvá, zavrhovati.

Skoro proti své vůli stali jsme se v kapitole o církevních svěceních a žehnáních obšírnějšími, ale tento předmět jest tak důležitý a pro lepší vyrozumění tak potřebný, že laskaví čtenáři mi odpustí, ba snad mnozí tím spokojeni budou, že větší známosti o něm nabyli. Protož nyní nic více brániti nebude o svěcené vodě, o jejím stáří, jejím svěcení a jejich milostech mluvit, což se v příštím článku stane. (Pokračování.)

Farář ve vsi a pání v zámku.

Povídka od Fr. Pravdy.

III.

Kněžna Hradešínská, již za manželku pojal hrabě Bukovský, vynikala bohatstvím a krásou, jak jsme již slyšeli. Byla ještě

mladá, ale ucházelo se již mnoho pánů vysokorozených a ušlechtilých o její lásku a ruku a každý si přál a se přičinil, aby nad sokem svým zvítězil. Hledali v tom čest a slávu, nechtěli ustoupiti, podrobují se soubojům, nasazují život, aby vzácnou nevěstu si vydobyli. Tato kloní se sem a kloní se tam, podávajíc se okamžitým dojmům, ale o náklonnosti vroucnější a hlubší neví. Je jako motýl, hned ten hned onen kvítek se jí líbí, pokochala a pobavila se s ním a pak si vyhlídla a vybrala jiný, aby brzy zase ho opustila.

Konečně se jí nahodil hrabě Bukovský z Bukovan, dala mu přednost před druhými, zasnoubila se s ním, je vázána a již nemůže couvnout. Těší ji to, má ženicha, lepšího tu nebylo, je nevěsta, svět jí přeje štěstí. Hrabě je také blažen, sokové mu závidí vítězství, již jsou marné jejich pokusy, strojila a odbyla se svatba.

Mladá paní po svatbě chce žíti a vyrážeti se jako před svatbou a společnost manželova jí nestačí. Ona zase vábí k sobě a shromažďuje okolo sebe své bývalé milovníky a ctitele. Následovali ji až do Bukovan, jsou manželovi druhové a přátelé a když trvala v cizině, přicházeli za ní a vedli s ní a s mužem jejím život veselý a rozkošný, utrácějící jmění a dělající dluhy, když jim došly peníze.

V Paříži je jich víc pohromadě a tam zavítali i rodiče hraběnčiny, aby byli u dcery. Stala se matkou milostného dítěte, Bůh ji obdařil děvou a ona sama navrhla, aby při křtu svatém jí dali jméno Olga.

Oznámilo se to do Bukovan, hrabě a hraběnka se radují a farář v chrámu Páně přináší Bohu obět nejsvětější na poděkování, že jim udělil milou vnučku. Jsou kmotři, v Paříži je zastoupili a oni tam poslali skvostné dary.

Syn jim často dává zprávu o své dráhé dcerušce: je zdravá, roste, prospívá na těle i na duši. Matka ji odevzdala kojné, má chůvy, služky, jsou podřízeny paní ustanovené k dohlídce. Sama také dohlíží, ale jen spěšně a povrchně. Nebohá neumí obcovati s dětmi. Nenaučila a nenaučí se tomu. Vždyť to za ni vykonají jiní a ona bez překážky může světa užívat, jakoby dítěte ani neměla.

Jedná opravdu tak, až Olga povyrostla, začala mluvit a chodit a do pokojů a sálů se pouštěla. Dovedly ji vystrojenou k matce a matka se chlubí, že má dceru, vodí a vozí ji a když se jí nabazila, vezmou si ji zase k službě její vždy hotové ženské. Je

krásná jako andílek, je živá a čerstvá a již jeví, že by radši poroučela než poslouchala. Má pevnou vůli, vyvádí, co si umínila, je svéhlavá a neustupná a často vzdoruje nedajíc se nikým oblomit ani pohnout.

Jen otec nad ní má moc, miluje a váží si ho a poddá se, když on o to stojí. Bývají mnoho pospolu, mluví, hrají si: Olga poznala, ona pocítila jeho lásku.

S matkou tak není spojena, že matka s ní zachází jako s loutkou, ji líbá, aby to jiní viděli, ji hned volá, ji hned posílá pryč, jí něco zakazuje, co jindy trpěla, ano co snad sama jí byla nařídila.

Olga tedy na matku nedbá, si matky nevšímá a když chce, aby se s ní světu ukázala, činí to jen proto, že jí to dělá zábavu a vyražení.

Jedou v skvostném voze, koničky utíkají, premovaný kočí sedí napřed, premovaný lokaj stojí vzadu: Olga poposedá, ona poskakuje, ona jako ptáček by ráda ven vyletěla.

Potkávají je jiné kočáry, potkávají je páni a paničky na koních, v ulicích se hemží lid, jsou tu nádherné krámy, venku je přijalo bujné stromořadí: Olga plesá, že má tak pěknou podívanou a matka plesá s ní, že ona pěknou podívanou jest s dcerou.

Ano sluší jí to, je mladá, spanilá a hezká, to rozkošné dítě je její a dodává jí půvabu. Zajisté se líbí, starí a noví ctitelové se jí obdivují a jsou obyčejně v jejím průvodu projevu jice vděčnost za každé slovo. I k malé dcerušce se již lichotí a je-li přítomna v společnosti jejích, předcházejí si ji, dovádějí s ní, aby si naklonili matku a důvěrněji se k ní mohli přiblížit.

Hrabě manželce své se v ničem neprotivuje, ví, že nejedná ze zlého úmyslu, nýbrž jen ze zvyku, zná její lehkou povahu, a doufá, že bude jiná, až pokročí v stáří. Nemůže se jí vytýkati žádná špatnost, hrabě je o ní přesvědčen a ačkoliv ho to netěší, že se k ní hlásí všelijací páni, hodní i nehodní, přece to trpí, aby nespůsobil pohoršení.

Zajisté se o ní již mluví, snad pověst její není bez vady, ale nedobře by se vedlo tomu, kdo by se opovážil pohaniti ji před mužem. Muž bdí nad její ctí, odvrací nebezpečnost, hájí a chrání ji, aby svět na ní nemohl shledati skutečné skvrny. Pokoušívá se o něj mrzutost a nespokojenost, chování manželčino mu často dělá zármutek a strach, ale přemáhá se, tají a zapírá to: nikdo netuší, že duše jeho podstupuje boje.

Hle, hrabě má účastenství ve všem, čím

se manželka vyráží: navštěvuje s ní divadla, jezdí na plesy, je přítomen každé schůzi a kratochvíli. I počíná si vesele, počíná si někdy veseleji, než mu je okolo srdce, jak říkáme, pije, hraje, tančí s jinými a manželka také. Velebitelé její pořád jsou u ní, vyznamenává hned toho hned onoho a baví se s ním, hrabě to vidí a dělá, jako by to neviděl, jako by mu na tom nezáleželo, ačkoliv se nevolí chvěje a třese. Jestli dlouho a opět a opět se bavila s jedním, dostává zlost, nemůže se jí ubránit a přece je zdvořilý a třebas ruku v ruce se vodí se svým sokem. Tak to žádá zevnější způsob a mrava manželka také zůstává lhostejna, když on si vyhledal jinou společnost než její.

Těžce nese ubobý hrabě, že manželka jeho si neumí vážit víry, jenž jemu ještě vždycky nade všechno je drahá. Není nevěřící, nikoliv, ona nemá a si nevezme času, sloužiti Bohu, nepřemýšlí, nerozvažuje, je jako v proudu a dává se unášet pozemským vlnobitím.

Mnoho tisíc jiných podobá se jí, bohatství, vychování přivedlo je na dráhu, na níž jsou, žijí tělu a světu, nevzpomínají na duši, nestarají se o věčnost. Snad v tom vytrvají až do konce života, snad je zastaví, probudí náhla zvláštní příhoda a často to bývá velké časné neštěstí, jenž přístup k štěstí věčnému jim otevřelo.

Nebudeme zpytovat, co očekává mladou hraběnkou Bukovskou z Bukovan, dovíme se to hned: všemohoucí ruka Paně ji brzy zastihla přehrozným osudem.

Lehkovážný kníže, jehož jméno zatajíme, chlubil se veřejně, že je s to získati si přízeň a lásku hraběnky Bukovské a žít s ní v nedovoleném poměru.

V Paříži jest dost hanebníků, jenž tak mrzkých věcí ani neskrývají, pokládajíce za dobrodružství co třebas nazvati by se mělo činem pekelným. Uzavírají se svazky a spolky věru nemravné a hříšné a nedělá se z nich žádné tajemství. Svět je trpí a svět k nim mlčí a nikdo pro ně nebývá souzen a zavržen. Ano mnohý domnívá se, že se jimi stane proslulým a pověstným a schválně je vyhledává a schválně je prozrazuje a na světlo vynáší.

Tak činil i jmenovaný kníže, nařknul hraběnkou Bukovskou a chtěl dokázati skutkem, že vyvede, co pravil a co si umínil. On nabízel sázku, že se mu to podaří a byl hotov dáti v šanc sta i tisíce, když k tomu ze soudruhů jeho někdo svolí.

V skutku svolil jeden, sázka se potvr-

dila rukoudáním a svědky a kníže začal stíhati a pronásledovati ubohou hraběnkou. Byl v tom již zkušený a prohnáný, rozprostíral své sítle, strojíl úklady, chtěl omámit a zalepit nevinou obět.

Pomáhali mu při tom lokajové a sluzky, jež byl uplatil a porušil a mohl se spolehnouti i na jiné nešlechtníky, že bezbožný úmysl jeho budou podporovat.

Obcuje mnoho s hrabětem, má přístup do domu jeho, vidívá hraběnkou, bývá s ní, přičiňuje se, aby se jí stal milým: Chce ji vodit, chce ji doprovázet, kamkoliv chodí a jezdí, chystá slavnosti, zve ji k nim a ona — pořád zůstává chladná a hostejná k němu.

Díky Bohu, je jí odporný, protiví se jí, snad srdce její tuší, že jí připravuje záhubu a zkázu.

I varuje se ho, vyhýbá se mu a když nepřestal býti jí obtížným, zapověděla mu na takový způsob přibližovati se k ní.

Nechce ustoupit, bojí se prohry a bojí se hanby, nešťastník chce do hanby uvést celou počestnou rodinu a myslí, že sám hanbu bude mít, když se marně o to pokusí.

Hraběnka je uražena, prohlídla, zpatatovala se, ví, že je kníže svůdce, poznala ho, rozpálila se proti němu hněvem. Až posud byla lehkomyšlná, ale cti své ještě nikdy nezadala. Ozvala se v ní pýcha, chce a musí žádat ospravedlnění a zadostučinění.

Stýskala si a žalovala muže a muž na souboj vyzval bídného zrádce.

Prozřetelnost Boží je nevyzpytatelná, a cesty Boží jsou nedostihlé. Výsledek souboje řídí se dle pouhé náhody a Bůh jím nedává najevo pravdu a právo. Kdo vinen vychází často bez úrazu akdo nevinen, podléhá často poranění i smrti.

Tak se stalo i s knížetem a hrabětem, dvěma protivníky, kníže je živ, hrabě ho chybil a sám klesl mrtev k zemi zastřelen jeho ranou.

Ve vysokých kruzích Pařížských mluvili se o nešťastném souboji. Kníže ujel, soudruhové jeho také opustili město a hrabě přinesl domů co mrtvolu.

Učinilo to nesmírný dojem na politování hodnou paní, padala z mdlob do mdlob a hrozilo nebezpečnoství, že se pomine smyslem. Rodiče její, matka i otec jí přispívali, však zmohla a sebrala se a samostatně začala jednat.

Hrabě všechny papíry své má v pořádku, učinil i poslední vůli a byl připraven k smrti. On, jak se nyní vyjevilo, před sou-

bojem přistoupil k svaté zpovědi i k svátému přijímání a — přece se mu podrobil.

Lituji toho velice, že se nevzdal před sudků záhubných a že ani svatá víra ho od nich neodvrátila. Byl křesťan katolík, ale rod a stav a panující mravy a zvyky ho zavedly, že nedbal na rozum ani náboženství. Stal se jejich obětí a manželka se jejich obětí stala s ním, jak hned uslyšíme.

Nedala si bránit a doprovodila mrtvolu svého muže do Čech, kde do rodinné hrobky měl býti uložen.

Dcera Olga zůstala v Paříži u knížete dědečka a u kněžny babičky a vychovávali ji tam jako jednou nešťastnou její matku.

(Pokračování.)

D O P I S Y.

Ze Žebráka, dne 22. října 1869.

(Nová kaple sv. Václava v Kotopekách.)

Památný den sv. Václava (28. m. m.) patrona české vlasti, byl dojemně oslaven v skrovné vísce Kotopekách, k Praskolesům přifařené, svěcením kaple uprostřed obce, zbudované ke cti tohoto sv. knížete českého.

Již v předvečer slavnosti upozorňovala střelba z mozdířů jak domácí tak vukolní osadníky na blížící se toužebně očekávanou chvíli, jež každého radostí a zbožnými city naplniti měla.

V 8 h. sloužena jest mše sv. ve farním chrámu Páně, načež se ubíral průvod s veled. p. kanovníkem a vikářem Hořovickým Fr. Ebrenbergem a s četnou asistencí ku čtvrt hod. vzdálené kapliče sv. Václava.

Utěšený byl pohled na ty davy zbožného lidu, jenž se byl dostavil k slavnosti.

Hudba a nábožný zpěv střídaly se přispívající k rozmnožení vroucích citů. K 9. hod. zavítali všickni do vesničky samé, v slavnostní roucho oděné. Brány, jimiž se vcházelo, jevily, že osadníci Kotopečtí jsou si vědomi významu obětí své. Tak byl nápis na 1. bráně s jedné strany: „Bohem Vás vítáme,“ a z druhé: „Na přímluvu sv. Václava žehnej Bůh všem Slovanům!“ Na 2. bráně čtli jsme: „Zdař Bůh práce naše!“ a na 3. blíže kaple „Bratrství a svornost budiž mezi námi!“ a na kapli samé: „Pochválen budiž Pán Ježíš Kristus!“ Na kovárně nalezal se nápis: „Prací služ vlasti!“

Po posv. výkonu svěcení vkusně upravené kaple veled. p. kanovníkem měl slavnostní řeč chvalně známý P. Nepomuk, superior kláštera Františkánského v Hořovicích, v níž poukázal hlavně na to, že kaple tato pobádá srdce křesťanské k mo-

dlitbě a k úctě Boží, její zvonička s vízkou ukazuje na vlast nadhvězdou, obraz sv. Václava na oltáři povzbuzuje k lásce k Bohu a vlasti. —

Zvláštních zásluh o tento pomník věčné lásky křesťanské získali sobě urozená paní Emerika z Veithů, pan baron Ehrenburg, pens. major s chotí svou jakož i všickni osadníci z Kotopek, jmenovitě obecní výbor Fr. Lukavský, jimž všem a těm, kteříž jinak k oslavě této sv. Václavské kapličky přispěli, dobrotviv Bůh zaplať. *K. F.*

Od Sázavy, dne 15. října 1869.

(Odjezd p. far. Kočího na Vyšehrad.)

Odchod dobrého pastýře od oveček, o kterých po mnohá léta otcovsky a svědomitě pečoval, a s nimiž takřka v jedno srdce byl srostl a splynul, jest vždy dojemný a hojnými slzami bývá sprovázen, byť by s ním i čestné vyznamenání duchovního pastýře a dosednutí na sídlo slavnější spojeno bylo. Tak dojemný byl den 19. září t. r., v kterýž důstojný pan František Kočí, farář Sázavský a knížecí arcibiskupský vikář i školdozorce okresu Černokosteleckého, následkem svého povýšení za sídelního kanovníka Vyšehradského se svými duchovními ovečkami ve svatyni Páně se loučil. Pracovav 16 let co farář na rozsáhlé a obtížné osadě Sázavské, získal sobě všestrannou vážnost, důvěru a lásku osadníků svých i celého okolí, a protož nebylo se co diviti, že osadníci při loučících slovech pastýře svého v hlasitý vypukli pláč. Všickni cítili, že odchodem jeho nastala jim ztráta, ne tak snadno nahraditelná.

By také se své strany s pastýřem svým se rozloučili, shromáždili se na náměstí u večer téhož dne zástupcové města i přifařených obcí, úředníci záměstí, pořádkové řemeslníci se svými korouhvi, školní mládež s četnými družičkami, učitelstvo a zpěváci se sborem hudebním, vydali se k příbytku milovaného otce svého duchovního, a rozestavili se ve vzorném pořádku s jedné strany od fary až k poutnickému chrámu ve dvou řadách, a s druhé strany podle celé délky zámku až do ulic. Střelba z hmoždířů počala se rozléhati. Světlo ozdobených svítilen a pestrobarevných lampionů, jichž napočítáno 150, průsvitné nápisy, ohněstroj bengálský u průčelí chrámu a dojemná hudba byly radostným překvapením pro duchovního pastýře, jenž z příbytku svého doprovázen několika duchovními, mezi zástupy svých upřímných oveček vstoupil. Hudba utichla, a ve jménu všech osadníků předstoupil jeden z nich, i činil řeč, kterouž

milovanému otci duchovnímu vřelých důků vzdával za všecku jeho obětavou péči, lásku i upřímnost, po tak mnohá léta osadě té osvědčenou, i připomínal nevšední zásluhy, kterých sobě u nich vydobyl; neb při jeho příchodu do Sázavy ležela farní svatyně požárem strávená v zříceninách, ale horlivost jeho zbudovala nový, vnitřními ozdobami nad předešlý krásnější vynikající chrám, ačkoliv nebylo žádných k tomu zádušních prostředků. Jeho přičiněním obnoveny byly zdi hřbitovní, vystavěna nová prostranná škola, zachráněno od zkázy mistrné ono pořadí kamenných oblouků starobylého chrámu benediktinského. Co znalec zpěvu i hudby navykl osadníky své na přesné zpěvy při službách Božích, co malíř postaral se vlastní rukou o tak mnohý krásný sv. obraz, co znalec umění řezbářského zanechal po sobě mnohá vkusná, vlastní rukou pracovaná díla ve svatyni Páně, a co uvědomělý národovec budil a křísil zdařile národního ducha v městě i okolí Sázavském. Pro tak mnohé zásluhy provolal řečník duchovnímu pastýři: „Sláva!“ kterých provolání opětovali nadšeně všickni přítomní. I opět bylo slyšeti střelbu, a opět zavzněla hudba na počest důstojného oslavence. Když pak nastalo ticho, děkoval velebný otec, a pravil v skromnosti své, že práce jeho pro čest a slávu Boží jsou vlastně zásluhami jeho milých osadníků, jenž jemu ve všem tom byli nápomocni, velebil cesty Prozřetelnosti Boží, podotknul, že před 16 lety žádal o faru Sázavskou k vůli staříckému a chudému otci svému, by mu večer života jeho příjemnějším učiniti mohl, napomínal dítky k úctě a podpoře rodičů, a doloživ, že odcházejí od svých milých osadníků, zanechává u nich co jemu nejdražšího — v Pánu již odpočívajícího dobrého otce svého, — dal všem srdečně „s Bohem!“ Slova jeho byla otcovská, poučlivá a pohnutlivá tak, že oči všech přítomných plynuly v slzách.

Druhého pak dne nastal skutečný odchod. Vykonav pobožnost svou před sv. křížem, vlastní rukou zhotoveným, odebral se důstojný a velebný otec duchovní ne beze slzí v průvodu družiček, pořádků řemeslnických a velikého zástupu lidu, kterémuž předjíždělo rolnické banderium, prostředkem dvou slavnostných bran ze Sázavy při zvuku střelby a hudby, a slovy srdečnými se všemi se rozžehnáv, poručil je i sebe v ochranu Nejvyššího. *P. M.*

Ze Soutic, 21. října 1869.

(Obnova chrámu Páně.)

Každý z posledních čtyř rokův přinesl

osadníkům Soutickým nějakého duchovního potěšení; ani vždy viděli svůj farní chrám Páně novými ozdobami a potřebami obdarovaný. Letos pak dovršena jest radost každého zbožného osadníka nad zdejším kostelem.

Před čtyřmi roky dostavěný kostel náš byl dosud jen vybičen, letos pak byl dle vzoru kostela u sv. Ignáce na Novém městě Pražském v bledě růžové barvě vymalován, což velmi přívětivý dojem působí. Všechny tři oltáře, pocházející ještě ze starého kostela, jsou odstraněny a na jejich místě postaveny oltáře zcela nové, barvou kaštanovou natřené a pozlacenými okrasami řezbářskými bohatě okrášlené. V téměř spůsobu upravena jest i stará, ale dosti dobrá a vkusná kazatelna a křesnice. Veškerou práci truhlářskou, řezbářskou a pozlacovačskou provedl velmi zdařile a k všeobecné spokojenosti p. H. Pauer z Prahy v Haštalské ulici, č. 25—I.

Jediný obraz sv. Jakuba ap. na velkém oltáři mohl, ani dosti slušný a zachovalý jest, ještě upotřeben býti; na malé však oltáře zřízeny jsou obrazy nové, totiž Matky Boží a sv. Jana Nep., kteréž vyvedl velmi krásně na plátně olejovými barvami ve výši 5½ stopy p. Fr. Kryšpín, malíř v Praze na malém náměstí č. 8—I.

Na všechny ty oltáře zjednáno z chvalné známé dílny p. J. A. Schellera v Praze ve Ferdinandově třídě č. 19—I. osm párů cínových vkusně upravených svícňů za 100 zl. r. č. Též novým červeným rouchem starožitného střihu, novým bílým, zlatem vyšívaným pláštěm na ciborium a mnohými drobnějšími okrasami a potřebami opatřen jest za dnů právě minulých náš stánek Boží.

Veškerý tento náklad obnáší 1240 zl. a zapraven jest z odkazu 450 zl. poť majitel panství Soutického p. Vincenci Zahnovi, z darů 80 zl. od rozličných dobrodincův a vše ostatní věnoval p. Alois Zahn, štedrý patron našeho kostela a zbožný členové rodiny jeho. Dobrodinci zemřelému věčný pokoj, živým své požehnání a svou milost udělili Svrchovaný za ty štedré a krásné dary. K.

Od Mělníka, dne 20. října 1869.
(Duchovenská porada.)

Dne 13. října t. r. sešlo se duchovenstvo střidnictví Mělnického ve Vysoké k pastorační konferenci.

Po mši sv., kterou sloužil pan farář místní a po nížto zpomenuto modlitbou i na zemřelé spolubratry vikariátu Mělnického,

šlo se do farního domu, kde po předepsaných modlitbách a vzývání Ducha sv. přikročeno k rozebírání otázek, letošního roku od nejdůst. konsistoře Litoměřické předložených: 1. Čím to, že mizí a hyne víra v časech nynějších — a jaké proto povinnosti duchovního správce? a 2. proč má kněz častěji se zpovídat? Otázku první probíral vel. p. Václav Hanka, kaplan z Dolejšího Slivna, druhou vel. p. Jan Červenka, kaplan z Liběchova.

Všeobecná rozprávačka nastala o důležitých těchto předmětech; všickni souhlasili v tom, že víra proto u mnohých se rozkotává, poněvadž se vůbec netečnost náboženská zmocnila; zášť proti věcem náboženským následkem nevědomosti, lhotejnost následkem špatného vychování, samoláska a zistnost následkem smyslnosti; že víra proto u mnohých se rozkotává, poněvadž pohřžili se v hrubý materialismus a upírají tudíž vše božské zjevení, snaha jejich jde po věcech zemských, a tudíž nechtí povznést se ku věcem náboženským. Na veliké části novin leží vina; neboť svými zásadami beznáboženskými podávají sladký jed a jed tento sladký se hltavě požívá a tak otravuje se srdce a proto jed ten protijedem zahnán býti musí. Již jest svrchované na čase, aby vycházel denně katolický časopis, aby zřízen byl spolek katolický pro vydávání katolických brožurek, každý duchovní aby podporoval časopis i spolek ten, rozšiřoval, půjčoval spisy katolické. Dále poukázáno k tomu, aby správcové duchovní bedlivě jak na kazatelně tak i ve cvičeních po obcích pilně odbývaných vysvětlovali, dokazovali upírané nyní pravdy sv. náboženství — atd.

Co se dotýče druhé otázky stran častějšího zpovídaní kněze, tu uváženo: že musí předcházeti příkladem, chce-li svěřeným sobě duším odporučovati krásu, výhody svatě zpovědi, že musí sám té sladkosti, té líbeznosti okoušeti, jakou přináší sv. pokání. Poukázáno na výroky sv. otcův o této věci jednající. Důstojnost kněze nového Zákona požaduje toho, aby byl čistým, netrpěl nic nečistého na sobě; k tomu jest zpověď — záhodno, aby k zpovědi přistoupil, pokud možno, s lidem.

Rozprava byla upřímná, bratrská; o polednách skončila se porada modlitbou i vysloveno přání, aby aspoň dvě porady každoročně odbývali se mohly. 18 kněží bylo celkem shromážděno. Díky srdečné důst. panu faráři Ant. Mouchovi za jeho lásku a pohostinství. J. Š.

Z Rejšic, dne 16. října 1869.

(Vděčnost osadníků.)

Osada Rejšická podala nyní již druhý důkaz lásky a vděčnosti k svému duchovenstvu.

Již tomu tři leta, co se usnesly veškeré obce k farnosti příslušící, by důstojnému faráři Frant. Pfeiferovi diplom čestného občanství podaly, zajeho sedmnáctileté vzorné působení mezi nimi, jakož i zejména za to, že vzal svou žádost o dosažení děkanství na blízku nazpět, chtěje ostatek svého žití strávit mezi svými osadníky. Den udělení čestného občanství byl pro celou farní osadu dnem svátečním.

Nyní pak opět osvědčili osadníci svou vděčnost v Pánu zesnulému vel. p. V. Bártovi, který dne 16. února 1866 mezi nimi svou vezdejší pouť dokonat, postavivše pomník se sv. křížem nad hrobem jeho, ačkoliv toliko 6 měsíců, a to churav mezi nimi dlel. Bůh ho povolal v 29. roce věku a v třetím kněžství jeho. Nadějeme se, že došla vyplnění u Hospodina slova, jež na pomníku čteme: „Dobojoval boj vezdejší, aby vzal korunu vítězství“ tak, jako vyplněna spatřujeme slova níže postavená: „Oplakáván od dobrých rodičů, žije v památce u osadníků.“ Kde mezi osadníky láska a přichylnost k stavu duchovnímu nevy-mřela, tam nynější protikatolický duch kořistiti nebude. Proto přejeme osadě naší zdaru a hojného požehnání, a čím dál tím větší lásky k Bohu, církvi a víře, v níž jedině jest spása. —k.

Od Šumavy, z okresu Nýrského d. 16. října 1869.
(Kněžské druhotiny. Přednášky o učení J. Husi.)

Dne 29. září t. r. odbývala se ve Zhůří v okresu Sušickém dojemná a vzácná slavnost druhotin kněžských velezasloužilého duchovního pastýře p. Františka Nitsche. Nedávno byl ctihodný stařec pro svou horlivost ve svém povolání poctěn řádem rytířským Františka Josefa, tohoto dne však zvláště osada se radovala s pastýřem svým, kterýž 44 let v jejím středu u mnohých těžkostech byl setrval. Krajina zdejší jest hornatá, málo obilí rodí, a to jen za let příznivých, jest všady lesy obklíčena, — a přece muž tento neméně učeností proslulý než pokorou setrval zde po celý věk svůj. Bylať mu od kněžete z Hohenzollern-Sigmaringen nejlepší místa nabízena, ale on setrval na místě mu od Prozřetelnosti Boží vykázaném. Kněžstvo celého střídnictví se tohoto dne okolo svého veterana shromáždilo, a vedlo jej skrze slavnostní bránu, kde školní děti ve jménu osady přání svá

vyslovily, do chrámu Páně, který letos k této slavnosti znova byl okrášlen, a oltáře a kazatelna skvostně ozlacený. V kostele vše dle církevních předpisů vykonáno, načež výbornou řečí osloven jest stařeček od vledůstojného střídníka p. Fr. Fleischmanna, faráře Eisenštýnského, při kterémž žádná okuplace se zdržeti nemohlo. Na to udělil stařeček osadě požehnání a pak všem ostatním spolubratrům, a celá pobožnost skončena slavnými službami Božími.

Dr. Lenz, prof. v Budějovicích, bude letošního roku na ústavě bohosloveckém mimořádně přednášky činiti „o nauce Husově na základě jeho spisů latinských a českých.“ Program práce jeho jest: 1. Učení Husovo o pramenech víry a jejich výkladu. 2. O církvi; poměr Husovy definice církve k učení katolickému a protestantskému. 3. Hus o milosti Boží, a difference od učení katolíků a protestantských denominací. 4. Hus o poměru hříchu smrtelného a stavu milosti ku svobodné vůli. 5. Hus a ústava církevní. 6. Hus a správa církve. 7. Hus o poměru hříchu smrtelného k řádům církevním a občanským. 8. Hus o moci klíčů, a odpustcích. 9. Hus o svátostech. 10. Hus o obcování svatých a dogmatech sem se řádících. 11. Hus a pravda, svoboda osobního přesvědčení, volnost občanská a církevní. 12. Hus reformator. 13. Hus a církev na východě. 14. Hus a reformace věku XVI. 15. Hus na sněmu Kostnickém. 16. Pravda víry katolické ze spisů Husových a Lutrových. H. H.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup bude v pondělí o slavnosti *Všech Svatých* sloužiti v kostele u *Všech Svatých* na hradě v 11 h. pontifikální mši sv.; odpoledne o 3 h. bude tam konati slavné nešpory a církv. hodinky za věrné zemřelé. V úterý 2. listopadu, o památku všech věrných zemřelých (dušiček) bude J. Eminence tamtéž v 9 h. sloužiti slavnou zádušní mši svatou.

— Včera odpoledne navštívil J. Emin. nejdůst. p. kardinál svůj arcib. seminář. O 2. h. odp. byl na nešporách, načež k alumnům v domácí kapli seminářské shromážděným promluvil velmi srdečně o slovech: „Vejdou k oltáři Božímu: k Bohu, jenž obveseluje mládost mou.“ Po té dal si představití též chovance kn. arcib. konviktu, jichž jest letos opět 60.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 29. 31. října, 1. a 2. listopadu

u Piaristů; *od 3—7. listopadu u Věch Svátých na hrádě.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci září 81 chudých v Praze zemřelých křesťanů, letos již 1118 osob.

Z Vidně. J. Vel. císař a král *František Josef* vydá se dne 25. října na cestu do východních krajů, zejména do Cařihradu a Athén. Odtud půjde císař pán do Jafy a vykoná po pevnině pouť do *Jerusaléma* ku hrobu Spasitelovu; načež nastoupí zpáteční cestu přes Alexandrii.

Z Uher. V Buda-Pešti začali již zřizovati bezkonfesionální školy a zřídili první v Budách samých; Staré Buda (Alt-Ofen) čítají mezi obyvatelstvem svým 10000 katolíků, 3000 židů a jen 700 protestantů. Ti, jenž školu bezkonfesionální založiti umyslí, získali k tomu účelu mezi 90 údy zastupitelstva městského 30 údů pro sebe. Dne 10. října t. r. konalo se sezení zastupitelstva, k němuž jen oněch 30 údů se dostavilo; mezi nimi byli 4 katolíci (neteční bezpochyby); ostatních 60 údů zastupitelstva nepřišlo do poradní síně. Když byl učiněn návrh, aby katolická škola Budínská byla přeměněna ve školu bezkonfesionální, podotknul purkmistr, že tak důležitou věc nyní přetřásati nelze, jelikož dvě třetiny zastupitelů se k schůzi nedostavily. Leč přes to s velikým křikem ustanovila přítomná hrstka zástupců města, že od nynějška Budínská škola přestává býti katolickou a bude i protestantům i židům přístupna. Následkem tohoto nespravedlivého a katolíkům k velké škodě učiněného rozhodnutí nenechali přemnozí katolíci rodičové letos dítky své do té školy zapsati. Jiní rodičové, obzvláště matky se násilím protivili obmyšlenému zřízení bezkonfesionální školy, neboť ztýrali židovské dítky, kteréž do té školy jíti chtěly i rodiče jejich, kteří se svých dítek ujímali. Proslýhá se, že vláda nařídila, aby dotčená škola katolíkům výhradně byla ponechána.

V Terstu zemřel nedávno rytíř J. z Tonello, jenž v závětu svém učinil následující odkazy: Na 1500 mšl sv. za spásu své duše 3000 zl. V den pohřbu 2000 zl. se mělo rozdati mezi chudinu Terstskou. Chudému ústavu v Terstu odkázáno 20000 zl., ve Vlašských Benátkách 10000 zl., chudině v Muggia 1000 zl. Obci Recoura uděleno 8000 zl. na opravu chrámu a 1000 zl. na špitál. Kapitánu Bilafferovi a třem mistrům lodním, jenž v závodě Tonellově byli zaměstnáni, odkázáno každému po 15000 zl., také ostatní služebnictvo a dělnický lid obdrželi značné dary. Syna svého Ludvíka

vydělil otec, proto že se nepolepšil, ačkoli za několikrát veliké dluhy byl otec zapravil. Hlavní dědičkou jest pozůstalá vdova a syn Jan Krt., jakož i čtyry provdané dcery.

Z Německa. Jednota sv. Bonifacia ku podporování katolických misí v Německu měla r. 1868 příjmů 100.000 tolarů ve stř. (180.000 zl. r. č.); uvážíme li, že r. 1865 veškeré příjmy činily sotva 60.000 tolarů, uznati musíme, že se účinnivá láska křesťanská mezi katolíky německými utěšeně rozmáhá.

Z Berlína. Sv. Otec Pius IX. zamýšlel před nedávnem objednatí velký počet koberců k příštímú oekumenickému sněmu. Z rozkazu jeho učiněny jsou dotazy u největších továren v Paříži, Lyonu, Aubussoně, Mnichově; ale odevšad došla odpověď: že čas jest tuze krátký a že objednaný počet koberců zhotoviti nelze. Konečně se sv. Otec uchýlil do Berlína s toutéž žádostí. Druhého dne došel sv. Otce telegram z Berlína, jenž zněl takto: „Za měsíc budou všechny koberce do Říma dopraveny; všecko jest už zapláceno, i dovoz až do samého Říma.“ Cena těchto koberců páčí se na 200.000 franků Zpráva ta způsobila ovšem sv. Otci radostné překvapení.

Z Říma. K zastupování zájmů řádu Benediktinského povoláni jsou od sv. Otce na sněm oekumenický tito opatové: 1. Z Uher arcipat Chrysostom Kruess z hory sv. Martina. 2. Z Francouzsko opat Gueranger ze Solesmes. 3. Z Anglicka opat Westminster. 4. Z Bavorska opat Otto Langer kláštera Metten. 5. Ze Švýcarska opat Jindřich z Einsiedlu. 6. Předseda italské kongregace Benediktinův a 7. opat Bonifac Wimmer ze sv. Vincence v Pennsylvanii (v Americe severní).

— **Z Číny** přibude ku sněmu církevnímu do Říma biskup Msgr. Ludvík Faurci, vikař v Kug-Tschebu. Týž pochází z Bordeaux ve Francii a 19 let se již zdržuje v Číně. Nosí na hlavě cop dle čínského způsobu a má vous i chodí úplně v kroji Číňanů. Před několika lety zřídil týž biskup v Číně továrnu k zhotovování deštníků a z výnosu továrny založil rozsáhlý sirotčinec.

Z Italie. K biskupovi města Verony přišli před nedávnem někteří šlechticové na návštěvu. Před odchodem požádání jsou od biskupa, aby se modlili za šťastný výsledek sněmu církevního. Po několika dnech dostavilo se u biskupa 40 jinochů z vyšších stavů, kteříž se slibem zavázali, že chtějí o blaho svých bližních pečovati a modliti

se na úmysl biskupem naznačený. V témž městě 2000 paní a panen učinily slib, že každého pátku obětovati budou sv. přijímání na úmysl církevního sněmu.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva*.“ Svazek VI. obsahuje pojednání: Podobensství N. Z. a učení katolické (dokončení); dar proroctví v církvi katolické vždy trvajících; co učí písmo sv. o očistci. „Kronika“ přináší vyňatky z pastýřských listů nejdůst. pp. biskupů Českých k učitelstvu a k rodičům a promluvu o katolických besedách a spolcích. V Liter. oznamovateli ohlášeno i posouzeno 11 spisů. Svazek VII. vyjde 23. listopadu.

— „*Mnoho-lí pravdy skutečné nalezáme na těch výhodách, jež dle brožurky z Vídně rozeslané příj nám poskytuje nový zákon manželský*“ V Praze tiskem K. Bellmanna 1868. Cena 10 kr. — Tato již v říjnu 1868 vytištěná, tehdáž ale zabavená brožúrka byla nyní od c. k. zemského soudu na svobodu vydána, ješto spisovatel její dr. Klement Borový byl od poroty za nevinna uznán a rozsudek ten již v právní moc vešel.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Bartuněk*, farář v Dobříši, 11. října (nar. v Petrovích 1. pros. 1806, vysv. 29. břez. 1833). Theol. knihy své odkázal alumnům IV. r. s tím závazkem, aby každý po svém vysvěcení jistý počet mší sv. za spásu duše jeho sloužil.

Vyznamenán jest:

- p. Frant. *Daneš*, os. děkan na Peruci, vysl. arcib. vikář a školdozorce okresu Novostřašec, atd. stal se čest. kanovníkem kolegi. kapitoly v Mikulově na Mor.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vác. *Vohánka*, far. v Tismicích, za faráře v Konojedech;
p. Jak. *Švehla*, adm. za faráře v Roztokách;
p. Jan *Šebánek*, farář z Velkých Pečic do Vršovic;
p. Leop. *Urban*, far. z Vršovic do V. Pečic;
p. Frant. *Hortz*, far. z Wilhelmsthalu do Ebersdorfu (v Kladsku);
p. Frant. *Schaefer*, za admin. do Tismic;
p. Ferd. *Plachý*, kapl. za adm. v Dobříši;
p. Frant. *Liska*, za proz. kapl. do Dobříše;
P. Adolf *Wagner*, kapl. na Strahově do Žatce;
P. Cyrill *Svoboda*, prem., za kapl. do Radonic;
P. Emerich *Šafránek*, k. z Radonic na Strahov;
p. Mat. *Bastl*, děkan v Kostelci nad Labem, vstoupil na stálý odpočinek.

Uprázdněná místa:

- Kobyly*, fara patron. p. Karla hrab. z Kokorova, od 13. října.
Nižbor, fara patr. p. Maxm. kníž. z Fürstenbergu, od 13. října.
Dobříš, fara patr. kníž. z Colloredo-Mannsfeldu, od 20. října.
Sázava, fara patr. p. bar. Jana Neubergera, od 20. října.
Tismice, fara patr. nábož. fondu, od 20. říj.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- P. Valentin Kašpar *Klitzpera*, kněz řádu cist. ve Vyšším Brodě, dne 16. září (nar. 8. pros. 1819, vysvěcen 8. srpna 1844).
Ve správě duchovní ustanovení jsou:
p. Jakub *Sedláček*, kapl. v Přešticích, za far. v Letinách;
P. Expedit *Níkl*, premonstr. na Strahově a kaplan v Žatci, za kooper. v Milevsku;
p. Ant. *Fährlich*, kapl. v Červené Řečici, za far. v Zachotině;
p. Frant. *Fremund*, zám. kapl. v Dol. Lukavici, za far. do Horšic;
p. Václav *Bušek*, admin. za far. v Miskovicích;
p. Vinc. *Šiška*, kapl. z Velhartic do Vítějce;
p. Theodor *Puchta*, kooperátor ze Štíboře do Roušperka;
p. Bedřich *Holub*, kapl. z Horšic za zámec. kapl. v Dol. Lukavici;
p. Frant. *Krejzar*, kapl. z Nov. Rychnova do Červené Řečice;
p. Karel *Kanta*, kapl. v Přešticích, dán na odpočinek.—Novosvěcenci:
p. Vinc. *Bílek*, za kapl. do Nové Bystrice;
p. Frant. *Cimrhanzl*, za koop. do Albrechtic;
p. Tom. *Duchek*, za kapl. do Písku;
p. Václav *Hašek*, za výp. koop. v Březnici;
p. Jos. *Janský*, za kapl. do Měčina;
p. Václav *Kotab*, za koop. do Vollmau;
p. Jos. *Kovář*, za kapl. do Blatné;
p. Mat. *Kratochvíl*, za kapl. do Volenic;
p. Jos. *Křížek*, za koop. do Rudolfova;
p. Ant. *Maxa*, za kapl. do Velhartic;
p. Petr *Neubauer*, za kapl. do Prostiboře;
p. Ant. *Píca*, za výp. kapl. do Planice;
p. Mart. *Reisner*, za výp. kapl. do Pacova;
p. Frant. *Rynda*, za kapl. do Mouchence;
p. Matěj *Sládek*, za kapl. do Malé Chýšky;
p. Ant. *Schmidinger*, za 3. kapl. do Pelhřimova;
p. Eman. *Stampach* za kapl. do Přeštice;
p. Jan *Zeman*, za kapl. do Žumberka.

Do Budějovic (XIII). Ve prospěch chrámu sv. Václava uvolují se sloužiti mše sv. „ad int. dantis“ vpp.: Jos. Nechvíle, kaplan v Dašicích, 60; Jos. Hájek, farář v Ousobí, 30; Vojtěch Kouba, farář v Souticích, 20.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce
Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expedice:
v kat. kněhupectví
B. Stýbla
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
Jenom v expedici
Celoroč: 3 zl. —kr.
půlroč: 1 zl. 55kr.

Předplacení čtvrtle-
tní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídne činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Pastýřský list

nejdůst. p. biskupa Budějovického

onastávajícím sněmu církevním.

Drahé a milované ovečky ze stádečka Kristova!

V listu svém pastýřském, kterýž jsem k vám učinil ve svátek obrácení sv. apoštola Pavla, dne 25. ledna b. r., oznámil jsem vám tu radostnou zprávu, že svatý náš Otec, papež Pius IX. hodlá letošního roku, a sice ve svátek neposkvrněného početí blahoslavené Panny Marie vůkol své vznešené osoby shromáždit biskupy veškerého světa k velikému sněmu církevnímu. Již však ve slavný den svých kněžských druhotin, 11. dubna, určitě veškerému světu křesťanskému oznámil, co v zbožném srdci svém prvé již byl úmyslem pojal. Veřejným listem svým apoštolským obeslav všechny biskupy, co jich jest koli ve všech dílech světa, uložil jim za povinnost, aby všickni dle možnosti se 8. prosince b. r. shromážдили v Římě k zahájení obecného sněmu církevního. Bude to světová událost, kteráž po všechny budoucí věky stkvíti se bude v letopisech církevních přejasnou září!

Než snad tážete se, moji Nejmilejší, co by obecný sněm církevní byl? Obecný sněm církevní jest shromáždění biskupů ze všech zemí a národů, kteříž ke slovu nejvyšší viditelné hlavy své, Římského papeže, se sešli, aby pod stráží Ducha svatého se poradili o věcech, jenž by k oživení svaté víry a k rozkvětu počestných mravů sloužily. Právil jsem, že pod stráží Ducha svatého sbor biskupský se na obecném sněmu radí, a tak jest, moji milí; neb chtěje Pán Ježíš, aby svaté náboženství jeho po všechny časy ve své úplnosti a čistotě bylo zachováno, a aby církev jeho z pravého Božího učení nikda vypadnouti nemohla,

nejen dle své přípovědi sám s ní jest po všechny dny až do skonání světa (Mat. 28, 20.), noprž i Duchasvatého, kterýž by ji řídil, spravoval a vyučoval, jí slíbil a udělil. (Jan 14, 16 a 26.) Z toho vysvítá, že co ten sbor všech biskupů s Římským papežem na takovém sněmu spojených u věcech víry, mravů a kázně církevní rozhodne, rozsoudí a uzavře, že to vše, jelikož se to děje řízením Syna Božího a pod stráží Ducha svatého, jest pravým a čistým slovem a učením Božím.

Takových obecných sněmů církevních v postupu 19 století bylo též devatenáctero konáno. Poslední byl Tridentský, od něhož uplynulo více než tři sta let. Ze od toho času nebylo už žádného více sněmu, na kterémž by se byla učící církev shromáždila, to zajisté není vinou její. Rozličné překážky stavěly se jí v cestu. Snadno jest biskupům jedné země aneb i jednoho většího dílu světa se shromáždit na jednom místě; nebylo však všem tak snadno při rostoucím po veškerém oboru světa církve rozšíření se sejíti, dokudž nestávalo těch prostředků, jimiž se jako za nynějších časů usnadnit a urychlit může i sebe delší cesta jak na pevné zemi tak i na moři. Třicetiletá válka a její žalostné následky měly též toho vinu. Avšak i světské vlády, kteréž po nebláhě tak řečené reformaci přiosobovaly sobě i na záležitosti náboženské neslušný a nenáležitý vplyv, nepřály hrubě sněmům církevním, bojíce se ztenčení své pravé nadvlády, ač kdyby byly jednaly po rozumu, zřetel majíce k pravému blahu národů, byly by spíše musely takové sněmy podporovati, jelikož nezvratná pravda jest, co sv. papež Celestin dokládá, řka: „Co se děje ku blahu církve, to se děje též ku blahu státu.“

Již ale které jsou toho příčiny, za kterými svatý Otec, Pius IX., právě v těchto přítomných časech obecný sněm cír-

kevní konati chce? Tyto příčiny udává on sám v apoštolském listu svém, když praví: „Vůbec známo jest, jak kruté bouře za dnů přítomných dorážejí na církev, a jak mnohé a veliké jsou pohromy, kteréž zároveň přikvačily též na občanskou společnost. S drzostí a násilím neslýchaným činí jizliví nepřátelé Boží a člověčenstva útok na církev katolickou, spasitelné její učení, cti-hodnou její pravomocnost a též na Stolicí apoštolskou, jenž jest střed její jednoty a nevyvratný základ její pevnosti. Známo jest, že co svatého, uvádí se v potupu, že na statcích církevních páše se loupež, že biskupové a osoby, vynikající katolickým smýšlením, všemožným způsobem se zlehčují, špatné knihy a noviny jakož i rozmanité záhubné sekty že se rozšiřují, vychovávání dítek téměř všady že se církvi odjí-má, ba zde onde že se učitelům bludu a neznabožství sveržuje. Odtud ta záplava bezbožnosti, hniloba mravů a bezuzdná rozpustilost; odtud to rozmáhání se bludných a špatných zásad, nepravostí a zločinů; odtud to drzé urážení Božích i lidských zákonů, kteréž netoliko svatému našemu náboženství jest na odpor, noprž i lidskou společnost bolestně klíčí, tíží a svírá.“ (List ode dne 29. června 1868.)

A není-li tomu tak? Ohlídněte se, moji Nejmilejší, vůkol sebe, medle co uvidíte? Základní pravdy svaté víry o Bohu a vykoupení lidském, o nesmrtelnosti lidské duše, o budoucím životě pomocí tisku, časopisů a novin se upírají; proti církvi se všech stran násilný činí se útok, její vážnost se podvrací a láska a oddanost k ní v srdcích lidských dusí a hubí. Tak se rozšiřují bludy, kteréž spásu duší na zjevné vydávají nebezpečenství. A ovoce tohoto protikřesťanského snažení a směru, medle které pak jest? Lidská společnost bolestně úpí více než kdy jindy pod břemenem nescísných béd, útrap a strastí. Všeliká prostopášnost věvodí, směle a beze studu stavíc se světu na odiv. Mamonna, žádost peněz, nestydí a neštítí se lži, podvodu, věrolomnosti a prostředků sebe hříšnějších, pokud jenom k rozmnožení statků vezdejších napomáhají. Všecko baží a běží po radostech a rozkoších tohoto života, čímž ovšem lid pořád víc a více chudne a blahobyt jeho se podkopává.

Vyhlíží to, jako před sněmem Trident-ským, a jako ovoce onoho svatého sněmu bylo blahodárné, tak doufá svatý Otec, že i ten budoucí sněm podobně dobré vydá ovoce, a protož v apoštolském listu svém dále

praví: „Na sněmu tomto v nejbedlivější úvahu vzato a ustanoveno má býti vše, což obzvláště za těchto velmi trudných časů směřuje k větší cti Boží, k neporušenosti víry, k oslavení služeb Božích, k věčné spáse lidstva, ku kázni světského i řeholního duchovenstva, k jeho spasitelnému a důkladnému vzdělání, k zachování zákonů církevních, k napravení mravů, ku křesťanskému vychování mládeže a k obecnému všech lidí míru a svornosti. Rovněž s největší pílí k tomu se bude přihlížeti, aby s dobrotivou pomocí Boží odstraněno bylo od církve a společnosti lidské všecko zlo, aby neboží bludaři na pravou cestu pravdy, spravedlnosti a spásy byli zpět uvedeni, aby po vyhubení nepravostí a bludův naše vznešené náboženství a spasitelné jeho učení na celém světě znovu ožilo a den ke dni více se šířilo a panovalo, a tou měrou aby zbožnost, počestnost, rozšatnost, spravedlnost, láska a všechny křesťanské ctnosti k největšímu prospěchu lidské společnosti rozkvetly a mezi námi se zase uhostily.“ (List ap. od 29. června 1868.) K těmto slovům svatého Otce každý, komu jen poněkud blaho člověčenstva, blaho národů, dobrý řád a kázeň v lidské společnosti leží na srdci, dojista z celé duše přisvědčí, a s pozdvižením očí k nebi řekne: Pane, staň se tak!

Než ale zdaliž se tak stane, zdali v skutku takové utěšené ovoce vykvete z toho budoucího sněmu, a zdali ten svatý sněm učiní konec všem těm strastem a bídám, kteréž svírají nynější svět? Církev činí, seč jest a co je povinna; výsledek leží v rukou Božích. Tajno jest nás, co Bůh ve své moudrosti ustanovil, a jak s námi budoucně naloží, zdali dle své spravedlnosti aneb dle svého nestihlého milosrdenství. To však nade vši pochybnost jisto jest, že modliteb svého lidu neoslyší Hospodin nebeský, pokudž my s naší strany vše učiníme, co by prospělo k dobrému výsledku toho velikého díla, kteréž svatý Otec pro blaho a spásu naši, a pro blaho celého křesťanského světa podniká.

Pravda jest sice, že pomocí Ducha svatého nepostrádá nikdy církev Boží, a že ten Pán, jenž pravil, že s ní bude po všechny dny až do skonání světa, neopustí jí, aniž že Duch svatý, kterýž jí slíben byl, aby ji řídil, spravoval a vyučoval, nepřestane nikdy ji střežiti; avšak podobně tak pravda pravdoucí jest, že Boží jesti vůle, abychom této pomocí Ducha svatého horlivými svými modlitbami žádali, a tak svou pobožností hodnými se učinili všech těch milostí, kteréž

Pán nebeský tímto sněmem vylíti chce na drahou svou choť církev katolickou. Tou příčinou chtěje svatý Otec rozníti horlivost našich modliteb, otevřel nám poklad milostí v lůně svaté církve od Krista Pána složený a jemu svěřený, ohlásiv veškerému světu křesťanskému udělení odpustků na způsob milostivého leta; neb takto dokládá konečně ve svém apoštolském listu: „Aby Bůh tím snáze naklonil se ku přáním Našim a propůjčil sluchu svého k modlitbám Našim, ustanovili jsme se na tom, vyzvati víru a zbožnost všech věřících, abychom spojivše jejich modlitby s modlitbami Našimi, dosáhli ochrany Všemohoucího a dosáhli nebeského osvětlení, a tak s to byli na tomže sněmu vše zaříditi, co by přispívalo ku všeobecnému spasení veškerého lidu křesťanského, ku prospěchu a k největší oslavě církve katolické, ku blahu a ku pokoji. A poněvadž jisto jest, že modlitby lidské tím líbeznější jsou Bohu, čím čistější a všeho hříchu prázdnější jest duše, kteráž je pronášá, pročez jsme se k tomu odhodlali, otevřítí při této příležitosti s apoštolskou štědrotou poklady Naší správy svěřené, aby takto věřící ku pravé kajivosti byvše rozniceni a svátostí pokání ode všech skvrn hříchu očistěni, přiblížili se s tím větší důvěrou ke trůnu Božímu a dosáhli pomoci v pravý čas potřebné.“ Až sem slova svatého Otce.

Těchto pak svatých plnomocných odpustků každý věrný křesťan dosíci může po celý čas trvání toho církevního sněmu až do jeho skonání, pokudž vyplní následující podmínky:

1. Především jest třeba, vyzpovídati se skroušeně ze svých hříchů. Neboť poněvadž odpustky nejsou odpuštění hříchů, nýbrž toliko prominutím časných trestů za hříchy již odpuštěné, tou příčinou jest první a nevyhnutelnou podmínkou k dosažení odpustků, abychom ve svátosti pokání byli prvé od hříchů rozhrěšeni a nacházeli se ve stavu milosti. Protož jest třeba

2. také s uctivostí přijmouti velebnou Svátost oltářní. Dále

3. navštívití po dvakráte a to mimořádně chrám farní, a tu se nábožně pomodliti na úmysl svatého Otce, za obrácení všech zbloudilých, za rozšíření víry a za pokoj, mír a vítězství církve. Modlitba ta se má vykonat pěti „Otčenáši“ a pěti „Zdravas“ a apoštolským vyznáním víry. Mimo to, komuž možno, doporučuje se litanie o Všech Svatých. Třeba jest dále

4. postiti se mimo obyčejné suché

dny v jednom. témdni, a sice ve středu, v pátek a v sobotu, a

5. poskytnouti almužnu, jak to každému jest možno.

Dětem, jenž ku prvnímu přijímání posud připuštěny nebyly, jakož i chorým a uvězněným, a vůbec všem těm, ježto dotčených podmínek vykonati nemohou, smí zpovědník jiné dobré skutky uložit.

Odpustky tyto mohou i duším v očistci ve způsobě přímluvy obětovány a přivlastněny býti, a jelikož dlouhý čas to trvati bude, než skončen bude sněm, tou příčinou lze těch svatých odpustků i dvakráte, ano vícekrát dosáhnouti, pokudž toliko se plnění předepsaných podmínek též vícekrát opakuje.

Nejmilejší, už jste vícekrát měli účastenství v těch svatých odpustcích, kterýchž církev uděluje svým věřícím, okusivše těch sladkostí, kteréž se ze slitování Božího na vás vyprýstily. Avšak ani vy, ani vaši otcové a nábožní předkové nedočekali se posud takového milostivého času, ve kterémž by zasedal všeobecný sněm církevní, mající převelikou důležitost pro všechny budoucí věky. Kdyby svatý Otec i nebyl všech věřících povzbudil k horlivým modlitbám, kdo jest koli pravý katolík, musel by sám od sebe se puzena cítiti k vylévání nejvřelejších modliteb za ten sněm budoucí.

Nuže, Rozmilí v Kristu, modlete se! Modlitba nebi činí násilí a otvírá poklad smilování Božího. Parní lodě a vozy nesou biskupy z nejzazších krajín světa, z Asie, z Afriky, z Ameriky a z Austrálie do Říma, a nepojedou tam, nešetříce ani práce a namáhání, ani zdraví a útrat, ani mnohonásobného nebezpečení na zemi i na moři, aby pojednali o svých osobních záležitostech; nikoliv, za svou příčinou se tam neodeberou, nýbrž pro vás a za vás a pro vaše děti a potomky to vše podstoupí. A protož opět volám, modlete se! Modlete se, vzývajíce blahoslavenou Pannu Marii, v jejížto svátek neposkvrněného početí svatý Otec, její zvláštní ctitel, sněm církevní zahájiti chce, aby Duch svatý svým nebeským světlem osvítil ty biskupy, jenž se bohda okolo své nejvyšší viditelné hlavy v Římě tak shromáždějí, jako se druhdy v Jerusalemě apoštolové okolo svatého Petra, knížete svého, k prvnímu obecnému sněmu církevnímu shromáždili (Skut. Ap. 15, 5). Modlete se řku, aby ti, jež Duch svatý povolal, aby řídili a spravovali církev Boží (Skut. Ap. 20, 28.), a k nimž řečeno: „Amen pravím vám, cožkoli svázete na zemi, bude svázáno

no i na nebi, a cožkoli rozvázete na zemi, budeť rozvázáno i na nebi“ (Mat. 18, 18.), pod stráží Nejvyššího vykonalí to svaté dílo k rozmnožení cti a slávy Boží, k rozkvětu církve i víry a k spasení vašemu. Modlete se také za sv. Otce, Pia IX., aby ho Bůh na živu zachoval, by šťastně mohl vykonalí, což pro čest a slávu jeho podnikl. Modlete se za knížata a panovníky tohoto světa, aby jim Bůh pokoj a svornost dáti a ku poznání a šťastnému provedení toho přivéstí ráčil, čehož křesťanskému lidu k časnému i věčnému blahu třeba jest. Modlete se také za protivníky církve a za bratry naše žalostným osudem věrou od nás oddělené, aby je Bůh osvětil, obměkčil a uvedl do materského lůna církve katolické. Posléz, prosím snažně, pomodlete se i za mne. Také já dle povinnosti své, dá-li Pán Bůh, ku konci měsíce listopadu odeberu se do Říma, a delší čas, dokud totiž sněm trvati bude, od vás, ovečky milé a drahé, vzdálen budu. Vzpomínejte tedy na mne v modlitbách svých, abych, je-li to vůle Boží, šťastně se k vám mohl navrátiti. Slibuji vám, že i já za vás na hrobích svatého Petra a Pavla častě k nebi vysílati budu pokorné modlitby.

A nyní poroučím vás všechny do mocné ochrany Boží. Hospodin nebeský vás opatruje ode všeho zlého a požehnání jeho buď s vámi se všemi. Amen.

Dáno v biskupském sídle mém, v Českých Budějovicích, ve svátek jmena blahoslavené rodičky Boží, Panny Marie, 1869.

Jan Valerian, m. p.
biskup.

Svěcená voda v katolické církvi.

(Pokračování.)

IV.

V posledním článku mluvili jsme o významu církevních svěcení a žehnání, kteráž množství nejlubších pravd v sobě obsahují, a o pádu a vykopení, o smrti a z mrtvých vstání, o náboženském životě židovského lidu a o všeobecném přesvědčení starého pohanského světa zprávu dávají. Co ale od počátku *přesvědčením veškerého lidského pokolení bylo, to nemůž než pravdivé býti, a od Boha pocházeti.* Božský Spasitel sám to tím potvrdil, že církvi své také moc žehnati a světiti udělil.

Jest-li již starožitnost nepřemožitelným důkazem o pravdě a hodnotě církevních svěcení a žehnání, nemůže zajisté nic vážnějšího a v náboženském životě člověka důležitějšího býti jako svěcená voda. Svě-

cená voda jest tak stará jako svět. Od onoho velikého okamžení, kdež Duch sv. nad vodou se vznášel, ji světil, a tím svěcením jí síly k vyvedení nescíslných tvorů udělil, počala svěcená voda důležitou býti v náboženském životě člověčenstva a po všem světě se rozšiřovati. Praotcové Mojžíš, proroci a kněží židovští co nositelé Božské moci pokračovali v svěcení vody, a užívali jí k očišťování a vysvobozování lidí. Když Mojžíš s hory Sinaj s deskami svědectví sstoupil, a co zplnomocněnc Boží starou smlouvu s lidem israelským učinil; posvětil ho prvé, on připravil svěcenou vodu, smísil ji s krví a s popelem obětním a pokropil lid.

Bůh sám ustanovil užívání svěcené vody, a předepsal obřady k připravování jí, dokládaje: „*Budou to mít synové israelsští i příchozí, kteříž bydlí mezi nimi, za svaté právem věčným.*“ (4. Mojž, 19). V 19. kapitole ustanovují se všechny ty případy, o kterýchž každému zákonně poskvrněnému se prikazuje, aby prvé vodou očišťování se očišťil, nežby se opovážil do stanu Hospodina t. j. do archy umluvy vkročiti, anebo posvátných nádob se dotknouti. Kdoby malomocenstvím nakažen byl, kdoby mrtvolý jistých zvířat odnesl, masa jejich požil, mrtvého těla člověčího se dotekl atd., „*pokropen bude touto vodou dne třetího a sedmého, a tak očištěn bude.*“ Všecky tyto předpisy nemělyby ale žádného smyslu, kdyby byla předepsaná voda očišťování svěcená nebyla, protože obyčejná voda mravních účinků působiti, od zákonních poskvrn očišťiti a k oběti udůstojniti nemůže. Užívání této vody očišťující zachovalo se v židovském lidu až do času Božského Spasitele.

Podivné jest srovnávání se pohanů s židy v tomto posvátném obyčeji. Již Homer, nejstarší básník řecký, více než tisíc let před Kristem, nenechává reky své Hektora, Ajaxa, Achillesa, Ulysesa atd. na čest bohům vína vylévati, aneb modliteb vykonávati, dokudž si ruce neumyli. I Herodot se zmiňuje o takovém obyčeji egyptských kněží. Tak také bylo u starých Římanů, jak jejich největší básníci a řečníci Ovid, Virgil, Cicero, Plautus a j. vypravují. Oni přiměšovali k vodě soli a popele, a pokropovali tím lid, domy a pole. Toto pokropování, praví pohanští spisovatelé, má moc pohromy zemské odvrátiti a nečistotu odstraniti.

Tertullian, křesťanský spisovatel v druhém století, Říman a pohan před tím, podává nám ještě bližších zpráv, když vypravuje: Pohané mněli, že se svěcenou vodou nejen od tělesných poskvrn, ale také od mra-

vných chyb a hříchů mohou očistiti. Jiný důkaz o užívání této domnělé svěcené vody podává ještě v čtvrtém století po narození Páně císař *Julian odpadlec*, kterýž křestanem byl, ale opět k pohanství přestoupil, a kleslou modloslužbu znovu povznesti hleděl. Když jednou do modlářny vkročil, aby tam obětoval, přijal jej dle starého obyčeje modlářský kněz, a pokropil jej a komonstvo jeho očišťující vodou. Kapka padla na roucho *Valentiniana*, křesťanského bojovníka. „Měj pozor, bídniče, na to, co děláš — zvolal tento rozhněvaný, — místo toho, kdež mne očišťuješ, poskvňuješ mne!“ Nato vytasil svůj meč, vyříznul tu částku roucha, na niž kapka ukápla, hodil ji na zem, a šlápnul na ni nohama. Julian ho za to z vlasti vypověděl do Militiny Armenské.

Všeobecné užívání této tak nazvané svěcené vody v pohanstvu zavdalo protestantům žádoucí příležitost k obviňování církve z modloslužebnosti. Oni, při svém tvrzení pořád na bibli se odvolávající, ale při tom proti bibli svatou obět, Svátost oltářní, kněžství, svátosti birmování, stavu manželského, posledního pomazání a svěcení kněžstva, obcování svatých, očištec, zásluhu dobrých skutků a jiné zjevené pravdy, o nichž se domnívají, že se s rozumem jejich neshodují, zapírajíce a zavrhujíce — docela zapomínají, že právě svěcená voda Božského původu jest, že již v starém zákoně Bohem samým přikázána byla. Katolická církev šlechtí, posvěcuje a k dokonalé pravdě a významu v říši vykoupení pozdvihuje, co v starém zákoně pouhým předobrazem bylo. Ale stín není nikdy dříve než světlo, a blud není nikdy dříve než pravda. Bez světla není stínu, a bez pravdy není bludu. Teprv po zjevení Božím následovalo pohanství, kteréž zjevení Boží zpotvořilo, a teprv po církvi katolické následoval protestantismus. Kdyby bylo po všecky časy církve katolické nebylo, nebyloby ani protestantismu, kterýž o patnáct století později skrze jednoho mnicha odpadlice povstal. Kdyby církev katolická mohla zaniknouti, zaniklyby i protestantismus, jako se světlem stín a s pravdou blud zaniká. Pravda nepřijímá ničehož od bludu, ale blud přijímá od pravdy. Co pohanství částečně pravého mělo, mělo ze zjevení, a co protestantismus ještě pravého má, převzal si z církve katolické.

Než vraťme se k svěcené vodě, abychom z původu a stáří jejího také pravdu a hodnost její pojistili.

Jako Božský Spasitel sám následoval po význacích, kteréž ho předpovídaly, tak

následovala církev sv. po sygonagě, lid křesťanský po židovském, oběti nekrvavé po krvavých, svátost oltářní po manně atd., a právě tak také svěcená voda po vodě očišťování. I tato (svěcená voda) stala se svatější a mocnější. První, jenž ji znova světil a posvětil, byl Spasitel sám, když v Božské osobě své do vody Jordánské sstoupil, a jí vyšší moci udělil, aby k očišťování a posvěcování lidí sloužila. Starozákonní voda očišťující shlazovala zákonní a tělesné skvrny, svěcená voda novozákonní ale shlazuje skvrny duše, všední hříchy. Příčina toho jest přednost zákona milosti před zákonem bázně, skutečnosti před obrazem, církve před synagogou. Vždyť píše Apoštol Páně dosti jasně: „Jestliže krev kozlův a býkůva pokropení popelem jalovice poskvrněných posvěcuje k očištění těla: čím více krev Kristova vyčistí svědomí naše od skutků mrtvých k sloužení Bohu živému?“ (Žid. 9, 13.).

Jako tedy Mojžíš lid israelský vodou očišťování pokropil, a totéž po všecky pozdější časy před každou obětní službou se dělo, tak bývá i křesťanský lid před službami Božími svěcenou vodou pokropen a posvěcen. Již papež Alexander I., mučeník a pátý nástupce svatého apoštola Petra v druhém století, mluví o svěcené vodě a užívání jejím. Slova tohoto svědka prastarého a ctihodného podání jsou následující:

„My světime vodu s solí smíšenou, aby všickni tou vodou pokropeni, posvěcení a očištění byli, což všem kněžím činiti poroučíme. Nebo jako popel krví jalovice pokropený posvěcoval a očišťoval lid (israelský), tak ještě mnohem více voda, s solí smíšená a nebeskou modlitbou posvěcená, očišťuje a posvěcuje lid (křesťanský). A když neplodnost vody solí od proroka Elisea vyspanou uzdravena byla: čím více sůl modlitbou posvěcená neplodnost od lidských věcí odnímá, poskvrněných posvěcuje, očišťuje, ostatní dobro rozmnožuje, osídla ďábelská odvrací, a lidí před šalbami a úklady zlých duchů ostříhá. Když dotknutí roucha na těle Spasitelově postačilo nemocných uzdraviti, jakož o tom pochybovati nesmíme: čím více síly živlové ze slov Božích nabírají k uzdravení těl a duší bídného člověčenstva!“

Rímský breviář, tento opravdový pramen, připisuje také svatému papeži Alexandru to nařízení, aby svěcená voda v kostele i doma ustavičně chována byla. On také to byl, co kněžím při obětování vodu s vínem mísiti velel na památku krve a vody, kteréž z boku Božského Spasitele vypluly. (Rímsk. breviář 5. května IV. čtení.) Laskaví

čtenářové mohou z toho opět poznati, že naši katoličtí obyčejové, kostelní i domácí již u svatých mučovníků prvních století v užívání byli. Jak bídní tu vyhlížejí posměváčkové a rouhači církve katolické naproti takovým skutečným údálostem.

Než papež Alexander nebyl původem svěcené vody. Ona byla již v užívání, než on ještě cos bližšího v ohledu ní ustanovil. V apoštolských konstitucích, kteréž apoštolům samým, alespoň bezprostředním učedníkům jejich se připisují, přichází nejen řeč o svěcené vodě, ale i zasvěcovací modlitba.

Svěcená voda jest trojího druhu: křticí voda, voda k svěcení nových nebo znesvěcených kostelů, a obyčejná svěcená voda. V křticí vodě zastoupení jsou tři živlové: voda, olej a balsam. Jako Duch sv. tvory z vody vyvedl, tak vyvádí z křticí vody křesťanské národy, svítící to hvězdy člověčenstva. Olej zpomíná na to, že jako zápasníci, rekové a králové olejem mazáni bývali, tak také ve křtu novorozený člověk bojovníkem býti musí pro Božského Spasitele a proti knížeti tohoto světa. A jako balsam libou vůni svou všecko obveseluje, tak má také novozrozený člověk, křesťan, dosaženou na křtu milostí a křesťanským životem dobrou vůni vydávati před Bohem a před lidmi.

Svěcená voda, jížto k svěcení nových aneb vraždou, prolitím lidské krve, pochováním vyloučence znesvěcených kostelů se užívá, musí od biskupa svěcena býti. Ona sestává se čtyř živlů: z vody, soli, popele a vína. V tomto zvolení poznovu dokazuje církev svatá tak hluboké známosti Božských a lidských věcí a tajemství plných poměrů viditelného světa k neviditelnému, že podivením naplňuje, a k útrpnosti s posměváčky katolických obřadů vzbuzuje. Nebo jako křesťan co živý chrám a podoba nejsvětější Trojice křticí vodou svěcena a posvěcen bývá, tak musí také z kamení vystavěný chrám Boží svěcenou vodou svěcen a posvěcen býti. Sůl činí pokrmy chutné, neslané jsou nechutné a ošklivé, a tak také sebe krásnější stavba kostela neposvěcená jest hromadou kamení před Bohem, posvěcená ale radostí a rozkoší Boží, kde s zalíbením mezi lidmi přebývá. Popel jest obraz bolesti a pokory. V popeli činili Job, David, židé, ba i pohané pokání; a v popeleční středu znamená katolická církev čela věřících popelem co nejvýraznějším znamením nastávajícího kajícího a postního času. Popel zpomíná nám ještě více na ponížení Syna Božského, kterýž způsob služebníka při-

jal, a až dosavad v našich posvěcených kostelích ku podivu se poníží, a způsobu chleba v nejsvětější Svátosti oltářní přijímá, a ku spasení svých věřících Otci svému nebeskému pokorně se obětuje. Víno ale jest význak Božství Ježíšova; nebo jako víno síly dodává, ji obnovuje, zármutek zapuzuje, radost přináší a přátelství zachovává — tak také působí přítomnost a milost Boží v srdcích věřících. Ona posilňuje v bojích života, osvěcuje, potěšuje, plodí pravou radost, živí křesťanskou lásku a přátelství.

Než nejen ve zvolení těchto živlů ukazuje církev katolická podivnou známost tajemství plných poměrů viditelného světa k neviditelnému, nýbrž i její řeč v zasvěcovacích modlitbách jest tak zvučná a básnická, a při tom tak líbezná a jasná, že nejkrásnější místa nejslovutnějších básníků naproti ní blednou a mizejí. Laskavý čtenář sám posoudí, pravím-li pravdu, až následující modlitbu pozorně přečte, a v ní plnost myšlenek, základní pravdy dějin pokolení lidského, přírody a vykoupení proskoumá:

„Budiž svěcena, nebeská vodo, slovem Božím budiž svěcena ty, po níž nohy Kristovy kráčely, již hory stěsňují, ale neobsahují, již skály vydávají, ale nestavují, jenž na zemi se rozděluješ, ale nevytrácuješ. Ty neseš suchou zemi, neseš tíži hor, nejsouc rozmačkána; vznášíš se na temeni nebes; obíháš vesmír, všecko čistíš, nejsouc sama čistěna.

Když Hebrejský lid utíkal, srazila jsi se v tvrdou skálu, pohltilas ale v klamných vlnách obyvatele kol Nilu, a sršlavým va-lem pronásledovalas nepřátelské vojsko: tak jsi věřícím k spáse, nešlechetným k záhubě.

Tebe skála Mojžíšem udeřená vyvrhla, v tajném řečišti nemohla jsi se skrýti, když zavzněl rozkaz Nejvyššího; v oblacích nesená povlovným deštěm občerstvuješ a zroduňuješ roli.

Tebou poskytán horkostí vyprahlým tělům živný, příjemný, lahodný nápoj.

Ty v nejvniternějších žilách tekouc, podáváš životního ducha, či úrodnou šťávu, aby země pro vyprahlost vnitřností neodepřela proslavené úrody.

Skrze tebe plesá počátek a konec; ba od Boha to, že neznáme cíle tvého, a velebíce zásluhu vody, zvěstujeme divné skutky Tvé, všemohoucí Bože, jehož moc před námi skryta není.

Tebe původce požehnání, Tebe počátek spasení snažně prosíme: Rač rosu své milosti s hojným požehnáním svým na tento dům vyhlíti, všeho dobrého uděliti, štěstí popřítí, protivensství vzdáliti, zlého ducha

neškodným učiniti, anděla světla ale, podporovatele a obrance dobrého uvéstí. Tento ve jmenu Tvém začatý, a pomocí Tvou dokonaný dům upevníš svým požehnáním na hodně dlouhé časy.“ (Pontif. Rom. při svěcení kostelů).

V budoucím článku promluvíme o svěcení, zasvěcovacích modlitbách a účincích obyčejné svěcené vody. (Pokračování)

Po mrazné bouři.

Tys dlouho mužně snášel
Té bouře zuření,
Jímž divopustá zima
Vše kryla osení.

Kraj vůkol křehnul tesklý;
Zem halil bílý krov,
Jak mrtvolu když bledou
Zavírá tuhý rov.

Však pod tou utuhlostí,
Jež povrch jímala,
Nezmarná síla plodná
Jen po čas dřímala. —

Hle nastává již doba,
Kde přikrost obleví,
Kde niva v zelenosti
Se živé objeví.

Mrak z tichých země vzdechů
Co krůpěj kane zpět:
Ta, život kojíc nový,
Chvoj křísí, stéblo, květ.

Svým políbením vřelým
Je slunce pozlatí,
A záhy roucho svěží
Je skvěle ošatí.

Aj, símě, které's vložil,
Se tobě nezmaří;
Jen dočkej s vytrváním,
Však se ti podaří.

A na tom poli svatém
Se dále přičiňuj: —
Že přispěje ti nebe,
Vždy pevně důvěřuj!

Fr. Doucha.

Farář ve vsi a páni v zámku.

Povídka od **Fr. Pravdy.**

IV.

V Bukovanech se zase činí přípravy k

přijetí hraběcích manželů. Oznámilo se, že přijedou, však nastojte, hrabě je nebožtka a hraběnka ho přiveze. Zase na ně čekají, učitelové, školní mládež a přemnoho lidu se sešlo, aby prokázali poslední úctu mladému pánu svému. Farář je opět v jejich čele, je oblečen do černého kněžského roucha, má před sebou černě oblečené ministranty, kostelníka s kropenkou a kaditelníci a černé v povětří vlající korouhve. Tentokrát se nestřílí a nebude se stříleti, aniž nehraje hudeba intrády a pochody.

Přiblížil se černý zakrytý dlouhý vůz, v zámku i ve vsi se ozývají zvony, z vozu se vyndala rakev, v té je rakev druhá skvoštná a drahá a hle, po vykonaných modlitbách církevních nesou ji do kaple.

Hraběcí úředníci a hraběcí sluhové se shromáždili a mají na sobě odznaky smuteční. S nebožtkem přijel myslivec a lokaj jeho ve zvláštním voze a hraběnka má s sebou komornou a panskou, jenž po celé cestě ji ošetřovaly a opatrovaly, a starého komorníka otcova, jenž všem poroučel, o všecko se staral, platil a vydával peníze. Sama málo kdy vystoupila z vozu a několik dní nepřišla ani do postele. Kvůli a pláče ustavičně, nechce mluvit, ba nechce ani na otázky odpovídat, je bledá a utrápená.

Když žádným nucením, prošením a domlouváním nebylo lze ji v Paříži zadržeti, nabídl se jí sám otec za průvodce, však ona nepřijala ho a nepřijala nikoho, kdo jí službu svou by rád byl obětoval. Zamítala i společníci, již jí vyhledali, i lékaře, jehož pomoci jí snad bude zapotřebí.

Lékaře nicméně poslali za ní, ona ale o něm neví, přijel až do Bukovan a ani jednou se jí neukázal, že ho nežádala a že ho nevolali.

V Bukovanech hraběnka a hrabě s otevřeným náručím uvítali truchlící vdovu a ačkoliv i smutek jejich nad ztrátou jediného syna byl nesmírný, přece ji chtěli těšiti, jí chtěli uleviti.

Řekli, že ji dovedou do připravených pokojů, než se rakev vyzdvihne z vozu, aby pohled na ni jí novou lítost nespůsobil, ona odporovala a uprostřed nich, za rakví šla do kostela, kde klečíc tak dlouho trvala na modlitbách, až ji vytrhli a nahoru do pokojů se s ní odebrali.

Jsou to ty samé, v nichž bydlela dříve, nádherná a skvošnost v nich se nezměnila, však nastojte, ona se jich leká, ona se jich děsí, ona z nich pryč pospíchá, když si je byla prohlídla.

Zažila v nich veselé chvíle, upomínky

na ně ji pobouřily, má před sebou a vidí bývalou společnost, jsou tu páni a dámy, co ji v lehkomyšlnosti podporovali, zní hudba, tančí se, hemží se to před ní a točí se to s ní: běda, nemůže to vydržeti, prosí, aby ji dali někam jinam.

Hraběnka si jí vzala k sobě, chce být v tom nejtemnějším a nejsprostším pokoji a když si ho sama byla vybrala, odnášejí, co se jí tam nelíbí a přinášejí, co pohřešuje. Odstranilo se zlato a stříbro, obrazy světské se sundaly se stěn a na místo jejich se pověsily obrazy svaté, mezi nimiž neschází a nesmí scházeti obraz Pána Ježíše a matky Jeho nejsvětější Panny Marie.

Učinili jí ve všem po vůli a konečně i k tomu svolili, že ještě jednou smí spatřiti mrtvolu svého muže.

Hrabě i hraběnka také chtějí viděti mrtvolu svého syna a jdou tedy společně do kaple, kde leží rakev na černě pokrytém lešení uprostřed rozličných květin a hořících svíček. Lid, co se tu modlil, vyšel, otevřely se zámky, zdvihlo se víko a nešťastní příbuzní přiblížili se k mrtvému miláčku. Tělo jeho je balzamováno, drahá masť vydává vůni, obličej zachoval věrnou podobu. I žehnají ho i sebe svatým křížem a vykonávají před ním vroucí modlitby. Srdce jim puká, bolest je svírá, jsou ale silní a všickni to vydrželi, až se zase spustilo víko, zavřely zámky a odevzdaly klíče, aby k druhým klíčům od rakví nebožtíků v hraběcí kryptě se přiložily a uschovaly.

Mladá hraběnka je v tváři jako smrt bílá a černý oděv bledost její ještě zvyšuje. Kráčí pevně a odhodlaně, ale je viděti, že si činí násilí, že se přemáhá a nepoznalby ji, kdo neví, že ona to je.

Je jiná, ba je zcela jiná, než byla, když v Bukovanech žila po svém zasnoubení — v radostech a veselostech sloužíc a hovic tělu a světu. Tenkrát se jí tváře červenaly, oko jiskřilo, čerstvost a jarost jevila se v každém pohybu. Bujný kůň poslouchal ji jako beránek a zástup společníků a společník šetřil jejích dobrodružných rozmarů. Modliti se nebyla zvyklá a modlitby nemílovala.

Je křesťanka, ale nestarala se o plnění svatého náboženství, nenavštěvovala kostel a služby Boží, nechodila ani na mši svatou. Farář ze vsi jí byl kamenem urážky a nechtěla s ním mluvit, s ním jednat, slova jeho poslouchat. Nudila se v jeho přítomnosti, smála se jeho náhledům a trpěla to, když se jim i jiní smáli. Je jí tuze sprostým, nebaví a nevyráží ji a zábava a

vyrazení jí byly jedinou touhou a jediným zaměstnáním v životě.

Nyní se to všechno obrátilo. Mladá paní nenávidí slávu a lesk, běže útočiště k modlitbě, zasteskla si po vesnickém faráři, učiteli a příteli nebožtíka muže. Poslala k němu a prosí, aby k ní přišel. Nemůže se ho dočkat a pak ho nechce propustiti, vysoce si váží jeho útěchy.

Starý kněz se ostýchal jindy tak lehokrevně a vrtkavě paničky a zajisté velmi nesměle vkročil do jejího pokoje.

Kterak jí osloví?

Nikdy nedovedl promluvit k ní dle její chuti a co řekl, zbudilo její nelibost a odpor. Neumí mluvit vznešeně a vysoce, nezná vyjadřovati se libě a krásně, nenaučil se hladkým průpovídkám, nepřivykl vzdělané panské řeči.

Ví to a bojí se, že rozmazlená paní mu bude vzdorovat, že ho odbyde s nepořízenou, s ním se v náhledech neshodne.

I pomodlil se k Bohu, aby ho posilnil a osvětlil a umínil si, že nebude nic jiného mluvit, než co svaté náboženství a co svatá víra mu vloží na srdce, a že pravdu Boží přednese neličeně a sprostě.

Učinil tak a hle, nešťastná šlechtice pravdě Boží se naklání, ji přijímá, se s ní těší. Odevzdala se zcela do jeho správy duchovní, nechce míti jiné vůle než jeho, podrobí se všemu, cokoliv jí uloží.

Farář nabyt ducha, mluvil k ní dlouho a mluvil k ní vážně a pak s ní rozjímá a s ní se modlí. Má radost a děkuje Bohu, že se mu podařilo, co nedoufal a neočekával a nepřipisuje to své moudrosti a své schopnosti, nýbrž milosti a lásce Jeho.

Je již večer, dělá se noc a farář nevychází od kající paní.

Stará hraběnka a hrabě trvají ve svých pokojích a žel a smutek svírá jejich duše. Hraběnka sedí na pohovce, jsouc zabrána do přesmutných myšlének, hrabě chodí z místa na místo a brzy srdce a brzy čela rukou svou se křečovitě dotýká.

Potkala je hrozná a nesmírná pohroma. Ztratili jediného syna a běda, sešel se světa smrti násilnou. Připravila mu osud ten vlastní manželka a oni přece jí nemohou dávat i jí nedávají viny. Žila jako mnoho jiných paniček od stavu, přivykla tomu doma u svých rodičů a nikdo jí neobmezoval vůle. Bylo to tak v pořádku, rod její a rod jejich to s sebou přinášel a že syn se jí ujal, když od jiného byla potupena, se také státi muselo.

Stalo se to způsobem vůbec panujícím

a syn by byl propadl hanbě, kdyby se mu byl nepodrobil. Uznávají, že bídny předstek ho přivedl o život a víra a náboženství jejich ozývá se proti němu. Však není možná postavit se mu na odpor a syn radši zahynul, nežby to byl učinil.

Manželka ho přivedla do té nesnáze, byla lehkomyšlná, jednala pošetile, velkých chyb se dopouštěla.

Ach ano, jí scházela víra živá, jí se nedostávalo důkladného náboženství, jí šel svět a šly rozkoše jeho nade všechno, jí Bůh platil málo a duše platila ještě méně, že ceny její věru ani neznala. Má bohatství a hojnost, je povýšena nad bližní své, každý ji vyznamenává, jí se klaní: bude, musí to tak vždycky trvat. O smrti urozená paní ještě neví ničehož a nemyslí a nevzpomíná si na to, co po smrti bude následovat. Ona přítomné blaženosti připisovala věčnost a nyní pojednou jako ze sna byla vytrhnuta.

Hraběnka a hrabě litují svou hořem sklíčenou nevěstu a žádný hněv a žádná nenávist naproti ní jich nepopuzuje. Syn má dokonáno a nepotřebuje pomoci, ale ona je v zlém postavení a snad ji očekává jen žalost a soužení. Může podlehnouti tělu, může podlehnouti duši, mají strach, že se stane to neb ono.

Ještě víc o duši než o tělo její se bojí a všechnu naději svou složili na starého faráře. Zastavil se u nich, než odešel domů a vyřídil jim, jak se mladé paní daří. Byla na blízku zoufalství a ze života si již nic nedělá. Chtěla umřít a když ji byl přesvědčil, že se musí podrobiti tomu, co se Pánu Bohu líbí, umínla si, že vstoupí do kláštera, aby tam až do smrti pokání činila. Již nebude nikdy veselá, neoddá se žádné radosti, každý mladý muž je jí protivný. Ráda by opravdu sloužila Bohu, ale nenaučila se tomu, neumí to, on farář ze vsi jí má přispěti. Půjde k svatě zpovědi, přijme Tělo Páně, očistí, posilní se, on starý muž jí má k tomu připraviti. Již začal s milostí Boží, je pozorná a vděčná žačka, svlékla se sebe starého člověka a obléká se v roucho nové. Díky za to Bohu, on slabý kněz je jen nástroj Jeho, chce a bude se modlit, aby dílo jeho dobrý konec vzalo.

Hraběnka i hrabě řekli „Amen“ a prosili faráře, aby přes noc u nich zůstal v zámku. Byl jim po vůli, zasedli k večeři, ale nemohli jísti ani píti jsouce sevření litostí a zármutkem.

Mladá hraběnka k večeři se nedostavila a jídel, co jí poslali do jejího pokoje, se ani nedotkla. Otec i matka navštěvovali

ji jeden po druhém, matka u ní byla pozdě do noci a otec zatím trval s farářem rozmlouvaje s ním o vážných a důležitých věcech. Nutil ho, aby pil, když nechtěl jísti, nalívali mu to a ono, ale nic ho nelákalo a sklenice zůstaly plné.

Odebrali se na odpočnutí, ale nemohli spáti a ráno slyšeli, že ubohá vdova také nespala bdíc celou noc v kapli u svého nebožtíka muže. Odešla na kůr, když ji byla opustila matka, modlila se, plakala tam a dole ležela rakev, hořelo množství svíček okolo ní a stáli a seděli strážcové a hlídači mrtvoly mladého pána. Střídali se přicházející a odcházející, ale manželka jeho neodešla, až ji odvedli, když již byl den.

Přistojila se k pohřbu, který dopoledne se odbyval a byla přítomna od začátku až do konce. Byl slavný, mnoho kněží, mnoho lidu se sešlo a když rakev s nebožtíkem do panské krypty byli uložili, sklesla bolestí přemožená vdova k zemi a nevkřísili jí ze mdlob až v zámku, kam ji odnesli.

(Pokračování.)

D O P I S Y.

Od Řípu dne 1. listopadu 1869.

(Evangelický „pastýřský“ list ku katolíkům.)

Na jaře letošního roku pokusili se podříptí evangelíci (helv. vyzn.) o zaražení kazatelských štací v katolických okolních osadách, jako v Roudnici a v okolí Štětském. A tu prý se nějaký „milý bratr“ písemně omlouval u Krábsického evang. p. faráře Šubrtu, že nemůže přistoupiti k vyznání jeho, an prý nemají ani papeže ani kněží, odvolává se k pastýřskému listu † Lito-měřického p. biskupa od r. 1847 s textem slov sv. Ambrože „Kde je Petr, tam je církev“. Načež v květnu t. r. mu a i jiným bratrům (katolíkům), kteří prý v podobném snad bludu vězí, veřejným *tištěným* listem německým p. „pastor“ (jak se tam podpisuje) odpověděl, jež jsme i my dostali.

List tento počínaje slovy „Milí Bratři! Milost a pokoj vám buď od Našeho Pána Ježíše Krista“ — vyvracuje nejdříve mylná prý zcela ona slova sv. Ambrože! Vždyť prý již není 1800 let sv. Petr na zemi, a přece je a musí tu býti církev Kristova, an byla na věky založena. A že by žil Petr i po své smrti v nástupcích svých, není prý možná, an prý také zemřelý král ve svých nástupcích již nežije. A kdo prý jsou tito nástupcové? Římští papežové prý se rádi za ně vydávají, ale přece jimi nejsou; byliť prý mnozí mezi nimi nevěřící, sprostí, darební a nemravní lidé, a kdyby byli sebe le-

při bývali, jsou prý to přece jen břišní a chybní lidé, a proto nemůže býti tam církev Kristova, kde oni jsou, a jelikož prý jsou v katolické církvi, není tato pravá církev Kristova. — A vůbec, vždyť prý již sv. Petr byl chybný a mylný, an mu sám Spasitel přezděl satane (Mt. 16, 23), a svatý Pavel vytýká mu pokrytci (Gal. 2, 11.). A taky prý není pravda, že na jeho osobě Kristus církev založil; Kristus prý založil církev na víře jeho v Božství své, jež Petr vyznal (Mt. 16, 18); a po svém z mrtvých vstání ho proto nutil k opětnému trojímu vyznání toho Božství, an jej třikrát zapřel (Jan 21), — a nedal mu tu žádnou zvláštní moc. Je sice pravda, že sv. Petr pro svou horlivou a ohnivou povahu, ač byl a zůstal roven ostatním apoštolům, nějakou přednost nebo vlastně čest požíval před ostatními apoštoly ale to prý jen potom, dokud sv. Pavel nevystoupil a za prvního se nepostavil. — Neupírá prý sice katolické církvi *jmena* církve, ale proti tomu prý se musí opřít, chce-li se tato *pravou* církví *Kristovou* jmenovati. Nebo tato prý jest jen tam, kde se zásluhy Syna Božího celé a nezkrácené a kde se slovo Boží sv. evangelia čisté a neporušené zachovává (rozuměj: že to jenom v evangelické víře.)

My tyto náhledy nemusíme snad ani vyvracet čtenářům našim; učinili jsme to dílem při rozebírání evangelického katechismu (v Blah. r. 1865 str. 563.), dílem poznají to sami z pouhých slov písma svatého bez předsudků pojatých.

Kratceji odbývá pak druhou námitku o *kněžích*, jakoby jich neměli. Takových, jako katolíci nemají, t. j. aby to byl zvláštní stav, a k tomu svěcený, ovšem prý nemají, a nemusí taky míti, an v novém zákoně není žádné zmínky o nějakém svěcení; ano katolická církev prý slova sv. Petra (I. list 2, 9) zcela přehlídá, jenž zřejmě dí, že jsou všichni věřící kněží. A jestliže evangelíci přece vzkládají na některé muže ruce, poroučejíce je za duchovní, aby kázali veřejně a svátosti udělovali, je prý to jen proto, aby byl pořádek ve všem, a proto že jsou někteří k tomu schopnější než jiní — ale oni prý vlastně kněží nepotřebují, an by si to každý sám konati mohl. (Viz Blah. 1865 str. 155 atd.)

A proto prý také doufá, že tento „pocivý Nathanael,“ jenž se ho na ty pochybnosti tázal, nyní, an mu to vyložil a vyvrátil, stane se apoštolem a služebníkem Páně t. j. evangelíkem, jenž bude slovem i skutkem svědectví vydávati čistému učení evangelia

Božího; ač prý mu nejde o to, aby se rozmnožili na počet, jak to katolíci činí chtějí býti jen před světem hojní, kdežto oni prý dbají jen o to, aby se Kristovy zásluhy nezkrácené — (celé) uznávaly a aby skrze ně celý svět časného i věčného blaha a pokoje, jehož jinde marně hledá, dosáhl.

Tak píše p. pastor Šubrt. My nechceme posuzovati vnitřní jeho přesvědčení v tomto ohledu; přece však myslíme, že při své vzdělanosti a pastoralní činnosti tímto listem ani katolíkům nezáskal, ani evangelíkům neposloužil.

T. N.

Od Vlachova Březí v říjnu 1869.

(Sv. missie ve Vlachovu Březí.)

Právě v době, kde vychvalovači J. Husa sobě vyjeli, aby v rodišti jeho Husinci jej oslavovali a za mučeníka pravdy vyhlásili, při čemž ovšem obvyklé tupení církve katol., její nejvyšší hlavy a kněžstva tmářského nescházelo, právě v tu dobu konala se v blízkém městě Vlachově Březí sv. missie, zajisté k útěše a radosti všech věrných katolíků. Co si těch několik tak zvaných osvícenců a ctitelů Husových vzalo za práci, aby tu sv. missii překazili, aneb aspoň odložili její tak na uherský měsíc vymohli! Doběhli na okresní hejtmanství, psali na konsistoř, předstírali, že jest se obávati výtržností, anať v ty dny odbývati se bude slavnost Husinecká, přemlouvali lid, aby neposlouchal těch Jesuitů, tmářů a t. d. Než ani úředové, ani náš ryze katolický lid nedal se másti od těchto osvícenců, jenž chtěli svobodu toliko pro sebe, pro jinak smýšlející ale okovy. A pročez marné bylo namahání těchto lidíček, zapomělť, že nacházejí se v krajině ryze katolické. Nyní ale ku věci.

Hned v pátek d. 3. září zavítal do Vlachova Březí veled. úst. p. Rud. Pfeiffer, kanovník kapit. Budějovické, co zástupce Jeho Excel. nejdůst. p. biskupa při této sv. missii. V sobotu na to t. j. 4. září přibyli velební kněží missionáři z shromáždění nejsvětějšího Vykupitele a sice d. p. P. Jentsch, superior sv. missie, a P. Kugel z Prahy, P. Ant. Roller ze sv. Hory a P. Kotiza z Vídně, a uvítání byvše vel. duchovenstvem domácím s vd. p. kanovníkem v čele odebrali se po potřebném odpočinku za hlaholu zvonů do chrámu Páně, načež po vykonané modlitbě pan kanovník velebné otce a četné shromážděné osadníky dojemnou řečí oslovil, odevzdav a odporučiv spolu velebným missionářům zbožnou osadu Vlachobřežskou k horlivému vedení na cestě spásy. Na to vystoupil vel. p. P. Roller na kazatelnu, jenž svou úvodní řečí sv. missii započal, zvěstuje shro-

mážděnému lidu pokoj, jakéhož svět dáti nemůže. Hned tato první řeč získala vel. missionářům srdce všech posluchačů Dne 5. září započala namahavá práce jejich, která teprv 16. září odpoledne se ukončila. Dojemně a s apoštolskou horlivostí kázali každodenně dvakrát, ráno totiž a večer o nejpotřebnějších pravdách sv. víry, mluvili o potřebě sv. pokání, o nebezpečném s pokáním odkládání, o zpovědi, o nejsv. svátosti oltární, o modlitbě, o Rodičce Boží, o sv. kříži; při tom bylo vždy odpoledne po třetí hodině cvičení pro jednotlivé stavy a výklad sv. růžence, ostatní čas byl věnován slyšení sv. zpovědi.

Den ode dne množil se počet účastníků, vždy byl prostranný chrám natlačen, ano ku konci sv. missie nebyla velká svatyně s to zbožný lid v prostory své pojmuti. Po všechny dny zpovídáno až do noci, neboť nával byl tak veliký, že ačkoli jen ty dívky, které již u stolu Páně byly, k sv. zpovědi se přivedly, počet kajicníků na 3500 obnášel. Jak mnohý zatvrzelý hříšník Bohu tu opět získán, jak mnohé nepřátelství smířeno, jak tu opět ctnost utvrzena! D. 15. září byl pak svěcen misionářský kříž při náramném návalu lidstva, tak že při návratu průvodu do chrámu Páně a na to následujícím kázání o sv. kříži velká část nábožných věřících venku zůstati musela. A jestliže nával lidstva v ten den byl veliký, byl následujícího dne, kde konán slavný průvod s nejsvětější Svátostí oltární po rozsáhlém náměstí, ještě větší, tak že začátek průvodu již se zase nacházel u vchodu chrámu, když konec průvodu z něho vycházel, tvoře tak krásný pestrý věnec. Čítal zajisté průvod ten několik tisíc lidí. Po návratu do chrámu Páně bylo závěrečné kázání, při němž hlasitý pláč naplňoval prostory chrámové, svědčící zřejmě, že slovo Boží, jež tu hlásali ctihodní otcové, se neodráželo o kamenná srdce. Potom vystoupil na kazatelnu výše jmenovaný p. kanovník, který v celé sv. missii s podivuhodnou vytrvalostí se účastnil, a poděkovav vřelými slovy ctihodným missionářům, jal se čísti pastýřský list Jeho Excellence nejdůst. p. biskupa, kterýž on byl na útěšenou zprávu jemu podanou o skvělém úspěchu sv. missie, panu kanovníku odeslal. Celé shromáždění slzelo, když slyšelo lásky plný list svého pečlivého vrchního pastýře, ano propuklo v usedlý pláč, když i v. d. pan kanovník louče se dával srdečně s Pánem Bohem, Pak zavzněl na poděkování zpěv: „Te Deum laudamus“, kterým sv.

missie ve Vlachově Březi byla jest skončena! Stíží dostali se ctihodní kněží missionáři z chrámu Páně do farního domu, s tíží kvozu, jenž pro ně uchystán stál, neboť rozsáhlé náměstí bylo lidem naplněné, každý chtěl jich ještě jednou užití a s nimi se rozloučiti. „S Bohem“ a „zaplať vám to Pán Bůh“ bylo slyšeti ze všech úst. Dej Bože, aby tato sv. missie nesla hojného a trvalého ovoce! Že se nám tak radostných dnů touto sv. missií dostalo, za to sluší díky vzdáti především Jeho Excellenci našemu nejdůst. vrchnímu pastýři, jakož i důst. panu faráři Vlachobřežskému, Janu Mlsovi. Konečně budíž podotknuto, že na sv. missii z vůkolního duchovenstva dle možnosti se účastnili důst. p. Fr. Pavlíček, farář z Malenic, Jan Švéda, farář z Husince, Jak. Krejčí, farář z Dubu a Kar. Hrbeček, kaplan ze Strunkovic. P. J. K.

Z Bílého Újezda, dne 1. listopadu 1869.
(Posvěcení nového kříže ve Lhotě.)

V nynější době zkoušky, kde každý o kázati musí, ku kterému praporu se hlásí: jest zajisté účehyplné viděti, že ta neb ona obec se veřejně přiznává k praporu sv. kříže. Důkaz toho podala před čtvrt letem obec Ještětice, postavivši z polovice vlastním nákladem u veřejné silnice v obci skvostný kamenný kříž, jenž při velikém účastenství lidu od místního duchovního správce dne 11. července posvěcen byl. — Slova hnou, příklady táhnou. I obec Lhota, ač chudá, chtěla na návsi kříž postaviti. Vzdálena na hodinu cesty od farního chrámu Páně, neměla posud ani zvonku ani kříže. Proto se usnesli občané ke cti a chvále Boží a k svému vzdělání i spasení muka Páně postaviti. Nemajíce obecního jmění sbírali obecní starší ob. dům dobrovolné dárky. A hle, za několik neděl stál na obci krásně pozlacený kamenný kříž od kamenníka Veita z Vamberka v ceně 100 zl. r. m. Právě o jejich posvěcení byl ve 3 h. odpoledne u přítomnosti velečtetného zástupu — domácích i cizích posvěcen. Dychtivě čekali občané na tento výkon posvátný, nebo mnozí ani neobědvali, okrašluje společně kříž a jeho okolí. — Povázíme-li, že tato osada tak chudická jest, že i J. Excel. pan hrabě Hanuš Kolovrat Krakovský co patron ročně nejchudším na potravu přispívá — uznáme, že to veliká oběť občanů Lhoteckých. Tím více si budou — dá Bůh — sv. kříže nákladem svým postaveného vážit, a o to pečovat, aby zůstal povždy jejich nejskvělejší chloubou.

Z Brna dne 15. října 1869.

(Časopisectvo nepřátelské a naše.)

Žurnalistika nazvána šestou velmocí. A v skutku působí ona zhoubněji než válečné armády v nepřátelských zemích. Ohromné ty převraty, ježto zastihly nás a v základech přetvořiti hrozí dlouhými věky ustálené poměry společenské, jsou dílem žurnalistiky — žurnalistiky hroťivé, překotné. Jedná se o to, zdaž se máme my, jimžto uloženo za povinnost střežiti Sionu, lhotejno dívati na to, co se vůkol nás děje k zneuctění církve a na zkázu národa? — Jedná se o to, zdaž žurnalistika má zůstatí světoborným prostředkem v rukou bezvěrných překotníkův, aneb zdaž má býti posvěcena duchem Kristovým a uvedena ve služebnost církve svaté, k slávě Boží a spáse národa? Žurnalistika, ač má-li se dariti, musí se potkávatí s ohlasem, musí se opíratí o valnou a vydatnou oporu obecnstva. — Ve všech valných sjezdech a schůzích jednot a spolkův katolických vede se stížnost na to, že žurnalistika církevní nesnadno se zmáhá, roste a šíří, kdežto časopisy tím většího odbytu nalezají, čím více se od zásad křesťanských odchylují. Nebude od místa, začneme-li pátratí po příčinách, pro něžto žurnalistika konservativní a náboženská nemůže se měriti co do čtenářstva s listy proticírkevními a pro něžto nemůže se honositi, býti také velmocí? —

S mnohou útěchou uvítali jsme v nadějném našem „Čechu“ návrh, jak by se mělo přikročiti v době této ku rozhodnému pěstování „časové“ a poměrům nynějším přiměřené literatury. Bylo to v skutku nutné „Slovo v čas.“ Račiz „Blahověst“ dovoliti, abychom my Moravané pronesli náhled svůj, kterak by se dalo katolické působení tiskem v národu našem usnadniti, zaručiti, rozšířiti a zvelebiti. Téměř v každé farnosti kvete nějaký církevní spolek aneb se rozvíje nějaké bratrství. Josefinská doba nepodtala kořeny rostlin těchto toliko pro jejich vniternou, soukromou působivost posvětivou, nýbrž hlavně pro jejich činnost vnější; neboť úlohou spolkův a bratrstev církevních nebyla toliko oslava Hospodinu vzdávána modlitbou, nýbrž také zápas s branami válčícími proti církvi. V novějších dobách opět se valná část spolkův a bratrstev katolických v té míře k novému životu probuzuje, v které neblahé a duchamorné Josefinství za své běže; avšak prozatím obmezují se spolky, jednoty a bratrstva tyto z většího dílu na modlitbu. Zdaž nevymáhá toho však povaha nynější doby, aby se

spolky, bratrstva a jednoty ty proměnily opět v šiky válečné, v pluky branné? Zdaž nenastala toho nutnost, aby se také národ náš vykázal armádou *bojující* za vítězství nad nepřitelem Kristovým? Vždyť jsme církví *bojující*! Nepřítel žene se na Sion útokem a metá podpaly již také do svatyně Cyrillomethodějské a Svatovojtěšské listy a spisy proticírkevními. Tu jest třeba záhy hasiti a střely nepřátelské neškodné činiti. Tu jest třeba stejnou zbraní brániti svatyni, již uškoditi usiluje novověká nevěra. Modlitba mnoho dokáže. Bez modlitby ničehož nelze poříditi. Tak věříme. Avšak bez úsilí, bez přičinění a statečného odrážení vpádův nepřátelských, toliko divem by se dala zameziti a odvrátiti škoda, ježto hrozí církvi a národu v zemích svatováclavských. — Společíme se k vydávání a odebrání spisův a listů katolických.

Od Uh. Ostroha na Moravě, v říjnu 1869.

(K čemu máme vésti mládež, aby se domohla poctivé živnosti.)

Sám přirozený pud člověka nutí, že dorůstaje jde sobě hledat výživu; jsa vzdělán, vycvičen a náležitě k tomu veden, činí to způsobem mravním a poctivým, zanedbalec anebo zkaženec způsobem zase nepoctivým buď u všech dveří a oken zebraje anebo ještě špatnějšího řemesla se přichytaje. Aby ale ze všech dítek až dorostou stali se lidé poctiví, jenž by spravedlivě sobě dobývali chleba vezdejšího, o to starati se mají přední rodičové, jimžto čtvrté Boží přikázání ukládá, že pečovati mají o duši i o tělo (výživu) svých dítek. A za nynější doby *o-bojí* této povinnosti, jakou rodičové mají ku svým dítkám, horlivý lidumil kněz nemůže se ani dosti vynakládati *všem* snoubencům do stavu manželského vstupujícím, by těmto budoucím rodičům hluboce zaštlpil do srdce oboji tuto roditelskou povinnost; neboť pro samý materialistický shon nynějšího věku jedni z rodičův zanedbávají *duši* mořice neustále dítky jenom tím, aby osvojily sobě co největší zručnosti k nabývání vezdejších statků a co nejrozsáhlejšího bohatství, a druhí zase zakrněvše sami v lopotě otrocké výživy po sobě i dítek svých *tělesně i duševně* nechávají otročiti. Pročež aby naše mládež pro budoucnost smutné se nám nezmrzačila a nezotročila ni na těle ni naduchu, každému vzdělanci, který opravdu miluje národ svůj, o to velenutně starati se třeba, čím by ucpati se dala hráz touto všeobecnou povodní i u nás nyní potrhávaná, a jelikož neodvislá živnost na mnoze vyprostuje z poroby duševné, hlavně tedy o tom třeba nám přemýšleti, jak by z naší mláde-

že dorostlý občan ve společnosti lidské se svojí rodinou samostatně si stál *na svých nohou* a nebyl egyptským otrokem nemilostných a necitelných nevěrců z naší doby. I jsem přesvědčen, že kromě ostatních proti této zhoubě užívaných prostředků i toho domáhati se nám třeba, aby náš lid si zachoval a *ve svých* rukou si udržel *naše* starodávna *poctivá* řemesla, kteráž mu poskytnou samostatně a od hltavých vydrhiduchů neodvislé výživy. Protož nejen už hned ve škole při každé příležitosti žákům pilně schvalujeme užitečná řemesla a chuť pro řemeslo v nich obouzejme, ale i když ze školy vyjdou tím více jich povzbuzujeme a na rodiče naléháme, aby dítě svých vyučovateli dali řemeslu, jímžby dítě pro budoucnost mělo pojištěnou výživu. Nejvíce v takových krajích a na takových místech, kde se zhušta budují továrny a téměř rostou všelikého druhu fabriky od cizozemců budované, přivyká si lid na otročení a stálou ná denníckou mzdou fabričnou. Rodičové tím skrovným výdělečkem, jež i dítko jim domů přinese, zaslepení, chválí si takovouto poskytnutou výhodu a nedávají na řemeslo dítěte, an prý by učeň nejenom ničeho jim nevýdělal, ale že snad by ještě za něho museli i platiti. Jinde zase obyvatelé kolem měst přebývající vedou dítky buď ku štípání dříví anebo v židovně donášívají s nimi vodu za mzdu dvou nových krejcarů. Těžko to jde nežli takového člověka (ze zkušenosti to pravím) přivedeme k tomu, aby jeho dítky se vyučily poctivému některému řemeslu. Po všelikém domlouvání a raě udílené a na všeliké dané sliby stává se nejednou, že svého klienta, jenž prozrazoval výborné schopnosti, najednou místo na řemesle uvidíme co pastuchu zevlujícího za stádem stojícím u pastvin nyní přeoraných anebo pohůnčí při továrnách u dobytka v některém pronajatém dvoře druhdy panském ale nyní židovském. Ale šlechtetný lidumil nesmí tímto se nechat v jednání svém zastrašit, dokavad nespátí, že takové případy ku prospěchu národa v celém kraji docela nezřídly. Ale s druhé strany i tam pomáhati třeba, kde pracovitý lid posud neupustil od zastaralého zvyku a zděděného obyčeje, dle něhož sice veškerý síly se věnujou řemeslu, které ale nyní co řemeslo zchudlé neposkytuje dostatečné výživy a želané našemu lidu neodvislosti. Jindyť arci právem říkávalo se o všech řemeslech: „Řemeslo má zlaté dno“ a tenkrát po celé naší širošíře vlasti proslavila se některá města a městečka v každém kraji ně-

kterým řemeslem obzvláště, v němžto nejlépe se vyznali jenom obyvatelé dotýčených měst a na něž o trzích se vezdy čekávalo, a výnosným tehda tímto řemeslem živilo se dobře veškeré město, tak že zbožným otcům ani žádnému nenapadlo, aby syna svého poslal do cizího města vyučiti se některému jinému řemeslu; řemesla jejich ve všech domech stala se dědičnými, jakž až posud ještě v těchto jindy slavných nyní ale zchudlých městech státi vídáme n. př. v každém domě podle řady stav soukenický a nebo stav tkalcovský a j., který za nynější doby arci jenom bídu přináší, když v založených dílnách se zhotovuje rychlým strojem dosti látek laciných. — A aby v našich obcích ob rok o několik čísel se zmáhající zchudlý lid vymanil se z bídy ho sklíčeující, zvláště pak na venkově lid neusedlý a v městech našich poctiví řemeslníci, jejichžto zámožní otcové ve své zbožnosti druhdy tolik jsou přispívali na okrasu stánků Božích a ku zvelebení slávy Boží po vlasti naší, by poznovu zaujali bývalé svoje stanovisko, k tomu vyhledávají starostliví lidumilové a opravdoví národovci všelijakých prostředků. Ješto v obcích založené ústavy chudých některak k tomu nestačí, aby jimi zahradila se bída, klade se přede vším velká váha v každé obci na *občanské spořitelny*, které jsou zchudlému lidu jako zlatými žilami národního blahobytu. A kde těmito se vládní prostředky, i toho ještě dodělati se musíme a všady k tomu dohlídati nám třeba, abychom si v rukou udrželi všecko, co otcové naši nám ze živnosti národní jsou odkázali, při kteréžto ve své neodvislosti poctivě si konávati mohli všechny povinnosti křesťanské a nikdo k tomu jich donucovati nemohl, aby dle jeho choutek nohama si šlapali po daných příkazech Božích anebo církevních. Na uhájení tohoto otcovského majetku spojmež vespolek síly své a toho se všady dodělejme, ať lid náš ni v městech ni *na venkovských osadách* nepouští řemesel ze svých rukou, a jak z těchto rádků samo jde na jevo, především dítky přidržujeme k řemeslům *národním* t. j. těch nejvíce si hledíme řemesel, jichžto sám lid náš nejvíce potřebuje, zvláště na venkově ku svým rolnickým a domácím potřebám a na jichžto výrobu špekulace světová nevynalezla posud ještě žádných strojů a privilegovaných fabrik a skladů; tyto spojenými silami samým sobě udržme. Práci tímto směrem vykonanou pomoci by se zajisté mohlo i živnostníkům, jimžto nynější nenasytá mamona sobecká poslední sousto

odtrhuje od úst vyhladovělých, neboť k těmto domácím řemeslníkům zajisté že velmi dobře přidružení se dají na př. *hotovitelé bývalých a v některých krajích až posavád ještě v obyčejí jsoucích národních obleků a krojů*. Těchto veškerých našich řemesel národních abychom přede vším sobě všímali a co nejvíce jich podporovali, jim abychom před ostatními mládež svou věnovali a ve svých vlastních rukou sobě jich udrželi, toho našemu lidu třeba pro veliké výhody nejen materiální, ale i pro jejich příznivé výhody duševné; neboť mládež těmto řemeslům se věnovávší zůstane nám doma v kraji našem, mezi lidem naším a nepůjde se kazit do ciziny, kdežto posavád naše mládež lhotejně posílaná do zkažených Babylonů na učenou, buďto zkažená se nám tam odtud navrací domů, aneb na vždy v cizém výkalu hnusném a v bídném jazykovém i náboženském odnárodnění tam hyne s tělem i s duší. Arciť, že i doma úzkostlivě nám proskoumati je třeba, do jakých rukou a k *jakému to mistru* nezkažené dítě do učení přijde, ale toho tuším že dvojnásob je třeba, pakli dítě jak až posavád se dávají na učenou lidem neznámým, docela cizým do velkých měst, kde přijdou docela s očí svých vychovatelů i rodičů. Jenom v případech co možná nejřidčích posílejte rodičové svých dětí za nynější doby do velkých měst na učenou. A takových rodičů a dětí jejich upozorňujeme na katolické spolky, už hned ve škole náležitě vysvětleme, co jsou spolky katolické. Pilně k tomu přihlížejme a rodičů k tomu mějme, aby nikdy žádného ze synů svých ve velkých městech nenechávali při žádném řemesle, není-li tam údem katolického spolku tovaryšského anebo jiných katolických spolků, jenž místo otců o mládež se tam starají. Rovněž tak bedlivě, ba ještě usilovněji bděme nad naší služebnou mládeží ženskou, do měst i městeček na službu odeslanou. Každému děvčeti z osady naší do velkých měst na službu odcházejícímu už napřed se postarejme, aby tam bylo svěřeno matronám křesťanským, které za úkol si uložily, že věrně starati se budou o ženskou mládež služebnou, jížto osamotnělé u rozbourěném víru velkoměstském nikterak nedají zahynouti. Věru velmi bylo by přáteli, aby s těmito katolickými spolky velkých měst, kam z venkova naše mládež velmi zhusta přichází, z každé venkovské obce byli spojeni též venkovští jednatelé či venkovské spolky horlivých katolíků, kteříž by všelikou omladinu, buď na řemeslo nebo

na službu do oněch měst jdoucí, už napřed ohlašovali a krajanů svých poučovali, že v tomto spolku najdou přátel, jenž v cizině věrně jim vezdy přispějou věrnou radou a nikdy jich neopustí. — Zádám horlivých katolických pracovníků, aby v listech katolických o těchto časových otázkách ze všech končin naší vlasti na poučenou našeho lidu a k uhájení i na oslavu svatého našeho náboženství mezi naším lidem častěji se mnou pojednávali. Sv.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup rozloučí se v úterý 9. t. m. na delší čas s Prahou a vlastí. Bude v ten den o půl šesté hodině ráno sloužiti u *P. Marie Vítězné* (u Karmelitánů) tichou mši sv., načež o 3/4 7. odjede po záp. dráze přes Plzeň a Mnichov k všeobecnému sněmu církevnímu do *Říma*, kamž bohdá 13. t. m. přibude. Andělé Boží buďtež mu ochranou a modlitby naše posilou, aby se po dokonané práci ve zdraví a šťastně opět k nám navrátil!

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 8—12. listopadu u sv. Jiljí (u Dominikánů), od 13—17. na Strahově.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v říjnu 82 chudé v Praze zemřelé křesťany, letos úhrnem již 1200 osob.

— V zdejším spolku *katol. tovaryšův* jest nyní předsedou vp. Jan Láška, kaplan u Matky Boží před Týnem.

— *Z Hradce Králové.* V biskup. semináři jest letos 113 alumnův a sice ve IV. r. 32, v III. r. 30, v II. r. 21, a v I. r. 26. Externistův jest 6.

Z Horní Lužice. Nedávno (19. září t. r.) odbývali Sasští liberalové veliké shromáždění lidu (na 4000) v Drážďanech, kdež ovšem obzvláště po rozumu dvou pánův, jakéhosi dr. Döhma a dr. Delbrücka, prohlášeny kláštery za hrozné a škodné ústavy, a usnešeno zasaditi se o zrušení klášterův v Lužici. Sněm má — prý — vyhovětislusné (!) žádosti té. Ony dva kláštery leží ale jak známo u prostřed horní Lužice, u prostřed Srbův lužických, katolických, i povstali jsou Slované ti hájit dědictví po otcích svých. „Katholski Posol“, církevní časopis hornolužický, vydávaný od Dědictví sv. Cyrilla a Metoděje v Budyšně, přinesl provolání ke všem Srbům, aby jako protivníci církve, tak i oni podpisovali adresu k příštímu sněmu o zachování klášterův jejich. Podepsáni jsou kněží a laikové, mezi těmi

i poslanec jeden. K snadnějšímu pak podpisování budou rozeslány listiny ty po všech obcích. *M.*

Z Říma. Až dosavad bylo 63 biskupův od papeže dispensováno, že se na koncil dostaviti nemusejí. Veškerá hierarchie církve katolické záleží ze 766 residujících patriarchův, arcibiskupův a biskupův; in partibus infidelium (bez vlastní diecése) jest 228 patriarchův, arcibiskupův a biskupův; úhrnem tedy 994. Mezi nimi jest 12 patriarchův, 75 arcibiskupův obřadu latinského, 25 arcibiskupův in partibus, a 25 arcibiskupův roličných obřadův, 609 residujících biskupů latinského a 45 biskupů jiných obřadův, konečně 193 biskupové in partibus. — Co do stáří čítají dva biskupové po 95 letech (r. 1775 jsou narozeni), dva po 90; 20 biskupův stojí v stáří 80—85 let; 46 biskupův v stáří 75—80; 79 biskupů v 70—75; 164 v stáří 60—65 let; 133 biskupů čítá po 45—50 letech; 43 biskupů po 40—45, 24 biskupů 38—40; 14 biskupů 35—38; 7 biskupů 30—35 let.

— *Výlohy* peněžité, jež sv. Otcí způsobí ubytování a výživa mnohých biskupův při obecném sněmu církevním, páčí se asi na 500000 franků měsíčně. K uhrazení této nenepatrné sumy zasílají z mnohých krajin katolíci značné příspěvky do Říma.

— Sv. Otec Pius IX. zamýšlel v říjnu t. r. na několik dní odebrati se do Castel Gandolfo, změnil však úmysl ten, a to ze dvou příčin: za jedno, že sám příliš zaměstnán jest přípravami ku příštímu sněmu a za druhé proto, že mnozí biskupové již přišli a co den jiní přicházejí do Říma ku sněmu a sv. Otec nechtěl, aby první slyšení jejich bylo odročeno. Všem stanicím telegrafickým, jež se na hranicích pomezí římského nalezají, byl dán rozkaz, aby jméno každého biskupa, jež se tudy ubíráti bude, bez meškání do Říma ohlásily, by papežské povozy dvorní pro ně do nádraží jeti a je do vykázaných jim příbytkův dopravit mohly. Každého biskupa mimo to od nádraží až do bytu doprovází čestná stráž jízdeckta papežského. — Dne 10. října přijel do Říma ku sněmu biskup Colina z Puebly v Mexiku.

— Biskup Faurci, vikář v Číně, o němž jsme se zmínili v č. 30. str. 479, vypravuje z r. 1866 tuto pamětihodnou událost: V Kouy-Yang-fou žil výtečný lékař Y. Sieusen; bylť bratrem panny Lucie Y., kteráž s misionářem Neelem smrt mučnickou pro Krista podstoupila. Také lékař Y. byl výtečným křesťanem; před třemi roky v těž-

kém jsa nebezpečenství učinil slib, že věnovati bude svoji činnost spolku sv. dětství Ježíšova; a slibu tomu také věrně dostál. Nedaleko residence biskupské měl lékárnu, a něco opodál se nalezal sirotčinec zřízený pro děvčata až do 7 let stará. Několik dní před svatodušními svátky se lékař navrátil od nemocného domů a více než obvyčejně jsa unaven usnouti nemohl. V noci zaslechl nenadále hlasy velikého množství modlících se dítek. Divil se, proč se dítky v noci modlejí a odkud se jich tak velký počet vzal; neboť mu bylo, jako by slyšel hlasy bezmála 1000 dítek. Domnívaje se, že to pouhý přelud obraznosti, vstal a přiblížil se k sirotčinci; i tu slyšel opět dítky se modliti, leč hlasy jejich se mu zdály býti velmi vzdálené. Ráno šel lékař do kostela a zastal tam biskupa, jež právě vycházel k oltáři, aby mši sv. sloužil. Na otázku lékařovu, co by včerejší vidění asi znamenati mohlo, odpověděl biskup: „Množství dítek tebou pokřtěných chce tě vyprovoditi do nebe.“ „Toho nejsem nikterak hoden,“ pokorně odvece lékař. Téhož dne se rozstona a nemoc vůči hledě se horšila. V hod Boží svatodušní dal se vésti do kostela, aby přijal požehnání biskupské; leč ještě před ukončením mše sv. museli jej domů na lůžko dopravit; s vroucí nábožností přijal sv. svátosti na loži svém kleče a druhého dne z rána zemřel v stáří 66 rokův.

Z Francouzská. O velkonocích letošního roku pozval si právě na velký pátek bohaprázdny rouhač St. Beuve, senátor francouzský, několik přátel k obědu a předložil jim samé masité pokrmy. Když bezbožní hodovníci přes míru již byli pokrmů i nápojů požíli, sestavili z pozůstalých kostí horu Kalvárii, dali na ni kříž a posmívajíce se Božskému Spasiteli jitrnicemi na kříž házeli. Dne 16. října t. r. ale stál již bezbožný rouhač St. Beuve na pravdě Boží; skončil po dlouhé nemoci, ve kteréž tak ukrutných bolestí zakoušel, že sám lékaře požádal, aby mu jednu podal, což tento ovšem neučinil. St. Beuve povrhnul velikou útechou sv. víry křesťanské a jakož bez Boha byl živ, tak bez Boha zemřel. Ku hrobu doprovázeli jej Renan, Sand, Girardin, Raspail a jiní nevěřcové; ješto duchovenstvo církevní pohřeb odeprélo, byl první osobou při pohřebním průvodu čtvrtní úředník světský. Princ Napoleon také prý zamýšlel mrtvolu na hřbitov doprovoditi; bylo mu to však od císaře přísně zakázáno a tudíž zůstal doma.

Z Anglicka. Před 16 lety usadili se

Jesuité v St. Benno blíž Asafu v hrabství Walesském. Na vysokém pahrbku vystavěli si klášter s krásným gotickým chrámem, kdež 60 kněží a klerikův přebývalo. V údolí pod klášteřem tím bydlela anglikanská Lady, kteráž okem závistivým na to pohlížela, kterak anglikanci začali vždy houfněji choditi na kázání katolických kněží na pahorku. I vystavěla tedy šlechtična v údolí na vlastní útraty velkolepý chrám a proslulého kazatele tam za pastora ustanovila, aby lid k anglikanským službám Božím přidržoval. Leč tento prostředek brzy nedostačným se býti prokázal. Jistý profesor university Oxfordské stal se katolíkem a vstoupil do řádu Jesuitů i přišel do kláštera sv. Benno-na. Týž býval vždy věrným přítelem pastora v údolí zjičeho a tudíž i nyní jej často navštěvoval; oba rozmlouvali obyčejně o náboženských otázkách. Při takových rozmlouvách nezářka účastnila se i dcera pastora, dívka 19letá; brzy začala choditi k Jesuitům na kázání a po krátkém čase předstoupila před svého otce oznamující mu pevný svůj úmysl, státi se katolíčkou. Otec se z počátku zarazil, pak ale odpověděl, že se tomuto úmyslu nikterak protiviti nemíní a že dceři své úplnou svobodu v té věci ponechává. Po nedlouhém čase skutečně utlá panna složila v chrámě jesuitském veřejné vyznání katolické víry. Událost tato však popudila anglikanskou Lady nad míru k hněvu; jejím domluvám se podařilo roznítiti anglikanský lid tou měrou, že se jich 2000 ozbrojilo sochory, lopatami a kyjemi a s purkmistrem v čele hrnuli se na pahorek, odhodláni jsouce, celý klášter v rum a ssutiny obrátiti. Když s hulákáním došli až ku dveřím kláštera, vystoupil rektor ven a klidně se otázal purkmistra, čeho si žádá. „Chceme vaše hnízdo zapáliti a učiniti z něho ssutinu.“ V tom vám překážeti nemohu, odvece rektor. Avšak vy zajisté znáte přísný zákon anglický, jenž hájí domácí právo. Jestli náš klášter zhubíte, musí jej tato obec na vlastní útraty znovu vystavěti. Svaté jest vlastnictví, svaté právo domácí! Čiňte, jak se vám líbí. — Purkmistr ohlásil všemu množství odpověď rektorovu a dodal: „Muž tento mluví úplnou pravdu.“ Zástup se tiše rozešel, jakoby vodou polit byl a podnes stojí klášter na témž místě a ničeho se mu obávati není. Jaký to rozdíl mezi Anglickem — a Krakovem!

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna*.“ Svazek 12. (listopadový) přináší duch. řeči na sla-

vnost Všechn Svatých, věrných zemřelých, sv. Ondřeje ap., sv. Martina, bisk., sv. Alžběty, sv. Kateřiny; na ned. XXV.—XXVII. po Sv. Duchu, při pohřbu 16letého chlapce mrzáka a za příčinou slavnosti M. Jana Husi v rodišti jeho Husinci. Tímto sešitem ukončen ročník šestý.

— Brožúrka: „*Mnoho-li pravdy skutečné nalezáme na těch výhodách, jež dle brožúrky z Vídně rozeslané prý nám poskytuje nový zákon manželský?*“ prodává se v kníž. arcib. knihtiskárně v semináři.

— „*Ludvíka Donína Malý křesťansko-katolický Přítel Nemocných* pro zdravé i nemocné.“ S přídavkem obsahující církevní modlitby při udělování sv. pomazání, nejsv. Svátosti oltářní a při vykropování v Pánu zesnulých. Dle VI. opraveného, značně rozmnouženého vydání. V Praze 1870. Nákladem Karla J. Satova. Tiskem kníž. arcib. knihtiskárny. Str. 629.

— „*Dějiny národa Českého*.“ Vypravuje František Palacký. Sešit 21. Nákladem knihkupce F. Tempského v Praze. Str. 96. Obsahuje: Husitství pod králem Václavem 1403—1408.

— „*Dějiny českého povstání léta 1618*.“ Sepsal Antonín Gindely. Sešit 6. jímžto ukončen díl I. Nákladem B. Tempského v Praze. Str. 353—411 mimo titul, předmluvu a obsah.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. Procházka, psalterista a kapl. u sv. Víta v Praze, za faráře v Mešně;
- p. Ant. Poppe, admin. v Neugersdorfu, za far. ve Wilhelmsthalu (v Kladsku);
- P. Theodor Chvojan za far. adm. do Třebešic;
- P. Leop. Krodll, f. adm. v Třebešicích, povolán nazpět do kláštera v Emausech;
- p. Frant. Kryštofek, kand. dr. theol., adjunkt při theol. fakultě v Praze, stal se supl. prof. cír. dějepisu na bisk. theol. ústavu v Hradci Králové.

Upřázdňené místo:

Vranov (Frohuau), fara patron. p. Ervína hrab. z Nostic-Rhineku, od 20. října.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. Schwarz, děkan v Chejnově, 14. října (nar. v Lomnici 29. ún. 1796, vysv. 24. srp. 1820).

Do Budějovic (XIV). Ve prospěch chrámu sv. Václava uvolují se sloužit mše sv. „ad int. dantis“ dpp.: dr. Jan Stárek, čest. kanovník a prof. v Hradci Králové, 30; Ant. Frodl, prof. theol. tamtéž, 30.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expeditce:
v kat. kněhupectví
B. Stýbla
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předpláci se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 5 kr
na půl: 1 zl. 30 kr
Po poště:
jenom v expedici
Celoroč: 3 zl. —kr
půlroč: 1 zl. 55kr

Předplatenci čtvrtle-
te ti si se nepřítímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Svěcená voda v katolické církvi.

(Pokračování.)

V.

Poslední článek jednal o stáří a trojím druhu svěcené vody, totiž o křtící vodě, o svěcené vodě k posvěcení nebo k očištění kostelů, a o obyčejné svěcené vodě. O této poslední bude nyní řeč, a sice o jejím svěcení a jejich účincích.

Jako křtící voda tu podivnou úlohu má, člověka znovu zroditi, a jej v živý chrám a příbytek milosti Boží proměnit, a za tou příčinou s svatým olejem a křížem smísená jest, a jakož druhá svěcená voda k svěcení kostelů a k povýšení jich na důstojnost domů a míst nebeských tajemství určena, a za tou příčinou s solí, popelem a vínem smísená jest — tak má i obyčejná svěcená voda dvojí úlohu: *očisťovati* a *zachovávat*. Vlastnost vody jest *očisťovati*, a vlastnost soli jest *zachovávat*. Protož bývá obyčejná svěcená voda s solí smísená. Ona má člověka a svět od všedních hříchů a záhubného vplyvu zlého ducha očistiti, a rovněž oba, člověka a svět, od nich zachováti. Tato dvojí úloha svěcené vody jest v těch krásných modlitbách vyslovena, kteréž při svěcení jejím se konají. A jako úloha dvojí jest, jsou také zasvěcovací modlitby dvojího obsahu, jedny jsou zažehnávající, druhé jsou zehňající. Církev katolická co dědička moci Božského původu svého, má v obojím směru moc, totiž zažehnávati a zehňati, to jest skutky satanášovy a vplyv jeho rušiti, a tvory požehnání Vykupitelových účastny činiti.

Již u prastarých spisovatelů nalazíme zmínku o modlitbách, jichžto biskup, aneb v nepřítomnosti jeho kněz při svěcení vody užíval, žádaje od Boha, aby skrze Ježíše Krista tu vodu posvětit, a jí síly k prospívání zdraví těla a duše, k chránění v

pokusech, k odvracení pokut od dědin, k zničení škodlivého vplyvu zlého nepřitele uděliti ráčil. Až podnes koná církev při svěcení vody nejprvé modlitbu, v které ducha zlého se vším komonstvem jeho zapřísahá, aby se vzdálil, to jest, ona přikazuje ve jménu Božím a skrze zásluhy Ježíše Krista soli a vodě, aby lidem nejen neškodily, ale na opak ku spasení sloužily. Církev zapřísahá i bezživotné tvory, ne jakoby sami ze sebe záhubně působiti mohli, nýbrž proto, že lidé ty samy, jenž by toliko k slávě Boží a k jejich vlastnímu blahu sloužiti měli, skrze hřích takměř knížeti tohoto světa podrobují, a tak je dvojímu povolání jejich odcizují.

Co náměstek všemohoucího Boha a na rozkaz církve svaté říká tudy kněz nad solí: „Zapřísahám tebe, stvoření soli, skrze Boha živého, skrze Boha pravého, skrze Boha svatého, skrze Boha, jenž proroku Eliseovi velel tebe nasypati do vody k uzdravení neplodnosti její, abys věřícím ku spasení sloužila, a aby odtud, kamž tebe nasypou, všeliká bezbožnost a úkladnost zlého nepřitele uprchla a zmizela, a všeliký nečistý duch byl zažehnán, a jemu zabráněno bylo škoditi, ve jménu Toho, jenž přijde souditi živých i mrtvých a světa skrze oheň.“

Po tomto zažehnání následuje zehňání a svěcení soli těmito slovy: „Neskončenou milost tvou, všemohoucí, věčný Bože, pokorně žádáme: rač toto stvoření soli, kteréž jsi ku potřebě pokolení lidského daroval, v dobrotě své požehnati a posvětit, aby všem z ní požívajícím k blahu duše a těla sloužila a všecko, coby záhubné býti mohlo, zahnala a před všelikým útokem zlého nepřitele chránila.“

Potom následuje zažehnání vody: „Zapřísahám tebe, stvoření vody, skrze Boha svatého, skrze Toho, jenž tě na počátku od sucha oddělil, a tobě z pramene rajského

vycházeti, a na čtyry řeky se dělití, a zemi zvlažovati velel; zapřísahám tebe skrze Toho, jenž tě v Káni Galilejské mocí svou v víno proměnil, jenž svatýma nohama svýma po tobě chodil; zapřísahám tebe skrze Toho, jenž v tobě Naamana syrského rukou proroka Elisea od malomocenství očistil: posvěcená požehnaná voda, zapřísahám tebe skrze Boha živého, aby se čistá ukazovala a požehnanou zůstala k zapuzování nepřítelů a všech úkladů jeho, kde se koli tebou pokropí, v domech nebo na vinicích, na polích nebo v zahradách, a aby těm, jenž tebe požívati budou, za lék k zachování neb navrácení zdraví sloužila. Skrze Ježíše Krista, Pána našeho.“

„Zapřísahám tebe, stvoření vody, ve jménu Boha všemohoucího Otce, a ve jménu Ježíše Krista, Syna jeho, a v mocí Ducha svatého, aby se stala zažehnanou vodou k zapuzování všeliké moci nepřátelské a k zahánění a zničení jeho samého se všemi odpadlými anděly jeho, mocí téhož Pána Ježíše Krista, jenž přijde soudit živých i mrtvých a světa skrze oheň.“

„Ó Bože, jenž jsi k zachování pokolení lidského ujevzněšenější svátosti své na podstatě vody založil, vylej sílu požehnání svého na tento živel rozličným čistěním připravený, aby tvé stvoření, které tvým tajemstvím slouží, účinku Božské milosti tvé dosáhlo k zapuzování zlých duchů a nemocí, a cožkoli tou vodou v domech věřících a na jiných místech pokropeno bude, vši nečistoty zbaveno bylo, a ode všeho zlého zachováno zůstalo; žádný jedovatý dech, žádné záhubné povětří ať tam nepanuje; všecky úklady lstivého nepřítelů ať zmizí, a cožby koli zdraví neb pokoji obyvatelů škoditi mohlo, ať tím pokropením zapuzeno jest, aby blaho naše, za kteréž pro jméno tvé žádáme, ode všech pokušení zachováno zůstalo. Skrze Ježíše Krista, Pána našeho.“

Po těchto modlitbách vsype se sůl do vody při těchto slovech: „Smíšení soli s vodou děj se ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.“

Následuje ještě poslední modlitba a zní takto: „Ó Bože, původce nepřemožené moci, králi nevyvratitelného království, a vždy proslavený vítězi, jenž sílu nepřátelského panování lomíš, vzteklost řvoucího nepřítelů přemáháš, a úklady ducha zlého ničíš: Tebe, ó Pane! pokorně a úpěnlivě prosíme, račiž na toto stvoření soli a vody milostivě pohleděti, je dobrotivě oslaviti, a rosou milosrdenství svého posvětit, aby, kdekoli tou vodou se pokropí, vzývám

svatého jména tvého všeliký útok nečistého ducha odstraněn, všeliké lékání se jedovateého hada zapuzeno bylo, a nám, milosrdenství tvé vzývajícím, přítomnost Ducha svatého všude po boku stála. Skrze Ježíše Krista Pána našeho.“

Nepřirovnatelně krásnější a posvátnější jsou ještě ony modlitby, jimiž voda na den Zjevení Páně nebo svatých tří králů, tak nazvaná tříkrálová voda se světí; nemohu jich ale zde dále uvésti.

Z předešlých modliteb laskavý čtenář vyrozuměl, že svěcená voda dvojí úkol má, *očistovati a zachovávatí*. V tom záležitosti také její účinky, kteréž po pořádku uvéstí a vysvětliti hodlám. Ostatně napřed podotýkám, že tyto účinky nezávisí na pobožnosti kněze, jenž vodu světí, nýbrž na pobožnosti věřícího, jenž jí z úmyslu církve užívá.

Uvádím zde sedm vzácných v modlitbách církevních obsažených účinků:

1. Opuštění všedních hříchů: zdraví duše.
2. Prominutí časných trestů: spása věřících.
3. Léč proti neduhům: zdraví těla.
4. Pomoc v pokušeních: branná zbroj věřících.
5. Ochrana před časnými ranami a pokutami za hříchy: požehnání v dědinách.
6. Pomoc Ducha sv. v modlitbě: duch pobožnosti.
7. Ulehčení dušičkám: přímluva věřících.

První účinek svěcené vody jest očistění nebo shlázení všedních hříchů. Nejbližší podmínka jest stav posvěcující milosti, vyproštění z smrtelného hříchu, kterýž jenom v sv. pokání odpuštění dochází. Další podmínka jest ta, abychom žádné náklonnosti nebo zvláštní lásky k všednímu hříchu v sobě nechovali. Stává-li těchto podmínek, působí pobožné pokropení svěcenou vodou hnutí posvěcující milosti v duši, a toto hnutí pobádá k vzbuzení lásky, lítosti, důvěry, a toto vzbuzení má za následek, že duše od všedních hříchů očištěna bývá.

Druhý účinek svěcené vody jest prominutí časných pokut za všední hříchy. Ony se promíjejí vždy dle vyššího neb nižšího stupně lítosti, lásky, horlivosti zcela neb částečně. To jsou dva nejskvostnější účinky svěcené vody, kteréž toliko ten v celém významu jejich může pochopiti, kdož ví, co všední hříchy a časné pokuty za ně v celém objemu svém znamenají. A to ví toliko Bůh. My pak víme, že i všední hřích

částečný převrat v Božském řádu spásy jest, že Boha uráží a křesťana snižuje. Všední hříchy jsou neštovice duševní, chyzda Bohu, zárod smrtelného hříchu. Proto již svatá Teresie tak pravdivě a výborně dí: „Kýž bychom se více báli všedního hříchu nežli satanáše, nebo onen nám více uškoditi může, nežli všickni zlí duchové.“

Třetí účinek jest zachování nebo navrácení zdraví. Již sv. Jan Zlatoúst uzdravil v Antiochii nemocné dítě jedné vznešené paní, a u přítomnosti mnoha svědků paní císařského mistodržitele tím, že je svěcenou vodou pokropil.

Čtvrtý účinek jest ochrana v silných pokušeních. Protož také věřící v takovýchto, začastě nenadálých, ďábelských pokušeních s nejlepším prospěchem svěcené vody užívají. Obzvláště nemocní a umírající v tomto vše rozhodujícím okamžení, kdež brzy k zoufalství, brzy k nevěře od nepřítele duší ponoukání bývají, veliké ulehčení a pokoj pocítují, když svěcenou vodou se pokropí; což každý katolický kněz při návštěvě nemocných činí. Nesčíslnými událostmi potvrzeno to co nejnezvratnější. Jest to tedy pravá ukrutnost proti nemocným, když je v této hrůzy plné hodině, kde duše bázní a úzkostí, nadějí a zoufalstvím sem i tam zmitána bývá, i nejbližší příbuzní zbavují pomocných prostředků církve katolické. Nápadný se ukazuje tento čtvrtý účinek jmenovitě při posedlých, kteříž zažehnáním církve a svěcené vody od zlého ducha bývají vysvobozeni „Ve jménu mém ďábly vymítati budou,“ řekl Božský Spasitel, kterýž sám posedlých bez počtu uzdravil. Až podnes jest dost posedlých tělesně, nejvíce mezi pohany. Mezi námi jsou posedlí duševně. Tento druh posedlých jest mnohem hroznější a skoro nezhojitelný. On se dává poznati po lité nenávisti Boha a všeho katolického, po hrozném rouhačství proti Bohu, a jako z očí pravého křesťana vysvítá milost a nevinność, tak z očí oněch srší divoká nenávist a děsný oheň. Také tak účinnivá ukazuje se svěcená voda v domech, kde strašidel se bojí, anebo na jiných smutných místech. Ponejvíce jsou to duše zatracených, jenž na místech svých zločinů straší, jmenovitě samovrahů. I to není po- věra. Dosvědčují toho bezpočetné události a praxe církve, kteráž nepodporuje pověry.

Pátý účinek jest ochrana před časnými pohromami a pokutami za hříchy, jinak řečeno, požehnání v dědinách a ve všech těch živlech, kteréž nám prospěšnými býti anebo škoditi mohou. Již trpělivý Job po-

dává o tom platné svědectví. Bůh dopouští takové věci i na křesťany dílem ke zkoušení, dílem k potrestání jich z hříchů jejich. Věřící starých časů až do konce předešlého století věděli o tom všem dobře, a protož brali za času nakažlivých nemocí, pádu dobytka, neúrody, útočiště své nejen k lidem, kteřížby pomoci mohli, ale i k pomocným prostředkům církevním. Takový prostředek jest také svěcená voda. A skutečně byla takováto důvěra odvrácením pohrom mnohonásobně odměněna. I toho dotvrzují svědectví, počínajíc od čtvrtého století až na nynější dobu. Listy Austrálských misionářů podávají zprávu, že i tamní divochové útočiště berou k misionářům, aby tito stáda a příbytky jejich svěcenou vodou pokropili, a tím jich před znepokojováním „Aitů,“ to jest zlých duchů ochránili. Takovou důvěru vkládají k svěcené vodě, a zajisté ne bez příčiny. Protož všude, i v Rakousku, panoval obyčej, v pašijový týden (u nás zvláště o slavnosti Zjevení Páně čili sv. tří kralů) příbytky žehnati a svěcenou vodou vykropovati, na svátek svatého Linharta dobytčata, na jaře osení, na svátek svatého Jana evangelisty víno, v neděli velikonoční jídla, nově vystavené domy, komory svatební, lodi, vůbec všechno žehnati a světiti, a to nejen k odvrácení škody, ale i k vyprošení požehnání Božího na domy a statky, na řemesla a práce, aby člověk o ovoce namáhání a starostí svých nepřišel, alebrž ku spáse duše i těla z něho se radovati a jeho požívatí mohl. Že zde nepanovala po- věra, nýbrž pravdoucí pravda, nahlédne každý, kdož nynější *schudlý* čas k dřívějšímu *požehnanému* přirovná.

Šestý účinek jest přispění Ducha svatého v modlitbě nebo vzbuzení pobožnosti. Protož se věřící při vkročení do kostela, k ranní a večerní modlitbě svěcenou vodou pokropují. Ale i kněz pokropuje věřící před službami Božími anebo po nich svěcenou vodou. Církev katolická chce nám naše posvěcení skrze koupel křtu na paměť uvéstí, v kterémž jsme se syny Božími, chrámy Ducha sv. a dědici nebe stali. Jest tedy třeba, na tuto největší ze všech milostí často zpo- mínati. Svěcená voda jest nejspůsobilejší prostředek k tomu. Ona nás vybízí, abychom onu čistotu a nevinność pečlivě zachovali, anebo skrze svátost pokání opět získati hle- děli. Ona spolu napomíná, i mimo kostel při zaměstnáních povolání svého oně sva- tosti píleti, kteráž křesťana zdobí. Kýžby ale také s tímto pokropením požehnání Boží na všechny sstoupilo, jich na těle i na duši

předě vším zlým ostržhalo, a denní práce jejich řídilo! I oltář bývá pokropen z uctivosti k svatým tajemstvím, a jako na znamení k čistému a hodnému jim obcování.

Sedmý účinek svěcené vody jest zmírnění muk dušičkám. Protož kněz při každém pohřbu mrtvé tělo svěcenou vodou pokropuje. V domě ale, kde ještě křesťanský život panuje, nachází se kropenka, aby všickni, kteříž by mrtvého ještě viděti a jemu poslední čest prokázati chtěli, jej svěcenou vodou pokropiti mohli. I na křesťanských hřbitovech nalezají se kropenky u každého hrobu. Naši předkové nikdy na to nezapomněli, jakož toho dokazují všechny staré hřbitovy.

Než může-li svěcená voda dušičkám co prospěti? Na tuto otázku odkazují laskavého čtenáře především k obyčeji církve katolické, kteráž nikdy ničeho neprospěšného nenařizuje, a ke hřbitovům a následovně k víře našich katolických předků. Za druhé na to odpovídám, že svěcená voda a pokropení hrobů druh modlitby jest, a spolu na základě obcování svatých smířlivou a přimluvnou moc má. Účinek, jakýž čerstvá voda působí v ty, jenž horkem trápeni jsou, působí jiným, duchovním způsobem svěcená voda v dušičky: ona umírňuje mocí sobě propůjčenou muky jejich, odkudž starodávná víra a obyčej v církvi katolické, mrtvá těla a hroby svěcenou vodou pokropovati.

Na čem ale těchto sedm účinků svěcené vody spočívá, chci v budoucím posledním článku vyložiti, a spolu na námitky pochybovačů aneb nevěřících lidí odpověditi. Doufám, že s tím laskaví čtenáři spokojeni budou. (Dokončení.)

Hledali pravdu a našli ji.

Hlasatelé „čistého evangelia“ vyčítají nám s radostí velikou, podaří-li se jim kdy zbloudilou nějakou dušičku katolickou vlátkati do církví své, ač obyčejně nikoliv z přesvědčení, nýbrž z časných a tytých i špinavých pohnútek takovíto katolíci kroku onoho se odvažují. Divná však věc, že právě církev naše, ta „zpátečnice a utlačovatelka všeho pokroku“, právě v „osvíceném“ našem století tolik a tak vzácných čítá konvertitů, kolik a jakých hned tak nebylo. Toť zajisté důkaz neklamný, kde pravda a kde lež.

Tou příčinou myslím, že nebude od místa, podáme-li tuto stručný seznam všech čelnějších konvertitů, kteří zajisté i rodem i důstojenstvím i učeností vynikajice neobrá-

tili se z ohledův lidských a zisku časného, nýbrž poznavše pravdu, kde jest, tam se uchýlili, by ztrativše tím ovšem mnohdy úřady a postavení výnosná, žili pak v chudobě a pohrdání od dávných přátel svých.

Jsou pak to najmě tyto:

R. 1800. Bedřich hr. Stolberg, známý historik

1803. Dr. Mikuláš Möller, Karel Rumohr, kritik v Drážďanech, a publicista Adam Müller.

1806. L. Lesage, hr. Ekstein.

1808. Bedřich Schlegel, filosof a básník.

1810. Slavný kazatel a spisovatel Dr. Em. Veith, (rodem jsa žid stal se nejprve protestantem, a pak katolíkem), Zachariáš Werner, Jan Biester, Mik. Böhl, Bedřich Klínkowsström ve Vídni, syn plukovníka švédského (synové jeho Maxmilian a Josef jsou Jesuity), Jan Overbeck, bratři Schadeové, (malíř a řezbář), Karel Vogl, rektor Drážďanské akademie, a slavný malíř Ludvík Schnor.

R. 1817. Knížata: Bedřich Hessen-Darmstadtský a Bedřich IV. kníže Gothajský; Vavřinec Voltz

1818. Básník Schenk.

1819. Lud. hr. Senft, — bar. Hochberg, (pruský důstojník, raněn ve válkách Napoleon., učinil v Kuksu u Milosrd. bratří, kdež ležel slib, že se stane katolíkem, ozdravil-li.

1820. Karel Haller; rabín Weil, byv pokřtěn, stal se knězem; Burghard Freudenfeld, prof. dějepisu v Bonnu.

1821. Josef Böhm.

1826. Kníže Ferd. Anhalt-Köthen, právník Berendts, Bekedorf, Philips, baron Hok, Jakob Libermann, syn rabínův v Alzace, přijav křest sv. a byv vysvěcen na kněžství, žil bohabojně, založil kongregaci „Srdce Marie Panny“, a zemřel r. 1852 v pověsti svatosti.

1827. Dr. med. Jeiteles, žid v Praze.

1830. Královna Dánská, básník Vilém Schütz, Sabo, kalvínský kazatel v Uhrách, Easlínger, kazatel v Curychu, byl vysvěcen v Rímě na kněze.

1831. Daniel Witt, básník v Berlíně s dvěma sestrami; dr. Arendt, docent v Bonnu, potom professor v Lovani.

1832. Kupec Hamburský Hugues, stal se redemptoristou a přeložil do němč. díla sv. Alfonse.

1833—38. Weikum, nyní kanovník ve Frýburce, prof. Eisenstein, malíř Wassmann, a kazatelé protest.: dr. Bunger, Bartholome, Müglich a m. j.

1839—46. Alfons Ratisbone, žid Pa-

řížský*) *Karel Rinter*, dr. práv a rázný obhajce Kolínského arcibiskupa Klemense a Hnězdenského Dunina; hr. Schiltz, kazatel v Novém Yorku; hraběnky Zichyová a Kilmansegová, *historik Hurter*, a pastory: Schröder, Farkas, Karel Haas, Wilke, Zetter.

1847. byl pokřtěn *Hermann Kohen*, slavný fortepianista, žid v Paříži, stal se karmelitou a nyní misionářem; dr. med. *Hetsch*, povrhnuv luterstvím stal se knězem a rektorem semináře v Orleaně.

1848. *Vögele*, pastor v Bavořích, hrabě Pfeil na Slezsku, spisovatelé Pilgram a Meinhold.

R. 1850. Známa spisovatelka hr. *Ida Hahn-Hahnová*, s bratrem a *tré kněžen bádenských*: Marie, Aloisie a Josefa; pastor Kerst, baron *Schäzler*, nyní prof. theologie ve Frýburce; slavný architekt Hübsch, vysocí úředníci: Vogelsang, Fryder, Maass.

1852. Kníže *Pavel*, bratr krále Württemberského, dr. Bippart, prof. na universitě Pražské.

1853. Historik *Gfrörer*, a hrabata: Rudolf Etringen a Alexander Sekerka**) na Slezsku.

1855. Tajný rada pruský *Vilém Volk*, spisovatel mnoha děl užitečných, hr. *Fr. Stolberg*, vnuk Bedřichův; hr. *Herman Schulenburg*, pruský důstojník stav se katolíkem vstoupil ke kapucínům, hr. Henkel, Jiří Blakert, prof. na gymnasiu Lvovském: — dr. *Martens*, docent v Berlíně, nyní kněz a rektor semináře v Pelplíně.

1856—60. Spisovatel *Daumer*, malíř Steinbrück, slavný architekt Bedřich Schmidt (svěřeno mu dostavění hl. chrámu sv. Štěpána ve Vídni), hr. *Gustav Blome*, kr. vyslanec bavorský u dvora Pařížského, — dr. *Lämmer*, kanovník a prof. ve Vratislavi, dr. Stein, prof. ve Vídni, stavitel Bülov, a spisovatel Ebeling v Hamburku; — *Petersen*, stav se Jesuitou odešel na missie do Bombaje.

1860. Dr. Kosegarten, profesor v Št. Hradci stařec 68letý, prus. major Wunster, *Levald*, dramaturg a ředit. mnoha divadel v Němcích; kněžna *Ida Isenburgová*, hraběnka Žofie Brühlová, kníže Karel *Isenburg*, a kazatel luter. Laake, nyní kněz a profesor ve Vratislavi.

V Americe stali se téhož roku katolíky: dr. Hunger, Schnurer, Zeller, Riedl, Schmiedbürger.

1863. Pastor Hansen, a polic. ředitel v Gdansku Weier.

1864. Pruský generál kn. Alex. Solms a Albrecht Blücher; kněžna *Ida Talleyrandova*, dcera admirála danského; — Durst, prof. z Düsseldorfu, hr. Meisenburg, kn. Leopold Löwenstein, baron Gager, hr. Vossová, kn. *Ferd. Sachsen-Koburg-Gothajský*, panna *Opermannova*, dcera malířova z Petrohradu, nyní předst. Milosrdných sester v Caribradě. — Jich příkladu následovali: bar. Kristian Türkheim, tři sestry hrab. *Rechbergové*, württemberg. plukovník hr. Degenfeld i s bratrem, vyslancem v Mnichově, pastory Christfreud a Geister.

1866. Dr. *Martius* v *Čechách* i se synem, — hr. Dominik *Bethlen*, pán sedmihradský, poslední potomek rodiny Bethlen-Gaborův. —

Před tím ještě navrátili se *anglikanští duchovní*: Pugin, Newman, Okeley, Faber, nyní slavný spis. církv., a *Manning*, nyn. arcib. westminsterský a kardinal.

Dle zpráv časopisných jeví Anglikánci v posledních letech velikou chuť spojití se opět s církví katolickou. Mnoho osob vysoce postavených zřeklo se už bludův svých. Tak r. 1867. v diecési westminsterské celá kongregace „*sester Puseitek*“, dva vysocí preláti Shapcote a Edgar a 2000 rozličných osob; — lord Beaumont, Spencer, Sibhorp, Gordon, Palmer, publicista Higgin, Burnes, Floyer, a dva londýnští duchovní. R. 1868 přešli do lůna církve katol. tři pastory londýnští i s částí osadníkův svých. Jeden z nich obětoval pak arcibiskupovi 33.000 tol. a odejel do Říma dát se vysvětit na kněze. — *Baron Nikolai*, velitel vojska zakavkazského a gubernator Tyflisu, čítaje náboženské spisy francouzské, opustil carskou službu, odřekl se protestantismu a přijal v Grenobli habit Kartusianský. — Psaly také noviny, že se s církví spojí dr. *Pusej*, náčelník jisté části Anglikancův, zvaných „*Puseité*“, — jehož příkladu následoval biskup Saliburský, dr. *Hamilton*, ztrativ tím místo, jež mu neslo ročně 5.000 lib. st. (50.000 zl.)

Šťastný tento obrat zmáhá se v Anglii den ode dne. Kolik nových katol. kostelů bylo tam jen letos vysvěceno! — A konvertitům těm nemohou dojista ani jinověrci vyčítati, žeby změnili víru svou jen pro zisk a výhody časné, aneb z nevědomosti. Jsou to údové nejznamenitějších rodin, proslulí právníci a učení theologové, kteří zajisté prvé dokonale poznali i učení církve své, i učení církve katolické, než dobrovol-

*) Viz Časop. kat. Duch. roč. 1868. sv. VIII.

**) Odvozují původ svůj od starých Vršovcův českých.

ně přestoupili stavše se pravou okrasou a chloubou katolické církve v Anglii, Němcích, ano po veškerém světě.

Kdoby více dočísti se chtěl o konvertitech těchto, tytýž i zázračně uvedených do lůna církve sv., viz *Rosenthalův* spis o obrácencích (*Convertitenbilder*) 1865. a pojednání *dr. Scheebena* o svatosti církve v XIX. věku. *A. Mužik.*

Farář ve vsi a pání v zámku.

Povídka od **Fr. Pravdy.**

V.

Mladá paní z Bukovan upadla do velké nemoci, má horečku a lékaři říkají, že si ji přitáhla neobyčejným pohnutím duše a ochabnutím těla. Je tu ještě lékař z Paříže a nechťejí ho propustiti, jsou tu také jiní lékaři a všickni hraběnce pomáhají.

Nestojí o ně a nevolá jich k sobě, ale o faráře ze vsi stojí a ustavičně ho chce mít u sebe. I povídá jí o Pánu Bohu, o milosti a milosrdenství Jeho, učí a povzbuzuje ji a ona se stává den ode dne horlivější křesťankou.

Hle, nemůže se dočkati, až ji vyzpovídá a až jí udělí svátost oltářní a on váhá, odkládá, aby se nezdálo, že ji zaopatruje.

Konečně povolil přání jejímu a prosbám jejím, vykonala svatou zpověď a přijala Tělo Páně důstojně a nábožně.

Lékaři pravili, že toho není zapotřebí, ale bylo toho zapotřebí brzy, stav nemocné se tak zhoršil, že farář jí dal a musel dáti i svaté pomazání. Opakovala svatou zpověď ještě jednou, přijala ještě jednou Svátost nejsvětější a ubohá již se chystá k smrti. Umře ráda, jak vyznala faráři, duch její se nezatemnil, smysly jí neopustily, ví o sobě až do posledního okamžení.

Lékaři nejsou s to zachovati jí život časný a ona si toho nezáhá majíc starost jen o život věčný. K tomu jí má dopomoci a ten jí má pojistiti farář, jenž těší se, že si získala a zasloužila nebe upřímným pokáním svým a děkuje z plného srdce svého nejvyššímu Pánu, že požehnal práci jeho a za nástroj ho vyvolil, aby obrátil k Němu, po svétlil a spasil duši drahou.

Hraběnka a hrabě opatrují nemocnou jako vlastní dceru a když vyslovila obavu, že dítě její v Paříži snad utrpí zkázu, slíbili jí, že si je vezmou k sobě.

Žádá si to, prosí o to, chce, aby její Olga sv. náboženství se vyučila od vesnického faráře.

„Nesmí býti jako já jsem byla,“ vzdy-

chá „a byla by takovou, kdybych rodičům ji ponechala.“

Umírající matka žaluje na vychování své v mládí a projevuje vůli, aby dceři dostalo se jiného. V Bukovanech se jí ho dostane, bude vzdálena od hlučného světa, dědeček a babička nad ní budou bděti, hodný kněz jí vstřípí do srdce víru.

I odporučila mu dítě své, jež sama až posud byla zanedbávala, nestarajíc se o jeho duchovní prospěch. Měly je pod dohlídkou osoby služebné, dělaly s ní co chtěly, a běda, ona dceru víc kazila, než napravovala.

Olga je zlá, nikdo nad ní nemá moci, jediný otec jí směl poroučet. Otec je nebožtík, matka by s ní nic nebyla pořídila, matka se stávala vinou její záhuby. Nemilovala, netila, nevážila si jí a proti všemu, co od ní pocházelo, jevila odpor. Bylo by to mezi nimi bezpochyby pořád hůr a hosté, pání i paničky, co je navštěvovali, nezkušenou dívku by zcela byli zavedli. Pochlebovali jí, lichotili se k ní, ustupovali jí ve všem a ona nabývala marnosti a pýchy, jenž den ode dne rostly.

Bože, kam by to s ní bylo přišlo?

„Ještě dál než se mnou,“ běduje dokonavající matka a praví: „Smrt moje snad vykoupí dceru.“

Farář jí ujišťoval, že nyní o dítě své by jináč pečovala, ona tomu věří, ona o tom je přesvědčena a přece vyznává: „Bůh Olgu učinil sirotkem, aby jí zůstal sobě.“

Olga ztratila otce a za otcem odešla matka v květu mladosti své. Olga je v skutku sirotek, matku pochovali k otci do hraběcí hrobky a zase se odbyl slavný pohřeb, k němuž množství kněžstva a množství lidstva se dostavilo.

Kolují rozličné řeči o mladých pánech z Bukovan, jenž tak brzy po sobě smrti podlehli, a můžeme si pomysleti, že je v nich víc nepravdy než pravdy. Že pán byl zastřelen, to se vypravuje s jistotou, ale jak se to stalo a co toho bylo příčinou, ještě na světlo nevyšlo. Že umřela i paní, to je ovšem velmi nápadné a nikdo nechce věřiti, že by se byla utrápila, jak mnozí povídají. Člověk prý se tak hned neutápí a kdyby se byla v skutku utrápila, musela mítí náhou hroznou vinu, kteráž jí rozrývala svědomí. Hádá se, že snad provinila smrt mužovu a již se také jmenují poklesky a chyby, jichž prý se dopustila. Že měla horkou nemoc, to se asi jen tak mluví a někteří zlomyslníci si šeptají, že

byla otrávena anebo že se otrávila. Co se stane mezi sprostým lidem, to prý se vždycky prozradí, úřady to vypátrají, ale co vyvedou páni, to zůstává tajemstvím a nikdo se jim do toho nemíchá.

Tak a jinak se soudilo, v zámku si toho nevšímal, ano v zámku o tom ani nevěděli a jen farář všelicos zaslechl, což neměkal vymluviti a opraviti, když to bylo vymyšleno.

Hrabě oznámil do Paříže knížeti z Hradešína, otcí manželky synovy, že si má a že si chce k sobě vzíti Olgu. Nechtěli mu ji vydati, ale když dokázal, že má na ni větší právo než oni, svolili, aby si pro ni přijel. Bude dědickou jeho panství a veškerých jeho statků, patří do Bukovan a až povyroste, dají ji ovšem někde do hlavního města vychovat. Bezpochyby se tam s ní odeberou sami, bude v Praze, bude ve Vídni, bude v Paříži, bude také je navštěvovat a cesty do cizích krajín mohou nastoupiti společně.

Hrabě a hraběnka z Bukovan ještě nepovážili, co s vnučkou svou jednou udělají a především se jim jednalo o to, aby ji šťastné dostali k sobě. Chtěli pro ni jeti oba, ale hraběnka byla utlá a slabá a hrabě bránil, aby ho doprovodila. Poslati pro Olgu někoho, nemohli se odhodlati, majíce strach, že by ji dost dobře neopatrili. Z té samé příčiny také nechtěli, aby ji někdo z Paříže k nim přivezl a hrabě pro ni jel tedy sám a nevzal si s sebou než svého služebníka. Služky má Olga sama a ty pojedou s ní, jak se jí vyjednálo.

Hrabě se rozloučil s domovem, již je v Paříži, dopisuje pilně, líčí milou a drahou Olgu. Je dítě roztomilé, ale má svou hlavu a bude těžko ji pěstovat. V Paříži se jí líbí, pojedje s ním nerada a musel ji mnoho přemlouvat a musel jí mnoho slibovat, než vůli svou vůli jeho podrobila.

I oznámil, že již vyjeli, že již jsou na cestě a že toho a toho dne přijedou do Bukovan.

Hraběnka počítá hodiny, než uvidí milou vnučku, je nyní jejím dítětem jediným, všechnu lásku svou jí chce a jí bude obětovat. Jen když ona milovala také babičku, měla k ní náklonnost, vážila si jí a to se brzy ukáže.

Nastal večer jmenovaného dne, v pokojích již hoří světla, brána jest dokořán otevřena, lokajové po chodbách se procházejí, vrátný čeká před zámkem. Na silnici se ozvala trubka poštovská, je jí pořád víc a víc slyšeti, kočáry již hrčí ve vsi, již první a již druhý octnul se v průjezdu. Lo-

kajové hrnou se dolů po schodech, otvírají dvířka a hraběnka, která jindy nechodívá naproti, nezdržela se a vstříc pospíchá manželku a vnučku.

Hrabě vystoupil z kočáru a sám vyzval Olgu, aby ji do náručí uvedl toužící po ní manželce. I viděla ji ponejprv, je obraz jejího syna, podobá se mu a podobá se i matce v krásném sličném obličejí.

Není lze vypsati něžnost a lásku, s jakouž milou vnučku přivítala a pozdravila babička. Hle, sklonila se k ní, políbila a obejmula ji a pak ji požehnala svatým křížem, nábožné vzdechy vysílajíc k nebesům.

Olga se diví, že se cizí paní dotýká jejího čela, jejích úst a jejích prsou a ptá se dědečka, s nímž se již byla seznámila: „Kdo pak to je a co to se mnou dělá?“

Hraběnka odpověděla sama: „Tvůj otec byl můj syn jako ty jsi jeho dcera. Jsem tedy tvoje babička a víš-li již něco o Pánu Bohu, bude ti známo, že je ve třech osobách, jenž se jmenují „Bůh Otec, Syn a Duch svatý.“ Ty vyznáváme, když děláme kříž a na kříži Syn Boží za nás umřel, aby nás vykoupil a spasil. Křížem jsem tě Mu odporučila, jsi také Jeho, jsi křesťanka, a já chci, abys křesťankou byla opravdu.“

Olga tomu nerozumí, co babička povídá, dívá se na ni nesměle a vytrhuje svou ruku z její ruky, jakoby se jí bála. Netěší ji taková řeč a vrátila se k dědečkovi, aby s ním se vedla nahoru.

Hraběnce je líto, že se jí vnučka ostýchá a ještě víc jí bolí, že nechce slyšeti o Pánu Ježíši. Hrabě to pozoruje, on to vidí a aby manželku upokojil, praví k ní: „Musíme se o ni rozdělit a povedeme ji spolu, jeden v pravo, druhý v levo, patří nám stejně.“

Vedli ji a Olga se jich držela obou postupujíc ze schodu na schod, až se dostala na poslehn. Je všudy světlo jako ve dne, vydávají je visící a stojící lampy a kráčí se po kobercích na schodech a chodbách položených.

Lokajové již otevřeli dvěře, vrchnost se ubírá do pokojů a tam hraběnka vnučku ještě jednou k svému srdci přivinula. Bude bydleti s ní, mají pokoje vedle sebe a služby, co přivezli z Paříže, jsou tomu nerady vidouce, že to obmezí jejich vládu. Až posud jim nikdo nepřekážel, na ně nikdo nedohlžel, mohly s Olgou zacházeti, jak chtěly, a zcela si ji podrobily. Nyní to bude jinak, hraběnka je náká přísná paní a již poznaly, že se řídí dle jiných pravidel a zákonů, než nebožka jejich velitelka. Je pro-

niknuta vírou, zachovává svaté náboženství a bude to i od vnučky a od nich žádat. To se jim nelíbí, to je mrzí a umluvily se již první den, že nezůstanou v službě, nepůjde-li to dle jejich vůle.

Ukázalo se hned, že to dle jejich vůle nepůjde. Hraběnka dávala rozkazy, nařídila to a nařídila ono a když se vymlouvaly, že Olga je zvyklá na jiný pořádek, řekla jim, že nyní platí pořádek, co ona zavádí.

Olga večerela s hrabětem a hraběnkou, začala mluvit, vypyťávat se, zpomněla si na otce a matku. Kde jsou? Kam se poděli? Myslíla, že se s nimi sejde.

Ubohá ještě neví, že umřeli a kdyby to třebaš věděla, nemohla by si představit, co to je umřít. Je jí teprvé pět let, o smrti sice již slyšela, ale umřít neviděla ještě nikoho a neviděla ještě ani nebožtíka.

Ještě víc než po matce táže se po otci a hraběnkou to pohnulo, že se až rozplakala.

Olga zpytuje, proč pláče a když jí hraběnka řekla, že jí to poví až zejtra, chce jít spat, aby prý to zejtra bylo spíš a ona spíš se to dověděla.

Před jídlem a po jídle se modlit Olga ještě neumí a nemodlí se ráno ani večer, když lehá a když vstává.

Hraběnka ji sama dovedla do její ložnice, je vedle jejího pokoje, byla přítomna, když ji odstrojovaly a seděla u ní až usnula.

Komorná, co jí v noci hlídá, má poručeno, aby hraběnkou zbudila, ať je to v kteroukoli hodinu, kdyby milému dítěti jejím něco scházelo, a ačkoliv je uctívá a zdvořilá ku vznešené paní, ruku jí líbá, přece s ní není spokojena a žaluje druhým služkám, že takového jednání a nakládání nesnese.

Což jí učinila již něco zlého?

Nikoliv, ona jí jen předpisuje, jak má sloužit malé vnučce, a již to jí tak dopálilo, že naříká na nesnesitelné břemeno.

Jsou ty komorné, panské a služby přechasto choulostivé a my doufáme, že dobrá a spravedlivá paní z Bukovan si je konečně přece nakloní. (Pokračování.)

K Otci nebeskému.

Když ten, jenž dříve tvůj byl přítel,
tvou lásku zradou oplatil,
a ten, jenž tvůj vždy býval ctitel,
v nepřítele se obrátil:
pak nechť se k Otci nebeskému
tvůj nad oblaka vznese duch,
tím vrátíš poklid srdci svému
a podporou ti bude Bůh.

Když otce tvář již nezříš více
a bratr žití dokonál,
když nelibáš již matky líc
a sestru Bůh ti odvolal:
pak nechť se k Otci nebeskému
tvůj nad oblaka vznese duch,
tím vrátíš poklid srdci svému
a podporou ti bude Bůh. A. V.

Zkamenělé chleby.

Již koráb do zátoky vjel,
když v pestrém všeho lidstva davu,
jež tlačilo se ku přístavu,
sem otrhaný žebrák šel.
Pokrýval tělo nuzný šat
a z obličejů zíral hlad;
šedivým vlasem vtrás',
prorýval tělo tuhý mráz;
on kráčel krokem váhavým,
kde rozkazoval lodi pán,
jej hlasem prose truchlivým,
by oddech a chleb byl mu přán.
Však tento počal starci lát,
nouzi jeho se vysmívat,
a posmívavě jemu děl:
že chleb mu v lodi zkameněl.

A žebrák oči k nebi zdvih',
pak horkou slzu setřel z nich;
bolestí hlas se jemu chvěl,
když kletbu tuto pověděl:

„Bůh se ti také odmění;
neb všechny chleby v kamení
na cestě se ti promění.
Že neslyšel jsi starce hlas,
bude tě mrzet v krátký čas;
Bůh slyšel řeč tvou rouhavou
a vyplní též kletbu mou.“

A divný starec odešel
a pána lodi schvátit žel.
Chtěl zpět jej dáti zavolat
a ještě víc mu darovat;
však mezi celým davem lidu
po starci není slechu, vidu.

A brzy koráb odejel;
však sotva v pustém stanul moři,
poznali všickni k svému hoři,
že chleb jim v lodi zkameněl;
a darmo nyní, darmo lkali,
darmo bědoval lodi pán:
jak požíral jej velryb chřtán;
a nedočkav se konce svého,
skočil do moře zbouřeného. —

Od chvíle té proch' mnohý den,
a přece posud věčný sen
nezavřel oči pána lodi;
a plavce vždýcky pojme strach,
kdy vidí jej, jak po vlnách
při svitu luny bledé chodí.

Em. Fr.

D O P I S Y.

V Karlíně dne 12. listopadu 1869.
(Pohřeb p. kaplana J. Javůrka.)

Dnešního dne odbyván pohřeb vel. p. J. Javůrka v Karlíně, kdež v 29. roce věku svého po sedmileté práci v duchovní správě dříve ve Svárově, a posléze v Tachlovicích na plicní neduh trpělivě a tiše skončil dne 9. t. m. Vypuklť bolestná nemoc tato z nastuzení letošního roku před pohřbem otce jeho dne 27. ledna chrlením krve, po němž marně hledal v letě pomoci v lázních Šternberských.

Se zvláštní laskavostí vedl kondukt vys. důst. p. kanovník Dr. Tersch v průvodu důst. p. faráře Karlínského Maška s četnou assistencí kněží i alumnův a při velikém účastenství vel. duchovenstva z Prahy i z okolí, mezi nimiž zejména spatřili jsme tři p. představené semináře, p. vikáře Berounského Šabata, p. faráře Svěmyslického Dra. Hronka a mnoho jiných přátel a příznivců zesnulého. V 9 hodin vykonány slavným způsobem obřady v příbytku zesnulého v Karlíně č. 44., načež ubíral se průvod s hojným počtem přátel a známých jakož i osadníků Karlínských, mezi nimiž viděli jsme i zástupce osady Svarovské a Tachlovické a j. do místního chrámu Páně. Zde sloužil dotčený p. kanovník slavné rekvie u hlavního oltáře, mezi nimiž 2 přátelé zesnulého u postranních oltářů mše sv. (toho dne) obětovali, načež po vykonaných obřadech p. kanovník průvod dále vedl až na svaté pole, v němž se za povozy i mnoho ctitelů zvěčného pěšky zúčastnilo.

Ve Volšanech vykonány nejdřív pohřební obřady, načež promluvil na rozloučenou s nebožtíkem bývalý spolualumnus a kazatel jeho o primici několik srdečných slov, poukazuje k horlivé ač tiché činnosti zesnulého v duchovní správě a poroučuje jej do modliteb všech přítomných, prál mu ve jménu všech věčného spasení. — Tak pochován dojemným a v skutku neobyčejně slavným způsobem kaplan — kněz na odpočinku — Javůrek, spolu i bedlivý spolupracovník Blahověsta, a příčinnivý zakladatel a vůdce literárckých sborů v Svarově a v Tachlovicích. V poslední době sepsal v Pánu

zesnulý zajímavou modlitební knihu pod názvem „Štít duchovní vojína,“ jenž taky církevního schválení dosáhla, chtěje věnovati ji darem spolku pro raněné vojáky, aby tím způsobem v levnější ceně a chudším i z darma rozdávana býti mohla.

Tichá povaha zvěčného, nevinný rozmar a srdečné chování jeho klidu získaly mu všady trvalou náklonnost osadníků; prospěšné pak působení jeho v duchovní správě docházelo i zasluženého uznání u církevních představených jeho, čehož nejlepším důkazem jest i výše připomenutá počta a přehojné účastenství při průvodu, což matce i příbuzným k nemalé útěse slouží.

T. N.

Z Příbramského vikariatu, d. 9. listop. 1869.

(† Frant. Bartuněk, farář v Dobříši.)

Německý básník Schiller praví, že nejlepší paní ta, o kteréž se mlčí čili mnoho nemluví, čímž zvláště takovou matronu chválí, kteráž všem povinností stavu a pohlaví svého za dost činíc v tichosti mnoho dobrého působí a ze sebe nic nevyvádí. A však skromnost a pokora netoliko ženskou ale každého člověka krášlí a jest jedna z prvních ctností, jakož o ní dobře napsal sv. otec Augustin: „Jestli pokora všech ctností nepředchází, nesprovází, nenásleduje: tedy je pýcha kazí a sebou unáší.“ Zvláště katolickému knězi přísluší, aby božského Mistra svého pokoře učícího (Mat. 11. 29) následoval a všech povinností důležitého stavu svého bez ohledu na pochvalu lidskou ostříhal a seč síla jeho, mnoho dobrého působil.

Mezi tak šlechetné kněze náležel zajiště vel. p. František Bartuněk, jenž dne 11. října b. r. v 9 hodin ráno co farář na Dobříši umřel.

Narodiv se 1. pros. 1806 v Petrovicích (u Sedlčan) a studia svá dílem ve Vídni, dílem v Praze odbyv vstoupil do Pražského arcibiskupského semináře a svou zbožností, mravností, pilností a pořádku milovností získal si přízeň svých pp. představených tak, že jej ve čtvrtém roce bohosloví za dozorce (prefekta) nad študenty tehdejší v semináři přísluhujícími učinili.

Dne 29. března 1833 na kněžství posvěcen dostal se brzo na Dobříšský patronát. Nejprve co kaplan ve Sv. Polí, kde smíšená jest osada, an se tam (v Rybníkách) nemalá část protestantů nachází, velmi blahodárně působil; neboť tamní posud žijící vel. farář Jan Krch již tehdejší ze zdravotních ohledů se šetřil a celé bráně duchovní správy na svého p. bratra skládal, je-

muž ale také z jiné strany zase velice přál a jeho působení žádných překážek nečinil. Již co mladý kněz vedl nebožtík náš velmi tuhý život a v přemáhání sebe stále se cvičil. Ze všech povinností, jichž co nejsvědomitěji plnil, nebyla mu žádná tak milá jako vyučování školní mládeže svatému náboženství; zvláště si dal na křesťanském cvičení, jemuž nedělního času dospělejší mládež škoie odrostlá přítomna bývá, záležeti — maje za to, že takové cvičení mnohem prospěšnější jest nežli kázání sebe vystrojenější.

Jakkoli pochlebovati a dolizovati se neuměl: přece za těch dvanáct let, co ve Sv. Poli kaploval, v celé osadě i u protestantů vážnosti došel a usvého vznešeného p. patrona osvíceného knížete z Colloredo-Mansfeldů takovou přízeň získal, že l. 1846 na faru Višnovskou též na patronát Dobříšském dosazen jest.

Byl-li co kaplan horlivý: byl co farář, kde samostatně vinici Páně spravovatisměl, tím činnější. Žádná větev duchovního pastýřství neušla pozornosti jeho. V službách Božích pěkný pořádek zavedl, s kazatelnou důtklivě věčné pravdy posluchačům na srdce kladl, ve škole malíčkým ochotné chleby života lámal, svátostmi jak v kostele tak i po domích nemocným rád přisluhoval a taktéž na čistotu a ozdobu kostela hleděl, a však v té věci nemohl, jak si byl přál mnoho činiti, an kostel Višnovský jen skrovnou záduš má a nebožtík skoro žádného privátního jmění neměl.

Když pak na počátku l. 1854 Dobříšská fara umrtím p. faráře Čížkajest uprázdněna, došel sám probošt Svatohorský důst. p. Petr Jeřábek co vikář Příbramský, jenž všestrannou činnost Bartůnkovu znal, ke knížeti Dobříšskému a představil mu, že se sotva kdo jiný z duchovenstva vzdělaností, neúhonností mravů, opatrným a vlídným s lidmi jednáním pro Dobříš hodí, jako právě p. Fr. Bartunek. Knížete těšila sice přímluva ctihodného kmeta, a však ji shledal býti zbytečnou, an také sám oceniti znal zásluhy horlivého kněze a tak se stalo, že Bartunek dne 11. června 1854 na faru Dobříšskou slavně instalován jest. Za těch patnáct let, co na Dobříši vinici Páně zastával, opět tak činným se osvědčoval jako prvé vesv. Poli a ve Višnové a seznav posavadní školu pro Dobříš přišli skrovnou, usiloval o to, aby se řádná škola farní o čtyřech třídách zřídila a jelikož i vznešený patron i osada mileráda o dostatečné nadaci učitelstva se postarali: došel toho vyznamenání, že se co

farář také prvním stal ředitelem této hlavní školy. Každému, kdož jej blíže znal, byl pro svou správnost, poctivost a spolehlivost velmi milý a přízný svého osvíceného patrona v takové míře požíval, že když posavadní farní budova velmi chatrná téměř již sesutím hrozila, zakoupil vznešený patron štědrostí právě knížecí v Dobříši dům privátní (po p. dr. Brožovi), kterýžby Bartůnkovi a všem jeho nástupcům za faru sloužil. Vyznati se musí, že snad žádný farář v celé arcidiecési tak výstavně fary, k níž několik zahrádek přiléhá, nemá, jako jest nyní na Dobříši. Uměl si ale také nebožtík svého obydlí vážiti a protož je vždy v největší čistotě držel.

Taktéž obec Dobříšská nebožtíkovi několik polí zdarma postoupila, aby na jevo dala, jak si umí jeho přičinění vážiti a jakby ráda nadlepšila postavení jeho. Což nebožtík také vděčně uznával, a protož ho velice bolelo, když několik let před svou smrtí na jedno ucho ohluchl a spolu prsním neduhem tak sklíčen byl, že se delší čas všeho kázání zdržeti a kazatelnu jedině svému kaplanu cti. p. Václavovi Pechočovi zůstaviti musil. „Ach,“ říkával, „jak mne to rmoutí, že mým dobrým ovečkám tak jak bych si přál již sloužiti nemohu; kéž bych jim aspoň jiným způsobem vděčnost svou osvědčil, nemoha jim jako prvé slovem Božím jak sluší a patří přisluhovati!“

V těchto nesnázích připadl na myšlenku, že vnitřek kostela Dobříšského zcela dá obnoviti, což se mu také přispěním vznešeného p. patrona a zámožnějších osadníků výborně podařilo.

Na mnohá léta budou míti obyvatelé Dobříšští pěknou památku po dvou kněžích; po dvojíctih. p. Frant. Veithovi, jenž co deficient posud na Dobříši žije, pěknou křížovou cestu, kteráž ho 300 zlatých rak. č. stála a po nebožtíku důst. p. Bartůnkovi hlavní oltář představující Nejsvětější Trojici Boží, na jehož vymalování 400 zlat. r. č. svým nákladem vynaložil. Dal se mu dobrotivý Bůh té radosti dočkati, že viděl dílo to dokončené, na kteréž se také proto velice těšil, že si dle příkladu sousedního duchovenstva nějaké památky po sobě zanechati umínil. „Důst. náš p. vikář Josef Votýpka staví nákladem náboženské matice ve Hbitech z gruntu nový kostel — rozumoval (Bartunek); Mnišecký farář (důst. p. Frant. Herschmann) o to se přičinil, aby jeho kostel pěknou věží opatřen byl, v Pičíně vnitř i zevnitř celý kostel opravili a jediná Dobříš u prostřed mezi těmi místy na silnici

stojící mělaby zůstatí pozadu? Toho nepřipustím," říkával, „ještě než na Dobříši misie konána bude, musí kostel uvnitř zcela jinak vyhlížeti!“ A nedal si pokoje, až své předsevzetí úplně vyvedl. Podobně i kamenou sochu sv. Šebestiana na náměstí v Dobříši stojící dal vkusně opravit i vůbec měl srdečnou radost, když co k oslavě Boží a k prospěchu osadníků vykonati mohl. Proto také, když na Dobříši záložna zřízena, ochotně přijal předsednictví jemu podávané, ač mu tím nemálo prací přibýlo. Při tom ale, jakkoli všech povinností bedliv byl, přece neustál se vzdělávati a nemálo peněz na zakoupení užitečných do oboru bohosloví sahajících knéh obětoval, čehož také pozůstalá po něm knihovna důkazem jest, kterouž všecku pp. alumnům, jenž letos v čtvrtém roce jsou, odkázal s tou jedinou prosbou, by každý podělenec aspoň jednu mši svatou na pokoj jeho duše sloužil.

Celé leto víc a více churavěl i předvídal brzký konec svůj a protož na den sv. Václava se svými milými osadníky jako sv. Pavel s Miletskými se loučil, že již neuvidí dlouho tváři jeho, a duch jeho, kudyž jde, že mu praví, že brzo bude muset vzdáti účet z vládařství sobě svěřeného. Všickni plakali, když je milosti Boží poroučel a nad nimi poslední pozhřebání kněžské říkal. V jaké vážnosti v Dobříši a v celém okolí byl, okázalo se dne 14. října b. r., když mrtvola jeho pochována byla. Jakkoli silně přšelo, přece císařské i knížecí úřednictvo, veškeré měšťanstvo, školní mládež, cechové se svými prapory, spolek zpěvácký a sokolský a nepřehledné množství z daleka i z blízká shromážděného lidu dostavilo se poslední počtu milému pastýři prokázat. Sám důst. p. střídník Josef Votýpka nedbav na svůj věk a churavost vedl průvod s četnou assistencí (sešlo se dvacet kněží); anobrž což všeobecnou pochvalu vzbudilo, bylo to, že mladý hrabě Dobříšský i se vznešenou matkou svou kněžnou z Collaredo-Mansfeldů rakev z kostela až na hřbitov doprovoďil a když se pak až k vyzdění hrobu bylo přišlo: bylo na obou patrné pohnutí viděti. I nešťitila se stará paní do něžných rukou svých vzíti lopatu a třikrát na rakev země nasypavši lehké odpočinutí tomu knězi přála, kterýž 35 let na jejím patronátě bývalé poddané její v pravé víře a ctnosti slovem i skutkem utvrzoval. — I sama nejdůst. konsistoř Pražská na uznání zásluh jeho krátce před jeho smrtí tím ho poctila, že mu dala povolení nositi „expositorium canonice.“ My ale, jenž jsme v něm dobrého přítele

ztratili, těšíme se slovy sv. Jana „Blahoslavení, kteříž v Pánu umírají; neboť skutkové jich následují jich.“ P. O.

V Hradci Králové dne 9. listopadu 1869.
(Veřejné diků vzdání.)

„Když nouze největší, bývá pomoc Boží nejbližší.“ Slovy těmi těšil jsem nešťastné obyvatele po strašném požáru v rodišti svém Lipnici, kojil na úkraj zoufalství postaveného otce a i mně jedinou útěchou byl výrok tento. Se srdcem krvácejícím opouštěl jsem spáleniště, které tehdež ani ptáku přístřeší poskytnouti s to nebylo, abych u dobrých lidí úkrytu i pomoci si hledal, neboť hlad i jiné nehody mocně mne k tomu vybízely. A hle, Bůh, který doufající v něho neopouští, naklonil mi srdce mnoha šlechetných dobrodinců, kteří s pravou křesťanskou obětavostí nouzi mé odpomoci a zármutku srdce mého uleviti hleděli, neboť nejen že vlídně přijali mne do domů svých, nýbrž i hojně podělili. Avšak není na tom dosti. Mocný nebes Vládce vzbudil srdce spanilomyslných lidomilů, u nichž ústně o přízeň jsem se neucházel, kteří toliko slovy v „Blahověstu“ dne 5. října uveřejněnými mocně pohnuti, ochotně výdatné dárky mi zasílali si neobtěžovali. Krásný důkaz křesťanského milosrdenství projeví též ctění bratří moji, jak v Čechách, tak i na sesterské Moravě. Všem těm spanilomyslným dobrodincům z nejhlubších útroeb srdce svého vzdávám nejvřelejší díky a zároveň ujištění, že neustanu nikdy na modlitbě, aby jim Bůh dobrotivý mnohonásobně nahraditi a vše dobré dáti ráčil. Jména těch pp. dárců (o jichž laskavé uveřejnění snažně prosím) jsou: p. t. pp.: Leodegar Vacek a Jan Marek, kanovníci v Hradci Králové; p. František Srdínko, rektor arcib. semináře v Praze, p. Josef Peřina, arciděkan a bisk. vikář v Hoře Kutné, p. Josef Novotný, děkan a bisk. vikář v Golčově Jeníkově, p. Jan Ehrenberger, děkan ve Světlé, p. Jan Pečenka, děkan v Čáslavi, p. Karel Patočka, děkan v Labské Týnici, p. Václav Tomek, děkan v Chlumci, p. Jan Lindner, arcib. vikář a děkan v Novém Kolně, p. Jan Volf, farář v Žlebích, p. Roman Voříšek, farář ve Václavíciích u Benešova, p. Jan Křeček, farář v Písečné, p. Antonín Mokříž, kaplan ve Žlebích, p. Jan Dostál, kaplan v Labské Týnici, pp. Bernard Horáček a Jan Dobrkovský, kaplani v Chlumci, p. Josef Malich, kaplan v Čáslavi, p. Frant. Vojáček, kaplan v Č. Brodě; bohoslovci v arcibiskupských seminářích v Praze a Olomouci, jakož i v Budějovicích a Hrad-

ci Králové, a klerikové řádu křížovníckého v Praze. Tisíce „zaplat Pán Bůh“ volá všem vděčný

Jan Tvrď, bohoslovec IV. r.

Z Olomouce dne 10. listopadu 1869.
(Slavnostné otevření „Katol. Besedy.“)

V jisté obci na Moravě oddáni byli farníci hazardovým hram v karty. Duchovní správce, dotud žijící v klášteře Rajhradském, rád by byl své svěřence vytrhl z neštěstí, v něžto zlořádem karbanovým pořád hloub padali. Vystříhal, prosil, zapřísahal farníky, brozil; avšak veškerá slova jeho byla hrachem, házeným na zeď. Téhož času vznikla věda homeopatická. Nové umění toto lékařské stalo se pokynutím důmyslnému správci duchovnímu. Začal léčit hraní v karty hrou v šachy. Školáci, ježto šachům naučil, uvedli nevinnou tuto hru do rodin, hrou šachovou vypudil moudrý kněz z obce záhubný karban. — Na Moravě zamezuji mnozí kněží obyčejné, sprosté taneční musiky „besedami.“ Horlení proti náruživosti taneční neprosplávalo; nýbrž probuzovalo v mládeži toliko kyselost a odvracelo srdce její od kazatele. — Mnohý kněz marně se zasazuje proti čítání časopisův prokvašených jedovatinou novomodního liberalismu; ale ať se pokusí o šíření novin a listův směru nezavadného; a bude vyhráno. Každý zápas vodívá se snadněji, chopíme-li se zbraně takové, jakou na nás nepřítel doráží. — Octnuli jsme se v době samých *spolkův*. Také proti zásadám křesťanským a proti církvi vůbec vede se se strany protivné boj „*spojenými silami*.“ Proto jest třeba a nutně jest třeba, aby se také katolíci seřadili a do šikův stavěli ve všech obcích. K tomu cili vznikla a byla v den sv. Václava v Olomouci v život uvedena „*Kat. Beseda*.“ Pod názvem tímto utvořil se v Olomouci čtenářský spolek, v němžto se údobé scházívali ku zábavám a ku čítání rozličných časopisův. Zakladatelem ústavu toho jest náš kníže arcibiskup, jenž dne 31. října vrátiv se do Olomouce z Kroměříže, pocítil naši Besedu svou vznešenou návštěvou. Beseda uznala za vhodné a za svou povinnost, svému šlechtnému dobrodinci vzdáti slavným způsobem díky a osvědčiti svou nejhlubší oddanost. Stalo se to ve způsobu koncertu. Hudba hrála dvě ouvertury, zpívaly se sbory a deklamovalo se. Čtly se telegramy a učinily vítací řeči k Jeho Milosti. Napřed oslovil jadrným slovem metropolitu našeho pt. prelát hrabě Belrupt. V řeči své dovodil co předseda besedy, kterak se dobře srovnává duch katolický s myslí

veselou, kterak v Pánu radovati se, zpěv a krásné umění vůbec pěstovati svědčí křesťanovi. Pak se ujal ředitel vyšší reálky, p. Houška slova následovným způsobem:

„Vaše knížecí arcibiskupská Milosti, slavný metropolitě! Vykonávám příjemnou a čestnou povinnost, vzdávaje Vaší knížecí Milosti nejuctivější a nejsrdečnější díky za to, že povzbuzením a vznešenou podporou Vaší Milosti katolická tato Beseda povstala. Musel bych jen opakovati, co velectěný pan hrabě přede mnou pronesl, chtě dokázati, jak veliké prospěchy zajisté vzniknou ze zařízení tohoto netoliko víře katolické, nýbrž i nábožnosti a mravnosti, těm neocenitelným, nehynoucím klenotům člověčenstva. — Než budiž dovoleno ještě k něčemu poukázati. Jedna z hlavních zásad, na kterýchžto zařízení katolické Besedy naší spočívá, jest vyloučení všech rozdílů politického smýšlení a národnosti. Páska víry katolické má tedy poutati nás všechny, necht jsme národnosti té neb oné a tak vidím v Besedě naší semeníště smířlivosti a bratrské lásky, kteráž má a *musí* opanovati nás tuto shromážděné, a vedle příkladu našeho i krajanů naše blízké i vzdálené, aby jedné víry jsouce byli jsme i srdce jednoho. S tím pak máme lnouti k víře, nábožnosti a mravnosti, nedělající rozdílu mezi sebou, aby se splnila slova Spasitelova, jimiž apoštolům svým rozkázal, by vyučovali *všecky* národy a dále slova, dle nichžto má býti na světě *jedno* stádece a *jeden* pastýř, jenž jest — Kristus. Tuto vznešenou úlohu kladem sobě dnešním dnem, a bychom jí dostáli, za to vyzýváme Boha všemohoucího a prosíme Vaši Milost knížecí za požehnání apoštolské.

Kýž by ve všech obcích začaly se zařizovati katolické Besedy ku pěstování slušné zábavy a pravé osvěty. W.

KRONIKA.

Z Prahy. Za hlaholu zvonův na stoličném chrámě sv. Vítském opouštěl J. Eminence nejdůst. p. kardinal kníže arcibiskup v úterý 9. t. m. v 5 h. ráno sídlo své na hradě. V průvodu pp. kanovníků přijel k osvětlenému chrámu Panny Marie Vítězné, kdež farním duchovenstvem uvítán pak tichou mši sv. sloužil při zpěvu písně „Bože před Tvou velebností“ a po svém přijímání více než 50 osobám Telo Páně podával. Po té zpívali alumnové arcib. semináře s přítomným duchovenstvem „Itinerarium clericorum,“ načež J. Em. nejdůst. p. kar-

dinal pohnutým hlasem říkal příslušné veršiky a modlitby. Za zpěvu písně „Hospodine, ulituj nás“ odcházel pak žehnaje duchovenstvu i věřícím, jimiž chrám naplněn byl. U vchodu p. farář P. Klaudis podáváje vrchnímu pastýři svcené vody poroučel jej pod ochranu Marie Panny Vítězné, zástup lidu pak ulevil pohnutí svému srdečným voláním: S Pánem Bohem! S Pánem Bohem! U vozu promluvil k Jeho Eminenci dp. farář u Matky Boží před Týnem, kan. Heinrich, ve jmenu a v čele farního duchovenstva měst Pražských; přál loučícímu se knězi církevnímu, aby jej anděl Rafael provodil, kteréžto přání potvrzoval z chrámu Páně sem zaznívající zpěv lidu „Anděle Boží, strážce můj!“ Za hlaholu všech zvonů Pražských, jimiž od 1/4 5 po celou hodinu se zvonilo, opouštěl pak Prahu. Za vozem arcibiskupským ujíždělo množství jiných kočárů k nádraží západní dráhy. Doprovodil až sem J. Eminenci členové metrop. kapitoly, dvorní kaplani J. Vel. císaře Ferdinanda a mnozí jiní; sem dostavila se též kapitola Vyšehradská a duchovenstvo z nejbližšího okolí. Téhož dne byl vrchní pastýř náš noclehem v Mnichově, ve středu v Ionomosti, odkudž pak bez další zástavky cestoval přes Trident, Veronu, Padovu, Bononii, Falconeru a Foligno k Římu, kamž předvěrem (v sobotu) zavítal. J. Em. má s sebou svého tajemníka, dr. Houšku, komorníka a 2 sloužící. J. M. nejdůst. p. biskup Litoměřický odjede k sněmu církevnímu do Říma dnes a ku konci tohoto tého dne J. Ex. nejdůst. p. biskup Budějovický, dne 26. t. m. pak J. M. nejdůst. p. kníže arcibiskup Olomoucký v průvodu p. hr. Lichnovského.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 18—22. listopadu u sv. Jindřicha, od 23—27. u P. Marie Vítězné (u Karmelitánů) na Malé straně.

— O slavnosti sv. Klementa, pap. a muč., v úterý 23. t. m. budou v kostele sv. Klementa na Starém městě v 6, 7 a 8. h. tiché mše sv., v 11 h. zpívaná mše sv. a o 1/2 7 h. večer nešpory s požehnáním.

— Z Budějovic. Na českém gymnasiu biskupském jest v 6 třídách 317 žákův. — Kostel sv. Václava jest už skoro celý sklenut a brídicová střecha až na malou část hotova. Menší věž nad presbyteriem již dohotovena jest, větší nad lodí chrámovou, právě se kryje brídicí a částečně železným plechem. Z venku je již celý kostel omítnut a na čisto dohotoven. Omítka uvnitř, dvěře, okna a ostatní práce budou se konati z jara.

Obraz sv. Václava s vedlejšími obrazy sv. Jana Nepom. a blah. Jana Sarkandra malovati bude výtečný umělec p. Hellich v Praze, kterýž se k tomu sám o své ujmě nabídnul, žádaje pouze náhradu za barvy a plátno. Takto máme naději, že nový kostel sv. Václavský honositi se bude obrazy dokonalými. — Majitel usedlosti v Padařově, na osadě Jistebnické u Tábora, p. Alfons Štátný vystoupil z církve katolické. Velmi divně zní ty příčiny, pro které odpadl. Jak sám udává, odpadl prý proto, že jeho přítel p. kaplan Selibovský z trestu měl se stěhovati z Jistebnice do Velešína. My jsme posud mysli, že jenom přesvědčení o nepravdivosti té víry, ku které někdo posud náležel, může býti příčinou, proč ji opouští a k jiné se přidává. Tuto ale se dovídáme, že člověk odpadá od víry otců svých ze zlosti pro (domnělou) krivdu někomu jinému učiněnou. Vypadá to tak, jako by chtěl p. Štátný potrestati p. biskupa a jako by tedy za to měl, že člověk vlastně jenom k vůli pp. biskupům jest katolíkem. Musíť každé náboženství na lehkou váhu bráti, kdo z takové příčiny víry mění, jako pan Štátný z Padařova se svou manželkou. „Budívoj“ č. 89.

Z Uher. V Pečuhu (Pětikostelí) konala se valná schůze jednoty sv. Vladislava, jejížto účelem jsou skutky lásky křesťanské. Valné shromáždění uzavřelo odeslati sv. Otcí adresu s halířem 2000 zl., jakož i adresu důvěry primasovi Uherskému. S obzvláštní péčí stará se jednota o duchovní potřeby křesťanů v krajinách podunajských; tak bylo na chrámy a školy katolických Uhrův v Multansku obývajících, (tak zvaných Čango-Madarův) věnováno 32652 zl. Na školy domácí vydala jednota 21201 zl.; jmění nynější obnáší 19350 zl., k čemuž v brzkou hojně příspěvky přibudou. Nejdůst. p. biskup Pečuhský, dr. Zigmund Kovacs vyhlásil ve valné schůzi politování hodný stav Čango-Madarův v ohledu náboženském a učinil návrh, aby se tam na útraty jednoty Vladislavské vysílali katolíci kněží co misionáři. Tu povstal starický kmet, kanovník František Bogchu z Vespri mu, jenž co důstojník sloužil dlouhá leta ve vojstě rakouském a pravil, že pro své vysoké stáří (70 let) nemůže sice jak by přál jíti co misionář k bratrům podunajským, že však milerád obětuje 300 zl. na ten účel, aby se tam mladší kněží odesílali. Šlechtného kmeta krásný příklad vzbudil mocné pohnutí mezi účastníky sjezdu, tak že okamžitě i jiní údové příspěvky své té-

muž účelu věnovali. Arcibiskup Haynald poslal jednotě 5000 zl. taktéž na vydržování misionářů v Multansku.

Z Pešti. Do jedné z těch škol Pešťanských, které určeny jsou pro dívky rozličných vyznání, přišel nedávno školní dozorce, ježž dívky pozdravily jako vždy před tím slovy: Pochválen buď Ježíš Kristus. Pan dozorce však přijav na se úřední výraz přísnosti pravil: Milé dívky! takto nepozdravujte žádného více: neboť by se mohlo přihoditi, že by se mezi vámi nalezal žid, a toho by takové pozdravení urazilo; raději rcete: „Dobré jitro“, „přejeme dobrý den“ atd.; s tím pan dozorce odešel. Za několik dní chtěl se opět přesvědčiti o pokroku dítek a zejména, zdali sobě jeho napomenutí k srdci vzaly; i přišel opět do školy; ale dívky zase jej uvítaly pozdravením křesťanským: Pochválen buď Ježíš Kristus! „Což pak jste si nepamatovali, co jsem vám naposledy řekl?“ tak se tázal rozněvaný inspektor. „Ovšem jsme si to pamatovali,“ odpověděl jeden ze žákův; „Vy jste pravil, že jste žid a že mate zlost, když vás pozdravíme křesťanskými slovy: Pochválen buď Ježíš Kristus.“

Z Württemberska. Dne 24. dubna t. r. zemřel v Ailingen tamější farář dr. Jan *Schuster*, spisovatel světoznámého katechismu, katechetické knihy příruční a ilustrovaných příběhův biblických i rukověti k výkladu biblických dějin.

Z Londýna. Musíme to úkazem nad míru potěšitelným nazvat, že i protestantské listy anglické bez výminky téměř se velmi příznivě o příštím sněmu církevním vyjadřují. Jmenovitě světoznámá „Times“ takto mluví: „Papež se s plným právem smí dovolávati oekumenického sněmu co důkazu velikosti a síly církve katolické, neboť kde jinde ve světě stává společnost, kterážby byla s to, svolati tak četné a tolika různým krajinám přináležející shromáždění, jakéž v prosinci t. r. ve Vatikáně se sejde? Kde nalezneme jinou společnost, kterážby větve od východu až na západ, od poledne až k půlnoci rozprostírala, ku kteréž se hlásí nejvznešenější charakterové a kteráž po celém světě uslechtilé ctnosti vykonává? Nemůžeme jinak leč uznati, že ona moc, kteráž toto tak rozsáhlé a tak dlouho již trvajících spojení udržuje, jest veliká, podstatná i oprávněná. To zajisté není nerozum ani pověra, k čemu se hlásí a oč tak rozhodně usilují mužové věhlasní jako dr. Newman, dr. Manning, Lacordaire, Montalembert a dr. Dollinger.“

Z Ameriky. dne 12. září složil slavné vyznání víry katolické v chrámě sv. Josefa v St. Louis profesor akademie „Concordia-Kollege“, Hermann Baumstark, jehož bratr Reinhold Baumstark se v Badensku (kdež jest krajským radou) také letošního roku do církve katol. byl navrátil.

— Z diecése New-Yorské došlo nedávno do Říma 41647 dolarů stříbra k zaplacení útrat. Biskup z Hartfordu přinesl do Říma 10000 dolarů ve zlatě; na cestu mu dalo duchovenstvo jeho vlastní diecése 5000 dolarů stříbra k zaplacení útrat. Biskup z Albany konal se svým kněžstvem synodu diecéšní, kterážto 6 dní trvala; po ukončení synody dalo mu duchovenstvo 6000 dolarů stříbra na cestu do Říma. Rovněž i stařícký arcibiskup v Cincinnati Purcell od duchovenstva i věřících byl opatřen penězi na cestu.

— V nejsevernějších krajinách amerických přinesl na jaře letošního roku posel zprávy misionáři katolickému, jenž se mezi divochy (Indiány) nalezal, jichžto náčelníka ku přijetí křtu sv. připravoval. Divochové bydleli ve stanech, kteréž jen s těží je chránily před sněhem a mrazem v oněch místech téměř ustavičně trvajícím. Kněz v dychtivosti otevřel zásilku poštovní, neboť nanejvýš jednou do roka docházejí misionářův krajin těch zprávy z Evropy. Sotva že první list přečetl, dal se do pláče. „Otče, co jest ti?“ tázal se náčelník. Právě obdržel jsem zprávu, že otec můj zemřel, odvece kněz. „Nuže, učiň tedy, čemu jsi nás vždycky přiučoval a odevzdej se do vůle Boží.“ Kněz tak učinil, upokojil se a prohlížel dále obsah zásilky. Nalezl encykliku papežovu, jižto zve veškerý biskup na oekumenický sněm do Říma. Při čtení listu papežského ozařil se obličej misionářův radostí. Zpozorovav to náčelník divochů tázal se: „Milý Otče! zajisté jsi také dobré zprávy obdržel. Pověz nám, co tobě píše.“ Zpráva příjemná, kterou tuto v rukou držím, v tom záleží, že velmistr modlitby (Indiáni náboženství nazývají modlitbou) svolává ostatní mistry modlitby k sobě. „A kterak se jmenuje ten velmistr modlitby?“ tázal se náčelník. Jméno jeho jest Pius IX. „Jsem-liž hoden vyřknouti toto jméno velmistra modlitby?“ Ovšem že. — Tu povstal náčelník a s obzvláštní úctou vyslovil dvakráte jméno: „Pius IX., Pius IX!“ Pak se obrátil k divochům a vážným hlasem jim rozkázal řka: „Povstaňte a řekněte všickni: Pius IX.“ Když se to stalo, misionář políbil vytištěné jméno Pia

IX., což za ním i všickni divochové učinili se se svatou uctivostí, již vypsati nelze. Nyní jim kněz vysvětlil příčiny, pro které velmistr svolává k sobě všechny mistry modlitby, aby totiž bludové vykořenění a nepravosti vyhubeny byly. Když jej divochové pozorně byli vyslechli, obrátil náčelník očí svých k nebi a zvolal: „Ty velký duchu (tak nazývají Boha), dejž Piu IX., ať veškery úmysly jeho se zdaří.“ Takto divochové ctějí hlavu církve katolické.

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna*,“ časopis kazatelský. Vydává B. M. Kulda. Ročník *sedmý*. Svazek 1. (prosinový) přináší duch. řeči na neděle adventní I. II. (o posledním soudu), III. a IV. (Proč jsem katolíkem); na slavnost sv. Barbory, sv. Mikuláše, nep. Početí P. Marie, narození Páně, sv. Štěpána, na neděli mezi narozením a obřezáním Páně a na slavnost sv. Jana evang.

— „*Sedmero křesťanských ctností*.“ Kázání postní. Sepsal Josef Souhrada, kaplan v Chudenicích. V Olomúci 1869. Sklad Bedřicha Grosse. Str. 78. Jest to doplněk VI. ročníku „*Posvátné kazatelny*.“ Ctnosti, o nichž v těchto postních kázáních pojednáno, jsou: pokora, štědrost, čistota, láska, střídmost, trpělivost, a horlivost.

— „*Čech*,“ politický týdeník katolický, bude od nového roku vycházeti třikrát za týden, a sice v úterý, ve čtvrtek a v sobotu.

— „*Duchovní život ve světě*,“ aneb úplná modlitební kniha pro katolické křesťany a křesťanky, jež u prostředí světa v pravdě nábožně a svatě živi býti toužejí. Všem nábožným duším, zvláště členům tří sarafinských řádů k prospěchu a spasení sestavil a vydal P. Pavel Josef Pelikovský, kněz řádu sv. Františka, spisovatel modl. kněh: „*Bůh můj a mé všecko*“ atd. Tisk a sklad B. Stýbla v Praze. Frakturou, str. 753; s ocelorytinou.

— „*Prorok*“ 1870. Prostonárodní kalendář a pokladnice zábavy a rozmanitostí. Ročník XIV. S 23 ilustracemi a titulovým obrázkem. Tiskem a nákladem B. Stýbla v Praze. — Tamtéž vyšel: „*Prager Bote*.“ Haus-und Kirchenkalender für das Jahr 1870.

— „*Kniha pobožností pro pobožné křesťany*.“ Dle jiných volně vzdělal Frant. Herold. V Plzni 1870. Nákladem J. V. Zýky. Vydána s povolením kníž. arcib. konsistoře Pražské, věnována v. d. P. Hugonovi J. Karlíkovi, k arcib. vikárii obvodu Plzeňského atd. Str. 458. Obsahuje mimo modlitby ve

všelikých potřebách a pobožností na celý rok i písně, a což zvláště chvály hodno, rozjímání o důtklivých věcech, každého křesťana se týkajících. Upravá jest skvostná.

Zápisky Dědictví sv. Janského.

K sv. Janskému Dědictví přistoupili dále: z *Čech*: Josef Dvořáček v Dolní Radochově, p. Václav Matiaske a Frant. Kyněl, bohoslovci v Králové Hradci, František Švancara v Červ. Újezdě, Josefa Noskova v Kunčicích, Marie Zaplatilkova v Kalné, František Šešina v Mokré Lhotě, Františka Kholova v Ledhují. — Z *Moravy*: Rod Václava Smolky v Příkazech, Kateřina Loubalíková v Kněžpoli, rod Jana a Františky Zatloukalových v Tršicích, Kateřina Frolova v Chropíně, rod Odložilkův v Holešovicích, Josefa Drozdova v Starém Jičíně, Tomáš Trtek v Nivnici, Kateřina Horáková v Chropíně, rod Jana Novotného v Střelicích, rod Václava Komárka v Brtově, rod Josefa Jochmana v Tuřanech, Frant. Findejs v Střelicích, Anna Pekárkova v Svatoborčicích, Josef Jiránek v Jenešově, Antonín Ambrásek v Přeskečích, Matěj Dusík ve Valči, Václav Doležal v Brezníku, Rod Jiřího a Marie Novotných ve Važanech, František Doriák v Příboře, Veronika Krestova v Příboře, Františka Vyplelova v Přerově, rod Jana Pištěláka v Dobročkovcích, Ezechiela Píkova v Sebrami, Jenovefa Směkalova v Hradečném, Antonie Bayerova v Zlíně, rod Jana a Judity Brezovských a Petronila Bučkova v Štěbořicích. — Z *Uher*: rod Jana Gajarského v Dol. Dubovici, Anna Marie Bednárikova v Břetislavi, rod Jana Vrančíka ve Velk. Suranech, veledůst. p. František Horecký z Horky, kanovník v Břetislavi.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Benedikt *Albrecht*, kněz ř. pobožných škol, vikář provinciala a ředitel c. k. vyššího gymnasia na Novém městě v Praze, 7. listopadu (nar. v Mor. Třebové 31. ledna 1817, vysv. 31. července 1842);
- p. Josef *Javůrek*, býv. kaplan Svárovský a Tachlovický, letos na odpoč., dopisovatel. „*Blah.*“ † u své matky v Karlíně 9. listopadu (naroz. v Praze 17. dub. 1840, vysv. 17. srpna 1862).

Vyznamenání jsou;

Titul osob. děkana obdrželi:

- p. Ondřej *Wilfling*, arcib. vikář Jáchymovský, farář ve Vejprtu;
- p. Vác. *Wenisch*, arc. vikář, far. v Otíně;
- p. Jan *Wehnl*, arc. vikář, far. v Schönwaldu, Kn. arcib. notáry stali se:
- p. Jan *Rojek*, děkan v Budyni;

- p. Vác. *Frida*, farář v Chvatěrubech;
 p. Frant. *Pech*, farář v Předměřicích;
 p. Vác. *Hronek*, dr., far. v Svémyslicích;
 p. Jan *Pavla*, probošt v Roudnici.
 Expositorium canonice obdrželi:
 p. Vác. *Bernardin*, děkan ve Velvařích;
 p. Josef *Rubeš*, farář v Hostíní;
 p. Ant. *Lindner*, farář ve Sluhách;
 p. Ant. *Čermák*, farář v Lobkovcích;
 p. Jos. *Feuerstein*, far. v Vel. Nehvizdech;
 p. Jan *Gürke*, farář ve Chvalech;
 p. Jos. *Miesler*, farář v Kunraticích;
 P. Vác. *Černoch*, křiž., r. adm. v Hloupětíně;
 p. Šimon *Silber*, farář v Brodu (Bruck);
 p. Jan *Zeibig*, far. ve Vys. Sedlišti.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Lidmanský*, kaplan v Úněticích, za faráře v Mešně;
 p. Ignác *Lhota*, kapl. v Chocni (diec. Králohrad.) za faráře v Budenicích;
 p. Jos. *Procházka*, farář, vzdal se fary v Mešně a vstoupil do ř. Františkánského;

Uprázdňené místo:

Neukirchen, fara patr. pí. Frant. hrab. Auer-spergové, od 5. listopadu.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenání jsou:

Bisk. tajemníky vikariátními stali se:

- P. Alex. *Vavera*, cist., far. adm. v Mýslanech, pro vikariat Vyšebrodský,
 p. Tom. *Petrželka*, far. v Březnici, pro Blatenský;
 p. Mat. *Hansa*, farář v Dubném, p. Hlubocký,
 p. Fr. *Soukup*, far. v Šebířově, p. Jistebnický,
 p. Jos. *Dařílek*, f. ve V. Záhoří, p. Písecký,
 p. Jan *Duben*, f. v Nezamyslic. p. Sušický,
 p. Fr. *Svehla*, děk. v Volyni, p. Volyňský vikariat;
 p. Kar. *Winter*, far. v Petrovicích, jmenován bisk. notářem;
 p. Martin *Říha*, dr. theol., stal se českým kazat. u sv. Anny a stud. prefektem v bisk. semináři chlap. v Budějovicích, odkudž
 p. Jan *Raška*, prefekt, poslán do vyš. vzděl. ústavu pro duchovní u sv. Augustina ve Vídni.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jak. *Bufka*, kapl. v Horšovu Týně, za kuráta při bisk. chrámě Budějovickém;
 p. Frant. *Maruška*, far. ve Velkém Čákově, za faráře ve Vacové;
 p. Ondřej *Krammer*, far. ve Vítěšovicích, za faráře v Nové Bystřici;
 p. Vác. *Rokyský*, kapl. v Nové Kdyni, za faráře v Hartmanicích;
 p. Filip *Wania*, far. v Žimuticích, za faráře v Novém Sedle;
 p. Gustav *Vopršálek*, kapl. diec. Litoměřic-

cké, za prozat. katech. na niž. real. gym. v Prachaticích;

- p. Tom. *Pfauzer*, kapl. za admin. v Křemži;
 p. Fr. *Dichtl*, kapl. za admin. do Vítěšovic;
 p. Fr. *Soukup*, kapl. za administr. v Chejnově;
 p. Fr. *Šítal*, beneficiat v Nákři, za administr. do Žimutic;
 p. Alois *Skála*, koop. v Onšově, za kapl. v Novém Rychnově;
 p. Jos. *Nohejl*, kn. na odp., za výp. kapl. do Putimi;
 p. Tom. *Zettl*, kapl. z Velešína do Kaplice;
 p. Fr. *Singer*, kapl. ve Volarech, za sídel. kapl. u sv. Martina v Krumlově;
 p. Vác. *Sukdol*, koop. za katech. na hl. dívčí škole v Písku;
 p. Fr. *Faschingbauer*, k. z Andreasbergu do Volav;
 p. Tom. *Duchek*, kapl. za kooper. v Písku;
 p. Fr. *Pflanzer*, k. z N. Cerekve do Jistebnice;
 p. Jan *Šmrha*, k. z Červ. Dřeva do N. Kdyně;
 p. Ferd. *Schindler*, neom., za kapl. do Andreasbergu;
 p. Klem. *Horínek*, neom., za kapl. do Nové Cerekve;
 p. Ant. *Mühlbauer*, neom., za kapl. do Horš. Týna;
 p. Zikmund *Pohl*, kurát při bisk. chrámu Buděj., a
 p. Jan *Král*, prvofarář u sv. Anny (Heilbrunn), vstoupili na stálý odpočinek;
 p. Karel *Kosobud*, kapl. v Kaplici, stal se vychovatelem u hrab. Ledeborského v Melku.

Uprázdňená místa:

Velký Čákov, fara patr. kníž. Schwarzenberga, do 20. listop.
Vítěšovice, (Kriebaum), f. patr. náb. f., do 20. listop.
Žimutice, fara patr. nábož. fondu, do 8. pros.
Chejnov, děkanství patr. kníž. Schwarzenb. do 1. pros.
Heilbrunn (u sv. Anny), fara lib. coll., do 15. prosince.
 Místo *katechety* na gymnas. Tábor. Zkouška 29. listop.

Milodary. Na chrám Páně v Milwaukee dp. Filip Cebuský, farář v Brodci, 1zl.; Jan Musil z Borku, farnosti Vilímovské, 1 zl.

p. A. M. . . . ové zde: Má-li zázilka dojiti uveřejnění, žád. o úplnou adresu.

„*Katolická Beseda*“ nalezá se nyní v Liliové ulici v domě č. 221, jehož majitelem býval hrabě Čejka. — Dp. J. N. D.: Přítě.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expeditce:
v kat. kněhupeckvi
B. Stýbla
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předpláci se
v expedici
a u všech řádných
knihkupeců
na rok: 2 zl. 5 kr.
na půlro. : 1 zl. 30 kr.

Po poště:
jenom v expedici
Celoroč. 3 zl. —kr.
půlroč. 1 zl. 55kr.

Předplatenci čt v rti-
le t n i se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Církev katolická a vzdělanost.

(Dle „Reformy“ J. N. Desolda.)

Za věc nemálo potěšitelnou uznáváme, vidouce, jak přes všechno ode všad pozdvížené tupení církve svaté ozývají se mezi tím i vážné hlasy mužů světských, ba i samých protestantů k jejímu ospravedlnění. Ač jsou to jenom jako jednotlivé hvězdičky, které se v ohlušující bouři krutého pronásledování semo tamo protrhanými mraky svítají, nic však méně jsou jednak znamením, že rozkacení živlové již vybourili, jednak i ukazují tomu, kdo pobloudil, na kterou stranu by se dát měl, nechce-li zahynouti. Takovým hlasem se ozvala i „Reforma“, která mezi sverepými listy Vídeňskými tou čestnou výminkou jest, že beze vši vášně k spravedlnosti ke všem národnostem pod rakouským žezlem spojeným radí. Odvolávajíc se k většímu dílu francouzského slavně známého spisovatele *Augusta Nikolas-e**) dí:

Za našich dnů a v našem Rakousku ozývá se liberalism tím hlasným rykem válečným, že katolická církev jest nepřítelkyní vzdělanosti, že chce člověčenstvo otupiti, jako je za středověku v tuposti držela, až prý protestantství ta pouta duchovní rozkrusilo. Že takový pokřik jest pouhé, nesmírné přehánění, patrná lež, každý dost málo ovědomělý člověk pozná a lze to snadno z dějin dotvrditi. A dávno již všickni na slovo vzatí protestantští historikové v posuzování středověku toho stranického úsudku se vzdali, katolickou církev sprave-

divně posuzující zvláště ve směru jejím k všeobecné vzdělanosti. Ba mnozí právě důkladným probíráním toho, jak vůbec lživé stranictví praví, zatemnělého věku, o pravdě církve té se přesvědčivše v lůno její se navrátili.*)

Čím více však nyní proti katolické církvi se píše a sočí, tím více velí hlavní zákon spravedlnosti: *Audiat & altera pars* („Slyšena buď i druhá strana!“), aby se slyšelo i to, co se na obranu její praví. A tu jest nám poukázati na nedávno vyšlý spis francouzského spisovatele, laika, *Augusta Nikolas-e*, v němž církev katolickou z onoho křivého nařknutí ospravedlňuje nadšeně sice, ale duchaplně a — co nejhlavnější jest, — veskrze historicky.

Jest pak již národ francouzský sám o sobě živým ospravedlněním církve katolické, zvláště ohledem toho, co se jí vytýká, jako by byla nepřítelkyní vzdělanosti. Jsouť Francouzi po dnes u daleko větším svém počtu od nejsprostších až do nejvznesenějších stavů veskrze katolíci; i kdož by řekl, že nejsou národem osvíceným, vzdělaným a duchaplným i ve všelikém oboru vědy a umění i průmyslu daleko nad mnohý jiný pokročilým? Ba oni zvláště uměli vzdělav své katolické náboženství ve všem ohledu duchaplně pojmuti. Toho důkazem jest veliký počet jich výtečníků: učenců, mudrců, spisovatelů, básníků, umělců, kazatelů a hodnostářů církevních, jenž vznášejíce se na vrcholu souvěké vzdělanosti a v mnohém ji i předstihše, přec nikdy nic

*) Kdož by všechna ta jména vyčetl těch výtečníků, jichž upřímné pátrání po pravdě Duch sv. svou milostí tak osvitil a posilnil ráčil, že z nesmírných bludišť klamu a lže uhodli na pravou stezku spásy, až v přístavu sv. katolické církve pokoj a útěchu našli? Od sv. Justina Mudrce počínaje není počet jich uzavřen; trvat ten proces upřímného pátrání po pravdě a blaženého přihlašování se k ní podnes.

*) Vydal výtečné dílo: „Studie filosofické o křesťanství,“ v němž pravdy sv. náboženství muřeckými a historickými důvody dotvrzuje; „Panna Maria a Božský plán či nové studie o křesť.“ a j. Spis, k kterémuž se „Reforma“ vztahuje, jest: „O poměru protestantismu a všech kacířství k socialismu.“

své věrné oddanosti k katolické církvi nezadali, nikdy nic od pravé víry v tajemství plné učení její neustoupili. Takový jest i svrchu jmenovaný spisovatel. Ale slyšmež, jak se o církvi katolické prohlašuje.

„Když se protestantství ve světě objevilo, tehdaž bylo již všecko, co se v křesťanském umění i vědě vznešeného, duchaplného nalezá, na bíledni, na mnoze již i v jasném světle. Prameny křesťanské vzdělanosti byly otevřeny a tekly hojně. Nejmožnější a nejbohatší výtvořiny umění stavitelského stály již po dvě, po tři století, co důkazy toho, čím byla ta společnost, která je pojala, vyvedla, postavila; i jsouť tak znakem též společnosti. Dlouho to trvalo, než zaslepený novomodní vkus opět k divům onoho věku oči otevřel a je v barbarském opovržení, které na ně tak nehodně uvrženo bylo, opět jako znovu objevil. Od té doby hledí se k nim snadšeným účastenstvím a citem úžasným; i nedivíme se jim samým, ale více tomu, co představují, co se v nich jeví vkusu, důmyslu, citu, jemnoty, síly, života, moudrosti, rozumu nadšenosti a víry, té víry, která je zrodila a kterou téměř při výkonu těchto svých výtvořů spatřujeme a sledujeme. Představuje se nám v nich jako výstava všech umění, vši vědy, všech řemesel oněch věků. Stavitelství, statika, mechanika, optika, akustika, kovostrojství, lučba, malířství, budba, sochařství, mosaika, — všechny vědy — všechna umění stýkají se v oněch výtvořech v skutku podivuhodných, kdežto z nitra jich svatyní, ozdobených mistrovskými pracemi truhlářství, zámečnictví, zlatnictví, pasířství; — obohacených jemným a drahocenným vyšíváním a krumplováním všeho druhu zavznívaly věčně vznešené zpěvy „*Dies irae*,“ — „*Stabat mater*,“ — „*Miserere*,“ — „*Te Deum*,“ — co výlevy všech citů, jichž přirozenost lidská schopna jest ve svých hlubokých i vznešených, trudných i radostných dojmech, co z ohromného nástroje hudebního, ovládaného hlasem lidským, a vznášely a odrážely se po dlouhých lodích a odvážně napnutých obloucích, kouzelnou silou umění stavitelského vyvedených; kouzelným uměním malířství na skle osvěcených; kouzelným uměním sochařství a řezbářství oživených; kouzelným uměním vně velikánskými věžemi korunovaných, na jejichž nedohledném skoro vrcholu se vypíná u výši povětřné k nebesům kříž ke cti a chvále nejvyššího Hospodina nebes a země.

Ale to vše jest toliko obdoba a téměř

jenom písmo. Tyto divy křesťanského umění nejví při vši své moci a jemnosti nic rozmarného a nestálého; jsou úplně a zevrubně naznačeny a předepsány ideou, která jimi se vyjadřuje. Jsouť to skutečná díla básnická, nesmírné hrdinské zpěvy, rozhlašující slávu Kristovu, jako nebesa rozhlašují slávu stvořitelovu; chrámové křesťanství objevují ba opakují světu tajemství Božího vtělení, okazující nám němou hmotu ve všech svých živlech a přírodu ve všech svých říších oživenou, uslechtnou, zveleбенou křesťanským duchem, křesťanskou věrou. Jsouť touž dobou i důmyslnými úvahami sv. bohosloví, poukazující i k křesťanské historii i k dogmatice, i k moralce, v nichž posvátná věda co neúplněji a nejzevrubněji i nejvěrněji vyvinuje soubor božského učení, spojujícího přirozený svět s nadpřirozeným. Snadno by bylo v mnohém chrámu našem projíti encyklopedicky všechna umění, všechny fyzické i metafyzické vědy, všechny i lidské i božské vědomosti; dnes záleží vrchol vzdělanosti v tom, abychom je skoumali, pochopili, obnovili, nejsouce nijak sto, abychom je vytvořili a vystavěli, poněvadž nedostizitelné se zdají býti požadavky, k kterým průmysl náš vyzývá.

Tehdaž v tak řečených temnostech středověkých psal sv. Anselm své filosofické úvahy, jichž hluboký důmysl a plnost Descartes nedosáhl, z nichž však si vybral a osvojil to, čím základ k slávě své položil. — Tehdaž sv. Bernard uchvacující svou výmluvností celou Evropu k úžasné činnosti povzbuzoval a nedostizitelnou něžností a laskavostí svých spisů všechna zbožná srdce těšil. — Sv. Bonaventura sloučil způsobem podivuhodným mystickou a scholastickou teologii v jeden praktický směr a dokázal, že souhlasí všechny vědy s bohoslovím*) i zasloužil právem od udivených vrstevníků svých příjímá *učitele serafského*, což mu potvrdí každý, komu úsudek ve věcech mudretví vynéstí přísluší. Učeň jeho Gerson nebo Tomáš Kempenský složil pod tajemstvím hluboké pokory nejkrásnější knihu, která kdy z ruky lidské vyšla („*O následování Krista*“). jiný pak sv. Tomáš Aquinský složil své jak stručné tak i důmyslné knihy: svou „*velikou summu*,“ — „*summu proti poháním*,“ — „*summu menší*,“ — své „*Quaestiones*“ a úvahy, v nichž duch jeho jako na perutích andělských se vznáší v tajemné výši všech božských i lidských věcí, jasně nesmrtelným je vysvětluje. Pro-

*) „*Reductio artium liberalium ad theologiam.*“

čez jesti právem nazván učitelem „andělským.“

K pravé křesťanské vědě a umění přidružila se literatura a umění, učenost starověká, znovu téměř zrozená. Na *Danta*, jenž byl neméně tvořivým básníkem nežli důmyslným bohoslovcem nadšen pro *Virgila* a *Blaženu*, následovali *Petrarka*, *Tasso*, *Ariosto*; za *Giotto-em*, *Massacio-em* a *Fiesolem* vystoupili v zápětí *Michal Angelo*, *Rafael*, *Corregio*, *Tizian* a všickni druzí nedostížení mistři malířství; s čistou scholastikou a mystikou *sv. Bonaventury*, *Gersona* a *sv. Tomáše* spojila se klasická učenost *Roberta Agrikoly*, jenž mocně působil na vědecké vzdělání jižního Německa, jako *Luděk Vivés* ve Španělsích, *Budeus* ve Francii, *Pico de la Mirandola* v Itálii, *Fišer*, *John Collet*, *Lilly* v Anglicku, — samí věrní a zbožní synové církve. Již byli mnich *Bako Verulamský* (Doctor admirabilis) a *Gerbert* (co papež jmenován *Sylvester II.*) prorazili dráhu velikým vědeckým vynálezům, a církev vynálezy tyto při prvním jich zrození radostně uvítala, pěstovala, zasnětila, pojavši je v službu a oslavu víry. V Itálii především přijal Řím nový vynález tiskařský a papežové se ho mocně uchopili k rozšiřování vědy a vzdělanosti. A co se kompasu dotýče, světuznámo jest, že nejprvé v Evropě sloužil španělským a portugalským, tedy čirě katolickým veslům, veda je k objevení nových světů zámořních.

K neúčinnějším faktorům vývoje ducha lidského náleží též založení velkých učilišť, na nichž se co kde duchovními schopnostmi a vědou slynulo, v jedno téměř ohnisko soustředilo, k němuž pak mládež k vyučení svému, co k oživujícímu zřídlu, spěchala. Tato středistě věd a umění byla ústavy čirě katolickými. Skoro všechny vysoké školy evropské stály již dávno, kde o protestantství nebylo ještě ani pohádky; založeny byly papeži přímo anebo pod jejich působením a ochranou, když buď k jejich založení přispívali, buď jim výsady povolovali, anebo je rozličnými poctami vyznamenávali. Tak založena universita v *Oxfordě* r. 895., v *Kambridge* r. 915., v *Padui* r. 1179., v *Salamance* r. 1200., v *Aberdeen* r. 1213., ve *Vídni* 1237., v *Montpellieru* r. 1289., v *Koimbre* r. 1290., v *Perugii* r. 1305., v *Heidberce* r. 1346., v *Praze* r. 1348., v *Kolíně Porýnském* r. 1358., v *Turině* r. 1405., v *Lipsku* r. 1409., v *Ingolstadtě* r. 1410., v *Lovani* r. 1425., v *Glasgově* r. 1453., v *Pise* r. 1471., v *Kodani* r. 1498., v *Alkale* 1517. Zbytečno se nám zdá poukázati k pradávnému založení uni-

versit v *Paříži*, v *Bononii*, *Feraře* a jiných, jichž sláva dávno před protestantismem slynila.

I vědecká kritika a exegetika našla v církvi první základ svůj; pěstováno a užíváno obou k vysvětlování sv. písma, k přesnému vydání původních textů, k zhotovení a rozšiřování dobrých překladů v řečech národních; a tak se dělo po dvě století před vzniknutím protestantismu. Na církevním sněmu Viennském (ve Francii) za *Klementa V.* r. 1311. ustanoveno, aby se zřídily v Římě, Paříži, Oxfordě, Bononii a Salamance učitelské stolice řečí: řecké, hebrejské, arabské a chaldejské; tím se vycvičili slavní orientalisté, vydaly se polyglotty (bible v mnohých jazycích), zhotoveno mnoho překladů*) a vysvětlováním historickým, logickým, gramatickým otevřelo se rozumu k cvičení a k svobodnému zkoumání pole tak široké, že protestantismu nezbylo v tomto ohledu leč bezuzdné svévole a prostopášnosti, ba že tím katolicismus, ač sice té výčitky nezasluhuje, jako by byl příčinu k té prostopášné a bezuzdné svévoli svobodného zkoumání zaval, aspoň jistě s bolestí toho pocítil, že k ní mnohých prostředků hojně propůjčil, jak se to již za počátku t. ř. reformace poznalo a známým pořekadlem vyjádřilo: „*Si Lyra***) non lyrasset, Lutherus non saltasset.“ (Kdyby nebyl *Lyra* hudl, nebylby *Luther* tancil.)

Pročež i pravdu má znamenitý protestantský spisovatel, řka: „Všecky popěvky o tmách středověkých utvrdly u nás podnes v železný stereotypný obyčej, tak že bys lépe snad pochodil, kdybys se odvážil dokazovati, že dvakrát dvě jest pět, nežli kdybys čiré tmářství středověké upíral, a

*) Již od 12. a 13. století čítal lid nejznamenitější knihy sv. písem v překladech od církve potvrzených ve Francouzsku, v Anglii, v Itálii, v Němečích; my v Čechách měli jsme již za otce vlasti *Karla* celé sv. písmo v jazyku našem. Nově vynalezené umění tiskařské rozšířilo takové překlady valně dle touhy národů. V Německu bylo mezi 1460—1517, prvním to vystoupením Luterovým, 14tero vydání překladů sv. písma. Jako nepravda jest, že by byl *Luther* hlavní zásluhu o přeložení sv. písma do němčiny měl a k tomu zvlášť mluvu si byl přichystal; tak jest krivo domnívati se, jakoby naše ovšem výtečné dílo bibli „Králické“ bylo prorazilo dráhu k ušlechťení mluvy české a v ní bylo hlavním nebo jediným vzorem. Kdo příležitost má jen poněkud srovnávati starší překlady katolické k. p. b. Benátskou aj., sezná, že v nich mluva v přesnosti jazyka bibli králické nic nezadá, bav mnohém ji i předčí.—

**) Tehdáž na slovo vzatý profesor sv. písma na universitě Pařížské a kněz řádu sv. Františka.

přec nic není tak snadno, jako tyto tmy rozptýliti a rozeznati.“*) A *Balmez*, slavný doby naší filosof španělský dí: „Zdá se, jakoby byla božská Prozřetelnost budoucí tupiče a utrhače napřed již zahanbiti chtěla. Objevit se protestantism právě tehdy, když pod ochranou velikého papeže živý ruch ve vědě, literatuře a umění nastal. Pozdější věk rozhodne náš spor zajisté k našemu prospěchu a přísný soud vynese nad těmi falešnými filosofy, kteří nic nemají snažnějšího na práci, nežli jak by dokázali, že katolictví zarazilo utěšený vývoj ducha lidského a že novověký prospěch ve vědách a umění máme jediné co děkovati pozdějšímu provolání svobody z Německa. Uznalým mužům i nyníjšího i budoucího věku dostačuje k pravému soudu o tom pouze upamatovati se, že Luther počal rozšiřovati bludy své za věku papeže *Leona X.*“

Posud francouzský spisovatel. Kdo v dějinách dosti malou známost má, uzná netoliko náhled jeho za úplně důvodný, nýbrž že i k zvelebení vlivu katolické církve na vzdělanost lidskou ještě nesčíslných dokladů snadno uvéstí mohl. Stačí nebýti nevědomcem v dějinách k vědění, že před vzniknutím protestantismu ani na jedinkém dvoře světském nepěstovaly se vědy, literatura a umění tak jako ochrany a rozkvětu nalezaly od pradávna na dvoře papežském.

Bylť za oné doby Řím střediskem nejen duchovní moci, ale i učeného světa. Aniž pak nescházelo tehdy odvážných posměváčků, kteří mnohé věci v církvi přísněji kritisovali, nežli se to dnes děje. Vždyť samo protestantství tou cestou do světa vešlo! — Dosud „*Reforma*.“

Co se naší milé vlasti týče, nemůže nikdo, střízlivou a nepředpojatou myslí dějiny národní skoumaje, odvážit se toho výroku, že by buď husitství anebo protestantství bylo nám k vzdělanosti posloužilo. Husitství téměř na květu zkazilo veškeré ovoce vzdělanosti, k u kterému za Karla, Otce vlasti tak krásně símé položeno jest. Či napomáhala mnoholetá válečná bouře občanská, v níž chrámy a hrady byly bořeny, knihy tehdy tak vzácné páleny, umělecká díla zničena, tisíce a tisíce lidí povražděno, napomáhalo to k vzdělanosti? Dobře se vyjádřil o tom otec dějepisu našeho, velevážený Palacký, že kdyby nebylo bývalo husitství a z něho pošlých bouří Žižkových, lépe a slavněji by to stálo s národem českým i s mocí a slávou jeho; a tudíž prý tentýž vždy a sna-

žně radíval, nebrojiti proti církvi katolické ta že nikdy nebyla a není nepřítelkyní národnosti vůbec a tak též ani naší.*) Kž by všichni vlastenci chtějíce opravdu vlasti prospěti, věrněji tak dobrého rádce poslouchali! Rady moudrého slyš!

A protestantství? Tu jest se co diviti, jak to mohlo jsouc jak v původu tak v celém svém směru živlem cizím a v mnohém i husitismu odporno, národ český proniknouti? Porovnejme jen povahu Husovu s povahou Luterovou! A což pak učením obou! Protestantismu se uchopila v Čechách nekatolická šlechta na počátku 17. století jako nástroje, aby ho proti zákonitému mocnárům k pohnutky k odboji použila. Spolehala se v tom sice na zmatenou politiku cizinců, s čímž tak pochodila, že z prvu sama za nástroj též politiky sloužila nevědomky k žádanému pokoreni a zničení domu panujícího, potom pak, když k rozhodné ráně přišlo, od též politiky hanebně opuštěna jest a vítězi s národem i vlastní na milost a nemilost vydána. Či to prospělo k vzdělanosti, a blahu českého národa, že zvolený protikrál Bedřich první svůj krok do vlasti a do sídelního města zaslavil vybitím krásného kostela sv. Vítkého? Že cizí kazatelé nemohouce s lidem mluvit z ciziny povolání bývali? že lid sprostý od katolické víry mocí odvracován a k protestantství hnán jest? Kdyby byla strana protestantská zvítězila, nebylo by snad nyní v Čechách ani českého slova slyšení. Jmenovala se ta strana národní, ale svým směrem toužila tam, odkudsi svého slavného protikrále vzala. Pročež jakkoliv paradoxně to zní, přec pravdě se velmi podobá, co pověděno jest v „*Čechu*“ 18. října, str. 214., že „*bitvou na Bílé hoře byla národnost česká na mnohá století zachována*“; — zachována za doby svého největšího utištění, v zátiší — *chrámů církve katolické*, kteráž nikdy nebyla nepřítelkyní vzdělanosti a osvěty.

Svěcená voda v katolické církvi.

VI.

Mluvil jsem o zasvěcovacích modlitbách a účincích svěcené vody. Laskavému čtená-

*) To slovo výtečníka vlastenského pamatuji se že jsem slyšel od jistého přítele, an právě od důvěrné návštěvy u něho přicházel a vůbec mnoho s ním obcoval. Pravdě se podobá a dosvědčuje i věhlasnou účenost i spravedlivou soudnost jeho, a hodno, aby bylo od zapomenutí uchováno.

*) Daniel ve svém spisu: *Die Bibel im Mittelalter*.

ři nepochybně tyto dvě námítky napadly, že svěcená voda skoro svátost jest, zvláště proto, že má moc všední hříchy a časné pokuty za ně odpustiti, a 2. odkud má své účinky? Na obě námítky odpovídám:

1. Svěcená voda není svátost, nýbrž posvátnost (svěcenina). Posvátností rozumíny jsou ony posvátné, od církve katolické zavedené úkony, kteréž moc mají nadpřirozené účinky působiti, a slovou tak proto, že se jich zhusta při udělování svatých svátostí užívá, a že v moci svátostní jakýs podíl mají, jelikož nám zvláštním způsobem zásluhy Ježíše Krista přivlastňují. Jejich počátek sahá až k apoštolům; ony ale nejsou bezprostředně od Božského Spasitele ustanoveny, nýbrž toliko prostředně, jelikož své církvi úplnou moc dal svazovati a rozvazovati, světiti a žehnati. Jest tedy veliký rozdíl mezi *svátostí* a *posvátností*, či svěceninou. Svátosti jsou od Boha ustanoveny; Bůh sám v nich uděluje milosti, kteréž k životu věčnému nevyhnutelně potřebny jsou, a žádnou jinou cestou se nedosahují; v posvátnostech ale dosahujeme milostí, kterýchž právě k životu věčnému zapotřebí není, a také jiným způsobem dosáhnouti lze. Dále působí svátosti o své vlastní Božské moci, ješto při posvátnostech církev Boha prosí, aby těm, jenž jich hodně užívati budou, milostí svých uděliti a přímluvy její k tělesnému a duchovnímu blahu věřících vyslyšeti ráčil.

Na tom se zakládají

2. účinky svěcené vody. Modlitba církve tkví na ní, jako na chlebě nasycení. Každý věřící, jenž svěcené vody pravým způsobem užívá, stává se také této přímluvy a všech účinků jejich účastným. Svěcená voda jest závdavek, že nám Bůh pro zásluhy Kristovy a z lásky k církvi své oněch dobrodiní udělí, kteráž při svěcení vody od církve blíže se poznamenávají a vyprošují. Kdo upsání na jistou summu peněz má, nemá sice ještě těch peněz skutečně, nicméně jest tím jist, že se mu peněz dostane, jak brzy se upsáním vykáže. I svěcená voda jest jako upsání na milost, požehnání a ochranu Boží. Že ale Bůh tohoto upsání nepřijme, může jenom onen tvrditi, kdož neví, co církev jest a jakou moc přímluva a svěcení její ku prospěchu věřících mají, jelikož již modlitbě jednotlivého křesťana vyslyšení přislíbeno jest. Modlitby, svěcení a žehnání nemůžeme u církve, s Božskou hlavou Ježíšem Kristem a s blahoslavenými spojené, naší matky na zemi, každého okamžení k svému časnému a věčnému spasení pohledávati, a protož je cír-

kev s posvěcenými předměty pevně spojuje, jako neviditelné milosti s viditelnými znameními svatých svátostí nerozlučitelně spojeny jsou, abychom jich každého času s úplnou důvěrou užívati, a účinků jejich účastni býti mohli.

Kdo účinky svěcené vody upírá, musí — chce-li důsledným býti — také upírati, že svatá církev oprávněnou dědičkou moci Božského Spasitele jest, a co taková že všecku plnost vykoupení na zemi až do skonání světa všem pokolením zachovává, ve svátostech duše posvěcuje, v svaté oběti s Bohem smíruje, a ovoce její živým i mrtvým přivlastňuje, že moc má hříchy odpouštěti a odpustky udělovati. Nebo tato bohodárná moc jest mnohem vznešenější nad moc žehnati a světiti, a svěcením a žehnáním všecku váhu své na zásluhách Kristových a svatých založené přímluvy ku prospěchu věřících spojujati. Než odpor a nevěra ještě v pošetilejším světle se ukazuje, když povážíme, že tentýž Bůh to jest, kterýž v říši spasení ty samy divy milosti své pro blaho duší činí, co v říši přírody pro blaho těla působí. Ani nejzarputilejší nevěrec nemůže často podivných účinků nesčíslných léčivých pramenů nebo lázní upírati, aby spravedlivého hněvu veškerého světa nevalil na sebe; vždyť se tam každoročně veliké množství nemocných všeho druhu hrne, aby časem svým pozdravení a jako znovu zrození ku své a domácích svých radosti domů se navrátili. — Bůh jest původ těchto léčivých pramenů, jichžto v podivném milosrdenství svém *co všeobecný prostředek k uzdravení nemocného člověčenstva* z tajemného vnitřku země vytékati nechává. Co ale tyto léčivé prameny *v říši přírody* k uzdravení těla jsou, to jest svěcená voda *v říši milosti a vykoupení*, totiž *léčivý pramen a všeobecný prostředek k uzdravení duše*. A tentýž Bůh, co panuje tam v přírodě, panuje i tu v říši milosti o své moci a skrze svatou církev svou.

Zdá se sice svěcená voda ve své zevnitřní způsobě něco lhotejného a nepatrného, mnohý i opovrzení hodného býti, ale tím velemožnější a požehnanější jest ve svých účincích. To jest právě to vznešené a podivné na křesťanském náboženství, že prostředky na pohled nepatrnými svět vysvobozuje, posvěcuje a požehnává, jakož i svatá obět a svátosti ve své zevnitřnosti nepatrné jsou. A přec se tu tají divy milosti a plnost vykoupení! Nic jinak to v říši přírodné. Jak nepatrný jest ručníčný prach, a přec v něm leží síla, kteráž města

roztroskotati a ohromné lodi do povětří vyhoditi může! Malá magnetová jehla činí divy v plavbě, spojuje nejvzdálenější národy a umožňuje velkolepý obchod námořní. Malé čočky v dalekohledu máme co děkovati za hvězdářské umění, rozpočet slunce, měsíce a hvězd, jejich světla a oběhu. Pára pohybuje všemi stroji na světě, a elektrická jiskra přelítne po telegrafu přes celou zemi, a učiní člověka takměř vsudy přítomným, protože v krátkém čase zví, co se důležitého v nejvzdálenějších dílech světa stalo. A i jednotlivý člověk — král — jest s to, jedním slovem vojska k pochodu pohnouti, krvavé bitvy svěsti, trůny zkáceti a celá království vyvrátiti. A přece, co se zdá tak nepatrným býti jako vyrcené slovo! Tak také v jedné kapce svčené vody leží síla spasení a plnost církevního požehnání, a tisícové příkladů slavně toho dotvrzují. Než to nejpodivnější ze všeho nejsou ani divy přírody, ani divy milosti, neboť jedny i druhé spoléhají na všemohoucnost a milosrdnost Boží, jížto nic nemožného není — nýbrž člověk ve svém bludu. V tom, co všem balamutům a hudlařům věří, všecken nesmysl a všechny lži chtivě sbírá, zvláště jsou-li v židovských listech tištěny, upírá toliko skutky Boží a církevní, ku spasení lidskému vykonané, divy vykoupení a milosti. Ba v tom, že všechny tak nazvané všeobecné a tajné prostředky, všechny mastě a prášky proti všem možným nemocem a pro zachování krásy neb kadeřů — obyčejně marné trety — za drahé peníze skupuje, a jich s úzkostným zachováním všech tištěných a přiložených předpisů potřebuje, zamítá právě všeobecné prostředky, kteréž mu Bůh a církev pro jeho časné a věčné blaho podávají, a laje při tom z celého srdce svého na katolickou pověru!

Potkávám se tu ještě s jinou obyčejnou námitkou, kteráž se asi následujícími slovy vyjadřuje: „Má-li svčená voda tak velikých účinků, proč pak jich všech a na všech nejeví?“ Odpověď na to jest velmi lehká a přirozená. Svčená voda nepůsobí sama z sebe toliko, ale po každé dle povahy těch, jenž jí užívají. Přemnozí jí ani neužívají, a tu nemůž o spasitelném účinku ani řeči býti. Jiní, jenž jí užívají, nacházejí se v stavu nemilosti či h smrtelného hříchu, a tu zase o účinku žádná řeč není. Třetí druh lidí užívá ji beze vší důvěry, pobožnosti, víry, mechanicky a bezmyslně, a že se mine s účinkem, kdožby se tomu mohl diviti? — Máme-li spasitelných účinků svčené vody okusiti, musíme, jako u vyšším

stupni při svatých svátostech, víru, důvěru, lítost, pobožnost a dobrou vůli míti, a Boha alespoň krátce poprositi, aby nás milostí svčené vody účastny učiniti ráčil.

Několik slov o užívání svčené vody nebude nadarmo. Tu se naskytá především otázka, proč u vchodu do kostela kropenice se nalezá? Ona se, jak sa zdá, onomu měděnému umývadlu podobá, kteréž Mojžíš na rozkaz Boží (2. Mojž. 30, 18—21.) před archu umluvy postavil, či tak nazvanému měděnému moři před chrámem Šalomounovým. Tam sloužilo kněžím k umývání se prvé než úřad svůj obětní konati počali. Věřícím ale zpomíná kropenice na křest svatý a na čistotu duše, v kteréž před tvář Boží a k svaté oběti se ukázati mají. Kropenice u vchodu do kostela má ale ještě jiný význam, kterýž nám hluboký smysl katolické církve při uspořádání všech obyčejů neb ustanovení jejich na jevo dává. Tři stupadla má totiž žebřík do nebe vedoucí, a na všechny tři musí křesťan vstoupiti prvé, než se mu blaženost otevře. První stupadlo jest očistění, druhé osvícení, třetí spojení s Bohem podle slov Kristových: „Já jsem cesta, pravda a život.“ První a nejpotřebnější stupadlo jest očistění od hříchu; ono se děje v svátosti křtu a pokání, a na to zpomíná kropenice a proto také stojí u vchodu do kostela. Druhé stupadlo jest osvícení skrze víru, a proto stojí kazatelna u prostřed kostela; neboť tu se káže slovo Boží. Kdo na tyto dvě stupadla vystoupil, přichází k třetímu, a to jest spojení s Bohem skrze lásku, kteráž své zdokonalení v oběti a v svatém přijímání nalezá, a protože jest oltář, kde tato tajemství se slaví a podávají, na konci kostela.

I doma mělby každý věřící svčenou vodu míti, aby jí při vcházení a vycházení, při lehání a vstávání anebo k modlitbě užíval, a přímluvu církve svaté na sebe, na svou rodinu a svůj statek obracel, pamětliv jsa, že, jest-li velké štěstí, dobré přátely za přímluvce míti u Boha svého, ještě větší štěstí jest, o církvi svaté na nebi i na zemi co přímluvkyni naší u Boha věděti, a každého času požehnání jejího moci účastným se státi. Tento krásný obyčej, svčenou vodu doma u vchodů či dveří chovati, jest prastarý. Již papež Alexander, kterýž za římského císaře Hadriana od roku 117—138 církev spravoval, a s kněžími Eventiem a Theodolem (Breviář 3. května) mučnickou smrt vytrpěl, povzbuzoval věřících k tomu. A v skutku bylo ještě před málo desíletími sotva které rodiny a kterého domu k

nalezení, kdeby bylo tohoto znamení katolické pobožnosti a katolického života co pravé ozdoby nebylo. Až podnes panuje tento obyčej skoro všudy mezi křesťanským venkovským lidem. A pohnutlivé podívání jest na to, jak otec a matka dívky své před spaním svatým křížem znamenají, a svěcenou vodou pokropují a posvěcují, aby pokoj Boží a stráž andělská bděly nad nimi.

Katolická církev jest ale i o to pečlivá, aby její věřící svěcené vody, tohoto všeobecného prostředku v nebezpečnostech křesťanského života každého času a *za darmo* v kostele z svěceníka sobě nabíratimohli. Kněží jsou povinni, vodu, kdykoli se jí nedostává, světit, a kostelníkům zakazovati, aby vody studničné pořád nepřiléváli, protože by tím svěcení a s svěcením požehnání a milosti svěcené vody na zmar přišly.

Na konci této práce své přeji od srdce, aby bez prospěchu nezůstala, alebrž aby pravé poučení poskytla, a novou radost nad obřady církve katolické v srdcích laickavých čtenářů vzbudila, aby i jim svěcená voda byla pramenem nebeských milostí, plností Božího požehnání a závdavkem ochrany v nebezpečnostech duše i těla. I domy jejich kých jsou skrze pokropení svěcenou vodou — jak církev svatá k Bohu se modlí — ustavičným sídlem všelikých ctností a po zmaření všelikých úkladů nepřátelských kých v nich panují pokoj svědomí, radost srdce a svatý poklid! Amen.

Světlo pravé — pravda jasná.

Ty jsi, Pane, světlo pravé,
života tmou svitící,
jež ukájí bouře dravé
záhubou mi hrozící.

Ty jsi, Pane, pravda jasná
útěcha má i můj štít; —
slova Tvoje věčně spásná
nikdy nepřestanu ctít.

Nechť svět ve vášni svojí,
vrhá v Tebe hany kal, —
já bych drahou lásku Tvoji
za celý svět nezadal.

Nechť v slepé vášni svojí
poznovu Tě křížuje, —
posilněno láskou Tvoji
víc Tě srdce miluje:

Nechť v slepé vášni svojí
ve hrob Tebe vrhá zas, —

věř jen, Pane, lásce mojí,
slyš, ó Pane, můj jen hlas!

Tys tak dobrý, milostivý,
že jsi pro nás mřel;
vůle Otce pamětlivý,
ráj nám otevřel.

Tys tak dobrý, trpělivý,
že jsi hanu nes' —
jaký div, že lásky chtivý
jsem Ti k nohoum kles!

Srdce moje, Pane, vadne
světa pod zlobou —
ó již rozpál srdce chladné
božskou láskou svou!

Em. Fr.

Proč dovoleno v postní dny ryb požívat?

Jelikož potrava, z říše ryb braná, tak dobře zvířecí maso jest, jako maso pozemských zvířat a ptáků, bude nepochybně zájmatí ta otázka, proč církevní zákonodárství ten nápadný rozdíl mezi „masem“ a „rybou“ zavedlo. Příčiny tohoto ustanovení jsou přirozené a mystické.

1. Vedlé učení zoochemie jest rybí maso bílé, má málo krve, a obvyčejně mnohem více vody, nežli maso ssavců a ptáků. Oboje toto maso, od jehož bujné, teplé a smyslnosti dráždící krve Gen. 9, 4. a Sk. Ap. 15, 20. výstrahu dávají, jest dle své přirozené povahy pokrm více smyslný, jenž bujnými šťávami svými zvířecího člověka na ujmu duchovního života jeho posilňuje. Odkudž také ten úkaz, že národ tím divočejší jest, čím více potravy z říše zvířat bere. Známe jest také veliký rozdíl mezi dravci maso a rostliny žeroucími. Duchovnímu člověku nebezpečnou povahu masa poznal již Pythagoras, kterýž učenníkům svým toliko zelenin požívatí dovolil, aby je pro učení své vnímavé učinil. Člověk, v stavu nevinnosti, v ráji nejedl žádného masa; on jedl jenom ovoce. Teprv po potopě světa dovolil Bůh masa (a vína) požívatí. (Genes 9, 2. Cfr. Isid. Off. 1. 45. C. 2. D. 35. Hieron. lib. I. c. Jov.) Touto náramnou událostí v přírodě všecko stvoření zemědělo, atmosféra se zhoršila, bylinstvo zakrnělo; země nemohla více oněch životných rostlin vydávati, jimiž před potopou půda byla pokryta; také síla člověka byla dílem zlomena, a on tudíž životnějšího pokrmu potřeben, než mu bylinstvo dáti mohlo. Poněvadž ale, jak již řečeno, zlá smyslnost v požívatí

masa silnou podporu nalezá, má to v novém zákoně alespoň poněkud zase tak býti, jak to bylo s počátku. Protož nám chce církev častější dobrovolnou zdrželivostí od tohoto zamilovaného pokrmu vítězství nad porušenou přirozeností ulehčiti, a tak potřebné převládání ducha nad hmotou zase obnoviti. „Takových jídel, dí sv. Tomáš (Summ. II. 2, 147, 5.), církev postníkům zapověděla, kteráž při požívání nejvíce smysly dráždí, a člověka nejvíce k tělesné žádosti podněcují.“ Tak také sv. Isidor Seville (Off. 1, 45.) praví: „Ne proto, že jest zlé, maso se zapovídá, nýbrž proto, že jeho požívání tělesné žádosti plodí.“

Má-li se ale úmyslu církve zadost učiniti, musí ovšem i při požívání ryb se zachovati, co Řehoř Veliký anglickému misionáři Augustinu napsal (D. 6. c. 4.): „Ostatně jest požívání ryb křesťanu toliko co lék v slabosti jeho, nikoliv co podnět žádosti dovoleno. Tehdy nesmí nikdo masa zdrželivý skvostné hody z mořských ryb strojit.“ — Této zdrželivosti od masitých pokrmů dokazujeme, mimo rozličné kající dny v roce, každotýhodně v pátek; nebo na ten den, dle starého podání, první člověk neposlušností svou žádosti těla podlehl, a všeliké tělo klatbou obtíženo jest; na ten den také druhý otec našeho lidského pokolení umřel; máme tedy v pátek tělo své, klatbou stížené, mrtviti a duchovním způsobem křížovati. Jen hod Boží vánoční, případne-li na pátek, vyzdvihne zdrželivost pro radost, kterouž máme z narození Syna Božího.

2. Mystické (tajemnostné) příčiny přednosti ryb před masem. a) Vedle přísného znění písem svatých byla po pádu Adamově toliko země, nikoliv voda s žijícími v ní rybami zlořečena (Gen. 6, 7), kteréž všeobecnému kárajícímu soudu potopy světa ušly. Vůbec se objevuje voda, bydlíšťe ryb, v řádu přírody a milosti co živel přednost drží.

S prvopočátku vznášel se nad ní Duch Boží, kterýž až dosavad zastíňuje tajemství plnou studnici duchovního znovuzrození, v nížto křesťané co rybičky (pisciculi, Tertull. de Bapt. c. 1.) života milosti dosahují. b) O Božském Spasiteli, kterýž po dvakráte množství lidí chleby a rybami nasytil (Mat. 14, 17. 15, 36) nikde nečteme, žeby byl kdy (kromě beránka velikonočního) maso jedl; za to ale nám sv. Lukáš (24, 42) vypravuje, že mu učenci po jeho z mrtvých vstání v sále Jerusalemském částku pečené ryby podali. c) Božský Spasitel sám

byl od tajné kázně prvotné církve jmenem *ἰχθύς* nazván, při čemž vynecenci ihned to známé *Ἰησοῦς Χριστὸς Θεοῦ Υἱὸς Σωτὴρ* (to jest. Ježíš Kristus, Syn Boží, Spasitel) na mysli měli. (Optat. de schism. Donat. 1, 3. Augustin. Civ. Dei 18, 23). Tak ho také malíři katakomb představovali v obraze ryby, svátostný chléb v koši na zádech nesoucí. Poněvadž tedy ryba Krista znamená, a poněvadž při prání oltářního plátna první voda s nepatrnými v ní se snad ještě nacházejícími částkami svatosvatého Těla do posvátné schránky vlítí se musí, má i tato schránka až podnes v řeči církevní jméno „piscina“, to jest, rybník. Přel. J. F.

Smrt dítky.

Na lůžku chudém klidně dítko dřímá
a úsměv sladký na tvářičkách hraje,
a pohled na ně až srdce jímá
a mysl nese v nadpozemské kraje.

Tu níž a níže ve jitřenky září
postava skvělá k robátku se sklání, —
v sněhovém rouchu, kouzlo nebes v tváři,
a ruku vznáší jako k požehnání.

Pokyne dítku a zas výš a výše
lehounkým letem do nebe se vrací; —
a ptactvo pje, jitro vůni dýše,
a jitřenky lesk před sluncem se ztrácí.

A v chýžce chudé klidně dítko dřímá
a úsměv sladký na tvářičkách hraje,
a pohled na ně bolně srdce jímá; —
však nelkej, matko! Bůh vzal je v své kraje.
K. M.

Farář ve vsi a pání v zámku.

Povídka od Fr. Pravdy.

VI.

Olga, jak mile ráno procitla, hned chtěla běžeti k hraběnce, aby prý jí pověděla, proč včera plakala. Pamatovala si, že jí to slíbila, je netrpělivá, odporuje, zlobí se, když jí řekly, že ještě musí čekati.

Hraběnka ráno na Olgu se přišla podívat, když ještě spala a když již byla vstala a strojily a oblékaly ji, přišla zase a všemu byla přítomna.

Komorná se mračí, panská se mračí s ní a Olga doléhá na babičku, aby jí to tajemství již vyjevila.

Babička nechce, není k tomu nyní čas, bude s ní mluvit až po snídani.

Olga se zpouzí, chce aby mluvila hned a když neposlechla, dává se do pláče. Pláč jí nepomohl a ona by ráda zvítězila vzdorem

a hněvem, jak se jí to již často podařilo. I vrhla sebou na lesknoucí se podlahu, křičí, válí se, trhá na sobě šaty, nikdo se jí nesmí dotknouti, ani hraběnkou nechce k sobě připustit. Tato se k ní lichotí, ji chlácholí, prosí, ale přece nevstala a nevstane prý, dokud jí co slíbila nepoví.

Komorná se přimlouvá, aby jí to pověděla a praví, že od svého neustoupí jsouc zvyklá tak nebo jinak proraziti svou vůli.

Hraběnce se to nelíbí, ona nad tím truchlí. Příčina, pro kterou včera plakala, je až příliš smutná a svéhlavá vnučka takovýmto opravdu nehezkyým způsobem ji chce donutiti, aby jí před ní netajila. Má a musí jí zvěstovati smrt otcovu a smrt matčinu, tážala se včera po svých rodičích a ona jí řekne dnes, že již nejsou na světě. Je to velmi vážná a důležitá úloha a zajisté se nedá vyvést s prospěchem, dokud Olga nepřestane bouřit jako smyslů zbavená.

Hraběnka si neví rady, jak by choulativě dítě upokojila, dobrotou to nešlo a přísnosti nechce užívat. Nezbyvá jí než zavolati hraběte, ale komorná myslí, že toho není zapotřebí a chlubí se, že s Olgou vždy si všechno vyjednala sama, což prý je snadné a lehké, když se jí povolí.

Hraběnka nemíní a v tomto pádu ani nemůže povoliti. Olga není v stavu, v němž by na ni učinila dojem, ji pohnula důtklivě do paměti se vtiskla novina, že již nemá rodičů.

Přišel hrabě a vida malou dívčinu na zemi a slyše, co se děje, zvihl, posadil si ji na ruku a odnesl ji do hraběčiny pokoje. Sedí s ní na pohovce, domlouvá jí, vadí se s ní, hrozí, že ji pryč nazpátek odveze.

„Ano“, praví Olga, „chci nazpátek — k tatínkovi a mamince.“

„Ubohé dítě,“ řekl dědeček, „těch již nikdy neuhlídáš.“

„Uhlídám,“ volá dívka, „uteču k nim, zde nebudu.“

„Já ti povím, kde jsou,“ slíbil hrabě, „a dovedu tě k nim s babičkou.“

„Kdy?“ ptá se dívka.

„Hned, když budeš hodná.“

„Jsou daleko?“

„Nejsou, najdeš je zde.“

„Tak je přec uhlídám?“

„Přesvědčíš se, až budeš u nich.“

Olga je tichá, je zamyšlená a hrabě ji poučuje, jí vysvětluje, jak špatně se zachovala. Mračí se místo aby se styděla, odstrkuje od sebe snídání a museli ji dlouho kárat, s ní všelicos zkusit, než si zasloužila chválu, že je hodná.

Je hodná a chce být hodná, aby jí babička pověděla, proč včera plakala a aby ji dědeček dovedl k rodičům.

Řekli jí, že se to stane najednou; komorná ji oblékla, oni se také přichystali a jdou s ní — do krypty.

Před kryptou čeká farář, drží v ruce klíče a hrabě a hraběnka mu představují, mu odporučují milou vnučku. Je také jeho, odevzdala mu ji matka, vychoval otce, miloval ho a byl i od něho milován.

I hlásí se k drahému potomku, ale Olga se ho štítí, bojí. Snad on zavřel její rodiče, že přináší klíče, aby je pustil do toho stavení, kde prý se nalezají. Nechce se s ním pozdraviti a když k ní blíž přistupoval, skryla se za hraběnkou řkouc, že ho nezná.

„To je velebný pán, to náš farář,“ řekli, „budeš se u něho učit a on bude tvým dobrým přítelem jako byl přítelem tvé matky a tvého otce.“

Nepochopuje to a farář jí také udělal křížek jako včera babička, což je jí jaksi podivné, neboť praví: „Všickni se dotýkáte mého obličej, co pak vám na tom záleží?“

„Ó záleží nám na tom mnoho,“ pravila hraběnka, „a tuhle velebný pán ti poví, proč nám na tom záleží, až ti bude vypravovati o Pánu Bohu.“

Olga odpověděla mrzutě: „Já nechci, aby mi o Pánu Bohu vypravoval.“

Zarmoutilo to hraběnkou a hraběte i starého faráře, jenž s jakýmsi strachem patřil na nedospělé dítě tak si počínající. Povzdechl si, a pozvedl oči k nebesům, jako by tam chtěl hledati posilu a pomoc a již uvádí starou a mladou vrchnost do hrobky, již byl zatím otevřel.

Jdou po schodech dolů, minuli ještě jedny dveře a jsou v kapli, v níž u prostřed stojí černý oltář s Pánem Ježíšem na kříži. Poklekli před ním a jen Olga stála dívajíc se nesměle na výklenky po stranách vesměs silně okovanými dveřmi opatřené. Modlejí se a když modlitbu nábožnou a vroucí dokonali, povstal farář, otevřel jeden, pak druhý výklenek a v každém bylo viděti jednu černou rakev. Nahoře nade dveřmi jsou zasazeny do zdi mramorové desky, v nich vyryto je zlatým písmem, že v těch rakvích odpočívají hrabě a hraběnka z Bukovan, otec a matka přítomné tu dcery.

Dovedli ji blíž, ukazují do vnitř a že je malá a tmavý otvor přehlédnouti nemůže, vzal ji hrabě do náručí a drží ji otcově a matčině rakvi zrovna naproti.

Praví vážně: „Vidíš, milé a drahé dítě, vnučko naše, zde je tvůj otec a zde je tvoje matka.“

Dívka se děsí a volá: „Kde jsou?“

„V těch truhlách,“ řekl děd hrabě.

„Proč jste je do nich zavřeli?“ zlobí se Olga.

„Jsou mrtví,“ odpověděl jí děd a nyní jí vykládá on, hraběnka i farář, co to je umříti a býti mrtvým a ona poslouchá pozorně, upírá na ně oči, ani nedýchá a když domluví, dala se do pláče.

Již jich v skutku nikdy nebude viděti: totiž zde na světě. Těla jejich hynou a zahynou, nemají zraku ani sluchu, jsou bez citu, nic jich netíží a nebolí. Opustily je duše, jenž v nich žily, a jsou v nebi u Pána Boha, kam i ona se dostane, bude-li pěkně poslouchat a dobře se chovat, aby na věky byla s ním, s otcem a matkou, i s dědem a babou.

Pohled na rakve, v nichž prý jsou mrtvoly otce a matky, učinil nesmírný dojem na bystrou a důvtipnou dívku a zdá se, že porozuměla předřazeným slovům o smrti. Ona alespoň tuší, co smrt je a přestala si dělati naději, že zase bude u svých rodičů. Nemá jich a není jich a ačkoli u nich jen málo bývala, přece si na ně zvykla a je nyní bez nich jako opuštěná. Ví, že patřila jim a oni že patřili jí, říkála jim „otče“ a „matko“ a již nikomu tak říkáti nebude. Je sirotek, ovšem si nemůže představit, co to je, ale srdce jí to povídá, je jí teskno a smutno, nahlíží že utrpěla velkou ztrátu.

Čí bude nyní a kdo bude její?

Jsou tu tři lidé, co se k ní přihlásili: dědeček, babička a farář. Jen jednoho z nich drobet zná, vykonala s ním cestu. S tou přívětivou dámou byla jen včera a dnes a postavila se jí na odpor. Farář se jí nelíbí. S takovými pány ještě nikdy neobcovala a přeje si, aby ji nechali na pokoji.

Však jiného nemá, musí se spokojiti s těmi lidmi, co tu jsou a přibližuje ji k nim a váže je na ně neštěstí, co je potkalo společně.

Hle, když ji viděli plakati, plakali také; ještě si utírají slzy a je jim nemožno jich zastavit. Již zase klečí u oltáře před křížem, farář zavřel výklenky, v nichž jsou rakve, a ona postavila se mezi dědečka a babičku. Vzal ji každý za ruku, obětují svou vnučku Bohu, činí to nahlas, vyslovují ústy, co zajímá jejich duše.

Farář se pomodlil „Otčenáš“ a „Zdravas“, přidal krátkou modlitbu, je jednodu-

chá, je nelíbená, ale přece je hluboce po-
hnula. Olga se ještě neumí modlit, ano modlit se ještě ani neslyšela a věru, modlitba farářova i jí se mocně dotkla. Vine a tulí se k hraběnce a oni ji přijímají za svou, ji líbají a objímají.

Pán Ježíš se s kříže na to dívá, byl a je přítel dítek a zajisté požehnal pěstounům i schovance, aby naplňovali svatou vůli Jeho a rozmnožili zde království nebeské, vychovavše Mu duši drahou v pravé víře křesťanské.

Jdou z krypty, farář zavírá dveře, Olga se již drží babičky.

Ó těší to starou paní, že Olga se jí naklání, děkuje za to Bohu a chce jí v skutku býti matkou. Ano ona jí bude víc než matkou a již si umínila, že jen v ní a že jen pro ni chce a bude žíti.

Činí hned začátek, má ji pořád u sebe, je u ní od rána až do večera. Olga se s ní modlí, s ní si hraje, s ní vychází na procházky, s ní rozdává almužny. Babička jí vypravuje o Pánu Bohu, učí ji znáti Pána Ježíše, milovati Ho a milovati i bližního.

Olga napřed štítí se chudých lidí, měla z nich až ošklivost a trhala sebou, když se k ní přiblížili. Již jim sama podává ruku a má radost, když je může oblažiti darem. Zvláště chudým dětem přeje a hraběnka, když jim chce učiniti něco dobrého, učiní to vždy skrze Olgu. Olga je poděluje jídlem, je opatřuje šatstvem, jim kupuje knihy, papír a jiné věci, jež ve škole potřebují. Sama se učí doma, učí ji hraběnka, učí ji hrabě, navštěvuje ji i učitel. Má obrazy a o těch jí povídají, ví toho již mnoho, neschází jí dobrá paměť ani dobrý úsudek.

Je dítě živé a čerstvé, ráda se poddává prudkosti, jeví svéhlavost a neustupnost, chce provésti svou vůli třeba s mocí, když se jí odporuje. Hned ji také uchvátí hněv, a je věru těžko jí ukrotit, což se vždy líp podaří hraběti než hraběnce. Jedná s ní určitě a rozhodně; co řekl musí se státi; již ji často přesvědčil, že si nedá nic vynutit.

Má někdy věru dobrodružné a střetěné nápady a žádosti a dělej, co dělej, sotva jí je vymluvíš. Zachtělo se jí ku příkladu, sednouti na labuť a projížděti se po rybníce a prosila hraběte, aby jí k tomu dopomohl. Smál se, že to není možná, ona ale stála na svém a plakala a zlobila se, že se zdráhal na milou labuť ji posadit. Je jich na rybníce víc, volá je, krmívá je, mluví s nimi, zná ji, chtějí býti, kde ona je. Především druhými líbí se jí jedna, je velká,

statná, je na rybníce jako královna. Ta by ji jistě unesla a když jí to hrabě nechce uvěřit ani povolit, rozběhla se a hop, sedla si na ni sama.

Již je v rybníce, skočila dolů s břehu, kde se její labuť právě nalezala, ale nastojte, labuť si na sebe nedala sednouti, lekla se, odploula honem a Olga se potopila ve vodě.

I chytil ji za šaty dědeček a vytáhl ji, je celá mokrá a voda se jí vedrala do úst. Nemohla mluvit, až ji vykašlala a hrabě ji odnesl domů, kde ji převlekli a teprv k sobě přivedli. Styděla se za to, co udělala a hrabě se s ní nevádl, jí nic nevytýkal, nýbrž chtěl jí to připomenout až bude třeba.

Bylo toho třeba ještě často, zasadila se hned o tu a hned o jinou choutku a když hrabě řekl: „Chceš zase na labuti jezdit?“ začervenala se a pustila ji mimo sebe.

(Pokračování.)

Památka matčina pohřbu.

Kam děl se život? podzim listí střásá,
unáší vítr svadlou ozdobu;
kam děl se život? Včera s námi's dlela
a dnes tě máme klásti do hrobu!

Kmen dobrý zhynul, kam se větví děje,
to mladé větví — sotva začlo žít;
matička mrtva, kdo nám setře slzu,
ke komu mám se v smutku přitulit?

K. M.

D O P I S Y.

Z Hradce Králové dne 18. listopadu 1869.

(Kaple sv. Klementa obnovena.)

Dějepis nás učí, že nejstarší křesťanské kostelíky v Čechách byly zakládány na počest *sv. papeže a mučeníka Klementa*; což se tím vysvětluje, že apoštolové naši *Cyrril a Methoděj* tělesné ostatky tohoto světce s velikou uctivostí s sebou nosili na své misijnářské cestě po sesterské Moravě, a snad i po vlasti naší České, až je pak tam v tom věčném městě, kde Klement sídlil za živa, a kde již na jeho jméno chrám byl vystavěn, v Římě uložili. První z kostelíků oněch nám známých, od samého knížete Bořivoje v druhé polovici IX. století založený, nachází se blíž Prahy na *Levém Hradci*; avšak i u nás v *Hradci nad Labem* stál kostel svato-Klementský dle nejstarších našich kronikářů jistě již na konci věku X., na nějž nynější *kaple sv. Klementa* posud upomíná. I pohnula mne výroční

toho Svatého slavnost (23. listopadu), abych o této naší kapli v milém Blahověstu několika slovy se zmínil. — Původní onen kostelík byl nepochybně dřevěný, a teprv počátkem století XIV. byla na místo něho, snad u příležitosti stavení chrámu sv. *Ducha*, vystavěna z cihel kaple nová. Během časů ale i tato zas přemnoho utrpěla a nad míru zchátrala, až opět na počátku minulého století dostalo se jí řádného znovuzrození.

Roku totiž 1713 odkázal k tomuto účelu druhý zdejší kapitulní děkan *Michael Martini* 500 zl., dilem jsa k tomu pohnut onou zchátralostí, dilem snad také tím, že, anat právě zuřila v Čechách morová rána, tehdejší zbožný Hradecký biskup *Jan Adam hrabě Vratislav z Mitrovic* v tom velikém nebezpečení sv. *Klementa papeže a mučeníka za patrona města Hradce i celého biskupství* vyvolil.*) Rok na to pak tentýž biskup, uznáv nepochybně, že by důkladná oprava snad více stála než nová stavba, dal kapli tu po svátcích velikonočních zbořiti, a na témž místě novou stavěti. Pomocí příspěvku od saného papeže *Klementa XI* a sbírky v městě Hradci, u vrchností kraje Hradeckého a mezi diecézním duchovenstvem učiněné šťastné dokončil práci tu roku 1717., a dne 23. listopadu t. r. sám v nové kapli první mši sv. sloužil; slavného však posvěcení udělil jí teprv dne 14. září (ve čtvrtek) roku 1721. — R. 1788, když byl obnovován sousední chrám sv. *Ducha*, přenešeno odtud do naší kaple tělo sv. mučeníka *Klementa*, kdež až posud v v skleněné skříni na straně epistolní se nachází**); rovněž zde tenkrát zavěšeny o-

*) Od té doby se v Hradci den 23. listopadu slavíval co zasvěcený svátek až do roku 1771., kdež jako mnohé jiné zasvěcené svátky (papežem *Klementem XIV.* na žádost císařovny *Marie Teresie*) v říši Rakouské vůbec, itento svátek v Hradci zrušen byl; přece ale připomíná se posud slavnými službami Božími v ten den, a mnohými mšemi sv. a kanovníckými hodinami po celý oktav v kapli svato-Klementské konanými. Co do liturgie jesti svátek ten v celém našem království duplex II. classis. — Mimo sv. *Klementa* jest za *patrona biskupství Králohradeckého* zvolen také sv. *Jan Nepomucký* od biskupa *Heřmana hraběte z Blümenz* r. 1772., ku kteréhož svatého vlastence účte již dříve, než byl za svatého prohlášen, první kostel byl zde vystavěn při bisk. kněžském semináři (od biskupa *Jana Adama* svrchu jmenovaného). —

**) Ostatky tyto nejsou svatého papeže, nýbrž jiného mučeníka *Klementa*, nejspíše toho, jenž jest v Římském Martyrologium uveden na den 21. listopadu; přece však, jak byly nalezeny v

brazy křížové cesty, jež pro katedrální chrám zřídila r. 1776 zdejší měšťanka *Dorota Štädlerová*, kteráž vůbec mnoho dobrého pro Hradec, jmenovitě pro zdejší rozličné ústavy svými fundacemi učinila. — Roku 1804 byl na kapli našeho kostelíka upevněn veliký papežský znak, sestávající ze dvou klíčů a na nich postavené tiary, kterýž opět po padesáti letech byl opraven, i celá kaple nově bílým plechem na útraty zádušní pobita. Avšak i vnitřek velmi již toužil po obnově; a hle — za minulého právě počásí letního i tato důkladně provedena, aniž bychom se byli mohli hned dozvědět, jakými to docíleno prostředky. Za dozoru městského stavitelského mistra p. Dobrkovského všecky stěny nově ohozeny a vkusně natřeny, a z krásného Podolského mramoru postaven zcela nový hlavní oltář, tumba totiž se svatostánkem i se stupněmi. Starý téhož oltáře obraz sv. Klementa náležitě opravil zdejší akademický malíř p. Russ, pozlacovačskou práci ku spokojení vyvedl p. Nedvídek z Pilníkova, a svícny z tak zvaného nového stříbra pořízeny z Vídeňského závodu p. Bachmanna. Celý náklad páci se přes 2500 zl., kterýž, jak teprv později vyšlo na jevo, vedl vysoce důstojný inful. arcijáhen a kanovník zdejší katedrální kapitoly p. *František Pelikán*, nedav se v ozdobování domů Božích zdržeti tím, že dříve již slíbil pro chrám sv. Ducha drahocenný oltář Mariánský, jenž se nyní právě staví. I „naděl mu za to Pán Bůh stokrát víc!“ — tak všickni s vroucím srdcem želáme, a „zachovejž ho na mnohá léta při zdraví a síle, aby mnoho ještě mohl podniknouti k větší cti a slávě Boží!“ — A ne jinak odplatíž Bůh i ostatním té svatynky dobrodincům! Mnoho zajisté pro ni v nejnovější době učinila také *zdejší hlavní a podrealní škola* i spojený s nimi *ústav pro učitelské kandidáty*; mívajíť tam své služby Boží, a na ten cíl učitelstvo i žakovstvo s předešlým ředitelem, nynějším kanovníkem, veledůst. p. *Františkem Schöffrem* zakoupili tam již pěkný kalich, ciborium i s pláštěm, konvičky, missál i více mešních rouch a bohoslužebného prádla. Zajímavo jest, kterak opatřena vkusná tak zvaná věčná lampa: dozvěděli se rodiče záčka *Jana Beka*, že i té se v našem chrámečku nedostává; záček měl tehdáž domo-

vníčka beránka; i ustanoveno od rodičů, aby si ho pěkně hlídal a odchovával, až doroste, že ho prodá, a za ten výtěžek onu lampu koupí. Jak řečeno, tak i učiněno; něco ještě k výtěžku přidali rodiče, a Jeníček obětoval pak beránka pozemského, aby sloužil na počest Beránka nebeského. I tato lampa letos nově postříbřena nákladem též rodiny Bekovy. — Konečně se nachází v naší kapli, a sice na straně evangelia, Boží hrob, kterýž sice teprv r. 1835 znova jest postaven, nyní ale jmenovitě v poměru k hlavnímu oltáři, také by nové úpravy potřeboval; dejž Bůh, aby i tomu dobrodinec se vyskytl! — *F.*

Z Hory Kutné dne 22. listopadu 1869.
(Skutkové milosrdenství.)

Dne 19. t. m. na sv. Alžbětu bylo odbýváno na zdejší klášterní dívčí škole — jako minulá léta — podělování chudých dítek oděvem. — Spolek šlechterných paní Kutnohorských, v jehož čele jest důstojná představená kláštera voršilinského, vytknul si totiž za účel opatrovati chudé dívky každoročně šatem, aby zdejší četné chudinské ulevily a přispěly k pilnému navštěvování školy. — Při té příležitosti provozovali dívky z vyššího ústavu přiměřenou divadelní hru pod názvem „Zázračné růže“ podle nábožné legendy o sv. Alžbětě vzdělanou — k všeobecné spokojenosti. — Po té bylo přes 200 chudých dívek od nejmenších do největších, z části teplým oděvem, z části pak obuví poděleno; načež následovalo přítomným paním poděkování velmi tklivé. Svata to pravda, jižto jsme z úst boдрé dívky slyšeli, že věk náš mívá slovo milosrdenství nejvíce jen v ústech, že je milosrdnější k zvířatům nežli k lidem. — Kéžby skutkové milosrdenství, zvláště k chudé mládeži, nebyli u nás výminkou, ale pravidlem, jak nám to káže zákon křesťanský! — O vánocích na štedrý den bývají zase podělování chudí žáci z obou škol, jak z císa. královské, tak i z městské. — Mimo to dostávají v Hoře před vánočními svátky chudí občané dříví. — Zaplať Pán Bůh! voláme ve jměnu ubohé chudiny. — „Blahoslavení milosrdní; neboť oni dojdou milosrdenství.“ (Mat. 5, 7.) *J. B. P.*

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup zřídil před svým odjezdem do Říma dávno slíbený a očekávaný *církevní soud duchovenský* pro arcidiecési Pražskou. Předsedou tohoto soudu jest J. M. nejdůst.

Římských katakombách i s nádobkou krve, býly r. 1737 od papeže Klementa XII. darovány zdejšímu biskupovi dle autentiky s tím omyšlem, „aby obnovena byla památka sv. Klementa papeže.“

p. biskup a generální vikář Petr Krejčí, místopředsedou p. kan. prelát Ad. Würfel, jenž jest spolu radou, jakož i pp. kan. Bradáč a Tersch, a sekretář arc. konsistoře Hora. Přisedlými jmenováno 12 kněží, z nichž vždy 4 povolání budou k závěrečnému přelíčení.

— Staročeské zpěvy *roratní* budou se od příští neděle 28. t. m. zpívati po celý advent na každý den od půl šesté h. v kapli sv. Václava na hradě, u Matky Boží před Týnem*), u sv. Vojtěcha v Jirchářích, u sv. Petra na Poříčí, a u sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně. V seminářském chrámu Páně u sv. Salvátora zpívají je alumnové ve všední dny v 6 h. a v neděli v 7 h. při zpívané mši sv. V témž chrámu Páně bude se od 2—10. pros. konati ráno o 6 h. a odpoledne o půl 5. pobožnost k uctění sv. Františka Xaverského.

— Pobožnost *40hodinná* bude slavena d. 28., 29. a 30. t. m. 1. a 2. prosince u sv. Petra na Poříčí, od 3—7. pros. u Karmelitek na Hradčanech.

Z Moravy. Ředitel c. kr. gymnasia v Jihlavě dal ze škol odstraniti obrazy ukřižovaného Spasitele a zrušil modlitbu, která se jindy před vyučováním a po něm ve všech třídách konala. A přece jest gymnasium to katolické a téměř sami katoličtí jinochové je navštěvují. V obyvatelstvu vzbudilo toto jednání všeobecnou nevoli.

Z Tyrolska. Při letošní schůzi přírodopysců konané v Inomostí mluvil také pověstný neznaboh a materialista Karel Vogt, jenž učí, že člověk z opice pochází. Opicák ten odvážil se v řeči své až i k rouhání proti nejsvětější Svátosti oltářní. Tím způsobeno mezi katolickým obyvatelstvem města veliké pohoršení; pročež se jednota měšťanů spolu s jednotou mládežů na tom usnesla, že ku smíření uražené Velebnosti Božské bude se konati uctění nejsv. Svátosti. Dne 25. října byla po celý den ve špitálském chrámu vystavena vel. Svátost; Msgr. Greuter měl kázání; při slavné mši sv. přistoupili všickni údové obou jednot ku stolu Páně. Chrám byl po celý den přeplněn zbožnými ctiteli nejsv. Svátosti.

Ze Štýrska. Ve Friedavě odkázal r. 1850 jistý občan tamější chudému děvčeti závětem část domu a zahrady jakož i úroky ze značné jistiny k vlastnímu užívání na tak dlouho, pokud se mravně chováti bude a pokud nevstoupí do stavu manželského. R. 1856 porodila tato dívka následkem hříšného obcování dítě a r. 1861

opět s jiným mužem obcovavši druhému dítěti nemanželskému život dala. Dítětko po majetníkovi domu pozůstalé vznesly k soudu žalobu proti oné dívce žádažice, aby dle poslední vůle jí odňat byl požitek domu, zahrady i úroků. Okresní soud ve Friedavě vynesl skutečně rozsudek v ten smysl, že obžalovaná dívka pozbyla práva k dědictví, ješto co svobodná osoba dvakráte dítětko porodivši proti šestému přikázání Božímu se prohřešila. Avšak vrchní soud ve Štýrském Hradci změnil rozsudek ten a žalobníky odmítnul s tím podotknutím, že přý obžalovaná se nemůže nazvati nemravnou osobou proto, že dvě nemanželské dětičky porodila. Výrok ten byl přý také ve Vídni potvrzen.

V Linci byla dne 29. září od p. biskupa Rudigiera posvěcena votivní kaple stoličného chrámu u přítomnosti biskupa in part. Athanasia Zuberu (z řádu kapucínského), celé kapitoly katedrální, 2 infulovaných prelátů a 400 kněží i nepřehledného zástupu lidí.

Z Krakova. V klášteře Norbertýnek přihlásily se dne 29. září tři dívky židovské chtějící vyučovány býti ve sv. náboženství a přijmouti křest svatý. Že nebylo místa v klášteře, vzal učitel Brzosjinski dívky ty do svého příbytku. Ale již po uplynutí 4 hodin obklíčila rota židovská jeho dům, vedrala se do příbytku a násilně vyvlékla nebohé dívky na ulici, kdež nemilosrdně bity a trýzněny jsou. Někteří křesťané ujalí se dívek, začez ale od židů jim vynadáno a kamením po nich házeno. Policie konečně odvedla dívky k rodičům, ačkoli tam jíti nechtěly. Ostatní Židé, jenž veřejného násilí se byli dopustili, jednoduše jsou rozehnáni, aniž by se s nimi jaké vyšetřování soudní bylo zavedlo.

Z Pruska. Kněz Bodinghaus odevzdal sv. Otci Piu IX. dne 30. září adresu, kterouž zaslalo 720 paní a panen města Monastýru a okolí, připojivše spolu na sněmovné výlohy pro sv. Otce peněžitý dar 10000 tolarů ve stříbre.

— Převor Dominikánů v *Berlíně*, Ceslaus Maria z Robiano, jest synem hraběte italského; matka jeho jest rozená hraběnka ze Štolbergů. Roku 1866 vyznamenal se kněz Ceslaus obzvláště pilným ošetřováním raněných vojáků katolických.

V Brandeburku pruském slavil se dne 29. září den sv. Michaela Archanděla se zvláštní okázalostí; zejména protestantská kapitola tamější se v celém lesku svým skvěla, což Berlínskému listu jednomu pod-

*) V neděli a ve svátek o půl 7.

nět zavdalo k následující otázce: V čem pak záleží zaměstnání 10 pánů kanovníků protestantských z duchovního rytířstva, kteříž ozdobeni jsou širokým černým talárem, červeným biretem a osmiúhelným křížem kapitolním? Čím pak se kapitolní děkan, jenž nosí talár fialové barvy a takovýtéž biret, zabývá po celých 364 dní, které nejsou zasvěceny sv. Michaelu? Ku konci praví týž list Berlínský, že by už bylo na čase, zrušiti všecky protestantské kapitoly, jichž údové jsou vysloužilí jenerálové a úředníci, a které pranic dobrého nepůsobí; jmění jejich by se pak k účelům prospěšnějším vynaložiti mohlo.

Z Badenska. Křivdy, jimiž freimaurovská vláda Bádenská katolíky pronásleduje, den ode dne se množí. Kdežto r. 1835 státní pokladnice na bohoslužbu katolickou platila roční příspěvek 44176 zl., na protestantskou toliko 20916 zl. — připlácí stát roku 1869 na potřeby katolické církve toliko 22900 zl., zato však zvýšil podporu protestantův až na 60057 zl. A přece katoličtí obyvatelé musejí platiti dvě třetiny daní, kdežto na protestanty toliko jedna třetina připadá; a mimo to měla vláda badenská ještě z katolické církve užitek obnášející 70 milionů zl. za prodané statky klášterní.

Z Francouzská. V září t. r. dozvěděl se abbé Castelas, farář ve vesnici La Fare, že jeden z osadníkův se rozstonal na neštovice, že ale nikdo jej neošetřuje, nýbrž celý dům že prázdný jest a nikdo že se neodvažuje vejíti k nemocnému. V nesnázi té ukázal se farář byti pastýřem dobrým, jenž netoliko slíčnost tváře, ale i život dává v obět za ovce své. Vystěhoval se totiž správce duchovní z fary a zůstal u nemocného osadníka svého až do skonání jeho; pak jej v roucho přioděl a vložil do rakve, ale i tu báli se lidé mrtvolu a nechtěli ji dopravit na hřbitov; učinil to tedy farář a sám donesl mrtvolu ku hrobu a do posvěcené země ji vložil. Po šesti dnech však rozstonal se farář sám též na neštovice, jež po zemřelém osadníku byl zdědil, a umřel; žádný z osadníků jej nechtěl na hřbitov donést. Tu se obětovali opět kněží a sice sousední farářové za spolubratra svého, sami jej ku hrobu odnesli a pochovali.

Z Říma. Dne 26. října dojel do Říma ku sněmu církevnímu Msgr. Anselm Llorente, biskup ze sv. Josefa v republice Costarica (v střední Americe). Přes Marseille se touž dobou do Říma ubíralo 19 biskupův a apoštolských vikářů z Číny. —

Taktéž Msgr. Maigret, biskup z ostrovů Sandvišských přibyl do Říma. Roku 1834 odebral se tento biskup z Francie na ostrovy Sandvišské co misionář; tenkrát trvala jeho cesta po celý rok; letos však nepotřeboval na tutéž cestu ani celý měsíc, jelikož mezitím ve všech krajinách amerických železné dráhy byly vystavěny. — Z Guayaquily a Panamy přišli tři biskupové; z Brazílie dostavil se Msgr. Larangeira, biskup v Rio Grande; týž vypravoval, že tři biskupové brasíltští nemohou přijíti na sněm z té jediné příčiny, že nemají peněz na cestu. Ze Syrie přišel biskup z Alepa s jinými dvěma biskupy do Říma.

— (*Finance papežské a halíř sv.-Petrský.*) Co světský kníže má papež, o dvě třetiny svých zemí oloupen, a toliko na malé území, jakož i na obyvatelstvo 700.000 obmezen jsa, velké dvořaninstvo i slavných vyslanců v všech vlád k vydržování, a přec všem povinnostem dvorj vlády své zadost činí, aniž by byl svým poddaným nesnesitelných daní a břemen ukládati za potřebné uznal. Doposud neměli jsou ani konskripci. Příímých daní ročně na hlavu připadá 5 franků 50 centimů a nepřímé daně, znamenitý to finací pramen, do pokladny zemské tekoucí, zasahují většího dílu cizince. Ač pak koli zemské hospodářství u majetku Petrova a církve katol. v nejlépe zřízeném stavu a dobrých poměrech zaktveno jest, přec vykazuje schodek 30 mill., původ svůj mající v půjčkách, ježto sv. Stolicе *od desíti let* na potlačení vzpoury, jakož i na mimořádně ozbrojenou moc činiti donucena byla.

Ku chvále a ku cti zbožných i statných katolíků veškerého světa doznati jest, že ročně jménem svatopetrského halěře do Říma splývá 12 milionů, ač rovně 30 mil se potřebuje. Vezmeme-li počet katolíků na světě na 200 mil., připadne na jednu hlavu 15 centimů, anto v modních nových státech každý občan průměrně 45 franků na náklad světské své vlády platiti a obětovati zavázán jest. Zdaž by příspěvek 15 centimů, tedy 300. díl toho, co se světské hlavě dává, nepostačil k samostatnému vydržování papežství? Avšak takováto berně dala by se na mnohem menší počet katolíků rozvrhnouti, aniž by komu obtížnou se stala. Když by totiž třetina Francie a půl Austrie věnovala tyhodně 5 sous neb 2½ franků od katolíků ročně.

I známo, že *svatopetrské bratrstvo* v Římě a pro Rím po diecích v Čechách i jinde rozšířené ochotně a věrně úkolu svému

dostávající, modlitbou a snáškou obětí se zanašející, týdně od dobrovolníků 1 kr. co haléř svatopetrský dostává, a že ne duchovní, ale světské údové toho bratrstva od svých přátel vybírajíce, výnos duchovnímu svému správci k další zásilce dodávají.

J. D.

Z Ruska. Dočítáme se opět a opět o útiscích, jež zakoušeti musí církev Páně, jejížto oděv v mnohých zemích od zaslepenců a vášnivců malých i velkých způsobem nestydatým a piklemi neslýchanými se trhá, rmoutíce se se všemi nábožnými a spravedlivými a prosíce Boha, aby dnové zkoušení jejího ukřácení byli a volnost i svoboda jí přirozená, od Boha propůjčená a nezměnitelnými zákony a slibypotvrzená, aby jí opět v poctivém smyslu toho slova vrácena byla. Nejsurovější s církví katol. nakládání v Itálii a v ruském Polsku vládařství své provozovati nepřestává. Kam pravá víra svitem svým nebeským nepaprškuje, tam ani světelko rozumu náležitě nerozžhe se, ani vášně a náruživosti lidské nevcházejí v meze své, aniž podrobují se věčnému zákonu Božímu a přirozenému. Rusko jest jediná vláda, kteráž nedovolila biskupům katolickým uposlechnouti hlasu sv. Otce a dostaviti se kvšeobecnému sněmu církevnímu do Říma. A ať o všem jiném pomlčíme, co na úkor církve katol. v Polsku se nařizuje a provádí, uvedeme toliko, co přináší časopis polský „Przegląd katolicki“ ve Varšavě vycházející v č. 41, totiž že v semináři Mohylevském a Mińském v Mińsku jest alumnův 13, nejmladší jest star 25 let a nejstarší 38! Na duchovní akademii jest profesorů 14 a alumnů z celého carstva 46!

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva.*“ Ročníku X. svazek VII. obsahuje pojednání: Čeština v úřadování církevním; možnost zázkazů; učení Husovo a církev pravoslavná; stopy Bohu zasvěceného života v církvi apoštolské; Stridon, rodiště sv. Jeronyma. V Kronice nalezá se povšimnutí hodné slovo „o revisi štoly.“ Svazek VIII. vyjde 28. prosince.

— Kněz František Doucha, jako během mnoha let, podává opět několik obrázkových knížek naší mládeži, jež vyšly právě v nových vydáních. Jsou to: „*Podívání na zvířata*“, vydáním šestým, pak „*Malíčkosti malíčkým*“ a „*Paběrky*“, obojí vydáním čtvrtým. Knížky ty, ve skladě kněhkupece Mikoláše Lehmannna v Praze (v Karlíně) vyšlé, mají do

sebe tu chvalitebnou vlastnost, že se vykazují vkusně upravenými obrázky, jež objasněny jsou lehounkými verši z pera spisovatelova, dle obzoru dítkám dostupitelného. Za kterouž příčinou zajisté opět budou vítaným dárkem.

— „*Dětské kukátko.*“ Dvanáct malovaných obrázků v tuhých barevných deškách. Pod každým obrázkem nalezá se několik veršů, jimiž se obrázek vysvětluje. Knížka tato bude vítaným dárkem pro malíčky. Vyšla nákladem kněhkupectví B. Stýbla v Praze.

— Nákladem „*Zlaté Knihy dívek českých v Písku*“ vyšly a rozesílají se údům tyto dva sličné spisy: 1. „*Zlaté Lástky.*“ Dárek útlověkým dítkám do Zlaté Knihy zapsaným. Sporádal řed. Vojtěch Lešetický. Číslo VII. Str. 169 a IX. s mnohými obrázky. Obsah: Pohádka o zlaté rybce; Obrázky z přírody (hranostaj, kolčava, kos-chytrák, křivonoska, střížlák, v zahradě, ohniváček); Sosna; Náš žebrák; Prstýnek; Básně; Správní záležitosti. — 2. „*Zlaté Klasý.*“ Dárek dospělším dívkám do Zlaté Knihy zapsaným. Sporádal prof. Jan Suda, číslo VII. Str. 171 a IX s obrázky. Obsah: Božena Němcová; Macecha (obraz ze života od Fr. Pravdy); Cesta do Paříže (přes Mnichov atd., obšírný cestopis); Slečny (z denníku); Obrázky z cesty po Moravě; O barvách; Básně; Správní záležitosti.

— „*Besedy pro mládež*“ vydávané nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. Sešit IX.: „*Křištof Kolumbus*, nebo objevení Ameriky.“ Historická povídka pro mládež a přátele její. Podle E. z Ambachu volně přeložena od Josefa Věnc. Vlasáka. S obrázkem. str. 83.—Sešit X.: „*Vděčný a nevděčný.*“ Povídka pro mládež od Dr. Fr. Hoffmanna. Přeložil P. J. Šulc. S obrázkem; str. 88.

— „*Robinson Crusoe.*“ Příběhy dobrodružného jinocha na pustém ostrově. Dle původního díla D. Defoeova zpracoval G. A. Gräbner. Přeložil dr. Vác. Leop. Moser.. Se 70 vyobrazeními. Nákladem Mikuláše a Knappa v Karlíně 1870. Sešit I., str. 64. Celek záležitosti bude ze 6 sešitů 4archových.

— „*Starožitnosti a památky země české*“ atd. viz na str. 399. Sešit 2., str. 17—32 s ocelorytinami: Pražská brána v Táboře, a hrad Okoř.

— „*Hospodářská škola pokračovací.*“ (Viz Blah. str. 335.) Dílek II. obsahuje: „*Rolnictví.*“ Sepsal Jos. Jedlička, učitel při c. k. českém ústavu ku vzdělání učitelů v Praze Str. 24.

— „*Hrdost a láska*“ anebo; Práce

nese pozhennání. Povídka pro mládež a přátele její. Dle G. Nyřice vzdělal Dr. Josef Pečírka. S ocelorytinou, str. 112. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla.

— V Hradci Králové tiskne se a před novým rokem vydávati bude „Věstník,“ ročenka pro učitelstvo národních škol s kalendářem na rok Páně 1870.

— „Výkladu křesťansko-katolického náboženství“ od Jos. Bol. Podstránského dotiskuje se poslední (40.) arch III. dílu nákladem kněhkupectví B. Stýbla.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Plašil*, admin. v Mešně, za kaplana u sv. Víta v Praze;
- p. Vinc. *Burian*, kapl. z Vraného do Únětic;
- p. Jan *Jokell*, kaplan v Lomech horních, za psalteristu u sv. Víta v Praze;
- p. Frant. *Herzog*, katech. v Plzni, za vychovatele u hr. Schönborna;
- p. Vác. *Lerch*, kapl. v Příbrami, za proz. katech. v Plzni.

V biskupství Kralohradeckém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Adam *Roubal*, farář u sv. Kateřiny (v diec. Budějovic.), za faráře v Šlapanově;
- p. Antonín *Lukesle*, farář ve Vřeštově, za faráře v Oujezdě;
- p. Jan *Sehnal*, neom., za kaplana do Borohrádku;
- p. Jan *Matějka*, neom., za kaplana do České Třebové;
- p. Josef *Moravec*, kaplan, z Vamberku do Rychnova;
- p. Josef *Čížek*, koop. z Borohrádku do Vamberku;
- p. Karel *Göbl*, kapl. v Heřmanovu Městci, za adm. do Včelákova;
- p. Karel *Vosyka*, koop. v Ždírci, za I. kapl. v Chrasti;
- p. Josef *Kurz*, kapl. z Chrasti, do Heřman. Městce;
- p. Jan *Skalický*, admin. z Oujezda do Vřeštova;
- p. Ludvík *Veith*, kněz na odpoč., za koop. do Hnátnic;
- p. František *Sedláček*, kněz na odpoč., za fundatistu do Skalce.

Uprázdňená místa:

Vřeštov (Bürglitz), fara patron. nábož. matice, od 30. října do 10. prosince.
Včelákov, fara patron. knížete Kinského, od 6. listopadu do 17. prosince.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Augustin *Jedlička*, farář v Zábři, jubil.

kněz, 31. října (nar. v Kasejovicích 23. června 1795, vysv. 15. srp. 1819);

- p. Rudolf *Ebenhöch*, vysl. b. vikář, farář v Plané, 9. listop. (nar. v Krumlově 27. pros. 1809, vysv. 13. května 1835).

Vyznamenán jest:

- p. Jan *Cori*, kněz diec. Buděj., c. k. voj. farář v Linci atd., jmenován čest. radou bisk. konsistoře.

V správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Fr. *Hraše*, adm. in spir. et temp. v Zábři, za děkana v Pacově;
- p. Fr. *Bureš*, far. v Ostračině, za faráře v Bubovicích;
- p. Gust. *Nožička*, farář ve Včelákově (diec. Kralohrad.), za faráře ve Velkém Boru;
- p. Ant. *Kloboučník*, adm. v Pacově, za adm. in spir. et temp. do Zábři;
- p. Jind. *Kostlivý*, koop. za adm. v Nov. Etinku;
- p. Jos. *Petrík*, kapl. za admin. v Zábři;
- p. Boh. *Fuchs*, kapl. za admin. v Plané;
- p. Mart. *Reisner*, výp. za skut. kapl. v Pacově;
- p. Ant. *Pixa*, výp. za skut. kapl. v Plánici;
- p. Jak. *Pesl*, kapl. z Bělé do Ostračiny;
- p. Jan *Pluhař*, kapl. z Dnešic po Přestici;
- p. Mat. *Čadek*, farář v Novém Etinku, vstoupil na stálý odpočinek.

Uprázdňená místa:

Ostračín, fara patr. nábož. f. do 15. pros.
Zábři, fara patr. hr. Linkera, do 25. pros.
Planá (Oberplan) fara patr. kníž. Schwarzenberga, do 1. ledna 1870.
Rabí, nově zříz. fara patr. obce, do 20. pros.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- P. Emerich *Neuber*, kněz ř. cister. v Oseku, prof. na gymn. Chomutov. 2. listopadu, (nar. v Oseku 21. ún. 1841, vysv. 26. července 1866);
 - p. Ant. *Lehmann*, jub. kněz, b. notář, os. děkan a farář v Libišicích, 3. listop. (nar. 13. dub. 1792, vysv. 15. srp. 1816).
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:
- p. Jos. *Kočí*, farář v Jeřmanicích, za faráře ve Vysokém;
 - p. Jos. *Nittel*, exposit v Sušanech, za faráře Brzvanech.

Do *Budějovic* (XV). Ve prospěch chrámu sv. Václava uvolňují se sloužití mše sv. „ad int. dantis“ dpp.: Jan Šrámek, farář v Maloticích, 100; Frant. Jiráček, kaplan u sv. Haštala v Praze, 20.

Do H. Kr. a p. J. B. P.: Pros. o slíb.

Příspěvek. Na kapli sv. Cyr. a Met. v Husinci jeden letoš. pout. Volehr. z Vidně 1 zl.

K tomuto číslu přiložen „Prospekt“

díla: „Kazatelé slovanští“.

Řeč. Přísti číslo bude se vydávati 4. prosince.

Tiskem kníž. arcib. kněhkupectví z Rohlíčka a Sieverse v Praze.

Vydává se
5. 15. a 25.

každého měsíce.

Redakce:

v kníž arcib. semi-
nářní číslo 190—1.

Expeditice:

v kat. kněhkupectví

B. Stýbla

na sv.-Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostlá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

KLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

Předplácí se
v expedici

a u všech řádných
knihkupectví

na rok: 2 zl. 5 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:

jenom v expedici

Celoroč: 3 zl. — kr.
půlroč: 1 zl. 55 kr.

Předplatenci čtvrt-
letní se neprijímají

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

O vtělení Páně.

(Obraz.)

„Ejhle, Hospodin přijde.“

Svatá víra naše chová v sobě mnohých tajemství vznešených, jež proskoumati a jichž hlubokost až na dno vyvážití nikdy se nepodaří slabému rozumu lidskému. Aby však tato velebná tajemství aspoň poněkud osvětlili a rozumu lidskému přístupnější a jasnější učinili, dali si sv. Otcové a věhlasní učitelové církevní všemožnou péči a pili u vymýšlení a hledání podobností a obrazů, v nichž by se tato tajemství zračila. — Jedno z nejsvětějších těchto tajemství jest bez odporu přepodivné *vtělení se Syna Božího*. Nikdo ze smrtelníkův neprohledne posvátnou tu roušku, v kterouž zahalen jest tento čin všemocné lásky Boží, leč až na onom světě, kde nebudeme viděti, jako „nyní vidíme skrze zrcadlo v podobnosti, ale tehdyž tváří v tvář“ (I. Kor. 13, 12.); kde nebudeme poznávati jen z částky, nýbrž dokona poznáme, jakož i poznání jsme. — I chceme tuto laskavému čtenáři podati obraz, jímž toto převelebné tajemství posluchačům svým objasniti se snažil důst. kněz P. J. la Jeune, doufajíce, že k poučení a k povzbuzení poslouží.

Mezi všemi tělesy sotva nalezneme jiného, které by nám Boha tak vyobrazovalo, jako slunce. Slunce jest původem vlastního světla svého. Slunce, tento světloň, tento — abych tak řekl — rodič světla, vysílá ze sebe paprsek, kterýž jest jako synem jeho. Nic není jasnějšího nad slunce, nic jasnějšího a světlejšího nad paprsek ze slunce vycházející; i nelze nám pevně a bezprostředně děle naň hleděti pro přílišný lesk jeho a pro slabost zraku našeho. Podobným způsobem vychází, *rodí se Syn Boží z Otce svého, v světle božství, prostředkem poznání se Boha (per intel-*

lectum); není tedy nic srozumitelnějšího, než toto zrození, a přece naopak nestává ničeho, co bychom méně poznávali a pochopovali, než právě toto zrození; vše je tu temností pro náš slabý, kusý rozum.

Ačkoliv paprsek jest jako synem slunce, totiž od něho zplozen a vyslán, jest nicméně rovněž tak starý, jako slunce, otec jeho; a kdyby slunce od věčnosti bylo, byl by i paprsek jeho rovněž věčný. Tímtež způsobem jest i Kristus, ač dle Božství svého *Synem Boha Otce*, právě tak starý jako On, od věčnosti jako Otec — bez počátku jako On.

Slunce, tento otec světla, zúrodňuje paprskem svým zemi, zahřívá vzduch, tvoří a plodí v útrokách hor kovy a nerosty; rovněž věčný Bůh Otec stvořil skrze Syna svého nebe i zemi, lidi i anděly a učinil skrze něj všechna díla svá. (Jan 1, 3.) „*A všechno skrze něj učiněno jest.*“

Slunce, tento otec světla, plodí paprsek beze škody a pohromy na bytosti neb podstatě své, ba naopak je paprsek odleskem, krásou a ozdobou slunce. Podobně jest Syn Boží odleskem Otce svého, podobou jeho podstaty (forma substantiae ejus). Jestliž to zvláštní božská dokonalost Otce, že plodí Syna, který jest Bůh jako On a *jeden Bůh s ním.*

Paprsek vychází od slunce a sstupuje na zemi, aniž by slunce opustil a od něho se odloučil, jestliž zde dole na zemi a zůstává přece i ve výši, vidímeť jej v slunci, ač i zde na zemi jest. Když nás tedy víra sv. učí, že Syn Boží s nebe stoupil a na svět přišel, není tím nikterak řečeno, že luno Otce svého opustil, onť vždy tam zůstal a vyjda z něho přece neopustil ho. *Syn vyšel od (z) Otce, aniž by ho byl opustil, vždy v Otci jsa vyšel od něho*, praví sv. Petr Chrysolog. A toť právě nejtemnější pro slabý rozum náš, ač z uvedeného

obrazu vidíme a z víry sv. víme, že tomu v pravdě tak, třeba jsme toho nechápali.

Paprsek sluneční padá (neb svítí) u př. do chrámu Páně skrze červené sklo, neb červenou tabulku okna; jak se dostal do té tabulky? To nevím. A jak z ní vyšel? To také nevím. A přece tomu tak. Onť vešel, aniž by byl otevřel, onť vyšel, aniž by byl tabulce té uškodil. Tak i Syn Boží na svět přišel, jda skrze požehnaný život Panny Marie. A jakož paprsek sklo pronikající činí je krásnějším, světlejším a lesklejším; tak i Kristus panenský život Marie Panny ozářil a posvětil.

Co učinil paprsek ve skle? On si vypůjčil něco červení, jíž jej sklo takorčka přiodilo. Co působil Kristus v životě Marie Panny? Onť vzav na se tělo lidské stal se člověkem, panna přiodila Ho naší přirozeností. — Paprsek vypůjčiv si od skla červení neodejmul tomuto barvy jeho; Kristus vzal na se přirozenost lidskou, aniž by byla Maria pannou býti přestala.

Paprsek prvé než vešel v sklo, byl paprskem bezbarevným, když ale v sklo vešel a skrze sklo do chrámu, stal se z něho paprsek barevný — paprsek, jenž jest spolu barvou, a barva, kteráž je spolu paprskem. Tak byl Kristus před vtělením se Bohem od věčnosti, ale nikoliv člověkem, nyní však, sstoupiv v požehnaný život Marie Panny, jest Kristus Bůh a člověk, t. j. Bůh, který spolu člověkem a člověk, který spolu Bohem jest.

Základ, nosič neb držitel červené barvy, která se nám ukazuje na dlažbě chrámové, kamž právě světlo padá, jest paprsek sluneční, tenť ji udržuje. Co jest základem, držitelem nejsvětějšího člověctví v Kristu? Věčný Syn Boží (*λόγος*, verbum); nejsvětější člověctví jeho trvá jen skrze něj.

Pokud jest paprsek světlem slunce, jestiž v celém světě, pokud ale je paprsek barevný, není všude, nýbrž jen zde a onde. Kristus co Bůh a Syn Boží jest všude, co člověk ale toliko v nebesích a v nejsvětější Svátosti oltární.

Kdo jest otcem toho barevného paprsku? Slunce. Avšak slunce barvu nezplodilo? Ovšem že ne; zplodilo ale paprsek, který s barvou jest spojen. A kdo jest matkou? Sklo. To však neučnilo paprsku. Ovšem že ne, ale zplodilo zářící barvu, přiodilo paprsek tou červení. Kdo jest Otcem Krista, Boha vtěleného? Bůh Otec. Tenť však nezplodil z bytosti své člověčenství Kristovo. Nikoliv; zplodil však *osobu* Syna svého, který jest také člověkem. A kdo jest matkou

toho Boha-člověka? Maria. Ona sice neporodila *božství*, počala ale v životě svém člověka, který spolu Bohem jest, přiodila Syna Božího, *božství jeho*, přirozeností naší.

Co je starší, barevný paprsek anebo sklo? Paprsek co paprsek, co syn slunce, jest dávno před sklem, je od počátku světa, je tak starý jako slunce samo. Paprsek ale, pokud je barevný, jest mladší skla. Kdo je starší, Kristus anebo Maria? Kristus, *co Bůh*, *co Syn Boží* jest oď věčnosti jako Otec, bez počátku jako Otec. Kristus ale, *co člověk*, mladší jest matky své. Tento paprsek v slunci jest tak světlý, jasný a zářivý, že veň ani hleděti nelze, neboť oslepuje a zatemňuje zraku těch, kteří se odvažují veň hleděti; když ale červenou barvou je zbarven a přioděn, pak lehce naň hleděti můžeš. Syn Boží v lůně Otce svého jest neviditelný, nevyslovný, nepřístupný, nepochopitelný (Isai 53, 8. — 1. Tim. 6, 16.). Tentýž pak Syn Boží, v přirozenost naší oblečen a mezi námi přebývající, jest viditelný, jest to, co (I. Jan. 1, 1.) *jsemes svýmá očima viděli, co jsme spatřili a čeho se ruce naše dotýkaly o slovu života*.

Věčné zrození se Syna Božího z Boha Otce jest přepodivné, časné pak z Marie Panny lásky plné. Věčné zrození se Páně ctím a velebím klaněje se jemu; časné miluji a objímám; z onoho se raduji, tohoto požívám; velebím Boha za ono, děkuji mu za toto. Skrze Krista, od Boha Otce zplozeného jsem stvořen, skrze Krista z Panny narozeného jsem vykoupen. Kristu tedy z Panny narozenému více jsem zavázán, než Kristu od Otce zplozenému; neboť by mi neprospělo býti stvořenu, nebýti však vykoupenu. — *Jos. Lx.*

Posvátné harmonie.

I.

Kam se ději v hoři svém a děsném trudu? —
Kdo mi podá litostné v mé bídě ruky? —
Jazyk tuhne, tvář mi plane ohněm studu,
A hruď bolnou rvou mi tisícere muky;
Duše má se ve zoufalém zmltá víru
Jako plavec v bouři na bezedném moři;
Zrak mi hasne — veta po klidu a míru —
Země puká — nebe nade mnou se boří!

Kam se ději s těžkou vinou v bolné hruď?
Kam se vrhnu se břemenem na své duši? —
Komu povím, co mne páli, co mne stuí,
Co mne děsí a vše blaho ve mně ruší? —
Či to ruka pouta zkruší, jež mne hnětou?
Kdo pozdvihne z prachu čelo kleslé hlavy? —

Kde to rámě, ježby potřebovalo saň kletou?
Kdo mé rány zhojí, kdo mou duši zbaví? . . .

Či smím znova doufat ve Tvou lásku, Pane!
Znovu hledat, co jsem ztratil vinou svojí,
Znovu sáhnout v poklady Tvé zotvirané,
Znovu zmýti vředy v Slitování zdroji? —
Tymně kyneš! — Ach, či smím se chopit znova
Té Tvé svaté přebohaté láskou ruky,
Píti balsam pravdy Tvé a Tvého slova,
Ve srdci Tvém zhojit rány, zbýt se muky?

Ty mně kyneš — kážeš, Lásko nestížená,
Nezmožená nevděky a hříchy tvora;
Ty mně kážeš, jaká jest mé duše cena,
Jak je pomoc blízká, Tvoje Milost skorá:
Já Tě vidím, jak mne vábíš do náručí,
Jak v mém srdci otvíráš mi nové nebe,
Ó dej věřit a chtít, jak Tvá láska učí —
Pomoz, ať zas čistou duší slavím Tebe!

Ty mně Lásko kyneš: — já Tvou vidím ruku,
Cítím, jak mne mile zdvihá ze úpadu,
Jak vychvácí z děsné zádavy a hluku,
Jak mne staví svého míru ve ohradu. —
Já Tvou lásku cítím, věčný Spasiteli,
Nová síla hostí se mi po útrobě,
Rány mé se hojí, jizvy mé se celí,
Vazby praskly — a já letět mohu k Tobě!

Ó já letím — již tu klečím u Tvých nohou
S bolem nové lásky, s těžkým duše žalem.
Ó slituj se nad tou duší nad ubohou,
Přej jí krovu v stínu oliv svých a palm!
Blahé palmy! — Dík Ti Pane! — Tvůj jsem zase,
Lásky Tvoji blahé proniká mne plamen,
Nové nebe v plné své mi září kráse: —
A já klesám na Tvé srdce — do Tvých ramen!

II.

Ach jak vyvděčím se Tobě, drahý Jezu,
Spásu má i Lásko — Bože mého nebe!
Ruka Tvá mne vychvátíla ze řetězů;
Kde smrt dusila mne, život piji z Tebe.
Včera ještě do ran mojich jedy vály —
A dnes vane balsam rájů Tvých, můj králi!

Sebou sám jen chudák chorý, položivý —
Tebou uvolněný děsných od okovů,
Cítím blahodárné lásky Tvoji divy,
Svobodou Tvých synů svatou dýchám znovu,
A jak orel smělým křídlem výš a výše
Nad oblaky v netušené spějí říše.

Nad oblaky za Tebou, můj věčný Pane,
Duše moje sílou Tvoji doletěla;
Pode mnou se točí hvězdy, — slunce plane,

A na dole v kalu tone země celá: —
Co Ti dám, žeš vychvátit mne tam z té tůně,
Že mne ráčíš hostit v míru svého lůně?

Toho míru blaha, jak je plná číše! —
Jak je sladká krůpěj každá lásky Tvoji,
Jakou vůni každý keř tu vůkol dyše,
A co se tu kvítků před očima rojí,
Jakové tu slunce v hvězdném kole hoří,
Jaké písně zvučí v harmonii moří?

Přede mnou zde kynou ohvězděné trůny:
Co jsem já, že Tvá mi ruka mílo kyne?
Co jsem já, že ladiš duše mojí struny
A v hruď moji ze rtů Tvojích píseň plyne?
Já syn prachu — jak mám slaviti tu Tebe,
Nestížený chvalou veškerého nebe?

Nebesa Ti pějí: — já Tvé lásky robě
Mohu-li být hluchý, smím-li státí němý?
Aj hruď moje rozladěná zvučíž Tobě
Každé žilky citem, tluky srdce všemi,
Tyť jsi dal mně život nalézti v Tvé říši,
Tys mně podal plnou lásky Tvoji číši.

A tu číši — já ji zdvihám — světu káži,
Ať ji vidí nebesa, nech zná to země,
Jak mou duši bídnou láska Tvoje blaží,
Jak vysoko z prachu pozdvih jsi mé téměř,
Ó dej Pane, ať z té číše věčně piji,
Tebou oživený na slávu Tvou žiji!

Václav Štulc.

Patero řečí o božství Krista Pána,
jež mládeži vyššího gymnasia v době vánoční
přednášel *Boh. Hakl*.

I. Na neděli 3. adventní.

„Onť jest, kterýž po mně přijde, kterýž přede mnou jest.“
Jan 1, 27.

Základem křesťanského učení a našeho
sv. náboženství jest víra v trojjediného Bo-
ha. Zrušme tento článek víry, a celá sou-
stava křesťanská se sesuje; nezůstane nám
než Deismus. Na základě ale tohoto článku
víry učí sv. církve katol. dále, že druhá o-
soba v Trojici, v čase člověkem se stavši,
přirozenost lidskou na se vzala a pod vý-
znamným jménem *Ježíše Krista* na zemi me-
zi lidmi obcovala, žila a trpěla, z toho je-
diné úmyslu, aby je vykoupila. Co tedy o
Jež. Kristu sv. církve katol. učí, platí o dru-
hém Božské osobě. Ježíš Kristus, Spasitel
světa, Pomazaný Páně, jest tedy druhá bož-
ská osoba a pravý Bůh.

Ačkoliv každý, kdo jméno katolického
křesťana nese, by věřiti měl, jak církve učí;

ano, věří-li vůbec v potřebnost Vykupitele člověčenstva, i věřiti a vyznati musí, že Vykupitelem člověčenstva mohl býti jedině Bůh, jako byl Stvořitelem: přece mnozí rádi, ne k útěše své, ale k nepokoji a zármutku svému, Krista jen za výtečného člověka, za velikého dobrodince člověčenstva, aneb za proroka mají, — a jako mnozí starší a novější bludaři — božské přirozenosti mu upírají, nepovážíce, že, zruší-li se božství Kristovo, nauka jeho nemá pak žádného vyššího zaručení, a stává se tedy učením pouze *lidským*, subjektivním, proměnlivým, jako kteréhokoliv filosofa. Pak nestojíme na základě pevném; anobrž se kolísáme a mezi jistotou a nejistotou se potácíme.

Poněvadž, jak patrně, tento článek víry tak důležitý jest, a my, rozm. v Kristu, právě v čase adventním se nalzáme, kdežto každý víru v Krista v sobě oživit a touhu po něm vzbudit má, a poněvadž i samo svědectví velikého předchůdce Páně, sv. Jana Křt., nás k tomu vybízí, abychom rovněž v srdcích svých *živou věrou* Kristu Pánu svědectví vydali: nebude od místa, dnes-li a v několika následujících řečích o osobě Ježíše Krista uvažovati budeme a pokusíme-li se, ač-li nás hodno a nám bídným tvorům příslušno, *božskou stránku* na přesvaté osobě jeho dokázati a ji hájiti. — Ne, že bych mezi vámi snad potřebu toho viděl; jstef všickni křesťané a to katolíci, jistě věrou a doufám i životem; ale proto, aby vaše víra v Pána a Spasitele našeho tím více upevněna, a právě nyní, v době vánoční, tím více oživena byla.

Dříve nežli k úvahám o božství Ježíše Krista přistoupíme, slyšme, co pravil a co tvrdil o *své vlastní osobě*.

Když jedenkráté židé v chrámě jej vybízeli, aby jim řekl, je-li Messiáš čili nic, odpověděl: „*Já a Otec jedno jsme.*“ (Jan 10, 30.)

A ženě Samaritance u studně Jakobyvy, když pravila: „*Vím, že Messiáš přijde, kterýž slove Kristus; když ten přijde, oznámí nám všechno,*“ — odpověděl: „*Já jsem (to), kterýž mluvím s tebou.*“ (Jan 4, 25. 26.)

A když v poslední rozmluvě, kterou měl se svými apoštoly před svým utrpením, Filip na něm žádal: „*Mistře, ukaž nám Otce,*“ odpověděl Kr. J.: „*Tak dlouhý čas s vámi jsem a nepoznali jste mne? Filipe, kdo mne vidí, vidí i Otce.*“ (Jan 14, 9.)

V oné pak smutné hodině, když Kr. Ježíš stál před vysokou radou, a když neměli příčiny, proč by jej odsoudili, neboť

i svědectví falešných a najatých svědků se nesrovnávala, tu, když celá rada v nesnázi byla, nevědouc, co by mu za vinu položila a kterak by jej odsoudila: *tu*, v tu smutnou a nad míru vážnou chvíli, tázal se vysoký kněz Pána a Spasitele našeho: „*Zaklínám tě skrze Boha živého, abys nám pověděl, jsi-li ty Kristus, Syn Boží?*“ A na zaklínání toto odpověděl Kristus klidně a vážně: „*Ty jsi řekl*“ (takt jest, jakjsi řekl). A aby odňal jim všelikou pochybnost o pravdivosti slov, kteráž byl pronesl, doložil: „*Ale však pravím vám, od tohoto času uziřte Syna člověka sedícího na pravici moci Boží a přicházejícího v oblacích nebeských.*“ Tehdy kníže kněžské roztrhlo roucho své, řka: „*Rouhal se!* (čině se Synem Božím), *což ještě potřebujeme svědků? Aj, nyní jste slyšeli rouhání: co se vám zdá?*“ A oni odpovídajíce řekli: „*Hodent jest smrti!*“ Matouš 26, 63—66. A Kristus Pán za výrok ten podstoupil *smrt* hroznou a přebolestnou, smrt kříže. Jistě že tento výrok ze sv. úst jeho tak pravdivý byl, jako celé učení a jako mnohá trpká pravda, kterou Fariseům do očí řekl. *Neboť on, dí apoštol, hříchu neučinil, aniž lest nalezena jest v ústech jeho.*

Avšak, abychom tím úplněji se přesvědčili, že nebloudíme, věřice v *božskou osobnost* a *božské poslání* jeho, a že na *pravdě* stojíme: uvažujmež o něm ještě z jiných stran a uveďme důkazů ještě jiných.

Přede vším uvažujmež, že J. Kr. jest střediskem (centrum) radostného poselství, veškeré naší naděje, střediskem *evang-lia*. Evangelium (radostné poselství) jest životopis Ježíše Krista, sepsaný od očitých svědků mezi očitými svědky, totiž mezi židy a křesťany, kteří J. Kr. znali a sami s ním obcovali. Vypravuje též o apoštolích, kteří svědčice o Kristu pro pravdivost svých slov život obětovali a je krví svou zpečetili. Čtèmež jen evangelium, pravda jeho sama se dokazuje. I sám nevěřící Rouseau musil vyznati: „*Tak se dějepis nevy-mýslí. Kdyby někdo takorou knihu smyslí, byl by ještě větší a znamenitější muž, než Kristus Pán sám.*“ Střediskem tedy evangelia, hlavní osobou a jako osou, kolem níž se vše pohybuje, jest Kr. Ježíš.

Pozorujmež především neskonanou velikost a vznešenost jeho osoby a porovnejmež ji i s nejvěstšími a nejvytečnějšími muži, co kdy žili na světě. Všickni odcházejí a umírají, téměř bez památky po sobě. Dokud žijí, činí více méně hluku, ano snad i světem hýbají; avšak netrvá dlouho, odcházejí, umírají a co zůstalo po nich? Jmé-

no jejich ovšem po nějaký čas ještě zvucí po krajích tohoto světa; avšak zvuky ty znenáhla umlkají, se ztrácejí, zvláště jiné-li na jejich místo nastoupí — a po nějakém čase nikdo více se po nich neptá, umírají a z paměti dokonce vymizí, a kdyby jméno jejich v knihách zaznamenáno nebylo, brzy by snad svět na ně zapomněl a o nich nevěděl. *Nežijí více!*

Avšak Kristus žije ještě, žil a bude žít! On všudež jest na celém světě, dnes jako před 1800 lety a v Asii i Americe rovněž tak jako v Evropě; všudež milují jej mnozí a mnozí i nenávidí; všudež nalezá svých protivníkův, ale též svých obhájcův a ctitelův; jedni otvírají mu srdce své a s toužebností ho přijímají, jiní nechťejí o něm slyšeti a pryč od sebe jej odstrkují, zrovna tak, jako za dnů pozemského života jeho. Onť jest ten, od něhož vlastně všeliká veliká hnutí, kteráž otrásají světem, vycházejí; on, k němuž všeliké důležité a životné otázky směřují, on střed, kolem něhož vše se otáčí a pohybuje. On jest, kterýž žije, mluví, učí, velí i zapovídá; on, kterýž mocný život svůj v církvi rozvinuje; Onť jest počátek i konec křesťanství, on duší všeho života v církvi. Dějiny církve nejsou nic jiného, než dějiny Kristovy; nebo církev a křesťanství není nic jiného, než pokračování života Kristova ve světě a to po všechny věky. Život Ježíše Krista jest tedy děj nepřetržitý, skutečný, od 19 stol. působící a celý svět zahrnující; děj, kterýž vepsán jest ve všecka pokolení lidstva, k nimž známost o něm došla, vepsán ve všechny země a národy, a to literami života, — národy, kteříž ku Kristu se hlásí a život svůj dle učení jeho spořádali. — Život jeho jest zvláštní ve svém způsobu. Všechn ostatní život obmezen jest prostorem, život jeho proniká celý svět; všecko kolem něho zachází, všecko umírá; *on jedný žije a trvá stále.* I zajisté více jest a býti musí, než člověk, než pouhý prorok. Řeklť i sám Napoleon I., jemuž zajisté nikdo přílišné zbožnosti křesťanské nepřičte: „*Myslím, že lidi znám; avšak tento, upřímně vám pravím, jest více než člověk.*“

Jiná věc důležitá, kteráž rovněž jediné J. Kristu přísluší, ta jest, že týž život jeho, kterýž od doby, co se objevil, celý svět proniká, i také předešlá století pronikal, až ku kolébce pokolení lidského. Neboť k němu i v starém zákoně patriarchové, Mojžíš a proroci obraceli oči svých, v něho věřili, v něho doufali, jeho čekali, na něj se těšili. Jako slunce za doby polední paprsky svými

veškeren obzor ozařuje, i ten, který má za sebou, i ten, který před ním jest: rovněž ozařuje a oživuje J. Kristus, střed to člověčenstva, všecko — minulost, přítomnost i budoucnost.

Tak hle, již ze vznešené osoby jeho, z účinků, jež sv. jméno jeho ve světě působilo i z vlastních výroků jeho vidíme, že J. Kristus nebyl pouhým člověkem, aniž jím mohl býti, měl-li býti Vykupitelem světa. Ovšem byli jiní, kteří též za Messiáše se vydávali, jak sám předpověděl: „*Povstanou falešní Kristové*“ — avšak ti dávno již zanikli, sotva jména po sobě zanechavše. A však Kristus žije v mysli a paměti milionů a žítí bude na věky. Ó kéžby i také v srdcích! kéž by i v srdcích našich Kristus Pán měl sídlo stálé, kéž byste připodobňovali se jemu duchem i životem svým! Volát sv. Jan: *Hle, u prostřed vás jest, kterehož vy neznáte. Onť jest, kterýž po mně přijde, kterýž přede mnou učiněn jest, kterémuž já nejsem hoden rozvázatí řeménka u obuvi jeho!* Ó aby o vás neplatila slova: *Hle, u prostřed vás jest a vy ho neznáte!* Ó znejte se k němu, jehož jméno nesete, teď zvláště v sv. čase adventním připravte mu stánek v srdci svém, aby vešed přebýval tam On, na jehož příchod o vánocích se těšíte!

II. Na neděli mezi narozením a obřezáním Páně.

„Když přišla plnost času, poslal Bůh Syna svého, učiněného z ženy, učiněného pod zákonem, aby ty, kteříž pod zákonem byli, vykoupil, abychom zvolení za syny přijali.“ (Gal. 4, 4.)

Jsme v době vánoční; oči všech obráceny jsou k nově narozenému Vykupiteli, Ježíši Kristu. Všickni potěšili jsme srdcí svých o štědrém večeru radostnou upomínkou na narození Syna Božího, všickni zapěli jsme z hloubi duše své ono radostné: „*Narodil se Kristus Pán, veselme se!*“ A kdož popíše všecku tu radost v celém širším světě křesťanském, kteráž hýbe srdci všemi? kdož vypíše a nakreslí všechny ty radostné výjevy v kruzích rodinných, kde srdce srdci se blíží, prsa prsou se otvírají, a páska pravé, upřímné lásky se utužuje? kdož vypočítá všechny ty dary lásky mezi křesťany, kteříž zvláště chudíně a služebnictvu hojněji než jindy tyto dni se udělují, aby se nápodobila ta svrchovaná láska Boha Otce, kterýž tak miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby nás vykoupil? Kdo sečte všechny ty slzy radosti a díky, kteréž tekou tyto dni po tváři chudých a bíd-

ných? A kdož toho všeho původem a příčinou? — Aj, víra v jednorozeného Syna Božího, víra v Ježíše Krista, Vykupitele světa, radost, že konečně onen zdávna zaslíbený a toužebně očekávaný Spasitel světa přišel.

Rozumí se, r. v Kr., že tuto upřímnou a čistou radost s celým křesťanským světem jenom ten sdíletí může, kdo v J. Krista věří, t. j. kdo jej skutečně má za Vykupitele světa, kdo v něho skutečně věří co v Syna Božího; nebo má-li ho za pouhého člověka, radosti oné nikterak pociťovati nemůže. A proto jako jsme již začali uvažovati o *božství J. Krista*, a okázali vyšší jeho přirozenost z vlastních jeho výroků a z toho, že *střediskem jest evangelia* a všech zaslíbení: tak uvažujme i *dnes velikost a vznešenost jeho svaté povahy*, ne abychom snad teprv se stali věřícími, nýbrž abychom tuto víru v sobě oživilí a upevnili. —

Pán a Spasitel náš Ježíš Kristus *sám* a *jedině* jest *svrchovaný vzor* všeliké dokonalosti; vzor, dle něhož mravnost a vzdělanost celého světa se říditi, tvar (forma), dle něhož celé člověčenstvo jako přetvořeno, přelito býti musí, aby z nedokonalosti své, ze hříchů a nepravostí svých se očistilo. Nebo co jest ctnost, co svatý život jiného, než následování Krista? —

Snikým, buďsi on kdokoli, a v čemkoli by za vzor dokonalosti pokládán byl, nedá se porovnatí, ani u Židův, ani u Řekův, ani u Římanův. On *samojediný* jest a *stojí nade všemi*. Ve ctnostech lidských jest vždycky jakási řevnivost; jeden snaží se překonati druhého, anebo nalezá sobě rovných. Avšak Kristus Pán *samojediný* jest nedostizitelný všem. *Spojení dokonalosti jeho s ctnostmi lidskými, anebo porovnání tu nemožné*. Které jméno smíme vedle jména jeho postaviti? koho se osmělíme s ním porovnatí? Svatí vynikali sice rozličnými ctnostmi, ten tou, onen onou; avšak ve Kristu Pánu všechny stejně zastoupeny jsou; všechny na stejné výši stojí, jedna druhou nezastiňuje, jedna pro druhou neustupuje v pozadí. Žádáš pokoru? Celý život jeho jest pokora; lásku k Bohu? plníti vůli Boží bylo pokrmem jeho nejmilejším; lásku k lidem? *obcházel dobře čině*; hledáš trpělivost? trpěl až k smrti, a přece ni jediné vzdechnutí nevyšlo z úst jeho; žádáš odevzdanost do vůle Boží? modlil se: „*Otče, nemá, ale tvá vůle se staň*“; lásku k nepřítelům? kdo k nim kdy laskavěji se choval? toužíš po vznešené mysli k pomluvačům a utrhačům? mlčel anebo promluvil slovo dů-

stojné. A tak všemožné ctnosti v stejné dokonalosti na něm se stkvějí. A jak učil, tak i činil, a obcoval mezi námi. Na žádném učiteli nejevily se slova a skutek ve krásnějším souhlasu, než na J. Kristu; činy jeho jsou učením, a učení jeho zrcadlí se v činech, jeden a týž duch dokonalosti vane oběma. S charakterem tak vznešeným, tak čistým a ušlechtilým, na němž i samo bystré oko nepřátel ani té nejmenší skvrny odhaliti nemohlo, nepotkává se historický badatel nikde v celém dějepise. Všudež vážnost a důstojnost; každý výjev jeho života přiměřen jest věci, času a osobám, všudež a ve všem jeví se na něm pravzormravnost, jež sám mezi lidstvem upevniti chtěl. Slovem: Veškerý život jeho božská jest dokonalost, vzor ten nejkrásnější, nejvznešenější, jakýž jen mysliti si možno.

Aj, kdožby se osmělil, *postavit se vedle něho a jemu se rovnati*? kdožby se osmělil, člověka, buďsi on sebe dokonalejší, klásti vedle něho? Aj, tu porovnání nemožné! Všeliká lidská ctnost bledne a mizí před božskou dokonalostí jeho, jako blednou všeliká světélka pozemská, jakmile slunce se svou září na obzoru nebes se objeví. Sámtě pravil o sobě: „*Já jsem světlo světa*“ Jan 8, 12; 9, 5.

A tato nadlidská dokonalost jest *zvláštní výjev* ve svém způsobu; nic jí nepřipravovalo, nic jí nepředcházelo. Pojednou objevila se na světě, sama v sobě *ukončena a vyvinuta, dokonalá*, jako jeho učení, žádné filosofické, ani theologické škole nenáleží; žádná učená příprava jí nenadcházela; žádná také učenost by nebyla s to, nám ji vysvětliti, leč *dokonalost sama*, a ta jest *Bůh*. Ta osvětluje všecko, nejsouc sama osvětlována ničím, ta ohniskem jest a střediskem všeho světla.

A tuto *velikost a vznešenost povahy* Krista Pána uznávají i sami nevěřící, ano i *odpůrcové* křesťanství. Tak píše Rousseau ve svém *Emilu*: „At křesťané jsou lidé jacíkoli, táži se, ten-li v skutku pouhý člověk jest, jehož život evang. vypravuje? jaká tichost, jaká čistota mravů! jaká vznešenost v zásadách! jaká půvabnost ve vyučování, jaká hluboká moudrost v řečích jeho! jaká přítomnost ducha, jaká bystrost rozumu, jaká pravdivost v odpovědích! Odkud ale měl Kristus ono čisté a vznešené učení, jehož pravý příklad on *samojediný* podal? Z útrob nejzúřivějšího fanatismu (židovského) dala slyšeti se nejvyšší moudrost! *Jestli že Sokrates žil a zemřel jako mudrc, žil a zemřel Ježíš Kristus jako Bůh!*“ Tak Rousseau.

Avšak jiná ještě věc, *ne méně důležitá v svatě povaze jeho*, kteráž rovněž jediné jemu přísluší, ta jest, že, ačť tato božská jeho dokonalost vyvýšena jest nad všelikou lidskost a tak nedostizitelná naší slabosti: přece žádná dokonalost není tak snadná k následování, jako ona. Proto také ledva že objevila se na obzoru země, hned tolik následovníků nalezla, ano můžeme říci, že ona *jediná* nalezla pravých žáků a napodobitelů. Onať *rzorem* jest, kterýž se hodí pro všechny, jak pro dítě, tak pro starce, jak pro učeného, tak pro nevědomého, jak pro boháče tak pro chudého, jak pro začátečníka na cestě ctnosti, tak pro mistra. Ona všem jest přiměřena, jest *dokonalostí* pro všechny.

Kdož nevidí zde patrně známku božství? kdož neuznává, taková dokonalost vznešená, všestranná že přesahuje síly lidské? mohli-by to vše dokázati *člověk*? Proto franc. filosof *Duvoisin* dí: „Není ctnosti, v kteréžby Jež. Kristus vzorem a příkladem se nám neobjevil; mezi všemi zákonodárci a učiteli mravů on samojediný jest, který lépe příkladem, než slovy svými učí: Všecky jeho řeči, všechny jeho skutky jeví jen nábožnost a lásku, jakéz do té doby na světě nebylo.“

Jiný ještě a poslední hlavní ráz v božské povaze Ježíše Krista, nadlidský jako všechny ostatní a jen jemu příslušící záleží v tom, že dokonalost jeho *nikterak nepřesahuje meze možnosti*, a objevila se mezi námi právě tak, jako lidstvu vzor mravné dokonalosti dán býti musil.

Člověk snadno přepíná a nadsazuje ve všem počínání svém, neboť cítí slabost svou, a proto, mysle, aby bezpečněji šel a nezloužil, i v dobrých věcech často a snadno právě míry nezachovával. A i to zajiště slabost lidskou jeví a jakousi nedokonalost, že člověku není možná, aby ve všech ctnostech stejný lad a pořádek zachoval, že obyčejně (jak svrchu pravili jsme) *jednou ctností vyniká*, kdežto druhé jako v pozadí ustupují; čehož v přesvaté povaze Kristově marně bychom hledali. Tak sv. *Vincenc z Pauly* byl *pokorný*; avšak zdá se nám, jakoby v tom skromném mínění o sobě samém byl nezachoval pravých mezí; sv. *Karel Borr.* byl *přísný*; avšak lekáme se přísnosti jeho; sv. *František Seraf.* byl *chudý*, avšak zdá se nám, že v této své chudobě a v tomto zapírání sebe příliš daleko hranice sobě položil a tak i jiní. Ano, lidská slabost začasť i samou hrdinností ctnosti lidské prozírá, tak že když myslíme, že již již ctnost lidská palmy dokonalosti dosáhla, přece sla-

bost ještě se objevuje. — Ne tak u *Krista*; u něho jest dobro úplně pravdivé; tu nic přepiatého, nic nemírného; dokonalost božské přirozenosti jeví se a splývá se všelikými v pravdě dobrými vlastnostmi přirozenosti lidské. V něm objevuje se Bůh a člověk zároveň, avšak *člověk dokonalý*, úplný a celý. A proto jest také tento vzor dokonalosti v celé vznešenosti své *ne odstrašujícím*, nýbrž milým, lahodným a nejvyšším příjemným. Jest to vzor *dokonalé* avšak *ne nemožné* ctnosti; jest člověk tu zobrazen *Bohočlověkem*, kterýž rovněž tak *člověkem* jest, jako v pravdě *Bohem*. A ten div jediný jest *Ježíš Kristus*.

R. v Kr., kde najdeme tak vznešenou, tak božskou povahu, jako v Kristu? kde tu osobnost, kteráby důstojná byla, býti vzorem člověčenstvu po vše věky? Aj, toť to slunce, na němž zhřívají se millionové již po tisíciletí, a jemuž světla ani tepla neubývá, aniž kdy ubývatí bude. Ano, toť to slunce, Kr. Ježíš, kteréž zaplašilo tmy bludu, kteréž základ položilo osvětě a na němž osvěta a vzdělanost našich věků spočívá. Ano, toť ten zdávna i od pohanův žádaný Vykupitel světa, to *ten Syn Boží, kteréhož poslal Bůh v plnosti času, aby ty, kteříž pod zákonem byli* (židy, i nás všechny) *vykoupil, abychom*, (skrže něho) *zvolení za syny* (boží) *přijali*. *Tot ten, kterýž položen jest ku povstání a ku spasení mnohým v Izraeli*, kteříž k němu se hlásí. I my hlásíme se k němu, i my neseme jméno jeho, zovouce se křesťany, proto zapějmež i my z hloubí duše své radující se z narození jeho: *Přišel, přišel nám Spasitel, všickni zaplesejme, přišel, přišel Vykupitel, chválu Bohu vzdejme!* (Pokračování.)

Na den nep. Početí bl. P. Marie.

Radostí věru převzácnou oživití musí každého rozvázného křesťana slavnost dnešní. Pripomínat se nám ta potěšitelná pro nás pravda, že beze vší poskvrny, beze všeho nádechu hříchu vrotního, kteréhož se dítkám Adamovým za smutné dostalo dědictví, počata byla blahoslavenná Panna Maria.

Co zdárné dítky těšíme se z tohoto významání od Otce, všemocného Stvořitele, uděleného matce naší, matce Boží. Této neobyčejné neposkvrněnosti vyžadovala jak neobyčejná důstojnost, k níž povolána byla sv. dcera sv. rodičů Jáchyma a Anny, tak i vznešenost, svatost Toho, jehož matkou slouiti měla. Těšíme se vděč-

nou upomínkou, že i nám samým dostalo se podobné milosti skrze svátost svatého křtu. —

Ó kéž bychom byli také vždy zachovali tuto milost, tuto bezhříšnost ode dne našeho pokřtění až do dne dnešního a pak až do našeho úmrtí! Maria Panna zachovala neposkrvněnost svou od svého početí až do svého nanebevzetí. A proto, kdož by se vši možnou úctou, s posvátným úžasem nepohlízel k Tobě, královno, bez hříchu prvotního počatá? Zdaž nám, dítkám svým, ve své, co libovonné lilium stkvoucí se čistotě a neporušenosti, stálou a mocnou nejsi pobudkou, abychom vstoupili do bezhříšných šlépějí Tvých, a v spanilých ctnostech Tvých následovali Tebe? Ano, učinmež tak, poroučejce se do mocné přímluvy této neposkrvněné matky naší, a radost dnešního dne nebude toliko půvabným výkvětem víry a vděčnosti naší, nýbrž dozraje nám v blahodárné ovoce pro život věčný.

Dnešní ale svátek zůstane povždy památným i od dnešní doby dále na pořád. Tázete se, proč? Událost velepamátná rozpráda se dnes před očima našima.

Dnes se zahajuje všeobecný čili oekumenický sněm církevní, koncil.

Sv. Otec, papež Pius IX., vítá dnes v sídle svém, v svatém to městě Římě, shromážděných tam ze všech končin šírého světa apoštolských náměstků, biskupů a jiných a jiných oprávněnců, povoláných, aby započali pod záštitou Ducha sv. sněmovní činnost svou.

A k jakému účelu a konci? K oslavení církve Kristovy, k jasnému vytknutí věro- i mravouky její, naproti snahám vše, což zjeveného čili pozitivního, což duchovního a záhrobního jest, popírajícím; k zřízení všeho toho, čehož během času k oživení víry, k zušlechtění mravů a k uspokojení oprávněných tužeb a nahodilých potřeb pravověřících žádoucí, ba nutno.

Či duch by tu nezapoletl k prvnímu sněmu apoštolskému odbývanému v Jerusalemě, jak nám o tom zprávu podává kap. 15. Sk. ap. Tehdy sešli se apoštolé a starší a Petr povstav, ujal se první slova v prvním shromáždění církve. A od té doby byly a jsou, jak již sv. Augustin dosvědčuje, obecné sněmy v církvi ve vážnosti velespasitelné. Téměř patnácte uplynulo století, když poslední obecný sněm církevní zahájen byl v městě Tridentu r. 1545, ukončen r. 1563. Tedy více než 300 let uplynulo od posledního oekumenického koncilu. —

Jaká to řada let, jaká to řada všelijakých proměn ve světě, v člověčenstvu!

Co mnozí králové a knížata i národové přáli si viděti a neviděli, my vidíme. Oslavme tedy počátek sněmu církevního, podporujme jeho průběh vroucnou modlitbou, posvěcujce se přijímáním sv. svátostí na získání plnomocných odpustků nám propůjčených, těšme se na jeho šťastné ukončení, slibujce, že chceme v církvi a s církvi žíti a umříti!

Fr. Č.

Farář ve vsi a pání v zámku.

Povídka od **Fr. Pravdy.**

VII.

Starý farář vyučuje Olgu svatému náboženství a stojí ho to věru víc namáhání a práce než má se všemi dětmi ve škole. Olga je vtipná, jí nestačí každý důvod pro pravdu, ona pochybuje, vyptává se, činí námítky a již často velebného kněze přivedla do rozpaků.

Přibývá jí věku, ale ještě víc jí přibývá rozumu: farář jak živ nepoznal dítě, jenž by se jí vyrovnalo. Musí se zvlášť připravovati, aby si nic nezadal a se před ní nezahanbil a on chudák vyhledává knihy, z nichž se učil co student, a pilně v nich čítá, aby Olgu o tom a o onom přesvědčil.

Děti ve škole poslouchají ho a přijímají, co řekl, na jisto; káže slovo Boží s kazatelnou celé osadě a malí i velcí bez odporu se mu podrobují. Učil a kázal vždycky bez těžkosti, dělalo mu to radost, těšil se na to, viděl, že to prospívá a přináší a vydává hojného ovoce.

Nyní nedorostlá a nedospělá dívka z toho pohodlí ho vytrhla, má strach o její duši, přičiňuje se, napíná ochablou již sílu. I modlil se již často k Bohu, aby ho a aby ji osvětil a aby dokonala Jeho milost a Jeho pomoc, co on prý sám ze sebe nedokáže. Dělá mu to velké trampoty, ruší mu to spaní, odnímá i chuť k jídlu. Kýž to dobrý konec vezme a to se stane, když Olga nakloní srdce víře a naučí se a zvykne si býti pravou křesťankou. Dejž to Pán Bůh!

Hrabě a hraběnka poznali, že Olga potřebuje zkušenou, moudrou a vzdělanou vychovatelku, a hledí jí takovou zjednat. Psalo se sem a psalo se tam, ohlásilo se to i v novinách a několik hodných a zachovalých i schopných osob, jak bylo viděti z jejich četných vysvědčení, jim službu svou nabídlo.

Chtěli, aby budoucí pěstounka jejich Olgy znala se také v hudbě a uměla více řeči, především německou, francouzskou a

anglickou, bez nichž prý se šlechtična z tak vysokého rodu obejít nemůže.

V skutku známosti ty mnohým nescházely a jedna rozená Angličanka vyznamenávala se mimo to i pravým duchem křesťanským, jak vysvítilo z jejího zbožného listu. Nebyla již mladá, přetrpěla mnoho na světě, potkalo ji nestěstí jedno po druhém, byla již vychovatelkou tu a tam, naposled zdržela se více let v jednom domě, slibovali jí hory doly, chtěli ji do smrti zaopatřit a když dcery, co pěstovala, odrostly, propustili ji a odměnili se jí nevděkem. Skládá svou důvěru v Boha a v Syna Jeho Ježíše Krista, Jemuž patří z celého srdce a dostane-li se do Bukovan, zajisté spravedlivě naplní všechny povinnosti, v něž se uváže.

Hrabě i hraběnka dali přednost vychovatelce Angličance přede všemi jinými těšící se z křesťanských zásad jejich a jsouce rádi, že na ní vykonají spolu dobrý skutek, když ji přijmou do domu, kde po tak mnohých nehodách stále útočiště nalezne.

I smluvili se s ní, ustanovili kdy přijde, určil se den a hrabě s vozem svým sám na ni čekal na poslední staci.

Již napřed odevzdaly se v Bukovanech její věci, bedna a kufr stály v pokoji pro ni připraveném a Olga dívajíc se na ně, zkoumala a zpytovala, co asi obsahují. Vychovatelka, již prý obdrží, jí pořád leží na mysli. Co s ní bude dělat a jak s ní bude zacházet? Má se na ni těšit anebo má se jí bát? Bát se nebude, nebojí se nikoho a vychovatelka prý je dobrá a hodná, povídají hrabě a hraběnka. Bude jí mít ráda, je-li tomu tak, bude s ní chodit, s ní se vyrazet, získá na ní milou společnost.

Nyní má jen hraběnkou a hraběte, s nimiž se baví, učitel a farář ji vyučují a na služby se ona neváže. Dovolili jí sice, aby si hrála s dětmi úředníků a s dětmi ze vsi, ale nezáleží jí na tom, jsou jí tuze poddány, nechají si od ní všechno líbit, v ničem jí neodporují.

Často se radši vyběhá sama, bouří, křičí, tahá, nosí, proháně se v zahradách, má své skrýše v lese.

Vychovatelka ji bude provázet, se vším se jí svěří, všechno jí poví, co nemůže říci nikomu, řekne jí, když bude mítí náké tajemství. Jen kdyby zde již byla!

Olga zatím navštěvuje její pokoj a prohlíží si její bednu a kufr. Co jsou v nich za poklady? Nemohla by nahlídnout, bednu otevřít, věci její vyndat? To se nesmí státi a Olga čeká netrpělivě až hrabě vychova-

telku přiveze. Je již pro ni na poště a slyšíme, jak se s ní sešel a jak ji pozdravil.

Dostavil se rychlík a hrabě z Bukovan přistoupil k němu ptaje se: „Přijela slečna Davisova?“

„Já jsem Davisova“, odpověděl hlas z vozu a hrabě řekl: „Já jsem hrabě z Bukovan.“

Z vozu vystupuje štíhlá panička, ne velká, ne malá, má obličej zahalený černým závojem a hrabě jí sám dolů pomáhá. Činí to vliďně a uctivě a ona mu brání řkouc: „Prosím nestarejte se o mne, pane hrabě.“

Je již dole a hrabě praví: „Bůh žehnej příchod váš k nám, srdečně vás vítám.“

Dí mu na to: „Děkuji vám, pane hrabě, i já na pomoc Boží spoolehám.“

Kočí z pošty vybírá z vozu její tašky a škatule, a kočí ze zámku odnáší je do vozu pana hraběte. Hrabě sám do ruky vzal jednu a když mu ji odnímá, směje se přívětivě: „Jsem zvyklý, sloužití dámám.“

Pohnulo ji to, popotáhla závoj a zakryla si celý obličej, aby neviděl slzí, co jí z očí vyhrkly.

Hle, podal jí ruku a odvedl ji k svému kočáru, aby spolu jeli do Bukovan.

Zdráhá se řkouc: „Nemáte zde pro mne vůz jiný? Anebo přisednu ke kočímu na kozlík.“

„Nikoliv, nikoliv“, volá hrabě, „vychovatelka mé vnučky zasluhuje, abychom ji všude a ve všem pokládali za sobě rovnou.“

Nemůže mu na to dát odpovědi pro pláč, sedla si k němu a to na pravou stranu, že to hrabě žádal, a kočí pustil koně.

Hrabě jí vypravuje o vnučce, odporoučí jí vnučku, seznamuje ji s ní. Ona zase mu povídá o svých poměrech a ujišťuje ho, že přízeň a dobrotivost jeho hned v prvním okamžení ji nesmírně oblažila.

Odhrnula závoj, hrabě vidí její bledý a utrápený obličej a nezapírá si, že dobrý dojem na něj učinila.

Koně je unášejí rychle, cesta jim utíká, že to ani nepozorují, již jsou v Bukovanech.

Slyšela kočár přijížděti Olga, letěla po schodech k vratům a stála tu první, když se zastavil. Hledí do vnitř, vypíná se a když spatřila vychovatelku, volá radostně: „Je zde, je zde.“

Vylezla s hrabětem, má zase obličej pod závoj skrytý a Olga prosí: „Odhrňte ho, abych vám viděla do tváře.“

Učinila tak a Olga plesá: „Líbíte se mi, mám vás ráda, pojďte se mnou.“

Chopila ji za ruku a vychovatelka ji

přivinula k sobě, políbila ji na čelo, pohladila ji.

Hrabě se diví, že jí neudělala křížek, jak to dělávají zbožné paničky i zbožní páni a myslí si, že na to asi zapomněla.

Jdou k hraběnce, Olga se vede s vychovatelkou, a hraběnka ještě vlídněji než hrabě ji přivítala a pozdravila.

Praví: „Musíte si po cestě odpočinouti, musíte si oddechnouti a zajisté jest přání vaše, abyste chvíli byla sama.“

Odvedla ji do jejího pokoje, Olga šla s nimi a ráda by u ní hned zůstala. Nemůže to býti, řekli jí, aby čekala, až jí slečna Davisova zkáže a ona zatím si čas ukrácí v zahradě skákáním a běháním, nemajíc k tomu v pokojích dost místa.

Netrvalo dlouho, slečna Davisova nevkázala, ale přišla si pro Olgu. Olga se s ní baví v jejím pokoji. Majíc otevřený kufr a otevřenou bednu, vyndávají, co v nich jest, a ukládají to do almar a schránek. Olga se nejvíce stará o knihy a když našla knihu s obrazy, nedává jí hned z rukou, nýbrž sedí s ní a dívá se až si ji prohlédla od začátku až do konce. Již se také slečny Davisovy na všelicos vyptává a tato nemešká poučiti ji a důkladně jí věc vysvětliti. Olgu to těší, jí se to líbí, ještě víc ji to naklonilo moudré a vzdělané vychovatelce. Je u ní, mazlí se s ní a lichoť se k ní, až se šlo k jídlu a sama si ji přivedla do sálu. Obě se převlékly, jak to v panských domech předpisuje obyčej, a slečna Davisova jednoduše, ale velmi slušně a vkusně je oděna.

Je také pozván farář, hrabě představil jednoho druhému, mluvili spolu a Davisova jeví, že jí neschází pokora ani úcta ku všem přítomným.

Zasedli k tabuli pomodlivše se, Davisova se modlila s nimi majíc hlavu nábožně skloněnou, ale nežehnajíc se svatým křížem. Neušlo to hraběti a hraběnce ani faráři, však nekladli na to váhy domnívajíce se, že má modliti se jiný způsob nežli oni.

Rozpřel se při jídle hovor o tom a onom, Davisova víc poslouchala než mluvila jsouc velmi ostýchavá a když bylo třeba, pronéstí úsudek, učinila to zdvořile a mírně. Úsudky její byly velmi promyšlené, důkladné a spravedlivé, a že se také mluvilo o náboženství a víře a o službách Božích, měla příležitost vysloviti své mínění a přesvědčení. Však právě v tom ohledu byla jaksi tajemná a bojácná, vyhýbala se určitě odpovědi, nepouštěla se do podrobností, neřekla než co všeobecně od křesťanů za pravdu se uznávalo. Dala při tom najevo,

že pilně čítá v písmě svatém, znala je na zpaměť, uváděla místa z něho, jmenovala kapitoly a verše, uměla je slovo od slova.

Farář se jí obdivoval, jí se skoro štítíl, že tak jako ona nedokazoval všecko biblií. Bylo mu to věru nápadné a když jednou odvolala se na slova písma svatého, o nichž on věděl, že tak jak ona praví v něm nestojí, upozornil ji na to řka: „Slečno Davisova, vy snad máte biblií protestantskou, v naší katolické je to jináč.“

Začervenala se a nic mu na to neřekla jako by se styděla, že ji nařkl a že o ní pochybuje.

Nevšímal si toho nikdo a farář také to měl za pouhou náhodu.

Davisova byla od té chvíle jako v neshodě, zamyslí se a přestala mluvit i farář hádal, že je snad uražena. Bylo mu ji líto a chtěl ji smířiti chovaje se k ní přátelsky a důvěrně. Zůstala odměřena a chladná, ačkoliv faráře nepřestala vyznamenávat jako hned na počátku, již skoro ani nejedla a zdálo se, že se nemůže dočkat, až vstanou od jídla.

Vstali, ve vedlejší pokojí se ještě vypila káva. Olga je pořád u vychovatelky, těší se, že ji má, slouží jí, prozrazuje jí lásku, o lásku její se uchází.

Vychovatelka zdržuje se býti k ní tuze přívětivou a než se rozešli, požádala hraběte o soukromou rozmluvu. Odešel s ní do zvláštního pokoje a tu slečna Davisova mu vyznala, co ještě nevěděl, ba co ani netušil.

„Pane hrabě“ praví, „přesvědčila jsem se u vašeho stolu, že rodina vaše je přísně katolická. Na víru se v jiných domech obyčejně mnoho nehledí; kdež jsem až posud byla, byli také katolíci, a co já jsem na tom si nezakládali. Jsem protestantka anglického vyznání, miluji svého Spasitele, jak jsem vám psala, abyste to věděl a mohl rozhodnouti, hodím-li se k vám; nyní nahlížím, že to nestačí a ačkoliv bych s těžkým srdcem od vás odcházela, přece by se to muselo státi, kdyby náboženství, k němuž se hlásím někomu zde bylo urážkou a mohlo býti nebezpečím.“ (Po kračování.)

D O P I S Y.

Od Kyšperka, dne 25. listopadu 1869.

(Svácení kaple sv. Alžběty, její výprava; porada o škole.)

V letošním Blahověstu, č. 18 str. 282 v dopisu o domu chudých na Kyšperku, který v. d. p. děkan a b. vikář Antonín Buchtel založil a posvětil, podotknul jsem, že se tam nachází i kaple sv. Alžběty ku

sloužení mše sv. oprávněná, která, až se dohotoví, že posvěcena bude.

Nuže toho svěcení jsme se dočkali na den sv. Alžběty, dne 19. listopadu, v kterýž den dohotovená kaple od téhož p. zakladatele, jako dům chudých, s příslušnou slávou posvěcena jest byla. O 9. hod. ráno bral se výš jmenovaný p. světitel v průvodu z farního chrámu Páně, při asistenci 18 kněží, a za účastenství pp. zástupců jak slavného patronátu, tak vážené rady městské a valné části lidu při vlání všech praporů zdejších řemeslníckých pořádků do domu chudých, a předsevzal dle římsko-katolického řádu svěcení kaple. Na to světil bohoslužebná roucha, kteráž všecka pro tu kapli nová zjednána a co majetek té kapli odezdána jsou. Po svěcení zpíval p. světitel první mši sv. v slavném pořádku, při zdařilé hudbě. Po té modlil se za živé i zemřelé, jenž srdci jeho draží a milí jsou; načež opět se hnul průvod v témž pořádku do chrámu Páně, kde po slavném: „Te Deum“ se skončila slavnost udělením požehnání s nejsvětější Svátostí oltářní.

Kaple jest $3\frac{1}{2}$ ° dlouhá a 2° široká, o dvou oknách, kteráž svým ve 4 barvách v kotoučích vyloženým prostředkem zvláštní půvabnost kapli poskytují. Jest celá vymalována u vnitř, což se velmi mile naskytá. Provedl malbu tu p. Václav Víšek z Oustí n. O. za 45 zl. r. č.. Oltářní obraz, jenž celou šířku kaple zaujímá a do okrouhla, po samou klenbu vybíhá, představuje sv. Alžbětu co věvodkyni, obstopenou chudými a neduživými, jimž všem pomáhati se přičiňuje. Za cenu 105 zl. provedl obraz ten ku všeobecné spokojenosti p. Jan Umlauf, tentýž malíř na Kyšperku, co maloval křížovou cestu do Dobrouče, o níž jsem napsal v č. 28., pak i obraz Rodiny Páně na hlavní oltář kostela Lišnického, o němž nám „Čech“ přinesl zprávu letos ze Žamberka v č. 26. Práce řezbářská, truhlářská, pak zlacení a ostatní úprava oltáře stála 95 zl. 25 kr. Mimo to stály 4 bronzové svícny z Vidné 13 zl. 70 kr., oltářní kámen s ostatky svatých 3 zl., nové prádlo a hedvábný biret 27 zl. 60 kr. mramorová kropenička 9 zl., dva oltářní zvonky čistého hlasu a jeden na zdi 15 zl., misál 25., a všecka ostatní vnitřní výprava, jako podlaha, dvéře kování, zámek, okna, 51 zl. r. č. Nad to zjednal v. d. p. světitel co zakladatel pro tu kapli nový, celý stříbrný kalich, v ceně 150 zl. Ouhrnkem vydal p. zakladatel na výpravu té kaple 540 zl. r. č.

Mimo to vyznamenali jak dům, tak i kapli

zvláštními dary i dobrodincové jiní. Na předním místě jmenovati sluší vys. uroz. paní Teresii hraběnkou z Nimptschů, jež p. světitel překvapila tím, že pro chudé domu toho darovala 10 sáhů dříví, kteréž ředitel jejího panství tam v svatvečer sv. Alžběty dovéztí dal. Pro kapli pak k první dnešní mši sv. darovala komtes Alžběta z Nimptschů čistý ornát, bílý, kterýž byla vlastní rukou hedvábním vyšívala, jenž má cenu 95 zl. Oltář kráší i dvě bílé, hedvábné, zlatem vyšíváné podušky, od vzácné paní Adelhajdy Höchsmannové, choti hraběcího důchodního na Kyšperku. Tak i voskové svíce kvítím ozdobené k témuž dnu jsou dar z Kyšperka.

Slušno se zmíniti o jednomyslnosti a svornosti zdejšího města, kterouž ono osvědčuje jakož i o katolickém jeho rázu, kterýž se při každé náboženské příležitosti objevuje. Zdejší věřící trvají jednomyslně v učením katolickém, horliví jsou v službě Boží. Avšak ne méně i svornost kněží chvalitebná, mezi nimiž nevadila rozdílnost jazyka, ale všickni se ukazovali jakožto v jednotě víry shromáždění. Po službách Božích radili jsme se všickni dle konsistorního nařízení o štole; a ujednali jsme, že není na čase, v nynější době o štole rokovati, že se štole do jednoho rámce vměstnati uedá, ale že při ní místních závodů a obyčejů šetřiti třeba. Všickni se odvolávali na „Čecha“, jemuž zdaru k brzkému rozšíření přejí. Tak i zevrubné pojednání v VII. svazku „Časopisu kat duchov.“ o „štole“ se líbí a souhlasu dochází.

Aniž si kdo přeje kancelářského zakročení k dobývání štol, a raději odpustí stolu a neb nechá na dluhu stát, t. j. ponechá to povinnému na svědomí, než by se soudil; neboť podnes jest a bohda bude věrných věřících, jenž stolu knězi nezadrží, ale ochotně vyplatí; jen ať přestane štvání lidí proti kněžím, a uvidíte, že se pokaždé kněží s lidem dohodnou.

Při hostině pronešen panu hostiteli přípitek, aby on, jenž následoval sv. Alžbětu v štedrosti, došel i losu jejího v nebi.

Ale i na chudé, jichž v domě již přebývá 10, nezapomenuto, i ty p. světitel vyčastoval a peněžitými dárky obmyslil.

Když jsem jedenkrát za času kdy se dodělávala kaple, návštěvou na Kyšperku byl v témž domu chudých u přítomnosti p. zakladatele, a viděl, která ti chudí s patrnou vděčností se k němu vinou, ruce mu libajíce, napadlo mi, toť že výjev ze života sv. Alžběty. A když jsem na to p. zakladatele upozornil, oslzel řka, že se nemůže

zdržeti, že pokaždé ta záležitost jím hne. I přejeme, aby p. zakladatel ještě mnoho let užíval takové nevinné radosti v Pánu, aby zakoušel v hojné míře pravdu slov: „Blahoslavenější jest dáti než bráti,“ někdy pak aby došel též milordenství a smilování nle žalmisty Páně 11, 9.: „Rozptýlil, dal chudým, spravedlnost jeho zůstává na věky věkův.“
J. Št. K.

Od Bečvy na Moravě 28. listopadu 1869.
(Odjezd nejd. p. arcibiskupa Olom. do Říma. Katol. Beseda. Dobročinnost).

Dne 23. listopadu odjel také J. kníž. M. náš nejd. p. arcibiskup Bedřich z Olomouce do Říma ku všeobecnému sněmu církevnímu či ke koncilu. Odjížděl zajisté již několikráte od své metropole, avšak nikdy ještě ni duchovenstvo, ni lid věřící nebral tak srdečného na tom podílu, ani cestu jeho asi před desíti lety do Říma kokonanou, nevyjímaje. Dozvěděvše se jistoty, kterého dne J. M. k této veliké slavnosti katolické církve se odebere, sešlo se nás duchovních den před tím značný počet, bychom se s milovaným svým arcipastýřem srdečně rozloučili. I byli mezi námi starci, kněží — kmeti, kteří se vyjádřili, že sotva dočkají se konce svatého sněmu, sotva ještě tvář svého nejd. p. arcipastýře spatří. Byloť, musím se přiznati, mnoho pohnutlivých řečí, mnoho krásných, milých myšlenek tu projeveno a pronešeno. Bylotě to odpoledne milé, utěšené, když jsme se v místnostech katol. tovaryšského spolku shromažďovali, bychom odtud společně k audienci se odebrali. Sešli se zde staří známí, jenž se dlouho, předlouho (i 30 let) i od vysvěcení neviděli, jiní se opět k sobě hlásili, kmet s mladým knězem, známost spolu majíce od slavnosti Velehradské, jiní opět od slavnosti Svatoklementske r. 1861 na Velehradě. Utěšená, nezapomenutelná to pro mne doba. Okřeje zajisté člověk takovým přátelstvím v nynějších pohromách a útrapách, jež se na církev vůbec a na nás duchovní zvlášť jenjen hrnou a sypou.

Pohovořivše vespolek co bratří, stejné bříme nesoucí, stejné vedro dne snášející odebrali jsme se před pátou hodinou odpolední, oblečení jsouce v taláry s pláštiky kněžskými do residence arcibiskupské, žádající připuštění býti k audienci. Za krátký čas vyšel k nám v audienčním sále shromážděným J. kníž. M.; p. arcikněz Šternberský předstoupil, přednášeje vřelými slovy a hlavně ku konci řeči své pohnutým hlasem příčinu našeho shromáždění. Poukázal na sném Tridentský před 300 lety sla-

vený, kterému přemnohé překážky v cestu se stavěly. Neméně překážek, ano snad ještě větších než tehdež staví se i proti nynějšímu sněmu církevnímu, avšak pevnou chováme důvěru, že Mistr nebeský Ježíš Kristus neopustí církev svou, že přiní bude a setrvá, aby brány pekelné ji nepřemohly. Duch sv. osvíti shromáždění biskupův, takže zajisté jen na tom se ustanoví, co by ku cti a chvále Boží a ku zdaru církve sv. sloužití mohlo. Poprosil konečně, aby nejd. p. arcibiskup jsa v Římě pomodlil se u hrobu knížat apoštolských ss. Petra a Pavla za své věrné duchovenstvo, a nyní na rozhodnou udělil nám svého biskupského požehnání. Všichni poklekli jsme a žehnali se křížem sv. přijímajíce vděčně a zbožné požehnání svého nejd. arcipastýře. Na to známou a každého uchvacující vlídností odpověděl nejd. p. arcibiskup, že to vždy bylo jeho zásadou, nésti sám tíž a odpovědnost úřadu od Boha naň vloženého, že nerad odpovědnost tuto skládá na ramena druhého; avšak poslušen jsa hlasu sv. Otce Pia IX. opustí milou svou diecesi ač s bolným srdcem, přece v tom přesvědčení, že i duchovenstvo i lid zbožný vroucně k Bohu všemohoucímu posílají bude modlitby, aby veliká ta slavnost církve měla náležitého zdaru a sloužila na oslavu Boží, k rozšíření církve, ku blahu věřících jak časnému tak věčnému. Mnohá se při těchto pohnutí až chvějícím se hlasem pronešených slovech zatřpytila slza v očích shromážděného zde duchovenstva, a mnohému napadla smutná ta myšlenka, zdali se ještě jednou spatříme? Zda-li se dočkáme šťastného návratu jeho, aneb již mnohého z náš krýti bude chladná země? Na to milostivě propuštění jsouce, odebrali jsme se v blahém pohnutí jeden každý do svého bytu, bychom se převlekli a do Katolické Besedy opět společně se sešli. Mám zde něco říci o krásném účelu Katolické besedy? Zajisté každý, kněz i laik, který měl příležitost slyšeti v rozličných hostincích úsměšky a vtípy à la Kikiriki, jimiž se svatá naše víra tupila a hyzdila, srdečné díky vzdá zakladatelům tak dlouho a tak toužebně želaného ústavu. Nyní ovšem i přání našemu i potřebě vždy zjevněji se ukazující vyhověno: místnosti jsou velikolepé, vzácnou štědotou samého nejd. p. arcibiskupa upravené, kde pro všeliké přání a potřeby každého jednotlivého úda překrásné postaráno jest. Měli jsme zde příležitost, s přemnohými od dřívějších let známými a přátely se sejíti, cožby se mimo dům tento so-

tra bylo stalo. Katolická Beseda není toliko střediskem pro všechny katolíky Olomoucké, ale bude co nejdříve zajisté ohniskem pro celou arcidiecési Olomouckou.

Nejd. p. prelát hrabě Belrupt, starosta Besedy kat., jemuz srdečný budiž za jeho snahy dík, večer ten svou přítomností ještě příjemnějším učinil. Jak utěšeně plynula tu doba, jak mnoho krásného jsme zde slyšeli! Tu znal jeden novou časovou otázku pojednávající brožůrku, tam byla rozebírána právě vyšlá kniha, jinde hovořeno o nastávajícím koncilu, tam zase o bídě v kostelích na chudobném našem Valašsku, i politika i národnost přetrásaly se a to jak česky tak německy. Však kdož by byl sto všechny ty příjemnosti, které nám každý okamžik přinesl, náležitě a patřičně vypsati? Pohovořivše ve spolek a posilnivše se dobrou večeří, za kterouž jsme velmi málo platili, odebrali jsme se k odpočinku, bychom druhého dne přítomni byli odchodu arcipastýře svého. O 10. hodině ranní na den sv. Klementa naplnil se chrám metropolitný lidem věřícím, alumny zdejšího semináře a přemnohými kněžími z blízka i z daleka. Přijel pak nejd. p. arcibiskup a přijat od v. d. kapituly, šel žehnaje svým po obou stranách klečícím dícešanům až k oltáři, kde nejsv. Svátost oltářní uložena jest. Tam poklekna trval účast bera na mši sv. u téhož oltáře od dp. farářova náměstka P. J. Šebestíka slavené. Po ukončené mši sv. modlili jsme se „Itinerarium“ z církevních hodinek kněžských, a vyprovodili svého arcipastýře do residence děkana kapitolního, načež jsme se rozešli, chystajíce se k odjezdu jeden každý na svou stranu, ku svému stádku. Polední vlak z Olomouce do Vídně jedoucí i nás některé i nejd. p. arcibiskupa odvázel, když se byl dříve s pp. kanovníky, kteří ho až na stanici doprovodili, rozloučil. Na stanici Brodecké loučili se dp. probošt Dubský Jarolím Lýsek a jeho p. kaplan, v Přerově farní duchovenstvo in pleno. Z představenstva města tohoto, jehož čestným měšťanem nejd. p. arcibiskup Olomoucký jest, neviděl jsem nikoho. Snad o tom nevěděli. Byčby také nebylo se mnoho lidí s ním loučiti, to jisto jest, že to činilo mnohé srdce i z dálky, vše dobré mu přejíc a na Bohu dobrotivém modlitbou vymáhajíc.

Končím řádky tyto vroucnou prosbou, aby Bůh všemohoucí osvětití ráčil všechny při všeobecném tomto sněmu shromážděné nástupce sv. apoštolů, by vše činili a sta-

novili, co k Jeho božské slávě a k spasení celého křesťanstva prospěšno jest!

Douška. Právě přinášejí časopisy zprávu, že J. k. M. p. arcibiskup před svým odjezdem udělil chudým kněžím své arcidiecése 5000 zl. a chudobným Olomouckým 16000 zl. K tomu ještě dodati musím zprávu o daru 25000 zl., o kterém byla řeč v Besedě katolické, pro kostely v našem chudobném hornatém Valašsku, kterým náboženská matice Moravská (z jakých příčin?) roční příspěvek zadržela. Ještě se mluví o mnoha jiných tisících z dobročinnosti vynaložených, jen že ani číslo, ani účel udati Vám nemohu. Nicméně se přece neucpou najaté čeládce židovsko-liberálně nestoudná ústa o „mrtvé ruce“.

Od Uh. Otroha na Moravě v ned. 1. adv. 1869.
(Naše příprava ke svátům vánočním.)

Za nastalé nyní doby adventné, jížto veškerá církev se připravuje ke slavnosti vánočné, počínáme i my zde na ni zvlášť se připravovati a tou zanášíme se myslénkou, že pro tuto slavnost mládež naši ustrojiti dáme do stejného národního kroje. Mnohý snad ze čtenářů našich slyše to pomyslí sobě a bez rozvahy řekne: Co ten zde povídá? V církevním časopisu národní kraj! A kterak ke slavnosti vánočné přiléhá ten národní kraj? A přece pravím: ano, my k letošní slavnosti vánočné rádi bychom u nás měli pro zdejší mládež stejný národní oblek a to ke službám Božím do kostela! Býváť zde po celé Moravě o radostné slavnosti vánočné obyčejem, že o těchto svátcích jednotliví stavové za sebe sloužití dávají slavnou mši svatou: Na hod Boží napřed za celou obec a za pastýře, na sv. Štěpána za mládence či „pacholky“, na mladátka za školní mládež a dítky, na nový rok za panny či „dívky“ atd., při čemž scházeti nesmí veselé národní střelby a každé zazpívati se musí nějaká „*pěkná staročeská koleda*“, aspoň když kolem oltáře jdou na ofěru. Při službách Božích pak vyslaní zástupcové místo církevních akolytů svítilících voskovicemi stávají u oltáře buďto se svícemi rozžatými anebo držívají na tyčkách barevné svítilny; nebývají však oblečeni církevním rouchem jako ministranti, nýbrž jsou ve svých svátečních šatech jako ostatní jejich soudruhové. Že ale mnohdy přicházejí nestejně oblečeni, majíce rozličné sváteční šaty, jak si kdo mohl zaopatřiti, tož za příkladem jiných osad, kde pro krásnější ozdobu při službách Božích stejný pro ně kraj mají, zamýšlejí též i zde někteří občané toho docílit, aby i naší chas-

obec zjedнала několik kusů „stejného kroje národního“ a sice starodávného z dob předešlých, v němž by vzorná mládež za odměnu o těchto a o jiných slavnostech s rozžhatými svícemi při službách Božích v kostele stávala ve dvou řadách. Už dříve hned v letě jsme se zabývali touto myšlenkou, ale při rokování umluvili jsme se, že práce ta se odloží až na zimu; neboť domácí naši řemeslníci (t. j. *národní řemeslníci*, jenž dovedou nám shotoviti onen kroj, jak ho kdysi naši předkové nosili) v letě měli jiného výdělků a zaměstnání dosti, ale v zimě mnohý je odkázán jenom na ten groš, jež řemeslo mu vynáší a proto jim nyní tímto poskytnouti se má výdělek. Rovněž i sukno vezmeme zdejší oblíbené, zamoďralé *Strážnické*, kteréž nedodávají bohatí fabrikanti, nébrž druhdy v celém kraji zde proslulí Strážničané co vlastní tovar dovážívají na výkladní trhy. Tím chceme položití první kámen k onomu stavení, jímžto církev jak ve zdejšími okolí tak i ve krajích jiných u lidu slovanského má rozřešiti novověkou otázku chudobenskou. Tím chceme podporovati se strany jedné podnikatelů *našich* objednávatice tovar *vlastní*, a se strany druhé schudlým našim národním řemeslníkům na uzavřenou zimu poskytnouti chceme jistého výdělků, aby se svou rodinou v zimě nemuseli jíti na nadehku do továren, v nichžto zde jsou se utábořili synové israelští. Té pak dorůstající mládeži slovanské ve starodávném tomto kroji národním přísluhující ve chrámě při službách Božích mají tito ctihodní starobylí ostatkové zdědění připomínati a trvale hlásati onu prostou dobrosrdečnost, opravdovou věrných křesťanů zbožnost a neúhonnou poctivost, jízto ve starém věku křesťanském, ve všech bojích a úkorách po veškerém kraji slovanském křesťanství naši otcové tehdaž v onom kroji se vyznamenávali. Kým by tuto trvalou památku prosté křesťanské naší dávnověkosti dorůstající mládeži po celé široširé vlasti tu jednotlivci, tam zase celé obce velmi brzo všady na oči postavili! T. Š.

KRONIKA.

Z Prahy. Co zástupce staříckého p. biskupa Kralohradského na všeobecném sněmu církevním odebral se 2. t. m. do Říma vd. p. prelát scholastik dr. Karel Prucha, opatřen jsa potřebným plnomocenstvím. Průvodcem jeho jest veleduš. p. kanovník Bernard, jenž se však brzy zase do Prahy navrátil.

— V seminářském chrámu Páně u sv. Salvatora bude dnes jakožto v neděli po památce sv. *Eligia*, patrona zlatníkův v 10 hod. sloužena pontifikální mše sv., při kteréž jako za minulých let na odív vystaveny budou drahocenné reliquiáře a jiné památky darované zlatníkům od Karla IV.

— Výroční pouť u sv. *Mikuláše* na Malé straně započne dnes v 5 h. odp. slavnými nešporami a ukončí se v pondělí 13. t. m. Zítra o výroční slavnosti sv. Mikuláše bude ráno v 6 h. mše sv. s českou exhortou, v 7 hodin zpívána ranní, v 8 hod. školní mše sv., v 9 hod. slavnostné kázání české a v 10 hod. pontifikální mše sv. Po celý oktáv bude každodenně v 8 h. ráno zpívána mše sv. a odpoledne o 3. h. české litanie a v 5 hodin nešpory s požehnáním, vyjma svátek Nep. Početí Marie Panny ve středu 8. t. m., v kterýžto den bude nedělní pořádek služeb Božích.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 8—12. prosince u Matky Boží Sněžné (u Františkánů), od 13—17. u sv. Haštala.

Z Brna. Dle změněných a úředně potvrzených stanov *Dědictví sv. Cyrilla a Metoděje* nepřijímají se více údové věční, jakými byly osoby hromadné, na př. školy, kláštery, osady, vikariáty či děkanství, bibliotéky atd. a *nově* přistupující údové III. třídy skládají buď najednou 15 zl. r. m., aneb ve třech nepřetrženě po sobě jdoucích letech po každé 5 zl., kterýžto vklad ročně až do 31. srpna zapraven budiž. Údové této třídy dostávají po jednom výtisku každé knihy. Kdo 30 zl. r. m. dá, stane se údem II. třídy a obdrží dva výtisky. Kdo jednou na vždy položí 50 zl. bude téhož Dědictví údem I. třídy a obdrží tři výtisky. Kdo témuž ústavu věnuje 105 zl., bude jeho spoluzakladatelem a obdrží 4 výtisky všeho, co Dědictví vydá. Každému volno, doplněním vkladu ve vyšší třídu postoupiti. Zašle-li tudíž úd III. třídy k prvnímu 15 zl. opět 15 zl., stane se údem II. třídy atd. Avšak spoluúdství své jinému postoupiti se nedovoluje. Spojí-li se manžel s manželkou v jedentoliko základ o 15 zl., budou se jim knihy jen do úmrtí toho vydávati, který první v diplomu poznamenán jest. — Starší až doposud přistoupilí údové nezavazují se k doplatkům k nově zvýšenému vkladu, avšak vybízejí se, aby sami dobrovolně svůj vklad doplniti ráčili. — Kdyby bylo zapotřebí 2. neb 3. vydání některé už vydané knihy, nebudou ji spoluúdství dostávati, nýbrž kni-

hy ty budou se prodávati ve prospěch pokladnice Dědictví, aby se nákladnější díla vydávati mohla. Změny tyto vešly v platnost dnem 1. prosince t. r.

Z Vídně. Podobá se, že již i do redakce prvního úředního listu v Rakousku holá nevěra se vedrala. Neboť ve „Wien. Ztg.“ dne 3. list. nalezal se článek („Deutsche Todtenopfer“), jenž upírá křesťanské učení o nesmrtelnosti duše; v témž článku se nazývá „zlořádem“ obyčej katolické církve, která umírajícím spoluúřadům svým podává ku posile na dráhu věčnosti nejsv. Tělo Páně. Tak daleko jsme už dospěli?

Ze Solnohradu. Dne 14. listopadu byl od knížete arcibiskupa Solnohradského na biskupství in part. inf. se sídlem Panegas (t. j. Cesaréa Filipi) slavně posvěcen dr. Rupert Mayr, kanovník metropolitní kapitoly a spolu rektor klerikálního semináře. V arcibiskupské residenci přijímal nově konsekrovaný světící p. biskup blahopřání celé kapitoly a četné shromážděného duchovenstva. Alumnové očekávali ve 4 hod. odpoledne nejd. svého biskupa-rektora před seminářem v řadách rozestaveníjsouce, načež v přibytku jeho ústy svého generalního seniora mu blahopřání svá projevíli, u večer pak utěšenou slavností domácí se vzácný tento den ukončil.

Z Lublaně vypraví se počátkem prosince do Říma nejdůst. kníže-biskup dr. Bartoloměj Widmer; provázeti jej bude ku sněmu proslulý spisovalel slovinský, kapitolní děkan dr. Jan Pogačar.

Ze Saska. V Drážďanech předložil prof. Wigard sněmovně návrh týkající se zavedení civilního manželství. Ministr kultu pán z Falkensteinu při rokování o návrhu tom dne 1. listopadu t. r. takto se vyjádřil: Německý živel vždycky odporoval civilnímu manželství. Ministerstvu není povědom ani jediný případ, kdeby se manželství nebylo mohlo uzavřítí za tou příčinou, že mezi státem a církví zavládnulo nějaké nedorozumění; kdykoli se nesnáž vyskytla, vždy se ministerstvu podařilo ji odstraniti. Pročež nestává pražádné potřeby zavedení civilního manželství v království Saském. Po těch slovech ministrových sněmovna většinou hlasů zamítla návrhy Wigardovy.

Z Mnichova. Zasloužilý starosta jednoty katolických tovaryšů v Mnichově, jenž spolu jest zvoleným generálním starostou všech jednot tovaryšských v Bavorsku, kněz a duchovní rada Karel Mayr jmenován byl tajným komořím Jeho Svatosti papeže Pia IX.

V Rezně v Bavorsku staví se nový

seminář klerikální o třech poschodích s 23 okny v průčelí a sice na témž místě, kde stál klášter škotských Benediktinův.

V Mohuči zemřel dne 31. října kanovník dr. Marek Adam *Nickel*, známý co spisovatel mnohých modlitebních i kazatelských knéh a jiných spisů náboženského obsahu.

Z Pruska. Berlínský „Bonifacius-bl.“ vypravuje následující zajímavou událost: V jistém městě pruském konalo se slavné procesí katolické; tamější dozorce nádraží, protestant, postavil se s čapkou na hlavě a s opovržením si prohlížel řady katolíkův okolo něho kráčejících. Tu z nenadání zasadil mu kdosi notný záhlavek a čapka už ležela na zemi. Úředník všecek zahanben a rozhorlen hněvem se obrátil a hle — ko-ho spatřil? Jedna z panen, kteréž nesly sochu Rodičky Boží, tat mu ono poučení pomocí záhlavku udělila. Tot přece podivné, pravil sám u sebe dozorce, že utlá dívka tak statečně hájí své náboženství. Čapku ze země zdvihl a odešel domů i přemýšlel a přemýšlel opět a konec přemýšlení jeho byl ten, že se stal katolíkem.

Z Italie. Dne 17. listopadu zemřel v Novaře probošt katedrál ní kapitoly tamější, Petr *Scavini*, proslulý co spisovatel v oboru mravovědy a církevního práva, stár jsa 70 let.

Z Říma. S ohledem na ustanovení pořádku při schůzích za příčinou oekumenického sněmu konati se majících bylo od komise k tomu cíli sestavené rozhodnuto, že kardinálové mají požívatí přednosti přede všelikými jinými hodnostáři církevními. Patriarchové, arcibiskupové a biskupové následovati budou po sobě tím pořádkem, jakýmž byli od papeže prekonisováni (stvrzení). Všickni biskupové, jenž se sněmu účastnějí, budou jmenováni *assistenty papežského trůnu*.

— Dne 12. listop. zemřel v Římě proslulý umělec malíř Bedřich *Overbeck*; narozen dne 2. července 1789 v Lübece z rodičův protestantských stalse r. 1814 katolíkem a náleží mezi nejvýtečnější umělce novější doby a sice takové, kteříž zprostivše se lichého racionalismu ryze křesťanské idey uměleckými výtvo ry svými znázornili.

— V listu „Unita catol.“ uveřejnili markýzové Alfons a Bedřich Landi pozvání k oněm pp. biskupům, kteříž přes Piacenzu do Říma ku sněmu se ubírají; oba bratří jim pohostinství své nabízejí spolu žádost připojujíce, aby jim každý z nejdůst. hostů den příchodu svého napřed oznámil, by je

hned v nádraží uvítati a odtud do svého paláce doprovoditi mohli.

Z Belgie. Roku 1868 bylo v Belgii sebráno a sv. Otci zasláno do Říma halíře svato-Petrského 900 000 franků stř. Mimo to vypravil komitét k témuž cíli určený 883 nově přijatých zuavů do Říma a zaslal 850 zuavům, jež byli už službu svou ukončili, peníze na cestu, aby se do vlasti navrátiti mohli. Také bylo z Belgie posláno do Říma darem 5000 nových zadovek, 2 miliony patron, 80000 liber prachu a jiné potřeby válečné. Na konci roku zůstalo v pokladně komitétu ještě 400000 franků, za kteréžto peníze zbraň bude zakoupena pro vojsko papežské. — Redakce katolického listu „Journal de Bruxelles“ sebravši 8000 franků zaslala peníze ty do Říma na výlohy sněmovní.

Ve Francii sbírají se příspěvky pro sv. Otce na zapravení výloh sněmovních; redakce listu „Univers“ již zaslala do Říma 30000 franků.

— Arcibiskup v městě Lyonu založil ústav theologický, jež v brzku bude proměněn v úplnou universitu. Peníze k tomu účelu potřebné odkázal jistý Francouz v závětu svém. Jan Charpentier odkázal letos témuž ústavu 232000 franků; mimo to daroval Charpentier několika farním chrámům a dobročinným ústavům církevním 300.000 franků.

Literární oznamovatel.

— „*Výklad křesťansko-katolického náboženství pořádkem katechismu*, stvrzen slovy písma svatého, výroky sv. Otcův a jiných učitelů církevních, s připojením mnohých průpovědí, přísloví, podobenství a příkladův.“ Pro chrám, pro školu i pro domácnost ku prospěchu učitelů sv. náboženství, — katechetův i kazatelův, — i ku poučení a vzdělání věřících každého stavu a povolání, sepsal Josef Boleslav *Podstránský*, kněz církevní, kazatel u sv. Barbory a zpovědník etih. panen v klášteře sv. Voršily na Horách Kutných. Díl III. Část IV. O lásce křesťanské, ježto se dokazuje zachováváním příkázání Božích a církevních. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla v Praze. Str. 645 či 40½ archu. — Dlouho jsme čekali na pokračování tohoto vzácného díla, za to však jest obsah obšírného tohoto svazku tím důkladnější, jakož i úprava velmi sličná jest. Zbývá ještě část poslední o křesťanské spravedlnosti, kterouž p. spisovatel bedlivě k tisku chystá.

— „*Praktická rukověť u vysvětlování katechismu ve školách národních*.“ Dle Ch. Schüllera vzdělal a rozmnožil František

V. *Perátka*, katecheta m. hl. školy v Olomouci. S povolením duchovní vrchnosti. V Olomouci 1870. Nákladem kněhkupectví Bedřicha Grosse. Str. 310. — Rukověť tato jest v pravdě „praktická“ pomůcka, vhodný návod i prospěšný vůdce u vysvětlování katechismu. Kéž by mohla dána býti do rukou všem, jež církev vysílá, aby byli učiteli maličkých!

— „*Skutky apoštolské*“ vyložené prof. Frant. Sušilem tisknou se v kniž. arcib. kněh-tiskárně co podíl údů Dědictví sv. Prokopa na rok 1869. Vytisknuto již 13 archů.

— „*Zeměpis království Českého*.“ K potřebě mládeže národních škol napsal Vác. Poustka, nár. učitel. Nákladem Mikuláše a Knappa v Karlíně. Str. 32.

— „*Zábavné čtení pro mládež*.“ Vy-dává Jan Hrdý ve prospěch spolku k podporování vdov a sirotkův po učitelích atd. Nákladem vlastním. Tiskem Mikuláše a Knappa v Karlíně. Sešit I. Str. 61.

— „*Německá mluvnice pro třetí třídu hlavních škol*.“ Sepsali J. L. Mašek a Fr. Streit. Nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. Str. 100. (Jiné přístě.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou (v hr. Kladském):

- p. Frant. *Nitschke*, far. v Rengersdorfu, a
- p. Jan *Spittl*, farář v Rosenthalu, jmenováni jsou k. arcib. notáři. — Expositorium canonicale obdrželi:
- p. Ant. *Schmid*, farář ve Vambeřicích,
- p. Frant. *Reinsch*, farář v St. Lomnici,
- p. Josef *Jung*, far. v Rothwaltersdorfu,
- p. Ignác *Aust*, far. v Grafenortu;
- p. Hugo *Schoessler*, far. v Ludwigsdorfu,
- p. Benedikt *Stoehr*, far. v Schreckendorfu, a
- p. Frant. *Loeffler*, far. v Mittelwalde;
- p. Vojt. *Elstner*, exposit v Nové vsi, obdržel právo synodalí.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Schauer*, farář v Chotětově, za děkana v Čelakovicích;
- p. Vác. *Rottenborn*, admin. za faráře v Klecanech;
- p. Bernard *Dolák*, kapl. z Krsova do Příbrami.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. *Hackel*, jubil. kněz, os. děkan, prof. oekonomie na výslužbě v Litoměř. 25. listop. (nar. v Č. Lípě 5. břez. 1783, vysv. 30. srp. 1806).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Fr. *Scheibert*, far. z Libočan do Přisecnice;
- p. Ant. *Wenschuh*, far. z Přisecnice do Libočan;
- p. Jan *Ullmann*, koop. v Rychnově, za administr. do Jeřmanic.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expedice:
v kat. kněhupectví
B. Stýbla
na sv. Václavském
náměstí, čís. 796—II.

Nedobrá čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr
na půlro.: 1 zl. 30 kr
Po poště:
jenom v exped.
Celoroč: 3 zl. —kr.
půlroč: 1 zl. 55kr.

Předplacení čtvrtle-
tí nise nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Hod Boží vánoční.

Řeč kan. Jos. Ehrenbergra.

„Zvěstuji vám radost velikou,
kteráž bude všemu lidu; ne-
boť dnes narodil se vám Spa-
sitel, jenž jest Kristus Pán.“
(Luk. 2.)

Povážlivý člověk nemůže se zdržeti, aby podivěním nestrnul nad hlubokou snižeností, v jakéž žádoucný Messias lidem se zjevuje, v jakéž vtělený Syn Boží přichází na svět! Jednorozený nebeského Otce, v chatrné plénky ovinut, leží na slámě v jeslích; okrasa nebes, radost andělů nalezá se mezi hovádky v chlévě; Bůh, Pán a Dárce všech věcí trpí nedostatek, chvěje se zimou, a kvůli plácem nemluvnátka! Nesmírné to snižení! Kdož by podivem nestrnul?

Jak ale povážíme cíl a účel, k vůli je-
muž vtělený Bůh s nebe na zemi sstoupil:
poznáme, že příchod Jeho na svět ne-
mohl býti jiný, leč v hluboké sniženosti.
On, kterýž nám pro příklad všechny bídy
lidské na se chtěl přijmouti, On nemohl
se naroditi v lesku bohatství; On, kterýž
hříchy všeho světa omýti měl v krvi své
na kříži, On nemohl zavítati v slávě Boha
důstojné! Nebylo jináče! Syn Boží v oné
sniženosti, v jakéž se narodil, naroditi se
musil.

Však ale v takovém snižení kdo pak
Spasitele pozná? kdo toužebně čekajícímu
lidstvu narození Messiasa oznámí? Maria a
Josef jsou jediní, kteří veliké tajemství sli-
tování Božího znají; ale těm Nazaretským
chudším nikdo neuvěří! Josef a Maria
mohli až do umdlení volati a říkati: Lidé,
toto naše dítě jest onen od Boha zaslíbený,
od lidí očekávaný, od proroků opově-
zený Vykupitel: však by na místě víry
došli jen posměchu a útržků!

Nejmilejší! Jak Syn Boží u svém
vtělení tak nesmírně až k nepoznání se sni-
žil, a lidé o Jeho narození přece zvědět
měli: pak nezbylo jiného prostředku, leč
že Bůh sám o to postarati se musel spů-
sobem nadpřirozeným. A tak se stalo. V
době Kristova narození o hodině půlnoční
zastkvěla se obloha jasností nevídanou, ry-
tířstvo nebeské chvalořečilo Bohu v povětří,
a jeden z blahoslavených duchů až k lidem
se snesl a požehnanou zvěst takto jim o-
hlašoval: „Zvěstuji vám radost velikou, kte-
ráž bude všemu lidu; neboť dnes narodil
se vám Spasitel, jenž jest Kristus Pán!“
A ti přešťastní, kteří první v Israeli onu
požehnanou zprávu uslyšeli, bylo několik
pastýřů v okolí Betlemském při stádě po-
nocujících.

A jak to, že právě oněm pastýřům ta-
kové milosti se dostalo? Což nikdo před
nimi v celém Israeli požehnanou zvěst sly-
šeti nezasluhoval?

Byl tu král Herodes, byli tu údové vy-
soké rady a knížata zemská, byli tu v pís-
mě vyučení zákoníci a fariseové! Z těch
nikdo milosti, prokázané pastýřům, hoden
nebyl. Král Herodes, ten zlosyn a nevěrec,
jenž příchodu Messiasova se lekal, aby ko-
runy neprávě nabyté nepotratil, král Hero-
des zvěstu andělskému špatně by se byl
zaradoval, a zprávu o narození Páně mezi
lidem nebyl by rozšířoval! Údové rady a
knížata zemská, kteří oplývali bohatstvím
a plýtvali v rozkoších, ti o Messiasa asi
málo dbali; jakož vůbec lidé, kteří svého
pána boha v kapse nosejí, o věci vyšší a
nebeské nikdy přílišně se nederou! A fari-
seové, ti mudráci starého zákona, kteří od
Messiasa jen časných prospěchů a slávy ná-
rodní očekávali, ti byli by divně hleděli na
anděla, když by jim zvěstoval, aby svého
Messiasa hledali v jesličkách mezi hovádky
v chlévě! Z těchto zajisté ni jediný neza-

sluhoval, aby návěští o narození Páně uslyšel; a proto obrátil se Bůh, jenž na osobu lidskou nehledí, obrátil se k jiným, kteří milostí takové byli hodni: obrátil se k pastýřům.

Než pro všechno na světě chtěl bych věděti, kterak pastýřové toho sobě zasloužili? Na otázku předloženou dnes Láskám vašim s pomocí Boží odpovím, a sice způsobem následujícím:

Narození Kristovo přede všemi zvěstováno bylo pastýřům, protože pastýřové

1. *k pojmutí velikeho divu Božího byli nejschopnější, a*

2. *k rozšíření téhož divu mezi lidem nejspůsobnější.*

Poslyšte atd.

1.

Pastýřové, v okolí Betlemském při svých stádech ponocující, byli k pojmutí velikeho divu narození Kristova nejschopnější. Co myslíte, proč asi? Vůbec se má za to, že pastýřové byli lidé nuzní a sprostí; a tudy snad chudoba a sprostnost byly příčinou, že velikému divu Božího narození nejlépe rozuměli? Nikoliv, N! Musím já se dnes těch pastýřů proti obecnému mínění ujmouti, ano musím zrovna povědfti, že ani tak nuzní, ani tak sprostí nebyli, jak by někdo mysliti mohl.

Chov dobytka, hlídání stád bylo od věků a jest až dodud v krajinách východních zaměstknání velmi rozšířené a velice čestné. Patriarcha Abraham, jenž mocí a bohatstvím tehdejších králům se rovnal, chovem dobytka jediné a výhradně sezanášel; patriarcha Jakob plných 12 let stáda strýce svého Labana hlídal; Mojžíš, dříve než za osvoboditele národa svého jest povolán, pásal ovce u kněze Jetry v úbočí Sinaiském; a David, jak známo, od stádce dosedl na trůn; z hlídače otcovských bravů a skotů učiněn jest králem. A právě pastýřové krajin východních byli jsou první, kteří při svých nočních hlídkách běhu a pohybu těles nebeských na obloze sobě všímali, tak že prvopočátkové slavné vědy hvězdárské od nich pocházejí. Odtud viděti, že pastýřové krajin východních vůbec nuzáky a sprostáky nebyli, což spolu o pastýřích Betlemských platí.

Jak ale chudoba a sprostnost příčinou nebyly, že pastýřové, co lidé k pojmutí velikeho divu Božího nejschopnější, první v celém Israeli andělskou zvěst o narození Páně přijali: táži se, čím tedy takové milostí sobě zasloužili? N! Pastýřové Betlem-

ští nebyli právě chudí na statek a majetnost, ale byli chudí v duchu — to jest: oni sobě na zboží světa nezakládali, oni srdce naездеjší statek nevěšeli; nýbrž oni přiložili srdce svá k Bohu, k Jeho záslíbením, a u víře živé s nábožnou touhou vykoupení člověčenstva a příchod Mesiáše očekávali. Pastýřové Betlemští nebyli sprostí, což se vyrozumívá jako pošetilí; nýbrž oni byli prostní, to jest: prázdní vši hrdosti myslí, prázdní vši nadutosti, všeho přepychu rozumu. Zkrátka: pastýřové nebyli ani pošetilí pověrci, ani přemrštění mudráci; nýbrž oni byli mužové rozumu zdravého, srdce přímého: mužové osvícení vírou, příchod Vykupitele očekávající, kteří, když příčiny k pochybování nebylo, ochotně a milerádi uvěřili. A pro tuto nezkaženost srdce i rozumu, pro tuto chudobu ducha, zasloužili milosti, kteráž se jim stala; i splněnoť na nich, co pověděl Pán: „Blahoslavení chudí duchem, nebo jejich jest království nebeské.“ (Mat. 5, 3.).

Vidíte N! nezkaženost srdce, nezkaženost rozumu, neboli jinými slovy prostnost a chudoba ducha, milému Spasiteli hned v plenkách porozuměla; a bez této prostoty ducha Spasiteli a Jeho božskému učení nikdo na věky neporozumí. Srdce zavěšené na svět, rozum hrdostí zpitomělý svaté nauce Kristova náboženství nikdy upřímně se neotevrou; a odtud jediné vysvětliti se dá, proč mnozí a mnozí za našich dnů k svatému náboženství tak netečně ba až hanebně se chovají! Takovým těm synům světa, kteří zakalení okem spustlého srdce a nadutého rozumu na zjevení Boží hledějí, přichází slovo Boží a celé svaté náboženství jakoby nízké, nepostačitelné a jenom tak pro ten sprostý lid; a toť docela přirozeno. Lidé tělesní, světa moudrosti otrokové těch věcí, kteréž jsou Ducha Božího, nechápají a chápati nemohou. Jiné jest myšlení světa, jiné myšlení Boží; a Syn Boží sám takových světa stoupenců z počtu svých vyvolených vyloučil. Stalo se, že mezi apoštoly jednoho času znikaly jakési hrdé důminky, jakási pyšná rozumování. Kristus Pán vida, co se děje, přivedl pacholátko: postavil je uprostřed apoštolů a slovem významuplným zvolal: „Amen pravím vám, neobráťte-li se a nebudete-li jako malíčti, do království nebeského nevejdete!“ (Mat. 13, 3.). Tak hle, z výroku samého Spasitele vysvítá, že dětská prostota, to jest: srdce a rozumu nezkaženost, samojediná spůsobila jest, pravdu Boží pojmuti a do sídla věčné blaženosti vejíti.

Není jináče! Touto ducha prostotou zjednali sobě pastýřové první v celém Izraeli přístupu k jesličkám Kristovým: a nám, chceme-li jedenkrát na milostnou tvář svého Spasitele věčně věkův hleděti, rovně jiné cesty nezbývá. Pročež N! abych s apoštolem mluvil, povstaňme ze sna, (k Řím. 13, 11.) to jest: z těch mrákot, kterýmiž svět srdce i rozum synů svých zatemňuje a k věčnému zahynutí uspává, z těch mrákot se probudme! Odlučme svá srdce od světa a jeho mrzkostí, aby tam Kristus a s Ním všechna útěcha svatého náboženství bydleti mohla. Rozumu lidského pošetilou bujnost sklánějme uctivě před pravdou Božího zjevení, pamatujíc vezdy, že všechna světa moudrost bláznovství jest u Boha! Budmež jako malíci, prostotou nevinných dítek se odějme: a pak zajistě jako pastýři tajemstvím Božím porozumíme, a v jich společnosti na věky milému Ježíši klaněti se budeme.

Nyní již víme, proč pastýřové Betlemští k pojmutí velikého divu Kristova narození byli nejschopnější; a tudy ještě o tom promluvíti zbývá, že k rozšíření toho divu mezi lidem byli také nejspůsobilejší.

2.

Když Jednorozený Nebeského Otce veliké dílo vykoupení lidského na se přijal a s nebe na zemi dolů sstoupil: tuť samo sebou se rozumí, že lidé bez vědomosti o tomto nesmírném skutku lásky a věčného milosrdenství zůstati neměli. Tou příčinou návštěi o narození Páně mělo a musilo lidstvu v známost uvedeno býti. Co myslíte N! koho Spasitel zvláště na paměti měl? koho přede vším o svém na svět příchodu zpravit i uvědomiti zamýšlel? Uhodnouti jest snadno! Až vždyt již od proroků starého zákona co otec chudých, co těšitel zarmoucených, co učitel nevědomých, jedním slovem: co přítel lidu Syn Boží opovídati se dal. Onen anděl, kterýž v době půlnoční pastýřům na paloucích Betlemských se byl ukázal, onen anděl ve smysl podobný řekl netajeně: „Zvěstuji vám radost, kteráž bude všemu lidu!“ Odtud patrně, že světa velmože, urozené a moudré Spasitel na paměti neměl a návštěi o svém narození podat žádal hlavně a přede vším lidu, o němž okem své vševědoucnosti předvídal, že u víře státi bude nejstatečnější.

Jak Spasitel zvláště obecný lid na zřeteli měl a od něho hned u svém na svět příchodu vírou uctěn a uvítán býti chtěl: pak zajistě lepších svědků a výbornějších hlasatelů nad pastýře zvoliti nemohl! Lid

vůbec nejraději přijímá svědectví od mužů ze svého středu, ze své krve: zvláště pak, jsou-li to mužové ctní, svědomití a v životě bez úhony. Svědectví světa velmožů a moudrých od jakživa lidu k srdci nejde; a kdyby zpráva o narození mesiáše byla vyšla od Herodesa, od vysoké rady, od fariseů: nevím, co by tomu lid byl říkal! Vždyt je všechny lid dobře znal; znal Herodesa, znal knížata, znal farisey; znal jejich nevěru, jejich ošemetnost, jejich pokrytství; a pro samé obávání, aby v tom návštěi o narození Kristovu nevězel nějaký úskok, nebyl by uvěřil!

Jináče to vyhlíželo s pastýři. Pastýřové byli lidé prostní, upřímní, bezúhonní; každý jich znal: od nich úkladu obávají se nebylo; a proto nalezlo svědectví jejich víry úplné. A jak jim nevěřiti? Vždyt slyšeli obyvatelé Betlemští, kterak pastýřové, o narození Páně vypravující, radostí se zajíkáji; viděli, jak jim tváře i oči blažeností planou, viděli, jak se chvějou, jak jim slzy z očí kanou. Proto uvěřili zrovna beze všeho pochybování. A když uslyšeli, že si Vykupitel vyvolil matku chudíčkou, matku z lidu, a že se narodil v bídě a nedostatku, jak to u lidu bývá: stala se radost tisíckrátě větší. Poněvadž pak víra bez lásky není: sebrali nábožní Betlemští, kde co vzácného v domě bylo, a s hojnými dary zrovna touž dobou noční k chlévu před město pospíchali. Pospíchali otcové se syny, aby Syna Otce nejvyššího uvítali; pospíchaly matky s nemluvnátky v náručí, aby Děťátko nejmilostnější pozdravily; pospíchali mládenci a panny, aby Panně neposkvrněné se poklonili; pospíchali stařečkové a stařenky, aby pohledem na žádoucného Spasitele okráli! O bylo to náěk podívání vzácné a pohnutlivé, když to nábožné množství chlév naplnilo, jesličky obstoupilo.

Jedni radostí plakali, druzí překonáni citem padali na kolena, jiní spínající ruce velikými hlasy Boha chválili, a všickni k jesličkám se tlačili, údy božského Jesulátka líbající, slzami skrápějící, a dárky Marii do lůna kladouce.

N! K tomuto nábožnému množství v duchu se připojme, a s ním do chléva Betlemského pospěšme! Pohledme na svého Spasitele, na jeho snížení, na jeho lásku k nám; korme se velikému tajemství v živé víře, a neodcházejme od jesliček, abychom každý nějaký dárek k nohám vtěleného Boha nesložili. Složme k nohám milého Ježíše své srdce, aby ode dneška po ničem

netoužilo a nic nemilovalo, leč co se Bohu líbí a nám ku spasení slouží. Složme k nohou milého Ježíše svůj rozum, aby se posvěcoval vírou, nad meze své krátkozrakosti se nevypínal, a k pýše, kteréž se Bůh protiví a kteráž k zahynutí vede, nás nevsáděl. Také podle stavu a povolání svého jeden každý nějakým dárkem Spasitele uctěme. K nohou milého Ježíše obnovte, manželové, svatý slib své věrnosti a lásky; a buďte Spasiteli darem příjemným. K nohou milého Ježíše obnovte, rodičové, svou péči o zdar a dobré vychování svých dětí; a buďte Spasiteli darem příjemným. K nohou Ježíšovým obnovte, synové a dcery, svatý závazek úcty a poslušnosti k rodičům; a Synu nejposlušnějšímu zajistě se zavděčíte. K nohou milého Ježíše obnovte mládenci a panny, svou bdělost, abyste duši i tělo od úrazu světa uchovali čisté; a Syna Panny nejčistší důstojně uctíte. Také své hoře, neštěstí, své nátlisky, slzy a křivdy u jeslíček složme, s tichou trpělivostí to všechno milému Spasiteli obětujeme; a buďte Pánu darem nejlíbeznějším. Konečně padneme na kolena a z nitra duše zvolíme: Ježíši, spáso naše, uchovej nás ve víře stálé, v ctnosti neunavené, v konání povinností svědomité a v snášení vezdejších strastí trpělivé. Ježíši, požehnej nám všem: vztáhni k nám z jeslíček svou požehnanou ruku, a po skončeném běhu vezdejším náručím své lásky všechny, všechny nás obejmí! Amen.

Posvátné harmonie.

III.

Což to nevíš Nazaretho,
Na tvém sadě
Jaká lilie ti kvete
V rajske vnaďe?

Nad růží je spanilejší
Od Jericha,
Nad fialky líbeznější
Vůni dychá.

Není krásy v šíři, dále
Jak ta její;
Nebesa jí v šat svůj hájí,
Čest jí pění.

O raduj se Nazaretho,
Rajské kvítko,
Lilie ta, jež ti kvete,
Jest tvé dítko.

Tvou je dcerou Marie ta
Panen Panna,
Na okrasu všeho světa
Bohem daná.

Vác. Štulc.

Vánoční půlnoc.

I.

Půlnoc svatotajná oné noci,
která zemi s nebem sbratřila,
která Tvorce s tvorem spojila,
padlým synům spěla ku pomoci.

Člověk toužně volá k Bohu Otci,
nebesa by rosu vylila,
mračna Spasitele deštila,
jemuž blud i smrt je dáno z moci.

Tichá půlnoc rozepiala křídla;
sbory rajske na zem vítají
Jesulátko s nebeského sídla;
V údol pláče plesem hlásají:
*„Na výsostech věčná Bohu sláva,
lidu mír a synů Božích práva!“*

II.

Kriste! člověk v *Betlému* Tě vítá,
Betlém staví Tobě svěcený;
v *Betlému* ráj kyne ztracený,
nové spásy ráno mladé svítá!

U Tvých jeslí — *palma míru* zkvítá,
vlaje *pravdy* prapor vztýčený,
tygr s beránkem hrá skrocený,
Belzebub se v děsném chvění zmítá. —

Zaleť, duchu, v *betlemské* to lůže,
oslav svatou dobu půlnoční,
zapěj sladkou píseň vánoční:
„Nám, nám narodil se kvítek z růže;
vůň jeho vesmír okřeje,
naplní se dávné naděje!“

Jos. V. Smělý.

Farář ve vsi a pání v zámku.

Povídka od Fr. Pravdy.

VIII.

Můžeme si pomyslet, jak se hrabě lekl,
slyše, že přijatá do domu jeho vychovatelka
není katolička.

Stojí před ním smutně a litostivě; on
se odvrátil, neví, co má říci, chodí po pokojí,
chce se odhodlat, chce něco uzavřít.
Ať to bere tak nebo jinak, protestantka vychovatelkou
jeho vnučky býti nesmí; je zapotřebí, aby ji odstranil a jí hned dal vý-

pověd. Mrzí ho to náramně, slečna Davisova se mu líbí, má s ní útrpnost, je nešťastná, za svou víru nemůže. Zajisté by mu dobře vedla Olgu, nepochybuje o její hodnosti a jejích schopnostech, ale co je to všechno platné, je jiné víry a to na Olgu škodlivě, opravdu zle by mohlo působit.

I praví k ní vážně: „Milá slečno, kdybyste mi to dříve byla oznámila, byla byste nám i sobě trpký odchod z Bukovan uspořila.“

„Chybila jsem“, vyznala, „a nechci se omlouvat, ale to přece povím, že jsem do Bukovan nebyla povolána, abych drahou vnučku vaši vyučovala svatému náboženství, nýbrž že jste mi jen uložili, abych ji cvičila ve vědách světských, což bych ovšem dobře byla zastala.“

„To je pravda,“ řekl hrabě, „však moje vnučka i svatému náboženství od své vychovatelky se má učit, to jest, ona je má plnit s ní.“

„Zajisté jsem živa mravně, vykonávám ctnosti co vy, a varuji se s vámi všeho zlého,“ povzdychla si slečna Davisova.

„Věřím, věřím,“ přisvědčil jí hrabě, „ale vy přece jinaké sloužíte Bohu než my, a to by Olgu mylilo, snad odvrátilo a spletlo.“

„Musím arcíř ustoupit,“ dí odhodlaně vychovatelka a hrabě ji za to chválí, jí děkuje, že to chce učiniti beze všeho nucení. Odmění se jí, zaplatí cestu, dá náhradu, pošle podporu, kdykoliv se na něj obrátí.

Svěřila mu, že si z celé duše zamilovala Olgu a že k nim všem naplněna jest úctou. Tím tíž jí bude vzdáliti se od nich, a že nemá žádného domova a vyvržena jest zase do světa, jenž ji často byl sklamal, s velkou bolestí rozloučí se s Bukovany, kde by byla našla, po čem vždycky toužila, poklid a mír, kdyby nebyla — protestantka.

Hrabě jí podal ruku, ji ubezpečil o své přízni a vrátil se do pokoje, kde naň čekali manželka a farář.

Také je překvapila novina, že slečna Davisova je protestantka a byli s ním stejného mínění, že pryč musí z domu. Bylo jim jí líto jako jemu a opravdu se jí byli naklonili, však podržeti ji měli také za nemožné a jen se o to starali, aby jí těžký odchod ulehčili.

Slečna Davisova již zase ukládá do bedny a kufru, co nedávno byla vyndala a Olga neví, proč se to děje. Je zarmou-

cena, diví se, má strach, což slečna u nich nezůstane?

Davisova jí to nechce říci sama a poslala ji k hraběti a hraběnce, aby ti jí to pověděli.

Pověděli jí to šetrně a vážně a ona nerozumí a nepochopuje, proč pryč se to musí státi. Příčina, že je Davisova protestantka, u ní nemá váhy a neplatí, ona o protestantech ještě neví ničehož a kdyby Davisova byla židovka, spíš by si o ní nějaký úsudek učinila. Však ať je to nebo ono, líbí se jí, má ji ráda, pryč jí nepustí.

Řekli, že to všechno není nic platné: Davisova se již zejtra od nich bude stěhovat.

Bude se stěhovat s ní, uteče jim, žádné jiné vychovatelky nepřijme.

Zlobili, vadili se, že ji víc miluje než je a přítomný farář ji napomenul, aby poslechla a se jim podrobila.

Nikoliv, neučiní toho a slečny Davisovy se neodřekne, ať dělají co chtějí. Vrátila se k ní, líbá, objímá ji, prosí, aby neodcházela a když pravila, že musí, vyházel ji její věci zase z bedny a z kufru a klíče si vzala k sobě, řkouc, že jich nevydá, byť by ji na kusy rozsekali.

Davisova jí chláholí, jí představuje, že ničehož nepořídí; dojala ji láska a přízeň, jež si tak najednou byla získala a nemůže se ubránit pláči.

To Olgu ještě víc popudilo, ujišťuje, že se od ní nedá odloučiti, nedá odtrhnouti a skrývá se do jejího náručí.

Ubohá slečna s ní sedí na zemi, zmocnil se jí cit prudký, truchlí nad svým trpkým osudem. Nemá nikoho na světě, kdo by ji miloval, kdo by jí přál, zkusila mnoho, utrpěla krivdy, potkalo ji protiventství, v Bukovanech se jí naklonila duše mladá a již se zdálo, že se vše obrátí k dobrému a že bída její přestane. Bohu poručeno, musí nazpět do ošemetného světa, je vyvržena pro víru, nehodí se mezi katolíky, ctihodné to lidi. Uznává sama, že by jim byla překážkou, nechce rozbroj přinést do domu jejich, nechce odciziti jim dítě, jemuž místo jejich vstúpila by snad do srdce své smýšlení a přesvědčení.

I sebrala a odhodlala se, vezme Olgu, dovede ji k nim, rozloučí se s ní a víc se jí neukáže. Olga se zdráhá, ona vzdoruje, již zase leží na podlaze, a je jako bez sebe.

Dostavil se hrabě, přišla hraběnka s farářem, ale Olgu nikdo nepřivedl k sobě,

Jedná pošetile, sá pá, vzteká se, nemohou ji dostati z pokoje. Nechali ji tedy, kde byla, je utrápena, je nemocna, pokouší se o ní zimnice. Upravili jí postel, položili ji do ní, upokojila se, ale Davisova musí býti u ní.

Byl zavolán lékař, praví, že jí v skutku hrozí nebezpečnost a obava jeho se vyplnila. Olga stůně povážlivě. Davisova jí hlídá, jí slouží, jí ošetřuje, nesmí se vzdáti ani na okamžik. Je u ní ve dne, je u ní v noci, nejí, nespí, a když jí a když spí, musí to činiti u Olgy.

Nemoc trvá mnoho dní; trvá celý měsíc a Davisova z Bukovan se nestěhuje. Nikdo ani nepomyslel, aby ji pryč poslal, a ona sama nemůže se vybavit od Olgy, kdyby třebaš chtěla. Kufr a bedna její tu ještě stojí, věci jsou venku a Davisova jich užívá, že toho třeba. Však neschovává a neukládá jich nikam, aby se nezdálo, že chce zůstat a až Olga z lůžka povstane, hned opustí Bukovany.

Hrabě a hraběnka mají příležitost předsvědčiti se o povaze slečny Davisovy a opravdu ji začali milovati a ctíti. Umí s dětmi zacházeti, sám farář to uznal, a kdyby nebyla protestantka, nepřáli by si jiné a nemohli by najíti lepší vychovatelky.

Je protestantka, ale slyšeli ji s Olgou se modlit a jí o Pánu Bohu a Ježíši Kristu vypravovat a nic se v tom od nich nelišila. Zajisté se varuje dáti pohoršení a schvalně vynechává, co by katolík mohl urazit.

Jsou s ní velmi spokojeni, i farář ji chválí, však podržeti ji v domě přece nechtějí. Arciť se bojí, kterak ji dostanou pryč, Olga bude bránit a snad bez ní již neobstojí.

Komorná a panská nařikají, že je vystrčila, že jim odňala přízeň hraběcí, jim všechnu službu pokazila. Dověděly se, že je protestantka, povídají to mezi lidem a mluví o ní, jako by nebyla ani křesťanka. Nepůjde-li ona, půjdou ony, hraběnka je sama dost trýzní a zavrhuje, a kdyby nad sebou měly ještě nadutou vychovatelku, nebylo by to možná vydržeti.

Olga se uzdravila a vychovatelka Bukovany neopouští. Hrabě ani hraběnka jí neřekají, aby šla, a ona sama pořád odkládá, nemohouc se rozloučiti s Olgou. Však musí se to státi, ví a nahlíží to, dá výpověď a bez prodlení odjede.

Hrabě a hraběnka jsou ve velké nenázi: uráží to jejich cit a jejich panské svědomí, že mají propustiti slečnu, která

vděčnost jejich si zasloužila. Hrabě je pravý kavalír, nechce jednati sprostě a nízcí a protiví se mu odsouditi někoho pro víru. Což kdyby slečně Davisově uložil, aby vnuče jeho o víře senikdy nezmínila? Nesmí jí víru katolickou hanit a víru protestantskou poroučet. Musí býti spolehlivá, a ona spolehlivá bude, již to dokázala. Náboženství Olgu učí farář a vychovatelka v tom nemá žádného podílu. Jestli farář svolí, nechají si ji v zámku a vyhnou se odporu, co by jim Olga činila, kdyby o ni přišla.

Farář svolil, ačkoliv ho to stálo velkého přemáhání. Nechce a nemůže býti tvrdý a štítí se, vystoupiti proti někomu, kdo není jeho víry, aby se mu nevytýkalo, že snad pronásleduje tuto. Proti vychovatelce nemá ostatně ničehož a že ji v Bukovanech s dopuštěním jeho podrželi, to největší obtíže způsobí jemu. Je za ni jako odpovědný a musí se starati, aby Olga ve víře neutrpěla zkázy. Nastala mu povinnost učiti ji ještě bedlivěji a pravdy Boží jí tak vykládati, aby proti nim v duši její nemohly povstati pochybnosti.

I sbírá důkazy, kupuje a vypůjčuje si knihy a kdykoliv jde Olgou vyučovat, ví toho tolik nazpamět, že by s tím vystačil, kdyby třebaš na vysokých školách byl profesorem. Olga na tom přece nemá dost, odporuje, hádá se s ním, nevěří, co rozumem nemůže pochopiti.

Vychovatelka si vyžádala, aby vyučování jeho směla býti přítomna. Nemohl jí toho odepřiti, ale je mu to nemilé a opravdu to soužení jeho ještě rozmnožuje. Poslouchá, sedíc stranou, když s Olgou pracuje, neříká nic, nejeví ani jedním tahem v obličeji, že s ním souhlasí anebo nesouhlasí, a on by si přece někdy přál, aby k slovům jeho přisvědčila. Počíná si jako by v ní nebylo života a jako by se jí pranic netýkalo, co začne své klade na srdce a klade na rozum a nezmíní se a nemluví o tom ani když přednášku svou ukončil.

Davisova nyní vůbec na víru a náboženství řeč nezavádí a když to učinil někdo jiný, mlčí, jako by neslyšela. Však víra a náboženství již nebývá předmětem jejich hovoru, když jsou pohromadě, a mezi jídlem jednává se jen o věcech lhostejných. —

Farář v duchu vychovatelku již nazval tvrdohlavou a nepřístupnou, a přičítá to tomu, že je protestantka. Nechová sice úmysl ji obrátiti, ale to ho přece mrzí, že

neuzná pravdu, byť byla jako slunce ja-
sná. —

Olga se jí v mnohém ohledu podobá,
je těžko, je tuze těžko pravdu jí objasnit
a dokázati a velebný pán často tolik se s
ní napachtil a nalopotil, že až mu pot teče
s čela. Nemají s ním žádného milosrden-
ství a nadělají mu víc práce, víc trampot
a víc starostí nežli celá osada.

Olga již umí malý a velký katechismus,
již chodí k svaté zpovědi, již bývá přítom-
na službám Božím. Přece s ní není spo-
kojen, je mu ve všem učení chladná, neza-
jímá, nerozpaluje ji, nezakládá si na něm
a když ji byl připravil i k prvnímu svaté-
mu přijímání, chtěje svátost tu udělití jí
slavně, prohlásila den před tím, že nepů-
jde a nešla, nedajíc se zvíklati ve své
vůli.

(Dokončení.)

Zpomínky.

Má matičko, kam děl se čas,
kdy blažen dlel jsem u tebe,
kdy spínalas ty ručky mé,
znát učíš cestu do nebe?

Tys o Ježíšku říkala
a hlas tvůj sladký tak se chvěl!
a já lnul k Němu, líbal Jej,
u Něho na vše zapomněl.

Ty's povídala o kříži,
na němž ten Svatý umíral,
a těšila mne, slzami
když na Něho jsem pozíral.

A křížek jsi mi na čele,
mne v lůžko kladouc, dělala,
a ještě prosbu k Strážníčku
nad očkem zamklým šeptala.

Mně zdávalo se o tobě
a v skutek změněn ráno sen;
tvůj polibek mne probudil,
přeblahý nový věště den.

A vyšli jsme si do polí,
kde ptáček o Bohu nám pěl,
kde kvítka o Něm šeptala
a zevšad chvalozpěv Mu zněl.

Tam u muk Božích při stezce,
kde obraz Krista s Rodičkou,
ty's klekla se mnou, modlíc se
za blaho mé a duši mou.

Ó Ježíšku můj, Pane můj!
jak sliboval jsem hodným být,

a s celým srdcem, ze všech sil
dle vůle Tvoji Tobě žít.

Ach! uplynuly doby ty
a matičku již pohřbili,
a stíhán bojem, toužívám,
by chvíle ty se vrátily.

K. M—ka.

D O P I S Y.

V Praze o slavnosti nep. Početí Marie P. 1869.
(V den zahájení církevního sněmu.)

Veliký nastal dnes den, jehož památka
potrvá po věky a jemuž bohda žehnati bu-
dou věkové příští. Co celá tři století nevi-
děla, to uskutečnilo se dnes před očima
našima. Památný jest dnešní svátek tím,
že v tento den r. 1854 způsobem slavným
prohlášeno bylo učení o neposkrvněném
Početí blah. Marie Panny za článek víry,
neméně památný však tím, že dnes v sídle
náměstka Kristova na zemi, v Římě zahájen
jest všeobecný sněm církevní. S radostí a
hrůzou očekáván byl den dnešní; s radostí
od lidí dobré vůle, s hrůzou od nepřátel
víry Kristovy. Tito tajní i zjevní protivníci
svaté víry naší usilovali způsobem až podi-
vuhodným, aby zmařili sejítí se sněmu cír-
kevního. Co tu napsáno hanopisů, co pode-
zírání, co tu naděláno řečí na potupu kře-
stanstva i hlavy jeho, co nastrojeno obtíží,
co svoláno protisněmů, co tu naléháno i
na vlády, aby se záměrům papeže a bisku-
pů protivily, co zkusili jednotliví biskupové
i hany a posměchu, co najato i sběre k
skutkům zákeřnickým: nic na plat, dnes
může sv. Otec v Římě obklopen jsa bisku-
py všech národů a jazyků zvolati s žalmistou
Páně: „Vyvyšovati budu Tě Hospodine, nebo
(v ochranu svou) přijal jsi mne a neobra-
dovals nepřátel mých nadě mnou. Hospo-
din učiněn jest spomocník můj. Já pak řekl
jsem: Nepohnu se na věky!“

O čem velikolepý sněm církevní jednati
bude to známo jest čtenářům listů těchto
z papežského listu, jímžto sněm svolán byl,
jakož i z mnohých listů pastýřských otiště-
ných v ročníku tomto. Co nad to do novin
se dostalo a v nich přetrásáno bylo, jsou
pouhé domněnky. Budemeť se i dále dočítati
různých zpráv o tom, o čem se na sněmu
vyjednává, avšak nezapomínejme, že účast-
níkům sněmu uloženo jest mlčení, a to
slíbili, a tento slib přísahou stvrdili. Dočí-
tajíce se různých a snad i odporných sobě
vespolek zpráv, mějme vždy na zřeteli, že
přicházejí od lidí, jenž ku sněmu ani po-
voláni ani připuštěni nebyli. Mějme dosti

na tom, že jednáno bude o tom, co by napomáhati mohlo k větší cti a slávě Boží, ku všeobecnému pokoji a pravému blahu národův.

Sněm církevní jest prý věc nepatrná, toliko schůze, porada, sbor biskupů. Tomu-li tak, nač medle tolik hluku a hřmotu a zuření v táborech a listech nepřátelských? Vyčkejte konce, bude-li i on nepatrný. Ten onen biskup nevyniká prý ani učeností, ani výmluvností, ani všestrannou vzdělaností. Buď si, avšak shromáždění jsou pod záštitou Ducha sv., jenž ponížených povyšuje a mocné sesazuje s trůnu. Zajisté nalezne mezi otci církevními opět svého Athanasia, jehož ústy by mluvil tak, aby umlknul blud i nevěra, až prohlášeno bude, co všeobecný sněm církevní za právo a pravdu stanovil.

Zatím pomáhejme stavitelům nového rádu v Římě shromážděným vroucnou modlitbou; nebo „nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracují, kteříž stavějí jej.“

Z Písečné, na sv. Cecilii 1869.
(Zlatá svatba.)

Včera, v neděli XXVII. a poslední po Šv. Duchu, spolu na den Obětování Panny Marie měli jsme v Písečné „zlatou svatbu“ s neobyčejnou případností. Padesátiletá manželka totiž zdoluhavou pakostnicí upoutána na lůžko, nemohla se vybrati do chrámu Páně, kdež před 50 lety sňatek manželský byla uzavřela. Učinili tedy manželšd jubilanti seč byli, aby po 50 letech svůj manželský sňatek opět Bohu obětovali. Jubilovaný muž se svou jedinou dcerou a svým zetěm, přítomně starostou obce, pak se svými vnuky přistoupili v chrám Páně po sv. zpovědi mezi mši sv. k svatému přijímání, aby tak hodovali skvostně s anděly Božími u stolu Páně. Po mši sv. byla přiměřená řeč o této jubilejní slavnosti, na níž celá obec valně a patrně účastenství brala. Na to po uděleném svátostním požehnání jsme v průvodu s korouhvemi, při rozsvícených lucernách a zvonění všemi zvony slavně „s Pánem Bohem“ šli do nedalekého příbytku jubilované ženy, která v ten den tak okřála, že se celé pobožnosti v domě podrobiti mohla. Po sv. přijímání jejím nastal sv. obřad, při němž nezůstalo žádné oko přítomných četných věřících bez zarosení, zvlášť když manželka muži svému u ní klečícímu podala ruku, aby oba přijali jubilejní požehnání. Neméně pohnutlivý byl výjev, když dcera se svým manželem a dětmi přiklekli, aby dostali od rodičů požehnání, jak tito je byli před 50 lety od svých rodičů vyžadovali. Přálte to každý těmto manže-

lům, že se dočkali této slavné památky, jaké se Všemohoucí Pán každému dočkati nedává, neb se sestarali v svornosti příkladně, v lásce upřímné, ve věrnosti svaté. I neostýcháme se říci, že bychom přáli, aby všickni manželé v tak blažené svornosti a spokojenosti živi byli, jako tito jubilanti.

K tomu není mnoho zapotřebí. Pod doškovou střechou mnohdykrát šťastnější nalezneš manželství nežli v palácích. K tomu jest zapotřebí — dobré víry. Ti, jenž jsou dobré víry, neznajíce lidskou lest a faleš, v Bohu hledají bohatství, a — nalezájí je. Dále sobě žádají sv. spokojenost; ta ale pouze v Bohu může nalezena býti, anaf na světě panuje nepokoj. Manželé chtějí též dobrého zdaru ke všemu svému počínání; tomu se říká požehnání Boží, na němž všechno záleží, neboť bez Božího požehnání, marné lidské namáhání! Ani toho nedosáhnou bez Krista, neboť on volá: „Beze mne nic nemůžete.“ Oni chtějí, aby věrnost mezi nimi panovala. Kdo ale není věren Bohu, kterak bude věren člověku? Toť se musí opět díti pro Boha, věrnost jest kvítka ze zahrádky náboženské. Proto se přiházívá, že v manželství, kteréž nespojil Bůh, ďábel se ihned vmísí, a ovoce toho bývá — poškrvnění manželského lože, což největší jest neštěstí pro manžely, nad všecku nouzi a bídu, nad všecken hlad a nedostatek. Dokud dobré víry se drží manželé, panuje při nich čistota, láska, trpělivost, oni za Kristem jdou rádi, jeden druhého břemena nesouce — a tak plní zákon Páně.

J. Št. K.

Z Brna v listopadn 1869.

(Karel Vogt v Inšpruku a ve Vidni.)

Před několika dny podala „*Neue freie Presse*“ *Vogtovský* článek, v němž se nejhrubší materialismus hlásá. Není tomu dávno, co tentýž pověstný Karel Vogt, jež naši rádi výtečníkem nazývají, na sjezdu německých přírodovědců v Inšpruku (ode dne 18—24. září) si thema obral „*O nových výskumech v pradějínách člověčenstva*“, aby nábožné Tyrolany emancipoval či vymanol z vlivu kněžského a s náboženstvím u nich rovněž tak „*tabula rasa*“ učinil, jak to u všech materialistův jest. Pradějiny člověčenstva, jak si je materialisté podle chuti své dělají, jsou pravým rejdištěm jejich. Při tom se tváří, jako by všechny jejich sny byly dokázanými pravdami a nazývají nejmuizernější hypotéze už „*novými výskumy v pradějínách člověčenstva*.“ Tak to učinil i Vogt. Snažil se dokázati (na základě svých snů), jak plané prý jsou všechny

řeči a báje o nějakém rajském stavu a zlatém věku člověčenstva prvního a všeliká tvrzení o jeho vzniku před teprva 6000 lety; dále tvrdil, že první lidé vznikli v divokosti a jejich předkové že byli opové, pak že lidé v prvotném stavu byli lidožrouty a že toto *lidožroutství souvisí s vývojem náboženských představ* (t. j. že lidožroutství zavdalo podnět a příčinu k vývinu náboženských myšlének.) Praeclare! výborně! Toť ovšem z brusů nový nález a výskum!! O tom arcit posud svět nic nevěděl. „Člověk snědl nejprve svého nepřítele, jež byl zabíj, nebo domníval se, že některé vlastnosti zabitého, na př. jeho zmužilost, síla, lest tímto snědáním v jeho tělo přejdou. (Podivná to moudrost: člověk silnější a lestnější snědl slabšího a méně chytrého, aby si od něho vypůjčil síly a chytrosti!) Po tom sjídal jen některé orgány z jeho těla, protože se domníval, že v těchto jest sídlo oněch zvláštních vlastností; a jak se všude při vývoji náboženských věcí děje, tak i tyto realné úkony poněkud se symbolicky vystavovaly: a potom *kdýž člověk svého boha zčlověčil, jedl ho také, aby se s ním stotožnil.*“ (Všeobecný potlesk a veselost ve shromáždění tuším, že zde řečník přijímání eucharistie v církvi katolické míní.) Sama redakce Augšpurských novin při tom poznamenala: „Ani nehledíce ku frivolitě či lehkovážnosti, která se v tomto vtipu obráží, musíme podotknouti, že se nám tento vtíp nezdá býti odůvodněným, ano zlehčování bohův už několik tisícletí dříve bylo počalo a dřívějších zjevův theofagie čili bohojedenství se dokázati nedá.“ Dále doličoval Vogt, že prý civilisace člověčenstva se vším, co s ní souvisí, nepochází z Asie, jakž se až dosud tvrdilo, nýbrž že pošla z Afriky a sice nejvíce z Egypta. (Zde se tuším Vogt opírá o dílo Julia Brauna „Naturgeschichte der Sage.“ 1864 a 1865, 2 svazky, v nichžto se toto tvrzení doličuje.) Odtud také všechny náboženské pověsti a povídky prý přišly. Pak přechází Vogt na člověka a z několika nalezených starých lebek nepravdělné neb chorobně utvořených chce dovoditi, že člověk z opa posel a sám svou práci na pěkného a ideálního člověka se povzněl, přičiniv sobě sám svou práci tak nazvaných duchovních schopností, které ovšem pořádě jeho přičiněním rostly (jako by lidé nyní byli nadanější a schopnější nežli Rekové za času Sokrata, Platona, Aristotela atd.). Konečně dokládá: „My (lidé) všickni jsme jednak kombinovanými či sestavenými výsledky *nervův*, jednak výsledky zdokonalen-

ní prostředkem práce své a zápasu o život.“ (Teď to víme, co jsme a jak jsme vznikli: jednak udělaly nás nervy svou činností a jednak udělali jsme my sami sebe svou prací, svým bojem o život — a takovým nejapností se v Inšpruku od liberální chásky tleskalo). Ale čím, dí Vogt dále, bojujeme boj o život? Věru nebojujeme ho ramenem a nohou, nýbrž bojujeme jej tím, co za tím vězí. (Co ale za tím vězí, toho Vogt nepověděl.) Konečně napomínal týž Vogt veškery posluchače, aby prý vzdělávali pilně svůj mozek, nebo tam to vězí, t. j. tam jest ta tak nazvaná činnost a schopnost duchová, která podle zákonův Darwinismu, ježto řečník před nimi nakreslil, dědičně na potomky přechází.

Zpravodaj o těchto řečích v Augšpurských se těší, že tím vliv klerikální u Tyrolanů na vždy jest zlomen. O šťastní Tyroláci, jenž nyní v čirém světle chodí a moudrost plnými lžicemi jedí; nebo vědí, že jsou potomkové opic, že člověka podle těla učinily nervy jeho a podle duše že se utvořil sám svou prací. Věru! nevidáno! neslýcháno! Jen ať cvičí, vzdělávají svůj mozek, pak je všecko dobře. Tu viděti, jaké hory nesmyslu a nejapnosti v jednu hromadu sněstí může pouhá slepá zášť proti křesťanství, která člověka degraduje na zvíře, aby ho prý vymanila z vlivu klerikálního, jenž člověčenstvo v jeho vyšší důstojnosti (co obraz Boží) zachovati usiluje. Neschází nám ještě jen to jediné, aby pan Vogt se stal u nás ministrem vyučování, jakým ho r. 1848 ve Frankfurtě míti chtěli pro republiku německou.

Právě se dovídám o přednáškách Darwinových, jež teď ve Vídni drží týž pověstný Vogt. Takovou přednášku nedávno přinesla „Neue freie Presse.“ Humoristický časopis „Floh“ persifluje přednášky ty tím, že představuje Vogta, jak pod každou rukou má člověka z přechodné opičí doby člověčenstva a jeden takový opičácký člověk má úplně tvárnost vídeňského Kurandy.

Tedy i Vídeňáci okoušejí těch Darwinových slastí a budou nyní v samé osvětě choditi. Ta se výborně hodí nejenom k sybaritskému životu Vídeňákův, nýbrž i k soustavě odtud pochodící, kterouž se všem neněmeckým národům násilí činí. Násilí takové podle theorie Darwinské, ve kterou i naši slepí věří, jest úplně oprávněno. Nebo podle zásady o zápasu o život, v němž vždy silnější vítězí, má jen silnější právo existovati a právo všechny ostatní potírati, ničiti,

požíratí či pohlcovati. Slabšímu se tím žádná křivda neděje; jemu neúchranným osudem určeno, podlehnouti a v boji zahynouti. Moc a síla jest právo, vše cokoli se mluví o zásadách spravedlnosti, mravnosti, jest jenom snem blouznivých lidí. Kéž by naši, kteří též v Darvinský názor zabředli, tyto důsledky či konsekvence uvážili, kteréž od tud pro občanský a vůbec sociální život plynou a už z těchto důsledků povahy stromu poznali, z něhož i oni tak rádi ovoce česají. Jedení z ovoce toho jest otrávení veškeré společnosti lidské a zničení všeho, co posud člověčenstvo šlechtilo a je člověčenstvem činilo.

Poněvadž se nyní o darvinismu v novinách (zejména Vídeňských) tolik mluví, ovšem za příčinou přednášek Vogtových, četl jsem též řeč fyziologa *Helmholtze* ve schůzi německých přírodopysků v Inšpruku. Ta jest veskrze materialistická a chce veškeru účelnost v přírodě pouhým *darwinismem* vyložiti, tedy bez Boha. Nepochybují pranic, že si jí naši přírodovědci v Praze všimnou a jí se obdivovati budou. Co pravý materialista popírá *Helmholtz* životnou sílu (*Lebenskraft*) v organismech, která by všechny atomy ovládala a řídila. Uznává zákony v přírodě, ale žádného zákonodárce.

M. P.

Z Polska 3. prosince 1869.

(Obrázky z církv. života.)

V předešlých dopisech svých*) sdělil jsem dosti toho, co nás nejvíce tlačí: o nectných usilováních ruských, o vyhubení ducha katolického a polského, o úmyslech a skutcích pomahačův carových, kteří ovšem pod rozličnými jmeny za jedno přece jsou s Katkovem a Krajewským, o skleslosti šlechtě polské, netečnosti našeho duchovenstva — na mnohých místech — o nestálosti Rusínův, a t. p. byla řeč má. Dnes však nechci dotýkat se těchto našich vředovatin. Boliť zajisté i mne srdce nad tím, a Vás také nepotěší takovéto zvěsti. Jiné tedy nasadím si brejle, a jiného cos Vám povím.

Nesmíte nejprve domnívati se, že my Poláci nevšímáme sobě Vás. Bůh uchovej! Obzvláště v době poslední jeví se v katolických časopisech našich mnohé známky, kteréž zřejmě dokazují, že upřímně sbratřiti se chceme s Vámi. Výborně nám v mnohém tu posloužil, a doufáme, že poslouží i na dále kn. M. Smoleński, který za pobytu svého v Čechách seznal život a snažení Vaše, a nyní z toho kořistí ku pro-

spěchu našemu i Vašemu. Tak uveřejnil v nejlepším duchovenském časopise našem *Przeglądu katolickém*, jenž vychází ve Varšavě, dobré pojednání o učení M. Jana Husi, překlad to z „*Blahověsta*“ Vašeho*). Dosud tapali jsme ve tmách při zmínce o Husovi a Husitech, nyní pak otevřeny jsou nám oči. Mimo tuto práci byly jsou od téhož kněze na jazyk polský vyloženy „*Marianské antifony*“, uveřejněné tolikéž v *Blahověstu* (1869. čís. 11.) od kn. *Taufera*. Ano i redakce „*Tygod. katol.*“ podává vyňatky z církevních časopisův Vašich, obzvláště v době poslední. — Dovídám se také, že co nevidět potěšíme se překladem z *Časop. kat. duchovenstva*, totiž článkem prof. *Skočdopole*: „*Katolictví a liberalní žurnalistika v Čechách.*“

Z biskupů Vašich odešel tedy již, kdo jen mohl, do Říma k obecnému sněmu církevnímu. U nás — jináče! Nejvíce boli srdce, povážím-li, co nyní děje se u Unitův, obzvláště pak v Haliči (u Rusínův). Ti zajisté, jsouce u víře katolické velmi rozvíkláni, měli by nejvíce potřeby, aby vrchní pastýřové jejich účastnili se v sněmu církevním. Ale — nemají, kdoby tam šel. Arcibiskup *Łitwinowicz* umřel v červnu, a *Polański*, biskup v Przemysli rozžehnal se 11. listopadu se světem. A tak jsou unité Haličti najednou bez pastýřův. Ustanovil ovšem sv. Otec bisk. *Polańskému*, prohlédaje k k vysokému stáří jeho, koadjutora, arcibiskupa *Sembratowicze*, který po celý čas úřadování svého (in part.) prokázal se býti pravým katolíkem a nikoliv svatojírce. To však nevalně líbilo se kněžstvu, obzvláště ale kapitule. Jakmile tedy *Polański* oči zavřel, vydala kapitula provolání k duchovenstvu, ona že nyní bude vládnouti; *Sembratowiczi* pak zakázáno míchat se do správy osiřelé diecése. *Sembratowicz* ovšem také ozval se k duchovenstvu, že potud i svědomím jest vázán spravovati diecési, pokud *Stolice apoštolská* neodvolá udělené mu jurisdikce. — Nic však méně vývolila sobě kapitula *kan. Szaszkiewiczze*, který se namáhá, aby se dostal na přestol arcibiskupský, za kapitulního vikáře in spiritualibus, jenž neměl potom nic pilnějšího na práci, než že hned odebral se do Vídně vyjednatí sobě podpory na kluzkou cestičku k mitře biskupské. —

Považte však i následující událost.

Před několika měsíci popudil na sebe

*) Viz letošní *Blahověst* čís. 15.

*) Práce to + kn. Heréka: M. Jana Husi spisy sebrané atd. *Blahověst* 1868. č. 14—19.

právem jakýsi kn. *Orłowski*, administrator jistě fary na Podoli, i diecesalnou vrchnost svou i šlechtu — patrona. Tím ztratil naději, žeby kdy dostal administrovanou faru. — I strhl pak nadřečený kněz unita s tváře své škrabošku. Zjednav sobě totiž průvodní listy do Rusi, prodal, kde co měl, naložil ženu a děti na vůz, a jel k nejbližšímu schismat. biskupu v Kamienci podolském. Tomu osvědčil, jak prahne státi se pravoslavným, od dávna — prý — toužila po tom již duše jeho. Biskup ale, nejša splnomocněn k věcem tak důležitým, poslal jej ke gubernatoru, kterýž vyslechnuv pokornou prosbu kněze *Orłovského* ovšem ihned přislíbil mu všecko, vyjevil mu radost, jakou bude míti nejjasnější cář i matička carovna z navrácení takové ovečky ztracené, dal mu na cestu peníze a jakési psaní, a vypravil ho do Petrohradu. — Tu dostalo se zbloudilému knězi po dlouhém čekání té milosti, že předpuštěn byl před svatý synod. Zbožní otcové potěšili se velice takým přírůstkem, který přece zřejmo svědčil o pravdivosti pravoslaví; avšak nemalých poměli jsou klopotův, seznavše, že kn. *Orłowski* mluví jazykem, ač jak sám pravil, ruským (rusínským), jim však málo srozumitelným a tím méně lidu v pravdě ruskému, jemuž nyní měl přisluhovati. Zpět na Podol ho poslati nedůvěřovali sobě, jelikož nebyli dokonale přesvědčeni o jeho upřímnosti. Co tedy učiniti? — Aby přece ukázali přichýlnost svou k haličským Rusínům, by tím více jich k sobě přivábili, obmyslili *Orłovského* kouskem chleba. Ministerstvo osvěty totiž, dovědévši se, že *Orłowski* jakožto Haličan dojista bude uměti německy, nabídl mu stolicí téhož jazyka na gymnasiu v Siedlcách na Podlesí v Kongresovce, což ovšem přijal s radostí, anaf službička ta činí jen 1500 rublův či 2500 zl. r. č. — A nedivte se, že tak neznámému přichozímu ihned svěřuje se študující mládež gymnasiijní. — Jinde ovšem bylyby to věci nemožné; ale tu? Znalť jsem sám řiditele jistého gymnasia, kterýž za to se stal takým pánem, že velmi dobré služby prokazoval vládě jakožto — úředník policejní. Vůle cárova, vůle vyšších úředníkův v okamžení doplní tu potřebné schopnosti a vědomosti, jichž si jinde získat musíš mnoholetým mozolením.

Ještě malý obrázek ze života unitského duchovenstva.

Jistý farář, zrozen a vychován jsa mezi Poláky, neuměl, jak dojista mnozí jiní, rusínsky. Mluvil tedy k lidu v chrámu Páně

i doma v rodině své jenom polsky. V kostelíčku svém však neměl varhan pražadných; i prosil sám osadníky a jiné, by nějaké varhany zjednali ke cti a slávě Boží a vlastnímu užítku. Sotva ale byly varhany dostaveny, přišel nešťastný rok 1848, který všecko na ruby obrátil; farář zapoměl mluvíti po polsku; hmoždí se rusínštinou, vadí se s ženou, proč děti učí polsky Otčenáš; — ďákoví najednou vypověděly prsty poslušenství, — a varhany umlkly na vždy. Osadníci ozyvají se, proč nehraje se na varhany, když tomu není ještě ani rok, co na ně dali tolik peněz; farář vymlouvá se tu na vlhkost, tu na varhaníka, slibuje, že všecko bude co nevidět spraveno. — Ale varhany oněměly přece, a nyní zpívá farář osadníkům — ruskou, schismatickou.*)

Však ještě není konce. Ve farním kostelíčku, založeném a nadaném od katol. Rusínův, jsou krásné oltáře s mnohými sochami svatých. Když se nedávno hlavní oltář obnovoval, velel tu horlivec náš všem figurám na oltáři místo infulí latinských vstaviti mitry schismatické a namalovati brady. Remeslníci však dokazovali mu, že toho nelze učiniti. Poručil jim tedy, aby dali sochám nové hlavy, takové, jaké jim řekl, a staré aby odstranili. Když pak i tu potkal se s odporem, ano i vyhrožováno mu, vyhodil z oltářův krásné ty sochy a dal na jejich místa nevkusné strojené květiny. To-likéž kázal odstraniti i mramorovou tabulku, na nížto byl latinský nápis, kdo a kdy svatyni tu založil, nadal a konsekroval. A takých horliveců tu bohužel více.

M. St. S.

KRONIKA.

Z Prahy. J. M. světící p. biskup Petr *Krejčí* uděluje tento týden vyšší svěcení. Vysvěcení byli d. 13. t. m. za podjahny a d. 15. za jahny 4 alumnové arcib. semináře, 1 klerik ř. Maltézského, 3 Benediktini z Břevnova a 2 Augustiáni. Z těchto jahňů budou dva, totiž p. Ant. Worm z ř. Maltézského a Cyrill Ouřada z ř. sv. Augustina v sobotu d. 18. t. m. i na kněžství posvěceni.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 18.—22. pros. v Loretě na Hradčanech, od 23.—27. u sv. Salvatora v semináři.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v

*) Známó totiž, že v ruských schismat. chrámech není varhan.

měsíci listopadu 93 chudé v Pražských nemocnicích zemřelé křesťany; celkem letos již 1293 osob.

Z Říma. O světících biskupech (in partibus infidelium) bylo rozhodnuto, že jim přináležejí rozhodný hlas (votum decisivum) na obecném sněmu církevním. — Dle rozpočtu učiněného od papežských obřadníkův bude při slavných sezeních sněmu přítomno 1291 osob, a sice: kardinálů, patriarchů, arcibiskupův a biskupův 960; opatů neodvislých (nullius) 29; generálů řeholí 32; mimo to 100 papežských boboslovců, 50 úředníků, dvořenínstvo papežské počtem 120. — Ze Španělska nejspíš přijde málo biskupův; neboť jim vláda vyhrožuje sesazením, pakli se ku sněmu do Říma odeberou. — V Rusku žádal biskup z Kamience o svolení císaře, aby směl jeti do Říma; dostal odpověď, aby prý jel, ale nikdy více se do Ruska nenavrátil. Když pak biskup — 73letý kmet — odpověděl, že za takých okolností stádece své opustiti nemůže, nabídlu mu vláda 4000 rublů pense, pakli z Ruska odejde; ani tohoto nabídnutí biskup nepřijal a nyní očekává, jak s ním dále naloženo bude.

— Kardinál-vikář města Říma vydal jménem sv. Otce přísný rozkaz ku všem přednostům chrámů Římských, aby po celou dobu trvání koncilu dbáno bylo o dokonale čistotu chrámů, oltářů, obrazů, náčiní, sakristií atd. Žádný cizí kněz nebudiž připuštěn k sloužení mše sv., lečby se vykázal úředním povolením kardinála-vikáře a lečby rouchem kněžským slušně byl přioděn. Všem kněžším římským doporučuje se největší vlivnost u vysvětlování památností věčného města, kdykoli by o to byli požádáni.

— Varšavský „*Przeegl. kat.*“ přináší z věčného města Říma tuto zajímavou zprávu: Na svátek *Narození P. M.* panuje tu ten zajisté chvalný obyčej, že několik chudých a poctivých děvčat dostává řádné věno, aby se slušně mohly provdati. Jestliť k tomu účelu založeno několik nadací pro děvčata rozličných národův. V kostele *Santa Maria del Monserato* bývají podílěna děvčata španělská, jež se zdržují v Římě. U *P. M. Loretanské* rozdává věna bratrstvo pekařův. — V německém kostele *Anima* rozdávána též věna, a sice na místě kardinála Reischach nejduš. p. biskupem Fesslerem, generalním sekretářem sněmu církevního. — Dne 12. září t. j. nejbližší neděli po *Narození P. M.* (u nás tedy na den *Jména P. M.*) musí všechna podělená děvčata

přijíti do chrámu *Narození P. M.* a to ve zvláštním kroji — *středověkém*. Jest známo, že kostel ten vystaven na památku slavného vítězství křesťanův nad Turky u Vídně. A na tutéž památku založil tu papež Innocent XI. bratrstvo Jména P. M., do něhož první sám se zapsal.

— Královská vláda Württemberská darovala nově stvrzenému biskupu Rottenburskému, dr. Karlu Hefele, značný příspěvek peněžitý na cestu do Říma.

— Královna Württemberská Olga, sestra ruského cara Alexandra II. měla nedávno slyšení u sv. Otce Pia IX. Papež započav mluvit o poměrech katolíkův Württemberských stěžoval sobě na bezpráví, jež snášeti musí církev katolická v Rusku; bezpráví to, pravil papež, neujde spravedlivého trestu, jež na původce jeho přikvačí; rce te carovi, doložil, že oba budeme brzy státi před soudnou stolicí Božskou; nechat tedy napravit, v čem pochybil. Mimo to sv. Otec podotknul, kterak se pověst roznáší, jakoby královna Olga proto byla přišla do Říma, aby pozorovala jednání sněmu církevního; je-li tomu tak, varoval ji papež, aby se nemíchala v záležitosti, které se jí co jinověrkyně pranic netýkají. — Rozmluva trvala 20 minut. Když pak královna spolu s neteří svojí, ruskou kněžnou Verou z komnaty papežovy vyšla, byla nad míru bleďá i požádala Msgru hraběte Pacea, aby jí rámě své podal; jelikož toho hrabě Pacea jakožto prelát učiniti nemohl, zavolal markýza Sacchetti a pravil: Její Veličenstvo královna prokazuje vám čest, ana se chce podepřítí o vaše rámě; načež markýz doprovodil královnu k vozu. Druhého dne opětoval sv. Otec v 11. hod. ráno návštěvu králově; dojel do hostince „Constanze“, kdež jej královna u schodů očekávala; za čtvrt hodiny se opět navrátil do Vatikánu.

— Sněm církevní dne 8. prosince šťastně započal; ale sborům těm, kteréž za protiklad oekumenického koncilu sloužiti měly, nedaří se valně. Tak n. př. k sněmu freimaurů, jež do Neapole byl svolán, přihlásilo se tak málo účastníků, že za řeč nestojí. Rovněž nebude také rozkolnická církev řecká žádný sněm konati; bulharští biskupové a „svatý synod“ jsou úhlavní příčinou nezdaru této schůze.

— *Sněm církevní v Římě.* Unitští (řecko-katoličtí) biskupové v *Damašku* shromáždění byvše usnesli se na tom, že jejich patriarcha Melchita s osmi biskupy půjde na sněm do Říma; ostatní biskupové za příčinou stáří neb nemocí doma pobýti mu-

sejí. — Z *Indie* podal jistý misionář zprávu, že některá knížata v průvodu vznešených a bohatých Indův chystají se na cestu do Říma, aby viděli sněm oekumenický. — Naproti tomu z hlavního města Italského, Florencie, se píše, že tam s nejdůst. biskupy z Basileje a sv. Havla (Gallen) na nádraží velmi surově jednáno. Ve 2 hod. v noci dojeli oba do Florencie a chtěli hned v 5 hodin ráno dále jeti do Říma. Leč vlídní Italové netrpěli jich v nádraží, nýbrž na ulici je postavili, tak že po městě museli na ty 2 hodiny přistřeší sobě hledati. —

— Úprava kaple sněmovní, kdež se veřejné a slavné schůze biskupů konají, zcela jest přiměřena důležitosti tak vznešeného shromáždění. Nad papežským trůnem se nalezá velkolepý obraz seslání Ducha sv. Na zdích vyobrazeno čtvero sněmů církevních a sice: Jerusalemský, Nicejský I., Efezský a Tridentský. Mimo to jsou zde podobizny 23 papežů, za jichž vlády se sněmové konali. Uvnitř nade vchodem stkví se obraz Marie Panny; nade vchodem zevnitř vyobrazen Kristus, an vysílá apoštoly do veškerého světa; nápis zní: „Docete omnes gentes. Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi.“ Učte všechny národy. Hle já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.) V kapli zřízeny byly čtyry galerie a 2 malé pavlány.

— Z *Ameriky* obdržel sv. Otec krásnou berlu z peruvianského zlata zhotovenou; dar tento, mající cenu 20000 zl., poslal jemu 94letý arcibiskup z *Límy*, Msgr. Goyeneche, an pro vysoký svůj věk se k sněmu dostaviti nemohl. K tomu připojily paní a panny města Límy uměle shotovený košíček stříbrný, v němž bylo uloženo 7000 franků ve zlaté. — Arcibiskup z *Quito*, Msgr. Cheka přinesl sv. Otcí zlatý a perlami ozdobený kalich mimo jiné dary, mezi nimiž se také nalezá velká zlatá medailie, kterouž papeži poslal předseda republiky Ekuadorské Garcia Moreno. — Arcibiskup z *Karakasu* v republice Venezuelské, Msgr. Guevara přinesl papeži halíř sv.-Petrský 80000 franků. — Jmenem katolických *Angličanů* odevzdal kapitan Gordon sv. Otcí dar 72000 franků. — Kněz Mariano Matteini daroval papeži k upotřebení při sněmovných schůzích *zvonek* z pozlacené bronzoviny, ježž byl sám zhotovil; svrchu klečí anděl, jenž drží kříž, pod tím se nalezá papežská tiara s klíči, co erb papežův; srdce zvonku představuje lodičku sv. Pe-

tra. — Z *Bordeaux* ve Francii poslal němenovaný dárcce sv. Otcí 20000 franků ve zlaté se 4 dlužními úpisy papežskými (majícími dohromady cenu 2000 franků); jiný dárcce poslal sud výborného vína k oběti mše sv. po čas trvání koncilu.

— Ze *Syrie* a *Mezopotamie* sešlo se 10 biskupů v městě Bejrutu, jelikož jim přislíbeno, že na parníku francouzském zdarma se do Říma dostanou. Ale právě když na loď vstupovati chtěli, oznámil jim konsul francouzský, že z toho sešlo, a že obdržel od vlády rozkaz, aby je na loď nepouštěl. Biskupové vzali útočiště své ke konsulovi rakouskému a jehopříčiněním obdrželi bezplatná místa na parníku rakouském, kterýž je šťastně do Říma dopravil.

— *Pohostinství* své nabídli a prokázali mnohým biskupům do Říma cestujícím tito Italové: Markýzové Landi v Piacenze; markýz Camille Molza v Modeně, tamtéž i hrabě Tarabini a hrabě Torni, v Miláně vévoda Tomáš Scotti, v Parmě hrabě Simonetta, v Orvieto hrabě Saracinelli, na jezeře Lago Maggiore svob. p. Visconti d' Ornadasso.

Z *Italie*. Pravdivou ač ukrutnou událost vypravuje vlašský „*Conservatore*“. Jistý mladík, jmenem Ant. Capello, který od narození byl němý, musel se postaviti k odvodu. Komisse assentní ale, nechtějíc nikterak věriti, žeby němým byl, odvedla jej a i hned vřadila do vojska. Dlouhý čas hledala matka syna svého, až konečně našla jej ve vojenské nemocnici v Palermu. Avšak kdo popíše bolest srdce matčina, ana užřela ovšem syna svého, ale jak zraněného a vychudlého. Ubožec ten němý ukázav matce těžké rány své, sdělil jí posuňky, seč byl, jak ho často bijí a páli rozžhaveným železem a moří hladem.

Nad zoufalou matkou slitoval se tu jistý měšťan, a oznámil vše soudu, kterýž odebral se, doprovázen třemi znalci lékaři, do vojenské nemocnice. Po výsledku mnohých svědkův shledáno, že ubohý nováček na těle svém měl neméně 150 ran, z nichž některé se již hojily, jiné vyhnívaly, jiné však ještě krvácely, jsouce teprvé za dnův posledních nešťastníku způsobeny. Seznali lékaři i soudcové, že všechny rány učiněny jsou žhavým železem, aby — přinucen byl zpurný nováček k řeči. — To děje se v XIX., osvíceném století v Italii, kde zrušeny byly všechny kláštery, protože obyvatelé jejich, katol. řeholníci, — lid prý zatemňovali. A. M.

Z *Francie*. V *Paříži* jest nyní 58

klášterův ženských. Před několika lety povstal tu řád t. z. *slepých sester sv. Pavla*. Většina těchto sester nevidí totiž ničeho, přece však tak důkladně koná i nejdrobnější ruční práce a tak dobře zastává hospodářství, že s prospěchem učí všemu tomu vidoucí začky své a nad to i osleplé sirotky, kteréž do kláštera svého přijímají a z vytěžených učením tím peněz vydržují. Hledí-li však kdo na to, jak se sirotci oni procházejí po zahradě se sestrami tolikéž nevidomými, aneb po klášteře a jakou konají tu onde práci, nelze mu dojista ihned uvěřiti, že to slepci jsou. Slepí sirotkové ostávají tak dlouho v klášteře, dokud nenajde se pro ně jinde příhodného místa. Avšak mnohé neopustí nikdy klášter, vstoupí po většině do řádu samého. *Przegl. katol.*

— *Gazeta Polska* (čís. 218) podává tuto statistiku vyznání ve Francii. Dle nejnovějších statistických seznamův jest ve Francii katolíkův 37,107.212; protestantův 816.619, židův 89.017 a 22.786 oněch osob, jichž vyznání nelze udati. — V depart. Ligiery jest 206 osob, které hlásí se k t. z. vyznání *Beguínův*, ježto r. 1792 založil jakýsi Drevet. Sekta tato blíží se velmi Mormonům, byla dlouho v úpadku; od r. 1846 počíná teprv růsti. Majíť — prý — naději, že všech vyznavačů bude přece na 300. — Mnoho štěstí!

Z Polska. Kterak Poláci vyzývají a cti Rodičku Boží, patronku nešťastné otčiny své, dosvědčují dojista nejlépe četné poutě k zázračnému obrazu Matky Boží Czestochowské na Jasné Hoře. Dle úředních zpráv bylo totiž v měsíci *září* t. r. 106.358 poutníkův v Czestochově, a sice 84.404 z království (t. j. onoho údelu Polsky, kterýž poddán jest žezlu ruskému) a 21,954 z zemí zahraničných: Haliče, Poznaně a t. d.

Z Ruského Polska. Touž dobou, když biskup z Augustova Msgr. Lubienski byl uvězněn, mluvilo prý se u dvora cárova v Petrohradě o biskupovi tom a nepřítelě církve katolické ovšem nejčernějšími barvami vylíčili neposlušnost biskupa naproti rozkazům vládním, až v rozčilenosti své zvolal posléze car Alexandr: „Již nikdy více o něm (biskupovi) slyšeti nechci. Učiňte s ním co chcete.“ Ta slova si úředníci ruští ihned vykládali v ten smysl, že jest vůle cárova, aby biskup zemřel. Dali biskupovi jedu do čaje a on následkem otrávení skonal. Jistý důstojník prý varoval jej, ale šlechtyn muž apoštolský nedbal na to, domnívaje se, že tak hanebného prostředku přece neuchopí se nepřítel jeho.

Car jakmile se dozvěděl, že biskup k smrti pracuje, rozkázal, aby všech prostředků se užilo k zachránění jeho; ale bylo již pozdě. Lubienski byl 43 let stár.

V Ženevě ve Švýcarsku konali freimaurové ku konci září t. r. zvláštní schůzi, ve které se (jak „Univers“ sděluje) usnesli podniknouti proti katolické církvi válečné tažení zvláštního způsobu. Lež a osočování jest úhlavní zbraní v tomto boji. Především se má vymýšleti a rožšírovati hodně mnoho nekalých anekdot na *snížení kněžstva*; jiný prostředek záleží v tom, že svobodní zedníci zaopatřejí pomahačům svým kněžský *oděv* a takto je nechají choditi do domů, jenž jsou sídlem ohavných neřestí. Jinochové, kteříž v tenata freimaurov upadli, mají se hlásiti co *novicové* do klášterů, aneb co bohoslovci do *seminářů*, aby v těchto domech duchovních různice rozsávali a pohoršlivé věci konali. — Kdokoliv zná ďábelskou nenávisť svobodných zedníků proti církvi Kristově, nebude se zajisté diviti, že bohaprázdni nevěrcové nehrozejí se ani nejhanebnějších prostředkův neustávající šalbou a klamem dobývati se na skálu Petrovu posud nezviklanou.

Z Anglie. Varšavský „*Przegląd katol.*“ píše: Skoro všechny časopisy anglické píší nyní o semenisku misii zámořských založeném nedávno v Mill-Hill blízko Londýna. Ustav ten bude velmi prospívati šíření se sv. evangelia mezi národy pohanskými, kteří žijí pod nadvládou Anglie; nesluší se tudíž i nám, bychom mlčením ještě déle jej měli pomíjeti. Počátek vzal v O. *Herbertem Vaughanem* ze shromáždění t. r. Oblationistů sv. Karla. Muž ten bohoduchý sběhal, povzbuzován katol. biskupy anglickými a ovšem i požehnáním sv. Otce, takměř celou Anglii, aby sehnal potřebných peněz k vykonání svého záměru. — Sebrav tak něco peněz zřídil hned žádoucí semenisko v domě, jež k tomu účelu byla věnovala jistá zbožná rodina katolická. Avšak brzy ukázaly se místnosti ty býti malými, i musel O. Herbert pomýšleti na vystavění budovy, kteráž by nacelo mohla vyhověti. — A hle, dne 29. června t. r. položen slavně základní kámen k prostrannému přístímu semenisku u přítomnosti arcib. Manninga, Cornthowasta biskupa z Beverey, Morrise biskupa z Troie a j. v. hodnostářův církevních. — Před posvěcením kamene měl řeč arcib. Manning; vyložil jak slušnou a krásnou náhradou touto, založením semeniska misijnářův katolických, povinna jest světu Anglie za všechno to zlé, jež byla kde spů-

sobila hlásajíc neosvěceným ještě ale dobrým národům pohanským lichou osvětu a šíříc mezi nimi kacířství. Velmi trefně poukázal na veliký rozdíl, jež pozorovati lze na koloniích francouzských, španělských a portugalských se strany jedné, anglických pak se strany druhé. Onino tři národové zůstavili po sobě všude zásev katolický, kdežto Angličané všude dědictvím zanechávají jen vyhublost a zatemnělost, ovoce ovšem bludu každého. — Semenisko v Mill-Hill bude pod ochranou sv. Josefa a dostací pro 80 chovancův. A. M.

Z Ameriky. Sotva uplynul rok od prvního odjezdu *Chudých sester* do státův sjednocených (31. srpna 1868), a již mají kláštery své v Brooklynu (předměstí Nového Yorku), v Cincinnati, v Novém Orleaně, v Baltimore, a v San-Louisu. Nyní pak zakládají šestý ve Filadelfii. Dne 29. července odplulo tam 9 sester. — To v Americe; a u nás? (Przgl. kat.)

Z Japanu. Ve sněmovně Japonské jednalo se v červnu t. r. o otázce náboženské a zejména o náboženství křesťanském. Ze 210 poslanců toliko jediný se odvážil náboženství Kristovo hájiti, ostatní je prohlásili za vyznání státu nebezpečné. Když ale byl učiněn návrh, aby vyznavači víry Kristovy byli přísně trestáni a donuceni přiznati se k náboženství státně dovolenému, vyslovilo se 176 poslanců proti návrhu tomu a tudíž byl odmítnut. Posud bylo v Japonsku dovoleno trojí náboženské vyznání: Sintoismus, Buddhismus a tak zvané učení filosofů. Sněmovna Japonská vyslovila se pro Sintoism, k němuž také celý dvůr císařský přináleží; buddhism znenáhla má býti potlačen a jmění jeho skonfiskováno: to ale trvati bude dlouho, neboť se nyní v Japonsku počítá 4000 buddhistických kněží, a mezi lidem učení to čítá ovšem veliký počet vyznavačův. — Mimo jiné navrhováno též ve sněmovně, aby změněny byly smlouvy s cizími mocnostmi uzavřené tak, aby všecken vliv cizinců úplně byl z říše vyloučen. Po tomto návrhu zaslali vyslancové všech v Japanu zastoupených cizích mocností dne 17. července t. r. dotaz ku vládě japonské, zdali vláda onen návrh schvaluje a zdaž povinna jest vykonati to, co uzavře sněmovna? Při tom vyslancové čini vládu na to pozornu, že hlasováním sněmovny nemůže utrpěti změny smlouva s cizí některou mocností platně uzavřená. Vláda nedala posud na dotaz tento žádné odpovědi.

Z Asie. Zajisté vhod bude čtenářům

naším, podáme-li jim čas od času zprávy o katolických misiích v Číně a jinde, kdež jak známo, křesťanům nyní právě dostává se milosti, že hodni jsou učiněni, trpěti pohánění ano i krev svou prolíti pro Krista.

Varšavský „*Przgl. katol.*“ podává následující vyňatky z francouzského týždníku *Les missions catholiques*: 1. Nejdůst. p. Zannoni apoštolský vikář v Huve (v Číně) psal nedávno, kterak přes mnohé a kruté překážky množí se počet křesťanův den ode dne. Musel jsem, praví kněz ten apoštolský, vyslati tři missionáře do krajiny Hoang-tsen-fu, kdežto jsme před čtyřmi léty neměli křesťana ni jednoho, nyní však jest jich tam přes 600. Tolikéž založili jsme nedávno křesťanskou osadu v Te-gan-fu. Ano doufám, že co nevidět totéž nám činiti bude ještě v Te-nan-fu krajíně to na hranici východního Su-tsuenu. Sem zajisté uchránilo se mnoho křesťanův předposledním pronásledováním v Jeu-jangu.

V Huve jest 16807 křesťanů tvořících 263 osad křesťanských, 20 missionářův, 13 kněží domorodých, 41 chrámův neb kaplic, seminář se 24 alumny, kolegium s 23 žáky, sirotčinec a školy, jež navštěvuje 313 dítek. Sv. svátostmi přisluhováno r. 1868 takto: 404 dorostlým osobám křtem svatým; velikonočním sv. přijímáním 10036; bířmováním 852, posledním pomazáním 239 křesťanům. Sňatkův manželských požehnáno 126.

(Dokončení budoucně.)

Literární oznamovatel.

— „Dra. Wilibalda Müllera *Prostonárodní advokát*“. Spolehlivý rádce ve všech potřebách soudních i občanských pro obyvatele císařství rakouského, zvláště pak Čech, Moravy a Slezska. Sepsán se zvláštním zřením k potřebám skutečným a doplněn dle nejnovějšího stanoviska zákonodárství rakouského. Přeložil dr. F. Brzobohatý. V Praze a Těšíně. Tiskem a nákladem Karla Procházky. Důležité toto dílo vyjde ve 22 sešitech po 30 kr., jež činiti budou 2 svazky: knihu „právní“ a knihu „občanskou“. Pět sešitů již vyšlo a ostatní budou rychle následovati, tak že celé dílo ukončeno bude do července 1870. Odběratelé všech sešitů dostanou s posledním co bezplatný přídavek velikou mapu Rakouska dle přání s textem buď českým neb německým, kteráž zřetelností i úplností velmi vyniká. Vědouce, že vel. duchovenstvo i v právních a občanských záležitostech osadníků o radu tázáno bývá, neváháme svrchu dotčené dílo k odbírání doporučiti.

— „*Milosrdný Samaritán*“. Kázání, které o prvotínách kněžských etih. p.

Jos. Bartáka měl v chrámu Páně u sv. Jiří v Moravičanech na ned. XII. po sv. Duchu dne 8. srpna l. P. 1869 Jan Barták, místoředitel bisk. Borromea, kazatel u král. chrámu Páně Nanebevzetí Marie P. v Hradci Králové. Nákladem vlastním. Tiskem Lad. Pospíšila v Hradci Králové. Str. 8.

— „*Dějiny národu Českého*.“ Vypravuje Frant. Palacký. Sešit 22. (či 2. svazek dějin doby husitské) str. 97 — 176. Nákladem knihkupectví F. Tempského v Praze.

— „Besedy pro mládež.“ Svazek XI. obsahuje povídky dvě: „*Sirotek*“ (Povídka ze života řemeslnického od Rob. Niedergešusa) a „*Štědrý večer*“ (Vánoční povídka od Ed. z Ambachu. Obě volně přeložil Jos. Věnc. Vlasák. Nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. S obrázkem, str. 80.

— „*Zpěvník pro mládež národních a vyšších škol*.“ Složil a sestavil J. F. Primus, I. učitel na hl. škole v Poličce. Vydal ve prospěch vdov a sirotek po učitelích Jan Hrdý. Druhá sbírka. Nákladem vlastním. Tiskem Mikuláše a Knappa v Karlíně. S nápěvy. St. 63.

— Nákladem Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje v Brně vyšly a vydávají se údům též Dědictví (u A. Nitsche v Brně, B. Grosse v Olomouci, a K. Řivnáče v Praze) tyto dva spisy co podíl údů na rok 1869: a) „*Moravan*.“ Kalendář na rok obyčejný 1870. Ročník XLX. Sporořádal Jan Kř. Vojtěch, prof. theologie. Str. 160. Osahuje mimo část kalendářní: Odkryté stěnomalby ze života sv. apoštolů Cyrilla a Methoděje v Římě (s mnohými obrazy); Pozůstalost bohatého pijáka (povídka od Fr. Pravdy); Náboženství a přírodopis (rozmluva); Přesazená lilie (báseň); Pokrok hospodářský; Pius VI. ve Vídni; O smlouvách; Kněžské druhotiny Pia IX.; Přehled událostí r. 1868 a delší, důkladné pojednání o sněmech ekumenických čili všeobecných od dr. Fr. Zeiberta. — b) „*Cesta do Francie a do Španělska*“, již vykonal a sepsal Josef Chmelíček, dr. fil., prof. pastorálky na theol. ústavu v Brně atd. Díl I. S předmluvou prof. Mat. Procházky, starosty Dědictví. Str. 415. Spůsob poučného i zábavného vypravování p. Chmelíčkova znám jest z milé jeho „*Cesty do svaté země*“ ve dvou svazcích vydané tímž Dědictvím.

— *Kazatelé slovanští*. Seš. 1. (Obs. příště.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. Weissner, kaplan v Kostelci n. L., za administrat. do Chotětova;
- p. K. Čížna, kapl. z Tachlovic do Klecán;

- p. Vác. Vlček, kapl. z Tejnice do Tachlovic;
- p. Kar. Bergauer, adm. za far. v Močidlech;
- p. Jos. Barták, kněz ve vyš. vych. ústavu u sv. Augustina ve Vídni, za adjunkta theol. fakulty v Praze.

Uprázdňené místo:

Chotětov, fara patr. J. V. velkovévody Toskánského, od 2. prosince.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. Stoupa, Běstvinský farář na odpoč., jub. kněz a osob. děkan v Běstvini 21. listop. (nar. 5. června 1795 v Mladoticích, vysv. 24. srpna 1818).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. Koutník, zámecký kapl. v Zehušicích, za prvofaráře v Bučicích;
- p. Ant. Pacovský, Zhořský farář na odpoč., za faráře do Lukavce;
- p. Karel Poblásko, kooperator, ze Zruče do Zbraslavic;
- p. Jos. Bettlach, kaplan, z Nechanic do Bělohrahu;
- p. Jan Souček, kaplan z Bělohrahu do Nechanic;
- p. Jan Šaska, b. konsist. expeditor, za kaplana do Chocně.

Uprázdňené místo:

V Zehušicích místo zámeč. kaplana a zároveň bibliotekáře. Žádosti do 30. pros. do ústřed. kanceláře hrab. J. Osvalda Thuna v Praze, Thunova ulice č. 12.

V biskupství Litoměřickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ant. Černý, farář v Šopce, za děkana v Mělnice;
- p. Vác. Böhm, far. z Nečemic do Žitmi;
- p. Ant. Stoj, far. z Bastianperku do Tušimic.

Do Budějovic (XVI.) Ve prospěch chrámu sv. Václava uvolují se sloužiti mše sv. „ad int. dantis“ vpp.: Ant. Keppert, kaplan v Třebotově, 50; Adolf Pažout, kaplan v Sadské 15. — K témuž účelu ze Sadské 1 zl.

Na kapli sv. Cyr. a Met. v Husinci: vp. J. H-ů v Praze 2 zl., Red. t. l. 2 zl.

Ve spolku „CCC confoeder. sub patroce. B. M. V.“ uprázdňena jsou 3 místa.

■ Příští, poslední číslo tohoto ročníku bude se vydávati 24. t. m. Činíme pozvání ku předplacení na ročník nový podobný, že „*Blahověst*“ v dosavadní společnosti své dále vycházeti bude v roce novém beze změny programu i bez zvýšení nepatrné ceny předplatné. Předplátceti lze poštovními poukázkami, což stojí pouze 10 kr. Prosíme, aby se předplácelo v expedici (v kněhkupectví B. Stybla č. 786—II.) i aby na poukázce zřetelně udána byla adresa předplatitelova i pošta, kamž se čísla zasílají mají.

Vydává se
5. 15. a 25.

každého měsíce.

Redakce:

v kníž arcib. semi-
náři číslo 190—1.

Expedice:

v kat. kněhkupectví

B. Stýbla

na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedostává čísla rekla-
mujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácej se
v expedici

a u všech řádných
knihkupců

na rok: 2 zl. 50 kr
na půl: 1 zl. 30 kr

Po poště:

jenom v exped.

Celoroč. 3 zl. — kr.

půlroč. 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 34.)

Patero řečí o božství Krista Pána,
jež mládeži vyššího gymnasia v době vánoční
přednášel Boh. Hahl.

III. Na slavnost Zjevení Páně.

„Vstaň, osvět se Jerusa-
léme, nebo přišlo světlo
tvé.“ (Isai. 60, 1.)

Nelze vybrati z písma sv. přiměřenějších slov k svatému čtení pro lid věřící na dnešní den, slavnost to Zjevení Páně, nad slova Isaiáše proroka: „*Vstaň, osvět se Jerusaléme; nebo přišlo světlo tvé a sláva Hospodinova nad tebou vzejde. Nebo ať, tma přikryje zemi a mrákota národy; ale nad tebou vzejde Hospodin a sláva jeho v tobě vidína bude. I budou pohané choditi v světle tvém a králové v blesku východu tvého. Pozdvihní vůkol očí svých a viz: všickni tito shromáždění jsou a přišli k tobě; synové tvoji z daleka přijdou a dcery tvé zevšad povstanou. Tehdáž uziš a (radostí) oplývati budeš a diviti se bude i rozšíří se srdcetvé, když se obrátí k tobě množství moře a síla pohanů přijde k tobě.*“ Tak sv. prorok. Viděltě, nadšen Duchem svatým, 700 let napřed, kterak světlo vzejde z Jerusaléma všem národům, kterak ve tmách a mrákotě bludu choditi budou pohané, kterak ale posléze všecko množství k Jerusalemu se obrátí, odkudž světlo vzejde všemu světu. — A slova ta výborně se hodí i k našim rozjímáním o božství Ježíše Krista, a proto pokusíme se okázati i v dnešní řeči své, kterak i z učení J. Krista vysvitá, že z Boha vyšel, že zaslíbený, zdávna očekávaný Spasitel světa — a tudy Syn Boží jest.

Porovnávajíc nauky všech filosofův a náboženství všech národův před Kristem Pánem i po něm, vyznati musíme, že co svět větem stojí, nebylo dokonalejšího učení slyšáno nad učení Ježíše Krista; učení, kteréžby vznešenější, důstojnější a či-

stější pojmy o Bohu, všemohoucím a laskavém Otci všeho člověčenstva, bylo podávalo; kteréžby světejší bázní a vroucnější láskou k němu bylo naplňovalo; kteréžby pravdivěji důstojnost a spolu pád člověka bylo dokazovalo; učení, kteréžby vznešenější cíl člověku bylo vytknulo a spolu i prostředků k jeho dosažení bylo podávalo.

Rovněž nebylo žádného učení před Kr. Pánem, kteréžby lépe srdce ušlechťovalo, mysl čistilo a vůli k tiché a činné čtosti rozněcovalo; kteréžby více potěchy v životě, více trpělivosti v utrpení, více naděje v smrti podávalo. Osmnácte století již se hlásá, daleko duch lidský pokročil, ale přece volati musí v udivení nad krásou, prostotou a vznešeností učení Kristova: „*Ten učí, ne jako králové, ale jako ten, kterýž moc má.*“ —

A v pravdě, od 18 století jak jednotlivci, tak celé větší i menší společnosti, ba i celí národové je přijímali a dle něho se řídili; největší duchové všecku pili vynaložili, aby je důkladně proskoumali, poznali a vyložili — a, by možno bylo, ať již z úmyslů dobrých nebo zlých, i odporů v něm nalezli; ano, zloba pekla, nenávist zlých žádné vědy nenechala nepoužité, aby pravdivost učení Kristova vyvrátila. Nuže, a komu se poštětilo, je vyvrátiti? komu se podařilo, bludu v něm nalézt? Jest a zůstane „světlem světa“ a všeliký pokus toho druhu dokazuje na novo pravdivost slov, kteráž božský Mistr pronesl: „*Nebe a země pominou, ale slova má nepominou*“ — „*na skále vzdělám církev svou a brány pekelné ji nepřemohou.*“

Leč marné by bylo, takovýmto způsobem dokazovati božskost učení Kristova. Mluví ono samo za sebe. Účinky, kteréž vyvodilo za těch 18 století, nejlepší dávají důkaz o božském původu a výbornosti jeho. Můžeme směle říci, že ono původem

jest nejprv *osvěty* a pak *mravnosti* mezi nynějšími národy křesťanskými.

Učení J. Krista jest původem a základem nejprv *osvěty* a *vzdělanosti* nynějších národů křesťanských. Všeliká moudrost a všeliká osvěta vychází z Boha a z jasných, pravých pojmů náboženských. Pravé známosti o Bohu a pravých pojmů náboženských pohanství nemělo. Tot patrno z jeho bájesloví, kteréž, ať nedím směšné, v mnohých věcech i nemravné jest; proto musily věci postupem času s náboženstvím u pohanů dospěti až tak daleko, že pohanští kněží, konajíce obřady, jeden druhému se smáli. Ovšem že pohanští národové před Kristem Pánem měli svou vzdělanost (Římané, Řekové, Egyptané, Fenikové, Indové) a v mnohých vědách dosti daleko pokročili; avšak vzdělanost ta, nemajíc pravého podkladu, t. pravého náboženství, nemohla se udržeti; rozpadla se v rum následkem nemravnosti, a chatrné zbytky její zachránilo nám a spolu i známost o těch dobách — *křesťanství*.

Avšak národové, kteří, ač dříve diví a suroví, křesťanství přijali a ducha jeho si osvojili, jak vidíme, za dnů našich nejvýše stojí ve vzdělanosti a osvětě mezi všemi národy země a malá Evropa má znamenitý vliv na ostatní, ač mnohem větší díly světa, a světlo vycházející z ní osvětluje zajisté celou zeměkouli. — Či by národové evropští byli v osvětě a ve vzdělanosti rovněž tak daleko, jako jsou, i kdyby se nebyli pokřesťanili? To tvrditi zajisté nikdo se neodváží, kdo jen dost chatrné známosti historické má. Víme, že vzdělanost a známost dějin u národův těch tam počíná, kde počíná křesťanství; starší věk, věk pohanský, zahalen jest v chmúry a báje. Nebo kdo zakládal první školy při klášterích a sídlech biskupských? kdo *první* učil psáti a čísti? kdo zachoval zbytky klassické vzdělanosti? To učinila *církev*; a věrovestové, nesouce evangelium, nesli zároveň i vzdělanost a osvětu k národům pohanským. To-li je jisto, že jediné učení J. Krista, to čisté a vznešené, to svaté a božské učení národy tak vysoko a tak rychle povzneslo nad ostatní. Křesťanství pěstovalo vědy, posvěcovalo umění, tak že největší díla umělecká vyvedena jsou na půdě církevní; křesťanství zakládalo školy a rozvinuvsí pravý pojem o člověku a vznešeném cíli jeho položilo také pravý základ k vychovatelství, a tudy k pokroku, k osvětě. —

Avšak nejen původem a pramenem osvěty, ale skrze osvětu též původem a zá-

kladem *pravé mravnosti* jest učení Kristovo. U pohanův byly mnohé věci, kteréž jsou proti přirozenému právu, a přirozenému citu se příčí. U Římanův a Řekův, jichžto vzdělanosti dosud v mnohých věcech se obdivujeme, bylo *kruté a nelidské otroctví*, tak že člověk jeden vysoce byl postaven a k vznešenému stavu patriciův náležel a vedle něho jiný, který většího práva neměl, než dobytče aneb kterákoli bídná a chatrná věc, s kterouž pán její dělati směl, coby chtěl, jakoby všemohoucí Bůh původně pány a otroky byl stvořil. — Tak u vzdělaných Římanův nemělo práva svého *nově narozené dítě*, ten ubohý červík, nad nímž každý, kdo jen jiskru citu má, již pouze z přirozeného citu by se smiloval, smělo od pohanských rodičův pohozeno a záhubě v kořist vydáno býti. — Tak u vzdělaných Římanův byly ukrutné ony a nelidské *hry* a *zápasy gladiatorské*, kde člověk dříve cvičen, krměn a chován byl k tomu, aby zápase pak v areně před tisíci diváků na život a na smrt buď se sobě rovnými anebo s lítou zvířeti, k zábabě i vyrazení bídné chátry sloužil a krví svou krvelačná a necitelná srdce jejich napájel, při čemž v zvrhlosti esthetického citu se ještě žádalo, aby, padl-li v zápase tom, *krásně* padl, umíral-li, aby *krásně*, dle chuti jejich, umřel. — Rovněž *žena* neměla svého práva a své důstojnosti, kteráž jí co matce a vychovatelce dítek náleží. Sem patří rozpustilé hry, obyčeje, slavnosti, ano i tajné, necudné obřady bohoslužebné ke cti Venuše (Afrodity). —

A to vše odklidilo křesťanství; položivši za základ *lásku*, dalo *stejná práva všem*, a proto, kdyby křesťanství, jak jeden učenec dí, nic jiného nebylo učinilo, než že zrušilo *otroctví*, dosti učinilo. Tím zajisté odstraněn byl *největší kámen*, kterýž vadil svobodnému rozvinu a pokroku každého. — Nemluvně jest *osobou* a má stejná práva s ostatními a zákon Kristův přísně ukládá rodičům, jak o dítě, jež zplodili, se starati a pečovati mají. Tak povznášá a ušlechťuje křesťanství přirozené city. — Hry ukrutné, necudné a odvážlivé křesťanství zapovídá, jakožto nedůstojné a s mravným úkolem člověka se nesnášející a proto vzdělaný křesťan, jako s ošklivostí se odvrací od necudné tanečnice, byť na divadle hlavního města: rovněž s nelibostí nese smělé skoky a nebezpečné produkce odvážlivého kejklíře. Tak posvětčuje a slechti křesťanství i zábavu. — Matka, žena v křesťanství jest neméně osobou posvátnou, než otec, stejných práv a stejné úcty s ním požívající.

— Za vzor jí staví křesťanství Matku Páně. A jako v poměrech těchto, tak ve všem jiném. Křesťanství původem a základem jest jak *osvěty* tak i *mravnosti*; křesťanství dalo všemu pravý směr; to musí doznati každý, kdo jen poněkud známost dějin má. Toho dosvědčují i učenci všech věků.

Tak splnilo se, co předpověděl Isaiáš prorok: *že pohané chodíti budou v světle jeho a králové v blesku východu jeho.*

I my kráčíme, Bohu díky, v světle tom; hvězda učení jeho vede nás, jako mudrce k Jerusalemu, pravé to naší vlasti, k Jerusalemu nebeskému. I my cítíme, že blaze jest v světle tom každému, kdo viděti chce. I my poznáváme z blahých účinkův, jakéž učení to jevílo jak na celých národech, tak i na jednotlivcích, že z Boha jest, a že ten, kterýž je přinesl, od Boha vyšel a člověčenstvu *pravou cestu do pravé vlasti* ukázal. Pravitel: „*Bude-li kdo řeč mou zachovávat, pozná, zdali z Boha jest, čili já sám od sebe mluvím*“; „*učení mé není mé, ale toho, kterýž mne poslal*.“ Ó zajisté poznáváme a cítíme sami na sobě, že božské jest učení Tvé, Spasiteli náš, Ježíši Kriste, a že jsi z Boha vyšel, že Syn Boží jsi! Nebo učení Tvé nás i každého k svatosti vede a přemnohé svatými již učinilo! Díky vroucí a ty nejhlubší vzdáváme Tobě, koříce se v prachu poníženosti své; s mudrci od východu chceme následovati vždy a pevně se držeti hvězdy učení Tvého, kteráž ukazuje nám cestu k Tobě, Bože a Vykupiteli, do vlasti lepší a v tomto pocitu víry a vděčnosti přinášíme i my dary: zlato lásky, kadidlo pobožnosti a myrrhu trpělivosti a přináseti budeme, až dojdeme v blahé naději tam, kde Pán a Spasitel náš Kr. Ježíš jest!

IV. Na neděli 2. po Zjevení Páně.

(Slavnost nejsv. Jména Ježíš.)

„Ten učinil Ježíš počátek divů v Káni Galilejské a zjevil slávu svou, i uvěřili v něj učenci jeho.“

(Jan 2, 11.)

Každoročně koná sv. katol. církev památku nejsv. Jména Ježíš, a sice 2. neděli po Zjevení Páně; i dává předčítati věřícím část Skutků apošt., v kteréž se vypravuje, kterak sv. apoštolové Petr a Jan, uzdravivše ve jménu Ježíš od narození chromého u dveří chrámových, na to jati, před vysokou radu vedeni a tu tázáni jsou, jakou mocí to učinili. Načež sv. Petr, uchopiv se slova, zřejmě vyznal: „*Známo buď všechněm vám i všemu lidu izraelskému, že skrze jmé-*

no Pána našeho Ježíše Krista Nazaretského, kteréhož vy jste ukřižovali . . . stojí tento před vámi zdráv. Tot jest ten kámen, kterýž zavržen jest od vás stavitelů, kterýž učiněn jest hlavou úhelní. A není v žádném jiném spasení; neboť není jiného jména pod nebem, daného lidem, v němž bychom měli spasení býti.“ Ve jménu Ježíše Krista učinil tedy sv. Petr první div a dokazoval Božství (Messiášství) J. Krista z divu toho, že není jiného jména pod sluncem daného lidem, v němž bychom mohli spasení býti. Rovněž dnešní sv. evangelium vhodně vypravuje nám první zázrak Ježíše Krista a sv. evangelista Jan dokládá: *A zjevil Ježíš slávu svou a uvěřili v něj učenci jeho.* A to jest, o čem ještě zbývá mluvití nám, chtícím dokazovati božství Kristovo, totiž zázraky jeho. Pokusíme se tedy dokázati, že božství Ježíše Krista zvláště ze zázraků jeho vysvitá, k nimž i sám se odvolával, řka: „*Nechcete-li sloví mým věřiti, tedy skutkům věřte, abyste poznali a věřili, že Otec ve mně jest a já v Otci.*“ (Jan 10, .38.)

Zázraky Páně, jimiž božské povolání své osvědčoval, dělí se na *čtyřero*; první jsou ty, kteréž činil na nerozumné přírodě; druhé, kteréž činil na lidech živých (nemocných aneb zmrzačených); třetí, kteréž činil na mrtvých, kříse je k novému životu a čtvrté, kteréž činil na posedlých či v říši duchů.

O této poslední třídě zázraků Páně jsme již lonského roku a sice ve čtvrté řeči (o posedlosti evangelické; viz Časop. katol. duchovenstva r. 1867, svazek 2.) obšírně mluvili a okázali, že musil pravý Vykupitel osvědčiti se také pánem říše *duchů* (jako pánem říše hmoty a říše člověčenstva). Zbývá tedy tuto jednati nám o prvé troji třídě zázraků Páně a sice nejprvé o těch, kteréž činil na nerozumné přírodě. K těmto náleží: proměnění vody ve víno, dvojí zázračné nasycení jednou 5000, po druhé 4000 lidí několika malými chleby a rybičkami; hojný rybolov, utišení bouře na moři, chodění po hladině galilejského moře, též ryba s penizem.

Pozorujmež z těchto *dnes* zázrak *první*. Zázrak ten, totiž proměnění vody ve víno, děje se sice každoročně také v přírodě zařízením Božím, neboť voda země proměňuje se spolupůsobením mnohých sil přírodních, kteréž dílem známe, dílem neznáme, během jednoho roku v révě ve *stávu vinnou*. Další působení sil přírodních a přičinění lidské utvořují potom onen silicí a blahodárný nápoj, jež v obecném životě *vínem* nazýváme. Avšak pozorujmež, kte-

rák příroda působí; působit ona vždy jsouc vázána na čas; musí jedna síla spojití se s druhou, a jiná zase následovati. Teplo, moře, atmosféra musí utvořiti oblaka, aby zemi potřebné vláhy se dostalo. Slunce musí světlem a teplem svým u střídání se dne a noci a pravidelném sběhu čtvera ročních počasí hrozny na révě tvořiti a zne-náhla k uzrání přiváděti. Při tomto pravidelném a zcela zákonům přírody podléhajícímu tvoření nemalý vliv má též *chemické složení půdy*, jakož i organická povaha *révy samé*, tak že mnohé a rozmanité tu byly živly, kteréž vespolek a vzájemně působíce průběhem jistého času zmíněný účinek a předmět vyvodily.

Toto-li vše v jedno spojíme, shledáme, že k utvoření vína během jednoho roku celá příroda od největšího počínajíc až k nejmenšímu, spolu působí. Tu nejmenší věc může rušiti a velice škoditi, kdežto největší sloužiti musí. Jediné zavanutí mrazivého větru může v malé chvíli zrušiti a v nívec obrátiti, co ohromné síly, otáčení se země kolem sebe a kolem slunce, jakož i toto světlem svým a teplem během mnoha měsíců zvolna byly vyvodily. Považmež tedy to ohromné množství přírodních sil, bezděčně působících, jichž v přírodě potřebí jest, aby voda ve víno se proměnila.

Všecko to, co tyto síly přírodní od zrnéčka pískového počínajíc až k ohromnému tělesu slunce během dlouhého času působí, působí Ježíš Kristus sám, bez sil přírodních, *v jednom okamžiku*. Číní to *přímo, bezprostředně*, nepotřebuje zdoluhavého průběhu času a dlouhého působení přírody. Mocnost vůle jeho působí vedle těchto sil, nevisíc na nich. Proto není působení jeho, jako sil v přírodě, vázáno na čas. Tu netřeba, aby jedno čekalo na druhé, a jedno řídilo se dle druhého. Působení této moci jest *přímé, bezprostřední* a proto *okamžité*.

Z tohoto jediného děje poznává myslící člověk, jak veliká jest *moc*, kteráž ve vůli J. Krista zpočívá.

Ten, kterýž pouhou vůlí svou tento preveliký skutek přírody, nejsa obmezen a vázán silami přírodními, v okamžiku vykonati může, objevuje se pánelem nejenom vody a vína, ale těch všech bezvolných sil, jimžto jedině všemohoucnost Boží vykazala, by vespolek a vzájemně působíce toho dokázaly, by každoročně v přírodě vodu ve víno proměňovaly; pánem musí být též půdy a sil jejích, pánem i těch sil, které tu půdu takovou utvořily, pánem vody, pánem vzdu-

chu a hnutí jeho, pánem světla a tepla pánem čtvera ročních počasí, pánem pohybování se země, ano i pánem slunce samého. Tvoření se nejmenšího zrnka pískového a povstávání krůpěje rosy musí rovněž tak býti v moci jeho, jako přenesmírné a podivuhodné pohyby těl nebeských. Jenom takováto úplná samovláda na nebi i na zemi může vůli dáti dosti síly, aby okamžitě vodu proměnila ve víno. Ejhle tu objevuje se *ona sláva, kteráž přiměřena jest Jednorozenému od Otce, plnému milosti a pravdy*. (Jan.)

Jediný děj, jediný okamžik postačuje, aby velikost této všemohoucí vůle všem budoucím věkům na vždy jasně před oči postavena byla.

Uvažujme dále obojí *zázračné rozmnožení chlebě*. Jednou vypravuje evangelium, že Ježíš Kristus pěti chleby a dvěma rybami nasýtil 5000, při čemž dvanácte košů drobtů zůstalo, po druhé sedmi chleby a několika rybičkami 4000 lidí, při čemž sedm košů drobtů zůstalo. I zde opět stojí oba zázraky tyto vedle pravidelných výjevův v přírodě. Každoročně málo látky záživné se rozsívá; ta v roce působením přírody tak se rozmnoží, že kolik milionů lidí s dostatek potravy nalezá, ale v pozeňnaných letech potom v rukou lidských ještě více zůstává, nežli původně zaseto bylo. I zde potkáváme se opět s oným zázračným spolupůsobením sil od nejmenší až do největší (v tělech nebeských). I zde opět jedno podmíněno jest druhým; a jedna síla působící, musí čekati na druhou, tak že roku celého, aby úkol svůj vyplnily, potřebí jest. I zde vystačí to, co příroda upraví, jako u vína na celý rok. Kr. Pán ale v *jednom okamžiku*, a to *pouhou vůlí svou*, působí to, co všechny síly přírodní za *celý rok*.

I zde objevuje se opět pánem nejenom naší *obživy*, ale i všech těch sil v přírodě, kteréž každoročně k tomu přispívají, aby příroda s dostatek potravy nám poskytla. Táž vůle, kteráž zázračné to rozmnožení způsobila, táž rovněž má i nejvyšší vládu nad zemí, vodou a vzduchem, světlem i sluncem; on jediný vládne rovněž i těmi zákony, jimiž zeměkoule se pohybuje, aby čtvero ročního počasí ku vzrůstu potřebného, pravidelně se střídalo.

Avšak země naše neposkytuje nám potravu k zažívání *úplně již připravené*. Tělo naše žádá, aby obilí rozemleto a vyšším teplem i prací lidskou k zažívání *přiměřenějším* učiněno bylo. Obilí však rozemleté a v chléb obrácené nemůže se množiti (rů-

sti). Než i této překážky pro Pána není; pod jeho všemohoucí rukou roste a množí se chléb k zažívání úplně již upravený.

Ó kdož rozjímáje takto zázraky Páně, kteréž na nerozumné činil přírodě, ještě řekne, že titěrné a malicherné jsou to věci, aneb-li spíše nevzná, že ten, kterýž z lásky k lidem tam vodu vínem učinil, aby ušlechtilou nevinnou radost zvýšil a zvelebil, tu zase málo chlebiček rozmnožil, aby tisíce lačných z lásky nakrmil: kdož, řku, jest z křesťanů k němu se hlásících a ho vyznávajících, kterýž by božství mu upíral? kterýž by tvrdil, že není Pánem nebe i země i všech sil jejich? Ó jistě cítíme se překonány zázraky a divy jeho; cítíme se nuceny v pokorě a plné víře vyznati a zvolati: Věříme a vyznáváme, Spasiteli náš, *že jsi od Boha vyšel; že Ty jsi to Slovo, skrze něž všechny věci učiněny jsou, a že není jiného jména pod sluncem daného lidem, skrze něž bychom mohli spasení býti než nejvyšší jméno Ježíš Kristus.* Věříme a vyznáváme, a až do posledního vzdechnutí svého věřiti a vyznávati budeme, že Ježíš Kristus Pán a Spasitel náš, *Syn Boží* a pravý, jediný Vykupitel člověčenstva jest. Amen.

V. Na neděli 3. po Zjevení Páně.

Mat. 8, 3. 13.

Uvažovali jsme, R. v Kr., předešlou neděli, kterak Kr. Pán osvědčil všemohoucnost svou na *mrtvé přírodě* a sice proměněním vody ve víno a zázračným rozmnožením několika chlebů a nasycením jimi jednou pěti, po druhé čtyř tisíc lidí. Mohli bychom touž všemohoucnost jeho, kterou se osvědčil pánem přírody i všech sil jejich, uvažovati dále i na ostatních zázracích, kteréž do této třídy náležejí, jako: utišení bouře na moři, chodění po vodě (což jest proti zákonu tíže v přírodě panujícímu), zázračné lovení ryb (dvakráte), kterým se osvědčil pánem i nerozumných živočichův, že ho poslouchati musili i proti pudu svému: avšak shledali bychom touž moc, touž vyvýšenost nad přírodu, touž vládu v ní a nad silami jejími, jako při oněch a proto obrátíme již zřetel svůj k *druhé třídě zázrakův Páně*, a sice k těm, kteréž činil *na lidech*, a to tím více, poněvadž i dnešní sv. evang. samo k tomu nás vybízí, vypravujíc, kterak Kristus Pán tu *malomocného* jediným slovem, tam *služebníka* setníkova pouhou vůlí svou, i nepřítomen, a sice okamžitě uzdravil. —

Podotkli jsme již, že jest to zvláštní

ráz zázrakův Páně, že všechny nesou na sobě známku lásky, dobroty a milosrdenství Božího. Proměnění vody ve víno, zázračné nasycení lačných, utišení bouře na moři, zázračné nalovení ryb, i to chodění po moři k zachování a poučení Petra: vše to jeví zajisté lásku a dobrotivost Páně. Nebo jiných zázraků nemohl Vykupitel lidstva činiti, než takové, kteréžby byly důstojny Boha, lásky to věčné. Přišeltě Vykupitel, aby lidstvu pomáhal, aby hledal, co bylo ztraceno; aby spasil, co zahynulo; a proto musily všeliké zázraky pravého Messiáše dýchati lásku a milosrdenství, a nemohly být pouhé úkazy snad jen *pro podívanou*, což by Boha, lásky věčné, bylo nejvyšší nedůstojné; nebo právě tuto věc, čest a slávu světskou Kristus Ježíš nejméně hledal. —

A proto i tyto zázraky, kteréž činil na lidech a sice tím více jevití musí *lásku a milosrdenost Boží*, poněvadž právě pro lidi přišel Vykupitel, aby je spasil. A taktomu skutečně jest.

Neboť nenalezáme zajisté v celém písmě svatém ni jediného zázraku, učiněného na lidech, kterýžby nebyl zároveň převelikým některému ubohému dobrodiním. — „*Obcházel dobřečině*“, dí o něm evangelium. „*Bůh jest láska; .. v tom se ukázala láska Boží k nám, že Syna svého Jednorozeného dal, aby každý, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.*“ O tom přesvědčuje nás i dnešní sv. evangelium.

Avšak zázraky těmi chtěl Kristus Pán osvědčiti nejenom lásku svou k trpícímu člověčenstvu (což zajisté nejvyšší důstojno bylo): ale chtěl rovněž osvědčiti i *všemohoucnost* svou a ztvditi, že skutečně jest *zaslíbený, zdávna očekávaný Messiáš*; sámť se k nim odvolával: „*Nechcete-li slovům mým věřiti, skutkům věřte*;“ nebo hlavní úlohou jeho na zemi nebylo, zázraky činiti, nýbrž *člověčenstvo vykoupiti*, a ústav spásy, církev, založiti. A zázraky těmi na lidech činěnými zajisté osvědčil všemohoucnost svou, jakož i vládu svou nad lidstvem. Ovšem že i lidé, lékaři, uzdravují, avšak jak zvolna! nemohouť zdraví do těla dáti, jestliže ho tam více není; mohou ovšem přiměřenými prostředky životní sílu v těle poněkud budit, mohou i průběh nemoci poněkud řídit; ale nemoc hned ukončiti, jí člověka trpícího *pojednou* zbaviti, toho, který od narození chrom, slep byl, *hned* svého učiniti, a to jediným dotknutím, slovem, neb i jen pouhou vůlí, i u vzdálenosti — *toho nemohou*. A i v tom, co mohou, víme, jak často chybují, jak často rady si

nevědí, jak často se mylí, ano, jak často i sami bývají smrti příčinou!

Kristus však vztáhne ruku svou, dotkne se ubohého a řekne: *Chci, buď čist!* a ten, kterýž dlouho a bez naděje malomocenstvím se trápil, v okamžiku byl čist. Anebo Kr. Pán ani trpícího nevidí (tělesnýma očima), ani u něho není, ani se ho nedotýká, ani k němu nepromluví, *chce* pouze, a ten, kterýž *leží šlakem poražený a zle se trápí*, zdráv jest v témž okamžiku. A co více; ten, který jakživ nechodil, který chromý vyšel ze života matky své, který na nohou jakživ nepostál, ten pojednou stojí na nohou a chodí; ten, který slepý se narodil, tedy očí, zraku ani nikdy neužíval, z patření na svět a přírodu nikdy se netěšil, ten pojednou zrak má a vidí; ten, který hluchý byl od narození, o správné mluvě ani ponětí neměl, zvuku žádného jakživ neslyšel, ten pojednou slyší a mluví, má hned uši k slyšení a všecku zásobu mluvy a smyslejší; aj, kde jest *kteříž lékař*, kterýby cos podobného dokázati mohl? — Ejhle, božství Krista Pána z každého skutku jeho září! — (Žena 12 let krvotok mající).

Leč ještě jinak osvědčoval v těchto případech Kristus Pán božství své. Stávalo se, že uzdravuje nemocné, ani neřekl Kristus: „*Chci, buď zdráv*“; anebo „*Vstaň, vezmi lože své, a jdi do domu svého*“; nýbrž že uzdravoval také těmi slovy: „*Doufej synu, odpouštějí se hříchy tvé*“; anebo: „*Jdi, a nehřeš více, aby se ti něco horšího nepřihodilo*“; čímž patrně osvědčoval, že pánem jest člověčenstva; nebo kdo jedině může (jak Fariseové dobře podotkli) hříchy odpouštět, ne-li Bůh? kdo smíš říci šlakem poraženému: *Doufej synu, odpouštějí se tobě hříchy tvé*? Kristus Pán ale, aby okázal, že má moc i hříchy odpouštět, i následky hříchu, nemoc a sklíčenost těla, zrušiti, dí: „Abyste věděli, že Syn člověka má moc i hříchy odpouštět, vizte, že má moc i zázračně uzdravovati, a proto dí sklíčenému: „*Vstaň, vezmi lože své a jdi do domu svého*.“ O kdož jest, jenž by uvažuje všemohoucnost a svrchovanou dobrotu a lásku Páně, kteráž ze všech zázrakův jeho září, neuznal, že Kristus Ježíš skutečně jest zaslíbený Messiáš, Vykupitel člověčenstva a pravý Spasitel?

Avšak ještě více září všemohoucnost a božství J. Krista ze zázraků těch, v nichžto osvědčil se i pánem duší lidských, od těla již odloučených, myslím *vzkříšením z mrtvých*; nebo kdo může duši člověka, jedenkrát z těla vyšlou, tam zase povolati?

kdo může umrlé tělo nově oživiti a vzkřísiti? kdo může tělu již zapáchajícímu a hni-jícímu dáti nové životní síly a učiniti, aby dále žilo? A hle, co nikdo nemůže, to učinil Kristus Pán; on vzkřísil dceru Jairovu, kdež posmívali se jemu, an pravil: *Neumřela děvče, ale spí*; vzkřísil mládence Naimského, když již ku hrobu nesen byl; vzkřísil Lazara, když čtyry dny již v hrobě ležel a prachnivěl. A proto pojala všechny hrůza, kteříž přítomni byli a viděli, jak veliké věci skrze ruce jeho se dějí! Proto říkali: *V pravdě jest tento Syn Boží!* Proto tak často podotýká písmo sv.: *A mnozí uvěřili v něho!* Že neuvěřili všickni, toho vina neležela v Kristu Pánu, ale v převrácenosti lidské. I za dnů našich, jakkoli si myslíme, že kdyby Kristus Pán přišel a zase mezi námi se objevil, a zázraky činil, ochotně bychom věřili: přece ne všickni by věřili; nebo vždycky budou lidé, kteří pravdu neradi slyší a dobrému odpírají, jako Fariseové. A Kristus — by byl rovněž zase učitelem pravdy; tak jako za jeho doby, i za dnů našich dosti by bylo takových, kteří by mu odpírali, a byť nejsvětější pravdu hlásal, kteří by ani zázrakům jeho nevěřili, ano kteří by, jako Fariseové, nemohouce jich upříti, posléze mu utrhaíce i řekli, že je činí pomocí Beelzebuba, nejvyššího zlých duchů.

Vy však, R. v Kr., jimžto práno jest, lépe poznávati učení J. Krista a hloub nahlížeti do čistého zřídla svatého učení jeho, častěji na mysl uvažujte zázraky Páně, a uvažující je, zhrívejte na nich *víru svou*. Ano, zhrívejte na nich i důvěru svou v něho ve všech života svého potřebách, a pomněte: ten, kterýž za živa zde tolika ubohým rád a z lásky pomohl, ten pomůže i vám; rámě jeho dosud není ukráceno, vždy stejně štědré jest a mocné. Víru tuto a důvěru chovejte po celý život jako nejdražší perlu v srdci svém; toť dědictví nejdražší po křesťanských rodičích vašich. Již pak, uznávající závažnost všech důkazův pro božství Kristovo uvedených, v nejlhubší pokore odprošující za všeliké snad pochybnosti u víře a hříchy proti ní zpáchané, zvolte s apoštolem Tomášem: „*Pán můj a Bůh můj!*“ — V Tebe, Pane Ježíši, věřím, v Tebe, Naděje a Spáso má, doufám, Tebe Blaženosti a Radosti má nade všecko miluji! — Amen.

Farář ve vsi a pání v zámku.

Povídka od Fr. Pravdy.

IX.

Byla to velká rána, již Olga odporem

svým proti svatému přijímání nábožným příbuzným zasadila a zajisté bolestně dotkla se i starého faráře. Hádali, že snad vychovatelka protestantka Olgu zavádí a ji od víry katolické odvrací a hrabě slečnu Davisovou povolal k sobě, žádaje, aby se zodpovídala.

Ubezpečila ho, že je jí nemilé jako jim, co se stalo, a zapřísáhla se, že tím pranic není vinna. Olga od ní proti víře ještě neslyšela slova, nikoliv, hleděla a starala se, aby vážnost, úcta a láska k víře jí naplnila srdce a příčina, proč se zpouzí, je a musí býti jiná.

Zkoumali, hledali a Olga jim vyjevila, že jí pohoršení dal — sám pan farář.

Bože, jak to možná?

Ano, je tomu tak v skutku. Pan farář jí povídá o nejsvětější svátosti oltářní, on ji učí, že se jí máme klaněti a přece dopouští, že ji zneuctívají jeho osadníci.

Co se přihodilo, co viděla neb slyšela?

Svěřila jim to.

K prvnímu svatému přijímání dítek dal pan farář v kostele ozdobiti oltář a ozdobovala ho paní Ježková, jenž prý to vždycky činívá, když mají před sebou některou slavnost.

Paní Ježková má u Bukovan malý stateček, dělá se hodně pobožnou, horlí pro víru, a je při tom živa v nepřátelství a vádě se všemi sousedy.

Páni z Bukovan si jí nikdy mnoho nevsímali, ale tím více si vsímala ona jich. Na každém člověku našla něco, co mohla kárati a pomlouvati, ale na nich dlouho nemohla vyzpytovat žádné vady. Teprv syn si přitáhl její nespokojenost, když co důstojník vystupoval si drobet lehce a ještě víc se na něj rozmrzela, když se oženil a s manželkou přistěhoval do Bukovan. Má manželku věru bohaprázdnou, zkazí, zavede ho, vezme to s ním bídný konec.

Stalo se tak, umřela i hraběnka a paní Ježková vyhlášovala, že je zastihl Boží soud a trest.

Nastojte, vzali si do zámku jejich dceru a k dceři vzali vychovatelku protestantku.

Až posud alespoň o staré vrchnosti smýšlela dobře, ale nyní paní Ježková zavrhovala i tuto. Jsou katolíci, ale dokázali, že jim na víře nezáleží, když svou vnučku svěřili protestantce. Je to hrozná lehkomyšlnost a farář také chybuje a na víře se stává zrádce, že s protestantkou vychovává hraběcí dítě. Hanila ho před lidmi a pověděla mu pravdu i do očí, aby prý Pánu Bohu čest a chválu vzdala. Chtěla, aby

protestantku vypudil ze zámku a když ji neposlechl, prorokovala mu, že se dočká zlych následků.

Paní Ježková každého, s kýmkoliv se ze zámku sešla, na slečnu Davisovou se vyptávala a nikdy neopomenula dáti mu před ní důtklivou výstrahu. Jedná prý se o jeho víru, ten nejdražší a nejsvrchovanější poklad, Davisova přišla mezi ně jako vlk hltavý a strojí smrt ovčičkám věřícím.

Ježková před Davisovou varovala i Olgu jmenujíc ji osobou nebezpečnou a litujíc ubohou a nešťastnou schovanku; zaplakala nad ní, kdykoliv ji potkala a potkala-li ji s Davisovou, odvrátila se od této s opovržením a s ošklivostí.

Olga paní Ježkovou nenávidí, ji bez trpkosti nemůže ani viděti, na ni se zlobí, že hodnou vychovatelku její pronásleduje.

I šla náhodou okolo kostela ten den před svým prvním přijímáním, dveře jsou otevřeny a ona vstoupila do vnitř.

Koho vidí státi zrovna na oltáři?

Paní Ježkovou.

Co dělá?

Dává nahoru květiny v hrncích, květiny dělané i nedělané, přechází z pravé strany na levou, z levé na pravou a tolik toho všudy nastrkala, že to nemá lađu ani skladu.

Olga si myslí: zde na oltáři je Tělo Páně, je sám Pán Ježíš, je Bůh a ta ženská si počíná, jako by byla doma. Proč to trpí farář? Proč ji nevyžene? Proč oltář neokrášlí s kostelníkem?

Rozhněvala se a utekla a doma oznámila, že zítra k svatému přijímání nepůjde.

Olga si faráře již neváží jako dříve, a má mu nyní za zlé, nač jindy ani nehleděla. Jí prý, pije prý mnoho, hraje v karty, neumí se zapírat, nenásleduje Pána Krista. Žádala, aby ji neučil; hrabě a hraběnka uzavřeli, že si vezmou do zámku jiného kněze, vzdělaného a učeného, třeba doktora písmá, aby Olgu utvrdil ve víře. Faráře domácího je jim arcit líto, znají ho a jsou přesvědčení o jeho hodnosti, ale Olga potřebuje schopnějšího vůdce a tomu musí ustoupiti farář ze vsi.

Paní Ježková všechnu vinu přičítá vychovatelce protestantce a starému faráři přejí, že mu páni v zámku vypověděli službu. Vždy na ně držel a vždy se jich zastával, když ona o nich pochybovala, a nyní cizí Angličanka ho přivedla o jejich přízeň. Překázal jí v domě, chce Olgu od svaté víry odtrhnouti, zkazí její duši a připravuje záhubu i hraběti a hraběnce.

Pýcha předchází pád. Hrabě a hraběnka pyšně se k ní chovali, ji nezvali k sobě, a ní se ani nezastavili, ačkoliv jim je a musí býti známa horlivost její ve službách Božích, a nyní se mazlí s protestantkou. Farář je v tom podporoval a hle, pomsta je již zde: Olga se zdráhá přijmouti Tělo Páně.

Ježková faráře nešetří chtějí ho odciziti zámku a získati a nakloniti sobě a nezatajila mu ničehož, co prý Olga o něm řekla a co se dověděla od sloužících. Je jedlík, piják a hrábě a dává ozdobovat oltář, což prý se nepatří. Arcibí, protestanti svých oltářů neozdobují, ale katolíci to činí a Olga si z toho již bere pohoršení. Odpadla od víry, hrabě a hraběnka s ní a radši obětovali katolického faráře než protestantskou vychovatelku. Dobře se jim stalo a dobře se stalo i jemu, že prašivou ovci přijali mezi sebe bez ohledu na spasení duší.

Farář je velmi zarmoucen, chodí do zámku, jí a pije tam, ale nechutná mu, přemáhá se a karet již do rukou ani nevezme. Olga se ho štítí, vyhýbá se mu, ale vychovatelka je přívětivější než bývala a schválně ho ctí a vyznamenává. Neví, co o tom má souditi a napadá mu, že snad není upřímná.

Velice se trápí pro Olgu, nedokázal s ní, co chtěl, ačkoliv se všemožně přičinil. Byla mu svěřena její duše a nyní snad vězí v nebezpečnosti, jež on spolu zavinil a rád by odstranil, je-li ještě lze. Dostaví se jiný duchovní, učitel a on zatím za Olgu se modlí a všeho se vystříhá, co ji uráží. Osady své k vůli ní nezanedbal nikdy, ale nyní s tím větší horlivostí se jí věnuje, cvičí mládež, hlásá slovo Boží, navštěvuje nemocné, dobře činí chudým. Hraběnka mu na almužny přispívá jako vždycky, však on uděluje ještě více ze svého, nehledí na sebe a nestará se, jestli mu něco zbyde. Hospodyně, vlastní jeho sestra, nemá kolikráte kde co vzíti na denní potřeby a on již všechny šaty své obnosil a nechce si koupiti nových.

Bůh navštívil krajinu velkým krupobitím, jenž zničilo všechnu úrodu, panuje hlad a z hladu povstaly strašlivé nemoci. Rozšířila se hlavnička, následovala i cholera, již vypukla v mnohých domech a chatrčích a ubohý farář ve dne v noci je na nohou, zaopatřuje umírající, pochovává mrtvé, přináší útěchu a pomoc všem bídákům. Kam nikdo nechce vstoupiti, tam pospíchá on, nebojí a nehrozí se, rád by životem svým boháče i žebráka vykoupil. Mnohý je zcela

opuštěn a ani přátelé mu nepomáhají, že se děsí nebezpečného nakažení. Páni ze zámku nechtějí ani vycházet a uzavřeli se, aby se k nim nelitostná smrt nedostala. Již bylo ustanoveno, že odjedou, ale neucínilo toho, že se tomu protivila — Olga. O ní se strachovali nejvíce a hle, ona praví: „Byli bychom špatní křesťané, kdybychom nevytrvali u svých bližních a nesnášeli s nimi, co Bůh seslal.“

Cholera zastihla i její komornou a pan-skou, jež si před lety byla přivezla z Paříže. Jsou ještě u ní, ačkoliv se pořád chystaly, že odejdou, ano se jim nelíbil přísný pořádek a dokonalá kázeň v zámku. Měly se přece dobře, jednalo se s nimi lidsky a spravedlivě a křivdy neutrpěly žádné. To je poutalo a zdržovalo a když podlehlly nemoci, přispěl jim první farář, jehož slovům a jehož učení často byly odporovaly, majíce ho za škůdce a nepřitele.

Vrchnost se jich na počátku štítíla a Olga je nesměla navštívit a se k nim přiblížiti. Navštívila je a přiblížila se k nim slečna Davisova, sloužila jim a opatrovala je a když se vystonaly, nedala si brániti a obětovala se jiným těžce nemocným. I chodí s farářem od stavení ku stavení, je pravá sestra milosrdná: farář pečuje o duše, ona o těla. Hrabě a hraběnka poskytují prostředky, dávají na léky a pokrm, jednají šaty, Davisova roznáší, rozdává, s farářem si nepřeje oddechu.

Paní Ježkovou po celý ten čas nebylo viděti, schovala se na svůj stateček a byla ráda, že se tam zlá nemoc nedostala. Vychloubá se často vírou a láskou křesťanskou a říká, že ona v službě Boží jedině má potěšení. Nyní se neukázala ani v kostele, aby s lidmi z domů, kde stonají, se nesešla a nákazu si od nich nepřitáhla. Život je jí dražší než milosrdenství a až o tento se přestane báti, vystoupí zase do předu a povýší se nad druhé svou nábožností.

Toho roku, když v Bukovanech a v celé krajině okolo Bukovan velmi bídne se dařilo, zuřila v zemi také vojna a na tisíce bojovníků našich ukrutné smrti za obět padlo. Mezi nimi byl i kníže, jenž hraběte Bukovského z Bukovan v souboji byl zastřelil. Koule nepřátelská ho ranila, zůstala mu vřezti v prsou. Trápil se dlouho než umřel a v těžkosti a sklíčenosti své uznal, že byl člověk lehkomyšlný.

Nejvíce mu ležel na svědomí skutek habebný, co spáchal na hraběnce a na hraběti z Bukovan, byl vinen jejich smrtí a želel toho upřímně.

I zatratil, než duši vypustil, přede všemi druhy svými každý souboj a zatratil i jednání své, jenž k souboji s Bukovským dalo příčinu.

Jeden přítel jeho zavázal se mu, že bude psáti na otce Bukovského do Bukovan, aby ho ve jménu jeho odprosil a on v poslední vůli své odkázal velkou částku peněz chudým Bukovanským.

Přišlo psaní a přišly peníze, když v Bukovanech bylo nejhůř, a mnohé nouzi se odpomohlo.

Peníze se uložily, aby jimi chudým i budoucně se přispívalo a farář zatím i sám podlehl na osadě panující nemoci. Byl poslední mezi všemi, ujala se ho slečna Davisova a s ní přišla k němu také — Olga. Sloužily mu obě s jeho starou hospodyní, Davisova u něho bděla i v noci, Olga přicházela každý den a s ní navštěvovali ho hrabě a hraběnka.

Uzdravil se a hle, Olga mu donášá jídla, jež pro něj sama strojí, opatřuje ho vínem, aby se posilnil, hraje s ním v karty, aby si ukrátil dlouhou chvíli. Byl kost a kůže, již zase nabývá masa, musí prý si přát, aby se zachoval jim a jiným.

Je blažen nad změnou, co se s Olgou stala a když již zase v kostele mohl nastoupiti úřad svůj, jež mezi tím byl zastával poslaný sem na pomoc kněz, prohlásila Olga, že ponejprv půjde k svatému přijímání, a slečna Davisova prosila, aby směla jíti s ní.

Učinila vyznání víry, stala se veřejně katoličkou, přijala svátost oltářní s Olgou a hrabě a hraběnka šli také k stolu Páně.

Paní Ježková neozdobovala oltář a nějakého doktora písma Olga již neměla zapotřebí, aby se ve víře vycvičila a utvrdila. Vycvičil a utvrdil ji starý farář ze vsi, obrátil i vychovatelku protestantku a víc než slova zmohly a pořídily jeho skutky.

D O P I S Y.

Od Řipu dne 20. prosince 1869.

(Uvahy katolíka ku konci roku.)

Jaké změny staly se ve smýšlení náboženském a ve veřejném církevním životě u nás za posledních dvou let, kde se provedla známá „svoboda náboženská?“ Jaké byly následky a výjevy této *svobody svědomí*? Dva lidé nechtěli dát pokřtiti novorozené dítě; matky některé nešly již k úvodu; některý katolický snoubenec dal se „oddati“ jenom u evangelického faráře; jiní zase „oddání“ jsou docela jen u světského úřadu; — evangelíci pracovali na

poli o slavnosti Zvěstování Panny Marie a o jiných svátcích; a katolíci ve žních dělali v neděli bez překážky: — mnozí katolíci vystoupili z církve, aniž by se byli k jiné víře přihlásili; — jiní pak dávali se na židovskou víru; — hudby a plesy odbývaly se jako by na vzdory v adventě i v postě; divadla pak mimo pět dní provozovala se na každý den v roce; — průvody, výlety a koncerty odbývaly se nejraději o svátcích a nedělích dopoledne; továrny a obchody i řemesla stavily zase práce své spíše v dnech těchto odpoledne — ve Vídni a i jinde veliké noviny tupily a zostouzely církev i kněze, víru i Boha, řády i obřady, dle chuti své při každé příležitosti, kdežto v Čechách od jistých „katolíků“ namáháním velikým vynaloženo všechno na okázalou „národní“ slavnost Husovu, anto evangelíci na potřebných i nepotřebných místech zatím kazatelské štace a filialky zakládali.

Vedle této „svobody náboženské“, již užívali mnozí zejména jen naproti katolické církvi, byly některé pastýřské listy a instrukce katolických biskupů zabaveny a mnozí církevní spisovatelé a kazatelé podobné spisy a řeči vyšetřování ano i odsuzování. Avšak tím více potěšitelných důkazů podáno v této přechodní a „opravné“ době také o *církevním smýšlení kněžstva i lidu, a o oddané náklonnosti jejich k biskupům i papeži, a o vroucí náchyllosti k víře katolické.*

Kdož by nezpomněl tu na četné adresy sbírané svým časem do říšské rady k rukou katolických biskupů na obranu církve katolické, a kdo nepotěšil se mnohostranným projevováním radosti a blahopřání v den druhotin papeže našeho Pia IX.? Koho nepovznese o slavnosti Velehradské četná návštěva kněžstva i lidu, a kdo si nevšimnul nápadného zdržování se mnohých všeho účastenství v čas husitských slavností? A ostatně — kdoby si byl před dvěma lety pomyslíl na dvojí katolické noviny v Praze, z nichž právě týdeník „Čech“ pro náš lid byl nevyhnutelný, tak že již po roce ob den prý vycházeti bude. Na katolickou Besedu ještě před rokem nepomyslil nikdo, a tím méně očekával tábor Malínský, jenž přece také povzbudil činnost lidu i kněžstva katolického, že jednáno ponejprv vážným způsobem v shromáždění i listu veřejném o záležitostech církevních; protřibeny náhledy různé, vyslovena přání veliká a touženo po — oživení víry a uvědomění katolickém. Konečně pak círke-

vní sněm Vatikanský, právě zahájený, vyvolal vášnivé nájezdy žurnalistiky, domněnkami podrážděné, tak že nemohouc zameziti jeho možnost, hledí aspoň zlehčovati důležitost jeho. Než i tu pozná soudný čtenář z těchto útoků jen osobní náruživost protivníků církve, a přilne tím újeji k nejvyššímu zastupitelstvu církve, očekávaje prospěšná usnešení jeho.

V celku tedy nelze ovšem nařikati v tomto dvouletí na ochábnutí smýšlení katolického, ač jednotlivci novými těmi událostmi škody duchovní utrpěli, nýbrž spíše pozorovati sluší, jak znenáhla mnozí ocháblí se vzpamatovali, mnozí nerozhodní se přihlásili, mnozí vrtkaví se ustálili a mnozí slabí se posilnili. Kdežto pak ti, co dříve obávající se světské moci a pokuty, jen proto zůstávali katolíky, anebo jen pro policejní zákazy některá nařízení církve — nepřestupovali, nyní buď církev opustili, anebo zřejmě necírkevními se osvědčují: utvrzují se ostatní tím více v náboženském životě svém, opírajíce se pouze o duchovní moc církve a zachovávající víru svou jen z ohledů duchovních, totiž pro spasení své duše. —

A to nás ovšem těší tím více, an je to právě opácný výsledek „svobody náboženské“ u nás nedávno prohlášené, jenž k prospěchu církve katolické, — k oživení víry a k uvědomění církevnímu — mnohé přivedla. T. N.

Od Vlachova Březí dne 9. prosince 1869.
(Svěcení zvonů v Bavorově.)

Jako byl 9. září roku 1867 pro město Bavorov den žalostný, — neboť toho dne vznikl v městě tom zhoubný požár, jemuž nejen mnoho stavení, ale i kostelní věž s krásnými zvony, které pro svůj líbezný hlas a souzvuk v celé krajině známy byly, za obět padly, anto právě většina obyvatelstva Bavorovského na výročním trhu v sousedních Vodňanech se nacházela, — jako den ten dím, byl dnem žalosti a slzí, tak opět byl den 1. prosince 1869 dnem radosti a plesání, neboť toho dne mělo býti nahrazeno, čeho zbožní obyvatelé Bavorovští od onoho zhoubného požáru nejvíce a nejbolestnější pohřešovali. Přivezeny totiž nové zvony, a den 1. prosince t. r. byl k tomu ustanoven, by církevne posvěceny a svému účelu odevzdány byly. Proto byl den ten pravým svátkem pro osadu Bavorovskou.

Ač bylo právě před tím napadlo mnoho sněhu a tudíž cesty byly neschůdné, bylo nicméně viděti již za časného rána ze všech stran, po všech cestách a pěšinách

rozsáhlé osady Bavorovské, nábožné osadníky spěchati ku chrámu Páně, tak že prostorný chrám již po osmé hodině ve všech prostorách svých věřícími byl naplněn. Poněvadž Jeho Excellence nejdůst. p. biskup za příčinou své cesty do Říma ku sněmu církevnímu, svěcení zvonů vykonati nemohl, delegoval k tomu veleďst. pana vikáře střídnictví Vodňanského a faráře Protivínského K. Císaře. Co zástupce patronátní dostavil se hospodářský rada p. Hanuš z Libějic. Po 9. hodině odebral se důst. p. světitel doprovázen p. patronátním zástupcem a místním měšťanostou, pak důst. p. vikářem střídnictví Volyňského M. Kubíčkem, rodákem Bavorovským a J. Krejčím, farářem Dubským a domácím vel. duchovenstvem do chrámu Páně, kdež u hlavního oltáře odzpívány ku svěcení zvonů předepsané žalmy. Odtud pak veden slavný průvod před chrám Páně, kdež se nacházely zvony zelením a pestrým kvítím bohatě ozdobené a kdež svěcení těchto zvonů slavnostně předsevzato.

První zvon 26 ct. 97 lib. těžký obdržel při svěcení jméno Marie, poněvadž chrám Páně Bavorovský blahoslavené Panně Marii zasvěcen jest. Druhý 13 ct. 20 lib. těžký pojmenován po hlavním patronu země české Jan Nep. Třetí zvon 7 ct. 84 lib. těžký jmenován po panu patronu kostelním Adolf, a čtvrtý zvon 3½ ct. vážící po paní patronce kostelní Ida. Zvony ty jsou dílo Vídeňského zvonaře Josefa Dípolda. — Po vykonaných obřadech odebral se průvod opět do chrámu Páně, kdež vystoupil na kazatelnu místní p. farář J. Mácha a vyhlásil zdarilou řečí původ a účel zvonů v církvi katolické; úlohou jejich že jest oznamovati, svolávati a vyprovázeti, což důkladně probral, vybízejí ku konci svých milých osadníků, by nepřipustili, aby zvony ty byly hlasem volajícího na poušti, nýbrž aby ochotně jejich hlasů uposlechl, kdykoliv je k modlitbě, k službám Božím a k jiným pobožnostem volati budou. Na to sloužil veleďst. p. světitel při assistenci přítomného zde duchovenstva slavnou mší sv., při níž místní zpěvácký spolek vedením farního učitele p. Ponerta mši od Horáka velmi zdařile přednesl. — Škoda že nebylo možná již toho dne na zvony ty zvoniti, nač se každý velice těšil, neboť po celé dva roky zvony na osadě té mlčely, jeden toliko zvon, který byl zachován, volal po celý ten čas k službám Božím a k modlitbě.

Toho potěšení dostalo se však hned

druhého dne osadníkům, kde zvony ty na věž, na svá místa vpraveny byly. Jak radostné to bylo překvapení pro mne, když jsem tobo dne (3. prosince) o třetí hodině odpolední, ve vzdálenosti víc než jedné hodiny cesty krásný hlahol těchto zvonů zaslechl, který jako zvuk čarovné hudby k sluchu dorážel!

Dejž Bože, aby dle slov důst. p. faráře zvony ty nebyly nikdy hlasem volajícího na poušti, nýbrž aby vždy ochotného sluchu nalezaly u osadníků, kdykoliv je k modlitbě, k službám Božím a průvodům volati budou. P. J. K.

Od Uh. Ostroha na Moravě 18. prosince 1869.
(Úvaha na konci svato-Cyrylského roku 1869.)

Národové octnůvše se na sklonku starého roku, ohlížívají se za sebe, aby uviděli, jaký kus cesty z národních dějin rychle prchl jím za záda. Letos obzvláště náš slovanský národ pozíraje nazad vidí za sebou opět kus svých dějů velevzácných; vždyť letošním rokem se dokončuje výročí tisíc slovanská šedesátka, v kteréžto před tisícem roků byla založena ve slovanském lidu provovorná bohověda, uma a literatura slovanská. Tato velevzácná doba po tisíci letech radostně byvši oslavována cvaem nyní přchá s očí všech svých oslavovatelů a budoucí této výročí tisícátnice z nás vžď žádný se nedožije vrstevník, jenom dálecí naši potomkové oslavující podruhé po tisíci letech tuto veledrahou památku o nás kdysi souditi budou, kterak jsme r. 1863 oslavili onen pravý základ křesťanské bohovědy dvěma bratry apoštoly u lidu slovanského založený a zdali r. 1869 důstojně jsme zasvětili tisícátou výročitou památku úmrtí svého otce, jenž jest tvůrcem oné literatury slovanské a té opravdové slavistiky, jenž samojediná v jedno nedozírané blaho spojití může všechny rozptýlené syny slovanské. Kýž onen úsudek kdys o nás pronášený poslouží nám ku chvále, že v trudných dobách jsme učinili, seč stačily síly naše, jimiž na více stranách jsme odklízeli překážky položené a stavidla před nás svévolně pozarážena! Ale ač letošním rokem dokončujeme tisícátou šedesátnici slovanskou, nedokončili jsme tím ještě úplně všechny oslavy, jichžto chystati umí živá památka tisícletých dějů křesťanským Slovanům veledůležitých. Roku 1863 oslavovali jsme základ činnosti apoštolské mezi slovanskými národy, letošního roku postavivše se v duchu ke skonávajícímu prvoapoštolu slovanskému nemohli jsme ani dosti nabažiti se jeho vroucné milující lásky „k tomu dobrému lidu

slovanskému“, pro nějž přetrpěl tolikerých slastí a útrap, a za to jsme uhlídali vďek projevený ze samého Říma, anaf slovanským věrověstům liturgia slovanská v samém Římě byla schválena pap. Hadrianem a znovu potom potvrzena Janem VIII. Stojíce potom na dalekém hrobě nebožtíka otce Cyrilla rozpečetili jsme si před celým slovanským národem otcovskou jeho závět a z ní poznovu jsme veškeré čeledi, zvěstovali, co prvý slovanský apoštol ve své poslední vůli poručil a odkázal národu slovanskému. V této tisícáté šedesátnici až posud oslavovali připamatovanými dějinami oba svaté bratry a slovanské věrověsty též *společně* všickni jejich námahou oblažení kmenové slovanští, mezi nimižto nás Moravanů tyto konané slavnosti týkaly se zvláště, a nyní zase jiné slovanské větve každá porážnu konati mají *svoji* velkolepou tisícátou výroční slavnost Cyrillo-Methodějskou, a my Moravané zase přidáme se společně vždy ku každému bratru obnovujícímu slavné starodávné děje Velehradské. V příští sedmdesátnici počátek z nich má učiniti bratr Čech, potom přijde pořádek na Poláka, pak na Rusa i na veškero plémě všech pobratimů, jenž abecedou Cyrillo-Methodějskou zdědili samostatnou vzdělanost slovanskou a přijali vznešené nauky křesťanské. Výhradně jemu věnovanou sedmdesátkou že tuto novou řadu rád a ochotně otevře bratr ten, na něhož přišla prvá ze slovanských bratru řada, to přislíbil bratr Čech na hrobce Metodově, přečítaje si letos s Moravánem poznovu po tisíci letech závět svatocyrylskou a Moravan bratrsky polbiv bratra Čecha danou rukou se jemu zaručil, že hned na začátku této sedmdesátnice sám bratra Čecha do Prahy přijde pozvat na Velehrad k velkolepé této slavnosti české, by jako druhdy před tisícem roků věhlasný kníže český Bořivoj roku 1874 poznov ke Svatoplukovi moravskému zase přišel na Velehrad obnoviti svůj křestný slib před tisícem roků slavně tam učiněný. A když tam v tvář sv. apoštolů slovanských a před veškerým světem velevslavně obnovovati bude onen křestný slib národa českého učiněný před svatým otcem Metodějem a před velkomoravským králem Svatoplukem, tu zajisté Moravan bratru Čechovi v tomto čestném příbuzenstvu duchovém opět co křestný kmotr a svědek státi bude po boku na svědectví celému světu, žeť jsme jedna brať spříbuzněna nerozlučitelným příbuzenstvím Cyrillo-Methodějským. A takto znovu utužení oslavíme pak v obnoveném obrodu duchovém zase spolu cír-

kevný děj společného otce sv. Metoděje, totiž posvěcení chrámu sv. Petra v Brně a roku 1885 potom pak zase s veškerou čeledí slovanskou *všickni* vykonáme výročitou tisícátou památku úmrtí slovanského věrověsta Metoděje.

K dílu tomu všickni jednosvorně spojme páže! vsady potřebné se dělejte přípravy! Moravané, Slováci, Korutané, Chorvátí, Srbové, Slezané i Lužičané; Čechové, Polané, Rusové a Bulhaři, vy všickni v tomto druhém tisíci slovanského pokřesťanění jednosvorně pracujte, ať znova se u nás obnoví ona blahodajná idea Cyrillo-Methodějská, ježto libě rozvanuší se z mohutné říše velkomoravské novým životem nadchnula veškeré Slovanstvo; pročež životopisu svatých apoštolů slovanských nechť mlád slovanská vsady pilně se učí, život sv. Cyrilla a Metoděje nechť *studuje* omladina a každá rodina slovanská, po svatém evangelii nechť v každém domě životopis těchto nej přednějších slovanských světců je nejvzácnější knihou. Aby takto čilejší se rozmáhala idea Cyrillo-Methodějská, tuším, že by v této nové době výborně posloužila nějaká nově zaražená jednota, kteráž za úkol by si uložila, že vzdělávati bude *nových literátů* Cyrillo-Methodějských nakupováním kněh, jichž zadarmo by obstarávala chudobným osobám a obcím, besedám a spolkům zvláště v takových krajinách, kde pro chudobu sami nemohou ani přistoupiti do Dědictví ani pro vzdělání kromě nějaké kramářské písničky ničeho si zaopaciti. Spolek tento vezdy *sám* by objednával, co uzná za nejpotřebnější a co každému kraji přiměřeného, by šlechtně vyzdobil se chrám srdce slovanského. Rovněž neméně důležitou podporou idey této jsou i chrámové sami. Sama vděčnost požaduje toho, aby nově vystavěné chrámy lid slovanský i se svými osadami svěřoval do ochrany svých sv. věrověstů. Probíral jsem schválně katalog diecési Olomoucké z r. 1868 chtěje zvědět, kolik chrámů tady zasvěceno jest ke cti a chvále sv. apoštolů slovanských. V celku napočítal jsem 17 chrámů sv.-Václavských, několik sv. Jana Nep.; svatého Klementa jeden z doby nejnovější a svatých bratrů Cyrilla a Metoděje též jeden založený v bývalém opatovství Velehradském. — Čím tento zjev se dá vyložiti? Byl snad lid svým sv. apoštolům nevďěčný nevšimaje si jejich cti? Vyzývající nábožní zdejší předkové a tak vroucně ctíce svatých žáků duchem Cyrillo-Methodějským odchovaných zajisté že přední počtu vezdy jsou činívali těm, jenž

byli původové této jejich svatosti a blaženosti, a ješto r. 1349 vyšlo už církevní nařízení, kteréž pro Moravu vydal olomúcký biskup Jan VII., aby se svátek sv. Cyrilla a Methoda po celé Moravě dne 9. března světíval a v tomto nálezu neopomeul i přidati, že se mají ctíti od lidu nejen tyto svatí mužové, ale i místa jejich vzácnou přítomností oslavená (Bílý lgdy. 1863 str. 100.), tož není žádné pochyby, že na Moravě potom mnoho chrámů k jejich cti bylo zasvěceno; avšak známo, jak v 16. věku husitská sběr ve fanatické svoji třesténosti s katolickými chrámy u nás řádila, že na mnohých místech ani dosti nepatrné stopy nezbylo z bývalých tam katolických chrámů. Proto ze starodávných chrámů nalzáme u nás jen skrovničkou hrstku a v katalogu nejčastěji nám do očí padá přídavek „*novae erectionis*“ (nejnověji založen); neboť takto celý jsa ochromen národ Cyrillo-Methodějský a zmražen po dvě stě let stenal na smrt jsa ukrvácen a neblahý Josefínismus pak umírajícímu chudásovi do uchystaného hrobu ruče sbíjel už i rakev. Protož vděčně nahradme my ostražití vnukové Cyrillo-Methodějsťi, co bludná doba pokazila na škodu nám i sobě. Nyní když zdravé zase tělo po těžké nemoci vstává, znova zase i neporušený duch Cyrillo-Methodějský vzdor všem cizopásmým jedovatinám hlasitě se v něm ozývá a u lidu slovanského se dovolává původního svého práva, my novou jeho svěží sílu všemožně očerstvujeme a vrstevníkům svým se vši krásou zrovna *na oči* stavme tu bývalou slávu a blaho národa Cyrillo-Methodějského. Ku předu bratří! S pomocí Boží dále dráhou svatého Cyrilla a Metoděje!

T. Š.

KRONIKA.

Z Prahy. U *Všech Svatých* na hradě bude se dnes o 11. hod. v noci konati Matutinum a Laudes o Narození Páně, načež o půl noci slavná mše sv. sloužena bude (jakož i ve všech farních a klášterních chrámech). Z jitra o 7. hodině bude zpívaná ranní mše sv., o půl 8. české kázání, v 10 hodin něm. kázání, v 11 hodin slavná pontifikální mše sv. Odpoledne o 3 hod. budou tamtéž slavné nešpory, pak průvod a oféra ve prospěch zdejšího ústavu chudých. — Slavnost sv. Štěpána, prvomučenníka Páně, bude se konati u sv. *Štěpána* na Novém městě tímto pořádkem, V 6 hodin ráno bude mše sv. s výkladem, v 8 hod. školní mše sv., v 9 hodin zpíva-

ná ranní (matura), v 10 hodin kázání (české), v 11 hod. slavná zpívaná mše sv., odpoledne ve 3 hod. nešpory, o 1/4 kázání (české), pak litanie s pozhnáním.

— Pobožnost 40hodinná, kteráž se od 23—27. t. m. koná v seminářském chrámu Páně u sv. Salvatora, bude se dále konati od 28—31. prosince a 1. ledna u Milosrdných sester pod Petřínem; od 2—6. ledna u sv. Havla.

— Nejdůst. pp.biskupové čeští zaslali opět společnou žádost k vys. vládě o zvýšení služného pro duchovenstvo ve správě duchovní pracující. Žádají, aby farář dostával nejméně 600 zl. a kaplan 300 zl. ročně.

— Z Bezdědic. Seznam příspěvků k zřízení samostatné katolické školy v chudobném Běhčíně zaslaných od března t. r.: Záložna v Mělníce 20 zl.; p. kapitulní děkan Vyšehradský Fleišer 5 zl.; p. Čejka, kaplan v Mýtě, 1 zl.; pí. Jos. Rudová sbírkou, 40 zl.; záložna v Dobříši 10 zl.; p. Veith, kněz na odp. v Dobříši, 5 zl.; záložna v Slaném 20 zl.; záložna v Berouně 18 zl. 41 1/2 kr., p. Gassauer, říd. statku Vosovského, 5 zl., p. Exeli, důchodní tamtéž 2 zl.; p. Mahrle ze Smiřic 8 zl. 20 kr.; p. vikář Štěpnička sbírkou v Budyňském okrese 12 zl.; p. Max. z Neubergeru v Mělníce, 5 zl.; p. vikář Císař, děkan v Mirovicích, 5 zl.; p. Krása, kupec v Dobříši 5 zl.; redakce „Blahověsta“ 22 zl.; p. vikář a děkan Vilímek v Spál. Poříčí 2 zl.; redakce „Šumavana“ v Klatovech 10 zl. 70 kr.; p. hosp. rada Prokop v ústavu šlechticů na Hradčanech v Praze sbírkou 20 zl.; p. vikář a děkan Kroner v Benešově 15 zl.; p. Kořan, zpovědník Školních sester v Bystřici 1 zl.; p. Burian, kaplan v Škramníku 1 zl.; ze Lvova B. L. 2 zl.; řemeslnická beseda v Praze 51 zl. 10 1/2 kr.; okresní výbor v Hořovicích snahou p. starosty Jilka 100 zl.; p. farář Klauďis v Praze 15 zl.; p. J. Havlu, kaplan v Praze (ročně) 1 zl.; p. K. Jaenig, přised. manž. soudu v Praze (ročně) 1 zl.; p. Mat. Fejfar, výminkář v Radouši, 20 zl.; vdova Bartunkova z Hostomice 1 zl.; p. Felkl z Brna 2 zl. 50 kr.; p. Em. Týn, gym. prof. v Praze, 1 zl. — S pohnutým srdcem volám opět „Zaplat Pán Bůh!“ a prosím: „Nezapomínejte na náš ubohý Běhčín“, abychom s pomocí Boží dokonati mohli dílo započaté. Ant. Burka, děkan.

Z Vratislavi. Nejdůst. biskup dr. Förster nastoupil 22. listopadu cestu do Říma. Více než 100 povozů, v nichž se nalezali nejvážnější měšťané Vratislavští, provázelo biskupa k nádraží. Ředitelstvo dalo otevření v nádraží komnaty královské, ale

ani ty nebyly s to pojmouti všechny průvodce p. biskupa. Pan biskup Förster jest 70 let star.

Z Italie. Nedaleko Ravenny zle řádí četná rota zbojníků, jichž vůdcem jest jiných 22letý jmenem Gagin. Rodem je z Ravenny a záhy naučil se znáti mnohospisů nevěreckých, v nichž se dočetl, že není nebe ani pekla, že není Boha, člověk že z opice pochází a po smrti že není žádného života více. Dle těchto zásad Gagin jednal a účastnil se zavraždění státního prokurátora Coppo. Když mu soudcové vytýkali bezbožnost jeho, odpověděl: Milí pánové! vy sami zřekli jste se vsí authority. Vy nechcete věřiti nic leč to, co vidíte a hmatáte. Totéž právo i mně přísluší. Divím se, proč já mám býti chudý, kdežto jiní lidé bez velkého namáhání se milionáři stávají a v hojnosti i rozkoších neustále žijí; domnívám se, že také já mám právo žádati, aby se mi na této zemi lépe dařilo. Buď mi tedy sami dejte kus země, kdež bych o své štěstí starati se mohl, aneb nedáte-li mi, dobudu si ji mečem a krví. Doufám, že proti této žádosti mé vzpíráti se nebudete, vřdyť pak jste dosti často vyslovili, že ctíte každé přesvědčení.

Z Asie. (Dokončení.) 2. Z Annamu sděluje kněz Cezon, apoštolský vikář ze středního Tonkinu toto:

„Rok 1867 byl zhoubný častými povodněmi, rok 1868 pak hladem. Přece však mohli jsme jakž takž odbyti žně v desátém měsíci. Chudší ale upadli jsou opět brzy v bídu, protože způsobem nejpodlejšími byli odírání od lichvářův — pohanův. Málo již chybělo, že by se i unás, v středním Tonkinu, opakovaly oplakání hodné výjevy, kteréž se udály v Tonkinu západním. Zdejší učenci (Čínané) starají se všemožně a bez ustání, aby zbouřili lid na křesťany; z úst jejich zajisté lze slyšeti toliko brozby a štvání. Umysl jejich, zdá se, že byl, by všude nahnali strachu, aby křesťané byli přinuceni k útěku, missionáři aby se museli ukrýti, pak že vtrhnou do osad křesťanských a našich residencí, a obrátí všechno v prach a popel. To však překazil jim příchod dvou mandarinův, poslaných od krále západního Tonkinu.

Nyní již nenastupují na nás tak, i máme jakž takž pokoj. Vladař (král) prokazuje evropským missionářům mnoho dobré vůle; ano zdá se, jako by křesťanům pojistiti chtěl bezpečnosti. Tou příčinou vydal mnohé již dekrety, z nichž obzvláště dva zasluhují povšimnutí.

Prvním dovoluje se křesťanům, že po chuti usazovati se mohou v zvláštních osadách, oddělených od osad pohanských. Tím pak ruší se starší rozkaz, vydaný v čase pronásledování, dle něhož křesťané ostávají museli v městech a dědinách společně s pohany, ano i na slavnostech jejich měli bráti podíl. — Druhým dekretem dává král všechněm křesťanským vojnům právo, že mohou se vyplatiti z vojny, čehož jim dříve lze nebylo. Též zakázáno dáváti křesťanům a víře jejich nectná a hanlivá jména. Učiněno pak to po žádosti kn. Theurela.

3. Město *Soerabaja*, hlavní to město ostrova *Javy*, jest takorba nejdůležitější štací apošt. vikariatu ve východní Indii. Jsou tam dva missionáři z T. J. Jeden z nich, *O. de Bruyn* píše do „*Les miss. cathol.*“

„Na jedné apoštolské cestě své do *Malangy* nalezl jsem tam všecko pobouřeno; jistý protestantský ministr (kazatel) totiž jal se popírati Božství Krista Pána. Tím si ale vyvedl, že všickni protestanté přicházeli na kázání má. Hned umyslíl jsem pomstiti se za urážku učiněnou Bohu a Spasiteli našemu. Prohlásil jsem několik konferencí o Božství Kristově. A hle, jak požeňnal mi Hospodin? Počalíť jsou protestanté hlasitě volati, že nechťejí ničeho víc věděti o svém kazateli, a že od té chvíle patřiti sobě žádají do ovčince našeho.“ —

Opět jinou událost vypisuje též *O. de Bruyn*. Přišel totiž do jisté osady na ostrově *Borneo*, dověděl se, že dcera vojenského velitele horoucně si žádá jej spátriti. Bylo jí teprve 10 let, byla katolička, ale víře její bylo co den bojovatis úlisným kazatelem protestantským, jehož k ní posílal sám otec, domnívaje se, že ji pastor přivede k odpadlictví. Avšak děvčátko statně odpíralo všechněm úkladům, a jakmile se dověděla o příchodu *O. de Bruyna*, ihned pozvala ho do domu svých rodičův. Missionář přišel a k podivení svému největšímu směl hned mluvit s malou vyznavačkou. Dodal jí ovšem ducha, utvrdil ji v některých článcích sv. víry, dal jí katechismus a doložil, že brzy bude moci přistoupiti po prvé k sv. přijímání.

Po té bral se dále cestou svou. Navrátil se připravoval mladou katoličku k okamžiku tak vážnému. Otec pak její, vida nezbytí usmyslíl sobě, i chtěl prvnímu sv. přijímání dcerky své prokázati čest a slávu co největší. Nejváženější občané domá-

cí i vůkolní, většinou protestanté, byli pozváni na slavnost. Děvčátko blížilo se k stolu Páně s takovou vroucností, že všickni přítomní byli pohnuti. Když pak *O. de Bruyn* ač velice pohnut, několik slov k ní promluvil, vyronily se všem slze. I šťastný otec, objímaje a celuje dceru svou po přijímání, vyznal jí, že mu nyní tak jest milá, jak nikdy mu nebyla. Na večer pak vystrojil velkou hostinu, při níž i protestanté přítomní připili jsou *O. Jesuitovi*. Tak odměňuje již tady Bůh věrné služby své. — *A. M.*

Z Afriky. *Missie katolická v Adenu* (v Arabii) založena r. 1841, t. j. v době, kdy okupace anglická upravila ze skalkisek Adenských jeden z nejslavnějších přístavů na celém světě. Prokopání pak úžiny Suezské, jímžto spojen východ se západem, dodává mu vždy větší důležitosti. Čítá zajisté již nyní 32000 obyvatelův, z nichžto jest 30000 nevěřících, 1500 protestantův anglik. a 500 katolíkův.

Pro-prefekt apoštolský této missie *O. Alfons de Macerata*, kapucín, podal za posledního pobytu svého ve Francii dle časop. „*Les miss. cathol.*“ v srpnu t. roku o ní tyto zprávy: 1. března 1868 přibýly do *Adenu sestry dobrého Pastýře*. Hned bylo jim však podniknouti krutý boj o četnou rodinu malých sirotkův, jež protestanté násilím přivéstí chtěli k svému vyznání. Však nezdarilo se jim. Nyní zajisté vychovávají sestry nejen dívky katolické, alebrž i protestantské. Mimo pensionatky přijímají do škol svých i žákyně jiné, na čas jen. To-likéž čekáme sem i *bratry školní* (jiný to řád než *Piaristé*, nedávno založený), kteří tu otevrou školy mužské.

Ne méně potřebí tu *ústavů milosrdných*. Po ulicích Adenských mrou černochové hladem. Taková jest bída jejich, že rodičové opouštějí dítky své, jakmile tak dospěly, že mohou žebrati. Co pak sez těchto ubožáků státi musí, netřeba tuším dokládati. Bylo by věru na čase, aby ti, jichžto se týče, postarali se o zavedení křesťanské osvěty v městě tom i ve vůkolí, kteréž také mravně velmi kleslo. —

A. M.

Literární oznamovatel.

— „*Kazatelé slovanští*.“ Vedením Václava Štulce, sídelního kanovníka na Vyšehradě, s pomocí několika bratří duchovních vydává Antonín Mužík, kněz církevní (kaplan na Proseku u Prahy). Ročník I., sešit 1. Nákladem kněžkupectví B. Stýbla v Praze,

Str. 64. Obsahuje na den Obřezání Páně řeč Petra Skargi S. J. (z polštiny přel. A. Mužík); na ned. před Zjevením Páně, řeč Mariana Jakovljeviče, ř. sv. Františka (z horvátštiny přel. Vác. Uhlíř); na slavnost Zjevení Páně řeč Jeron. Kajsiewiczze (z polštiny přel. Fr. Vinklár); na ned. I. po Zjevení Páně řeč bisk. Ant. Slomšeka (ze slovenštiny přel. Š.); Na ned. II. po Zjev. P. řeč Petra Skargi (z polštiny přel. K. T.); na slavnost nejsv. Jména Ježíš (z Govornika slov. vyd. v Lublani 1858 přel. A. Mužík); na ned. III. po Zjev. P. homilie Jana Wujka z Wagrowce S. J. (z polštiny dle Ondřeje Modestýna S. J. 1592) a na ned. IV. po Zjev. P. řeč bisk. Ant. Slomška. — Z toho jde, že sešit tento obsahuje a dílo celé obsahovati bude kvítka z různých luhů slovanských, výbor z posvátných řečí pobratimců našich. Některé z kazatelů výše jmenovaných znají et. čtenářové naši z ukázek v „Blah.“ otisklých, kteréž pochvaly došly. Podotýkáje, že úprava jest pěkná, přejeme podniknutí tomuto hojného zdaru. Předplatné na celý ročník (12 sešitů) činí 6 zl., začez sešity *franko* se zasílají.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Ročníku VII. svazek 2. (lednový) obsahuje tyto duch. řeči: Na slavnost Obřezání Páně: a) Především a budoucí život náš; b) Jen v Kristu pravého blaha časného i věčného dojíti lze. Na ned. po Obřezání P.: Bůh jest pánem života i smrti. Na slavnost Zjevení P.: a) Horlivost sv. tří králů a zatvrzelost mnohých; b) Zlato, kadidlo, myrrha: láska, pobožnost, zapírání sebe. Na ned. I. po Zjev. P. a) o povinnostech dítek k rodičům, b) o třech evang. radách. Na ned. II. po Zjev. o nerozvižitelnosti svazku manželského. Na slavnost nejsv. Jména Ježíš: Co znamená jméno Ježíš a co jméno Kristus. Na ned. III. po Zjev. a) o povinnostech čeledínů, b) o svobodné vůli člověka. Na ned. IV. po Zjev.: Bůh vše řídí a o nás pečuje. Následuje řeč o kněžských druhotinách a při pobřbu zasloužilého učitele. Jména spisovatelů dotčených kázání jsou: Kocábek, Gürke, Podlaha, Musil, Vlček, Medňanský, Pokorný, Franěk, dr. Bílý, Kondelík a Krčík.

— („*Głosy katolickie w sprawie kosciola swiętego.*“) Pod tímto názvem vycházejí ve Lvově od nějakého času dobré spisky (brožurky), mající v lidu buditi vědomí katolické. — Sešit osmý obsahoval: „*Uwagi o papieżach.*“ — Druhý sešit, nyní právě vydaný, obsahuje opět dvě rozpravy. První „*o swatosti církve v XIX. století*“ (swietosc kosciola katolickiego w XIX. wieku), dovodí,

kteřak dosud nevyhynul v církvi katolické pravý duch křesťanský, jak tvrdí odpůrcové kterak dosud Duch svatý moudrostí a milostí svou spravuje církev Boží, čehož důkazem ovšem bohatější oni katoličtí všech stavů, povolání a pohlaví, žijíce a umírajíce (často i smrti mučennickou) v ohlase svatosti v nevěreckém století našem. Rozprava ta jest sice vzdělána na základě něm. spisu dr. Scheebena o téže věci, avšak vydavatel, kn. M. Smolenski, — známý u nás delším pobytem svým v Čechách r. 1867. a překlady svými z jazyka českého (tak přeložil z „Blahověsta“ nedávno Herčíkovy rozpravy o spisech a životě M. Jana Husi, jež uveřejněny byly v „Katol. Přehledu“ Varšavském velmi dobře nám i Polákům posloužily) — tak jej rozšířil a doplnil obzvláště zprávami o náboženském životě katol. národův slovanských, že tvoří takřka nový, samostatný spis. Dočtemet se v něm o sv. mužích, kteří žili nedávno v Polsce, v Čechách a na Moravě, jako o Klem. Hofbauerovi, Moravanu, kteréhož dle životopisu jeho, sepsaného p. Václ. Štulcem, hájí proti Scheebenu, jenž dí, žeby Němec byl. Druhá pak rozprava „*Papežové v dějinách světa*“ dle spisu † Heřmana Vicariho, arcibiskupa Frýburského, od téhož kněze Smolenského dokazuje velmi trefně, čím bychom byli bez papežův? Tím, — čím nyní jsou Turci (slova J. Müllera, slavného dějepisce), prohledajíc ovšem taktéž k národům slovanským, katolickým i schismatickým.

A. M.

— „*Všeobecný sněm církevní.*“ Krátké poučení s modlitbami. Vydal F. Duda, kněz (kooper. u sv. Tomáše v Brně). S povolením nejdiast. Ordinariatu. Druhé vydání. Nákladem spisovatelovým. Tiskem J. Šnajdra v Brně 1869. Str. 32. Čistý výnos tohoto vydání věnován podporovacímu fondu českého gymnasia v Brně. První vydání o 4000 exempl. rozebráno na Moravě, druhé o 10000 ex. zajisté dojde hojného rozšíření i po Čechách. Objasňujet spisek tento důtklivou otázkou časovou způsobem populárním a věnován jest účelu šlechtnému. Cena 10 kr. jest levná.

— Obrázkové spisy pro mládež od kn. Fr. Douchy vydané nákladem Mik. Lehmana v Karlíně docházejí vždy větší obliby. Důkazem toho, že „*Drobnůstky*“ právě vyšly ve vydání IV., „*Lupínky*“ pak a „*Skladnička*“ dobrého naučení“ ve vydání III.

— „*Starožitnosti a památky země české.*“ II. vydání sešit 3. (str. 33 — 44) s obrazy „*Věš biskupská v Praze*“ a „*Král Václav IV.*“

— Kobrovo kněhkupectví snížilo velkou řadu spisů v ceně a vydalo seznam všech těch spisův, který se každému na požádání zdarma vydá. V seznamu nalezáme ku př. Koldovou „Slávy dceru“, spisy Klicperovy, Tylovy, Polákovy a m. j.

— „Hlas“, časopis církevní, bude od nového roku vycházeti jenom dvakrát za měsíc avšak o archu ve formátu velké osmerky. Redakci převzal na místě dp. prof. K. Šmídka vp. Josef Klíma, prefekt chlapeckého semináře v Brně.

— „Dějiny národa Českého“ vypravuje Fr. Palacký. Sešit 23 a 24. Str. 177—352. Nákladem knihkuppe F. Tempského v Praze.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul;

p. Vác. Rothberger, farář v Ratajích, 9. pros. (nar. v Praze 24. září 1824, vysv. 29. července 1850).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Ludvík Ullmann, far. z Vel. Újezda do Kněžovsi;

p. Frant. Havlíček, kapl. za adm. v Ratajích;

p. Jan Kulanda, kapl. za adm. v Vel. Újezdě.

Uprázdňené místo:

Rataje, fara patron. kníž. Lichtenst. od 14. pros.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

P. Viktorin Bitzan, ř. cister. ve Vyšším Brodě, senior, 21. listop. (nar. 9. pros. 1792, vysv. 24. srp. 1820);

p. Frant. Tousek, far. na odp. v Kam. Újezdě, bisk. notář, 29. listop. (nar. v Netolicích 4. dub. 1799, vysv. 24. srp. 1824).

Vyznamenán jest:

p. Frant. Uhl, far. v Hořticích, jmenován b. vikářem okresu Vimberského, na místo p. L. Ždárského, jenž se onoho úřadu vzdal.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Adam Roubal, far. u sv. Kateřiny, za faráře v Šlapanově (diec. Kralohradecké);

p. Linhart Ždárský, far. z Neugebäu do Lodheřova;

p. Ant. Kovářik, far. z Hlavňovic do Křtěnova;

p. Jan Hulakovský, síd. kapl. v Klokotech, za katech. na niž. real. gymnasiu v Třeboni;

p. Jos. Neumann, koop. v Táboře, za síd. kaplana v Klokotech;

p. Mat. Pilát, kapl. v Loučimi, za adm. u sv. Kateřiny;

p. Jan Jungbauer, kapl. z Theresiendorfu do Velešína;

p. Vác. Chvojan, adm. v Vel. Boru, za kapl. do Červ. Dřeva;

p. Kašp. Hopfinger, koop. za adm. v Neugebäu;

p. Jan Vacek, kapl. z Vlach. Březí, za admin. do Hlavňovic;

p. Vác. Hašek, kapl. z Březnice do Vlach. Březí.

Uprázdňená místa:

U sv. Kateřiny, fara patr. kníž. z Hohenzollern, do 6. ledna.

Hlavňovice, fara patr. náb. mat. do 15. ledna.

Neugebäu, fara téhož patronátu do 16. ledna 1870.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

p. Bedř. Sala, far na odp. ve Vel. Černoci, 6. pros. (nar. v Domažlicích 3. led. 1794, vysv. 6. srp. 1820).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jos. Prückner, adm. za far. v Nov. Sedle;

p. Jul. Schmidt, administ. v Žimi, za far. v Hřensku;

p. Ferd. Vrba, kapl. z Č. Lípy do Litoměřic;

p. Fr. Filip, kaplan z Litoměřic do Mnich. Hradiště.

Do Budějovic (XVII). Ve prospěch chrámu sv. Václava uvolují se sloužit mše sv. „ad int. dantis“ vpp.: Mat. Smoleňski, spirit. u Milosrd. sester v Zálužcích (v Haliči), 10; Frant. Klíma, kaplan v Žebráce 20.

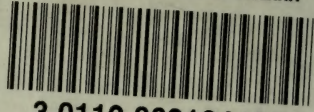
Na kapli sv. Cyr. a Met. v Husinci: F. K. s heslem „Bůh s námi“ 1 zl.

Dokonávající ročník XIX. vzdáváme velectěným pp. dopisovatelům vřelě díky za všelikou pomoc v roce starém, těšíce se na shledanou s nimi i laskavými čtenáři v roce novém. „Blahověst“ nastoupí beze změny programu dne 5. ledna novou, dvacátou pouť svou po vlastech českoslovanských. Do té doby budiž expedici oznámeno, kam 1. číslo nového ročníku zaslati se má. Jako se nezmění program, rovněž tak zůstane i oblíbený formát i předplatní cena: 3 zl. na celý rok se zásilkou po poště; 2 zl. 50 kr., když se odeberá v expedici neb v kněhkupectvích. Po poště předplácí se nejlevněji poukázkami. Předplacení přijímá a čísla vydává i rozesílá expedice „Blahověsta“ v kněhkupectví B. Stýbla č. 786—II.

K tomuto číslu přiložen jest titul a obal „Blahověsta“ roč. XIX. l. p. 1869.

DM 24 - ant.

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA

3 0112 032124486